

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

CONSTANTINUS MANASSES, IOEL,
GEORGIUS ACROPOLITA.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBBERI

MDCCCLXXVII.

CONSTANTINI MANASSIS

BREVIARIUM HISTORIAE METRICUM.

RECOGNOVIT

IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVII.

IOANNIS MEURSI DEDICATIO.

SERENISSIMO INVICTISSIMOQUE PRINCIPI

GUSTAVO ADOLPHO

D. G. SUECORUM GOTHORUM VANDALORUM

REGI ET PRINCIPI HEREDITARIO

MAGNO DUCI FINLANDIAE

ESTHONIAE WESTHMANNIAEQUE ETC. PRINCIPI.

Quantus sit historiae usus, etiam regibus, **GUSTAVE ADOLPHE**, rex auguste, iam toties et a tam multis dictum ut nemo ignorare possit; eaque de re sermonem hic instituere velle merito putidum habeatur. itaque hoc sufficiat unum, cum post ardua regni negotia fessum animum oblectare reges volunt, nusquam dignius occupari otium posse quam in historiae lectione. hanc ob rem augustae maiestati Tuae Constantinum Manassem offero, qui compendio res ab orbe condito gestas usque ad annos a Christo servatore nato mille ducentos comprehendit. facio auctoer, quod ea maiestatis Tuae apud nos sit fama, immo orbem Christianum universum, inter ceteras virtutes hoc propositum maxime habere, amare et aestimare literas. id quod maximos quosque principes tanto studio consecratos in comperto est, ut imperfectam sibi gloriam aliam omnem existimare vide-

rentur, nisi hanc assecuti essent. nomina prudens non recenseo, satis ex historia nota. quorum omnium cum virtutes sedulo coniunxeris ad miraculum aevi huius, rex auguste, hanc quoque laudem deesse maiestati Tuae noluisti. nempe tot illustria exempla, quae perpetuo animo maiestatis Tuae vere regio observantur, aliter facere haud patiebantur. et ut illa etiam deessent, domi maiestatis Tuae unum erat, omnium instar, divi Caroli, parentis Tui, quem benivolentia dei asserendis forti manu maiestati Tuae regnis excitavit. ad reliquas autem virtutes quod attinet, quis non pietatem miratur, raram in tam excelso fastigio? quis non animi magnitudinem inconcussam? quis constantiam? quis fortitudinem? qui in primis istis annis, cum hostem barbarum et aetas maiestatis Tuae et sua feritas securum facerent, timere tamen coegisti, et regni fines ut intrepidus ita invictus vindicasti. ibi haec res in historiam, rex auguste, et posteritas vix sine stupore leget. ac huius quidem felicitatis instrumentum sane magnum, vir illustris et incomparabilis Axelius ab Oxenstierna, regiae maiestatis Tuae Cancellarius, immortale regni decus; quem ut singulari illa prudentia habes Nestori prisco comparandum, ita ut etiam aetate habere olim possis voveo et opto. non Te rege, et illo tam fido ac prudenti consultore, adversi quicquam maiestatis Tuae regnis accidere possit. nec tacebo Ioannem Skytte, virum nobilissimum et amplissimum, in Gronsio et Elffio, Tuae maiestati a consiliis et rationibus; quem legationibus pluribus valde clarum alii principes non ignorant, et apud nos quicumque aliquam rei publicae partem tenent. haec ut omnia maiestati Tuae gratularer, vis fortunae Tuae expressit et pronus quoque in rem publicam nostram animus; cui tam impense faves, ut cum a regnis maiestatis Tuae abis, non invenias cui favere magis possis. hinc foedus illud cum illustrissimis ac potentissimis Belgii foederati ordinibus nuper ictum. hinc et quod ex illa gente virum magnificum et amplissimum Iacobum Dyckium elegisti, cuius consiliis prudentissimis in maximis tot regnorum negotiis uteris; cuiusque fide ac virtutibus praestantissimis exploratis in legatione non una ad Galliae ac Britanniae reges, tandem hic loci apud eos quos dixi ordines legati ordinarii munus sustinere voluisti. neque hoc satis. Ianum Rutgersium inter prima

patriae ingenia consiliarii dignitate exornasti, ut animum maiestatis Tuae in gentem ac rem publicam nostram propensissimum etiam isto modo ostenderes. nemo igitur posthac mirabitur, si ingenia patriae nostrae, rex auguste, studia sua vota que omnia maiestati Tuae consecrent. ego certe mihi id faciendum putavi; eoque nomine ad regiae Tuae benignitatis aram sisto Constantinum hunc Manassem, historicum minime contemnendum, maxime in re Byzantina. confidere ausim veniam huic audaciae fore cum a maiestatis Tuae in literas favore, tum ab ea, quam praedicavi, in gentem nostram benignitate. concludam voto, rex auguste. deus ille optimus maximus, regum regnorumque arbiter, regiam maiestatem Tuam quam diutissime incolumem servet, ad nominis sui sanctissimi gloriam, subditorum utilitatem et hostium terrorem. Lugduni Batavorum, a. d. 6 Kalend. Mart. 1616.

Regiae Maiestati Tuae

humillime devotus

IOANNES MEURSIUS.

LECTORI IO. MEURSIUS.

Non te multis morabor, lector. Constantinum eni Manassem, pridem tibi a me promissum et per occupationes dilatatum. descripsi ex codice bibliothecae Palatinae, cui iam auctores aliquot antea non editos mecum debes. versio, quam addidi, est Ioannis Leunclavii, viri clarissimi et de re publica literaria praeclare meriti editis tot monumentis quibus antea carebamus. ad Graecum textum notas ego pauculas adieci, quibus loca minus integra restituerem. nam ut diffunderem me et historiam cum historia compararem, non est visum operae pretium. contentus fui ipsum Manassem repraesentare. vale, et, quisquis es, aeternitatem cogita.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Constantini Manassis summarium historiae metricum primi ediderunt Ioannes Leunclavius et Ioannes Meursius, alter Latine versum, alter etiam Graecum. sed neque ille aut exemplarium ab Ioanne Sambuco acceptorum aut Italici sui lectiones ad communem notitiam prodidit, neque hic Palatinum suum cum Leunclavio contulit. Fabrotus autem, qui Parisiensi editioni praefuit, cum codices haberet tres, unum a Leone Allatio excerptum, duo Regios, quae ii bona ferebant, non ad poetam emendandum supplendumve rettulit, sed textui Meursiano quamvis corrupto et hiulco ita subiunxit ut ne

ordinem quidem ubique commodum servaret. hanc ego
molem indigestam augere codices novos conquirendo
nolui: usque aptare possem volui tentare. .

Scrib. Berolini idibus Octobr. a. 1836.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΝΑΣΣΗ
ΣΥΝΟΨΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΔΙΑ ΣΤΙΧΩΝ.

ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΝΑΣΣΗ
ΣΤ Ν Ο Ψ Ι Σ Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Η,
ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΚΟΣΜΟΠΟΙΙΑΣ
ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ
ΒΟΤΑΝΕΙΑΤΟΥ.*)

*Ἡ μὲν φιλόλογος ψυχὴ ταῖς ὕλαις ἐπιχάσκει,
καὶ πάντα πραγματεύεται πρὸς τὸ τυχεῖν τοῦ πόθου·
σὺ δέ, ψυχὴ βασίλισσα καὶ φιλολογωτάτη,
ἄει διψῶσα γνώσεως καὶ λόγου καὶ παιδείας,
ὅ βιβλοῖς ἄει προστέτηκας, ἐπετέρυφῃς τοῖς λόγοις,
καὶ γίνεται σοὶ τῆς ζωῆς ὕπας ὁ χρόνος λόγος.*

P 1

*) alibi τοῦ φιλοσόφου κυρίου Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ σύν-
οψις ἱστορικὴ διὰ ἐτίμων, ἀπὸ κτίσεως κόσμου τὴν ἀρχὴν ποιου-
μένη καὶ διήκουσα μέχρι τῆς βασιλείας κυροῦ Νικηφόρου τοῦ
Βοτανειάτου. ἐξεφωνήθη δὲ πρὸς τὴν σεβαστοκρατορίαν Εὐφρο-
νην τὴν σύμφωνον τοῦ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ σὺν τῷ ἀνταδελφῷ
αὐτοῦ κυρίῳ Ἀνθρονίῳ. 2 τυχόν A i. e. codex Leonis Allatii.
5 τὸ κάλλος R i. e. alter codicum Regiorum a Fabroto collatorum.

CONSTANTINI MANASSIS
COMPENDIUM CHRONICUM,
AB EXORDIO MUNDI
USQUE AD NICEPHORUM BOTANIATEM,
IO. LEUNCLAVIO INTERPRETE.

Ut cupidus rerum terrestrium animus iis ipsis inhiet, et omnem lapidem movet, quo potiri suo desiderio possit, ita tu, domina, regio animo praedita et erudita doctrinae studiosissima, semper aliquid cognoscere ac percipere gestiens libris incumbis, ex scriptis eruditorum voluptatem

- ἐπεὶ γοῦν ἐπεπόθησας οἶα τροφήμη λόγον
 B εὐστύριπτόν σοι καὶ σαφῆ γραφῆν ἐκπονηθήναι,
 τριαιῶς ἀναδιδώσκουσιν τὰς ἀρχαιολογίας,
 10 καὶ τίνες ἤρξαν ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τοῦ προῆλθον
 καὶ τίνων ἐβασίλευσαν, ἐτῶν δὲ μέχρις πόσων,
 ἡμεῖς ἀναδεξόμεθα τὸ βύρος τοῦ καμάτου,
 κἂν δυσχερές κἂν ἐπαχθές τὸ πρῶγμα, κἂν ἐργῶδες·
 1. αραμυθούνται γὰρ ἡμῶν τοὺς ἐν τοῖς λόγοις μόχθους
 15 εἰ μεγαλοδωρῆαι σου καὶ τὸ φιλότιμόν σου,
 καὶ τὸν τοῦ κόπου καύσωνα καὶ τῆς ταλαιπωρίας
 αἱ δωρεαὶ δροσίζουσι κενούμεναι συχνάκις.

- Καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθ' ἰμοὶ καὶ μέχρι τούτου στήτω,
 P 2 μὴ πως κολακικώτερος δόξῃ τισὶν ὁ λόγος,
 20 καὶ τὸν σκοπὸν καταλιπὼν ἄλλην ἀκούσῃ τρέχειν.
 πολλῶν ἱστορησάντων δὲ καὶ χρονογραφησάντων,
 καὶ σπουδασάντων μὲν εἰπεῖν ὀρθῶς καὶ φιλαλήθως,
 ἀλλήλοις ἀνομοίως δὲ ταῦτ' ἀσυνγραμμίοντες,
 ἡμεῖς προχειρισάμενοι τοὺς μάλιστα δοκοῦντας
 25 τῆς ἀκριβείας ἔχουσιν καὶ μᾶλλον ἀληθεύειν,
 τὸ κατὰ δύναντα ἡμῶν ἀποπληρώσομέν σοι.

Ὁ τοῦ Θεοῦ παντέλειος καὶ κοσμοκτίστηρ λόγος
 τὸν οὐρανὸν τὸν ἄναστρον παρήγαγεν ἀρχῆθεν,
 ἀπλέτῳ κάλλει λάμποντα μαρμαρυγῶν ἐνθάθεν,

10 add ARR, quanquam aut hoc aut 11 facile careas 11 τίνες M
 i. e. editio Meursiana καὶ μέχρις ἐτῶν A 16 πόσου R
 23 ταῦτα vulgo 26 ἡμῖν A 27 παντοκτίστηρ M

percipis, totam denique vitam in disciplinis liberalibus conteris. quando igitur ut alumna doctrinae postulasti a me tuum in usum conscribi libellum perspicuum et intellectu facilem, qui clare tradat res priscis gestas saeculis, et qui ab initio potiti rerum fuerint, quo usque progressi, quibus nationibus, et quamdiu imperio praefuerint, exponat, sane onus illud in nos recipimus, tametsi rem nos difficilem gravem et operosam moliri non nesciamus. nam labores in perficienda commentatione nostros munificentia et liberalitas tua recreat, et aestum lassitudinis ac aerumnae munera tua crebro repetita veluti roris cuiusdam respersione mitigant.

Ac de his quidem dictum hactenus esto, ne forte comparata videatur ad adsentandum oratio, neve relicto scopo evagari alio perhibeatur. cum autem complures literis mandantur historias ac annales, et recte quidem vereque cuncta narrare conati fuerint, diversa tamen id via modoque praestiterint, nos eorum auctoritatem secuti qui accurato maxime studio usi ad veritatem accedere proxime videbuntur, expectationi votoque tuo pro viribus satisfacimus.

Perfectus ille dei sermo, rerum opifex omnium, ab initio caelum sideribus carens, et immensa tamen venustate radiorum plane divinatorum

- 30 και γῆν τὴν παντοθρέπτειραν, καὶ σὺν αὐτῇ τὸ φῶς.
 ἡ γῆ δ' ἀπερικόσμητος ἄβρατος ὑπῆρχε,
 καὶ σκότος ἐπεκάθητο βαθὺ τοῖς ταύτης νότοις.
 τοῦ δὲ φωτὸς ἀγύσαντος καὶ πανταχοῦ χυθέντος,
 καὶ λευκοπέπλου λαμπρανοῦς ἡμέρας γενομένης,
 35 ὤφθη τὰ πρὶν ἀθέατα, καὶ ακότους ἡ στουγνότης
 ἐφυγιδεύθη τῷ πυρσῷ τῶν φωτοβλημάτων.
 ἐν τούτοις οὖν περιέδραμε τῶν ἡμερῶν ἡ πρώτη.

B

- Τοῦ δὲ βλεφάρου λάμπαντος ἡμέρας τῆς δευτέρας
 τὸν οὐρανὸν τὸν δεύτερον ἐσφαίρωσε πανσόφως,
 40 ὃν τοῖς ἐν γῆ παντοστεγῇ δημιουργήσας στέγην
 ὠνόμασε στερέωμα θεὸς ὁ καλλιτέχνης,
 παρὰ τὴν πρώτην ἄνωστρον ἑτέρα ὄντα σφαῖραν.
 τότε καὶ τὴν παντόχυτον φύσιν τὴν ὕδατιαν
 καὶ τὰς ἀβύσσους διελὼν, καὶ τούτων τὸ μὲν ἄνω

C

- 45 πρὸς ὕψος ἀνεγνόητον καύφως μετεωρίσας,
 τὸ δ' ἐπὶ γῆς ἀπολιπὼν, ἔστησε τούτων μέσον
 τὸν οὐρανὸν ὡσπερ φραγμὸν, ὡσπερ στερεὸν τειχίον.
 Κόρη μὲν οὖν ἐπέμεινε ἡμέρας τῆς δευτέρας,
 καὶ τρίτη πάλιν ἠγάγε, καὶ πάλιν ὁ τεχνίτης
 50 ὁ παντοτέκτων ὁ σοφὸς ἄλλοις προσεῖχεν ἔργοις.
 ἐπεὶ γὰρ ἐξεκένυτο κατὰ τῆς γῆς ἀπίσχη
 ὀπόσον ἦν ἐπ' οὐρανὸν ὕδωρ περιπαλεῦον,

31 ἀνόρατος A 32 ἐπεκάθητο libri 34 καὶ λαμπρᾶς R
 35 κάλλους MR 37 δὲ R 38 δὲ φωτὸς αὐ R 42 Φρα-
 ρον AR 43 τὴν ὕδατιαν R, τῶν ὕδατιαν A 48 ἐπέ-
 κθεν A 50 προσεῖχε λόγοις R 52 ὑποφάνειον ἦν λελειμ-
 μένον ὕδωρ A cum RR i. e. Regio utroque

fulgens, una cum terra et luce condidit. erat autem id temporis tellus omnis ornatus expers, et cerni non poterat, incumbentibus illi crassissimis tenebris. at ubi lux orta se passim diffunderet ac dies exstitisset, quae prius erant inadspectabilia, cerni coeperunt, et tristis illa caligo per radios lucidos expulsa fuit. hoc modo primus dies effluxit.

Hinc altero illucescente caelum secundum in orbem globumque solerter redegit, quod universis terrenis rebus cen tectum quoddam obtutum, opifex ipse firmamentum appellavit, diversum omnino a priore siderum experte globo. tunc et fluxam aquarum naturam et abyssos a se invicem separavit, ac partim quidem sursum ad sublimitatem mentis intelligentia nequaquam comprehensibilem subvertit, partim in terra reliquit, utrisque caelo, tanquam septo muroque solido, interiecto.

Ita die secundo praeterlapso certius effulsit; quo rursus opifex ille sapiens aliis condendis intentus erat. nam quia super universam terram omnis infera liberaque aqua diffusa superficiem eius quasi restagundo

- καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐκάλυπτε λιμνάζον,
 πᾶσαν τὴν χύσιν εἰς ταῦτὸ συνήγαγεν ἄθροώς,
 65 ὡς εἴ τις γάλακτος λευκοῦ νοτίδα γλυκυχύμου
 δῶ. συμπήξει καὶ τυροῦ κύκλον ἀποτορονεύσει.
 ἀπορραγέντος τοιγαροῦν τοῦ πρὶν ἐπιπροσοθῶντος
- D ὤφθη τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ἡ μόρφωσις ἐφάνη
 καὶ τῶν πετρῶν καὶ τῶν ὄρων καὶ λόφων βαθυκρήμνων.
- 60 ἐντεῦθεν τὸ μὲν σύστημα σύμπαν τὸ τῶν ὑδάτων
 θάλασσαν κατωνόμασε· τῆς δὲ ξηραῦς τὴν φύσιν,
 ἐπόση πετροστοίβυστος, ὅση λιπαροβώλαξ,
 γῆν ὃ τεχνίτης κέκμηκε θεὸς ὁ παντεργάτης.
 τὴν δ' ὑπερφέρουσιν ἀδτιῷ δόναμιν ἐμφανίζων,
- 65 μῆψω λαμπύσης τῆς ἀγῆς τοῦ γίγατος ἡλίου
 παντοδαπὴν ἐκλείυσε βοτάνην ἐκφυῆναι,
 τὴν μὲν πρὸς μόνην ἡδονὴν καὶ τέρψιν τῶν βλεφάρων,
 τὴν δὲ καὶ ζωοθρέμμονα καὶ τοῖς ἐν γῆ ἡρησίμην.
 τότε τὸ πρῶτον στολισμοῖς ἡ γῆ κατηλαΐσθη
- P 3 70 ὑπὲρ κορίσκην τρυφερὰν ἄρτι νυμφενομένην,
 χρυσοφόρον, στίλβουσαν πέπλοις καταμαργάροις.
 ἔλαμπεν Ἴον εὖσομον, ἀντέλαμπε τὸ ῥόδον.
 Ἴων χροιά παντοδαπὴ πάντοθεν ὑπεγέλα,
 κυναναγῆς, πορφύρειος, ὑπόκιρρος ἔτέρα.
- 75 τινὰ μὲν περιπόρφερα τῶν ῥόδων ἐωρᾶτο,
 τινὰ δ' ὑπελευκαίνετο καὶ γλύκιον ἀντηγύει.
 ἦν κρῖνον χιονόχροον, ἦσαν ἀναγαλλίδεις.
- 53 τῆς γῆς R 55 νοτίδος R 56 συμπήξει A, συμμίξει R
 59 ὄρων καὶ τῶν πετρῶν AM 64 δὲ A αὐτοῦ AR
 76 γλύκμον A

tegebat, repente liquidam hanc naturam non aliter coëgit, ac si quis lac coaguli vi constringens caseum ex eo conficiat. in hunc modum ea re detracta quae prius terrae quasi luminibus officiebat, superficies eius atque forma conspecta fuit, una cum rupibus montibus et praeruptis collibus. inde totum illud aquarum corpus et compagem mare nuncupavit: siccam vero naturam, sive lapideam sive glebosam, terram appellavit. simul eximiam vim potestatemque suam declarans, tametsi necdum solis splendor existeret, omnis generis herbarum nihilominus e terra provenire iussit, partim solius voluptatis et oculorum delectationis causa, partim ad animalium pastum et terram incolentium utilitatem. tunc primum terra suis est ornamentis condecorata splendidius quam puella tenera primumque viro desponsa, quae auro et unionibus intertexta veste fulget. renidebant venustae violae diversorum colorum, nimirum aliae purpureae, aliae subfulvae; itidem aliae rosae purpureae conspiciebantur, aliae subalbi coloris. nec nivea deerant lilia nec anagallides nec hya-

- ὑάκινθος ἀνέβαινεν, ἦν καὶ ναρκίσσου κάλλος
καὶ πᾶν τὸ πρωτοφόρημα τῶν ἔαρος χαρίτων.
- 80 ἀπεραυδοῦντο στύχνες βαρούμενοι τῷ σίτῳ.
εἶρε κισσὸς μελάμφυλλος κορύμβους ἐπισείων. B
καλὰ τὰ πάντα, δροσερά, κάλλους ἀγὰς πλουτοῦντα
καὶ γῆν εὐωδιάζοντα συγκράτοις εὐοδμίαις.
ἔστρωτο πόα μαλακή, πρασίλυσσα, βουθρέμμων,
- 85 ἵπποφορβὸς καὶ βουκολίς, δροσώδης, λειμωνία.
τοιούτων στόλιον ἢ γῆ παντόχροον ἐφόρει,
τοιούτων πέπλον εὐανθὲς εὐόφαντον ἠτύχει.
ἦσαν καὶ φάλαγγες φυτῶν, ἀνέτελλον καὶ δένδρων
καλλίφυλλοι καλλίκομοι κλώνες ὀπωροφόροι.
- 90 ἦν καὶ μηλέας εὐανθῆς ὄρηξ ἀγλαοκάρανον,
ἐλαίαι τηλεθώσσαι, γλυκάζουσαι συκείαι,
πίτυς λιπαροστέλεχος, ἐλάτη, δρυς, πετέλα.
προσέβαλλε τῆς πίτυος ἄνεμος τοῖς πετάλοις,
καὶ γλύκιον ψιθύρισμα τοῖς φύλλοις ἐγελοῖε.
- 95 ἐκεῖ καὶ κέρασος καλὴ καὶ φοῖνιξ μελιτόεις,
βοτρονομήτωρ ἄμπελος, ὄρχυτοι κληματίδων,
καὶ βότρως νεκταρόχυμος ἤρητο τῶν κλημάτων.
τὰ πάντα τελειόκαρπα, παντέλεια τὰ πάντα·
οὐδὲν γὰρ ἀχαρίτωτον οὐδ' ἀτελὲς παρήχηθη.
- 100 Ἐν τούτοις ἔδν καὶ τὸ φῶς ἡμέρας τῆς τριτάτης,
ἐλαμπε δὲ τὸ πρόσωπον τῆς μετ' αὐτὴν ἡμέρας,

80 ἀπεραυδοῦντο R · φόρηα A 82 ἀγῆς A κλη-
ροῦντα M 84 δροσίλυσσα M 88 ἀνίσθαλλον M
90 εὐεῆς M, εὐανθῆς R, εὐανθοῦς R 96 ὄρχαμοι R

cinthus nec narcissus, nec quicquam eorum omnium primo quae vere proveniunt. spicas erat cernere quasi striatas et onustas frumento: hederā serpebat nigris praedita foliis, corymbos quatiens. omnia perpulchra florida splendida erant, terramque temperatis odoribus fragrantem reddebant. herba passim mollis ac viridis humi strata boum, equorum, animalium oeterorum usibus serviebat. praeter huiusmodi telluris ornatum quasique vestem elegantissimam, aderat etiam plantarum copia, ramique arborum venustis onusti foliis atque fructibus. erat videre pulchram ocrasum, melleam palmam, fecundam malum, florentes olivas, dulcescentes ficos, pinus pingues, abietes, quercus, ulmos. ventus in ramos pineos delatus suavissimum quoddam murmur in foliis efficiebat. erat cernere vitem racemorum matrem, et palmitum ordines. uva succum nectarum continens palmitibus adhaerebat. omnia fructus maturos habebant, omnia perfecta erant. non exstabat quippiam expertis gratiae venustatisque suae, non quicquam imperfectum.

Secundum haec diei tertiū uxor occidit, et quartus post eum exortus

- καὶ πάλιν ἔργων καταρχή, καὶ κέλευσις τοῦ κτίστων
 τὸν οὐρανὸν εὐστέφανον τοῖς ἄστράσι γενέσθαι.
 τότε τῶν ἄστρον οὐρανὸς τῷ κάλλει διηρθόθη
- 105 ὡς πέπλος μαργαροστρωτος, χρυσόπασταν ὡς φᾶρος,
 ὡς ὕφασμα κοσμοῦμενον ἐκ πυρραζόντων λίθων.
 τότε τὸ πρῶτον ἔφανσεν ἡ κόρη τῆς ἡμέρας,
- D ὁ μέγας γίγας ἥλιος, ὁ ζωοτρόφος λύχνος,
 πηγὴ φωτὸς ἀκένωτος, οἶκος πυρὸς ἀξύλου.
- 110 τότε τὸ πρῶτον δαδουχεῖν ἀπήρξατο τὴν νύκτα
 σελήνης ἢ γλαυκόφωτος καὶ φαεινόφρος σφαῖρα,
 ἀρτεκυκλος, ὀλοφυής, λιπαραυγής, τελεία.
 τότε τὸ πρῶτον οὐρανὸς ἀστέρας τοὺς μεγάλους
 κυλλισφαιρώτους ἔβλεψεν ἐρρίζοντας ἀλλήλοις
- 115 καὶ καλλωπίζοντας αὐτὸν ὡς ἄνθη τοὺς λειμῶνας.
 ὁ Κρόνος ἦν μελάντερος, μολίβδινος τὴν χρῶαν·
 ἔλαμπε Ζεὺς ὡς ἄργυρος, Ἄρης φλογώδης ὥπτο·
 ἔστειλβεν ἥλιος λαμπρὸν ὡς ὄβρυζον χρυσῶν·
 ἀντηγύει δ' ὡς κωσσίτηρος σφαῖρα τῆς Ἄφροδίτης·
- 120 ὡσεὶ χαλκὸς ἐρυθραυγής Ἑρμῆς ἐλαμπηροῦχει·
 P 4 διαφανής ὡς ὕελος ἠγάαζεν ἢ σελήνη.
 οὕτως ὁ πέπλος οὐρανῶ παντόχρους ἐωρᾶτο.
 ὁ Κρόνος ἐκνάνιζεν ὡς ὑακίνθου χρῶα·
 ὡς κρῖνον ἔλαμπεν ὁ Ζεὺς, Ἄρης καθάπερ ἴον·

102 ἀπαρχὴ R 105 ὡς φᾶρος] ἐφάνη R 109 οἶκος
 φωτὸς ἀξύλου R, οὐκ ἐκ πυρὸς οὐ ξύλου R 111 σελήνη AR
 112 ἀστ. — τελεία om R 114 καλλισφαιρώτους R 116 θεῶν R
 118 λαμπρὸς AR ὄβρυζον Meursius: codices enim εὐραίζον
 vel εὐριον 120 ἐλαμπηροῦχει AR 123 κρόνος μὲν R

est. itaque rursus opera iussaque sua deus instituit, mandans ut caelum stellis quasi corona quadam cingeretur. quapropter illud siderum pulchritudine fuit exornatum, instar pepli margaritis distincti, vestis auro intertextae, panni lucidis gemmis decorati. tunc primum illuxit ocellus ille diei sol, magnus ille gigas, lucerna vitam nutrienda, fons lucis inexhaustus, ignis materiei expertis domicilium. tunc primum face quasi quadam caeruleus ille globus lunae, integro luens circulo, noctem collustrare coepit. tunc primum denique in caelo erat videre sidera magna, pulchris orbibus inclusa, secum invicem certantia, caelum ipsum sic exornantia ut pratis flores ornamento sunt. Saturnus nigricabat colore plumbeo; Iuppiter sicut argentum splendebat; Mars flammeus conspiciebatur; Sol instar auri puri puti lucebat; Mercurius instar aeris ru-bebat; luna in morem glaciei pellucida suam et ipsa lucem emittebat. ita diversi coloris peplo caelum obductum ornebat. Saturnus caeruleus erat, qualis hyacinthi color est; Iuppiter ut liliium splendebat, Mars

- 125 ὡς ῥόδον περιπόρφυρον ἥλιος ἦν χρυσεῖων·
ὡς λευκανθῆς ἀναγαλλίς ἔστιλβεν ἰωσφόρος·
ὡς ἄνθος ἐρυθρόβαπτον Ἑρμῆς φωτοβόλει·
νάρκισσος καλλιπέταλος ἐφαίνεται σελήη·
τοιαύτη τις ἀνθήχροια τὸν οὐρανὸν ἐκόσμει·
- 130 τοιαύτη τις ἐφίλανε τοῖς οὐρανοῦ προσώποις
ποικιλανθῆς χαρίεσσα καλλιλαμπῆς τερπνότης,
καὶ κῆπον ἀστροφύτευτον τὸν οὐρανὸν ἐποίη,
οὗ φυτοσκάφος ὁ θεός, ὡς δὲ φυτὰ καὶ βλάσται, B
ὡς ἄνθη μυριόχροα τὰ τῶν ἀστέρων σέλα.
- 135 τότε τὸ πρῶτον ἥλιος φάσγας καὶ φωταυγήσας,
φανείς τε κόσμος οὐρανοῦ καὶ κάλλος τῆς ἡμέρας,
ἐδοῦλευσε κελύσματι τῷ τοῦ πεπονηκότος
καὶ μύσας συνετέλεισεν ἡμέραν τὴν τετάρτην.
Οὔτω μὲν οὖν τετέλεστο τὰ κατὰ τοὺς ἀστέρας,
- 140 καὶ τέτακτο μὲν ἥλιος ἀστήρ ἡμεροκράτωρ,
τὸ δὲ σελήνης βλέφαρον ἐπύρσευσε τὴν νύκτα.
ζῶν δ' οὐδὲν ἐν τοῖς τῆς γῆς ἐστρέφετο πλατεῖαις,
οὐχ ὑγροπόρον, οὐ πεζόν, ἀλλ' οὐδ' ἀεροδρόμον.
ἀλλ' ὁ παντέλειος θεὸς τῇ τῶν ὑδάτων φύσει
- 145 ἰσχνὸν ἐνθεῖς ψυχώτριαν καὶ δύναμιν γονιμηρ,
ζῶσαν ψυχὴν ἐκλίωσεν ἐκαῖθεν ἐκραγῆναι C
ὡς ἐκ γαστροῦς ἀρτιμελὲς ἔμβρονον ὠδινοῦσης
καὶ φορτουμένης τοκατῷ τελειομήνου βρέφους·

128 καλλιπέταλος A 133 φυτοσκάφος R 136 κάλλος οὐ-
ρανοῦ καὶ κόσμος M 142 ἐστρέφετο λαγύσαι M 143 ἀερο-
πόρον AMR 144 φύσει τῶν ὑδάτων R

ut viola, sol aureus ut rosa purpurea, Lucifer ut albi floris, Mercurius ut tinctus rubedine flos, luna ut pulchris conspicuus foliis narcissus. eiusmodi quaedam varietas caelum exornabat, et tam florida, tam elegans, tam splendida incunditas in caeli spectaculo semet offerebat, efficiens hortum ex eo sideribus consitum, cuius ipse deus auctor et cultor erat. ipsae siderum facies plantas, germina, flores infiniti prope coloris referebant. tunc primum sol fulgens et lucem suam emittens, conspectusque tanquam ornamentum caeli et diei pulchritudo, illius imperio servit a quo conditus fuerat, et oculo quasi clauso diem quartum absolvit.

Sic igitur sidera perfecta fuerunt, ac sol quidem ordinatus est velut imperator diei, luna vero tanquam noctis collustratrix. necdum in amplis terrae spatiis animal quoddam versabatur quod vel aquam penetrare vel pedes incederet vel aera permearet. enimvero perficiens ille cuncta deus aquarum naturae indita vi animante ac facultate procreatrice, inasit ut anima inde viva scateret, tanquam fetus recens e parturiente, iamque

- ὡς σπέρμα γὰρ ἡ τοῦ Θεοῦ κλεισις ἐμπεσοῦσα
 150 τὰς ὑδροχέυμονας φῶας ἐπολεῖ πολυγόνους.
 ἐντεῦθεν ταυνοπτέρυγες ὄρνεις ἀεροβάται
 εἶχον ἐλεύθερον πτερὸν εἰς πετασμοδὸς συντόνους,
 καὶ κούφως ἤλαφροῦντο πρὸς λιμνασμοὺς ἀέρος,
 περιρροῖζοῦντες τὰς αὐτοῦ χύσεις τὰς λεπτοχύτους.
 155 οἱ μὲν μεγαλοπτέρυγες, μεγαλαγκυλοχειῖλαι,
 γαμψώνυχες, ὡς βέλεμνα τοὺς ὄνυχας αὐχοῦντες,
 τομὸν τὸ ῥάμφος ἔχοντες ὑπὲρ τὰς μαχαιρίδας,
 οἷς ἔμελλε βρωματισμὸς τὰ κρέα χρηματίζειν
 D καὶ σύντροφα γενήσεσθαι τὰ τῆς σαρκοβορίας,
 160 ὄρνειοκράτωρ ἀετός, Ἴρηκες ὠμοφάγοι,
 καὶ πάντες οἷς οὐ χρήσιμον τὸ πῦρ σαρκοφαγοῦσαι.
 ἐντεῦθεν δὲ στρουθάρια λάλα, βοτανηφάγα,
 μικρόπτερα, βραχύβια ποικίλως ἐλαλάγουν
 καὶ λόχμαις ἐτιτύβιζον καὶ δέγδρα περιήχουν,
 165 ἀκανθυλλίδες μουσουργοί, κόρυδοι, σπῖνοι, ψᾶρες,
 καὶ πᾶν πτερὸν τὰς τῶν ἀγρῶν βοτάνας περιθέον
 κἀκῆθεν ἀπραγμάτευτον ὄψον ἄβρον συλλέγον.
 τότε καὶ θῆρες ἐπὶ γῆς ᾤφθησαν φρικαῖοι,
 λέοντες λασιάνυχες, ἄρκοι, παρδάλεις, τίγρεις,
 170 καὶ κάπροι χαυλιόδοντες, εὐρύστερνος ἐλέφας,
 καὶ κύνες καρχαρόδοντες, πτηνόποδες λαγῖναι,
 P 5 καὶ πᾶν πτηνὸν καὶ πᾶν πεῖζόν, ὅσον ἐν χερσοβίοις,

149 ἐμπεσοῦσα A 153 λιμνασμοδὸς A 156 καμψώνυχες AM
 157 τὸ μὲν MR, οἱ μὲν R 166 ἐπιθέον R 167 ὄψον
 συλλέγον ἄπειρο R 170 κάπροι AB, omitta καὶ 172 ὕδρο-
 βίοις R, ὑδροβίοις AM

partu infantis absoluti onerato ventre. nam dei mandatnm veluti semen quoddam incidens aquas admodum fecundas reddebat. hinc ortae volucres aëra libero volatu permeantes, quarum aliae magnis sunt alis praeditae et ad uncias unguibus, quos armorum nactae sunt loco; aliae rostrum habent acutius novacula, quibus scilicet carnes pro cibis sunt destinatae; quarum e genere sunt aquila volucrum imperatrix, crudivori accipitres, aves ceterae, quae omnique non coctis vescuntur. hinc et aviculae garrulae, herbis viciitantes, alis exiguis praeditae, vitae brevis, varie cantilabant, in lustris garriebant, arbores perstrepebant, nimirum musicae, carduales, alaudae, spinni, sturni, aliaeque volucres omnes quae agrorum herbas circumvolitant et viotum inde facilem conquirunt. tunc etiam in terra bestiae conspectae sunt horribiles, leones hirsutas ac villosas cervicis habentes, ursi, pardalides, tigrides, apri bronci, elephas lato pectore, canes dentibus serratis instructi, veloces lepores: omnes denique tam volatiles quam pedestres bestiae, quae vel in amnibus vel mari

- ἄσπον θυλάσση σύμφυλον, ἄσπον ἄρσεινόμενον.
 τοσῶνδε ζῶων τὴν ὑγρὰν πληρώσας καὶ τὴν χέρσον
- 175 ὁ πάνσοφος ἄροφωτῆς τῆς παγκοσμίου στήγης,
 καὶ μὴν τὸν ἀχειρόκλωστον χιτῶνα, τὸν ἄερα,
 ὃν θείων ἐμηρόσαντο δακτύλων λεπτοργαίαι,
 ὡς πόλιν ἄχυρόπυργον πλατεῖαν ἐφαπλώσας
 τοῖς σαρκοβόροις πετεινοῖς καὶ τοῖς βοτανηφάγοις,
- 180 ἡμέρας συνετέλεσε τὸ δρόμημα τῆς πέμπτης.
 Ἐκτη δὲ πάλιν ἤγυζεν ἡμέρα, ῥοδιόχρους,
 καὶ κήπειμα καλλιδένδρον θεὸς ἐφντοκόμει,
 οὐ σακαφεντρίαις ἐν χερσίν, οὐδὲ γεωμαχοῦσαις,
 οὐδὲ παλάμαις φντοργοῖς, ἀλλὰ τῷ λόγῳ μόνῳ.
- 185 καὶ δένδρον πᾶν ἀνέτελλε καλλιβλαστον ἐκεῖσε, B
 εὖσομον, εὖσκιόφυλλον, εὖπέταλον, ἡδύπνον.
 τίς δ' ἂν τὸ κάλλος τοῦ Ἐδέμ ὑπ' ὕψιν παραστήσῃ;
 ἐκεῖθεν ἄρχατοί φντῶν ἦσαν ἄπωροφόρων,
 ἐνταῦθα φάλυξ εὐωδῶν δενδράδων ἀειβλάστων.
- 190 ἐκεῖθεν νεκταρόχυμος ἀνέτελλεν δπῶρα,
 ὧδε πρὸς τέρψιν ἔθαλλον οὐρανομήκη δένδρα,
 πλάτανος ὑδατότροφος, ἀκρότομος ἐλάτη,
 ἐπερηγμέναι πίτνις, κυπάριττοι, πετέλαι.
 τὰ πέταλα συνέπιπτον ἀλλήλοις τῶν δενδρέων,
- 195 οἱ κλῶνες προσεπέλαζον, συνήρισαν οἱ πτόροθοι.
 ἐζέμισαν ἀντόχημα τῶν δένδρων αἱ φυλλάδες

175 ἄροφωτῆς R
 γοις R

186 εὖσομον A

177 ἐτεκτῆναντο R

187 οὐν A

188 ἄπωροφόροι A
 στούντων R

189 ἐντεῦθεν R

195 συνεπέλαζον R

179 βοτανηφά-
 γοι A
 δένδρων ἀειβλα-

vel montibus degunt. tot animalibus cum terras et aquas et aëra com-
 plessset deus, eum inquam aëra quem vesti manibus haud elaboratae con-
 similem suis ipse digitis opere subtili contexuit, iamque velut urbem
 quandam munitam et amplam carnivoris ac herbivoris animalibus et vo-
 lacribus aperuisset, dies quintus cursum suum absolvit.

Cum sextus autem appetuisset, hortum pulcherrimis arboribus insi-
 gnem deus condidit, non fodiendo, non terram colendo, non conserendo,
 sed verbo et sermone solo; cuius imperio quaevis eo loco proveniebant
 arbores suaviter redolentes, umbriferae, virescentes. quisnam, obsecro,
 venustatem Edenis possit oculis subiicere? istic arborum fructiferarum
 ordines erant, hic plantarum fragrantium non exigua copia: rursus ab
 alia parte caelum aequantes arbores voluptatis causa conditae florebant,
 platanus irrigua, sublimis abies, excelsae pinus, cupressi, ulmi. rami
 arborum mutuo se contingebant, et folia sese velut amabili complexu ex-
 cipere videbantur. etiam fructus dulcissimi proveniebant, sole in arbo-

- C** ἀλλήλας ἀγκαλλέσθαι περιπλοκαῖς φιλιτέραις.
 ἥλιος ἐπεμάρμαιρε, καὶ τοῖς φυτοῖς ἐμπύπτων
 διέρρει κάτωθεν αὐτῶν ἡρέμα καὶ σποράδην,
 200 εἰς ὅσον τὸ συνηρεφές ἠνέωκτο τῶν φύλλων.
 ἔλαμπον ῥόδων καλλοναί, κρίνων ἀντηδγει χρῶα·
 ἄκεντρα δ' ἦν ἀνάκανθα τὰ ῥόδα τηνικαῦτα.
 ὀπόσον περιπόρφυρον καὶ λευκανγές ἐν ῥόδοις,
 ὡς ἄστρον ἀκτινοβολοῦν ἀνέτελλε χαμόθεν.
 205 ὦδε τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ἐπράοιζε ταῖς πόαις,
 ἐκείθεν ἐκνάνιζεν, ἄλλοθεν ὑπεγέλα.
 ταῖς δροσοστάκτοις τῶν ἀνθῶν παντοδαπαῖς εὐχροίαις
 Ζέφυρος ἀπαλόπνοος ἐπέπνει πανταχόθεν,
 καὶ τῶν ἀνθέων τῆς ὀσμῆς ἐπλήρου τὸν ἀέρα.
- D** 210 ἐν μέσοις τούτοις τῆς ζωῆς τὸ δένδρον ἔβλυστήκει,
 ταῖς χάρισι κατακόμον, καλλιφύλλον, ὠραῖον.
 ὑδατομήτωρ δὲ πηγῇ κάτωθεν ἀνερωγέει,
 καὶ τὸ καλλίδένδρον Ἐδέμ ἐπότιζε χωρίον,
 καὶ τῶν φυτῶν ἐκήπειε τὰς ῥίζας καὶ τοὺς πρέμνους,
 215 καὶ τῶν ἀνθῶν τοὺς ἀπαλοὺς ἐμόσχευεν ὀρχαίτους.
 ἐκείθεν δὲ πρὸς τέσσαρας ἀρχὰς διαιρουμένη
 γίνεται μήτηρ ποταμῶν τῶν μεγαλοχευμόνων.
 οἱ ποταμοὶ δὲ τῇ φωνῇ καὶ γλώσσει τῇ τῶν Σύρων
 Φεισῶν καλοῦνται καὶ Γεῶν, Φοράδ ἐν τούτοις τρίτος,
 220 τέταρτός ἐστιν Ἐδδεκέλ, κατὰ δ' Ἑλλάδα γλώσσαι
 Γάγγης καὶ Νεῖλος ὁ παλῦς, Εὐφράτης τε καὶ Τίγρης.

197 ἀλλήλοισι ARR 198 συμπύπτων R 199 ἀποράαις RR
 200 ὀπόσαν RR ἀνέωκτο RR 207 παθῶν RR 212 ὑδα-
 τομήτωρ ARR ἀνερωγά R 219 φεισῶν A 220 γλωσ-
 τῶν RR

res incidente ac sensim per rimas foliorum penetrante. fulgebant passim rosae cum liliis; et quidem eo tempore spinis rosae tam purpureae quam albae radiantis sideris instar e terra germinantes carebant. hic terrae superficies viridi gramine ornata erat, illic herbae non purpureae tantum sed variorum quoque colorum conspiciebantur. undiquaque lenis ille favonius afflabat et aëra florum fragrantia complebat. inter haec omnia vitae lignum germinabat, ornatum singulari gratia, pulchris foliis et fructibus. ac fons aquam emittens e terra profuebat, arboreumque locum Edenis irrigabat, plantarum radices ac stipites aqua sua potans, itaque florum teneros ordines fovens. postea quatuor in principia divisus fit amplissimorum fluminum parens. ea vero flumina lingua Syrorum vocantur Phison et Geon et Phorad et Eddekel, Graecorum autem lingua Ganges, Nilus, Euphrates, Tigris. et Ganges quidem ambit terrae

- καὶ Γάγγης μὲν περιπολεῖ γῆς Ἐδύλατ τοὺς ὄρους
(ἐκεῖ χρυσὸς εὗρίσκεται καὶ λίθος ὁ πρασίνων,
ὁ δὲ χρυσὸς ἀκίβδηλος καὶ στίλβων καὶ πυρράζων),
225 ὁ Νεῖλος δ' ὁ λευκότερος κυκλοῖ τὴν Αἰθιοπῶν,
καὶ τὰς λιπαροβώλυκας ἀρούρας Αἰγυπτίων
ἐδτρόφοις ἄρδει ῥεύμασι καὶ τίθησιν εὐκάρπους.
ὁ Τίγρις δὲ φερόμενος ὡς βέλος μετὰ ῥόζου,
καὶ καχλασμοὺς ἀποτελῶν καὶ ῥόθους βαρυδοῦπους,
230 τῶν σχοινομιάτων ἔναντι γῆς Ἀσσυρίων τρέχει.
Τοιοῦνδε σκῆνωμα τερπνὸν φυτεύσας καὶ δενδρώσας
ἔπλασε καὶ τὸν ἄνθρωπον παντοεργοῖς πυλάμαις
ἐκ χωματίου καὶ λυγροῦ καὶ πηλυφύπτου βάρους·
πνοὴν δ' ἐνθήμενος ζωῆς τῷ γηγῆρῷ σαρκίω,
235 καὶ τέλειον τὸν ἄνθρωπον ἐμπνουν δημιουργήσας,
καὶ σύνθετον ἀπὸ ψυχῆς καὶ σώματος ποιήσας,
καὶ χάριν δωρησάμενος ἐθελορμήτου γνώμης,
καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ πλάσας καὶ κατ' εἰκόνα,
ἐγκατοικίξει τῆς Ἐδέμ τῷ καλλιφύτῳ χώρῳ
240 ὡς ἐν θαλάμῳ μάργαρον, ἄλλον ἐν κόσμῳ κόσμον,
μικρὸν μὲν τὸ φαινόμενον ὡς ἐν μεγέθους ὄγκῳ,
τῇ δὲ γε τιμιότητι κρείττω πολλῷ τοῦ κόσμου.
τοῦτον Ἀδὰμ ὡς ἐκ πυρροῦ χώματος πεπλασμένον
ὁ τῆς πηλίνης κεραιμὸς ὠνόμαυσεν οὐσίας.
245 καὶ θέμενος τοῦ τῆς Ἐδέμ κάλλους πρωτοπολίτην

224 om M 232 παντοεργαῖς A, παντοεργικαῖς RR 237 γνῶ-
μην χαρισάμενος AM

Evilatae fines, ubi reperitur aurum et viridi colore lapis. aurum ipsum nativum est, splendidum, rutilans. Nilus autem albius Aethiopiae terram cingit, et pingues Aegyptiorum agros fecundis aquis irrigat redditque fructiferos. Tigris tanquam telum quoddam cum strepitu ruens, efficiensque sonos ac gyros horrisonos, e regione finium terrae Assyriorum currit.

Tam incundum tabernaculum cum extruxisset ac arboribus ornas- set, finxit et hominem manibus omnia perficientibus, de pulvisculo misero et ex luto commisto pondere. cumque terrenae illi carunculae vitae spiritum indidisset, perfectumque hominem et spiraculo praeditum condidisset, ex animo et corpore compositum, donatum voluntate spontanea, suam ad similitudinem imaginemque formatum, incolam eum facit Edenis, loci pulchris arboribus consiti, quasi collocans marmor in thalamo et alium in mundo mundum, parvum quidem illam, quod magnitudinem attinebat, sed pretio longe mundo ipso praestantiorum. hunc ex rubro pulvere formatum Adamum appellavit figulus ille naturae luteae. cumque collocasset eum in pulchro Edene primum civem, iussit

- ἐκ πάντων ὀπωροφαγεῖν ἐκλείουσε τῶν δένδρων,
 τῷ δὲ φυτῷ τῆς γνώσεως μὴ χεῖρας ἐπιβάλλειν.
 τότε καὶ πᾶν χειρόηθες καὶ πᾶν ἡμερονόμον
 καὶ πᾶν ἐκτοπιζόμενον εἰς λόχμας πολυξύλους
 250 ἤγαγε ζῶον πρὸς Ἀδάμ, πεζόν, αἰθεροπόρον,
 ὡς σχοίην κλήσεις παρ' αὐτοῦ ταῖς φύσεσι προσφόρους.
 ἤγετο λέων θαυροκνός χαιτήεις ταυρολέτωρ,
 ἄρκτοι βλοσυροβλέφαροι, παντόστικτοι παρδάλεις,
 ἔλαφος ποικιλόδερμος, δασύκερκος ἀλώπηξ,
 255 ἔλεφας εὐρυμέτωπος, τὴν προνομαίαν σείων,
 δασύπους κολοβάκερκος, κερατοπλήκτωρ ταῦρος·
 ἤγετο πέρδιξ ἐρυθρὸς τοὺς πόδας καὶ τὸ ῥάμφος.
 οἱ ψᾶρες οἱ μελάμπτεροι τὸ πτεῖλον ἐπεσόβουν
 καὶ χαλαζώματά τινα λευκότητος ἐφόρουν.
 D 260 τὸ κάλλος ἐπεδείκνυτο ταῶς ὃ χρυσοπτέρυξ.
 ἔλαμπε βάμμασι πολλοῖς, ἐχρῶσιζε τὸ πτεῖλον,
 ἔστιλβεν ἀλουρογόχορον ἐν τῷ ταῶνι χρῶμα·
 ἐπήνθει μέσον καὶ χρυσοὺς ὡς οὐφθαλμοὺς μαρμαίρων,
 καὶ κῆπον πτεροφύτευτον εἰργάζετο τὸ ζῶον.
 265 ἐκύκλουν πάντα τὸν Ἀδάμ ὡσπερ δεσπότην δοῦλοι·
 ἐθώπευον ὑπέτρεχον ἕσαινον τὸν γενάρχην.
 ὃ δὲ κατέψα ταῖς χερσὶ τὰ δύσμαχα θηρία
 ὡς ἀρτιτόκους νεαρὸς ἄρνυς γαλακτοφάγους,

248 ἡμερωμένον RR 250 αἰθεροπόρον RR 251 προσ-
 φέρειν RR 252 τῇ χαιτῇ R 259 ἐμφαίνων R, ἐμφέ-
 ρον M 265 ἐκύκλουν AM 266 ἐθώπευσεν ὑπέτρεχεν
 ἕσαινεν AMR 268 ἀρτιτόκους R γαλακτοφά-
 φους R

ut fructibus omnium arborum vesceretur: modo arbori cognitionis ma-
 nus non admoveret. tunc et mansuetum quodlibet animal, quamlibet
 item belluam, quae evagatur in silvosa latibula, deduxit ad Adamum,
 quicquid pedes incedit et in caelo volat, ut acciperent appellationes ab
 ipso naturis consentaneas. adducebatur cruentus iubatus tauri necator
 leo, ursi torvum tuentes, pardi maculosi, cervus pelle varia, caudata
 vulpecula, elephas fronte lata, proboscidem quatens, lepus mutilata
 cauda, cornibus feriens taurus. adducebatur perdix, habens et pedes
 et rostrum rubrum, cum sturnis alas habentibus nigras, qui pennas
 quatiebant et albas notas instar grandinis ferebant. pulchritudinem suam
 ostentabat pavo, alas habens aureas: lucebat coloribus multis, et aurum
 in plumis referebat. fulgebatque in eodem et purpureus color, aure
 intersperso, splendidentis instar oculi. cingebant Adamum omnia, sicut
 mancipia dominum: adulabantur, accurabant, nostri generis auctori blan-
 diebantur. ille vero demulcebat manibus inexpugnabiles bestias tanquam

- καὶ τοὺς ἐκ τούτων οὐδαμῶς ὑπέτρεμε κινδύνους°
 270 ἢ γὰρ σοβὰς καὶ πονηρὰ καὶ θερμοσυγδὸς κακία
 οὐδέπω κατεχόρευσε καρδίας τῆς ἐκείνου.
 οὕτως οὐδὲν τῆς ἀκαθοῦς ψυχῆς κατακαυχῶται,
 οὐ θῆρ, οὐ πῦρ, οὐ ποταμοῦ μεγαλοδούπου θράσος. P 7
 ἂν βασιλεύῃς τῶν παθῶν, ἂν ἁμαρτίας ἄρχῃς,
 275 καὶ βασιλλίσκων καὶ δεινῶν σκορπίων ἐπιβήσῃ,
 καὶ ταπεινώσεις λόντα, καὶ τίγριν ἡμερώσεις.
 Ἐν τούτοις ὑπνωσεν Ἀδάμ, ἀλλὰ πικρίας ὑπνον,
 ὑπνον ἀρχὴν καταστροφῆς καὶ παντολέθρου φθόρου.
 ἦψατο τούτου τῆς πλευρᾶς καθεύδοντος ὁ κτίστης,
 280 ἔλαβε ταύτην, ἔπλασεν ἐντεῦθεν τὴν γυναῖκα.
 Ἀδάμ δ' ὁ χωματόπλαστος, ὁ πρῶτος ἐν ἀνθρώποις,
 Ἔως τῆς παντομήτορος γέγονε πλευροπάτωρ.
 ἔνδοθεν οὖν τοῦ τῆς τροφῆς χώρου διέζων ἄμφω
 ὡς ἄσκαροι, μὴ φέροντες φροντίδας φιλοῦλους,
 285 ὡς μηδὲ περικείμενοι σώματος ὄλως βάρους. B
 ἀμφοῖν δὲ τούτοις ὁ θεὸς πάλιν ἐνομοθέτεε.
 ὡ γηγενεῖς καὶ τῆς Ἐδέμ ταύτης πρωτοπολιῖται,
 ἅπαντα ταῦτα τῆς ὑμῶν χάριν παρήκται χρείας°
 πρὸς τὴν ὑμῶν ἀπόλαυσιν πάντα δενδροκομεῖτε.
 290 ἀπάντων οὖν κορένυσθε, πάντων κατατρυφᾶτε.
 τοῦτο δὲ μόνον βλαβερόν τῆς γνώσεως τὸ ξύλον°

269 κονδύλους A 273 οὐ πῦρ οὐ θῆρ R 280 ἐκ ταύτης A
 282 πρωτομήτορος RR 283 ἔνδοθεν μὲν R 288 χάριν τῆς
 ὑμῶν R 291 καὶ ARR

recens editos agnos, qui lacte vescuntur; neque quicquam ab ipsis periculi formidabat: nam procax mala et audax vitiositas nondum in ipsius corde locum habebat. sic nihil est quod in animum affectionum expertem ius habeat: non ignis, non fera, non flumen impetuosum. si rex eris affectionum animi peccatique dominus, super basiliscos et truculentas feras incedes, leonem humiliabis, mansuefacies tigrim.

Secundum haec Adamus somno acerbissimo sopitus est, somno qui fuit initium eversionis et omnia perdentis invidiae. costam eius dormientis attigit ipse conditor: accepit hanc; formavit inde mulierem. itaque de pulvere conditus Adamus, homo ille princeps, Evae matris primae pater respectu costae factus est. vivebant ambo in deliciarum praedio, ut infecundi, qui rerum crassarum studio nullo tangerentur, quique corporis nullo pondere gravati essent. utrisque vero legem praescripisit deus. "o terra" inquit "editi, et huius Edenis primi cives, haec omnia vestrae utilitatis causa producta sunt. vestrae fructibus gratia fructus arbores ferunt. itaque satiamini omnibus, ex omnibus delicias quaerite. modo perniciosum hoc cognitionis lignum, solum, in-

τοῦτο καὶ μόνον φεύγοιτε, τούτου μὴ ψαύσητέ μοι.
ἢ ψαῦσις φέρει τὴν φθοράν, καὶ τὴν χολὴν ἢ γεῦσις.
ἂν τούτου μόνου γεύσησθε, πτώμα πεσιῖσθε μέγα·

295 πικρῶς γὰρ ὀπωροδοτεῖ καὶ θάνατον ἐκφύει.
ἂν τοῦτό μοι φυλάξησθε, φεύξησθε κέντρον πότμου
καὶ πλατυσμὸν κερδάνησθε ζωῆς ἀκαταλύτου.”

C

¹ Ἦν ταῦτα, καὶ πεφόβηντο τὸν λόγον οἱ γενάρχει,
τὴν ἀπιλὴν ὑπέτρεμον, ὑπέφρισσον τὸ ῥῆμα,

800 καὶ τὸ φυτόν ὡς ἔχθιστον ἀπὸ ψυχῆς ἐστύγουν.
ἀλλ' ὁ Σατὰν ἐβάσκαινεν, ἔβρυχε τοὺς ὀδόντας,
ὡς ἀφριστῆς ἐθύμαινεν, ὡς ἀγριόδους κήπρος.
βλέπειν οὐκ ἔφερεν αὐτοὺς βιοῦντας ὡς ἀγγέλους.
καὶ τοῖνδ' ὄργωνον αὐτοῦ τῆς κακομηχανίας

805 τὸν ὄφιν τὸν δολβόμετιν καὶ σκολιὸν εὐρίσκει.
θωπένει τὴν προμήτορα, δείκνυσι τὴν ὀπώραν,
καλὴν ἰδεῖν, ἐπέραστον, γεύσασθαι νεκταραεῖν.
εἶδεν ἐκείνη τὸν καρπὸν ἦν ὁ καρπὸς ὠραῖος,
χαρῖεις ἦν εἰς ὄρασιν καὶ κάλλιστος εἰς γεῦσιν.

810 ὑπέσαινε τὴν ὄρασιν, ἔθελγε τὴν καρδίαν,
ἐψέκει θελεξικάρδιον γλυκυθυμίων στάζειν.
ἔδειξε τοῦτον ὁ Σατὰν, καὶ τὸν τοῦ δόλου σκύφον
ἐπέχρισε γλυκάζοντι μέλιτι κολακείας.
εἶρπυσε δράκων ὁ δεινός, ἐσύριξεν ὑπούλωγ.

D

292 φεύγητε MRR 299 ὑπέφρισσον ὑπέτρεμον R 301 ἐβά-
σκαινεν MR 302 ἀφριστῆς A ἀγριώδης MRR 303 αὐτοὺς
οὐκ ἔφερε M v. 307 om M 309 καὶ κάλλιστος] χαρῖεις
ἦν RR 310 ἐπέσεινε AM 313 ἐπέχρισε R, ἐπέχρισε AMR
314 ἔρπυσε et ἐσύριξεν MR

quam, hoc fugite: ne illud mihi attigeritis. eius contactus interitum et gustus fel merum afferet. iccirco si de hoc gustaveritis, ruetis ingentem ruinam. idem si vitaveritis, stimulum mortis effugietis et amplitudinem vitae non finiendae lucrabimini. fert enim fructum amarum et mortem ipsam.”

Eveniebant haec ita: reverebantur hanc orationem auctores nostri generis; arborem istam, velut infestissimam, ex animo oderant. verum invadebat Satanas: fremebat dentibus, instar apri spumantis et efferati excandescobat: videre non poterat ut angelorum more viverent. itaque sceleratae machinationis suae instrumentum serpentem fraudulentum et tortuosum invenit. adulatur primae hominum matri: fructum demonstrat ad aspectum iucundum, gustata suavem, nectarum. intuetur fructum illa, qui maturus erat, gratus ad aspectum, bonus ad vescendum. arridebat is oculis, cor demulcebat: videbatur dulcedinem quandam cordi gratam stillare. ostendit et Satanas eis poculum fraudis, atque illud dulci assentationis melle inunxit. serpebat ille draco ingeniosus, sibilabat molliter.

815 "ἂν τούτου γεύσῃσθε" φησι "τοῦ καλλικάρπου ξύλου,
ἂν μόνον προσερέγκητε στόματι τὴν ὀπίωραν,
κύκλοι διανοιγῆσονται βλεφάρων ὑμετέρων,
καὶ χρηματίσετε θεοί, καὶ γνώσεσθε τὰ πάντα."

ἤκουσε τούτων ἡ γυνή, προσέσχε τῇ θωπείᾳ,
820 ἤττήθη τοῦ γλυκάζοντος, ἤττήθη τῶν χαρίτων,
αἰ τοῦ καρποῦ τὸ πρόσωπον ἠγλαΐζον τῷ κάλλει.
ἔλαβεν, ἀπεγέυσαστο, δέδωκε τῷ συννόμῳ.

ἔφαγον ἄμφω τοῦ καρποῦ, μετέσχον τῆς ὀπίωρας,
παρήκουσαν τῆς ἐντολῆς, ἔφαγον ἐκ τοῦ ξύλου,

P 8

825 καὶ πικρὰ πόδας τὸ κακὸν αὐτοῖς ἐπηκολούθει.

ἠνοίγησαν τὰ βλέφαρα, κατείδον τὴν αἰσχύνην,
ἐπέγνων τὴν γυμνότητα καὶ τὴν ἀσχημοσύνην.

ἐντεῦθεν ὑπέδοντο τὰς βαθυσκίους λόχμας,
ἐπέτρεχον τὰ λίσια καὶ τὰ πικρὰ τῶν δένδρων,

830 ἔρραψαν περιζώματα φύλλων ἐκ παχυφύλλων,
ὑπὸ φυτὸν κατέφυγον, ἔδραμον ὑπὸ σκέπην,
χανεῖν αὐτοῖς ἐπηύχοντο τὴν γῆν πλατὸν τὸ στόμα.
ἐπέγνων ταῦθ' ὁ φυτουργὸς τῶν εὐκηπεύτων δένδρων,
ἐπέστη δραπετεύουσι τοῖς ἀρχηγοῖς τοῦ γένους,

835 ὠνείδισε τὴν ἄγνοιαν, ἐκάκισε τὴν πλάνην,
καὶ τί μακρὰ λογολεσχεῖν; ἀπήλασεν ἐκεῖθεν,
ἐκόλυσεν ἐργώδεσι βαρεῖαις ἐργατελαῖς.

B

τὴν γῆν τὴν ζωοθρέπτειραν ἠπέλιπεν ἐκφύειν

325 αὐτοῖς εὐθὺς ἐπ. R 326 ἠνοίχθησαν R 331 κατέδρα-
μον ἐφυγον R 333 πλαστουργὸς ARR 334 δραπετεύ-
ουσι RR 335 ἄνοιαν RR 336 cf. v. 1169.

si de hoc, ait, ligno pulchrum habente fructum gustaveritis, si modo fructum eius ori admoveritis, orbes colorum vestrorum aperientur, eritisque dii et cuncta cognoscetis. audiit haec mulier: animum assentationi advertit, victa est per dulcedinem, victa propter elegantiam. transgressa est interdictum, edit de ligno, sumpsit ex eo, gustavit, coniugi dedit. ambo de fructu comederunt, eiusque participes facti sunt. sed mox ipsos malum comitabatur: aperti sunt eis oculi, viderunt turpitudinem, nuditatem dedecusque suum agnoverunt. hinc subibant umbras latebras, currebant sub densas ac frequentes arbores, obligacula de crassis foliis consuebant, sub arborem confugiebant et sub tegmen. optabant ut terra ipsos ore lato dehisceret, ac prius eos vivos reciperet quam morerentur. animadvertit hoc consitor ille pulchrarum arborum: accessit ad fugientes nostri generis auctores, exprobravit dementia, errorem est insectatus. quid multis verbis opus est? abegit illos inde, multavitque laboriosis ac gravibus operis, minatus terram, animalium pungentem, producturam spinas pungentes ac tribulos stimulis acutis praes-

Const. Manasses.

2

ἄκωνθαν κνίζουσιν αὐτοῖς, τριβόλους δ' ἐξυκέντρους.

340 ὠδῖνας ἐπηράσατο δριμείας μογοστόκους
 Ἐὖα τῇ πρωτομήτορι τῇ πρωτοπαθησῶσῃ.

Καὶ τοῖνον ὁ ταλάντατος καὶ δύσποτμος γενάρχης,
 ἀπελαθῆναι δυσκλεῶς ἐκείθεν δυστυχήσας,
 κατώκησεν ἀπέναντι τοῦ τῆς τρυφῆς χωρίου.

345 καὶ δερματίνην ἐνδυθεὶς σαρκὸς ἀντιτυπίαν
 καὶ γούδς τὴν Ἐὖαν ἐμπαθῶς Ἀβὲλ γεννᾷ καὶ Κάϊν.
 καὶ Κάϊν μὲν ἀβλακισμοῖς προσεῖχε πεδιάδων
 καὶ τὰς ἀρούρας ἔσπευδε ποιεῖν ταυροπολεύτους,

C ὁ δ' Ἀβὲλ ὁ νεώτερος ποιμαντικὴν μετῆει.

350 προσῆξεν οὖν ἑκάτερος τὰς ἀπαρχὰς τῶν πόνων.
 καὶ τοῦ μὲν Ἀβὲλ ὁ θεὸς προσήκατο τὰ δῶρα
 ὡς προσενέγκαντος ὀρθῶς καὶ θεραπευκότητος,
 τοῖς δὲ δωροφορήμασι τοῦ Κάϊν οὐ προσέσχε.
 τὸ πρόσωπον συνέπεσεν ἐντεῦθεν τὸ τοῦ Κάϊν.

355 τὸν Ἀβὲλ ὑπεβλέπετο βλεφάροις μισαδέλφοις,
 καὶ τῷ μηδὲν πικράναντι μηδὲ λελυπηκότι
 ἐπενεγκεῖν ἔσκέπτετο παλάμας φονευτρίας·
 τὴν γὰρ τοῦ φθόνου κάμινον βρέμονσαν εἶχεν ἔνδον.
 τοῦτο καὶ δὴ τετόλμηκε, φεῦ ἀπανθρώπων γνώμης!

360 καὶ τοὺς θισμοὺς οὐκ αἰδεσθεὶς οὐδ' αἰδοῦνται καὶ θῆρες,
 τὸν ἀδελφὸν παρέπεμψε ταῖς τοῦ θανάτου γνάθοις.

D' ὀργίλιος εἶδεν ὁ θεὸς εἰς τὸν ἀδελφοκτόνον,

339 αὐτοῖς τριβόλοις ἐξυκέντροις M 345 ἐπιθεὶς RR
 357 παλάμας φονευτρίαις A 358 ἔχων M 362 ὀργίλιον MRR

ditos. parturigines imprecatus est graves ac difficiles Evae matri primae, quae illas princeps est experta.

Quamobrem calamitosisissimus et miser ille generis auctor, cum adverso casu illinc expulsus esset, habitavit e regione fundi deliciarum, ac pellicea veste indutus, quae figura carnis erat. Evaque cognita non sine vitiositate Abelum Cainumque genuit. Cainus agrorum culturae intentus erat et terram magno studio boum opera invertibat, Abelus autem iunior pastorem exercibat. itaque singuli deo laborum primitias offerebant; qui Abeli quidem acceptabat munera veluti qui recte illa obtulisset ac debito cultu: verum iis quae Cainus offerebat animus non advertebat. ex ea re factum ut Cainus vultum suum demitteret Abelumque fratrem oculis infestis adspectaret. denique illi, qui nulla re ipsum laeserat, afferre manus parricidiales cogitabat. etenim in corde caminum invidiae ferventem habebat. atque hoc quidem etiam ausus est facere. o mentem inhumanam! non reveritus ea vincula quae belluae reverentur, fratrem intra mortis mandibulas demisit. deus autem fratricidam

- ἀραις ὑπέβαλεν αὐτὸν ταῖς παλαμναιοτάταις.
 ἐντεῦθεν Κάιν ἔλασθεις τῆς πρώτης παροικίας
 865 καὶ γῆν πολλὴν ἐπιδραμῶν ἔπηξε τὰς υἰδαίας
 ἔνθα καλὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐκείνου κατεφάνη,
 καὶ πρῶτος ἐπενόησε πόλεις ὀχυροπέργους.
 νηχύτου γενομένου δὲ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων
 ὀδίταις ἐπετίθετο, ληστεύεις ἐπεχείρει,
 870 ἐσχύλευε, διήρπαζεν, ἔχραινε χεῖρας φόνοις.
 Ὡς δ' ἔχον ἀπαράκλητον τὸ πένθος οἱ γενάρχα,
 ἐκ παλαμῶν φονεργῶν Ἀβὲλ ἀπολωλότης,
 τὸν Σὴθ αἰ τοῖς τὸν δίκαιον θεὸς ἀντιδωρεῖται,
 ὃς ἔθηκεν ὀνόματα τοῖς οὐρανόις ἄστροις·
 875 Ἐντεῦθεν ὡς βαθύρριζον δένδρον ἢ θνητὴ φύσις
 εἰς πληθυσμὸν καὶ πλατυσμὸν ἑληλακτύα πλείω
 εἰς πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἦν διυσπειρομένη,
 καὶ πάντη περιτρέχουσα πᾶσαν ἐπλήρου χθόνα.
 ἐκκυλισθεῖσα δὲ λοιπὸν εἰς παρανόμους πρᾶξεις
 880 εἰς πᾶν ἐφέρετο κακὸν ὡς ἵππος εἰς πεδῖον,
 ὡς εἰς τὸ καταντὲς τροχός, κατὰ πρανοῦς ὡς ὕδωρ,
 ἕως εἰς βύθρον δυσσεβοῦς πλάνης καταρραγεῖσα
 θεοποιεῖν κατήρξατο καὶ σέβειν τὰ στοιχεῖα
 καὶ τὴν τιμὴν ἀντὶ θεοῦ τοῖς κτίσμασι προσφέρειν.
 885 Ἦν δὲ τις Νῶε δίκαιος ἐν τοῖς τοῦ Σὴθ ἑγγόνοις,
 ἔνατος ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀδάμ τοῦ πρωτοπλάστου.

P 9

876 κλέον RR

881 κατακρανῆς M, κατακρανῶς ARR

iracunde aspexit, eumque subiecit exsecrationibus maxime diris. secundum id Cainus a sedibus primis eiectus, cum magnam terrae partem pervagatus esset, tabernacula fixit ubi commodum maxime ipsi videbatur, primisque munitis turribus civitates excogitavit. cum autem genus humanum valde diffusum esset, viatores Cainus aggrediebatur, latrociniiis intentus erat, praedas agebat, caedibus inquinabat manus.

Interim cum generis auctores luctu afficerentur inconsolabili, Abelo perditio per manus parricidiales, deus eis iustum illum Sethum vicissim donat, qui nomina caelestibus astris imposuit.

Hinc mortalium natura, tanquam arbor altas radices agens, magis atque magis aucta et amplificata, omnia circumcursitans totam terram replebat, perque superficiem eius omnem dispersa erat. verum deinceps exorbitans ad improba facinora, quodvis ad malum, velut equus in campum, ferebatur, quasque rota praecipit per declivia ruens in aquas, donec ad imum erroris impii gradum prolapsa divos coepit facere ac elementa colere creatisque honorem dei loco deferre.

Erat autem iustus quidam vir Noa, de Sethi posteritate, nonus ex

- B** ὃς μετιῶν τῆς ἄρετῆς τὴν ἔννομοπραγίαν,
καὶ τὴν κακίαν ἐκ ψυχῆς ἀποστνγῶν καὶ φεύγων,
τοὺς φαυλοργοὺς καὶ δυσσεβεῖς ἔσπευδε σωφρονίζειν.
890 ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθεν αὐτοὺς τῶν φαύλων ἀποσχέσθαι,
μετέστη μὲν ἀπὸ τῆς γῆς ἔνθα τὸ πρῶτον ἔφνυ,
μέτοικος δὲ γενόμενος ἄλλοδαποῖς ἐν ὄροις
τὴν ὑμνουμένην κιβωτὸν ὠρίσθη τεκτονῆσαι
καὶ ζῶον ἅπαν ἐν αὐτῇ χειροῦργον ἐγκλείσαι,
895 ὡς σπέρμα χρηματίσκειν καὶ ζῶπυρον τοῦ γένους.
ἐπέισθη Νῶε τῷ θεῷ, τὸ κελευσθὲν ἐποίει,
ξυλοστεγὲς ἐργάζετο τῆς κιβωτοῦ τὸ κύτος,
μυρίους ἔνδον ἐλιγμοὺς λαβυρινθώδεις φέρον.
καὶ Νῶε μὲν ἐνέθετο τῇ κιβωτῷ τὰ ζῷα,
C 400 ποντογενῆ, χειρογενῆ, πτηνά, πεζοποροῦντα·
ὁ δὲ θεὸς τὰ στέγαστρα τῶν οὐρανῶν ἀνοιξας
ὄλας ἐκείθεν ὑετῶν κατήγαγε θαλάσσας,
ἐκάλυψε τὰς κορυφὰς τῶν βαθυκρήμνων λόφων,
ἔκρυψε γῆς τὸ πρόσωπον, ἐκάλυψεν ἀρούρας.
405 τὸ πᾶν ὁμοῦ συγκέχυτο, κεκλίνωτο τὰ πάντα.
ἦσαν ὑδατοπόντιστα τῶν δένδρων τὰ στελέχη,
τοῖς ὑψιλόφοις ὄρεσιν ἐπέλαζον ἰχθύεις.
ὁ λέων ὑδατόκλυστος, ὁ θύννος ἐν τῇ χέρσῳ,
ἅπαν ὑδατοφόρητον ἦν τηρικᾶτα ζῶον,
410 ἄεροδρόμον, χέρσυρον, εὐπτερον, πεζοπόρον.
καὶ πάντα συμποντούμενα τοῖς βαθυρρόθοις ὄμβροις

410 πεζοδρόμον M

Adamī semine, qui primus fuerat conditus. is virtutis et legitimarum actionum studiosus, cum odio vitia toto pectore haberet ac fugeret, improbe agentes et impios corrigere conabatur. ubi vero persuadere non poterat ut a sceleribus abstinerent, translatus est de terra, in qua prius erat natus, factusque aliis in finibus inquilinus celerem illam arcam iussus est exstruere, ac in illam animal omne terrenum et aquaticum includere, ut generis sui semen ac fomes quidam esset. obediit Noa deo, quod imperatum erat faciebat, lignis arcae capacitatem exstruebat; quae interior habebat infinitos amfractus, labyrintho consimiles. deinde Noa imponebat in arcam omnis generis animalia, terrena volucra pedestra. deus autem adaperit caelorum tectis tota inde pluviarum maria demisit; abscondit vertices praecipitium collium, occultavit terrae superficiem, abdidit arva. universa et confusa erant et commista. immersi aquis erant arborum trunci: pisces ad montes usque sublimes accedebant; leo mergebatur aquis; thynnus erat in terra. omne animal in aqua tum ferebatur, sive aëra permearet sive terram, sive volaret sive incederet. omnia ob-

- ἐν ὕδασιν ἀπέπνεον, οἰκτριῶς ἀπενεκροῦντο,
καὶ τοῖς ὕδροις τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἐναπεφύσιον. D
ἀπλῶς ἐπεῖν, ὡς ἐν βραχεῖ, καθάπερ ὑπὸ σκότους
- 415 πάλιν τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ἀόρατον κατέστη,
τὸ τοῦ φωτὸς πρωτόγονον πάλιν ἐκράτει χύος,
καὶ πάλιν ὑδατόλουτος ἡ ζωοθρέμμων χέρσος.
καὶ θῆρες μὲν ἐφέροντο νεκροὶ πελαγωθίντες·
ἀνθρώπων δὲ πληογενῶν ἡ πῦσα γεναρχία
- 420 ἄσπετον ὕδωρ σπάσασα καὶ καταποντωθεῖσα,
ὡς πλοῖον ὑδροκέλευθον, ὡς θαλασσόπλουον σκύφος,
κόνις ἐπέπλεε κωφή τὰ τῶν ὑδάτων νῶτα.
Νῶε δὲ μόνος ὑποδὸς τὴν ζωοφόρον στέγην
ὡς ναυτῆς ἀθαλάττευτος ἔνδον ἐναυστολεῖτο,
- 425 σπέρμα τοῦ γένους ἐν μικρῇ τῷ ξύλῳ διασώζων,
οὐ κώπας ἐπαγόμενος, οὐ κάλωας, οὐ λαίφη.
τῷ Νῶε δὲ συνέπλεον υἱοὶ καὶ θυγατέρες,
γυνή, γυναῖκες τῶν υἱῶν, νυμφῖοι θυγατέρων.
ἦσαν δὲ κλήσεις τοῖς υἱοῖς Σῆμ τε καὶ Χάμ Ἰάφεθ.
- 430 ὡς δ' ἐπελώφησεν ἡ πρὶν καταφορὰ τῶν ὄμβρων
καὶ πάλιν ἄφθησεν αἱ πρὶν κλυαθεῖσαι πεδιάδες,
ἐξέθορε τῆς κιβωτοῦ σὺν τοῖς καισὶν ὁ Νῶε,
καὶ ζῶον πᾶν ταυτοστεγὲς τῷ Νῶε συνεξῆει.
καὶ πάλιν κόσμος δεύτερος, πάλιν γενάρχης ἄλλος,
- 435 καὶ πάλιν ἦπασα ψυχὴ πρὸς αὔξην ἐπεδίδου.

415 ἀνόρατον A

433 ταυτογενὲς RR

ruebantur ab impetuosis pluviis, et in aquis animas exspirabant misereque mortem obibant. ut simpliciter et breviter dicam, tanquam sub tenebris rursum terrae facies abdita conspici desit: rursum chaos illud invalescebat antiquius luce; rursum aquis altrix animalium terra mersabatur. bestiae ferebantur mortuae marique obrutae. hominum genus illud priscum, ortum ex luto, immensam aquam cum hausisset ac mersum esset, tanquam navis aquas penetrans, ut navigans mari scapha, ut levis quidam pulvis, super aquarum terga natabat, et multis pluviarum reciprocis fluctibus agitabatur. Noa vero solus tectum illud salutiferum ingressus instar securi nautae in eo navigabat, semen humani generis exiguu in ligno conservans, neque romos adhibens ullos nec ulla vela. cum ipso filii filiaeque navigabant, itemque uxor et uxores filiorum et filiarum sponsi. et filiis erant haec nomina, Semus Chamus Iaphetus. posteaquam vero cessit ac remisit pristinus ille pluviarum impetus, rursumque conspecti sunt prius ab aquis operti campi, exsiliit de arca cum liberis suis Noa, et omne animal eadem contactum una cum ipso exiit. iamque mundus hic alter erat, alter generis princeps: rursum omnis incrementum anima sumebat.

- Ἐκ γοῦν τῆς πρώτης πλάσεως Ἀδάμ τοῦ πρωτογόνου
 B μέχρῃς αὐ τοῦ κατακλυσμοῦ συμβάντος ἐπὶ Νῶε
 πρὸς δισχίλις ἔτεσι δις ἑκατὸν παρῆλθον,
 σὺν ἄλλοις τεσσαράκοντα καὶ δύο πληρεστάτοις.
 440 Ἀπέγονοι δ' ἐγένοντο τοῦ Νῶε τοῦ δικαίου,
 σὺν ἄλλοις ὑψηλόφροσιν ἐκγόνοις ἀπεκγόνοις,
 Μεσρέμ ὁ δευτερότοκος τοῦ Χάμ υἱοῦ τοῦ Νῶε,
 Νεβρώδ τε γίγας, ὁ πολλὸς τῇ τῆς χειρὸς ἰσχύϊ.
 Μεσρέμ μὲν οὖν κατώκησε τὴν τῆς Αἰγύπτου χώραν,
 445 ἀφ' οὗπερ καὶ τὴν Αἴγυπτον φασὶν ὀνομασθῆναι
 (τὸ γὰρ Μεσρέμ Ἑβραϊκῶς Αἴγυπτον ἐρμηνεύει),
 ὁ δὲ Νεβρώδ κατώκησεν εἰς χώραν προσαρκτίαν,
 τὴν ἐξ Ἀσοῦρ τοῦ Σῆμ παιδὸς κληθεῖσαν Ἀσσυρίαν·
 ὃς τοὺς ἀνθρώπους ἔπεισε τὸν κτίστην ἀτετῆσαι,
 C 450 καὶ πρῶτος παρηνόμησεν εἰς τὸν πεποικηκότα,
 καὶ πρῶτος ἐφρυάξατο κατὰ θεοῦ τοῦ ζῶντος,
 καὶ τὴν τιμὴν τὴν τῷ θεῷ προσήκουσαν, ὡς θέμις,
 εἰς ἑαυτὸν ἠθέλησε μετενεγκεῖν ἀφρόνως,
 καὶ σύμβουλος ἐγένετο πρὸς τὴν πυργοποιίαν,
 455 ὡς ἂν ἀμύναίτο θεόν, εἰ πάλιν βουληθῆι
 κατακλυσμὸν ἐπενεγκεῖν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων.
 οἱ γοῦν πεισθέντες ταῖς αὐτοῦ ματαλαῖς συμβουλαῖς
 οἰκοδομεῖν μὲν ἤρξαντο τὸν πύργον τῆς Χαλάνης
 ὑπερνεφῆ, μετέωρον, ὑπέρμεγαν εἰς ὕψος,
 460 αὐτῇ σχεδὸν ἐγγιζόντα τῇ σεληναίᾳ σφαιραῖ,
- 436 πρωτοπλάστου ARR 440 ἀπέγονοι AR 442 δευτε-
 ρότοκος A 447 ἀπαρκτίαν R 455 ἀμύναι τὸν θεόν M,
 ἀμύναι τῷ θεῷ R

A prima quidem formatione Adam, primi hominis, usque ad dilu-
 vium quod accidit sub Noa, elapsi sunt anni bis mille ducenti et quadra-
 ginta duo.

Nepotes autem iusti huius Noae fuerunt, inter allos eximios nepotes
 et abnepotes, Mesremus secundo genitus filius Chami Noae filii, itemque
 Nebrodus gigas ille, manuum robore praestans, ac Mesremus quidem
 habitabilem fecit Aegypti terram, a quo Aegyptum appellatam esse tra-
 dunt: nam Mesrem Hebraice sonat Aegyptum. Nebrodus autem cessavit
 ad regionem aquilonalem, quae ab Asuro Semi filio appellata est Assuria.
 atque hic auctor fuit hominibus reiiciendi creatorem, primusque fremuit
 adversus deum vivum, et honorem deo, oeu fas est, convenientem ad
 se ipsum transferre stolide voluit, dedit et consilium exstruendae turris,
 ut contra deum se defenderet, si rursus vellet humano generi diluvium
 immittere. quapropter illi persuasi vanis eius consiliis turrim Chalanee,
 supra nubes evectam, ingenti excelsitate, ad ipsam prope lunarem sphae-

- τὸ δ' ἔργον οὐκ ἐτέλεσαν τῆς ματαιοπονίας·
 ὁ γὰρ θεὸς συνέχει τὰς γλώσσας τῶν κτιζόντων,
 κἀντεῦθεν διεσπύρησαν ἄλλος εἰς ἄλλον τόπον.
 Ἐβερ δὲ μόνος τῆς πληγῆς ἐλεύθερος ὑπῆρξεν·
- 465 οὗ γὰρ συγκατετίθετο τοῖς ματαιοπραγοῦσιν.
 ὁ μὲν οὖν τόπος ἔλαχεν ἐκ τοῦ συμβεβηκότος
 ὀνομασθῆναι Βαβυλῶν ἥτοι συγκεχυμένη·
 τὸ γὰρ Βάβελ τὴν σύγχυσιν Ἑβραϊστὶ σημαίνει·
 ἐκεῖ γὰρ συνεχύθησαν πυργοκτιστῶν αἱ γλώσσαι.
- 470 Εἰς πληθυσμὸν δὲ φθύσσοντας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους
 καὶ βασιλεὺς μετὰ μικρὸν γέγονεν Αἰγυπτίοις,
 καὶ πρῶτοι βασιλεύεσθαι τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων
 Αἰγύπτιοι κατήρξαντο, καὶ τοῦ φορολογεῖσθαι.
 τὸ βασιλεύεσθαι δ' αὐτοὺς ἔσχεν ἀρχήν, ὡς λόγος,
- 475 ἐπτα καὶ μόνον γενεῶν παρελθουσῶν ἀνθρώποις
 μετὰ τὴν ὑδατόρροϊαν, ἕφ' ἧς τὸ πᾶν ἐφθάρη.
 ἐντεῦθεν παρηνόμησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ πρὸς ἀθέτους ἔβλεψε πράξεις καὶ βδελυρίας,
 σφαγὰς ἀνδροκτυσίας τε, φόνους, ἀκολασίας.
- 480 ταῖς ἄρπυγαῖς ἐπέχαιρον, ἐτέρποντο μοιχαίαις,
 καὶ πᾶσαν ἐπετήδευον ἐπίνοιον κακίας,
 ἐλῆστευον, διήρπαζον, ἔκλεπτον, ἔμοιχῶντο,
 καὶ τελευταῖον ἔβλεψαν πρὸς εἰδωλολατρείαν.

462 δὲ RR τὴν γλῶσσαν A 468 τὸ Βάβελ δὲ RR, qui
 hunc versum post 469 ponunt Ἑβραϊκῶς R 469 συνεχύ-
 θησαν MRR 470 τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων RR 472 πρῶτα A
 477 τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος R

ram accedentem, exstruere coeperunt. verum opus hoc vani laboris non perfecerunt. nam deus linguas exstruentium confudit. solus Eber ab ea poena immunis evasit, quod vana molientibus non assentiretur. secundum hoc dispersi sunt mortales, alius alium in locum. ipse autem locus hic ab eo quod acciderat nomen accepit, ut appellaretur Babylon, id est confusa: nam illic confusae sunt linguae turrim exstruentium, et Babel Hebraica lingua confusionem significat.

Cum autem genus humanum ad amplitudinem pervenisset, non multo post Aegyptii regem acceperunt; adeoque primi mortalium regum imperium pati coeperunt Aegyptii tributumque pendere. principium eius regni exstitit, posteaquam septem modo generationes a diluvio praeteriissent, quo universa perierunt. ab eo tempore genus humanum improbe se gessit, et nefandas actiones abominationesque respexit. rapinis gaudebant, delectabantur adulteriis, omnium vitiorum excogitationi prorsus intenti erant. praedabantur, rapiebant, furabantur, moechabantur. ad extre-

- Σερούχ δὲ πρῶτος ἤρξατο χρῆσθαι γλυπτοῖς καὶ στήλαις,
 485 ὕψους ὧν ἀπόγονος τοῦ Νῶε τοῦ δικαίου.
- B** οὗτος οὖν πρῶτος ὁ Σερούχ τιμῶν τοὺς παλαιτέρους
 ὡς ἀγαθῶν ἐφενρετίας, ὡς ἰσχυροὺς ἐν μάχαις,
 ὡς τῆς σοφίας ἀρχηγούς, ὡς ἐμπειροπολέμους,
 εἰκόνας κατεσκεύασεν, ἀγάλματα καὶ στήλας,
 490 δῆθεν ὡς εἰς ἀνάμνησιν καλῶν τῶν ἐξ ἐκεῖνων.
 ὅπερ μὴ γνόντες οἱ πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων,
 μὴ κατιστοχασάμενοι Σερούχ τῆς διανοίας,
 ὡσπερ Θεοὺς ἐτίμησαν τὰς στήλας τὰς ἀψόχους
 καὶ προσεκύνησαν γλυπτοῖς ἀνθρώπων χειροκμήτοις.
- 495 ἐντεῦθεν εἰς ἀλλόκοτον θρησκείαν ἐκτριπέντες
 θρησκείην ἐπενόησαν ἄλλοι θεοῖς ἄλλοις.
 Αἰγύπτιοι δ' ἐξώκειλαν πάντων τῶν ἄλλων πλέον,
 καὶ τὴν θρησκείαν ἤγαγον ἄχρι καὶ τῶν γειωίων.
- C** ἐντεῦθεν ἐσεβύσθησαν αἰλλύρουσ καὶ πιθήκους,
 500 ἴβεις καὶ τράγους βόας τε, κύνιας καὶ κροκοδείλους
 καὶ ἄλλα προσοχθίσματα τῆς σφῶν φρενοβλαβείας.
 πάντων δ' ὑπερφερέστερον τῶν ἄλλων θρησκευμάτων
 τὸν Ἄπιν ἐσεβύζοντο, βούν τελοῦντι πολύχρουν,
 ἦνίκυ γὰρ ἐγένετο βοῦς παρ' αὐτοῖς τοιοῦτος,
 505 ἐπὶ τῇ γλῶττι σήμαντρα φέρων καὶ πρὸς τῇ κέρκυ
 κὰν τῷ μετώπῳ μίμημα σελήνης διχοτόμου,
 ἐχόρευον, ἐόρταζον, ἐτέλουν πανηγύρεις
- 494 ἀνθρώποις MR χειροτέκτων R 496 ἐπενόησαν ARR
 502 ὑπερφερέστεροι AR 505 γλώσση R

mum se deastrorum cultui dabant. primus autem Seruchus uti sculptilibus et statuis coepit, octavus e iusti Noae posteris. nimirum hic Seruchus honorem priscis deferens tanquam rerum praeclararum inventoribus, tanquam in praeliando fortibus, tanquam principibus sapientiae, tanquam belli peritis, imagines simulacra columnas exstruxit velut ad memoriam beneficiorum ab iis profectorum. quod non intelligentes posterorum plerique, non recte accepta Seruchi sententia, statuas inanimas ceu deos coluerunt et sculptilia mortalium facta manibus adorarunt. inde peregrinum ad cultum cum deflexissent, alii deos alios excogitarunt, quos venerarentur. magis autem quam ceteri omnes exorbitarunt Aegyptii, et usque ad ridiculas res superstitiosi esse perrexerunt. hinc factum ut feles et simias coluerint, ibes, hircos, boves, canes, crocodilos, abominationes alias ab errore mentis profectas. longe vero studiosissime inter alios cultus Apim venerabantur, qui varii coloris bos erat. nam cum apud ipsos eiusmodi bos nascebatur, qui in lingua et cauda signa certa ferret, itemque lunam in fronte dimidiatam repraesentaret, choreas agitabant, festos dies celebrabant, conveniebant, tanquam si novus ad ipsos

- ὡς ἐνδημήσαντος Θεοῦ τοῦ καινοκρεπιστέρου. .
 πᾶκείνον μὲν ἐφάπτιζον ἀφθόνοι πάνδυσίαις,
 510 αὐτοὶ δὲ διημέρευον ἐν πότοις καὶ χορείαις.
 εἰς πλεον προκοπούσης δὲ τῆς εἰδωλομανίας
 καὶ σύμπαν γένος ἤλασεν εἰς πλάνην τὴν ἐσχάτην. D
 ἀλλ' ἐπανυληπτέον μοι τὰ περὶ βασιλείας.
 Παρ' Αἰγυπτίοις βασιλεὺς πρώτοις ἐπῆρξε πάντων·
 515 καὶ μαρτυρεῖ τῷ πράγματι ῥῆσις γραφῆς τῆς θείας.
 λιμοῦ καταλαβόντος γὰρ τὴν χώραν τὴν Χαλδαίων
 Ἀβραῶμ ὁ Θεὸς ὁ πολὺς γέγονε μετανάστης
 καὶ τὴν συγγένειαν λιπὼν εἰς Αἴγυπτον μετῆρεν,
 ὡς ἀποτρέψαιτο λιμοῦ τὴν φθαρτικὴν πυράγον,
 520 τοῖς ζωυρκέσιν ἐντυγῶν ἐκεῖ διφιλιεστέροις.
 συνῆν δ' αὐτῷ καὶ γυμετῆ πρὸς ξένην στελλομένην
 Σάρρα χαριτοπρόσωπος καὶ περικαλλεστάτη.
 οἱ τοίνυν θεραπεύοντες ἐκεῖ τὸν βασιλέα
 (ἦν δ' Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς τότε τῶν Αἰγυπτίων)
 525 ἰδόντες κάλλει λάμπουσιν τὴν Σάρραν ἀσυνκρίτῳ
 καὶ τόσον ὑπερέχουσαν γυναικῶν Αἰγυπτίων
 ὅσον ὑπάντων τῶν ἀνθῶν τὸ ῥόδον ὑπερφέρει,
 τῷ βασιλεὶ προσήνεγκαν ἐρωτοληπιτομένῳ,
 ὁ δ' Ἀβιμέλεχ κατιδὼν ὄλωσ' εὐάλω ταύτης,
 530 καὶ τάχ' ἄν ἐβεβήλωσε τὸ λέγος τοῦ δικαίου,

513 βασιλέων R 514 πρώτος MR 518 ἀπῆρεν R
 519 ἀποτρέψαιτο R, ἀποτρέψαιτο R, ἀποτρέψαι τοῦ M 521 συν-
 ῆπτερο καὶ R στελλομένη AMB 527 ἀπάντων ἀπαν-
 θῶν ARR 528 προσήγαγον R 629 ὄλωσ' R

deus accessisset, ac illum quidem omnis generis esculentis pascebant, ipsi vero potando et saltando dies totos consumebant. cumque insanus idolorum cultus incrementa sumeret, universa natio in errorem extremum prolapsa fuit. at enim repetenda mihi sunt de regno quae dixi.

Apud Aegyptios primus omnium rex fuit. id esse verum oracula sacrarum literarum testantur, nam cum fames terram Chaldaeorum invasisset, divinus oelebris ille Abramus exsul factus est, reliotaque cognatione sua in Aegyptum migravit, ut perniciosum famis ab se forcipem abigeret, alimenta istic largiora consecutus. comes erat illi etiam uxor ad solum peregrinum, eleganti praedita facie Sarra, longeuque venustissima. ministri ergo regis Aegyptii (et erat tum rex Aegyptiorum Abimelechus) cum Sarram incomparabili forma fulgentem viderent, tantumque mulierculas Aegyptias excellentem quantum omnibus floribus rosa praestat, ad regem amore captum illam deducunt. quam ubi conspexisset Abimelechus, totus captus est; forteque violasset hominis iusti

- εἰ μὴ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ θεράποντα τιμῆσας
 πληγαῖς βαρελαῖς ἤτασε νύκτωρ τὸν βουσιλέα
 καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς προσγενεῖς καὶ τοὺς δορυφοροῦντας.
 μετ' οὐ πολλὰς δὲ γενεὰς ἀρχῆς τῶν Αἰγυπτίων
 535 ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀβραάμ ἤρξε τῶν Ἀσσυρίων
 Βῆλος ἀνὴρ ὁ βριαρὸς, ὁ κραταιόχειρ γίγας,
 B ὃν ὡς θεὸν ἐτίμησαν οἱ πεφενாகισμένοι
 καὶ Κρόνον μετωνόμασαν. οὗτος δ' ὁ Κρόνος ἔσχε
 γυναικα τὴν Σεμίραμν τὴν λεγομένην Ῥέα.
 540 τῶν Αἰγυπτίων τοιγαροῦν ἡ καταδυναστεία
 καὶ κράτος τὸ βασίλειον καὶ τὰ τῆς ἔξουσίας
 μέχρις ἐτῶν διήρκεσε χιλίων πληρεστάτων
 καὶ πρὸς τρισὶν ἐξήκοντα πρὸς τοῖς ἑξυκοσίοις.
 τὴν βουσιλείαν πάλιν δὲ τοῦ γένους Ἀσσυρίων
 545 χίλι' ἔτη ἐμέτρησαν, καὶ σὺν αὐτῇ παρῆλθον
 τρεῖς ἑκατὸν ἑνιαυτοὶ μέχρι Συρδαναπάλου.
 Ὁ Κρόνος τοίνυν συνοικῶν τῇ γαμετῇ τῇ Ῥέα
 σὺν ἄλλοις ἔτεκε πολλοῖς υἱοῖς καὶ τὸν Νινύαν,
 ὃν Νινεὺι δομήτορα φασὶ τῆς Θρυλουμένης.
 C 550 μετὰ μικρὸν ὁ Κρόνος δὲ λιπὼν τὴν Ἀσσυρίαν
 πρὸς τὴν τῶν Ἀφρων ἔδραμε χώραν τὴν ἑσπερίαν.
 ὁ δὲ Νινύας ἔλαβε τὴν ἑαυτοῦ μητέρα
 εἰς γαμετὴν καὶ σύνοικον ἔξ ἑρωτομανίας,
 ἔρον νοσήσας ἀσελγῆ καὶ παρὰ φύσιν ἔρον,

533 πρὸς δὲ καὶ δορυφόρους R 536 κρατερὸς, ὁ βριαρόχειρ M
 545 χιλιετηρὸς ἐμέτρησε A, χιλιετοῖς ἐμέτρησε R, χίλιοι τρεῖς
 ἐμέτρησαν M 548 ἔτεκεν υἱοῖς καὶ τὸν Νινύαν τοῦτον R
 551 τῶν ἑσπερίων R

lectum, ni deus honori cultoris sui consulisset, noctuque regem plagis
 gravibus vulnerasset, ne cognatis quidem ac satellitibus eius parcens.
 ceterum non post multas generationes ab initio regni Aegyptii, tempo-
 ribus Abrahami, Assyriis imperavit Belus vir fortis, robustis manibus,
 gigas; quem homines decepti tanquam deum venerabantur Saturnumque
 nominabant. habuit autem Saturnus hic Semiramidem uxorem, quae Rhea
 nuncupabatur. et Aegyptiorum quidem in subiectos potestas ac regia
 potentia, regium imperium, usque ad integros 1663 annos duravit. rur-
 sus vero regnum gentis Assyriorum annis 1300 ad Sardanapalum usque
 floruit.

Saturnus autem cum uxore sua Rhea cohabitans inter multos alios
 liberos et Ninyam procreavit, quem clarae Nineves conditorem fuisse
 ferunt. aliquanto post tempore Saturnus Assyria relicta in Afrorum re-
 gionem australem excurrit. Ninyas vero matrem suam ex amore vesano,
 foedo, naturae ipsi repugnante, quo correptus erat, Semiramide in hoc

- 555 και Σεμιράμιδος αὐτῆς τοῦτο συνθελήσασθαι·
 ἔξ οὗ καὶ νόμος γέγονε παρὰ τοῖς Ἀσσυρίοις
 μητρογαμεῖν καὶ τοὺς δεσμοὺς τῆς φύσεως συγχέειν.
 τὸ πρᾶγμα δὲ τὸ μυσαρὸν τοῦτο καὶ βδελυκτέον
 ἔξ Ἀσσυρίων ὀρμηθὲν μετέβη καὶ πρὸς Πέρσας.
- 560 Ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου δὲ Σέσωστρις ἐν τοῖς τότε
 μεγαλυνθεὶς καὶ κρατυνθεὶς ὑπὲρ τοὺς πρώην πάντας
 οὐχ ἰκανὸν ἐνόμισεν ἄρχειν Αἰγύπτου μόνης.
 καὶ δὴ στρατὸν συναγαγὼν ἐκ πάσης φυλαρχίας,
 δορατιστᾶς καὶ πελταστᾶς, βελεμνοτοξοφόρους,
 565 θωρακοφόρους, αἰχμητᾶς, ἄνδρας ἀρειμανίους,
 καὶ προσλαβὼν συμμαχικὸν ἐκ τοῦ τῶν Οὐννων ἔθνος,
 καὶ προσεταιρισάμενος ἐν δώροις σύμπαν γένος,
 πάσης κατέδραμε τῆς γῆς, καὶ μᾶλλον τῆς Ἀσίας,
 καὶ πάντας κατηνάγκασε φόρους αὐτῷ προσφέρειν.
- 570 καὶ καθελὼν τοὺς πανταχῆ δύναστας καὶ σατράπας
 καὶ ταγματάρχας ἰσχυροὺς καὶ κραταιοὺς στρατάρχας
 ὑπὸ τὴν ζεύγλην ἤγαγεν αὐτοῦ τῆς ἐξουσίας.
 ἐνέπλησε λαφύρων δὲ καὶ σκύλων τοὺς συμμαχούς,
 τοῖς Οὐννοις δ' ἰχαρίσματο τὴν γῆν τῶν Ἀσσυρίων,
- 575 καὶ Πάρθους μετωνόμασε τοὺς Οὐννοὺς ἦτοι Σκύθας.
 καὶ νικητῆς ἀνέβλεψεν ἐν ἔτεσιν ἐννέα
 σύμπασαν χειρωσάμενος Ἀσίας ἰθναρχίαν.
 ἐφ' οὗ καὶ τὸ βυσιλεῖον κράτος τῶν Ἀσσυρίων

D

P 13

556 γίνεται R	559 μετέστη A	561 τραχυθεὶς M
563 προσαγαγὼν A	569 κατηνάγκασε M	571 ταγματάρχους et στρατάρχους M
575 κατωνόμασε AR	572 δυναστείας AR	573 τε R

illi assentiente, uxorem et cohabitatricem accepit. ex quo lex apud Assyriis secuta est de matrum liberorumque nuptiis et legum naturalium confusione. res autem haec nefanda et execrabilis, ab Assyriis profecta, etiam ad Persas transit.

Ceterum id temporis Aegypti rex Sesostris, auctus magnitudine potentiae supra reges ceteros priores, non satis arbitrabatur esse soli Aegypto imperare. quamobrem coacto de tota natione sua exercitu, in quo erant hastati, cetrati, sagittarii, loricati praeliatores, viri Mavortii, assumptisque belli sociis ex Unnorum gente, quam muneribus sibi totam adiunxerat, terram universam, Asiam maxime, percurrit, et omnes ut tributa sibi penderent vi coegit. sublatis etiam ubique nationum principibus et satrapis, sub iugum suae potestatis eas redegit. Unnis autem Assyriorum regionem dono dedit, et pro Unnis sive Scythis Parthos appellavit. hoc modo victor reversus est intra novem annos, universa imperio suo Asia subiecta. sub eodem regum Assyriorum imperium poten-

ἐπὶ μικρὸν ἀπώλεσεν ἦν εἶχε δυναστείαν.

580 ὡς δ' ἤρπυσε καὶ Σέσωστριν θάνατος ἐκ τοῦ βίου,
τοῖς Ἀσσυρίοις ἠνθῆσε πάλιν ἡ βασιλεία
ὡς δένδρον ὑπὸ τοῦ πικροῦ κρυσταλλωθὲν χειμῶνος
καὶ μαρανθῆν καὶ νεκρωθῆν, καὶ πάλιν ἀναΐξῃσαν
παραδραμόντος τοῦ δεινοῦ τῆς χειμερίας ὥρας.

585 τοῖς Ἀσσυρίοις τοιγαροῦν πάλιν ἡ σκηπτουχία
πρὸς τὴν προτέραν ἔφθασε τῆς τόχης εὐκληρίαν,
ἕως ὃ Σαρδανάπαλος ἤρξε τῶν Ἀσσυρίων,
γάστρις ἀνὴρ καὶ τρυφηλός, λαγνός καὶ γυναικίαις,

B ὃς ἐκθηλύνας ἑαυτὸν καὶ γυναιξὶ συγκλείσας

590 ὑπέγραφε τὸ πρόσωπον, ἔβαπτε τὰς ὀφρῦδας,
ἔξύρα καὶ τὸ γένειον μέχρῃς ἐπιδερμίδος,
ἔδεικνυ καὶ τὰς παρειὰς ἐψιμμυθιωμένας,
καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον ἀπλῶς εἶχεν ἔξηλλαγμένον,
καὶ μάχλος ἦν καὶ μαλακός, χαῦνος καὶ θηλυδρίας.

595 μόνῃς τρυφῆς ἐφρόντιζε, μόνῃς ἄβρῶς τρυπέλιξ·
συνήθειε συνέπεινεν ἐθνόχοις καὶ μαχλάσι,
καὶ πᾶς ὃ βίος ἦν αὐτῷ πλήρης ἀκολασίαις.
αὐτὸς μὲν οὖν συγκλείετο σὺν γυναιξὶν ἀσέμνοις,
ἀθέατος ἀόρατος ἄρχουσιν ἰδιώταις,

600 θερμοῖς λουτροῖς ἐνευπαθῶν καὶ μαλακοῖς ἀμφοῖσι·
C διώκουν δὲ τὰ πράγματα τούτῳ τῆς βασιλείας
οἱ στρατηγοὶ τῶν πόλεων, ἐθνάρχαι καὶ χωράρχαι.

585 βασιλεία A

590 ὑπέγραψε R

591 ἔξύρει MR

596 μαχλώσι ARR

599 ἀνόρατος ARR

tiam, quam habuerat, exiguum ad tempus amisit. posteaquam vero mors etiam Sesostri vitam eripuit, rursus apud Assyrios regnum arboris instar, ab hieme acri laesae, floruit; quae arbor et emarcuit, et mortua vitam recepit, postquam hiberni temporis saevitia praeteriit. itaque rursus Assyriorum imperium ad priorem fortunae prosperitatem rediit, donec Sardanapalus apud Assyrios regnavit, homo gulosus, voluptarius, salax, effeminatus. qui cum se ipse evirasset ac inter feminas occlusisset, pingebat vultum, supercilia colorabat, radebat barbam usque ad cutem extimam, ostendebat et genas cerussa fucatas, totam denique faciem mutatam a forma virili habebat. secors erat, mollis, libidinosus, femineus: sola ipsi voluptas, sola mensa delicata curae erat. vescebatur, potabat cum eunuchis et scortis. tota eius vita erat intemperantiae plena. et ipse quidem concludus erat apud impudicas feminas, neque vel a praefectis vel privatis hominibus cernebatur, calidis se lavacris et vestimentis oblectans mollibus: regni vero negotia duces urbium, nationum, locorum

- οὕτως ἐβίον μαλακῶς, οὕτως ἐκλύτως εἶχεν,
 ἴως εἰς βύθρον ἑαυτὸν ἤγαγεν ἀπωλείας
 605 καὶ συναπέλεσεν αὐτῷ καὶ τὰ τῆς βασιλείας.
 Ἀρβάκης γὰρ ὁ στρατηγὸς πολλὰκις ἰκετεύων
 τὸν Σαρδανάπαλον ἰδεῖν καὶ στήναι πρὸ προσώπου
 (οὐποτε γὰρ ἑώρακεν αὐτόν, οὐδ' ἐν ὄνειροις),
 καὶ τὰ πολλὰ μὲν ἀστοχῶν πρὸς τὸ πεποθημένον,
 610 μῶλις δ' ἐρῶν ὡς ἕρμαιον τὸ τοῦτον ἱστορῆσαι,
 ὡς εἶδεν, ὡς ἑώρακεν ἐψιμυθιωμένον
 ἄτριχα λειοπύγωνα γυναικοπροσωπλαν,
 πορφύραν διαζαίνοντα μετὰ τῶν κορασίων,
 εθνούχοις τε συμπάλλοντα καὶ συνυοχημονοῦντα,
 615 καὶ μαλακὸν καὶ παντελῶς ἀνάξιον τοῦ κράτους,
 ἀγυακτῆσας ἔπαισεν αὐτὸν ἐγχειριδίῳ,
 καὶ τῶν ἐγκάτων ᾤθησε μέχρις αὐτῶν τὸ ξίφος,
 καὶ θάνατον ἐπότισε καὶ κτύπελλον ὀλέθρου
 τὸν μέχρι τότε τρυφῆλῶς ἐκδεδητημένον
 620 καὶ τοῖς κρατῆρσι χάλροντα μέχρι τοῦ περιόρθρου.
 οὕτως ἐκείνον ἔκτεινεν ὁ στρατηγὸς Ἀρβάκης,
 δεινοπαθῶν εἰ λέγοιτο δοῦλος ἀνδρὸς τοιούτου.
 Ἄλλοι δ' οὐχ οὕτω γράφουσι τὰ τοῦ Σαρδαναπάλου,
 λέγουσι δ' ὡς ἀκούσαντες οἱ πρόσοικοι Χαλδαῖοι
 625 χοιρόβιον αὐτόχρημα τυγχάνειν καὶ κτηνώδη
 τὸν Ἀσσυρίων κράτορα τὸν Ἀνακυνδαράξου,

D

605 καὶ σὺν αὐτῷ ἀπέλεσεν M 608 οὐδέποτε' ἐν A 610 ἱστο-
 ρεῖται A 612 γυναικοπροσωπίαις A 617 αὐτοῦ MRH
 622 τοιούτου AR 626 ἀνακυνδαράξου R

administrabant. sic molliter vixit, sic dissolute se habuit, donec in voraginem perditionis se ipse egit et secum regnum quoque ipsum perdidit. Arbaces enim dux saepius obsecrans ut Sardanapalum cerneret et coram ipso staret (nunquam enim viderat hominem, ne per somnium quidem), cum aliquoties desiderio excidisset vixque nactus esset conspectum huius tanquam rem faustam, ubi vidit, ubi fucatum cerussa conspexit, carentem pilis, imberbem, facie muliebri, pectentem purpuram inter puellas, colludentem cum eunuchis et cum iis turpiter se gerentem, mollem, prorsus indignum imperio, excaudescens pugione improbum vulnerat, gladiumque ad ipsa usque intestina adigit, mortis interitusque poculo illi propinato, qui poculis ad auroram usque delectabatur. sic istum occidit Arbaces imperator, graviter ferens se viri talis amicum appellari.

Ceterum alii de Sardanapali rebus ita non scribunt, sed aiunt posteaquam audissent Chaldaei vicini Assyriorum regem Sardanapalum,

- P 14 ὀρχηστοφιλοπαίμονα, ζῶντα γυναικομίμως,
 αὐτοῦ καταφρονήσαντες ὡς μαλακοκαρδίον,
 ἐπῆλθον ἐκστριτεύσαντες ἐν βριαρᾷ δυνάμει,
 630 καὶ συμπλακέντες τῷ στρατῷ τῷ τοῦ Σαρδαναπάλου
 (κάκεινος γὰρ ἀναμαθὼν τὴν τόλμαν τῶν Χαλδαίων
 οὐκ ἤνεγκεν, ἀλλ' ἔπεμψεν ἄνδρας ἀξιωματικούς)
 ἐτρέψαντο τὸν στρατηγόν, ἤττησαν κατὰ κράτος,
 καὶ νικηθεὶς ὁ στρατηγὸς ἔφευγεν ἀνὰ κράτος.
 635 ὅπερ ὡς ἔγνω δελταῖος, ἀπορηθεὶς ἐκ πάντων,
 πυρᾶν ὑφῆψε λιπαρὰν ἕλαις ἀφθόνοις θρέψας,
 καὶ τὰς χρυσαῖς συναγαγὼν καὶ λιθοστρώτους κλίνας
 καὶ τοὺς ποικίλους στολισμοὺς καὶ τάλαντα χρυσοῦ
 καὶ πᾶν ἀπλῶς βασιλείον ὅσον ἐν ἱματίοις,
 640 ὅσον ἐν σκεύεσι χρυσοῖς, ἐν λίθοις, ἐν μαργάροις,
 B κατὰ πυρᾶς ἠκόντισε πάντα τῆς πολυζύλου,
 καὶ τελευταῖον ἑαυτὸν. κἀντεῦθεν οἱ Χαλδαῖοι
 κατὰ πολλὴν τὴν ἄδειαν ἐκράτουσαν Ἀσσυρίων,
 καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς ἑαυτοὺς μεθίστων καὶ τὸ κράτος.
 645 Μετ' Ἀσσυρίους τέως δ' οὐδ' ἐκατήρξαν οἱ Χαλδαῖοι,
 καὶ τὸ τῆς τύχης παλίνιον καὶ κύβος τῶν πραγμάτων
 ἄλλοις ἐμπαΐζον ἰκανῶς μετέπεσεν εἰς ἄλλους.
 ἦνίκα δὲ συνέβαινε ταῦτα τοῖς Ἀσσυρίοις,
 Ἐβραίων ἐκυρίευν ὁ βασιλεὺς Ὀζίας,
 650 ἕβδομος ὢν ἀπὸ Δαβὶδ τοῦ προφητικωτάτου.

633 τοὺς στρατηγούς M

v. 634 om AM

644 μετῆγον M

645 ἐκράτησαν Χαλδαῖοι M

Anacyndaraxi filium, esse hominem eiusmodi qui porcorum iumentorumque more viveret, saltationum atque ludorum studiosus esset, ac mulieres imitaretur, ipsos eo contempto tanquam molli corde praedito, expeditione suscepta forti cum exercitu venisse, manuque cum Sardanapali milite conserta in fugam vertisse ducem, ac vi de adversario victoria potitus esse. quod cum miser intellexisset, destitutus ab omnibus pinguem rogum incendit, copiosa materie nutritum, collectisque lectulis aureis et gemmatis, itemque variis indumentis et talentis auri, omni denique supellectile regia vestium vasorumque aureorum ac gemmarum, unionum, necnon cuncta in rogum de lignis multis exstructum abiecit, ac tandem se ipse iis imposuit. deinceps Chaldaei citra omnem metum Assyriis imperabant, ac regnum potestatemque in se transferebant.

Atque in hunc modum post Assyrios Chaldaei rebus potiti sunt, et fortunae ludibrium rerumque alea cum aliis satis illuisset, ad alios inclinavit. quo autem tempore Assyriis haec accidebant, Hebraeis Ozias rex imperabat, a Davide maximo vate septimus. Chaldaeis inter alios

- Καλδαίων δ' ἐβασίλευσε σὺν ἄλλοις βασιλεῦσι
 Σαναχηρίμ ὁ σοβαρὸς καὶ γῆς τῶν Ἀσσυρίων
 ἔθρους Βαβυλωνίων τε καὶ γένους τοῦ τῶν Μήδων·
 δς ἐκστρατεύσας σοβαρῶς κατὰ τῆς Ἰουδαίας, C
 655 καὶ βλασφημήσας εἰς θεὸν καρδίας ἀπονοία,
 καὶ ῥήμιασι χρησάμενος ὑπερηφανεστάτοις,
 ἐδρέψατο τὰ πῆχαιρα τῆς ματαιοφροσύνης.
 ἄγγελος γὰρ ὑπὸ θεοῦ πεμφθεὶς κατὰ τὴν νύκτα
 ὤλεσε πάντα τὸν στρατὸν ξίφους συγκόφας ἄνευ,
 660 εἰς ἑκατὸν ποσούμενον χιλιανδρίας ὄλας
 σὺν ἄλλοις ὀγδοήκοντα πρὸς πεντακισχιλίοις.
 ὁ τοίνυν πρὶν ἀγέρωχος, ὁ πρὶν ὑπερημέμενος
 ὡς λαγῶδς ἐγένετο ταχύπους φρυγιάδας.
 Μετὰ δὲ χρόνους βυσιλεὺς ἦν Ναβουχοδονόσορ.
 665 οὗτος τῆς τέχης εὐμενῶς αὐτῷ προσφερομένης
 πάντων κατεδυνάστευσεν ἐθνῶν τῶν ἐν Ἀσίᾳ
 καὶ πάντας ὑπηγάγετο πρὸς ἐτησίους φόρους, D
 Καλδαίους Ἀσσυρίους τε, Μήδους, Βαβυλωνίους.
 ὑπήκοον ἐποίησε καὶ γένος Ἰουδαίων,
 670 καὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν τὴν περιφανεστάτην
 Ἱερουσαλήμ ἐδούλωσε, καὶ πρῶτος ὑποφόρους
 τοὺς βασιλεῖς κατέστησεν. ὡς δ' ἀπειστάτου οὗτοι,
 τὸ τελευταῖον ἐπελθὼν μετὰ μυρίων ὀπλων

652 Σαναχεριμ R, Σαναχειριμ R v. 653 add RR 656 ὑπερη-
 φανεστόροις AMR 664 Ναβουχοδονόσορ R 671 πρῶτους M,
 πάντας R

reges Senacheribus superbus praefuit, itemque regioni Assyriorum, genti Babyloniorum et nationi Medorum. qui superba expeditione contra Iudaeam suscepta, et per cordis amentiam deo contumeliis affecto, cum verbis arrogantioribus usus esset, insaniae suae praemia consecutus est. angelus enim a deo noctu missus exercitum omnem absque gladio concisum perdidit, qui centum et octogintaquinque hominum milia continebat. itaque is qui prius superbus atque elatus erat, instar timidi leporis pedibus celer et fugitivus evadebat.

Secundum haec erat rex Nabuchodonosor, qui prospera fortuna usus omnes Asiae nationes subegit, et omnes adegit ad annua tributa, Chaldaeos Assyrios Medos Babylonios; ipsamque Hierusalem nobilissimam metropolim Iudaeorum, infinitis cum copiis veniens, bis evertit*), et

*) ipsamque — evertit] *pro his alii*: et obedientes dicto reddidit etiam Iudaeos, eorumque metropolim longe celeberrimam, nimirum Hierosolymam, in servitutem redegit, ac primum reges Iudaeicos vectigales

- (ὕπερ γὰρ ἄμμον ὁ στρατὸς ἦν Ναβουχοδονόσορ)
- 675 κατέσκαψεν εἰς ἔδαφος τὴν πόλιν τὴν ὀβλίαν,
καὶ πάντας τοὺς ἐξ αἵματος καὶ γένους βασιλείου
δορυαλώτους συλλαβὼν ἐν χώρᾳ Βαβυλῶνος
μετώκισεν, ὡς ἔσοιντο τούτῳ θαλαμηπόλοι.
ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ Δανιὴλ ὁ μέγας ἐν προφήταις,
- P 15 680 οἱ τρεῖς τε παῖδες σὺν αὐτῷ σὺν ἄλλοις εὐγενέσι.
μετὰ μικρὸν δ' ὑπεραρθεῖς ὁ Ναβουχοδονόσορ
καὶ τὴν τῆς τύχης εὐνοίαν οὐ δυνήθεις βιασάσαι,
κἀντεῦθεν εἰς ἀπόνοιαν ἐκκλισθεὶς ἐσχάτην
(αὐτὸν ἐθεοπολεῖ γὰρ ὑπὸ φρενοπληξίας),
- 685 ἐταπεινώθη πρὸς Θεοῦ ταπεινώμα φρικώδες,
εἰς χοίρον μύρφοισιν τραπεῖς ἐξ εἶδους ἀνθρωπίου
καὶ ταύτην δίκην ὑποσχὼν τῆς ὑπερηφανίας.
Ἄλλ' ἵνα πάλιν εἰς ἀρχὴν τὸν λόγον ἀναγάγω,
Χαλδαίων ἐβασίλευσεν ὁ Ναβουχοδονόσορ,
- 690 καὶ μετ' ἐκείνον Μαρδοάχ, καὶ μετ' αὐτὸν Βαλτάσαρ,
ἀμφότεροι βλαστήματα τοῦ Ναβουχοδονόσορ.
- B Βαλτάσαρ τοίνυν ἐντροφῶν τῷ τῆς ἀρχῆς μεγέθει
συμπότας παρελάμβανεν αὐτοῦ τοὺς μεγιστᾶνας,
καὶ ταῖς τραπέζαις λιπαραῖς αὐτοὺς ἐδεξιοῦτο.

674 ἦν στρατὸς ὁ M 675 κατέσκαψεν R 678 ἔπειστο A
τούτου R 682 μὴ MR 684 ἐθεοποίησεν ὑπὸ φρενοβλα-
βίας R 686 μεταμύρφοισιν A, omisso εἶδους. 690 μα-
ρδοάχ A

omnes sanguinis generisque regii redactos in captivitatem Babylonem transtulit, ut essent ipsius cubicularii. erat inter hos etiam magnus ille vates Danielus, et tres illi pueri, cum aliis nobilibus. paulo post elatus nimium Nabuchodonosor, cum fortunae prosperitatem ferre non posset atque iccirco in furorem extremum devolutus esset, se ipse insaniam quamdam animi deum fecit. sed horrendum in modum humiliatus est a deo, de humana forma in porci figuram commutatus, supplicium hoc propter superbiam ferens.

Verum ut sermonem ad priora reducam, Chaldaeis imperavit hic Nabuchodonosor, et post ipsum Merodachus; post quem Baltasarus, ambo Nabuchodonosoris filii. Baltasarus imperii magnitudine abutens compositores accipiebat sibi optimates, eosque mensis splendidis excipiebat.

fecit. cum autem ab eo defecissent, reversus infinitis cum copiis (quippe superabat arenam hic Nabuchodonosoris exercitus) urbem felicem beatamque de fundamentis evertit. LEUNGL.

- 695 και θέλων ἐπιδεικνυσθαι τὸ δαυιλῆς τοῦ πλοῦτου πολυτελέσι σκεύεσιν ἐχρῆτο λιθοχρόσοις. σὸν πᾶσι παρειπέφερε καὶ τοῦ ναοῦ τὰ σκεύη, ἅπερ ἀφείλετο τὸ πρὶν ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἦνίκα Ἱερουσαλήμ ἀπέκειρε τὸ κάλλος.
- 700 χρώμενος τοῖνυν ἀδεῶς τούτοις εἰς ὑπουργίαν (μεθύων γὰρ τοῖς πράγμασιν οὐδ' ὄλωσ ἐνεβεί ὡς ὁ θεὸς ἀγανακτεῖ τούτων ὑβρίζομένων) ἀστράγαλον ἐώρακε γράφοντα πρὸς τῷ τοιχα. ἔλεγον δὲ τὰ γράμματα μανθὴ θεκέλ φάρες τε.
- 705 ἃ μηδενὸς ἰσχύσαντος ἐτέρου σαφηνίσαι ὁ Δανιήλ ἠρμήνευσε τραυῶς καὶ φιλαλήθως "μερῶν διεμέρισεν ὁ κτίστης σου τὸ κράτος· ἔξεκοπεν ἐθέρισε τοὺς χρόνους τῆς ἀρχῆς σου. μετατεθήσεται λοιπὸν ἡ καταδυναστεία
- 710 καὶ θρόνος ὁ βασιλείος εἰς ἄλλην φυλαρχίαν." ταῦθ' ὁ προφήτης ἔφησεν ἐνώπιον Βαλτάσαρ, μηδὲν ὑποστειλάμενος, μηδ' ὄλωσ ὑποτρέσας. μετὰ μικρὸν ὁ Μῆδος δὲ Δαρείος ἐπελύσας μετὰ πολλῆς δυνάμειος, ὄν φασιν Ἀστυάγην
- 715 παῖδες Ἑλλήνων Περσικὰς γράφοντες ἱστορίας, καθέλιπε τὸν ὑπέροφρον Βαλτάσαρ τὸν Χαλδαῖον, καὶ Βαβυλωνίος ἔκαμψε τὴν σκληροτραχηλίαν, καὶ Μηδικῆς ὑπόφορον ἐποίησεν ἰσχύος. πάντεῦθεν ἐκυρλεύσαν οἱ Μῆδοι τῆς Ἀσίας.

699 ὁπόταν M περιέκειρεν Ἱερουσαλήμ RR 704 ἔλεγε R
705 ἰσχύσαντος R 715 γράψαντες R

eumque demonstrare vellet opum abundantiam, magni pretii vasis utebatur, factis ex auro et gemmis; interque cetera templi quoque suppellectilem intulit, quam olim Nabuchodonosor abstulerat, cum Hierosolymae pulchritudinem spoliaret. hanc ille cum citra metum in usum suum verteret (quippe rerum successibus ebrius plane non cogitabat deum moleste ferre sacrorum vasorum violationem), manum in pariete scribentem conspexit. literarum haec erant verba: mane tecel phares. quae cum alius nemo declarare posset, Danielus perspicuus ac vere interpretatus est: "dividens divisit rerum opifex imperium tuum, excidit ac domessuit annos regni tui. transferetur deinceps potentia tua soliumque regium ad nationem alteram." haec vates ille coram Baltasaro dicebat, nihil reveritus nec omnino quicquam expavescens. non multo post cum Darius Medus, quem Astyagen vocant Graeci qui de rebus Persicis scripserunt, magnis cum copiis advenisset, sustulit e medio superbum illum Baltasarum Chaldaeum, et Babylonis cervices duras flexit, illamque Medorum potentiae vectigalem fecit. ex eo tempore Medi universis regionibus po-

Const. Manasses.

720 ἄλλ' οὐδ' αὐτοῖς παρέμεινεν ἄχρι πολλῶν ἡλίων
τὸ κράτος τὸ βασιλεῖον, ἄλλ' ἀπερρῆθη θάττον.
τὸ κράτος δ' ὅπως ἀπ' αὐτῶν τῶν Μήδων ἐξαπέτη,
ἐπιδρομάδην καὶ σαφῶς ὁ λόγος ἱστορήσει.

Θυγάτηρ ἦν τῷ βασιλεῖ τῶν Μήδων Ἀστυάγει

725 εὐπρόσωπος ἐπάργητος εὐχρῶτος εὐπρεπεστάτη·
Μανδάνην τὸ κοράσιον ὠνόμασεν ὁ σείρας.
πρὸς ταύτην τοῖνον ὁ πατήρ ἔσχε ζηλοτυπῖαν
ἐξ ὄνειράτων θροηθεὶς νυκτέρων ἑξαισιῶν.

οὐροῦσαν βλέπειν ἔδοξε τὴν κόρην τὴν Μανδάνην,

730 τοσοῦτον δ' εἶναι τὸ χυθὲν ὑγρὸν ὡς ἑξισχῦσαι
τῆς γῆς τῆς Ἀσιάτιδος τὸ πρόσωπον καλύψαι.
P 16 οὗτος ὁ πρῶτος ὄνειρος, δεύτερος δ' αὐθις οὗτος·
ἔδοξε βλέπειν κάτωθεν ἐκ τῆς αἰδοῦς Μανδάνης
ἀναφρεῖσαν ἄμπelon, ὅφ' ἦς πᾶσαν Ἀσίαν

735 καὶ γένος Μήδων καὶ Περσῶν κατάσκιον γενέσθαι.
τοιοῖσδε γοῦν ὁ βασιλεὺς ἐκταραχθεὶς ὄνειροῖς
ἐπέτρεφεν ἀπέχθειαν λάθρα κατὰ Μανδάνης,
πολλοὺς δὲ στρέψας λογισμοὺς περὶ τοῦ ποιητέου
ἔγνω κατασφραῖσθαι τὴν τύχην ἐπινοῖα.

740 τὴν κόρην τοῖνον ζεύγνυσιν ἀνδρὶ τινι Καμβύσῃ
B (ἦν δ' ὁ Καμβύσης δυσγενὴς καὶ τῶν ταπεινοτέρων),
ὡς ἂν τὸ προσδοκώμενον ἑξαμαυρώσῃ κλέος,
τοῦ γένους τὴν λιμπρότητα θολώσας δυσγενεῖα.

722 ἐξ R

738 κατὰ R

724 Λαρεῖος μέγας ὁ πολὺς παῖδα θηλείαν τίθει
εὐπάρχειον εὐπρόσωπον εὐχρῶτον εὐπρεπεστάτην M

737 τάχα M

tití sunt. verum nec apud illos multis annis regium imperium mansit, sed cito defluxit.

Quo autem pacto regnum a Medis avolaverit, breviter ac dilucide narratio nostra exponet. erat Astyagi regi Medorum filia pulcherrima, quam pater appellaverat Mandanem. erga hanc ille quadam ardebat invidia, nocturnis somniis infaustis territus. nam sibi videre visus fuerat Mandanem filiam meientem, et quidem tantam urinae copiam ut ea posset Asiaticae terrae superficiem regere. hoc primum ei fuerat oblatum somnium. alterum habuerat huiusmodi. videbatur sibi videre de verendis Mandanes enatam vitem, a qua tota Asia, Medorum Persarumque nationes inumbrarentur. talibus ergo somniis rex territus adversus Mandanem clandestinas inimicitias alebat. cumque varie cogitasset quid faciendum esset, ingenio fortunam eludendam esse statuit. quapropter puellam viro cuidam iungit, cui Cambysae nomen esset (erat autem Cambyses hic ignobilis et plebeius), ut claritatem expectatam imminueret, generis splendore per ignobilitatem vitiatum. cum autem intellexisset esse

- ὡς οὖν ἐπύγνω κύνουσαν ὄσον οὐδέπω ταύτην,
 745 καθῆστο καιροφυλακῶν, τὸν τόπον περιμένων.
 μετὰ μικρὸν δ' ἐξέθορεν ἄρρεν ἐκ τῆς Μανδάνης,
 καὶ τὸ τεχθὲν ὁ βασιλεὺς λαβὼν καὶ περιστείλας
 Ἀρπάγῳ παραδίδωσιν, ὡς ἐξαναλωθεῖη.
 ὁ δὲ βουκόλῳ δίδωσι τὸ βρέφος διαφθεῖραι,
 750 ἐκτεθησόμενον βορᾶν θηρίοις δρεστέροις.
 τὸ μετὰ τοῦτο τί καὶ πῶς; ἔλαβεν ὁ βουκόλος,
 εἰς τὴν οἰκίαν ἤγαγεν, εὔρε τὴν συζυγοῦσαν
 ἄρτι νεκρὸν ἀπὸ γαστροῦ βρέφος ἐξενεγκοῦσαν.
 δείκνυσιν ὑπερ ἔφερε, ζητεῖ τὸ ποιητέον.
 755 κοινῇ γοῦν συσκεψάμενοι τὸ μὲν νεκρὸν ῥιπτοῦσι,
 τὸ δὲ δοθὲν ἐκτρέφουσιν ὡς γνήσιον παιδίον.
 τὸ δ' ἐφεξῆς ὡς θαυμαστόν! ἠλικιωθῆ Κῦρος,
 σὸν παιδαρίοις ἔπαιζεν, ἠρέθη βυσιλεύειν,
 ἐπέταττεν τοῖς ἠλιξίν ὡς ἤθελεν ἐκάστω.
 760 πᾶσι μὲν οὖν τὸ κελευσθὲν ὡς τάχος ἐτελεῖτο·
 ὁ δ' Ἀρτεμβάρου μόνον παῖς συμπαίστω ὦν τῷ Κύρῳ
 ἀνηκουστήσας πέπονθε τὰ τῆς ἀνηκούσας,
 καθυβρισθεὶς καὶ κραταιαῖς ὑποβληθεὶς αἰκίαις.
 ἦν δ' Ἀρτεμβάρης ἐθγενῆς καὶ τῶν ὑπερεχόντων.
 765 ὁ παῖς ὑβριοπαθήσας πρόσσεισι τῷ τεκόντι,
 τὴν ὕβριν φράζει τῷ πατρί, μὴνύει τὰ πραχθέντα.
 θυμὸς εὐθύς κατέλαβε σφοδρὸς τὸν Ἀρτεμβάρην,
- 748 καὶδὰ δίδωσιν A 756 ἐκνίον AR 757 βρέφος R
 758 ἠρέσθη AM 759 ἐπέταξε M 763 κραταιῶς R
 765 ὑβριοπάθησε ARR 767 σφοδρῶς R, σφόδρα R

prægnantem, sedebat observans tempus et partum exspectans. paulo post filius masculus e Mandane prosiliit. eum rex cum accepisset ac involvisset, Harpago tradit, ut interficeretur. ille vero infantem occidendum bubulco dat, qui exponeretur, ut feris montanis esca foret. quid inde? quo pacto res acta? bubulcus accipit, domum suam puerum deportat: reperit coniugem, quæ recens infantem mortuum pepererat. ostendit infantem illi, quem ferebat: quid agendum, rogat. re deliberata inter se mortuum abiciunt, datum genuini filii loco nutriunt. Cyrus autem (o rem prodigiosam!) cum adolevisset, cum pueris colludens, rex electus est. imperabat aequalibus, uti volebat, singulis. et omnes quidem imperata cito faciebant: solus Artembaræ filius, Cyri collusor, cum dicto non obtemperasset, inobedientiae poenas luit, laesus atrociter gravique supplicio multatus. erat autem Artembares ingenuus et illustris, cuius filius laedebatur. is patrem accedit, iniuriam acceptam narrat, rem actam indicat. mox Artembares ira gravi corripitur; cumque regem cœ-

- καὶ προσελθὼν τῷ βασιλεῖ τὴν ἕβρον ἀπαγγέλλει.
 D καὶ γίνεται μετάπεμπτos ὁ Κῦρος τὸ παιδίον,
 770 καὶ πολυπραγμονούμενος σὸν ἀπειλαῖς βαρελαῖς
 ἐν ἔλευθέρῳ στόματι τὸ πᾶν καθωμολόγει.
 ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασεν αὐτοῦ τὴν παρρησίαν,
 καὶ τὸν βουκόλον ἔμελλεν αἰκίαις ὑποβάλλειν,
 τὸν δῆθεν νομιζόμενον εἶναι πατέρα Κόρου,
 775 ὡς ἂν ἔξαγορεύσειε τίνος ὁ Κῦρος τέκνον.
 οὐκ ἦνεγκε τὰς ἀπειλὰς ἐκεῖνος ὁ βουκόλος,
 καὶ πᾶν εὐθὺς τὸ γεγονὸς τῷ βασιλεῖ γνωρίζει.
 κοινοῦται ταῦτα τοῖς σοφοῖς καὶ Μάγοις Ἀστυάγης·
 ἀλλ' ἔσφηλεν, ὡς ἔοικε, τούτους ἰσχυρὰ ἢ θεία,
 780 καὶ τὴν λαμπρότητα τὴν πρὶν αὐτοῖς ἐπιζομένην
 ἐν τοῖς παιγνίοις ἔφασαν ἐκβῆναι τῷ παιδίῳ.
 P 17 καὶ τοῦτο μὲν ἠγάθυνεν ἐκείνου τὴν καρδίαν,
 ἄλλο δὲ πάλιν ἐκνίξεν· ὡς γὰρ ἐχθρὸν ἐμίσει
 Ἄρπαγον τὸν δυσδαίμονα, τὸν περισεσωκότα
 785 τὸν Κῦρον καὶ μὴ φθείραντα μῆδ' ἐξηφανικότα.
 καὶ τοῦτον μεταπέμπεται δῆθεν εἰς πανδαισίῳ
 σὸν τῷ παιδί, τὸν Ἄρπαγον. καὶ τὸν μὲν τούτου παῖδα
 βαρβαρικῶς ὡς ἀγρίον οἰκτιστοὶ καταθύει,
 ἐλθόντι δὲ τῷ δυστυχεῖ πρὸς τράπεζαν Ἀρπάγου
 790 ἐν σκεύει παρατίθησι τὰ τοῦ παιδίου κρέα.
 ὁ δὲ μὴ γνούς τὸ γεγονὸς ἔφαγεν ἄχρι κόρου
- 779 ἔσφαλεν R 781 τὸ παιδίον MRR 786 καὶ δῆθεν
 μετ. τοίνυν R, καὶ τοίνυν μετ. τοῦτον R 788 ἀρρεῖὸν A,
 ἀρριὸν RR 790 τὰ κρέα τοῦ παιδίου R

venisset, iniuriam filio factam exponit. hoc modo Cyrus etiamnum puer accessit. cumque curiose rogatus esset non sine gravibus minis, ore libero rem omnem confitetur. rex libertatem ipsius audaciamque miratur, ac bubulcum affecturus erat poenis, qui esse Cyri pater existimabatur, ut enuntiaret cuiusnam filius esset Cyrus. eas bubulcus iste minas non tulit, sed regi rem totam mox indicavit. Astyages omnia cum sapientibus et Magis communicat. verum fefellit hos, ceu credi par est, divina potentia. nam splendorem, quem prius exspectabant ac formidabant, consecutum esse puerum ludicris in rebus perhibebant. haec quidem oratio cor regis deleniebat, verum aliud quiddam urebat. etenim Harpagum infelicem tanquam hostem oderat, qui Cyrum servasset nec illum e medio sustulisset. igitur Harpagum cum filio velut ad convivium accessit. filium autem barbaro more instar agni miserrime mactat. cumque infelix Harpagus ad mensam accessisset, in patina ei carnes filii apponit. ille quid actum esset ignorans ad satietatem edit. statim vero post cenam

- εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ καὶ κεφαλὴ καὶ χεῖρες
 Ἀρπάγῳ παρεφέροντο παιδίῳ τοῦ τυθέντος.
 ὁ δ' ἔγνω μὲν τὸ τολμηθέν, οὐκ ἔχων δ' ὅτι δράσει, B
 795 ἦν ἐγκοτῶν καθ' ἑαυτὸν, στυγῶν τὸν Ἀστυάγην.
 τοῦ Κύρου μεταστάντας δὲ πρὸς Πέρσας ἀπὸ Μήδων
 ἐφραψαμένους τε λοιπὸν ἀνδρώδους ἡλικίας,
 οὐκ ἔληγεν ὁ δυστυχῆς Ἀρπυγος πάντα πράττων
 καὶ πάντα μηχανώμενος, καὶ Κύρον ἐρεθίζων
 800 τὸν Ἀστυάγην τίσασθαι καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκστῆσαι,
 ζωσ αὐτὸν παρώρμησε καὶ στρατιὰν ἐγεῖραι
 καὶ προσβαλεῖν καὶ κραταιῶς τῷ πάππῳ συμπλακῆναι.
 τὰ μετὰ ταῦτα τίνυ δέ; νικᾷ λαμπρῶς ὁ Κύρος,
 νικᾷται Μήδων βασιλεὺς, ζωγρεῖται τελευταῖον,
 805 καὶ μετατίθεται λοιπὸν τὸ κράτος ἐπὶ Πέρσας.
 οὕτως οὖν ἀνεζώσατο Κύρος τὴν βασιλείαν,
 καὶ Κροῖσον τὸν πολύχρυσον τὸν τῶν Λυδῶν δυνάστην C
 ἀντιπααραταξόμενον εἶχε δεσμώτην ζῶντα.
 Ἀλλὰ γὰρ ὧδε γεγονὼς ἐπιμνησθεῖς τε Κροῖσον
 810 ἐπιμνησθήσομαι λοιπὸν καὶ τῶν Λυδῶν τῆς τύχης,
 κἄν οὐ μεγάλη γέγονεν οὐδὲ τῶν περιδόξων,
 ὡσπερ ἡ Μήδων καὶ Περσῶν, ὡς ἡ τῶν Ἀσσυρίων.
 Κανδαύλης ἐβασίλευε Λυδίας καὶ Φρυγίας,
 σειρὰν τοῦ γένους, ὡς φασιν, ἔλκων ἐξ Ἡρακλέους.
 815 οὗτος συνώκει γυναικὶ τὸ κάλλος ἐξαισία,

794 ὡς ἔγνω A
 ραταξόμενος M

εἶπεν R
 809 τοῦ R

805 δὴ RR
 813 ἐβασίλευσε MRR

808 ἀντιπα-

et caput et manus filii maotati ad Harpagum deferebantur. hinc quid factum esset intelligebat ille quidem: sed ipse quid ageret nesciens, apud animam excandescens et Astyagem oderat. cum autem Cyrus ad Persas e Media rediisset, iamque virilem attigisset aetatem, non cessabat infelix Harpagus omnia facere, omnia moliri, ac Cyrum irritare ut se de Astyago ulcisceretur et eum imperio deiceret, donec hominem permovit, ut et copias colligeret et avum magna vi aggrederetur. quid factum secundum haec? Cyrus splendide vincit, Medorum rex vincitur, capitur, imperium deinceps ad Persas transfertur. sic igitur Cyrus regno potitur. praeterea Croesum, illum pecuniosum Lydorum principem, acie congressus vivum in potestatem suam accepit.

Enimvero cum huc pervenerim, Croesique mentionem fecerim, etiam de Lydorum fortuna quaedam commemorabo, quanquam ea nec ampla nec illustris extiterit, ut Medorum, ut Persarum, ut Assyriorum fortuna.

Regnavit in Lydia Phrygiaque Candaules, generis originem, oeu perhibent, ab Hercule ducens. habebat is uxorem, quae esset eximia pulchri-

- παιδροπροσώπῳ τρυφερῷ καὶ φοινικοπαρῆῳ.
 τοσοῦτον οὖν ἔκειετο τῷ πόθῳ τοῦ γυναιου
 ὡς τῷ θεράποντι ποτὲ (Γόγγης δ' ἦν ὁ θεράπων)
 τὸν πόθον καὶ τὸν ἔρωτα τρανωῶς δημοσιεῦσαι
 D 820 καὶ σχεῖν θελήσαι θεατὴν τοῦτον τῆς συνοικούσης,
 θεοβλαβῶς, ὡς ἔοικε, καὶ τὸ τῆς Μοίρας ἕξρος
 ἑξακονῶν καθ' ἑαυτοῦ καὶ πρὸς τομὴν ἐπείγων.
 ὁ μὲν Κανδαύλης ἔκρυπτε τὸν Γύγην πρὸς τὴν θύραν,
 ἐκείνη δ' ἀπεδύετο, καὶ Γύγης ἐνετρέφεα
 825 γυνυνῷ τῷ κάλλι τῆς σαρκὸς τῆς ἑαυτοῦ δεσποτῆς,
 εἶδε τὸν Γύγην ἢ γυγῆ, γυναικοθύμως εἶχε,
 ὑβριοπάθησε δεινῶς, μετακαλεῖ τὸν Γύγην,
 δίδωσιν αἵρεσιν δυοῖν, ἢ τὸν δεσπότην κτεῖναι
 κερδᾶναι τε καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ γαμετὴν ἐκείνην,
 830 ἢ τοῦ θανάτου ταῖς ποιναῖς αὐτὸν καθυπαχθῆναι.
 τῶν γὰρ Λυδῶν ταῖς γυναιξὶν αἰσχροὺς ἦν τὸ φανῆναι
 ἀχίτωσί τε καὶ γυμναῖς ἀνδράσι ἀλλοτρίοις,
 P 18 ἔλετο Γύγης τὴν ζωὴν, κτινύει τὸν δεσπότην,
 εὐθὺς ἐπαγαβαίνει δὲ πρὸς ὕψος βασιλείας,
 835 ὁ πρὸ μικροῦ δὲ ταπεινὸς ἑξαίφνης ἀγεράγη
 ἐξ ἰδιώτου βασιλεύς, δεσπότης ἀπὸ δούλου,
 Οὗτος ὁ Γύγης, ὡς φασιν, εὐνούχισε γυναικας,
 ὡς νεαζούσαις εἰς αἰ χρῆτῳ περὶ τὴν μίξιν,
- §18 τοῦνομα τῶδε Γύγης M 821 φρεναβλαβῶς AR τοῦ
 φόνου R 826 ἔσχε R 827 σφοδρῶς AR μετακαλεῖ-
 ται R 829 καὶ γαμετὴν καὶ τὴν ἀρχὴν R 830 τῇ τομῇ
 αὐτῷ M, τὴν τομὴν αὐτῷ A, πρὸς τομὴν αὐτὸν R 831 ἄτα-
 πον ἢ φανῆναι R 833 κτείνουσι R 838 ἐς ARR

tudine, fronte hilari, delicata, genis purpureis, eius tanto desiderio et
 amore flagrabat, ut aliquando ministro suo (is Gyges erat) desiderium
 amoremque suum patefaceret, atque illum suae coniugis spectatorem esse
 vellet, delirans, ut videtur, ac fati gladium contra se ipse acuens et ad
 laedendum se proritans, itaque Gygem Candaules ad ianuam occultat:
 illa se exiit, Gyge de nuda pulchritudine corporis herae suae voluptatem
 capiente. videt Gygem mulier: ira muliebri accenditur, affectam se in-
 iuria putat, Gygem arcessit, dat optionem duorum, vel ut herum occide-
 ret ipsamque coniugem cum imperio lucrifaceret, vel interfectus mortem
 ipse oppeteret. nam turpe Lydorum uxoribus erat ab alienis viris con-
 spici, cum vestibus indutae non essent. Gyges vitam eligit: herum interfi-
 cit. statim ad regni sublimitatem pervenit: qui paulo ante humilis erat,
 subito emicat, factus ex privato rex, herus e servo.

Hic Gyges (hoc enim memoriae proditum accepimus) castrabat mu-
 lieres, ut eis semper integris et iuvenculis ad venerem uteretur,

- Τούτου τοῦ Γύγου τῆς σωρᾶς καὶ βασιλεὺς ἦν Κροῖσος,
 840 ὃν Κύρος χειρώσατο πεισθεὶς ταῖς ἐποθήκαις
 ταῖς τοῦ προφήτου Δανιήλ. ὁ μὲν γὰρ ἐδεδίει
 Κροῖσον ὡς πολυτάλαντον, καὶ φεύγειν ἐνεόκει
 προσδύμενος τὴν εὐροίαν τῆς εὐποτίας Κροῖσου·
 ὁ Δανιήλ δ' ἐθάράνεν εἰπὼν τὴν προφητείαν,
 845 ἦν πρὸ πολλῶν τῶν γενεῶν ἐλεξε περὶ Κύρου
 ὁ μεγαλοφρονότατος προφήτης Ἡσαΐας.

- Οὗτος ὁ Κύρος ὁ πολὺς τοῖς ἐν αἰχμαλωσίᾳ
 Ἑβραίοις ἐχαιρίσατο τὰ τῆς ἐλευθερίας,
 καὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν ἐπέτρεπεν οἰκίζειν,
 850 ἦν ἀπὸ βάθρων ἔσκαψεν ὁ Ναβουχοδονόσορ.

- Τοῦ Κύρου τεθνηκότος δὲ Καμβύσης παῖς ὁ Κύρου
 τὰ τῆς ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ τὰ τοῦ κράτους σκῆπτρα.
 καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Δαρείος παῖς Ὑστάσπου.
 ἀλλὰ γὰρ ἄξιον εἰπεῖν ὅπως συνέβη τοῦτο.

- 855 Ὑπῆρχε παῖς τῷ βασιλεῖ Κύρῳ τὴν κλησὶν Σμέρδης,
 θυμοειδὴς καὶ σθιναρὸς, ἄλκιμος καὶ γενναῖος.
 τούτῳ Καμβύσης ἐγκοτῶν ὡς βριαρῶ τὰς χεῖρας,
 ὅτι τὸ τόξον ἴσχυσεν ἐπὶ μικρὸν ἐντεῖναι
 860 ἄλλως τε καὶ ζηλοτυπῶν ἕκ τινων ὄνειράτων
 (ἐδόκει γὰρ ἐν φάσμασιν ὄραν ὄνειροπλάστοις
 θρόνον ἄβρον βασιλείου, ἕπλετον τὰ πρὸς ὕψους,

843 εὐτολμίας R
 παῖς AR

845 ἐκ R

849 ἐκίλευσαν M

851 δ

Eius Gygis e stirpe Croesus rex erat, quem Cyrus cepit, Daniell vatis admonitionibus obtemperans. nam Cyrus Croesum velut opulentum metuebat, ac fugere cogitabat, prosperitatem audaciae Croesi reformidans. verum Danielus eum confirmabat indicato vaticinio, quod ante multas aetates Esaias protulerat.

Illustris hic rex Cyrus Hebraeis, qui erant in captivitate, libertatem est largitus, concesso etiam ut ipsorum metropolis exstrueretur, quam a fundamentis Nabuchodonosor everterat.

Cyro mortuo filius eius Cambyses regnum cum imperii sceptris accepit. post quem imperavit Darius Hystaspis filius. fuerit autem operae pretium narrare qui hoc factum sit.

Cyrus rex filium habebat nomine Smerdim, animosum, robustum, fortem, generosum. huic succensebat Cambyses ut homini robusto, quod paululum potuisset arcum tendere, quem ex Aethiopia legati attulerant, altis etiam ipsi propter insomnia quaedam invidens. quippe visus sibi fuerat per quietam solum elegans, regium, altitudine immensa cernere,

ἐν τούτῳ δ' ἐφεζόμενον τῷ θρόνῳ λαμπρὸν ἄνδρα
καὶ ψαύοντα τῇ κεφαλῇ τῶν οὐρανίων ἄστρων·

865 ὡς δέ τις ἐπέθετο τίνος ὁ θρόνος εἴη,
ἤκουσεν εἶναι Σμέρδιος ὃν καθορώφῃ θρόνον,
καὶ τὸν ἐγκαθίζανοντα τῷ θρόνῳ Σμέρδιν (εἶναι),
ἐκ τούτων τοίνυν οὐ καλῶς διατεθεὶς πρὸς Σμέρδιν
δολοφονίας ἤρτυσε μύσος τῷ ταλαιπώρῳ.

D 870 τοὺς δὲ πολλοὺς ἐλάνθανεν τοῦ Σμέρδιος ὁ φόνος.
ὡς οὖν Καμβύσης ἔπαι τὸν τοῦ θανάτου σκύφον,
οἱ τῶν δωμάτων φύλακες τῶν βασιλείων Μάγοι,
ὧν ὁ μὲν εἷς ἐλέγετο Σμέρδις ὁ δ' Ἀσπαθίνης,
εἰς σφᾶς αὐτοὺς μετέλκυσαν τὸ κράτος καὶ τὸ κῦρος.

875 καὶ φήμη μὲν ἐφέρετο καὶ λόγος παρὰ Πέρσαις
ὡς τῆς ἀρχῆς τῆς Περσικῆς ἡγίας ἔχει Σμέρδις,
αὐτοὶ δ' οὐκ ἦσαν θιατοί, τὸ πλῆθος δεδιότες·
νόμος γὰρ μέγας ἄρρηκτος ἐκράτει παρὰ Πέρσαις,
οὐκ ἐπιτρέπων ἄρχεσθαι τούτους ὑπ' ἄλλου γένους·

880 οὐδ' ἔχειν ἄλλον κράτορα, πρὶν ἂν ὑπὸ θανάτου
τὸ γένος τὸ βασιλείων ἔπαι ἐκριζωθεῖη.
ὡς δ' ἐπεγνώσθη τοῖς πολλοῖς ἡ κακομηχανία
καὶ τὸ τῶν Μάγων δολερὸν κατὰ μικρὸν ἐφάνη,
P 19 ἐπὶ Περσῶν οἱ πρώτιστοι πρὸς λόγους συνελθόντες

885 καὶ συσκειψάμενοι πολλὰ καὶ παρασκευασθέντες
(ὑπῆρχε δ' εἷς ἐκ τῶν ἐπὶ Δαρείῳ παῖς Ὑστάσπου)

863 ἐφεζόμενον A
φθόνος M
ἄλλος RR

869 ἤρτυσε R
873 Σμέρδης μὲν εἷς ἐλέγετο, ὁ δ' Ἀσπαθίνης
875 ἐλέγετο R

870 ὁ κατὰ Σμέρδον
876 εἶχε A
879 παρ' A

ac in eo sedentem quandam virum illustrem, qui caelestia sidera capite contingeret. cumque de quodam interrogasset cuius esset hic thronus, audierat esse solium Smerdis, quod cerneret, et eum qui sederet in solio, Smerdim esse. hinc ergo non optime erga Smerdim fratrem affectus fraudulentam necem infelici moliebatur. postquam verb Cambyses mortis poculum ebibisset, Magi qui regiarum aedium custodes erant, quorum unus vocabatur Smerdes alter Spathines, ad se ipsos imperium et auctoritatem trahebant. nam vulgo caedes Smerdis erat incognita. et rumor quidem hominum sermone ferebatur, imperii Persici gubernacula Smerdim habere: verum ipsi non cernebantur, ut qui vulgus metuerent. etenim magna lex et inviolabilis apud Persas valebat, quae ipsos ab alia familia gubernari vetaret, neo habere vellet alium regem, prius quam morte regia familia tota extirpata foret. cum autem haec molitio foret a pluribus animadversa et Magorum fraus paulatim patefacta, septem Persarum principes ad colloquium congressi, reque multum deliberata et constituta (erat

- τοῖς Μάγοις ἐπιτίθενται καὶ ξίφεσι κεντοῦσι.
πολλὰ δὲ βουλευσάμενοι καὶ περὶ βασιλείας
τὸ τελευταῖον ἔκριναν, οὗ τινὸς τούτων ἵππος
- 890 χρεμετισμῶ χρησάμενος πρὸ πάντων φωραθεῖη
ἄρτι πυρσεύοντος τὴν γῆν τοῦ φερανοῦς ἡλίου,
οὗτος κατάρξει Περσῶν, οὗτος ἀρχηγεῖσθαι.
ἦν ταῦτα τὰ συνθήματι, Δαρεῖω δ' ἵπποκόμος
ἦν ἱκανὸς τεχνάζεσθαι τοιαύταις ἐπινοαίαις.
- 895 οὗτος μυθῶν καὶ διαγνοὺς ὅποῖαν ἵππον στέργει B
τῶν ἄλλων πλέον ἀπασῶν ἵππος ὁ τοῦ Δαρείου,
μετὰ τὴν μίξιν τοῖν ἀμφοῖν οὖρον λαβὼν ἐκείνης
ἐκ τούτου περιέχρισε μυκτῆρας τοὺς ἵπλους.
ἅμα δὲ καθιππάσαντο, καὶ πρῶτος ὁ Δαρείου,
- 900 ἐκ τῆς ὄσμῆς συγκινηθεὶς τῶν οὖρων τῆς θηλείας,
καὶ φριμαγοῖς ἐχρήσατο καὶ χρεμετίζων ὤφθη.
καὶ τὸ κρινὸν καὶ θανμαστὸν ὅτι βροντώδης ἤχος
καὶ στεροπαὶ γιγνώσκει θαμβοῦσαι τοὺς πυρόντας,
οἱ ταῦθ' ὡς ἐθέσαντο, τῶν ἵππων ἀποβάντες
- 905 Δαρεῖω προσεκίνησαν, ὡς ἔθος παρὰ Πέρσους.
Τῆς οὖν ἀρχῆς τοὺς οἶακας δεξιόμενος Δαρεῖος
πολλὰς μὲν προσεκτήσατο καὶ νήσους ἀλικλύστους
καὶ πόλεις ἠπειρωτικὰς καὶ τὴν Ἀσίαν πῦσαν
στρατὸν δὲ μυριάριθμον καὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων C
- 910 ἐκπέμψας κεινδύνευκε πάντων ἐκεῖ πεσόντων.

901 φραγαμοῖς R

903 ἀστρακαὶ AM

autem unus ex septemviris Hystaspis filius) Magos adoriuntur eosque gladiis occidunt. multis vero consiliis de regno habitis tandem statuunt, cuius ex ipsis equus ante omnes hinnitu uti deprehenderetur, recens lucente supra terram sole lucis auctore, eum imperio Persarum potiri debere. probabantur haec pacta. Dario curator equorum erat idoneus ad huiusmodi res solerter efficiundas. is cum animadvertisset quam amaret equam supra ceteras equus Darii, a congressu amborum accepta equae urina nares equi hac passim inunxit. equitabant iam una, cum primus Darii equus odore motus urinae ab equa exceptae hinnitu in oculis omnium uti coepit. accedebat res nova et mira, quod tonitrua fulminaque exorta praesentes obstupesciebant. qui visis his statim ex equis delapsi Darium more Persico adorabant.

Itaque regni gubernacula cum Darius accepisset, multas adiecit ei mari cinctas insulas et urbes in continenti Asiamque totam. cumque copias infinitas etiam adversus Graecos emisisset, damnum accepit omnibus interfectis.

- Μετὰ Δαρείον τούτου παιῖς Ξέρξης Περσῶν κατῆρξεν,
 δς προσβυλῶν τοῖς Ἑλλησιν ἐκ γῆς ἀπὸ θαλάσσης,
 ἐκ ναυτικῶν ἕξ ἵπποτῶν, ἐκ πάσης ἐπιτοίας,
 καὶ τὸν στρατὸν ἀπώλεσε καὶ μόνος ἐπὶ πλοίου
 915 μόλις φυγῶν καὶ διαδράς ἀισχυρῶς ἐπαλινοῦσται.
 Μετὰ τὸν Ξέρξην ἦρξε δὲ μακρόχειρ Ἀρταξέρξης,
 καὶ καθεξῆς γεγόνασιν ἄλλοι πολλοὶ Περσάραχοι,
 καὶ τῶν ἐθνῶν ἐπήγαγον τὰ πλείονα δουλεία,
 ἕως Ἀλέξανδρος ἐλθὼν ὁ Μακεδῶν ὁ μέγας
 920 Περσῶν παρέλυσεν ἀρχήν, εἶλε τὴν δυναστείαν,
 εἰς ἕτη διαρκέσασιν ἀπὸ τοῦ πρώτου Κύρου
 δις ἑκατὸν καὶ σὸν αὐτοῖς εἰς ἕτερα τρεῖς δέκα,
 ὡς ἐν τοῖς βίβλοις φέρεται τῶν παλαιγενεστέρων.
 Οὗτος Περσῶν ἐκράτησεν, οὗτος Ἰνδῶν κατῆρξε,
 925 τούτῳ καθυπετάγησαν Συρία καὶ Φοινίκη
 καὶ πᾶν ἔθνος καὶ πάσης γῆς χωράραχοι καὶ σατράπαι
 ἀπ' ἄκρων τῶν ἀνατολῶν μέχρι δυσμῶν ἰσχυάτων.
 ὡς δὲ καὶ τοῦτον ἄνθρωπον ὄντα θνητὸν τῇ φύσει
 ἔχρην τὸ χρέως τῆς θνητῆς φύσεως ἀποδοῦναι,
 930 φάρμακον μὲν συσκευασθὲν γῆθεν αὐτὸν ἀρπάζει,
 τὸ δὲ τοσοῦτον μέγεθος αὐτοῦ τῆς βασιλείας
 εἰς δέκα μεταβέβηκεν ἄνδρας ἐδτολμοτάτους,
 τῶν Ἀλεξάνδρου δηλαδὴ τοὺς πρώτους δορυφόρων,
 κατατμηθὲν καὶ μερισθὲν εἰς δέκα διαιρέσεις.
 P 20 935 ὁ μὲν γὰρ ἐκυρίευσεν Συρίας καὶ Φοινίκης,

912 ἀπὸ] τε καὶ R 920 ἦρξε AMR

Post Darium filius eius Xerxes Persis imperavit, qui Graecos terra marique aggressus copiis nauticis equestribus, omnibus denique onatibus et viribus, exercitum amisit, et cum solus in navicula vix effugisset, domum turpiter rediit.

Post Xerxem imperavit Artaxerxes Longimanus, eo deinceps exstiterunt alii multi Persarum reges, gentiumque nonnullas in servitutem redegerunt, donec venit magnus ille Macedonum rex Alexander, et everso Persarum imperio regnum administravit, quod a primo Cyro ducentis ac praeterea tredecim annis duraverat.

Subiecit hic sibi Persas: imperavit Indis; obtemperabant ei Syria, Phoenicia, quaevis alia natio, totius terrae principes ac satrapae, ab extremo oriente usque ad occasum solis. cum autem huic etiam, qui esset homo natura mortalis, persolvendum foret naturae mortalis debitum, venenum paratum ex his eum terris rapit. tanta vero magnitudo regni eius ad decem viros fortissimos transiit, qui primi fuerant Alexandri satellites. horum unus potitus est Syria et Phoenice; alius imperavit in

- ὁ δὲ κατήρξε γῆς Θρακῶν, ἄλλος Παφλαγονίας,
 Ἄσια δ' ἄλλον ἔλαχεν. ὁ δὲ γε Πτολεμαῖος
 τὴν γῆν ἐσπετερίσματο μόνος τὴν τῆς Αἰγύπτου,
 ἔξ οὗ καὶ πάλιν Αἴγυπτος ἔσχεν ἀρχὴν τοῦ κράτους.
- 940 τοῦτον ἡμέροις ἔβλεψεν ἡ τύχη τοῖς βλεφάροις,
 καὶ πᾶν ἀπέβη κατὰ νοῦν τοῦτω τῷ Πτολεμαίῳ·
 οὗτος κατέδραμε πολλῶν χωρῶν καὶ Παλαιστίνης,
 καὶ γέγονε πολύχρυσος, καὶ βροίθων ἦν τῷ πλούτῳ.
 οἱ μετὰ τοῦτον τοιγαροῦν κατάρξαντας Αἰγύπτου,
- 945 τὴν τύχην καὶ τὴν εὐκλειαν ζηλοῦντες τὴν ἐκείνου,
 καλεῖσθαι πάντες ἤθελον ἐκ τούτου Πτολεμαῖοι.
 τοῦ πρώτου Πτολεμαίου δὲ τὸν βίον ἐκλιπόντος
 τὸν μετ' αὐτὸν Φιλάδελφον ἐπίκλην Πτολεμαῖον
 Αἴγυπτος ἔσχεν ἀρχηγόν, ὃς πρώτος βουσιλέων
- 950 τὴν Ἀλεξάνδρου τέθεικε βίβλων πολλῶν μητέρα·
 ἀπειραρίθμους γὰρ φασιν βίβλους αὐτὸν ἀθροῖσαι,
 εἰς ὄλας τεσσαράκοντα φθανούσας μυριάδας.
 εἶχε μὲν οὕτως εὐτεχῶς τὸ Πτολεμαῖον κράτος,
 καὶ πάλιν εἶχεν Αἴγυπτος εὐκλειαν βασιλείας.
- 955 ἀλλ' ἦν οὐδέν, ὡς ἔοικε, μόνιμον ἐν τῷ βίῳ,
 οὐ πλοῦτος, οὐ βασιλείων κράτος, οὐ δυνουστία.
 πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις κράτοραὶ τῆς χώρας Αἰγυπτίων
 καὶ Κλεοπάτρα βασιλὶς Αἰγύπτου γεγονυῖα
 ἐκ δεξιᾶς Ῥωμαϊκῆς τὸ κράτος ἀφηρεῖθη,
- 960 τοῦ Καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ τήνδε χειρωσαμένου.
 κἀντεῦθεν πάλιν ἔρρευσε τὰ τῆς Αἰγύπτου σκῆπτρα,

936 τῆς Α, τῶν R
 961 ἀναπαύθα R

953 Πτολεμαίου R

958 γενομένη Α

Thracia, alius in Paphlagonia; alium Asia consecuta est: Ptolemaeus solus Aegyptum in potestatem suam redegit. inde rursus imperii principium habuit Aegyptus. hunc blandis aspexit oculis fortuna. itaque cum alias regiones tum Palaestinam peragravit, et magnam vim auri opumque nactus est. quo factum ut ii qui post ipsum Aegypto imperarunt, fortunam ac gloriam eius expetentes, vocari omnes ab ipso Ptolemaei voluerint. cum autem primus ille Ptolemaeus mortuus esset, Ptolemaeum cognomento Philadelphum principem Aegyptus habuit, qui regum primus ex Alexandria multorum librorum matrem fecit. infinitos enim libros ajunt ipsum collegisse, ad quater nimirum centena milia. verum nihil erat, uti videtur, in vita durabile, non opes, non regium imperium, non potentia. nam praeter alios Aegypti principes, cum etiam Cleopatra regina facta esset, manu ei Romana imperium est ademptum, postquam Augustus Caesar eam cepisset. ex eo tempore defluerunt Aegypti sceptra, quae ad

ἐν ἔτεσιν ἀνθήσαντι καὶ πρὸς ἀκμὴν ἐλθόντα
τοῖς ὄλοις ἐνεθήκοντα πρὸς τοῖς διακοσίοις.

οὐ μόνον δὲ τὴν Αἴγυπτον εἶλον Ῥωμαίων χεῖρες,
965 ἀλλὰ καὶ σύμπασαν ὁμοῦ τὴν ὑπὸ τὴν σελήνην.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς δυνατὸν ἰστόρηται τῷ λόγῳ
ἐπιδρομάδην καὶ σαφῶς, ὡς ἑμαυτὸν συμπίθω·
προσῆκον δ' ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ τέχνης οὐχὶ πόρρω,
ἐπιμησοῦσθαι πρὸς μικρὸν πραγμάτων Ἑλληνίων,

970 τὴν γλωττὰν τε χαρίσασθαι τοῖς κατὰ τοὺς Ἑβραίοις.

Λιμός ποτε κατέλαβε βαρὺς τὴν Χαναναίαν,
καὶ πάντας ἐπεβόσκετο τὸ τοῦ κακοῦ πυρφόρον,
καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἰακώβ εἶχε τὸν οἶκον πάντα.
D ὁ τοίνυν θεῖος Ἰσραήλ (οὕτω γὰρ μετεκλήθη)

975 τὸ μὲν ἀκούσας Ἰωσήφ τὸν ἐκ Ῥαχὴλ τεχθέντα
ἐπιτροπεύειν Φαραῶ τὴν τῆς Αἴγυπτος χώραν,
τὸ δὲ καὶ μηχανώμενος λύσιν εὐρεῖν τοῦ πάθους,
ἔγνω λιπεῖν τὴν ἑαυτοῦ κάκει μεταναστεῦσαι.

ἀθροίσας οὖν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους υἱοὺς ἐγγόνους,

980 τὰς ὄλας ἐβδομήκοντα ψυχὰς σὺν ἄλλαις πέντε,
εὐθυδρομεῖ πρὸς Αἴγυπτον, βλέπεται φιλοφρόνως
τῷ Φαραῶ τοῖς ὑπ' αὐτόν, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων πάντων
ἃ μέγας τοῦτον Ἰωσήφ βλέπει γλυκείαις κόραις.
ἐν γῇ Γοσέμ οἰκίζεται, χώρα τῆς Ἀραβίας.

963 ἐβδομήκοντα R 969 πράξεων R 970 γλωτταν παρορμη-
σασθαι RR 973 ἦγε A, ἦγε R 975 τὸν MRR 979 ἐγγό-
νους AR 981 βλέπεσθαι M 982 πρὸς AB 984 γεσέμ A,
γεσέμ R

summam pervenerant et annis totis ducentis ac nonaginta floruerant.
neque tantum Romanae manus Aegyptum ceperunt, sed omnem praeterea
terram lunae subiectam.

Atque haec quidem omnia narratione complexi sumus brevi ac dilu-
cida, sicut equidem mihi persuadeo. convenire autem mihi videtur, nec
artis expers esse, ut paulisper oblitri rerum Graecarum loquamur de iis
quae apud Hebraeos acta sunt.

Invasit aliquando fames Chananaeam gravis, eaque calamitas in omnes
pariter saeviebat, ac praeter alios Iacobi familiam urgebat. itaque divinus
hic Israelus (sic enim deinceps vocabatur) partim audiens Iosephum,
suum e Rachele filium, praefectum Pharaonis in Aegypto esse, partim
illo se malo liberare studens, decrevit relinquere patriam et illuc commi-
grare. quamobrem collectis suis mancipiis liberis nepotibus, qui omnes
erant animae septuagintaquinque, recta pergit in Aegyptum, adpicietur
amanter a Pharaone ac subditis, supraque ceteros omnes magnus ille Io-
sephus eum suaviter intuetur. in terram Gesem collocatur, quae erat

- 985 ἐνεπαθεῖ τοῖς ἀγαθοῖς, ψωμίζεται προσκόρως,
καὶ τὸν ὀδόντα τοῦ λιμοῦ τὸν φθαρτικὸν ἐκφέγγει.
τὰ μετὰ ταῦτα τίνα δέ; θνήσκει μὲν ὁ τριγέρων,
ὁ δωδεκάπαις Ἰακώβ, ἔσχατον γῆρας φθάσας,
καὶ μετ' ἐκείνον Ἰωσήφ, καὶ Φαραὼ σὺν τούτοις,
990 ἄλλος δ' ἀνίσταται πικρὸς ἄρχων τοῖς Αἰγυπτίοις.
καὶ τούτῃ κλῆσις Φαραὼ· τοῖς γὰρ τῶν Αἰγυπτίων
ἄρχουσιν ἦν εἰς εὐκλειαν τὸ Φαραὼ καλεῖσθαι,
οἰκειομένοις ἑαυτοῖς τοῦ Φαραὼ τὸ κλέος
τοῦ πρώτου χρηματίσαντος κράτορος Αἰγυπτίων,
995 ὡς οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις
Καίσαρας πάντας ἤθελον αὐτοὺς ἐπονομάζειν,
εἰς τὸ τοῦ πρώτου Καίσαρος τοῦ μεμοναρχηκότος
γένος εἰσάγοντες αὐτοὺς καὶ τὴν ἐκείνου τύχην.
οὗτος οὐκοῦν ὁ Φαραὼ τὸ γένος τῶν Ἑβραίων
1000 ἐπεραυξόμενον ὄρων εἰς πληθυσμὸν ἰλαύνειν
ὡς ἄνθη δένδρων εὐθαλαῶν, ὡσεὶ θαλάσσης ἄμμος,
καὶ δυσμεναίων κατ' αὐτῶν ἤρτε τοῦτοις ὄδλους.
καὶ πρώτα μὲν ἐπέσκηπτε ταῖς μαλαῖς ὥστε κτείνειν
τὰ πρώτως νῦν προκύπτοντα τῶν μητρικῶν θαλάμων·
1005 ὡς δ' οὐκ ἐχώρει κατὰ νοῦν ἡ μηχανορραφία,
ἄλλην βουλὴν βουλευέται, καὶ πλινθορυγεῖν Ἑβραίους
καὶ πόλεις κτείνειν ὀχυρὰς αὐτοὺς καταναγκάζει.
ἔργον οὖν ἦν τὸ κελευσθέν· ἐμόχθουν, ἐτληπάθουν,
991 κλῆσις τούτῃ R 1000 ἐπεραυξόμενον ἰδὼν A 1008 ἔργον
γούν A

Arabiae regio. fruitur bonis, ad satietatem pascitur, letalemque famis dentem evadit. quid inde factum? admodum senex moritur, duodecim liberum pater, cum senium extremum attigisset. moritur et Iosephus, et cum his Pharaeo quoque; pro quo surgit alius, imperans Aegyptiis acerbe, qui et ipse Pharaeo nuncupabatur. nam Aegyptiorum principibus gloriosum erat Pharaonum nomen, quod Pharaonis gloriam sibi vindicarent eius qui hoc nomine primus Aegyptiis imperarat, sicut Romanorum imperatores posterioribus saeculis omnes se Caesares appellari volebant, quod in Caesaris, qui primus rerum potitus est, familiam fortunamque se velent insinuare. hic igitur Pharaeo nationem Hebraeorum valde auctam cernens, magisque adhuc crescere, florum instar qui sunt in arboribus, et instar arenae maris, infestus erga ipsos fraudes nectebat. ac primo quidem mandabat obstetricibus ut fetus primum e maternis alvis prodeuntes occiderent. haec molitio cum ex animi sententia non succederet, aliud consilium capit, et Hebraeos conficere lateres ac urbes munitas extruere sibi cogit. dictum factum. laborabant, affligebantur, conficiebant late-

- ἐπλήθυνον, ἐργάζοντο, τὰς πόλεις ἰσχυροῦσιν.
 C 1010 ἦσαν αὐτοῖς καὶ χαλεποὶ τῶν ἔργων ἐπιστάται·
 ἐβάθυνον, ἐπέτεινον, ἤξανον τὰς κακώσεις,
 ἄπλῶς εἰπεῖν, ὡσπερ ἐχθροῖς ἐχρῶντο τοῖς δευλοῖσι.
 οἱ τοίνυν τληπαθέστατοι καὶ τάλανες Ἑβραῖοι
 οἰκτραῖς ἐβόησαν φωναῖς πρὸς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα,
 1015 καὶ λυτρωτῆν τῶν ἀναγκῶν ἤτιον αὐτὸν γενέσθαι.
 κάμπτεται τοίνυν ὁ θεὸς τοῖς στεναγμοῖς ἐκείνων,
 βλέπει τὸν μόχθον τὸν βαρύν, οἰκτελεῖ, δυσωπεῖται,
 καὶ πέμπει τοῦτοις Μωϋσῆν τὸν μέγαν, τὸν θεόπτην,
 τῶν ἀναγκῶν ἠσθόμενον, κουφίσοντα τοὺς πόνοισι,
 1020 καὶ τῆς πικρᾶς ἐξάξοντα καὶ στυγερῆς Αἰγύπτου.
 κάτεισι τοίνυν Μωϋσῆς, τῷ Φαραῶ μηνύει
 τὸ κελευσθῆν ὑπὸ θεοῦ, καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας
 πέμπειν ἐκεῖθεν παραινεῖ καὶ μὴ κατέχειν ἔτι.
 D οὐ δυσωπεῖται Φαραῶ τοῖς λόγοις τοῦ προφήτου,
 1025 οὐ δευλοῖ τὰς τοῦ θεοῦ παντοδυνάμους χεῖρας,
 πολλάκις δ' ὑποσχόμενος ψεύδεται τσοσαντάκις,
 καὶ γίνεται πολύχροος ποικίλος χαμαιῶν.
 ἐντεῦθεν ἐκβιάζεται προφήτης ὁ θεόπτης,
 οὕτω θεοῦ κελεύσαντος, ἐπαγαγεῖν κολάσεις.
 1030 ὁ δ' ἐχιδνώδης Φαραῶ, τὸ τῆς κακίας θρέμμα,
 τῶν μὲν μυστήτων ἀσθηρῶς αὐτῷ προσαγομένων
 ἐταπεινοῦτο, καὶ Μωσῆν ἰκέτευεν ἐκθύμως
 νεῦσαι πρὸς λύσιν τοῦ δεινοῦ καὶ τοῦ τῶν πόνων βάρος,
 ἐποτινάτο, καὶ θεὸν κλαυθμοῖς ἐξιλεοῦτο,

res, opus faciebant, urbes exstruebant. habebant et saevos operum ex-actores, qui gravabant intendebant augebant afflictiones. ut simpliciter dicam, hostium loco miseros habebant. quapropter aerumnosissimi et infelices Hebraei miserabilibus deum vivum vocibus implorabant, eumque rogabant ut ab his necessitatibus eos liberaret. flectitur ergo gemitibus ipsorum deus. aspicit laborem gravem, miseretur, afficitur, Mosem mittit eis, virum magnum, dei spectatorem, qui de necessitatibus eos libera- ret, laboribus levaret, ex acerba et tristi Aegypto educeret. itaque de- scendit Moses, indicat Pharaoni quod imperatum esset a deo, utque dimit- teret Israelitas nec amplius detineret hortatur. nihil sermone vatis Pha- rao commovetur, non dei manus omnipotentis formidat. sed quoties id promisisset, toties fidem fallit. inde factum ut dei spectator vates de mandato divino poenas irrogare cogeretur. verum viperus ille Pharao, alumnus improbitatis, cum acerba flagella ipsi admovebantur, abiecto erat animo, et Mosem suppliciter orabat ut ad calamitatis graviumque dolo- rum levationem annueret: obsecrabat etiam deum lamentisque placabat,

- 1035 καὶ λύσιν ἐπηγγέλλετο βραβεῦσαι τοῖς Ἑβραίοις·
 τῶν δὲ πληγῶν ἀνεθεῖσῶν ἐσκληροτραχηλία,
 ἄκαμπτος ἦν ἀνένδοτος, οὐκέτ' αὐτὸς ἐκείνος.
 τέλος βαρεῖα μᾶστιγι, πασῶν χαλεπωτέρα,
 τῶν πρωτοτόκων τῷ πικρῷ θανάτῳ δυσπαυθήσας
- 1040 ἐλευθερίαν δίδωσι τῷ γένει τῶν Ἑβραίων.
 καὶ πάλιν μεταμέλεται, καὶ στρατιὰν ὄπλισας,
 ἄρματιγλάτας, ἵππαστάς, ὀπλίτας, σακεσφόρους,
 αὐτὸς τ' ἐποχησάμενος ἄρματι χρυσηλάτῳ,
 ὀπίσω κατεδίωκεν ἐκείνων ὡς φυγάδων,
- 1045 ὡς πάλιν πρὸς τὴν Αἴγυπτον Ἑβραίους ἀποστρέψῃ.
 ἐντεῦθεν πληῆξις ἐρυθρᾶς καὶ σχίσις καινότερα,
 καὶ τοῦ λαοῦ διαβάσις ὡς ἐπὶ μέσης χέρσου,
 καὶ βυθισμὸς ταγματαρχῶν τῶν σοβαροπροσώπων
 καὶ Φαραὼ τοῦ θερμοουροῦ καὶ τολμηροκαρδίου,
- 1050 καὶ τάφος ὑδατόστρωτος ὀπλιτικῆς ἰσχύος.
 ἔδυσαν πάντες εἰς βυθόν, τριστάται, διφρηλάται·
 ἰχθύσιν ἐχρημάτισαν τροφή θυλασσοβλοῖς·
 οὐδὲ γὰρ κἂν τῆς συμφορᾶς ἄγγελος κατελείφθη.
 ἐντεῦθεν ἐπινίκιοι θεῷ χοροστασίαι·
- 1055 ἐμεγαλύνετο θεός, καὶ Μωϋσῆς ὑμνεῖτο.
 καὶ φέγγος μὲν ἀνέτελλεν Ἑβραίοις εὐφροσύνης,
 τοὺς δ' Αἰγυπτίους σκοτασμοὶ τῶν συμφορῶν ἐξόφουν.
 οἱ δὲ φυγόντες Αἴγυπτον Ἰσραηλίται τότε
 ἐξήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἦσαν μυριανδρῖαι,

P 22

B

1039 δεινῶ RR
εὐφροσύνη A1041 ἀθροίσεως M
1057 ὀρόφουν M

1056 εὐφροσύνη R,

seque concessurum Hebraeis libertatem pollicebatur. at ubi plagae cessassent, homo durae cervicis erat. tandem gravi flagello ceterisque saeviore, primogenitorum videlicet morte commotus libertatem Hebraeorum nationi concedit. sed rursus eosdem ab itinere revocat, armatisque validis copiis ipse vectus aurea in quadriga persequitur abeuntes a tergo tanquam fugitivos. inde rubri maris accidit verberatio et nova inusitataque divisio, populique transitus tanquam media in terra, et superbi Pharaonis ducum demersio, armatarumque copiarum in aquis stratum sepulchrum. facti sunt esca piscibus in mari viventibus. etenim ne nuntius quidem cladis superstes fuit. hinc institutae sunt triumphales deo choroae. praedicabatur deus, ac Mosea celebrabatur: Hebraeis laetitiae splendor illucecebat, cum Aegyptii caligine densa opprimerentur. Israelitae autem qui id temporis ex Aegypto fugiebant, erant numero sexcenta

- 1060 ἄνευ βρεφῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδῶν ἀνούλων.
 C ἤγειτο γοῦν ὁ Μωϋσῆς τοῦ πλήθους τοῦ τοσοῦτου,
 καὶ γογγυσμῶν ἠείχετο τοῦ στασιώδους ὄχλου,
 καὶ πικρασμοὺς τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἔφερεν εὐκαρδίως.
 ἤγε δὲ τούτους Μωϋσῆς ἐρήμοις ἐν ἀβάτοις,
- 1065 τοῦτο θεοῦ κελεύσαντος καὶ κριναντος συμφέρον.
 ὕδωρ ἐκ πέτρας ἔβλυξε, πτηνῶν ἔβρεχε σάρκας,
 ἔμαννοδοτεῖ, καὶ τροφὴν ἐψώμιζεν ἀγγέλων,
 ὡς ἀετὸς ἐσκέπαζεν ἀετιδεῖς ἀπτέρους.
 ὠδενον τοῖνον ἀκλινῶς εἰς τὴν ἐπηγγελμένην,
- 1070 τὴν ἀπ' Αἰγύπτου δ' ἕως γῆς ὀρίων Παλαιστίνης
 ἐν ὅλοις τεσσαράκοντα τοῖς ἔτεσι διῆλθον.
 καὶ πᾶν δυσκαταμάχητον ἔθνος καὶ φρικαλέον
 καὶ γένος πᾶν ἀλλόφυλον καὶ πλήρες δυσσεβείας
 D ὡς δρεπανῆται λήιον ἐθέρισαν ῥιζόθεν.
- 1075 Ἄλλ' ὁ μὲν θεῖος Μωϋσῆς τὸν βίον ἀπολείπει,
 πολὺν αὐτοῦ καταλιπὼν πόθον τοῖς ὁμοφύλοις,
 καὶ νόμον δοὺς ὑπὸ θεοῦ πλαξίν ἐγγεγραμμένον,
 ὥσπερ ἄστηρ ἡμεραυγῆς ὑπὸ τὴν γῆν ἐκρύβη.
 μετὰ Μωσῆν δ' ὁ τοῦ Ναυῆ παῖς Ἰησοῦς κυροῦται
- 1080 τοῦ δημαρχεῖν καὶ προστατεῖν τοῦ τῶν Ἑβραίων σμήνου.
 οὗτος αὐτοῖς κληροδοτεῖ τὴν γῆν τῆς Παλαιστίνης,
 ἣν ἐπηγγέλματο θεὸς προπάτορσι τοῖς θεοῖς,
 καὶ τῶν φυλῶν ἐμέρισεν ἐκάστη τὸ προσῆκον,
- 1060 ἀνηλίκων M 1063 ὑπ' AR 1074 ἐθέριζον RR
 1080 προστ.] στρατηγεῖν R, βοηθεῖν M γίνουσι ARR

virorum milia, sine feminis et infantibus et imberbibus pueris. tantas igitur multitudinis dux erat Moses, et murmurationes seditiosae turbae tolerabat, acerbitatesque profectas ab ipsis miti corde ferebat. ducebat autem eos Moses per solitudines invias et inaccessas, quemadmodum mandarat deus et expedire statuerat. aquam excussit e saxo, carnibus volucrum pluit, manna dedit eis, angelorum cibo suos pavit. sicut aquila opernit pullos implumes. proficiscebantur igitur recta in terram promissam ab Aegypto usque ad fines terrae Palaestinae. totis vero solitudinem annis quadraginta peragrarunt, omnemque nationem bellicosam ac terribilem et gentem omnem alienigenam et impietatis plenam funditus demesuerunt, ut segetem messorum resecare consueverunt.

Tandem divinitus ille Moses e vita migrat, magno nationi desiderio sui relicto; dataque illis lege divinitus tabulis inscripta, diurni sideris instar sub terram est occultatus. post Mosem autem Iesus Navae filius confirmatur, ut tribunus ac praefectus Hebraeorum nationis esset. hic per sortem eis terram Palaestinam distribuit, quam deus ipsorum maioribus promiserat. concessit autem singulis tribubus partem suam, ex-

- ἀνευ φυλῆς τῆς τοῦ Λευί· ταύτη γὰρ ἀντι λάχους
 1085 τὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῷ Θεῷ κατεκληροδοτήθη·
 οὗτος δυνάστας Χανυάμ καὶ πάντας τοὺς προσχώρους :
 ριζῶν ἀνείλεν ἀπ' αὐτῶν βραχίονι μεγάλῳ· P 23
 καὶ τούτου διαβάντος δὴ τὴν ἄλμην τὴν τοῦ βίου,
 κριταὶ κατήρχον τοῦ λαοῦ καὶ πάντα διεκόσμου
 1090 μέχρις Ἡλεί καὶ Σαμουήλ τοῦ προφητικωτάτου.
 ἕως μὲν οὖν ἐνέμενον τοῖς νόμοις τοῖς ἐνθέοις
 καὶ τὸν Θεὸν ἐσέβοντο καρδίαις ἀδιστάκτοις,
 ἔθρους ὑπέριτεροι παντὸς καὶ γένους ἐτηροῦντο,
 καὶ κατὰ ῥοῦν ἐφέρετο τούτῳ ὁ βίος ἡπας.
 1095 ἦνίκα δ' ἐξεφέροντο πρὸς εἰδωλολατρείαν
 καὶ προσετίθεντο θεοῖς ἀψύχοις καὶ ματαίοις,
 εὐθέως παρεδίδοντο τοῖς δυσμενεῖσι δοῦλοι.
 μέχρι μὲν οὖν καὶ Σαμουήλ κριταὶ τούτων κατήρχον·
 μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεὺς αἰτήσασιν ἐδόθη B
 1100 ἀπὸ φυλῆς Βενιαμὶν Σαουλ τοῦ Κίς ὁ γένος.
 καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Δαβὶδ ὁ μέγας ἐν προφήταις
 τοῦ γένους κράτωρ γίνεται, θρέμματα τότε νέμων,
 καὶ καθεξῆς τρισκαίδεκα μέχρις Ἰεχονίου,
 ἐφ' οὗ τὸ τρίτον ἐπελθὼν ὁ Ναβουχοδονόσορ
 1105 τὴν πόλιν ἐνεπύρισε καὶ τὸν ναὸν τὸν Θεῶν,
 καὶ τὸν λαὸν μετώκισεν ἐν χώρᾳ Βαβυλώνας.
 Τοῦ δὲ Δαβὶδ κατάρξαντος ἄρτι τῶν δημοφύλων,

1085 καὶ τῷ] τε καὶ AR. an καὶ τῷ? 1100 φυλῆς τοῦ B. M
 1101 ὁ προφήτης AR 1102 νέμων τότε R 1107 κατάρ-
 χοντος AMR τότε MR ἀλλοφύλων AR

cepta Levi tribu: nam illi sortis suae loco res divinae una cum ipso deo obtigerunt. hic et principes Chananaeos et omnes finitimos, ab ipsis usque radicibus, forti brachio evulsit. cum autem et ipse vitae huius mare traiecisset, iudices populum habebant in potestate omniaque gubernabant, usque ad Eli et Samuelem vatem maximum. quam quidem diu divinis legibus constanter inhaerebant deumque cordibus non ambiguis venerabantur, quavis gente ac natione superiores erant vitamque universam ex animi sententia transigebant. quoties autem ad deastrorum cultum exorbitabant et mentem ad inanimes vanosque deos adiciebant, statim adversariis in servitutem tradebantur. igitur usque ad Samuelem iudices imperarunt. deinceps eis rex datus est, uti petierant, Saulus Cisi filius de tribu Benjamin. post Saulum David, magnus ille vates, gentis fit princeps, dum oves pascit. successerunt ordine tredecim ad Iechoniam usque; cuius tempore cum Nabuchodonosor ter venisset, urbem cum divino templo exussit et populum in Babyloniam regionem transtulit.

Davide autem nationi suae imperante Graeci bellum adversus Troia-
 Const. Manasses.

- ὁ πρὸς τοὺς Τρῶας πόλεμος Ἑλλῆσιν ἐκροτήθη,
 χάριν Ἑλένης γαμετῆς οὖσης τοῦ Μενελάου.
- 1110 ταύτην ἐγὼ βουλόμενος τὴν μάχην ἱστορήσῃσι
 C καθὼς τοῖς ἱστορήσῃσι γράφεται περὶ ταύτης,
 καὶ μέλλων λέγειν σὺ καθὼς Ὅμηρος ἀναγράφει,
 συγγνώμην ἔξαιτήσομαι παρὰ τῶν ἐδγνωμένων·
 Ὅμηρος γὰρ ὁ μελιχρὸς τὴν γκῶτταν καὶ θελξίνους
- 1115 μεθόδοις χρώμενος σοφαῖς οἰκονομεῖ τοὺς λόγους,
 ἐνιαχοῦ δὲ τὰ πολλὰ στρέφει καὶ μεταστρέφει.
 ἀλλὰ γὰρ ἤδη μοι λοιπὸν ταῦτα διηγητέον.
- Τῷ Λαομέδοντος παιδὶ τῷ φυλαρχοῦντι Τρώων
 Πριάμῳ σύζυγος συνῆν Ἑκάβη παῖς Κισσέως,
- 1120 καὶ μήτηρ ἐχρημάτισε πολλῶν ἐκ τούτου παίδων.
 ἔχουσα γοῦν κατὰ γαστρὸς καὶ πρὸς τὸ τίκτειν οὖσα
 φοβήτροις ἐκτεθρόητο νυκτέρων δνειράτων·
 βλέπειν γὰρ ἔδοξε δαλὸν φλόγειον ἀνδρακίαν
- D ἐκ τῆς αἰδοῦς προκύνπτοντα ταύτης, καὶ πυρπολοῦντα
- 1125 τὴν πόλιν ἅπασαν ὁμοῦ καὶ τὰς τῆς Ἰδης ὕλας.
 ἀκούει τοῦτο Πρίαμος, τοῖς μάντεσι κοινοῦται·
 μανθάνει χρήσιμον ἀπ' αὐτῷ γενέσθαι καὶ τῇ πόλει,
 ἂν τὸ γεννηθῆσάμενον θηρίοις ἐκτεθελῆ
 ἢ τῷ πυρὶ τῷ καυστικῷ πρὸς ὕλεθρον ῥιφεῖη.
- 1130 μετὰ μικρὸν δ' Ἀλέξανδρος ἐξέθωρον εἰς φάος,
 χαρὴν βρέφος, εἰπρεπές, ἀστεῖον τῷ προσώπῳ.
 ἐχρῆν μὲν οὖν τὸν Πρίαμον μελλήσαντα μηδ' ὄλιως

1112 ἀντεγράφει A 1114 μὲν R 1116 τρέπει R μετα-
 τρέπει AR 1128 ἐκδοθείη R 1131 βρέφος χαρὴν R

nos moverunt, Helenae causa, quae Menelai coniunx erat. hoc bellum equidem memoriae proditurus quemadmodum ab iis describitur qui illud viderunt, adeoque dicturus ab Homero non recte descriptum esse, veniam a benevolis lectoribus postulabo. nam Homerus lingua mellitus et illecebrosus narrationes quidem suas instituit, rationibus doctis utens: verum alicubi quaedam flectit et invertit. at enim ipsa res mihi commemoranda venit.

Filio Laomedontis, Troianae gentis principi, coniunx erat Hecuba Cissei filia, multorum e marito suo liberum mater. haec cum praegnans esset ac partui vicina, nocturnorum somniorum terriculamentis percellabatur. nam videre sibi videbatur facem flammearum carbonariam prodeuntem e verendis suis et exurentem igne urbem universam una cum Idae silvis. audit hoc Priamus, cum vultibus communicat. intelligit tam sibi quam urbi utile futurum, si fetus ille feris bestiis exponatur vel ad interitum ardentem in ignem coniciatur. paulo post Alexander in lucem prodit, infans venustus, formosus, facie lepida. debebat hic Priamus,

- εὐθὺς προκόψαν ἐκ γαστρὸς τὸ βρέφος ἀφανίσαι,
 ἔξαφανίζειν παντελῶς ὕπασαν χώραν μέλλον·
- 1135 ὁ δὲ τῇ φύσει νικηθεὶς φείδεται τοῦ τεχθέντος.
 νομίζων δὲ σοφίεσθαι τὸ δρωστικὸν τῆς τύχης,
 ἄλλοις ἐκτραφησόμενον ἐκτίθησιν εἰς χώραν
 τὸν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Πάριδος Πάριον κεκλημένον. P 24
 ἔρριπτο τοίνυν ἀμελῶς. εἶρον αὐτὸ ποιμένες,
- 1140 ὠκτείρησαν, ἀνείλοντο. κήδονται τοῦ νηπίου,
 καὶ βρεφικῶς ἐκτρέφουσι Πάριν ὠνομακότες.
 ἤδη δ' αὐτὸν ἐγγίσαντα μειράκιον ἠλικία
 ὁ Πρίαμος συνέστιον αὐτὸν παραλαμβάνει,
 νομίσας ὡς ἐκπέφυγε τὴν ἀπ' ἐκείνου βλάβην.
- 1145 ἀλλ' ἦσαν ἀμετάκλωστα τὰ νήματα τῆς τύχης,
 καὶ τὸ καθόλας κρωθὲν οὐκ ἦν ἀναλυθῆναι.
 ὁ γὰρ Ἀλέξανδρός τινα τῶν ὁμογνίων κτείνας,
 οὐκ ἐκουσίαις μὲν ὀρμαῖς πλήν ὅμως δρώσας φόνον,
 ἀπαίρει πρὸς Μενέλαον ἐκ Τροίας ἐπὶ Σκύρτην.
- 1150 δέχεται τοῦτον εὐμενῶς ἐκεῖνος οἷα φίλον,
 φιλοφρονεῖται, ξαναγεῖ, παντοίως δεξιούται. B
 ἐνταῦθά σου τὸ παίγιον, τύραννε πάντων Ἔρωσ,
 ἐνταῦθά σου τὸ παίγιον καὶ τὸ τῆς ἔχθρας σπέριμα,
 ὅθεν ἀνῆψας λιπαρὰν κάμινον τοῦ πολέμου.
- 1155 ἀποδημεῖ Μενέλαος, λείπεται Πάρις μόνος,
 τὴν Μενελάου γαμητὴν κατὰ τὸν οἶκον βλέπει.
 ἦν ἡ γυνὴ περικαλλῆς, εὖοφρος, εὐχρυστάτη,
- v. 1134 add R 1137 χώραν R 1138 Πάριος. M 1141 βρε-
 πουργῶς R 1156 κλέπτει A

nulla eius habita ratione, prodeuntem ex alvo infantem statim perdere: verum victus a natura in lucem edito parcit. cumque se putaret astutiam fortunae decepturum, exponit eum in agrum ab aliis educandum. qui ager ab ipso Paride Parius est appellatus. abiectus erat negligenter: reperitur a pastoribus: miserti sunt, tollunt, curam infantis habent, Paridemque vocatum infantum more educant. cumque iam accessisset ad annos adolescentiae, Priamus eum suas in aedes recipit, arbitratus se iam vitasse damnum ab ipso imminens. verum telae fortunae revolvi non poterant, quodque semel constitutum erat, non poterat dissolvi. nam cum Alexander cognatum infantum quandam occidisset, non ille quidem ex animi proposito, caede tamen perpetrata, Troia Spartam ad Menelaum discedit. excipit is hominem benigne velut amicum, complectitur, omne benevolentiae genus exhibet. hic ludus tuus conspicitur, tyranne amor; hic ludus tuus et semen inimicitiae, de quo claram belli caminum excitasti. abire peregre Menelaus, Paris solus relinquitur. videt in aedibus Menelai coniugem. erat ea mulier perpulchra, venustis superciliis et colore, pulchris

- εὐπάρῃος, εὐπρόσωπος, βοῶπις, χιονόχρους,
 ἑλικοβλέφαρος, ἄβρᾶ, χαρίτων γέμον ἄλσος,
 1160 λευκοβραχίων, τρουφερά, κάλλος ἄντικρος ἔμπρουν.
 τὸ πρόσωπον κατάλευκον, ἡ πυρεῖα ῥοδόχρους,
 C τὸ πρόσωπον ἐπίλαρι, τὸ βλέφαρον ὠραῖον,
 κάλλος ἀνεπιτήδευτον, αὐτόβιαπτον, αὐτόχρουν·
 ἔβαπτε τὴν λευκότητα ῥοδόχροια πυρσίγη,
 1165 ὡς εἴ τις τὸν ἑλέφαντα βύψει λαμπρᾶ πορφύρα.
 δειρῇ μακρᾷ, κατάλευκος, ὄθεν ἔμυθουργήθη
 κυκνογενῆ τὴν εὐοπτον Ἑλένην χρηματίζειν.
 ὄρᾳ ταύτην Ἀλέξανδρος, ἀλίσκεται τῷ κάλλει.
 καὶ τί πολλὰ καὶ περιττὰ μακρηγορεῖν καὶ γράφειν;
 1170 ἀρπάζει ταύτην θέλουσαν, φυχὰς ἀποδιδράσκει.
 καὶ τὴν φυχὴν ἀδυνατῶν ἄλλως εὖ διαθέσθαι,
 εἰς ναῦν ἑμβὰς ἀλίπλοον ἀπαίρει πρὸς Φοινίκην,
 ἐκ τῆς φερούσης ἑκτραπεῖς πορείας πρὸς τὴν Τροίαν·
 δῶξιν γὰρ ὑπώπτευεν ἐκ τῶν ἀδικηθέντων.
 D 1175 ἀποληφθεῖς δὲ πνεύμασι σφοδροῖς πολυταράχοις
 μύλις εἰς ἔν ὠρμίσατο στομάτων τῶν τοῦ Νείλου,
 Κανωβικὸν ὀνομισθὲν ἐν χρόνοις τοῖς ὑστέροις,
 ἔνθα δεδόμητο νεὼς ἤρωος Ἡρακλέος,
 τοῖς πρόσφυξι δωρούμενος ἀνθρώποις ἀσυλλαν.
 1180 εἰς τοῦτον τοῖνον τὸν ναὸν φυχόντες ὑπὸ δέους
 οἱ συμφυχόντες Πάριδι καὶ συνεκπεπλευκότες
 πολλὰς αὐτοῦ κατέχεον ὕβρεις καὶ λοιδορίας,

1163 ἀβάπτιστον M

1164 πυρίνη M

1178 ναὸς R

genis et facie, grandibus oculis, colore niveo, rotundis oculis, tenera, nesus quasi quoddam gratias abundans, brachiis albis, delicata, plane viva quaedam elegantia, facie candida, genis rosei coloris, facie venusta, formosis oculis, pulchritudine non adsciticia, colore nativo. tingebat albedinem color roseus, rubens, ac si quis ebur splendente purpura tingat. collum praelongum, candidum; unde ficta est fabula, formosam Helenam e cygno fuisse procreatam. adspicit hanc Alexander: a forma capitur. et quid multa vel dicenda sunt vel scribenda? rapit hanc volentem: fugitivus abscedit. cumque fuga recte institui alio modo non posset, navem ingressus maritimam in Phoenicem abit, omisso itinere quod Troiam versus duceret: suspicabatur enim fore ut eum laesi persequerentur. exceptus autem a ventis vehementibus ac turbulentis ad urbem applicuit, quae sita erat ad unum ex ostiis Nili, quod posterioribus saeculis Canobicum est appellatum; ubi Herculis herois fanum erat exstructum, quod hominibus eo confugientibus securitatem concedebat. in hoc fanum prae metu cum se recepissent quotquot una cum Paride aufugerant domoque navigarant,

- ἐκτραγωδοῦντες τὰ δεινὰ τὰ παρ' αὐτοῦπραχθέντα,
τὴν ὕβριν, τὴν ἀσέβειαν τὴν εἰς τὸν ξηνοδόχον,
1185 τὴν ἀρπαγὴν τῆς γυναικός, καὶ μὴν καὶ τῶν χρημάτων.
ἀκούει ταῦθ' ὁ στρατηγὸς ὁ κληρωχῶν τοῦ τόπου, P 25
ἀκούει ταῦτα καὶ Πρωτεὺς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου,
καὶ γίνεται μετ' αὐτοῦ ὁ Πάρις πρὸς ἐκεῖνον
σὺν γυναικί, σὺν χρήμασι, σὺν τοῖς συνεπομένοις.
1190 ὁ μὲν οὖν ἐκινδάνετο τίς ἢ γυνή καὶ τίνοσ,
καὶ πόθεν ἀφελόμενος ταύτην περιπλανῶτο.
Ἀλέξανδρος δ' ἀνέπλαττε ψευδοσυνθέτους λόγους.
ὁ δὲ Πρωτεὺς ἐκδιδαχθεὶς τὰ κατὰ τὴν Ἑλλην
τοιοῦτοδε πρὸς Ἀλέξανδρον ἐχρήσατο τοῖς λόγοις.
1195 "εἰ μή μοι προκεκύρωτο καὶ προτεθέσπιστό μοι
μηδένα ξένον ἀναιρεῖν τῶν ὑπὸ κλυδωνίῳ
χειμαζόμενων χαλεποῦ κἀνταῦθα ῥηπιτομένων,
μεγάλαις ἄν σε καὶ δειναῖς βασάνοις ἐτισάμην B
ἀχάριστον γενόμενον περὶ τὸν εὐεργέτην"
1200 καὶ τοὺς θεισμοὺς πατήσαντα τοὺς τῆς φιλαλληλίας.
νῦν δέ σοι τὰ μὲν χρήματα καὶ τὴν γυναῖκα ταύτην
οὐκ ἀποδώσω, κἀν πολλαῖς χρήσῃ ταῖς κολακείαις,
τῷ δ' Ἑλλήνι τῷ παρὰ σοῦ βλαβέντι συντηρήσω.
σὺ δ' ἐξ αὐτῆς ἀπόστηθι, κἀκ τῆς Αἰγύπτου φεύγε.²³
1205 Πρωτεὺς μὲν οὖν σὺν ἀπειλαῖς ἀπόσωτο τὸν Πάριν.
ὁ δὲ κενεῖς ὑπέστρεψε χερσὶ πρὸς τὴν πατρίδα,

1192 συνέπλαττε AM 1197 χειμαζόμενον AM χαλεπὸς R δι-
πτομένου M 1198 ἠμισάμην R 1200 φιλαλληλίας R
1202 μυρίαίς R 1204 ἀπόστηθε A

multas in ipsum contumelias ac probra effundebant, exaggerantes tragice gravia ipsius facinora, iniuriam et impietatem adversus hospitem, raptum non solummodo coniugis sed etiam opum. audit haec dux qui isti loco praeerat: audit et Proteus rex Aegyptiorum. itaque Paris ad ipsum accessit cum muliere, cum opibus, cum comitibus. quaerebat rex quanam et cuius esset haec mulier; cuinam hac adempta sic oberaret. Alexander orationem falsam comminiscitur. verum Proteus edoctus omnia de Helena huiusmodi ad Alexandrum verbis usus est "nisi constitutum a me sancte foret nepinem hospitem occidere, qui a tempestate graviter iactantur et huc appellant, magnis ac gravibus te poenis afficerem, qui erga bene meritum ingratus te praestitisti, mutique amoris vincula pedibus concalcasti. nunc autem tibi opes has et mulierem non reddam, etiamsi multis assentationibus utare: sed Graeco abs te laeso ea servabo. tu autem ex Aegypto fuga discedito." sic Proteus cum minis Paridem abegit, qui manibus vacuis in patriam reversus est, cum volu-

τῆς ἡδονῆς γευσάμενος ἄκρω δακτύλῳ μόνῳ,
καὶ πρὸς αἰθέρι φθάνουσαν πυρκαϊᾶν ἀνάμας.

Καὶ γάρτοι μετὰ τὸν δρασμὸν τούτου τὸν ἀπὸ Σπάρτης

- 1210 καὶ τὴν Ἑλένης ἀρπαγὴν τοιαύδε συμβεβήκει.
C ἐπάνεισι Μενέλαος ἐκ τῆς ἀποδημίας,
μανθάνει τὸ γενόμενον, ῥηγγύει τὴν ἰσοθήτα,
καὶ σὸν αὐτῷ Τυνδάρεως πατῆρ ὁ τῆς Ἑλένης.
εἰς μέσους ἀφικνοῦνται δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων πρῶτους
- 1215 ἰσβολωμένοι πρόσωπα καὶ μελανειμονοῦντες,
ἕρκων ἀναμιμνήσκουσι τῶν φρικωδῶν ἐκείνων,
οὓς ἦσαν Ἕλληνες ὁμοῦ πάντες δμωμοκότες,
ὡς εἰ συμβῆ παρὰ τινος Ἑλένην ἀρπαγῆναι,
πάντες ἰθίοις σώμασιν αὐτῆς ὑπερμαχοῦνται.
- 1220 πολλὰ γοῦν ἱκετεύσαντες καὶ δεδυσωπηκότες
συμπείθουσι τοὺς Ἕλληνας στρατεῦσαι κατὰ Τρώων.
καὶ δὴ πολλοὶ συντρέχουσι ἐκ νήσων, ἔξ ἠπειρῶν,
παραθαλάσσιοι, μακρὰν τῆς ἄλιμης ἀφιστώτες,
D ἔξ Ἀθηνῶν ἀθρυγενεῖς, ἐκ πάσης τῆς Εὐβοίας,
1225 ἐκ Θετταλῶν, ἔξ Ἀχαιῶν, ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος.
ἦσαν καὶ νῆσοι σύμμαχοι, Ἰθάκη, Ῥόδος, Σκύρος
καὶ Σάλαμις, καὶ σὸν αὐταῖς ἡ τρισημεγίστη Κρήτη.
Κορίνθιοι συνήσαν, Ἀργεῖοι συνεμάχον,
καὶ στόλος μυριάστολος αὐτῶν συνεκροτεῖτο.
- 1230 ἦν Μενεσθεὺς ἔξ Ἀθηνῶν, Νέστωρ ἀπὸ τῆς Πύλου,
ἐκ τῆς Ἰθάκης Ὀδυσσεύς, ἐκ Σαλαμῖνος Αἴας,

1214 μάγους A

1220 ἱκετεύοντες R

1221 ἐκπεῦσαι R

1222 ἠπειρῶν A

1229 αὐτοῖς RR

ptatem extremo tantum digito gustasset et rogam accendisset caelum ipsum attingentem.

Hoc modo fuga Paridis e Sparta Helенаeque raptus accidit. revertitur ex peregrinatione Menelaus: quid evenisset, accipit. vestem lacerat; et cum ipso Tyndareus Helenae pater idem facit. una principum Graecorum coetum adeunt, denigratis vultibus, vestesque pullas induti. iurisiurandi illius horrendi commonefaciunt, quod Graeci omnes simul iuraverant, ut si contingeret Helenam ab aliquo rapi, omnes suis cum corporibus pro ea pugnarent. multum ergo cum supplicassent ac pudorem iniicissent, persuadent Graecis ut bellum adversus Troianos facerent. itaque multi de insulis ac terris continentibus concurrunt, maritimi et longe a mari distantes, Athenis Athenienses, itemque de tota Euboea ex Thessalia, ex Achaia, ex tota Graecia. erant et insulae sociae, Rhodus, Ithaca, Scyrus, Salamis, et cum his maxima illa Creta. itabant una Corinthii: socii erant Argivi. mille navium classis est ab ipsis coacta. aderat Maenestheus Atheniensis, Nestor Pylus, Ulysses ex Ithaca, ex

- ἐκ Κρήτης ἦν Ἴδομενεός, Τληπόλεμος ἐκ Ῥόδου,
πάντες τὸ γένος ἔλκοντες ἐξ εὐγενῶν αἱμάτων,
ἀριπρεπεῖς, διωγενεῖς, ἀρείκοι, γεννάδαι,
1235 γενναῖοι, θυμολέοντες, ἄνδρες αἱμάτων πάντες.
ὁ δὲ Φθιώτης Ἀχιλλεύς ἔλαμπεν ὑπὲρ πάντας,
ἄνθρωπος πολεμύκλονος, ἄλκιμος, βριαρόχειρ.
καὶ τοίνυν ἔξαφύσαντες τὸν χιλιώναν στόλον
ιστώσῃ Ἀγαμέμνονα στολάρχην καὶ στρατάρχην,
1240 ἄνδρα γενναῖον καὶ καλόν, ἤρωα ῥωμαλέον,
καὶ κύλλει διαπρέποντα καὶ βραχιόνων σθένει.
πατρίδων μὲν ἀπαίρουσι καὶ φίλων καὶ τοκίων,
ἐκθύμως νουστολοῦνται δὲ κατὰ τῆς πολεμίας.
κοινηὴ δὲ συσκευάμενοι κρίνουσιν εἶναι δέον
1245 λεηλατεῖν τε καὶ πορθεῖν τὰ πρόσδικα τῇ Τροίᾳ,
ὡς ἂν καὶ τούτοις γένοιτο τῶν ἀναγκαίων πόρος
καὶ τοῖς Τρωσὶν ἐκκόπτοιο τὰ πρὸς τὴν συμμαχίαν.
στέλλεται τοίνυν Ἀχιλλεύς καὶ τῶν ἀρίστων ἄλλοι,
καὶ νήσοις ἐπιτίθενται καὶ κείρουσιν ἠπείρους,
1250 καὶ τέλεον ἐκτρέβουσι ὅσα τῶν πολεμίων.
ἤκουστο μὲν οὖν Ἕλλησι τὰ περὶ τῆς Ἑλένης,
ὡς ὁ Πρωτεύς ὁ βασιλεὺς ἀφέλοιο τὸν Πάριον,
ὡς παρ' αὐτοῦ φυλάττοιο κατὰ τὴν πόλιν Μίεμφιν·
ἀλλ' ἠγωνίζοντό, φασι, περιγενέσθαι Τροίας,
1255 φήμης κρατούσης παρ' αὐτοῖς ὡς Θῆσαιροῖς χρυσοῦ
ἐνευθνηροῖτο, καὶ πολλῶ τῷ πλούτῳ περιβρίθαι.

1232 τριπόλεμος ARR 1238 μυριόναν R 1241 δια-
λάμποντα A 1246 γίνοιτο R 1251 οὖν] τοῖς M

Salamine Aiax, Idomeneus e Creta, e Rhodo Tlepolemus, omnes originem generis habentes e nobili sanguine, insignes, orti Iove, Mavortii, fortes, generosi, leoninis animis praediti. supra omnes Achilles e Phthia lucebat, vir bellicosus, fortis, robustis manibus. enimvero instructa mille navium classe, Agamemnonem classis et exercitus imperatorem constituunt, virum generosum ac bonum, heroa robustum, praestantem forma et vi brachiorum. discedunt a patria et amicis et parentibus, animoque forti versus hosticum solum classem dirigunt. re communiter deliberata, stantur esse necessarium ut diriperent ac excinderent Troiae viciniam, ut ipsi copiam commeatus acquirerent et Troianis sociorum vires frangerentur. itaque mittitur Achilles cum aliis viris praestantissimis, qui insulas invadunt et continentes depraedantur, ac tandem res hostium prorsus atterunt. audierant quidem Graeci, de Helena quid factum esset, nimirum Protea regem Paridi eam ademisse, ac ab illo res ipsius omnes custodiri: verum omni studio conabantur, ceu fertur, occupare Troiam, cum fama constans esset auri thesauris eam abundare ac magnis opibus

- ἤθελον δὲ καὶ τίσασθαι τοὺς προλελυπηκότας·
 ἄνανδρον γὰρ καὶ μαλακὸν καὶ ταπεινὸν ἤγουντο
 μὴ λήψεσθαι τῆς ἕβρεως ποινὰς τὰς προσηκούσας.
- C 1260 ὡς οὖν οἱ Τρωῆς ἔβλεψαν τὸν τηλικούτον στόλον,
 καὶ τὴν πληθὺν ἰσθόρησαν τὴν νεναυστοληκυῖαν,
 ἀπανταχόθεν ἑαυτοῖς ἀθροίσαντες συμμάχους,
 Κῦρας Λυκίους καὶ Μυσοὺς καὶ Μαίονας καὶ Φρύγας,
 καὶ προσεταιρισάμενοι σύμπαν Ἀσίας ἔθνος,
 1265 ὁπόσον ἠπειρωτικόν, ὅσον ἐν παραλλῆ,
 ἀντεπεξῆγον στρατιᾶς σμῆνος ἀπειραρίθμου.
 καὶ χρόνος διηνόετο μακρὸς ἐν τῷ πολέμῳ.
 οἱ δὲ τῆς πόλεως αὐτῆς οἰκήτορες τῆς Τροίης
 ἦσαν ὑπὲρ πεντήκοντα λαοῦ χιλιανδρίας.
- 1270 τὰ μὲν οὖν πρῶτα κραταιῶς ὠπλιζόντο πρὸς μάχην,
 ἀνδροκαρδίους συμβολαῖς τὰς φύλαγγας ῥηγνύοντες·
 ὡς δ' ἐπειράθησαν ὑπὲρ τῆς Ἀχιλλέως ῥύμης
 καὶ τὴν πυρῶδὴ καὶ θερμὴν εἶδον εὐκίνησιαν,
 καὶ τὴν ἀρρενωπότητα καὶ τὴν θυμοτολμίαν,
- D
 1275 ἐκάθηντο τοῖς τεύχεσιν αὐτοὺς συγκεκλεικότες
 καὶ μηδαμῶς τοῖς Ἕλλησιν ἀντεπελθεῖν τολμῶντες,
 ἕως ἢ πάντα στρέφουσα καὶ πάντα συγκυῶσα
 καὶ πάντων μήτηρ τῶν κακῶν, ἢ βουσκανία λέγω,
 τὴν Ἀχιλλέως ἤμβλυεν ὀρμὴν τὴν δρυστηρίαν
 1280 καὶ Τρωῆας παρεθάρρυνεν ἐκείνου χολωθέντος.

1263 Παίονας R
 1278 τὴν βουσκανίαν R

1272 ἐπειράσθησαν R

1274 εὐθυτολ-

esse refertam. volebant etiam ulcisci eos qui prius laeserant: etenim viris indignum, mollis deiectique animi putabant esse illatae iniuriae poenas debitas non exigere. cum igitur tantam classem Troiani cernerent coramque multitudinem intuerentur, quae advenerat, collectis undique suis bellorum sociis, Caribus Lyciis Mysiis Maeonibus Phrygibus, adiuncta itidem sibi quavis Asiae natione, quotquot erant mediterranei, quotquot maritimi, contra Graecos exercitus innumeri quoddam velut examen educabant, ita ut longum tempus in hoc bello contereretur. erant ipsius urbis Troianae habitatores supra hominum quinquaginta milia. et initio quidem ad pugnam se magna vi armabant, virilibusque congressibus phalanges perrempebant: verum posteaquam Achilles robur tandem experti sunt eiusque mobilitatem igneam et ardentem conspexerunt, itemque virilem faciem et animosam audaciam, intra ipsa oclusi moenia desidebant, nec adversus Graecos ullo modo progredi audebant, donec omnia vertens et omnia perturbans, omniumque malorum mater, invidiam dico, impetum Achilles in rebus gerendis retudit, illoque ira commoto Troianorum ani-

τὸ δὲ τῆς λύπης αἴτιον τῆς τοῦτον πικρανάσης
ὁ Παλαμήδους φόβος ἦν ἀδίκως ὀλωλότες.
τὸ δ' ὅπως γέγονε, καὶ τίς ὁ συσκευάσις, λέξω.

Ὁ νησιώτης Ὀδυσσεὺς κατὰ τοῦ Παλαμήδους

- 1285 ἄσπονδον μῖσος ἔτρεφε καὶ φθόνον ἐκ καρδίας,
ὅτι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἦν Παλαμήδους κλέος
καὶ πάντες οἰάπερ θεῶ προσέχοντες ἐκείνῳ
καρδιακὴν τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπέτρεφον ἀγάπην.
καὶ γὰρ προέγνω τοῦ λοιμοῦ τὸ βέλος τὸ πυρφόρον,
- 1290 καὶ πῶσι προεμήνησεν Ἑλλήνων στρατιάρχεις,
καὶ πάντων τούτων τῷ κακῷ πικρῶς δαμαζομένον
ἐκείνος διετήρησεν Ἑλληνας ἀπημάντους,
τὸ μὲν ὑποτιθέμενος καὶ λόγοις καταρτίζων,
τὸ δὲ καὶ πράγμασιν αὐτοῖς διδάσκων τὸ συμφέρον.
- 1295 ἐκ τούτου τοίνυν Ὀδυσσεὺς ἐτήκετο τῷ φθόνῳ,
βλέπων ὑπερφιλόμενον πῶσι τὸν Παλαμήδην,
αὐτὸν δὲ νομιζόμενον ὡς ἓνα τῶν τοῦ πλήθους.
ἐντεῦθεν δόλους ἤρτυε καὶ μηχανορραφίας,
καὶ συνέσκηόαζε βουλὰς πλήρεις συκοφαντίας.
- 1300 τοῦ μὲν οὖν καρτερόχειρος πυρόντος Ἀχιλλέως
ἠπράκτου τὰ βουλευμάτω παιδὸς τοῦ Λαερτίου,
καὶ πᾶν τὸ τερευόμενον κατὰ τοῦ Παλαμήδους
καὶ μηχανορραφούμενον ἦν ὡς ἀράχνης νῆμα
ὡς δ' Ἀχιλλεὺς ἀπέσταλτο σὺν ἄλλοις ἀριστεύσιν

P 27

B

1285 ἄσπετον A
sen AR

1291 τούτῳ interpretes
1304 βασιλεῦσι A

1292 συνετήρη-

mos erexit. doloris autem causa, qui hunc exacerbabat, erat Palamedis caedes iniuste necati. dicam vero qui hoc factum, et quis auctor fuerit.

Ulysses ex insula natus adversus Palamedem odium implacabile alebat et invidiam ex imo corde conceptam; idque propterea quod apud Graecos Palamedes floreret, quodque cuncti ad ipsum intentis animis, tanquam ad deum, intimo pectoris amore hominem complecterentur. nam praecogno- verat pestis ardentis telum, eamque toti Graecorum exercitui praedixerat. cumque omnes ab hoc malo acerbe affligerentur, ipse Graecos illaesos a peste servaverat, partim eis consulens et homines oratione confirmans, partim ipsa re docens quid potissimum conduceret. hinc igitur Ulysses invidia flagrabat, cum Palamedem vehementer diligere cerneret, se vero haberi tanquam unum de plebe. ex eo tempore fraudes ac molitiones ne- ctebat consiliaque calumniae plena parabat. verum quamdiu robustus Achil- les aderat, nihil efficere consilia filii Laertis poterant, nec eorum quic- quam quae contra Palamedem struebantur: nam quodcumque nectebatur, erat instar telae araneae. verum posteaquam Achilles cum ducibus caeteris

- 1305 *συνάψων πόλεμόν τισιν ὑπερμαχοῦσι Τρώων,
καὶ συνεπόμενον αὐτῷ καὶ Παλαμήδην εἶχεν
(ὑπερεγγλίχτο καὶ γὰρ πάντῃ συνεῖναι τούτῳ),
ἐνταῦθ' ὁ πάντολμος ἀνὴρ δραζύμενος ἀδείας
τὴν Ἀγαμέμνονος σὺλῃ κουφόνοιαν ἐν πρώτοις,*
- 1310 *καὶ δῆθεν προσποιούμενος ὑπερφιλεῖν ἐκείνον
"ἔρῃ" φησὶν, "ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆς τῆς τῶν Ἑλλήνων
C ὁ κραταῖόχειρ Ἀχιλλεύς· κεντεῖ γὰρ ἡ νέότης.
καὶ Παλαμήδην ὡς δεινὸν εἰπεῖν καὶ κολακεῦσαι
καὶ μαστροπὸν καὶ συνεργὸν εἰς τοῦτο προσλαμβάνει.*
- 1315 *μετὰ μικρὸν δ' ἐλεύσονται τῆς μάχης τελεσθείσης,
καὶ σοὶ μὲν βοῦς προσάξουσιν ἀγέλας τε θρεμμάτων,
αὐτοὶ δὲ σφετερίσονται χρημάτων ὅλας θήκας,
οἷς τοὺς Ἑλλήνων δυνατοὺς ὑποποιήσουσι τε
καὶ κατὰ σοῦ κινήσουσιν, ὡς τῆς ἀρχῆς ἐκπέσης."*
- 1320 *ἤκουσε ταῦθ' ὁ βασιλεὺς, ἐπέσθη, σνηρηπάγη,
καὶ τῷ τοῦ δόλου σκενασθῆ χρῆται πρὸς συμβουλίαν.
καὶ γίνεται μετάπεμπτος εὐθὺς ὁ Παλαμήδης,
καὶ μονωθεὶς ταῖς ἄρκυσιν ἐμπίπτει ταῖς τοῦ φθόου.
D σνοκοφαντεῖται τοῖς Τρωσὶν Ἑλληνας προδιδόναι,*
- 1325 *καὶ γίνεται λιθόλευστος (φεῦ, οἶα ποιεῖς φθόνε!)
ἄλλο μηδὲν φθεγγόμενος εἰ μὴ τὸ ῥῆμα τοῦτο
"ὦ δυστηγῆς ἀλήθεια, σὲ καὶ πενθῶ καὶ στένω·
σὺ γάρ μου προαπόλωλας καὶ προεθανατώθης."*
- 1307 *ἀεὶ συνεῖναι RR, συνακίναί A* 1318 *οἷς] καὶ MR*
1321 *φθόου R* 1323 *φόνου AR*

missus fuit bellum gesturus cum quibusdam Troianorum defensoribus, cuius expeditionis comitem secum habebat Palamedem (etenim vehementer illi semper adesse cupiebat), tum vero quidvis audens ille, nactus occasionem periculi expertem, Agamemnonis primum levitatem praedatur, seque simulans ipsius esse perquam studiosum "affectat" inquit, "mi rex, Graecorum imperium Achilles ille robustus, a iuvenili aetate impulsus, ac Palamedem ceu dicendi et assentandi peritum Ienonis instar ac socii ad hoc sibi adiungit. neque multo post commisso praelio venient; ac tibi quidem boves afferent et greges ovium: verum ipsi plena pecuniae vasa furtim auferent, quibus et subiicient sibi Graecorum potentiores et contra te concitabunt, ut imperium amittas." audiit haec rex: persuasus et captus est, auctorem fraudis in consilium adhibet. statim deinde Palamedes accessit, et solus relictus in caedis laqueos incidit: per calumniam insimulatur, quasi Graecos Troianis proderet; lapidibus obruitur (heu quae perpetras, invidia!), nihil cum dixisset aliud quam hoc verbum "infelix veritas, te lugeo deploroque gemens. nam tu ante me periisti et morte

- ἐπάνεισιν ὁ Θέτιδος μετὰ λαμπρῶν τροπαίων,
 1330 *μανθάνει τὸ γενόμενον, οἰκτείρει Παλαμῆδην,
 βαρυνθευεῖ, βαρυνευνθεῖ, τοῖς Ἕλλησι μηνεῖ,
 ἀφίσταται τοῦ μάχεσθαι καὶ συμμαχεῖν ἐκείνοις.
 ἐντεῦθεν θάρσος Ἔκτορι καὶ τοῖς αὐτοῦ συμμάχοις,
 καὶ συγκροτοῦσιν Ἕλλησι μάχας ἰσχυρομάχους·*
- 1335 *ἐντεῦθεν φόνοι καὶ σφαγαὶ καὶ πρόχυσις αἱμάτων,
 ἀνδροκτασίαι καὶ βοαὶ καὶ λιμνασμοὶ τοῦ λούθρου.
 καὶ πίπτουσι ὡς στάχυες τὰ τῶν Ἑλλήνων σμήνη,
 καὶ ταπεινοῦνται, καὶ δεινοῖς ἀπειροῖς συσχεθέντες
 ἐν μεταμέλῳ γίνονται τῶν πεπλημμελημένων.*
- 1340 *οἱ πρὶν τε σοβαρόφρονες λόγοις ἐκετηροῖς
 ἰδέοντο τοῦ Θέτιδος καταλλαγῆναι σφίσι.
 ἀλλ' οὐ πρόφρασεχεν Ἀχιλλεὺς τούτοις, οὐ κατεκάμφθη,
 ἔως πεσὼν ὁ Πάτροκλος, ὑπερ ὑπερηγάπα,
 ἐκ παλαμῶν ἡρωϊκῶν γενναίων Ἐκτορέων,*
- 1345 *αὐτὸν παρεβιάσατο δρυμεῖν κατὰ τῶν Τρώων.
 ἔξεισι τοῖσιν Ἀχιλλεὺς πρὸς πόλεμον πῦρ πνέων.
 καὶ ῥήγνυσι τὰς φάλαγγας, καὶ κτείνει τοὺς προμάχους
 καὶ σὺν αὐτοῖς τὸν Ἔκτορα τὸν κίονα τῆς Τροίας,
 ἄνδρα βριθύν, ἀρεϊκόν, ὄπλοις ἐντεθραμμένον,*
- 1350 *μωλωπισμοὺς ἐμφαίνοντα τοῖς στήθεσι μετρίους,
 οὓς εἶχε συμπλεκόμενος τοῖς ταύροις τοῖς ἀγροῖς*

P 28

B

1333 θάρσος R 1338 θανατοῦνται R 1341 μεταλλα-
 γῆναι A 1342 σὺν ἐπεκάμφθη R 1345 κατεβιάσατο R
 1346 εἰς R 1347 καὶ κτείνει] τροποῦται M 1350 ἐμφέ-
 ροντα AR

affecta es." revertitur inde Thetidis filius cum tropaeis splendidis; accipit quod acciderat, Palamedem miseratur, indignatur, luget graviter, irascitur Graecis, pugnare desinit atque illos in praeliis iuvare. hinc nata Hectori et sociis eius audacia. pugnas cum Graecis validas conserunt. hinc caedes, mactationes, effusiones sanguinis ortae, hinc homicidia, clamores, restagnationes cruoris. instar aristarum Graecorum agmina concidunt, qui animis deiecti cum malis premerentur innumeris, paenitentia ducti sunt eorum quae deliquerant; cumque prius superbe se extulissent, nunc Thetidis filium verbis supplicibus orabant ut ipsis reconciliaretur. verum Achilles illa non curabat, quo eis opem ferret, donec Patroclus cecidisset, quem valde diligebat, interfectus ab heroicis manibus Hectoris. tum vero perpulerunt eum ut adversus Troianos procurreret. itaque progreditur ad pugnam Achilles, ignem spirans: perrumpit phalanges, prima stantes in acie necat, et inter eos Hectorem ipsum, Troiae columnam, virum fortem, mavortium, nutritum in armis, gerentem

προ τοῦ τοῦς Ἕλληνας ἐλθεῖν καὶ συγκροτῆσαι μάχην.
[ἀντιπαρατασσόμενος ἔθνεσιν ἄλλογλώσσοις.]

Ἀναιρεθέντος δ' Ἐκτορος τοῦ τολμηροκαρδίου

1355 μετακαλεῖται Πρίαμος συμμάχους Ἀμαζόνας·
καὶ πάλιν μάχη καρτερά, καὶ θανατοῦνται πῦσαι.
ἐκ πάντων οὖν ἀπορηθεὶς ὁ Δαρδανίδης γέρων
εἰς τὸν Δαβὶδ τὸν ἄνακτα τῆς Ἰουδαίας πέμπει,
παλάμην ἔξαιτούμενος συμμαχικὴν ἐκείθεν.

1360 ἀλλ' ὁ Δαβὶδ οὐ δίδωσιν, εἶτε τὸ τηρικαῦτα
C ἀντιπαρατασσόμενος ἔθνεσιν ἄλλογλώσσοις,
εἶτε καὶ μυσαιτόμενος Ἕλληνας καὶ βαρβάρους
ὡς μὴ θεὸν γινώσκοντας ἀλλ' εἰδωλολατροῦντας,
καὶ δεδιὼς μὴ ῥέψαιεν εἰς πλάνην Ἰουδαῖοι,

1365 εἰ παρ' αὐτοῦ πεμφθῆσονται σύμμαχοι τῆς ἐν Τροίᾳ,
πρὸς τὴν κυκλίαν ἔχοντες ἐπιπφόρους φύσει.
τὸν οὖν Ταντιάνην τῶν Ἰνδῶν Πρίαμος ἰκετεύει,
καὶ μετὰ πλήθους στέλλεται Μίμωνων ἀπειραρῆθμου.
ὁ δὲ στρατὸς ἦσαν Ἰνδοὶ πάντες μελανοχρῶτες·

1370 οὐσπερ ἰδόντες Ἕλληνας ἐν ἀλλοκότῳ θέα,
καὶ δειλιύσαντες αὐτῶν μορφὴν καὶ πανοπλίαν,
καὶ ζῆα περιτρέσαντες ὑπερ' Ἰνδία τρέφει,

D νύκτωρ φυγεῖν ἐσκέπτοντο καὶ προλιπεῖν τὴν Τροίαν.
ἀλλ' ὁμως ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κελαινοχρῶτας,

1353' ἀντιπαρατασσόμενος? sed praestat expungere verum infra
(1361) recurrentem. 1356 καρτερά R 1358 πρὸς R
1361 ἀντιπαρατασσόμενος R 1364 δειύσαιεν MRR 1367 παν-
τάνιν τὸν Ἰνδὸν M 1374 παρετάξαντο R μελανοχρῶτας AR

in pectore cicatrices infinitas, quas ex conflictibus adversus feros tauros
acceperat prius quam Graeci venissent et cum eo depugnassent.

Hectore perempto, qui audaci praeditus fuerat corde, Priamus Ama-
zonas ad belli societatem arcessit. itaque rursus pugnatur, et omnes
necantur. hoc modo senex ille Dardanides ab omnibus destitutus, ad Da-
videm Iudaeae regem suos mittit, qui ab eo manum auxiliarem poscerent.
verum David illam hand porrexit, sive id temporis bellum gerebat adver-
sus nationes extraneas, sive abhorrens a Graecis simul et barbaris, ut
qui deum non cognoscerent sed deastros colerent, ac veritus ne Iudaei
ad errorem prolaberentur, si ab ipso Troianis auxiliares copiae mitteren-
tur, cum alias a natura proclives ad vitium forent. igitur regem Indorum
Tantaniem Priamus ad opem sibi ferendam suppliciter invitat, et infinita
cum multitudine Memnon mittitur. exercitus erat Indicus, omnes colore
nigro. quos cum aspexissent Graeci peregrino colore praeditos, formam
eorum et armaturam veritū, simulque bestias illas formidantes quas alit
Iudia, fugere noctu Troiamque relinquere cogitabant. sed tamen nigris

1375 και τῶν Ἰνδῶν τοῖς αἵμασιν ἠρσθῆρωσαν ἀρούρας,
καὶ τοῦ Σκυμάνθρου τὰς ῥοὰς ἐφοίνιζαν τοῖς λύθροις.

Ἐν τούτοις οὖν κατέλαβεν ἡ τῶν ἀναθημάτων
τοῖς Ἕλλησι πανήγυρις, ἀλλὰ καὶ τοῖς βαρβάροις,
καὶ πῦσιν ἦν ἀνακωχὴ πολέμων καὶ καμμάτων.

1380 καὶ δὴ στρατὸς Ἑλλήνιος καὶ τὸ τῶν Τρώων σμῆνος
ἀλλήλοισι ἐπεμύγνυτο πρῶξαι μηδὲν τολμῶντες.

ἦν δὲ ναὸς πρὸ τῶν τειχῶν τῆς καλλιπύργου Τροίας,
ἐνθα Θυμίζων Ἀχιλλεύς εἶδε τὴν Πολυξένην
καὶ τὸν πυρσὸν τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος ἐπανήψεν·

1385 ἐν λύτροις γὰρ τοῖς Ἐκτορος αὐτὴν προειωράκει,
καὶ κατασχεῖν δυνάμενος ὄμως οὐκ ἤβουλήθη.

τότε δ' ὡς εἶδεν ἔπαυε, καὶ τῷ πατρὶ Πριάμῳ
λόγους ἐπέστειλε ζητῶν εἰς γάμον Πολυξένην.

ὁ δὲ συγκατατίθεσθαι δῆθεν προσεποιεῖτο,

1390 καὶ ταῦτα δόλοισι ἔπραττον Διήφοβος καὶ Πάρις.

ὡς οὖν εἰσῆλθον εἰς ναὸν Ἀπόλλωνος Ἀλσαίου

ὄρκοις κυτιμπεδώσοντες τὰ περὶ Πολυξένης,

ὁ μὲν Διήφοβος προσφῶς ἐφίλει τὸν Πηλέως,

φίλης νυμφίον ἀδελφῆς αὐτὸν κατονομάζων,

1395 ἔγγις δὲ στὰς Ἀλέξανδρος ἐπήνεγκε καιρίαν,

καὶ πλῆξας ὑπεξέφυγε μετὰ τοῦ Διηφόβου.

ὁ δ' Ἀχιλλεύς κατενεχθεὶς πνοαῖς ἦν ἐν ἰσχαταῖς.

P 29

B

1377 δὲ MRR 1378 τῶν βαρβάρων ARR 1381 τελοῦν-
τες R 1384 ἐπανήψεν MR 1388 ἐπίστειλε RR 1392 κατ-
εμπεδώσαντες ARR 1394 εὐνέτην R

demum hominibus aciem opposuerunt, Indorumque sanguine terram tinxerunt, ut ea ruberet ac ipsa flumina Scamandri cruor purpurea redderet.

Eo tempore festum donariorum appetebat, quod tam Graeci quam barbari celebrabant. itaque factae sunt induciae bellorum ac laborum. quibus durantibus Graecorum et Troianorum copiae ostentabant se quidem mutuo, sed nihil moliri contra se invicem audebant. templum vero quoddam erat ante Troiam pulchris ornata turribus, in quo frequenter versans Achilles Polyxenam vidit et ardentis eius amore correptus est. quippe conspexerat eam, priusquam Hector redimeretur; ubi cum illam retinere potuisset, non tamen id facere voluit. at ubi tunc eam adspexit, affici coepit, Priamoque patri denuntiavit se Polyxenam uxorem poscere. Priamus assentiri se simulabat, Deiphobo et Paride fraudes hasce machinantibus. quare cum ingrederentur in Apollinis Alphaei fanum, iureiurando se obstrictari in causa Polyxeniae, Deiphobus Pelei filium complexus osculabatur, carae sororis illum sponsum appellando, Alexander autem prope adstans letale vulnus infixit; quo illato una cum Deiphobo in fugam se proripuit. Achilles collapsus extremam agebat animam. id Ulys-

ἦσθετο τούτων Ὀδυσσεύς, συνείπετο γὰρ τούτῳ,
καὶ σὺν αὐτῷ διογενῆς Αἴας ὁ Τελαμῶνος.

- 1400 ἄμφω τοίγμω εἰς τὸν νυδὸν συνεισπεπηδηκότες
εὖρον τὸν ἦρω κείμενον αἵμασι πεφυρμένον,
ἀπεσβηκὸς ἐμπνέοντα, μόγις κινουῦντα γλῶσσαν
καὶ μέλλοντα κυλύπτεσθαι τὰ βλέφαρα τῷ σκότει.
ὡς εἶδον οὖν ὠλόλυξαν, καὶ προσπεσὼν τῷ στήθει
- 1405 Αἴας ὁ μέγας ἐν κλαυθμῷ πρὸς τὸν Πηλέως εἶπεν
“ἦν ἄρα, πολεμόκλονε καὶ γίγα βριαρόχειρ,
ὃς ἀνελεῖν ἠδύνατο τὸν θνητολόκοντά σε”
ὁ δ’ ἄμαυρὸν ἐφώνησε καὶ παρακεκομμένον
C “ἀνεῖλόν με Διήφοβος καὶ Πάρις μετὰ δόλου.”
- 1410 καὶ ταῦτ’ εἰπὼν ἐξέπνευσεν ὁ τηλικούτος ἦρω.
Αἴας δ’ ἐπ’ ὤμων θέμενος τὸ σκῆνος Ἀχιλλέως
πικρῶς ἐπὶ τὸν ναύσταθμον ἤγαγεν ὀλολύζων.
Εὐθὺς δὲ μετεπέμψαντο Πύρρον τὸν Ἀχιλλέως
τὸν καὶ Νεοπτόλεμον, τὸν ἀπὸ Διηδάμειυς.
- 1415 καὶ πάλιν φόνοι καὶ σφαγαί, πάλιν ἀνδροκτασίαι,
καὶ πάλιν αἱματόφυρτοι Τροίας αἱ πεδιάδες,
καὶ πάλιν αἱμοφόρυκτα τὰ τοῦ Σκαμάνδρου ρεῖθρα,
ἕως τῶν μάντεων αὐτοῖς χρησμοὺς ἐκφοιβυσάντων
ὡς οὐ χρεῖών ἐστιν ἐλεῖν ἀπὸ πολέμου Τροίαν
- 1420 οὐδ’ ἐκ χειρῶν οὐδ’ ἐκ ξιφῶν, ἀλλ’ ἀπὸ δόλου μόνου,
D τὸν ἵππον ἐτεκτῆσαντο τὸν ζῦλινον ἐκεῖνον,

1401 αἵματι A	1402 μόγις AR	γλῶτταν R	1403 σκό-
τω MRR	1409 ἀνεῖλέ R	1411 τὸ τηλικούτο σκῆνος R	
1416 τῆς Τροίας πεδιάδες AM	1419 λαβεῖν R		

ses animadvertēbat, qui comitatus eum fuerat, una cum Aiace Telamonis filio, Iove sato. quapropter in fanum uterque simul cum irrupissent, heroem illum iacentem invenerunt, cruore foedatum, extremos ducentem spiritus, vix linguam moventem et iam iamque cernendū usum amissurum. itaque illo conspecto ululabant, et ad pectus eius allapsus Aiax Telamonius cum lamento Achillem allocutus est: “o vir mavortie, robustis manibus gigas, quisnam te leonino corde praeditum occidere potuit?” ille perobscure conciseque vocem hanc edidit “fraudente Deiphobus atque Paris me interfecerunt.” quae effatus insignis heros exspiravit. Aiax vero corpus Achillis humeris impositum acerbo cum eiulatu ad portam detulit.

Mox Pyrrhum Achillis filium arcessunt, cognomento Neoptoleum, Deiodamea matre natum. rursus caedes, mactationes, homicidia exoriantur; rursus campi Troiani cruore imbuntur, donec vatibus oracula pronuntiantibus, fatale non esse bello Troiam occupari, nec manibus nec gladiis, sed tantum fraude, ligneum equum Graeci fabricarunt, et in eum

- καὶ καταφρόντους εἰς αὐτὸν ἄνδρας εἰσενεγκόντες
ἀπαίρειν δῆθεν ἔδοξαν πρὸς τὰς ἐνεγκαμένους.
καὶ τὸν μὲν ἵππον εἴυσαν αὐτοῦ πρὸς τῷ ναυστάθμῳ,
1425 αὐτοὶ δ' ἑφώρμονν ταῖς ναυσὶν ἐν τῇ Τενέδῳ νήσῳ.
εἶδον οἱ Τρῶες τὸ συμβάν, εἶδον ἐρῆμους ὄρμους.
τὸν ἵππον μόνον βλέποντες ἠπύρον, ἐθαμβοῦντο.
καὶ πρῶτα μὲν νομίζοντες εἶναι τὸ πᾶν ἀπάτην
ῥῥεῖρειν τὸν ἵππον ὠρμηγτο, πυρὶ παραδιδόναι
1430 ἢ καὶ ῥιπτεῖν κατὰ πετρῶν κατὰ βυθοῦ θαλάσσης·
εἶτω (καὶ γὰρ κεκέρωτο Τροίαν ἀλῶναι τότε)
προσῆκον ἔδοξεν αὐτοῖς εἰσενεγκεῖν τὸν ἵππον
ὡς ἄγαλμα καὶ λάφυρον ἀπὸ τῶν ἐναντίων.
οἱ μὲν αὐτὸν εἰσήνεγκαν, καὶ πότοις καὶ χορφαῖς
1435 αὐτοὺς ἐκδόντες ἔπνωττον βαθὺν νήγηρετον ἵπνον·
οἱ δ' ἄνδρες οἱ κρυπτόμενοι, καὶ πρὸς αὐτῷ λοχῶντες,
ὑπεξελθόντες σιωπῇ φρυκτωρὸν ἤραν μέγαν.
ὄπερ ἰδόντες Ἕλληνες οἱ προεκπεπλευκότες
Φῦτιον ἢ λόγος ἐν ναυσὶ κατῆραν πρὸς τὴν Τροίαν,
1440 καὶ τῶν πυλῶν ἀνοιγεῖσιν παρὰ τῶν προεμβάντων
ὡς ὕδωρ εἰσεχέθησαν λάβρως ποθὲν πλημμυῖραν.

- Τῆς στεροπούργου τοιγαροῦν οὕτω ληφθείσης Τροίας
γυναῖκες ἀφηρημένοις παστάδων νεοπήκτων,
ἢ γῆ κατελιμνάζετο τοῖς φόνοις τῶν πιπτόντων,
1445 βρέφος ὑπαγκαλιδίον ἐρρήγνυτο τῷ τοίχῳ.

1424 τῶν ναυστάθμων ARR 1427 ἐθαμβοῦντο A 1436 ἀ-
τόν MR 1441 λαῦρον MR 1444 βαρβάρων R 1445 καὶ
βρέφος ὑπαγκαλιστὸν ἐρρήπτετο πρὸς τείχος R. πρὸς τείχος etiam A.

viris armatis impositis se versus patrium solum solvere simularunt. et equum quidem istic iuxta portum relinquebant, ipsi vero cum navibus ad Tenedum insulam appellebant. videbant Troiani quod acciderat; portus aspiciebant vacuos, solum equum intuentes dubitabant et obstupescabant. ac primo quidem existimantes subesse fraudem, equum abolere festinabant igni traditum vel de scopulis in profunditatem maris abiectum. deinde (nam statutum erat divinitus Troiam tunc esse capiendam) visum est eis equum in urbem traducendum esse tanquam simulacrum quoddam et spoliis hostibus adeptum. quapropter eum in urbem cum potationibus et choreis intulerunt, seque deinceps somno gravi inexcitabili dederunt. at illi qui absconditi latebant in eo per insidias, silenter egressi magnum ignem suscitaverunt. quod conspicati Graeci, qui prius discesserant, dicto citius cum navigiis ad Troiam applicuerunt. cumque portae fuissent apertae ab iis qui erant prius ingressi, clanculum in eam infusi sunt instar exundantis aquae.

Hoc modo cum Troia, firmis munita turribus, esset capta, feminae rapiiebantur e lectis recentibus, terra per caedes cadentium stagna-

P 30

B

ἀπλῶς εἰπεῖν ὡς ἐν βραχεῖ, γῆος κατεῖχε πάντα,
καὶ πᾶν δεινὸν καὶ πᾶν πικρὸν κατέκλυζε τὴν πόλιν.
αἱ χεῖρες λυθροστάλακτοι, φονόβαπτα τὰ ξίφη·
τὸ δάπεδον ἤρῳθρωτο, συνεπατοῦντο βρέφη.

1450 ὡς δέ ποτ' ἐκορέσθησαν ἀρπάζοντες κιννῶντες,
πυρὶ παραδιόβασι, πιμπρῶσιν ἀπὸ βύθρων
τὴν πρὶν ἐν πόλεσι λιμπρῶν, τὴν περιλαλουμένην.

Τὰ μὲν κατὰ τὸν πόλεμον τοιοῦτον ἔσχε τρόπον·
ἢ τύχη δ' ἐγκοτήσασα καθάπαξ Μενελάω

C 1455 ἄλλοις καινοῖς τὸν τάλανα καταπιέζει μόχθοις.
καὶ πύλιν πλοῦς μακρότερος, ναυστόλησις ἔτερα,
καὶ πόνοι διαδέχονται τοὺς παλαιτέρους νέοι
καὶ πλοῦν τὸν Ἑλλησπόντιον Αἰγύπτια πελάγη.
ἀπαίρει πρὸς τὴν Αἴγυπτον, δεινὸς μετρεῖ θαλάσσας,

1460 καὶ χειμισθεὶς καὶ κυμανθεὶς ἀνέμοις βυρθηρόοις
μόγχι καταρῖει πρὸς αὐτήν. ἄνεισι πρὸς Πρωτέα,
εὐρίσκει καὶ τὴν σύνοικον ἐκεῖ κατὰ τὴν Μίμφιν,
καὶ ξενισθεὶς καὶ τιμηθεὶς λιμβάνει τὴν Ἑλένην,
καὶ μετὰ μόχθους ἱκανοὺς φθάνει πρὸς τὴν πατρίδα,

1465 μετὰ τὴν Τροίαν ἄλωσιν ὄγδοον ἔτος τρέχων
κατὰ τὴν περιπλάνησιν τὴν ἐπὶ τὸν Πρωτέα.
εὐρίσκει καὶ τὸν σύναιμον ἀθλίως ὀλωλότα
δύλωφ κακίστης γυναικός, ἐχίδνης μοιχαλίδος·

1446 τὸ πᾶν κατεῖχε ARR

1453 τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον AM

1461 κατέρρει R, ἀνέρρει M ἀνεισιν εἰς A

bat. infans qui gestabatur in ulnis, ad parietem allidebatur. ut simpliciter ac breviter dicam, eiulatu cuncta replebantur, omnis calamitas, omnis acerbitas urbem invadebat. manus cruore stillabant, gladii sanguine tincti erant, pavementum rubedine infectum, infantes proculcabantur. tandem cum rapinis et caedibus essent satiati, urbem igni tradunt et a fundamentis exurunt, prius inter alias splendidam et passim celebrem.

Hoc modo bellum istud est gestum. caeterum fortuna Menelao semel indignata novis aliis miserum laboribus opprimit. rursus navigare coactus est multo remotius: aliae molestiae iam ante infelicem excipiunt, nimirum Hellesponticam navigationem Aegyptium mare. nam Aegyptum versus solvit: navigat periculosa per loca, et a tempestatibus fluctibus ventisque gravibus iactatus vix ad eam appellit. ascendit ad Proteum: invenit ibi coniugem in urbe Memphitica, hospitioque acceptus honorifice recipit Helenam. multos denique post labores in patriam revertitur, annum iam post occupationem Troiae octavum agens in oberratione, qua ad Proteum pergebat. invenit tum fratrem Agamemnonem misere trucidatam sceleratissimae uxoris fraude, quae moecha erat et vipera. invenit

- εὐρίσκει τὸν ἀδελφιδοῦν Ὀρέστην ἐφθαρκότα
 1470 τὸν τοῦ πατρὸς αἰσχύνοντα τὸ γένος καὶ τὸ λέχος
 καὶ σὸν ἀντιφ' τὴν ἀναιδῆ μητέρα Κλυταιμνήστραν.
 Ἦδη μοι συντετέλεσται καὶ τὰ κατὰ τὴν Τροίαν
 ἐπιδρομύδην καὶ σαφῶς. καὶ δὴ λοιπὸν γραπτέον
 τὴν σθεναρὰν καὶ κραταιὰν Ῥωμαίων εὐπομίαν,
 1475 πόθεν ἀρξάμενοι τῆς γῆς ἐκράτησαν ἀπάσης.

Μετὰ τὴν Τροίαν ἄλωσιν Αἰνείας παῖς Ἀχιλλέου,
 εἴτε φυγῶν εἴτε λυθείς ἀπὸ τῶν πολεμίων,
 μεταναστεύει παγγενεὶ πρὸς γῆν τῆς Ἰταλίας,
 ἣν ἄλλοι μὲν ἰσθόρησαν οὕτως ὀνομασθῆναι
 1480 ἐξ Ἰταλοῦ κατάρξαντος μερῶν τῶν Ἑσπερίων,
 οἱ δ' ἐξ αἰτίας ἔφυσαν τοιαῦδε σχεῖν τὴν κλησιν.

- ὁ μέγας ἦρωσ Ἑρακλῆς τὰς Γηρυόνης βόας
 ἀγγελῆδον συναγαγὼν ἦγεν ἐξ Ἑρσθειας.
 εἷς οὖν ἐκείνων δάμαλις τῶν ἀπὸ τῆς ἀγέλης,
 1485 ἀποσκιρτήσας, ὡς φασιν, ἀπὸ τοῦ βουκολίου,
 τὸ μεταξὺ νηξάμενος πέλαγος τῆς θαλάσσης
 εἰς Ἰταλίαν ἴσχυσε διαπεραιωθῆναι
 τοῦ δὲ καθ' οὗς ἀφίκοιτο πάντη πνύθανομένου
 εἴ τις αὐτῶν ἑώρακε βοῦν ἀποπλανηθέντα,
 1490 ἐκαίνοι τῆς Ἑλληνικῆς μὴ συνιέντες γλώσσης
 οὐίτουλον τὸν δάμαλιν ἐκάλουν ἐγχωρίως.

1470 τὸ λέχος καὶ τὸ γένος R
 1487 διαπεράσαι τάξει M
 τουλίαν ARB τὴν AB

1475 58^{av} AMR
 1488 καθῶς AMR

1477 6^{av} RR
 1491 οὐί-

et Orestem, e fratre nepotem, qui Aegisthum occiderat, tori patarni et generis contaminatorem; quocum ille matrem etiam impudentem Clytaemnestram peremerat.

Hactenus Menelai casus a me commemorati sunt, et idque curam et perspicue: restat ut deinceps potentem ac validam Romanorum felicitatem describamus, unde illi exori terra universa potiti sint.

Post occupationem Troiae Aeneas Anchisae filius, sive fuga elapsus sive dimissus ab hostibus, cum familia tota se confert in terram Italianam, quam alii tradidere sic appellatam esse ab Italo, qui partibus Hesperius imperitaverit, alii de hac causa nomen hoc habere dixerunt. magus heros ille Hercules Geryonis boves collectos armentatim ex certamine domum ducebat. ibi cum ex iis unus vitulus ab armento boum, ceu memoriae proditum est, resiliisset, interiecto maris pelago natatu trajecto in Italianam magna vi pervenire potuit. Hercule vero quocumque venisset interrogante num quis vidisset bovem hunc qui aberraverat, illi qui linguam Graecam minime intelligerent, quod Graeci damalin, vitalam more

Const. Manasses.

ἀπὸ τοῦ ζῆφου τοιγαροῦν Οὐδίταλια πῦσα
 ὄσσην ὁ βοῦς ἐπέδραμεν ἐκείνος ἄνομάσθη,
 τῷ χρόνῳ δὲ μετέπεισεν εἰς κλήσιν Ἰταλίας.

B 1495 Αἰνείας σὺν ὄσῳ τοῖς Τρωσὶ τοῖς συνεκπιπλευκόσι
 χρησμοὺς λαβὼν ἀπέπλεε παρὰ τὴν Ἰταλίαν.
 οὐδὲ χρησμοὶ προσέταττον ἐπὶ δυσμῶν ἐκπέλειν,
 μέχρις αὐτοῖς ἐγγένηται καταλαβεῖν χωρίον
 ἐν ᾧ κωτασιτῆσονται τὰς ἑαυτῶν τραπέζας·

1500 ἐπὶ δὲ τοῦτο γένηται, τετράποδι χρωμένους
 καθηγεμόνι τῆς ὁδοῦ κίλζειν ἐκείσε πόλιν
 ὄπου τὸ ζῆφον ἐρεισθῆ καμὸν ἀπὸ τοῦ δρόμου.
 τούτους λαβόντες τοὺς χρησμοὺς εἰς Λωρεντὸν ἰκνοῦνται·
 πεδίον δὲ τὸ Λωρεντὸν ἔστι τῆς Ἰταλίας.

1505 ἐνταῦθα πῆξαντες σκηναὺς ἠρίστων ἐν διαπέδῳ.

C σελίνοις δὲ τὸ δάπεδον ἦν ἄπαν λειτρομένον,
 καὶ ταῦτα χρεῖαν τραπέζων ἐκείνοις ἀπεπλήρου.

ἀναλωθέντων τοιγαροῦν τῶν παρατετευμένων
 σελίνου τις ἐγείσατο, καὶ μετ' ἐκείνον ἄλλος,

1510 καὶ μετ' αὐτὸν ὁ συσσιτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πέλας.
 καὶ τινες ἀνεβόησαν "ἡμῖν σὺν τοῖς σιτίοις
 ἀνύλωνται καὶ τράπεζαι." κρότος δ' ἦν ἐπὶ τούτοις
 ὡς τοῦ χρησμοῦ τοῦ παρ' αὐτοῖς εἰς τέλος πεφθακότος.
 ἔπειτα θύειν μέλλοντες βωμὸν ἐδημιούργουν,

1494 μετ. τὴν κλήσιν Ἰταλία R 1496 κατὰ M 1498 ἐγγί-
 ητο RR 1502 ἐρεισθῆ R, ἐρεισθῆ A, αἰρεθῆ M 1505 ἠρί-
 στον R 1506 δ' ἦν τὸ δάπεδον ἄπαν κωτασιτῆσον R
 1512 δ' ἦν] σὺν AMR 1513 ἐφθακότος R

gentis appellabatur. itaque hoc ab animali tota regio Vitalis, quam bos percurrerat, est appellata.

Igitur Aeneas cum Troianis, qui cum ipso navigabant, acceptis oraculis Italiam navigio petebat. ea iuebant versus Occidentem ut navigaret, donec tandem in regionem quandam pervenisset, in qua mensas ipsi suas ciborum instar devorarent. hoc cum accidisset, quadrupede uterentur viae duce, atque ibidem urbem exstruerent ubi animal istuc defatigatum cursu haesurum esset. his oraculis acceptis Laurentum perveniunt. Laurentum vero campus est in Italia. fixis ibi tabernaculis in pavimento prandebant. totam autem pavementum apio constratum erat, quod ipsis mensarum usum explebat. itaque iam absumptis quae erant apposita, quidam apium gustare coepit, ac post ipsum alius, inde rursum alius convictor, et vicinissim illi proximus. tum nonnulli exclamarunt "una cum cibus etiam ipsae mensae absumptae sunt." subsequutus est plausus, quasi iam oraculi dati finis appetisset. hinc sacrificare volen-

- 1515 και θήλειαν ἐφίστασαν ἐπὶ θυσιᾷ χοῖρον
 ἐγκύμονα τυγχάνουσαν καὶ πρὸς τὸ τίκτειν οὔσαν.
 μελλόντων δὲ κατάρχεσθαι τῆς χοίρου τῶν θυτήρων,
 ἐκείνη διασεισασα χεῖρας τῶν κατεχόντων
 ἐξέδραμε καὶ πρὸς τινα λόφον ὠρμήθη τρέχειν.
- 1520 Αἰνείας δὲ παρείπετο βήμασι σχολαιτέρους,
 μικρὸν ὑπολειπόμενος ἐκείνης ἑκουσίως,
 ὡς μὴ τοῦ δρόμου τῷ γοργῷ θορυβηθὲν τὸ ζῶον
 ἀπὸ τῆς κατὰ δαίμονα πορείας ἐτραπέλη·
 συνῆκε γὰρ ὡς ὁ χρησμὸς τοῦτο τετράπουν εἶπεν.
- 1525 ἡ μὲν οὖν ἐκαθέζετο δρόμῳ πολλῶ καμουσα
 (εἴκοσι γὰρ πρὸς τέσσαρσιν ἀνέδραμε σταδίους)·
 Αἰνείας δὲ τὰ θέσφατα βλέπων τετελεισμένα,
 τὸ δὲ χωρίον ἀγνὸς εἰς τὸ συστήσαι πόλιν,
 μεγάλας αἰτιάσειτο τοὺς χρήσαντας ὑπῆγεν.
- 1530 οὕτω δ' ἀπτοὺς κακίζοντι καὶ καταμειφομένῳ
 φωνή ποθεν ἐξ ἀφανοῦς ἠκούσθη προιοῦσα,
 ἥτις καὶ μένειν ἔλεγε καὶ πόλιν ἐκεῖ κτίζειν·
 καταγωγὴν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἄρτι γενέσθαι ταύτην,
 ἔπειτα δὲ μετὰ καιρὸν καὶ χρόνους ἰσχυρισμούς
- 1535 οἷς ἂν ἡ χοῖρος ἀπαλοῖς ἐτέκη δελφακίους
 ἄλλην αὐτοῖς γενήσεσθαι μεγαλοπρεπεστέραν.
 ἡ μὲν οὖν χοῖρος ἔτεκεν ὄλην τριακοντάδα,
 καὶ χρόνοις τόσοις ὕστερον παρὰ τῶν ἐξ Αἰνείου

1516 κτίειν R 1517 ἐντέρων R 1526 σταδίους R 1532 μνησθ
 ἔλεγε κἀκεῖ τῆν πόλιν M. an ἔλεγεν ἐκεῖ καὶ πόλιν?

tes aram exstruebant suamque feminam sacrificandam sistebant, quae
 gravida non iam procul a partu aberat. cumque sacrifici suem petīturi
 mox essent, manibus illa tenentum elapsa quendam ad collem procurrit.
 sequebatur suam Aeneas lento nonnihil gradu, spatio inter se suamque
 non magno relicto data opera, ne contentione vehementiaque cursus illa
 perturbaretur. animadvertēbat enim de hac quadrupede prolatum illud
 oraculum fuisse. cum ergo porca cursum non exiguum absolvisset, nimi-
 rum 24 stadia, tandem consedit; et Aeneas ea quidem quae praedicta
 fuerant accidisse videns, locum autem ipsum ad urbem condendam in-
 eptum, auctores oraculi magnopere culpabat. inter has querelas alicunde
 vox quaedam ex obscuro loco prodiit et audita est, quae non subsistere
 tantum istic iuberet, sed etiam urbem condere: nam in hoc quidem tem-
 pore Troianos istic hospitium habituros, deinceps vero tot annis exactis
 quot enixae iam porcae fetibus numero responderent, urbem aliam longe
 magnificentiore consecuturos. peperit autem porca fetus omnino tri-
 ginta. totidem anni cum exiissent, Aeneae posterī civitatem Albanam,

- ἡ πόλις Ἄλβα γέγονε λαμπρὰ καὶ τρισευδαίμων.
 1540 τότε δ' Αἰνείας τῇ φωνῇ τῇ θείᾳ πεπεισμένος
 ἐκεῖ πολλῆεν ἤρξατο πῶλιν Λαουινίαν.
 καὶ τι συνέβη θανμαστὸν ἀξιωφίητόν τε.
 πρῶτα μὲν πῦρ αὐτόματος τῆς νάπης ἀνεδόθη,
 ἔπειτα λύκος ἐκπηδῶν ποδὲν ἀπὸ δρυμῶνος
 B 1545 ὕλην ξηρὰν τῷ στόματι λαμβάνων ἐπετίθει.
 ἀετὸς πτερουσόμενος, ὄρνις μεγαλοπτέρυξ,
 τοῖς πτέρυξιν ἀνέκαιε τὸ πῦρ ἀναρριπίζων.
 ἀλώπηξ δέ τις δολερὰ ταῦτοις ἀντιζηλοῦσα
 καὶ τοῖς ἀνάπτουσι τὸ πῦρ ἀντιπαλαμιωμένη
 1550 σβεννύειν ἔσπευδεν αὐτὸ καὶ μαρασμὸν ἐπάγειν,
 τὴν κέρκον διαβρέγουσα λιβάσι ποταμίους
 καὶ ταύτῃ διαρραίνουσα τὴν ξυλοφάγον φλόγα.
 ποτὲ μὲν σὺν οἱ θέλοντες ἀνάπτειν ἐπεκράτουν,
 ποτὲ δ' ἐκείνων περιῆν ἡ θέλουσα σβεννύειν.
 1555 τέλος οἱ μὲν ἐνίκησαν, ἡ δ' ὄρχετο φυγοῦσα.
 ταῦτ' οὖν Αἰνείας κατιδὼν ἐπιφθονοῦν τὴν πόλιν
 γενέσθαι προεφοίβασε, πολλὰ δὲ κυκηθεῖσαν
 C μόλις ποτὲ καὶ σὺν μακροῖς καμάτοις ἐπαλλήλοις
 καθυπερτίρουν ἔσσεσθαι τῶν ἐπιβουλεπόντων.
 1560 Καὶ ταῦτα μὲν ἐπράχθησαν Αἰνείου περιόντος.
 ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος ἔλιπε τὸν ταραχώδη βίον,

1546 ἀετὸς δὲ πτ. RR, αὐτὸς δὲ πτ. A 1548 δολερῶς A
 1551 ποταμίαις A 1552 ταύταις A 1556 τούτ' A
 1557 παρεφοίβασεν A 1559 ἐπιβουλεμάτων R

sane splendidam atque opulentam, exstruxerunt. id vero temporis Aeneas divinae voci obtemperans oppidum istuc condere, quod Lavinia vocatum est, coepit. acciditque mirum quiddam et commemoratione dignum. primum sponte sua exortus est ignis in luco; deinde lupus alicunde prosiliens e campo materiem siccam ore prehensam in ignem coniecit, aquila magnis alis vibratis ignem excitavit, vulpes denique fraudulenta cupide conatibus illorum obstans, et ignem accendentes dolis suis impediens, tota in eo fuit exstinguendo, petitis e flumine undis, quibus caudam maledecerat, flammam urentem respergens. hoc modo fiebat ut nonnunquam illi superiores evaderent, qui flammam accendere volebant, nonnunquam vulpes vinceret restinguendo. tandem illis victoria potitis haec fuga sibi consuluit. haec Aeneas cum aspexisset, praedixit urbem illam invidiae expositam fore, multisque turbis exagitata vix aliquando magnis et continentibus laboribus consecuturam ut insidiatoribus suis superior evaderet.

Atque haec quidem adhuc Aenea superstitite contigerunt. cum autem

- υἱὸς ἐκείνου γνήσιος, Ἀσκάνιος τὴν κλησιν,
 ἀπὸ Κρεούσης γεγωνὺς τῆς θυγατρὸς Πριάμιον,
 τὴν πόλιν Ἄλβαν ᾤκισε σὺν τοῖς περιλειφθεῖσι.
1565 καὶ ταύτης ἰβασίλευσεν Ἀμούλιος μετ' ἄλλων,
 Νεμέτωρι προσήκοντι τὰ σκῆπτρα παραρπάσας.
 ἦν δ' ἀδελφὸς παλαιότερος Νεμέτωρ Ἀμουλίῳ,
 αὐτὸν παρτελῶς βουλόμενος τὸ γένος ἀφανίσαι
 τὸν μὲν υἱὸν προσαναιρεῖ, τὴν δέ γε θυγατέρα
1570 ἱέριαν πεποίηκε ναοῦ τοῦ τῆς Ἑστίας.
 νενομοθέτητο δ' ἀγνὰς τὰς ἱερεῖας μένειν,
 παρθενικὰς καὶ καθαρὰς καὶ γάμων ἀπειράτους.
 ταύτην ποτὲ πρὸς Ἄρεος ἄλλοις πορευομένην
 φυλάξας τις ἐπέθετο, καὶ συμφθαρεῖς τῇ κόρῃ
1575 ἐγκόμου πεποίηκεν. ὡς δ' ἐπεγνώσθη τοῦτο
 τῷ πατραδέλφῳ βασιλεῖ, τότε μὲν ἐτηρεῖτο
 μέχρις ὠδίνων καὶ καιροῦ τοῦ τῆς βρεφοτοκίας·
 ἐπεὶ δ' ὁ χρόνος ἐπιστάς ὃν ὤρισεν ἡ φύσις
 γαστρὸς τὸ βῆρος ἔλυσε, δίδυμα δ' ἦν τὰ βρέφη,
1580 τὴν μὲν καθιέρξας ἀσφυλῶς ὁ βασιλεὺς κατεῖχε,
 τῶν δ' ἀρτιτόκων θάνατον κατέγνω βρεφυλλῶν,
 καὶ δίδωσι τὰ δύστηνα ῥιφῆναι καθ' ὑδάτων.
 ἔρριπτο δὴ τὰ δυστυχή σκάφης ἐντὸς τεθέντα.
 ἐνταῦθα, θεῖα πρόνοια, κατὰδῆλος ἐπῆρξεν
1585 ἡ δραστικὴ σου δύναμις, τὸ τῆς χειρὸς σου κράτος.

1562 *Alveion* R. 1566 *προαρπάσας* M, *διαρπάσας* R. 1567 *ἀμου-*
λίον AR. 1569 *θυγατέραν* AM

ille debitum naturae persolvisset, filius eius, cui nomen erat Ascanii, de
 Creusa Priami filia natus, urbem Albam cum Troianis superstitionibus con-
 didit. in ea praeter alios Amulius quoque regnavit, qui Numitori sce-
 ptra eripuerat, fratri suo maiori natu. cumque gentem ipsius universam
 abolere vellet, filio fratris interfecto filiam suam Vestae sacerdotem fecit.
 erat autem praescriptum legibus ut eiusmodi sacerdotes Vestales pudici-
 tiam castitatemque suam conservarent et virgines Veneris expertes ma-
 nerent. igitur accidit aliquando ut illam ad lucum Martis ambulantem
 quidam invaderet vitioque puellae oblato gravidam redderet. ea re cognita
 rex puellae patruus illam custodiri curavit, donec pariendo tempus apper-
 tiasset. id cum de naturae praescripto adesset, gemellos illa peperit.
 quo facto neptem suam rex inclusam artem in custodia detinuit, infantibus
 ad mortem destinatis, mandans ut in aquas abiecti necarentur. itaque
 miselli quandam in scapham impositi abiiciuntur. sed divina hic provi-
 dentia conspecta est, eiusque manus et efficax omnino via declarata.

- ἡ σκάφη περιτρέπεται, ῥεπτεῖται καὶ τὰ βρέφη.
 ἔκειτο δὲ κνυζούμενα καὶ τετελματωμένα.
 φαίνεται λύκαινά ποθεν σπαργῶσα νεοτόκος,
 βαρυνόμενη τοῖς μαστοῖς τοῦ γάλακτος τοῖς ῥεῖθροις,
 1590 καὶ τὰς θηλάς τοῖς στόμασι τοῖς τῶν βρεφῶν προσῆγε,
 καὶ τὸν πηλὸν ἀπέλειχε τῇ γλώσση φιλανθρώπως·
 B ἦσαν γὰρ σφῶν κατάπτελα τὰ κύλλη τῶν προσώπων.
 βλέπει ποιμὴν τὸ γεγονός, τὰ βρέφη περισώζει,
 ἀπάγει πρὸς τὴν γαμητήν, εὐρίσκει δυσθυμοῦσαν
 1595 ὅτι νεκρὸν ἀπέτεκε, παραμυθοῦται τούτοις,
 καὶ δίδωσιν ὡς ἴδια ταῦτα τὰ βρέφη τρέφειν.
 ἔτρεφε ταῦτα μητρικῶς ἐκείνη καὶ γνησίως,
 καὶ παρ' ἐλπίδας μήτηρ ἦν διδύμων βρεφυλλίων
 ἢ πρὸ μικροῦ μηδ' ἐφ' ἐνὶ τοῦτο συγχωρηθεῖσα.
 1600 ἄλλοι δ' οὐ λύκαινάν φασιν ἐκθρέψαι τὰ παιδία,
 αὐτὴν δὲ τὴν ὁμόλεκτρον Φωστούλου τοῦ ποιμένου,
 ἣτις κοινὸν τοῦ σώματος τὸ κάλλος ποιουμένη
 λοῦπα κατωνομάζετο τῇ γλώττῃ τῇ πατρῷ
 C ἦτοι κατὰ διάλεκτον Ἑλληνικὴν ἑταῖρα·
 1605 ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν λύκαιναν σύνθητες λοῦπαν λέγειν,
 τὴν ἕβριν τὴν τῆς γυναικὸς τινες ἠγνοηκότες
 λύκαιναν εἶπον τοῖς μασθοῖς τὰ βρέφη διατρέψαι.
 ὡς δ' οὖν καὶ διετρέφθησαν, τέως εἰς αὐξήν ἦλθον
- 1595 παραμυθεῖται?
 1603 μετονομάζεται A
- 1596 φέρεται A
- 1598 ἑλίδια R

nam eversa scapha pueri quoque fuerunt eieci. cumque roderet eos humor et coenum, in quo iacebant, accidit ut alicunde veniens lupa lacte turgens, quae non ita pridem pepererat ideoque lactis copia gravabatur, ubera infantum oribus admoveret, ipsumque lutum perbenigne ablingeret, quo erant illorum ora deformata et oblita. forte pastor quidam hac re conspecta infantum saluti consulit, ad uxorem eos suam defert, quam aegro affectam animo reperit, quod infantem mortuum edidisset. hanc eius calamitatem infantibus hisce oblati solatur, quos suorum liberum loco educaret. illa vero materna quadam illos pietate complexa deinceps aluit, cum praeter spem gemellorum facta parens fuisset, quae non multo ante hoc nominis ne in uno quidem consequi potuerat. alii tradunt non lupam hos infantes nutritisse, sed ipsam Faustuli pastoris coniugem; quae propterea quod corporis sui formam vulgo prostitueret, paterna gentibus illis lingua lupa fuerit appellata, qua voce scorta nuncupari consuerint, et lupae similiter, ambigua nimirum significatione. nonnulli, quod feminae petulantiam cognitam habuissent, lupam uberibus suis infantes hos aluisse prodiderunt. posteaquam educati nonnihil ado-

- καὶ Ῥώμος ὠνομάσθησαν οἱ παῖδες καὶ Ῥωμύλος,
 1610 καὶ βίον εἶχον συφορβῶν ἀγροίκων καὶ βουκόλων.
 ἀγνοία δὲ Νεμέτωρος μανδρεύματα κακοῦντες,
 ὅν ἔφθη μητροπάτορα τούτων εἰπὼν ὁ λόγος,
 εἰώσωσαν ληστεύοντες τινῶν ἐνεδρευσάντων.
 τῷ πάμπω προσαχθέντες δὲ καὶ γρόντες καὶ γνωσθέντες
 1615 τῆς βασιλείας Ἀλβανῶν Ἀμούλιον γυμενοῦσιν,
 καὶ ξίφει κατασφύττουσιν ἀφέλακτον εὐρόντες,
 τῷ σφῶν δὲ μητροπάτορι χαρίζονται τὰ σκῆπτρα.
 τούτοις ὁ πάμπω δεδικωὺς χρημάτων ἀφθονίαν
 καὶ πᾶν τὸ συμβαλλόμενον πέμπει πρὸς ἀποικίαν.
 1620 ὁ γοῦν Ῥωμύλος παρελθὼν ἐπὶ τινα πολλήν
 ἀπὸ τοῦ κτίστου Πάλαντος Παλάτιον κληθεῖσιν
 τὸ σχῆμα τὸ τῆς πόλεως ἐκείσε διαγράφει,
 ἄρρενα ταῦρον καρτερόν καὶ δάμαλιν συζεύξας,
 ὧν ὁ μὲν ταῦρος ἐνευεν ἔξω πρὸς τὸ πεδίον,
 1625 ἢ τούτῳ συζυγοῦσα δὲ δάμαλις πρὸς τὴν πόλιν.
 συμβολικῶς δ' ἐπήγετο Ῥωμύλος διὰ τούτων
 τοὺς ἄνδρας μὲν τοῖς ἔξωθεν γίνεσθαι φρικαλέους,
 τὰς δὲ γυναικας ἔσωθεν γονίμους χρηματίζειν,
 πιστὰς μενούσας, οἰκουροὺς καὶ φύλακας τῶν ἔνδον. P 34
 1630 ἔπειτα βῶλον τῇ χειρὶ λαβὼν ἀπὸ τῶν ἔξω
 ἔνδον ῥίπτει τῆς πόλεως, εὐχόμενος ἐπαυξέειν
 τὰ πρῦγματα τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἀλλοτριῶν.

1527 γενέσθαι AM

levissent, indita sunt eis Remi Romulique nomina, vitam subulcorum et bubulcorum agrestem agentibus. cūque per ignorantiam Numitoris causas affectissent detrimento, quem iam rumor erat ipsorum avum maternum esse, in illis latrociniis capti sunt a nonnullis, qui eis insidias struxerant. ad avum perducti, et ultro citroque cogniti, Amulium non tantum Albano regno spoliant, sed etiam ferro destitutum a satellitibus obruncant, suoque avo materno sceptrā restituant. is vero cum magnas eis opes atque pecunias largitus fuisset, instructos cunctis rebus necessariis ad deducendam coloniam ablegat. quare delatus ad oppidulum quoddam Romulus, cui Palatii nomen esset ab auctore Palante, figuram urbis ibi delineat, iunctis mare tauro et iuvenca. taurus foras campum versus spectabat: iuvenca vero sub unum cum eo iugum redacta, respiciebat urbem. qua pictura, ceu notis quibusdam, innuebat optare se Romulus ut extraneis viri formidabiles essent, feminae vero domi secundae forent, suis maritis fidae, observatrices aedium, earumque rerum custodes quae res aedibus existunt. post haec glebam extrinsecus iacentem in manum sumptam in urbem coniecit, voto concepto ut ex alienis haec res publica

καὶ τὰτα διαθέμενος ἐν σάλπιγγι σημαίνει
τὴν κλήσει τὴν τῆς πόλεως, καὶ Ῥώμην ὀνομάζει.

1635 καὶ πλήθος συλλεξάμενος ἀπὸ τῆς περιχώρου,
ἄνδρας, γυναῖκας, μίτρακας, τριγέροντας, ἐφήβους,
ἰσπολίτας τίθησι καὶ κατοικίζει πάντας.

Καὶ πρῶτος αὐτος βασιλεὺς καθίσταται Ῥωμαίων,
καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Νουμᾶς, καὶ μετὰ τοῦτον Τύλλος,

1640 καὶ μετ' αὐτοῦς ὁ Μάρκιος Ἄγκος ὀνομασμένους
B (τὴν γὰρ ἀγκύλην τοῦ ποδὸς εἶχε πεπηρωμένην),
καὶ μετ' αὐτὸν Ταρκύνιος πέμπτος ἀπὸ Ῥωμύλου,
μηδὲν αὐτῷ προσήκουσαν λαβὴν τὴν βασιλείαν·
τοῖς γὰρ παισὶν ὠφείλετο Μαρκίον βασιλέως.

1645 γαμβρὸς τοῦ Ταρκυνίου δὲ Τύλλιος μετ' ἐκείνων,
δς ἀπὸ βρέφους, ὡς φασί, καὶ πρώτης ἡλικίας
ἐπωνομάσθη σέρβιος ὡς γεγονὼς ἐκ δούλης·
δύναται γὰρ τὸ σέρβιος δοῦλον παρὰ Ῥωμαίους.
οὗτος συνῆψε τὰς αὐτοῦ πρὸς γάμον θυγατέρας

1650 τοῖς βασιλέως νύμφαις Λευκίου Ταρκυνίου,
ἄνπερ μιῦς ἐπιβουλῇ καὶ τρόπῳ μισαιφόνῳ
καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀρχῆς ὁ τάλας ἐστερήθη.

C καὶ μετ' αὐτὸν Ταρκύνιος ὁ Σούπερβος κατήρξεν,
δς προσφερόμενος ὠμῶς καὶ φιλυπερηφάνως

1655 καὶ τῇ βαλῇ καὶ τῷ κοινῷ Σούπερβος ἐπεκλήθη·
τὸν δ' ἀλαζόνα παρ' αὐτοῖς ἢ λέξις ἐρμηνεύει.

1647 γεννηθεὶς MR

1651 γνάμη AR

1655 ὀνομάσθη MR

incrementum sumeret. quibus ita peractis, signo tuba dato nomen urbis edidit, ut Roma nuncuparetur. cumque de finitimis regionibus hominum turbam, virorum scilicet, mulierum, adolescentum, senum iuvenumque collegisset, omnes eodem civitatis uti iure permisit et in coloniam coepit.

Hoc modo primus Romulus rex Romanorum fuit. ei Numa successit, Numae Tullus, Tullo Marcius, Ancus cognomento, quod curvaturam pedis, quae ancyle Graecis est, mutilatam haberet. post hunc regnavit quintus a Romulo Tarquinius, potitus imperio nihil ad se pertinente: nam Marcii liberis illud debebatur. Tarquinio successit gener Tullius, qui a puero, ceu perhibent, ac prima aetate Servii nomen habuit tanquam e serva natus, quippe mancipia servi apud Romanos dicuntur. filias suas L. Tarquinii regis nepotibus nuptum dedit. earum unius insidiis et cruento consilio miser vitam cum regno amisit. secutus est eum Tarquinius Superbus in imperio, qui cognomentum hoc Superbi tulit ex eo quod crudeliter et superbe tam erga senatum quam plebem sese gereret: nam superbi apud Romanos appellantur, qui sunt arrogantes. accessit

- πρὸς τοῦτον τὸν Ταρκόνιον ἀφίκετο γυνή τις βίβλους ἐνέα φέρουσα χρησμῶν τῶν Σιβυλλείων, ἀπεμπολῆσαι δ' ἤθελε τῷ βασιλεῖ τὰς βίβλους.
- 1660 ἐπεὶ δὲ τὸ ζητούμενον ἐκείνος οὐκ ἰδίῳ, πρὸς τὰς τρεῖς κατέφλεξε, καὶ πάλιν προσελθοῦσα τιμῆς ἐπώλει τῆς αὐτῆς τὰς καταλειμμένας. ἀλλ' ἔδοξεν ἀσύνετος ἐν τούτῳ τοῖς παροῦσιν, καὶ πάλιν τρεῖς πυριφλεγεῖς ἐγένοντο τῶν βίβλων.
- 1665 ἦλθεν ἐκ τρίτου πρὸς αὐτόν, καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἴσης τὰς τρεῖς ἰδίῳ τὰς λοιπὰς. θανατάσας δ' ἐπὶ τούτοις D ὁ βασιλεὺς, καὶ μάντιων πνυθόμενος δοκίμων, ἐκέλευσε τῇ γυναικὶ δοθῆναι τὸ χρυσίον. τὴν δὲ λαβοῦσαν τὸ δοθέν, καὶ μετ' ἐπιμελείας
- 1670 τηρεῖν τὰς βίβλους φράσασαν, εἶδεν οὐδεὶς οὐκέτι· αἱ βίβλοι δὲ γεγῆνασι σωτήριοι τῇ πόλει. τούτου ναὶν οἰκοδομεῖν ἐν Ῥώμῃ βουληθέντος βόθρευμα μὲν ὠρύσσετο θεμέθλων ὑπογαίων, τῆς δ' ὀρυγῆς ἐπὶ πολὺ τὸ βάθος προιούσης
- 1675 εὐρέθη κάτω κεφαλὴ νεοσφαγοῦς ἀνθρώπου, αἷμα θερμὸν καὶ νεαρὸν χεόμενον δεκνῦσα, καὶ πρόσωπον παρεμφερές ἔχουσα τοῖς ἐμπύδοις. ὅπερ μαδῶν ἐν Τυρρηνοῖς δόκιμος τερασκόπος P 86 ἔφη τὴν πόλιν κεφαλὴν πολλῶν ἐθνῶν γενέσθαι,
- 1680 πλὴν διὰ ξίφους καὶ σφαγῶν καὶ λιμνασμῶν αἱμάτων.
- 1667 μάντιων χρησάμενος δοκίμοις M 1673 ἔποισταν R

aliquando mulier quaedam, novem libros Sibyllinorum oraculorum afferens, quos regi se vendituram diceret. cum autem ille pretium ab ea postulatam non daret, igne tribus exustis, rursum rege convento priori aestimatos pretio reliquos eidem offerebat. cumque parum mentis compos esse videretur iis qui aderant, iterum tres ex iis in ignem coniectos absumpsit. hoc modo tertium regem adit, et tres solos reliquos ei pro eodem pretio venum exponit. ea res cum regi admirationi esset, probatos vates secutus aurum adnumerari mulieri iubet. quo illa fecepto, cum monuisset eos libros diligenter asservandos esse, deinceps a nemine mortalium conspecta est. libri autem isti salutare urbi fuerunt. idem Tarquinius cum extruere templum Romae vellet, iamque pro subterraneis fundamentis magnam ad profunditatem fodiendo perventum foret, sub terra caput hominis recens interfecti repertum est, in quo calidus iamque primum effusus sanguis conspiceretur, et facies vivae similis. hoc cum prodigiatum apud Tyrrhenos celebris accepisset, urbem Romam caput multarum gentium futuram praedixit, sed nonnisi per gladios caedes et

ἐντεῦθεν ὁ Ταρκήϊος μετωνομάσθη λόφος
ἐκ τῆς φανείσης κεφαλῆς Καπιτωλίνος λόφος·
κάπουτ γὰρ ἡ κεφαλὴ κατὰ Ῥωμαίων γλῶσσαν.

- Χρόνοις μὲν ὄν ἐφ' ἱκανοῖς ἢ τῶν Ῥωμαίων πόλις,
1685 πόλις ἢ μεγαλόπολις, ἦν ὑπὸ βασιλεῦσιν·
ἐπεὶ δὲ παρηνόμησεν ὁ καὶς τοῦ Ταρκύνιου
καὶ Λουκρητίαν ἤσχυνε τὴν σωφρονικωτάτην,
τὴν Κολατίνου γυμετὴν ἀνδρὸς εὐγενεστάτου,
τότε δὴ πάντες εἰς ταῦτ' Ῥωμαῖοι συνελθόντες
1690 κατάλυσιν ψηφίζονται τοῦ βασιλείου κράτους,
κυροῦσι δὲ προβάλλεσθαι κατ' ἔτος κονουλίους,
B ὅπερ δηλοῖ κατ' Ἑλληνας συμβούλους ἢ προβούλους,
οὓς Ἑλληνας ἀνόμασαν ὑπάτους μετὰ ταῦτα,
τὸ μεγαλεῖον τῆς αὐτῶν ἀξίας κατιδόντες.
1695 ἀπελευθέρων τοιγαροῦν ἐκ Ῥώμης τῶν τυράννων,
πρῶτοι τῶν ἄλλων ἔλαβον ὑπατικὴν ἀξίαν
Ταρκύνιός τε Λεύκιος, ἀνὴρ τῆς Λουκρητίας,
καὶ Λεύκιος Ἰούνιος, ὃν Βροῦτον ἐπεκάλουν.
ἀλλὰ διηγητέον μοι καὶ τὰ περὶ τοῦ Βροῦτου.
1700 Μάρκιος ἦν τις εὐγενὴς ἀνὴρ παρὰ Ῥωμαίους,
καὶ πλοῦτῳ βελῶν περιττῷ καὶ δὴ τιμῇ προέχων.
ταύτῳ βιασκήνας ὁ δεινὸς Ταρκύνιος τοῦ πλοῦτου
C αὐτὸν μὲν ξίφει δίδωσι, καὶ ὄν αὐτῷ τὸν παῖδα,

pro vv. 1681 — 2 unum M: ἐντεῦθεν Καπιτωλίον ὁ τόπος ἀνομά-
σθη. 1688 γὰρ] καὶ γὰρ? 1698 ἀπεκάλουν vulgo
1701 τῆ RR. 1702 βιασκάνων M

sanguinis effusiones. hinc factum ut collis, qui antea Tarpeius diceba-
tur, ab illo capite deinceps Capitolium vocaretur.

Fuit autem ingens haec Romanorum urbs longo tempore sub regum
dominatu. posteaquam vero Tarquinii filius improbe se gessit, et ca-
stissimam illam Lucretiam, Collatini nobilissimi viri coniugem, violavit,
Romani coactis omnium ordinum hominibus regibus suam potestatem ab-
rogarunt, decreto facto ut in annos singulos consules ab eo tempore de-
signarentur. ea vox tantum valet ac si consultores vel provisores dicas.
Graeci quidem illos deinceps hypatos, hoc est supremos, vocarunt, am-
plitudine dignitatis eorum considerata. pulsus igitur ex urbe tyrannis,
primi consularem dignitatem consecuti sunt L. Tarquinius Lucretiae ma-
ritus, et L. Iunius cognomento Brutus; de quo mihi quaedam commemo-
randa sunt.

Marcus quidam Romae vir nobilis erat, tam opibus quam dignitate
praestans. ei cum acer ille Tarquinius ob facultatum amplitudinem in-

- γενναῖον ὄντα καὶ καλὸν καὶ ζηλωτὸν ἐν πᾶσιν
 1705 καὶ φαίνοντα παράστημα ψυχῆς ἀνδροκαρδίου,
 καὶ ἐν τῷ βίῳ περιτὴν οὐκ ἂν ὑπομενοῦντα
 μὴ τιμωρῆσαι τῷ πατρὶ κατὰ τῶν ἀνελεύθων.
 αὐτὸν μὲν οὖν τὸν Μάρκιον Ταρκύνιον κτιννοῖ,
 τὸν δ' ὄλβον μετατίθησιν ἐν δόμοις βασιλείοις.
 1710 ὁ Βροῦτος οὗτος τοιγαροῦν παῖς ὑπάρχων Μαρκίου,
 καὶ κατιδὼν τὴν τοῦ πατρὸς σφαγὴν ἀδικωτάτην,
 καὶ συνιδὼν ὡς νουνηχῆς ὅτι συγκινδυνεύσει
 οὖν τῷ πατρὶ καὶ τὰδελφῷ καὶ συναποθανεῖται,
 βουλὴν βουλευέται καλὴν· πλάττεται γὰρ μωρικῶς
 1715 καὶ σκέπτεται παράνοιον, κἀντεῦθεν ἀποφεύγει
 τὸ προσδοκώμενον κακόν, τὸν ἐκ τοῦ ξίφους πότμον.
 ἐντεῦθεν κατωνόμαστο τοῖς ἀγροῦσι Βροῦτος·
 δηλοῖ δ' ἡ λέξις τὸν μωρὸν καὶ φρένας βεβλαμμένον.
 μεταίγει δ' οὖν Ταρκύνιος τοῦτον ἐν ἀνακτόροις,
 1720 κήδεσθαι μὲν ὡς συγγενοῦς καὶ τῶν αὐτῶν αἱμάτων
 τοῦ Βροῦτου προσποιούμενος καὶ δῆθεν κατοικτεῖρων,
 τὸ δ' ἀληθὲς βυυλόμενος συμπάλστορα τοῖς τέκνοις
 τοῖς ἑαυτοῦ χαρῖσθαι ψυχαγωγίας χάριν,
 οἷς καὶ συνὰν γελοιασμοὺς καὶ παιδιὰς προυξέει.
 1725 ἀποσταλέντων δὲ ποτε τῶν παιδῶν Ταρκύνιου
 ἐπὶ Δελφῶν ὡς πένθειντο περὶ λοιμῶδους νόσον,
 καὶ Βροῦτος συνεπέμπετο τέρψων αὐτοὺς παιγνίοις.

1705 φέροντα R

1713 οὖν] καὶ R

1719 ἐπάγει R

1721 κατοικτεῖραι M

videret, hominem una cum filio perimit, iuvene generoso, pulchro, apud omnes amabili, iamque fortitudinis animi certa quaedam indicia de se praebente; quae ipsa res ei mortem attulerat, metuente Tarquinio ne, si superstes relinqueretur, haudquaquam sibi temperaret quo minus se de patris interfectoribus ulcisceretur. hoc pacto cum Marcium Tarquinium e medio sustulisset, opes eius in aedes regias transfert. habebat autem Marcium alterum quoque filium Brutum, qui caede patris iniustissima considerata, simulque sapienter animadverso futurum ut idem cum patre ac fratre mortis periculum adiret, consilium longe pulcherrimum capit. nam stultitia vesaniaque simulata, quod imminabat malum, evadit. hinc apud ignaros Brutus appellabatur, quae vox stultum et amentem significat. eum Tarquinius in regiam ad se transtulit, simulans quidem se Bruti curam gerere, cuius ipsum miseresceret ob generis propinquitatem (erant enim eodem orti sanguine), reapse vero cupiebat cum filiis suis collusorem dare, de cuius consuetudine voluptatem capebant. itaque versabatur inter liberos regios, eisque ludendi et ridendi materiem suppeditabat. cum autem aliquando filii Tarquinii Delphos ab-

- P 36 οἱ μὲν οὖν τὸν Ἀπόλλωνα δούροις ἐδέξασθαι,
 ὁ Βροῦτος βακτηρίαν δὲ ξυλλήνην διατρέψας
 1730 ὄλην δι' ἄλης ὡς αὐλὸν χρυσὴν ἔκρουε ἑάβδον,
 καὶ ταύτην ὡς ἀνάθημα κεχάριστο τῷ Φοίβῳ.
 ἀλλ' οὗτοι τὴν εὐμήχανον σοφίαν τὴν τοῦ Βροῦτου
 καὶ τὸ στερεὸν καὶ δυνατὸν μηδ' ὄλωσ' ἐπιγνόντες
 κατέπαιζον ἐτώθαζον ὕβριζον ἐμωκῶντο
- 1735 τοιοῦτον προσενέγκαντι τῷ χρησιμοδότῃ δῶρον.
 μέλλοντες δὲ τοῦ Δελφικοῦ τεμένους μεταβαίνειν
 ἠρώτων τὸν Ἀπόλλωνα τίς τῶν Ῥωμαίων ἄρξει.
 ὁ δ' ἀπεφοίβασε τρανῶς, ὃς πρῶτος τὴν μητέρα
 φθάσει περιπτυσάμενος. συνῆκεν οὖν ὁ Βροῦτος,
- B 1740 ἐκεῖνοι δ' οὐκ ἐπέγνωσαν τί τῷ χρησιμῷ δηλοῦται.
 κοινῇ δὲ σχεῖν βουλόμενοι τὸ κράτος καὶ τὸ στέφος
 ἅμα συνέθεντο τὴν σφῶν προσπύξασθαι μητέρα.
 καὶ μέντοι προσεπτύξαντο. Βροῦτος δ' ἐκβὰς τοῦ σκάφους,
 πρηγῆς πεσῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκείνην κατεφίλει.
- 1745 Ἐίχε μὲν οὖν προσποίητον ὁ Βροῦτος τὴν μωρίαν·
 ὡς δ' ἐφημίσθη τὸ συμβᾶν περὶ τὴν Λουκρητίαν,
 τὸ πᾶν ἐδημοσίευσε, καὶ πρῶτος ἐφορηήσους
 καὶ συγκαλέσους τὴν πληθὺν καὶ λόγοις ἐφοπλίσας
- 1733 συνετὸν AM 1734 μετέπαιζον A 1735 ἐπιφέροντα M
 1737 εἰς κρατήσας Ῥωμαίων ARR

legarentur a patre, sciscitatum Apollinis oraculum de morbo pestilente, qui tum grassabatur, etiam Brutus eis adiunctus est, qui ridiculis ipsos exhilararet. illi Delphos ingressi muneribus Apollinem sibi conciliabant. Brutus autem ligneo baculo perforato virgam in eo prorsus auream tibiae in modum addebat, eamque Phoebo tanquam donarium dicabat et offerebat. astutam hanc callidamque Bruti sapientiam, solidi plenam ingenii, cum illi nequaquam animadverterent, hominem irridebant insectabantur exagitabant subsannabant, qui munus eiusmodi oraculorum auctori obtulisset. inde iam et templo Delphico discessuri Apollinem interrogabant, quisnam ex iis Romanorum imperio potiturus esset. ad ea respondebat Apollo perspicue, futurum ut hoc illi contingeret qui prior matrem complexus fuisset. mox Brutus animadvertit quid hoc oraculum sibi vellet, illis rem totam ignorantibus. cumque placuisset ut aequa potestate imperium administrarent, decreverunt omnes simul matrem amplecti, sicut etiam fecerunt. at Brutus, ubi primum et navi fuisset egressas, pronus in terram cecidit et eam exosculatus est.

Hoc modo Brutus data opera stultus erat. verum posteaquam de eo rumor fuisset diditus, quod acciderat Lucretiae, primum rem publicam capessabat, populum excitabat convocabat perorando armabat,

- κατάλυσιν ἐπενεγκεῖν ἴσχυσε τοῖς τυράννοις,
 1750 τῷ Ταρκυνίῳ δὴ φημι καὶ τοῖς ἐκείνου τέκνοις.
 Μετὰ γοῦν τὴν κατάλυσιν ὕπατοι πάντων πρῶτοι
 Ῥωμαίοις κατεστάθησαν Βροῦτος καὶ Κολατῖνος, C
 καὶ μετ' ἐκείνους Ἔτεροι, καὶ μετ' αὐτοὺς παντοῖοι,
 Κάσιοι καὶ Κικέρωνες καὶ Λεόκοιοι καὶ Κάτλιοι,
 1755 Κάτωνες καὶ Σκηπίωνες, Πομπήιοι καὶ Σκαῦροι.
 ἢ τηλικαύτη γοῦν ἰσχὺς καὶ τὸ τοσοῦτον κράτος
 ἐν ἔτεσιν ἐξήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις
 καὶ πρὸς ἑτέροις τέσσαρσιν ὅπως ἐκυβερνᾶτο
 μέχρις Γαίου Καίσαρος, ὅστις τὴν ὑπατείαν
 1760 εἰς βασιλείαν ἤμεψε καὶ καταδυναστείαν.
 εἰ δέ ποτε κατήπειξε πραγμάτων ἀστυασία
 καὶ τὸ πολύστροφον αὐτῶν καὶ τύχης δυσκληρία,
 συνερχομένης τῆς βουλῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπάτων,
 δικτύωρ εἰς ἐγένετο πάνταρχος αὐτοκράτωρ
 1765 (τὴν δ' ἀνοπέθνον ἀρχὴν ἣ λέξις ἐρμηνεύει D
 καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴν πάντων οἰκονομίαν)·
 τῆς ζῆλης τῶν πραγμάτων δὲ καταστορεννυμένης
 τὸ κράτος ἀπετίθετο τῆς αὐτοκρατορίας.
 Γάιος δὲ γενόμενος δικτύωρ αὐτοκράτωρ,
 1770 καὶ κατατροπωσάμενος μυριάς ἔθναρχίας,
 καὶ τῶν Ῥωμαίων τὴν ἰσχὺν ἕχρησεν υἱῶν Γαδεῖρων
 καὶ μέχρι καὶ πρὸς ἡλίον ἀνίσχοντα πλατόνας,
 μετὰ τὰς νίκας φθονηθεὶς καὶ τὰς τροπαιουχίας,
- 1755 Πομπήιοι τε καὶ RR 1758 ἐκυβερνῶντο R 1771 μέχρις R

efficere denique poterat ut imperium tyrannis, Tarquinio nimirum eius- que liberis, abrogaretur.

Post hanc abrogationem primi apud Romanos consules creati sunt Brutus atque Collatinus. eos alii secuti sunt omnis generis, Cassii, Cicerones, Luconli, Catuli, Catones, Scipiones, Pompeii, Scauri. ac tanta sane potentia tantumque imperium 464 annis hoc pacto administratum est, ad Gaium usque Caesarem, qui consulatum in regnum dominatumque peculiarem convertit. quodsi aliquando rerum instabilitas et iniquitas fortunae sic postulareret, conveniente senatu et consulibus dictator unus summa cum potestate creabatur, qua quidem voce significatur imperium rationibus reddendis haud obnoxium et administratio rerum omnium imperatoria. deinde hac tempestate sedata dictator se magistratu abdicabat. Gaius autem Caesar, cum dictator creatus summam hanc potestatem accepisset, de sexcentis nationibus victis tropaea statuisset, Romanorum potentiam ad ipsa usque Gadira solemque orientem prolatasset, post tot victorias et tropaea petitus invidia, sententiam longe iniquissimam con-

- καὶ πρὸς τινῶν ἀναμαθῶν (οἷα τυρεύεις, φθόνε!)
- 1775 ὡς κατ' αὐτοῦ κεκύρωται ψῆφος ἀδικιωτάτη,
 πρὸς τῶν πραγμάτων βιασθεὶς χωρεῖ πρὸς τυραννίδα,
 καὶ συμπλακεῖς τοῖς κατ' αὐτοῦ γενναίως ἐπιούσι,
 καὶ καταγωνισιάμενος καὶ πάντων κυριεύσας,
 τὸ κράτος περιζώννεται τῆς αὐτοκρατορίας.
- P 37 1780 Οὗτος ὁ Καῖσαρ παιδικὴν ἄγων τὴν ἡλικίαν
 καθ' ὑπνους ἔδοξεν ἰδεῖν πρῶγμα δηλοῦν τὸ μέλλον,
 ὡς τῇ μητρὶ μιγνύοιτο καὶ συνασχημονοίη.
 ἐτέχθη δὲ κὰν τοῖς αὐτοῦ τέρας ἵπποφορβίους,
 ἵππος βοελαῖς ἐν χηλαῖς τοὺς πόδας ὠπλισμένος,
- 1785 μόνον δ' αὐτὸν ἐδέχετο Γάϊον ἀναβάτην,
 καθάπερ τὸν Ἀλέξανδρον ἵππος ὁ Βουκεφάλας.
 Τοῦτῳ τῷ Καισαρι καιρὸν τοιοῦτόν τι συνέβη.
 γυνὴ τις ἐπαφρόδιτος συνέζευκτο γαμέτη·
 Νέρων ὁ ταύτης ἦν ἀνήρ, ἐκείνη δὲ Ἰουλία.
- B 1790 ταύτην τεκοῦσαν Νέρωνι τῷ συνοικοῦντι παῖδα
 καὶ πάλιν σχοῦσαν ἐν γαστρὶ καὶ τὴν νηδὸν πλησθεῖσαν
 καὶ τῆς ἐγκυμονήσεως ἄγουσαν ἕκτον μῆνα
 ὁ Καῖσαρ ἤθελε λαβεῖν εἰς γάμον κοινωνίαν,
 καὶ Νέρωνι κατήπειγεν αὐτῷ κατεγγησῆαι
- 1795 τὴν γαμετὴν καὶ πατρικῶς ταύτην νυμφοστολῆσαι.
 πείθεται Νέρων, οὐκ ἐκὼν δίδωσι τὴν γυναῖκα.
 ἡ δ' ἐπιστάτως τοῦ καιροῦ τίκτει παιδίον ἄρρεν.
- 1786 Βουκεφάλος M 1789 ὁ ταύτης] ἐκείνης M 1797 βρε-
 φίον M

tra se latam audiens, rebus ipsis ita cogentibus ad tyrannidem occupandam animum adiecit. cumque manum cum iis conseruisset qui magnis freti viribus eum invadebant, omnesque devictos in potestatem redegisset, dominatum imperatorium in se translatum usurpavit.

Quo tempore puerilem adhuc aetatem agebat, visus est sibi per quietem aliquid videre, quo secuturus hic eventus indicaretur, nimirum se citra pudorem ullum matris amplexibus usum fuisse. praeterea natum est in eius equili prodigium, videlicet equus, cuius pedes unguulae bubulae munirent, et qui solum Caesarem vectorem acciperet, quemadmodum Bucephalus solum Alexandrum admittēbat.

Eidem Caesari novum quiddam huiusmodi accidit. erat venusta mulier Iulia cum marito Nerone nupta, cui posteaquam liberos aliquos peperisset ac rursus uterum sexto iam mense ferret, Caesar eam sibi coniugem poscebat, et Neronem urgebat ut uxorem suam ipsi, tanquam si pater esset, desponderet. paret invitae Caesari Nero, coniugem ei suam tradit; quae ubi pariendi tempus appetiisset, filium marem edidit.

- κἀντεῦθεν ἐξηγήετο δημῳδης παροιμία
 "τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ λαμπροῖς καὶ τρίμηνα παιδία."
 1800 Τῶν γοῶν κατὰ τὸν Καῖσαρι τοῦτον ἱστορηθέντων C
 λοιπὸν διεγχετόν μοι πόθεν ἐκλήθη Καῖσαρ.
 οἱ μὲν φασιν ὡς τῆς μητρὸς κατὰ γαστρὸς ἐχοῦσης
 καὶ μὴ φθασούσης ἐκτεκεῖν, ἀλλὰ προαπελθούσης,
 ἀνέτεμον οἱ προσγενεῖς ἐκείνης τὴν γαστέρα,
 1805 καὶ ζῶν ἐκείθεν ἔμβρυον καὶ πνέον ἐξελόντες
 Καῖσαρι κατωνόμισαν ὡς ἀνατετιμημένον.
 ἄλλοι δὲ πάλιν λέγουσι τῆς κεφαλῆς τὴν κόμην
 Ῥωμαίους λέγειν καίσαριν· Καῖσαρ γοῶν ἐπεκλήθη
 Γάιος ὡς ἐπλόκαμος ἢ μᾶλλον ὡς δασύθριξ.
 1810 ἕτεροι δὲ Ῥωμαϊκῶς γράψαντες ἱστορίας
 φασιν ὡς τούτου προσγενῆς τοῦ Καίσαρος Γάτου
 τρισαριστιεὺς ἀναφανείς, ὅτε Καρχηδοσίοις
 Ῥωμαῖοι συνεπλέκοντο, καὶ δόρυτι καιρίως D
 βυλῶν τὸν ἀνταγωνιστὴν καὶ κατατραυματίσας
 1815 ἐλέφαντος ὀχοῦμενον ἄνωθεν εὐρουστέρου
 αὐτῷ πρὸς γῆν κατήνεγκεν ἐλέφαντι, κἀντεῦθεν
 ἔσχεν ἀρχὴν τὴν Καίσαρος λαμπρὰν προσωνομίαν·
 καίσαρες γὰρ ἐλέφαντες τοῖς Φοίνιξι κυλοῦνται.
 ἐκ τοῦ προγόνου τοιγμοῶν τοῦ προηριστευκότος
 1820 Καίσαρες ἐπεκλήθησαν οἱ προσγενεῖς ἐκείνῳ,
 τιμὴν μεγίστην ἐν τοῖς ἐντεῦθεν προξενδύοντες.
 1805 ἐκείνον M 1808 καισάρην M 1810 γράφοντες M
 1816 κατέρραξεν R

unde vulgo tritum illud proverbium natum est: "nobilibus et splendidis etiam mense tertio liberi nascuntur."

Licet autem his de Caesare proditis illud etiam adiungere, unde Caesaris nomen habuerit. sunt qui tradant eius matrem gravidam eniti non potuisse, sed fuisse ante partum extinctam; quo factum sit ut eius propinqui iuberent uterum aperiri. de quo cum fetus vivus prodisset, Caesarem dixero tanquam excisum. alii volunt comam capitis apud Romanos caesariem appellari, Gaiumque Caesaris nomen habuisse, quod pulchra densaque caesarie praeditus esset. denique nonnulli sunt rerum Romanarum scriptores, qui memoriae prodiderunt fuisse quendam Gai Caesaris gentilem, qui praeclaris facinoribus editis eo tempore quo Romanos et Carthaginienses bellum inter se gerebant, etiam letali hastae vulnere adversarium elephantum insidentem una cum ipsa bellua in terram prostraverit, indeque gloriosum Caesaris cognomentum accepit: nam eo vocabulo Poenis elephantos appellari. ab hoc igitur ceteros gentiles atque posteros ipsius Caesares fuisse dictos, honoris ab eodem non parum consecutos.

- Περὶ μὲν τούτων ἱκανῶς ἡμῶν δ' ἐπανιτέον ἐπὶ τοῦ λόγου τὸν εἰρημὸν. μέλλοντος γὰρ ἐκθνήσκειν τοῦ καλλιπικίου Καίσαρος τοῦ τολμηροκαρδίου,
- 1825 ἔδοξε βλέπειν ἡ γυνὴ τούτου κατὰ τοὺς ὕπνους
P 38 κατὰ τῆς τούτου κεφαλῆς πεσοῦσαν τὴν οἰκίαν, τὸν ἄνδρα δὲ κατάρρυτον αἵμασι γεγονότα οἰκτρότατα καταπνεῖν ἐπὶ τοὺς ταύτης κόλπους. ἐσφάγη γούν ἐλεινῶς τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ,
- 1830 ἐπιθεμένων δολερῶς Κασίου τε καὶ Βρούτου.
Γαίου τοίνυν Καίσαρος οὕτως ἀπολωλότες ἀδελφιδούς εἰσποίητος υἱὸς ἐκείνου, Καῖσαρ ὁ σεβαστὸς ἐπικληθεὶς, ἐλάβετο τῶν σκήπτρων, τὸ μὲν Ὀκτάβιος ἀρχὼν ὡς κύριον ἐκ βρέφους,
- 1835 Ἀγούστος μετὰ ταῦτα δὲ κληθεὶς ὡς ᾠδὴ μύθος. οὗτος ὑπῆρξε μόναρχος εἰς πλεόν ἐκταθείσης
καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς ἄκρα γῆς φθασάσης. τοῦτον ἡ μήτηρ κύουσα κατεῖδεν ἐν ὄνειροις σπλύγγων ἀντὶς εἰς οὐρανὸν ὡς ἀρπαγὴν ἀνέπτῃ.
- B 1840 ἄρτι δ' ἐκκύπτοντος ὕγρων ἐκ μητριαῶν θαλάμων, ἔδοξε βλέπειν ὁ πατήρ αὐτοῦ κατὰ τοὺς ὕπνους ὡς ἐκ τῶν κόλπων ἔφρασε τῆς τούτῳ συνοικουούσης ἡλίου ὁ τεριψίμβροτος ὁ μέγας ἡμεράρχης. ὡς δὲ προῆλθε βράδιον ἐκ τῆς οἰκίας τότε,
- 1845 ἀστεροσκοπῶ ἐντυχῶν ἤρετο τὴν αἰτίαν. ἐκείνου δὲ τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους ἐπεπύοντος
- 1824 καρτεροκαρδίου ARR 1828 κατὰ M 1837 ἀρχῆς
καὶ τῆς ζωῆς εἰς ἄκρον R 1840 δὲ κύπτοντος AM, δ' ἐκ-
κύπτοντος R 1845 ἀστεροσκοπός?

Ac de his quidem dictum satis: nunc ad orationis seriem redeamus. cum mortui vicinus esset victoriosus illi fortisque Caesar, uxor eius per quietem videre visa est gladium in caput ipsius delabentem, maritum vero sanguine perfusum in sinum uxoris miserime se demittentem. secundum haec in medio foro miserabiliter caesus est, insidiis a Cassio Brutoque structis.

Hoc modo cum Gaius Caesar interisset, filius eius adoptivus, Augustus Caesar e Gaii sorore natus, in imperio successit; qui cum a puero nomen Octavii tanquam sibi proprium habuisset, deinceps Augustus dictus est velut auctius. solus dominatu potitus est in vita longaeva et imperio ad extremos terrae fines prorogato. cum mater eo gravis foret, vidit in somnis viscus suum in caelum raptum subvolare. deinde illo ipso momento quo ex alvo materna prodibat, pater videre visus est e sinu coningis solem ortum lucere. cumque tardius illo die domo exiret, quidam astrologus obviam factus cur serius prodiret interrogabat:

- καὶ τὰ μεγάλα φράσσοντος αὐτῷ τῶν δνειράτων,
βαρυνενθήσας ὁ πολὺς ἐκείνος ἀστρολόγος
“ ἄνθρωπε, τί πεποίηκας; ” ἀνέκραγεν ἐκ βάθους·
- 1850 “ δεσπότην ἀπεκόνησας ἡμῖν καὶ βασιλεία. ” C
τοῦ δὲ παιδὸς ἐλαύνοντος εἰς αὖξιν ἡλικίας,
κὰν τοῖς ἀγροῖς διάγοντος σὺν τοῖς αὐτοῦ τοκεῦσιν,
καὶ τερπομένου θειρισταῖς καὶ τοῖς ἀμαλλοδέταις,
καὶ ταῖν χεροῖν ἐμφέροντος ἄρτον καὶ σιτουμένον,
- 1855 ἄφνω φοιζήσας ἀετὸς ἀφήρπασε τὸν ἄρτον,
καὶ πτερυχθεὶς μετάρσιος ἐπῆρτο πρὸς ἄερα,
καὶ πάλιν ἐπικαταπτὰς ἀπέδωκε τὸν ἄρτον.
ἐπεὶ δὲ πρὸς βασιλεῖον ὕψος ἀναβεβήκει,
θνυμώδης ἦν, ἀκρόχολος, δρηγλιος, ὄρημητις,
- 1860 καὶ πάλιν ἐδμετάφορος ἐγίνετο καὶ πρῶος.
ὥς οὖν ἐκάθητό ποτε δικοθετῶν καὶ κρίτων
καὶ πότμον ἀπεφῆνατο κατὰ πολλῶν ἀνθρώπων,
ἀνὴρ Μηκίνης τις σοφὸς μὴ σθένων πλησιᾶσαι
καὶ νοθετῆσαι Καίσαρα (τὸ πλῆθος γὰρ ἀπεῖργε) D
- 1865 χάριτη πιστεύει γράμματα, σφραγίδι σημειοῦται.
ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα “ δήμιε, παῦσαι κρίτων. ”
καταστοχάζεται καλῶς, τὸν χάριτην ἀκοτιζέει.
καὶ Καίσαρ τοῦτον κατιδὼν τὴν δέλτον ἀναπτύσσει,
καὶ τοῖς γραφεῖσιν ἐντυχῶν ἀνίσταται τοῦ θρόνου,
- 1870 καὶ τίθεισιν ἀκύρωτον πάντα τὰ ψηφισθέντα.

1856 πτερουθεὶς A

1868 τὸν χάριτην B

quo indicante natum esse sibi filium, graviter suspirans astrologus, artis suae peritiam celebris, “quid hoc rei est?” exclamat. “dominum atque regem nobis genuisti.” iam cum puer adolevisset, ac in praediis paternis degens messoribus et manipulorum colligatoribus oblectaretur, forteque panem aliquando manibus gestaret eoque vesceretur, superne delata in ipsum magno cum strepitu aquila panem eripuit, moxque complosis alis in aera sublimis avolavit, deinde vicissim sese demittens panem ei reddidit. ad imperium ubi pervenisset, iracundus admodum erat, biliosus, et iusto quidem concitior: sed rursus ad sese facile redibat et mitescibat. quare cum aliquando pro tribunali sederet causasque cognosceret ac multos mortales capitis damnaret, vir quidam sapiens, cui Maecenatis esset nomen, propius accedendi potestatem non habens ut Caesarem moneret (nam excludebatur ab ingenti hominum multitudine) literas quasdam in chartam perscribit, eamque deinceps obsignat. eas literas sententiam huiusmodi continebant “desine iudicem agere, carnifex.” hanc chartam directo in Caesarem ei acclatur, qua conspecta et resignata, verbisque perscriptis in ea lectis, de tribunali surgit, quaeque prius erant decreta, tanquam irrita revocat.

Const. Manassei.

6

- Τούτῳ συνῆν διδάσκαλος Ἀλεξανδρεὺς τὸ γένος,
 ἤν κλῆσιν Ἀθηνόδωρος, πάσης σοφίας πλήρης,
 καὶ τρόπους ἰκανώτατος ῥυθμίζειν καὶ παιδεύειν.
 οὗτος ἔρωτοκράτητον τὸν Καίσαρα γινώσκων
- 1875 καὶ τὸ μὲν ὄλον πορνικόν, τὸ δὲ τῶν ἄλλων χεῖρον,
 P 39 ὄρεκτιῶντα γυναικῶν ἀνδράσιν ἔλευγμένων,
 καὶ τοὺς ὁμόζυγος αὐτῶν ἕπηρετῆν τῷ μύσει
 δεσποτικῶς προστάττοντα καὶ τυραννικωτέρως,
 ἀπάγειν τοῦτον ἔσπευδε τῆς λύσεως τῆς τοῦ πάθους.
- 1880 ἐπεὶ δ' οὐ μετετίθετο Καίσαρ τοῦ φαύλου βίου,
 ὁ θαυμαστὸς κωδηγητῆς τοιοῦτόν τι τεχνάται.
 ἰδὼν ὀλοφυρόμενον ἀνθρωπον καὶ θρηνοῦντα
 τῶν τῆς συγκλήτου καὶ λαμπρῶν καὶ τῶν εὐτυχεστέρων
 (καὶ γὰρ αὐτῷ προστέτακτο φορεῖν καταστέγων
- 1885 τὴν γαιμετὴν ἐγκλείσασθαι καὶ τῷ κρατοῦντι πέμψαι)
 B παρεγγυᾶται μὴ πενθεῖν μηδὲ βαρέως φέρειν,
 αὐτὸν δ' ἀντὶ τῆς γυναικὸς ἐγκλείσαι τῷ φορεῖν
 καὶ στέλλαι πρὸς τὸν Καίσαρα· τοῦτο γὰρ δεόν εἶναι.
 καὶ μόλις μὲν, συμπεῖθει δ' οὖν. τίνα τὰ μετὰ τοῦτο;
- 1890 εἴσεισιν Ἀθηνόδωρος, εἴσεισι ἕξφοσ φέρων.
 πέμπεται πρὸς τὸν Καίσαρα σημειωθεὶς σφραγιδι.
 ὁ Καίσαρ ὑποδέχεται, ῥήγγουσι τὰς σφραγιδας.
 ἔξεισιν Ἀθηνόδωρος τὸ ἕξφοσ ἐπισείων.
 θαμβεῖται Καίσαρ κατιδὼν, τῷ δέει κρυσταλλοῦται.
- 1877 τῆ πράξει R 1888 εἶναι δεόν AR 1889 ταῦτα RR

Habebat idem Caesar magistrum quendam secum, Alexandrinum patria, nomine Athenodorum, omni sapientia et doctrina excultum, formandorumque morum longe peritissimum. hic cum animadverteret Caesarem in libidines et exortationes propensum esse, ac praesertim in peiori delinquere, quod mulieres maritatas appeteret, earumque coniuges cogeret ut huic improbo facinori subservirent, non heriliter eis tantum imperans sed etiam more tyrannico, totus in hoc erat, ut Augustum ab eo furore vitioque revocaret. cum autem Caesar vitam sceleratam missam non faceret, admirandi praeceptor ingenii quiddam tale molitur. forte plorantem ac lamentantem conspiciebat hominem senatorium, lauta fortuna, clarum. quippe mandatum ei fuerat ut in operta lectica conclusionam uxorem imperatori mitteret. eum Athenodorus hortari ne ploraret neve rem illam aegro ferret animo: se tantum uxoris loco lecticae includeret Caesari pro eius imperio mitteret. vix hoc quidem homini, sed tamen persuadet. quid inde factum? lecticam Athenodorus ingreditur gladium tenens, sigillo obsignatus ad Caesarem mittitur; Caesar lecticam accipit, sigilla revellit; exit Athenodorus gladium quatiens; Caesar eo conspecto non tantum obstupescit, verum etiam metu congelascit:

- 1895 ὄρκοις αὐτὸν καταδεσμεῖ μηκέτι τοῦτο πράξει
μηδ' ἄλλοτρίαις τοῦ λοιποῦ καταχρανθῆναι κοίταις.
Οὗτος πολὺν τῷ Καίσαρι συνδιωτρίφας χρόνον,
καὶ μέλλων ἀπαλλάττεσθαι πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην,
ἐπέπερ εἶδε Καίσαρα δύσσοργον καὶ θυμώδη
- 1900 καὶ τάχιον ἐκφέροντα τὰς κολαζούσας ψήφους,
ταχέως δὲ τὴν τοῦ θυμοῦ πυρκαϊὰν σβεννόντα
καὶ τρόπους μεταπίπτοντα πρὸς φιλανθρωποτέρους,
κίψας αὐτοῦ πρὸς ἀκοὰς ὡς δὴ καταφιλήσων
"ὦ Καίσαρ" ἔφη "σεβαστέ, τοῦτό σοι λείπει μόνον·"
C
- 1905 μὴ πρὶν τὰς ψήφους ἔκφερε πρὶν ἐν σαυτῷ καλήσης
τὸν τῶν γραμμάτων ἀριθμὸν τῶν εἴκοσι τεσσάρων."
ὁ δὲ στενάξας βύθιον καὶ πρὸς ἐκείνον βλέψας
"ἔτι σου χρῆζω τῆς καλῆς" ἔφη "παιδευγυίας.
καὶ πάλιν ἔσο σὺν ἐμοί, καὶ Ῥώμη σε καθέξει."
D
- 1910 Οὗτος ὁ Καίσαρ ἤλανε τοὺς μετεωρολόσχας,
μύθους κυδαίνων τοὺς σοφοὺς τιμαῖς ταῖς προσυχούσαις.
τοσοῦτον δὲ πεφίλητο παρὰ τῶν ὑπηκόων,
ὥστε τὸν βίον ἐκλείπειν μέλλων ἀντὶ Ῥωμαῖος
ἐπέτρεψε τοῖς ἑαυτοῦ παισὶ καὶ διαδόχοις
- 1915 χωριστηροὺς τοῖς θεοῖς προσενηκεῖν θυσίας,
ὅτι, φησί, τὸν σεβαστὸν ζῶντα καταλιμπάνει.
ᾧ δὲ καὶ Καίσαρ ἐμέλλεν ἀπαίρειν τῶν ἐνθάδε,

1903 αἰς δὴ] δῆθεν R
1915 ἐπενηκεῖν R

1905 ταύτῃ A

1909 ἔση A

sacramentis semet obstringit, quibus nihil eiusmodi se desinceps commis-
surum pollicebatur, nec toros alienos amplius contaminaturum.

Cum autem longo tempore vixisset apud Caesarem Athenodorus, iam-
que reversurus in patriam esset, quia Caesaris iracundiam bilemque norat,
quodque celeriter admodum sententias poenales ferret ac vicissim extincto
iracundiae rogo ad mores humaniores rediret, admoto eius auribus ca-
pite tanquam ipsum deosculaturus "Auguste Caesar" inquit, "unum modo
tibi deest. cave prius sententias tuleris, quam 24 literarum nomina te-
cum ipse recitaveris." tum ille gemitu ex imo corde ducto Athenodorum
intuitus "adhuc" ait, "tuae praeclarae institutionis ego. quapropter
amplius apud me tibi vivendum Romaeque haerendum erit."

Hic Caesar eos profligans et eiiciens qui de rebus sublimibus et cae-
lestibus arroganter nugantur, solos viros sapientes ac doctos honoribus
afficiebat. tam carus autem subditis erat, ut Romanus quidam in fata
concessurus liberis suis atque posteris mandaret ut gratiarum actionis
ergo sacrificia diis offerrent, quod moriens Augustum incolumem post se
relinqueret.

Caesar ipse de vita migraturus adstantibus sibi consulibus et plebeis

- παρασιτησάμεκος αὐτῷ δημότις σὺν ὑπάτοις
 "πηλίνην" ἔφησεν "εὐρών τὴν τῶν Ῥωμαίων πόλιν
 1920 καλλίπυργον πεπολίηκα λιθίνην στερεομένην.
 ἐπεὶ δὲ καὶ μεθίσταμαι τῆς τύρβης τῶν πραγμάτων,
 κρυτῆσαι βούλομαι πολλοὺς ἐπὶ τῇ τελευτῇ μου
 καὶ χρῆσασθαι γελοιασμοῖς καὶ κροταλίσαι χεῖρας
 ὡς ἐπὶ μίμου τελευτῇ γελοιαστοῦ καὶ παίκτου."
 P 40 1925 καὶ ταῦτα διετάξατο τοῦ βίον καταπαύων.
 ἐφ' ὅλοις δὲ πενήκοντα σὺν ἕξ κρατίσιν χρόνοις
 τὴν ὀφειλὴν ἀπέδοτο, κατέβαλε τὸ χρέος.
 Τοῦτον τοῦ Καίσαρος ἀρχῆς τοῖς σκήπτροις ἐφεστῶτος
 ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ μὴν πρὸς τῷ δευτέρῳ
 1930 ὁ συναΐδιος πατρὶ καὶ κοσμοκτίστῳ λόγος,
 εἰσδὺς νηδὺν τὴν καθαρὰν νεάνιδος ἀφ' ἄθρου,
 τὴν σάρκα συνεπήξατο ταύτης ἐκ τῶν αἱμάτων,
 καὶ σὺν αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ἐπέφαινε ἀνθρώποις,
 θεότιτοι παντέλειος καὶ φύσει βροτησίᾳ.
 1935 Τοῦ σεβαστοῦ δὲ Καίσαρος τὸν βίον ἐκλιπόντος
 B ἀρχηγεῖται Τιβέριος, ὃς τὰ μὲν πρῶτα πρῶος
 ἐπῆρχε καὶ μειλχίος καὶ τρόπου φιλοδώρου,
 ἀλλ' ἑστέρον ἐξώκειλεν εἰς ἦθος μαιφόνον
 καὶ γνώμην ὑπομόχθηρον καὶ ἄνυπαροψυχίαν.
 1940 ἄρτι δὲ τέως παρελθὼν ἐπὶ τὴν βασιλείαν
 οὕτως ὑπερπεφίλητο τοῖς ὑπὸ χεῖρα πῦσιν
 1919 τὴν πόλιν τῶν Ῥωμαίων R 1922 καλῆς vel καλῶς M
 1923 χεῖρε M 1925 διετάττετο ARR v. 1926-7 om RR
 v. 1929 om RR 1933 ἐπέφαινε ARR

"quam luteam" inquit "inveni Romanam urbem, eam pulchris exornatam
 turribus lapideam firmamque reddidi. et quoniam mihi nunc e turba re-
 rum humanarum erit excedendum, multos in obitu meo plausum edere volo
 ac ludos facere tanquam in mimi et ludionis obitu." quae quidem pro-
 ferebat tanquam vitae mortalium illudens. cum autem totos 56 annos
 imperasset, naturae debitum persolvit.

Eodem Caesare potiente rerum coaeternus ille patri sermo, conditor
 mundi, castam incorruptae iuenculae alvum ingressus ex eius sanguine
 carnem sibi compegit, cum qua inter homines conspectus est, tam divi-
 nitate quam humana natura plane perfectus.

Posteaquam vero Caesar Augustus e vivis excessisset, Tiberius ad
 imperium pervenit; qui ab initio quidem mitis blandus liberalis erat, sed
 deinceps ad sanguinarios mores, improbitatem atque sordes exorbitavit.
 recens autem ad imperium evectus adeo subditis omnibus carus erat, ut
 absque satellitio custodiaque corporis tam noctu quam interdiu, quocun-
 que vellet, iret. quos urbium praestores vel tributorum exactores cou-

- ὡς φυλακῆς τε καὶ φρουρᾶς καὶ δορυφόρων ἄτερ
βαδίζειν ὅπου δὴ ποτε νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.
εἰ δέ τισιν ἐπέτρεψε πόλεως στρατηγίαν
- 1945 ἢ τὴν τῶν φόρων εἴσπραξιν, οὐκ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
ἐκ τῆς ἀρχῆς παρέλκε καὶ τῆς ἡγεμονίας,
ἐκείνο τὸ θρυλούμενον λέγων τοῖς ἐρωτῶσιν.
ἄνθρωπος ἦν κατάνοσος, τοὺς πύδας ἠλκωμένος·
ἰχώρων πέπλητο πολλῶν δυσόδμων δυνειάτων.
- 1950 αἱ μύται κατεχόρευον ἐκείνου τῶν τραυμάτων, C
τὰς σηπεδέφνας ἔβδαλλον, ἐμύζων τοὺς ἰχώρας.
δύναται δὲ βυλλόμενος καὶ τληπιθῶν ὁ κάμων
οὐκ ἀπεσόβει τὰς δεινὰς καὶ θρασυτάτας μυίας.
ὡς δὲ τις κατωκτείρησεν ἐπικαμφθεὶς τῷ πύθει
- 1955 καὶ τὰς δὴ μυίας ἐμίλλεν ἐκείθεν ἐκδιώκειν,
ὁ πάσχων ἀνεβόησεν "ἄνθρωπε, ταύτας ἄφες,
μή πως αὐτῶν διωχθειῶν ἄλγος μοι προξενήσῃς·
αἱ μὲν γὰρ κορεσθεῖσαι μου μελῶν τῶν σεσηπῶτων
βραχέα με λυπήσουσιν, ἂν δ' ἐπιπτῶσιν ἄλλαι,
- 1960 προσφῶσαι βιαιότερον εἰς πλεόν πικρανοῦσι." D
ταῦτ' ἔλεγε Τιβέριος περὶ τῶν φορολόγων,
χρονίζειν λέγων δεῖν αὐτούς, ὡς κόρον ἐσχηκότας
πραότερον προσφίρεσθαι τοῖς φορολογουμένοις.
εἰ δέ τινα κατέμαθε τῶν εἰσπραττόντων φόρους
- 1965 εἰς πλεόν ἐκφερόμενον τοῦ διατεταγμένου
καὶ χρηματίζοντα βαρὺν καὶ πέρον τοῦ μετρίου,

1946 παρήγγε A 1959 βραχέως M λυπήσειν ARR ἐπιπταίειν M
1963 προσφίρειντο ARR 1965 πλεῖον M 1966 τοῦ μετρίου
πέρα R

stituebat, ab iis officiis intra breve tempus non removebat, causam rei
suscitantibus notum illud ac pervulgatum respondens, hominem videlicet
aegrotum fuisse, cui pedes exulcerati essent, multis humoribus foetidis et
sanatu difficilibus referto. in eius ulcera muscas involare solitas, ac pu-
tredines illas exhaurire. quae res tametsi dolorem aegrotanti afferret,
non tamen eum molestas illas et audaces admodum muscas abegisse. cum
autem misericordia quidam motus ob viri calamitatem muscas abigere vel-
let, aegrotum exclamasse "missas illas fac quaeso, mi homo, ne abactis
iis doloris mihi maioris auctor sis. nam istae de membris meis putribus
satiatae parum mihi molestiae sunt amplius exhibiturae: sin autem aliae
advolarint, violentius adhaerendo magis me oruciabunt." haec de publi-
canis dicere Tiberius solebat, monens ut diutius tolerentur, quo tandem
satiati benignius illos tractant a quibus exigenda sint tributa. quodsi quem
publicanum accepisset modum sibi praescriptum excessisse, ita ut gravis

κολάσειν ὑπέβαλεν αὐτὸν ἀλγεινότεραις,
ἀναβοῶν καὶ κεκραγῶς ἑτέραν παροιμίαν
"τὸν πόκον περικείρεσθαι βούλομαι τῶν προβάτων,

1970 ἀλλ' οὐ ξυρᾶσθαι δεσμενῶς μέχρις ἐπιδερμίδος."
τοιούτος ἦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' οὐχὶ μέχρι τέλους·
καὶ γὰρ ἐκόλαζε πικρῶς πολλοὺς τῶν ἀναιτίων,
ἀσυμπαθῶς μισοφρονῶν, καὶ τόσον ἐμισήθη
ὡς ὀνομάζεσθαι πηλὸς αἵματι περυσμένος.

P 41 1975 ἄνδρα καὶ γὰρ ὑπατικὸν καὶ τῶν εὐγενεστέρων
τὴν κεφαλὴν ἀφείλετο καὶ σὺν αὐτῇ τὸν πλοῦτον,
τοῦτο καὶ μόνον ἐπειπῶν, ὅτι τὸ νόμισμά μου
φέρων ἐπικολπίδιον καὶ ὄψαρον εἰς τόπους
καὶ σκυβαλώδεις πυρελθῶν βύρος γαστρὸς ἐκένου.

1980 Τοῦ Τιβερίου τοῦτον δὲ κατέρχοντος Ῥωμαίων
τὸν Ἰησοῦν μου τὸν γλυκύν, τὸν τῆς ζωῆς ταμίαν,
ἐπὶ σταυροῦ καθήλωσαν Ἑβραῖοι καὶ Πιλάτος.
μετὰ δὲ τὴν καθάρσειν τοῦ στυγερτοῦ θανάτου
καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μνήματος ἐξέγερσιν τοῦ κτίσιου

1985 καὶ μετὰ τὴν ἐνσώματον ἔπαρσιν ἐκ τῶν κάτω
μέχρι καὶ Ῥώμης ἔδραμε Μαγδαληνὴ Μαρία
τῇ γλώσση κατατρέχουσα τῶν παρηνομηκότων,
καὶ Τιβερῶν τὸν θυμὸν τοσοῦτον ἔπανῆψεν
ὡς βουρτάτῳ καὶ πικρῷ πάντας κολάσαι πότμῳ

B
1990 τοὺς ἱερεῖς καὶ γραμματεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν Πιλάτον.

1970 ἄχρῖς AR 1972 ἐναντίων M 1980 Ῥωμαίους A
1987 καταλέγουσα M 1988 ἐπανῆψεν R 1989 δεινῶ AR

esse subditis perhiberetur, supplicii hominem multabat, tritum illud pro-
verbium adiciens "τοιοῦτος ἦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' οὐχὶ μέχρι τέλους us-
que deglubere," talem igitur ab initio se gerebat, sed in eo proposito ne-
quaquam perstitit. nam deinceps durior factus acerbe puniebat etiam in-
sones, citra commiserationem ullam se caedibus polluens. unde tantum
contra se odium excitavit ut vulgo lutum sanguine mistum appellaretur.
non dubitavit aliquando virum consularem et nobilem interficere ac facul-
tates eius diripere, solam hanc causam afferens, quod Tiberii numisma
in sinu gestans accessisset ad foeda stercoreaque loca ibique ventris onus
evacuasset.

Hoc Tiberio Romanis imperante dulcem Iesum meum, vitae largite-
rem, Hebraei et Pilatus cruci affixerunt. post devictam vero mortem il-
lam execrabilem, cum hic rerum opifex e sepulcro resurrexisset deque
locis inferis corpore suo sublatus in caelum esset, Maria Magdalena Ro-
mam usque cucurrit, et sceleratis illis accusatis tantopere Tiberium ad
iram commovit ut omnes gravi acerbisque morte multaret.

- Ὡς δὲ ποτε Τιβέριος ἠρπάγη τῷ θανάτῳ,
 ἐν ἔτεσιν πρὸς τοῖς τρισὶν εἴκοσι βασιλεύσας,
 εἰς Γάϊον μετέπεσε τὸ τῶν Ῥωμαίων κράτος,
 θυγατριδοῦν ὑπάρχοντα Καίσαρος Τιβέριου
- 1995 ὃς ὢν καὶ ἑνπαρόβιος καὶ φονικὸς τὸν τρόπον
 παρθένους διεκόρησε γησίας αὐδομαίμους,
 ἔπαιζε δὲ σὺν κυβευταῖς ἄχρι τοῦ περιόρθρου.
 σὺν τοῖς συμπόταις δὲ ποτε κυβέων ἐν Γαλλίαις
 καὶ δυσκληρῶν καὶ δυσπραγῶν ἐν τῷ παιγνίῳ τούτῳ,
- 2000 καὶ τὸν θησαυροφύλακα βλέψας βαρυσθυμοῦντι C
 διὰ τὸ πᾶν κεκένωτο τοῦ θησαυροῦ χρυσίον,
 ἔξαναστὰς ἐκέλευσεν ἐκθερισθῆναι ξίφει
 πολλοὺς χρυσίῳ βρῖθοντας, εὐθνηρομένους πλούτῳ.
 ἐκείθεν οὖν μετήντησεν ὄλας χρυσοῦ λίμνας.
- 2005 οὗτος ἰδὼν ποτε πηλὸν ἐν στενωπῷ τῆς Ῥώμης
 κόλποις Οὐδεσπασιανοῦ τοῦ στρατηγικωτάτου
 βληθῆσεσθαι προσέταξεν· ἦν γὰρ ἀγορανόμος.
 Ὡς δ' ἀπεσφάγη Γάϊος ἐν μέσοις ἀνακτόροις,
 ἰδύνας τὸ βασίλειον τέσσαρσι χρόνοις κράτος,
- 2010 ὁ Κλαύδιος ἠγήσατο παραλαβὼν τὸ κράτος·
 ὃς οὕτω δειλοκάρδιος καὶ τρομερὸς ὑπῆρχεν
 ὡς τοὺς φοιτῶντας παρ' αὐτὸν ἀνερευνᾶν προστάττειν,
 μήπως ἐπικολπίδιον τύχοι τις κρύπτων ξίφος. D
 εἰ δὲ ποτε συμπόσιον γηθύσσνον συνίστη,
- 2015 περιεστῆκεσαν αὐτὸν ὀπλιῖται δορυφόροι.

2000 βλέπων RR 2005 φύμης MR v. 2008 om R, 2009
 om RR. hunc vulgo post 2004 ponunt. 2012 πρὸς AR

Cum autem Tiberius in fata concessisset, imperio per 23 annos administrato, Gaius rerum potitus est, Tiberii Caesaris e filia nepos; qui cum foedam vitam ageret caedibusque gauderet, etiam germanis sororibus suis adhuc virginibus vitium obtulit. solebat et cum aleatoribus ad auro-ram usque ludere. cumque accideret aliquando in Galliis ut cum quibusdam conviviis aleam exerceat infelici conatu, thesaurique praefectum eo nomine tristem videret, exhaustis omnibus in aerario pecuniis, de convivio surgens interfici quosdam opulentos iussit, eoque pacto tantum non stagna quaedam auri consecutus est. quodam tempore lutum Romae in angiporto conspicatus mandavit ut illud in Vespasiani, qui tum aedilis erat, sinum coniceretur.

Interfecto autem in regia Gaio post annum regni quartum, Claudius sceptris in se translatis imperio potitus est. erat is adeo formidolosus atque trepidus, ut accedentes ad se perquiri vellet num quis forte gladium in sinu abditum gestaret. quodsi convivium celebrare sui exhilarandi causa vellet, armati milites et satellites circumstabant. cum autem

κρατήσας δὲ τρισκαίδεκα τῆς βασιλείας ἔτη
Κλαύδιος ὁ δειλότατος φαρμάκοις ἀναιρεῖται.

- Κλαυδίου φαρμαχθέντος δὲ Νέρων ὁ μητροκτόνος
παρεισεφθάρη κάκιστα τοῖς τῶν Ῥωμαίων σκῆπτροις.
- 2020 ἦν δ' ἀσιγῆς καὶ βδελυρῶς καὶ πλήρης ἀσωτίας,
ἦττων γαστρῶς καὶ τῶν γαστρῶς, φιλονος, φιλοπότης.
οὗτος πολλοὺς ἐπήγαγε θανάτοις πικροτάτοις,
καὶ τὴν μητέρα σὺν αὐτοῖς. εἶποι τις ἂν δικαίως
ἔτι κακὸν εἰσήνεγκε τοιοῦτον τοῖς ἐν βίῳ.
- 2025 ἐπικατέθυσε δ' αὐτῇ καὶ τὴν ὁμοζυγοῦσαν.
- P 42 κακοῖς δ' ἐπαύξων τὰ κακὰ, καὶ προστιθεὶς κακίῳ,
εὐνούχῳ προσηρόμαστω πρὸς λέχους κοινωσίαν.
ἔχαιρε δὲ κιθαρωδοῖς καὶ γυναιξὶ παιστραῖς,
καὶ πᾶν κακὸν καὶ πᾶν αἰσχρὸν ἀρρητουργῶν ἐπλήρου
- 2030 σὺν ἀρχηγαῖς, γελιοασταῖς, μίμοις, ἄρματοστρόφοις.
τότε καὶ Πάρθοι τὴν ἀρχὴν τῆς Περσικῆς ἰαχύος
εἰς ἑαυτοὺς παρέσπασαν, Πέρσας δεδουλωκότις.
ὡς δὲ πολλοὺς ὁ μυσαρὸς Νέρων ἰδίῳ ξίφει,
ὡς ἀκροχάλιξ, ὡς ὕγρὸς χοῖρος ἀκρατοπότης,
- 2035 ὑπὸ παντὸς μεμίσητο τοῦ πλήθους μῖσος ἄκρον,
καὶ πάντες ἀπεστρέφοντο καὶ τὴν ἐκείνου θίαν·
αἰσχρὸν γὰρ ἀμπαν ἔπραττεν ἐν μέσοις τοῖς θεάτροις.

γ. 2016 om R δισκαίδεκα R γ. 2017 om RR 2023 τὴν
αὐτοῦ R 2025 ἐπεὶ κατέθυσεν αὐτὴν R 2027 εὐνούχον
ARR γάμον R 2029 ἐτίθει ARR 2033 ἄσπαστος AR
2034 ὡς χοῖρος ἀκροπότης M 2037 ἄπαν R

annos tredecim exegisset in imperio, vir timidissimus veneno sublatus est.

Atque ita Claudio per veneficium interempto, Nero parricida nequissime Romanum imperium in se transtulit. erat ille lascivus, impurus, luxuriae plenus, gulae ventrique deditus, vinosus. multos acerbissimis supplicis affecit, inter quos et mater ipsius fuit; quam fortasse quis non immerito caesam dixerit, quod tam improbum mortalibus principem enixa fuerit, parricidio autem conjugis quoque mactationem adiecit. omniaque mala malis et quidem foedioribus cumularet, cubicularium quendam suum coniugio sibi copulavit. delectabatur et citharoedis, iisque mulierculis quae risum concitant, et cum saltatoribus ludionibus mimis cantoribus omne facinus improbum perpetrabat, nec ab ulla turpitudine abstinebat. id temporis etiam Parthi Persicum regnum ad se traduxerunt, Persis in servitutem redactis. cum autem impurus hic Nero multos gladio sustulisset, homo nimirum porco similis et merum intemperanter ingurgitans, acerrimum omnium ordinum odium contra se concitavit, adeo quidem ut eius conspectum quoque nemo non aversaretur. nam foedissima quaeque

- μη τοίνυν ἀνεχόμενοι Ῥωμαῖοι ταῦτα βλέπειν,
 μηδὲ δουλεύειν φέροντες ἠνιοστρόφῳ μίμῳ,
 2040 ἐπῆλθον ἀναιρήσοντες· τοῦτο δὲ γινῶς ὁ Νέρων
 αὐτὸν διεχειρίσατο, τοῦτ' ἐπειπὼν ἐν τέλει
 "ὄλον, ὦ ζεῦ, καθαρωδὸν ὁ βλος ζημιούται!"
 ἔτη κρατήσας τέσσαρα πρὸς πληρεστάτους δέκα.
 Γάλβας κατήρξε μετ' αὐτόν, καὶ μετ' ἐκείνον Ὄθων,
 2045 ὁ μὲν ἐπὶ γενοσάμενος μῆνας τοῦ κράτους μόνον,
 ὁ δ' οὐδὲ πλέον τῶν τριῶν μηνῶν σκηπτοκρατήσας.
 καὶ μετ' αὐτῶν Βιτέλλιος, ὃς τοῖς ἀστερολόγῃσιν
 κηρύγματα προστέθεικε φεύγειν ἐξ Ἰταλίας·
 οἱ δ' ἀντιπροτεθείκασι "φεῦγε τοῦ βλον, Καῖσαρ,"
 2050 καὶ τὴν ἡμέραν γράψαντες καθ' ἣν ἀποκτανθεῖ· C
 μῆνας ὀκτὼ κρατήσας γὰρ ἔργον μαχαίρας ὤφθη.
 Τούτων λοιπόντων τὴν ἀρχὴν καὶ σὺν αὐτῇ τὸν βλον
 στρατὸς Οὐδеспασιανῶ ψηφίζεται τὸ κράτος,
 τὸ κάλλος περιμειροῦσι τῆς Ἰουδαίας τότε.
 2055 κἀκεῖνος μὲν ἀπέχετο ναυστοληθεῖς πρὸς Ῥώμην,
 τὸν δὲ γενναιοκάρδιον υἱὸν αὐτοῦ τὸν Τίτον
 Ἱερουσαλήμ πολιορκεῖν ἀφῆκε σὺν δυνάμει,
 ἀναγορεύσας Καίσαρα διάδοχον τοῦ κράτους·
 ὃς μετὰ μόχθους ἱκανὸς καὶ τὰς ἀνδροκτασίας
 2060 καὶ τὰς θαλάσσας τῶν συχνῶν αἰμάτων καὶ τοὺς φύρους,
 ἕφ' ὧν κατηρυσθῶθησαν Σιών αἱ πεδιάδες

2039 ἠνιοστροφονμίμῳ M 2040 ἐπῆλθον M v. 2043 om. R
 2047 αὐτοῦ RR, αὐτοῦς A v. 2051 om. RR 2053 στρα-
 τὸς τῷ Οὐδесп. M

media in aula designabat. quapropter Romani, qui haec amplius intueri non possent nec aurigae ac mimo servire vellent, invadunt hominem tanquam interfectori; quo ille cognito manus ipsemet sibi attulit, his ad extremum verbis pronuntiatis "qualem, o Iuppiter, citharoedum mortales amittunt."

Post Neronem Galba imperio potitus est, post Galbam Otho, post utrumque Vitellius; qui edictis propositis astrologos Italia iussit excedere. illi vero scriptis vicissim propositis responderunt "tu vita, Caesar, excedito." simul ipsum diem indicarunt quo interficiendus esset. itaque mensibus octo rerum potitus gladio caesus perijt.

Posteaquam hi et imperandi et vivendi finem fecissent, exercitus Vespasianum imperatorem reanuntiarunt, qui tum temporis Iudaeam exscindebat. itaque Romam ille cum classe profectus est, magnanimo filio suo Tite cum copiis ad expugnandam Hierosolymam relicto, cum Caesarem ac imperii successorem illam designasset. ab eo post magnos labores caedes quassique maris in morem effusus cruores, quibus campi Sio-

- D και δόρατα γέγονασι λυθρόφυρτα και ξίφη,
 ἄσπίδες αἰμοφόρυκτοι, φονοσταγείς παλάμαι,
 τέλος περιγεγόμενος πόλεως τῆς δόλβιας
- 2065 τὰς ὄχυράς οἰκοδομὰς και πύργους τοὺς ἐδπύργους
 πυριφλεγείς πεποίηκε και τὸν νυδὸν καθεῖλε,
 πολλὰ πολλάκις ἐπ' αὐτῷ στενάζουσ και δακρύσους,
 και πόλιν τὴν περικυλλῆ τὴν μυριανδρουμένην ·
 ἠσβολωμένην τέθεικε, καπνῷ μεμορνημένην,
- 2070 ὡς περιστῆναι τὴν πολλὴν ἐκείνην εὐανδρίαν
 εἰς ἄπορον και Σκυθικὴν, ὃ φασιν, ἐρημίαν.
 παρέτου γενομένου δὲ τοῦ κράτορος ἐκ γήρους
 και νόσῳ καταλύσαντος τὸν βίον και τὸ κράτος,
 ἔτεσι βασιλεύσαντος οὐ πλείω τῶν ἐννέα,
- P 43 2075 Τίτος παρήλθεν εἰς αὐτό, θεῖος ἀνὴρ και πρῶτος,
 ἀνὴρ φιλοδωρότατος, προετικὸς χρημάτων,
 και τῆς ἀρχῆς κατὰξιος και τῆς ἡγεμονίας,
 κἄν ἦσαν ἄλλαι πλείονες ἄρχαι και βασιλείαι,
 και ταύτας ὦν ἐπάξιος διέπειν και συνέχειν.
- 2080 τούτου τὸ περιλάλητον και θανυμαστὸν ἐκείνο
 “οὐκ ἐγενόμην βασιλεὺς τῆμερον οὐδὲ κράτωρ ·
 οὐδένα γὰρ κατήντησα θεῖοις ἐδεργεσίαις.”
 τούτου τὸ πολυῦμνητον ἐκείνο και γενναῖον
 “οὐ χρὴ τὸν θειασόμενον πρόσωπον βασιλέως
- 2085 παλινοστεῖν περιλυπον ἐν σκυθρωποῖς προσώποις.”
 ἀλλ' ἔφθη προαρπάσασα νόσος ἢ παλαμνυία

2062 λιθόστρακτα R. an λυθρόστρακτα ? 2068 τῆ* μ.]
 και μ. AR v. 2076 om. M παρεκτικὸς R 2081 σῆμερον R

nīs rubefacti sunt, hastarum gladiatorumque vibrationibus respersi, tandem urbs opulenta beataque in potestatem redacta est, munita aedificia, cum turribus egregiis igne concremata, templum ipsum deletum; cuius nomine saepenumero Titus ingemiscebat et illacrimabat. hoc modo urbem pulcherrimam et populosissimam in fenum atque cineres redegit, ita ut habitatoribus aeterea frequens deinceps in miseram tristemque solitudinem commutaretur. cum autem Vespasianus imperator senio morboque confectus e rebus humanis excessisset, annis in imperio non amplius novem exactis, successit ei Titus filius, vir plane divinus, mitis, liberalissimus, opum dissipator, imperio dignus, immo dignus qui plura etiam imperia, si quidem exstiterent, administraret ac tutaretur. eius est vox illa celebris et admiranda “imperator hodie non fui, quia neminem beneficio affeci.” eiusdem et altera vox valde laudata viroque generoso digna, cum diceret eum qui faciem imperatoris intueatur, tristi vultu ab eo discedere non debere. sed enim morbus letalis ante hominem elegau-

- πρὸ χρόνου τὸν πανδέξιον, κρατήσακ' ἔτη δύο. B
 τροχοῦ δ' ἡ ἄστατος φορὰ καὶ ὁ πετιδὸς τῆς τύχης
 κακῶς τῷ Δομετιανῷ τὸ κράτος ἐγχειρᾷ,
 2090 φνέντι μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων ἐξ ὧν Τίτος,
 οὐδὲν δὲ φέροντι κοινὸν οὐδ' ἀδελφὸν πρὸς Τίτον,
 ὡς εἶναι τὸ θρυλούμενον πανάληθες ἐκείνο
 "ἄμεις καὶ ποτιστήριον ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλου,
 ποδονιπτήρ καὶ κέπελλον ἐκ τῶν αὐτῶν χωμάτων."
 2095 ἦν γὰρ ἐρμιοιζήματος, κάπηλος τῶν πραγμάτων,
 διεψῶν αἱμάτων καὶ σφαγῶν, μάγειρος τῶν ἀνθρώπων,
 κρεανομῶν ἀσυμπαθῶς, βρυχώμενος ὡς λέων.
 τούτῳ προεἶπε τις σοφὸς ἀνὴρ ἀστερολόγησ
 πότε καὶ πῶς τεθνήξεται, τίς μετ' αὐτὸν κατάρξει' C
 2100 ὁ δὲ παραστησάμενος ἐγγυὸς τὸν ἀστρολόγον
 "σοὶ δ'" "ἔφη πόσος, ἀνθρώπε, ζωῆς ἐστίν' ὁ χρόνος;
 καὶ πῶς καὶ πότε τελευτᾷς, καὶ ποῖόν σοι τὸ τέλος;"
 ἐκείνου δὲ λαλήσαντος τρανῶς καὶ φιλαλήθως
 ἔπερ αὐτὸν ἐδίδουσκεν ὁ τῶν ἀστέρων δρόμιος,
 2105 ὁ βασιλεὺς γεννακιστὴν θέλων αὐτὸν ἐλέγξει
 πυρὰν κελεύει λιπαρᾶς ἐξ ὕλης ἀναφθῆναι,
 καὶ πεδηθέντα κραταιῶς τὸν μετεωρολόγησ
 ἀκοντισθῆναι κατ' αὐτῆς περιηγκωνισμένον.

2091 κοινὸν ἀδελφικὸν R νν. 2092-3 apud Michaelem Glycam
 legi (p. 445 20-1) monet Meursius. v. 2094 om. RR; cf. 6027.
 2095 ἐρατοιοζήματος R 2098 ἀνὴρ σοφός R 2099 κρα-
 τήσει M 2101 δ' ἀνθρωπέ φησι πόσος ἐστὶ ζωῆς R 2102 σου M
 2104 ὁ δρόμιος τῶν ἀστέρων R, ὁ χρόνος τῶν ἀστέρων AM 2106 λ.
 παρῶν MRR

tissimum abripuit quam biennium imperasset; ac instabilis rotæ cursus cum alea fortunæ Domitiano imperium male detulit. erat is quidem natus iisdem parentibus quibus et Titus: sed nihil cum Tito commune ac germanum habebat. quo factum ut verbum illud vulgo tritum in his verum esset "matula et poculum ex eodem vitro." quippe Domitianus avarus erat et quasi caupo quidam pecuniarum sanguinis et caedium avidus, hominum coquus, citra commiserationem carnibus humanis dilaniandis deditus, leonis in morem rugiens. prædixit ei quidam vir doctus et cursus siderum peritus, quando et quo pacto periturus esset et quis ei successurus. ille vero arcessito ad se astrologo "at tibi," ait "quantum restare temporis ad vivendum existimas, homo? quove pacto, et quando morieris? quem habebis exitum vitæ?" de quibus ille cum recte ac vere discernisset ut ex astrorum motu edoctus erat, imperator hominem convincere volens tanquam impostorem, rognm ex materie pingui structum accendi iubet, astrologumque firmiter colligatum constrictis brachiis in

ἀνήπτο μὲν ἡ κάμινος, ἤρητο μεταραία

2110 ἡ φλόξ, ἠπέλει φοβερὸν, ἐφόβει καὶ μακρόθεν·
φρικῶδες ἔβρεμε τὸ πῦρ, ἀέρα περιήχει·

ὁ δ' ἀστρολόγος πεδηθεὶς ἔκειτο μηδὲν πτήξας.
τί μετὰ ταῦτα τὸ συμβάν; ἐπήρθη ποθὲν νέφος,
τὸν οὐρανὸν ἠμαύρωσεν, ἠγλύωσεν ἀέρα.

D 2115 ζοφῶδες ἦν, μελάντερον, κίθυρον, δμβροφόρον·
εἶκασεν ἂν τις ποταμὸς ἐγκυμονεῖν ὑδάτων.

ἐντεῦθεν ῥήγγνται βροντὴ καὶ μυκηθμὸς ἠχεῖται,
καὶ πάντες ἦσαν ἐκποδῶν, ἔφευγον ἀνὰ κράτος,
ὁ βασιλεὺς, οἱ θεαταί, δημόται, δορυφόροι,

2120 τὴν κάμινον οἱ τρέφοντες οἱ δῆμιοι. καὶ τέλος
δμβρος πολὺς καταρραγείς τὸ πῦρ ἀποσβεννύει,
καὶ κίνες ἐπελύσαντες καὶ τοὺς δεσμοὺς φαιγόντες
τὸν ἀστρολέαχην λένουσι πολλὰ θιοκλυτοῦντα.

P 44

καὶ ταῦτα μὲν τετέλειστο περὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον·

2125 αὐτὸς δὲ μέλλων τελευτᾶν ὁ θῆρ ὁ θυμολέων
ἐν ὑπνοῖς βλέπειν ἔδοξεν ὡς ἵππου μελαντέρον
βασιλικῶς ἐπέβαινε κατὰφρακτος ὢν ὄπλοις,
ἀπορρύντων δ' ἀπ' αὐτοῦ τῶν ὄπλων αὐτομάτως
εἰς χάσμα γῆς καὶ βόθρον ἀθλίως κατηρέχθη

2130 αὐτῷ σὺν ἵππῳ καὶ στολῇ, καὶ τέλος ἠφανώθη.

Καὶ τοίνυν τούτου τὴν ψυχὴν ἐκρήξαντος βιαίως,

2112 καταπτήξας AMR

2116 ποταμὸν M

2127 ὦν] τοῖς M

illum abiici. posteaquam rogo subiectus fuisset ignis iamque sursum is se tolleret, terribile quiddam homini flamma minabatur ex longo etiam intervallo; formidabiliter ignis crepitabat, et aëra collustrabat undique, cum interim astrologus ita colligatus, ut diximus, in magna consternatione iaceret. quid quaeso deinceps accidit? nubes alicunde quaedam orta caelum obduxit et aëra totum obscuravit. erat enim illa caliginosa nigra humida, imbremque secum ferebat: existimasset aliquis eam quasi quaedam aquarum flumina parturire. secuta sunt tonitrua, et mugitus quidam auditus est. tum vero universi semet in fugam conicere, imperator, spectatores, vulgus hominum, satellites, ii qui caminum materie suggesta inflammabant, ipsi denique carnifices. ad extremum imber maximus de caelo lapsus ignem exstinxit, canesque supervenientes arrosis vinctis astrologum opem divinam assidue implorantem liberarunt. eiusmodi quiddam huic viro contigit. ipsa vero bellua, leonina ferocia praedita, cum vivendi finem factura esset, per quietem videre visa est se ornatu imperatorio vestitam ascendere nigrum in equum, armis undique munitam, quae cum casu quodam amisisset, in hiatu terrae praecipitari se misere putabat una cum equo et amictu, tandemque prorsus evanescoere.

Posteaquam Domitianus morte violenta decessisset, exactis in impe-

- ἐν ἔτεσι κρατήσαντος πέντε σὺν ἄλλοις δέκα,
 Νερούας τὰ βασιλεια σκήπτρα παραλαμβάνει,
 χρηστός ἀνὴρ, ἐπιεικής, κῆπος πολλῶν χαρίτων,
 2135 ὃς μυσταχθεὶς τὴν ἐκτομὴν τῶν ἀνδρικῶν κυλίνδρων
 οὐ συνεχώρει γίνεσθαι Ῥωμαίους ἐκτομίας,
 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκτέμνοντας ἀπήλανε κολάζων.
 καὶ τοῖς ἐν τέλει συνεχῶς ἰδίῳ γυμνὰ ξίφει,
 2140 τὸ δ' ἀληθές, μὴ δεδοικῶς ἂν παραντίκα θάνη·
 οὐδὲν γὰρ ἔλεγε κακὸν αὐτῷ συνεγνωκέαι.

- Ἀλλὰ καὶ τοῦτον θάνατος ταχέως ἀφαρπάσας,
 κρατήσαντα πρὸς τέσσαρσι μῆσι καὶ χρόνον ἕνα,
 Τραϊανὸν κατέστησεν ἐν αὐτοκρατορίᾳ,
 2145 ἄνδρι στρατηγικώτατον, μυριονικηφόρον,
 καρτερικόν, ἐκάρδιον, γενναῖον, μενεμάχον,
 τὰς κρίσεις ἀρρεπίστατον ζυγὸν δικαιοσύνης.
 οὗτος Κελτῶν συνέκαμψε τοὺς ἀκαμπεῖς τραχήλους,
 οὗτος ὄρμᾶς ἀνέκοψε Πάρθων φιλοπολέμων.
 2150 τότε καὶ γὰρ εἰς πλατυσμὸν ἐληλακότις οὗτοι
 πάντας κατενεμήσαντο τοὺς τῆς Ἀσίας ὄρους,
 καὶ πάσης γῆς κατέδραμον κτείνοντες πυρπολοῦντες,
 καὶ τὰς ἀλλείας ἔπηξαν ἕως Εὐφράτου ῥιθίνων.
 ταῦτα δὲ γινούσ Τραϊανὸς ἄρτι τετολημημένα,

2133 ὁ νέρβας A 2139 βλέφοιεν R 2140 θάνοι R 2144 τὸν
 τραϊανὸν A 2146 μονομάχον MRR 2147 τὰς] εἰς MR
 2148 Γετῶν RR

rio 15 annis, Nerva sceptris potitus est, vir bonus, mitis, multarum gratiarum quasi quidam hortus. is cum vehementer odisset castrationes hominum, Romanis testes excindi vetuit et excindentes multatos in exsilium egit. saepenumero magistratibus enses nudos porrigebat, in speciem quidem ut explorarent eorum acumen, sed revera ut demonstraret nequaquam se formidare ne subito interficeretur, cum quidem diceret nullius se sibi facinoris esse conscium.

Ubi mors hunc quoque celeriter abrupisset post annum imperii primum et menses quattuor, Traianus eidem successit, vir rei militaris peritiasimus, sexcentis potitus victoriis, fortis magnanimus generosus, duellis ausus cum hoste congredi, incorrupta in iudiciis statera iustitiae. hic cervices Celtarum, quae antea flecti non poterant, flexit: hic bellicosorum Parthorum impetus repressit, qui hoc tempore longe lateque diffusis universos Asiae fines populabantur, excurrabant undique, caedes perpetrabant, flammis absumebant omnia, castris ad ipsum Euphratem promotis. ea cum ab ipsis designata Traianus accepisset, quaeque foret

- 2155 καὶ τῆς ὀρμῆς τῆς Παρθικῆς ἀναμυθῶν τὸ θράσος,
 ἀπ' ἄκρων γῆς εἰς ἄκρα γῆς ὀξέως μεταβαίνει,
 καὶ συμπλακείς καὶ τὰς αὐτῶν ῥήξας φυλαγγορχίαις,
 D καὶ πεδιάδας τὰς ἐκεῖ δεῖξας σωματοστρώτους,
 τοῖς ὄροις κατηνάγκασεν ἐμμένειν τοῖς ἰδίοις,
 2160 καὶ Πάρθων τὰ σχοινίσματι συστειλας καὶ στενώσας
 καλλίνικος ἀνέλεξε, τὴν νίκην ἐορτάζων.
 οὗτος συνήλγει πάσχουσι, συνέκαμπε πονοῦσι,
 τοῖς ξένοις ἐπεκάμπτετο, φίλους παρεμυθεῖτο,
 ἀνεξικιάκως ἔφερεν ἕπασαν λοιδορίαν,
 2165 δεῖν ἐξισοῦσθαι τῷ θεῷ λέγων τὸν βασιλέα
 καὶ στόματος ἀνέχεσθαι λοιδοροῦν καὶ βλασφημίον.
 παρούσης δὲ καὶ τῆς βουλῆς καὶ τῶν ἐν τέλει πάντων
 ξίφος γυμνώσας δέδωκεν ἐπάρχῳ τῷ τῆς Ῥώμης,
 "δέξαι τὸ ξίφος" ἐπειπὼν, "κἂν μὲν ἀδίκως ἄρχῳ,
 P 45 2170 γῆσαι τῷ ξίφει κατ' ἐμοῦ, μὴ φείσῃ τῆς ζωῆς μου·
 εἰ δὲ νομίμως καὶ καλῶς καὶ μετ' εὐθουδικίας,
 ὑπὲρ ἐμοῦ γενέσθω σοι τὸ ξίφος ἐκδικοῦν με."
 Ἄλλ' οὗτος μὲν ἐξέλιπε πολλαῖς ἐμπρέπας νίκαις,
 χρόνοις ἐννέα σὺν ἐπτὰ μηνὶν ἡγεμονεύσας,
 2175 Ἀδριανῷ δὲ τῷ γαμβρῷ κατέλιπε τὸ κράτος.
 οὗτος ταῖς βίβλοις ἔχαιρε καὶ λόγοις ἐνετράφα,

2156 ὀξέως] ὀτρύνει M 2161 ἀνέταξε M 2162 νοσοῦσι ARR
 2169 κἂν μὴ νομίμως AR 2174 πρὸς RR 2176 τοῖς λόγοις
 ἔχαιρε καὶ βίβλοις R

impetus Parthici audacia cognovisset, ab extremis terrae finibus ad extremitates eis oppositas celeriter sese contulit, manum cum hoste conseruit, phalanges adversas perrupit, planities eorum locorum cadaveribus constravit, Parthos intra limites suos manere coëgit, eisque non parum artatis ad triumphum parta insigni victoria domum reversus est. sic a natura comparatus erat ut afflictis condoleret, aegrotantium miseriis afficeretur, in extraneos benignus esset, amicos solaretur, toleranter quaevis convicia ferret, cum quidem diceret imperatorem deo similem esse debere atque oris maledici petulantiam commode perpeti. gladium evaginatum in senatus et magistratum praesentia Romanae urbis praefecto cum verbis huiusmodi tradidit "accipe gladium hunc, et si quidem iniuste me in imperio gessero, contra me ipsum illo utere nec vitae meae parcito: sin legitime, recte iustaque imperavero, pro defensione mei traditum tibi putato."

Mortuus est Traianus multis ornatus victoriis, cum imperio per annos novem et septem menses praefuisset, Adriano genero successore designato. delectabatur ille libris, ac voluptatem ex doctrinarum studiis

- καὶ πάντας οὓς ἐγίνωσκε θεραπευτὰς τοῦ λόγου
 μεγαλοδώροις δωρεαῖς συχνῶς ἐδέξιοῦτο.
 ἄνδρας δ' ἐπήγετο σοφοὺς αὐτῷ συνεπομένους
- 2180 ἐν στρατοπέδοις, ἐν σχολαῖς, ἐν πάσαις ἐκδημίαις,
 καὶ πᾶσαν γῆν ἐπίανεν ἀφθόνοις χορηγίαις.
 πᾶσιν οὖν ἦν τρισέρωμος, καὶ βουλευταῖς καὶ δῆμῳ.
 οὗτος τοὺς κακογνώμονας Ἑβραίους ἀποστάντας
 καὶ ζεύγλην ἐκλακτίσαντας Ῥωμαϊκῆς ἰσχύος
- 2185 ἐπιστρατεύσας κατ' αὐτῶν ἀπώλεσεν εἰς τέλος,
 λιμῷ καὶ ἕρσει καὶ πυρὶ πάντας ἐκτρέψας ἄρδην.
 καὶ πόλιν Ἱερουσαλὴμ ἐκ βύθρων ἀνασκάψας
 Αἰλίαν μετωνόμισεν ὡς δυστυχῆ καὶ τοῦτο.
 ἀλλὰ μεταπιπέτω μοι πρὸς ἄλλους τὰ τοῦ λόγου.
- 2190 Ὑδέρῳ καταλύσαντος Ἀδριανοῦ τὸν βίον,
 εἴκοσι πρὸς τοῖς τέσσαρσι χρόνοις βασιλευκότος,
 εἰς Ἀντωνῖνον μετ' αὐτὸν τὸ σκῆπτρον μεταβιβάνει,
 ὃς εὐσεβῆς ὠνόμαστο διὰ χρηστοτροπίαν,
 τὰ σκῆπτρα διδυνας τε ἐν ἔτει δις δέκα
- 2195 πρὸς ἄλλοις δύο τῆς ζωῆς θανάτων ἀποστερεῖται.
 καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ὁ Μάρκος Ἀντωνίνος.
 οὗτος ἐν πίσῃ τέθραπτο σοφία καὶ παιδείᾳ,
 καὶ χάρισι τῶν ἀρετῶν κατάκομος ὑπῆρχε,
 καὶ πίσυραις κατηγλαῖστο τῶν ἀρετῶν ἰδέαις.
- 2200 διὸ καὶ προσεφέρετο πᾶσι σοφοῖς ἐντίμως,

2178 μεγαλόδωρος A αὐτοῦς R 2183 κακοδαίμονας A
 2186 ἐ[φει] φύγει R 2191 κερρατηκότος? v. 2193 post
 2195 AM 2197 καιδεύσει M

percipiebat, et quoscunque literatos esse cognovisset, magnificis mun-
 eribus saepenumero donabat. habebat etiam in comitatu suo viros doctos
 secum, tam in castris quam in otio et itineribus. eodem modo erga quos-
 vis alios magnificentiam exercebat. quapropter universo senatui et plebi
 carus erat. vesanos Hebraeos, qui defecerant et imperii Romani iugum
 excusserant, cum copiis adversus eos profectus ad internectionem cecidit,
 et cunctis fame gladio igne funditus deletis urbem Hierosolymam de fun-
 damentis eversam deinceps Aeliam nuncupavit. sed enim ad alios oratio
 transeat.

Posteaquam Adrianus ex aqua intercute fuisset extinctus, anno im-
 perii quarto et vigesimo, Antonino illud delatum est, cognomento Pio
 propter morum probitatem et indolis mansuetudinem. is cum annis 22
 imperium administrasset, naturae debitum persolvit. successit M. Anto-
 ninus, qui educatus erat in omni liberali doctrina et sapientia, virtutum
 laudibus, et quidem omnigenarum, ornatus. quam ob causam quosvis
 sapientes ac doctos viros honorifice tractabat magnificisque muneribus af-

- καὶ συνεχέσιν ἤρδευε ταῖς μεγαλοδωφραῖς.
 τοῦτόν φασιν οἱ παλαιὸν γράψαντες ἱστορίαν,
 ἐπιτρεχόντων πολλαχοῦ μυρίων πολεμίων
 καὶ πᾶσαν τὴν Ῥωμαϊκὴν πορθούντων καὶ κειρόντων,
 2205 χρημάτων ἀπορούμενον, σφιγγόμενον ἐνδεῖα
 καὶ μηδαμόθεν ἔχοντα στρατὸν ἀντεφοπλισαί,
 D τὸν κόσμον τὸν βασιλείον ἐν ἀγορᾷ προθεῖναι,
 ἐπιπλον πᾶν χρυσοῦφές, περιπορφύρους κἀνδύς
 καὶ στέφη καταμάργυρα καὶ κλίνας λιθοστρώτους
 2210 αὐτὴν τε πᾶσαν τὴν λαμπρὰν στολὴν τῆς βασιλείας,
 καὶ πάντα τὸν βουλόμενον κηρῶσαι δημοσίᾳ
 ὠνεῖσθαι τὰ προκείμενα μηδὲν τι δειλιῶντα.
 ὠνοῦντο μὲν οἱ θέλοντες, καὶ χρήματα συνῆκτο·
 ὁ βασιλεὺς δὲ τῷ στρατῷ σκορπίσας τὸ χρυσίον
 2215 ἀντεπέστηθε τοῖς ἐχθροῖς, καὶ μάχην συγκροτήσας
 κατὰ πολλὴν εὐχέριαν τῶν δυσμενῶν ἐκράτει,
 καὶ τρέψας πάντας εἰς φυγὴν καὶ κτείνας καὶ σκυλεύσας
 P 46 ὄλους ἐκείθεν θησαυροὺς ἐκτίησατο χρημάτων,
 καὶ πάλιν χρήματα πρόθεῖς τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ
 2220 ἐκήρυσσε τὸν θέλοντα λαμβάνειν τὸ χρυσίον
 καὶ τὸ κτηθῆν, εἰ βούλοιο, πάλιν ἀποδιδόναι.
 οὗτος καὶ Λεύκιον γαμβρὸν τὸν σὸν αὐτῷ κρατοῦντα
 ἐκπέμπει πολεμήσοντα Πάρθοις τοῖς φιλομάχοις,
- 2202 παλαιοὶ R 2204 γῆν M κειρ.] κρατούσαν AM
 2208 κόσμος M 2209 στέφος καταμάργυρον R 2210 βα-
 σίλλδος M 2220 μέλλοντα M

ficiebat. prodiderunt de hoc memoriae scriptores historiarum prisci, variis bellis undique ingruentibus omnemque dicionem Romanam vastantibus eum pecuniae laborantem inopia, cum nullo pacto armare posset exercitum, ornatum imperatorium in foro vaenum exposuisse, nimirum suppellectilem ex auro solido textam, amictus purpureis fimbriis redimitos, coronam unionibus ornata, lectulos gemmis hinc inde distinctos, ipsam denique stolam imperatoriam splendidissimam: simul per publicam praeconem significasse licere cuivis haec vaenum exposita citra metum omnem periculi coemere. hoc modo factum ut emerent ea qui velent, pecuniamque conflata fuisse. quam ubi distribuisset in milites, mox imperatorem copias in hostem movisse, et manu conserta citra negotium victoria potitum esse, adeoque coniectis in fugam omnibus, necatis, spoliatis, integros pecuniarum thesauros consecutum. has ubi rursus in forum retulisset, indicari per praeconem iussisse ut qui vellet, auro recepto, quidquid prius imperatoria de suppellectile coemisset, si quidem ita placeret, restitueret. idem Lucium generum suum, imperii consortem, ad-

- τῶν Παρθυαίων ἄρχοντας τότε τοῦ Βολογέσου.
 2225 ἦν δὲ καλὸς ὁ Λεύκιος τὸ σῶμα καὶ τὴν γνώμην,
 εὐμήκης, εὖοπτος, ἡδύς, ξανθόκομος, ῥοδόχρους·
 ὃς καὶ συμμύξας τοῖς ἐχθροῖς ὑπερωφρωμένοις
 ἐπὶ τε πλήθει καὶ στρατῷ καὶ φαρετροφορίᾳ,
 τέλος κατηγωνίσαστο τὸ τοξοφόρον ἔθνος.
 2230 Ἀλλὰ γὰρ ὥδε γεγονῶς τοῦ δρόμου καὶ τοῦ λόγου B
 θαναμάζω τὸ παλίντοκον τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους,
 καὶ πῶς οὐκ ἐξεμάζονται παῖδες τοῖς σφῶν πατράσιν.
 αἰεὶ μὲν λεοντόθυμον σκυμνὸν ὁ λέων τίκτει
 καὶ πάρδαλις ταυτόθυμον καὶ τίγρις αὐτοτίγριν·
 2235 παρὰ δ' ἀνθρώποις ἄνισοι παῖδες πρὸς τοὺς τοκέας.
 καὶ δῆλον ὡς προαίρεισι τούτων ἡ παραίτια.
 πρὸς τί μοι ταῦτα λείλεκται, καὶ τίς σκοπὸς τῷ λόγῳ;
 ὁ Μάρκος μὲν τοῖς φυσικοῖς ὑπέκλυε νομίμοις
 καὶ τὴν πηλὸν ἀπέδωκε τῇ δανεισάσῃ φύσει
 2240 δέκα κρατήσας ἔτεσι σὺν τοῖς λοιποῖς ἐννεά·
 υἱὸς δ' ἐκείνου Κόμοδος παρῆλθεν εἰς τὸ κράτος,
 μείραξ πατρῴων κατ' οὐδέν, μηδ' ἔμφορές τι φέρων C
 τῷ Μάρκῳ τῷ γενήσαντι καὶ τῷ πεπαιδευκότι.
 μίμοις γὰρ ἔχαιφεν αἰεὶ καὶ μονομάχων θῆαις
 2245 καὶ γυναιξὶ καὶ φανουργοῖς ἀνδράσι καὶ μεθύσοις,
 καὶ ξίφος εἶχεν ἐνεργὸν κραινομοῦν καὶ θῦον

2224 Βολογαίου A, Βελεγαίου R 2233 τρέφει AR 2237 καὶ
 τίς] τίς μοι R 2239 τὸν M v. 2240 om. RR. cum vulgo
 post 2242 ponunt. 2244 θεία A 2246 ἐνεργῶν AM, ἐνεργ-
 ῶν R

versus bellicosos pugnacesque Parthos misit, quorum id temporis rex erat Volagesus. praestabat autem Lucius tam animi quam corporis dotibus, vir procerus, facie pulchra, suavis, coma flava colore roseo. cumque pugnam cum hostibus conseruisset, qui ob copiarum multitudinem pharetrasque suas nimium quantum ferociebant, arte nationem arcus gestantem vicit ac debellavit.

Quia vero ad hunc locum orationis et instituti nostri pervenimus, generis humani vicissitudinem admirari subit, qui nimirum fiat ut filii parentibus suis similes non evadant. etenim leo semper catulum gignit, qui leonino sit animo praeditus; pardalis item sibi similem animo feram, tigris ipsissimam procreat tigridem: at hominibus liberi parentibus dissimiles nascuntur; quam rem ab electione voluntatis oriri manifestum est. at enim quo nobis haec dicta sunt? quemve sunt ad scopum relata? nimirum Marcus imperator naturae se legibus submitis lutumque naturae restituit, a qua mutuum acceperat, cum imperio 19 annis praefuisset. eius autem in locum filius Commodus successit, adolescens nulla in parte

Const. Manasses.

- τοὺς δυνατοὺς καὶ προύχοντας καὶ τοὺς ἐμπορωτέρους.
 ὄθιν καὶ τέλος εὐρατο κατὰξιον τοῦ βίου·
 φαρμάκοις γὰρ ἀπέροξε ψυχὴν τὴν μισοφόνον
 2250 καὶ τὴν ζωὴν κατέστρεψεν ἰώρως καὶ πρὸ χρόνου,
 δις ἔξ κρατήσας ἔτεσι τοῦ βουσιλείου κράτους.
- D
 Ῥωμαίων δ' ἔρξε μετ' αὐτὸν Περτίναξ ὁ τριγέρον,
 ὃς μηδὲ φθάσας ἀγαγεῖν εἰς βασιλείους δόμοις
 τοὺς παῖδας ἢ τὴν γαμετὴν ἀνόμως ἀηρέθη.
 2255 Ἦν δέ τις Ἰουλιανὸς Αἰδῖος κεκλημένος·
 οὗτος, ὡς λόγος, ὦνιον ἐκτίσαστο τὸ στέφος,
 τοὺς ταγματάρχους τοῦ στρατοῦ χρήμασιν ἑποφθεῖρας.
 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἀπάνατο τῆς βουσιλείου τύχης,
 Σεβήρου δὲ τοῦ Αἰβυος ἐπαναστάντος τούτῳ
 2260 μαχίωρος ἔργον γίνεται καὶ κακιγκάκως θνήσκει,
 μηδὲ γευσάμενος σχεδὸν τοῦ μέλιτος τοῦ κράτους,
 δύο καὶ μόνους ἐντυχὼν μεθ' ἑαυτοῦ τῆς βασιλείας.
 ἢ δὲ πολύζηλος αὐτὸν ἀπολιποῦσα τύχη
 Σεβήρου προσεγέλασε καὶ χαροπὸν ἐνεῖδε.
- P 47 2265 Τούτον ἀκούω δεῖμασθαι λουτρὸν τὸ τοῦ Ζευξίππου,
 τὸ μέγα καὶ περιπνυτον τῆς Βυζαντιδος θαῦμα,
 καὶ τοῦτο δὴ τὸ θέατρον τὸ τῆς ψευγαγωγίας,
- 2251 τῆς βασιλείας κράτος RR 2259 γὰρ RR 2260 κα-
 κὴν κακῶς M, παραστία A v. 2262 om. RR, post 2256 po-
 nunt AM

patrissans, nec quidquam habens simile Marco patri, a quo procreatus et institutus fuerat. quippe mimis semper delectabatur et gladiatorum spectaculis et mulierculis et viris nefaria perpetrantibus ac temulentis. caedibus etiam sese polluebat, homines potentes illustres et opulentos gladio perimens. quapropter exitum illa dignum vita reperit. nam hastis venenis inquinatam caedibus animam efflavit, ac vivendi finem ante tempus fecit, cum imperio 12 annis potitus fuisset.

Praefuit autem Romanis post ipsum maxima gravis senecta Pertinax, qui cum necdum in palatium suos liberos et uxorem deduxisset, nefarie fuit interemptus.

Erat dum Didius quidam Iulianus, quem pretio mercatum esse coronam imperialem, ducibus copiarum largitione corruptis, perhibent. sed fortunae regiae fructum nullum tulit: quippe Severo Afro seditionem adversus ipsum concitante gladio necatus est et malus male periit, cum mel imperii propemodum non degustasset. hoc modo fortuna invidiosa Iuliano deserto Severo arrisit, eumque vultu hilaris respexit.

Hanc audio balneum Zeuxippi condidisse magnum illud et celeberrimum Byzantinae urbis miraculum, itemque plenum illud admirandae voluptatis ac delectationis opus, quod totis oppidis et nationibus recrean-

- τὸ πόλεις ὄλας ἱκανὸν στέγειν καὶ γεναρχίας,
 ἐν ᾧ πρὸς τέραςιν θένουσιν ἀμιλλητήρες ἴπποι.
- 2270 Ὁ δὲ Σεβήρος ἱκανῶς ἐλιβιοῦς τῷ κράτει,
 καὶ δέκα ὄλοις ἔτεσι προσδιαρκέσας τούτῳ
 σὺν ἄλλοις ἔξ πρὸς τῷ ἐνί, νόσῳ δεινῇ ἐμπίπτει,
 καὶ μέλλων θνήσκειν τοῖς παισὶ τὰ σκῆπτρα καταλείπει,
 ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἔλαχε τὴν Ἀντωνίνου κλησίαν,
 2275 ὃν ἔλεγον Καράκαλλον, ὁ μετ' αὐτὸν δὲ Γέτας
 ἀρχῆθεν κατωνόμαστο πρὸς τῶν γεγεννηκότων.
 αὗτοι δ' εἰς ἔξ κρατήσαντες τῆς βασιλείας ἔτη
 καὶ μῆνας δύο τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ζωῆς στεροῦνται. B
- Τῶν σκῆπτρων τοίνυν ὁ πεττὸς συχνάκις μεταπίπτων
- 2280 σὺν ἄλλοις ἐχαρίσματο τὴν αὐτοκρατορίαν
 καὶ τῷ Διοκλητιανῷ τῷ παρανομωτάτῳ,
 ὃς προσετιρισιάμενος τὸν ταυτογνωμονοῦντα
 Μᾶξιμιανὸν Ἐρκούλιον, τοῦ Σατανᾶ τὸν παῖδα,
 τοῦ κράτους ἔσχε κοινῶν. τῆς ἀνοχῆς σου, λόγε!
 2285 καὶ συνδραμόντων εἰς ταῦτ' ὀκαὶ κακῶν μεγάλων,
 ποῖον δεινὸν οὐχὶ παρῆν, ποῖον δ' οὐκ ἔτολμᾶτο!
 σφαγαὶ καὶ πόνοι πανταχοῦ, καὶ λιμνασμὸς αἰμάτων.
 καὶ τὸ ζοφῶδες τῆς εἰρκτῆς εἶχε πολλοὺς ἐμφροῦρους,
 καὶ μᾶλλον τοὺς ἀπὸ Χριστοῦ τὴν κλησίαν ἐσχηκότας. C
- 2290 πνεύσαντες γὰρ σφοδρότερον ἀνέμων βαρυσθρόων

2268 τὰς M στέγειν M 2271 ἔτεσιν ἐνδιακίρας RR
 2272 προσπίπτει RR 2274 Ἀντωνίνος ARR 2276 τοῦ
 γεγεννηκότος ARR vv. 2276—7 om RR. in priore AM ἐκρά-
 τησαν. 2282 αὐτογνωμονοῦντα MR 2286 δ' om R
 2287 λιμνασμοὶ M

dis sufficit; in quo scilicet equi certantes inter sese delectationis huma-
 nae decurrunt.

Ceterum Severus ubi satis vixisset in imperio, totosque in eo 17
 annos exegisset, gravi oppressus morbo vitam cum morte commutavit.
 moriturus filiis suis sceptrā reliquit, quorum natu maior Antonini nomen
 habebat, cognomentum Caracallae: alteri Getae nomen parentes indide-
 rant. praefuerunt annos omnino sex et menses duos.

Cum autem alea imperii saepius ab uno ad alterum se convertisset,
 praeter alios Diocletiano quoque, viro sceleratissimo, vitam potestatē
 tribuit. is adiuncto sibi Maximiano Herculio, Satanae filio, qui eadē
 erat cum ipso in sententia, consortem imperii fecit. o patientiam
 tuam, fili dei sermo. cum duo magna mala simul concurrerent, quid ca-
 lamitatis non aderat? quid non designabatur? ubique caedes mactatio-
 nes, sanguinis effusiones stagnorum in modum: obscuris in carceribus
 multi custodiebantur, praesertim a Christo denominati. quippe ventum

- τῆς εὐσειβείας τὸ φυτόν ἀρίφρυτον ὑπάρχον
ἐφιλονείκουν ἐκ ῥιζῶν πρεμνόθεν ἀνασπάσαι
ὡς κλάδον νεομόσχευτον, ὡς ἄπαλδν δενδρόιον.
ἐντεῦθεν στρέβλαι καὶ δεσμά, κατάθυσις ἀνθρώπων,
2295 καὶ σάρκες μελιζόμεναι καθάπερ ἐν μακέλλῳ.
ἀλλὰ θυμομαχῆσαντες ἀλόγιστοι πρὸς τοῦτο,
καὶ μάτην ὑλακτῆσαντες ὡς κύνες λυσοσητῆρες,
ὄνομα δὲ τὸ τοῦ Χριστοῦ σβέσαι μὴ δυνηθέντες,
μανέντες οἱ τρισάθλιοι ῥίπτουσι μὲν τὸ στέφος,
2300 εἰς τύχην δὲ κατάγουσιν αὐτοὺς ταπεινοτέραν,
καὶ κήπων ἐπιμεληταὶ καὶ φτενταὶ δενδρέων
D καὶ φτυοσκάφοι γίνονται, καὶ λαχανοκομοῦσιν.
ἀναλαβέσθαι πύλιν δὲ θελήσαντες τὸ κράτος
καὶ τοῦ σκοποῦ διήμερον καὶ τοῦ καταθυμίου,
2305 καὶ τὰς ψυχὰς ἀπέρηξαν θανάτοις βαρυστάτοις,
τῆς βασιλείας ἄρξαντες εἴκοσι δύο ἔτη.
Οἷτοι λαμβάνουσι γαμβροὺς αὐτῶν ταῖς θυγατράσιν,
ἀναγορεύσαντες αὐτοὺς Καίσαρας ὅσα τέκνα,
ὁ πρῶτος μὲν Γαλλέριον ἐπὶ τῇ Βαλερίᾳ,
2310 Μαξιμιανὸς δὲ Κώνσταντα τὸν τοῦ Κλαυδίου παῖδα
τοῦ πρὸ μικροῦ τὸ τῆς ἀρχῆς ἀνεξωσμένου κράτος.
εἶχε δ' ὁ Κώνστας γαμετὴν Ἑλένην τὴν ὀλβίαν,
ἐξ ἧς ὁ μέγας νικητὴς προῆλθε Κωνσταντῖνος·
- 2292 πρυμνόθεν AMR 2300 κατάγοντες M v. 2306 om R
χρόνους εἴκοσι δύο AM

quemvis gravissimum spirando superantes plantulam pietatis adhuc recentem radicibus evellere singulari studio conabantur, veluti ramum quendam non ita pridem insertum arboremve tenellam. hinc tormenta vincula mactationes hominum: hinc carnes membratim discerpebantur, tanquam in macello fieri consuevit. enimvero posteaquam ex animi libitu satis hac in parte bruto impetu decertassent, frustraque cuncta furiosorum in morem latrassent, nec tamen Christi nomen abolere potuissent, ad insaniam redacti miserimi homines abiecta corona semet ad fortunam et condicionem humiliorum demittunt, adeoque cratores hortorum, arborum plantatores, fossores stirpium olerumque nutritores fiunt. at ubi recuperare vellent imperium, gravissimo caedium genere vitam amiserunt.

Generos sibi delegerant, quibus filiae nuberent, eosque tanquam natos ex se filios Caesares designarant, primus quidem Galerium, Valeriae filiae maritum, alter vero, nimirum Maximianus, Constantem Claudii filium, qui non ita pridem imperaverat. habebat iam tum Constantem Helenam uxorem, feminam beatissimam, e qua magnus ille triumphator

- ἀλλὰ γὰρ δυσωπούμενος τὸ κῆδος τοῦ τυράννου P 48
2315 αὐτὴν ἀποβαλλόμενος μίγνται Θεοδώρα,
 Μαξιμιανοῦ τῆ θυγατρὶ, καὶ παῖδας ὑποτίκει,
 μεθ' ὧν καὶ τὸν Κωνσταντῖον τοῦ Γάλλου τὸν πατέρα
 καὶ τοῦ παρανομήσαντος καὶ δεδυσσεβηκότος
 Ἰουλιανοῦ τοῦ μυσσαροῦ καὶ καταρατοτάτου.
2320 Ὁ Κωνσταντῖνος τοιγαροῦν τοῦ Κώνσταντος τὸ λάχος
 ὡς πατρικὸν παραλαβὼν, καὶ βλέπων τὰ Ῥωμαίων
 κακῶς περιστροφούμενα ζάλαις ἀλλεπαλλήλοις
 ὡς τῆς ἀρχῆς εἰς πλείονας ἀρχὰς διηρημένης
 (ἦρχε καὶ γὰρ Μαξέντιος, καὶ μετ' αὐτοῦ Σεβῆρος,
2325 καὶ Μαξιμῖνος σὺν αὐτῷ μετὰ τοῦ Γαλλερίου),
 ἐγείρει μάχας κατ' αὐτῶν, κατατροποῦται πάντας, B
 καὶ βυσιλεὺς καθίσταται καὶ κρότωρ μονοκράτωρ,
 καὶ θρόνον γίνετα Χριστοῦ σιπτῆς ἀγελαρχίας,
 πρῶτος ἀνάκτων τῷ Χριστῷ προσκολληθεὶς γνησίως.
2330 οὗτος καθείλε τοὺς βωμούς, ἔκλεισε τὰ τεμένη
 ἐν οἷς προσῆγον Ἕλληνες δαίμοσι τὰς θυσίας,
 καὶ τῶν αἰσχυρῶν ἐναγισμῶν καὶ ῥυπαρῶν ὀργίων
 σχολὴν κατεψηφίσατο καὶ πίσσης βδέλυκας.
 καὶ γέγονε περίτρανος σάλπιγξ ἀργυροσάλπιγξ,
2335 ἀπ' ἀκρων γῆς εἰς ἄκρα γῆς ἤχοῦσα καὶ βοῶσα,
 καὶ πανταχῇ σαλπίζουσα τὴν εἰς τὸν κτιστὴν πίστιν.
 πόλιωσ δὲ βουλόμενος δομήτωρ χρηματίσαι

2314 κῆδος vulgo
 2326 μάχη MR

2324 αὐτὸν ARR
 2336 πανταχοῦ R

2325 μετ' αὐτὸν μ. A
 2337 ζρηματίζειν A

Constantinus genitus fuit: verum tyranni gloriam reveritus, ea repudiata, Theodoraē coniugium amplexus est, Maximiani filiae, de qua liberos etiam procreavit, quorum in numero fuit Constantius Galli pater itemque Iuliani praevicatoris impii maximeque execrandi.

Secundum haec Constantinus eam imperii partem, quae Constanti sorte obvenerat, veluti paterno iure debitam consecutus, cum res Romanas misere cerneret continentibus agitari fluctibus, imperio multos in principatus diviso (nam una praeerant ei Maxentius, Severus, Maximinus, Galerius), bellum in eos movet, deque cunctis victoria potius solus imperatoriam potestatem adipiscitur: simul venerandi gregis Christi fit ovicula, primus imperatorum Christo vere agglutinatus. hic et aras evertit et delubra clausit, in quibus ethnici malis genis hostias offerebant; itemque promulgatis legibus turpes lustrationes, orgia foeda, cunctas abominationes denique cessare iussit. hoc modo factus est velut argentea quaedam tuba, quae clare ab extremis terrae partibus ad alias extremitates sonuit, ac fidem in creatorum clangore cunctis in locis pro-

- C τὴν τῶν τυφλῶν κατέλαβε Χαλκηδονίων πόλιν.
καὶ κτίζειν ἀπαρξάμενος πρῶγμα κατείδε ξένον·
- 2340 καὶ γὰρ μεγαλοπτερώγες θρνίδες ἐπιπτάτες
τοὺς λίθους ἀφαρπάσαντες μετήνεγκαν ἐκείθε
ἐπὶ τὴν πόλιν Βύζαντος τὴν περικαλλεστάτην.
ὁ τοίνυν θεοφρούρητος ἀδτάναξ Κωνσταντῖνος
οὐκ ἀπὸ τέχης ἐγνωκῶς, ἀλλ' οὐδ' ἐκ ταυτομάτου
- 2345 συμβῆναι τὸ γενόμενον τοῦτο περὶ τοὺς λίθους,
ἐκείθεν μεταθήμενος στρέφει τὴν γνώμην ὄλην
ἐπὶ τὴν πανευδαίμονα πόλιν τῶν Βυζαντίων,
καὶ πόλιν ὀλβιόπολιν αὐτῇ προσαναγεῖρει,
πόλιν τὴν μεγαλόπολιν, πόλιν τὴν νέαν Ῥώμην,
- 2350 Ῥώμην τὴν ἀρρυτίδωτον, τὴν μήποτε γηρῶσαν,
Ῥώμην ἀεὶ νεάζουσαν, ἀεὶ καινιζομένην,
Ῥώμην ἀφ' ἧς προχέονται χαρίτων αἱ συρμάδες,
ἦν ἡπειρος προσπτύσσεται, θάλασσα δεξιούται,
ἡλίως ἀγκαλιζονται παλάμει τῆς Εὐρώπης,
- 2355 ἀντιφιλεῖ δ' ἑτέρωθεν τὸ τῆς Ἀσίας στόμα.
Ἀλλὰ τὰ μὲν ἀρχήματα ταύτης τῆς βυσιλίδος
ἑτέρου λόγου καὶ καιροῦ καταριθμεῖν καὶ γράφειν·
ἐπὶ δὲ τὴν διήγησιν πάλιν ἐπανιτέον.
ὁ γὰρ τοι γαληνότατος καὶ μέγας Κωνσταντῖνος
- 2360 ἔτεσι μὲν ἐκράτησε δέκα σὺν ἄλλοις δόο

2339 καταρξάμενος M 2340 ἐπιστάτης R 2341 ἀφαρπά-
ξοντες A κατήνεγκαν R 2342 περικαλλεστάτην R 2343 θεο-
φρούρητος M 2345 γινόμενον M 2359 αἰς γὰρ δ γ. AR

pagavit. cum autem urbem condere vellet, caecorum Chalcedonensium civitate n exstruendam statuit; quod opus ubi coepisset inchoare, novum quoddam prodigium vidit. nam magnis alis praeditae volucres cum ad- volassent, abreptos lapides inde pulcherrimam ad urbem Byzantinam de- portarunt. quapropter Constantinus imperator, qui divinitus gubernaretur ac regeretur, animadverso rem hanc quae acciderat non fortuito nec casu evenisse, averso inde animo totum consilium mutat, seque ad opu- lentum Byzantium oppidum confert, e quo beatissimam et fortunatam urbem excitat, urbem inquam magnam, Romam novam, Romam carentem rugis, nunquam senescentem, sed perpetuo juvenescentem seque reno- vantem, Romam illam denique de qua gratiarum rivi profluunt; quam terra continens amplectitur, et mare vicissim excipit; quam incunde or- nant Europae manus, et ab altera parte os Asiae deosculatur.

Enimvero laudes, quibus haec urbs imperatrix sese iactat, alterius loci et temporis fuerit enumerare: nunc ad institutum mihi narrationem revertendum erit. cum ergo serenissimus ille Constantinus pulverem corporis depositurus ac tabernaculi figulinum vas terrae, quae mutuum

τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ δις δέκα Βουζαντίδος·
ὡς δ' ἔμιλλεν ὡς ἄνθρωπος ἐκ γῆς γεγενημένος
τὸν χοῦν ἀποφορτίξασθαι καὶ τῇ πληρῇ διδόναι
τὴν δανεσθεῖσαν παρ' αὐτῆς τοῦ σκήνους κεραμεῖαν,

P 49

2365 Κωνσταντίον τὸν δεύτερον υἱὸν ἀναγορεύει
πάσης ἐφ' ἧς κράτορα, τοῖς δὲ παισὶ τοῖς ἄλλοις
(ἦσαν δ' αὐτοῖς ὀνόματα Κώνστας καὶ Κωνσταντῖνος)
χειρίζει τὰ προσέπερα καὶ Ῥώμην καὶ Γαλλίας.
ἄλλ' οὗτοι μὲν ἀπέσβησαν τάχιον καὶ πρὸ χρόνου,

2370 πόλεμον φεῦ εἰς ἔμφυλον ἀλλήλοισι καταστάntες
καὶ τὰς ἀλλήλων θέλοντες ὑπῄσασαι κρατορίας·
εἰς μόνον δὲ Κωνσταντίον τὸ πᾶν μετέβη κράτος,
ὃς τὰ μὲν πρῶτα Καίσαρα τετίμηκε τὸν Γάλλον,
τὸν αὐτανεψιδὸν αὐτοῦ, τὸν Κωνσταντίου παῖδα,

2375 βασιλειῶντα δὲ μαθῶν καὶ τυραννεῖν ὀρμῶντα
καὶ πάντα μηχανώμενον ὥστε τυχεῖν τοῦ πόθου
τὴν κεφαλὴν ἀφείλετο, πῦσιν ὀρμὴν προσθάσας.
τὸν ἀδελφὸν τοῦ Γάλλου δέ, τὸν χοῖρον τὸν δυσώδη,
Ἰουλιανὸν τῷ Καίσαρος ἐκόσμησε στεφάνῳ·

B

2380 ἐφ' οἷς ἀστειζόμενος δῆθεν ὁ παραβάτης,
καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν αὐτοῦ δεικνὺς τὴν ἐκ πορφύρας,
ἐκεῖνο τὸ θρυλούμενον ἐπέλεγε τοῖς πέλαις
“πορφύρεός τε θάνυτος κατέλαβε καὶ μοῖρα,”
ὡς ἐν χλαμίδι πορφυρῇ καὶ Γάλλου τεθνηκότος.

2363 τῷ M vv. 2363—4 post v. 2369 ponunt AMR, addito
post v. 2362 hoc: εἰς τὴν αὐτὴν εἰς δράμοι δὲ τὴν πάντας ἐκδαμά-
ζων. 2368 χαρίζει RR 2369 κατέβησαν M 2371 ἀρπά-
ζειν ARR 2383 ab Homero, Il. 5 83. pro te malim με.

dederat, redditurus esset, postquam regnasset annos 12, alterum ex filiis Constantinum totius Orientis imperatorem designat, reliquis duobus, quorum erant nomina Constans et Constantinus, Romam Gallias ceterasque versus Occidentem sitas provincias tradit. atque hi quidem ante tempus decessere, bello civili contra se invicem excitata, cum alter imperium alterius rapere conaretur: ad solum autem Constantinum universa potestas devenit. is prime Caesaris dignitatem Gallo concessit, patrueli suo, Constantis filio. verum ubi comperisset hunc regnum affectare, ad tyrannidem proruere, nihil non moliri quo voti compos fieret, omni conatu eius anteverso caput ei praecidi curavit. deinde Galli fratrem, porcum illum foetidum, Iulianum corona Caesarea cohonestavit. quo factum est ut desertor ille fidei urbanum quiddam proferre volens, purpurea veste sua commonstrata, tritum illud vulgo verbum ad stantes enuntiaret, “purpurea mors et fatum occupavit,” significare volens Gallum etiam in

- 2385 μετὰ μικρὸν δ' ἀποστατεῖ Θεοῦ καὶ βασιλείας,
 ἐξόμενται τὸν σεβασμὸν ὃν εἶχεν εἰς τὸν κτιστήν,
 καὶ προσκολλᾶται δαίμοσι τοῖς τρισσαλιτηρίοις,
 C αἵμασιν ἀποπλύνει δὲ φεῦ τὸ λουτρόν τὸ Θεῖον,
 ὄπλα κινεῖ καὶ πόλεμον κατὰ τοῦ σεσωκότος,
 2390 καὶ περιτίθῃσιν αὐτῷ τὴν αὐτοκρατορίαν.
 ὅπερ μαθὼν Κωνσταντίος, καὶ τῷ θυμῷ καχλάσας,
 νόσφ' ἰκίεται δευρῆ, καὶ μετ' ἄλλῃον θνήσκει,
 κατάρξας τὸ βασίλειον εἴκοσι κράτος ἔτη,
 ταῦτα τὰ τρία ποτηρὰ τὰ παρ' αὐτοῦ πρᾶχθέντι
 2395 ἀνακλαιόμενος πικρῶς καὶ φέρων ἐπὶ γλώττης,
 τοῦ Γάλλου τὴν ἀναίρεισιν ἀδίκως γεγονυῖαν,
 πίστεως τὴν παρατροπὴν καὶ τὴν καινοτομίαν,
 καὶ τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ τοῦ Θεομισοστάτου.
 Ἄλλὰ γὰρ οὐκ ἐνύσταξεν ἐπὶ μακρὸν ἡ δίκη,
 D 2400 οὐδ' ὁ παντόπτης ὀφθαλμὸς ἐκάμμυσεν εἰς πλεόν,
 ἀλλ' ἤγειρε τὸ βλέφαρον, εἶδε τὸν ἀποστάτην,
 κατεῖδε τοὺς ἐναγισμοὺς καὶ τὰς ζωσφαγίας,
 τοὺς τῶν υἰμάτων ποταμούς, τὰς ἀνθρωποκτονίας,
 καὶ πᾶν αἰσχρὸν καὶ μυσαρὸν καὶ πλήρες δυσσεβείας
 2405 τὸ παρ' αὐτοῦ τελούμενον, καὶ μυσαρχεῖς τὴν λύσσαν
 τοῖς Πέρσιν παραδέδωκεν ὡς λέουσιν ἀγροῖς
 τὸν χοῖρον τὸν πηλόφυρτον πικρῶς διασπαράξαι.

2386 ἔσχεν M πρὸς R 2395 δεινῶς καὶ γλώσσης ἐπιφέρων R
 2396 τοῦ γένους AR ἀνάρρησιν A ἀτίμως M 2406 παρα-
 δίδωσιν R

veste purpurea extinctum fuisse. non autem multo post tam a deo quam imperatore deficit: eiurat religionem et cultum, quo creatorem suum afecerat; sceleratissimis se genius agglutinat; sanguine (proh impium facinus!) lavacrum illud divinum eluit; bellum adversus eum concitat a quo servatus fuerat; imperium denique sibi usurpat. quo cognito Constantius excanduit, ac morbo gravi correptus paulo post rebus humanis excessit, cum quidem tria mala per se facta deploraret ac in lingua continenter haberet, primo, quod genere sibi propinquos iniuste sustulisset e medio, deinde quod fidem Christianam adulterasset ac in ea quaedam innovasset, tertio quod impiissimum hunc Iulianum Caesarem designasset.

Enimvero non longum ad tempus iustitia dormitavit, nec inspector ille cunctorum oculus diu connixit: sed palpebram sustulit, desertorem intuitus est, vidit piacula, mactationes victimarum, sanguinis rivos, hominum caedes, omnem denique turpitudinem abominationem, impietatis plena facinora, quae designabat; et furorem hominis execratus, Persis veluti saevis leonibus volutatum in luto suam immaniter dilacerandum

καὶ πίπτει μὲν ὁ δυσσεβῆς ἔργον φανερὸν ῥομφαίας,
μῆνας ἑπτὰ τὸ ἐκκληεὺς κράτος τῆς βασιλείας

2410 σὺν ἔτη δύο δυσσεβῶς ταράξας καὶ κυκήσας·
ἢ γῆ δ' οὐ παραδέχεται τὸ σκῆνος τοῦ βεβήλου,
ἀλλ' ἐν σεισμῶ καὶ τιναγμῶ κάτωθεν ἀποπτύει
τὸν ἀσιβείας συσσεισμῶ δονήσαντα τὴν κτίσιν.
καὶ πάλιν λάμπει φαιδρωπὸν τῆς πίστεως ἢ χάρις

P 50

2415 τὸ στέφος Ἰωβιανοῦ τοῦ κράτους δεξαμένου.

Ἄλλα καὶ τούτου πρὸς μικρὸν τῆς τύχης γενομένου
καὶ παρελθόντος τάχιον καὶ γῆθεν μεταστάτος
(μῆνας ὀκτώ γὰρ τῆς ἀρχῆς ἐκράτησε Ῥωμαίων)

2420 ὃς ἀδελφὸν Οὐάλεντι τὸ στέφος περιβύλλει
καὶ τῆς ἐψῶς κράτορα τοῦτον ἀναδεικνύει,
τὸν δὲ καλὸν Γρατιανὸν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης,
τὸν ἐκ Σεβήρας γαμετῆς αὐτῷ γεγεννημένον.

Οὐάλης μὲν σὺν ὁ δυσσεβῆς προσθήμενος Ἀραίφ

2425 τῷ κατὰ τοῦ δεσπέτου μου κακῶς φρουραζαμένῳ,
καὶ τὸν λαὸν τὸν εὐσεβῆ πικράνας καὶ συνθλίψας,
πυρὸς τροφή μετ' οὐ πολὺ γίνεται τοῦ παμφάγου,
ἀχυρμῶν καθυποδὸς ἐν τῷ τοῦ Σκύθας φεδγειν,
δέκα πρὸς τέσσαρασι ἀρχῆς κρατήσας τῆς ἐψῶς.

B

2430 ὁ δὲ καλὸς Γρατιανὸς Οὐάλεντος πεισύντος,
καὶ πάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς εἰς τοῦτον μεταστάσης

2408 μαχαίρας M

2413 δονήσαντα A

2415 Ἰωβιανοῦ τὸν

στέφανον ARR

2416 τὸ στέφος R

2418 γὰρ τῆς] καὶ

γὰρ RR

2420 ἀδελφὸς Οὐάλεντος M

2424 γοῦν ARR

2425 φρουρατομένῳ R

tradidit. hoc modo cum vir impius gladio vulneratus occubisset, ne ipsa quidem terra corpus hominis profani admittere voluit, sed succussione ac motu quodam exspuit eum qui concussione impietatis universam creaturam turbaverat. hinc iam rursus hilari vultu fidei gratia splenduit, posteaquam Iovianus imperator designatus fuisset.

At ubi etiam ille fortuna exiguum ad tempus degustata rebus terrenis excessisset, Valentiniano imperium delatum est. is Valentem fratrem imposita corona collegam adscivit, ac Orientis illum imperatorem renuntiavit, egregium vero Gratianum veteri Romae praefecit, ex Severa coninge natum. ex his Valens, vir impius, addictus Ario, qui contra dominum nostrum superbe insurrexit, populumque religiosae pietatis studiosum acerbe vexavit et afflixit, non longo post tempore ab edaci consumptus est igne, cum Scythas fugiens in taururium paleis relictum se recepisset. at praeclarus ille Gratianus, Valente sublato iam

- (καὶ γὰρ Οὐαλεντινιανὸς ἔφθη δοῦναι τὸ χρέος,
ὃ τῆς παρόδου τῆς εἰς φῶς αἴτιος φανεῖς τούτῳ,
χρηστὸς ἁνὴρ, θεοσεβής, ἄλκιμος τὰ πρὸς μάχας,
2435 δύο πρὸς δέκα τῆς ἀρχῆς κρατήσας τῶν Ἀσούνων),
τὸν πρῶτον Θεοδόσιον ἄρχειν τῆς ἔω πέμπει,
ἄνδρα βριδύν, ἀρεϊκόν, ἐξ Ἰσπανίας φόντα,
οὐδ' ἁριστάμενος αὐτῷ τὸ κράτος ἀλογίστως,
δοῦς δὲ τῆς νίκης ἐπαθλὸν ἤνπερ κατὰ βαρβάρων
C 2440 ὑπερβαινόντων ψάμαθον τὴν παραγωγιλίτιν
ὑπὸ θεοῦ φρουρούμενος ἦνυσεν ὁ γεννύδας.
ὁ κράτωρ οὖν Γρατιανὸς ἐκείνον βασιλεύσας
καὶ τοῖς ἑξοῖσι γένεσι μόνναρχον ἐπιστήσας,
τὰ μέρη τὰ προσέσπερα καὶ Ῥώμην οικειοῦται.
2445 Οὗτος, φασίν, ὁ βασιλεὺς γυναικὶ προσελθόντος
καὶ κατειπόντος πρὸς αὐτὸν τοῦ συνομοζυγοῦντος
ὅτι πληγὰς καὶ ἄμβισμοὺς αὐτῇ συχνῶς ἐπάγει,
"οὐδέν, ὦ γύναι, πρὸς ἐμὲ τοῦτ' ἔφησεν ἐδοστόχως.
ἐκείνης δὲ τῆς γυναικὸς αὐθις προσεπειποῦσης
2450 καὶ κατ' αὐτοῦ βουλευέσθαι Γρατιανοῦ τὸν ἄνδρα,
πάλιν ἀνταπεκρίνατο "τί σοι πρὸς τοῦτο, γύναι;"
ἐδοστόχως δ' οὕτω τοι φασὶ Γρατιανὸν τοξέσειν
D ὡς φρένας ἔχειν λλγεσθαι Γρατιανοῦ τὰ βέλη.
Τούτου σφυγέντος οἰκτιστα παρὰ τινος τυράννου
2455 ὁ κράτωρ Θεοδόσιος Ῥώμην καταλαμβάνει,
2433 τούτου R 2434 ἐπιεικής R v. 2435 om AM 2442 δι MRR
ἐκείνος M 2450 βουλευέσασθαι R

consecutus universum imperium (quippe Valentinianus etiam naturae debitum persolverat, Gratiani pater, vir probus, religiosus erga deum, in praeliis animosus ac fortis, cum duodecim annos imperasset), Theodosium primum ad Orientis gubernationem ablegat, virum gravem, mavortium, ex Hispania oriundum, non abs re hoc ipsi largitus imperium. quippe debitum ei concessit victoriae praemium, quam de barbaris vir magnanimus, et qui divinitus defendebatur, adeptus fuerat. ipse autem Gratianus, hoc nationibus orientalibus praefecto, sibi provincias occidentales cum urbe Roma retinuit.

Memoriae proditam de Gratiano accepimus, eum muliere quendam accedente ac maritum deferente, quod frequenter eam plagis et verberibus multaret, apte respondisse "nihil hoc ad me, mulier." at cum illa subiecisset maritum suum ipsi quoque Gratiano insidiari, rursus illum respondisse "quid hoc ad te, mulier?" tradunt etiam Gratianum adeo peritum sagittandi fuisse, ut eius tela mentem habere perhiberentur.

Interfecto autem Gratiano miserabiliter admodum a quodam barbaro, Theodosius imperator Romam profectus est, ac parricidam nitus Romae

- καὶ τὸν φονέα τίννεται, καὶ τὸ τῆς Ῥώμης κράτος
εἰς Οὐαλεντινιανὸν τὸν νέον μεταφέρει,
τὸν ἀδελφὸν Γρατιανοῦ τοῦ βεβασιλευκότος.
καὶ πάλιν ἄλλος τύραχος, πάλιν βαρύνθρους κλέδων,
2460 τὸ τῆς ἀρχῆς φιλονεικῶν καταποντίσαι σκάφος.
Εὐγένιός τις τυραννεῖ, καὶ βασιλεὺς ἀγγόνῃ
χρησάμενος ὀδυνηρῶς τὸν βίον καταστρέφει.
καὶ πάλιν Θεοδόσιος κατὰ τοῦ πυλαμναίου.
ζωγραῖται γοῦν ὁ τύραννος, δεσμεῖται χειροπέδαις,
2465 τοῦ θράσους δέκας τίννσι καὶ τῶν τετολημμένων,
καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀρχῆς ἔλειπώς ἐκπίπτει.
καὶ βασιλεὺς Ὀνώριος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
καὶ κράτῳ ἀναδείκνυται πρὸς τοῦ πατρὸς αὐτάναξ,
ὃς ἐκ Πλακίλλης γέγονεν υἱὸς Θεοδοσίῳ.
2470 Θεοδοσίῳ δὲ λοιπὸν τὸν βίον λειοπίτος,
ἐν ἔτεσιν ἰθύναντος δεκαεπὶ τὸ κράτος,
Ἀρκάδιος χειρίζεται τοὺς οἴκους τῆς ἔω,
ἐκ τῶν αὐτῶν ἀναρνεῖς σπερμάτων Ὀνωρίῳ.
τότε καταφρονήσαντες ὡς μυλακοκαρόδιον
2475 τοῦ τῆς ἐσπέρας ἀρχόντος αἱματορρόφοι Γότθοι,
φιλοπλον ἔθνος, δύσμαχον, χαῖρον ἀνδροκτασίαις,
τῶν ὄρων κατατρέχουσι τῆς παλαιτέρας Ῥώμης,
καὶ πλοῦτον τὸν βασιλεῖον Ἀλάριχος λαμβάνει

P 51

B

2458 τοῦ προβεβασιλευκότος R 2460 καταποντίσαι R 2464 μὲν AR
2470 ἐλειπόντος R 2474 τούτου R

imperium Valentiniano iuniori, Gratiani fratri, tradidit *). hinc rursus alia turba, rursus alia gravis et horrida tempestas imperium demergere conata est. quippe tyrannidem Eugenius quidam usurpavit, et Valentinianus imperator strangulatus misere vitam amisit. rursus ergo Theodosius militem adversus parricidam educit: tyrannus vivus in potestatem redigitur, compedibus ligatur, audaciae suae flagitiorumque designatorum poenas luit, simul denique vitam et imperium amittit. secundum haec Honorius a patre Romae veteris imperator renuntiatur, a Placilla Theodosii coniuge natus. cumque Theodosius etiam ipse vitam hanc reliquisset, Orientis imperium Arcadio cessit, ex iisdem cum Honorio parentibus orto. id temporis contempto principe Occidentis, tanquam effeminato, Gotthi sanguinolenti, natio bellicosa, superatu difficilis, caedibus gaudens, in Romae veteris limites excurrunt, eorumque rex Ala-

*) addendum ex aliis: qui tribus tantum annis Romae veteri praefuerat. LEKXCI.

- καὶ Πλακιδίαν ἀδελφὴν οὖσαν τοῦ βασιλέως,
 2480 ἥτις φηγοῦσα παρενθῦ τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων
 σπουδῆ πρὸς τὸν Ὀνώριον τὸν ἀδελφὸν ἐκτρέχει,
 εἰς Ῥάβενναν στερορόπυργον πόλιν προσπεφρογῶτα,
 καὶ Κωνσταντίῳ ζεύγνται τῷ ταύτην σεσωκῶτι·
 ἐξ ὧν Οὐαλεντινιανὸς ὁ νέος ἀπετέχθη,
 2485 ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεὺς ἀναδείχθεις τῆς Ῥώμης.
 ὡς δὲ τὸν χοῦν Ἀρκάδιος ἀπέθετο τοῦ σκήνους,
 ἔτεσι δέκα πρὸς τρισὶν αἰσίως βασιλεύσας,
 τῆς ἔω Θεοδοσίος ἐγκάθηται τοῖς θρόνοις,
 ὃν βασιλεὺς Ἀρκάδιος ἐξ Εὐδοξίας ἔσχεν.
- C 2490 Ὁ τοῖνον Θεοδοσίος ἰδίαν θυγατέρα
 πέμπει Οὐαλεντινιανῶ πρὸς γάμου κοινωνίαν.
 ἀλλὰ γὰρ τὸ φιλήδονον τούτου τοῦ νεανίου
 καὶ λύττησις ἀκάθεκτος ἢ τῆς φιλοσαρκίας
 ζωῆς αὐτὸν ἐστέρησε καὶ κράτους βασιλείου,
 2495 καὶ τὴν τοῦ λέχους κοινωνὸν κατήγαγεν εἰς ὕβριν.
 ὅπως δὲ τοῦτο γέγονεν εἰρήσεται συντόμως.
 Μάξιμος ἦν ὑπατικὸς ἐν Ῥώμῃ πρωτιστευόμενος.
 τούτῳ συνῶκει γύναιον ἐπέραστον τὴν ὄψιν,
 κάλλος ἀμήχανον ἀδχοῦν, κῆπος ἀντικρὺς κάλλους·
 2500 ἐκόσμει δὲ τὸ γύναιον ἢ σωφροσύνη πλέον.
 ὅπερ ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἀλλοσχεταὶ τῷ κάλλει,
 D καὶ πάντα κάλων συγκινεῖ πρὸς τὸ τυχεῖν τοῦ πόθου.

2483 ζεύγνται R v. 2487 om R 2489 ἔσχεν ἐξ Εὐδοξίας AMR
 2490 οἰκίαν R 2492 τοῦδε AMR 2493 ἦ] ἐκ R 2502 συνῶκει M

ricus imperatoris opibus potitur et ipsa imperatoris sorore Placidia, quae mox de barbarorum manibus elapsa celeriter ad Honorium fratrem se contulit, qui Ravennam, urbem munitam, profugerat. est autem in matrimonium collocata Constantio, per quem servata fuerat; de qua his Valentinianus iunior procreatus est, qui secundum haec Romae imperium consecutus fuit. posteaquam Arcadius terrenam corporis molem deposuerat, Theodosius in orientalis imperii solium collocatur, quem Arcadius ex Eudoxia coniuge generat.

Is filiam suam Valentiniano ad coniugii societatem misit, quem invenem voluptatum amor et insanum studium explendi libidines carnis, quod nullis Inhiberi vinculis poterat, non imperio tantum sed etiam vita spoliavit, ipsamque vitae sociam iniuriae alterius exposuit; quae res quo pacto gesta fuerit, breviter exponetur.

Erat in urbe Roma vir consularis Maximus, facile princeps inter ceteros. habebat is uxorem elegantiam praeditam facie, quaeque propter venustatem formae quidam velut hortus pulchritudinis esse videretur; et ornabat eandem multo etiam magis castitas atque pudicitia. cum hanc

- τῷ γοῦν ἀνδρὶ τῆς γυναικὸς *Μαξιμῷ συγκουβεύων*
 καὶ καθυπέστερος φανείς, μὴ φέροντος χρῶσιον,
 2505 λαμβάνει τὸν δακτύλιον τὸν χρῶσιον ἐκεῖνου,
 φερέγγυον ἐσόμενον τῶν ἐποφειλομένων.
 ἐκπέμπει τὸν δακτύλιον τῇ γυνυκὶ σημείων,
 τὴν ἄφιξιν ἐνδῶσονται τὴν πρὸς τὴν βασιλίδα.
 πιστεύει τούτοις ἡ γυνή, γνωρίζει τὸ σημείον.
 2510 φθάνει πρὸς τὰ βασιλεια. τίνα τὰ μετὰ ταῦτα ;
 ὁ βασιλεὺς ἀπολαβὼν ταύτην αἰσχύνει βίᾳ.
 μανθάνει ταῦτα *Μαξιμος*, πιμπρᾶται τὴν καρδίαν,
 εἰς ἄμυναν ὀπλίζεται, δόλους παντοίους ῥάπτει,
 καὶ τελευταῖον θανατοῖ ἕξει τὸν βασιλῆα,
 2515 φρουρῶν ἀρίστων στρατηγῶν πρῶτον αὐτὸν στερήσας,
 αἰσχύνει καὶ τὴν γαμετὴν τούτου τὴν *Εὐδοξίαν*.
 ἡ βασίλις δευνοπαθεῖ, τὴν ἕβρον ἀναστένει,
 καὶ πέμπει πρὸς *Γιζέριχον* τῶν *Οὐανδήλων* ῥήγα,
 κατὰ τῆς *Ρώμης* ἐπελθεῖν ἐκεῖνον παρορμῶσα.
 2520 ἐπῆλθεν ὁ *Γιζέριχος*, ἐκράτησε τῆς *Ρώμης*,
 ἠνδραποδίστατο πικρῶς, δορυαλώτους ἔσχεν
 αὐτὴν τε τὴν βασιλισσαν καὶ τὰς ἐκείνης κόρας.
 Ἐ μὲν οὖν *Ρώμη* πρὸς μικρὸν ἔτι βυσιλευθεῖσα
 τὸ κράτος τὸ βασιλεῖον εἰς τέλος ἀφηρέθη,
 2525 καὶ τῶν βαρβάρων τοῖς ῥήξιν εἴξε καὶ τοῖς ἐθνάρχαις,

P 52

2508 ἐκδύσαντα R, ἐνδήσουσαν R 2509 γινώσκει M
 2512 πιμπρᾶται ARR τῇ καρδίᾳ R 2515 πάντων R

vidisset imperator, amore captus est, omnesque nervos in id intendit ut voto potiri posset. igitur aliquando cum Maximo, marito mulieris, alea ludens, ubi vicisset nec aurum Maximus numeraret, aureum eius anulum accipit quasi pro debitibus oppigneratum. hinc anulum ipsius uxori mittit signi loco, de quo illa intelligeret in anam sibi eundem esse. mulier signo cognito fidem iis quae mandabantur habet, adeoque celeriter in regiam se confert. quid inde factum? imperator eam nactus vi stuprat. Maximus his cognitis ardere animo, ad ultionem se armare, fraudes omnium generis nectere, tandem gladio imperatorem occidere, spoliatum prius fidissimis satellitibus. hoc facto coniugem quoque Valentiniani Eudoxiam stuprat, quae iniuriam hanc aegerrimo ferens animo suos ad Gizerichum Vandalorum regem mittit, oratum ut Romam cum copiis iavaderet. fecit hoc Gizerichus, Romam occupavit, eaque miserum in morem spoliata imperatricem cum filiabus captivas abduxit.

Ac Roma quidem exiguum ad tempus adhuc ab imperatoribus administrata tandem imperium omne prorsus amisit, in potestatem regum principumque barbarorum redacta, quorum manibus misere prostrata fuit.

- καὶ ταῖς παλάμαις δυστυχῶς τοῦτων ἐταπεινώθη.
 ἤρξε μὲν οὖν ὁ Μάξιμος ὁ τότε τυραννήσας,
 B καὶ μετ' αὐτὸν Ἀνθέμιος, Ὀλύβριος ὁ πάνυ
 μετὰ δὲ τὸν Ὀλύβριον ἐκράτησε Μαῖωρ,
 2530 καὶ μετ' αὐτὸν Γλυκέριος, καὶ μετὰ τοῦτον πάλιν
 Νεπωτιανὸς Ὀρέστης τε, καὶ μετὰ τὸν Ὀρέστην
 ὁ παῖς Ῥωμύλου τῆς ἀρχῆς ἤψατο τελευταῖος.
 καὶ πόλις μεγαλάνυμος, ἣ τῶν Ῥωμαίων πόλις,
 Ῥωμύλον σχοῦσα κατ' ἀρχὰς ἔννομον βουσίεα,
 2535 καὶ πάλιν περιστήσασα τὸ κράτος εἰς Ῥωμύλον
 οὐδέτι τὴν κυβέρνησιν ἔσχεν ἐκ βασιλείων,
 βαρβάρους δ' ὑποκύψασα καὶ χωροβατηθεῖσα,
 καὶ τοῦτοις δυστυχίησασα δορὺληπτος γενέσθαι,
 ῥήγας κυτεῖδεν ἄρχοντας, χωράρχας, σατραπάρχας.
 C 2540 καὶ στερηθεῖσα δυσκλειῶς ὑπᾶτων καὶ κρατόρων
 καὶ δικτατόρων καὶ βουλῆς, ἀλλὰ καὶ πατρικίων,
 ἐπωμαδῖαν ἤνεγκε τὴν ζεύγλην τῶν βαρβάρων.
 καὶ πρώην χρηματίζουσα βοῦς ἀγελαῖος ἄνξ
 ὑπήκοος ἐγένετο δυνάσταις ἀροτρεῦσι,
 2545 καὶ γῆς τοῖς ἀδλακίσμασι τρῦχεσθαι κατεκρίθη.
 Καὶ ταῦτα μὲν συμβέβηκε τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
 ἣ δ' ἤμετέρα τέθηλεν, αὔξει, κρατεῖ, νεύζει,
 καὶ μέχρι τέλους αὔξειτο, καὶ βασιλεῦ παντύνανξ,
 τοιοῦτον σχοῦσα τηλανγῆ φωσφόρον βασιλεία;
- 2527 γὰρ RR 2530 καὶ μετὰ] μετὰ δὲ R 2532 τελευταῖον AR
 2536 εἶχεν R 2539 κατήγγεν R 2546 καλαιτέρα R

tunc temporis autem Maximus occupata tyrannide regnavit, quem secuti sunt Anthemius, Olybrius vir praestantissimus, Maior, Glycerius, Nepotianus, Orestes, post quem Orestem puer Romulus omnium postremus imperium usurpavit. hoc modo celeberrima Romanorum urbs, cum ab initio Romulum legitimum habuisset, ac vicissim eius imperium ad Romulum pervenisset, deinceps ab imperatoribus gubernari desiit. barbaris autem sese submittebat ab iisque calcata, perque summam infelicitatem capta, regibus eorum nationumque principibus et satrapis paruit; planeque spoliata consulibus imperatoribus dictatoribus senatu patriciis, iugum barbarorum suis humeris tulit; quae denique prius erat indomita et experta iugi vacca, principibus aratoribus obediens facta est, et condemnata ut eius solum aratro inverteretur.

Et haec quidem Romae veteri acciderunt. at illa nostra floret, augetur, imperio fruitur, iuvenescit; utque perpetuum augetur, te, rex omnium, maxime precor, praesertim cum modo talem ac tantum imperatorem habeat, Luciferum late radiis suis splendentem, regem Ausonum

- 2550 μέγιστον Ἀσπονύνακτα, μυριονικηφόρον,
Κομνηνιῶδην Μανουήλ, πορφύρας χρυσοῦν ῥόδον,
οὔπερ τὸ κράτος ἤλιοι μετρήσαιεν μυρῖοι. D
Ἄλλὰ γὰρ κάλιν εἰς ὁδὸν ὁ λόγος ἀναγέσθω,
καὶ τερμματοῦτω τὸν λοιπὸν δρόμον τῆς ἱστορίας.
- 2555 Τὸν νέον Θεοδοσίον ἔτι παιδίσκον ὄντα
ἄγοντά τε τὴν ἀπαλὴν καὶ πρώτην ἡλικίαν
Ἀρκάδιος ἐνίδρυσε τοῖς βασιλείοις Θρόνοις,
καὶ φύλκας ἐπέστησεν αὐτῷ τῆς βασιλείας
τοῦς τῆς συγκλήτου προύχοντας καὶ τοὺς ἀρχινοστήρους,
- 2560 καὶ σὺν αὐτοῖς τὸν ἄρχοντα Περσίδος Ἰσδιγέρδην·
ὅς καὶ μυθῶν ἐπιβουλὴν κατὰ Θεοδοσίον
τυρρευομένην ἔκ τινων ἀνδρῶν φιλοτυράννων
ἠπέλησεν ἐπιδραμεῖν ἄχρι καὶ Βυζαντίου
σὺν μυρῖοσι μαχητῶν ἀλιμῶν ὄπλοφόρων. P 53
- 2565 οἱ τοίνυν βουλευσάμενοι κατὰ τοῦ βασιλέως,
κατασεισθέντες τὰς ψυχὰς τῷ φόβῳ τοῦ Περσάρχου,
τὸ δέονον ἀπεβύλοντο καὶ τὴν κακοτροπίαν,
καὶ τῆς βουλῆς ἀπέσχοντο καὶ τῶν ἐγγιχημάτων.
ὡς ἄρα τὸ χρησιότροπον ἔστι κὰν τοῖς βαρβάροις,
- 2570 καὶ τὴν φιλίαν ἄτρωτον καὶ τὴν φιλαλληλίαν
οἶδεν ἀνὴρ ἀλλόγλωσσος ἀθύλωτον φυλάσσειν·
τὸ γὰρ καλὸν ἐκ φύσεως ἅπασιν ἐνεσπάρη.

2552 κάλλιος A
Βυζαντίδος R

2558 συνέστησεν R
2566 βαρβάρου ARR

2563 ἐπιδρομὴν M
2571 φυλάττειν R

maximum, victoriis sexcentis potitum, Manuelem Comneniadem, auream purpuræ rosam, cuius imperium infiniti soles metiantur.

Sed enim oratio nostra in viam revocetur, et historiae cursus ad finem perducatur.

Iuniorem Theodosium, cum adhuc puer esset ac teneram primamque aetatem ageret, Arcadius pater in thronum imperatorium collocavit, simulque constituit ei custodes imperii principes quosdam senatus, itemque genere proximos, una cum Isdigerde Persarum rege; qui deinceps, ubi de insidiis accepisset quas Theodosio quidam tyrannidis usurpandae cupidi struerent, suos ablegavit, ut ad ipsum usque Byzantium cum infanti prope pugnatorum copiis excurrerent. hoc modo percussis insidiatorum animis formidine barbari, omni odio malevolentiaque deposita consilium prius intermissum cum ipsis conatibus fuit. de quo intelligere licet in ipsis etiam barbaris virtutem ac indolem bonam existere, hominesque linguis diversos nihilominus amicitiam et amorem mutuum illaesus conservare candide posse: nam virtus et honestum a natura cunctis inaitum est.

- Ἦν δ' ἀδελφὴ τῷ βασιλεῖ τούτῳ Θεοδοσῶς
 σεμνότροπος, σεμνόβιος, τὴν κλῆσιν Πουλχερία,
 2575 καὶ κάλλει διαλάμπουσα σώματος εὐπροσώπου,
 καὶ σιλωβουσα ταῖς χάρισι τῆς ἔνδον ἐδρηπέλας·
 B ἧτις παρθένον συντηρεῖν αὐτὴν προελομένη
 καὶ τῆς ἄγγελας ἄστυλον φυλάττειν τὸν λειμῶνα,
 ἀρρένων μὲν ἀπέσχετο καθάπαξ ὀμίλιας,
 2580 τῷ καθαρῷ δ' ἐπέχαιρε καὶ τῷ κοσμίῳ βίῳ,
 καὶ ζῆσιν ἐπεδείκνυτο πρὸς πᾶσαν χρηστοργίαν·
 οὐ μόνον δὲ τὸν ἑαυτῆς οὕτως ἐκόσμει βίον,
 ἀλλὰ γε καὶ τὸν ἀδελφὸν παντοίαις ἐπινοίαις
 εἰς ἀρετὴν ἐρύθμιζεν καὶ τρόπους φιλοκάλους.
 2585 ἧ καὶ συνῆκισεν αὐτῷ πρὸς γάμου κοινωνίαν
 τὴν κάλλεσιν ἀστράπτουσαν παντοίαις Εὐδοκίαν,
 ἧτις λειμῶνα φέρουσα κάλλους ἐν τῷ προσώπῳ
 ὠρμηῦτο μὲν ἔξ Ἀθηναίων τῶν περιβαλουμένων,
 πρὸς δὲ τὴν Βύζαντος λαμπρὰν ἀφικομένη πόλιν,
 C 2590 ἐφ' ᾧ κατηγορήσειεν ἰδίων ὁμογνίων
 ὡς τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς αὐτῆ μὴ μεταδόντων,
 πολλῷ κερδαλεώτερον τὸ πάρεργον εὐρίσκει.
 τὸ δ' ὅπως τοῦτο γέγονε λόγῳ συντόμῳ φράσω.
 Ἦν ἐν Ἀθήναις τις ἀνὴρ, Λεόντιος τὴν κλῆσιν,
 2595 εἰς ἄκρον ἀφικόμενος πάσης φιλοσοφίας,
 καὶ λογικῆς καὶ φυσικῆς καὶ τῆς ἀστεροσκοπίου.
- 2573 τούτῳ τῷ βασιλεῖ κρηθῶ Θ. R. 2587 τοῖς προσάποις AR
 2589 ἀφικνουμένη AR 2593 λόγοις συντόμοις AR

Ceterum imperatori Theodosio soror erat, castis praedita moribus, vitae gravis ac pudicae, nomine Pulcheria. fulgebatur ea venusti corporis elegantia, simulque dotibus internae pulchritudinis relucebat. cumque virginitatem suam retinere et castitatis campum illibatam tueri decrevisset, prorsus a virorum consuetudine semet abstinere, ac purae modestaeque vitae studio dedita fervorem animi erga quaevis facta praeclara insignem demonstrabat. neque tantum exornandae vitae suae intenta erat, verum etiam fratrem omnigenis rationibus, iisque solerter excogitatis, ad virtutem probosque mores informabat. coniunxit et fratri matrimonio Eudociam, omni venustatis genere splendentem. ea cum esset vultu praedita formosissimo, Athenis illis celeberrimis, ubi nata fuerat, Byzantium profecta, suos ut fratres accusaret, qui paternarum facultatum partem ei se daturus pernegarent, obiter quiddam longe fructuosius reperit. libet autem breviter exponere, quo pacto haec evenerint.

Fuit Athenis quidam Leontius, vir accurate peritus omnis philosophiae ac logicarum naturalium astronomicarum disciplinarum. huic et

τούτῳ μιᾷς ἐκ γαμετῆς ἐτέχθησαν τρεῖς παῖδες·
 δύο μὲν ἦσαν ἄφρονες, τριτάτη δὲ θυγάτηρ,
 θυγάτηρ ἀγλαβμορφος ἐπιχαρικωτάτη.

2600 Ἀθηναῖς ἀνόμιστος πρὸς τοῦ πατρὸς ἢ κόρης,
 ὡς οὖν τὸν βίον ἔμελλε λιπεῖν ὁ ταύτην σπείρας,
 ἐπιθανάτων συνθεῖς καὶ τελευταῖον γράμμα
 τοῖς μὲν παισὶ κατέλειπε τοῖς ἄφροσι τὸν βίον,
 ὁπόσος ἐν ἰμιατισμοῖς, ὁπόσος ἐν χρυσίῳ,

D

2605 ἐν οἴκοις, ἐν βουκῆμασι, ἐν σκεύεσιν, ἐν δούλοις
 (ἦν γὰρ τοι μεγαλόπλουτος καὶ τῶν βαθυκτημῶνων)
 τῇ θυγατρὶ δ' ἐκέλευσε, καὶ ταῦτα φιλουμένην,
 μόνους χρυσίους ἑατὸν παρασχεθῆναι κληρον,
 τὴν τόχην τῆν περιλαμπρὸν ἀρκεῖν ἐκείνη φήσας,

2610 ἀπάσης ὑπερφέρουσιν γενναίων ἐδοτύμιας.
 ὁ μὲν εἰπὼν ἔξελε τὸν τοῦ θανάτου σκύφαν,
 οἱ δὲ τῆς κόρης ἀδελφοὶ φευλότροποι φανέντες
 πᾶσιν ἔσπετρισαντα τὴν πατρικὴν οὐσίαν
 καὶ παντελῶς ἀπόκληρον ἔθαντο τὴν νεάνιν.

P 54

2615 ἔφ' οἷς ἀπεπαθήσασα καὶ τὴν ψυχὴν πληγείσα
 τῇ μητραδέλφῃ πρόβεισιν Ἀθηναῖς ἢ κόρη,
 κοινούται τὰ κατ' ἑαυτήν, τὴν συμφορὰν δακρυῖει,
 περιπαθεῖσι στεναγμοῖς ἐκτραγωδεῖ τὸ πάθος.
 οὐκ εἶρει τὸ κοράσιον πενθοῦν ἢ μητραδέλφῃ,

2620 ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆ παιδος πιμπρῶται τὴν καρδίαν,

2597 γυναῖκος R	τρεις ἐτέχθησαν AMB	2601 λειπὸν MR
2606 πολυκτημώνων MRB	2607 ταύτη R	2609 φράσας M
2610 γυναῖκας A	2617 δεικνύει M	2619 θρηγοῦν M
2620 πίμπρεται ARR		

tua coniuge tres erant nati liberi, duo marces, una filia, formae puella praestantis, et ceteroquin etiam elegantissima, cui pater Athenaidis nomen dederat. cum autem rebus humanis iamiam excessurus esset, testamento de voluntate sua postrema condito filiis quidem maribus facultates omnes legavit, quicquid nimirum habebat vestium auri aedium pecoriarum, instrumenti ac suppellectilis, mancipiorum (quippe locuples et opulentus erat): filiam vero, quam etiam unico diligebat, sola ecutum aureorum sorte contentam esse iussit, quod hanc fortunam sufficere diceret, quam cunctas mulieres felicitate superaret. his ille verbis prolatis naturae debitum persolvit. puellas fratres, qui homines essent improbi, paternarum facultates universas sibi vindicabant, sorore prorsus ab additione hereditatis exclusam. quam rem Athenais aegerrimo ferens animo materteram adit, casus ei suos exponit, calamitatem deplorat et multis cum gemitibus dolemter amplificat. illa puellae commiseratione tangi, ac neptis nomine commota Cypelin cum ea proficiaci, urbem urbium principem et imperii

Cons. Manasse.

§

- καὶ σὺν αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ὡς εἶχεν ἀσικνεῖται
 πρὸς πόλιν τὴν πρωτόπολιν, πρὸς πόλιν τὴν τοῦ κράτους.
 τῇ Πουλχερίᾳ πρόσεισι τῇ χαριτοκοσμῆτι,
 ἐπικουρίαν ἐξαιτεῖ, δεῖται βοηθηθῆναι
- B 2625 τὴν κόρην τὴν τῶν ἐαυτῆς ἀδίκως στερουμένην.
 θανμάζει τῆς νεάνιδος ἡ βασιλῆς τὸ κάλλος,
 ἐκπλήττεται τὰς φερωνεγείας χάριτας τοῦ προσώπου,
 θανμάζει τὴν εὐσύνητον μεγαλογνωμοσύνην.
 πυνθάνεται εἰ τὴν αὐτῆς ἔφθαρται παρθενίαν,
- 2630 καὶ γνοῦσα κοίτης ἄπειρον τὴν κόρην χορηματίζειν
 καὶ τὸ καλὸν ἀκίβδηλον φηλάττειν τῆς ἄγγελος
 λουτρῶ καθύρει τῷ σεπτῷ, τὴν κλῆσιν μεταμέλβει,
 μετονομάζει τὴν καλὴν νεῦνιν Εὐδοκίαν,
 συνάπτει τε τῷ βασιλεῖ καὶ ζεύγνυσιν εἰς λέγος,
- 2635 συναραμένον τὰ πολλὰ πρὸς τοῦτο καὶ Παυλίνον,
 ὃς ἐν τοῖς πρώτοις τέτακτο τῶν βασιλέως φιλων.
 ἐκ ταύτης Θεοδόσιος ἔτεκεν Εὐδοξίαν,
 ἣν Οὐλεντινιανῷ σκηπτροκρατοῦντι Ρώμης
 τῆς πρεσβυτέρας ἔπειψεν εἰς γάμου κοινωνίαν.
- C 2640 Ἄλλ' ἦν οὐδέν, ὡς ἔοικεν, ἐντόχημα τοῦ βίου
 ζήλης καὶ λύπης ἀμυγῆς, οὐδέ τις ἐποπμία
 μὴ συναραγνόμενον ἔχουσα καὶ τὸ κνίζον
 καὶ γὰρ καὶ ῥόδον εὖσομον φρῆσαι πικναῖς ἀκύνθαις,
 ἡλίον τε τὸ βλέψαρον σκοτίζουσι νεφέλαι,

2622 τὴν pro altera πρὸς RR
 λει ARR 2634 μίγνυσιν AR
 2643 πικναῖς ἀκύνθαις M

2629 μὴ A
 2630 βίου AR

2632 μεταβαί-
 σσιν AR R

sedem. hinc Pulcheriam multis ornatam dotibus convenire, opem et auxilium eius implorare, rogare denique subveniret puellae suis rebus per iniuriam spoliatae. Pulcheria iuenculae formam admirari, ad radiantem vultus dotes obstupescere, magnanimitatem plane conspicuam plurimi facere; simul interrogare num florem virginitatis adhuc illibatam haberet. intellectu puellam adhuc expertem esse coniugii castitatisque bonum habitenus integrum servasse, religioso eam lavacro curat ablui, nomen immutat, Eudociam appellat, fratri matrimonio copulat, non parum adiuvante Paulino, viro inter amicos imperatoris principem locum obtinente. procreavit autem ex hac Theodosius Eudoxiam, quam Valentiniano in urbe Roma vetere imperanti ad vitae societatem misit.

Sed enim nulla vitae felicitas tempestatis ac doloris expertis est, nec prosperitas esse potest nulla cum qua non existat etiam aliquid quod hominem mordeat. etenim ipsa quoque rosa, licet fragrans sit, crebris tamen spinis horret; itemque vultum solis nubes interdum caligine quadam obvelant. consimili modo invidia comitatur et insectatur eos qui

2645 και φθόνος ἐπιφέρεται τοῖς τὸ καλὸν ἀσκοῦσι,
καὶ πᾶν εὐτύχημα λαμπρὸν καὶ πᾶν σεμνὸν τοῦ βίου
φέρει καὶ τὸ δυστύχημα συναναμικραμένον.

Ἀλλὰ γὰρ τί μοι βούλεται τὸ πρόσημα τοῦ λόγου;
ἢ βασιλὶς ἐπέπλεε τὴν ἄλλω τὴν τοῦ βίου

2650 εὐδαιμονοῖς καὶ γυλιηνοῖς πνεύμασι φερομένη:

ἀτάραχον δεινὴν τὸν πλοῦν τῆς ἐπαυτίας,
ὡσπερὶ πλοῦν φορτηγὸν ὡς εἰς οὐρίας πλέον.

ἀλλ' αἰφνης ἐξεφόρησεν ὡς κατυγίς ὁ φθόνος,
καὶ λαίλαψ ἀντιέβραζε τὴν θάλασσαν καὶ κλύδιον.

D

2655 πέφος ἐρράγη θαλαρῶν, κατήγαγε χειμῶνα,

συνέσεισεν ἐδύρησε τὴν ἀνάτην ὡς φυλλάδι,

καὶ φλοίσβους ἤγειρε δεινοὺς καὶ τάραχον βαρύθυρον,

καὶ τὴν μὲν ναῦν συνέτριψε, εἴη δὲ ναυαταλομαρῆκη
στόμα δυνὸν ἐπήνοιξε χάσματος δυναλῆκτου.

2660 ἐντεῦθεν ἡ βασιλισσα περὶς ἐνεπλήσθη

καὶ πειρασμοῖς ἐπέλαισε βιουσυμφορωτάτοις.

τί δ' ἦν αὐτῇ τὸ συμπερὸν ὁ λόγος ἱστορήσει.

Θεοδοσίω βασιλεῖ τῷ συζυγῶντι ταύτῃ.

P 55

μῆλον καλὸν εὐμέγεδες πένης προσήνεγκέ τις.

2665 ὁ δὲ τὸ καλλιπρόσωπον θαυμάσιος τῆς ὀπώρας,

καὶ τῆς εὐχρηλας ἀγασθεὶς ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγέθους,

ὡς τι καινὸν τὸ δώρημα τῇ βασιλίδι πέμπει.

2646 σεμνὸν καὶ πᾶν λαμπρὸν A, σεμνὸν πᾶν τὸ λαμπρὸν R
2648 πρόγραμμα R 2652 κλέει AM 2658 δὲ γε ναυστο-
λοσῆ A 2663 σύνκοσῶντι ARR 2664 προσηγάγε R

virtutem colunt; omnisque sancta prosperitas et vita splendens in hominum oculis admistam quandam infelicitatem secum trahit. quid autem hoc sibi vult orationis praeludium? nimirum et haec imperatrix in huius vitae mari navigabat, et serenae placidisque ventis acta felicitatis cursum absque perturbatione conficiebat, non aliter atque si navis oneraria vento secundo feratur: verum invidia subito tempestatis cuiusdam instar flare coepit; turbo cum precalla mare commovit; nubes impetuosa exorta tempestatem excitavit, adeoque succussit et agitavit scapham instar folii, commoto ingenti strepitu gravique turba, ut navem confringeret, ac ipsi naufragium facienti terribiliter ore aperto minaretur, quasi vellet ei plane dehiscere. ab eo tempore casus acerbos imperatrix complures experta fuit et aerumnosissimis cum tentationibus colluctata. lubet autem commemorare quid illi acciderit.

Quidam fortunae tenuis imperatori Theodosio, Eudociae marito, pomum eximiae tam pulchritudinis quam magnitudinis obtulerat. eius ille speciem longe venustissimam, colorem, magnitudinem admiratus, pomum ipsum inusitati cuiusdam muneris loco imperatrici miserat; quae sane

- ὅπερ μεγάλων γέγονεν ἀρχὴ πειρατηρίων,
 οὐχ ἦττον ἢ τῆς Ἐριδος τῆς φθοιρᾶς τὸ μῆλον,
 2670 ὅπερ ἐπεισεκόμασεν ἐπὶ κακῷ τοῖς τότε
 θύουσι γαμοδαίαια Θέτιδος καὶ Πηλέως.
 οἷα καὶ γὰρ συμβέβηκε διὰ τὸ μῆλον τοῦτο!
 ἰθαύμισεν ἡ βασιλις τὴν ὄραν τῆς ὑπώρας,
 B ὑπερβύς ἠγγίστατο τὸ χρέμα τὸ τοῦ μῆλου,
 2675 καὶ φιλοτίμως ἔχουσα πρὸς τὸν καλὸν Πευλῖνον
 ὡς σνταράμενον αὐτῇ πρὸς ἕως βασιλείας,
 τῷ μῆλῳ τῷ πικροποῦ τὸν ἄνδρα δεξιόστει.
 ἐκεῖνος δὲ τῷ βουσιλεῖ τὸ δῶρον ἀντιπέμπει,
 μὴ κατειδῶς, ὡς ἔοικεν, ὅθεν παρεσεφθάρη·
 2680 ἔτυχε γὰρ τῷ βουσιλεῖ μὴ συμπαρῶν ὁ τύλας
 ἠρίκα Θεοδόσιος ἐδέχετο τὸ μῆλον,
 Ἄιδου πικρῶν, ἂν εἴποι τις, ὀπώραν θανασίμην,
 ἧς κηρευτῆς ὁ θάνατος καὶ φυτηκόμος Ἄιδος.
 ὄρᾳ τὸ μῆλον ὁ κρατῶν, γνωρίζει τὴν ἀπώραν,
 2685 κρύπτει τὸ μῆλον παρ' αὐτῷ, σιγῇ παρακατέχει,
 C πυνθάνεται τῆς γαιετῆς ὄρη τὸ μῆλον εἶη,
 εἰποῦσαν ὅτι βέβρωκεν ὄρκοις καταλαμβάνει.
 ἡ δέ, τῆς τέχης τῆς πικρᾶς, ὡς ἔοικε, σφαιλοῦσης
 ἀντόμιντσι κατσαγαεῖν. τίνα τὰ μετὰ ταῦτα;
 2690 εἰς ὑπόοιαις ὁ κρατῶν οὐχ ἀγαθῶς ἐπιπίπτει,
 δείκνυσι τὸ κρυπτόμενον, ἐλέγχει ψευδομένην,

2668 ὄρᾳ R

2670 ἐπεισεκόμασεν R

2675 λαμπερὸν AR

2680 γὰρ μὴ συμπαρῶν τῷ καλατίῳ τότε R

res non minus maximorum incommodorum origo existit, atque olim pomum illud Eridis invidiae, quod nocendi causa iis obtulit qui Thetidis atque Pelei nuptiis intererant. nam qualia, quaeso, consecuta sunt? imperatrix pulchritudinem fructus admirari, eumque arbitrari naturae modum excedere. et quoniam Paulinum propterea venerabatur quod valde eam iuvisset in consequenda dignitate imperatoria, virum hoc infelici pomo donat. is vero vicissim munus imperatori mittit, ignorans, uti quidem videtur, unde profectus fuisset: non enim assuerat id temporis imperatori miser, quo pomum acceperat, quod nuncupare quis possit letalem Orci fructum, ab ipsa morte Plutoneque consitum. imperator oblatum intueri, mox agnoscere, clam apud se occultare ac retinere, coniugem interrogare ubinam pomum ab se datum haberet: illa respondere manducatum ab se esse. rursus imperator ei deferre iusiurandum: illa per summam infelicitatem sacramento confirmare pomum ab se manducatum esse. quid hinc factum? imperator suspicionibus malis indulgere, pomum absconditum proferre, coniugem mendacii convincere, excaende-

Θυμοῦται, παίνεται, μωσεί στυγεί τὴν βασιλῖδα.
 ἐντεῦθεν ἐπεμύρωμε τῶν πειρασμῶν τὸ κῆμα
 καὶ συμφορᾶς ἢ θάλασσα καὶ τῶν κακῶν ὁ κλύδων·

2695 ἐπτεῦθεν ἀνυπόφορον, ἤλιε, πάθος εἶδες.

ὁ μὲν Παῦλινος θύναταν ἐτρούγησεν ἐκείθεν,
 καὶ ἕξτος αἱματόχυρτον ἐμέθυσσε τῷ φρόνῳ·
 ἢ βασιλῖς τὸ μῖσος δὲ γνοῦσα τοῦ βασιλέως
 εἰς πόλιν Ἱερουσαλὴμ ὡς τάχος ἀφικνεῖται,

2700 κἀκείσε τὸ λιπάμενον ἀνύσασα τοῦ βίου
 τῆς φύσεως τῆς γεηρᾶς ἐκίτνυσαι τὸ χρέος.

Οὗτος ὁ Θεοδοσίος τάλυ μὲν ἦν ἀστεῖος,
 χαρῆς, μεγαλόδωρος, βίβλοισι ἀεὶ σχολάζων,
 ἀλλὰ τοῖς προτερήμασιν εἶχε συναναβαῖνον

2705 καὶ τι κακὸν ζεζάνιον οἴα τοῦ βίου κῆρα.
 ἂν γάρ τις εἶον δῆπote τούτῳ προσῆξε χάριτην,
 ἐν ἐρυθρώοις γραμμασίαι ἀπὸν ἐσημειοῦτο,
 μὴ συσκοπήσας μὴ μαθῶν οἴα τὰ γεγραμμένα.

2710 οὐδὲν τῆς λώβης ἀμιγῆς τῆς τῶν ἀποκτωμάτων.
 ἢ τοῖνον χαριτόστεπτος καὶ θεία Πουλχερία
 πολλὴν εἰδείκνυ τὴν σπουδὴν περὶ τὸν βασιλέα,
 ἀπαλλαγῆται θείουσα τυττον τῆς ἀμαρτίας·
 ὡς δὲ πολλὰς καὶ συνεχεῖς πλέξασα πύραυνείσεις

2715 καὶ λόγοις συνετίσασα τοῖς σωφρονιστηρίοις

2699 ὁς] τὸ RR 2704 τοῖς] γὰρ A 2707 ἐρυθρώοις βάμ-
 μασιν R 2710 τῆς ἀπὸ συμπτωμάτων R 2713 ἀμαρτίας R
 2715 συνετίσασα R

D

P 56

scere, furere, imperatricem odio persequi. atque hinc iam fluctus ille
 tentationum, mare calamitatum, tempestas malorum exundavit; hinc faci-
 ens indignum, sol, conspexisti. nam Paulinus ob hanc causam interfectus
 est, et imperatrix odio mariti perspecto celeriter Hierosolymam profici-
 scitur, atque ibi exacto reliquo vitae tempore tandem naturae debitum
 persolvit.

Erat ceteroqui Theodosius comis, facetus, liberalis, semper lecti-
 tandis libris occupatus: verum inter has virtutes etiam mala quaedam
 herba succrescebat, ut sunt res humanas. nam si quis ei chartam offer-
 ret, rubris in ea literis nomen imperatorium subscribebat, non inspectis
 prius iis quae essent in ea perscripta. nimirum in humana natura nihil
 est quod omnino sit habis expertus et ab omni absurditate alienum. quam-
 obrem divinis exornata dotibus Pulcheria, fratrem ab hoc vitio revocare
 studens, singulari diligentia imperatorem monebat. postea vero quam
 variis et continuis admonitionibus nec prudentibusque verbis castigato

πλέον ἐπέρινευεν οὐδέν, *τεγγῆναι* τι τοιοῦτον,
 θηρείει τε τὸν ἀδελφὸν ἀσπράκας ἐπιτολαίς.
 πλάττεται χάριτην ὡς αὐτοῦ δῆθεν τοῦ βασιλέως
 οἰκείτην χαριζόμενον αὐτῇ τῆν βασιλίδαν.

2720 Δίδωσι τοῦτον τὰδελφῶ, δέξται τοῦ βασιλέως
 ἐνοσημιανθῆται τὴν γραφὴν γραμμασι βασιλείοις.
 ὁ μὲν ἐπένευσε αὐτῇ ταῦτα λιταζομένην,
 καὶ καλαμίς ἐν ταῖς χερσὶν ἐδθῆς τοῦ βασιλέως,

B καὶ πορφυρόβαπτος γραφίς τὸν χάριτην ἐπιστοῦτο.

2725 ἡ δὲ τὸ γράμμα σημιανθὲν ὡς ἔρμαιων λαβούσα,
 ὡς δούλην ἀργυρώνητον εἴλωκε τὴν βασιλίδαν.
 τοῦ δὲ περιβροῦσθαι γήσιαντος ἐπὶ τούτῳ,
 ἐκείνη τὸ βασιλεῖον προύφερε γραμματεῖον,
 καὶ κείθεν ἔλεγεν αὐτὴν εἰς τοῦτο δικαιοῦσθαι.

2730 συνῆκεν οὖν ὁ βασιλεύς, ἡδέισθη, κατησχόνηθ',
 ἀπέσχετό τε τοῦ λοιποῦ ταύτης τῆς ἀφροσύνης.
 καὶ τοῦτο μὲν εἰς ἀγαθὸν κατέληξε τὸ τέλος,
 ὡς ἄρα γε τρισυδάμιον καὶ μέρες ἐποποιήσας
 εὖνοις ἀνθρώποις συνοικεῖν καὶ καθαρῶς φιλοσοῖ

2735 καὶ μὴ καταρνηταῖνοισι τὰ τῆς φιλαλληλίας.

C Ἔτι σπητροκρατοῦντος δὲ τούτου τοῦ βασιλέως,
 ἀρνησιωθέντες ὠσθησαν ἐξ ὕπνου μακρολέκτρον
 ἐπὶ ταῖς κατερικιάταισι μάρτυρες νεανίαι.

2720 τοῦτο A

2721 τῇ γραφῇ R

2722 ταῦτα] δῆθεν M

2730 συνῆκε γόν AMR

fratre nihil se proficere cerneret, huiusmodi quiddam instituit ac molita est. excogitatis ingeniose rationibus fratrem circumvenit, literas fingit, in quibus perscriptum foret imperatorem Pulcheriae sorori coniugem suam veluti mancipium quoddam donasse. hanc chartam fratri offert, rogat hanc scripturam literis imperatoris munire ac subsignare velit. imperator precibus sororis annuit, mox calamus prehendit manu, et ex aratis purpurei coloris literis chartam confirmat. Pulcheria literas manu fratris subscriptas insignis lucri loco accipit, et imperatricem instar coempti pretio mancipii secum abducit. cum Theodosius a sorore iniuria se diceret affici gravissima, literas imperatoris illa vicissim proferre, seque dicere fretam his optimo iure quod faceret facere. tum vero rem imperator intelligere, pudore suffundi, ab eiusmodi stultitia deinceps sibi cavere, factum ipsum denique praeclarum ad finem tendere. nimirum in magna felicitatis parte collocandum est, si quis inter homines benevolos, vitae purae studiosos, amorem mutuum labe nulla contaminantes degat.

Ceterum imperatore Theodosio rerum potente septem illi iuvenes, martyres tolerantissimi, de squama longissime experrecti ac vulgo con-

- τὴν λύσσαν γὰρ ἐκφεύγοντες τοῦ δυσσεβοῦς Δεκίου,
 2740 εἰς σπήλαιον αὐτόροφον ὁμοῦ συνεισελθόντες
 τοῖς ὄφοις παρακείμενον πόλειως Ἐγεσίω, D
 βαθὺν καὶ μακροκοίμητον ἦσαν ὑπνοῦντες ὕπνον.
 ἀφνυπνισθέντες τότε δὲ καὶ τοῖς πιστοῖς γνωσθέντες
 καὶ τιμηθέντες παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ βασιλέως
 2745 τὸν νήγρετον κατέδαρτον καὶ τελευταῖον ὕπνον.

- Σεισμῶν ἀλλεπαλλήλων δὲ γῆν κινούντων ῥιζόθεν
 καὶ συσσειόντων τὰς ψυχὰς ἀνθρώπων καὶ δονούντων,
 καὶ πλήθους τοῦ φλεμισεβοῦς θεῶν ἰλουμένου,
 αἵφνης παιδῶν ἀρπαγὴν μέχρις αἰθέρος ἄνω
 2750 τὸν ὕμνον τὸν τρισάγιον ἤκουσεν ὑπ' ἀγγέλων.
 ἔμπαλιν δὲ κατενεχθέν, βαβαὶ φρικτῆς ἰσχύος!
 ἐν μέσοις ἐξεβόησε πῶς χρὴ τὸν ὕμνον πλέκειν·
 ἦσαν καὶ γὰρ οὐ πρὸ πολλοῦ πρὸς τοῦτον ἐσφαλμένοι.

- Οὗτος ὁ Θεοδόσιος παρὰ τοῦ Χρυσασίου
 2755 ἀπατηθεὶς καὶ πικρανθεὶς κατὰ τῆς Πουλυκερίας
 πολλαῖς πολλύκις πειρασμῶν κατέκτισεν ἀνάνθαις
 τὴν πάσαις κατακόσμητον τῶν ἀρετῶν ἰδέαις.
 εὐνοῦχος δ' ἦν Χρυσάσιος, ἀλάστωρ, κακοήθης,
 ἐξάγιστος καὶ φόνιος καὶ βδελυρὸς τοῦς τρόπους·

- 2760 οὗ τὴν κακίαν ὁ κρατῶν ὡς ὕστερον ἐλέγω,
 δημεύσας τὸν κατάρατον καὶ πένητα ποιήσας

P 57

2749 ἀρπαχθέν R 2752 λέγει R 2755 μετὰ A 2759 φθά-
 νιος R

specti sunt. nam ut Decii furorē evitarent, in nativam specum haud
 procul ab Ephesina urbe sitam sese contulerant, ibique gravi et prolixo
 somno consopiti quieverant. hoc autem excitati tempore ac fidelibus
 agniti, simulque tam ab ipsis quam imperatore magno in honore habiti;
 rursus inexcitabili postremoque sopore correpti fuerunt.

Eodem imperante cum continui terrae motus omnia passim funditus
 succiterent unaque mortalium animos percellerent, accidit ut religiosa
 multitudine precibus deum placante puer quidam subito ad ipsum usque
 caelum abruptus hymnum illum sanctissimum ab angelis concinī audiret.
 deinde relatus in terram (proh vim roburque stupendum) in medio mor-
 talium coeta clarissima voce docuit quo pacto hymnum illum cani
 oporteat. quippe non ita pridem in eo peccatum fuerat.

Hic Theodosius a Chrysaphio deceptus et adversus Pulcheriam ex-
 acerbatus saepe numero multis tentationum spinis ornata omni virtutis
 genere mulierem pungebat. erat autem ille Chrysaphius eunuchus, com-
 munitatis hominum perniciosus, improbus, impuris sanguinariis execrandis
 moribus; cuius nequitiam ubi deinceps imperator cognovisset, publicitatis
 bonis hominem ad paupertatem redactum aequissima lata sententia solum

- ἐπερορία χαλεπῇ παρέπεμψεν ἐνδίκως,
 ἦδη δὲ χρόος τὸ κοινὸν τοῦ Θεοδοσίου δόντος
 καὶ τὴν τοῦ σώματος πηλὸν εἰς γῆν ἀποθεμίνου,
 2765 κρατήσαντος ἐν ἔτει τριάκοντα τρισὶ τε,
 εἰς Ποντοχελίαν τὴν καλὴν τὸ κράτος μεταβαίνει,
 ἣ τις σοφῶς καὶ συννετιῶς ἄγων βουλευσομένη
 ὡς βασιλείως χερίζουσι τὰ πράγματα Ῥωμαίων,
 μετακαλεῖται τὸν χρηστὸν Μαρκιανὸν ἀδελφῆν,
 2770 ἄνδρα σεμινοῖς ἐμπρέποντα καὶ φιλοθλοῖς τρόποις,
 καὶ καταδήσασα φρικτοῖς καὶ βαρυστάτοις θεοῖς
 B ἀδιαλύβητον ἀδελφῆς τηρεῖσαι τὴν ἀγγελίαν,
 καὶ συγκατατιθέμενον εὐροῦσα καὶ τὸν ἄνδρα,
 τὸ στέφος περιτίθεισιν ἀδελφῆς βασιλείας,
 2775 τὸν δὲ Χρυσάφιον πικρῶ θανάτῳ καθυπαίγει.
 Πάντως δ' οὐκ ἄκαιορόν ἐστιν, οὐδὲ τῆς τέχνης πᾶρρω,
 εἰπεῖν περὶ Μαρκιανοῦ πόθεν καὶ τίς ὑπῆρχε.
 πένης μὲν ἦν καὶ ταπεινός, ἀλλὰ χρηστὸς τοῖς τρόποις.
 οὐκ ὦν δὲ γένους εὐκλειοῦς, οὐδὲ τῶν ἐπιστήμων,
 2780 ταῖς τάξεσι συνειλεκτο ταῖς τῶν στρατευομένων.
 ἄρτι δὲ νέφους ἰσχυρᾶς μάχης ἀναρραγέντος
 καὶ Πέρσiais τοῖς ὑπέρφροσιν ἐπάγοντος Ῥωμαίους,
 νόσω ληφθεὶς Μαρκιανὸς θάνατον ἀπειλοῦσθ
 ἐν τινὶ κώμῃ τῆς λαμπρᾶς Λυκίων ἐπαρχίας
 C 2785 κατέμεινε σωματικῆς χάριν νοσοκομίαις.
 ἔνθα φιλίαν ἰσχηκῶς πρὸς τινος ἀδομοιμίους

2780 συνειλεκτο A

vertere inssit. cum autem commune debitum naturae Theodosius persolvisset, tamque pulverem corporis in terram deposuisset, ad egregiam illam Pulcheriam imperium pervenit. ea vero sapienter admodum re deliberata, et animadverao rem Romanam imperatoris egere, max bonum illum Marcianum arecessit, virum gravibus ac religiosis moribus illustrem, eumque sacramentis horrendis obstrictum, quibus se castitatem Pulcheriae minime contaminaturum polliceretur (in quo sane Marcianum promptum et assentientem repperit), imperatoria corona exornat. Chrysaphium vero peracerba morte de medio tollit.

Atque hoc loco non intempestive fecerimus, si de Marciana memoria prodiderimus, unde prognatus et quis fuerit. nimirum pauper erat et humili quidem ortus loco, sed indole moribusque bonis praeditus. et quanquam ex celebri et illustri familia non esset, tamen consecutus fuerat ut militum ordinibus adscriberetur. forte accidit ut bello inter Romanos et superbos Persas exorto Marcianus gravi correptus morbo, qui mortem ei minitaretur, quadam in urbe illustri Lyciorum provinciae propter debilitatem corporis subsisteret. ibi amicitia cum fratribus qui-

συνῆν καὶ συνδιέκριβῆν εἰς φίλος κατὰ φίλους,
καὶ τῆς δεούσης παρ' αὐτῶν προνοίας ἤξιοῦτε.
τούτοις πρὸς πνηγέσιον ποτὲ πορευομένοις

2790 Μαρκιανὸς συνέπειτο τῆς θήρας κοινωνήσαν.
ὡς οὖν διήβροχοι πολλοῖς γυγνάσκων ἰδρωσίν,
πρὸς λόφοις ἀπατρέχοντες δυσβάτους θηροτρόφους
καὶ λόχιμας ὑποτρέχοντες καὶ πολυπραγμακοῦντες,
κατακλιθέντες ἐπὶ γῆς νήδυμον ἕπνον ἕπνον.

2795 ἄτερος δὲ τῶν ἀδελφῶν ἀφηνισθεὶς ταχέως
δοῦ καταδαφθάνοντα Μαρκιανὸν εἰσέτι
καὶ φέροντα βαδύτατον ἕπνον ἐν τοῖς βλεφάροις,
ἔρην δὲ ταυνοσπίτερον, ἐρνεοκράτην ἔρην,
ἀεροπόρουσ πτέρυγας ἰδίαις ἠλιωκότα

2800 καὶ χαρίζομενον σκυῖς αὐτῶ ψαχαγωγίαν.
αὐτῷ τε μέγα καὶ σιπτὸν ἢ βασιλεία χρῆμα,
αὐτοῖς ἀξιοτίμητον τοῖς ζῴσις τοῖς ἀλλοῖσι·
οὕτως ἀδισιμώτατος ἄρτέοις σαρκωβόροις
ὁ ταύτην ἀναζώωσθαι θεῶ προωρισμένος.

2805 βλέπει, θαυμάζει τὸ συμβάν, τὸν ἀδελφὸν ἐλείπει,
δείκνυσι τὸ τεράστιον, ἀμφότεροι θαμβοῦνται,
καὶ νήψαντι Μαρκιανῷ μετὰ μικρὸν ἔξ ἕπνον
τὸ σκήπτρον προγγέλλουσι τῆς αὐτοκρατορίας,
καὶ σφῶν ἐπιμνησθήσεσθαι λιτάζονται τὸν ἄνδρα.

2810 ὁ δ' ἐπινεύει καὶ χρηστὰ καθυπισχεῖται τούτοις.
καὶ δὴ χρυσίον ἱκανὸν ἐκείνων δεδοκῶτων

2804 ἀναζώωσθαι M
ζῴσι R

2808 σκηπτροκρατορίας M

2809 λιτά-

busdam inita familiariter apud eos vivebat, suppeditantes ipsi quae ad vitam sustinendam pertinerent. cum autem aliquando venatum exirent, eisque Marcianus se comitem venationis adiungeret, ac iam propter sudores maderent, dum hinc inde cursu conscendunt difficiles aditus colles, ferarumque lustra curiose pervestigant, evenit tandem ut in terram reclinatis corporibus cum voluptate somnum caperent. tum fratrum alter citius expectatus Marcianum quidem adhuc dormientem conspicit, volucrum vero reginam explicatis alis umbram ei praebentem. adeo magnam et augustam quiddam est imperium, ut ipsa quoque bruta honorem ei deserant: adeo volucres etiam crudivorae venerantur hominem, cui divinitus est concessum ut imperio petiatur. cornens igitur ille quid accideret, obstupescit, fratrem excitat, prodigium ei monstrat: utriusque res admirationi est. neque multe post expectato Marciano imperium pollicetur, simul orantes ut ipsorum aliquando recorderetur. annuit ille precibus, ac vicissim utriusque se benefacturum promittit. tandem auro, quan-

ἀπάρας πρὸς τὴν Βύζαντος ἐκκλησιάτην πόλιν
Ἄρδαβουρίῳ πρόβησι τῷ πολυχρόστῳ.

ἦν δ' ἄρχων Ἄρδαβούριος ἀπάντων τῶν ταγματῶν,

- 2815 συστράτηγον τὸν Ἄσπαρον καὶ συστρατάρχην ἔχων,
μεθ' οὗ καὶ συναπέπλευσε κατὰ τοῦ Γίζερίχου.
ἦν δ' ἄρχων ὁ Γίζερίχος Λιβύων Οὐανδήλων,
ᾧ πολειμοῦντος Ἄσπαρος ἐκ γῆς ἀπὸ θαλάττης,
ἔξ ἵπποτῶν ἀπὸ πεζῶν, ἀπὸ θαλασσοπλῆων,

- 2820 καὶ κυρτεῶς τῆς προσβολῆς Λιβύων γενομένης,
καὶ τῆς Ῥωμαίων φύλαγος ἐπὶ φυγὴν βλεψάσης,
ζωγραῖται καὶ Μαρκιανὸς σὺν ἄλλοις οὐκ ὀλίγοις,
καθεργαίνονται τε σὺν αὐτοῖς ἐν δόμοις Γίζερίχου.

B

Θελήσας σὺν Γίζερίχῳ ἰδεῖν τοὺς δουρακῆτους

- 2825 ἄνωθεν στὰς ἐφ' ὑψηλοῦ τοὺς ἄνδρας ἐπεσκόπει,
καὶ βλέπει πρῶγμα δύσπιστον, Μαρκιανὸν ὑπνοῦντα
καὶ δυσμηχάνητον αὐτῷ σκιὰν σκευαζομένην
ὑπὸ πτερυγῶν ἄετοῦ. τοῦτο θαμβεῖται βλέψας,
θεῖόν τινα λογίζεται τὸν ἄνδρα χρηματίζων

- 2830 καὶ τῆς ἀρχῆς κατὰξίον Ῥωμαίων καὶ τοῦ κράτους.
πτεῖναι μὲν σὺν ἀπάνθρωπον ἄνδρα τοιοῦτον κρίνει,
προβεβλημένον ἄνωθεν εἰς βυσσιλείας ἕνος
(τὸν γὰρ θεοῦ ταῖς κρυπταῖς φρουρούμενον παλίμας
τίς ἂν ἰσχύσειε θνητῶν ὀλέσαι πρὸ τῆς ὥρας;

- 2835 ἂν ἢ θεοῦ μεγαλακῆς χεῖρ σε περιφρουροίη,

2817 Οὐανδάλων AM 2820 κρατερῶς A, κρατερῶς M συμ-
πλοκῆς R 2825 ἀφ' R 2827 σκιαζομένην R 2834 βροτῶν R

tum satis esset ab eis accepto, Byzantium proficiscitur, atque ibi Ardaburium, hominem longe opulentissimum, accedit. erat autem hic Ardaburius omnium copiarum imperator, et in eo munere collegam Asparum habebat; quocum Marcianus militatum abiit adversus Gizerichum Africanorum Vandilorum regem. eum cum Aspar oppugnaret terra et mari peditum equitumque copiis, et accideret quodam tempore ut Afri gravissimo cum impetu hostem invaderent ac Romana phalanx fugae se mandaret, forte Marcianus cum multis aliis vivus in hostium potestatem venit. itaque eum commilitonibus in Gizerichi domum perductus carceri mancipatur. cum autem Gizerichus aliquando captivos spectare vellet, eaque de causa in sublimi regiae parte consisteret, incredibile quiddam cernit, dormientem scilicet Marcianum, cui suis alis umbram aquila suppeditaret. ad eam rem obstupescit, divinam hominem esse Marcianum colligit imperioque Romano dignum. quamobrem immaniter se facturum statuit, si virum talem occideret, cui caelitus imperium destinaretur. nimirum hominem quem robustae dei manus custodiunt, quis mortalium possit ante diem o medio tollere? si fortissima dei manus te protegat, ferrum non

- οὐ δειλιάσης σίθηρον, οὐ βίφος ὑποτρέσης,
 οὐ πῦρ, οὐ θυμοβάρβαρον, οὐ μειψόνον ἦθος)·
 μεταστελλόμενος δ' αὐτὸν ἑρκοῖς καταλυμβάναί,
 ἂν τῶν Ῥωμαίων ἄρξαιεν, ἂν τιθέσαιο τοῦ κράτους,
 2840 μὴ πολεμήσαι Ἀβροσι, μὴ μάχην συγκροτῆσαι.
 οὕτω καὶ βάρβαρος ἀγὼ αἰδέεται βασιλείαν,
 καὶ τοὺς θιόθεν τιμητοὺς καὶ θηρωῶδες ἦθος
 σεβάσεται, φιλόνδρομον αὐτοῖς ἐπετραπίλω.
 ἐκείθεν οὖν ἀπολυθεὶς ἀπὸ τοῦ Γεζερύχου
 2845 πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτὸς ἐπανατρέχει,
 καὶ γῆθεν μεταλλάξωντος ἤδη Θεοδοσίον
 ἀναξ ἀναγορεύεται κρῖσι τῆς Πουλχερίας
 καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀρχηγὸς καὶ πρῶτος αὐτοκράτωρ.
 ἦν δ' ἀγαθὸς καὶ συνετὸς, ἀστικὸς, φιλοσώφρων,
 2850 δένδρον χαριστοφύετον, ἄλλος χρηστοεροκίας.
 ἔξ δὲ καλῶς ἐν ἔτεσι τὰ σκηπτρα διιδύνας,
 χοῦ τὸν χοῦν παρέδωκε, τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ.
 Ὡς δὴ τὸν χοῦν ἀπήτησεν ἡ φύσις ἀπὸ τούτου
 καὶ μνήματι κατέλειπε τὸ γηγενὲς σαρκίον,
 2855 ἡ σύγκλητος οὖν Ἀσπαρι τῷ τότε πατρικίῳ
 εἰς Ἀβόντα μετώσσει τὴν σκηπτρακρατορίαν,
 τὸν φροντιστὴν καὶ λογιστὴν τῶν Ἀσπιυροσ πραγμάτων,
 καθυποσχόμενον αὐτῷ θυτέρον τῶν νείων
 τῷ στέφει τῷ τοῦ Καίσαρος τὴν κεφαλὴν κοσμήσαι·
- 2836 παρτορέσης R 2839 τεύξεται R, τεύξεται AM v. 2840
 om M 2841 βασιλεία R 2846 καταλλάξαντες R 2848 τῆς A,
 γῆς RR 2852 παρέθετο RR 2853 δὲ RR, γοῦν A
 2858 θάτερον MRR

metuos, gladium non formidabis, non ignem, non barbaros et sanguinarios animos. itaque Gizerichus arcessitum ad se Marcianum sacramentis obstringit, quibus se potliceretur, si quidem aliquando Romanum ad imperium perveniret, Afros belle nequaquam vexaturum, sic et barbaros imperium reveretur, indolesque ferina colit homines divinitus ornatos, eosque perhumaniter intuetur. hoc modo dimissus a Gizericho Cpolin revertitur; cumque terras Theodosius reliquisset, de iudicio et sententia Pulcherias imperator resonantiat. erat autem vir bonus prudens civilis modestus; adeoque velut arbor ab ipsis Gratiis consita, et virtutum probitatisque quoddam quasi nemus. ubi praeclare sex annos potitus sceptris fuisset, terram terrae, animam domino reddidit.

Posteaquam vivendi finem fecisset, senatus una cum Aspare patricio Leoni tradit imperium, qui Asparis rationes atque negotia procurabat, cum quidem promisisset Aspari se utrumque filium eius Caesaris digni-

- ὑπερ μεγάλων γέγονεν ἀρχὴ πειρατηρίων,
οὐχ ἦτιον ἢ τῆς Ἑριδος τῆς φθοριῶς τὸ μῆλον,
- 2670 ὅπερ ἐπεισεκώμασεν ἐπὶ κακῷ τοῖς τότε
θύουσι γαμοθαλαίαι Θεσιδος καὶ Πηλείως.
οἶα καὶ γὰρ συμβέβηκε διὰ τὸ μῆλον τοῦτο!
ἐθυμίωσεν ἡ βασιλις τὴν ὄψιν τῆς ὀπίρας,
ὑπερβυεὶς ἠγήσατο τὸ χρῆμα τὸ τοῦ μῆλου,
- B
2675 καὶ φιλοτέμωσι ἔχουσα πρὸς τὸν καλὸν Πικυλῶνον
ὡς στυαράμιον ἀπὸ πρὸς ἕως βασιλείας,
τῷ μῆλῳ τῷ πικροποῦ τὸν ἄνδρα δεξιόσται.
ἐκεῖνος δὲ τῷ βασιλεὶ τὸ ὄψιν ἀντιτέμπει,
μὴ κατειδῶς, ὡς ἔοικεν, ὅθεν παρεσιφθάση·
- 2680 ἔτυχε γὰρ τῷ βασιλεὶ μὴ συμπαρῶν ὁ τάλας
ἠνίκα Θεοδόσιος ἐδέχετο τὸ μῆλον,
Ἴδου πικρῶν, ἂν εἴποι τις, ὀπίραν θανασίμην,
ἧς κηπευτῆς ὁ θάνατος καὶ φνητῆκόμος Ἰδῆς.
ὄρῳ τὸ μῆλον ὁ κρυτῶν, γνωφίλει τὴν ὀπίραν,
- 2685 κρύπτει τὸ μῆλον παρ' αὐτῷ, σιγῇ παρακατέχει,
C
πυθάνεται τῆς γαμετῆς ὄπη τὸ μῆλον εἶη,
εἰποῦσαν ὅτι βέβρωκεν ὄρκοις καταλαμβάνει.
ἡ δέ, τῆς τέχης τῆς πικρῶς, ὡς ἔοικε, σφαλλοῦστος
ἀντίμιντσι καταφαγεῖν. τίνα τὰ μετὰ ταῦτα;
- 2690 εἰς ἔποριᾶς ὁ κρυτῶν οὐκ ἀγαθῶς ἐμπέπτει,
δείκνυσι τὸ κρυπτόμενον, ἐλέγχει ψευδομένην,

2668 ῥίξα R 2670 ἐπεισεκώμασεν R 2675 λαμψὸν AR
2680 γὰρ μὴ συμπαρῶν τῷ καλατίρ τότε R

res non minus maximorum incommodorum origo existit, atque olim pomum illud Eridis invidiae, quod nocendi causa iis obtulit qui Thetidis atque Pelei nuptiis intererant. nam qualia, quae so, consecuta sunt? Imperatrix pulchritudinem fructus admirari, eumque arbitrari naturae modum excedere. et quoniam Paulinum propterea venerabatur quod valde eam invisisset in consequenda dignitate imperatoria, viram hoc infelici pomo donat. is vero vicissim munus imperatori mittit, ignorans, uti quidem videtur, unde profectus fuisset: non enim affaerat id temporis imperatori miser, quo pomum acceperat, quod nuncupare quis possit letalem Orci fructum, ab ipsa morte Plutoneque consitum. imperator oblatum intueri, mox agnoscere, clam apud se occultare ac retinere, coniugem interrogare ubinam pomum ab se datum haberet: illa respondere manducatum ab se esse. rursus imperator ei deferre iusiurandum: illa per summam infelicitatem sacramento confirmare pomum ab se manducatum esse. quid hinc factum? imperator suspicionibus malis indulgere, pomum absconditum proferre, coniugem mendacii convincere, excede-

θυμοῦται, φαίνεται, μωσὶ στυγεί τὴν βασιλῖδα.
 ἐντεῦθεν ἐπεμάρμαρε τῶν πειρασμῶν τὸ κῆμα
 καὶ συμφορᾶς ἢ θάλασσα καὶ τῶν κακῶν ὁ κλύδων·

2695 ἐντεῦθεν ἀνυπόφορον, ἤλιε, πάθος εἶδες.
 ὁ μὲν Παυλῖνος θάνατον ἐκτύγησεν ἐκείθεν,
 καὶ ἕξρος αἱματόχυρτον ἐμείδυνε τῷ φόνῳ·
 ἢ βασιλῖς τὸ μῖσος δὲ γνοῦσα τοῦ βασιλέως
 εἰς πόλιν Ἱερουσαλὴμ ὡς τάχος ἀφικνεῖται,

2700 κἀκεῖσε τὸ λιπαμένον ἀνόουσα τοῦ βίου
 τῆς φύσεως τῆς γεηρᾶς ἐκτίννυσι τὸ χρέος.

D

Οὗτος ὁ Θεοδοσίος τάλλα μὲν ἦν ἀστεῦς,
 χαρῆς, μεγαλόδωρος, βίβλοισι ἀεὶ σχολάζων,
 ἀλλὰ τοῖς προτερήμασιν εἶχε συναναβαῖνον

2705 καὶ τι κακὸν ζυζάνιον οἶα τοῦ βίου κῆρα.
 ἂν γάρ τις εἶον δῆπote τούτῳ προσῆξε χάριτην,
 ἐν ζουθρῶσις γράμμασιν αὐτὸν ἐσημειῶτο,
 μὴ συσκαπήσας μὴ μαθῶν οἶα τὰ γεγραμμένα.
 οὕτως οὐδὲν ἀκέραιον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει,

2710 οὐδὲν τῆς λώβης ἀμιγῆς τῆς τῶν ἀποπτωμάτων.
 ἢ τοῖνον χαριτέστεπτος καὶ θεία Πουλχερία
 πολλὰν ἐδάκρυ τὴν σκουδὴν περὶ τὸν βασιλέα,
 ἀπαλλαγῆναι θέλουσα τυττον τῆς ἀμαρτύδος·
 ὡς δὲ πολλὰς καὶ συνεχεῖς πλέξυσα πικραίνεσις

P 56

2715 καὶ λόγους συνετίσασα τοῖς σωφρονοιστηρίοις

2699 εἰς] τὸ RR 2704 τοῖς] γὰρ A 2707 ζουθρῶσις βάμ-
 μασιν R 2710 τῆς ἀπὸ συμπτωμάτων R 2713 ἀμαρτίας R
 2715 συνετίσασα R

scere, furere, imperatricem odio persequi. atque hinc iam fluctus ille tentationum, mare calamitatum, tempestas malorum exundavit; hinc facinus indignum, sol, conspexisti. nam Paulinus ob hanc causam interfectus est, et imperatrix odio mariti perspecto celeriter Hierosolymam proficiscitur, atque ibi exacto reliquo vitae tempore tandem naturae debitum persolvit.

Erat etenim Theodosius comis, facetus, liberalis, semper lectitandis libris occupatus: verum inter has virtutes etiam mala quaedam herba succrescebat, ut sunt res humanae. nam si quis ei chartam offerret, rubris in ea literis nomen imperatorium subscribebat, non inspectis prius iis quae essent in ea perscripta. nimirum in humana natura nihil est quod omnino sit laevis expertus et ab omni absurditate alienum. quamobrem divinis exornata dotibus Pulcheria, fratrem ab hoc vitio revocare studens, singulari diligentia imperatorem monebat. postea vero quam variis et continuis admonitionibus usa prudentibusque verbis castigato

πλέον ἐπέβαινον οὐδέν, *τεχνῶσαι* τι τοιοῦτον,
 θηρεῖτε τὸν ἀδελφὸν ἄσπίτως ἐπινοίας.
 πλάττεται χάριτην ὡς αὐτοῦ δῆθεν τοῦ βασιλέως
 οἰκέειν χαρίζομενον αὐτῇ τὴν βασιλίδαι.

2720 δίδωσι τοῦτον τὰδελφῶ, δέεται τοῦ βασιλέως
 ἐνοσημανθῆσαι τὴν γραφὴν γράμμασι βασιλείας.

ὁ μὲν ἐπέπευσεν αὐτῇ ταῦτα λιταζομένη,
 καὶ καλαμῖς ἐν ταῖς χερσὶν ἐθῆς τοῦ βασιλέως,

B καὶ πορφυρόβαπτος γραφῆς τὸν χάριτην ἐπιστοῦτο.

2725 ἡ δὲ τὸ γράμμα σημανθὲν ὡς ἔρμαων λυθῶσα,
 ὡς δούλην ἀργυρώρητον εἴλετο τὴν βασιλίδαι.

τοῦ δὲ περιβροῦσθαι γήσαντος ἐπὶ τούτῳ,
 ἐκείνη τὸ βασιλείων προῦφери γραμματεῖον,
 κἀκείθεν ἔλεγεν αὐτῇ εἰς τοῦτο δικαιοῦσθαι.

2730 συνῆκεν οὖν ὁ βασιλεὺς, ἡδέσθη, κατησχῶθη,
 ἀπέσχετό τε τοῦ λοιποῦ τῆς ἀφροσύνης.

καὶ τοῦτο μὲν εἰς ἡγιαθὸν κατέληξε τὸ τέλος,
 ὡς ἄρα γε τρισυδάμων καὶ μέρος ἐποποιίας
 εὐνοῖς ἀνθρώποις συνοικεῖν καὶ καθαρῶς φιλοδοῖ

2735 καὶ μὴ καταρπαίνοσι τὰ τῆς φιλαλληλίας.

Ἔτι σαπητροκατοῦντος δὲ τούτου τοῦ βασιλέως,

C ἀφηνειοθέντες ὡφθῆσαν ἐξ ὕπνου μακρολέκτρον
 ἐπὶ καρτερικώτατοι μάρτυρες νεκῶαι.

2720 τούτῳ A 2721 τῇ γραφῇ R 2722 ταῦτα] δῆθεν M
 2730 συνῆκε γοῦν AMR

fratre nihil se proficere cerneret, huiusmodi quiddam instituit eo molita est. excogitatis ingeniose rationibus fratrem circumvenit, literas fingit, in quibus perscriptum foret imperatorem Pulcheriae sorori coniugem suam veluti mancipium quoddam donasse. hanc chartam fratri offert, rogat hanc scripturam literis imperatoris munire ac subsignare velit. imperator precibus sororis annuit, mox calamum prehendit manu, et exaratis purpurei coloris literis chartam confirmat. Pulcheria literas manu fratris subscriptas insignis luori loco accipit, et imperatricem instar coempti pretio mancipii secum abducit. cum Theodosius a sorore iniuria se diceret affici gravissima, literas imperatoris illa vicissim proferre, seque dicere fretam his optime fure quod faceret facere. tum vero rem imperator intelligere, pudore suffundi, ab eiusmodi stultitia deinceps sibi cavere; factum ipsum denique praeclarum ad finem tendere, nimirum in magna felicitatis parte collocandum est, si quis inter homines bonos, vitae purae studiosos, amorem mutuum laebe nulla contaminantes degat.

Ceterum imperatore Theodosio raram petente septem illi iuvenes, martyres tolerantissimi, de somno longissimo exprorecti ac vulgo con-

τὴν λύσσαν γὰρ ἐκφεύγοντες τοῦ δυσσεβοῦς Δεκίου,
 2740 εἰς σπήλαιον αὐτόροφον ὁμοῦ συνεισιελθόντες
 τοῖς ὄροις παρυκείμενον πόλεως Ἐφεσίων,
 βαθὺν καὶ μακροκοίμητον ἦσαν ὑπνοῦντες ὕπνον.
 ἀφρυπνισθέντες τότε δὲ καὶ τοῖς πιστοῖς γνωσθέντες
 καὶ τιμηθέντες παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ βασιλέως

2745 τὸν νήγρετον κατέδαφρον καὶ τελευταῖον ὕπνον.

Σεισμῶν ἀλλεπαλλήλων δὲ γῆν κινούντων ῥιζοῦσθαι
 καὶ συσσειόντων τὰς ψυχὰς ἀνθρώπων καὶ δονούντων,
 καὶ πλήθους τῶν φιλευσεβοῦς θεῶν ἰλιουμένου,
 αἰφνης παιδῶν ἀρπαγὴν μέχρις αἰθέρος ἄνω

2750 τὸν ὕμνον τὸν τρισάγιον ἤκουσεν ὑπ' ἀγγέλων.
 ἔμπαλιν δὲ κατενεχθέν, βαβαὶ φρικτῆς ἰσχύος!
 ἐν μέσοις ἐξεβόησε πῶς χρῆ τὸν ὕμνον πλέκειν·
 ἦσαν καὶ γὰρ οὐδὲ πρὸ πολλοῦ πρὸς τοῦτον ἐσφαλμένοι.

Ὅδτος ὁ Θεοδόσιος παρὰ τοῦ Χρυσσαφίου

2755 ἀπυτηθεὶς καὶ πεφρανθεὶς κατὰ τῆς Πουλχερίας
 πολλαῖς πολλῶν πειρασμῶν κατέκτισεν ἀνάνδαις
 τὴν πάσαις κατακόσμητον τῶν ἀρετῶν ἰδέαις.
 εὐνοῦχος δ' ἦν Χρυσάφιος, ἀλάστωρ, κακοήθης,
 ἐξάγιστος καὶ φόνιος καὶ βδελυρὸς τοῦς τρόπους·

2760 οὐδὲ τὴν κακίαν ὁ κρατῶν ὡς ὕστερον ἐπέγνω,
 δημεύσας τὸν κατάρατον καὶ πένητα ποιήσας

2749 ἀρπαχθὲν R 2752 λέγειν R 2755 μετὰ A 2759 φθά-
 νιος R

specti sunt. nam ut Decii furorē evitarent, in nativam specum haud
 procul ab Ephesina urbe sitam sese contulerant, ibique gravi et prolixo
 somno consopiti quieverant. hoc autem excitati tempore ac fidelibus
 agniti, simulque tam ab ipsis quam imperatore magno in honore habitū;
 rursus inexcitabili postremoque sopore correpti fuerunt.

Eodem imperante cum continui terrae motus omnia passim funditus
 succuterent unaque mortalium animos percellerent, accidit ut religiosa
 multitudine precibus deum placante puer quidam subito ad ipsum usque
 caelum abreptus hymnam illum sanctissimam ab angelis concinī audiret.
 deinde relatus in terram (proh vim roburque stupendum) in medio mor-
 talium coeta clarissima voce docuit quo pacto hymnum illum cani
 oporteat. quippe non ita pridem in eo peccatum fuerat.

Hic Theodosius a Chrysaphio deceptus et adversus Pulcheriam ex-
 acerbatus saepe numero multis tentationum spinis ornata omni virtutis
 genere mulierem pungebat. erat autem ille Chrysaphius casuchus, com-
 munitatis hominum perniciosus, improbus; imparis sanguinariis execrandis
 meribus; cuius nequitiam ubi deinceps imperator cognovisset, publicatis
 bonis hominem ad paupertatem redactum aequissima lata sententia solvauit

- ἐπερορία χαλεπῇ παρέπεμψεν ἐνδίκως.
 ἤδη δὲ χρέος τὸ κοινὸν τοῦ Θεοδοσίου δόντος
 καὶ τὴν τοῦ σώματος πηλὸν εἰς γῆν ἀπαδεύμενον,
 2765 κρατήσαντος ἐν ἔτεσι τριάκοντα τρισὶ τε,
 εἰς Πουλχερίαν τὴν καλὴν τὸ κράτος μεταβαίνει,
 ἣ τις σοφῶς καὶ συνετιῶς ἄγων βουλευσαμένη
 ὡς βασιλέως χεῖζουσι τὰ πράγματα Ῥωμαίων,
 μετακαλεῖται τὸν χρηστόν Μαρκιανὸν ἀδίκτα,
 2770 ἄνδρα σεμνοῖς ἐμπρέποντα καὶ φιλοδοξοῖς τρόποις,
 καὶ καταδήσασα φρικτοῖς καὶ βαρυστάτοις θεοῖς
 B ἀδιαλώβητον ἀδίκης τηρῆσαι τὴν ἁγνείαν,
 καὶ συγκατατιθέμενον εὐφροῦσα καὶ τὸν ἄνδρα,
 τὸ στέφος περιτιθῆσιν αὐτῷ τῆς βασιλείας,
 2775 τὸν δὲ Χρυσάφιον πικρῷ θανάτῳ καθυπάγει.
 Πάντως δ' οὐκ ἄκμυρόν ἐστιν, οὐδὲ τῆς τέχνης πῶρρω,
 εἰπεῖν περὶ Μαρκιανοῦ πόθεν καὶ τίς ὑπῆρχε.
 πένης μὲν ἦν καὶ ταπεινός, ἀλλὰ χρηστός τοῦς τρόποις·
 οὐκ ὦν δὲ γένους εὐχλεῦς, οὐδὲ τῶν ἐπισήμων,
 2780 ταῖς τάξεσι συνειλεκτο ταῖς τῶν στρατευομένων.
 ἄρτι δὲ νέφους ἰσχυρᾶς μάχης ἀναρραγέντος
 καὶ Πέρσαις τοῖς ὑπέρβροσιν ἐπάγοντος Ῥωμαίους,
 νόσω ληφθεὶς Μαρκιανὸς θάνατον ἀπειλοῦσθ
 ἔν τινι κόμῃ τῆς λαμπρᾶς Λυκίων ἐπαρχίας
 C 2785 κατέμεινε σωματικῆς χάριν νοσοκομίαις.
 ἔνθα φίλιαν ἰσχηκῶς πρὸς τινος ἀδθομαίμους

2780 συνειλεκτο A

vertere inssit. cum autem commune debitum naturae Theodosius persolvisset, tamque pulverem corporis in terram deposuisset, ad egregiam illam Pulcheriam imperium pervenit. ea vero sapienter admodum re deliberata, et animadverao rem Romanam imperatoris egere, mox bonum illum Marcianum arcessit, virum gravibus ac religiosis moribus illustrem, eumque sacramentis horrendis obstrictum, quibus se castitatem Pulcheriae minime contaminaturum polliceretur (in quo sane Marcianum promptum et assentientem repperit), imperatoria corona exornat. Chrysaphius vero peracerba morte de medio tollit.

Atque hoc loco non intempestive fecerimus, si de Marciana memoria prodiderimus, unde prognatus et quis fuerit. nimirum pauper erat et humili quidem ortus loco, sed indole moribusque bonis praeditus. et quanquam ex celebri et illustri familia non esset, tamen consecutus fuerat ut militum ordinibus adscriberetur. forte accidit ut bello inter Romanos et superbos Persas exorto Marcianus gravi correptus morbo, qui mortem ei minitaretur, quadam in urbe illustris Lyciorum provinciae propter debilitatem corporis subaisteret, ibi amicitia cum fratribus qui-

- συνῆν καὶ συνδιέτριβεν ἕς φίλος κατὰ φίλους;
 καὶ τῆς δεούσης παρ' αὐτῶν προνοίας ἤξιοῦτο.
 τούτοις πρὸς κινήσειςιν ποτὲ πορευομένοις
 2790 Μαρκιανὸς συνεώκτο τῆς θήρας κοινωνήσασθαι.
 ὡς ὄν διήβροχοι πολλοῖς γογγύσασιν ἰδρῶσι,
 πρὸς λόφους ἀπατρέχοντες δυνατάτους θηροτρόφους
 καὶ λόχμας ὑποτρέχοντες καὶ πολυπραγμανοῦντες,
 καυακλιθέντες ἐπὶ γῆς νήδυμον ἕπνον ἔπνον.
 2795 ἄτερος δὲ τῶν ἀδελφῶν ἀφυγκισθεὶς ταχέως
 ὄρῃ καταδαρδύοντα Μαρκιανὸν εἰσέτι
 καὶ φέροντα βαδύτατον ἕπνον ἐν τοῖς βλεφάροις,
 ἔρην δὲ ταυσιπτερον, ἑρνοκράτην ἔρην,
 ἀεροπόρους πτέρυγας ἰδίας ἠπλιμκότα
 2800 καὶ χαριζόμενον σκυῖς αὐτῷ ψωγαγωγίων.
 αὐτῷ τι μέγα καὶ σικτὸν ἢ βασιλεία χρῆμα,
 αὐτοῖς ἀξιοτιμητὸν τοῖς ζῆσι τοῖς ἀλόγοις·
 οὕτως αἰδισιμώτατος ὄρνέσις σαρκιοβόροις
 ὁ ταύτην ἀναζώσασθαι θεῷ προαρισμένος.
 2805 βλέπει, θανμάζει τὸ συμβάν, τὸν ἀδελφὸν ἐγείρει,
 δείκνυσι τὸ τεράστιον, ἀμφοτέροις θαμβοῦνται,
 καὶ νήψαντι Μαρκιανῷ μετὰ μικρὸν ἐξ ἕπνον
 τὸ σκῆπτρον προηγέλλουσι τῆς αὐτοκρατορίας,
 καὶ σφῶν ἐπιμνησθήσεσθαι λιτάζονται τὸν ἄνδρα.
 2810 ὁ δ' ἐπινεῖει καὶ χρηστὰ καθυπισχεῖται τούτοις.
 καὶ δὴ χρυσίον ἱκανὸν ἐκείνων δεδωκότων

D

P 58

2804 ἀναζώσασθαι M
 ζῶσι R

2808 σκηπτροκρατορίας M

2809 λιτά-

busdam inita familiariter apud eos vivebat, suppeditantes ipsi quae ad
 vitam sustinendam pertinerent. cum autem aliquando venatum exirent,
 eisque Marcianus se comitem venationis adiungeret, ac iam propter
 sudores maderent, dum hinc inde cursu conscendunt difficiles aditu col-
 les, ferarumque lustra curiose pervestigant, evenit tandem ut in terram
 reclinatis corporibus cum voluptate somnum caperent. tum fratrum alter
 citius expectectus Marcianum quidem adhuc dormientem conspexit, volu-
 crum vero reginam explicatis alis umbram ei praebentem. adeo magnam
 et augustam quiddam est imperium, ut ipsa quoque bruta honorem ei
 deferant: adeo volucres etiam crudivora venerantur hominem, cui divi-
 nitus esse concessum ut imperio petiatur. cornens igitur ille quid acci-
 deret, obstupescit, fratrem excitat, prodigium ei monstrat: utrique res
 admirationi est. neque multe post expectectos Marciano imperium polli-
 cestur, simul orantes ut ipsorum aliquando recordaretur. annuit ille pre-
 cibus, ac vicissim utrique se benefacturum promittit. tandem auro, quan-

- ἀπάρας πρὸς τὴν Βούζαντος ἐκκλησιάζειν πόλιν
 Ἀρδαβουρίῳ πρόσσεισι τῷ πολυχροσστατῶ.
 ἦν δ' ἄρχων Ἀρδαβούριος ἀπάντων τῶν ταγματῶν,
 2815 σιστρατίηγον τὸν Ἀσπιρα καὶ σιστρατιάρχην ἔχων,
 μεθ' οὗ καὶ συναπέπλευσε κατὰ τοῦ Γιζερίχου.
 ἦν δ' ἄρχων ὁ Γιζερίχος Λιβύων Οὐανδήλων,
 ᾧ παλειμούτος Ἀσπιρατος ἐκ γῆς ἀπὸ Θαλάττης,
 ἐξ ἰπποτῶν ἀπὸ πεζῶν, ἀπὸ Θαλασσοπλοίων,
 2820 καὶ κυρτερῶς τῆς προσβολῆς Λιβύων γενομένης,
 καὶ τῆς Ῥωμαίων φύλαγος ἐπὶ φωνὴν βλεψάσης,
 ζωγρεῖται καὶ Μαρκιανὸς σὺν ἄλλοις οὐκ ὀλίγοις,
 B καθείρωνται τε σὺν αὐτοῖς ἐν δόμοις Γιζερίχου.
 Θελήσας σὺν Γιζερίχος ἰδεῖν τοὺς δουρικτήτους
 2825 ἄνωθεν στάς ἐφ' ὑψηλοῦ τοὺς ἄνδρας ἐπεσκόπει,
 καὶ βλέπει πρῶγμα δύσπιστον, Μαρκιανὸν ὑπνοῦντα
 καὶ δυσμηχάνητον ἀτῶ σκιὰν σκευαζομένην
 ὑπὸ πτερόγων ἄετοῦ. τοῦτο θαμβεῖται βλέψας,
 θεῖον τινα λογιζέται τὸν ἄνδρα χρηματίζειν
 2830 καὶ τῆς ἀρχῆς κατὰξίον Ῥωμαίων καὶ τοῦ κράτους.
 κτεῖναι μὲν σὺν ἀπάνθρωπον ἄνδρα τοιοῦτον κρίνει,
 προβεβλημένον ἄνωθεν εἰς βυσιλείας ἕψος
 (τὸν γὰρ θεοῦ ταῖς κραιταιαῖς φρονρούμενον παλίμωας
 τίς ἂν ἰσχύσειε θνητῶν ὀλέσαι πρὸ τῆς ὥρας;
 2835 ἂν ἢ θεοῦ μεγαλακείῃς χεῖρ σε περιφραυροίη,

2817 Οὐανδάλων AM 2820 κρατερῶς A, κρατερῶς M σφ-
 κλοκῆς R 2825 ἀφ' R 2827 σκιαζομένην R 2834 βροτῶν R

tum satis esset ab eis accepto, Byzantium proficiscitur, atque ibi Ardaburium, hominem longe opulentissimum, accedit. erat autem hic Ardaburius omnium copiarum imperator, et in eo munere collegam Asparem habebat; quocum Marcianus militatum abiit adversus Gizerichum Africanorum Vandilorum regem. eum cum Aspar oppugnaret terra et mari peditum equitumque copiis, et accideret quodam tempore ut Afrī gravissimo cum impetu hostem invaderent ac Romana phalanx fugae se mandaret, forte Marcianus cum multis aliis vivus in hostium potestatem venit. itaque eum commilitonibus in Gizerichi domum perductus carceri mansipatus. cum autem Gizerichus aliquando captivos spectare vellet, eaque de causa in sublimi regiae parte consisteret, incredibile quiddam cernit, dormientem scilicet Marcianum, cui suis aliis umbram aquila suppeditaret. ad eam rem obstupescit, divinum hominem esse Marcianum colligit imperioque Romano dignum. quamobrem immaniter se facturum statuit, si virum talem occideret, cui caelitus imperium destinaretur. nimirum hominem quem robustae dei manus custodiunt, quis mortalium possit ante diem o medio tollere? si fortissima dei manus te protegat, ferrum non

- οὐ δειλιάσῃς σιδηρον, οὐ βίφος ὑποτρέσῃς,
 οὐ πῦρ, οὐ θυμοβάρβαρον, οὐ μαιφόντον ἦθος)·
 μεταστειλάμενος δ' αὐτὸν ἔρκοις καταλιμβάνει,
 ἂν τῶν Ῥωμαίων ἄρξῃεν, ἂν τρέξοιτο τοῦ κράτους,
 2840 μὴ πολεμήσοι Αἰθιοσι, μὴ μάχην συγκροτήσοι.
 οὕτω καὶ βάρβαρος ἀγῆρ αἰδέεται βουσιλείαν,
 καὶ τοὺς θεοδαν τιμητοὺς καὶ θηριώδες ἦθος
 σεβάζεται, φιλόφρονον αὐτοῖς ἐκεντρανίσαν.
 ἐκεῖθεν σὺν ἀκολυθδαῖς ἀπὸ τοῦ Γεζερύχου
 2845 πρὸς τὴν Ἰωνοσταυτινούπολιν αὐθις ἐπανατρέχει,
 καὶ γῆθεν μεταλλάξαντος ἤδη Θεοδοσίον
 ἄναξ ἀναγορεύεται κρίσει τῆς Πουλχερίας
 καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀρχηγὸς καὶ πρῶτωρ αὐτοκράτωρ.
 ἦν δ' ἀγαθὸς καὶ συνετὸς, ἀσπιτὸς, φιλοσώφρων,
 2850 δένδρον χαρικοφύκτουτον, ἄλλος χρησισταροπίας.
 ἔξ δὲ καλῶς ἐν ἔτεσι τὰ σπήπτρα διδυόνας,
 χοῖ τὸν χοῦν παρέδωκε, τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ.
 Ὡς δὴ τὸν χοῦν ἀπήτησεν ἡ φύσις ἀπὸ τούτου
 καὶ μνήματι κατέκλεισε τὸ γηγενὲς σαρκίον,
 2855 ἡ σύγκλητος σὺν Ἀσπαρι τῷ τότε πατρικίῳ
 εἰς Αἰόνια μετέγωσσε τὴν σκηπτρακρατορίαν,
 τὸν φροντιστὴν καὶ λογιστὴν τῶν Ἀσπυροσ πραγμάτων,
 καθυποσχόμενον ἀπὸ θυτέρου τῶν νίκων
 τῷ στέγει τῷ τοῦ Καίσαρος τὴν κεφαλήν κοσμησάι·
 2886 περιτομῆς R 2839 τεύξεται R, τεύξεται AM v. 2840
 οὐ M 2841 βασιλεία R 2846 καταλλάξαντες R 2848 τῆς A,
 γῆς RR 2852 παρέθετο RR 2853 δὲ RR, γοῦν A
 2858 θάταρον MRR

metues, gladium non formidabis, non ignem, non barbaros et sanguinarios animos. itaque Gizerichus accessitum ad se Marcianum sacramentis obstringit, quibus se possideretur, si quidem aliquando Romanum ad imperium perveniret, Afros bello nequaquam vexaturum. sic et barbarus imperium reveretur, indolesque ferina colit homines divinitus ornatos, eosque perhumaniter intuetur. hoc modo dimissus a Gizericho Cpolin revertitur; cumque terras Theodosius reliquisset, de iudicio et sententia Pulcheriae imperator renantiatur. erat autem vir bonus prudens civilis modestus; adeoque velut arbor ab ipsis Gratiis consita, et virtutum probitatisque quoddam quasi nemus. ubi praecolare sex annos potuit acceptis fuisset, terram terras, animam domino reddidit.

Posteaquam vivendi finem fecisset, senatus una cum Aspre patricio Leonii tradit imperium; qui Asparis rationes atque negotia procurabat, cum quidem promississet Aspari se utrumque filium eius Caesaris digni-

- 2860 οὐδὲ γὰρ ἦν τὸν Ἄσπαρα κράτους ἐπιλαβέσθαι·
 τῇ λύσει κατεχόμενον Ἄρειον τοῦ βεβήλου.
 οὕτω παλλάκις ταπεινὸς ἐργάζεται τὸ κέρδος,
 οὕτως ἐλπίδες πλάθουσι τὰς τῶν ἀνθρώπων φρένας·
 τούτω ποτὲ τῷ Λέοντι καλῶς φίλευσε βῶσθαι
- 2865 ἀνὴρ σοφίας θησαυρὸς ὡς Ἕλλην διαβλήθη,
 τὴν κλῆσιν Ἰσοκάσιος, κοινάστωρ τὴν ἄξιαν·
 κἀντεῦθεν ἀπογομνωθεὶς τιμῆς τε καὶ χρημάτων
 ἐπύργω τῷ τῆς πόλεως ἐπιδίδουσαι πρὸς κρίσιν.
 ὡς οὖν εἰσῆγετο γυμνὸς ὡς δοῦλος μαστιγίας,
- 2870 ὡς χειροδέσμητος ληστής περὶ ἠγικισιασμένος,
 ὁ δικαστὴς ἀνέκραγεν, ἐπεγγελῶν τῷ πάθει,
 “γνωσθεὶς, Ἰσοκάσια, πόθεν ἐξεκυλίσθης,
 καὶ ποῦ σε τῶν κατήγαγεν ὁ κύβος ὁ τῆς τύχης;”
- B
 ὁ δὲ οὖν παροστήματι καρδίας ἐλευθέρω
- 2875 εὐθόηκτους ἐποίησατο τούτῳ τὰς ἀποκρίσεις.
 “οἶδα τὸ πολυκλήνητον τῆς τύχης τῆς ἀστάτου,
 καὶ σύννοδα μηδὲν τί με καινὸν καθυποστῆναι·
 θνητὴν γὰρ περικείμενος καὶ γεηρὰν οὐσίαν
 ὑπέπεσον καὶ πάθεισι φύσιως ἀνθρωπίνης.
- 2880 σὺ δ’ ἐπιγνοὺς τὸν κύλινδρον καὶ τὸν τροχὸν τοῦ βίου
 ἐξένευχε τὴν δίκην μοι τοκαύτην κρινομένην,
 ὅποιαν κρίνων σὺν ἐμοὶ τὴν ψῆφον ἀπεφαίνου.”
 ὄγλος οὐκοῦν ὁ παριστάς θανμάσαντες τὸν ἄνδρα,

2860 κράτους R
 2877 μηδέτι με AB

2864 καλῶ A
 2879 ὑπέπεσε B

2873 κατέστησεν R
 2882 ἀπεφαίνω A

tate coonestaturum. quippe fieri nullo modo poterat ut Aspar imperio potiretur, quod execrabilis Arii furori addictus esset. sic lucrum non-
 equatum homines submissos efficit; sic spes martalium animos fingunt.
 apud hunc Leonem, qui de varietate religionis recte sentiebat, quidam
 aliquando delatus per calumniam fuit quasi ethnicis superstitionibus ad-
 dictus esset, cum reapse foret doctrinae ac sapientiae quidam quasi the-
 saurus. erat ei nomen Isocasius, et iam ad honorem quaesturae perve-
 nerat. igitur reus dignitate ac facultatibus spoliatus coram urbano praetore
 iudicio sistitur; cumque nudus ad illum deduceretur, instar servi
 verberonis aut latronis colligati, iudex calamitati eius insultans exclamavit
 in haec verba: "iamne agnoscis, Isocasi, unde exideris, et quo te alea
 fortunae delocaverit?" ad quae ille generoso ac libero prorsus animo re-
 spondit "equidem fortunae vagam inconstantiam agnosco, nec mihi quid-
 quam accideret novi fateor. quippe cum mortalis sim, humanae naturae
 calamitates experior. tu vero defixis in vitae rotam oculis talem fac de
 me sententiam feras, qualem me collega ferre consuevisti." ad tam sa-

- καὶ τὴν σοφίην ἀπέκρισεν ἀπὸ τοῦ κατακλιγόντος
 2885 ὡς φιλελεύθερον ἴμοσ' καὶ πλήρη παρηρησίας, C
 ἐκείθεν ἀφαρπάσαιτες ἀπταῖς σὺν χειροπέδαις
 εἰς τὸν ναὸν τῶν ἱερῶν μετὰ προσηγῆς εὐφήμου
 ἀπάγουσιν καὶ τῷ λουτρῷ τῷ θεῷ τελιοῦσιν.
 ὡς ἄρα πῶς τῆς ἀρετῆς τὰ χρεῖμα δύσσωπεῖται,
 2890 ἄλλογενῆς, ἰθαγενῆς, Ἑλλήν, ἀλλόθρονος, Σκύθης·
 μόνη γὰρ δένεται κοσμῶν τοὺς ἐραστὰς καὶ σώζειν.
 Ὁ μὲν σὺν Ἰσκακίῳ οὕτω κακῶν ἐρρέοθη
 ὁ δ' Ἄσπαρ ἐφαπτόμενος χλαμύδος βασιλείου
 "ὦ βασιλεῦ" ἐπέλεγε μεθ' ὄσης ἀναιδείας,
 2895 "οὐ χρεὶ τὸν περικείμενον τὴν πορφυρεῶν χλαμύδα
 ψευδήγορεῖν καὶ πλάττεισθαι ματωσκόρους λόγους.
 πλήρου μοι τὴν ἔνδοξον ἢν κάλυμ κωδυσπέσου,
 συνθέμενος ἀναγαγεῖν τὸν ἕνα μοι τῶν παιδῶν
 εἰς ἕψος τὸ τοῦ Καίσαρος καὶ τὴν ἐντεῖθεν δόξαν."
 2900 πρὸς δὲν ἀνθυπευροδέτο σοφῆς ὁ βασιλεύων
 "οὐ χρεὶ τὸν περικείμενον τὴν πορφυρεῶν χλαμύδα
 παρὰ τινος κατέρχεσθαι καὶ δοῦλον χρημασιζειν."
 Οὗτος ὁ κρόταιρ θησαυροῦς εὐρῶν πολυταλάντους,
 ὄλας θαλάσσας εἶπη τις καὶ ποταμοὺς χρημάτων,
 2905 πόλεμον ἀντεπάγγελλον καὶ μάχην φρικαλέαν D
 καὶ στόλον μυριάστων καὶ πόντοπρον ὄγλον
 καὶ σμητρος ὕγκοκλευθον καὶ πλῆθος θυλασσοπλεον

2886 αὐτόν MR 2894 ὄλης M vv. 2896-2901 om M
 2897 προῦπέσζον R. 2904 ἢ AR 2905 δ' ἀντεπάγγελλον A

piens viri responsum, quod ingenuitatis ac libertatis plenum esset, plebs urbana percussa et stupefacta vincum adhuc pedicis hominem inde abripuat, fausta cum acclamatione sacram ad aedem deducunt, divino lactro initiari curant. nimirum nemini non virtus est venerabilis, sive sit peregrinus sive incola, sive Graecus sive diversae a Graecis linguae, sive Scythae. nam haec sola sui studiosos ornare servareque potest.

Atque hoc modo Isocarius suae salutis consulit. ceterum Aspar aliquando chlamyde imperatoris prehensa singulari cum impudentia dixit "non decet, imperator, purpura vestitum mentiri ac vana proferre. quamobrem sta promissis, et quod dudum mihi pollicitus es praesta, cum diceres te alterum e filijs meis ad Caesarem dignitatem atque gloriam proventurum." ad quae verba sapienter admodum imperator "non decet" inquit "purpura vestitum cuiusquam imperio servilem in modum subiectum esse."

Cum autem maximos imperator Leo thesauros nactus esset, bellum Africanum indixit, tantumque non infinitam classem aduersus eos et Gize-

- κατὰ Λαβύων συγκροτεῖ καὶ κατὰ Γίζιρχου,
καὶ στρατηγὸν ἐφίετῃσι κρείτορα τοῦ πολέμου
- 2910 τὸν ἀδελφὸν τῆς γαμετῆς Βερίνης Βασιλίσκον.
ἢ στολαρχίᾳ τοιγαροῦν ἐφόβει καὶ τοὺς πόρρω,
ἐκάλυπτε τὴν θάλασσαν τοῖς λαίφρασι τῶν πλοίων,
ἴστενοχώρῃ τὴν ὑγρὰν σκάψων ἀλαπλοῖς.
ἦσαν τοξῆται, πελτασταί, ναυμάχοι, κλισμάχοι,
- P 60 2915 ὑπὲρ τὴν ἄμμαν εἰς πληθύν, τὸ θράσος ὑπὲρ θῆρα.
ἀλλὰ τυραννικώτατον τὸ σθένος τοῦ χρυσοῦ,
ἀλλὰ δυναμικώτερον μυρίων στρατευμάτων.
τοῦτο καὶ πάλιν εὔπυργον ἐκ βύθρων ἀνασκάπτει,
τοῦτο καὶ δόμους ὄλλυσι, τοῦτο κἂν τοῖς πολέμοις
- 2920 ὕλιον ἐθῶν ἀφανισμὸν καινοτομεῖν ἰσχύει,
καὶ πάντα δύναται κυκᾶν καὶ στρέφειν καὶ συγχέειν.
ἄφυκτόν ἐστι βέλεμνον, βάλλει κατὰ καρδίας,
καὶ χειροδέσμη δύσλυτος, ἄρηκτος ποδακίχη.
δύναται γλῶσσαν ἄφρωνον τιθέναί λαλιωτάτην
- 2925 καὶ στόμα τὸ περὶτρανον εἰς ἀφανίαν τρέπειν.
τούτῳ συμμάχῳ χρώμενος Γίζιρχος ὁ Αἰβες
τὸν τηλικούτων ἰσχυραὶ καταποντῶσαι στόλον.
B ὁ Βασιλίσκος γὰρ πολλῶ φαρμακευθεὶς χρυσίῳ
ἔβλεψε πρῶτος εἰς φνυγὴν κατὰ τὰς ὑποσχέσεις,
- 2930 κἂντεῦθεν ἀντιγράψαν τὰ πράγματα Ῥωμαίοις,
καὶ τὸν Ἰνδοὺς φοβήσαντα καὶ τοὺς ἐν Βρετανίᾳ
καὶ πᾶν ἔθνος καὶ πᾶσαν γῆν στόλον τὸν φρικυλέον
- 2915 ἢ κληθὲς M 2919 δήμους RR 2930 ἀντεγρά-
περο M 2931 τὸν RR

richum regem misit, praefecto copiis imperatore Basilisco, Verinae con-
iugis fratre. haec classis etiam longissime dissitis terrori erat, quippe
quae navigiis ipsum mare cooperiret artumque redderet. et continebat
sagittarios cetratos classarios milites; pedites arenam multitudine su-
perantes, audacia belluas. verum enimvero violentissima vis auri est, et
sexcentis exercitiibus potior. aurum enim potest urbem turribus egregie
munitam de fundamentis evertere: aurum in bellis nationes integras de-
lere potest et omne malum inferre conturbare subvertere confundere.
telum est inevitabile, quod corda petit; indissolubilis est manica, et cip-
pus qui frangi nequit. linguam mutam maxime garrulam efficere potest,
ac vicissim os clare loquens mutum reddere. huius ope Gizerichus Li-
byae rex utens tantam classem demergere ac abolere potuit. quippe
multo Basiliscus auro corruptus primus uti convenerat, fugam arripuit;
unde factum ut res Romana subverteretur. nimirum classem illam, quae
pariter Indos atque Britannos formidine perculerat omnibusque per or-

μόνη χρυσίου σταλβηδών ἴσχυσεν ἀφανῆσαι
ἄνευ χειρῶν, ἄνευ βελῶν, ἄνευ ὀπλοφορίας.

2935 Καὶ ταῦτα μὲν συνέβησαν Ῥωμαίους ἐν Λαβύῃ·
ὁ δὲ Ῥωμαίων βασιλεὺς, οὗτος αὐτὸς ὁ Αἰών,
οὐκ εὐτυχήσας ἄρρενος γόνου πατὴρ γενέσθαι,
τὴν θυγατέρα ζεύγνυσι Ζήνωνι πατριεῖα,
ἕξ Ἰσαυρίας ἔλκοντι τὰς ῥέκας τὰς τοῦ γένους.

2940 τῇ δὲ παιδί τοῦ Αἰόντος κλήσις ἦν Ἀριάδνη.
ἐκ ταύτης δὲ τῷ Ζήνωνι καὶς ἄρρη ἐκνήθη
Αἰών ὀνομαζόμενος, ὁμώνυμος τῷ πάππῳ·
ὑπερ καὶ προσλαβόμενος ὁ βασιλεὺς καὶ πάππος,
καὶ παριδῶν τὸν Ζήωνα καὶ φιλτρον θυγατρίον,

2945 χειρίζει τῷ θυγατρίῳ τῆς βασιλείας σκῆπτρα.
δυσεντερεῖ γὰρ ληφθεὶς οἴχεται σὺν τῇ νόσῳ,
ἔτει δέκῳ πρὸς ὀκτώ Ῥωμαίων βασιλεύσας.
ἀλλὰ γὰρ οὗτος πρὸς μικρὸν γενοῦμενος τοῦ κράτους
γῆθεν ἀπῆλθε τάχιον, Ζήωνα τὸν πατέρα

2950 καταλιπὼν διάδοχον τῆς αὐτοκρατορίας.

Οὗτος ὁ Ζήνων οὐ καλῶς εἶχε περὶ τὸ σέβας,
καὶ γοῦν πολλὰς καὶ χυλεπὰς ἐπήγαγε κακώσεις
ἄπαντι τῷ πληρώματι τῆς εὐσεβοῦς ἀγέλης.

Τότε πολλὰ ταυτοπαθῆ τόποις ἐν διαφόροις

2955 συνέπεσε πιθῆματα πολλοῖς τῶν βασιλείων.

Καβάδης μὲν ἐν Περσικῇ, Νέπος δ' ἐν ἑσπερίοις,
ὁ Ζήνων ἐν Ῥωμαίοις τε πεπτώκασι τοῦ κράτους.

2937 γονῆς M

2945 τῆς] τὰ?

bem terrarum nationibus terrori fuerat, solus auri splendor disperdere
et abolere potuit absque manibus absque telis absque armis.

Haec in Libya Romanis accidere. caeterum hic ipse Romanorum
imperator Leo, cum tantum felicitatis non fuisset adeptus ut masculae
sobolis pater esset, filiam suam, cui nomen erat Adriana, Zenoni patri-
cio, qui generis originem ex Isauria ducebat, in matrimonium collocavit.
ex ea Zenoni natus est filius Leo, cognominis avo imperatori. huic ne-
poti suo, Zenone filiaque praeteritis, avus imperium tradidit. atque inde
corruptus intestinorum morbo vitam amisit, imperio Romanorum duobus
de viginti annis administrato. verum ille perexiguam ad tempus in imperio
degustato rebus terrenis excessit, et Zenonem patrem in imperio suc-
cessorem reliquit.

Erat Zenonis in religione parum recta sententia; quamobrem saepe
ac graviter universum regem piorum vexabat.

Id temporis variae calamitates diversis in locis aliquot regibus ac-
cidere. Cabades in Persia, Nepos in Occidente, Zeno apud Romanos

- ἀλλ' ὁ μὲν Ζήνων ἴσχυος πάλιν ἐπιλαβίσθαι
 τῆς ὑψιβύμονος ἀρχῆς, ἀλλὰ γὰρ καὶ Καβάδος·
 2960 τὸν Νέπωτα δ' οὐκ ἔβλεψεν ἡμέροις ἐν βλεφάραις
 τῆς τύχης τὸ παλίντροπον τῆς ἐπιβουλευσώσης.
 ὁ γοῦν φιλοχρυσότατος ἐκείνος Βασιλικὸς
 καὶ κατὰ Ζήνωνος ἰὼν ἐξέχει κικίας,
 καὶ βασιλικῶν γέγονε πικρότερος ἐν ἔργοις,
 2965 καὶ προσεταπεινώμενος συμμάχους καὶ προμάχους
 ἐπήργετο τῷ Ζήνωνι πῦρ θυμῷ καχλάζων.
 P 61 Ζήνων δὲ φόβῳ συσχεδαῖς καὶ σαλευθείς τὰς φρένας
 σὺν Ἀριούδῃ γαμετῇ φεύγει πρὸς Ἰσαυρίαν·
 περὶ ψυχῆς γὰρ ἔτραχεν, ἀλλ' οὐ περὶ χρημάτων.
 2970 ὡς ἄρα τιμωτέρον ψυχῆς οὐδὲν ἀνθρώποις,
 οὐ κράτος τὸ βασιλικῶν, οὐ θάλασσα χρημάτων.
 ἀπονητὶ γοῦν εἰσελθὼν (οὐδεὶς γὰρ ἦν κωλύων)
 τὸ στέφος περιτίθεται καὶ κράτωρ χρηματίζει.
 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἀνέχονται τὰ πράγματα πολλὰκις
 2975 συμπαρμένειν εἰς πολὺ τοῖς θέλουσιν ἀρπαῖζειν,
 ἀλλὰ μεθίστανται ταχὺ καὶ φεύγουσιν ἐκ τούτων,
 B ὥσπερ ἀκυκωρῶντα σὺν χρόνῳ τοὺς δεσπότας.
 ἐπὶ δυοὶ γὰρ ἔτισι καὶ μόνοις ἀνταρχήσας
 ὁ Βασιλικὸς ὁ δεινός, Ζήνωνος ἐπελθόντος
 2980 καὶ πάντας δολιεύσαντος ἑλλήσι φιλοτίμοις,
 καὶ σὺν αὐτοῖς τὸν στρατηγὸν (Ἀρμιάσιος ἦν οὗτος,

2965 ὑπερμάχους AR

2969 ἔτραχεν AR

2970 οὐδὲν ψυ-

χῆς R

2971 θάλασσα M

2974 ἀνέχεται R

2981 δ' ἦν R

imperiis spoliati deiectione sunt. ac Zeno quidem recuperare potuit
 amissum imperium, similiterque Cabades: verum insidiatrici fortunæ
 vicissitudo Nepotem benignis oculis non respexit. igitur opulentissimus
 ille Basiliscus contra Zenonem venenum improbitatis evomuit, ac reapse
 basilisco se acerbiorum declaravit. quippe adiuuctis sibi pugnacibus so-
 ciis, magno cum animi furore Zenonem invasit. ille vero metu correptus
 et mente perturbata cum Ariadna coniuge in Isauriam fugit. etenim de
 vita, non opibus laborandum sibi putabat. nimirum nihil est maioris
 apud homines pretii quam vita: non regia potestas, non maria quasdam
 divitiarum et opum. hoc modo citra laborem Basiliscus urbem ingressus,
 quod esset nemo qui vetaret, imposita capiti corona imperator renuncia-
 tur. enimvero accidere plerumque solet ut imperia non diu maneat apud
 illos qui ea rapuerunt, sed avolent cito quasiq̄ue aufugiant, tanquam si
 paulatim dominos incipiant agnoscere. sic ubi solum biennium robur
 praevisisset atrox ille Basiliscus, Zenone revertente grataque spe cunctos
 inescante, praesertim duces copiarum Basilisci Harmatium, cuius filiam

οὗ τὸν υἱὸν ἐπάμωσε Καίσαρος στέφει στέφαι),
πάντοθεν ἀπορούμενος, οὐκ ἔχων ὅτι δράσει,
σὸν Ζηωνίδι γυναικὶ θείῳ ναῶ προστρέχει.

2985 οὐσπερ ἐκείθεν ἐξελὼν ὁ βασιλεὺς ὁ Ζήνων,
προκαταδήσας ἑαυτὸν ὄρκοις φρικωδισταῖτοις
ὡς οὐκ ἐπάξει φόνιον ξίφος τοῖς σφῶν τραχήλοις,
ὑπερορίους τίθησιν ἐν ὄχυρῷ φρουρίῳ,

2990 καὶ λίθοις εὐμεγέθεσι τὴν εἴσοδον προσχώσας,
λιμῶ καὶ δίψει τοὺς κακοὺς κακῶς ἔξαφανίζει.
καλῶς δὲ κρατυνόμενος αὐτῷ τὴν βασιλείαν
τὸν μὲν Ἀρμάτιον οἰκτρῶ θανάτῳ παραπέμπει,
προδότην δολομήχανον φανέντα τῷ δεσπότη,

2995 πληροῖ δὲ τὴν ὑπόσχασιν, καὶ τὸν ἐκείνου παῖδα
κατακοσμεῖ τῷ Καίσαρος ὕβριωτάτῳ στέφει.
μετ' οὐ πολὺ κάκεινον δὲ τὺς τρίχας ἀποκείρας
ἐφίστησι Κυζικηνοῖς ἀρχιερεὺ βίβλ.

Τούτῳ ποτὲ τῷ βασιλεῖ προεῖπεν ἀστρολόγησ

3000 ὡς τελευτῆς μετὰ βραχὺ, καὶ σου τὴν βασιλείαν
λήψεται καὶ τὴν σύνοικον ἀνὴρ ἐκ τῆς συγκλήτου.

τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπώλεσε τοὺς πλείους
τῶν τῆς συγκλήτου, τοὺς λαμπροὺς καὶ τοὺς εὐτυχεστέρους.
ἀλλὰ τὴν ἄμαχον ἰσχὺν τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας

3005 οὐδεὶς ἰσχύσει γηγενης ἄπρακτον ἀπελέγξει.

2983 δρᾶσαι R 2986 καὶ καταδήσας A 2987 τοῖς σφῶν]
λοῖς A 2993 οἰκτρῶς θανάτῳ καθυπάγει A 3004 τὴν σὺν
ἀμήχανον R 3005 γηγενοῦν RR

se corona Caesarea velle redimere iurabat, undique destitutus et quid
ageret ignorans, una cum uxore Zenonide divinam ad aedem confugit.
inde avulsi a Zenone, qui maxime horribilibus sacramentis se obstrinxer-
at, et pollicitus fuerat nequaquam se gladio cervicem eorum recisurum,
in munition quoddam castellum relegantur. deinde firmam in turrim occi-
dusi, adituque saxis ingentibus obsepto, fame ac siti homines mali male
pereunt. secundum haec Zeno praeclare confirmato imperio morte qui-
dem multat Harmatium, qui fraudulentum se proditorem heri sui decla-
rasset: simul autem promisso satisfacit, eiusque filium Caesarem renun-
tiat. verum non multo post resectis eius crinibus illum per vim Cyzice-
norum pontificem facit.

Hinc imperatori praedixit aliquando quidam astrologus futurum ut
ipse paulo post vita decederet, et coniugem eius una cum imperio vir
quidam senatorii ordinis acciperet. hoc intellecto complures imperator
senatores, praesertim illustres et opulentos, e medio sustulit. verum in-
expugnabilem divinae providentiae vim nemo mortalium unquam coar-
Const. Manasses.

- Ζήνων μὲν γὰρ ἐν ἔτεσι δέκα τῆς βασιλείας
πρὸς ἄλλοις ἔξ ἐκράτησεν, εἰθ' ἠρπάγη θανάτῳ.
ὡς γὰρ ὁ Ζήνων ἔλιπε τὸν βίον καὶ τὸ στέφος,
εἰς Ἀναστάσιον φοιτᾷ τὸ τῶν Ῥωμαίων κράτος,*
- 3010** *ὡς δίκωρος ἐλέγετο· τὴν γὰρ ἑτέραν κόρην
ἔτιχεν ἔχων μέλαιναν, γλανκώχρονον δὲ τὴν ἄλλην.*
- P 62** *ὡς Ἀριάδνη συζυγεῖς τῇ πρώτῃν βασιλίδι,
καὶ δύξας ἐνομώτατος εἶναι περὶ τὸ σέβας,
μετὰ μικρὸν ἀνέροηξε τὸν τῆς κακίας τόκον*
- 3015** *καὶ πῦσαν κακοήθειαν ἐξήνεγκεν εἰς μέσον·
ἦν γὰρ ἀρχῆθεν σπέρματα κατὰ καρδίαν ἔχων
τῆς Εὐτύχους αἰρέσεως τοῦ τρισαλιτηρίου.
ἐντεῦθεν λαίλαψ ζοφερὰ καὶ καταγίς ἀγρία
καὶ κλύδωνες βυρῦθροοι καὶ ζάλοι καὶ χειμῶνες*
- 3020** *τὸ σκάφος συνεδόνησαν τὸ τῆς θεοδοξίας.
ἐντεῦθεν οἱ φιλενσεβεῖς ἀρχιερεῖς ἐκ θρόνων
ιδίῳν ἀπηλαύνοντο δίκην ληστῶν κακούργων.
ἐντεῦθεν ἦσαν συνεχεῖς ὀλοολυγμοὶ καὶ θρήνοι,
πάντη βουὶ καὶ στεναγμοί, πάντη στεροκτεπίαι.*
- B 3025** *τὸ πλῆθος δὲ τῶν ἐσσεβῶν τύσῃν κακίαν βλέπον
ἐνίβριζον τῷ κράτῳ καὶ διελοιδороῦντο.
οὕτως οἷα οἶδεν εὐσεβῆς αἰδεῖσθαι βασιλείας,
ὅτε πρὸς τὴν εὐσέβειαν κίνδυνος ἀνατρέχει,
οὐδὲ λαμβάνει πρόσωπον, οὐδὲ δυνύστας τρέμει.*
- 3030** *ὁ τοίνυν Ἀναστάσιος προθυμηθεὶς προσθεῖναι*

3008 γοῦν?

3015 ἐξήγαγεν R

3026 Καίσαρι R

guere ceu vanam et inefficacem poterit. quippe cum Zeno sedecim annos regnasset, moritur. cum autem vitam cum corona reliquisset, imperium Romanum ad Anastasium pervenit, cognomento dicorum: nam e pupulis oculorum unam quidem nigram, alteram vero albam habebat. hic cum Ariadna nuper imperatrice matrimonium contraxit, et visus initio rectam de veritate religionis sententiam fovere, non multo post improbitatis fetum in lucem edidit, omnemque nequitiam suam in medium protulit. quippe latebant in eius animo semina sectae Eutychie illius perniciosissimi. hinc ergo caliginosa tempestas et immanis procella rectae doctrinae navim succussit; hinc pii pontifices suis ex thronis instar maleficorum latronum expellebantur; hinc secuti ululatus et continuas lamentationes: ubique quiritationes, gemitus, planctus. piorum vero coetus cum tantam improbitatem cerneret, imperatorem contumeliis affectum insectabatur. nequit enim vir pius imperatorem revereri, cum ipsa religionis pietas in discrimen adducitur: personas non respicit, nec potentia subnixos formidat. igitur Anastasius venenum impietatis apponere

- τῆς δεσσεβείας τὸν ἰὸν ἕμῳ τῷ τρισαγίῳ,
 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος κατιῶν ἐθῆς ἀφηνιάσαν
 καὶ λιθασμοῖς ἐκ τοῦ ναοῦ τὸν ἔπαρχον ἐλάσαν
 καὶ πυρπολήσαν δεσσεβιῶν οὐκίας μεγιστάνων
 3035 καὶ κατασφάξαν τοὺς πολλοὺς ὑπάσπιστάς τῆς πλάνης,
 ἐκὼν ἀέκων ἔληξε τῆς φύμης καὶ τῆς τόλμης,
 ὡς ἵππος τις σκληρόστομος ἀσθμαίνων ὑπὸ θράσους
 καὶ δαμιασθεῖς, ἅν χαλινῶ γένηται βαρύτερον.
- Οὗτος καθεύδων ἔδοξεν ἰδεῖν κατὰ τοὺς ὕπνους
 3040 ἄνδρα φρικώδη φέροντα χάριτην ἐν ταῖς παλάμαις,
 καὶ τοῦτον ἀναπέψαντα καὶ τὴν Ἄναστασιον
 κλῆσιν εὐρόντα πρὸς αὐτὸν φάσαι σὺν αὐστηρίᾳ
 "τὴν μὲν εὐσέβειαν θεὸς ἰδὼν τὴν Ἐζεκιου
 ἐπεφιλοτιμήσατο ζωὴν χρονιωτέραν
 3045 καὶ λῦτρωσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν καὶ πλατυσμὸν τοῦ βίου·
 σὴν δὲ κακίαν μυσσυχθεῖς καὶ βεβηλοτροπιῶν,
 ἐκκόπτων ὑπέξέκοψε τὸν δρόμον τῆς ζωῆς σου,
 καὶ χρόνους ἐκολόβωσε τέσσαρας πρὸς τοῖς δέκα."
 καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἀπήλειπε τούτους ἀπὸ τοῦ χάριτον.
- 3050 μάστιγι γοῦν ὁ βασιλεὺς βληθεὶς ὀλεθροφόροιο
 καὶ κεραυνόβλητος φανεῖς μετέλλαξε τὸν βίον,
 ἔτει πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἐπτὰ σκηπτροκρατήσας.
 τῷ τάφῳ δὲ κατακλεισθεὶς μετὰ τινὰς ἡμέρας
 ὀλολυγὴν ἀνέπεμψεν κάτωθεν ἐκ τοῦ τάφου
 3055 καὶ στεναγμὸν περίπικρον ἐκ συνοχῆς καρδίας,

3047 χρόνον RR 3054 ἀνέκπεπε M 3055 ἐκ μέσης τῆς R

volens hymno sanctissimo, posteaquam vidit universam multitudinem
 mox imperium detrectare, cum quidem lapidibus e templo praetorem ex-
 egisset, impiorum procerum aedibus ignem iniecisset, complures erroris
 propugnatores interfecisset, volens nolens de impetu audaciae remisit,
 non aliter atque duri oris equus, anhelans prae ferocia, si frenum du-
 rius sentiat, perdomatur.

Visus est autem aliquando per quietem videre virum aspectu per-
 quam horribili, qui chartam manibus teneret, eaque aperta et Anastasii
 nomine invento severe ipsum verbis huiusmodi compellaret: "deus Eze-
 ciae quidem pietate conspecta, vitam ei longiorem concessit, promissa
 insuper ex hostibus liberatione: tuam vero nequitiam et profanitatem
 abominatus, certo vitae tuae tempus praecidit, quattuordecim annos sus-
 talit." his dictis annos illos quattuordecim ex charta delevit. qua-
 propter exitiali plaga percussus imperator et fulmine tactus vivendi fi-
 nem fecit, annis in imperio 27 exactis. cumque iam conclusus esset in
 sepulcro, post dies aliquot de ipsa terra et sepulcro eiulatum et lamen-
 tationes acerbas ex anxietate cordis emittebat, quibus commiserationem

ἔλεον ἐκκαλούμενος ἀπὸ τῶν φυλασσόντων,
καὶ λιταζόμενος αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἀναχθῆναι.
τῶν δὲ φησάντων ἕτερον κράτορα χρηματίζειν,
ἐκείνος ἀνθυπήνεγκεν "οὐδείς μοι τούτου λόγος·"

P 63 3060 μόνον ἔξανοιγῆτω μοι τὸ κατηφές μνημεῖον,
ὡς τὴν γλυκεῖαν ἴδοιμι λιμπύδα τοῦ φωσφόρου."
ἀλλ' ἦν οὐδείς ὁ συμπαθῶν οὐδ' ἐποικτεῖρων τοῦτον·
τοῖς γὰρ κακοῖς κὰν τελευτῇ πάντες ἐπεγατοῦσι.
συνέβη δὲ μετ' οὐ πολὺ τὸν τάφον ἀνογῆναι

3065 καὶ τὸν νεκρὸν τὸν δυστυχῆ πᾶσιν ἐκκαλυφθῆναι,
λλεινόν τι θέμα, κατ᾽έξιν δακρῶν·
εὐρέθη γὰρ κυταραγῶν τοὺς τῶν ποδῶν σανδάλους
καὶ τοὺς βραχιόνας αὐτοῦ καθάπερ ἄλλοτρίους.
τινὲς δὲ Ζήνωνί φασι συμβῆναι τὰ τοιαῦτα·

3070 πολλάκις γὰρ νοσήματι συνέιχετο κατόχω,
καὶ θνήσκειν νομιζόμενος αὐθις ἦν ἐν τοῖς ἔωσιν.

Ἄλλ' οὐ γὰρ πάντα τὰ κακὰ πρόσεσι τοῖς ἀνθρώποις,
ἀλλὰ συγκρίνεται ποτε καὶ βέλτιστα κακίστοις.

B βίβηλος γὰρ καὶ δυσσεβῆς οὗτος φανείς ὁ κράτωρ

3075 ὁμως ἐξώρνεε φυτὸν γῆς πάσης Ῥωμυίδος,
οὐ καὶ καρποὶ πικράζοντες καὶ θάνατος ἡ ῥίζα·
ὡς εἶγε μὴ τὸ πρόσκομιμα τὸ περὶ τὴν θρησκείαν
ὡσπερ παχὺ καὶ θολερὸν ἀντεπεσκότει νέφος;
τοῦτο καὶ μόνον τὸ καλὸν ἰσχυσεῖν ἂν συγκρίψαι

3080 τὰς ὅλας ῥυπαρότητας καὶ τὰς ἀκαθαρσίας

3057 ἐξαχθῆναι ARR 3059 ἀντεπήνεγκεν R 3062 τούτοις A
3073 συγκρίνονται M βέλτιστα τοῖς A 3075 τῆς A 3080 ἔγαν R

custodum implorabat, utque se de sepulcro educerent obsecrabat. illis respondens alium nunc imperatorem rerum potiri, vicissim subiciebat "nihil hoc ad me pertinet, modo mihi triste sepulcrum hoc aperiat, ut dulcem solis luciferi lampadem aspiciam." verum nullus erat qui eius commiseratione tangeretur. quippe malis etiam in morte homines universi succensent. non multo post accidit ut sepulcrum aperiretur et infelix cadaver omnibus ostenderetur, spectaculum sane miserum et lacrimis dignum: inventus est enim pedum suorum digitos una cum lacertis devorasse. sunt tamen nonnulli qui haec Zenoni accidisse tradant: nam illum aiunt frequenter morbo comitali laborasse, ac mortuum aliquoties creditum rursus revixisse.

At enim non omnia in hominibus mala sunt, sed pessimis interdum optima quaedam miscentur. quippe tametsi Anastasius imperator se profanum et impium hominem declaraverit, tamen plantam quandam ex universa dicione Romana exstirpavit, cuius tam amari fructus erant et radix letifera, ut si quidem religionis officiculum instar crassae nubis eius

καὶ πάντας τοὺς τραυματισμοὺς τοὺς ἰχωρωδιστάτους
καθάπερ ἀλεξίκακον φάρμακον ὑγιάσαι.

ἦν δὲ τὸ περικύσμημα τοῦ παρινομιωτάτου
ἢ πρόρριζος ἀναίρεσις εἰσπρόξενος κιβδήλου,

3085 ἢ λέγεται χρυσάργυρον ἀνδράσι φορολόγοις.

τί δὲ καὶ ποῖον τὸ λεχθέν, ὁ λόγος ἱστορήσει.

ἄπας ἀνὴρ τε καὶ γυνή, παῖς κόρη τε καὶ βρέφος,
προσαίτης, ἀπελεύθερος, οἰκέτης, οὐκ οἰκέτης,
ὑπὲρ σκυβάλου κοπρηροῦ καὶ δυσσομίας οὔρου

C

3090 ἐν ἑξ ἀργύρου νόμισμα παρῆχε τῷ ταμίῳ.

τουτὶ δὲ καὶ τοῖς κτήνεσιν ἐπέκειτο τὸ βῆρος·

βουσι γὰρ ἡμιόνοις τε, καὶ μέντοι καὶ τοῖς ἵπποις.

ὑπὲρ ἑκάστου δὲ κυνός, ὑπὲρ τῶν ὄνουρων

ἑξ φόλλεις κατεβάλλετο τοῦ κτήνους ὁ δεσπίζων.

3095 ὁ τοίνυν Ἀναστάσιος δυσωπηθεὶς ἐντεῦξαις

ἀνδρῶν μονήρη καὶ σεμνὸν μετερχομένων βίον,

τοσουτον ἄχθος ἤλασε καὶ τηλικούτον μῦθος,

προθέλων τὸ βλάστημα τὸ τῆς αἰσχροκερδείας

ἐξανασπάσας καὶ πυρὶ δοῦς ἀφανιστηρίῳ.

3100 Ἐπεὶ γοῦν Ἀναστάσιος ὄχητο κακιγκάκως,

ἀνιμωτὶ χειρίζεται τοὺς οἴακας τοῦ κράτους·

καὶ σκῆπτρον τὸ βουσίλειον ὁ πρῶτος Ἰουστίνος·

λαβὼν γάρ, ὡς φησι, πολλὰν χρυσὸν ἑξ Ἀμαντίου

(ὑπῆρχε δὲ πραιπόσιτος Ἀμάντιος ἐκεῖνος)

D

3081 ἰχωροδιστέρους R

3082 ἡμερᾶσαι M, θεραπεῦσαι R

3092 γάρ] τοῖς MRR 3093 καὶ ὑπὲρ ὄνουρων AR 3097 μί-

σος RR 3102 ὁ νέος ὁ Ἰουστίνος M

luminibus non offecisset, hoc unum facinus praeclarum omnes ipsius sor-
des et impuritates abolere potuerit, omniaque viri saniosa vulnera tan-
quam praesens remedium sanare. nimirum ornabat improbissimum homi-
nem abolitio perpetua cuiusdam exactionis fraudulentae, quam publi-
cani chrysargyrum (quasi dicas aurargentum) nuncupabant. quid autem
et quale fuerit illud, lubet exponere. omnes viri, mulieres, puellae,
pueri, infantes, mendici, liberti, servi, liberi, nomine stercoris et uri-
nae fisco nummum argenteum pendebant. idem onus etiam iumentis im-
positum erat, bobus scilicet, mulis et equis. pro quolibet autem cane
se asino sex folles numerabat is qui canis asinive dominus esset. Ana-
stasius ergo reveritus intercessionibus atque precibus nonnullorum solitariam
religiosamque vitam agentium tantum onus et piaculum abolevit, germine
tarpis lucri radicibus evulso et igni tradito.

Postea vero quam malus Anastasius mala morte periisset, citra san-
guinem potitus imperio primus huiusce nominis Iustinus. quippe cum ab
Amantio praeposito magnas pecuniae summas accepisset, easque iussus

3105 καὶ κελευσθεὶς τοῖς τάγμασι τοῦτον κατακενώσῃαι,
ὡς ἂν περιποιήσαιντο τὸ κράτος Θεοκρίτῳ
τῷ κοιωνοῦντι τῶν αὐτῶν αἱμάτων Ἀμαντίῃ,
ἐκ τῶν ὀθνείων ἑαυτῷ πᾶται τὴν βασιλείαν,
πριάμενος, τὸ κέρδιον, χρήμασιν ἄλλοτροίσι.

3110 οὕτω πᾶσιν ἐπέρωστος ἡ σκηπτροκρατορία,
κάνταῦθα μόνον ἀδικεῖν οὐκ ἂν τις κατοκνήσει,
κἂν ἐν τοῖς ἄλλοις δίκαιος εὐρίσκειτο καὶ σώφρων.

P 64 ἦν δ' εὐσεβῆς καὶ ρουνεχῆς ὁ γέρον Ἰουστίνος,
τῷ ζήλω δὲ περνούμενος τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας

3115 τοῖς Μανιχαίοις ἄσπορον πόλεμον ἔξανηψε
καὶ διωγμὸν βιρρέτερον τῶν μνημονευομένων
τοῖς συντηροῦσι τοὺς σαθροὺς λήρους τοῦ Νεστορίου.
τῆς βασιλείας τοιγαροῦν κρυτεῖ χρόνους ἐντέα.

Ὡς δὲ καὶ τοῦτον φέροντι πάχος θνητοῦ σαρκίου

3120 ἐχρῆν τὸ χρέος τῆς θνητῆς φύσεως ἀποδοῦναι,
πρὸς τὸν Ἰουστινιανὸν τὸ κράτος μεταβαίνει,
τὸν τοῦ ναοῦ δομήτορα τοῦ τοῦ τρισημίσιον,
τὸν μεγαλοπρεπέστερον ἀνάκτων τῶν προτέρων,
ὃς ἀδελφούπαις γνήσιος ἐπῆρχεν Ἰουστίνου.

B 3125 οὗτος δ' εὐθὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῆς αὐτοκρατορίας
πόλεμον συνεκρότησε κατὰ τῶν Οὐανδήλων
καὶ τοῦ ῥηγὸς Γελίμερος ὡς τερμνικωτάτου.
φιλιαν γὰρ τοι καθαρὰν καὶ πρὸ τῆς βασιλείας

3109 ποιούμενος R πράγμασιν A 3111 οὐδεὶς τι M
3112 εὐρίσκειται R, εὐρίσκειτο M 3114 εὐσεβῶν A 3116 βα-
ρύντατον A 3117 σεβομένοις A σαπρούς RR, λυκρούς M
3121 καὶ πρὸς M 3126 3129 3147 Βανδήλων RR

esset in militum ordines erogare, ut Theocrito imperium occuparent, qui Amantii consanguineus erat, alienis opibus sibimet imperium acquisivit, rem longe fructuosissimam aere alieno mercatus. sic nimirum omnes imperium affectant, nec quisquam est qui hic iniustus esse vereatur, quamvis in rebus aliis se iustum ac moderatum declaret. erat autem Iustinus hic senior tum pius tum prudens; et religiosae pietatis zelo flagrans perpetuum cum Manichaeis bellum gerebat. idem gravissimam omnium, quae literarum quidem monumentis proditae sint, persecutionem adversus illos instituit qui putida Nestorii deliria sectabantur. hoc modo novem annis imperio potitur.

Cum autem et ipsi debitum naturae persolvendum esset, ad Iustinianum, supra imperatores priores magnificentum, imperium pervenit; qui tempus illud longe maximum condidit. natus erat ex Iustini sorore, statimque sub initium imperii bellum adversus Vandilos et regem eorum Gelimerem, longe crudelissimum, movit. nam cum magno, eoque cau-

- πρὸς τὸν Ἰνδέρικον πλουτῶν τῶν Οὐανδήλων ῥῆγα,
 3130 καὶ γράμματα δεξιόμενος ὡς ὁ σκαῖος Γελίμερ
 ἐπανασταίῃ κατ' αὐτοῦ καὶ κατακλείσας ἔχοι
 αὐτόν τε τὸν Ἰνδέρικον καὶ γαμετὴν καὶ τέκνα,
 καὶ τὴν ἀρχὴν ἀγέλοιο σύμπασαν Ἰνδερίχου,
 ταῦτα μαθὼν ὁ βουσιλεύς, πληγείς τε τὴν καρδίαν
 3135 καὶ μέγα παθηνάμενος ὑπὲρ τοῦ δυσπραγοῦντος,
 στόλον κατὰ Γελίμερος μυριάνδρον ἐπέμπει,
 στολάρχην δὲ καθίστησι καὶ στρατηγὸν τῆς μάχης
 τὸν μέγαν Βελισάριον, τὴν τῶν Ῥωμαίων χεῖρα,
 τὸν πάντας ἀποκρύνψαντα στρατάρχης φυλαγγύρχης
 3140 ἐπὶ στερρότῃ φρενῶν, ἐπ' ἀριστοβουλίας·
 ὃς συλλεξιόμενος πληθὺν ναυμάχων πεζομάχων,
 ψιλούς, ἐνόπλους, πελταστίας, ἰππότας, σφεινδονήτας,
 ἐθέλοντας καὶ σπεύδοντας αὐτοῦ προκινδυνεύειν,
 καὶ βίας ἀπεχόμενος ἀδίκων ὑρπαγιάτων,
 3145 καὶ πάντας ἔχεισθαι ποιῶν τῆς δικαιοπραγίας,
 πῦσαν κατετροπώσατο Λιβύων φυλαρχίαν,
 καὶ τράχηλον τὸν ἄκαμπτον ἔκλινεν Οὐανδήλων,
 αὐτῶν αὐτῶ τῶν δυσμενῶν Λιβύων προσχωροῦντων
 καὶ σπουδαζόντων ἄρχεσθαι παρὰ Βελιζαρίου.
 3150 οὕτω τοι πρᾶγμα δύσμαχον ἢ δικαιοπραγία,
 καὶ φίλους οἶδε καθιστᾶν τοὺς πρῶην μισουμένους,
 ἐφελκεῖται τε τοὺς ἐχθροὺς ὡς σίδηρον μαγνήτις.

3131 ἐπαναστήσας AM καταστήσας RR 3135 καθαινό-
 μενος R 3137 τε ARR 3150 τι AR σύμμαχον R ἢ
 δυσπραγία πέλει M

dido, amore Vandilorum regem Hinderichum etiam antea complecteretur,
 cum imperium nactus fuisset, ac iam literis certior factus esset impro-
 bum Gelimerem seditione mota Hinderichum cum uxore ac liberis inclu-
 sum loco quodam habere ac regnum ei totum ademisse, perturbatus ani-
 mo, vehementerque casu amici adverso commotus, classem infinitis in-
 structam copiis contra Gelimerem misit, eique ceu belli ducem praefecit
 magnum illum Belisarium, ipsam Romanorum manum; qui omnes impe-
 ratores copiarumque duces animi constantia et praeclarissimis consiliis
 superavit. Belisarius accepto imperio cum classarios, pedites levis et
 gravis armorum milites, cetratos, equites, funditores, qui pro eo lu-
 beater se periclitaturos profiterentur, collegisset, simul ab iniustarum
 direptionum vi prorsus abstinere, omnesque consuefecisset ut aequi ob-
 servantes essent, Libyam universam occupavit, et cervices Vandilorum,
 quae hactenus flecti nequiverant, inflexit, ipsismet Afris ad eum defi-
 cientibus, et operam dantibus ut a Belisario regerentur. nimirum in-
 victa res est iustitia, quae prius infestos potest amicos reddere, ac ho-

- δεῖγμα χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τρόπου φιλανθρωπίου.
 ἤρπασέ τις τῶν τοῦ στρατοῦ κατοικιδίαν ὄρνιν·
- 3155 ἤγειρε θροῦν ὃ μὴ καλῶς ἀφαιρεθεὶς τὴν ὄρνιν.
 ἤκουσε Βελισάριος, ἤχθέσθη τῷ συμβάντι,
 ἀνεῦρε τὸν φιλάρπαγα. τῷ ζήλω δ' ὑπερζήσας
 δεῖνὸν εἰσπράττεται ποινὴν ὑπὲρ μικροῦ μεγάλης·
 κелеύει γὰρ τὸν ἄθλιον ἀνασκολοπισθῆναι
- P 65 3160 καὶ ταύτην δίκην ὑποσχεῖν τῆς φιλαδίκου γνώμησ.
 εἰ γὰρ καὶ προσεφέρετο τοῖς ὄχλοις φιλανθρωπίως
 καὶ μέλιτι γλυκάζοντι τοὺς λόγους συνεκίονα,
 ἀλλ' ᾗδει καὶ πικράζοντα ποτὲ πυραμιγνύειν
 κατὰ δοκίμους λατροὺς καὶ πυλυπειροτέρους.
- 3165 ἐντεῦθεν τῇ μὲν στρατιᾷ φόβος ἐπῆλθε μέγας,
 καὶ δέος ἐκρυστάλλωσε τοῦ πλήθους τὰς καρδίας·
 ἐκ δὲ Λιβύων τῶν ἐχθρῶν ἀγάπη προσετέθη,
 καὶ πάντες ἴσα καὶ θεῶν τὸν στρατηγὸν εὐφύμουν.
- 3170 καὶ πάσης πόλεως λαμπρῆς εὐπύργου στερροτείχου.
 αὐτό τε τὸ τρισεῦδαιμον Καρχηδονίων ἄστρ
 τὰς πύλας ἀνεπέτασεν· ἅπαντες γὰρ ἐκθύμως
 ἐφιλον Βελισάριον οἷα πυτέρα παῖδες.
- B 3175 πλοῦτου Θαλάσσης ἤντησε καὶ ποταμοὺς χρημάτων,
- 3154 ἐξήρπασε R 3158 δεινὴν AMR 3163 εἶδε R 3166 τῆν
 καρδίαν R 3168 θεῶν AM 3170 στερροπέργου AR

stes perinde attrahit ut magnes ferrum. exemplum bonitatis et humanitatis eius erga subditos hoc esse potest. quidam miles avem domesticam rapuerat. ea qui per iniuriam spoliatus erat, clamorem tumultuarium tollit. quo quidem Belisarius audito factum illud molesto tulit animo: militem rapinis deditum perquirendo repperit; ardentius excandescens poenam pro delicto non magno atrocem et gravem in eum statuit: quippe miserum in crucem agi iussit, atque hoc supplicii genus propter animum iniuriae cupidum perpeti. quamvis enim a natura sic comparatus erat ut perhumaniter cum hominibus ageret dulcique melle verba sua temperaret, tamen idem norat experientes et claros in arte sua medicos solere nonnuquam amara miscere. atque hoc facto consecutus est ut ingens quidam pavor exercitum invaderet militumque corda metus constringeret: Libya vero natio, Romanis infesta, Belisarium amare occiperet, ac duces hunc instar alicuius dei laudibus vulgo prosequeretur. hinc castellis munitissimis et omnibus claris urbibus potitus est. tunc et urbs opulenta Carthaginiensium portas aperuit: omnes enim toto pectore Belisarium, seu patrem liberi, diligebant. cum autem in regia Gelimeris Carthaginiensi maximas opes atque pecunias repperisset, haec ipsa

- καὶ τῷ στρατῷ διένειμε τὰ σκῦλα φιλοτίμως.
 αὐτῷ δὲ τῷ Γελίμερι συμμιξίας πλεονάκεις,
 καὶ λυθροφύτους θέμενος Λιβύης πεδιάδας,
 καὶ πᾶσαν αἱματόβαπτον ῥομφαίαν ἀναδείξας,
 3180 καὶ τῶν βαρβάρων τοῖς νεκροῖς τὴν γῆν κατακαλύψας,
 φανείσαν σωματόστρωτον ἐκ τῶν ἀναιρουμένων,
 μετὰ πολλὰς τὰς συμβολὰς καὶ τὰς ἀνδροκτασίας,
 μετὰ πολλὰς τὰς συμπλοκὰς καὶ τὰς ἵππομαχίας
 καὶ τῶν δοράτων τὸν Θραυσμόν καὶ συντριβὴν ἀσπίδων,
 3185 τέλος αὐτὸν Γελίμερα καὶ γαμητὴν καὶ παῖδας
 ἔλεινοῖς ἐν σχήμασι λυβῶν δορυυλάτους
 ἔκειθεν μυριόνικος ἀνέλεξε στρατάρχης,
 στρατάρχης ἀριστόνικος, νίκαις πολλαῖς ἐμπρέπων· C
 ὃν ἀμειβόμενος καλῶς Ἀδσονοκράτωρ κράτωρ
 3190 ἰδίοις ἐν νομίσμασι χρυσίοις ἀργυρέοις
 ὀπλίτην ἐνεχάραξε ῥομφαίαν ἐσπασμένον,
 καὶ Θράμβον ἠτοίμασε τῷ τρισυρισιεργάτῃ,
 ἐν ᾧ προπορευόμενος ἦν αὐτοῦ καὶ Γελίμερ.
 ἔφριξε τοῦτου τὴν αἰχμὴν Χοσρόης ὁ Περσάρχης
 3195 καὶ τὸ μεγαλεπήβολον καὶ τὰς ἀνδρώδεις φρένας·
 καὶ τοῦτω γὰρ συνέμιξεν ἰσχυρομάχους μάχας,
 καὶ τόσον κατεπτόησεν ὡς θέλει τὸν Χοσρόην
 εἰρήνην ἀνταλλάξασθαι πολέμων ἀνδροφθόρων.
 καὶ Ῥώμην τὴν πρωτόπολιν, τὴν παλαιτέραν Ῥώμην, D
 3200 Ῥωμαίοις ἀνεώσωστο Γότθων χερσὶν ἀλοῦσαν·

3179 αἱματι βακτην R 3181 πτωματόστρωτον RR 3185 τέ-
 πα R 3187 ἀνέταξ M 3189 κράτους ARR 3194 ἰσχόν R
 3197 ὄσον θέλει Χοσρόην M 3198 ἀνδροφόνων A 3199 πα-
 λαιάτην M

popula perquam liberaliter in militem distribuit. cumque saepius acie congressus esset adversus Gelimero, Libyae campos sanguine tinxisset, gladios suorum cruentasset, hostium cadaveribus terram cooperuisset, tandem post multa praelia, caedes, invasiones hostiles, pugnas equestres, hastarum infractiones, scutorum collisiones, ipso Gelimero cum uxore ac liberis habitu miserabili captis, ex Africa victoriis infinitis potitus dux optimas solvit. Iustinianus autem Romanorum imperator vicem ei rerum praeclare gestarum referens, tam aureis quam argenteis in numis armatum cum gladio evaginato sculpti curavit, et triumphum decrevit, in quo Gelimero ante ipsam incedebat. eiusdem impetum virilesque animos Chosroes quoque Persarum princeps extimuit. nam cum hoc etiam praeiis acerrimis congressus tantopere terruit hostem; ut Chosroes pacem quam bellum mallet. idem Romam urbium principem, Romam dico veterem, Romanis recuperavit, cum a Gotthis capta foret: quorum etiam

ῶν καὶ τὸν ῥῆγα τὸν πολὺν, τὸν μέγαν, τὸν φορικώδη,
ζωγρήσας σιδηρόδετον ἔσχεν ἐν χειροπέδαις.

αὐτὸν δὲ τὸν αὐτάνοκτα μέλλοντα κινδυνεύειν
καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀθλίως ζημιούσθαι

3205 μέσων ἀφῆρπασε χειρῶν τοῦ στασιώδους ὄχλου.
τὸ γὰρ δημοτικώτερον τοῦ πλήθους στασιώσαν,
ἠνίκα συζευγνύουσιν ἵππους ἀρματοστρόφοι
καὶ δρόμους ἐρεθίζουσι πρὸς ἀμιλλητηρίους,
βοὰς ἀφῆκε κατ' αὐτοῦ δυσφήμους τοῦ κρατοῦντος

3210 καὶ φλήγαρον ἀπέπτυσεν ἀπεραντολεσχίαν.
κακοῖς κακὰ δὲ προστιθὲν ἐλάττωσι τὰ μεῖζω
καὶ κλύτορα προβάλλεται, δεικνυσὶν ἀσυνάρχη
πατρίκιον Ὑπάτιον, ἄνδρα τῶν ἐπιστήμων,
Ἐκτασίω προσγενῆ τῷ βασιλευκῷτι.

3215 ἐκταῦθα Βελισάριος πιμπρᾶται τὴν καρδίαν
ἀνδρῆζεται τε κραταιῶς καὶ σπᾶται τὴν ῥομφαίαν,
καὶ δορυφόροις σὺν πολλοῖς ἀλκίμοις ἐπερθέμοις
καὶ τῷ Νυρσῆ τῷ δεξιῷ καὶ στρατηγικωτάτῳ
ὡς λέων θρασυκάρδιος εἰσέπεισεν εἰς μέσους,

3220 καὶ τοῦ μωραίνοντος λαοῦ συνέκοψε τὸ σμήνος
ὡς Μωϋσῆς τὸν Μυδιάμ, ὡς Ἰησοῦς Χετταίους.
ἐμέθυσε τοῖς αἵμοσι τὴν ἑαυτοῦ ῥομφαίαν,
καὶ μετετρέπη τὸ τερπνὸν εἰς λύπησ ἀμετρίαν,
ἡμέρα πανηγύρεως ἡμέραν εἰς πενθίμην·

3201 δς RR 3202 εἶχεν R 3205 μέσον MRR 3209 ἀφῆ
καν R 3210 ὁ δῆμος τὸν κρατοῦντα R 3214 τῷ προβε-
βασιλευκῷτι R 3215 πιμπρᾶται ARR 3218 καὶ] τῷ R
3219 ἐπέπεισεν εἰς μέσον A 3220 συνέτριψε M 3221 ὡς ὁ
Μωσῆς AM

regem potentissimum maximeque terribilem vivum in potestatem redegit ac pedicis constrinxit. ipsum imperatorem denique, de vita et imperio misere periclitantem, de seditiosae plebis manibus eripuit. quippe faex plebis curulum ludo:um certaminumque tempore vocibus indignis imperatorem exagitabat, et immoderata garrulitate nugae ei quasdam obiciebat. tandem minora mala maioribus cumulans Hypatium patricium, virum illustrem, eius Anastasii propinquum qui non ita pridem regnaverat, imperatorem salutabat. hic vero Belisarius excandescere, se ipse cohortari ad fortitudinem, nudato gladio, cum satellitibus et eximio viro Narse leonis in morem proruerе mediam in hominum turbam, stultique populi examen non aliter dissipare ac Moses Madianitas, Chettaeos Iesus prostravit. cum denique gladium sanguine satis inebriasset, deprehensum est hominum ad triginta milia cecidisse; quo facto iucunda hilaritas in

- 3225 τῶν γὰρ πεισόντων ἢ πληθὺς εὐρέθη ποσομένην
εἰς πέντε πρὸς τριάκοντα γιλιανδρίας ὄλας.
τὸ μὲν οὖν πληθὺς συσταλὲν ἀπέστη τῆς ματίας,
ὃ δὲ κρατῶν ἐξέφυγε τοὺς ἐν ποσὶ κινδύνους.
Ἦν τοῦτο τὸ στρατήγημα λαμπρότερον τῶν πρώην,
- 3230 καὶ μέγας Βελισάριος ἦν ἐπὶ στρατηγίαις·
ἀλλὰ γὰρ ταῦτ' οὐκ ἤρεσκε τῷ φθόνῳ τῷ κακίστῳ.
ἔνθεν πικρὸν ἐνέβλεψε τοῦ στρατηγοῦ τῷ κλέει,
καὶ πάσαις ἤλασεν ὕρμαϊς κατὰ τῆς τούτου δόξης·
ὃ φθόνος γάρ, ὡς λέγουσιν, οὐκ οἶδε τὸ συμφέρον.
- 3235 ἐντεῦθεν ὁ πολυόλβος, ὁ μέγας, ὁ στρατάρχης
ὁ τὸν Χοσρόην ἐκφοβῶν τὸν φοβερόν Περσάρχη, C
ὁ βασιλεῖς ὑπαγαγὼν ὑπὸ ζυγὸν δουλείας,
ὁ σπάθῃ χειρωσάμενος τόσα Λιβύων ἔθνη,
ὁ πολεμόκλονος, ὁ πρὶν ἐν μάχαις θυμολέων,
- 3240 φθόνῳ καταστρατηγηθεὶς τῷ χαλεπῷ θηρίῳ
ἄτερ στρατοῦ καὶ μαχητῶν καὶ φαρετροφορίας,
πέπτωκε πτώμα δύσκλητον, ἐπάξιον δακρύων.
γέγονε φεῦ ἔλεινός, γυμνότερος ὑπέρου·
ἔπτε φεῦ τῶν συμφορῶν ὑπερχειλῆ τὸν σκῆφον·
- 3245 ἐγύμνωτο τῶν ἑαυτοῦ καθάπερ φυχὰς δούλος·
ἐκάθητο τὸν δῆμιον, ὦ πάθους! περιμένων,
πότε τῷ ξίφει τὸν αὐτοῦ τράχηλον ἀποκόψει.

3236 φοβερόν] θανααστόν R 3237 καὶ MR 3242 δύσκλη-
κτον R, χαλεπὸν R 3243 ὁ πρὶν ἐν στρατηγίαις R

maerorem maximum et festus celebrisque dies in lugubrem conversus fuit. ita fractis animis a furore suo plebs destitit, et imperator e periculis, quae tantum non ante pedes erant, evasit.

Hoc facinus imperatorium pristinis illis erat illustrins, et ubique Belisarius ob rei militaris peritiam ceu magnus celebrabatur. sed enim haec invidiae sceleratissimae non placebant. quapropter honestissimam ducis famam parum aequis oculis intuebatur, et toto impetu gloriam eius oppugnabat. nam vulgo quod dicitur, quid utile sit, ignorat invidia. quamobrem ab eo tempore vir fortunatus, magnus copiarum ductor, qui formidabilem Persarum principem Chosroem exterruerat, qui reges servitutis iugo subiecerat, qui gladio tot Libyae nationes domuerat, vir denique mavortius et in praeliis animo leonino praeditus, immanis belluae, nimirum invidiae, dolis circumventus, absque milite, pugnatoribus, phatretorum turba, ruinam indignam et lacrimis deplorandam ruit; factus est heu miser pistillo nudior; scyphum calamitatum largiter hausit; ceu fugitivum quoddam mancipium rebus suis universis est spoliatus; eo denique loci redactus est ut (heu sortem acerbam) carnificem exspectaret, quando cervices ei gladio resecturus esset. o invidia, bellua nocens,

- φθόνε, θηρίον χαλεπόν, ληστὰ, φονεῦ, διαῦκτα,
 D σκορπίε μυριάκεντρε, τίγρις ἀνθρωποβόρε,
 3250 δράκαινα φαρμακέντρια, βοτάνη θαναοίμη,
 βέλος ἰσίδηρον, ἀλχημὴ πασῶν τμητικωτέρα,
 οὐα ποιεῖς καὶ κακουργεῖς, οἷα δεινὰ τυρέυεις!
 ὑπερνικῆ τὸ πάθος με, συγχέει με τὸ πένθος,
 καὶ προκαλεῖται δάκρυον ἐκ τῶν ἐμῶν ὀμμάτων.
- 3255 ἔως καὶ πότε, λυμειῶν, οὕτως ὑπερνωχύσεις;
 μέχρι καὶ τίνος, κάκιστε, τὸν βλον συγκυκῆσεις,
 τύραννε κακομήχανε, φόνιε, παντορέκτα.
 κἀγὼ γάρ, ὡς σὸκ ὄφελον, σαῖς ἐμπεισῶν παλάμαις
 καὶ πειραθεῖς σου τῶν βελῶν κείμαι μικρὸν ἐμπνέων.
- P 67 3260 Καὶ ταῦτα μὲν ἐλέχθησαν ἡμῖν ἐν παρεμβύσει·
 ἡ γὰρ πικρία τῆς ψυχῆς λαλεῖν καταναγκάζει.
 ὁ βασιλεὺς δὲ ζηλωτῆς ὑπάρχων εὐσεβείας
 πόλεμον ἀνεργόησε κατὰ τῶν δυσσεβόντων,
 καὶ πλέον τῶν ἐλληνοιστῶν τῆς βιολογίου πλάνης,
- 3265 κἄν ὕστερον ἀπατηθεῖς ὑπὸ τινῶν βεβήλων,
 τῇ τῶν ἀφθαρτοδοκῆτῶν ἐάλω δυσσεβείᾳ.
 Οὗτος ναὶν ἐδείματο τὸν φεραυγῆ τὸν μέγαν,
 τὸ τοῦ θεοῦ μου τέμενος, τὸν οὐρανὸν τὸν κάτω,
 ὃν οἶμαι καὶ τὰ σεραφίμ αἰδοόμενα θανυμάζει.
- 3270 ἂν γὰρ θεὸς καταξιοῖ μένειν ἐν χειροκμητίῳ,
- 3254 προσκαλεῖται R 3259 πειραθεῖς τῶν σῶν βελῶν κείμαι
 μικρὸν M 3260 παραβάσει A 3263 δυσφημούντων M
 3267 ἀνήγειρε R 3268 κάτω] μέγαν ARR

estrocinatrix, caedibus et persecutionibus gaudens, scorpie stimulis infinitis praedite, tigris homines devorans, dracaena, venefica, letalis herba, telum ferri expert, cuspis acutissima, qualia designas et improbe committis! quas calamitates et quae mala struis! vincit me dolor, conturbat luctus, et lacrimas exprimit. quousque, perditrix, tantum virium habebis? quousque, sceleratissima, vitam humanam perturbabis? o tyranne mala machinans, sanguinarie, cuncta appetens. etiam ipse, quod nunquam factam oportuit, tuas in manus incidi, tuaque tela expertus iaceo, parumper adhuc spirans.

Et hactenus haec, tanquam in digressionem ab instituto, dicta sunt: nam animi dolentis acerbitas, ut haec proferrem, coegit. caeterum imperator laudabili pietate praeditus, contra impie sentientes ac praesertim adversus scurrilem ethnicorum errorem bellum commovit, quanquam ad extremum a profanis quibusdam hominibus deceptus in eorum prolapsus est impietatem, qui opinionem de incorruptibili probant.

Templum illud splendidissimum et amplissimum condidit, delubrum dei mei, caelum terrestre, quod ipse etiam Seraphos cum veneratione

ἐν τούτῳ πάντως κατοικεῖ· καὶ πῦρ γὰρ ἀλλαχῶθι;
 ἂν οὖν τις παρεκιάσει σφαῖρα μὲν οὐρανόθεν
 πόλιν τὴν Ἀλβιόπολιν, τὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
 τοὺς δὲ ναοὺς τοὺς ἱεροὺς ἀστέρων φεραγωγίαις,

B

3275 οὐκ οἶμαι τοῦ καθήκοντος οὗτος ἀποσφαλεῖται.
 πάντες μὲν οὖν ἐκλάμπουσιν ἀφθόνοις φεραγωγίαις,
 καὶ στήθουσιν ταῖς χάρισι καὶ κτίσιν δαδουχοῦσι,
 καὶ χρηματίζουσι φαιδροὶ τοῖς ἐπὶ γῆς ἀστέρες·
 ἥλιος δ' ἀνύρουσε λίμνης περικαλλέας,

3280 καὶ πάντων ἀπεκρῦβησιν ἀστέρων αἱ λαμπάδες.
 ὑπερεκλάμπει γὰρ φαιδρῶς, ὡς ἐν μικροῖς ἀστέροις,
 τοῖς ἱεροῖς τεμένεσιν ἄλλος ἥλιος γέγας,
 ὁ Θεοδόμητος ναός, τὸ κάλλος γῆς ἀπάσης.

C

Τούτῳ συντῆν τῷ βασιλεῖ σύζυγος Θεοδώρα,
 3285 ταυτόζηλος, ταυτότροπος, μεγαλοπρεπεστάτη.
 αὐτὴ ναὸν ἀνήγειρεν ἀπὸ φεζῶν ἐσχάτων
 τοῖς τοῦ κυρίου μαθηταῖς, μετὰ τὸν πρῶτον πρῶτον,
 γλαυκόφωτον ἂν εἶποι τις ἐν τοῖς ναοῖς σελήνης,
 εἰς κάλλος δευτερεύοντα τοῦ λαμπρανοῦς ἡλίου.

3290 Ἀλλὰ τοιαύτας χάριτας τῷ βασιλεῖ πλουτοῦντι
 οὐκ ἦν θυγάτηρ, οὐχ υἱός, οὐ διαδοχὴ γένους.

3271 ἀλλαχῶθεν AR v. 3272 om M 3274 ἀστέρας φερα-
 γωγόντας M 3278 τῶν ἐπὶ γῆς ἀστέρων RR 3280 ἐπι-
 κρῦβησαν R 3282 μέγας R 3283 Θεοδόμητος R τὸ —
 ἀπάσης] ἄλλος ἥλιος κάτω, ὁ δεύτερος παράδεισος, τὸ — ἀπα-
 σης R 3285 ταυτότροπος ταυτόζηλος RR 3286 ταζῶν R
 3291 εἰς διαδοχὴν RR τοῦ γένους R

admirari arbitror. nam si deus commorari dignatur in his quae hominum manus perpolierunt, omnino hic, nec usquam alibi, habitat. quodsi etiam habeat alicui beatam urbem Cpolitamam cum globo caelesti comparare ac sacrosantas eius aedes cum lucidis sideribus, non prorsus, opinor, absere fecerit. ac splendent omnia quidem huius urbis templa perpetuis quasi luminibus, suisque gratis coruscant, ipsam rerum creaturam eollustrantia tanquam lucida mortalium sidera: verum ubi sol exeritur, aliorum omnium faces occultantur. etenim inter haec quoque minora sidera, quae sacra sunt delubra, fanum illud divinitus extractum, terrae totius ornamentum, veluti sol alter caelestisque gigas insigniter fulget.

Erat Justiniano Theodora matrimonio iuncta, iisdem addicta cum marito studiis et eisdem praedita moribus, nimirum magnificentissima. haec a fundamentis templum discipulis Christi condidit, post primum illud facile principem sibi locum vindicans. appellare quis illud non inepte possit inter alia templa caeruleo splendentem lumine lunam; quod secundum solem pulchritudine sua secundas ferat.

Qui talibus abundabat dotibus imperator, nullam sobolem masculam, nullam femineam, quae ipsi succederet, habebat. quapropter moriturus

- ἔνθεν τοι μέλλων τελευτῶν καὶ γῆθεν μεταβαίνειν
 ἐπὶ τὸν ἀδελφόπαιδα βλέπει τὸν Ἰουστίνον,
 καὶ τοῦτον ἀσπονάνακτα καὶ κράτορα δεικνύει,
 3295 ἰθύνας τὸ καλλίπρωρον τῆς βασιλείας σκάφος
 D ἐν ἔτεσι τριάκοντα πρὸς ἰννεάδι μιῶ.
- Ἦν δὲ χρηστὸς καὶ δίκαιος ὁ νέος Ἰουστίνος,
 καὶ τὸ φιλάδικον μισῶν καὶ τὴν κακοτροπίαν,
 φιλόκαλος, φιλόκοσμος, λαμπρόψυχος, ἀστείος,
 3300 χρημάτων καταφρονητής, στυγῶν σμικρολογίῳν.
 δεῖγμα λαμπρότητος αὐτοῦ καὶ μεγαλοπρεπειᾶς
 ὁ χρέσεός τε καὶ τερπνὸς ἐν ἀνακτόροις οἶκος,
 ὃς ἔτι τοῦ δομήτορος τὴν κλῆσιν περισώζει,
 χαρίτων στήλβων καλλοναῖς καὶ πυραυγίστων πάντη.
- 3305 Ἦν μὲν οὖν οὕτω κόσμιος ὁ βασιλεὺς καὶ πρῶος
 καὶ μισοπόνηρον αὐγῶν τὴν γνώμην καὶ δικαίαν·
 P 68 ἀλλὰ γὰρ τὸ πολύπονον αὐτοῦ τῆς διαρτίας
 καὶ τὸ συγγνώμης βύλλεσθαι νόσοις ἀλλεπαλλήλοισι
 τὴν πρόθεσιν ἐξέκοπτε τῆς δικαιοπραγίας.
- 3310 οὐ γὰρ προΐει συνεχῶς ἀπὸ τῶν βασιλείων,
 ὡς εἶναι τοῖς ἐθέλουσιν αὐτῷ προσομιλήσαι
 καὶ φιλαδίκων κατεπειῶν ἀνθρώπων ἄρπακτῆρων,
 ἀλλ' εἶχε τοῦτον νοσερὸν ἢ κλίνην καὶ τὸ δῶμα
 ὡσπερ τι δένδρον εὐγενὲς βροῖθον καρποῖς ὠραιοῖς
- 3315 καὶ πῦσι προϊσχόμενον πλουσίαν τὴν δπώραν,
 χειμῶνι δὲ καὶ κριερῶ πηγνύμενον ἄερι

3299 φιλόκομος AR
 πρὸς R

3303 ἄρτι R

3300 μικρολογίαν R
 v. 3313 add RR

3302 λαμ-

et terris excessurus, in natum ex sorore Iustinum coniectis oculis, eum imperatorem designat.

Erat autem Iustinus hic inerior vir bonus, iustus, iniquitati et sceleribus infensus, honesti modestiaeque studiosus, munificus, facetus, contemptor pecuniarum, ab illiberalitate ac sordibus alienus. quam splendidus ac magnificus fuerit, indicio est aurea domus in regia, gratiarum elegantia fulgens et omni ex parte quasi radians.

Erat ergo Iustinus imperator, ceu dictum est, moderatus, mitis, animo ab improbitate alieno et iusto. verum quia laboribus curandae valetudinis obrueretur et continuis cum morbis conflictaretur, propositum animi eius in exsequenda iustitia non parum impediabatur, nam e regia raro prodibat, ut illis qui conventum vellet, eius adeundi hominesque rapaces et iniustos deferendi facultas non esset. nimirum domus et lectulus morbidum detinebant, arbori praeclarae similem, quae pulchris onusta fructibus autumnum uberem pollicetur: verum deinde per tempestatem et aëra frigidum laesa, quo minus illos fructus suos perco-

- καὶ παρεμποδιζόμενον εἰς τὸ πεπᾶναι ταυτην.
 ἐντεῦθεν οἱ σπονδάζοντες ἐκ φιλαδίκου γνώμης
 τοῖς ἄλλοιτροῖς ἐντροφῶν καὶ τὰς οὐσίας αὔξουσιν,
 3320 κατὰ πολὺν τοῦ θείλουτος καλύειν ἐρημίαν B
 λίχνοις ἐπεντρανίζοντες ταῖς κόρραις τοῖς ὀθνείοις
 ἐλγίστεινον διήραπαζον ἐσόλον τὰ τῶν πέλας,
 καὶ φύρσις ἦν ἄπανταχοῦ καὶ στόνος οἰμωγμάτων,
 ὄλοφρημοὶ καὶ στεναγμοί, θρηῆνοι, στεφροκτυπίαι.
 3325 πόλις δ' ὁμοῦ μὲν ἔγεμε συγχῶν θυμιαμάτων,
 ὁμοῦ δ' ὑπερπεπλήρωτο παιῶνων καὶ δακρῶνων.
 ταῦθ' ὁ κρυτῶν ὡς ἤκουσε, τὴν μὲν ψυχὴν ἐκλίρη,
 οὐκ ἔχων δ' ὅτι δράσειεν (ἔσφιγγον γὰρ αἱ νόσοι)
 ἐν ἀπειλαῖς ἐπτόησε μόναις τοὺς πακοσχόλους,
 3330 ὡσπερ εἰ θῆρ ὑπέρακμος ἔξωρος καὶ τριγέρων C
 βλέπει τοὺς σκύμους τοὺς αὐτοῦ πικρῶς ἀρπαζομένους,
 καὶ μηδαιμόθεν ἄλλοθεν σθένων αὐτοῖς ἀμῖναι
 φρικώδεις πέμπει βρυχηθμοὺς ἀπὸ καρδίας μέσης.
 ἀλλ' οὐκ ἐπέρακεν οὐδὲν ὁ βασιλεὺς ἐν τούτοις·
 3335 ἡ γὰρ τοι φιλοχρήματος καὶ ἔνπαρὰ καρδία
 οὐ δυσαπειτᾶται τοὺς θεσμοὺς τοὺς τῆς φιλαλληλίας,
 οὐ φρόσσει βλέφαρον θεοῦ, κράτορας οὐκ αἰδεῖται,
 οὐ κατοικτεῖρει συνοχὴν, οὐ συντριβὴν καρδίας.
 Ὡς οὖν τὸ μὲν κακεντρεχὲς κατέσχευεν εἰς πλεον
 3340 καὶ πανταχοῦ τὰς στυγητὰς ἐξέτεινε πλεκτάνας,
- 3318 φιλοδίκου A 3321 ταῖς] ἐν ARR ὄχνοις R 3330 ὄσ-
 περ ἔν R 3331 βλέπων R αὐτῶ R 3333 μνησθμοὺς MR
 3334 ἐπέρακεν A εἰς τοῦτο R

quat et ad maturitatem perducatur, impeditur. hinc usu veniebat ut quibus est studio per iniuriam bonis alienis frui suasque facultates inde collocupletare, propter magnam eorum raritatem ac solitudinem qui talia prohiberent, avaris oculis in aliena coniectis proximorum bona depræderentur, raperent, agerent. ubique confusio, gemitus, eiulatus, lamentationes, planctus erant: urbs pariter frequentes habebat suffitus, et inter pæanes lacrimæ non deerant. hæc cum accepisset imperator, animo quidem ille perturbabatur, verum efficere propterea nihil valens, quod a morbis domi constringeretur, improbos homines minis tantummodo terrebatur, non aliter atque bellua provectoris ætatis et iam senio confecta, si catulos suos rapi videat nec ullo modo subvenire ipsis possit, de medio pectore rugitus horrendos edit. nihil autem comminando imperator proficiebat. quippe avarus et sordidus animus leges amoris mutui non reveretur, oculos dei non metuit, imperatoris verecundia nulla ducitur, coartationem et compressionem afflictæ cordis non miseratur. cum igitur improbitas et versuta in circumscribendis aliis sollertia magis magisque vi-

- D καὶ πάντα ἐπεβόσκειτο τὸ τῆς κακίας στόμα,
ὁ δὲ κρατῶν ἀνῶμωζεν ἥσχαλλεν ἔδυσφόρει,
τὶς τῶν ἐν τέλει πυρελθῶν εἰς μέσους μετὰ θάρρους
“ὦ βασιλεῦ” ἀνέκραγεν, “εἰ θελητόν ἐστί σοι
- 3345 ἐκ τῶν χειρῶν τῶν πονηρῶν ῥύεσθαι τοὺς ἰδίους,
ἔμοι τῆς ἐκδικήσεως ἐγγέλρισαι τὸ ξίφος.
κἂν μὲν ἐκτέμω κεφαλὰς τὰς τῆς πλεονεξίας
καὶ τρόπου τοῦ φιλόρπαγος ὡς Ἡρακλῆς τῆς ὕδρας,
χάρις μοι κείσεται πρὸς σοῦ καὶ πρὸς τῶν ὑπηκόων·
- 3350 εἰ δ’ οὐ, μὴ φείσῃ, βασιλεῦ, ἀλλ’ ὡς αἰσχύναντί σε
πέλειαι μοι τὸν τράχηλον ἀπόκοπον ἐνδίκως.”
- P 69 ἤκουσε ταῦθ’ ὁ βασιλεὺς, ἐπένευσεν αὐτίκα,
ἐπήνισε τὸν ἄνθρωπον τῆς φιλανθρώπου γνώμης,
ἀρχὴν τὴν ἀνυπέδυνον δίδωσι τῷ γενναίῳ
- 3355 (ἔπαρχον ἢ συνήθεια λέγει τὸν ταύτην σχόντα),
καὶ πᾶσι τρόποις παραινεῖ φροντίζειν τοῦ δικαίου.
ὁ μὲν οὖν ἀνεζώσατο τοιαύτην δυναστείαν,
καὶ ζήλου πλείονος πλησθεὶς εἶχετο τῶν πρακτίων·
συνέβη δὲ μετ’ οὐ πολὺ γενέσθαι τι τοιοῦτον,
- 3360 λόγου καὶ μνήμης ἄξιον καὶ πρέπον ἱστορεῖσθαι.
γυνὴ προσῆλθε πενιχρά, χηρεῖαν ἀνατλάσα,
μετ’ οἰμωγῆς, μετὰ βοῆς, μετὰ περιπαθείας,
καταβοῶσα τῶν λαμπρῶν τινὸς καὶ περιδόξων,
- B
- 3343 προσελθὼν M μέσον R κατεθάρρη A 8347 ἐ-
τέμνω RR 3350 αἰσχύναντά MR 3351 μὸν MR v. 3355
om M 3358 πραγμάτων RR, πρακτόρων M 3361 ἀνα-
τλάσα R

res et incrementum sumeret, ubique dignos odio laqueos tenderet, et denique mali huius cunctos cum depasceret, atque interim deploraret eam miseriam imperator gravissimeque ferret, quidam e proceribus in medium cum singulari confidentia progressus exclamat “si tuos cupis, imperator, ex improborum manibus liberare, mihi vindicem gladium tradito. quodsi avaritiae capita hominumque rapacium artes ita resevero quemadmodum Hercules Hydrae capita praecidit, erit quod tu subditi- que tui debere se mihi profiteantur. sin hoc non praestitero, ne mihi peperceris, imperator, sed ut hominem qui labem ac maculam tibi adsperserit, optimo iure securi percuto.” imperator his auditis annuit, et egregia viri voluntate collaudata magistratum ei tribuit imperio nemini obnoxium, quem praefectum urbi dicunt: simul hortatur ut omnibus modis aequi iustique curam habeat. ille potestatem accipit, et maiorem in modum zelo quodam acensus negotia sibi commissa procurabat. non multum intercessit temporis, cum huiusmodi quiddam accidit, dignum quod memoriae prodatur et historiarum monumentis inscribatur. accessit ad praefectum vidua mulier, paupercula, cum eiulatu clamore quirit-

- πρὸς γένους ὄντος βασιλεῖ, *μαγίστρου τὴν ἀξίαν,*
3365 *καὶ τὸν φιλάδικον αὐτοῦ τρόπον αἰτιωμένη*
ὡς τὴν οὐσίαν τὴν αὐτῆς πᾶσαν διηρηπακότος.
ἤκουσε ταῦθ' ὁ ζηλωτῆς ἐκεῖνος τοῦ δικαίου;
προσέλαχε τοῖς οἰμώγμασιν, ἕπειρε τὴν γυναῖκα,
πέμπει μετακαλούμενος τὸν μάγιστρον εἰς κρίσιν.
3370 *ὁ μάγιστρος οὐ πείθεται, καταφρονεῖ τῆς δίκης,*
καταγελᾶ τοῦ δικαστοῦ, τὴν κρίσιν μωκτηρῶζει
καὶ δειπνὸν ἄβροτράπεζον τελούντος τοῦ κρατουῦτος
συμποσιάζων μετ' αὐτοῦ σὸν ἄλλοις ἀφικνεῖται.
τὸ μετὰ τοῦτο τί καὶ πῶς; ὁ δικαστῆς θυμοῦται,
3375 *φοιτᾷ πρὸς τὰ βασίλεια, φαίνεται τῷ κρατοῦντι,*
βλέπει λιπαροτράπεζαν ἐν μέσῳ πανδαισίαν,
ὄρα συνανακείμενον μετὰ τῶν δαιτυμόνων
ἐκεῖνον τὸν ἀπόζοντα πλεονεξίας μύσους.
ὡς εἶδεν, ἀναφλέγεται τῷ ζήλῳ τὴν καρδίαν,
3380 *καὶ παρηρησιασάμενος φησὶ πρὸς Ἰουστίνον*
“εἰ μὲν ἐμμένεις, βασιλεῦ, τοῖς προτεδραπισμένοις
καὶ βούλει τοὺς φιλάργαγας ὑπάγεσθαι ταῖς δίκαις,
κἀγὼ σοι πρόθυμος ποιεῖν τὰ πρόσπεσχημένα”
εἰ δέ σοι τις μετὰμελος ὢν ἐπράξας ἐπῆλθε,
3385 *ἔμοι τὴν ἔπαρχον ἀρχὴν ταύτην παρασσηκότε,*
ἰδοῦ σοι πάρεστιν αὐτὴν πάλιν ἀπολαμβάνειν.

3364 μάιστρον A

3369 μάιστρον A

3378 μίσους RR

tionē viri cuiusdam illustris et clari, qui dignitate magister, consanguinitate imperatori iunctus esset, nomen deferens, deque illius iniuria querens, quod facultates ei suas omnes eripuisset. audit haec aemulator ille iuris et aequi, viduae querelis animum advertit, commiseratione tangitur, mittit qui magistrum in iudicio comparere iubeant. magister non obtemperare, actionem floccifacere, iudicem per ludibrium irridere, sanis iudicium ipsum exagitare. quia denique prandium imperator lautum praebiturus invitatis nonnullis erat; ei convivio cum aliis interfuturus abit. quid hinc factum? ira iudex accenditur, in regiam se confert, imperatori conspiciendum offert, quem opimo in convivio sedentem videbat: inter alios invitatos etiam rapacem illum accubentem cernit. eo conspectu singulari fervore cordis inflammatur, et ore liberrime Iustinum hisce verbis alloquitur "si perstas, imperator, in iis quae semel abs te decreta sancitaque sunt et homines rapaces multari vis, equidem paratus sum atque cupidus ut id praestem quod dudam me praestiturum pollicebat. sin te, qui praefecti munus mihi mandasti, ante actorum poenitentiam facultatem habes eius mihi vicissim auferendi. nam equidem culpa vacare volo, cum tu piaculares et improbos homines amicos facias, iu-

Const. Manassei.

10

- ἐγὼ γὰρ ἀναίτιτος σοῦ ποιουμένου φίλος
 D τοὺς ἐξυγίστους καὶ σκαιοὺς καὶ τοὺς ὑπομοχθήρους,
 καὶ συμπαραλαμβάνοντος συμπότας ὁμοδείπνους
 3390 ἀνθρώπους κάκογνίμονας καὶ κακεντρεχεστάτους·
 πρὸς ταῦθ' ὃ γαληνότευτος καὶ πρῶος Ἰουστίνος
 περιπαθὲς τι καὶ βαρὸν καὶ βύθιον οἰμῶξας
 "εἰ μὲν ἐγὼ" φησιν "αὐτὸς ἄδικον εἴργασμα τι,
 αὐτίκα με κατάρραξον τοῦ βασιλείου θρόνου·
 3395 εἰ δέ τίς μοι τῶν συμποτῶν καὶ συνανακειμένων,
 τοῦτό σοι πάρεστι ποιεῖν ὃ πάλαι διεσκέψω."
 βαβαὶ τῆς γαληνότητος καὶ τῆς χρηστότητός σου,
 αὐτοκρατόρων ἄριστε, δικαιοσύλαξ πρᾶε.
 εἴρηκε μὲν ὁ βασιλεύς, ὁ μάλιστα δ' αὐτίκα
 3400 ἀναρπαγείς πρὸς τοῦ κριτοῦ σὺν ἔλκυσμοῖς βιαίοις
 ἐκ συμποσίου καὶ τρυφῆς, ἐκ μέσων ὁμοδείπνων,
 P 70 ἐκ τρυπεζῶν πολυτελῶν καὶ μεγαλοδαπάνων,
 ἤγετο πρὸς κριτήριον δίκας ὑφέξειν μέλλων.
 ἐστίαθη πρὸ τοῦ βήματος τρέμων πεφοβημένος
 3405 ὁ πρὶν ὑπεραιρόμενος, ὁ σοβαρὸς, ὁ γαῦρος.
 καὶ ἄλλιν τὸ μὲν γύναιον ὡς πρώην κατηγόρει
 καὶ προύφειρε τὴν ὑρπαγὴν, ἤλεγχε τὴν κακίαν·
 ὁ δὲ πεφύμωτο καὶ βοῶν ἐπὶ τῆς γλώττης εἶχεν,
 ὁ πρὶν σοβαροπρόσωπος, ὁ πρώην φρυκτικίας.
 3410 οὕτως ἀπαρρησίαστον κακομηχάνου στόμα.
 ὡς σὺν ζητήσας ἀκριβῶς καὶ πολυπραγμονήσας
 3392 βαθὸν MR 3395 καὶ J τῶν M v. 3399 om M
 3400 συνελκυσμοῖς A 3401 καὶ μέσον M 3403 ἤγετο M
 3404 ὄλος R 3405 καὶ σοβαρὸς καὶ M

demque perversos et ad nocendum ingeniosissimos, conviviis mensisque
 tuis adhibeas." ad ea placidissimus ille mitisque Iustinus, dolenter ex
 imo pectore ducto suspirio, si me ipsum ait "insolenter aliquid de-
 signasse constat, mox imperatorio me throno detrahito. sin aliquis con-
 viviarum, qui mecum hic accumbunt, iniurius in quemquam fuit, licet
 mox facias quod dudum tuo cum animo constitui." papae, quanta fuit
 haec in te animi serenitas atque bonitas, imperatorum optime, iuris et
 aequi mitissime custos. vix imperator haec prolocutus fuerat, cum ma-
 gister ille per vim a iudice de conviviarum coetu mensisque sumptionis
 abreptus ad tribunal deducitur, illatae poenas iniuriae luiturus. stabat
 ante tribunal tremens ac territus, qui non ita pridem elato animo super-
 biebat. mulier rursus accusationem suam instituebat, quae per rapinam
 amisisset indicabat, facinoris hominem convincebat. ille contra, ferox
 antehac et insolens, mutus illic stabat, et in lingua, quod aiunt, boveam
 habebat. ita nimirum os hominis malefici libertate loquendi destituitur.

- ὁ μεγάλωνος δικαστῆς καὶ τοῦ δικαίου φύλαξ
 εὗρε παθούσαν συμφορὰς βαρυσυμφορωτάτας
 τὴν προσελθούσαν ὡς χερσὶν ἀδίκους ληστευθεῖσαν, B
- 3415 ὁμοῖς βουνεύροις τὸν λαμπρὸν ἐκείνον κατακίλζει
 καὶ ταῖς χαλάζαις τῶν πυκνῶν μαστίγων μωλωπίζει,
 καὶ πᾶν τὸ σῶμα ταῖς πλῆγαῖς κατὰστικτον δεικνύει,
 εἶτα ψιλοῖ τὸ γένειον ἕως ἐπιδερμίδος,
 κείρει καὶ τρίχας κεφαλῆς, τὸ πρόσωπον αἰσχύνει,
- 3420 παλιμπειτῆ παλίνστροφον ἐπιβιάζει κτήρους,
 δημοσιεύει τὸ κακὸν ἐν μέσοις λειψόροις,
 καὶ θριαμβεύει δυσκλιῶς τοῦτον καὶ στηλιτεύει,
 καὶ τῆς οὐσίας τῆς αὐτοῦ δεσπότην καθιστάνει
 τὴν ἐπ' αὐτοῦ πολλὰ δεινὰ τλάσσει καὶ πεκρανθεῖσαν. C
- 3425 οὕτως οὐδὲν ἐφάμιλλον φιλελευθέρω γνώμη
 οὕτως ἀφιλοχρήματος καὶ μὴ δεδουλωμένος
 εὐπαρορησιαστος ἀνῆρ οὐ πρόσωπα λαμβάνει,
 οὐ δειλιᾷ τοὺς ὑψηλοὺς, οὐδένα καταπτήσσει,
 πτηνός, ἂν εἴη,ς, ἀετός, εὐπτερος, ὑψιβάμων,
- 3480 ἐπ' οὐδενὸς κρατούμενος τῶν ἐπὶ γῆς πραγμάτων.
 ἂν ἔχης γνώμην καθαρὰν κερδῶν ὑψηλοτέραν,
 ἂν μὴ ἑυκαίνης τὴν ψυχὴν λημμάτων κιβδηλαίς,
 οὐ πτοηθῆσῃ βασιλεῖς, οὐκ αἰσχυνθῆσῃ δῆμον,
 οὐ πτήξεις ὑπερέχοντας, οὐ μεγαλοδυνάμους.
- 3413 φοροῦσαν M 3414 ἀς] ἐν R, καὶ R 3415 δεινὸν R
 ἐκ. κατ.] κατ. τὴν σάρκα M 3418 ζυρεῖ R 3425 φιλελευ-
 θέρου γνώμης RR 3432 χρημάτων βδελυγία R, λημμάτων
 κιβδηλία R

cum ergo prudentissimus index et aequi iustique custos, re accurate cu-
 riosaque pervestigata, mulierculam indigna passam suisque facultatibus
 iniuste spoliatam deprehendisset, crudis boum nervis illustrem illum virum
 per contumeliam caedi iubet, ac tantopere flagellari, dum corpore toto
 plagarum cicatrices exstarent. deinde mentum ei denudat ad cutem us-
 que, ac rasis capitis crinibus vultuque deturpato inversum asino impo-
 nit, facinus mediis in platels proclamat, hominem per summam ignomi-
 niam circumvehi velut in triumpho et affici contumelia iubet. tandem
 facultates elus mulieri attribuit, quae oppressa per ipsum acerbèque
 tractata fuerat. sic nihil ad animum libertatis studiosum comparari pot-
 est: sic homo alienus ab avaritia, nec ulli rei mancipatus sed ingenuus,
 nemini personam acceptat; non excelso conspicuus loco metuit, neminem
 formidat: dixeris eum esse volucem, aquilam celerem, sublimia peten-
 tem, nullis rebus terrenis addictam. si puram habeas mentem et lucris
 superiores, si donorum captione animum non sordidaveris, reges non
 formidabis, plebem non reverberis, non eximios et magna praeditos po-
 tentia metues.

- 3435 Ἄλλ' ἐπανακαμπτέον μοι πρὸς τὰ τῆς ἱστορίας.
τοῦτο πολλοὺς ἐφόβησε, τοῦτο πολλοὺς ἐπέσχευεν·
ἐπιτεῦθεν συνεσιώλησαν πολλοὶ τῆς ἀδικίας
τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν ὁρμὴν τὴν εἰς πλεονεξίαν·
τὸ δυσπαράκλητον καὶ γὰρ καὶ φοβερὸν εἰς κρίσεις
- D 3440 τοῦ δικαστοῦ κατέσεισεν ὑπάντων τὰς καρδίας.
ἔνθεν γαλήνη πανταχοῦ τῆς δικαιοπραγίας
ἀντὶ χειμῶνος καὶ στυγνῆς θυέλλης ἐφηπλώθη.
ἀντὶ κυμάτων καὶ βρασιμῶν ἐγέλωσεν εὐδία,
καὶ πέλαγος ἀτάραχον ἐπλέετο τοῦ βίου·
- 3445 πνεῦμα θεοῦ γὰρ ἄντικρυς ἐπέπνευεν ἠδύπνουν,
καὶ κατεσιγάξε δεινὰς καὶ πολυρρόθους ζάλας.
Τούτῳ συνῆν τῷ βασιλεῖ καὶ σύζυγος Σοφία,
ἀνδρεία, μεγαλόψυχος, μεγαλοδωροτάτη.
ἦτις μαθοῦσα τὸ κοινὸν κόπτεσθαι καὶ στυγνάζειν
- 3450 ὡς χρεῖσι βαρούμενον οἶα δεσμοῖς ἀφύκτοις,
P 71 συναγαγοῦσα τῶν χρεῶν πάντα τὰ γραμματεῖα
αὐτὰ μὲν ἐπυρπόλησε, τοῖς δὲ χρεωφειλέταις
ἀπέδωκε τὰ δάνεια χρημάτων ἕξ οἰκείων.
ὅσοις δ' ἑτέροις ἀγαθοῖς καὶ μεγαλοδωρίαις
- 3455 ὁ βασιλεὺς ἢ βασίλισ ἐπίαναν τὰς πόλεις,
ἦπασι πάρεστι μαθεῖν ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων·
καὶ γὰρ τοι καὶ μικρότατον γεῖμα τὸν ὄλον πίθον

v. 3437 om M 3438 τῆς πλεονεξίας AR
ρόσος R 3457 πίθον ὄλον R

3446 κολυφ-

Sed enim ad historiae seriem mihi revertendum est. hoc factum multis terrori fuit et multos in officio continuit. ex eo tempore ab inferendis iniuriis alienisque concupiscendis plerique semet abstinabant: quippe iudicis animus inexorabilis et in iudicando severus mentes omnium perculerat. hinc pro tempestate ac tristi procella succedebat ubique serenitas observationis iusti et aequi: hinc fluctuum et marini cuiusdam velut aestus loco tranquillitas iucunde velut arridebat, vitaeque pelagus citra perturbationem ullam navigabatur. quippe divini cuiusdam gratiae venti aura spirabat.

Uxorem imperator hic Sophiam habebat, feminam virilem, magnanimam, munificentissimam; quae cum homines vulgo magno in maerore degere cognovisset, quod aere alieno ceu vinculis inextricabilibus gravarentur, omnibus obaeratorum tabulis collectis, eas ipsas quidem concremavit, at creditoribus quae deberentur ex suo numerari curavit. de quibus hactenus breviter commemoratis intelligere licet quantis ceteroquin etiam bonis quantaque liberalitate tam imperator hic quam imperatrix totas urbes foverint. quippe gustus etiam perexiguus dolii totius,

- καὶ πέπλον τὸ εὐόφαντον τὸ κράσπεδον γνωρίζει,
καὶ λέων ὁ μέγανθος δῆλος ἐκ τῶν δούλων.
- 3460 Ἐπεὶ δ' οὐκ ἦν θυγάτριον ἀλλ' οὐδ' υἱὸς ἐκείνοις,
ὁ βασιλεὺς Τιβέριον εἰσποίητον ὡς παῖδα
ἐπιλεξάμενος δεινὸν ἐν στρατηγίαις ὄντα
πρῶτα μὲν τῷ τοῦ Καίσαρος κατακοσμεῖ στεφάνῳ, B
μετὰ βραχὺ δὲ πρὸς ταῦτ' ἀναγαγὼν τὸν ὄχλον,
- 3465 τοὺς ἱερεῖς, τὴν σύγκλητον, ἅπαντας τοὺς ἐν τέλει,
καὶ παραινέσει πολλαῖς ἐνθέοις καταρτίσας,
τὰ σκῆπτρα παραδίδωσι τῆς αὐτοκρατορίας,
ἔτι καὶ ζῶν καὶ περιῶν καὶ μὴ τὰ λοῖσθα πνέων,
ἔτει δέκα πρὸς τρισὶ μῆνας σκηπτροκρατήσας.
- 3470 ἀλλὰ γὰρ ὑπνώσει μικρὸν ἐπιβιὸς τὸν ὕπνον
τὸν νήγρετον καὶ πάγκοινον, τὸν ἀπὸ τοῦ θανάτου,
καὶ λίθος κατεκάλυψε τὸν τηλικούτον ἄνδρα·
οὐ γὰρ καλόν, οὐκ ἔμπικρον ἢ φύσις δυσωπεῖται,
ὁμοῦ δὲ φύρδην ἅπαντας τίθησι τυμβοχώστους.
- 3475 Ὡς ἤδη δὲ Τιβέριος πυρῆλθεν εἰς τὸ κράτος,
ἐκ πρώτης, ὡς φασί, γραμμῆς ἔδειξε τὰς ἐλπίδας C
μὴ ψευσαμένους ἐπ' αὐτῷ τοῦ προχειρισμένου.
τὴν μὲν γὰρ μεγαλόδωρον βασιλίσσαν Σοφίαν
μυθραῖς ἀπτημείψατο ταῖς ἀγαθοεργίαις,
- 3480 τοῖς δ' ὑπηκόοις ὀχρετοὺς ἔβλυσεν εὐποίας

3461 εἰς R 3465 τὴν σύγκλητον τοὺς ἱερεῖς RR 3469 τρισὶν
αὐτὸς σκ. R. om versum R 3471 καὶ] τὸν M 3477 ἐν R
3480 εὐποίας M

et contexti egregie populi documentum fimbria praebet, ut leo magnanimus ex unguibus agnoscitur.

Cum autem nullum neque filium neque filiam haberent, Tiberium imperator, hominem in re militari praestantem, adoptatum filii loco, Caesaris primum corona exornat; neque multo post coactis in unum plebe senata sacerdotibus, universis proceribus, cum multis et divinis omnes cohortationibus instruxisset, eidem imperii sceptrum vivus et superstes adhuc nec halitum extremum ducens tradidit. sed enim exiguum ad tempus vita deinceps fruens somno mortis inexcitabili et omnibus communi sopitus est, ac sub exiguum saxum talis tantusque vir conditus. quippe nec formoso nec experienti natura parcit, sed omnes citra discrimen in sepulcra coniecit.

Posteaquam imperium Tiberius occepisset, statim prima, quod dicitur, linea demonstravit minime vanam fuisse spem eius a quo adoptatus et praefectus rebus fuisset. nam munificae imperatrici Sophiae beneficiis infinitis vicem rependit, et directis in subditos benignitatis rivis au-

καὶ φλέβας ἀκροτόμῳσε χροσίτιδας ἀφθόνουσ.
ἐπὶ παραμυθία δὲ τῶν νόσοις παλαιόντων
καὶ τῶν καμινόντων τῷ λυγροῦ καὶ πολυπόνοῳ γήρῳ
οἴκους ἀνήγειρε πολλοὺς καὶ πενητοτροφεῖα.

3485 καὶ πρῶτος κατεβάλετο τὰς ἑξῆς τοῦ τεμένουσ
τῶν τεσσαράκοντα Χριστοῦ μαρτύρων καλλιπέκων.
ἐπὶ δεσὶ σαλεύων δὲ τὸν βίον θυγατρῶσι

τοῦτων μιᾶ συζεύγῳσι Μαυρίκιον εἰς γάμον,
ἄνδρα δραστηριώτατον, τὸ γένος Καππαδόκην,

D 3490 καὶ μέλλον γαμοδασία τῆς νύμφης ἑορτάζειν
ἀναγορεύει Καισαρα τὸν τῆς παιδὸς νυμφίον.
καὶ μετ' ὀλίγον τελευτᾷ πρὸ χρόνου, πρὸ τῆς ὥρας,
μὴ γήρως ἐφραμάμενος, μὴ κατιδὼν τὸν στάχην
τῆς ἡλικίας ὠριμον καὶ χορῆζοντα δρεπάνον,

3495 ἰθύνας τὸ βασίλειον τέσσαρσι χρόνοις κράτος.
εὐθὺς δ' ἐπιλαμβάνεται Μαυρίκιος τῶν σκήπτρων,
τοῦ Τιβερίου κρίναντος τὸν ἄνδρα βασιλεύειν.

Ὀδῖος γαμβρὸν ἐπ' ἀδελφῇ τὸν Φιλίππικον ἔσχεν,
ἄνδρα γενναῖον, εὐτολμον, μέγαν ἐν στρατηγίαις,

3500 καὶ πλεῖτω περιβρίθοντα καὶ λάμποντα συνέσει,
ἄρτι λιπόντα τὴν λαμπρὰν Ῥώμην τὴν πρεσβυτέρην

P 72

καὶ πρὸς Κωνσταντινοῦπολιν μετακωρηχότα,
τοῦτον λαμπρὸν γενόμενον ἐπὶ τροπικιοχηῖα
καὶ πυρᾶλῶσαντα Περσῶν τὸ φράγμα τὸ γαῦρον

3505 καὶ καταγωνισάμενον ἐν μάχαις φρικαλαίαις
ὑπώπτει Μαυρίκιος ὡς δὴ βασιλειῶντα

3483 βίῳ A 3484 πενητοτροφίας A 3485 πρῶτα R
3489 Καππαδόκια M 3493 γήρας AR, γήρως M

reas venas affatim aperuit. praeterea fovendis et alendis aegrotis, senio confectis, pauperibus complures domos exstruxit et destinavit. primus etiam templi 40 Christi testium, praeclara victoria potitorum, fundamenta iecit. cum autem filias tantum duas haberet, earum alteri Mauricium matrimonio iungit, virum ad res gerendas acerrimum, natione Cappadocem; cumque nuptias puellae celebraturus esset, sponsum eius Caesarem renuntiat. neque multo post morte immatura exstinctus est, administrato quattuor annis imperio. eo mortuo Mauricius imperium occipit, quem virum Tiberius dignum iudicaverat, qui regnaret.

Habebat Mauricius affinem Philippicum, suae videlicet sororis maritum, virum generosum, audacem, in ductitandis copiis magnum, opibus locupletem, illustrem prudentia; qui non ita dudum relicta Roma veteri Cpolin commigraverat. hunc victoriis claratum Persicaeque superbia domitorem suspectum Mauricius habebat tanquam imperii rapiendi capi-

καὶ παραρπάζειν θέλοντα τὴν αὐτοκρατορίαν.

ἦν δὲ παρακτιον ἀντὶ ταύτης τῆς ὑποψίας,
ὅτι τινὲς τῶν περιτιτῶν καὶ τῶν προφοριβαζόντων

3510 τῷ Μαυρικίῳ προύφερον ὕθλους τινὰς γραῶδεις,
ὡς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφαιρεθῆναι μέλλοι
πρὸς τινος ἔχοντος τὸ φῖ στοιχείον ἐν τῇ κλήσει.
ἐντεῦθεν ὁ περιλαμπρος, ὁ μέγας ἐν ταῖς μύχαις
τοῦ φθόνου φεῦ ἀποληφθεὶς ἐν μέσοις ἀρकुστάτοις

B

3515 μεταμφιέννυται στυγνὴν ἀντὶ λαμπρᾶς ἐσθῆτα,
καὶ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς σίδηρος κατορχεῖται
τοῦ πολυόλβου, τοῦ κλεινοῦ, τοῦ καρτεροκαρδίου.

Ἄλλ' ἦσαν ἄρα γηγενῶν ἐπισηφαεῖς αἱ φρένες,
καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα τυφλαὶ τῶν λογισμῶν αἱ κόρυαι.

3520 εἰς τί μὲν οὖν κατήνησε καὶ τέλος οἶον ἔσχε
τὸ φοβίασμα καὶ κύμανευμα τῶν τερατολογούντων;
τοῖς ἐφεξῆς γνωσθήσεται καὶ ταῖς ῥηθησομένοις·
ὁ δὲ χαγάνος προσβαλὼν Ῥωμαίων τοῖς φρουρίοις
(ἦν δ' ὁ χαγάνος βουσιλεὺς Σκυθῶν τῶν προσαρκτίων)

3525 καὶ πόλεις χειρωσάμενος εὐπύργους ἐξ ἐφόδου,
καὶ πᾶσαν ἰστρογεῖτονα χώραν λεηλατήσας,
καὶ δεῖξας αἱματόφυρτα τοῦ ποταμοῦ τὰ ρεῖθρα,
καὶ ἕψος πᾶν καὶ δόρυ πᾶν τοῖς φόνοις καταλούσας,
τέλος πολὺ συναγαγὼν δορυαλώτων σμηῆνος,

C

3530 εἰς δῶδεκα ποσοῦμενον χιλιανδρίας ὕλας,
πέμπει πρὸς τὸν Μαυρικίον τὸν κράτορα Ῥωμαίων.

3522 ῥηθήσεται καὶ τοῖς λεχθησομένοις R 3524 πρὸς ἀρκτωῶν R
3530 ὕλας χιλιανδρίας AMR

dam. et erat obiter quaedam suspiciois huius causa, quod curiosi quidam homines et divinationi periti Mauricio nugae aniles proposuerant, futurum scilicet ut vita pariter imperioque spoliaretur a quodam cuius a φ littera nomen occiperet. hinc factum ut Philippicus ille clarissimus et magnus in praeliis, medias in casses invidiae delatus, cum veste splendida triatem commutaret capitisque crines amitteret.

Enimvero fallebantur mortalium animi, et oculi ratiocinationum in rebus futuris alucinabantur. vaticinii quidem huius quis fuerit exitus, deinceps a nobis exponetur. ceterum chaganus, Scytharum septentrionalium rex, cum Romanorum castella invasisset, impetu primo quasdam munitiones cepisset, omnem Istro vicinam regionem populatus fuisset, annis ipsius flumina sanguine interfectorum tinxisset, suorum enses et hastas cruore abluisset, tandem magna captivorum multitudine coacta, quae virorum ad duodecim milia contineret, ad Mauricium Romanorum

παρακαλῶν λυτρώσασθαι τοὺς ἡχμαλωτισμένους
καὶ χρήμασιν ἀλλάξασθαι τὸ πλῆθος τοσαυτίθμοις.
ἀλλ' οὐ κατέκαμψεν αὐτοῦ τὴν σκληρογνωμοσύνην

3535 οὐ Σαυδικῆς ὀμότητος ἀπόνοια καὶ λύσσα,
οὐκ ἀγριόθυμος ὄρημ' χαγάνου τοῦ βαρβάρου,
οὐ πένθος, οὐκ ὀλοφυρμός, οὐ δύκην τῶν ἀλόγτων·
δισμὸν γὰρ εἶχεν ἀφραγῆ τὴν φιλοχρηματίαν.
καὶ πάλιν ὁ τριβάρβαρος ἐκεῖνος ὁ χαγάνος

D 3540 ἐκπέμπει πρὸς Μιουρίκιον μετριωτέρους λόγους
καθυφίεις καὶ τὸ ποσὸν κατὰ γων τῶν χρημάτων.
ὡς δ' ἦν ἀσπίς ὁ βασιλεὺς τὰς ἀκοὰς συμβύων
οὐδ' ἀνεχόμενος φωνῆς αἰεὶν ἐπαδόντων,

3545 καταψηφίζεται πικρὸν τοσαυτανδρίας νότιον,
θερρίζει φεῦ ὡς πάρδαλις, ὡς τίγρις ὁ χαγάνος,
καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τοῖς πτώμασι καλύπτει·
τὰς πεδιάδας τὰς ἐκεῖ δείκνυσι λυθροφύρτους,
καταστορέσας ὡς κορμούς πεύκης νεκρῶν σιφείαν.

3550 Χρυσὲ διώκτα, τύραννε, παντόλμει, δολοπλάκει,
πάντων κακῶν ἀκρόπολις, φροῦριον ἀπωλείας,
ἐλέπολις, ῥηψέπαλις, σπαράκτρια τειχέων,
πόλεων τειχοσειστρία, τινάκτρια δωμάτων,

P 73

3532 παρακινῶν AM	3533 Ἰσαυρίθμοις R	3535 ἀπήμα R
3536 ἀρχὴ A	3537 δάκρυον ἀλόγτων A	3543 φωνὰς R
ἀδόντων ἐκαθεῖν R	3546 σμήνος M	3547 αἵμασι M
3548 τὰς κ.] καὶ κ. M	3549 κατασφραγίσας R,	ἐγκαταστρε-
σας R	3551 φρ. ἀπ.] πάντων κακῶν ἢ φίζα M	

imperatorem mittit, utque captivos redimat hortatur. verum neque Scythicae crudelitatis extremus furor, neque barbari regis immanitas, neque luctus eiulationes lacrimae captivorum flectere durum imperatoris animum poterant, qui ab avaritia totus erat occupatus. rursus ergo barbarissimus ille chaganus, suis ad Mauricium missis, moderatius et aequius agi cum eo iubet, magna de pretio summa deducta. cum autem imperator aspidem imitans aures obturraret nec vocem excantantium admittere vellet, excandescit (proh dolor) chaganus pantherae ac tigridis instar, morti tot homines addicit, tantam (heu) multitudinem gladii interficit, totam regionis superficiem cadaveribus mortuorum operit, campos omnes sanguine cruentat, acervis hominum interfectorum ad pinei stiptitis altitudinem constratos.

O aurum, tyranne crudelis, hominum persecutor, audacissime, fraudulente, arx malorum omnium, omnium malorum radix, castellum permicie, vastator urbium, propugnaculorum eversor, murorum dilacerator, oppidorum oppugnator, aedium succussor, qualibus malis mortales dive-

- οἷοις κακοῖς τοῖς γηγενεῖς κρεωκοπεῖς καὶ τρέχεις !
 3555 οὐδὲν ἀνθραμιλλᾶται σοι πραγμάτων τῶν ἐν βίῳ,
 οὐδὲν ἀντιπερὶζει σοι πάντων τῶν ἐπιγείων.
 μαλάσσεις τὸν ἀμάλακτον, τὸν μαλακὸν σκληράνευς·
 γλῶσσαν ἀνόγεις ἄφωνον, λάλον ἐπιστομίζεις·
 ποιεῖς βραδὺν τὸν δρομικόν, πτηνόπουν τὸν ἀργόπουν.
 3560 πειράξεις μὲν καὶ θεληγητὸν ἐπάγεις ταῖς καρδίαις,
 καὶ γοητεύεις ἕγξεν ἀφύκτοις τὰς αἰσθήσεις,
 ἀλλὰ σου τὸ καλλίχρουν ὡς ἔχιδνα φαρμάσσει.
 Θεσμοὺς καὶ νόμους συμπατεῖς καὶ τὴν αἰδῶ διώκεις. B
 τυμβωρυχεῖς, τοιχωρυχεῖς, ἀπεμπολεῖς, προδίδως.
 3565 λῆρος τὸ κομψευόμενον, ὡς ἔοικε, καὶ μῦθος,
 ὡς ἄρα τὸν ἀδύμαντα μόνον αἷμα μαλθάσσει·
 τί γάρ σου δραστικώτερον καὶ λίθους ὑπαλύνειν ;
 τί δὲ τὴν ὑπερίσχυρον ἰσχὺν σου διαφεύγει ;
 Ὡδε μὲν ταῦτα στήτω μοι, τὰ δ' ἐφεξῆς ὅποια ;
 3570 τὸν φόνον τὸν μυριανδρον ὁ βασιλεὺς μανθάνει,
 καταγινώσκει τῆς αὐτοῦ φαυλῆς σμικρολογίας,
 λογίζεται τὴν συμφορὰν, τὸ πάθος ἀναστένει,
 καὶ μεταμέλει τὴν ψυχὴν πλήττεται βαρυτάτῳ.
 ἐντεῦθεν δάκρυσον αὐτῷ συγγόν ἐκ τῶν δμμάτων
 3575 καὶ στεναγμοὶ βαρῦστονοὶ καρδίας ἀπὸ μέσης,
 καὶ πάταγος βαρῦδουπος τὰ στέγνω μωλωπίζων, C
- 3554 κακοποιεῖς A 3556 ἀντισφαιρίζει AM 3557 μαλθάσ-
 σεῖς MRR 3567 ἀπαλύνεις R 3571 μικρολογίας R
 3575 ἐκ μέσης τῆς καρδίας R

tas! nulla res in hominum vita tecum in certamen descendere potest: nulla res terrena tecum potest in comparationem venire. durum emol-
 lis, mollem induras: linguam mutam solvis, loquacem comprimis: cur-
 rendo valentem tardum efficias, ac vicissim de tardo volucrem. corda in-
 flammās et voluptate quadam demulces, sensus illecebris inevitabilibus
 ceu praestigiiis quibusdam excantas, cum interim venustas illa tua non
 minus veneno suo quam vipera noceat. leges et iura procalcas, vere-
 cundiam et pudorem abigis, sepulchra violas, parietes perforas, nihil
 non habes veniale, nihil non prodis. nimirum frivolum quiddam est ac
 fabula mera, vulgo quod dicitur, adamantem solum sanguine molliri.
 quid enim esse te possit efficacius, etiam in saxis emolliendis ?

Enimvero de hoc satis. quid deinceps subsequutum ? imperator de
 immensis illis hominum caedibus cognoscit, avaritiam ipse suam damnat,
 calamitatem acceptam expendit, miseriam tantam deplorat: animus paeni-
 tudine gravissima percollitur. hinc crebrae in oculis lacrimae, gemitus
 ex intimo corde ducti, graves et cum vibicibus coniunctae pectoris ver-

- δολογμοὶ καὶ βρυγηθμοὶ καὶ πρὸς θεὸν ἐντεδῆεις
 μὴ πρὸς τὸ μέλλον τὰς ποινὰς ἀδτιῶ θησαυρισθῆναι,
 ἐνταῦθα δὲ τοῦ πταίσματος τὰς δίκας εἰσπραχθῆναι.
- 3580 κάμπτεται τούτοις ὁ θεὸς τοῖς γόοις, ἐπικλύται,
 οἰκτεῖρει λιταζόμενον ἐκθύμως τὸν κρατοῦντα,
 καὶ πρὸς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ταχέως ἐπιενεῖ,
 ὅν ἀναρίθμοις δὲ στρατοῖς ὀπτεύεται κατ' ὄναρ,
 καὶ τῷ Φωκῇ τῷ φονικῷ κελεύει παραδοῦναι.
- 3585 ἦν ταῦτα, καὶ μετὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου
 ὁ κάκιστος ἐφίσταται Φωκᾶς τοῖς βασιλείοις,
 ἔξαιτησόμενός τινα παρὰ τοῦ βασιλέως
- D καὶ μαστιχθεὶς καὶ διωχθεὶς ἐφ' οἷς ἀπεφλυῶρει
 ἀνθυποστρέφει, φαίνεται λοχάρχαις φαλαγγάρχαις
- 3590 πνέων μανίας καὶ θυμοῦ, καὶ λόγους ἀποπτῶν
 φληνάφους, ἀποπέμποντας ὄσμην ἀπαιδευσίας,
 καὶ λύσσαν ἐρευγόμενος κινὸς ὑλακομῶρου.
 δεινοπαθεῖ τὸ στράτευμα ψευσθὲν τῶν ἠλπισμένων,
 καὶ συνελθόντες εἰς ταῦτὸ στρατάρχαι κλιματάρχαι
- 3595 κράτορα φεῦ τὸν λυσσητὴν Κέρβερον καθιστῶσιν,
 ἄνδρα ληστήν, βαρύνυμιον, φόνιον, ὄρμητιαν.
 Ὡς δ' ἔμαθε Μαυρίκιος καὶ τὴν ἀποστασίαν
 καὶ τὸν ἀλάστορα Φωκᾶν κρατοῦντα φεῦ Ῥωμαίων,
- 3579 πτάματος AM 3586 τὴν βασιλίδα R, τοῖς στρατιώταις A
 3587 ἔξαιτησόμενος R 3591 ἀπὸ καρδίας R 3595 λυση-
 ρὸν R, μισητὸν R 3598 Φωκᾶν κρατοῦντα τῶν Ῥωμαίων R

berationes, ululatus, rugitus, ad deum supplicationes, ne ad vitam securam supplicia cumularret, sed hic lapsus sui poenas exigeret. hisce lamentis deus flectitur, imperatoris toto pectore supplicantis commiseratione tangitur, precibus ipsius annuit. sed tamen inter innumerabiles copias Mauricio se per quietem spectandum exhibet, eumque sanguinario Phocae tradi iubet. non magno temporis interiecto spatio sceleratissimus ille Phocas e castris advenit, quaedam ab imperatore commilitonibus suis exoratus. cumque flagris caesus et eiectus e regia foret ob ea quae importune deblaterasset, in castra revertitur, cohortium phalaugumque ductores adit, meram spirans insaniam, plena iracundiae verba exspuens, quaeque meram stoliditatem et imperitiam redolerent, latrantis denique canis in morem nil nisi rabiem eructans. quin etiam miseriam exercituum amplificat, spe sua frustrati. quapropter in unum coacti copiarum et provinciarum duces furiosum hunc Cerberum (proh impium facinus) imperatorem declarant, sceleratam inquam latronem, iracundum, sanguinarium, quaevis ad flagitia promptum.

Mauricius ubi de militum defectione certior factus esset ac postmodum illam communem Phocam imperatorem renuntiatam esse didicisset, cona-

- ἔωρμησε μὲν διὰ φυγῆς κλέψαι τὴν σωτηρίαν,
 3600 ἀλλ' οὐκ ἔξισχυσε τὰς πανοθενεῖς παλάμας·
 τὸν γὰρ κρατῆρα τῆς ὀργῆς καὶ τῆς δικαίας ψήφου
 ἔμελλεν ἄκρατον πιεῖν ἄχρι καὶ τοῦ τρυγίου.
 τοίνυν ἄλίσκεται φυγῶν ἅμα τῇ βασιλίδι
 καὶ τοῖς φρεῖσιν ἅπ' αὐτοῦ πορφυροφύτοις κλάδοις.
- 3605 ὁ δὲ θεομισέστατος ἀνθρωποφόντης δράκων
 πάντας ὁμοῦ συναγαγὼν ἐπ' ὄψει Μανρικίον
 κατατομει θηριωδῶς τὰ πρῶτα μὲν τοὺς παῖδας
 τοὺς ἐν ἀκμῇ, τοὺς νεογνοὺς, εἶτα τὴν βασιλίδι,
 καὶ μετ' αὐτοὺς Μανρικίον (τῆς ἀνοχῆς σου, λῦγε!)
- 3610 χρόνοις ἐφ' ὅλοις εἴκοσι κρατήσαντα Ῥωμαίων.

P 74

B

- Εἰς τοῦτο μὲν ἀπέβησαν οὐ φλήναφοι τεφθρεῖαι
 καὶ τὰ χρησιμοδοτήματα τῶν περισσολογούντων·
 ὡς δ' ἐπελάβετο Φωκᾶς τοῦ κράτους καὶ τῶν σκῆπτρων,
 εὐθὺς ἐκ πρώτης, ὡς φασί, βυλβίδος παρεγύμων
- 3615 τὸν θῆρα τὸν πικρόθυμον τὸν ἔνδον κεκρυμμένον·
 ἦν γὰρ τοὺς τρόπους φονικός, ὑγρόβιος, λυσσώδης,
 ἀκρατοπότης, πάρονος, ἀκρόχολος, οὐνόφλυξ.
 ἐντεῦθεν αἵματα ῥοφεῖν ὡσπερ βαρύφρων λέων
 καὶ σάρκυς βρωματίζεσθαι ἔρηφενῶν ἀνδρῶπων
- 3620 πόσιν ἐνόμιζε τερπνὴν, νέκταρος γλυκυτέραν.

3599 διαφυγεῖν M 3602 μέχρι A 3605 θεομισέστατος ἀν-
 θρωποφάγος R γ. 3610 om RR, suffecto alter epigrammate
 illo A. P. 2 p. 792 p. 102, qui habent, post 3612 habent. transpo-
 suit Meursius. 3612 περισσοσοφούντων RR 3615 κεκλεισμέ-
 νον A 3616 τὸν τρόπον M 3618 αἵματοροφεῖν A, αἵ-
 ματα ῥοφᾶν RR

batur ille quidem fuga salutis suae consulere, verum de manibus illis omni-
 potentibus elabi nullo modo poterat: nam decretum erat ut irae iustique
 iudicii craterem ad ipsas usque faeces exhauriret. quapropter in fuga
 cum imperatrice ac natis in imperio liberis capitur. deinde invisissimus
 ille deo cruentusque draco, cunctis in conspectu Mauricii collectis, primo
 quidem liberis tam adultis quam iunioribus capita praecidi iubet, hinc
 imperatricem, ad extremum Mauricium interficit. o quanta patientia tua
 est, fili dei sermo.

Atque hic fuit exitus illarum praestigiarum et vaticiniorum, quae ab
 hominibus curiosas nimium artes tractantibus profecta fuerant. postea-
 quam Phocas imperium occupasset, a primis, quod aiunt, carceribus bel-
 lnam acerbam intra ipsum abditam ostentabat. nam moribus et indole
 sanguinaria praeditus erat, humida vita gaudens, furiosus, temulentus, in
 vino immodestus, iracundus, ebriosus. hinc fiebat ut in morem feri leo-
 nis sanguinem sorberet, ac opulentorum hominum carnibus vesci pro
 suavi potione dueret ipsoque noctare dulciori. Narsen illum copiarum

- C** οὗτος Ναρσῆν τὸν στρατηγόν, τὸ τῶν Ῥωμαίων θαῦμα,
 πυρὸς τροφήν πεποίηκε, καὶ τὸ τῆς παροιμίας,
 νεᾶνιν καλλιπρόσωπον ἐστέρησεν ὀφθαλμῶν,
 τηλέκον ἄνδρα στρατηγόν Ῥωμαίους ζημιώσας,
3625 καὶ μέρος καίριον τεμῶν ἐκ τῆς ὀλομελείας
 τὸ κάλλιστον ὁ κάκιστος ἠνθράκωσι καμίγη,
 τὸν καὶ ζωῆς ἐπάξιον, εἰ δυνατόν, ἀλήθου
 ὁ τρισμυρίων ἄξιος πότμων πικροθανύτων.
 ἀλλὰ γὰρ ἤλγησεν ἡ γῆ λιμναζομένη φόνοις,
3630 καὶ λυθροστάλακτος αὐτῷ καθ' ὥραν γινομένη
 βοῶς ἐξέρρηξεν οἰκτρῶς ἐκ στόματος ἀλάου,
 καὶ τῆς τιγροπαρδάλωος κατεῖπε τῆς λυσσώδους.
 ἤνοιξε βλέφαρα θεός, ἔβλεψε τὴν κακίαν,
D καὶ κατοικτεῖρας τὰς σφαγὰς τῶν κραινομουμένων
3635 τὴν δίκην ἐψηφίσατο τὴν τῆς ταυτοπαθείας.
 τῶν γὰρ ἐν τέλει καὶ λαμπρῶν τινὲς καὶ τῆς συγκλήτου,
 ὡς ἄρνας βλέποντες πικρῶς ἀνθρώπους θνομένους,
 δημενομένους ἀπηνῶς, οἰκτρῶς σπαραιομένους,
 καὶ πῦρ ὑφέρον πανταχοῦ καὶ φλόγας ἐριβρόμους
3640 ἀποτεφρούσας τὰ λαμπρὰ τῶν οἰκοδομημάτων,
 καὶ θῆρα τὸν ὠμόθυμον πίνοντα μὲν τοὺς φόνους,
 ὄμω μὴ κορενόμενον ἀλλὰ διεψῶντα πλέον,

3627 καὶ τὸν A ἀλήθου M, consentientibus, ut videtur, libris.
 an ἀλύτου? quod est v. 4434. 3630 αὐτῆ RR 3631 πι-
 κρῶς R 3634 κατοικτεῖρας MR 3636 καὶ τῆς] ἐκ τῆς RR
 3639 φλόγα ὑφουμένη M

ducem, qui miraculum Romanorum erat, igni concremavit; atque hoc factō iuvenulam, cœnæ dici proverbio solet, eleganti vultu præditam oculis privavit. proh qualem hoc viro extincto ducem Romanis ademit! nimirum e tota membrorum serie membrum longe utilissimum exsecuit, ac vir sceleratissimus optimum, infinitas acerbissimasque mortes commeritus perpetua, si fieri posset, vita dignum in carbones ac favillam redegit. enimvero tellus ipsa caedibus restagnans macerebat, et sanguinis stillicidio conspersa singulis horis, hominem intuita, voces plane miserabiles ex ore muto proferebat, et tigropardalim furentem accusabat. quapropter oculos deus aperuit, et hominis improbitate perspecta, miseratus eorum mactationes qui dilaniabantur, tale supplicium ei destinavit, ut quae ipse designasset, ea vicissim ab aliis perpetetur. itaque proceres et illustres ac senatorii quidam ordinis viri, cum homines agnorum instar miserime iugulari, proscribi crudeliter, miserandum in modum lacerari cernerent, ignemque hunc atleo cum flammis illustres domos in cineres redigentibus latissime serpere, immanem denique bolluam caedibus quidem crudeliter pasci, non tamen exsatiari sed magis etiam sitire, de

- ἀγωνιῶσιν ὑπὲρ σφῶν, κινδύνους ὑφορῶνται,
 τῷ στρατηγῷ τῆς Ἀφρικῆς γράφουσιν Ἡρακλεῖα
 P 75
- 3645 στόλον κροτῆσαι δύσμαχον σκαφῶν θαλασσοπλῶων,
 καὶ προβαλέσθαι στρατηγὸν ναύαρχον καὶ στολάρχην
 τὸν παῖδα τὸν Ἡράκλειον κατὰ τοῦ παρανόμου.
 ἤκουσε ταῦθ' Ἡράκλειος, εἰς μάχην ἤρεθίσθη,
 καὶ στόλος ὕδροκλέυθος τὴν θάλασσαν ἐπλήρου,
- 3650 καὶ πλοῦς ἐγένετο ταχὺς ἐπὶ τὴν Βυζαντιδα.
 μανθάνει ταῦτα καὶ Φωκᾶς, στρατὸν ἀντιφασίλλει,
 καὶ στόλον ἀνεμόπτερον ἀντίπλουν ἐτοιμάζει.
 ἀλλ' ἐπολέμει καὶ θεὸς καὶ πόντος τῷ τυράννῳ,
 καὶ συμβαλὼν ὁ κάκιστος ἤττιται κατὰ κράτος,
- 3655 αἰσχύνεται, διώκεται, ζωγρεῖται τελευταῖον. B
 ὄν καὶ λαβὼν Ἡράκλειος ἐνδίκως κατασφάττει,
 ὄνειδισμοῦ τοῖς βέλεσι πρότερον κατατρώσας.
 οὕτω ψυχὴν τὴν φονικὴν ἐξέρρηξε βιαίως
 ἢ βοῒβρωστις ἢ κοσμικὴ, φάρυγξ ἢ παντοφύγος,
- 3660 ὁ τοῦ θανάτου πρόσπολος, ὁ φίλος Ἐρινύων,
 ἔφ' ὅλοις ἔτεσιν ἄκτῳ βιαίως τερανήσας,
 καὶ γέγονε βρωματισμὸς ὀρνέων σαρκοβόρων.
 εὐθὺς δὲ προσεγέλασε τὸ κράτος Ἡρακλεῖω.
 Τούτῳ πατρίς Καππαδοκῶν ἢ τρισηνδαίμων χώρα,
- 3665 καὶ γένος τῶν ἐπιφανῶν καὶ τῶν κομιώντων πλούτῳ.

3643 ὑφορῶντες R 3645 θαλασσοπλῶων RR 3646 στολάρ-
 χην AM 3648 πρὸς R 3652 ἀνεμόστολον R 3653 πάν-
 τως M, στόλος R 3661 ἐν RR βιῶσας AM v. 3662 om RR

semet ipsis angi occipiunt, imminetia pericula formidant, Heraclio duci Africae per literas significant, classem validam instrueret, eique filium Heraclium contra sceleratum imperatorem praeficeret. his cognitis Heraclius ad bellum sese comparat. iamque classis occupato mari recta celeriterque Byzantium contendebat. eo motu Phocas intellecto vicissim et ipse militum copias instruit, hostibusque velocissimam classem opponendam comparat. verum ipse deus et ipsum mare bellum adversus tyrannum gerebant. cumque facinorosissimus homo manum cum hoste conseruisset, acerrimo praelio vincitur, pudore afficitur, persequentibus adversariis tandem vivus capitur. oblatu Heraclio aequissimo iure trucidatur, cum prius variis probris affectus fuisset. sic violenta morte cruentam animam efflavit illa totum mundum absorbere conata voracitas, gula cuncta glutinis, minister mortis, amicus dirarum, cum tyrannidem totis annis octo per vim obtinisset.

Mox autem Heraclius rerum potiri coepit, cui patria quidem erat Cappadocum illa felicissima regio, generis autem origo ab illustribus

- ἦν δὲ στρατηγικώτατος, ἄλκιμος, θυμολών,
 ὀπλίτης καρτερώτατος, ὀξύχειρ, βριαρόχειρ.
 υἷον δὲ σχὼν οὐκ ἀγενῆ τοῦνομα Κωνσταντῖνον,
 ἐπέπερ ἡ βασίλισσα κατέλυσε τὸν βίον,
- C
 3670 *Μαρτίναν προσηρμόσατο πρὸς λέγους κοινωσίαν*
 ἦν δὲ *Μαρτίνα* βασιλεῖ μητρόθεν ἀδελφώποις,
 ἔξ ἧς υἷος Ἡρακλωνῆς γέγονεν Ἡρακλεῖρ.
 δε ὕστερον ἀπατηθεὶς ἀνθρώποις κακοτρόποις
 τοῖς δόγμασιν ὑπέκλυσε καὶ ταῖς φρενοβλαβείαις
- 3675 *τῶν ἐν Χριστῷ τὴν θέλησιν μίαν φλυρησύντων.*
 Τότε Χοσρόης ὁ Περσῶν ὑπέραρχος δυνάστης,
 τὴν πῦσαν ληϊσάμενος Ἀσίαν καὶ σκυλεύσας,
 ἕως αὐτῆς τῆς ἐκκληυῆς ἤλασε Βυζαντίδος,
 ὑπέροφρον τὸ στρατεύμα καὶ σοβαρόφρον ἄγων,
- 3680 *κατάφρακτων τοῖς θώραξι, βρέμον ἐν τοξουλκίαις,*
δορατοφόρους αἰχμητάς, δυσμάχους λογχοφόρους,
 καὶ γένος πᾶν ἀρεϊκὸν ἐκ Μήδων, ἐκ Χαλδαίων,
 ἔξ Ἀσσυρίων, ἐκ Περσῶν, Βυκτριῶν, Παρθυαίωνς,
 χρυσεοπήληκας, ἄβρους, πάντας φαρτεροφόρους,
- D
 3685 *μυκτηροκόμοις βρέμοντας ἵπποις χρυσοφαλάροις.*
ὡς οὖν ἑώρα βασιλεὺς ἀμήχανον συμμίξαι
Χοσρόου τοῖς στριτεύμασιν (ὑπερ γὰρ ψάμμον ἦσαν),
βουλεύεται τι δραστικὸν καὶ πλήρες ἀγγιολίας.

3669 κατέλιπε M
 3678 βασιλίδος R

3670 γάμον R
 3682 καὶ Μήδων καὶ R

3676 ὑπέραρχος R
 3686 ἀμνησάντων M

viris amplexu fortuna florentibus. rei militaris peritissimus erat, fortis, leonino praeditus animo, laborum tolerantissimus, manu promptus, robustus. Constantinum filium minime degenerem ex coniuge prima suscepit, qua rebus humanis exempta Martinam ad vitae societatem adscivit. erat haec imperatori ex avunculo consobrina, de qua natus est ei filius Heraclionas. Heraclius ipse deinceps ab hominibus improbis circumventus eorum decretis et erroribus assensus est, qui unam in Christo voluntatem esse negati sunt.

Id temporis Chosroës arrogantissimus rex Persarum, Asia tota direpta spoliataque, pervenit ad ipsum usque Byzantium, copias sane superbas et insolentes secum ducens, nimirum loricatedos, sagittarios, hastatos aliosque pugnandi peritos, de quavis natione bellicosa collectos, de Medis, Chaldaeis, Assyriis, Persis, Bactrianis, Parthis; qui omnes galis utebantur aureis, eleganter instructi, pharetris muniti, generosis equis insidentes, quos aureae phalerae contegebant. cum ergo videret imperator fieri nullo modo posse ut praelium cum exercitibus Chosrois committeretur, qui tantum non arenam multitudine superabant, consilium efficax et sagacitatis plenum capit. virgini quidem dei matri Byzanti-

- τῆ κόρη τῆ Θείπαιδι τὴν πόλιν ἐπιτρέπει
3690 καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν λαόν, αὐτὸς δ' ἐντεῦθεν ἄρας
καὶ συλλεξόμενος στρατὸν ἐκ γῆς ἀπὸ Θαλάσσης,
ψιλὸς ἐνόπλους ἵππαστὰς ὀπλίτας σακισφόρους,
εἰς γῆν εἰσβάλλει Περσικὴν, προσβάλλει καὶ φρουροῖς
καρτεροτείχοις ἐρυμοῖς ἐδύργοις στεροροπέργοις,
3695 φθείρει πορθεῖ λεηλατεῖ πᾶσαν τὴν ὑπὸ Πέρσας, P 76
ἄγαν σοφῶς τεγνώμενος μεθέλκειν Βυζαντιόθεν
κάντεῦθεν ἀντιπερισπῶν Χοσρόου τὰς δυνάμεις.
πόλεων γοῦν τῶν Περσικῶν ἐκείροντο τὰ κύλλη,
ἄγροι πυρὸς ἐγένοντο δαπάνη πολυξύλον,
3700 ἠνδραποδιζόντο πικρῶς ὑπέρακμοι πρωθῆβαι,
γυκαῖκες καλλιπλόκαμοι, κορίσκαι, γηραλῆαι,
καὶ παῖδες ὑπαγκάλιοι, γαλακτοφάγα βρέφη.
ἐλούετο τοῖς αἵμασιν ἢ τῶν Ῥωμαίων σπάθη,
ἤρπάζοντο βοσκήματα, μητέρες ἤτεκνούοντο,
3705 καὶ στόνος κατελάμβανε τὴν Περσικὴν καὶ γόος·
πτηγὴ γὰρ ἐκδικήσεως ἐπέτρεχε ῥομφαία,
καὶ πάσας κατεβόσκετο σπάθη θυμοῦ τὰς πόλεις.
ἀκούει ταῦθ' ὁ βσιλεὺς Περσῶν ὁ φρουακτίας, B
καὶ τὰ γινόμενα μαθὼν ἄπαρχει Βυζαντιόθεν.
3710 προῆγε μὲν Ἡράκλειος εἰς μέσσην τὴν Περσίδα,
ὁ δὲ Περσάρχης πρὸς αὐτὸν ἤλαυνεν ὀπισθόπους.
καὶ γενομένης ὑπ' ἀμφοῖν καρτερομάχου μάχης
καὶ προσβαλόντων φρικωδῶς ἀλλήλοισ τῶν ταγμαίων

v. 3691 om M 3692 ἰκκεντὰς AR 3699 ἐγένοντο A 3702 γα-
λακτοτρόφα M 3707 ἐπεβόσκετο R 3709 γενόμενα RR

nam urbem cum filio populoque committit: ipse vero ab urbe profectus, coactisq; copiis tam mari quam terra, levis et gravis armaturae militibus, equitibus, statariis, scutatis, ad Persicos fines contendit, castellis munitis copias adhibet, urbes evertit, universam Persarum dicionem diripit, perquam sapienter hostem a Byzantio cogitans abstrahere et copias eius a se in vicem divellere. itaque Persicarum urbium segetes demetebantur, igne vastabantur agri, peracerbe rapiebantur in servitutum aetate proveciores, ancillae, mulieres formosae, puellae, vetulae, infantes qui ulnis gestabantur et adhuc lactebant; gladii Romanorum in sanguine abluebantur, diripiebantur pecudes, matres liberis orbabantur: totam denique Persiam lamentationes et ploratus occupabant. quippe volucris gladius ultionis advenerat, et iracundus ensis urbes universas depascebatur. audit haec superbus ille rex Persarum: mox obsidionem Byzantii solvit. interea mediam in Persidem suis cum copiis Heradius penetrat. eum a tergo consecrabatur Persarum princeps. cumque praelium acre commissum inter utrosque foret, immensa quidem utrinque

- νεκροὶ μὲν ἑκατέρωθεν ἐγένοντο μυροί,
 3715 πλὴν ὁμως καθυπέρτερα τὰ τῶν Ῥωμαίων ἦσαν.
 ἔβλεψε τότε καὶ Περσὶς ἐκ Βυζαντίου σπύδην
 θεριατικὴν ἀμφιστομον, δρεπάνην πετομένην
 καὶ πόλεις ἀφανίζουσαν καὶ τοὺς ἀγροὺς πορθοῦσαν.
 C καὶ πάλιν ἄλλο συνετὸν ὁ βασιλεὺς τεχνῶται·
 3720 ἦν γὰρ ἐμπειροπόλεμος εὐμήχανος στρατάρχης.
 μικρὸν ὑπολειπόμενος τὸν δρόμον ὑποτέμνει,
 καὶ Περσικοῦ στρατεύματος σὺν ἅμα τῷ Χοσρόῃ
 ὑπερδραμόντος καὶ στρατὸν Ῥωμαίων παρελθόντος
 αὐτὸς ἐκείνοις φεύγουσιν εἶπετο κατὰ νότου,
 3725 καὶ μυριάκις συμπλακίεις ἀντενωπίοις μάχῃς
 καὶ τοῖς ὁμοῖς τοῖς τῶν Περσῶν τὰ ξίφη διαθρόψας
 τὸν βάρβαρον οὐκ ἔληγε διώκων καὶ συμπνίγων,
 ἕως αὐτοῦ τὸ προσγενὲς καὶ τῶν Περσῶν οἱ κρείττους
 καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ φίλιον καὶ πάντες φαλαγγάρχει
 3730 καὶ παῖς αὐτοῦ πρωτόσπορος πρωτόφντος Σιρβεί
 τὸν ἐναγῆ καὶ βδελυρὸν Χοσρόην μισαχθέντες
 δεσμῶ στερεῶ σφασίγγουσι πολυχανδῆς ὡς κῆτος,
 D ὡς λέοντα βαρῶθυμον, ὡς κέρδωλον ἀγρίαν,
 καὶ τῷ λιμῶ πιβῶσι καὶ τέλος θανατοῦσιν.
 3735 ἐν ἐξαμέτρῳ τοιγαροῦν ἡλίου περιδρόμῳ
 τὴν Περσικὴν καὶ Μηδικὴν Ἡράκλειος ἐκτρέψας
 καλλίνικος ἀνέζηυξεν ἐπὶ τὴν βασιλίδαν.
- 3714 ἐγένοντο RR 3717 ἀμφιστομον A 3727 ἔληξε R
 3730 αὐτῶ R 3732 πολυχανδῆς A 3736 σφασίφας R
 3737 Βυζαντίδα MRR

multitudo mortalium cecidit, victoria tamen penes Romanos stetit. vidit id temporis etiam Persarum regio Byzantium gladium secandi non ignarum, ancipitem, falci volanti consimilem, urbes abolentem, agros vastantem. rursus imperator aliud quiddam prudenter molitur, quippe gerendi belli peritus et dux copiarum industrius ac ingeniosus. progressionis impetu nonnihil remisso a tergo manebat; cumque Persicus exercitus una cum Chosroë pleno cursu Romanorum copias praeteriisset, ipse fugientes a tergo consecrabatur, et praeliis adversis hostem saepissime adortus magnaue multitudine caesa regem barbarum persequi ac premere non desinebat, donec tandem eius consanguinei, Persarum optimates, amici regii, copiarum duces universi, cum primogenito filio Siroë, detestandum illum et execrabilem Chosroem abominati in vincula conlicerent ceu cetum quandam capacissimum, ceu leonem iracundum, ceu pantheram immanem; ubi fame pressus vivendi finem fecit. itaque sexennio toto in excindendis Persarum Medorumque regionibus exacto victoriosus imperator Byzantium reversus est.

- Καὶ ταῦτα μὲν ἐνιαυτοῖς ἀπέβησαν ὑπέρτοις·*
ἀλλ' ἔτι διατρέβοντος ἐν Πέρσῃσι Ἡρακλείου,
 3740 *τοῦ δὲ Περσῶν στρατεύματος ἀντιπολιορκῶντος*
καὶ χαιρόντος καταπιεῖν τὴν πόλιν τὴν ὀλβίαν,
ἄλλος τραχὺς βαρέβρομος μυριοκύμων κλύδων
ἀντεπηγέρθη, φοβερὸν βροχόμενος ὡς λέων,
καὶ κατακλύζειν ἀπειλῶν τὴν τηλικαύτην σκάφην.
- 3745 *ταῖς Περσικαῖς γὰρ Σκυθικαῖς δυνάμεισι συνδραμοῦσαι* P 77
καὶ φάλαγγες ἰσόψαμμοι θηριωδῶν Ἀβάρων,
ὡς χεῖμαρροι βαρόδουποι σὺν ὑόφοις συρραγεῖσαι,
καθ' ἅπερ εἰς μισγάγκειαν τὴν πόλιν ἐπερρώθουν.
οἱ Πέρσαι τὰς παρεμβολὰς εἶχον ἀντενωπίους
- 3750 *(καὶ μέχρι γὰρ Λαμάλειωσ καὶ τῶν Καλιγηδοτίων*
αἱ σφῶν δυνάμεις κέχοντο βυρόθρον λαλαγοῦσαι),
Ἄβαρες πρὸς τοῖς τέλξεσιν ἐγήδρευον καὶ Σκύθαι,
καὶ πᾶν δεῦνδ καὶ πᾶν σταγγὸν ἐφαινετο προῖμμίτων.
ἐκεῖθεν ἤγει φοβερὸν ἢ Σκυθοτρόφος Σκύλλα, B
- 3755 *ἐντεῦθεν τῆς Χαρόβθωσ ἠνότυγο τὸ στόμα,*
καὶ μέσον ἐχειμάζατο τῆσ πόλεωσ τὸ σκάφος,
καὶ πανταγῶθεν κίνδυνος καὶ πανταγῶθεν σύλος.
ὁ δὲ καιρός, ὡς εἶοικε, φιλοσεικῶν ὁ τότε
ἄλλο μηδὲν παραλειπεῖν μείζον κακὸν ἀνθρώποισ,

3741 χαιρόντος R 3742 τραχὺς A βαρέβρομος R, βαρό-
 θωμος M βαιοκύμων A 3747 χεῖμαρροι R 3748 εἰς
 μισγάγκειαν A 3750 Καλιγηδοτίων A 3753 πραγμάτων R

Sed haec annis sequentibus acciderunt. cum autem Heraclius adhuc in Persia commoraretur et Persarum exercitus urbem Byzantinam sic obsideret ut ei devorandae prorsus inhiaret, alia quaedam gravis tempestas excita est, quae et ipsa navem illam se demersuram minitaretur. etenim ad exercitus Persices etiam copiae Scytharum accedentes arenisque pares immanissimorum Avarum phalanges, torrentium in morem eruptione simul facta, versus urbem, ceu cavam quandam vallem, ingenti cum strepitu ferebantur. Persae castra metabantur ex adverso urbis, ad Damalim ac Chalcedonem usque diffusis eorum agminibus, quas quidem sonum horrendum edebant: Avarae et Scythae sub ipsis moenibus haerebant. nulla non tristis et horrenda sese facies oculis ostentabat. ab una parte terribiliter Scythica Scylla strepebat, ab altera Charvbidis os patulum conspiciebatur: in harum medio scapha urbis magna tempestate iactabatur, cui nulla non ex parte periculum procellis imminerebat. cum denique tempus illud, uti quidem videtur, in hoc tota virium contentione incumberet, ne quod aliud malum apud homines calamitate illius actus maius exstaret, cunctas etiam Tauris vicinas nationes

Const. Manasses.

- 3760 καὶ πῦσαν περιταύριον ἤγειρεν ἐθναρχίαν·
ἀκρίδα μυριάπτερον εἶποι τις ἄν εὐστόχως.
καὶ γάρ τοι συμπηξάμενοι θαλαττοπόρα σκάγη
Ταυροσκυθῶν οἱ ἡύλαρχοι τῶν ἀγριοκαρδίων,
καὶ πλῆθος ἀπειράριθμον τοῖς σκάγεσιν ἐνθέντες,
- 3765 ἐπήεσαν καλύπτοντες τὰ νῦτα τῆς θαλάσσης
τοῖς λεμβαδίοις τοῖς πυκνοῖς, τοῖς ἀντοξέλοις πλώοις.
οὕτως αἰμίωστιγες πολλαὶ μυριαχόθεν ἦσαν
καὶ πάντοθεν τὰ πρύγματα στενὰ τῇ βασιλίδι.
ἦν ὃ μὲν Πέρσης ὡς πικρὸς σκορπίος κεντροσφῆρος,
3770 ὡς δ' ἔχιδνα φαρμάκτρια Σκυθῶν θυμοτολίμα,
ἀκρίς ὃ Ταυροσκυθῆς δὲ πέλζοπτερος πτηνόπους.
τύσοις κωκοῖς ἐπάλλαιε τὸ Βυζαντίων ἄστυ,
πάντοθεν δ' ἦν ἀμήχανα τὰ τῆς ἐπικουρίας.
ἀλλ' ὑπερήσπιζεν αὐτοῦ μεγασθενῆς βραχίον,
3775 ἀλλ' ἦν ὑπέρμαχος αὐτοῦ παλάμη κρουαίωχειρ.
καὶ τοίνυν ἐξεστῆσεν ἄνεμος ἀγριόπτερος,
καὶ κλύδωνας ἐξίγειρε καὶ στρόφους πολυστρόφους,
καὶ πῦσαν κατεπόντωσεν ἄπλετον στολαρχίαν.
ἔδυσαν ὡς ἡ μόλιβδος εἰς ἄλμην θαλαττίαν
- D 3780 οἱ κούφως ἐπιπλέοντες ἠγροκελεύθους πόρους,
ὡς πρὶν σοβαροπρόσωποι τοῦ Φαραῶ τριστάται.
ἐντεῦθεν ἐξεχύθησαν οἱ πρὶν πεφοβημένοι
Ῥωμαῖοι καὶ τοῖς τέχεσιν αὐτοῦς συγκεκλεικότες.

3760 ἐπιταύριον R, περιταύρειαν A 3766 καραβίους R
πυκνοῖς καὶ αὐτ. R 3769 μὲν ὃ R 3770 φαρμακέντρια R
3778 κατεπόντισεν R 3782 ἐξεχέθησαν A

nes concitavit, quas locustarum infinitati non abs re quis comparaverit. etenim Tauroscytharum immanium principes compactis scaphis et innumerabili multitudine in eas imposita, lintribus ex uno ligno factis universum mare cooperibant. hoc modo plagae variae de plurimis locis existebant, et ab omni parte res urbis imperatricis in angustum coge- bantur. Perea consimilis erat pungenti scorpio, Scytharum ferox natio virulentae viperae, Tauroscytharum gens locustae, quae et pedes in- cedit et volat. tot et talibus aerumnis urbs laborabat, et in his omni- bus malis auxilii nihil apparebat. sed enim propugnabat eam manus po- tentissima, robustumque brachium illam defendebat. itaque ventus in- gens commotus tempestas et aquarum vertices excitavit, totamque clas- sem illam immensam adobruit. videre tum erat instar plumbi sub aquas marinas demergi eos qui antea levi motu semitas illas humidus navigiis peragrabant, non aliter atque olim superbi Pharaonis satellitibus acci- dit. hinc iam Romani, prius terrore nimio perculti, extra urbem semet

- ὡς σελευκίδες ὤφθησαν ταῖς πτερωταῖς ἀκρίσιν,
 3785 ὡς ἴβεις δὲ πτερόισσαι τοῖς ὄφσειν ὑπῆρξαν.
 καὶ μέλος ἐπιπίκιον ἠλάλαξαν ἑμινοῦντες
 καὶ τὰς ἰσθμῶς τῇ στρατηγῷ θύοντες καταλλήλους.
 οὕτως οὐ γίγας σώζεται τῷ πλήθει τῆς ἰσχύος,
 οὐδὲ δυνάστης ἐν χερσὶ στρατοῦ πολυδυνάμου.
 3790 ἂν γὰρ θεὸς μὴ πῆξιε τῶν οἰκίων τοὺς θεμέθλους,
 ἂν μὴ θρηγγίῃ κραταιῶ τοὺς δόμους περιβύλλει,
 καὶ τὰ τῆς τέχνης ἄγρηστα καὶ τὰ τοῦ κόπον κόποι.

Εἰς τοῦτο μὲν ἀπέβησαν τὰ πράγματα Ῥωμαίους·

P 78

- τριάκοντα δ' ἐν ἔτεσιν Ἡράκλειος κρατήσας
 3795 φάος ἐξέλιπεν ὁμοῦ καὶ στέφος καὶ τὸν βίον.
 ἐπεὶ δὲ τὸν Ἡράκλειον ἠνάγκασεν ἡ φύσις
 δοῦναι τὸν χοῦν τοῦ σώματος τῇ γῆ τῇ δυνεισάσῃ,
 ὃ παῖς αὐτοῦ χειρίζεται τὰ σκήπτρα Κωνσταντίνος,
 ὃς πρὸς μικρὸν τι γνωρισθεὶς μόναρχος αὐτοκράτωρ
 3800 καὶ τῆς ἀρχῆς γευσόμενος πρὸς ἐν ἔτος τοῦ στέφους
 ἀνθυπεκρέβη τάχιον, ἐξέλιπε πρὸ χρόνου,
 μηδὲν τι μνήμης ἕξιον φθρεγζόμενος ἢ δράσας,
 τῆς μητρικῆς, ὡς λέγουσι, Μαρτίνης καὶ τοῦ Πύρρου
 συγκρασιάντων φάρμακον αὐτῷ θανατηφόρον.
 3805 ὁ Πύρρος δ' ἦν ἀρχιμερὺς τότε τῆς Βυζαντιδος,
 λοιμὸς ἀνῆρ καὶ δυσσεβὴς καὶ φαρμακὸς καὶ γόης.

B

3784 τοῖς πτερωτοῖς A 3785 περῶσαι R 3792 ἀριστὰ R
 3797 τῇ) καὶ ARR 3801 αὐθ' ἀπεκρέβη M 3805 οὗτος MR
 ὁ Βυζαντινὸν AR

effundebant, et intra muros quosdam conclusis hostibus ita tractabant uatos in rupibus barbaros, ut locustas Seleucides solent, ut ibes illas volatiles agere cum serpentibus consueverunt. simul triumphale carmen cum hymnis concinebant, et convenientes odas divae ductrici velut immolabant. ita gigas immenso robore salutem suam non tuetur, nec princeps potentis populi viribus se defendit. nam si deus aedium fundamenta non iecerit, si valido septo domos non obduxerit, omnes artis machinationes atque labores inutiles sunt.

Atque hunc sano Romani tam felicem obsidionis eventum habuere. secundum haec Heraclius annis 30 imperio administrato vitam cum corona reliquit. coacto autem a natura Heraclio ut corporis pulverem terrae, quae mutuum dederat, restitueret, Constantinus eius filius imperium accepit, et exiguum ad tempus eo potitus mortem immaturam obiit, nullo neque verbo neque memorabili ad posterum transmissa. perhibent autem venenum ei propinatum fuisse a Martina noverca et Pyrrho Byzantino pontifice, qui pestilens erat homo et impius, veneficus, praestigiosus.

- Ὡς οὖν ἀπέλιπε ζωὴν τὴν κάτω Κωνσταντῖνος,
 Μαρτίνα παρεισφθεύεται τῇ σκηπτροκρατορίᾳ,
 καὶ μετ' αὐτῆς Ἡρακλιωνῆς ὁ παῖς, ἀλλ' ἐπ' ἄλλῃον·
- 3810 μηδὲ γὰρ φθάσαντες σχῆδὸν τῷ κράτει προσλαλήσασιν
 τῆς θείας ἐκδικήσεως ἐκπίνουσι τὸν σκῆνον,
 ἄλλο μηδὲν κερδάναντες ἢ τὸ κακοὶ φανῆναι.
 ῥῖνα μὲν οὖν Ἡρακλιωνῆς, ἡ δὲ Μαρτίνα γλῶτταν
 ζῆμιωθέντες ἔχθησαν εἰς τὴν ἐπερορίαν,
- 3815 καὶ μετ' αὐτοὺς πιστεύεται Κώνστας τὴν βασιλείαν,
 ὁ Κωνσταντῖνῳ γεννηθεὶς τῷ πρὸ μικροῦ κρατοῦντι·
 ὃς ῥίζας τρέφων πονηρὰς ἀρχήθεν ἐν καρδίᾳ
 τῆς δυσσεβοῦς αἰρέσεως ἢ μᾶλλον ἀπονοίας
- C τῶν διδασκόντων ἐν Χριστῷ θέλησιν μίαν λέγειν,
 3820 ἤνεγκε τότε καὶ καρπούς, ἀλλὰ καρποὺς πικρίας,
 ἐξ ὧν πολλοὶ μὲν ἔφαγον πλὴν ὅσων ἐπιγνώσιναι
 οἶον τὸ στῆμον οἱ καρποὶ καὶ τὸ πικρὸν ἀχόουσι,
 Μᾶξιμος δ' ὁ καλλίγλωττος, σύλληψ' ἢ χρουσοσύλληψ',
 ὁ Νείλος ὁ χρουσόφειδρος ὁ τῆς ὀρθοδοξίας,
 3825 ἕως ἐσχάτης πλησμονῆς μετέσχε τῆς πικρίας·
 τὴν χεῖρα γὰρ τὴν δεξιὰν ἐξεθερίσθη ξίφει,
 καὶ γλῶσσαν μελιτόεσσαν οἴμοι προσαφῆρέθη,
 τὴν νέκταρος πηγάζουσαν ἐνθέου τὰς σερμάδας.
 Οὗτος ὁ Κώνστας ὁ σκαιὸς ἀειγενγία θλίβει
- D 3830 Μαρτῖνον τὸν ἐπίσκοπον τῆς πρεσβυτέρως Ρώμης·

3808 παρεισφθεύεται R 3815 πρὸς μικρὸν A 3819 θλίβει ἐν Χριστῷ M μόνῃ A 3820 καρπὸν ἀλλὰ καρπὸν MR
 3821 πλὴν] ἀλλ' A 3823 καλόγλωττος M 3825 ἐσχάτου RR

Cum ergo vitam hanc terrenam Constantinus reliquisset, Martina imperium ad se asta traducit et ad Heraclonam filium: sed eo non ditu frui potuit. nam cum vix illud a limine quasi salutare potuissent, divinae vindictae poculum hausere, nihil aliud lucri ex imperio nacti quam quod improbus se declaraverint. itaque naribus Heraclonas amissis, Martina lingua, solum vertere iussi sunt. post eos imperium Constanti redditur, eius Constantini filio qui non ita pridem regnaverat. hic inde ab initio radices in corde malas fovens illius impiae sectae, vel furoris potius eorum qui unicam in Christo voluntatem agnoscere iubent, fructus sane impietatis tulit, sed admodum amarus; quos fuere quidem qui degustarent, sed aliud nihil inde consecuti quam quod eorum acerbiter agnoscerent. atque huius amaritudinis ad extremam usque satietatem particeps factus est eloquentissimus ille Maximus, aurea illa tuba, Nilus quasi quidam doctrinae veritatis aurifluus. quippe manus ei dextra praecisa fuit, et mellea lingua, divini rivos nectaris effundens, simul adempta.

Idem Constans, vir nequam, exilio perpetuo Martinum Romae ve-

πάπαν αὐτὸν ἀποκαλεῖν οἶδε Ῥωμαίων γλῶσσα.
καὶ Κάιν μιμησόμενος ἐπ' ἀδελφοκτονίᾳ,
καὶ κτείνας Θεοδόσκον τὸν ἐκ μιᾶς ἀρούρης
καὶ τῶν σπερμάτων τῶν αὐτῶν αὐτῷ βεβλαστηκῶτα,

3835 εἰς Σικελίαν ἀποπλεῖ τὴν πολυφορωτάτην,
τὴν πόλιν τὴν βασιλείον ἀποκοσμήσει θάλλον
καὶ τὴν ἀρχὴν χάρισσασθαι τῇ τριεμπέλω Ῥώμῃ,
ὡς εἰ τις ἀβροστόλιστον ἀποκοσμήσει τύμφην
καὶ γρουῦν τινὰ τρικώρωνον ὡς κόρην ὠροῦσαι.

3840 ἀλλὰ τὰ διαβούλιον μάταια τῶν ἀνθρώπων,
ἂν μὴ συμπράττη καὶ θεός, ἂν μὴ συνεπινεύσῃ·
θερμοῖς γὰρ ὕδουσιν αὐτοῦ ψυχαγωγῶν τὴν σάρκα
ψυχρὸν ἐκεῖ κελκίον ἐξέπιε θανάτου,
ἔτεσιν εἴκοσι λαχὼν πρὸς τοὺς ἐπτὰ τοῦ κράτους.

P 79

3845 Καὶ τυραννεῖ Μιζίζιος, ἀνὴρ ἐκ Σικελίας,
ἀνὴρ χαριτοβλέμαρος, ἀστειὸς τῷ προσώπῳ.
πλὴν ὁμῶς οὐκ ἐπὶ μακρὸν ἀπήλυσσε τῆς τύχης,
ἀλλ' ἀπεψύγη τάχιον, ἀλλὰ φανεῖς ἐκρέβη,
ὥσπερ ἂν ῥόδον ἐκφυῆ καὶ παραντίκῳ ῥέυσῃ.

3850 ὁ γὰρ τοι παῖς τοῦ Κωνσταντος ἄρτι λαβὼν τὰ σκῆπτρα
(τοῦνομα δὲ τῷ βασιλεῖ βρεφόθεν Κωνσταντῖνος)
στόλῳ βαρεῖ τὴν Σικελῶν καταλαμβάνει νῆσον,
καὶ πάντας τοὺς αὐτόχειρας καὶ τοὺς ὀλεθροεργάτας

3833 μικρᾶς M 3834 μετσαχηκῶτα M 3836 βασίλισσαν R
3837 τριεμπόλω R 3838 ἀβροστόλιον R 3840 τὰ] γὰρ
τὰ R 3841 συνεπινεύει ARR. num Latine? 3847 μακρῶν A
τοῦ κράτους R 3848 ἀπεψύγη M 3849 ἐκφυῖν R ῥέυσσει RR
3852 χῶραν R 3853 ὀλεθροεργάτας R. an ὀλεθροεργάτας?

teris antistitem, quem Romani papam appellare consueverunt, multavit. praeterea Caini fratricidium imitatus Theodosium parentibus iisdem cum ipso nato interfecit. hinc in Siciliam fertilem cum classe profectus, urbem imperatricem ornamento suo spoliare volens, Romae vetulae conatus est imperium restituere, non aliter ac si quis egregie vestitam puellam ornatu suo denudet, ac vetulam trium cornicum aetatem habentem cen puellam iuenculam exornet. sed enim vana sunt hominum consilia, ni deus annuat et iuvet. quippe dum calidis aquis imperator voluptatis causa semet oblectat, frigidum mortis poculum exaurit.

Eo mortuo tyrannidem Mizizius, natione Siculus, usurpat, vir amabili quidem gratoque vultu, sed qui hac fortuna non diu frui potuit. quippe celeriter extinctus est, instar rosae, quae vix nata continuo marcescit. etenim Constantis filius Constantinus ingenti classe Siciliam occupavit, et omnes interfectores patris imperatoris iugulavit, quos inter

- τοὺς βασιλείους καὶ πατρὸς ἐνδίκως ἀποσφάττει,
3855 καὶ σὺν αὐτοῖς Μιζίζιον τὸν τετραμνηκότα.
B τοῦτον τὸν αὐτοκράτορα λαὸς ὁ συρφετώδης
καὶ τὸ τοῦ δήμου συμμιγῆς ἐκάλουν Πωγωνῆτον,
ὅτι, φασίν, ἐκνουστολῶν κατὰ τοῦ Μιζίζιου
μειράξ τρυφεροπρόσωπος ἀνίουλος ἀπώγων
3860 ἐκείθεν ἀνθυπέστρεψεν ἀνὴρ τελειοπώγων.
οὗτος ἀθροίσας σύλλογον ἀνδρῶν θεοφορήτων
τὴν πατρικίην ἀσέβειαν ἀνέσπασε ῥιζῶθεν,
τοῖς φτυτουροῖς τῶν εὐσεβῶν καταρτισθεὶς δογμαίων.
Ἰθνην οὖν ἐν ἔτεσι δεκαεπτὰ τὸ κράτος.
3865 ὡς δὲ καὶ θνήσκειν ἔμελλε καὶ καταντῶν εἰς κόριν,
υἶὸν Ἰουστινιανὸν δείκνυσι βασιλεύ
καὶ κράτορα καθίστησιν αὐταρχοῦ γῆς Ῥωμαίων·
C ὅς ἀπὸ βιάθρων ἤγειρεν, ἀπὸ ῥιζῶν ἐσχάτων
τὸν μέγαν οἶκον τὸν λαμπρὸν τὸν ἐν τοῖς ἀνακτόροις,
3870 χρυσέων πυραυγήμασι ψηφίδων καταγύσας
τοὺς τοίχους, καὶ τὸ δάπεδον μιρομάροις κυλλιχροῖς,
ὅς ἔτι τοῦ δομήτορος τὴν κλῆσιν διασώζει.
Ὁ βασιλεὺς δὲ μισηθεὶς ἄρχουσιν, ἰδιώταις,
τοῖς ὄχλοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ, τοῖς ἐν τοῖς ἀνακτόροις,
3875 ὡς σκληρογνώμων, ὡς σκαιός, ὡς ἐντροφῶν τοῖς φόντοις,
καὶ πλέον ὡς ἀθέλαστος ἕξ αὐταρέσκου γνώμης
(ἦν γὰρ καὶ δοκησίσοφος καὶ πλήρης ἀπονοίας,

3861 *σύνδορον* M
3867 *τῆς* R
πολυχροῖς R

3862 *δυσεβειαν* M
3870 *καταγύσας* M
3874 *καὶ τοῖς ἐν ἀνακτόροις* M

3864 *Ἰθνην μὲν* AM
3871 *τὸ τεῖχος* A

et Mizizius fuit, qui tyrannidem arripuerat. hunc imperatorem Constantinum vulgus hominum Pogonatum, hoc est barbatum, appellabat, quod, uti de literatum monumentis accepimus, expeditionem illam maritimam contra Mizizium suscipiens adolescens admodum, facie delicata, nihil habens lanuginis aut barbae, cum integra virilique barba de Sicilia reversus fuisset. synodo virorum divinitus gubernatorum coacta, paternam impietatem radicitus extirpavit, a piorum dogmatum plantatoribus in viam revocatus. imperavit autem annos septemdecim. moriturus et in pulverem rediturus Iustinianum filium imperatorem renuntiavit, qui magnam illam splendidamque domum in regia de fundamentis exstruxit et aureis calculis distinxit, parietibus et pavimento de marmore confectis. domus ipsa nomen conditoris etiam nunc retinet.

Ceterum Iustinianus imperator invisus erat proceribus, privatis, vulgo, tam in foro quam in aula degentibus, tanquam durus, ferox, cae-

- καὶ ταῖς βουλαῖς οὐ κοινοῦν, οὐ συνεργάτην εἶχε,
 πᾶσαν πλουτεῖν οὐόμενος τὴν ἐν ἀνθρώποις γνῶσιν),
 3880 ἐντεῦθεν τοίνυν μισηθεὶς ἄξιαν τῆς κακίας
 τὴν ἐκπτώσιν ἐφεύρατο τὴν ἐκ τῆς σκηπτουχίας.
 καὶ γὰρ ἀνὴρ τις ἐγγενῆς τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου,
 πατριχίος ἀξίωμα, Λεόντιος τὴν κλῆσιν,
 εὐρῶν καὶ συναϊρόμενον καὶ συμφρονοῦν τὸ πλήθος
 3885 (πρὸς γὰρ Ἰουστινιανὸν ἔτριφον πάντες μῖσος)
 ἐγίσταται τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν συμμαχούντων,
 ὅτε τὸ καλλιβλέγαρον ὄμμα καὶ φωτοφόρον
 ἔμυε δύναν κατὰ γῆς καὶ πᾶν ἦν ἐν δεμνίοις,
 καὶ χειρωσάμενος αὐτὸν ὡς ἐν δικτύῳ θῆρα
 3890 ἐκπέμπει διαπόντιον εἰς τὴν Χερσῶνα πόλιν,
 τὴν ῥῖνα πρότερον τεμῶν καὶ πρόσωπον ἀσχύνυς.
 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκύμινε τὸ βλέγαρον τῆς δίκης,
 ἀλλ' ἐπεντράνισεν ὀρθῶς, καὶ τὸν ἐπανυστάτα
 τοῖς ἴσοις ἀντημέμητο καὶ ταυτομέτροις μέτροις.
 3895 ληστῶν ληϊζομένων γὰρ Ἀφρικανῶν τοὺς ὄρους
 (Ἀραβες ἦσαν οἱ λησταὶ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἄγυρο)
 καὶ πᾶσαν τὴν παρὰ λίον κακόντων καὶ κειρόντων,
 ὁ βασιλεὺς ὑπερηθῶν στόλον βαρὴν ἀρτίει,
 καὶ πέμπει κατὰ τῶν ληστῶν τοῦτων τῶν ὑγροπόρων·
 3900 οἷς καὶ συμμῆξσαι στερεῶς αἰ ναυτικαὶ δυνάμεις
 ἐκείνουσ μὲν μετὰ θυμοῦ καὶ τόλμης ἐπιόντας

3878 καὶ ταῖς βουλαῖς οὐ συνεργῶν οὐ κοινοῦν ἀπέχε R
 3879 τῶν ἀνθρώπων R 3882 τῶν ὄν R 3884 συναρά-
 μνον M 3887 φωτοφόρον MR 3888 καὶς ARR
 3896 ἄγρας M

dibus gaudens, ac praesertim quod ipso sibi nimium placeret nimiumque tribueret. erat enim opinione sua sapiens, reapse autem demens; nec consiliis socium nec adiutorem quemquam adhibebat, quod existimaret se cognitionem rerum omnium, quae in homines cadere possit, habere. quapropter exosus universis praemium improbitatis repperit, imperii nimium amissionem. etenim vir quidam nobilis, senator, patricius dignitate, cui nomen Leontius, cum plebem sibi adiumento auxilioque praesto fore cerneret, universis odio Iustinianum imperatorem persequentibus, suis cum sociis eum noctu aggreditur, quasique bestiam cinctam indagine capiens, praecisis naribus vultuque deturpato Chersonem deportari curat. verum oculus iustitiae minime clausus mansit, sed recte aeditionis auctorem intuitus pari mensura vicem ei rettulit. cum enim Africae fines a praedonibus quibusdam diriperentur, qui Arabes erant, ex Agarenorum gente, iamque regionem maritimam universam vexarent, ac popularentur, suorum commiseratione motus imperator classem magnam

- καθάπερ κίπρους ἀφριστὰς ἀπήλασαν ἐκίθην,
 Ῥωμαίοις δ' ἀνεσώσαντο τὰ τῶν Κυρρηδονίων.
 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἠρέμησαν οἱ πωλυμναῖοι θῆρας,
 3905 πάλιν δ' ἀντεπεστράτευσαν μωριστόλοι στόλιρ,
 καὶ πλεονοὶ συμμιζυντες Ῥωμαίοις στολαρχίαι
 B ἐτρέψαντό τε πρὸς φυγὴν ναυάρχους ναυσιπλόους,
 καὶ τὴν ὀλβιοδαίμονα πόλιν Κυρρηδονίων
 ἐλόντες καὶ σκυλεύσαντες καὶ κυτταδαφικότες
 3910 τὸν χρύσειον ἐξέκοψαν βόστρυχον τῆς Λιβύης.
 ὄχλος οὐκοῦν ὁ ναυτικὸς καὶ πάντες οἱ στολάρχαι
 τὴν ἐκ τῆς ἡττης ἐμπικρον οὐ φέροντες αἰσχύνην,
 ἰώμενοι τε τὸ κακὸν ἄλλω κακῷ μεγάλῳ,
 ὠδίνουσι τε σπέρματα τὰ τῆς ἀποστασίας
 3915 καὶ Κρήτη προσορμίζονται τῇ τρισμεγίστῃ νήσῳ,
 ἀλλήλοισ τε συνθήμενοι καὶ συνομωμοκότες
 ἐνταῦθα τῆς θρασύτητος ἐκρήσσουσι τὸ βῆρος,
 καὶ σφῶν ἐπιλεξόμενοι συναποστάτην ἕνα,
 C λεγόμενον Ἀψίμαρον, κράτορα καθιστώσιν,
 3920 ὃς σὺν αὐτοῖς καὶ μετ' αὐτῶν τὴν πόλιν περισφίγξας
 καὶ προδοτῶν ἐπιτυχῶν κρατεῖ τῆς Βυζαντιδος.
 καὶ πρῶτα μὲν Τιβέριον αὐτὸν μετονομάζει,
 ἔπειτα καὶ Λεόντιον ἐξενεγκῶν εἰς μέσον
 καὶ τῇ τομῇ τῇ τῆς ῥινὸς τὴν κόλασιν μετρήσας

3903 ἀν ἐσώσαντο M 3905 ἀντεπεστράτευσαν ARR, ἀν ἐπεστρά-
 τευσαν M 3906 Ῥωμαίων MR 3915 τρισμεγίστῳ NR
 3917 βαρύτητος ἐκρύσσουσι A 3918 ἀπολεξόμενοι τῶν ἀποστά-
 των M

instruct, et adversus praedones maritimos ablegat. cum eis nauticae Romanorum copiae manu conserata, quanquam insigni cum ferocia praellum capesserent, spumantium aprorum in morem, tamen inde tandem hostes pepulerunt urbemque Carthaginiensium Romanis conservarunt. at vero immanes illas belluae nequicquam poterant quiescere, sed immensa classe comparata bellum instaurabant. Romanosque maiori navium adorti numero in fugam coniecerunt tam navium praefectos quam classarios milites, simul florentem omnibus Carthaginiensium urbem ceperunt, eaque direpta et solo aequata circinnum aureum Libyae totius exciderunt. igitur nautica multitudo classisque duces ignominiam claudis acceptae non ferentes, malum malo maiori sanantes, defectionem ab imperatore moliuntur et maximam ad insulam Creteussem naves appellant. hic coniuratione facta suam audaciam produunt, unumque de sociis defectionis imperatorem declarant, cui nomen erat Apsimarus. is adiutorum ipsorum opera cingit urbem obsidione, proditoresque nactus Byzantium occupat. hic primo se Tiberium nuncupat, deinde Leontium pro-

3925 φρουρᾷ καθείργουσι αὐτὸν ἀφύκτω πικροφροσφῶν,
ἔτεσι μόνοις ἐν τρισὶ κρατήσαντα Ῥωμαίους.

*Ἐίχε μὲν σὺν Ἀψίμμω τὸ τῶν Ῥωμαίων κράτος,
καὶ πνεύμασιν ἐφέρετο τύχης ἀπαλοπνόοις.*

Ἐν μόνον ἔθραττεν αὐτόν, ἐν μόνον ἐθορύβει,

3930 μὴ πρὸς Ἰουστινιανὸν πάλιν τὰ σκήπτρα φθάσῃ,

καὶ πάλιν ἀναπόμπιμος γένηται πρὸς τὸ στέφος

ὃ πρὶν αὐτὸ ζῆμιωθεὶς καὶ σὺν αὐτῷ τὴν ῥίνα.

ὡς θῆρα γοῦν ὑγρόχερσον ὑπώπτει τὸν ἄνδρα,

καὶ μῦλλον τοδὲ προφοιβασμοὺς ἀκούων καὶ προρρησίαις

3935 καὶ τὰ κομπολογήματι τῶν ἀστερολεσχόντων.

ἐκίνει τοίτην μηχανάς, ὠρτυτεν ἐπινοίας,

ὡς ἂν αὐτοῦ κωλέσειε τὰς πρὸς τὸ κρεῖττον τύχας.

μαθῶν γοῦν ὡς ἡρμόσαστο τὴν ἀδοθαιμονοῦσαν

τῷ τῶν Χαζάρων ἄρχοντι χαγάνῳ Θεοδώρῳ,

3940 καὶ παρ' αὐτῷ καὶ μετ' αὐτοῦ σκηνοῖτο καὶ διάγοι,

πρεσβείαν πέμπει τῷ δεινῷ βαρβάρῳ τῷ χαγάνῳ,

χρημάτων ὑπισχνούμενος ὅλας αὐτῷ θυλάσσας,

ἂν τὸν Ἰουστινιανὸν δίσυς δεσμοῖς ἀρρήκτοις

ὑπεμπολήσειεν αὐτῷ τριδουλον ὡς οἰκέτην,

3945 ἤγονν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμῶν ἐκπέμψῃ.

ἀκούει ταῦθ' ὁ βάρβαρος ἐκεῖνος ὁ χαγάνος,

τῷ τῶν χρημάτων ἔρωτι περσοῦται τὴν καρδίαν

(καὶ τί γὰρ ἢ τριβάρβαρος χαγάνος σκυθογνώμων ;),

3925 καθίστησιν M πικροφρόφ M v. 3926 om RR 3928 ἀπα-
λοπλόοις AM 3930 πρὸς τὸν Ἰουστ. AM 3931 μὴ MR
ἀποκόμβιος R 3933 ἐπώπτει A 3938 σὺν R 3940 μετ'
αὐτοῦ καὶ παρ' αὐτοῦ R 3944 αὐτόν AM 3947 χρησίμων R
3948 ἢ ὁ M

ductum in medium naribus mutilat et firmam in custodiam concludit, cum
is tribus tantum annis imperio potitus fuisset. itaque regnabat Apsima-
rus, et fortuna prospera fruebatur. unicum erat quod hominem pertur-
baret, nimirum ne rursum Iustinianus ad imperium arcesseretur, qui eo
nuper una cum nafibus fuerat spoliatus. immo divinationes et oracula
quaedam et astrologorum festivas praedictiones audiens virum istum ceu
belluam ancipitem suspectum habebat. quapropter molitiones instituit
et consilia quaerit, quibus occasiones ad fortunam prosperiorem ei prac-
cideret. certior ergo factus Iustinianum Theodoram sororem suam ger-
manam chagano Chazarorum principi matrimonio iunxisse, iamque cum
illo familiariter dogere, legatos ad barbarum, saevum alioquin hominem,
mittit, immensasque pecunias ei pollicetur, si Iustinianum vinculis in-
iectis sibi mancipii in morem venderet, aut eius saltem caput a cervi-
cibus recisum mitteret. his auditis animus barbari cupiditate pecunia-
rum inflammatur, et ut Scythica praeditus indole, consilium capit inhu-

- ἀπάνθρωπον βουλεύεται βουλὴν καὶ θηριώδη
3950 εἰς προσγενῆ καὶ τὸ μηδὲν αὐτὸν ἡδίκηκότα,
καὶ τῷ ζητοῦντι μελετᾷ τὸν δυστυχῆ προέσθαι.
χρυσὲ προδότα, πάντολμε, δύστροπε, κακεργάτα,
καὶ φίλων ἀπεμπολητὰ καὶ γένους ἀναιρέτα,
τί τοῦτο; πῶς παλιμπετεῖς καὶ παλιμβόλους τίθης;
B 3955 πῶς δὲ πρὸς ἄλλοπρόσβαλλον γνώμην μεταβιβάζεις
τοὺς ἀποικίλους τοὺς ἀπλοῦς ὑπὸ θεοῦ πλουθέντας;
ἀλλὰ τὸ μέλλον, ὡς φασί, καὶ τὸ κεκυρωμένον
οὐ τέχως σχίσαι σιδηροῦν, οὐ τοῦ πυρὸς ἢ γνάθος.
ὁ γὰρ Ἰουστινιανὸς τοὺς δόλους τοῦ χαγάνου
3960 καὶ τὰς βουλὰς ἀναμυθῶν ἐκείθεν δραπετεῦει,
καὶ προσεταιρισάμενος ἄδραϊς ἐπαγγελίαις
τὸν Τέρβελιν τὸν ἄρχοντα τοῦ τῶν Βουλγάρων ἔθνους
καταλαμβάνει σὺν αὐτῷ τὴν Βυζαντίδα χθόνα,
Βουλγάρων ἐπαγόμενος μυρίους λεγεῶνας.
3965 ὀλίγοις δὲ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τὸ βούλευμα πιστεύσας
καὶ σὺν αὐτοῖς ὑποδραμῶν σωλῆνυς ὑδρορρόσους
τὴν εἰς τὴν πόλιν παράδοτον ἐντέχνως ὑποκλέπτει,
καὶ δεύτερον ἀρχηγεῖται καὶ ζώννυται τὸ κράτος.
C τὰς δ' ἐπὶ τοῦτοις συμφορὰς τίς περυστήσῃ λόγος;
3970 τῷ μὲν Βουλγάρων ἄρχοντι πληροὶ τὰς ὑποσχέσεις
καὶ δωρεαῖς ἀμείβεται πολλῷ δαψιλεστέραις,
πυρὶ δὲ δίδωσι συγγόνος τῶν περιλάμπρων οἴκους,

3950 τὸν A 3955 πρὸς ἄλλο πρόσωπον M 3956 ἀπὸ RR
3958 κλύσει R 3963 Βυζαντίδος R, βασιλίδος R 3965 ὑφ'
αὐτῷ R βούλημα ARR 3972 οἴκων ARR

manum ac belluinum contra suum affinem, a quo laesus nunquam fuerat, meditans ipse secum quo pacto miserum Apsimaro quaerenti proderet. o aurum, proditor, tyranne perverse, malefice amicorum venditor, proprii generis interfecto, quid hoc est rei? cur tecum ipse mutato consilio pugnas? cur inconstantes facis? cur in aliam faciem mutas eorum mentes qui simplices et varietatis expertes a deo creati sunt? sed enim id quod futurum est, semel divinitus decretum, nec murus, ut aiunt, ferrens, nec ignis impedire poterit. Iustinianus enim chagani fraudibus et consiliis perspectis fuga saluti consulit, adiunctoque sibi promissis amplissimis Terberi Bulgarorum principe cum illo Byzantium tendit, ductis eo Bulgarorum immensis legionibus. deinde perpaucis suorum consilio suo credito, cum iisdem canales aquaeductum ingressus furtim et solenter aditum in urbem sibi parat; quo facto iterum coepit imperare. consecutas vero deinceps calamitates quae possit oratio satis exprimere? quae Bulgarorum principi promissa fuerant, praestat: amplissimis ei mu-

- καὶ διαρπάξει χροήματα, καὶ δίκην βοσκημάτων
 τῶν μεγιστάνων πλείονας οἰκτιστα καταθύει.
- 3975 καὶ δὴ καὶ τὸν Λεόντιον κτείνει σὺν Ἀψιμάρῳ
 οἷα ληστὰς καὶ συλευτὰς αὐτοῦ τῆς σκηπτοχίας.
 οὕτω κωκοὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπόκεινται τῆς δίκης·
 κἄν παραντίκα φέγωσι τὰ τῆς ποινηλασίας,
 ἀλλ' ὕστερον ὑπέχουσι μείζονας τὰς κολάσεις.
- 3980 οὐ μόνους δὲ τοῖς ἀρχηγοῖς τούτοις τῆς τυραννίδος
 ἐπέσειε τὸν σίδηρον ἐκδικητὴν ὣν ἔτλη, D
 ἀλλὰ γε καὶ Καλλίνικον αἰκίσας καὶ γλευάσας,
 τὸν ἀρχιερατεύοντα ταύτης τῆς βουσιλίδος,
 καὶ παιδαρίων θέμενος ὕβριν μωρονηπίων,
- 3985 τέλος ἀπέσβειν αὐτοῦ τοῦ σώματος τοὺς λύχνους·
 ἦν γὰρ τοι καὶ συναίτιος καὶ ῥέκτης καὶ συνίστωρ
 τῶν εἰς Τοουστιανὸν ποτὲ τετολμημένων.
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ νόον βαλλόμενος ὁ κράτιορ
 ὕσας ἐκέρμασαν αὐτῷ κύλικας πικροπότους
- 3990 οἱ τῶν ὀρίων κάτοικοι τῆς Ποντικῆς Χερσῶνος,
 ὅτε διῆγε παρ' αὐτοῖς ἀπελαθεὶς τοῦ κράτους,
 ποτὲ μὲν ἀποσκώπτοντες, ποτὲ δὲ δυσσημοῦντες
 καὶ βέλεσιν ὑπειδισμῶν κεντοῦντες κωκογλώσσων,
 ποτὲ βυσσοδομεύοντες βουλὰς κωκομηγάνους, P 82
- 3995 ὡς ἢ τοῖς σπλύγχροις τοῖς αὐτοῦ βύψμιεν τὰς μαχαίρας
 ἢ καὶ δεσμώτην ἄθλιον πέμψειαν Ἀψιμάρῳ, —

3976 συλευτὰς ARR
 δος τούτου M

3979 δικάσεις M
 3986 τι καὶ συνέστιος A

3980 τῆς τυραννί-

neribus vicem refert. deinde complures domos illustres igni concremat, facultates diripit, instar pecudum potiore magnatam partem miserime trucidat, interfectis etiam Leontio et Apsimaro tanquam latronibus et imperii raptoribus. sic mali oculis iustitiae sunt expositi, et quamvis al-quandiu poenas effugiant, tandem tamen supplicia maiora luunt. neque tantum Iustinianus hos tyrannidis usurpatores principes gladio percussit ultore miseriarum suarum: verum etiam Callinico patriarchae contumeliis et ludibriis affecto ac puerorum iniuriae exposito demum oculos eruit, quod adiutor et conscius eorum fuisset quae designata in Iustinianum erant. praeterea revocans ad animum imperator quam acerbè tractatus fuisset a Ponticae Chersonis incolis, cum imperio deiectus apud illos viveret (nam modo dicteris in eum illudebant, modo mala impre-cabantur, modo contumeliis improbarum linguarum pungebant, modo consilia subdola magno silentio tractabant, quando tandem gladios in ipsius visceribus tincturi essent vel infelicem comprehensum Apsimaro

- ταῦτ' οὖν Ἰουστινιανὸς τοῖς λογισμοῖς ἐγγράφων,
καὶ καθ' αὐτὸν ἀνατυπῶν καὶ ζωγραφῶν τοὺς τύπους,
καὶ πικραίνόμενος αὐτοῖς οἷα βαρβυροτρόποις
- 4000 πέρμπει στρατὸν ναυσίπλοον, κελεύων ἀποσφάττειν
ἄπυρ τὸ γένος ἤβηδὸν τῶν προλελυπηκῶτων,
καὶ φεῖδασθαι μὴ γυναικῶν, μὴ τῶν ὑποτιθῶτων,
μὴ γηραιῶν, μὴ νεαρῶν, μὴ πρεσβυγενεστέρων·
οὕτω βαρὺς ἐκάχλαζεν ὃ κατ' ἐκείνων χόλος.
- 4005 ἦν γοῦν ἀξιοπένθητον Χερσωνιτῶν τὸ πάθος,
καὶ συγκινοῦν εἰς οἰμωγὰς τοὺς φιλανθρωποτέρους,
ὑπερένικα Βηθλεὲμ τοὺς πολυστόνους πόρους
καὶ στοναχὰς βαρυαλγεῖς, βοῦς πολυστενύχους.
ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ βρεφικὴ καὶ μόνῃ νηπιότης
- 4010 ταῖς φονευτρίαις εἰς σφαγὴν ὑπέκειτο παλάμιας·
ἐνταῦθα δὲ τριπέμπελοι, πρωθῆβαι, νεανίαι,
γυναικες ἀπαλόχροοι, κορίσκει, μειρικίσκοι,
φύρδην κατεμελλίζοντο καθάπερ ἐν μικέλλῳ.
ὄλολυγὴ δὲ πανταχοῦ καὶ γούος δῆξυβούας
- 4015 καὶ λόφοι μὲν ἀντίδουπα τοῖς θρηνηταῖς ἀντήχουν,
ἄκται δὲ κυματόκλυστοι δεῖνδ' ἀντεπερρῶθουν.
οὕτω μὲν οὖν εἰς Σκυθικὴν, ὃ φουσι, ἐρημίαν
Χερσῶν ἢ πολυάνθρωπος αἴφνης μετεποιήθη,
καὶ γέγονε πολυχυνδῆς Ἰλιδον γαστήρ πανδόχου
- C 4020 καὶ τύφος μυριόνεκρος καὶ τοῦ θανάτου πύλη.

3998 ἀνασκοπῶν AR τρέπους RR 4001 ὁμαδὸν M 4002 καὶ]
μὴ M 4005 πένθος R 4007 ὑπερνιακὰ καὶ A στό-
νους AMR 4015 ἀντίδουποι A ἀπήχουν M 4018 μετ-
επτοήθη M

missuri, secum dispicientes) haec igitur cogitationibus suis Iustinianus inscribens, et per ea tanquam barbarorum moribus consentanea vehementer exacerbatus, copias navales ablegat interfectum quidquid istic ubi laesus fuerat, aetatis adultae hominum esset, praecipiens inter alia ne vel mulierculus vel lactentibus pueris vel senibus vel iuvenibus parcerent. tam gravi adversus eos iracundia flagrabat. haec Chersonitarum calamitas digna erat quae deploraretur; adeoque paulo humaniores ad lamentandum commovebat. quippe miserias Bethlehemae clamoresque tristissimos superabat. istic enim sola infantilis aetas interficiebatur, hic decrepiti, adolescentes, mulieres, puellae tenerae, pueri citra discrimen velut in macello membratim dilaniabantur. continuo tollebantur eiulatus et clamores acres ab omni parte, tam collibus quam litoribus ad lamentantium voces respondentibus. hoc modo populosa Cherson in Scythicam quod proverbio dicitur, solitudinem subito commutata redactaque fuit, infinita multitudinis perempta. cum autem accepisset im-

- ὁ βασιλεὺς δ' ἀκηκῶς ὄτι τῶν βρεφελίων
 τῶν τρυφερῶν καὶ νεογνῶν οἰκτις ἐγένετό τις,
 γλεηφαίρει πλέον τῷ θυμῷ, καίεται τῇ μανίᾳ.
 κῆτος σέκοῦν βαρέμηνις κατὰ τῶν γειτουμένων,
 4025 καὶ τιμωρίας κατ' αὐτῶν ἀπόησις αὐτίκα.
 καὶ πάλιν ἦν ναυστόλῃσι ἀκύντων γοργοπλύων,
 καὶ στράτευμα μερίανδρον ὡσπερ εἰς-πολεμίων,
 καὶ σὲν αὐτῷ Φιλιππίδος, ὃν ἔλεγον Βαρδάνην,
 ἀρχηγετήσων τοῦ στρατοῦ καὶ τὸν λαὸν κοσμήσων,
 4030 ὡς ἂν συνεκκεντήσῃσι ῥομφαίαις καὶ τὰ βρέφη,
 κῶν ἄρτι πρώτως βλέποιν τὸ κάλλος τῆς ἡμέρας,
 κῶν γάλακτος ποτίζοιντο σερμάδας βρεφοτρόφους,
 καὶ ταῖς βουσί πολεῖσσι κῶσας τὰς λεωφόρους,
 καὶ περιουλακίσωσιν αὐτῶν τὰς πεδιάδας,
 4035 καὶ θήσῃσιν εἰς ἔρημον τὴν πρὶν ἐδθηνομένην,
 τὰς ἀγνιάς εἰς ἄρουραν στάχσι βριθομένην,
 τὴν πόλιν πολυάνδριον, ἀφανισμῷ πέδιον.
 τοῦτο κακῶν πυρῶντιον γέγονε τῷ κρατοῦντι,
 καὶ πάλιν πειρατήρια, καὶ πάλιν τρικυμῖαι
 4040 καὶ κλέιδονες ἐπάφλασαν ἀγριοπνύου βίας.
 ἡ γὰρ στρατεύσιμος ἰσχυρὸς ἡ νεναυστοληκῶα
 τὴν γνώμην τὴν ἀπῶνδρωπον ἐκεῖνου μουσαχθεῖσα
 ὡς τίγριν ἀγριόθυμον, ὡς λύκον αἰμοβόρον,
 εὐροῦσα καὶ Χερσωνιτῶν τοῦς ὑποκελεμμένους

D

4025 δεινὰς ἐπινοεῖται RR 4029 λαοῦ καὶ τὸν στρατὸν R
 4030 ῥομφαίαν RR 4031 πρῶτον MR 4033 τοῖς ARR
 πολεῖσσι RR 4034 περιουλακίσωσιν R 4035 θήσου-
 αῖν RR 4037 καὶ πόλιν τὴν πολυάνδρον M 4038 κακοῦ R
 γίνεται M 4042 ἐκείνην R

perator aliquam fuisse rationem habitam ex commiseratione tenerorum
 infantum, maiorem in modum exarsit iracundia furoreque percitus est.
 quapropter his graviter succensebat qui pepercant; adeoque poenas in
 hos graves cogitatione concipiebat. rursus ergo classis ablegatur una
 cum immensis copiis velut in hosticum solum; quibus et Philippicus
 cognomento Bardanes intererat, ut classi militibusque praeesset ac omni-
 no gladiis infantes quoque necari curaret, etiamsi recens in lucem editi
 forent, etiamsi lacte adhuc alerentur; ut bubus denique vias publicas
 omnes inverti iuberet et campos undique sulcari, quo fortunata prius
 urbs in solitudinem redigeretur, eius vici converterentur in arva, popu-
 losum denique oppidum campus desolationis fieret. hoc institutum animi
 magnorum imperatori malorum origo fuit: rursus enim in pericula gra-
 vissimisque fluctus incidit. quippe milites tam immense decretum eius
 abominati, ac praesertim ubi superstites e Chersonitis instar tigridis

- P 83 4045 ἀφηνιάσαντας αὐτοῦ καὶ βλέψαντας εἰς στάσιον,
ὡς λῆρον μὲν λογίζονται τὰ διατεταγμένα
(κηλῖσι γὰρ οὐκ ἤθελον κυτακρανθῆναι τύσαις),
ἄνακτα δὲ καὶ κράτορα Φιλιππικὸν ποιούσι,
καὶ στέφος περιβάλλουσι τῆς σκηπτροκρατορίας.
- 4050 Ὁ γοῦν Ἰουστινιανὸς ἐκτιραχθεὶς τῷ θόβῳ,
καὶ τὴν βραδύπλοιαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀργοπορίαν
εἰς ὠϊωνὸν ἀπαίσιον θέμενος ἰς ἀγγίνους,
αὐτὸς αὐτῷ χερσοπορεῖ μέχρι καὶ τῆς Σινώπης,
στρατῶν συνεπαγόμενος ὑπλίτην πεζοπόρον,
- 4055 ὡς μὴ νωτερίσαιεν οἱ προεκπεπλευκότες.
καὶ βλέψας ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἀκάτους λαιοπότερους
καὶ σκάφη πελαγύπλοα, τριήρεις ὑγροπόρους,
ταχυπλοούσας καὶ φοροῖς πνεύμασι φερομένας,
δοκεῖται μὲν τοὺς λογισμοὺς καὶ τὴν ψυχὴν σοβεῖται,
- B 4060 καὶ παλιμπόρευτος εὐθὺς ἀνθυποστρέφειν τρέχει,
ἵππιον ὠκέων ἐπιβὰς πτηνῶν ἀελλοπόδων,
εἰ δυνατόν, καὶ πτερωτὸς εὐχόμενος γενέσθαι.
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ φορὸν τῆς γοργοπλόου τύχης
ταχυννατεῖν ἐποίησε τὴς πομποπλόου σκάφας.
- 4065 στόλῳ μὲν οὖν Φιλιππικὸς χρώμενος ὠκνότερον
προφθάσει τὴν βασιλισσαν πόλιν καταταχίχους,
καὶ κατασχὼν καὶ παρελθὼν ἔσω τῶν βουσιλείων
τὸ στέφος περιτίθεται τῆς αὐτοκρατορίας.

4045 ἀφηνιάσαντες AR αὐτοὺς R βλέψαντες AR 4046 νο-
μίζονται ARR 4049 αὐτοκρατορίας R 4053 χερσοπορεῖ A
4054 συναγαγόμενος M 4058 ταχ. φοβεροῖς M 4060 σκε-
δεῖ R 4062 πτερωτοῦς M 4063 πνευματοφόρος M
4066 καταταχίχους RR v. 4067 om M εἰσελθὼν εἰς R
v. 4068 om RR

aut lupi animatos reperirent, excusso Iustiniani freno et seditione concitata, primum imperata flocci faciunt, tam foeda se labe polluere nolentes, deinde Philippicum imperatorem creant.

Quapropter metu Iustinianus exterritus, qui solerti nimirum ingenio praeditus tarditatem suorum in navigando mali ominis duceret, ipse cum pedestribus copiis terra Sinopen usque progreditur, ne classiarum milites adegati dudum rebus novis studerent. hic ubi naves onerarias, scaphas, triremes, veloci cursu ventoque prospero ferri conspexit, mirifice perturbatus animo celerrimum ad reditum sese parat, conscensus equis citissimis, exoptans, si fieri potuisset, etiam alatus esse. sed ventus secundus adiuvante fortuna Philippicum ad urbem imperatricem citius detulit; qui ea potitus et regiam ingressus est, sumpta corona imperatoria. at imperator ille cui praecisae nares erant, serius ad urbem delatus ob

- ὁ δὲ γε ῥινολώβητος ἀπάναιξ ὑστερήσας
 4070 οἷα τριβόμενος ὁδοῖς δυσβάτοις δυσξέδοις
 καὶ τόποις φαραγγώδασι καὶ λόφοις ἀποκρίμους,
 ἀντιστρατοπεδεύεται πρὸς ὕρεσι γηλόφοις,
 ἕπερ κατὰ συνήθειαν φαιμέν τοῦ Δαματρίου.
 καὶ τοίνυν ὁ Φιλιππικὸς ἐκπέμπει ταγματάρχου
 4075 ἀετῶν πολεμησιλοτίας ἀντενωπίοις μάχαις·
 οἱ βλέψυντες τὴν λεοντήν, τὴν ἐκ τῶν στρατευμάτων
 ἰσχύν, μὴ φθάνουσιν εἰς πῦν τὸ σῶμα τοῦ πολέμου,
 ἀλωπεκῆν προσέρραψαν τὴν ἐκ δολιευμάτων,
 καὶ τὸν λαὸν τὸν σὺν αὐτῷ θηλύνατες ἐλπίσι
 4080 ζωγραῦσι τὸν τρισάθλιον. τὰ δ' ἐπὶ τούτοις οἷα;
 λαμοτομοῦσιν ὡπερ βοῦν ἄφωνον ἐπὶ φάτιγης,
 καὶ τοῦ θυμοῦ τὸν καχλασμὸν καὶ τῆς ὀργῆς τὴν ῥύμην
 ὄλην κενοῦσι κατ' αὐτοῦ κύκλῳ περιλαβόντες,
 ὡπερ λέων, ἂν εἴποι τις, μάσφας νεβρὸν ἐλάφου.
 4085 τὸν παῖδα δὲ Τιβέριον αὐτοῦ καταλαβόντες
 προσπεφηνότα τῷ ναῶν τῆς μητρανάνδρου κόρης,
 ἀπέσπασάν τε τοῦ νεῶ (φεῦ τοῦ φρικωδεστάτου !
 ὑπῆρχε δὲ Τιβέριος εἰσέτι παιδαρισκος)
 καὶ τῇ φλιῶ προσέρρηξεν ἐπ' ἴσης σκυλακίῳ,
 4090 καὶ τὰς ῥαφὰς τῆς κεφαλῆς ἤλῳθησαν ὡς οἶτον.
 ἔρρει δ' ἐγκέφαλος χαμαί, πρῶγμα δύσκλητον ὕψει,
 καὶ δάπεδον ἐπάλασεν ὡς ὕδωρ ἀπορρέων.

4070 διατριβόμενος M 4073 δαματρίου A, δαματρίου R
 4077 τὸ τοῦ πολέμου σῶμα M 4079 ἐλπίσι M h. v. desinit R
 minor 4081 ἀστόμον οἷα θῆρας R 4084 ὡσπερ om AR
 τις πεινῶν μ. AR νεβρῶν R, νεκρὸν M 4087 ἀποσκάσαν-
 τες M 4089 προσέρραψαν R 4091 χαμαί] αὐτοῦ R

itinerum difficultatem, quae convalles et praecipites passim colles habebant, ad montes acciues castra metatur, quos vulgo Damatryanos appellare consuevimus. e diverso Philippicus duces suos extra urbem progredi iubet, cum hoste manum conserturos; qui animadverso robur copiarum suarum, instar leoninae pellis, uniuersum belli huius corpus tegere non posse, de pelle vulpina nonnihil assuunt, animisque populi, qui Iustinianum sequebatur, spe promissorum emollitis miserrimum hominem vivum capiunt. quid inde factum? iugulum ei tanquam bovi in praesepio praecidunt, et omnem irae libidinem in eo necando alter post alterum explent, non aliter ac esuriens leo prehensis binulis facere solet. filium autem ipsius Tiberium, qui ad virginis absque viro matris factae templum confugerat, ex aede (proh facinus) abreptum sacra, tenerum adhuc puellum, catelli in morem valvarum postibus alliserunt; cuius capite contuso cerebrum ad terram profluebat, spectaculo sane in-

οὕτω καλῶς καὶ συνετῶς τοῖς παλαιοῖς ἐρρέθη
 “μηδὲν ὑπὲρ τὸ μέτριον, καλὸν ἢ συμμετρίῳ.”

- P 84 4095 ὁ γὰρ Ἰουστινιανὸς τὰς τοῦ Θιμοῦ καμίνους
 ἐκαύσας ἐπιτυλάσιον κατὰ τῶν ἐν Χερσῶνι,
 μίσους ἐξῆψε καθ’ αὐτοῦ φλόγα τοῖς ὑπὸ χεῖρα-
 μισεῖ, φασί, γὰρ καὶ Θεὸς τὰς ἄγαν προθυμίας.
 ἐπὶ μὲν οὖν Ἀψίμαρος κρατεῖ μέσον ἐν χρόνις,
 4100 ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς δέκα σὺν ἕξ ἑτέροις.

Φιλιππικὸς δ’ ὁ βασιλεὺς τρέψιον κατὰ καρδίας
 δι:σσίβειαν καὶ σπέρματι παντοδουπῆς κακίας
 τὰς κόρας οὐκ ἐλάνθανε Θεοῦ τὰς πυροπυρίας.
 ἔνθεν τοι καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκετηθεῖς τὰ κέκλα

- 4105 ἄλλος Οἰδίπους δέσποτος ἦν, σκυτεῖνὰ βακτρύνων
 καὶ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀρχῆς τὴν στέρησιν οὐμῶζων,
 βραχὺ τι καὶ μικρόχρονον ἐπιβιοτὸς τῷ κράτει·
 δυσὶ γὰρ μόνοις ἔτεσιν ἐγένεσαστο τοῦ στέφους.

Φιλιππικοῦ δὲ δυστυχῶς οὕτως ἐκπεπρωκότος

- 4110 ἡ σύγκλητος Ἀρτέμιον Ἰσθησιν Ἀδσονάρχην,
 κλήσιν δευτέραν ἔχοντα κατὰ διωνυμίαν·
 B κἀντεῦθεν Ἀναστάσιον Ἀρτέμιον ἐκάλουν.
 ἦν δὲ βριθὸς καὶ δραστικὸς, βίβλοισ ἐπιθεραμμένος,
 ἀνάκτων ὑπογραμμιματεῖς, ὃν φασιν ἀσι:κῶντις.
 4115 καὶ τολῶν δραστικώτερον ἀπτόμενος τοῦ κράτους

4093 οὕτω] ἔτε R 4095 γοῦν R vv. 4099-4100 om R
 vv. 4108-4105 om M 4106 ἀγῆς M v. 4107 om M v. 4108 om R
 4118 καὶ βίβλοισ τεθραμμένος MR 4114 δ A ἀσηκῶτην M

gratissimo, ac velut aqua destillans pavimentum conspurcabat. iccirco
 praeclare sapienterque dixerunt homines illi prisci “nihil ultra modum,
 praeclara res et mediocritas.” quippe cum Iustinianus iracundiam suam
 adversus Chersonitas septies exsatiasset, suorum contra se subditorum
 odia concitavit. nimirum id quoque recte perhibetur, deum ipsam capi-
 ditibus nimis infestum esse. ceterum Apsimarum septem annis inter-
 mediis regnavit, Iustinianus autem aliis sedecim annis.

Imperator porro Philippicus impietatem, et omnis generis nequitiae
 semina sub corde nutriens oculos dei cuncta spectantes latere non po-
 tuit. ideoque miser orbibus oculorum erutis, velut alter Oedipus in cae-
 citate furebat, et tam visus amissionem quam imperii deplorabat, ad
 tempus exiguum sane superstes, ex quo deiectus imperio fuerat: quippe
 duobus tantum annis regni gustum percepit.

Post Philippici casum infelicem senatus Artemium, cognomento Ana-
 stasium, Romano imperio praeficit. erat enim vir gravis, rebus geren-
 dis idoneus, disciplinis innutritus, imperatorum scriba, quem a secretis
 sive secretarium nuncupant. imperio potitus severum se praebuit in mi-

- ἐκδικητῆς Φιλιππικοῦ καὶ τιμωρὸς ἐφάνη,
 τοὺς ἀσβολώσαντας αὐτοῦ τὰ βλέφαρα κολύσας.
 Ἄγαρηνοὺς δὲ πειρατὰς μαθῶν ναυστολουμένους,
 θηρία καὶ χειροῦγγρα, τὰς τῆς θαλάσσης ἄρκτους,
 4120 τρεῖς συμπηξάμενος καὶ σκάφας γοργοπλόους
 ἐκπέμπει τοὺς συνάψοντας μάχην τοῖς ἐκ τῆς Ἄγαρ-
 οῦ μέχρι πρὸς Ἑλλήσποντον εὐθείως πεπλευκότες
 (εὐθρομοῦντες ἦσαν γὰρ πνοαῖς ὑπαιολπνοῖς)
 ἐκεῖσε στασιάζουσι· κατὰ γὰρ τὸν εἰπόντα
 4125 ἀπαιδευσία ναυτικῆ πρὸς δραστικωτέρα. C
 καὶ πρῶτα μὲν ἐν ξίφεσι κεντοῦσι τὸν στολάρχη,ν,
 ἔπειτα Θεοδοσίον ἐκεῖ φορολογοῦντα
 ἀρπάσαντες ἄεκοντα κράτορα καθιστῶσι
 καὶ τοῖς συμβόλοις τῆς ἀρχῆς λαμπρῶς κατακοσμοῦσιν,
 4130 ἄνθρωπον ὑπαλόφνηγον, νουθετῶν περὶ τὰς πράξεις,
 ἄτολμον, μικροκάριον, ἀνύξιον τῶν σκήπτρων.
 καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ σὺν αὐτῷ βοαῖς ὑμνητηριοῖς
 χωροῦσι παλμπόρευτοι πρὸς τὴν ὄλβιαν πόλιν.
 ὁ βασιλεὺς δ' Ἀρτέμιος (ἤγγελο γὰρ ἡ στάσις)
 4135 τῇ μὲν ὄλβιοδαίμονι καὶ βασιλίδι πόλει
 στόλον ἐφίστησι φρουρὸν καὶ κατεροὺς ναυάρχους,
 αὐτὸς δὲ βουλευσάμενός, ὡς ᾤετο, κρειττόνως D
 ἀπυρρὶ μὲν τῆς Βυζαντος, τὴν Βιθυνῶν δὲ φθάσας
 τοῖς Νικαίων τεύχεσιν αὐτὸν ἐγκατακτελεῖ

4119 τοὺς R 4120 κρωτοπλόους AR 4123 οὐροδρο-
 μοῖς R 4130 ἐπὶ A, κατὰ M 4132 ὑμνητηριοῖς R 4139 ἀφ-
 τοὺς M

descenda Philippici calamitate, supplicio de iis sumpto qui oculis illum spoliarent. deinde cognito piratas Agarenos, ancipites belluas, ursos marinos, hinc inde classibus vagari, triremibus scaphisque conditis mit- tit qui praelio cum Agarenis congregiantur. posteaquam ii recta contem- dissent ad Hellespontum, usi navigatione prospera, seditionem ibi con- citant. quippe non imprudenter a quodam dictum est "insolentia nau- tica igni violentior est." primum autem gladiis ducem classis confodiunt, deinde Theodosium, exactorem tributorum in iis locis, invitam abripien- tes imperatorem creant et splendide signis imperii exornant, hominem mollis animi, ad res gerendas ignavum, pavidum, pusillanimum, indignum fascibus. post haec itinere converso ad urbem una cum Theodosio non sine hymnis pergunt, quibus eum concelebrabant. Artemius autem im- perator, accepto seditionis nuntio, Cpolin classe ac fortibus navarchis munit, ipse melius, uti quidem existimabat, consilium secutus urbe re- licta Bithyniam petit, et se Nicaeae moenibus includit, quae carnificum Const. Manasses.

- 4140 ἴως δῆθεν οὐχ ὑπέκουσι χειρὶ κριοκοπούσαις·
 ἢ γάρ τοι περιπέτεται τῆς καλιντρόπου τέχης
 ἐξέκρουσεν ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ τοῦς ἐκείνου
 τὸ "πόλιν τὴν στεροφύπυργον ἂν μὴ θεὸς φιλιάξῃ,
 εἰς μάτην ἐκοπίασεν ὁ τυότης τειχοφύλαξ."
- 4145 χρόνον μὲν οὖν ἐπὶ βραχὺν οἱ σὺν Θεοδοσίῳ
 τὸ θελητὸν οὐκ ἤνουν, οἷα πυργοφυλάκων
 ἀμυνομένων καρτερῶς καὶ τούτους ἀπειργόντων·
 ἐπεὶ δ' ἀπέϊπον ἐκ πολλοῦ καὶ συνεχοῦς καμιάτου,
 μεθύουσι τοὺς γύλακας ἐλπίδων τοῖς κρατήρσι,
- 85 4150 καὶ τὸν χρυσὸν ἐλέποιν ἄμαχον προσλαβόντες
 ὑπέρτεροί τε γίνονται τῶν ἐναντιουμένων,
 καὶ νύκτωρ ἔνδον τῶν πυλῶν ὡς θῆρες εἰσδραμύοντες
 ἐλάφυξαν τὰ χρήματα πάσης λαμπρᾶς οἰκίας,
 καὶ τοὺς κατοίκους ἔδειξαν πένητας ἔξ ὀβλιῶν,
- 4155 ἐκ πολυχρύσων πενιχρούς, γυμνοὺς ἔξ εὐπυρῶφων,
 τὸ κράτος δ' ἐκρατύναντο στεροφῶς Θεοδοσίῳ.
 ὃς ὄρκους φρίκης γέμοντας ἐκπέμψας Ἀρτεμίῳ
 πάθους παντὸς ἀπείρατον αὐτὸν διατηρήσειν,
 ἂν πρότερον ἐκθερισθῇ τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας,
- 4160 τὴν κόλασιν ἐπιμετρεῖ μέχρις ὑπερορίας.
 ἅλλὰ καὶ τοῦτον πρὸς μικρὸν γενοσάμενον τοῦ κράτους
 τὸ κλέος τὸ βασιλεῖον θῦττον ἀπολιμπάνει,

4140 ὑπέκουσι M κριοκοπούσαις R, κριοκοπούσαις M
 4141 καλιντρόπου A 4152 εἰσελθόντες A, εἰσδραμύοντες R,
 ἐνδραμοῦντες M 4158 ἀπείρατον R 4162 κράτος M

manibus minime cessura sperabat. etenim propter subitam fortunae mutationem de potestate animi et mentis exiverat. ni deus muniam turribus firmis civitatem custodiat, frustra custos murorum eius laborat. igitur aliquandiu Theodosiani milites parum proficiebant in obsidione, turrium propugnatoribus se fortiter defendentibus et hostem reiicientibus: at posteaquam ii longo continuoque labore fatigabantur, Theodosiani custodes et praesidiarios Nicaeae promissorum poculis inebriant, et aurum, subversorem scilicet urbium inexpugnabilem, in auxilium arcescentes, adversarii superiores evadunt. hoc modo nocta intra portas admissi, forarum in morem cunctas aedes splendidas spoliant, possessoribus earum ad summam paupertatem redactis. occupata Nicaea imperium Theodosio stabilium, qui religiosissimis et horrendis maxime sacramentis Artemio nuntiatis, quibus se pollicebatur eum ab omni iniuria servaturum immunem, modo crines raderet, poenam hanc adiecto exilio cumulavit. enimvero ne Theodosius quidem imperii gloria voluptatibus

- ἐπὶ δὲ αὐτὰνακτα χρόνοις ἀναδειχθέντα.
 ὁ γὰρ τοι Θηριώντιμος ἐξ Ἰσαυρίας Λέων,
 4165 ὁ καὶ ψυχὴν καὶ τοῦνομα καὶ τρόπους Θηριώδης,
 τὴν τῆς πατρικιότητος καταπλουσιῶν ἀξίαν
 καὶ στρατηγῶν καὶ στραταρχῶν τιγμάτων τῶν ἐφ' ὧν,
 ἀπροσπίσταν μελετᾷ κατὰ Θεοδοσίου,
 συμπρόακτορι συντυρευτῆν τῶν δολοπλοκημάτων
 4170 ἐφευρηκῶς Ἀρτάβασδον, ἄνδρα τῶν περιδύξων,
 ᾧ καὶ συνῆψε τὴν αὐτοῦ πρὸς γάμον θυγατέρα,
 ὅταν εἰσώρουσεν ὁ θῆρ εἰς τὰ Ῥωμαίων σκήπτρα,
 ταύτην διδοὺς ἀνταμοιβὴν τῷ συνεργῷ τοῦ κράτους,
 ὁ δ' ἄναξ Θεοδόσιος τοῦ Λέοντος τὸ θράσος
 4175 καὶ τὴν Θηριωνώμονα καρδίαν ὑποπτήξας
 παραχωρεῖ τῷ δούμενῷ τοῦ θρόνου καὶ τοῦ στέφους,
 ἐκὼν ἀέκων ὑπεκστὰς ἄτερ ὄπλων καὶ μύχης,
 καὶ μέλαιναν ἀπίσχεται βιολὴν ἀντὶ προφύρας,
 μόνον τὰ χελεὶ μέλιτι τῷ τῆς ἀρχῆς διάνους,
 4180 αὐτὴν τὴν ὑπερώων δὲ μὴ δυνήθειξ γλυκῶναι,
 ἔτεσι μόνοις ἐν δουλίᾳ γεντάμενος τοῦ κράτους.
 Ὡς οὖν ἐπὶ τὸν Λέοντι τὸν κάκιστον μετέβη
 τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα, βαβαὶ θεοῦ κριμάτων!
 ἐντεῦθεν ἐπεκόμηναι κατὰ τῆς ἐκκλησίας
 4185 κλύδων βαρῶν ἐκ λαίλαπος δευτῆς ἀγριοπτόνου,
 καὶ πάλιν νέφος τετραγὸς ὄλεθροφόρου βίας,
 καὶ πάλιν νέφος ζοφερὸν ἐγκυμονοῦν ὡς πνεῦμα

v. 4168 om R, post 4160 ponunt AM 4165 δε R τρεῖς A
 4169 συντηρευτῆν M δολοπλοκωνμάτων M 4172 εἰσώρουσεν R,
 εἰσώρουσεν A v. 4181 om R 4182 γ' οὖν AM 4186 ὄλε-
 θροφόρου M

diu frui potuit. nam oriundus ex Isauria Leo, belluæ cognomentum fe-
 rens et animo patiter, nomineque ac moribus belluinus, patriciatus digni-
 tatem adeptus et Orientis exercituum imperator, adversus Theodosium
 seditionem moliri coepit, reperto in fraudibus nectendis adiutore, viro
 quodam illustri nomine Artabaso, cui deinceps filiam operae navatas
 praemium matrimonio iunxit, tibi scilicet in Romanorum imperium bellum
 iam invasisset. Theodosius autem imperator Leonis audaciam feritatem-
 que veritus, volens nolens, citra pugnam et arma imperio cedit, proque
 purpura imperatoria nigram vestem induit, cum labra tantum imperii
 melle madefecisset, palatum vero eius dulcedine perluere non potuisset,
 quod nimirum blehntio solum degustasset.

Rebus Romanis igitur ad sceleratissimum Leonem delatis (proh qua-
 lia sunt dei iudicia!) gravis tempestas ecclesiam excepit, magnis cum

- D** φόνους ἀνθρώπων καὶ θθορός, ἀντὶ τῶν ὕμβρων αἴμα.
ὁ γὰρ τοι τρισκατάρατος σῆτος ἀντάναξ Λέων
- 4190** ὦδινε μὲν, ὡς ἔοικεν, ἐκτόπους ἐπινοίας
κατὰ Χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ τιμίων μορφημάτων,
εἰς φῶς δ' οὐκ ἔχων ἐνεγκεῖν τὸν τῆς κακίας τόπον
(τὸ ἄρ ἀπαρησίαστον ἠνάγκαζεν ἐπέχειν);
ὡς ὕστερον ἐδράζατο καιροῦ καὶ παρησίας,
- 4195** ἐξέρρηξε τὸν τοκετόν· ἦ γὰρ νηδὺς ἐρράγη,
καὶ γόνος ἐχιδιότοκος ἐξέθωρεν ἐκείθεν.
Ἔστι δ' οὐκ ἄκαιρον εἰπεῖν τίς καὶ πόθεν καὶ ποίας
ἐκ ῥέξης ἀνεβλάστησεν ὁ βδελυγμίως Λέων.
ἐκ μὲν Ἰσαύρων τὴν σειρὰν εἴλαε τῆς γενναρχίας,
- 4200** χειροβιώτων καὶ λιπρῶν τεχνῶν τῶν γεννητόρων
P 86 καὶ παλαιόντων τοῦ λιμοῦ ταῖς θθαρτικαῖς περῶναις·
τάς ἀτελεῖς δὲ περιλθὼν καὶ πρώτας ἡλικίας
μετῆι πυλιγκάπηλον ἐμπορικὸν τε βίον.
ὡς οὖν ποτὲ παρώδενε τοῖς ἐμπεπορευμένοις
- 4205** ῥυμινομασοῦν δνύριον κατάφορτον ἐλαύνων,
ζειῶς μηδέποτε πλησθὲν μηδὲ κριθοφυγῆσαν,
εἴτω συμβῶν συνέκρυσεν ἐμπόροις Ἰουδαίους,
καὶ κοινωνίσας τῆς ὁδοῦ τοῖς σκολιοῖς ἐκείνοις
καὶ συναναπαυσάμενος ὑπνωσεν ἐκ καμάτου.
- 4210** οἱ τοίνυν θφιότροποι Θεομισεῖς Ἑβραῖοι
καθ' ἑαυτοῖς σκεψάμενοι καὶ συννενοηκότες

4188 καὶ σφαγῆς R 4199 ἀρχὴν A 4200 χειροβιούτων R
4201 τοῦ θθαρτικοῦ περῶναις R 4204 τοὺς ἐμπεπορευμένους M
v. 4206 om R 4208 τῆς σκολιῆς A

hominum caedibus coniuncta. nam execrabilis Leo imperator parturiebat ille quidem, ceu consentaneum est, absurda novaque consilia contra Christum et venerabiles eius imagines: sed fetum improbitatis suae in lucem proferre nullo modo poterat. quippe timidus animus eum ab instituto suo revocabat. tandem vero capta opportunitate sumptaque audacia fetum edidit: alvus enim rupta est, et viperarum soboles in lucem prodit.

Minime vero fuerit alienum ab instituto nostro, si explicaverimus, unde, quis et quali stirpe procreatus abominabilis hic Leo fuerit. habebat generis originem ex Isauria, parentibus fortunae tenuis et manuum suarum labore victitantibus natus. exacta prima aetate mercaturae operam dabat, et pretio coempta rursus lucris causa vendebat. forte accidit aliquando ut cum aliis negotiatoribus iter faciens et asinum prae se mercibus onustum agens in mercatores Iudaeos incideret; quibuscum iter suum persecutus et fatigatione tandem consopitus sese quieti dedit. Hebraei re inter se communicata et diligenter considerata imperium Leoni vaticinabantur, vel qui-

- προεῖπον τούτῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἡγεμονίαν, B
 εἶτ' οὖν ἀπὸ μαθήσεως εἶτ' ἐκ κακοτεχνίας
 ἢ τεκμηρίων ἐκ τινῶν τὸ πρᾶγμα συμβαλόντις.
- 4215 καὶ τῆς προρησίσεως αὐτῶν ἦτοιν ἀντιμισθίαν,
 ὅποیان ἂν αἰτήσαιεν σχόντος τὴν κρατορίαν.
 ἤκουσε ταῦθ' ὁ πάντολμος, κατένευσεν αὐτίκα
 ἐπ' ἀπωλείᾳ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς Ῥωμαίων τήχης.
 τοῖς γοῦν χωράρχαις γνωρισθεῖς καὶ τοῖς κλιματαρχοῦσι,
- 4220 καὶ τὸ τολμηροκάρδιον κατὰ μικρὸν ἐκρήγνυς,
 πατρικίος καθίσταται καὶ μέγας ταγματάρχης
 καὶ τελευταῖον βασιλεύς. οὐδ' οὐ στενάζεις, Δίκη;
 ἔμυθον τὴν ἀνάρρησιν οἱ δυσσεβεῖς Ἑβραῖοι
 οἱ προφοιβύσαντες αὐτῷ τὴν αὐτοκρατορίαν·
- 4225 ἀπέρους φθάσαντες ποσὶ θανῆναι τῷ τυράννῳ C
 καὶ τὰ τῆς ὑποσχέσεως ζητοῦσι τελεσθῆναι.
 πλην οὐ χρυσὸν οὐκ ἄργυρον αἰτοῦσιν, οὐδ' ἐ λίθους,
 οὐκ ἄλλο τι τῶν ταπεινῶν καὶ τῶν κοσμητικῶν,
 ἀλλὰ καθαίρειν σιπτῶν εἰκονογραφημάτων,
- 4230 ἀλλὰ κατάλυσιν στηλῶν θείων ἀξιολέπτων,
 αὐτόχρημα κατουστροφῆν τῆς δυσσεβοῦς θρησκείας
 τοὺς πύργους ἀνατρέπουσαν αὐτῆς ἀπὸ κρηπίδων.
 πείθεται τούτοις ὁ σκαιὸς κακοῦργος τοῖς κακοῦργοις,
 ὁ τῆς ἐχίδνης τοκετὸς τοῖς τῆς ἀσπίδος γόνοις,
- 4235 καὶ μετακαλεσάμενος τὸν ἱεροθυτοῦντα
- 4214 τὴν τήχην ἰγνώκότες M 4217 ἐπένευσεν M 4218 ἀρχῆς A
 τῶν AM 4219 ταγματάρχουσι M 4223 ἐκείνοι A 4225 φθά-
 σοναι AM φαίνονται AM 4231 κατασκευὴν τῆς εὐσεβοῦς R
 4232 αὐτοῦς M 4235 τοὺς ἱεροθυτοῦντας R

dam ex disciplina vel arte improba vel certis indicibus id quod futurum
 esset coniectantes. simul ab eo pro hac praedictione remunerationem
 contingere sibi petebant, qualem scilicet postulaturi essent ubi iam ad
 imperium ipse pervenisset. his auditis vir ferocissimus suae cum ani-
 mae felicitatisque Romanorum detrimento annuit. hinc audaciam suam
 paulatim probans, ubi regionum praefectis innotuisset, patricius, copia-
 rum ductor et (nonne hic mecum gemitus coniungis tuos, o iustitia?)
 demum imperator creatur. Hebraei Leonis renuntiatione cognita mox ad
 imperatorem advolant, et ut promisso satisfaciatur orant. non tamen illi
 vel aurum vel argentum vel gemmas petebant, sed sanctorum imaginum
 picturarum statuarum veneratione dignarum abolitionem, hoc est ipsam
 religiosi cultus eversionem, cuius turres atque munitiones hoc facto de
 fundamento subruere oportebat. imperator pravus pravis, viperae soboles
 aspidis fetibus assentitur; et accessit sacrarum antistite, qui tum tem-

- (ἦν δὲ προστάτης Γερμανὸς τότε τῆς εὐσεβείας)
καὶ κοινωσάμενος αὐτῷ τὰ τῆς κακοτροπίας
- D**
αὐτῶν μὲν μὴ πειθόμενον αὐτοῦ τῇ δυσσεβείᾳ,
μᾶλλον μὲν οὖν ἐλέγχοντα τὴν τόλμαν καὶ τὴν λύσσαν,
4240 τῆς ἐκκλησίας ἐξωθεῖ, φεῦ τὸν ποιμένα λύκος,
ὁ Κέρβερος ὁ λυσαγητὴρ τὸν πρῶον ἀγελάρχην,
εἰθδὲς δὲ προσλαβόμενος προβατοφθόρους λύκος
σπυράσσει φεῦ τὸ ποιμνιον, καὶ καθαιρεῖ τοὺς τόπους
τοὺς τῆς παρθενότητος καὶ τῶν Χριστοῦ μαρτύρων,
- 4245 ἀπαυλαῖζει τοὺς ναοὺς, ἀποκοσμεῖ τεμένη,
δρφναίων σφοτεινότητι τούτοις κατασκεδάζει,
καὶ καταχέει σκυθροπήν ἡμέραν μελαντύτην,
ἕσον μὲν οὖν κατὰ Χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ μαρτύρων
ἴν ἀπήμεσε πικρὸν χυμὸν τε σιελῶδη,
- 4250 ἐξ ἧν ἀναβεβλάστηκε βοτάνη θανασίμη,
P 87 ὀπόσαις τε τοὺς ἄγνυ μετερχομένους βλον
κακώσεσιν ἐξέθλιψεν ἄλλος φυγίς Βαλτάσαρ,
βίβλοι καὶ λόγοι φέρουσιν ἀνθρώπων παλαιτέρων,
ἐγὼ δ' ἀπολεξάμενος ἐν ἀπὸ πάντων τούτων
- 4255 τὸν Πέρσην ἐκ τοῦ κύνδου καὶ τοῦ στρεπτοῦ γνωρίσθαι
καὶ κόρακα τὸν κρωκτικὸν ἐκ τῆς μελαντηρίας.
Τοῦ τεμενίσματος ἐγγὺς τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας
αἶκος λαμπρὸς δεδύμητο τοῖς πάλαι βασιλεῦσι,
κῆπος ἄν εἶπη τις ἄβρῶς βιβλιοφόρων δένδρων,
- 4238 δὲ A σπῆτῶ τῆς δυσσεβείας R 4241 λυσαγητῆς AM
4244 αὐτοῦ M 4246 τοῦτων M 4249 χυμῶνα R σα-
λωδη A, σιελῶδη MR 4256 βρωτικῶν M, κρωκτικῶν A
4259 λαμπρὸς M

poris erat Germanus, de perverso dogmate cum eo communicat. cum ille non tantum non assentiretur ipsius impietati, sed etiam imperatoris audaciam ac furorē reprehenderet, heu pastorem lupus, heu furens Cerberus mitem gregis ducem ecclesia pellit et exturbat. deinde adianctis sibi corruptoribus ovium lupis, gregem (heu) dilaniat, virginis matris et Christi testium simulacra tollit, decus aulam templis adimit, ornamenta delubris aufert, caliginem eis offundit, diem tristem ac nigerrimam inducit, et quantum quidem veneni ac furoris plenae salivae adversus Christum eiusque testes eructaverit, unde letalis enata est herba, quantis vexationibus, velut alter quidam Baltasarus, affixerit eos qui expertem coniugii vitam in solitudine debebant, libri commentariique veteram satis declarant. ego de omnibus unice re tantum selecta, Persam ex candye ac torques, crocitantem corvum ex nigredine commonstrabo.

Non procul a divinae Sapientiae fano splendida domus a prisais imperatoribus erat extracta, quam nuncupare licuisset amaeum hortum

- 4260 ἄλλος ἀγλαοφότευτον παντοδαπῆς σοφίας·
βίβλοι γὰρ ἦσαν ἐν αὐτῷ προτεθησαυρισμένα
εἰς τρισμυρίας φθάνουσαι πρὸς ἄλλαις τρισχιλίας
εἰς τρισχιλίους φθάνουσα πρὸς ταῖς πεντακοσίαις. B
τὸν τηλικούτον κῆπον δὲ καὶ τὸ τοσοῦτον ἄλλος
- 4265 Θεὸς ἀνὴρ πεπίστευτο, προέχων ἐν σοφίᾳ
καὶ πλὴρον πάντων ταῖς ἀγαθαῖς τῆς γνώσεως ἐκλάμπων,
ἄλλος, ἃν εἶποι τις, Ἀδὰμ ἔνθεος δενδροκόμος,
τοῖς τῆς Ἐδέμ ἐπεντροφῶν καλλιβλαστήτοις κλάδοις,
καὶ φυτεμάτων γεωργὸς τῶν μὴ μαραινομένων.
- 4270 τοῦτω συνῆσαν ἕτεροι καὶ συνδιῆγον ἄνδρες,
καθ' ἕνα ἵποστράτηγοι γενναῖοι στρατηγέται,
ἀστέρες ἀντικρὺς φαῖδροι καὶ τῆς νυκτὸς δαυδοῦχοι.
ἐπλήρουν δὲ τὸν ἄριθμὸν τοῦ ζωοφόρου κύκλου.
ἄμισθοι δ' ἦσαν παιδευταὶ τοῖς ἐρασταῖς τοῦ λόγου·
- 4275 ἀφῆρουν γὰρ τὸ κάλυμμα τῆς σκοτεινολογίας,
ὄψθη τῆς Ἑλληνικῆς τεθρῆλας καὶ σαυρίας,
ὄψθη τε τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεροπρεπιστάτης.
αὐτὸς δ' ἐν πᾶσιν ἔστιλβεν ἥλιος ὡσπερ γίγας.
τοσοῦτον δ' ἦν τὸ περιὼν τῆς ἀρετῆς ἐκείνοις
- 4280 ὡς μηδ' αὐτοῖς τοῖς ἀναξι καινοτομῶν ἐξελθαι
ἢ πρῦττειν τι καινοπρεπὲς καὶ πέρα τοῦ συνήθους,
ἃν μὴ μετέσχον τῆς βουλῆς ἐκείνοι καὶ τῆς γνώμης·
τοιούτους οὖν σεμνοπρεπεῖς ὄντας καὶ σεμνοβλοῦς

4265 προῖστατο M 4268 δένδροις MR 4271 γενναῖοι M
4281 καὶ] ἢ M κέρων R, κερὰ A

arboribus libros ferentibus plenum, adeoque locum pulcherrimis omni-
næ doctrinæ sapientiæque plantis consitum. nam erat in ea congestus
librorum thesaurus, quorum numerus tricesa et tria milia complecteba-
tur. talis hortus tantusque locus divini cuiusdam hominis curæ fideique
commendatus erat, qui doctrina præstabat et supra ceteros omnes radiis
scientiæ collucebat: non inepte dixeris alium quandam Adamum fuisse,
divinum curatorem arborum, de pulchris Edenis arboribus deliciis cap-
sulentem, eiusque plantarum non marcescentium agricolam. vivebant cum
hoc et alii, tanquam secundarum partium duces, ab illo imperatore primi,
luculenta reapse sidera noctisque collustratores. hi tot numero quot cir-
culi Zodiaci signa sunt, absque mercede literarum et doctrinæ cupidos
instruebant, et caliginis velum tam in putri præstigiisque referta Græ-
corum quam religiosissima nostra disciplina suis audieribus adimebant,
næ ille, de quo diximus, inter omnes solis instar lucente. tanta vero
in opinione virtutis erant, ut ne ipsi quidem imperatores navi quiddam
et inusitati agendum sibi putarent illis in consilium non adhibitis. tales
ergo viros, auctoritate singulari et innocentia vitæ conspicuos, varia-

- καὶ χύσει πελαγίζοντας παντοδαπῶν χαρίτων
 4285 ἐντὸς ἀρκύων σύλλαβεῖν ὁ βασιλεὺς ἔδδημα,
 καὶ σχεῖν κάκεινους κοινωνοὺς τῆς λύσσης τῆς δυσθέου.
 ὡς δὲ κινήσας μηχανὰς ἀπάσας ἀπεκρούσθη
 D (οὐ γὰρ φοβῶν οὐκ ἀπειλῶν ἰσχυσε τούτους πείσαι,
 καὶ τῷ χρυσῷ χρησάμενος, συμμάχῳ δυσμαχῆτι,
 4290 ἔγνω διώκων ἀετὸν ἢ βῦλλων εἰς ἀστέρως),
 τὸ τελευταῖον ἀπογνούς, ἀλλὰ γὰρ πῶς ἐξείπω;
 βουλὴν βουλεύεται σκαιὴν ἔκτοπον ἀσπίαν,
 ἦν οὐδὲ Σκύθης ἄγριος, ἀλλ' οὐδὲ Μιυσαγέτης.
 ὕλης σωρεύει φορυτὸν κύκλω περὶ τὸν οἶκον,
 4295 ὕλην ξηράν, εὐξάπτον, δαδίτιν, φρυγανίτην,
 καὶ πῦρ ὑφάπτει λιπυρόν, καὶ καταπλέγει πάντας
 τοὺς ἄνδρας φεῦ τοὺς ἱεροὺς καὶ σὺν αὐτοῖς τὰς βίβλους.
 αἶ' αἶ' μισόκαλος ψυχῆ! φεῦ γνώμη Θηριώδης!
 ἐκ τῶν ὀνύχων ὁ δεινὸς πάντως ἐγνώσθη Λέων.
 P 88 4300 ἦσαν ἐκεῖ τὰ κάλλιστα πάντων τῶν παιδευμάτων,
 καὶ τόμος εἷς ἑξαίσιος ἐκ δράκοντος ἐντέρου,
 τὰς δέλτους τὰς Ὀμηρικὰς φέρων ἐγγεγραμμένας,
 τὴν Πριάδα τέ φημι καὶ τὰ τῆς Ὀδυσσεύως.
 Ὡς δ' ἐπὶ χρόνους εἴκοσι τοῦ κράτους ἀπολαύσας
 4305 ὁ Θῆρ ὁ κακομήχανος, ὁ κρεωβόρος Λέων
 σὺν ἄλλοις πέντε δυσσεβῶς, ἢ μᾶλλον τυραννήσας,
 (τὰ γὰρ κακὰ μακρόβιου καὶ μόλις ἀπορρέει)

4284 χρῆσει M 4287 ἀνεκρούσθη A 4290 ἀέρα A 4298 γνά-
 μης θηριώδους A 4304 χρόνους ἱκανοῖς A v. 4305 om M

rumque donorum ubere copia praestantes, imperator intra sua retia comprehendere siquae furoris impii participes efficere multum sitiebat. cum autem cunctis molitionibus adhibitis elideretur (nec enim vel metu vel minis eos in sententiam suam pertrahere poterat, cumque etiam auro uteretur, ceteroquin inexpugnabili socio, tamen aquilam se persequi vel sidera iactu contingere velle deprehendebat, tandem re desperata (quoniam haec, obsecro, exponam?) consilium saevum absurdum impium capit, quod ne Scythia quidem immanis vel Massagetes cepisset. materiam siccam et concremabilem ex aridis fascibus coacervat, eaque succensa cunctos exurit, homines inquam illos (heu) religiosos cum ipsis libris. proh infestum virtuti animum, proh mentem belluinam! nimirum ex unguibus saevus ille leo iam agnitus est. pulcherrima quaeque de disciplinis omnibus istic asserabantur, et inter alia volumen exstabat admirabile, confectum de draconis intestino, cui erant inscripti libri Homeric, tam Ilias tota quam Ulyssea.

Posteaquam solers in designandis malis bellua carnivorusque Leo, satis longo tempore percepto imperii fructu, iam sub terram condendus

- ἔμελλε τάφῳ κρύπτεσθαι· καὶ γῆ τῇ παντοδύχῳ,
 ἐλπίδες μὲν οὐκ ἀγενεῖς ὑπέσαινον τοὺς τότε
 4310 τὸν τῆς ἀρχῆς διάδοχον ἐπιεικῆ φανῆναι
 καὶ γνώμῃ μετριώτερον καὶ μὴ μαιφονοῦντα.
 ἀλλὰ γὰρ ὡσπερ Εὐριπος, ὡς ἔοικεν, ἡ γένει
 εἰς τοὺς ἰδίους ἀγωγὸς ἀνθυποστρέφειν χεῖραι·
 καὶ γὰρ ὑπνοῦντος Λέοντος ἀγκάλαις ἐνταφίσις
 4315 ἡ πύρραλις ἐξέθορε πολλῶ θυμικώτερον,
 καὶ καλυφθείσης ἐπὶ γῆς τῆς ὄψης τῆς δυσχίμου
 πολλῶ πικροκαρπότερος κλάδος ὑπανεφύη,
 ὃ μυσσαροκοπρῶνμος ἐκεῖνος Κωνσταντῖνος,
 ἐκ τῆς ἀσπίδος ἔχιδνα, προσφόρως ἦν τις εἶποι,
 4320 ἐξ ἔλλεβόρου κώνειον, ἀπὸ σκορπίου δράκων,
 ἄλλος Βαλτάσαρ ἀναιδῆς ἐκ Ναβουχοδονόσορ.
 Κατῆρξε γοῦν ὁ βδελυρὸς αἱματοπότης λέκος,
 ὃ πάντα βλέπων ἦλιε, καὶ βασιλεῖς καὶ νόμοι!
 ἄνθρωπος γόης, φαρμακός, ζωσφυγίαις χεῖρων
 4325 καὶ τελεταῖς ταῖς μυσσαραῖς τῆς ἥπατοσκοπίας,
 ἄντικρυς τελματόβιος βορβοροφάγος χοῖρος.
 οὗτος ὁ δοῦλος τῆς γαστρὸς καὶ τῆς ἀκολασίας
 τί μὲν οὐκ ἐπενόησε τῶν θλίβειν δυναμένων,
 τί δὲ παρ' ἄλλων εὐρεθὲν αὔξειν οὐκ ἐπεχειρεῖ;
 4330 νόμφην τὴν χρυσοκόσμητον καὶ τρυφερομένην,

4309 ἐπέσαινον M 4311 μαιφονοῦντα A 4314 γοῦν AR
 4316 δυσμάχον AM 4318 μυσσαρὸς κοπρῶνμος A 4323 οἱ
 νόμοι? 4328 θλίβειν R 4330 καὶ] τὴν R

esset, spes non mediocres eius aetatis homines concipiebant, futurum ut imperii successor aequum se subditis praerberet, animi moderatioris esset, a caedibus abstineret. verum natura in morem Euripi, ceu videtur, intra suos alveos reverti perlubenter solet. etenim leone sub terra consopito pardalis prositit multo iracundior, et radice mali succi sub terra condita longe acerbiorem fructum ferens ramus enatus est, nimirum Constantinus ille, cui foedum et abominabile cognomen a stercore datum fuit, quem non inconvenienter prognatam ex aspide viperam, ex elleboro cicutam, ex scorpio draconem, ex Nabuchodonosore Baltasarum quis appellaverit.

Hic ergo detestabilis et sanguinarius lupus imperio potitus est, hic, inquam (o sol cunctorum inspector, o imperatores, o leges!) praestigiator, veneficus, animalium mactationibus et exsecrabilibus illis sacris extispicinae deditus, in coeno plane degens porcus stercore vescens. quidnam illud ventris ac gulae mancipium non excogitabat ad divexandos homines? quid ab aliis inventum augere non conabatur? nympham illam

ἦν περ ἠρμόσατο Χριστὸς ὁ καθαρὸς νυμφίος,
αἶφνης ἄρπάσας ἀπ' αὐτῶν φεῦ τῶν παστοπηγίων
χίρην ῥύσσην ἀπέδειξε καὶ μελανειμονοῦσαν.

τὴν ἄμπειλον τὴν βρούουσαν βετρώων καλλιράγων
4335 κύπρος ποδὲν ἀπὸ δρυμοῦ πηδήσας χαυλιόδους
αὐτόρριζον ἐξώρυσεν, ἐλήστευσε τὸ κάλλος,
ἐξέκοψεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς ἱερὰς μορφώσεις,
ἀντενεχάραξε δ' αὐτοῖς χρώμιοι καὶ ψηφίσαι
τὰ φίλα κυνηγέσια καὶ τὰς ἱππηλασίους.

D 4340 οὐ ταῦτα δὲ τετόλμητο μόνῃ τῷ καταράτῳ,
ἀλλὰ καὶ τοὺς μονάζοντας ὡς κύνων ἀνιχνεύων
ὡς ἄρτας φεῦ κατέθυσεν ἐθελουσαγαυμένους.
ἐξικνεοῦντο τοιγαροῦν οἴκοι μελανδυτούντων,
σεμνείων ἦν κατασκαφή καθάπερ λησστηρίων.

4345 ἕστατοχώρηγγο φρουραὶ τοῖς ἐγκαθειργνημένοις,
καὶ πάντοθεν ἤλαύντο τὸ μέλαν ὥσπερ μύσος.

Τοιαῦτα τοίνυν καθορῶν Ἀρτάβασδος ἐκείνος,
ὄν φθάσας προεγνώρισεν ὁ δρόμος ὁ τοῦ λόγου
εἰς γάμον ἄρμοσάμενον τοῦ Λέοντος τὴν παιῖδα,

4350 καὶ τὴν ἀγριοβάρβαρον μισήσας τυραννίδα,
συνάπτει πόλεμον αὐτῷ, δείκνυσι φρυγαδίαν,
P 89 καὶ κράτῳ ἀναδείκνυται Ῥωμαίων γῆς ἀθάναξ.
καὶ πάλιν ἀπιστρέπτουσιν ἀκτίνας εὐσεβείας

4334 γέμονσαν AM 4336 ἐξώρυσεν] ἐξέκοψεν A 4337 ἐξώρ-
γεν A 4338 ἀντενεχάραξε A 4340 τετόλμηται M 4341 καὶ]
γάρ M 4342 κατέθυσεν R 4343 μελανδυτούντες A
4344 καταστροφή R 4346 μῖσος R 4350 μυσίας A,
αἰτήσας M

exornatam auro et delicatam, quam sibi Christus, sponsus ille purus et castus, despondit, ab ipsis (heu) thalamis abreptam viduavit, rugis deturpavit, vestibus nigris operuit. consimiliter vitem pulcherrimis uvis refertam ceu prosiiliens aper alicunde quapiam e silva radicitus effodit, eiusque venustatem deprædatus est. sacras e templis imagines excidit, earumque loco pingi sculpique curavit praeclaras scilicet venationes et equestres ludos, nec contentus hisce factioribus vir execrabilis, etiam canis in morem pervestigans solitariae vitae deditos, tanquam agnos minime repugnantes lugulabat. monasteria veluti conventioulæ iatronum evertebat: carceres ob inclusorum monachorum multitudinem prorsus arti erant; ubique niger vestitus ceu pisculum quoddam expellebatur.

Quae cum Artabasus ille, quem iam ante diximus uxorem duxisse Leonis filiam, aspiceret, tyrannidem immaniter barbaram perosus bellum Constantino facit, quo fuga sibi consulente Romanorum imperator renuntiat. tum vero pietatis radli de integro fulgere, venerabiles

- καὶ πάλιν πυριμάκμαροι χαρίτων σιλιβηδόνες,
 4355 καὶ πάλιν ἀνατέταλκε τῆς πίστεως ὁ λόγος.
 ἀνασθηλοῦνται τὰ σεντά, λάμπουσιν αἱ μορφάσεις
 αἱ τῶν μυρτύρων καὶ Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτὸν τεξάσης.
 Ἀλλὰ γὰρ ἐξηγήσατο καὶ πάλιν ὁ Βελλιαρ
 τὸν Ἰσραὴλ τὸν ἐκλεκτὸν ὡς σῖτον σινιάσαι
 4360 (οὕτω καὶ γὰρ, ὡς ἔοικεν, ἀρκοῦντως ἐκολάσθη),
 καὶ πάλιν ἐπεστράτευσεν τοὺς ἐδσεβεῖς ἐκθλίψων
 ὡς Ἰσραὴλ Χουσαρσαθεμ ὁ Σύρων σατραπύρχης.
 τί δὲ καὶ ποῖον τὸ συμβάν, ὁ λόγος ἱστορήσει. B
- Ὁδὸν στέγει τὴν ἀπόπτωσιν τὴν τῆς ἀρχῆς ὁ δράκων.
 4365 βαρυνθεὶς, παθαίνεται, κοινοῦται τοῖς στρατάρχοις,
 προσφέρεται κολυκικῶς, ἑλλίσιον ἐκθερμαίνει,
 εἰς ἱαντὸν ἐφέλκεται χωράρχης κλιματάρχης,
 καὶ δόνημιν κτησόμενος βυρίαν στρατηματίων
 μάχην συνάπτει καρτεράν, ἥτις τὸς ἀντιμάχους,
 4370 τροποῦται τὸν Ἀρτύβασον, νικᾷ, χιροῦται ζῶντα,
 καὶ τὴν ὀρμὴν καὶ τὴν ὀργὴν καὶ τοῦ θυμοῦ τὴν ἀκλήν
 τοῦ δυστυχοῦς καὶ τληπαθοῦς ἄκρατον καταχέει,
 καὶ τῶν ὀμμάτων σβέννυσι τὰς φερανογεῖς λαμπύδας.
 καὶ πάλιν ὁ μισόθεος φορεῖ τὴν ἄλουργίδα,
 4375 πάλιν ὁ θῆρ σκηπτροκρατεῖ, πάλιν Ῥωμαίων ἄρχει,
 καὶ γίνεται πικρότερος καὶ Ναβουχοδονόσορ.
 τί τοῦτο τὸ καλίντροπον, ἕστατε τροχὲ βίου; C

v. 4355 om R 4357 καὶ τῶν μ. τοῦ R 4359 ἀνιά-
 σαι A 4361 ἐκθλίψας M, κολάσων A 4366 ἐκθερμαίνων A
 4367 πρὸς M 4377 καλίντροπον A, καλίντροπον R κύβε A

imagines suam in locum reponi, virginis matris et Christi testium imagines splendorem pristinum recuperare.

Sed enim rursus Belial electum Israelis instar frumenti expetivit oribrare: nondum enim, seu credere par est, satis afflictionum et poenarum habebat, quapropter expeditionem novam instituit ad premedos homines religiosos, perinde ac Syrus ille satrapa Chusarsathemus olim Israelicos vexabat, quid autem occiderit, narratione sequenti declarabitur.

Aequo ferre animo amissionem imperii nequaquam ille draco poterat. quamobrem dolenter sortem suam copiarum ducibus exponit, adulatorie cum eis agit, spe promissorum inflammat, provinciarum praesides suas ad partes traducit, exercitu maximo coacto pugnam cum adversariis conserit, victoria potitur, Artabasdum vivum capit, iram in eum suam universam evomit, et oculis infelicem spoliat. rursus igitur infestus ille deo purpuram gestat, et ipso iam Nabuchodonosore fit truculentior. quoniam haec vicissitudo est, o instabilis vitae rota! rosa vix

- τὸ ῥόδον μόλις ἔξανθει, τάχιον δ' ὑπορρέει,
 ἢ κεντροσόρος ῥάμινος δὲ μέχρι πολλοῦ νεύζει.
- 4380 ὁ Τίτος μόνον ἔβλεψε τοῦ κράτους τὸν λειμῶνα,
 καὶ τάχιον ἀνήρπαστο μὴ μετασχῶν δπώρας·
 οὗτος δ' ὁ μυσαρῶννμος, τὸ σκύβυλον τοῦ γένους,
 ἐγένετο μακρόβιος, ὡ τύχης ἀνωμόλου!
 καὶ τὴν δπώραν τῆς ἀρχῆς ἐτρέγγησεν εἰς κόρον.
- 4385 οὗτος ὁ τρισεξάμιστος ἐξήγαγε τοῦ βίου
 τὸν Στέφανον τὸν ἱερόν, τῶν μοναστῶν τὸ στέγος·
 ἦν γὰρ στερεὸς ὑπέρμαχος τῶν ἱερῶν εἰκόνων,
 καὶ τὸ θηρίον τὸ δεινὸν εὐστόχως διαπελῶν
 καὶ βάλλων κατακάρδια βελέμοις τῶν ἐλίγγων.
- 4390 ὅσα τῆς καλλινίκου δὲ μάρτυρος Ἐδφημίας
 βοῶν ὁστέοις καὶ κυνῶν ὁ βέβηλος συμμιξίας
 γνάθοις πυρὸς παρέδωκε. ποῦ κερανοῦ τὸ βέλος;
 τριάκοντα δ' ἐν ἔτεσι πρὸς τέσσαρσι κρατήσας
 ταῖς Αἰδοῦ παρῆμπεται κολάσειν ἐνδίκως.
- 4395 Ἐπεὶ δ' ἐξέρρηξέ ποτε ψυχὴν τὴν μιμιφύον,
 Λέων ὁ παῖς τοῦ βδελυροῦ χειρίζεται τὰ σκῆπτρα.
 ἀλλὰ καὶ Λέων τάχιον γῆθεν μεταναστεύει,
 τῆς βουσιλείας ἔτεσι μόνοις πέντε κατάρξας,
 Εἰρήνην τὴν ὁμόλογον καὶ τὸν ἐκ ταύτης παῖδα
- 4400 τὸν Κωνσταντῖνον κράτορας λιπῶν ἐννομιωτάτους.

4378 τάχιον ἀπορρέει M 4379 ὁ M ῥάβδος R 4383 αὐτὸ AR
 v. 4385—6 om R 4397 μεταναστεύσας M v. 4398 om R
 4399 ὁμόλογα A

florem nacta celeriter marcescit: at spinosa rhamnus longum ad tempore intervallum viget. Titus imperii campum inspexit modo, et aequo citius abreptus particeps autumnii fructuumque fieri non potuit: at impurissimus iste, humani generis excrementum, longaevam nactus est vitam (o fortunam inaequalem), imperiique fructum ad satietatem usque decerpit. interfecit etiam scelestissimus homo sanctum illum virum Stephanum, monachorum decus, quod sacrarum imaginum propugnator constans esset, ac saevam belluam feliciter configeret; eiusque viscera sagittis argumentorum vulneraret. denique telum fulminis ossa victricis illius testis Euphemiae, boum ossibus canumque permista, concremavit. In hunc modum annis ubi triginta quattuor regnasset, ad Orci supplicia iusto iudicio detrusus est.

Cum tandem inquinatam caedibus animam exspirasset, Leo filius eius impurus sceptrum consequitur: sed tamen et ipse terras cito relinquit, post annum imperii quintum, Irene coniuge Constantinoque filio, quem ex ea susceperat, successoribus in imperio longe optimis designa-

- οὔτοι καὶ γὰρ ἀθροίσαντες ἄνδρας θεοφορήτους
 τὴν ἄκανθαν αὐτόρριζον τῆς εἰκονομυχίας
 ἀνέσπασαν τὴν κνίσασαν τὰς εὐσεβεῖς καρδίας,
 καὶ ταῖς ἀρούραις τῶν ψυχῶν ταῖς ἔλομινησάσαις
 4405 τὸν σπόρον κατεβύλλοντο τὸν τῆς ὀρθοδοξίας.
 ἄμφω μὲν οὖν ἐφ' ἱκανὸν παῖς τε καὶ μήτηρ ἤρχον,
 καὶ μήτηρ ἦν, τὸ τοῦ Δαβὶδ, ἐπὶ παιδί τρυφῶσα.
 ἐπεὶ δ' ὁ παῖς ὁ βασιλεὺς λοιπὸν ἠλικιοῦτο
 καὶ μεῖραξ ἦν καλλιφύης, κροτάφους ἰουλίζων
 4410 (καὶ γὰρ παιδίσκος ἄπαλδος λήλειπτο τῷ τεκνίῳ),
 παρειασφ.θαρέντων εἰς αὐτὸν τῶν ποιηροκολάκων
 καὶ δαπανώντων τὴν αὐτοῦ καρδίαν κολακαίαις
 ὡς δένδρα τὰ γλυκίχυμα σκώληκες ξυλογάγοι,
 ὑπερφρονεῖ μεγαλανχεῖ κατὰ τῆς βασιλίδος,
 4415 αὐτός τε μόνος ἐπαρκεῖν τοῖς πράγμασι νομίσας
 τῶν ἀνακτόρων ἔκπτωτον ποιεῖται τὴν μητέρα
 καὶ σὺν αὐτῇ τὴν κοσμικὴν εἰρήνην κουροτρόφον.
 ἐντεῦθεν ἐκκυλιέται πρὸς ἀθεσμοπραγίας,
 καὶ κείρει μὲν τὴν σύνοικον τὴν σωφρονηκωτάτην,
 4420 ἄλλης δὲ μιῆς γυναικὸς τοῖς λέκτροις ἐπεισάγει.
 καὶ γὰρ ῥανίς ἐνδελεχῆς πέτρων σκληρὰν κοιλαίνει,
 καὶ κάμπαι τὰς δενδρίτιδας φυλλάδας ἀναλοῦσι,
 καὶ κόλακες ἐσθίουσιν ἀνθρώπους μικροσπλάγγχρους.

4405 τῆς εἰκονομανίας M
 4411 ποιηροκαρδίων R

4407 ἐπὶ παιδί τὸ τοῦ Δαβὶδ R

tis. nam hi religiosorum et gubernatorum divinitus hominum coactu
 coacto spinas oppugnationis imaginum, quae pias mentes iamdudum
 punxerant, radicitus evulserunt, et in arvis animorum luxuriantibus re-
 ctiae veritatis doctrinae semina conseverunt. administrabant autem con-
 iunctis operis imperium tam mater quam filius satis longo tempore, cum
 quidem mater, uti Davides loquitur, ex filio voluptatem caperet. sed
 ubi filius imperator adolevisset iamque lanugo malas eius vestire coe-
 pissent, amisso prima in pueritia patre, sceleratis quibusdam assentato-
 ribus in eius amicitiam se insinuantibus et adulando cor adolescentis
 exedentibus, quemadmodum tineae dulcis arbores succi corrodere solent,
 non solum matrem imperatricem iactabundus prae se contemnebat, ve-
 rum etiam rerum se gubernationi iam idoneum satis arbitratus, ex regia
 matrem Irenen (hoc est pacem) una cum pace mundi totius eiiciebat.
 deinde ad nefanda quaedam facinora exorbitat. coniungi modestissimae
 pudicissimaeque capillos radit, et a priori matrimonio secundas ad nu-
 ptias transit. nimirum gutta continuo stillans durum etiam saxum exca-
 vat; et arborum folia eruciae absumunt; et assentatores ad extremam

- ἀλλ' ἔφησεν ὅψε ποτε τῆς ἄκρας φιλοντίας,
4425 συνῆκεν ὡς συνεληπται μέσος κακοῖς ἐσχάτοις,
C καὶ πάλιν τὴν βασιλισσαν ἐκλιπυρεῖ μητέρα
 ἰθύνειν τὸ καλλίπρωρον τῆς βασιλείας σκύφος.
 κίμπτεται λόγοις τοῦ παιδὸς ἢ βασιλῆς Εἰρήνη,
 καὶ πάλιν ἦν σὸν τῷ παιδί, καὶ σὸν αὐτῷ διεῖπε
4430 τὸ κράτος καὶ τὰ πράγματα καὶ τὴν Ῥωμαίων τήγην·
 ἦν γὰρ καὶ φύσει φίλαρχος καὶ τοῦ κρατεῖν διηρώσω.
 ἀλλ' ὁ λαλήσας ψίδυρα ταῖς ἀκοαῖς τῆς Εὐας,
 καὶ τῆς κακίας τὸν ἰὸν εἰς τὴν ψυχὴν ἐμέσους,
 καὶ πείσας ἀπογεύσασθαι ζύλον τοῦ καλλικάρπου,
4435 καὶ θάνατον ἐπενεγκῶν ἀντι ζωῆς ἀλείτου,
 καὶ τὸ τεργνὸν μεταβαλὼν εἰς ἄκρατον νικρίαν
 καὶ τὸ γλυκάζον εἰς χολήν, τὸ θέλγον εἰς δόνην,
 κἀντεῦθεν τὴν τριτάλαιναν εἰς πέλαγος ποτῶσους
D καὶ πειρασμῶν εἰς θάλασσαν καὶ συμφορῶν εἰς κῆμα,
4440 οὗτος καὶ τότε ἐπίβουλος καὶ σύμβουλος Εἰρήνη
 τῇ βασιλίδι γεγονώς, καὶ θέλξας τὴν καρδίαν
 τῆς μοναρχίας ἔρωτι καὶ μονοκρατορίας,
 πείθει κατὰ τοῦ μείρακος τούτου τοῦ βασιλέως
 βουλὴν βουλεύσασθαι σκαιάν, φεῦ, ἀπαιθροποτάτην,
4445 ἦν οὐδὲ τιγροπάρδαλις, οὐ λέων βρυχητίας,
 οὐκ ἄρκτος ἀγριόθυμος, οὐ δράκων ὠμοφάγος.
 δρωῖσα γάρ τοι τὸν νῖον ἀσέμνωσ τε βιοῦντα
 καὶ πῦσι προσφερόμενον κατὰ τὸ βουλευτέον,

4425 μέσις MR

4441 γέγονε M

4445 καὶ R

homines pusillis praeditos animis exedunt. vicissim tamen ex hoc amore sui nimio respicit, extremis se malis inclusum teneri deprehendit, matrem imperatricem exorat ut ad gubernationem se rursus actingat. Irene filii verbis flectitur, ad eum revertitur, oneris in gubernatione partem in se transfert, quod etiam a natura sic comparata foret ut imperium affectaret ac mirifice dominari cuperet. verum is qui sustros in aures Evae ingessit, mali venenum in eius animum evomuit, ut ligni pulcherrimi fructum gustaret persuasit, mortem pro aeterna vita substituit, voluptatem cum amarioris mero commutavit, cum bile dulcedinem, cum dolore delectationem, quique deinceps Evam illam miserissimam in mare tentationum calamitatumque demersit, is igitur etiam hoc tempore non tam consiliarius quam insidiator Irenae factus, ubi cor eius demulsisset amore dominatus, quo sola frueretur, denique persuadet ut adversus imperatorem adolescentem crudele consilium et heu longe immanissimum iniret, quod ne tigropardalis quidem, nec rugiens leo, nec iracundus ursus, nec crudiverus drace speret. cum enim filium quodam modo

- αὐτὴν δὲ διαπράττεσθαι μηδὲν τι δυναμένην,
 4450 Πάτροκλον δὴθεν πρόφασιν εὐλογον εὐραμέτη,
 ὡς οὐ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἀλλὰ καὶ παρανόμῳ
 τὰς κόρας ἀπησβόλωσεν αὐτοῦ τῶν πατρὸς ἀδελφῶν,
 κοινοῦται φεῦ τοῖς ἀμφ' αὐτὴν τὴν θηριώδη γνώμην,
 εὐρίσκει πάντας εὐπειθεῖς, ἀνήκοον οὐδένα·
 4455 καὶ τί γὰρ ἂν οὐκ ἔδρασαν οἱ θαλαμηπολοῦντες
 εὐνοῦχοι ῥηπαρόψυχοι, πάντων κακῶν ἐργάται;
 τυρεῦε τὴν ἐπιβουλὴν φεῦ κατὰ τοῦ φιλάτου,
 τοὺς τρόπους ὑποτίθεται. τί δὴ τὸ μετὰ ταῦτα;
 ἔπνωτε μὲν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἔπνον σκοτοδότην,
 4460 ἔπνον μεθ' ὃν οὐκ ἔμελλε κάλλος ἡλίου βλέπειν·
 οἱ δ' εἰσπηδῶσι κόρακες ὡσπερ ὀφθαλμορῶνται,
 καὶ τῶν ὀμμύτων φεῦ αὐτοῦ τὸ σέλας ἀμαρροῦσι.
 καὶ γλῆναι μὲν κατέρρεον ἐκ τῶν αὐτοῦ βλεφάρων,
 καὶ σταλαγμὸς αἱματηρὸς ἐμόλυνε τοὺς πέπλους,
 4465 καὶ χάλαζα κατέβαιεν ἐκ φόνου σφαιρομένη·
 αὐτὸς δ' ὁ τληπιθέστατος ἔκειτο σφακελλίζων,
 θέαμα φεῦ ἄλεινόν, πείθον πενθεῖν καὶ λίθους,
 ἐκεῖ τὰς ὄψεις ἐκκοπεῖς, ἐκεῖ σθεσθεῖς τὰς κόρας,
 ὅπου τὸ πρῶτον ἔβλεψεν ἡλίου τὰς λαμπάδας·
 4470 Πορφύραν ὀνομάζουσιν ἐκείνον τὸν οἰκίσκον.
 τίς τηλικαύτην ἤκουσε βαρύνθμον μανίαν,

4450 ὁ φασιν A

4471 ἔβλεψε A

vitam indecoram agere proque animi sui arbitrato cuncta gerere videret, ipsa parum admodum efficere valente, reperta scilicet opportuna, ceu dici solet, occasione, quae speciem aliquam aequitatis et rationis haberet, quasi praeter ius atque fas imperator suis patris oculos eruisset, cum suis immane consilium communicat, et quidem omnes obtemperandi cupidos reperit, adversantem neminem. quid enim cubiculorum custodes eunuchi, foedis animis praediti, cunctorum malorum perpetratores, non facerent? igitur insidias filio carissimo per speciem, quasi male se gereret, struit; quem conatum huiusmodi quaedam consecuta sunt. forte somnum capiebat imperator, peracerbum ipsi profecto, post quem non iam solis pulchritudinem amplius visurus esset. tum illi corvorum in morem, oculos eruentium, imperatoris in conclave irrumpunt, et lumen oculorum eius (proh foedum facinus!) extinguunt. mox pupillae oculorum delabi, stillae sanguineae peplos inquinare, cruor in morem grandinis conglobari, imperator ipse calamitosissimus ad terram proiectus animo deficere, spectaculum (heu) miserabile, quod ipsis lapidibus dolorem excuteret. et quidem eo ipso in loco visum oculis effensis amisit, quo in loco primum omnium radios solis aspexerat. solent autem domum illam nuncupare Porphyram, hoc est purpuram. quis unquam tantum furorem fando audivit, quem mater in filium evomuerit?

- μητρος μανίαν εις υίον; ἢ πάθος φιλαρχίας!
- C** οὐ πάρδαλις ἐκμυίνεται κατὰ τῶν σκύμνων οὕτως·
οὐχ οὕτως ἀγριαίνεται κατὰ τῶν σκυλακίων
- 4475** οὐ τίγρις, οὐδὲ κάρχαρος οὐδὲ λυσοσώδης κύνων.
Μήδειαν μόνην λέγουσιν τέκνοις ἐπιβολεῦσαι,
καὶ ταύτην ἀπὸ Σκυθικῆς ἀγριογνωμοσύνης.
μόνον ἀκούω τὸν ἰχθὺν τὸν πελαγίτην θύννον
πεινάσαντα καταρροφεῖν τὸν γόνον τὸν οἰκεῖον,
- 4480** ἄλλο δ' οὐδὲν οὐκ ἔνυγρον, ἄλλ' οὐδὲ χερσοπόρον·
αἱ γὰρ Ἑλλείθνυαι δειναὶ μητέρας δυσωποῦσι.
ἔσβη τὰ σελαγίσματα τότε τὰ τοῦ φωσφόρον,
φῶς οὐκ ἐδίδου λαμπραγῆς παντοφανῆς ὁ λόγος,
ἐπέμυε τὸ βλέφαρον ἢ φωτοφόρος κόρη,
- D 4485** ζόφος δ' ἐφήπλωτο βαθὺς ἐπὶ συχναῖς ἡμέραις·
καὶ τὰ στοιχεῖα γὰρ αὐτὰ τὴν συμφορὰν ἐπένθον.
αἷ πάθος ἐλεούμενον οἰκτρῶς καὶ τοῖς ἀπύχοις!
οὕτω δὲ τοῦτο δράσασα τὸ πάντολμον ἐκείνη
ἀρχηγετῆ καὶ μοναρχεῖ (τοῦτο καὶ γὰρ ἐπόθει)
- 4490** καὶ μόνη περιζώννεται τὴν αὐτοκρατορίαν.
Τότε καὶ Ῥώμη τῇ λαμπρῇ, τῇ γηραλέῃ Ῥώμῃ,
λόγου καὶ μνήμης ἄξιον προῦμά τι συνηρέχθη.
ἦν ἁγιστεύων ἐν αὐτῇ τὰς ἱερὰς θυσίας
τῶν ἄλλων τε πρωτεύρχος ἱεροπέλων Λέων·
- 4495** πάπας κατονομάζεται τῇ τῶν Ῥωμαίων γλώσση.

4472 πάθος AR **4480** οὐκ] οὐδ' AM **4484** ἀπέμυε R
φωτοφόρος A **4487** οἰκτρὸν AR versibus **4491** — **4527** usus
est P. Pithocus Annal. et hist. Franc. scriptor. coetan. p. 290—1
ed. Francofurt. **4495** γλώττη R

hei dominandi libidinem! non sic pardalis suos adversus catulos furit, non ita saevit in sobolem tigris, non aper, non canis furiosus. solam Medeam suis liberis insidiatam perhibent, et quidem ex immanitate Scythica. solum thynnium audio, piscem marinum, si esuriat, sobolem propriam deglutire; nec ullum aliud animal esse, vel aquatile vel terrestre, quod eiusmodi quiddam perpetret. quippe parturigines ipsae ad efficiendam in matribus reverentiam erga sobolem efficacitatem singularem habent. tunc et solis splendor extinctus est et luna defecit, et compluribus diebus iugens caligo fuit; nimirum ipsa elementa Constantini calamitatem deplorabant. heu facinus inanimum etiam rebus miserabile! tam atrocis flagitio designato sola deinceps Irena regnat: quod unum sane quaesiverat, sola sibi usurpat imperium.

Id temporis etiam illustrissimae Romae veteri quiddam accidit, dignum quod literarum monumentis memoriae prodatur. erat in ea sacrorum antistes Leo, reliquorum sacerdotum primus, quem Romana lingua

- τούτω πικρῶς βασκῆναντες ἄνδρες τινὲς ἐκ Ῥώμης
οἱ προσγενεῖς Ἀδριανῶ τῷ πρὸ βραχέος πάπῃ,
καὶ στάσεως κλυδώνιον κυμάναντες βαρῦθρον,
τοῦ θρόνου καὶ τῆς πόλεως ἐλαύνουσι φηγάδα.
- 4500 ὁ δὲ σημάνας ἐν γραφῇ ταῦτα τῇ βυσιλίδι
ἐπικουρίας τε τυχεῖν ἐκ ταύτης ἰκετεύσας,
ὡς ἔγνω πάντα μάταια τεχνώμενος καὶ πράττων
καὶ γράφειν τὸ λεγόμενον ἐπιχειρῶν εἰς ὕδωρ,
καὶ πανταχόθεν ἀπογνοὺς προσφεύγει τῷ Καρούλῳ
- 4505 (ἦν δὲ τῶν Φράγγων φύλαρχος ὁ Κάρουλος ἐκεῖνος·
ῥῆγας τοὺς σφῶν κατάρχοντας οἶδασι Φράγγοι λέγειν)
καὶ δεῖται τούτου τῆς χειρὸς ὡς μεγαλοδυνάμου,
ὡς ἐπαρκέσειεν αὐτῷ κατὰ τῶν ἀδικούντων.
δέχεται τοῦτον Κάρουλος (ἦν γὰρ παπποπατρόθεν
- 4510 ὑπὸ Χριστοῦ καλούμενος καὶ σέβων Χριστοῦ νόμους),
αἰδεῖται λιταζόμενον τὸν ἱεροθνητοῦντα,
δίδωσι τούτῳ σύμμαχον μεγασθενῆ παλάμην,
καὶ πάλιν ἐγκαθίστησι τῇ πόλει καὶ τῷ θρόνῳ.
ἐντεῦθεν ἀμειβόμενος τὸν Κάρουλον ὁ Λέων
- 4515 ἀναγορεύει κράτορα τῆς παλαιτέρου Ῥώμης,
καὶ στέφος περιτίθησιν ὡς οἱ Ῥωμαίων νόμοι.
οὐ μὴν ἀλλὰ χρησάμενος καὶ νόμοις Ἰουδαίων
ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἐλαίῳ τοῦτον χρεῖ,
οὐκ οἶδα τίσι λογισμοῖς ἢ ποταῖς ἐπιπολαῖς.
- 4520 οὕτως ὁ πρῶην σόνδεσμος τῶν πόλεων ἐρρόγη·

4507 αἶς] τῆς A 4509 τοῦτο A 4510 ἀπὸ AR 4520 πρῶ-
τος R

papam vocant. huic cum acerbè Romani quidam, propinqui Adriani eius qui non ita pridem papa fuerat, inviderent, seditione concitata non throno tantum hominem deiciunt, sed etiam ab urbe pulsum cogunt solum vertere. tum ille re tota mox Cpoli nuntiata opem sibi ferri postulat. ubi frustra se omnia moliri et agere animadvertit, et in aqua, ceu pro- verbio dicitur, literas exarare, re ab omni parte desperata ad Carulum confugit. erat is Francorum nationis princeps, quem lingua sua Franci regem nuncupare consueverunt. huius manum potentissimam implorat, ut auxilium sibi ferret adversus eos qui laeserant. Carulus Leonem benigne accipit, ut qui ab avis et atavis usque Christianus esset Christianque leges coleret: sacerdotem supplicem reveretur, auxiliarem ei manum por- rigit, solio pariter et urbi restituit. tum vero vicem Carulo referens Leo Romae veteris eum imperatorem renuntiat, neque tantum corona caput eius more Romano cingit, verum etiam legibus Iudaeorum usus a capite ad pedes oleo totum perungit. quod sane posterius quibus ex causis ac rationibus factum fuerit, equidem scire nequeo. sic pristinum

Const. Manasses.

13

οὕτω μητρὸς καὶ θυγατρὸς μέσον ἐπέπη σπάθη,
 διχάζουσα καὶ τέμνουσα μετὰ θυμοῦ ῥομφαίας
 νεῦνιν τὴν εὐπρόσωπον, τὴν νεωτέραν Ῥώμην,
 ἐκ τῆς ἠυσοῆς καὶ παλαιῆς καὶ τριπεπέλου Ῥώμης.

4525 Καὶ ταῦτα μὲν τετύχηκε τοιοῦτοτρόπου τέλους·

ἢ βασιλῆς Εἰρήνη δὲ πολλὰ προθυμομένη
 μαρίαν τὴν τριβύρβυρον ἐκείνην ἀφανίσαι
 καὶ μύσος ὅπερ δέδρακεν εἰς τὸν νῖδον ἐκπλῦναι,
 χρημάτων ὅλους θησαυροὺς ἐκένωσε τῇ πόλει,

4530 καὶ τὸν χειμῶνα τῶν χειρῶν ἔτρεψεν εἰς εὐδίαν,
 ἔαρ χροσοῦν ἐκχέουσα τῆς μεγαλοδουρίας.

D πλὴν ἄλλ' ὃ βλέπων τὰ κρυπτὰ καὶ συνιείς εἰς πάντα,
 ὃ παντεπόπιτος ὀφθαλμός, ὃ τὰς καρδίας κρίνων
 προσέσχεν, εἶδεν, ἔβλεψεν, ἐξήλωσεν, ἠχθέρσθη,

4535 καὶ πρὸς βραχὺ τῆς ἡδονῆς τοῦ κράτους γενουμένη
 ἀψινθιάζοντα πικρὸν ἐκέρασε κρατῆρα,
 καὶ τὸν τρυγίαν τῆς ὀργῆς τῇ πυρανομησάσῃ.

ἐπαναστάντος γὰρ αὐτῇ τινὸς τῶν τῆς συγκλήτου,
 τῶν περιλάμπρων καὶ γνωστῶν, τοῦτομι Νικηφόρου,

4540 ἐκβάλλεται τοῦ τῆς ἀρχῆς ἀγλαοδένδρου κήπου,
 ἀντὶ τρσφῆς καρπίζεται δακνοκαρδίους πόνοους,
 πόνοους οὐ πόνοους τοκετοῦ, τῶν συμφορῶν δὲ κέντρα,
 ἄλμην τε πίνει θλίψεως ὡς πένησσα χερνήτης.

4530 ἄδειαν A

illud harum urbium vinculum ruptum fuit, sic matrem a filia gladius di-
 visit ac rescuit, Romam dico recentiorem, formosam illam iuvenculam,
 ab altera rugosa planeque vetusta.

Ceterum imperatrix Irena, cum magno studio furorem illum barba-
 rissimum et ingens piaculum, quod in filium commiserat, eluere delere-
 que cuperet, totos pecuniarum thesauros in urbis usum exhauriebat, et
 vexantem obaeratos tempestatem in serenitatem commutabat, munificen-
 tia sua quoddam velut aureum ver effundens. verum oculus ille qui oc-
 culta perspicit, omnia intelligit, corda iudicat, ad Irenam se convertit,
 eam adspexit, fervore quodam accensus est, graviter molesteque facinus
 eius tulit; cumque perexiguam ad tempus imperii voluptatem illa degustas-
 set, amarum flagitio pollutae craterem, suae videlicet irae faeces miscuit.
 quippe concitata seditione per quendam ordinis senatorii virum illustrem
 et clarum, cui nomen Nicephorus, imperio deiecta est, pro voluptate mō-
 lestias cor exedentes consecuta, molestias inquam non tam appellandas
 molestias quam calamitatum filii stimulos. quare deinceps mare afflictio-
 num hauriebat, inquam paupercula mulier et nendo victum quaerens:
 eiusmodi efficere vitae mortalis inconstantia consuevit, et hoc modo deus

- τοιαῦτα τὸ παλίνστροφον ἐργάζεται τοῦ βίου ἰ
 4545 οὕτως ἀνταποδίδωσι θεὸς τοῖς ἀδικοῦσι. P 93
 μόνη μὲν οὖν τετύχηκεν ἐπὶ μικρὸν τοῦ κράτους,
 σὺν Κωνσταντίνῳ δὲ νιῶ χρόνοις ἑπτὰ πρὸς δέκα.
 Τοῦ κράτους τοίνυν ὁ τροχὸς ἐξ ἄλλων εἰς ἑτέρους
 κυλινδρῆθεις καὶ συστραφεῖς ἐν δρόμοις ἀνωμάλοις
 4550 φθάνει ποτὲ μετέωρον ἄρας καὶ Νικηφόρον,
 ἄνθρωπον φονικώτατον, δύστροπον, κακοήθη,
 δοῦλον χρυσοῦ χρυσομανῆ, κίμβικα σμικρολόγον,
 ἀντικρυς Μίδα ὃν ποτὲ κατάρξαντα Φρυγίας,
 ὃς τὰς ἀρχὰς τῶν πόλεων ὠνόμαζε ἐποιεῖτο,
 4555 οὐκ ἀριστινὴν τὰς τιμὰς ἀλλὰ πλουτινὴν νέμων.
 εἶχε χρυσὸν ἐν χεῖλεσι, βούν ἐπὶ γλώττης εἶχε,
 χρυσὸν ἐπιτραπέζιον, χρυσὸν ὠνειροπόλει. B
 καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις σκυθρωπὸς καὶ κατηφὴς ἐφέκει,
 ἂν δὲ χρυσοῦ τις ἔφερεν ὅλην ἐπικολπίαν,
 4560 τότε δὴ τότε προσηγὲς τὸ βλέφαρον ἐδείκνυ,
 καὶ σκυθρωπότητος ἀχλὺς οὐκ ἦν ἐν τοῖς προσώποις.
 ἐντεῦθεν πάσας μηχανὰς ὑπώρτυτε καὶ τρόπους,
 καὶ πάντας ὑπεβύθρευεν εὐρεσιμάκους δόλους,
 ὡς εἴ που πυρευρίσκοιτο χρυσίον κενωθεῖη
 4565 καὶ πρὸς αὐτὸν μετενεχθῆ. τῆς φιλοχρηματίας!
 οὗτος ἐπέθηκε βαρὺ τοῖς Βυζαντινοῖς ἄχθος,

v. 4544 om M vv. 4546—47 om R μακρὸν M 4549 κυ-
 λινδρῆθεις R 4552 κυμβικοσμικρολόγον M 4557 χρυσοῦ
 ἐπιτραπέζιος A 4561 τῷ προσώπῳ R 4563 ὑπεβύθρευεν M
 4564 παρευρίσκεται R, παρευρίσκετο M 4565 τὸν φιλοχρημα-
 τίαν M 4566 οὕτως A

iniuriarum auctoribus mercedem tribuit. contigit autem ipsi longo tem-
 pore, tam soli quam cum filio Constantino, imperio frui, nimirum ad 17
 annos.

Igitur imperii rota cum ab aliis ad alios volutata conversaque foret
 inaequalibus sane cursibus, nunc tandem Nicephorum in sublime sustulit,
 hominem sanguinarium, moribus perversis, improbum, auri mancipium
 sordidum, Midæ Phrygum quondam regi per omnia similem. magistratus
 urbium venales habebat, neque dignitates ex virtutis sed opum respectu
 conferebat. aurum habebat in labris, bovem in lingua gerebat; de auro
 loquebatur in mensa, per quietem aurum somniabat. et erat erga cete-
 ros quidem severo tristisque vultu: verum si quis auri pondus sinu fer-
 ret, eum blande intuebatur, nec ullum tristitiæ vestigium in vultu restare
 patiebatur. hinc fiebat ut quidvis auri conquirendi causa moliretur, eo-
 que nomine fraudes astutissimas universis clanculum strueret. Byzantiis

- οὐ κοῦφον οὐδ' ἐδάγκαλον, οὐδ' ἐλαφρὸν βασιτάσαι,
ἀνανεώσεως τειχῶν χάριν τῶν γηρασάντων,
C ὃ λέγουσι δικέφατον οἱ τοῦτου τελωνάρχαι.
- 4570 σφίγγων δὲ πάντα ταῖς κλεισί, καὶ θύραζε μὴ φέρον
οὐκ ἄργυρον οὐδὲ χρυσόν, οὐκ εὐνοφάντους πέπλους,
καὶ τοῦτο τὸ λεγόμενον ἐν μύθοις Ἀισωπειοῖς,
πλεῖστα μὲν ἔχνια δεικνὸς χρημάτων εἰσιόντων,
ἔξερχομένων δ' οὐδαμῶς οὐδ' ἀποκενουμένων,
- 4575 ἰστέρησε καὶ τὸν στρατὸν τῶν ἐποφειλομένων.
ἐντεῦθε θροῦς δυσκέλαδος καὶ στάσις ἄλεθρα
καὶ λαλαγὴ κακόχαρτος καὶ δυσσημοῦσαι γλώσσαί.
καὶ συνδραμόντες εἰς ταῦτ' ἐμετὰ κραυγῆς ἀσήμεον
αὐτάνακτα Βαρδάνιον τὸν τότε στραταρχοῦντα
- 4580 γενέσθαι καθεμέτεον, προσφέροντες καὶ βίαν.
ὃ δ' οὐ γνώσκον τὴν ῥοπήν τῆς ταλαντοῦχου τύχης,
καὶ τὴν ἀμφίροπον αὐτῆς θέλησιν ἐποιρέσας,
D ἀνθρώπων θεῖω προσφοιτῆ καὶ θεοφορομένω
καὶ ταῖς τοῦ πνεύματος ἀγαίς πλουσίαις πυρσομένω,
- 4585 ἐκφαίνει τὸ κρυπτόμενον, ἅπαντα καταλέγει,
τὴν στάσιν καὶ τὸν τάραχον καὶ τοῦ λαοῦ τὴν βίαν.
ἀκούει ταῦθ' ὃ πολὺς τὰς φρένας καὶ τὰς τρίχας,
ὃ κύκνος ὃ τοῦ πνεύματος, ὃ κελαδῶν τὰ θεῖα.
ἀπαγορεύει, νοθετεῖ μηδὲν νεωτερίζειν,
- 4590 *μὴ καὶ τὰς κόρας κεντηθῆς* φησὶ "τὰς τῶν ὀμμάτων,
καὶ πάντα προσαποβαλεῖς, πάντα προσαπολέσεις."

4575 ἰστέρησε M 4577 δυσσημοῦσαι γλώσσα M 4579 στρα-
τηρχοῦντα M 4581 εὐ? 4584 καὶ] ἐν M

onus gravissimum imposuit, veterum murorum reficiendorum causa, quod tributorum exactores diceratum vocant. cumque clavibus occluderet omnia, nec foras quidquam prodire sineret vel argenti vel auri, texturam vestium, et plurima quidem, vult est in Aesopicis fabulis, vestigia pecuniarum introeuntium apparerent, exeuntium vero et expensarum nulla, milites etiam debitibus stipendiis spoliabat; quo facto murmur infamatum, noxia seditio, voces insolentes, linguae maledicae passim excitabantur. adeoque concursu facto cum clamore inarticulato Bardanium milites, qui copiarum id temporis dux erat, ut imperium ab se oblatum acciperet, non tantum precibus sed etiam vi adhibita cogebant. at ille non agnoscens initium hoc adversissimae fortunae, et tamen voluntatem eius instabilem reveritus, divinum quemdam ad hominem sese confert, arcanum sui cordis aperit, indicat omnia, seditionem, tumultum militarem, vim populi, quam sibi adhibeat. audit haec canis ille tam capillis quam animo cygnus spiritualis, divina carmina concinens: ne militibus obtemperet edicit, a rebus ut nevis absteineat hortatur, ne forte iacturam oculorum fa-

- βλέπει βαροδυμήσαντα Βαρδάνιον ὁ γέρων,
βλέπει τοὺς ἔλκοντας αὐτοῦ τὸν ἵππον τῷ ἄντηρι,
καὶ μετακαλεσόμενος αὐθις τὸν στρατηγέτην
- 4595 “σὺ μὲν, λαμπρότατέ” φησι, “τρισημέριστε στρατάρχα,
οὐκ ἐπιτεύξῃ τῆς ἀρχῆς, εἰ καὶ μυρία κάμῃς”
τῶν ταπτομένων δέ τινες ὑπὸ τὴν σὴν παλάμην
τὴν ζώνην ἀναζώσονται τὴν τῆς ἡγεμονίας.
ὄρῃς τοὺς σοὺς ὑπασπιστάς ἐκείνους τοὺς τρεῖς ἄνδρας;
- 4600 Λέων Θωμᾶς καὶ Μιχαὴλ αἱ κλήσεις τοῖς ἀνδράσι.
τούτων ὁ Λέων τῶν ἀνδρῶν πρῶτος ἀρχηγετήσει,
καὶ μετ’ αὐτὸν τῷ Μιχαὴλ τὸ κράτος προσφοιτήσει.
ὁ δὲ Θωμᾶς ὁ τρίτατος σφιδάσει μὲν ἐκθύμως
καὶ βασιλείας ὄνομα πρὸς ἑαυτὸν ἐλάσει,
- 4605 πλὴν οὐκ εἰς τέλος ἐνεγκεῖν τὸ θελητὸν ἰσχύσει,
τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τὰς ἀγῶνς ἀπεσβεσμένης ἔξει.”
- Καὶ ταῦτα μὲν ἀπέβησαν ἐν χρόνοις τοῖς ἰδίοις,
ὡς ἡ πνευματοκίνητος ἐθεσπιώδει σάλπιγξ.
ὁ δὲ σμικρολογώτατος αὐτάναξ Νικηφόρος
- 4610 Βουλγάρους ἰστρογιέτοσι μάχην στερρὰν συνάψας
ἔργον μαχαίρας γίνεται, βρωματισμὸς βομφαίας,
τῷ Σταυρακίῳ τῷ παιδί καταλιπὼν τὰ σκῆπτρα.
ἀλλὰ γὰρ καὶ Σταυράκιος τάχιον ἀποφθίνει
ἐν ταύτῃ δορατόρωτος ἀναφανείς τῇ μάχῃ
- 4615 καταβελῆς τε γεγονώς, ἔξαιμος, τραυματίας.
τῷ Μιχαὴλ δὲ προσελεῖ τῷ Ραγγαβὲ τὸ κράτος,

P 94

B

4595 καὶ μέγιστε R 4596 πᾶν καὶ A 4598 ἀναξ. τῆς αὐτο-
κρατορίας A 4604 τοῦνομα A

ciat. his dictis Bardaniam senex perturbatum animo videt, simulque conspicit eos qui equum eius freno ducebant. quapropter revocato duce “tu quidem” ait, “illustrissime potentissimeque dux, imperium non consequeris, etiamsi labores infinitos suscipias. at subditi quidam tui eo potentur. vides hic tres illos tuos satellites, Leonem Thomam et Michaelum. ex his primus Leo principatum adipiscetur. et post ipsum imperium perveniet ad Michaelum. tertius Thomas toto quidem is pectore disruebitur, et imperatorum nomen ad se pertrahet: verum obtinere tandem id quod affectabit nullo modo poterit, sed in hoc conatu oculos amittet.”

Atque haec deinceps ita suis temporibus evenere, quemadmodum vir ille sacro afflatus spiritu praedixerat. ceterum sordidissimus imperator Nicephorus gravi praelio contra Bulgaros Istro vicinos inuito caesus est; filioque Stauracio possessionem imperii reliquit. verum et Stauracius in eo praelio vulneratus hasta, nimia vi sanguinis profusa, celeriter extinctus est. quapropter imperium Michaelo Rangabae delatum fuit, quocum

- τῆς Νικηφόρου Θυγατρὸς γαμέτη Προκοπίας,
 ἔβλεψε τότε Βυζαντις ἡμέραν ἔλευθέραν,
 ἄτερ αἱμάτων καὶ σφαγῶν, βιαίων ἄρπαγμάτων,
 C 4620 ἀσκότων, ἀθλότων, οὐκ ἔξαμαρτομένην
 ἀνδροκτασίας ζοφερῆ καὶ ταραχῶδει νέφει.
 ἔβλεψε τότε Βυζαντις ἤλους εὐποίας
 καὶ στιλβηδόνας ἀγαθῶν καὶ δωρεῶν ἀκτῖνας.
 ἦν γὰρ κυλοῖς ὁ Μιχαὴλ παντοίοις ἀπιστρέπτων,
 4625 καὶ φιλελεύθερος ἀνὴρ καὶ γαληνὸς καὶ πρᾶος,
 οὐχ αἵμασι τερόμενος, οὐχ ἐπιχαίρων φόβοις,
 ἀλλ' ἄλλος θεοφύτευτος, ἀλλὰ λιμῶν χαρίτων,
 παρᾶδεισος κηπεύσιμος νόμοσι θεοβρούτοις.
 Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔρρευσε τὸ ῥόδον πρὸ τῆς ὥρας,
 4630 ὡς ἄγρωστις δροσότροφος ἐψύγη καὶ παρῆλθεν,
 ὡς ἄνθος, ὃ φασί, λοκρόν, ὡσεὶ καπνός, ὡς ὄναρ,
 ἀνθῆσαν ἐπὶ τέσσαρσιν χρόνοις μῆνας ἐνέα,
 D ἀνέβη δ' ἄχερδος πυκνὴ φρίσσουσα ταῖς ἀκάνθαις
 καὶ ῥάμνος ἀγριόκεντρος αἱμάσσουσα καρδίαις.
 4635 ὁ Λέων ὁ δυσώνυμος ἐπιπηδᾷ τῷ κράτει,
 ὁ κρεωβόρος ὁ δεινὸς τῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων.
 ὁ τοίνυν κράτωρ Μιχαὴλ τὴν τόλμαν τοῦ τυράννου
 καὶ τὴν ὁρμὴν ἀναμαθῶν καὶ τὴν ἀποστουσίαν
 αὐτὸς ἐκὼν ἐξίσταται τοῦ πολυζήλου θρόνου,
 4640 πληρῶν κὰν τούτῳ τοῦ Χριστοῦ τοὺς νόμους τοὺς ἐνθέους,

4617 γαμετῆς AM
 4630 δροσόπαρος R

4621 φοβεράς R
 4631 λευκόν M

4626 αἵματι M
 v. 4632 om R

Procopia Nicephori filia nupta erat. diem id temporis liberum urbs Cpolitana vidit, et immunem a caedibus iuglationibus direptionibus violentis, expertem malorum et turbarum: vidit et solem urbs Cpolitana beneficium et bonorum scintillas et radios munerum. nam Michaelus omnigenis virtutibus collucebat, vir libertatis amans, placidus, mitis, non caedibus et sanguinis profusione gaudens, sed lucus quasi quidam divinitus consitus, gratiarum campus, paradisis rivis caelitus manantibus irriguus.

Enimvero haec etiam rosa plane ante tempus emarcuit, inque morem graminis a rore nutriti contabuit atque periit, cum ad annos quattuor et novem menses florisset. eius in locum acherdus enata est, frequentibus horrens spinis, et rhamnus asperrime corda pungens atque vulnerrans. nam infausti nominis Leo prosilit ad imperium, fera carnivora, Christi ovibus immitis. at Michaelus quidem imperator, audita tyranni ferocia impetu defectione, suamet sponte throno imperiali cessit, hoc ipso facto divinis Christi iussis satisfaciens, et erga persecutorem non

- καὶ τῷ διώκτη πεφηνῶς ἄντικρυς ἄλλος κῆστωρ.
 λέγονσι γὰρ αἱ παλαιαὶ τῶν ζωογράφων βίβλοι
 ὡς ἔστι ζῆον χέρσουδρον κῆστωρ ὠνομισμένον,
 καὶ τούτου χρησιμεύουσιν οἱ κύλινδροι τοῦ γόνου
 4645 πρὸς ἀποσβῆσιν οἰκτρῶν παθῶν δυσπαυλλάκτων
 ὅπερ εἰδότες οἱ πολλοὶ τῶν θηροδιωκτούντων
 τὸ ζῆον μεταθέουσι δικτύοις λινοπλόκοις,
 καὶ τοῖς κυσὶ τοῖς δρομικοῖς χρώμενοι συνεργάταις.
 ὁ κῆστωρ τοίνυν συνιδῶν τῆς μάχης τὴν αἰτίαν,
 4650 καὶ κατιδῶν ὡς ἄφνκτοι τῶν θηρατῶν αἱ πάγαι,
 τοὺς σπερμιόγνους ἐνδακῶν καὶ παιδουργούς κύλινδρους
 χαρίζεται τοῖς θέλουσιν, ὃ δ' ἀποτρέχει φεύγων,
 κἀντεῦθεν πάντα περιττά, καὶ δρόμοι καὶ διώξεις,
 καὶ τῶν δικτέων αἱ πλοκαὶ καὶ τῶν κυνῶν τὸ τάχος.
 4655 οὕτως ἐκὼν καὶ Μιχαὴλ παραχωρεῖ τοῦ στέφους
 τῷ θηροτρόφῳ Λέοντι, τῷ δυνωννυμουμένῳ,
 ὃς ἦν βλαστός κακόβλαστος ἐξ ὄρων Ἀρμενίων.
 πάλιν ἀνέζησε πικρὰ ῥίζα τῆς πρὶν ἀκάνθης,
 πάλιν ἐξήνεγκε βλαστοὺς τῶν πρὶν κεντροδιστέρους
 4660 καὶ τὸ χρυσοῦν γεώργιον ἠπειλήσει συμπνῖξαι,
 καὶ πάλιν τὸ τοῦ δράκοντος οὐραῖον ἐκινήθη.
 ἡ βδελυρότης δὴ φημι τῆς εἰκονομαχίας
 ὡς δράκων μέγας εἰρηνσε φρικώδης χασματίας,
 ἐρροῖζησε καταπιεῖν πάλιν τὴν ἐκκλησίαν
 4665 ὡς ὀρτυλίχους νεοσσούς στρουθίου μικροπτέρου.

P 95

B

4642 ζωογράφων R 4643 χέρσουδρον A 4645 οἰκτρῶν]
 τινῶν A 4646 ἰδόντες A 4655 κρότους A 4659 παρ-
 πόν τῶν πρὶν κεντροδιστέρων R 4665 μικροπτέρου M

aliter sese gerens atque castor sive fiber facere consuevit. legimus enim in priscis illis monumentis eorum qui de animalibus scripsere, fibrum animal esse quod in utroque vivat elemento, et testes habeat arcendis quibusdam morbis sane gravibus conducibiles. quod cum plerique venatores norint, animal canibus longe velocissimis insectantur. huius pugnae causam cum ipse fiber etiam cognitam habeat, perhibent eum morsu resectos testes abiicere atque ita currentem saluti suae consulere; quo facto venatores feram persequi desinant. sic nimirum Michaelus quoque volens imperium resignavit Leoni, belluinis moribus et indole ferina praedito, qui oriundus erat ex Armenia. tum vero rursus enasci prioris spinæ radix acerba, rursus germina proferre, magis pungentia quam priora, aureaeque segeti suffocationem minitari: rursus moveri draconis illa cauda, imaginum inquam oppugnationis abominatio, quae iam instar magni horribilis hiantisque draconis serpebat et cum sibilo stridebat, devoratura rursus ecclesiam velut implumes exiguis alis praeditos

- αἱ τῶν ἀγίων καὶ Χριστοῦ μορφῶσεις ἠσβολοῦντο,
 τιτάνῳ κατεχρόντο, πυρὶ κατεπιμπρῶντο,
 ἀνηρευνῶντο σπήλαια, καταγωγὰὶ σεμνείων
 καὶ φροντιστήρια ψυχῶν αἰ' κατ' ἀγγέλους ἔζων,
 4670 καὶ πᾶς ἠλαύνετο σεπτῶν προσκυνητῆς εἰκόντων.
- C ἐπένθει τότε καὶ Σιών ἢ τοῦ Θεοῦ θυγάτηρ,
 καὶ δάκρυον σταλάττουσα πένθους ἐφόρει σάκκον,
 ἀντὶ στολῆς δὲ κυμφικῆς χηρείας χιτωνίσκον.
 ἐπένθει τότε καὶ χαρὸς ἀστέρων οὐρανίων,
 4675 καὶ πρὸς τὴν γῆν ἠντιράνιζεν ἐν σκοτεινοῖς βλεφάροις.
 Οὗτος τὸ γένος Μιχαὴλ φιλονεικῶν ἐκτρέψαι
 τὰ παιδογόνυ τοῦ παιδὸς ἐξέτεμε Νικήτα,
 μὴ πως τεκνώσειε ποτε καὶ τοῦτον ἀμυνεῖται.
 ὁ τοίων παῖς τοῦ Μιχαὴλ τομίας χρηματίας
 4680 εἰς ἕστερον ἀρχιερεὺς Ῥώμης τῆς νέας ᾤφθη,
 μετακληθεὶς Ἰγνᾶτιος ἐν μεταθέσει βίου.
 Οὗτος ὁ θῆρ ὁ χαλεπός, ὁ βρυχητίας Αἰών,
 ἀναπολῶν καθ' ἑαυτὸν τὰς ἱερὰς προφρήσεις
 τοῦ Θανασιῶν γέροντος, τοῦ χρυσοπτέρου κύκνου,
 4685 καὶ δεδιὼς τὸν Μιχαὴλ ὃς ἦν ἐξ Ἀμορίου,
 μὴ πρὸς αὐτὸν ὁ κύνιδρος τοῦ κράτους μεταπέσῃ,
 δεσμώτην ἐγκαθειργήσῃ φρουρᾷ λαβυρινθῶδει,
 καὶ κατὰ νοῦν ἐσκέπτετο πῶς ἀναλάβῃ τοῦτον.

4670 σεμνείων R

4675 ἠντιράνησεν M

4680 ἐς R, ὃς M

passeris pullos. Christi et divorum imagines in favillas redigebantur, calce viva perangebantur, igne concremabantur. speluncae perquirebantur, itemque sacrarum aedium hospitia, loca exercitationibus animorum dicata, qui quoquo modo vitam angelicam redolebant. adoratores venerandarum imaginum expellebantur. lugebat hoc tempore Sion, Christi filia, lacrimasque profundens saccum lugubrem gestabat. lugebat hoc tempore siderum caelestium coetus, et tenebricosis palpebris terram aspiciēbat.

Ut autem imperator Leo praeter caetera genus etiam Michaeli extingueret, Nicetae Michaeli filio membra destinata procreationi exsecuit, ne liberos gigneret, qui paternam et avitam iniuriam ulciscerentur. hic Michaeli filius, quem castratum fuisse diximus, deinceps novae Romae pontifex factus est, cum vitae genere mutato etiam nomine prisco et Ignatii assumpto.

Secundum haec crudelis ille rugiensque leo, sacras secum ipse praedictiones expendens illius senis admirandi et cygno consimilis, simulque formidans Michaelium oriundum ex Amerio, ne ad ipsum forte imperii rota devolveretur, hominem vinctum in carcerem labyrintho non abasimi-

ἀλλ' ἀσθενῆς πᾶς ἄνθρωπος πρὸς τὰς Θεοῦ παλάμους·
 4690 ἀλλὰ γὰρ μικροδύναμος ἰσχύς τοῖς γηγενέσιν,
 ὃ δὲ Θεὸς μεγασθενῆς καὶ μεγαλοβραχίων,
 καὶ τίς ἀντιπαλαίσειεν αὐτοῦ τῇ θυναστείᾳ;
 ὃ Μιχαὴλ δὲ πεποιθὼς τοῖς θεσπευθεθεῖσι
 τῷ καλλιγλώττω γέροντι, τῷ προφητικιστάτῳ,

4695 ἀνακαλύπτει φανεροὶ γυμνοὶ τὸ κεκρυμμένον.
 πρὸς τὸν τῶν οἰκῶν φύλακα τὸν ἐν τοῖς ἀνακτόροις
 (παπῖαν λέγομεν αὐτὸν κατὰ Ῥωμίων γλῶσσαν),
 καὶ σὺν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ δρῶμα συσκευάζει
 καὶ σκύφον τῆς ἐπιβουλῆς ἀρτῶν τῷ κρατοῦντι.

4700 καὶ τοῖνυν συνεισάγουσι νύκτωρ τοῖς ψαλτωδοῦσι
 θωρακοφόρους αλχητὰς ἄνδρας ῥομφαιοφόρους,
 οἳ συμπεσόντες τῷ θῆρτι τῷ καλαμναιοστάτῳ
 τελοῦντι τὸ λεκτούργημα τῶν ἑπορθρίων ἕμιων
 τοῖς ξίφεισι συγκόπτουσι καὶ θύουσιν ὡς ἄρνα,

4705 πέντε μῆσι πρὸς τοῖς ἑπτὰ χρόνοις κεκρατηκότα.
 καὶ Μιχαὴλ καθίσταται κράτωρ, ἀντὶ δεσμώτου
 ἐλεύθερος, ἀπὸ φρουρᾶς ἀντάναξ αὐτοκράτωρ.

Καὶ ταῦτα μέντοι τοιαδί, τὰ δ' ἐφεξῆς ὁποῖα;
 ἐστύγει μὲν καὶ Μιχαὴλ τὰς ἱεράς εἰκόνας,

4710 ἀλλ' οὐκ ἐνεπικραίνεται τοῖς ταύταις προσκυνοῦσιν,
 οὐδὲ τὰς σάρκας τὰς αὐτῶν μάστιξεν ἐχλαάζου.
 ἐν οὐκ ὀλίγοις τοιγαροῦν ἀποσφαλεῖς ταῖς μάχαις

4692 τὴν τούτου θυναστείαν M 4696 τῶν ἐν M v. 4698
 om M 4700 ψαλτωδοῦσι A v. 4705 om R 4707 ἀντὶ A
 4710 ταύτας M 4711 ἐχλαάζου R

lem concludit, secum praeterea dispiciens quo pacto illum de medio tolleret. verum enimvero imbecillus est omnis homo, si cum dei manibus conferatur: immo perexiguum robur est mortalium, cum deus plurimum possit et incertis robustissimos habeat. quis est enim, ipsius oppugnare potentiam qui possit? interim Michaelus vaticiniis disertis senis maximi-que vatum fretus exponit patefacit aperit arcanum ei qui aedium regiae custos erat, lingua Romanorum papias dictus. simul una cum ipso, et per ipsum, rem totam componit, et insidias imperatori struit. nocte ergo cum psalmodum cantoribus armati quidam introducuntur, qui bellum immanissimum hymnorum matutinorum sacrum peragentem aggressi gladiis confodiunt et ut agnum mactant, cum annos in imperio septem et quinque menses exegisset.

Post haec Michaelus ex captivo creatur imperator, libertatem una cum regno consecutus. qualia deinceps acciderint, videamus. oderat etiam Michaelus imagines sacras, sed earum adoratoribus acerbè non succensebat, nec flagris eorum corpora violabat. praedictis aliquot infe-

P 96

B

- τοῖς ἐκ τῆς Ἰαγῶ ἐμπειγμὸς καὶ χλευασμὸς ἐφάνη,
οἱ τὰς Ῥωμαίων φάλαγγας σπαρῶσσοντες συγγνίκις
4715 καὶ δορυκτῆτους ἄγοντες τοὺς τούτων ταγματάρχας
δειλὸν μαλακοκάρδιον ἐκάλουν τὸν κρατοῦντα.
ἐντεῦθεν εἶχε Μιχαὴλ ὀδύνας ἐγκαρδίους
καὶ συμφορὰς θυμοδακείς καὶ θλίψεων πικρίας·
τὴν γὰρ δεινὴν καὶ φανουργὸν δυσσέβειαν ἐνόσει,
4720 ἀπατειχίζουσαν αὐτὸν ἀπὸ Θεοῦ βλεφάρων.
ἀλλεπαλλήλων οὖν κακῶν ἐπεπιπτόντων τούτῳ
C καὶ δίκην πολυκύμονος θαλάσσης ἐκθροούντων,
δεινότερος ἐπέφλασε μεγαλοκύμων φλοῖσθος,
καὶ τὴν αὐτοῦ συνέσεισε καρδίαν ὡς ὄλκῆδα.
4725 ὁ γὰρ Θωμᾶς, οὗ πρότερον ὁ λόγος ἐπιμνήσθη,
ἄνθρωπος πολυμήχανος, ἐμπύριος τὸ θράσος,
στρατεύσιμον συνηθροικῶς ἰσχνὸν μυριαχόθεν,
ὕπλιτας αἱματοχαρεῖς, ἀλκίμους, ἐγκαρδίους,
φονοεργούς, ἀρεϊκούς, ἐντόλμους, θρασυμάχους,
4730 ἐπιπηδᾷ τῷ Μιχαὴλ μετὰ σφοδρᾶς τῆς ῥύμης
καθ' ἑαυτὸν οὗς ἀπὸ δρυμοῦ καὶ λόχμης πολυξύλου
ἢ σκύμνος ὀρείστροφος λεαίνης φιλαιμιάτου,
καὶ πῦσαν περιθράκιον περιστοιχίσας πόλιν
D ἐν ναυτικαῖς δυνάμεσι χειρὶ τε πέζομάχῳ,
4735 καὶ πᾶσαν κάκωσιν αὐταῖς ἐπενεγκῶν βαρεῖαν,
καὶ καταδουλωσάμενος καὶ ῥήξας καὶ σπαράξας,
ὥς αὐτῆς ἐπέδραμε πόλεως τῆς ὀλβίας.

4714 σκαρᾶττοντες R
σε M

4722 ἐκρουόντων R

4726 τῷ θρά-

Reiter commissis coepit Agaremis ridiculus videri, qui Romanorum phalanges saepius perumpentes, et earum duces captivos abducentes, imperatorem formidolosum et mollis animi virum nuncupabant. ea res Michaelo magnos animi dolores aerumnas afflictionesque peperit. nimirum horrendae scelerataeque impietatis morbo laborabat, qui eum ab oculis dei secludebat. cum igitur aliis post alia malis ille premeretur, maris instar cum strepitu irruentibus, etiam gravior quaedam tempestas incubuit, eiusque cor voluti navim onerariam succussit. Thomas enim ille cuius antea mentionem fecimus, vir industrius et audacia flagrans, copiis undiquaque collectis maximo cum impetu Michaelum invasit instar apri de silva Iustrisque suis proruentis vel leonini catuli; cumque urbes universas Thraciae totius tam nauticis copiis quam pedestribus cinxisset, omnibus modis divexasset, in servitatem redegiasset, diruisset, lacerasset, ad ipsam usque Cpolin, urbem fortunatam, excurrit. enimvero si deus ille praepotens mortalibus adversetur, omne consilium omnisque conatus

- ἀλλ' ἂν θεὸς ὁ πανοθενῆς θνητοῖς ἐναντιῶτο,
 ἰσὸς ἀράχνης ἀντικρυς πῦσα βουλή καὶ πρᾶξις.
- 4740 τὸ θεῖον τοῖνυν ὁ Θωμᾶς ὑπερμαχοῦν οὐκ ἔχων
 εἰς ψάμμον τῆς ἐπιβουλῆς τοὺς πύργους ἀκοδόμει,
 ἐπ' ἀσφενοῦς ἐπήγγυεν αὐτοῦ τοὺς θεμελίους.
 κἀντεῦθεν τὸ κτιζόμενον ῥέζοθεν ἀνετράπη,
 καὶ φόνοις χρόνυς τὰς αὐτοῦ φιλοπολέμους χεῖρας
- 4745 καὶ δόρυ πῦν κατὰβαπτον τοῖς αἵμασι ποιήσας
 τὸ τελευταῖον ζωορηθεῖς ὁρύττεται τὰς κόρας
 καὶ σβέννυται καλλιφεγγεῖς λύχνους τοὺς τῶν ὀμμάτων, P 97
 καὶ μετὰ ταῦτα ξίφεσι δεινῶς κρεωκοπεῖται.
 Ὁ βασιλεὺς δὲ Μιχαὴλ μέλλων τὸν βίον λείπειν,
- 4750 ἐφ' ὄλοις ἕτεσιν ὀκτῶ Ῥωμαίων βασιλεύσας,
 τῷ Θεοφίλῳ τῷ παιδὶ τὸ σκῆπτρον ἐγχειρῆζει·
 ὃς ἐν τοῖς ἄλλοις ὑπασι τὴν ἕλμην τὴν τοῦ βίου
 κακοτυχῶς καὶ σφαλερῶς ἄλλ' οὐκ εὐδῖως πλέον
 τοῦτο καὶ μόνον τὸ καλὸν εὔρατο παραδύξως,
- 4755 τὴν πάνσεμον ἐν γυναιξὶ καὶ θείαν Θεοδώραν,
 ὡς μάργαρον κατὰλευκον, ὡς λίθον ἀνθρακίαν.
 ταύτην οὖν σχῶν κοινολεχῆ, ταύτην ζυγίς εἰς γάμον, B
 καὶ παίδων γέγονε πατὴρ εἰς γῆν γονίμην σπείρων,
 καὶ πλέον ἐπεντύχησεν Ἀδὰμ τοῦ πρωτοπλάστου.
- 4760 τὸν μὲν γὰρ ἡ πλευροφυῆς καὶ πρωτομήτωρ Εὔα
 ἐκ τῆς τρυφῆς τῶν τῆς Ἐδέμ ἐξήγαγε δεινῶν·
- v. 4750 om R 4755 πάνσεπτον A 4757 γοῦν M 4758 ὡς
 εἰς AR 4759 πρωτοτόνου AR

reapse nihil est aliud quam araneorum tela. quapropter cum Thomas a numine divino non propugnaretur, insidiarum suarum turres in arenis exstruebat, inque re perimbecilli fundamenta sua collocabat, et iccirco totum aedificium radicitus corruit. nam ubi caedibus manus illas pugnarum avidas inquinasset et hastas sanguine tinxisset, tandem vivus in hostium potestatem pervenit, oculisque spoliatus et postea gladiis sine omni misericordia obtruncatus est.

Michaelis autem excessurus e vita, cum annis octo Romanis praefuisset, Theophilo filio suo imperium tradidit; qui caetera per omnem vitam infelix, unum bonum mirabiliter nactus est, Theodoram coniugem, feminam plane divinam, venerabilem inter mulieres alias, unioni candidissimo et carbunculo persimilem. huic ille matrimonio iunctus non solum liberorum pater ex fecunda coniuge factus est, verum etiam felicitate principem illum hominem Adamum superavit. nam Adamum orta de costa materque princeps hominum Eva voluptate, quam ex arboribus Edenis percipiebat, privavit: haec maritum vitaeque socium ad dexte-

- ἡ δὲ τὸν συνοικησάντα καὶ κοινωτὸν τοῦ βίου
 τῆς δεξιῆς πεποίηκε καὶ σωζομένης μοίρας.
 κἀνταῦθα μόνον τῷ Δαβὶδ ἤχησε παρὰ μέλος
 4765 ἡ καὶ τοὺς λίθους θείλουςα καλλιμελῆς κινύρα.
 ἡ μὲν γὰρ ἀποφανταίται θεῷ ψαλαττομένη
 "τοὺς μονοτρόπους ὁ θεὸς ἐν οἴκῳ κατοικίξει."
 ἐνταῦθα δὲ συνέδραμε κόπρος εὐώδει, μύρρα
 καὶ ῥόδον ἐρυθρόφυλλον ἀχέρδιω κεντροφόρῳ
 C 4770 καὶ χρωῖμα χολοβάφεινον βάμματι πορφυρέῳ.
 ἡ μὲν γὰρ πάσαις ἀρεταῖς κατάρτυτον ἦν ἄλσος
 καὶ κῆπος χαριτόβλαστος καὶ δένδρον εὐκοσμίας,
 ὁ δὲ χωρίον ἀντικρυς τριβόλων δυσσεβείας
 καὶ βάτος ἀκανθοβελῆς καὶ ῥάμνος σπλαγχνετύπος.
 4775 καὶ γὰρ ἀπεχθάνομενος ταῖς ἱερογραφίαις
 καὶ τοῖς ἀπεικονίσμασι Χριστοῦ καὶ τῶν μαρτύρων,
 τοὺς ἀπονέμοντας αὐτοῖς τὸ κατὰ σχέσιν σέβας
 ἀνυποφόροις καὶ δειναῖς στρεβλώσεσιν ἐκάκων.
 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκλάμποντας τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ
 D 4780 ὑπὲρ ἀστέρων καλλονάς, ὑπὲρ ἡλίου σέλας,
 τὸν ἱερὸν Θεόδωρον, τὸν θεῖον Θεοφάνην,
 ἐπιφοραῖς βαρυσυγῶν βασάνων ἐκπέισας,
 καὶ φλοῦν τοῦ σώματος αὐτῶν βυνηύροις ἐκλεπίσας,
 ἔστιξε καὶ τὰ μέτωπα μέχρις αὐτῶν ὑφρῶν,
 4785 καὶ τύπους ἐνεχάραξεν αὐτοῖς λάμβροπλόκους.

4764 κατὰ M v. 4766 om M v. 4777 om R 4778 κα-
 κώσεσιν ἐστρέβλων A 4782 βασανίσας M v. 4783 om M

ram partem eorum traduxit qui salutem consequuntur. et quidem hic tantum suavis illa cithara Davidis, ipsa quoque saxa demulcens, quiddam absouum cecinit, cum ait deum unius et eiusdem indolis atque morum homines in unum domicilium collocare. nam hic stercus et unguentum fragrans, rosa rubens et acherdus spinosa, tinctura bilis et purpuræ coiverunt. Theodora enim lucus erat cunctis virtutibus ornatus, consitus gratis hortus, arbor omnis elegantiae modestiaeque. Theophilus e diversæ ager erat merae impietatis tribulis refertus, rubus asper, laedens viscera rhamnus. nam sacris literis et Christi martyrumque imaginibus infestus, eos omnes intolerantibus et gravissimis tormentis excruciebat qui cultum eis religiose deferrent. praeterea sanctis viris Theodoro ac Theophano, qui tam vita quam doctrina supra siderum pulchritudinem et solis inbar lucebant, tristissimis cruciatibus afflictis et flagris excoriatis, etiam vultus ad ipsa usque supercilia notis deformavit, et versus iambicos ipsis impressit; quas illi notas fronti inustas non aliter gestabant atque coronam unienibus et gemmis exornatam.

- Οὔτοι μὲν οὖν τὴν κέντησιν τὴν ἐπιμετωπίαν
ὡς στέφος καταμάργαρον λιθολαμπῆς ἐφόρου·
ὁ κράτωρ δὲ Θεόφιλος περὶ μὲν τὰς εἰκόνας
καὶ τὰ στηλογραφήματα τῶν ἱερῶν προσώπων
4790 ἄγαν σκαιῶς καὶ πονηρῶς καὶ κωκοτρόπως εἶχεν,
τὰ δ' ἄλλα καὶ λαμπρόφωνχος ἦν καὶ μεγαλογνώμων
καὶ τοῦ δικαίου φροντιστῆς καὶ τῶν ἐθνικῶν νόμων.
σημεῖον ἐναργέστατον τῆς μεγαλοπρεπείας
ὀργάνων φιλοτέχνησις τῶν χρυσοκροτήτων,
4795 ἕξ ὧν ἀναπεμπόμενον ἐν μηχανῇ τὸ πνεῦμα
τὰς εὐκελάδους καὶ τερπνὺς ἀπήχει μελουργίας
καὶ λιγυρὸν μουσικεῦμα γάργαλον ἀπορρέον.
ὄν τούτοις τὰ κατὰχρυσα καὶ τηλαυγοῦντα δένδρα,
χρυσίου τῇ χλωρότητι πυρρῶζοντα μακρόθεν,
4800 ἐν οἷς στρουθία μουσικὰ χρυσότευκτα καθήστο,
ὡς ἐν πετάλοις πίτυος ἢ πεύκης ἀκροκόμω,
ἐκ μηχανῆς ἐκχέοντα λάλημα μελιτόεν.
οὕτως ἀνθρώπων τεχνουργοὶ πολυμηχάνων χεῖρες
ἀντιπερρίζουσι μικροῦ τῇ ψυχωτρίᾳ φύσει.
4805 *Et* δὲ τις ἀκριβέστερον καταμαθεῖν θελήσει
τὸ μεγαλόφωνχον αὐτοῦ καὶ τὴν φιλοκοσμίαν,
εἰς τοὺς θαλασσογεγέτονας βλεψάτω περιβόλους,
οἱ τὴν λαμπρὰν ἐν πόλεσι περιφρουροῦσι πόλιν.
χειρῶν γὰρ ἄγριός ποτε κατενεχθεὶς βαρῶθρου
4810 τὴν ἕλκην ἐκρυστάλλωσεν ἔως ἀπλέτου βάρους

4802 ἐκπέμποντα M

4809 κατασκευθῆς R. an κατασκευθῆς?

Tam imple autem immaniter et maligne imperator Theophilus erga imagines et sanctorum vultuum picturas, in statuis expressas, affectus caetera generosus erat, praeclarus iudicii, iuris et aequi sanctorumque legum observantissimus. magnificentiam viri licet ex hoc evidentissimo iudicio colligas, quod artem excogitavit condendi organa musica, de quibus machina quadam spiritus emissus incundos ac suaviter resonantes cantus efficit. adde his arbores has aureas lateque splendentes, in quibus aviculae musicae ex auro factae considerant tanquam in pinis aut procerae piceae ramis, fidem machinae cuiusdam opera melleum carmen modulantes. nimirum ita mortalium varia excogitantium artificiosae manus parum abest quin ipsa cum natura, res vivas producente, in certamen descendant. quodsi quis accuratius cognoscere eupit Theophili magnificentiam et in rebus ornandis studium, is mihi vellem muros illos mari vicinos intueatur.

Accidit enim ipso imperante ut hiems saeva mare cogeret in glaciem ad profunditatem sane immanem, humidumque illud elementum lapidis ad duritiam fluxione prorsus adempta redigeret, frigore nimirum

P 98

B

- καὶ τὴν ὑγρὰν ἐλίδωσι πῆξας αὐτῆς τὴν ῥοαίν,
καὶ θάλασσαν ὠστράκωσι δυσάνεμος ψυχρία.
μετὰ μικρὸν δ' ἀγάσασαι θερμοότητες ἤλιον
τὸ συνεχὲς διέσπασεν τῆς λιθωθείσης ὕλης,
4815 κἀντεῦθεν ἀπερράγησαν κρυστάλλων ἀποσπάδες,
καὶ λίθους ἑμαῖοπληθεῖς νικῶσαι τῷ μεγέθει.
C εἰπέ τις ἄν ὡς κορυφαὶ βαθυφυαράγγων λόφων
ἐνρόθεν ἀποσπώμεναι κυλίνδονται σὺν κτύμῳ,
ἢ λίθοι ῥιψεπάλξιδες πέτονται τειχοσεῖσται,
4820 περιρροῖζοῦντες τὸν λεπτὸν ἄερα τῇ κινήσει.
καὶ τοίνυν καταβαίνουσαι πελάγους ἐκ Ποντίου
προσῆρασσον τοῖς τείχεσι τοῖς παραιγιυλίοις
καὶ συντόδουν τὰ στερεὰ τῶν πυργοδομημάτων.
ὦνπερ ἰδὼν ὁ βυσιλεὺς τὴς καταμωλωπίσις
4825 καὶ τοὺς πυκνοὺς τραυματισμοὺς ἢ μᾶλλον παραλύσεις,
συγκατεσεῖσθη τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῷ γεγονότι,
καὶ θέλων ἐπιδεῖξασθαι φιλοτιμίας πλοῦτον
ὡς κάχληκας ἐκένωσεν ἀρχεῖους τὸ χρυσίον,
καὶ τὸ σαθρὸν ἐνίσχυσεν καὶ τὸ πεσὸν ἐλείψας
D 4830 τοῖς τείχεσιν ἐπέγραψε τὴν κλῆσιν τὴν ἰδίαν.
Καὶ ταῦτα μὲν κατὰξια γλώσσης ὕμνητηρίας·
ἐγὼ δ' ὑπερεκπλήττομαι τὴν δικαιοπραγίαν
καὶ τῆς ἀπροσωπώληπτον περὶ τὰς κρίσεις γνώμην.
καὶ δὴ παρατιθέσθω μοι δαῖγμα μικρὸν τοῦ τρόπου,
4835 ὡς ἐκ θαλάττης κύματος, ὡς ἀπὸ πίθου γεῦμα,

4819 πέταται M

ex acribus ventorum flatibus orto mare totum ceu testaceum efficiente. non multo post, radiorum solarium calores ad saxi formam indurati maris continuitatem solvebant; unde fiebat ut glaciæ fragmina relicta a corpore avellerentur, quæ lapides etiam plaustrales magnitudine superabant. non inepte dixerit aliquis vertices quasi quosdam collium, profundis convallibus imminentiæ, de sublimi avulsos ingenti cum strepitu volutatos fuisse; vel lapides propugnaculorum et murorum subversores ita volasse, ut motu suo strepitum in aëre tenero excitarent. hæc ergo fragmina, e medio mari delata, muros litori vicinos feriebant et validas etiam turres succutiebant. imperator moenium turriumque rimis, quæ læsæ ruptæque fuerant, conspectis animo commotus est propter id quod accidisset. simul declarare volens magnificentiam suam, aurum ea copia profundit quasi silices inutiles expenderet; atque hoc modo stabilitis iis quæ vetustate labascerent, et excitatis quæ collapsa fuerant, suum muris nomen inscripsit.

Et hæc sane prædicatione digna fuerunt. iustitiam vero Theophili et animum in iudiciis nullam rationem personarum habentem non possunt

- βραχὺ τε σπινθηράκισμα καίμινου πολυξύλου.
 γυνή προσηλάθε πενιχρὰ τούτῳ τῷ Θεοφίλῳ
 καταβοῶσα Πετρωνᾶ τινὸς μεγαλοτίμον·
 βίγλας γὰρ ἦν δρουγγάριος, εἶποιεν ἂν Ῥωμαῖοι,
 4840 καὶ ριζωμάτων τῶν αὐτῶν ἐξέφυ Θεοφίλῳ.
 ἐφώρει γοῦν περιπαθῶς καὶ δάκρυον κατῆγεν,
 ἀμύνητον τὸν κράτορα γενέσθαι λιπαροῦσα
 καὶ τὰς παλάμας ἐπισχεῖν τὰς γυμνοπουλίμους
 τοῦ Πετρωνᾶ, λυττήσαντος ἐκ φιλαδίκου γνώμης
 4845 καὶ τὸ λυπρὸν δωμάτιον αὐτῆς ἐπισκοτοῦντος,
 ὅπως μὴ φέρειν ἔχουσα τὸ τηλικούτον σκότος
 ἀνέμων, ὃ φασί, προυαῖς τὸν οἶκον καταλείπη.
 ἤκουσε ταῦθ' ὁ βασιλεύς, ἐζήτησε τὸ πρᾶγμα,
 ἔγνω τὸ φιλομόχθηρον τοῦ καταβωμένου.
 4850 καὶ τὸν μὲν οἶκον κατασπῆ μέχρι καὶ θεμελίων
 τὸν νύκτι χειροποίητον τῇ γυναικὶ ποιοῦντα,
 αὐτὸν δὲ μέσον ἀγαγὼν τῆς λεωφόρου τρίβου
 ὠμοῖς βουνέροισι τὰς αὐτοῦ καταμιλαίνει σύρκας.
 Τοῦτο μικρὸν τεκμήριον ψυχῆς τῆς Θεοφίλου,
 4855 δυνάμενον κατάδηλα καὶ τὰ λοιπὰ ποιῆσαι·
 καὶ γὰρ καὶ Βόκχορις, φασίν, ὁ κρᾶτωρ Ἀιγυπτίων
 ἀπὸ ψελλίσματος ἐνὸς ἀρτιγενεῶς νηπίου
 τὴν παλαιτέραν ὑπασῶν διάλεκτον ἐπέγνω.

4857 βροφίον M 4858 καλαιώτριαν πασῶν M

non summo opere admirari. ac libet hic ipsius hac in parte indolis indicium quoddam adficere, quod sit instar hausti de mari cyathi vel gustus e dolio vel exiguae scintillae ignis magni. accedebat aliquando Theophilum paupercula, Petronam magnae dignitatis virum accusans. erat enim is biglae, ceu Romani loquuntur, arungarius, et eodem cum Theophilo genere natus. dolenter illa quiritare, lacrimas fundero, opera imperatoris implorare, giganteas ut manus Petronae coerceret, qui per summam iniuriam in se debaccharetur suaeque domunculae, satis per se tenuis, luminibus officeret, ne tandem nimia cogente caligine domum solam desertamque ventis, quod aiunt, perfandam invita relinqueret. his auditis imperator de re inquit, accusati nequitiam cognoscit, ac aedes quidem illas, quae lumina domui mulieris obstruebant, ad ipsa usque fundamenta demolitur. Petronam vero publicam in viam deductus flagris caedi iussit.

Hoc tibi argumentum animi huius imperatoris, exiguum quidem illud, esto; de quo tamen aestimare caetera non difficulter possis. nam et Bocchoris, uti perhibent historiarum scriptores, Aegyptiorum rex, de balba quadam infantis voce linguarum omnium antiquissimam agnoscere potuit. iam quod liberalem eius animum attinet in contemnendis

- τὸ δ' ἔλευθεροκάρδιον πρὸς τὰς αἰσχροκερδεῖας
 4860 καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι χρυσὸν ἔχειν ἐκ καπηλείας
 ἰσχύσουσι πιστώσασθαι τὰ μέλλοντα ῥηθῆναι.
 Ἔτυχεν ἄνωθεν ἰστώδων τῶν βασιλείων οἰκῶν,
 ἔνθα γλυφεῖσα δεξιῶς μάρμαρος χιονόχρους
 βοῦν μεγαλόπλευρον τυπαῖ, καὶ λέοντα μορφαῖζει.
- 4865 ἐπιπηδῶντα τῇ βοῖ καὶ πίνοντα τοῦ φόρου
 C καὶ γέγονε τὰ γλέμματα ταῦτα τῷ τόπῳ κληῖσι.
 ἐνταῦθα γούν ὁ βασιλεὺς ἰστώδων καὶ τῇ θαλάσῃ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπαφείς (γυλῆρη γὰρ ἔγλυμ)
 καὶ ταῖς ἐκείθεν χάρισι ψυχῶν γυναικῶν τὺς ὄψεις
- 4870 πλοῖον ὄρᾳ κατάφορτον τῇ χέρσῳ πλησιάζον.
 ἐπέπνευ μὲν ὁ ζέφυρος πνοαῖς ἀπαλοπνύοις,
 ἐτίετο τὰ λαίφη δὲ καλπούμενα τὸ πνεῦμα,
 καὶ πρὸς λιμένας ἤπειγον τὸ σκάφος ἐγαλήρους.
 εἶκασε δ' ἂν τις καὶ μακρὰν ἀφροστηκῶς τῆς ἄλμης
- 4875 τοῦ πλοίου τὸ κατάφορτον τοῦ προσορμιζομένου
 ἐπὶ γὰρ τρίτον τῆς νῆος τῆς φορητοῦ ζωστήρα
 τὴν θάλασσαν ἀνέβλιβε τῶν ἀγωγίμων βάρου.
 ὡς ἔβλεψεν, ἐπέθετο τίς καὶ τίνος ἡ σκάφη.
- D "εἴς βασιλίδος" ἤκουσεν "ἡ ναῦς καὶ τὰ φορτία."
 4880 καὶ λύπη μὲν δακρύουσα ἔαχε κατὰ καρδίαν,
 μεταστειλάμενος δ' αὐτὴν καὶ γνοὺς περὶ τοῦ πλοίου
 "αἶ αἶ βασιλισσά" φησὶν, "εἰς οἷον φθάνω βίον;
 οἷαν ἀνθ' οἷας εὐτυχοῦς ἀντηλλαξάμενη τύχην!

4861 ἰσχύουσι AM

4863 γλυφεῖσαν AR

4872 ἐτίετο AR

4873 ἐγαλήρους A

4878 τινος M

4879 τὸ φορτίον M

4883 τύχης A

turpibus lucris, et quod aurum corrudere in stitorio quodam quaestu no-
 luerit, ex iis quae commemoraturi sumus colligi satis liquide poterit.

Forte stabat imperator sublimi loco in regia, ubi nivei coloris mar-
 mor ingeniose sculptum vaccam ingentium laterum repraesentat, et leo-
 nem in vaccam insipientem eamque cupide necantem; ex qua sculptura
 nomen loco datum est. hic ergo stans imperator et oculos in mare di-
 rigens, quod caelum sudum esset ipseque maris intaitu sese recreare
 vellet, navim mercibus oneratam appellere videt, molli vento australi
 fiante ac navigium plenis velis tranquillum in portum deferente. pote-
 rat autem aliquis etiam longo ex intervallo existimare navim appellentem
 ingens onus vehere: nam mercium pondus ita navim deprimebat ut e
 mari tertium modo cingulum exstaret. hac imperator navim conspicit,
 quaenam et cuius esset, interrogat. ubi tam navim quam mercem impe-
 ratrix esset cognovit, animi dolore compresso et arcescitis coniuge
 "heu mea" inquit "imperatrix, quo res meae redactae sunt! heu qua-

φορτίων ἀπεμπολητῆς ὁ τῶν Ῥωμαίων κράτωρ
 4885 καὶ κάπηλός γεγένημαι φεῦ τῶν ἐμπορῶν χειρῶν.”
 καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐκλείπει γνώθοις πυρὸς παμφάγον
 τὴν ναῦν τὴν μυριάφορτον αὐτόφορτον βρωθῆναι.

Ὁὗτος αὐτὸς ὁ βυσιλεὺς Μεθόδιον τὸν πάνν
 θάμιενος ὑπερῶριον ἐν τινι γησιδίῳ

4890 εἰς σπήλαιον κατέκλεισεν ὡς εἰς μνημεῖον τέκνον,
 ὡς ἐν ὑστράκιω μάργαρον, ὡς ἐν ἀκάνθῃ ῥόδον,
 καὶ σὺν αὐτῷ καὶ μετ' αὐτοῦ δύο ληστὰς κακούργους.
 τούτων θατέρου τῶν ληστῶν τὸν βλον ἐκλιπόντος
 καὶ ρεῖσαντος ἐκ φυσικῆς ἀφάντου κατ' ἀνάγκη

P 100

4895 τὴν δύσσομον ἀποφορῶν καὶ τὴν ἐκείθεν λύμην
 ὁ καρτερόνους ἀθλητῆς ἐκεῖνος ἐκατέρει,
 ἦν οὐδ' αὐτὸς ἂν ἴσχυσεν ὑπενεγκεῖν ἀδάμας.
 ὁ δ' ἕτερος ἀπολυθεὶς οὐκ ἤθελεν ἐκβῆναι,
 ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ ζοφερῷ σπηλαίῳ καταμείνας

4900 καὶ ζηλωτῆς γενόμενος ἐνθέου πολιτείας
 ὡς ἥλιος ἀπήστραψεν ἀκτίνας σεμνοῦ βλον.
 ἔτι δ' ἐμφρούρου μένοντος τοῦ θείου Μεθοδίου
 οἱ κεντηθέντες τὰ σεπτὰ πρόσωπα θεηγόροι,
 ὧν περ καὶ μνήμην ἔθετο φθάσας ὁ λόγος ἤδη,

B

4905 βιαίως ἐλαυνόμενοι πρὸς τὴν ὑπερορίαν,
 ἄνδρου τινὸς σαγγελνετῆν ἰχθυοθήραν ἄγραν
 εὐρόντες δικτυεύοντα γράφουσι τῷ δικαίῳ
 ὀλιγούλλαβον γραφῆν ἐν λαμβείῳ μέτρῳ,

4894 βεβέβηκα μὲν φυσικὰ M

4903 μέτρον AR

lein fortunam cum praesentissima comitavi! nimirum iam Romanorum
 imperator merces venales habeo, et ipsemet (heu) institor factus sum,
 negotiatoribus etiam inferior.” his dictis navim una cum mercibus, qua-
 rum immensa erat copia, concremari iussit.

Idem Theophilus imperator virum praesentissimum Methodium
 quandam in insulam relegatum speluncae cadaveris iustar inclusit, tan-
 quam mionem in concham, rosam inter spinas. praeterea duos ei la-
 trones adiunxit, quorum altero extincto et iam marcescente naturali qua-
 dam necessitate, foedum illum odorem et pestiferum aërem tolerantissimus
 athletos animo tulit aequissimo, quem ne adamas quidem sustinere
 potuisset. alter libertate donatus exire voluit, sed intra speluncam il-
 lam caliginosam manens divinaeque vivendi rationis aemulator factus
 solis iustar vitae religiosae radios sparavit. dum adhuc Methodius in haec
 carcere detinetur, homines illi rerum divinarum periti quos notis in
 vultu foedatas fuisse diximus, per vim solum varlere coacti, piscatere

Const. Mandates.

14

- ἦν οὐ καλὸν νενομικῶς κατὰ τι παραφθεῖραι
 4910 αὐτοὺς ἐκείνους τῇ γραφῇ δίδωμι τοὺς λίμβους.
 “τῷ ζῶντι νεκρῷ καὶ νεκρῷ ζωηφόρῳ,
 ναλοντι τὴν γῆν καὶ πατοῦντι τὸν πόλον,
 γραπτοὶ γράψουσι δέσμιοι τῷ δεσμῷ.”
 πρὸς οὗς αὐτὸς ἀντιγραφὴν ἀντιχαράξας γράφει
 4915 “τοὺς ταῖς βίβλοισιν οὐρανῶν κλησιγράφους
 καὶ πρὸς μέτωπα σωφρόνως ἐστιγμένους
 προσεῖπεν ὁ ζῶθραπος ὡς συνδεσμῖους.”
 καὶ ταῦτα μὲν τὰ χροῖσα τῶν καλλιγλώττων ἔπη,
 C ἀντικρυς θεῖου νεκταρος σταλάττοντα συρμάδης·
 4920 ὁ δὲ κυλὸς ἀγωνιστῆς Μεθόδιος ὁ πάνυ
 ἐγκρατερήσας τῇ πικρᾷ καὶ κακοσφούρῳ στέγγι,
 καὶ τοὺς δόδοντας ἐκκρουσθεῖς καὶ συνθλασθεῖς τὰς γνάθους,
 καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐνεγκῶν κολάσεων ἰδέαν,
 δι’ ὧν αὐτὸν οἱ δυσσεβεῖς ἐπληττον ἀπανθρώπως
 4925 ὡς ἄκμονα σιδήρεον χαλκεῖς σφυροκτυποῦντες,
 τέλος καθάπερ ἥλιος ἡμεραυγῆς, ὡς λύχνος,
 ἐξέκλυεν ὡς ἐκ τινος ὀρῆζοντος ἐκεῖθεν,
 θελήσαντος, ὡς εἰοικε, τοῦ βλέποντος ἀβύσσους
 καὶ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ ὑπερθεῖν καθημένον
 4930 ὡς πόλιν ὀχυρόφυγον τοῦτον ἐφ’ ὄρους στῆσαι,
 D ὡς μὴ τοσαύτην ἀρετὴν ὡς ἐν μοδίῳ λύχρον
 τῷ στυγερῷ καὶ ζοφερῷ καλύπτεσθαι σπηλαίῳ.

vv. 4909 - 10 om M

quodam reperto literas viro iusto perbreves versu iambico scripsere;
 quas ab interitu vindicandas ratus hoc loco subicere volui.

vivo perempto vivificoque mortuo,
 terram incolenti ac pariter calcanti polum,
 scripsere victo vinciti et inscripti notis.

eis ille respondens, in haec verba rescripsit:

libris vicissim descriptos caelestibus,
 faciesque non sine laude compunctos notis,
 secum salutat victos vivos obrutus.

hi disertorum hominum versus aurei reapse divinum quendam nectaris
 succum stillant. caeterum praeclarus pugil Methodius, cum toleranter
 in illo tristi carcere sese gessisset, dentes amisisset, maxillas contusas
 haberet, omnique genere suppliciorum excruciatas ab impiis hominibus
 per summam inhumanitatem non aliter esset atque ferream incodem
 malleis excusores contundunt, ad extremum inde prodiit, ortus diurni
 solis instar, volente scilicet, ut credi par est, deo, qui abyssos per-
 spicit et Cherubis ac Seraphis insidet, insignem hunc virum ceu muni-
 tam urbem in monte sublimi collocare, ne tanta virtus, veluti lucerna

- ὁ κράτωρ γὰρ Θεόφιλος βιβλοῖς αἰεὶ σχολάζων
καὶ σίμβλυα τὰ τῆς γνώσεως κηροπλαστών ἐντεῦθεν
- 4935 ὡς μέλισσα φιλόπονος ἀνθῶν ἐκ λειμωνίων,
λεβερινθώδεσι τισι καὶ γρίφοις ἐντυγχάνει.
ἴων ἐκλεπίσαι τὸ σκληρὸν καὶ τὸ στειγνὸν φωτίσαι
οὐδεις ὄρθῳς δεδύνητο, καίτοι μυρίων ὄντων
τῶν φήμην μεγαλῶναιμον ἐχόντων ἐπὶ γνώσει.
- 4940 μεγάλως οὖν τῷ βασιλεῖ τότε βαρυστυμοῦντι
εἰς τῶν προκοκίτων πρόσεισι καὶ θαλαμηπολούντων,
καὶ τὸν Μεθόδιον ἕμνει, καὶ πάντα καταλέγει,
τὴν πολυμάθειαν αὐτοῦ, τὸ πόριμον, τὴν γνώσιν
καὶ τὴν οὐρανοβάμονα σύνεσιν καὶ σοφίαν,
- 4945 εἴτε θεόθεν κινήθεις, εἴτε καὶ φίλτρον τρέγων
πρὸς τὸν αἰθέριον τῷ ἡῶ καὶ θεοφόρον ἄνδρα.
ἀκούει ταῦθ' ὁ βασιλεὺς, μετάπεμπτον ποιεῖται
τὸν ἱερὸν Μεθόδιον, ἔξάγει τοῦ σπηλαίου
ὡς ἀπὸ κόχλου μάρμαρον, ὡς ἀπὸ νέφους ἄστρον
- 4950 ἀκτίνας ἀποστίλβοντα φαιδρὰς πυριμαργάρους
καὶ ζόφον ἀπελαύνοντα καὶ σκοτασμὸν ἀγνοίας.
τῆς γλώσσης οὖν Θεόφιλος γενεσάμενος τῆς τοῦτου
ἐγκατοικίλει τὸν καλὸν καλῶς ἐν βασιλείοις
ὡς χρῆμα πολυτίμητον ἐν θησαυροῖς ἀσύλοις,
- 4955 ὡς λίθον μέγαν στίλβοντα πυρράκην φωτοβορῦτην.

P 101

4937 στεγνὸν ?
φίλος AM

4939 ἐν σοφίᾳ A

4952 γενεσάμενος Θεό-

sub modio, tristi caliginosoque spectu abdita latefet. accidit enim ut Theophilus imperator lectitandis libris semper occupatus, unde alveolos scientiae fingeat quemadmodum apis sedula de pratorum floribus, in griphos et labyrinthis consimilia quaedam incideret, ita ut dura istaec quasi decorticare ac obscura illustrare nemo recte posset, tametsi vel sexcenti apud ipsum essent doctrinae fama celebres. cum igitur imperatori permolesta haec res accideret et animum eius angeret, quidam ex proceribus et cubiculariis accedens Methodium praedicat, indicatis dotibus, doctrinae magnitudine, scientiae copia expedita et abundanti, prudentia sapientiaque vertice suo caelum ipsam attingente, sive divinitas, ut hoc faceret, commotus, sive clandestinum amorem alens erga virum mente caelestem et numine divino plenum. haec imperator audiens Methodium de specu eductum, ceu unionem e concha, sidus e nube virum clarissimis radiis refulgentem et tenebras atque caliginem ignorantiae discutientem, ad sese revocat et invitat. cumque gustum linguae Methodii percepisset, homini praeclearo in regia domicilium assignat, tanquam magni rem pretii gemmamque splendidam rutilantem lucidam in thesau-

- B** κακεὶ παρακαθήμενος τῷ χρυσορρόβῳ Νεῖλλῳ
ἤντελει τὴν πόσιν δαψιλῆ τῶν γλυκυχύμων ῥέιθρων.
Περᾶν δὲ μέλλων ποταμῶν τὸν τῆς ῥευστῆς οὐσίας,
ὄν πάντα περικείμενον πάχος θνητοῦ σαρκίου
- 4960 ἀμήχανον μὴ διελθεῖν (ἐπιλείγει γὰρ ἢ φύσις,
ἢ ταχυρρογὸς πορθμεύτρια, τὸ χρέος ἀπαιτοῦσα),
ἔτος ἤδη δωδέκατον τῆς βασιλείας ἄγων,
τῷ στέφει μὲν τὸν Μιχαὴλ κατακοσμεῖ τὸν παῖδα,
ἔτι παιδίσκον ἀπαλὸν ὄντα τὴν ἡλικίαν,
- 4965 τὸ νεαρὸν δὲ τοῦ παιδὸς ὡς θέμις ὑποπτεύων
συγκοινωνεῖν ἐκέλευσεν τούτῳ καὶ τὴν μητέρα,
τοῦ κράτους ὡς φροντίστριαν αὐτῷ γενησομένην.
ἢ μέχρι τότε νύκτερον ἔχουσα μαθητεῖαν
- C** καὶ σέβουσα τὰς ἱερὰς μορφὰς ἐν παραβύστω,
- 4970 Νικόδημος, ἂν εἴποι τις, ἀκάρδιος δειλόνοτος,
τότε τορὸν ἐβόησε καὶ μετὰ παρρησίας,
καὶ σάλπιγξ ἐχηρημάτισεν εὐσημος χρυσοσάλπιγξ,
ἢ μᾶλλον καλλικέλαδος νεοττοτρόφος ὄρνις,
στρουθοδὸς ἐπισυνάγουσα πάντοθεν τοὺς ἀπτέρους,
- 4975 περικρυβέντας μέχρις ἂν ὁ θηρευτῆς παρέλθῃ,
καὶ σπέρματα τρισειγενῆ σχοῦσα κατὰ καρδίαν,
ὡς ἄρουρά τις εὐκαρπος, ἀλάξ λιπαροβώλαξ,
χειμῶνος μὲν πείζοντος οὐκ ἀνεδίδου βλάστην,
ὡς δὲ παρήλαθε τὸ πικρὸν τῆς χειμερίας ὥρας

4959 κάθος A v. 4962 om R 4964 τῇ ἡλικίᾳ A 4966 αὐ-
τῷ M 4967 σιὰφορος A αὐτοῦ R

ris inviolabilibus et inaccessis collocans; atque hic frequenter assidens Nilo illi aurifino, de dulcissimis aquis largiter hauriebat.

Cum autem traiecturus esset animum essentiae interitai obnoxiae, quem omnes crasso corpore circumdatos permeare necesse est, ita nimium iubente natura, quae velox est traiectrix et abs quovis debitum exigit, animum iam duodecimum imperans, Michaelium filium admodum puerum adhuc imperiali corona redimit. quia vero non abs re tenera ista aetas patri suspecta erat, matrem imperii consortem facit, ut quae filio caratricis loco futura esset. ea superiori tempore tanquam nocturna discipula, Nicodemo illi timido similis, sacras imagines occulte venerabatur. nunc autem alta voce ac libere profitebatur id quod sentiebat, eratque taba clara: vel potius ut avicula canora, pullorum alitrix, implumes ex locis omnibus volucres cogebat, quotquot abdiderant sese donec auceps praeteriret. et quamvis semina praestantissima sub corde tegeter, ut agellus ferax, ut pinguis sulcus, hieme tamen saeviente germen nullum protruserat. nunc autem elapso longe acerbissimi-

- 4980 τὸ δ' ἔαρ ὑπεγέλασε καὶ τὸ στυγνὸν ἐλόθη,
 τότε δὴ τότε καὶ βλαστὸν ἐξήνεγκε πολύχρονον
 καὶ λήϊον πολύσταχυν, καὶ πλήρες ἐκυρπίας,
 ὡς αὐραὶ κυμαινόμενον ἐπὶ πτόσις ζεφυραίας,
 τοῦ πνεύματος ταῖς χάρισι τοῦ πάντα τελειούοντος.
- 4985 ἀγχιθεάζοντας οὐκοῦν ἄνδρας συναγαγοῦσα,
 δικιλλευτάς, ἂν εἴποι τις, φιλοτρογὸς δοκίμους,
 τὴν ἀκανθὰν ἀνέσπασε τῆς εἰκονομαχίας.
 ἐνθέρμως δ' ἱκετεύουσα τοὺς θεοσεβίους ἄνδρας
 ἐπὲρ τοῦ συζυγήσαντος λιτάσασθαι τὸ θεῖον,
- 4990 καὶ πείσασα καὶ πλωτῶσιν τελείαν δεξάμενη
 ὡς τῶν βασιάνων τῶν ἐκεῖ Θεόφιλος ἐρρούσθη,
 ἐμῶδειπνος ἐγένετο τοῖς ἱεροῖς ἀνδράσιν
 ἄβρὰν λιπαροτρόπεζον ἐστίασιν τελοῦσα.
 συνῆν δ' αὐτοῖς ὁ χρύσεος τὴν γλώσσαν Θεοφάνης,
- 4995 ὁ τὴν πικρὰν ὑπενεγκῶν στίξιν ἐν τῷ μετώπῳ,
 τῆς Νικαίων πόλεως ὦν ἀρχιερέτης τότε.
 ὡς τοῖνον ἐπητένιζεν ἡ Θεοδώρα τούτῳ
 καὶ τὸ καρτεροκάρδιον ἔθηκε θυμαβουμένη,
 συνελς ἐκείνος ἔφησε σκληρῶς καὶ πικροθύμως
- 5000 ὄρας τὴν προμετώπειον, ἄνασσα, ταύτην στίξιν;
 ἔνεκα ταύτης πρὸς τὸν σὸν δικάσομαι γαμέτην,
 ἔπου κριτῆς ὁ πάγκοιτος ἀδέκαστα δικάζει,

D

P 102

4981 ἐπήνεγκε A 4986 δικιλλευτὸς AR 4987 εἰκονομα-
 νίας AR 4988 ἱκετεύουσα R 4992 ἐγένετο AR 4995 προσά-
 σαρ M 4996 ἀρχιερομένη AR 4999 πικρῶς M 5002 ἀδέ-
 καστα δεκνύει M, ἀδέκαστος δικάζει A

mo illo hiberne tempore, ac vere suaviter ridente pristinamque tristi-
 tiam dissipante, multipliciter pullulabat et segetem copiosam ferebat,
 velut ager excitatus a favonibus et eius spiritus gratia qui omnia perficit.
 quamobrem coactis hominibus acceptis deo, quos non inepte dixeris in-
 dnetries soll fossores, spinas oppugnationis imaginum prorsus evulsit.
 cumque divinos homines ardentem obsecrasset ut preces ad deum pro
 marito defuncto funderent, idque persuasisset eis, et plane iam certior
 esset facta Theophilum alterius vitae supplicii liberatum esse, forte
 cum sanetis illis hominibus instructe valde epime coavivio prandeat.
 intererat huic praeter alios etiam aurea lingua praeditus ille Theopha-
 nes, cuius faciei notae non sine dolore magno innotae fuerant. erat
 autem hoc tempore princeps urbis Nicaenae pastor. eum Theodora cum
 oculis defixis intueretur ac viri tolerantiam admirari videretur, re Theo-
 phanes intellecta cum asperis durisque verbis "vides" inquit, "o impe-
 ratrix, inustas hasce fronti meae notas? earum causa illo in iudicio con-
 tra maritum tuum experiar, ubi index universalis integerrime indicat,

- οὐδὲ λαμβάνει πρόσωπον, οὐδὲ δωροληπτεῖται,
οὐδὲ τὴν περιπόρφυρον χλιμύδα δυσωπεῖται.”
- 5005** πρὸς ταῦθ' ἡ περιλάλητος ἐν γυναιξίν ἐκείνη
περιπαθὲς οὐμῶσα καὶ μέσης ἐκ καρδίας,
καὶ ἁκρυσιστακτον αὐτῆς τὸ πρόσωπον διμένῃ,
B ὡς κρήνη τις μελάνυδρος ὑψόθεν κατὰ πέτρας
τὸν ῥοῦν διακρονίζουσα φλεβῶν ἐκ νοματίων,
- 5010** φωνῆν ἐξέροηξεν οἰκτρῶν, δείγμα τῆς ἔνδον ζήλης.
ῥοιαυτά μοι, θανμάσιε, περὶ τοῦ βασιλέως
καὶ σὺ καὶ σύμπας ὁ χορὸς αὐτως κατεπηγγέλλου ;”
ἐνταῦθ' ὁ μελιχρόβλωτος Μεθόδιος ὁ Θεῖος,
ἀγελαιχῶν τῆς ἱερῆς παιμνης τῆς νέας ῥώμης,
- 5015** ἐπιρραυτίζει τὸ πολὺ τῆς τόλης Θεοφάνους,
παραμυθεῖται τὴν καλὴν ἐκείνην βασιλῖδα,
τοῦς τῶν δακρῶν ὀχετοὺς ἐδέγγως ἀνακόπτει,
κατασιγάζει τὸν βαρὺν κλύδωνα τῆς καρδίας,
λόγους ψυχῆς μαλακτικῶς ὡς ἔλαιον σταλάξας.
- 5020** Μέχρις μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς ἦν ἔτι παιδευόμενος,
C αὐτῷ συνῆν ἡ βασιλῖς καὶ μήτηρ Θεοδώρα
καὶ πάντ' ἐποίει δεξιῶς, ἰθύνουσα κοσμίως
τὴν γαῦν τὴν μεγαλόφορον τῆς σκηπτροκρατορίας.
ἐπεὶ δ' εἰς ἤβην ἤλυσεν ὁ Μιχαὴλ ἀκμαίαν
- 5025** καὶ μόνος ἐπεδράττετο πραγμάτων τηλικούτων,
ἔργοις τὸ μυθευόμενον ἔδειξεν ἀληθεύειν·
ὡς ἄλλος γὰρ ἀντόχημα Φαέθων νηπιῶζων

5003 δωροδοκεῖται R
5011 οὐ ταῦτά M

5006 περιπαθὲς M
5014 νεαρῆς A

5009 ἐν] τῶν AR
5017 ἀνακόψας M

nec vel personam cuiusquam respicit vel muneribus corripuisse patitur vel purpuream chlamydem revereitur.” ad ea verba laudatissima imperatrix eiulatu ex intimo corde sublato vocem hanc miserabilem edidit, interni doloris testem, “haecine mihi, vir admirande, tuque totusque coetus hic de imperatore meo mihi polliciti estis?” ibi divinus et ore melleo praeditus ille Methodius, qui tunc apud Romam novam sacri gregis pastor erat, nimia Theophanis audacia ferociaque reprehensa praeclearam imperatricem consolatur, arte rivos lacrimarum obstruit, gravem cordis tempestatem sedat, emollientibus animum verbia tanquam oleo quodam instillatis.

Caeterum quamdiu puer erat imperator, matrem Theodoram secum habebat, quae omnia dextre gerebat imperiumque praecclare administrabat. verum ubi Michaelus maturam ad aetatem pervenit, iamque solus amplitudinem negotiorum imperii procurare coepit, reapse verum illud probavit esse quod est in fabulis. quippe mox ut alter quidam iuvenis

- ἐφ' ἄρματος ἡνιοχῶν ἐδίππου πυριτρόχου,
καὶ τὴν Ἑρωαίων ἤπασαν ὤλεσε χωραρχίαν,
5030 αὐτὸς τε παπποπατρικῆς ἀρχῆς ἐξειδιφρίσθη,
καὶ κύμβαχος κατέπεσεν ἐπὶ βρεγμὸν καὶ νῦτα.
ἀπέβη γὰρ ὑγρόβιος ἄντικτος ἄλλος Νέρων,
πύροινος, μαλακόνψυχος, μάχλος, ἀκρατοπότης,
ὄλας χρημάτων ἐπαντλῶν ἀβύσσους τοῖς συμπλαίκτηις, D
5035 γελιοασταῖς καὶ ἑνπαροῖς ἀρματοστρόφοις, μίμοις,
ἅμα πρῶτ' διώκουσι τὰς ἀκρατοποσίας,
καὶ βίον τρυφερόβιον βιοῦσι Συβαρίτην,
λιχνομένους εἰς τρυφὰς εὐόφων ἐδεσμάτων,
καὶ συνδιημερεύουσι γυναῖκοις ἀκολάστοις,
5040 καὶ πίνουσι καὶ παῖζουσι καὶ γυναικομανοῦσιν
ὡς πρὶν ὁ Σαρδανάπαλος ὁ Νίνον βυσιλεύσας.
τοιούτοις δὴ τισι συνῶν διεφθαρμένοις, πόταις
ἀρρητουργοῖς καὶ φανλουργοῖς, κακίαις τελετάρχαις,
ὀμβάτολος ἐγένετο Μαινάδων θυρσοφόρων,
5045 καὶ ταῖς Διονυσιακαῖς βακχείαις ἐνετρόφα.
ἐντεῦθεν πότοι καὶ χοροὶ καὶ μέθαι καὶ κρατῆρες,
ἀσέμνων τε καὶ πορνικῶν ἑσμάτων ἀπηχῆσεις,
καὶ λυγισμοὶ γελωτουργοὶ καὶ πᾶσαι ἑνπαρότης.
μύθοι μὲν οὖν Ἀκταίωνα φασὶ τὸν Φηροσότην
5050 ὡς κύνες διεσπᾶσαντο λυκτῆσαντες ὡς θῆρα.

P 103

5028 περιτρόχου M 5032 ἐπέβη AM 5034 ἀβύσσους
ἑξαντλῶν χρημάτων R 5038 εὐόφων A v. 5039 om M
5047 ἐπιχῆσις A 5048 λυγισμοὶ AB, λογισμοὶ M

Phaëthon, curru conscenso, totum Romanorum imperium perdidit, et ipse de avito patritioque regno veluti curru quodam est deturbatus et excussus, non pronus tantum cadens sed etiam dorsum laedens. quippe luxuriosae humidaeque vitae se deditit velut alter Nero, immodestus in vino, animo effeminato, impudicus, temulentus, totas pecuniarum abyssos in colluores exhauriens, qui erant scurrae impuri, carrum agitantes, mimi, a primo dinculo temulentiae dediti, delicias ciborum et suavium opsoniorum avido quaerentes, totos dies apud inverecundas mulierculas exigentes, potores, ludiones, libidinum flammis furentes; qualis scilicet olim erat ille Sardanapalus, rex Ninevitarum, cuiusmodi hominum consuetudine utens, temulentia nimirum perditorum, infanda et turpissima quaeque perpetrantium, vitam plane Sybariticam degentium, etiam Maenadas illas thyrsigeras comitabatur et orgia Bacchi celebrabat. hinc comotationes, saltationes, ebrietates, crateres, inhonestorum ac meretriciorum carminum cantiones, directae tantum ad excitandos risus cogitationes, omnis impuritas denique. tradunt fabulae ferarum interfectorem illum Actaeonem a correptis furore canibus ceu feram dilacera-

- κόλακες δὲ τὸν Μιχαὴλ περιστοιχηκότες,
 ἔξυρισμένοι πάγωνας, ἐψιμμοδιωμένοι,
 εἰς ποῖον βάρανρον αὐτὸν κακίας οὐκ ἐρρίπτουν;
 ἐντεῦθεν ὁ περίρπτος, ὁ τῶν Ῥωμαίων κρότωρ,
 5055 αὐτὸς αὐτὸν ἐπέβαινεν ἀρμάτων χρυσαυτίγων,
 τετρώροις ἐπεκάθητο καὶ ἀφροῖς χρυσαδίφροις,
 καὶ θησαυροὶ μὲν πάντοθεν χρημάτων ἀπηγελούντο
 B καὶ τὰ Ῥωμαίων ἐν στενῷ πράγματα κωδειστήκει,
 κόλακες δὲ καὶ χρήμασιν ἀφθόνοις ἐνευπάθουν
 5060 καὶ χιτωνίσκοις τρυφεροῖς καὶ πέλοις χρυσοπάστοις,
 οὔτως ὑγρῶς καὶ μαλακῶς ὁ Μιχαὴλ ἔβλου,
 πολλάκις δὲ μηδέ τινας κατεπειγούσης χρείας
 ἄτερ φυλάκων καὶ φρουρᾶς, ἄτερ δορυφοροῦντων
 μόνος αὐτὸς παρῴδειεν ἐν μέσαις ταῖς τριόδοις,
 5065 ἀσέμνως θιατρομανῶν, χαίρων ἱππηλυσίας,
 ἐλγνέτο τε καὶ πατὴρ παθῶν κατὰ πνεῦμα,
 τῶν μίμων τὰ βρεφύλλια καὶ τῶν ἀρματοστρόφων
 οἷα πατὴρ φιλόστοργος φέρων ἐν ταῖς ἀγκάλαις
 ἐκ τοῦ λουτροῦ προκύντορα τῆς Θεογενείας.
 C 5070 ἐντεῦθεν (οὐκ ἐξήρχουν γὰρ αἱ φλέβες τοῦ χρυσοῦ
 ἐπὶ τοσοῦτους ἀγωγὸς κενούμεναι κορυώεις)
 αἱ χρυσοσκεύαστοι στολαὶ τῶν πύλαι βασιλέων
 καὶ δένδρα τὰ κατάχρυσα, στρουθία τε τὰ λάλα,
 καὶ λέοντες σφρηγῆλατοι χρυσοῦ πεποιημένοι,
 5075 καὶ πᾶν ἁπλῶς βασιλεῖον λάμπον ἐν ἀνακτόροις,
 5060 ζιτανίους AM χρυσοπλάστοις M 5062 βλας R

tum esse. at vero assentatores barbas rasi et cerusa fucati cum Michaelum circumstipassent et indagine quasi cinxissent, in quod barathrum, quam vitiorum voraginem eum non coniecerunt! hinc fiebat ut spectabilis ille Romanorum imperator ipse currus aureos conscenderet ac quadrigis insideret. pecuniarum thesauri undique prorsus exhauriebantur, resque Romanorum in angustum cogebantur: interim adulatores in maxima pecuniarum abundantia iucunde vivebant, amici tunicis delicatis et peplis auro intertextis. adeo temulentam mollemque vitam Michaelus agebat. nonnunquam nulla necessitate cogente solus absque satellitum corporisque custodum comitatu mediis in triviis obambulabat, indecore ac furenter adamans spectacula, deque agitationibus equorum voluptatem capiens. etiam spiritualium liberorum pater fiebat, infantes mimorum et aurigarum ceu benignus pater in ulnis gestans, e lavacro divinae regenerationis susceptus. itaque auri venae nullae sufficiebant, cum in tot stercoreos canales exhaurirentur. vestes ex auro factae priscae ab imperatoribus, arbores aureae, canorae aviculae, solido ex auro fabrefacti leones, omnia denique ornamenta imperatoria, quae in

- ἄπερ τὸ πρὶν Θεόφιλος εἴργαστο φιλοτίμως
εἰς λάλημα περιλαμπρον ἐσόμενα Ῥωμαίοις,
χωνεῖα παρεδίδοτο, κακῶς ἔξεκινούντο
εἰς μυσσοῦδος καὶ βδελυροῦδος σωλήνας πολυτρήτους,
- 5080 οὐ ταῦτα δ' ὁ χοιρόβιος τετέλμηκε καὶ μόνα,
ἀλλ' ἐπὶ χεῖρωνα ζωὴν προκόπτων ὀσημεραι
ἐλύττησεν ὁ κάκιστος κατὰ τῶν μυσσηθρίων
τῶν ἱερῶν καὶ Σεραφίμ αὐτοῖς ἀξιοσέπτων,
καὶ σίνηπι δριμύχυμον ἐγγέων εἰς κρατήρα
5085. τὴν ἀγιστεῖαν τὴν φρικτὴν δῆθεν ἐτελετάρχει,
παύλων, φασίν, ἐν οὐ παικτοῖς, γελῶν ἐν ἀγιάστοις.
- Οὕτω βιοῦντα Μιχαὴλ ἡ μήτηρ καθορῶσα
καὶ παύγιον γινόμενον τὸν κράτορα Ῥωμαίων
τὰ σπλάγγνα συνεστρέφετο, ψυχὴν συνεδονεῖτο,
- 5090 καὶ λόγοις ἐσωφρόνιζεν ἐρῶθμιζε παρήγει,
βδελυροτήτων αἰσχροουργῶν ἀπάγειν ἐπειρῶτο.
ἀλλ' ἦν τὸ δὴ λεγόμενον νεκρῶ προσομιλοῦσα,
παρὰ κωφῶ ψαλάττουσα τοὺς παραινετηρίους.
ἦν δὲ μητρᾷδελφος αὐτῷ Βάρδας ὀνομασμένος,
- 5095 ἄνθρωπος κακομήχανος, ἄγων καὶ στρέφων πάντα,
ὃς ἐπελθὼν τὸν Μιχαὴλ ὡς σκώληξ γλυκὴ ξύλον,
καταφαγὼν τε τὴν αὐτοῦ καρδίαν καὶ σπασίψας,
πεῖθει τὴν μὲν βασιλισσαν ἐλάσαι Θεοδώραν
καὶ τὴν τεκοῦσαν ἔκπτωτον θέσθαι τῶν βασιλείων,
- 5100 σσιφάνῳ δὲ τοῦ Καίσαρος αὐτὸν καταγλαῖσαι.

5086 φησὶν AM

5088 γηγόμενος AR

5089 φησὶ M

5096 τῷ βασιλεῖ M

γλυκὴ ξύλον M

aula splendebant et a Theophilo magnifice fuerant ad celebrationem Romanam nominis confecta, fornaci conflatoriae tradebantur et scelerate in execrabilia quosdam quasi tubos evacuabantur. neque tantum haec ausus est imitator ille vitae porcinæ designare, sed etiam quotidie profectus in turpitudine quosdam faciens adversus sacrosancta mysteria, Seraphis ipsis venerabilia, vir nequissimus debacchabatur. quippe acrem sinapi succum in craterem fundens sacrum illud formidabile repraesentabat, ludens, ut dici solet, in iis quæ ludum iocumque non admittunt, et ridens in minime ridiculis.

Ita viventem Michaelum mater videns, et imperatore Romano factum esse ludicrum, totis visceribus et animo commovebatur, eumque verbis castigabat corripibat exhortabatur. sed quod proverbio dicitur, cum mortuo colloquebatur et admonitiones apud surdum cantillabat. erat Michaelo Bardas avunculus qui occupato Michaeli animo, non aliter atque vermis in dulce fignum irrepit, homo scilicet fraudulentus, sursum deorsum cuncta volvebat et iam Michaeli cor exederat. hic tandem ei persuadet ut imperatricem Theodoram ex aula eiceret ac se Caesarem

- ἔρημον οὖν παραλαβὼν τὸν ἄθλιον ἐκείνον
καὶ τὸ περιφερόμενον ἐκκόψαντα τὴν χεῖρα
τὴν δεξιὰν ἀριστερᾷ κατὰ τοὺς μαινομένους,
μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀπύλαμνον ὕχειρα γεγόνυτα,
5105 ἢ κατὰ τὸ μυθούρηγμα τῆς Αἰσωπείας λύρας
προβάτιον εἰς ἄνοιαν αὐτόχρημα φανέντα
καὶ κύνας ἀπελάσαντα τῇ συμβουλῇ τοῦ λύκου,
τὸ κράτος ἐκ τοῦ κράτορος εἰς ἑαυτὸν μετέλιπε
B καὶ πᾶν ἐποίει βουλευτὸν ἄντικρυς ὡς αὐτάνυξ.
- 5110 οὐ μὴν ἄλλ' ἐκκεκύλιστο καὶ πρὸς παρανομίαν
οἶαν οὐ Σκύθης δέδρακεν, οὐ Πέρσης, οὐ Σαρμάτης,
υἱοῦ γνησίου γαμετῆ, φεῦ ἀκολύστου γνώμης!
μυγνύμενος ἀναφανδὸν ἄς ἑαυτοῦ συλλέκτρῳ.
ἤκουσε τοῦτο τὸ δεινὸν Ἰγνάτιος ὁ μέγας,
5115 ὁ τηρικαῦτα κυβερνῶν τὴν βασιλίδα πόλιν
ἦν γὰρ περιλαλούμενον ἐν ἀγνυαῖς, ἐν οἴκοις,
καὶ πάντων περιέτρεχε τὰς ἀκοὰς τὸ μῦθος.
καὶ τοίνυν ἰσωφρόνιζε τὸν Καίσαρα τὸν Βῆρδα
λόγοις, φοβήτροις, ἀπειλαῖς τῶν μελλουσῶν βασάνων,
5120 ἐπέπληττε, κατήρτιζεν, ἤλεγχεν, ἐνουθέτει,
C πῦσαν ἐκίνει μηχανὴν εἰς ἐκκοπὴν τοῦ πάθους.
ἄλλ' ἦν ἐν πᾶσιν ἀληθῆς ἢ Σολομῶντος λῦρα,
ἐλέγχεῖν ἀποτρέπουσα τοὺς κακογνωμονοῦντας·

v. 5108 om M 5109 θελητὸν R 5110 ἐκκεκύλιστο AM
5115 Πάμην AR 5318 γέροντα M 5122 ἐν πνεύματι A
5123 κακογνωμονοῦντας A

crearet. hoc modo miserum illum solum desertumque nactus, quique, ceu vulgo dici consuevit, hominum furiosorum more sinistra dexteram manum absciderat, vel potius plane iam manibus spoliatum, aut secundum Aesopicam illam fabulam ovi dementi consimilem factum, de lupi consilio pulsus canibus, imperium ab imperatore ad se transferebat, omniaque pro arbitratu animi sui gerebat ut imperator. quia etiam in flagitium ingens provolvebatur, quale nec Scythia quispiam nec Persa nec Sarmata designaret. nam cum filii coniuge (proh foedam lasciviam) non aliter consuescebat atque si tori legitimi consors esset. hoc terribile facinus ubi magnus Ignatius ille comperit, qui eo tempore novam Romam gubernabat (erat enim omnium in ore piaculum istud, passimque per compita et aedes iactabatur), Bardam Caesarem verbis castigabat metum incutientibus, adiectis securitatis vitae suppliciorum minis, terrebatur hominem, in viam revocabat, reprehendebat, admonebat, omnem machinam adhibebat ut malum illud excinderet. sed enim verum erat omnino verbum illud Solomonis, qui vetat improbos taxari et reprehen-

- ἐλεγχοὶ γὰρ ὡς μῶλωπεσ εἰσὶ τοῖς ἀσεβέσι,
5125 καὶ πλήττουσιν ὡς βέλεμνα τὰς φανλονρογὰς καρδίας.
 ὁ Καῖσαρ γὰρ ἐκπικρανθεὶς τοῖς ὀνειδιστηρίοις
 ῥήμασιν οἷς ἐπέπληκτο παρὰ τοῦ Θεοφύρου,
 οὐ μόνον οὐκ ἐφρόντιζε τῶν παραιντηρίων,
 ἀλλὰ καὶ κότον ἔτρεφε κατὰ τοῦ παραινούντος,
5180 ὁμοιον δρωῶν ὡς εἴ τινας ἰχώρων πεπλησμένοι
 νοσοκομοῖντο πρὸς τίνος, οἱ δ' ἀποδυσπετοῖεν
 καὶ μᾶλλον ἀγριαινοῖντο πρὸς τὸν εὐεργετοῦντα.
 ἔνθεν ται Βάρδας προσελθὼν ποτε τοῖς μυστηρίοις
 καὶ μὴ τυχῶν τῆς δωρεᾶς ἐκείνης τῆς ἐνθέου
5185 (οὐ γὰρ πιστεύεται σαπρὸν ἄγρος εὐοσμία μύρα)
 καὶ πρὸς θυμὸν ἐκπυρωθεὶς ὡς λέων ἐριβροῦνης,
 ὡς πάρδαλις ἐφάλλεται ῥαγδαῖα τῷ δικαίῳ,
 καὶ ῥήγγουσι καὶ κατασπᾶ τῆς πηδουλιουχίας,
 ἀντιφιστῆ δὲ Φώτιον, θεῦ ἀντὶ τίνος ποῖον!
5140 ἐντεῦθεν ἐπεπάφλασεν ἄλμη πειρατηρίων
 τὸν ἱερὰν Ἰγνάτιον ποντοῦν φιλονεικοῦσα.
 ὁ Καῖσαρ γὰρ ἐφύσησε βορρᾶς ὡς βαρυβόας,
 ὡς ἐδροκλύδων ἄγριος, ὡς δύσπνοος ἀπαρχτίλς,
 καὶ λαίλαπεσ ἠγέρθησαν βαρῦδροοὶ καὶ ζῆλαι.
5145 ἀλλὰ γὰρ τίς δυνήσεται τὰ πάθη τραγωδῆσαι
 ὅσοις αὐτὸν ὑπέβηλον Φώτιός τε καὶ Βάρδας,
 ὡς ἂν ὑποσημήνηται γραφᾶς ἰδιογράφου

D

P 105

5125 ἀσεβεῖς M

5143 ἐρικλύδων M

5144 βαρῦδροοὶ M

di: nam reprehensiones sunt hominibus impiis flagrorum instar, et corda perversa veluti sagittae feriunt. nimirum obiurgationibus hisce Bardas Caesar exacerbatus non modo nihili fecit eas exhortationes, verum etiam conceptam adversus monentem iracundiam et indignationem alebat, non aliter agens atque si saniosos aliquo curare volente illi non tantum aufugiant, sed etiam erga bene facientem excaescent. cum igitur aliquando Bardas accederet ad mysteria nec divinum illud munus a patriarcha consequeretur (non enim unguenta fragrantia vasi putido committuntur), inflammatus iracundia leonis in morem rugit, ceu violenta pardalis in hominem iustum insillit, lacerat, a clavo summovet. eius in locum Photium substituit, proh qualem pro quali viro! ex eo tempore miseriarum aestus Ignatium lactabat et demergere virum conabatur. Caesar auram afflabat tanquam graviter spirans aquilo vel saevus ille tempestatesque ciens subsolanus; quo flante procellae graves concitabantur. quis ea mala satias exponere possit, quibus Ignatium Photius et Bardas excruciantur? nimirum ut propriae manus subscriptione testaretur amictum se sacrum

- ὡς θέλων ἀποδύσασθαι τὴν ἱερὰν ἐρέαν.
 ἀπορριζοῦσι μὲν αὐτοῦ τὴν ὀδοντοφυΐαν,
 5150 τὰς γνάθους φεῦ συντριβουσι, τὰς σιαγόντας θλαῖσι.
 καθάπερ δὲ χαιρομνοσὴ λήσταρχον κακεργάτην
 γυμνὸν δεσμώτην, ἦλιε καὶ γῆ! προσεφραπλοῦσι
 ψυχρῷ μαρμάρῳ, λάρνακι δυσώδει κοπροφύρτῳ,
 φερούση τὸν κατάπτυστον νεκρὸν τοῦ Κοπρονύμου.
 5155 ἄλλ' οὐκ εἰς τέλος ἔλαθεν ἡ πάντολμος παλάμη,
 ὃ τυρευτῆς δὲ τῶν κακῶν ἀπέτισε τὴν δίκην,
 καὶ τῶν δεινῶν ὃ σκευαστῆς ἔπιε σκύφον θυμοῦ.
 Βάρδασι μὲν ὄν τῷ βασιλεῖ βόθρον ἐρύσσων φόνου
 B αὐτὸς ἐκείνος εἰς αὐτὸν ἐνδίκως κατεργάγη,
 5160 ὃ δὲ κακοῦργος Φωτίος ἐκβάλλεται τοῦ θρόνου.
 οὕτως οὐδὲν τὰ βλέφωρα θεοῦ διαδιδράσκει,
 οὕτως ἀνταποδίδωσι θεὸς ὑπερηφάνοις,
 ἢ λύρα ψάλλει τοῦ Λαβιδ ἡ καλλιμελεστάτη.
 Ὁ βασιλεὺς δὲ Μιχαὴλ διεφρηλασίας χαίρων
 5165 καὶ δαιμονίως ἐντροφῶν ταῖς φιλαῖς ἵππασίαις
 συνῆν καὶ συνδιέτριβε τοῖς θεατρομανοῦσιν,
 αὐτὸς αὐτὸς ἀναπληρῶν τὴν ἀρματηστροφίαν.
 καὶ δὴ ποτε τὸ τέτρωρον εὔχαλινοστροφῆσας
 καὶ πρὸς τινος ἀνυμνηθεὶς τοῦνομα Βασιλίσκων
 C 5170 ἀμειβεταὶ τὸν ὑμνητὴν οὐ λίθοις, οὐ χρυσίῳ,

5148 ἀποτίθεσθαι AR 5157 θυμοῦ τὸν σκύφον πίπει M
 5158 γὰρ R γ. 5161 om R 5165 δαιμονίους M, δαιμο-
 νίας AR καὶ ταῖς φιλασπασίαις M 5167 alterum αὐ-
 τὸς om M ἀρματοδρομίαν AR 5169 ἀναμνηθεὶς M

sponte sua deponere, dentes homini radicatis excutiant, genas confundunt, maxillas frangunt; ceu piacularibus flagitiis gaudentem latronum ducem, maleficum, nudum et vincetum (o sol, o terra!) in frigidum sepulcrum marmoreum, foetens, pollutum stercore, quo abominabile cadaver imperatoris Copronymi continebatur, extensum toto corpore deponunt. sed haec audens quidvis manus perpetuo deum latere non potuit. quippe malorum machinator poenas luit, et auctor aerumnarum Ignatii scyphum iracundiae divinae hausit. Bardas enim foveam caedis imperatori fodiens ipse in illam iusto iudicio praecipuus corrumpit; sceleratus autem Photius ille solio patriarchico deturhatus est. sic nihil omnino divinis oculis fugit: sic deus superbis mercedem suam tribuit, quemadmodum elegantissima Davidis lyra canit.

Ceterum Michaelus imperator ex aurigationibus voluptatem capiens saltem apud illos degebat qui spectaculis ad insaniam usque semet oblectabant, et ipse curule certamen peragebat. cum aliquando quadrigam sollerter admodum converteret, hoc nomine laudatus a quodam Basilisco praedicatorum illum suum non auro, nec gemmis donabat, sed impera-

- αὐτὸ δὲ τὸ βασιλεῖον ἕως φιλοτιμεῖται.
 ὅπερ ἰδὼν Βασίλειος ὁ Μακεδῶν ὁ μέγας,
 ὁ παρ' αὐτοῦ τοῦ Μιχαὴλ κράτωρ προβεβλημένος,
 καὶ τὸ παλλμβολον αὐτοῦ τῆς γνώμης ὑποτρέσας,
 5175 δεῖν ἔγνω προκαταλαβεῖν καὶ προκαταταχῆσαι.
 ἔνθεν τοι φόνου κίρησι τῷ Μιχαὴλ κρατῆρα,
 ἔτισι πρὸς τοῖς τέσσαυσι δέκα κεκρατηκότι,
 καὶ μονοκράτωρ γίνεται καὶ κράτωρ σκηπτροκράτωρ.
 οὐ γὰρ θνηγᾶτηρ οὐχ υἷος τῷ Μιχαὴλ ἐτέχθη·
 5180 τὸ σπέρμα γάρ, φασὶ σοφοί, τὸ τῶν εὐκατιφύορων
 εἰς Ἀφροδίτης ὄργια τὸ γόνιμον οὐκ ἔχει.
 Τοῦτόν φασιν τὴν ἀναυσάν ποτε θεασαμένην,
 τὴν καὶ ψυχῇ βασιλισσαν καὶ τύχῃ Θεοδώραν,
 τοιαύτ' εἰπεῖν πρὸς Μιχαὴλ "ὦ βασιλεῦ καὶ τέκνον,
 5185 ὄρῃς τὸν ἄνδρα τὸν πολὺν τοῦτον καὶ ἑωμάλιον,
 τὸν παρὰ σου τιμώμενον καὶ συνδιάγοντό σοι;
 οὗτος τὸ γένος φεῦ ἡμῶν ὡς δράκων ἐκροσθήσει
 καὶ προνομύσει καὶ κτενεῖ καὶ παντελῶς ἐκτρίψει
 καθάπερ ὄρνιθος οὐκτροῦ νηπίους ὀρταλγούς."
 5190 Ἀλλὰ γὰρ ἄξιον εἰπεῖν τὰ περὶ Βασιλείου,
 ὅθεν καὶ τίνων ἔβλαστε, τίνες αὐτῷ γενάρχει.
 κώμης μὲν οὖν ἑξώρητο λυπρᾶς, προσγειτονοῦσης
 τῇ πρωτοπόλει τῇ λαμπρῇ τῶν Μακεδόνων πόλει,

v. 5177 om R 5179 βασιλεῖ M 5181 ἔγνω A 5185 καὶ] τὸν AR 5186 καὶ] τὸν AR

toriam ei sublimitatem largiebatur. id ubi videret magnus ille Basilius Macedo, qui iam renuntiatus a Michaelo fuerat imperator, inconstantiam hominis veritus anteverendum celeriter eius coenatum statuit. quapropter craterem letiferum Michaelo miscet, regno per 14 annos potito, ac imperium occupat. quippe Michaelus neque masculam neque femineam sobolem habebat, quod de sententia doctorum hominum semen proclivium in Venerem minime fecundum sit nec ad procreationem aptum.

Memoriae proditum est imperatricem Theodoram, vere animo iudicioque regiam feminam, cum intuita Basilius aliquando esset, huiusmodi verbis Michaelum filium compellasse "videsne virum hunc, imperator et fili, praeclarum atque robustum, quem honore tu afficis, et perpetuo tecum est? hic familiam (heu) nostram draconis in morem absorpturus est, vastaturus, interfecturus, omnino extirpaturus, tanquam implumes infelicis gallinae pullos."

Enimvero pretium speque fuerit de Basilio pleraque recensere, unde prognatus et ex quibus fuerit, quosve generis auctores habuerit. certas igitur est ex tenui pago vicino principi clarissimaeque Macedonum

- P 106 ἦν ἕξ Ὁρέστου γέρονσαν πρὶν τὴν ἐπιουμίαν
 5195 Ἀδριανὸς δειμάμενος ὁ τῶν Ῥωμαίων κράτωρ
 τὴν κλῆσιν ἐχυρίσατο τῇ πόλει τὴν ἰδίαν.
 εἰ δὲ γονεῖς καὶ φυτοργοὶ τοῦ κυλλικλάδου δένδρον
 οὐ πολυτάλαντοί τινες, ῥυηφενεῖς οὐκ ἦσαν,
 οὐδὲ προβατοθρέμμονες, οὐ πλέθρα γῆς ἀγχοῦντες,
 5200 ἀλλ' αὐτοργοὶ καὶ πένητες καὶ τῶν χειροβιώτων.
 ὧν ἐκλιπόντων τὴν ζιοὴν καὶ γῆθεν μεταστάντων,
 καὶ τοῦ Βουλγάρων ἄρχοντος τοῦ τηρικουῦτι Κρούμοιο
 ἐπιδραμόντος σύμπασαν τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους
 καὶ σκύλων ὑποπλήσαντος αὐτοῦ τὴν στραταρχίαν
 5205 καὶ σύμπαν νεοτήσιον ἔνθος ἠφανικότος,
 B θεμένον δὲ καὶ πλείονας ἐν ἀνδραπόδων μοίρα,
 εἰώλω καὶ Βασίλειος Βουλγάρων ταῖς παλάμαις
 ὥσπερ στρουθὸς καλλίπτερος πικρῷ δικτυοθήρῃ.
 τὰς παλαμναίας δὲ φρυγῶν βροχίδας τῶν Βουλγάρων
 5210 ἐπέστη πετερυξάμενος ἀδθις Ῥωμαίων ὄροις,
 καὶ πρὸς λατρείαν ἑαυτὸν ὡς πένης ἐκμισθώσας,
 καὶ τληπαθήσας καὶ πολλοὺς καμάτους ἀεθλεύσας,
 καὶ γνοὺς ὡς εἰς ἀκάρπωτον γῆν τὰ τοῦ πόνου σπείρει,
 ἀφίσταται τῶν προσγενῶν καὶ τῆς ἐνεγκαμένης,
 5215 καὶ πάντα λογισάμενος τᾶλλα μικρὰ καὶ φαῦλα
 ὡς πρὸς σκοπὸν ἐφέρειτο τὴν Βυζαντίδα πόλιν.
 ὡς δὲ τῶν πύργων γέγονεν ἐντὸς τῶν καλλιπύργων,
 ἐνταῦθα τὴν εὐμήχανον βουλὴν θεωρητέον,
- 5198 οὐ ῥυηφενεῖς ἦσαν R 5201 ἐκλιπόντων vulgo

urbi, quam prius ab Oreste cognominatam deinceps imperator Romanorum Adrianus ab se instauratam de suo nomine nuncupavit. parentes autem eius nec opulenti erant nec divitiis abundantes, sed plane inopes laboreque manuum suarum victum quaerentes; quibus vita functis, et Bulgarorum principe Crumo dicionem omnem Romanam cum copiis percurrente suosque milites opimis spoliis collocupetante, et extincto omni inventutis flore multisque in captivitatem redactis, Basilius etiam captus est a Bulgaris tanquam avicula quaedam praedita venustis alis ab aucupe diro. cum autem e saevis Bulgarorum laqueis evasisset, intra fines Romanorum reversus ceu pauper operas alias suas pro mercede locabat, in quo vitae genere varias aerumnas pertulit et labores magnos exantlavit. tandem animadverso se suos hosce labores in sterile solum spargere, propinquis suis relictis e patria discedit, et cetera omnia pro nihilo ducens recta Byzantium contendit. cum autem urbem pulchras turres habentem ingressus fuit, hic mihi consilium artificiosissimum vide,

- ὅπως προκαταβάλλεται τὰς ῥίζας τῶν πραγμάτων,
5220 καὶ πῶς αἰδέσιμον αὐτῇ τὸ βασιλείας χρῆμα.
 ὕπνωτε μὲν Βασίλειος οὕτως ἀτρημελήτως,
 διερωγῶσι ῥύκεισιν ἐγκεκορδυλημένος,
 οὐκ ἄργυρον οὐδὲ χρυσὸν οἰκόθεν ἐπηγμένος,
 εἰς μόνας δὲ τὰς ἑαυτοῦ παλάμας ἀποβλέπων,
5225 καὶ ταύτας φέρων ἀφορμὴν τοῦ πολυστόνου βίου.
 ὕπνωττεν οὖν ἐπὶ τινος λιθοπλινθίνης κλίνης
 ἀγχιθυρούσης τῷ ναῶ τοῦ θεοῦ Διομήδους.
 ἀλλ' ἐπὶ τούτοις ὄνειρος λευκώπτερος ἐπέπτε·
 τὸν νεωκόρον τὸν ἐκεῖ τάχιον ἀφηνύζει
5230 προτρέπει τε συγγαγεῖν ἔνδον τὸν βασιλέα.
 ἀποπηδᾷ τῆς ἑαυτοῦ κλίνης ὁ νεωκόρος,
 ἐπὶ τὸ προτεμένισμα συντόμως βηματίζει,
 καταδαρθάνοντα λιτῶς Βασίλειον εὗρσκει,
 χαμῆνην, ἀνιπτόποδα, λυπρόν, ῥακιοφόρον·
5235 πλάνην νομίζει τὸ φανέν, ἐκεῖθεν ἀποτρέχει.
 καὶ πάλιν ὕπνος ἐπιπτεν ἐν τοῖς αὐτοῦ βλεφάροις,
 καὶ πάλιν ὄνειρος ὁ πρὶν, καὶ τοῦτο μέχρι τρίτου.
 συνῆκε κατεφώρασε μόλις ὁ νεωκόρος·
 ποιῆται τὸν Βασίλειον ἐφέστιον αὐτίκα,
5240 καὶ θεραπείας ἀξιῶ τούτου τῆς προσηκούσης.
 ἦν δ' ὁ Βασίλειος καλός, γενναῖος, γιγαντόχειρ,
 ἐδύαλμος, ἐδρόστερος ἤρωσ, στεροβοραχίων.
 ἐντεῦθεν οὖν κατὰ βραχὺ τὸ σθεναρὸν γηωρίας

5220 βασιλείου M
 5237 τούτου M

v. 5223 om R
 5239 ἐφέστιον AR

5235 ἀνατρέχει M

quo pacto radices rerum multo ante iecerit, et quam veneranda res sit imperium. forte cubabat alicubi consopitus Basilius, non refecto corpore, laceris pannis obsitus, capite convoluto et tecto. cubabat autem in pavimento quodam latericio, vicino divini Diomedis aedi. secundum haec somnium aedituo felix offertur, eumque similiter quiescentem excitat, et imperatorem intro iubet deducere. tum de lectulo suo desilit aedituus, et ad fani vestibulum recta descendit: Basilius tenuit istie dormientem invenit, humi stratum, pedibus illotis, vestibus sordidis et pannosis obsitum. itaque pro quodam errore visum hoc oblatam sibi ducit, et inde discedit. rursusque obdormiscenti prius illud visum se offert, idque vice tertia. vix tandem aedituus rem intelligere coepit, et Basilius suas in aedes deducit et conveniente cura reficit. erat autem Basilius facie admodum venusta, generosus inprimis, manibus giganteis, pectore lato, robustis lacertis praeditus. itaque ex eo tempore paulatim

- ἄπασιν ἐπὶ στόματος ἔκειτο μεγασιᾶσι.
- P 107 5245 καὶ τι μακρὰ καὶ περιττά; τῷ Μιχαὴλ ἐγνωσθη,
καὶ πρῶτα μέντοι φροντιστῆς τετιμητο τῶν ἵππων,
ἔπειτα καὶ παρὰκοίτος, πρᾶγμα Ῥωμαίοις μέγα,
καὶ τελευταῖον βυσιλεύς καὶ σὺν αὐτῷ διεῖπε.
τοῦ δὲ κρατοῦντος καταγνοὺς ὡς πότου καὶ μεθύσου
- 5250 καὶ κώμοις ἐπιχαίροντος καὶ θεατρομανοῦντος,
κατὰ τῶν σπλύγγων τῶν αὐτοῦ διήλασε τὸ ξίφος,
καὶ τὰ τοῦ κράτους ἤρπασε πρὸ χρόνου, πρὸ τῆς ὥρας.
Οὗτος εὐθὺς τὸν Φώτιον ᾤθει τῆς ἐκκλησίας,
καὶ πάλιν ἀποδίδωσι τὸν θρόνον Ἰγνατίῳ.
- 5255 Θελήσας δὲ καὶ τῷ κοινῷ χρήματα διαδοῦναι
καὶ διερευνησάμενος οἴκτους χρυσιφρούρους,
οἳ τινες πρὶν συνέσφιγγον τὰς τῶν χρημάτων λίμνας,
καὶ βλέψας πάντας ἀδχμηροὺς μηδ' ἄντελον εὐτυχοῦντας,
- B 5260 οὐκ εἶχεν ὅτι γένοιτο, πάντοθεν ἠπορεῖτο.
ὁ βασιλεύς γὰρ ἀπορῶν ὄλβου πολυταλάαντου
ἄντικρὺς ἔστιν ἀετὸς παλαιγενῆς τριγέρον,
ἄφηρημένος τὰ πτερὰ, τοὺς ὄνυχας, τὸ ῥάμφος.
ἐντεῦθεν ὁ Βασιλεῖος ἤσχαλλεν, ἠδημόνει.
- 5265 ὁ κράτωρ γάρ τοι Μιχαὴλ πάντα κατακενώσας
καὶ μίμοις χαρισάμενος συμπαίχεται καὶ συμπύχται,
οὐ μόνον γρυῖπας δέδωκε χωνεῖα καταχρῦσσους,

5244 στόμασιν A 5245 μικρὰ M 5249 διήγησεν M 5256 χυ-
σιόφρους AM 5258 ἄντελων R 5269 ἐμψάμει AR
5262 καλαίτερος M

robur autem manifestum faciens in ore magistratibus universis erat. quid multis et supervacaneis verbis opus est? etiam Michaelo innotuit, ac primo quidem curatoris equorum dignitate cōbenestatur; deinde fit accubitor, quae dignitas apud Romanos ingens est; tandem creatur imperator, ex quo iam tempore semper eodem in contubernio cum Michaelo degerebat. cumque dāmasset eum oena vinosum ac temulentum, gladio viscera traiecit, et ante tempus imperium rapuit.

Initio Photium ecclesia pellit, et Ignatio thronum restituit. cumque liberalis in cives pecuniis erogandis esse vellet, perquisitis aerariis, quas prius ingentes pecuniarum copias continebant, cum omnia squalere cerneret nec hauriri quidquam ex eis posse, dolebat, rem graviter ferebat, inops consilii haesitabat, quid futurum esset ignorabat, undique courtabatur: nam egens imperator et magnis ab opibus destitutus reapse nihil est aliud quam aquila senio confecta, spoliata pariter alis unguibus et rostro. nimirum Michaelus imperator exhaustis omnibus, et in mimos collucos compertores profusus, non grypes tantam aureas conflaverat,

- ἀλλὰ καὶ τὴν καλλίπρεμον πλάτανον τὴν χρισίαν,
 ἐφ' ἧς καθῆστο χρῦσεια παντοδαπὰ στρουθία, C
 5270 καὶ μέλος ἐπιτύβιζεν ὡς ἀπὸ ζώσης γλώσσης,
 καὶ τοῖς ἀκούουσιν αὐτῶν ἔκπληξιν ἐνεποίει,
 ἐκδυμβουμένους τὸ καινὸν τῆς μηχανῆς ἐκίνησ.
 ὃ δὲ καὶ πένθους ἄξιον καὶ θρήνων καὶ δακρῶν,
 λέξων ὁ λόγος ἔρχεται καὶ βαρυστοναχίσων.
 5275 ὁ μυριωμαθέστατος ἐν φιλοσόφοις Αἰών
 τῷ φιλοκάλῳ βασιλεῖ τῷ Μιχαὴλ γενέτη
 ἔξαισιον εἰργάσατο σκευὸς ὠρονομίου,
 δι' οὗ πυρεῖχε καθορᾶν τῷ βασιλεῖ καθ' ὥρον,
 ἐν μέσοις διατρίβοντι τοῖς βασιλείοις οἴκοις,
 5280 εἴ που τολμῶταί τι καινὸν ἐν Ἀραβίῳ, ἐν Σύροις.
 τελοῦντι γοῦν τῷ Μιχαὴλ ποτὲ διαφρηλατίας D
 Σύρων στρατὸς ἐξορηθῆις πρὸς τινας ἐμυρῶθη
 μετὰ βαρείας καὶ σφοδρῆς καὶ βριαρῆς τῆς ῥύμης.
 ὅπερ ἀκούσας Μιχαὴλ, καὶ δεισας μὴ τὸ πλῆθος
 5285 τοῖς ἀκουσθεῖσι τυραχθῆν τὸ θάλατρον ἐκλείπη,
 αὐτίκα τὸ μηχανήμα κελύει συντριβῆναι.
 φεῦ τῆς σκαιότητος αὐτοῦ! φεῦ τῆς φρενοβλαβείας!
 φεῦ φεῦ, ὅποῖον θησαυρὸν ἠφάνισε Ῥωμαίων
 ἄνθρωπος ὄνπαρόβιος, πότῃς βουσκηματώδης.
 5290 Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκοῖντως μοι τεθρήνηται τῷ λόγῳ.
 ὃ κρᾶτωρ δὲ Βασίλειος ἤδη κατανοήσας
 εἰς γόνυ φεῦ ἠκλάσαυαν τὴν τῶν Ῥωμαίων τύχην
- 5270 γλώσσης ζώσης R 5275 βασιλεῦσι M 5280 δεινὸν R
 Σκύθαις M 5283 κρεεῖας M

verum etiam platanum illam, in qua omnis generis aviculae considebant et non aliter cantillabant atque si linguas vivas haberent, auditoribus ad earum voces obstupescitibus machinamque novam et inusitatum admirantibus. lubet etiam aliud quiddam lacrimis et lamentatione dignum exponere. princeps ille philosophorum et infinitis eruditus disciplinis Leo Theophilo imperatori, Michaeli patri, plane inusitatum confecerat instrumentum horologii, per quod imperatori agenti in regia singulis horis spectandum exhibebat quicquid novi vel apud Arabes vel apud Syros tentatur. forte Michaelo curules ludos peragenti significatum est a quodam Syrorum copias domo profectas esse cum impetu gravi atque vehemente. qua re Michaelus audita, veritus ne multitudo perturbata hoc nuntio theatrum desereret, mox ipsam machinam confringi iussit. heu quanta fuit haec imperitia quantaque dementia! proh qualem Romanus thesaurum perdidit impurus homo, bibax, pecunius!

Et haec quidem satis iam deplorata sunt. ceterum Basilius imperator, animadverso fortunam Romanam (heu) pervolutam in genua laba-

- καὶ κινδυνεύουσαν πεσεῖν ἀθλίως ἐπὶ στόμα,
 P 108 μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἐκλείπουσαν καὶ πνέουσαν τὰ λοῖσθου,
 5296 δεῖν ἔγνω τὴν βασιλείον ἀναλαβεῖν σοφίαν
 καὶ σώσει τὴν παρὰ μικρὸν νεκράν τε καὶ τυμβήρη.
 ἐντεῦθεν κάματοι πικροὶ καὶ μέριμναι καὶ μόχθοι,
 καὶ θῶραξ περιστέριος καὶ σιδηροσοφία,
 5300 καὶ βίος ὑπυσπίδιος καὶ κόρυθες καὶ λόγχοι,
 καὶ βλέφαρον ὠμιόπνον σπῶν οὐκ εἰς κόρον ἕπνον.
 ἐντεῦθεν ἀνεσώατο τὰ πράγματα Ῥωμαίοις,
 καὶ τύχη τὴν γιγνώσασαν τὴν ἐκρυτιδωθεῖσαν
 καλὴν τρυφεροπάρειον εἰργάσατο κορίσκη.
 5305 ἔγνωσαν τότε βάρβαροι θῆρα τὸν πρὶν ὑπνοῦντα
 B γενναίως ἀνεγρόμενον κατὰ τῶν ἀδικούντων,
 καὶ πάντες ὑποτρέσαντες ἔδυσαν εἰς τὰς λόχμους,
 καὶ πάλιν ὑπερίσχυεν ἡ τῶν Ῥωμαίων ῥάβδος.
 Ἐπεὶ δὲ κλύδωνας γηγῶν Ἰγνάτιος τοῦ βίου
 5310 τοῖς εὐγαλίροις οὐρανοῦ προσώκειλε λμείσιν,
 ὁ βαθυγνώμων Φώτιος, αἰεὶ διψῶν τοῦ θρόνου
 καὶ σπεύδων ἐπιτεύξασθαι πάλιν τῆς ἐκκλησίας,
 τοῖόνδε τι βυθύτροπον καὶ σχολιδὸν τεχνᾶται.
 τῶν ὀνομάτων τὰς ἀρχὰς ἀπολαμβάνει μόνος
 5315 τοῦ βασιλέως, τῶν υἱῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀγούστης,
 καὶ τὸ βεκλὰς συντιθῆσι, καὶ τοῦτο σφηνίσαις,

5296 μικρὸν A

5300 ἐκασπίδιος AM

5306 ἐγνερόμενον M

5307 εἰς τὰς τραύλας A, ὁπᾶς τραύλων M

5310 λαμβάνειν R

5312 ἐκισκάσασθαι A

scere, iamque illo in periculo versari ut in os misere collaberetur, vel rectius ut loquar, animo quasi defectam spiritus extremos ducere, regia sibi utendum sapientia statuit, et eius salutem consulendum quae tantum non esset mortua iamque sepulcro condenda. quapropter ex eo tempore nil nisi perpetui labores, sollicitudines, molestiae, thoraces circa pectus, arma ferrea, bella cruenta, galeae, hastae, oculi ad satietatem somno minime recreati. atque hoc modo rem Romanam restituit, et fortunam imperii iam senescentem ac rugas contrahentem rursus instar puellae vegetam et venustam effecit. agnovere tum barbari feram, quae prius sopita strenue nunc adversus iniuriarum auctores evigilavit. iccirco territi latebras subiere, potentia Romana rursus invalescente.

Cum autem liberatus vitae procellis Ignatius ad placidiam iam caeli portus appulisset, astatu ille Photius, nunquam non throni cupidus, in hoc totus incumbens ut ecclesia rursus potiretur, huiusmodi quiddam sane versutum ac pravam molitur. solas primas literas nominum imperatoris, liberorum eius et Augustae sumit, atque inde Beclas componit,

- τοῖς τότε σοφιστεύουσι πράγματα προξενήσαι,
 ἔδοξεν εἶναι βασιλεὺς μέγας ἐπὶ σοφίᾳ,
 καὶ πάλιν τὸν πολύζηλον κυτακληροῦται Θρόνον. C
- 5320 Ἄλλ' ἄρα νοῦς ἀκροσφαλῆς πᾶσι τοῖς γηγενέσι,
 καὶ κῆρις σύμφυτοι τινες σύνεισι τοῖς ἀνθρώποις.
 ὃ γὰρ πολὺς τὴν σύνεισιν οὗτος ἐν βασιλεύσειν
 ἐπὶ τινῶν ἀναπεισθεὶς ἀνδρῶν θρωιτρόπων,
 οἱ δόλους ἐπορράπτουσι καὶ μηχανοπλοκοῦσι
- 5325 καὶ φιλτута διγύζουσιν ἀπὸ πατέρων τέκνα,
 ἀπὸ μητρὸς θυγάτριον, ἀπὸ τυμγίου τέμφτην,
 οἶος ὁ Σανταβαρηγὸς ἐκεῖνος ὃ δυσδαίμων,
 καθείργουσι τὸν Λέοντι τὸν παῖδα τὸν υἱοῦ
 ὡς δῆθεν κατὰ τοῦ πατρὸς βρόχους ἰστάντου θρόνου,
- 5380 ἄνδρα φιλοσοφιώτατον, γνώσεως πάσης πλήρη
 καὶ πᾶσι τοῖς μυστήμασιν ἐμπαιδοτριβηθέντα,
 ὃν συμφορῶν ἢ κίμντος καὶ τῶν κακῶν χωνεῖα
 χρυσὸν ἀπέδειξεν μηδὲν ὑπόγυλκον ἔχουντα. D
 ἐνταῦθα γόοι καὶ κλαυθμοὶ μητρὸς ποτνιαμμένης
- 5335 καὶ δειομένης τοῦ πατρὸς ἐπὲρ υἱοῦ δυστήνου·
 ἀλλ' ἦν ἐκεῖνος ἄτεγκτος ἀμύλακτος ὡς πέτρα,
 καὶ πρὸς στοργὴν τὴν φυσικὴν ἄλλος σκληρὸς Ἀδάμις.
 ἦσαν ἐκεῖ Θρηνητήρια καὶ μονοῦθαι γυναικίς
 πικρῶς ἀνακλαιόμεναι τὴν συμφορὰν ἐκείνην.

5317 προξενήσας M
 ὀφιοτρόπων AR

5319 ἀπολαφβάται M
 συμφοραῖς AM

5323 ἐναπειθεὶς M
 καδᾶν M

eoque declarato, cum eius aetatis hominibus literatis negotii non parum exhibuisset, visus est imperatori vir esse magnae doctrinae ac sapientiae; ideoque solum ei patriarchicum redditur.

Sed enim mortalium mentes plurimum errant, et naturalia fata quaedam homines comitantur. nam imperator hic ceteroque prudentissimus a vaftris quibusdam hominibus persuasus, qui fraudes nectunt et machinationes struunt carissimosque liberos a parentibus disiungunt, a matre filiam, sponsum a sponsa, quorum erat e numero infelix ille Santabare-nus, Leonem filium suum in carcerem compingit, quasi qui mortis laqueos patri texeret, cum is revera doctrinae studiosissimus esset, omni scientia copiose instructus, omnibus disciplinis a puero excultus. atque haec sane calamitatum fornax et malorum conflatorium Leonem proba-rant auro similem esse, cui nihil aeris subesset. hinc orti ploratus et eulationes matris sortem filii lamentantis et apud patrem pro eo depre-cantis. sed erat datus, et instar saxi molliori non poterat: immo aequae parum ac adamas ab amore naturali erga filium flectebatur. adhibebantur mulierculae lamentatrices, quae praeficarum in morem naenias quasdam

5340 οἶκος ἐκεῖνος πένθους ἦν καὶ στεναγμάτων οἶκος.
 ἦν καὶ στρουθίον μουσικὸν ἐκεῖ κατὰ τὸν οἶκον,
 ἔνθα παρὸς ὀλοφρυμὸς καὶ γόος ἐξηχῆτο,
 ὅπερ ἀκοῦον συνεχῶς φωνῶν θρηνητηρίων
 καὶ τὰς βοῆς ἐκδιδαχθὲν τὰς γοερὰς ἐκείνας

P 109

5345 συνανωλόλυξεν αὐταῖς περὶ τοῦ νεανίου
 καὶ προύερε τὸν Λέοντα καὶ συνθρηρεῖν εἶπκε.
 τούτου ποτὲ Βασίλειος ἀκούσας τοῦ στρουθίου
 λαλοῦντος καὶ τὸν Λέοντα φέροντος ἀνὰ στόμα,
 καὶ τοὺς πυρόντας ἐνθερμον στάξαντας βλέψας δάκρυ

5350 (ἦν δὲ λιπαροτράπεζον εἶοψον δεῖπνον τότε),
 ἐνδίδωσι, μαλύσσειται τῆς σκληρογνωμοσύνης,
 αἰδούμενος, ὡς εἶοικε, μὴ πως περὶ τὴν φύσιν
 ἀσυμπαθέστερος αὐτοῦ φαίνοιτο τοῦ στρουθίου.
 ἔξάγει τοίνυν τῆς εἰρκτῆς, καὶ πατρικὸν προσβλέπει.

B 5355 καὶ τοίνυν ἔτισιν ὀκτῶ Ῥωμαίων βυσιλεύσας,
 καὶ μέλλων ἤδη τελευτῶν καὶ κατατῶν εἰς τῦμβον,
 εἰς τοῦτον τὸ βασιλεῖον κράτος μεταβιβάσει.

Τούτῳ ποτὲ τῷ βασιλεῖ πρόδοτον ποιομένην
 κἂν τῷ ναῶ τοῦ μάρτυρος Μωκίου γενομένην

5360 ἐπιπηδῆ τις ἄγχιος κατὰ τοὺς δαιμονῶντας,
 ἄνθρωπος ἀστατούμενος τὸ σχῆμα καὶ τὸ βλέμμα,
 καὶ ῥάβδῳ κατὰ κεφαλῆς πλήττει πληγὴν καιρίαν.
 καὶ συλληφθεὶς καὶ βιασθεὶς εἰπεῖν τοὺς συνειδόμενος
 οὐκ εἶχεν ὅ τι φθέγγετο· πάθει καὶ γὰρ ὠχλεῖτο.

5348 ἐπὶ R 5349 βλέπειν R 5352 παρὰ M v. 5355 om R

lugubriter accinerent et calamitatem Leonis acerbe deplorarent. domus
 universa nihil erat aliud quam luctus. aderat et canora quaedam avi-
 cula, quae frequenter voces illas lamentabiles audiens et eas edocta cum
 mulierculis adolescentem, expresso Leonis nomine, deplorabat. hanc avi-
 culam cum aliquando Basilius loquentem audiret ac in ore nomen Leonis
 ferentem, simulque videret eos qui aderant lacrimas profundere, illico de
 ira nonnihil remittit, durum animum emolliri patitur, reveritus, uti qui-
 dem apparet, ne forte natura magis experta esse commiserationis quam
 avicula videretur. quapropter e carcere filium educit et paterno mitique
 vultu aspicit. moriturus autem hunc ipsum imperio praeficit.

Cum Leo quodam tempore processum institueret iamque pervenisset
 ad Mocii martyris aedem, vir quidam immanis, iis similis qui malis a
 genis agitantur, tam gestibus quam vultu inconstans, in imperatorem
 prosiliens clava in caput eius impacta letale vulnus infixit. comprehen-
 sus autem coactusque tormentis ad indicationem eorum quos facinoris
 conscios haberet, nihil dicere poterat, morbo graviter hominem vexante.

- 5365 ἄνθρωπος δὲ τις ἱερὸς πνεύματι θεῖῳ λάμπων
καὶ χάρισι κατὰκομος (ὄνομα τούτῳ Μάρκος),
ἰδὼν βυρθυμῆσαντα δεινῶς τὸν βουσιλέυ
καὶ τι καὶ πείσεσθαι δεινὸν ἐντεῦθεν οἰηθέντα,
φάρμακον ἀκισώδυνον τοὺς λόγους ἐπιπάττων
C
- 5370 προφητικῶς ἀνέκραγε στόματι καλλιγλώττῳ
“ὦ βουσιλεῦ, μηδέπω μοι τὴν τελευταίην προσδόκα,
μηδὲ σοι καταδύμιος ὁ θάνατος γενέσθω·
δέκα καὶ γὰρ ἐνιαυτοὶ ζωῆς καὶ βασιλείας
παρὰ τῆς ἄνωθεν χειρὸς περιλοτίμητηναι σοι.”
- 5375 ὁ μὲν εἰπὼν ἐσέγησεν, ὁ βασιλεὺς δ’ ἐδῆξας
καὶ τῆς πληγῆς ἐρράϊσε καὶ τῆς βαρθυμίας.
ἡ δὲ τοῦ Μάρκου πρόφρησις γέγονεν οὐκ εἰς μάτην.
Οὗτος ἀλόχοις τέσσαρσιν ὁ Λέων συνεζύγη,
οὐχ ἡδονῇ νικώμενος, ἀλλὰ δεσπῶν τεκνώσας
- 5380 καὶ παῖδας βλέψαι τῆς αὐτοῦ βλαστήσαντας δοφύος.
ἐκ τῆς τετάρτης τοιγυροῦν καὶ τελευταίας κύει
D
παῖδα περφυροβλάστητον τοῦνομα Κωνσταντῖνον.
ἀλλὰ γὰρ ἀτοπώτατον τοῖς τοῦ Θεοῦ προσπόλοις
ἐδόκει τὸ γινόμενον παρὰ τοῦ βουσιλέως,
- 5385 τὸν γάμον ἐπεισαγαγεῖν τέταρτον, καὶ μολῦνας
τὴν ἄφραστον καὶ καθαρὰν νόμφην τὴν ἐκκλησίαν.
καὶ τοίνυν ὁ Νικόλαος, πρῶτος ὢν ἀρχιποίμην

5368 κακὸν R 5371 κεραιήν R 5378 οὐτ’ ἀλόχος. σὺν
τέσσαρσιν ἀλόχοις M 5379 ἡδονῆς MR 5385 γὰρ ἐπιγα-
μειν M 5386 καὶ] τὴν A

hic cum vir quidam sanctus, quiq̄e divino spirita futura prospiceret ac
varii donis ornatus esset, nomine Marcus, imperatorem gravi dolore
corruptum cerneret, existimantem aliquid amplius mali consecuturum,
verbis medicinam ei faciens, tanquam mitigante dolore pharmaco, vati-
cinium huiusmodi edidit: “noli, quaeso, imperator, appetiisse tibi vitae
finem arbitrari, nec animam tuam cogitatio de morte subeat. nam tibi
tam vitae quam imperii decem adhuc anni caelesti a manu concessi sunt.”
haec ille satus obtulit. neque multe post imperator et animi dolore
liberatus est et ex vulnere convaluit. Marci quidem vaticinium minime
fuisse vanum eventus comprobavit.

Fuere Leonis uxores omnino quattuor, quas ordine duxit, non a
libidine victus, sed ingenti procreandae sobolis desiderio, quo liberos ex
se natos conspiceret. tandem ex quarta et ultima filium purpurigenam
genuit, cui nomen Constantini datum. sed enim hoc Leonis factum dei
ministris absurdissimum videbatur, progredi videlicet imperatorem quar-
tas ad nuptias, et incorruptam puramque Christi sponsam ecclesiam pol-
luere. quamobrem pastorum princeps Nicolaus os aperit, libertatem lo-

- καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν διέπικον τηρικαῦτα,
λαλεῖ, παρηρησιάζεται, πληροῖ τὸ τοῦ προφήτου,
5390 λαλῶν Θεοῦ μαρτύριον ἔναντι βουσιλέων,
καὶ τὰς ἐκείθεν ἀπειλὰς οὐ πτήσων οὐδὲ τρέμων.
P 110 οὕτως ἢ φόβος τοῦ Θεοῦ βιάλλει μικρὰν τὸν φόβον
τὸν ἐξ ἀνθρώπων δυνατῶν καὶ τὸν ἐκ τῶν κρατούντων.
ἐντεῦθεν ἐκδιώκεται τῆς πόλεως καὶ τοῦ θρόνου,
5395 καὶ δὴ καὶ κατακρίνεται τὰ τῆς ὑπερορίας.
ἕτερος δ' ἀντειστάγεται, πολὺς ἀνὴρ τὰ θεῖα,
ὃς ἐξ δνύχιον ἀπαλῶν κακῶν πρώτης ἡλικίας
ζυγὸν τὸν θεῖον ὑπελθὼν τὸν τοῦ μονήρους βίον
οἴκησιν ἔσχεν Ὀλυμπον τὸν κατὰ τὴν Μυσίαν,
5400 καὶ χάρισιν ἐξέλαμψε τὸ μέλλον προδηλοῦσαι.
οὗτος Θεοῦ κελεύσαντος ἐνοῖ τὴν ἐκκλησίαν,
κατασχισθῆσαν εἰς πολλὰς τομὰς καὶ διαιρέσεις
ἐπὶ παρανομίῃμιτι τῆ τῆς τετραγαμίας.
B Ὁ δὲ φιλοσοφώτατος ἐν βασιλεῦσι Λέων
5405 περιπεσὼν ταῖς φυσικαῖς τοῦ σώματος ἀνάγκαις
καὶ νόσῳ χειμαζόμενος κίνδυνον ἀπειλοῦσθι,
ἤδη πρὸς ἔτος εἰκοστὸν σὺν ἔκτιμ διυθύνας
τὸ κράτος τὸ βασιλεῖον καὶ τὴν Ῥωμαίων τέχνην,
καὶ συνιδῶν τὸν θάνατον καὶ τὴν τοῦ σκήνου λύσιν,
5410 κράτορας ἀναδείκνυσιν αὐτάνυστας αὐτάρχους
Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν καὶ παῖδα Κωνσταντῖνον,
τοῦτο καὶ μόνον προεπιπὼν πνοαῖς ἐν ταῖς ἐσχάταις
5393 δυναστῶν MR 5406 ἐπαγοῦσθι M πν. 5407—8 om R
5410 ἀναδείκνυσιν M κρατάρχους M

quendi usurpat, vatis verbum implet, dei testimonium caram regibus exponens nec minas ullas eo nomine reformidans. sic dei metus longe timorem abigit a viris potentia praeditis et rerum potentibus incusum. itaque Nicolans grege suo et cathedra pellitur et solum vertere iubetur: substituitur autem ipsius loco quidam alius, sacrarum rerum longe peritissimus, qui a teneris unguiculis et aetate prima solitariam in Olympo Mysiae monte vitam egerat et dono vaticinandi praeditus erat. hic de mandato divinae ecclesiae ad unitatem reduxit, multipliciterque distractam ac in partes divisam propter delictum Leonis quartas ad nuptias progressi.

Cum autem Leo doctissimus inter imperatores morbo correptus periculum vitae minitante, administrato iam per viginti sex annos Romanorum imperio, mortem imminere sibi animadverteret, Alexandrum fratrem et Constantianum filium imperatores creat, hoc solo in extremis re-

- “βλέπω καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς κακοδότην χρόνον
κατὰ τρισκαίδεκα μηνῶν,” ἄντικρυς τοῦτο λέγων,
5415 ὅτι τοσοῦτον ἔσεται τὸ κράτος Ἀλεξάνδρου.
Καὶ γοῦν οὐ διαπέπτωκεν ὁ λόγος, οὐδ’ ἰσφύλη.
ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος τρυφῆς ἐσχολακῶς καὶ πότους
καὶ μόνον τὸν γαργαλισμὸν τοῦ σώματος φροντίσας,
ἄλλο δ’ οὐδὲν κατὰξιον τοῦ τηλικούτου κράτους
5420 οὐ δράσας, οὐ φθγγέζυμενος, οὐ σχῶν κατὰ καρδίαν,
ὡς ἄνθος ἔρρευσεν ἕγρον ἐκμαρυνθὲν ἡλίω,
καὶ τάχιον ἐξέλιπε νόσοις ταχεῖς φθινύσει.
καὶ Κωνσταντῖνος γίνεται μόναρχος μονοκράτωρ,
ἔτι παιδίσκος ἀπαλὸς καὶ τρυφερὸς ὑπάρχων
5425 καὶ βασιλείας κυβερνῶν τὸ σκάφος οὐπω σθένων.
τῆς γὰρ ἡλικιώσεως ἑβδομον ἦγεν ἔτος.
ὁ καὶ πολλῶν παρατίων γέγονε κακοτήτων,
καὶ θλίψεων ἐπότισεν ἄλμην τὸν βασιλέα,
εἰ καὶ τὸ τέλος αἴσιον τῶν πειρασμῶν ἀπέβη.
5430 ὥσπερ γὰρ νεομόσχευτον ἀρτίφυτον δενδρίον,
μήτε χειμῶνα κρυερὸν ὑπενεγκεῖν ἰσχύον
μήτε πνευμάτων προσβολὰς ἀγρίων δυσανέμων
μήτε ῥαγδαίους νεύτους μήτε καυσώδη θάλψιν,
μὴ χαλαζῶν σφαιρώματα μηδὲ κρυστάλλου πῆξιν,
5435 πνοαὶ ποθεν βαρνηγεῖς τινὲς ἐκφουσηθεῖσαι
ἢ χαλαζῶν πετρῶματα νεφόμεν δισκευθέντα

5414 μετὰ M	5415 ἴσοθαι M	5416 οὐδὲ σφέλλαι M
5417 ἡσυχοληκῶς M	5419 βασιλείων M	5420 καρδίας AR
5421 οὐκτόρον M	5425 οὐπω τὸ σκάφος AM	5427 γίνεται M
5431 χειμῶνος M	5434 μήτε MR	5336 ποθὲν ἐνδισκευ- θέντα R

spirationibus iamque eo animam agente pronuntiatio, “Alexandrum etiam (proh parcam malignumque tempus) post tredecim menses exactos video.”

Volebat autem significare regnum Alexandri tantillum temporis duraturum; quae sane Leonis vox minime vana aut fallax fuit. nam Alexander voluptatibus avocatus et computationibus nimium indulgens et corporis tantum titillationibus deditus, nec ulla re tanto imperio digna vel opere vel verbis perfecta vel animo denique concepta, ceu flos solis efficacitate marcescens extinctus est et a morbis celeriter absumptus. itaque solus mortuo Leone imperium Constantinus obtinuit, aetatis adhuc tenerae puer, qui imperii gubernationi parum aptus esset, annis immaturus, annos scilicet id temporis septem modo natus; quae res multis etiam malis occasionem praebuit mirificaeque imperatorem affixit, tamen etsi felicem exitum procedente tempore habuerit. quemadmodum enim arbor recens plantata, quae propter teneras adhuc radices frigi-

χειμάζουσι καὶ κήμπονσι καὶ κλίνουσι εἰς γόνυ,
καὶ καταμωλωπίζουσιν αὐτοῦ τὴν τρυφερίαν,
καὶ πάνταθεν προσβάλλουσιν ὡς ἐν πολιορκίᾳ,

5440 φιλονεικεῦσαι τὸ φυτόν προθελυμον ἐκτρέψαι.
ἂν δὲ τὰς ζύλας δυνηθῆ φυγεῖν τὰς κακοπνούς
καὶ τὸν χειμῶνα τὸν βαρὸν καὶ τὴν ἐκεῖθεν βίαν,
γίνεται δοκιμώτερον ἕτε πολλὰ πυλαῖσιν

F 111

καὶ χειμασθὲν πιχροποιοῖς καὶ κικωτρίαις ὄρις·

5445 φυτόν γὰρ ἀνεμοτρεφές καὶ γυμνασθὲν ἀνέμοις
πολύ τι τὸ στερέμνιον, ὡς φασί, φύσει φέρει.
οὕτω κἀκείνος ὁ βραχὺς τὴν ἡλικίαν ἄναξ,
ὁ πῦξ ὁ πορφυρόφυτος Λέαντος Κωνσταντίνος

5450 τῶν συμφορῶν ἀποφυγῶν τὰς ἀλλεπαλληλίας
καὶ πειρασμῶν ἐπαγωγὰς καὶ θλίψεις ἀκεθύμους,
σύνεσιν ἐκαρπώσατο πολλῶ παγιωτέραν,
ὥσπερ ναυβύτης κικηθεὶς πολυκυμίας ζύλαις
καὶ μόλις εἰς εὐγάληρον λιμένα κυταντήσας.

5455 πρῶτα μὲν γὰρ ὁ κυρτερός ἐκεῖνος Κωνσταντίνος,
B ὃν σχεῖν γενέτην λέγουσιν Ἀνδρόνικον τὸν Δοῦξαν,
χεῖρα πολλὴν συναγωγῶν εὖσπλον ἐσταυμένην
ἀθρόον ἐπιτίθεται τῇ πορφυροβλαστήτῃ,
τῆς νηπιότητος αὐτοῦ πάντως καταφρονήσας.

5460 ἀλλὰ ψευδής, ὡς ὁ Δαβὶδ ψάλλει, πρὸς σωτηρίαν
ἵππος ὑψαύχην εὖσκαρθμος πτηνόπους φρυακτίας.

5440 τῷ φωτῷ A 5445 ἀντὶ M 5449 μικροῦς R 5450 ὀπι-
νεγκῶν M 5453 κικωτρίαις R πολυκυμίας MR 5461 φρηγμα-
τίας AM

dam hiemem perferre nondum potest, neque ventorum saevissimos impetus neque imbres vehementiores nec aestus fervidos nec grandinem tempestatesque volantes tolerare, si ab ortis alicunde ventis aut grandine vexata nihilominus vim eorum graviozem effugiat et evadat illaesa, multo fit exploratior, cum arbor a ventis et sole exercita plurimum a natura roboris habere perhibeatur: sic etiam Constantinus hic, Leonis filius, in prima pueritia consecutus imperium, posteaquam vix multis elapsis annis de continuis calamitatibus aerumnis afflictionibus evasisset, prudentiam longe solidiorem ceu fructum quandam nactus est, instar nauetae gravibus procellis iactati et vix tandem tranquillum in portum delati. nam primum fortissimus ille Constantinus, quem natum aiunt Andronico Duca patre, magna manu coacta praeclare armatorum hominum imperatorem subito invasit, puerili nimirum eius aetate contempta. Verum enimvero fallax res est, uti Davides canit, ad salutem equus feagilis, volucer, fremens. quippe Constantinus etiam de sella eque-

- κακείνος οὖν ἐσφαιρισθεὶς τῆς ἔδρας τῆς ἵππειας
πίπτει πρὸς γῆν κατενεχθεὶς, καὶ παρευθὺ τὸ ξίφος
γενέται τούτου τῶν σαρκῶν καὶ βάπτεται τῷ φόνῳ.
- 5465 ἄρτι δὲ τούτου τοῦ δεινοῦ χειμῶνος παρελθόντος
ἕτερος ἐπέγείρεται βαρύτερος ἐκείνου,
πολλῷ τοῦ πρὶν πικρότερος καὶ τῆς προτέρας ζάλης.
δ γὰρ Φωκᾶς ὁ μάγιστρος (ὄνομα τούτῳ Λέων),
ἀνὴρ μεγέθει σώματος καὶ ῥώμῃ διαπρέπων
- 5470 καὶ πῦσαν τότε πιστευθεὶς Ῥωμαίων στραταρχίαν,
ιδὼν προσλαμβανόμενον παρὰ τοῦ βασιλέως
τὸν γέροντα τὸν Ῥωμανὸν τὸν ἀπὸ τῆς Λακάρης,
τοῦ ναυτικοῦ δρουγγάριον ὄντα τὸ τηρικαῦτα,
καὶ πάλαι μὲν τὴν ἔκφυλον ὠδίνων τυραννίδα
- 5475 καὶ σκευωρῶν καθ' ἑαυτὸν τὰ τῆς ἀποστασίας,
ὁμῶς ἐπέχων τὴν ὁρμὴν (οὐ γὰρ καιρὸς ἐκάλει),
τότε καιροῦ δραξάμενος, ὡς ᾤετο, προσφύρον
ἐξέρρηξε τοῦ τοκετοῦ τὸ βύρος τοῦ δυστόκου
καὶ τῆς γαστρὸς τὴν ἔχιδναν ἐξήγεγεν εἰς φάος,
- 5480 καὶ τρέφων πάλαι παρ' αὐτῷ σπινθῆρι δυσμενείας
τότε πυρὰν ἐξέκλυσε καμίνου πυριβόμου.
καὶ τοίνυν προσποιοῦμενος ἐπὲρ τοῦ βασιλέως
πάντα σπουδύζειν καὶ ποιεῖν καὶ συμφερόντως τοῦτῳ
ὡς δὴ παρὰ τοῦ Ῥωμανοῦ καταστρατηγηθέντι
- 5485 ὀπλιζέται μετὰ στρατοῦ ἑνέντος πολλαχόθεν,
ἐκ Λυκαόνων, ἐκ Θρακῶν, ἐκ Κόλχων, ἐξ Ἰβήρων,

5462 γὰρ M 5466 ὑπαγίγεται M 5468 μάγιστρος A
τούτου A 5475 σκαιορῶν A 5479 ἐξήγεγεν A 5484 κατα-
στρατηγητοῦντος M 5485 πανταχόθεν M

stri excussus in terram praeceps corruit, et gladio protinus confossus est. ubi vix gravis illa tempestas praeterisset, alia longe gravior exorta fuit. etenim Leo Phocas, dignitate magister, vir proceritate corporis ac robore insignis, cui Romani exercitus omnes erant crediti, cum receptum ab imperatore videret Romanum Lacapenum seniore, rei navalis drungarium, iam olim tyrannidem parturiens, impetuque propterea represso quod necdum se offerret occasio, tum demum opportunitatem nactus, uti quidem arbitrabatur, commodam fetum illum suum in lucem edidit et viperam enixus est; quique iamdiu scintillam animi male affecti apud se nutrierat, tunc rogam accendit camini igne stridentis. etenim prae se ferens omnia nomine imperatoris ab se suscipi et eius ad utilitatem referri, qui a Romano artificiose ac astute circumscriptus esset, copias undique coegit et instruxit, Lycaonia, Thracia, Colchide, Iberia,

- ἐκ Παμφυλίων, ἐκ Μυσῶν, ἐκ Σύρων, ἐκ Κιλικίων,
καὶ φάλαγγας συνηθροικῶς ὡσεὶ θαλάσσης ψάμμιον,
ἄνδρας γενναίους μαχητάς, πάντας ἀγκυλοτόξους,
5490 πῦρ ἐν πολέμοις πνέοντας, ἄνδρας ἀγχεσιμάχους,
καταστρατοπεδεύεται παρὰ τῇ Χρυσοπόλει,
τῆς Βοζαντίων πόλεως κατέναντι κειμένη,
ἦν οὐρανόπολις εἰπὼν οὐκ ἂν τις διαμάσθη.
καὶ πληρῆσιν ἀρείκων ἀνδρῶν τὰς πεδιάδας,
P 112 5495 καὶ πᾶσαν γῆν κατὰχαικον. ἀπήστραπτον αἰ λόγχι,
ἀνέλαμπον αἰ κόρυθες, ἀσπίδες ἐπατάγουν,
ἄηρ ἐπυραυγίζετο ταῖς ἐπιδορατίσιν.
ἦσαν ἐκεῖ χρυσάσπιδες, ἦσαν φαρετροφόροι,
εὐπιποὶ, χαλκοχίτωνες, πάντες σιδηροφόροι.
5500 ἔφριξαν ἂν καὶ γλυγυγυτες παρεμβολὴν τοιαύτην.
αὐτὸς μὲν οὖν βασιλειῶν καὶ κατὰ τοῦ κρατοῦντος
πάντα τυρεύων καὶ ποιῶν οὐκ ἔλαθεν εἰς τέλος·
τότε δὲ τέως πρόφασιν τὸν Ῥωμανὸν εὐρίσκων
προσεποιεῖτο κατ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμανοῦ στρατεύειν
5505 καὶ τηλικαύτην συγκινεῖν φάλαγγα στρατευσίμην,
προσράπτων τὴν ἄλωπεκῆν ἄγαν κακομηχάνως·
B οὐ πάντῃ γὰρ τὴν λεοντῆν εἶχεν ἐφικνουμένην.
ὁ γέρων γὰρ ὁ Ῥωμανὸς τοῦ ναυτικοῦ κατάρχων
κάκειθεν περικείμενος ἰσχὸν οὐ τὴν τυχοῦσαν,
5510 ἰδὼν περιφερόμενον τῆδε κάκει τὸ κράτος

5488 ὄσον M
ζαπίδος M
χαλκοῖ?

5489 γ. ὁπλίτας ἄνδρας ἀγκ.
κειμένης M
5496 ἀπέλαμπον M

5493 εἰπεῖν A
5505 τηλικαῦτα M

5492 Βο-
5495 κατα-
5509 κέν-
τέθεν M

Pamphylia, Mysia, Syria, Cilicia, numero maris arenas aequante, quo continebantur milites egregie strenui, armati praeclare, ignem in praeliis spirantes, viros pugnae stataria praestantes. hinc ad Chrysopolim castra metatur, sitam e regione Cpolis (quanquam non peccaverit qui urbem illam Uranopolim, hoc est urbem caelestem, cognominaverit), et campos viris bellicosus replet. totum eius regionis solum ex hastarum aere fulgebat, galeae resplendebant, scuta sonum efficiebant, aër ab hastarum cuspidibus coruscabat. aderant milites scutati, aderant sagittarii, equites, loricati, universis ferrum gestantibus. vel ipsis gigantibus eiusmodi castra formidini fuissent. Leonem autem cupidum regni contra imperatorem omnia fuisse molitum obscurum esse demum haud potuit. id quidem temporis Romanum occasionis loco nactus adversus eum se bellum gerere simulabat, et copiis amplissimis instructus nefarie vulpinam assuebat, leonina pelle non prorsus ad omnia se extendente. quippe Romanus senior, classis praefectus ideoque non exigua potestate

- καὶ κυμαινόμενον δεινῶς ὡς ταῦν ἀστατουμένην,
 ἦν ἄλλαι χειμέριοι στρέφουσι καὶ δοροῦσι
 καὶ καταγίδες ἄγριοι καὶ στρόφοι πνευματώδεις,
 καὶ τὰ Ῥωμαίων πίπτοντα φέρθην καὶ κακοπύμωος
- 5515 ἕτε χειρὶ κρατούμενα παιδίου νηπιάρχου,
 τοῦ κράτορος ὑπέρχεται προσπόλους καὶ προκοίτους,
 οἵπερ καὶ μᾶλλον εὐνοεῖν ἐδόκουν τῷ κρατοῦντι,
 καὶ κοινωσάμενος αὐτοῖς βουλὰς κρυφωτέρας
 καὶ συσκευάμενος αὐτοῖς καὶ συνδολοπλοκῆσας
- 5520 καὶ μηχανὰς παντοδυναῖς πορφύρων βαθυβούλους
 ἰσχυριάζετο τολμῶν βιαιῶν τυραννίδα
 καὶ πῦσαν φέρειν καὶ πτεροῦν πρὸς τοῦτο στολαρχίαν,
 ὡς θροῦν ἐντεῦθεν ἄγριον κακὸθρον κυματίαν
 ἐπικτυπεῖν καὶ σμαραγεῖν κατὰ τῶν βασιλείων.
- 5525 καὶ πάντα κατασειεσθαι τῷ κλύδωνι τοῦ ἰέους,
 ἕως ἢ πάντα στρέφουσα παλιπνοια τοῦ βίου
 προσώκειλε τὸν Ῥωμαῖὸν ἀδλαῖς ταῖς τῶν ἀνάκτων
 ὡς ἐν ἀγκάλαις γαληναῖς ὑσμῶν ἀλεξανέμων.
 τοῖς πρωτοβούλοις γὰρ πεισθεῖς ἢ μᾶλλον ἐπιβούλοις
- 5530 ἢ βασιλεῖς τὸν Ῥωμαῖὸν ὡς φίλον οἰκιστοῦται
 καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀρχῆς φύλακα καθιστάνει,
 εἶποι τις ἂν οὐκ ἀφνωῶς, ἀλλ' οὐδ' ἀχαριτώτως,
 τροχίλον ὁ κροκόδειλος, ἢ πίννα τὸν καρκίνον.
 ὁ τοῖνον Λέων ὁ Φωκᾶς, οὗ πρότερον ἐμνήσθην,

5512 χειμέριοι R 5520 πορφύρας R 5521 βιαιῶς A
 5524 ἐπικτυπεῖν M ἐπὶ AM 5526 καλίπνοια R, καλίπνοια M
 5532 ἀφνωῶς οὐδ' ἂν M

praeditus, animadverso imperii statum hinc et illinc fluctuare ceu navim quam hibernae tempestates gravissimae succutunt, adeoque res Romanas collabi misere uti quae in tenerae aetatis manu sitae forent, in amicitiam eorum imperatoris ministrorum et cubiculariorum se insinuat, qui praecipua complecti benevolentia imperatorem viderentur. cum his communicatis occultis consiliis, reque deliberata et fraudulenter instructa, tyrannidem aperta vi moliri se simulabat et ad invasionem eius classem universam adducere. quo factum est ut rumor dirus in aulam deferretur et universi gravissimo terrore percellerentur, donec tandem rerum humanarum vicissitudo, quae omnia solet immutare, Romanum ad aulam imperatoris traduxit velut ad tranquillum quendam portum. nam imperator a praecipuis consiliariis suis vel potius insidiatoribus persuasus Romanum tanquam amicum suum ad familiaritatem admittit, eumque tam vitae quam imperii sui custodem ac defensorem renuntiat, crocodiles scilicet trochilum, pinna cancrum: nam ita non inepte nec ineleganter quis de hoc facto pronuntiaverit. itaque Leo Phocas,

- 5535 τὸν Ῥωμανὸν κατάρχοντα μαθὼν τοῦ βασιλέως
καὶ φέροντα καὶ στρέφοντα πρὸς τὸ δοκοῦν ὡς δοῦλαν
τὸν ἄνακτα τὸν ἀπαλὸν δορηκα τῆς πορφύρας,
ἐσκήπτετο παθαίνεσθαι δῆθεν ὑπὲρ ἐκείνου
καὶ τὸν στρατὸν εἰς ἄμυναν ἄγειν ἐθνολας νόμῳ,
5540 τὸ δ' ἀληθὲς εἰς ἑαυτὸν ἐφειλκετο τὸ κράτος.
ἀλλ' ὁ δρασοῦμενος σοφοῦς ἐπὶ ταῖς πανουργίαις
καὶ στρέφων διαβολῆα καὶ τὰ κρυπτὰ γνώσκων
τὰς μηχανὰς τοῦ Λέοντος εἰς τὸνναντίον τρέπει,
καὶ λόκος μάτην ἐγγανὼν ὁ Λέων ἐγνωρίσθη.
- P 113 5545 ταῖς γὰρ βοῦλαῖς τοῦ Ῥωμανοῦ πευδόμενος ὁ κρότωρ
γραφήν ἐρυθροσήμαντον πρὸς τὸν στρατὸν ἐκπέμπει,
κατηγοροῦσαν τῷ Φωκᾷ πρόδηλον τυραννίδα,
τῷ Ῥωμανῷ δὲ τὰγαθὰ προσεπιμαρτυροῦσαν.
ἐντεῦθεν φύρσις τῷ στρατῷ κακόχαρτος καὶ ζάλη,
5550 καὶ κολοῖς ξενόπτερος ἦν ὁ Φωκᾶς ὁ Λέων·
τὴν γὰρ γραφήν τοῦ κρότωρος, οἴμει, δυσωπηθέντες
ἔφηνον πάντες, ἔρημον τὸν ἄθλιον λιπόντες.
ζωηρεῖται τοῖνον ὁ Φωκᾶς καὶ σβέννυται τὰς κόρας
καὶ λύγγους τοὺς τῶν ὀφθαλμῶν τυφλότητι ζοφοῦται,
5555 καὶ πάλιν ἦν ὁ Ῥωμανὸς ἄγων καὶ φέρον πάντα.
- B Πλὴν ἀλλ' ὡς μήτηρ πιστευθεῖς τὴν φυλακὴν τοῦ νέου
αἴφνης ἐφάνη μητρυιὰ δύσνους ἀντ' εὐνοούσης,
καὶ τοῦτο τὸ λεγόμενον, ἀποσοβῶν τοὺς λύκους,
ἵνα τὸ πρόβατον αὐτὸς σπαράττει καὶ θοινῶτο.

5535 βλέκων M 5540 ἐφ' M

cuius mentionem modo faciebamus, intellecto imperatorem a Romano regi cum mancipium quoddam, prae se ferebat quasi eam rem moleste ferret animoque benevolo copias eius defendendi causa secum adduceret, cum reapse imperium sibi quaereret. sed enim is qui callidos in versutia sua capit et consilia invertit secretaque cognoscit, molitiones Leonis in contraria vertit, ideoque Leo frustra rem aggressus hianti lupo similis factus est. nam Romani consiliis obtemperans imperator literas rubrica subscriptas ad exercitum mittit, quibus apertam Phocae tyrannidem accusabat et egregium Romano testimonium perhibebat. tum vero magna inter milites oriri perturbatio, et Leo Phocas mox graculus ille plinmis alienis ornatus fieri. quippe universi literas imperatorias, ut arbitrator, reveriti misero Phoca deserto an fugiebant. venit ergo vivus in hostium potestatem, et oculis spoliatur.

Ex eo tempore cuncta per Romanum administrari, qui recepta in se invenis custodia, tanquam si mater eius esset, subito se novercam hostilem probabat; et quod proverbio dici consuevit, lupos terrebant et abigebat, ut ovem ipse dilaniaret ac devoraret. imperator enim ratus

5560 ὁ μὲν γὰρ ἄναξ Ῥωμανὸν εὖνον νομίσας εἶναι
καὶ κηδεμόνα τῆς ζωῆς καὶ τηρητὴν τοῦ κράτους
πρῶτα μὲν μάγιστρον τιμᾶ, μέγαν ἑταιρειάρχην,
εἶτα τῇ δόξῃ προστιθεὶς ἄλλην μείζονα δόξαν
καὶ πρὸς ἀκρώρειαν ὑψῶν ἐκ τῶν χθιμαλωτέρων

5565 πατέρα καὶ προσφύλακα ποιεῖ τῆς βασιλείας.
καὶ πλέον ἐφελκόμενος τὸν Ῥωμανὸν εἰς φίλτρον
ἐχέγγυα προγάμια νέμει τῇ τούτου κόρῃ.
ἤδη δὲ γαμοδαΐσια μέλλων τῆς νύμφης θύειν,
καὶ τὸν γυναικοπάτορα κράτορος στέφει στέφει. C

5570 ταῦτα μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς Ῥωμανὸν ἐποιεῖ,
ἐκείνον ἐφελκόμενος, ὡς ᾤετο, πρὸς φίλτρον.
ὁ δὲ βαδύνους Ῥωμανὸς πολλὰ βυσσοδομεύσας
καὶ κρατυνάμενος αὐτῷ πάντοθεν τὰ τοῦ κράτους,
ὡς βασιλεῖ ὡς ἄνακτι ζεύξας τὴν θυγατέρα,

5575 ἐκ τοῦ τετρώρου τῆς ἀρχῆς φεῦ τῆς παπποπατριώσας
τὸν πορφυρόβλαστον γαμβρὸν κύμβυχον ἐκδιφρῆζει,
καὶ μόνον χαρισάμενος ὄνομα βασιλείας
τῷ δυστυχεῖ καὶ δυστυχῶς αὐτὸν προσλαβομένην
αὐτὸς ἐπιλαμβάνεται τῆς ἠγιστροφίας,

5580 καὶ βασιλεὺς ὁ Ῥωμανὸς κὰν ταῖς ἀπάντων γλώσσαις,
ὁ Κωνσταντῖνος δ' οὐδαμοῦ· τύχη γὰρ ἐνεκύτει D
καὶ κατεκάλυπτεν αὐτὸν ὡσπερ ἀστέρῃ νέφος.
ναὶ μὴν εἰς κόρον μετασχὼν τοιαύτης ἀμβροσίας
οὐ μέχρι τούτων ἔστησε τὸ λαιμαργὸν τῆς γνώμης,

5562 μάγιστρον A 5569 στέφος στέφει A 5574 βασιλεὺς AR
5579 τὰς A

cupere sibi Romanum quam honestissime, adeoque virum illum imperii sui patronum et conservatorem esse, primo magistrum creat et magnam societatis praesidem. deinde huic dignitati maiorem aliam adiciens, deque humili condicione Romanum ad verticem rerum evchens, patrem et custodem imperatoris nuncupat. denique artiori amoris vinculo sibi hominem adiungens sponsalia cum eius filia contrahit; iamque nuptias celebraturus socerum imperatoria corona redimit. haec imperatoris erant in Romanum beneficia, quibus eum se putabat ad amorem sui excitaturum. at occulto praeditus animo Romanus, multa suo corde tegens et ab omni parte sibimet imperium stabiliens, ut qui iam imperator esset ac imperatoris socer, natum in purpura generum tandem avito patritoque imperio deiecit, et solo imperatoris illi nomine relicto gubernationem universam in se transfert. itaque Romanus imperator omnibus erat in ore, Constantinus nemini; cui scilicet adversaretur fortuna, quemque non aliter obscuraret atque nubes stellam occulere solet. quin etiam Romanus hac ambrosia fruens ad satietatem usque nequaquam hic animi sui libidini

- 5585 ἄλλ' ὄλον τὸν ἀλλότριον ἄρτον κακῶς ἀρπάσας
 ἐψώμισε τοὺς ἑαυτοῦ, τὸν ἔχοντα τὸν ἄρτον
 καταλιπὼν λιμώττοντα· τοὺς γὰρ ἰδίους παῖδας
 καὶ Χριστοφόρου τὸν υἱὸν παιδὸς τοῦ πρωτοσπύρου
 κράτορας ἀνεκέρυξεν ἄνακτας ἀσπονάρχας.
- 5590 τὸ δέ γε θυμαλγέστερον καὶ μείζον εἰς πικρίαν
 καὶ τῶν ὄστων ἀπτόμενον αὐτῶν καὶ τῆς καρδίας,
 ἐπίπροσθεν ἐτίθητο πάντας τοῦ Κωνσταντίνου
 ἐν ταῖς ἀνακηρύξεσιν, ἐν γράμμασιν, ἐν θρόνοις.
 ἦν οὖν μερικοκέφαλος ἐν βασιλείοις ὕδρα,
- P 114 5595 καὶ λήϊον ἀνέβαινεν ἄντικρυς βασιλέων,
 ὡς τοὺς σπαρτοὺς τοὺς γηγενεῖς ὁ μῦθος ἀναπλάττει,
 πλασθέντας ἀπὸ δράκοντος ἄνδρας ὀδοντοφύτους,
 καὶ μέσον ἦν ὁ τληπαθῆς τῆς ἄλουργίδος στάχης
 ὡς ῥόδον συμπνιγόμενον ἀκάνθαις δξυκέντροις.
- 5600 Ἄλλ' ὅτε πάνθ' ὁ Ῥωμανὸς ἔφθη κατοχυρώσας
 καὶ τεῖχος Σεμιράμιδος ἄντικρυς κρηπιδώσας
 ἢ πύργον γιγαντόκτιστον χαλάνης ἄσφαλτώσας,
 τότε πεσὼν ἐπὶ βρεγμὸν καὶ ῥῶτα κατεδάγη
 καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκλισθεὶς τύλας ἐταρταρώθη.
- 5605 ὁ γὰρ πορφυροσφύτετος ἀτάναξ Κωνσταντῖνος
 ἤδη σφραγιώσης ἐπιβὰς ἀνδρώδους ἡλικίας,
 ὅτε πυρσὸς φρονήσεως ἀνθρώποις ἐπιλάμπει,
- B
- 5589 ἀσπονάρχους A 5597 βλαστόντας R 5600 εἶχε AR
 καταμειρώσας A 5602 γιγαντόχαρτον M 5604 ἐταρτα-
 λώθη AR 5605 πορφυροβλάστητος M

modum statuere volebat, sed alieno pane toto quasi praerepto suos pascebat, esurire cogens illum ad quem is reapse pertinebat. filios enim suos, et cum eis Christophorum ex primogenito nepotem, imperatores renuntiavit; quodque dolorem gignere maiorem posset ipsumque cor et ossa penetrare, tam in praeconis publicis quam literis et concessibus omnes ante Constantinum collocabat. quo fiebat ut hydra multorum caput esset in regia, quasique seges imperatorum haud aliter enascere-tur atque olim satos illos terrigenas provenisse fabulae perhibent, hominibus ex draconis dentibus, qui sparsi fuerant in terram, ortis. misera vero purpureae spica in horum medio premebatur, quemadmodum a spinis rosam suffocari videmus.

Cum autem omnia Romanus iam satis se munisse crederet, ac aedificii Semiramidis fundamenta icisise, vel quandam quasi Chelones turrim a gigantibus extractam ex asphalto condidisse, collapsus in occiput etiam tergum fregit, imperioque deiectus miser in praecipitum corruit. quippe Constantinus ubi virilem aetatem attigisset, qua prudentiae fax

- προβόλους προσλαβόμενος ἄνδρας ἀγαθοτρόπους
ὡς Ἡρακλῆς Ἰόλειον, ὡς ὁ Θησεὺς Πειρίθουον,
- 5610 τὰς ὑφιώδεις κεφαλὰς τῆς ὕδρας ἐκθέρξει
καὶ πρὸς ἀλλήλων τοὺς σπαιροτοὺς πεσεῖν πυρυσκευάζει,
τὸ δὲ παχὺ καὶ θολερὸν ἀπορραπίσας νέγος
καθαρωτέρας τῆς ἀρχῆς ἀκτῖνας ἀποστίλβει.
πρῶτα μὲν οὖν ὁ Ῥωμανὸς ἤδη πρὸς γῆρας φθάσας,
- 5615 ἤδη τριγέρων γεγυνὼς κατὰ τοὺς μικρογῆρας,
καὶ πλείστον μὲν διηνηκῶς ἐπὶ τῇ κρῦτει χρόνον
καὶ πέντε πρὸς τοῖς εἴκοσι χρόνους σκηπτικοκρατίας,
πάντας δὲ πλήσας δωρεῶν καὶ πάντας εὖ ποιήσας, C
- 5620 καὶ τρίχας ἀποκίρεται τὰς πρὶν σιροφοοσμῆτους,
εἶποι τις ἄν, ὑπὸ Διὸς πρεσβυγενῆς ὁ Κρόνος.
εἶτα τοὺς παῖδας Ῥωμανοῦ τοὺς κακεντρεχεστάτους
ὁ πορφυρόρηξ συλλαβῶν, ὁ κρῦτωρ Κωνσταντῖνος,
ἔξοστρακίζει θήμενος ἀθρόον νησιώτας.
- 5625 καὶ τότε πρῶτον ἔβλεψε τὴν γραῦν τὴν βυσιλείαν
ὡς κόρην χρυσοσπάτυλον, ὡς μαργυροφοροῦσαν,
ὡς ἄβροχίωνα σιλιπνήν, ὡς τρυφερομένην,
καὶ προσγελῶσαν κυπυρὸν καὶ προσλαλοῦσαν τούτῳ,
καὶ συνιοῦσαν νυμφικῶς ἐπὶ παιδογονίᾳ.
- 5630 Οὗτος τὸν Βάρδαμ τὸν Φωκᾶν στρατάρχην καθιστάνει,
ὄν τῶν σχολῶν δομέστικον εἶποιεν ἂν Ῥωμαῖοι, D
τομίαν δὲ Βασιλείον, ἓνα τῶν ἀποκόπων,

v. 5611 om R
5624 ἀθρόως M

5613 ὁ αὐτὸς M
5627 τερπνήν AM

v. 5617 om R
5629 παιδικῶς R

in homine collucere solet, viris bonis in consilium adhibitis, uti nimirum Hercules Iolaum, Theseus sibi Pirithoum adiunxit, serpentina hydrae capita resecurit, et satis illis terrigenis inter se commissis effecit ut alter alteri mutuum exitium afferret. deinde densa et caliginosa nube pulsa radios imperii puriores emitit. primum igitur Romanus, iam senio confectus, longo tempore potitus imperio, totis nimirum 25 annis, omnibus sibi per munera beneficiaque devinctis, a suismet filiis raditur et throno deicitur, non aliter atque priscus ille Saturnus a Iove regno spoliatus fuisse fertur. quo facto Constantinus imperator natus in purpura filios Romani longe nequissimos comprehendit et quaedam in insulam relegavit. atque hoc primum tempore vidit imperium, anui simile, tanquam puellam auro luxuriantem et uniones gestantem, eleganti vestita fulgere, sibi que tum arridere tum familiariter adesse.

Bardam Phocam exercitiis praeficiebat, creatum scholarum, ut Romani loquuntur, domesticum: Basilium vero eunuchum, qui Lacapeni filius

- φύντα τῷ Λακαπηνῷ σκοτίων ἐκ σπερμάτων
 παράκοιτον καὶ φύλακα τῆς βυσιλείου κλήτης.
- 5635 ἐπεὶ δ' ὁ Βάρδας ἔσβεστο τὴν πρὸς τὰς μάχας θέρμην
 καὶ τὴν δξύροπον ὄρμην (ἔψυχε γὰρ τὸ γῆρας),
 εἰς Νικηφόρον τὸν Φωκᾶν τὴν στραταρχίαν τρέπει,
 εἶποι τις ἄν, ἐκ λόντος εἰς τὸν λειόνου σκύμον.
 υἱὸν δ' ἰδεῖν εὐτυχητικῶς ἰδίας ἔξ ὁσφύος,
- 5640 ὃς ἔξ Ἑλλήτης Ῥωμανοῦ τῆς θυγατρὸς ἐξέφθ,
 κατονομάζει Ῥωμανόν. ἐλύσαντα δ' εἰς ἠβητῆν
 καὶ γαμετῆν συζεύγνυσι, καὶ βλέψας υἱοῦ γόνον
 Βασιλείον τὸν μέγιστον ἐπὶ τροπικιοσυχίας,
 καὶ βρέφος ἐπαγκάλιον βασιτάσας τὸν τοσοῦτον,
- P 115 5645 καὶ πέντε χρόνους μετασχὼν τοῦ κράτους ἀθολώτου,
 καὶ μέλλων ἀπολύεσθαι τῶν φυσικῶν συνδέσμων,
 αὐτόνακτα καθίστησι τὸν Ῥωμανὸν τὸν παῖδα.
 Ἄλλ' οὗτος ἅπασαν ἰσχύν, ἅπασαν δυναστείαν
 κακοῖς καὶ μικρογνώμοσιν ἐθνόχοις ἐπιτρέψας,
- 5650 θήρας αὐτὸς ἐφρόντιζε καὶ κυνηγετημάτων
 καὶ δαιμονίως ἔχασκε πρὸς τὰς κνωδρομίας.
 τότε τὴν Κρήτην δυσμενῶν Ἀρράβων κατασχόντων
 καὶ κραταῖον κρησφύγετον θεμένων τὰ τῆς νήσου
 καὶ κακουργούντων τὴν ὑγρὰν καὶ πάντα ληστευόντων,
- 5655 ὁ Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς (ἦν γὰρ ὁξὺς ἐν μάχαις
 καὶ τὴν ὄρμην ἐμπύριος καὶ δραστηκὸς τὰς χεῖρας)
 στολάρχησ ἀναδείκνυται, πιστεύεται τὴν μάχην,
- 5633 κρησίων A 5636 ἔψυξε A 5644 ἐπαγκάλιον AB
 τὸ τοιοῦτον M v. 5645 om R 5649 ἀνθρακίους M

naturalis erat, accubitozem fecit et imperatorii lecti custodem. extincto autem propter senectam in Barda fervore quem praelia poscunt, et impetu celeri ad res gerendas, in Nicephorum Phocam copiarum gubernationem transtulit, hoc est a leone in eius catulum. nactus eam felicitatem ut filium ex se atque Helena Romani filia natam videret, eum ipsum Romanum appellavit. ubi iam adolevisset ac pubes factus esset, uxorem ei dedit; ex quo filii coniugio nepotem vidit Basilium, principem longe victoriosissimum. tandem exactis in imperio quinque annis absque socio et perturbatione, vitae finem facturus Romanum filium imperatorem renuntiat.

Is vero potestatem universam malis et imbellibus eunuchis tradens capiendis fetis et venando miserandus occupabatur. hoc imperante Cretam insulam Arabes ceperunt, et receptaculo in ea firmo collocato mare passim infestum praedis agendis reddebant. quapropter Nicephorus Phocas, vir acer in bello et tam animo quam manu promptus, classis imperator et belli dux constituitur; qui mox navibus universum mare com-

- πληροὶ τὴν θάλασσαν σκαφῶν ἐδοσάτων καλλιπρώρων,
κατὰ θηρίων στέλλεται τούτων τῶν ὑδροχέρων,
5660 μάχην συνάπτει καρτεράν, ἥτις τοὺς ἀντιμάχους,
βυθίζει τὰς πειρατικὰς ἀκάτους τῶν Ἀρράβων,
χειροῦται καὶ τὸν λῆστάρχον τὸν πάντολμον ἐκείνον,
καὶ τὸν γιγαντοπάλαμον ὡς βρέφος συλλαμβάνει.
ἐκείθεν ἀναζεύξας δὲ μετὰ λαμπρῶν τροπαίων
5665 πολυτελείῃ καὶ φαιδρῶς θριάμβοις ἐπομπεύθη.
Τότε καὶ πόλιν τὴν καλήν, τὴν πάλιν Ἀντιόχου
τὴν εὐγενῆ, τὴν ἐδπρεπῆ, τὴν νομφοκοσμονύμενην
Ἰσραηλιταὶ φρονικὸι δοροκτήτην λαβόντες
ὡς τριδουλον κατήσχυναν, ὡς τριοδίτην πόρην.
5670 καὶ πάλιν ὁ τρισαριστέδς σπᾶται Φωκᾶς ῥομφαίαν,
πάλιν κινεῖται κατ' ἐχθρῶν αἰμοχαρῶν ἐκφύλων.
τοὺς ἀλλοφύλους ἔγγυσι, ὑπερμαχεῖ συμφύλων,
καὶ πάλιν τὴν εὐσχήμονα τὴν ἐδχρουστύτην κόρην
ἐπανασώζει τῇ μητρὶ τῇ καλλιτεκνωτάτῃ.
5675 Ἐπι δὲ τότε τοῦ Φωκᾶ τὴν μάχην συγκροτοῦντος
τὸν κράτορα τὸν Ῥωματὸν θάνατος ἀναρπάζει,
τῇ γαμετῇ Θεοφανοῖ τὸ κράτος λελοιπότα
καὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐξ αὐτῆς νεογενέσιν ὄδσιν,
κεκρατηκότα ἔτεσι τέσσαρσι πρὸς τῆς δέκα.
5680 ἀκούει ταῦτα καὶ Φωκᾶς, ἐκείθεν ἀποτρέχει
καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν καταταχῆσας φθάνει,

5662 χειροῦται τὸν ἀρίσταρχον M 5663 γιγαντοπάλαμον M
5665 λαμπροῖς AM θεάτροις A ἐπομπεύει A 5666 λαμ-
πρῶν M 5671 καὶ μοχθηρῶν M 5672 ἀλλ' R 5673 αὐτοῦ A
v. 5679 om R 5681 καταταχῆσας M

plet, et contra belluas pedestres pariter ac marinas ablegatur. pugnam inde cum hoste conserit, eumque magno praeflo vincit: piraticas Arabum naves demergit, ipsum principem praedonum, hominem audacissimum et gigantem bellatorem, velut puerum capit. hinc e Creta splendidissimis cum tropaeis solvens triumphos magnificos et laetitiae plenos peragit.

Eodem tempore nobilem ac pulchram urbem in morem puellae ornatam Antiochenam Ismaelitae homicidae ceperunt et in servitutem redegerunt ac velut meretricem in trivio stantem habuerunt. quapropter rursus Phocas ille victoriosissimus hostem movet, alienigenas frangit, pugnat pro suis, rursus honestam et boni coloris puellam matri pulchrorum liberorum parenti, id est Romano imperio Antiochiam, restituit.

Dum istic bellum gerit, Romanus imperator e vivis excessit, uxori Theophanoni et liberis, quos ex ea susceperat, imperio relicto. cuius rei fama Phocas ad se perlata itinere celeri Cypria proficiat, ibique

- D καὶ πάλιν ἀναδείκνυται τῆς ἑω ταγματάρχης,
 ὄρκοις φρικτοῖς καταδεθεὶς ὑπὸ τῆς βασιλοῦσης
 ὡς οὐκ ἐπιβουλεύσει τοῦ Ῥωμανοῦ τοῖς τέκνοις,
 5685 καὶ πάλιν ἀναπόρητος γίνεται πρὸς Συρίαν.
 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἤρέμισε τὸ χαλεπὸν θηρίον
 ὃ θύονος, ἢ τῶν γηγεῖων καρδιοφάγος ἄρκτος.
 καὶ τοίνυν τις ἀπόκοπος τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις,
 ὃ τότε πᾶσαν τὴν ἀρχὴν ἄνω καὶ κάτω στρέφειον,
 5690 ἀκάνθη θύονου κενιθεῖς κατὰ τοῦ στρατηλάτου
 καὶ τηλικαύτην εὔπνοιαν τύχης οὐ φέρων βλέπειν
 τὸν Νικηφόρον τὸν Φωκῶν οὐδρῶς ναυστολοῦσαν,
 γραφὰς ἐπὶ τὸν Τζιμισχῆν ἐνπτέρους ἐγχαράσαι
 (τῷ Τζιμισχῆ δὲ κλησὶς ἦν βρεφόμεν Ἰωάννης)
- P 116 5695 ἔργον μαχαίρας τὸν Φωκῶν θίσθαι παρακινούσας,
 αὐτὸν δ' εἰς τὸ Βυζάντιον ἤκειν ἐρεθίζούσους,
 ἐσόμενον υἰδάνακτα καὶ κράτορα Ῥωμαίων.
 δέχεται τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην Ἰωάννης
 ὃ Τζιμισχῆς, ἐπέρχεται τοὺς τῶν γραφέντων τύπους,
 5700 καὶ γνώμην μισοπόνηρον ἀρχῶν καὶ χρηστοῆθ
 χειρίζει ταῦτα τῷ Φωκῶ, τὸ δρᾶμα καταγγέλλει,
 μισάττεται τὸ φορικὸν ἐκείνου τοῦ θλαδίου.
 ἦν δὲ καλὸς ὁ Τζιμισχῆς, εὐοπτος, εὐχρονος, εὐθριξ,
 κυρτερικός, ἀνδρόσπλαγχνος, εὐκάρδιος, ἀνδρόνους,
 5705 καὶ μαχητὴς ἀπρόσμιχος καὶ βουλευτὴς ὀξύνοος,
 ἀνθρωπος μεγαλόθυμος, σάφρων, ἀνδρεῖος, πρῶος,

5683 γε φρικτοῖς αἰδέσθεις M

5687 κερδὸς καρδιοφάγος M

5692 ναυστολοῦσης R

5693 ἐγχαράξας AM

5699 τοῖς M

γραμμάτων A

τόποις M

5702 κωνηρὸν ἐκείνο A

rursus exercituum Orientis dux declaratur, sacramentis horribilibus imperatrici pollicitus nunquam se Romani liberis insidiaturum; quo facto stum ad musus sese confert. sed enim quiescere non poterat invidia, bellua ferox, urso consimilis, hominum corda depascenti. nam quidam ex eunuchis aulicis, qui eo tempore res imperii solus arbitrato suo tractabat, adversus Phocam invidiae spina quasi quadam punctus, quod celebritate nominis eius atque felicitatem aequo animo ferre non posset, literas ad Ioannem cognomento Zimischem penna non exaratas mittit, iisque cohortatur ut interfecto Phoca Byzantium, futurus imperator Romanorum, properaret. hanc epistolam ubi Zimisches accepisset, tanquam infestus improbitati et vir bonus eam Phocae tradit, eunuchi conatum aperit, eiusque sanguinarium animum abominatur. erat autem Zimisches formosus, facie colore capillis venustis: tolerans, misericors, fortis et virilis animi, puginator inexpugnabilis, copia celeritateque consilii prae-

- καὶ δόρυ δολιχόσκιον κρυδαίνειν ἤσκημέτος ·
 καὶ τόξον ἔλκειν τὴν νευρὰν ἐπὶ βελῶν γλωφίσιν,
 ἀτὴρ ἐλευθερόψυχος, σὲχ ὑπετρέφων κότον,
 5710 οὐ τῆς κακίας φωλεὸν τεκταίνων τὴν καρδίαν,
 οὐδὲ ζηλῶν τὸ ζάκοτον κυμῆλου βαρυχόλου.
 εἰ χρεὶ δ' ὀλίγοις τὰ πολλὰ καὶ τὰ μακρὰ γνησίαι,
 ἔμψυχος ἦν παράδεισος χαρίτων φντοτρόφος,
 ἄλλος μυρίων ἀγαθῶν κατὰστυον δρχάτοις
 5715 Θεοῦ φντοτρομοῦμενον παλάμαις αὐξιστύοις,
 πνεύματος κηπευόμενον νάμισι χρυσορείθροις,
 ἐν ᾧ περιεχόρευε τῶν ἀρετῶν ὁ κύκλος,
 ἀντίφθογγα δ' ὑπέψυλλε χαρίτων ἡ χορεία.
 Τοιοῦτος ὦν τὴν ἀρετὴν ὁ Τζιμπηχῆς καὶ τόσος,
 5720 καὶ τηνικαῦτα τῷ Φωκῆ λαχὼν συνομορτήσαι
 καὶ χρεῖαν ὑποστράτηγον ἀποπληρῶν ἐκεῖνω
 (ἦν δὲ Φωκῆ καὶ προσγενῆς κὰκ τῶν αὐτῶν αἰμάτων),
 ἅμια τὸ γράμμα ταῖς χερσὶν εἶχεν ὑπαναπτύξας,
 καὶ καθ' αὐτὸν ἐπέδραμε τὸν νοῦν τῶν ἐγκειμένιον,
 5725 καὶ πρὸς τὸν πρωτοστράτηγον πάντα διαπορθεμέει,
 καὶ "φειῶ" φησὶν, "ὦ στρατηγέ, τῆς τῶν Ῥωμαίων τύχης!
 ἔως καὶ πότε τῆς ἀρχῆς τὸ σκάφος Ἰθνοῦσιν.
 εὐνοῦχοι γυναικόψυχοι, πόρμιδοι πρὸς κακίαν,
 πάντων κακῶν ἐφευρεταί, πάντων κακῶν ἐργάται,
 5730 ἀνθρωποὶ μυλακόψυχοι, σκευὴ πονηρευμάτων,

5708 τὰς νεοῦς AR ἐπιμῶν γλωφίσιν M 5709 ὑποστρέ-
 φων M 5712 μακρὰ καὶ τὰ πολλὰ R 5714 κατάφρακτον M
 5715 φντοτρομοῦμενον AM αὐξιστύοις AM 5722 Φωκῆς M
 αὐτοῦ M 5723 ἔχων M 5724 καθ' αὐτὸν M 5725 ἐνα-
 πορθεύει κἀτα M 5727 κρᾶτος AM

pollens, liberalis, castus, mitis, hastarum vibrandarum et arcuum tenden-
 dorum peritissimus, ingenuus, alienus ab ira diuturna; ut paucis denique
 multa et prolixa complectamur, vivus quidam paradisi gratiarum erat,
 ipsis dei manibus conlatus et aureis sancti spiritus rivis irriguus, in quo
 virtutum coetus universus choreas velut agitabat, Gratias ex adverso illis
 cantando quasi responsantibus.

Talis ac tantus vir cum Zimlaches foret, Phocam hoc tempore comi-
 tari decrevit, legati munus ab eo consecutus. et consanguineus erat
 Phocae, prognatis eodem genere. posteaquam scriptum eunuchi mani-
 bus suis aperuisset ac eo comprehensa percussisset, omnibus ad copia-
 rum imperatorem renunciatis "proh miseram" inquit "Romanorum sortem
 et fortunam, imperator! quousque tandem imperium administrabant eu-
 nuchi muliebres, fecundi ad malitiam, sordidi, facinorum instrumenta,

- τῶν ἀθεμίτων ἀγωγῶν, σωλῆνες κακουργίας.²²
 ἤκουσε ταῦθ' ὁ στρατηγός, ἤγειρε θυμοῦ φλόγα.
 κἀντεῦθεν ὁ κοιμώμενος ὀρσειβάτης λέων
- D**
 ὑπήνοιξε τὸ βλέφαρον καὶ βροχηθμὸν ἀφῆκε,
5735 καὶ φόβος περιέδραμε λόχμας δρυμῶνας ὄρη.
 κράτωρ δ' ἀναγορεύεται, φθάνει τὴν Κωνσταντίνου,
 ἄνευ κινδύνων εἴσεισι, βλέπεται, βλέπει, τέρπει.
 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος προχυθέν, ὅποσον ἐν δημόταις,
 ὅποσον τῇ λαμπρότητι τοῦ γένους ἐκυδροῦτο,
5740 ὅποσον ἐν ἐργατικοῖς, ὅσον ἐν εὐπαράφοις,
 πρὸ πάντων ἡ βυσιλίσσα σὸν τοῖς ἱερομύσταις,
 ὑπταίς ὑποδέχονται τὸν ἄνδρα ταῖς παλάμαις.
 καὶ ψήφω γίνεται κοινῇ κράτωρ ὁ Νικηφόρος·
 ἦν γὰρ στρατηγικώτατος, εὐτολμος, βριαρῶχειρ,
5745 καμάτοις ἀταπεινωτός, ἄκμων στερεός εἰς πόνους.
- P 117**
 καὶ μὴνυται Θεοφανοῖ τῇ πρῶτῃ βασιλίδι,
 καὶ πρὸς τοὺς παῖδας Ῥωμανοῦ σχέσιν πατρὸς δεικνύει.
 Τότε Φωκᾶς τὸ τῆς ψυχῆς ἐγγώρισεν ἀνδρῶδες
 καὶ τὸ τολμηροκάρδιον καὶ τὴν πρὸς μάχας θέρμην.
5750 εἶχε μὲν γὰρ πυρώστημα ψυχῆς ἐγγενεστέρως,
 καὶ τὸ στερεὸν μὲν καρτερόν ὑπέφαινε ἀρχῆθεν,
 καὶ τὸν τεχνίτην ἵππιαστὴν μακρόθεν παρεγύμνον·
 τῆς δὲ τοῦ δρᾶν δυνάμεως κειμένης παρ' ἑτέροις
 αὐτὸς τὸ γενναῖόν τιμον ἔσμυχε κατὰ βῆθους,
- 5731** ποτηρίας K **5733** ὀρσειτόρος AR **5738** ἐκρυθὲν M
5739 ἐκεδνοῦτο M **5741** ἱεροθύταις AR

rerum nefariorum tabuli, canales improbitatis?" his auditis animus ducis excandescit, et leo prius quiescens oculos aperit ac rugitum edit, ob quem formido lustra saltus montes est pervagata. mox imperator renuntiat, Cpolin occupat, urbem absque ullo periculo ingreditur, a civibus conspicitur, conspectu suo omnium omnino animos recreat. simul obviam ei se offert urbana multitudo, necnon patriciorum ordo, praetextati, ex officinis operarii. ante omnes alios imperatrix cum sacerdotibus hominem supinis manibus excipit, iamque decreto communi omnium ordinum Nicephorus imperator creatur. erat enim artis bellicae peritissimus, audax, robustus, aerumnis haud quaquam cedens, iaculis in morem labores constanter perferens. secundum haec imperatricem Theophaonem sibi matrimonio copulat, et erga Romani liberos affectionem quandam animi paternam declarat.

Praecipue vero probabat in impario virilitatem pectoris et in praehis ardorem. quippe generosi erant in Phoca impetus animi, suaeque constantiae documenta statim ab initio dabat, iamdudum ostendens se ar-

- 5755 ὡς δ' ὀδάλων ἐν σποδιᾷ σπέρμα περὶς φυλάττων.
ὡς δ' ἐπελάβετο καιροῦ καὶ τῆς τοῦ δρᾶν ἰσχύος,
καὶ πάντα στρέφων ὁ τροχὸς τοῦ παλινορόμου βίω
αὐτὸς αὐτὸν ἐπίστησε τοῖς εὐαρμάτοις δίφροις, B
τότε δὴ τότε καὶ Φωκᾶς ὡσεὶ πρηστὴρ ἐρράγη,
- 5760 καὶ πάσας περιέδραμε φυλὰς βαρβαροφύλους,
πῦρ ἐμπέσον, ἂν εἴποι τις, ἐν λόγμῃ πολυξύλω
καὶ πνεύμασι σοβούμενον καὶ πανταχοῦ δαίρον
καὶ πᾶν φυτὸν βοσκόμενον καὶ πᾶν χλωρὸν ἐκαίον.
ἔτρεσαν Ἀρραβες αὐτόν, ὑπέκνυεν ὁ Σῶρος,
- 5765 ὁ Κλιεὶς ἐδραπέτευσεν, ὁ Φοῖνιξ ὑπειστάλη,
καὶ πάλιν ἀπέδιδοντο Ῥωμαίοις τὰ Ῥωμαίων
οὕτως ἀπρόσμαχος Φωκᾶς ἦν τοῖς ὑπεναντίοις.
ὁ κύκλος γὰρ τῶν ἀρετῶν ἀμφέστεφε τὸν ἄνδρα,
καὶ πᾶν καλὸν ἠγλαίε, πᾶν ἀγαθὸν ἐκόσμιε,
- 5770 ἰσχύς, ἀνδρεία, φρόνησις, πραΰτης, σωφροσύνη.
ἀλλὰ γὰρ ἄμωμος οὐδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνδρώπων, C
κᾶν ἐπὶ τὴν ἀκρώρειαν τῆς ἀρετῆς ἐλάσῃ.
καὶ γοῦν ὁ καλλιστέφανος Φωκᾶς ὁ τηλικούτος
ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐλαμπε καλοῖς τοῖς κατὰ σῶμα,
- 5775 καὶ τὴν ψυχὴν ἐπέφαινε χάρισι λαμπομένην
ὡς νύμφην ἀβροκόσμητον, ὡς τρυφερόχροον κόρην
τοσοῦτον γὰρ τοῦ τῆς ψυχῆς ἐπεμελεῖτο κόσμου
ὡς τρέχειν τὸ σωματίον ἀκωνδοκέντρῳ ῥάκι
- 5757 χορὸς R 5758 φείθοις R 5762 καὶ τὰ θανάτῳ συμ-
φλέγον AR 5764 ὑπέπεσαν M 5773 ὁ καλλ.] καὶ καλλ. AM
5776 καὶ τρ. A

tificem esse peritam agendi equi. sed dum facultas agendi penes alios est, ipse generositatem animi sui corde imo comprimebat, non aliter atque si quis titionem quasi quoddam ignis semen opertam cinero conseruet. at ubi opportunitatem et rei gerendae facultatem nactus fuisset, translato in ipsum imperio, presteris in morem cum impetu maxime ferebatur, et barbaras nationes universas circumcursabat, instar ignis in silvoso quemdam saltum delati, qui a vento concitatus omnes depascit arbores et saltus exurit. itaque metuebant eum Arabes, Syrus se summittebat, Cillix fugebat, Phoenix animum contrahebat: omnes denique restituebant ea quae Romanum ad imperium spectabant. adeo se Phocas adversarius invictum probabat, absoluta virtute praeditus omnibusque dotibus ornatus, robore corporis, animi fortitudine, prudentia, mansuetudine, castitate. sed enim mortalium in terris nemo plane labis exers est, etiamsi quis ad summum virtutis verticem perveniat. nimirum victoriosus ille Nicephorus Phocas ceteris tam corporis quam animi bonis

- καὶ τὸν χιτῶνα τὸν σκληρὸν κρύπτειν τῇ πορφυρίδι
 5780 καὶ τραπέζων ἀπέχεσθαι τῶν τῆς κρεοβορίας.
 τὰ μὲν οὖν ἄλλα λύχνος ἦν ἡμερωγῆς παμφαίνων.
 πλὴν ὡς φορῶν τὴν γηγενῆ καὶ χωματίνην σάρκα,
 D ἔφερε καὶ σπιλώματα τινῶν προσοχθισμάτων,
 ὡσπερ ἐν πέπλῳ καθαρῷ κηλίδας δεσσεκπλύτους,
 5785 ὡς γὰρ γαστρὶ οἱ γράψαντες πρὸ χρόνων παλαιτέρων,
 τὸ κατὰ πνεῦμα συγγενὲς σχῶν πρὸς τὴν βουσίδα
 ἕμισι αὐτῇ συμφύρεσθαι καὶ σαρκοικῶς ἐτίλμι.
 οὗτος ὁ πρῶτος μολευσμός, δευτέρος δ' αὐτὸν ἐκείνος.
 ἀνάξιον αὐτόνακτος εἶχε τὸ σμικρολόγον,
 5790 καὶ τὸ γιλόδορον αὐτοῦ τῆς γνώμης ἀπέδημι
 ὡς δεφθαλμὸς ἐκ σώματος κακὰ τερεβίνθου γέλλου.
 κἀντεῖθεν ἔπαιν τοῦ Φωκᾶ προτέρημι καὶ κύλλος
 ἄσχημον κατεφαινέτο, δὺσμορφον καθωρᾶτο,
 P 118 καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς κόρης ἐκκοπέσις,
 5795 ἔπαιν τοῦ σκῆρος ἀμανρόν, ἔπαιν λυφρὸν τὸ δέμιος.
 κακὰ τερεβίνθου τρυφερᾶς φυλλάδος ἐκρευσάσις,
 οἱ κλώνες ἀχαρίτωτοι, τὸ στέλεχος ἀχρεῖον,
 κείσθω μοι δὲ καὶ γνώρισμα τῆς πτωχογνωμοσύνης,
 λιμὸς τὴν γῆν ἐβόσκειτο τὴν ὑπὸ τοῦς Ῥωμαίους,
 5800 καὶ τῇ πυράγῃ τοῦ κακοῦ τὰ πλῆθος ἠγαλγυῖτο,

γ. 5780 om AM 5781 ὄν M 5788 αὐθὺς ἔλλος M
 5794 ἀκοκοπέσις κόρης AR 5797 ἀγροῖον A 5798 δέ μοι M
 5799 λιμὸς ἐβόσκειτο ποτα AR γ. 5800 add B

atque dotibus insigniter lucebat, et usque adeo studiosus erat pulchritudinis internae, ut veste spinarum in morem pungente corpusculum suum affligeret, sub purpura tunicam prorsus asperam tegeret, a carnibus in victu abstineret. denique rebus in aliis erat instar facis clarissime per dlem splendidis, verum ut homo, qui terrestrem et corpoream carnem gestaret, quasdam etiam labe habebat, quibus homines offenderentur, ac si maculae vestem mundam foecent, quae difficulter elui possint. nam ut prisci rerum gestarum scriptores tradunt, quamvis imperatrici spirituali cognatione iunctus esset, nihilo tamen minus eam matrimonio quoque carnali ausus est sibi copulare, praeter hanc labe accedebat et alia, prorsus indigna viro principe, nimirum avaritia, quippe aberat omnis liberalitas, velut oculus a corpore, a terebintho folia, per hanc causam virtus omnis atque pulchritudo Phocae plurimum deformabatur. nimirum si absit oculus a corpore, totum hominis tabernaculum caliginosum est; et cum terebinthus foliorum honorem anisit, tum rami gratiae venustatisque nihil habent, tum stipes inutilis est. atque hoc loco lubet indicia quaedam avaritiae Nicephori promere. premebat aliquando fames subiectas Romanis provincias adeo vix ut inedimnu aureo num-

- καὶ πάντες ἀπωδύροντο τὸ τῆς ἐνδείας βέλος·
 χρυσίον γὰρ ὁ μέδιμος μύλις ἀπημπολεῖτο.
 ἀνέβη ταῦτα πρὸς Φωκᾶν, ὃ δ' ἤλγησεν ἀκούσας,
 καὶ τὸ κακὸν λύσασθαι δῆθεν παραζηλώσας
- 5806 τὰς δημοσίας ἀπατλεῖν κελύει σιτοθήκας,
 καὶ δύο τοῦ νόμισματος σιτοπωλεῖν μεδίμους.
 οὕτω Φωκᾶς μικροπρεπῶς τὸ πρῶγμα διετίθει, B
 καὶ ταῦτα χιλιόσιτα πλουτιῶν σιτοδοχεῖα
 κατάφαρτα τοῖς βάρεσι καὶ σίτοις βεβυσμένα
- 5810 ἔξ ὧν ἀπεδησαύρισαν αἱ πρὶν εἰδηρίαι,
 μὴ τὸν πολὺν Βασίλειον ἐξηλωκῶς ἐν τούτῳ,
 τὸν ὄντως βασιλεύτατον, τὸν ἐκ Μακεδονίας,
 ὅστις ἰδὼν κατώδυνον τὸ Βυζαντίων κληῖθος
 καὶ τὸν λιμὸν παραίτιον εἶναι μαθὼν τοῦ πένθους.
- 5815 ἐντέχνως ἀντιτάξατο πάθει τῷ δυσπαλαιστῷ,
 ἀντιπαλαμησάμενος γενναίως τῷ γενναίῳ,
 καὶ φθίρας θῆρα τὸν βαρὸν πνημοῖς θηριοτρόχοις·
 δώδεκα γὰρ τὸ νόμισμα τὸ χρύσειον μεδίμων
 ἐκέλευσεν ἀντάξιον εἶναι τοῖς σιτωνοῦσι.
- 5820 Καὶ ταῦτα μὲν ἔκαστος ὡς βούλοιο λογίζεσθαι· C
 ὁ δὲ Φωκᾶς ὑποκνησθεὶς ἐκ τινος ὑποψίας
 ὡς ἄρα πρὸς τὸν Τζιμισχῆν ἐρωτοδέσμην ἔχοι
 ἢ βασιλῆς καὶ γίνοιτο τοῦτο· τὰ τῶν ἐρώντων,
 μαθὼν δὲ καὶ τὸν Τζιμισχῆν θερμοῦς θηριοκτονίας,
- 5825 πάσης ἀρχῆς ἀποστερεῖ τούτον καὶ δυναστείας,

5820 ταῦτα μὲν σὺν AR

5823 ἐρέσται vulgo

no comparari posset. qua de re monitus Phocas dolere se illo nomine significans, et medicinam malo facere studens, horrea publica iubet evacuari duosque medimnos uno aureo vendi. tam sordidum se in frumenti venditione declarabat, cum quidem horrea multa frumento referta passim haberet, in quae superiorum annorum, qui fertiles fuerant, fruges erant repositae, nequaquam insignem illum maximeque regium imperatorem Basilium Macedonem imitatus. nam cum is populum Cypolitannum forte tristem vidisset eiusque maeroris causam famem esse didicisset, huic malo remedium sollerter invenit, gravi violentis quasi pugnis contusa. iussit enim medimnos duodecim ex horreis publicis aureo uno vendi.

Sed enim de his quisque pro animi sui libita statuat. caeterum Phocas suspitione quadam de imperatrice concepta, quod esset amore Zimischis capta quodque consuetudo quaedam inter eos clandestina intercederet, ac praeterea cognito Zimischem singulari libidine imperii fla-

- καὶ καθ' αὐτὸν ὡς θαλαττῶν διαβίωσιν κελύει,
 ἕτερον ἄχαρι μηδὲν περὶ τὸν ἄνδρα δρᾶσας.
 ἀλλ' ἢ βυβλίσι βαρὺ τοῦτο λογισαμένη,
 τὸν Τζμισαχὴν μὴ καθορᾶν ἀθλαῖς ἐν βασιλείοις,
 5830 πείθει Ὠσκᾶν μετακλήτρην πάλιν τὸν ἄνδρα θέσθαι
 καὶ πάλιν τὴν λαμπρότητα τὴν πρόην ἀποδοῦναι.
 καὶ τοῖνον καρδιότρωτος λιανελθῶν ἐκεῖνος
 D καὶ φέρων τροχυματίσματα κατὰ ψυχῆς ὑπολα,
 σχήματι μὲν τὸν ἀπαθῆ καὶ μὴ βαρυθυμούντα
 5835 παναῶργος ὑπεκρίνετο καὶ φαιδρωπὸς ὄρῳτο,
 ἔσω δ' ἐπὶ ῥῆσιν δεινὰ καὶ κατὰ βιάτους ὄργα
 καὶ πάσας ὑπεβόθρευε δολομηχάνους σκῆψις.
 ὁ δὲ Ὠσκᾶς ὁ βασιλεὺς οὐ κατειδῶς τὰς πάγας
 καὶ τὰς βροχίδας τῶν βουλῶν τῶν ὑπορυσσυσμένων
 5840 ὡς αἰτὸς ἐφέρετο πτεροῖς αἰθεροπόροις,
 καὶ κῶφως ἤλαφρῆζοτο πρὸς ἀρετῆς ἀέρα.
 ἐντυθεῖν ἐπὶ στόματος Δαβὶδ ὁ μελιτόεις,
 καὶ κοίτασμα σκληρόστρωτον ἀχρεῶν χαμυνίων·
 εὐνὴς μαλακοῦνους δὲ πορφυραντῶν δαμνίων
 5845 καὶ μῆξις τὰς σωματικὰς καὶ τὰ περὶ τὰς μῆξις
 P 119 οὐδ' ὄναρ ἐφαντάζετο, κατὰ δὲ τὸν εἰπόντα
 ὡς ἄστροις ἐτεκμαίρετο πᾶσαν γλυκυθυμίαν.
 μακρόνων οὖν ἐμάκρυνεν, ἔφυγε φυγαδεύων,
 μονάζων ἐπὶ δώματος ἐγένετο στρουθίων
- 5826 βουλητὸν A, θανατὸν M βιοτὸν διακλεῖει AM 5830 τὸν
 θαυμαστὸν M 5838 μὴ κατιδῶν A 5839 δεινῶν M
 5841 κορυφὸς ἀλαφρόντετο M 5843 λιθόστρωτος M 5844 πορ-
 φυρωτῶν M 5849 ἐγένετο M

grare, potestatem et magistratum ei abrogat vitamque privatam agere iubet, nihil aliud in eum durius statuens. verum imperatrix graviter molesteque forens Zimischem ab aula remotum, persuadet Phocas ut hominem revocaret eique dignitatem pristinam restitneret. quapropter ille revertens animo laeso et vulnerato specie quidem tenuis se affectionum expertem atque tristam fraudulenter simulabat, sed dira secum ipse mala machinabatur et animo succensebat. hos laqueos et occulta consiliorum retia Phocas non animadvertens instar aquilae per aëra subvelabat et ad virtutem contendeat. nimirum in ore melleos Davidis hymnos habebat, humi duris in stragulis cubabat, lectos purpureos aspernabatur: a re venerea, praesertim superflua, sic semet abstinerebat ut ne per somnum quidem de ea quidquam imaginaretur; denique, sicut ille ait, argumenta voluptatum animi velut in caelo capiebat. quomobrem ab hominibus longe se removebat, quassique fuga quadam inita semet domi

- 5850 *καὶ νυκτιόραξ ἄπνος ἐπὶ τῶν αἰκοπέδων.*
ἀλλ' ἦσαν οὐκ ἀρέσκοντι ταῦτα τῇ βασιλίδι·
ἔχρηξε γὰρ περιπλοκῶν καὶ σωματομιξίας.
προσλαβομένη τοιγαροῦν τὸν Τζιμισχὴν ἰγκαίρας,
ἔτε κατάδετος αὐτοῦ τῷ φάτρῳ γενομένη
- 5855 *(ἦν δὲ κάκεινος δυσπαθῶν κατὰ τοῦ βασιλέως),*
ἀνάγει τοῦτον σὺν πολλοῖς λήϊτρα μαχαιροφόροις,
ἐφίστησιν ὡς θηρευτῆς τοῦ λέαντος τῇ καίτῃ,
καὶ παραδίδωσιν ἑχθροῖς φεῦ τὸν ἠμόλυνόντα,
ὡς τὸν Σαμψῶν ἢ Δαλιδάς ἢ μαιφονιωτάτη,
- 5860 *ὡς Τύνδαρις τὸν σύλλεκτρον, τὸν μαχητὴν, τὸν ἦρω·*
τίς σκυμνοτρόφος λέαινα τετόλμηκε τοιοῦτον,
ἢ ποία τειροπάρδαλις ἢ βαρύθυμος ἄρκτος;
ἢ βούρησις ἢ ζύγαινα, τὰ τῆς θαλάσσης ἄχθη;
εἰστρέχουσιν εἰς τὸν Φωκῶν ἰχνηλατοῦντες κύνας,
- 5865 *εὐρίσκουσιν ἐν ταπεινῷ κείμενον ψιαδίῳ,*
καὶ κτείνουσιν ἑμφρόντα τῷ στόματι τὰ θύια,
ἔτεσιν ἕξ ἀδανάκτα Ῥωμαίων γεγονότα.
Καὶ τὸ μὲν αἷμα κατὰ γῆς κέχυτο τοῦ δικαίου,
ὡς Ἄβελ πρὶν ἐκ παλαμῶν ἀδελφοκτόνου Κάιν,
- 5870 *καὶ πρὸς θεὸν ἀνέπεμπε βοῶς θρηνητηρίους·*
ὁ Τζιμισχῆς δ' ἀμφέδετο τῇ κεφαλῇ τὸ στέφος,
καὶ πάλιν Ἀραβες αὐτὸν ἔβλεψαν στραταρχοῦντα,
καὶ πάλιν Σύροι γέγονται δραστικωτέρας σπάδης,

5850 αγριωνος R 5854 κόθρ M 5856 ἐκείνη A 5865 γε-
 μνήτρ AR 5869 ἀδελφοκτόνου A 5871 ἐπέθετο M

continebat, in morem solitarii passeris et iasomnis cuiusdam ciuitatis; quae res atque studia non placebant imperatrici, venereos amplexus requirenti. quapropter opportuno tempore Zimischem sibi adiungens, cuius amore tota flagrabat, graviter imperatori succoensentis, clam hominem cum multis armatis in aulam intromittit, et quasi venatores quosdam ad cubiculum leonis deducit, torique consortem (proh facinus improbum) hostibus prodit, ut illa sanguinaria Dalida Samsonem, ut Helena maritum heroem, praeliatorem insignem. quanam leaena tale quippiam fuit ausa facere? quae tigropardalis? quae ursae? quae buprestis? quae zygaena? nimirum canes illi Phocam indagantes introcurrunt, reperiunt eum cubantem humi tenuiter, divina quaedam verba pronuntiantem interficiunt, sextum iam annum imperantem.

Hoc modo insti viri sanguis in terram profundebatur, ut Abelus olim a Caino fratricida necatus est, et ad deum querelas lamentabiles emittebat. secundum haec Zimisches coronam imperatoriam sibi vindicet, et rursus copias adversus Arabes educit, rursus eusem Syri effi-

- πάλιν Χαβδάν ὁ φύλαρχος ἔφυγε προτροπάδην.
 5875 οὗτος ὁ κράτωρ τοῖς ἐχθροῖς τὸ ξίφος ἐπισείσας
 καὶ πᾶν Ῥωμαίοις πρόσοικον βάρβαρον ἐκφοβήσας
 τὸ γαῦρον τοῦ φρονήματος ἔπεισαν ἀποδέσθαι,
 καὶ στενωθέντας ἔπ' ἐχθρῶν τοὺς τῶν Ῥωμαίων ὄρους
 ἐπλάτυνε σχοινίσμασι χωρῶν ἀπειροπλέθρων,
 5880 καὶ μέχρι ρεῖθρων Τίγρητος ἔπηξε τὰς ἀδλίας.
 D ἔφριξαν τούτου τὴν αἰχμὴν Κιλίκων οἱ φρουράρχαι,
 E ἔτριψαν τούτου τὴν ἰσχὺν Ἀρράβων οἱ στρατάρχαι.
 ὁ Φοῖνιξ ἔδραπέτευσε τὰς ἔμπυρλους χεῖρας,
 ἐπόχλωρος ἐγένετο φεύγων τὸ δόρυ Σύρος.
 5885 Ἔδεσσα τοῦτον ἔβλεπεν, Ἐδφράτου πιδιάδες·
 Ῥωμαίων ἵππος ἔπιε νυμάτων τῶν Ἐδφράτου,
 καὶ φρυαγμάτων ἔπλησε τοῦτον μυκτηροκόμπων.
 ἔβλεπε τοῦτον Λάνουβις καὶ Σκύθης Ἰστρογείτων
 τὰς φύλαγγας συγκόπτοντα, ῥηγνύοντα τοὺς Σκυθάρχας,
 5890 κτιννύοντα, διώκοντα, τρέποντα τοὺς προμάχους,
 ὡς εἴ τις λέων ἔμπεσῶν βουσί μεγαλοπλεύροισι
 θοικῶτο καὶ σπυράγμασι βιαίοις κερατῶσι.
 τότε καὶ ρεῖθρα ποταμῶν εἰς αἷμα μετετρέπη,
 καὶ γέγονε λυθρόφυρτος ὁ καλλιγεύμων Ἰστρος.
 P 120 5895 Ῥωμαῖοι κατεχόρευον πεδίων παριστρῶν,
 καρδίαι δὲ βαρβαρικῶς τὰ δέος ἐκρυσάλλου.

5874 Φρυγῶν M ἔφυγε R 5878 παρ' M v. 5882 add R
 5883 ἔδραπέτευσε τὰς ἔμπυρλους M 5886 τοῦ M 5890 προ-
 κίμπωντα παρ. M 5892 θοικῶτε M βιαίαν κερατῶσι M

cacem gustant, rursum Phrygiae gentis princeps fuga sibi consult.
 etenim hic imperator gladio contra hostes vibrato, barbarisque finitimis
 Romanorum imperio territis, omnes ferociam animi superbiamque depo-
 nere coegit, ac plurimum Romanis finibus, qui ab hostibus valde coar-
 tati fuerant, adiecit, castris ad Tigrim amnem usque promotis. metue-
 bant robur eius Ciliciae praesidiorum munitionumque principes: manus
 rei militaris gnaras Phoenicium natio fugiebat: Syri cum pallore bellum
 reformidabant. conspexit hunc imperatorem Edessa, conspexerunt Eu-
 phratis campi, cuius amnis aquas Romanorum equi hauserunt, et ea
 loca passim suis hinnitibus repleverunt. conspexit eundem Danubius
 fluvius, conspexerunt Istro vicini Soythae caedentem hostium agmina,
 duces nationum perrumpentem, occidentem, persequentem, antesignanos
 in fugam onnicientem, non aliter atque leo delatus in boves eos ipso
 mactat atque dilacerat, amnium aquae in sanguinem tunc commutatae
 fuerunt, ipso etiam Istro cruentato. percurrabant Romani vicinas ei
 planities, barbarorum animis formidine perculsis.

- Τοιοῦτος ἦν ὁ Τζιμισχῆς ποιμὴν θηροδιώκτης,
 προφυλακῆς ποιούμενος τῶν ἑνυτοῦ θρεμμῶτων,
 ἄγρυπνος οὐδὲ βλέφαρα πρὸς ὕπνον καταπέμνων,
 5900 καὶ σιωγῆτος καταδλῶν θηρῶν κυρτερονόχων,
 ἐν ἀνεσίμοις δὲ καιροῖς πρῶος ἡδὸς ἀστεῖος,
 ὄμμα χαριτοβλέφωρον, βλέμμα σταλάττον τέρψιν,
 πρόσωπον ἰλαρωτάτον, χεῖρ φιλοδωροτάτη,
 καρδία μεγαλόψυχος, μεγαλοπρεπεστάτη,
 5905 ἄλλος παράδεισος θεοῦ τέτταρα βλύζων φείθρα,
 δικαιοσύνην, φρόνησιν, ἀνδρίαν, σωφροσύνην,
 ὡς εἶγε μὴ τῷ μολυσιμῷ τοῦ φύνου κατιχράνθῃ,
 ἄστῆρ ἂν ἦν ἀτύχημα φωσφόρος ζυγογόνος.
 Ὡς δὲ ποτε καὶ Τζιμισχῆς ἀπήγαγε τοῦ βλον
 5910 τὸ πάγκοινον ὀφελήμι τῆς φυσικῆς ἀνάγκης
 ἔτισιν ἕξ μετὰ Φωκᾶν κρατήσαντα Ῥωμαίων,
 ἐξήνθησε Βασίλειος σὺν ἡμῖν Κωνσταντίνω,
 οἱ πορφυρόφυτοι βλαστοὶ τοῦ Ῥωμανοῦ τοῦ πρώην
 Ῥωμαίων ἀτυρχήσαντος παιδὸς τοῦ Κωνσταντίνου.
 5915 οἵτινες τὴν πυππόπιτρον κρυβέισαν βασιλείαν
 κὰν τοῖς Φωκᾶ καὶ Τζιμισχῆ διμκοπέισαν χρόνοις
 πάλιν ἐξήνεγκαν εἰς φῶς, πάλιν ἐπισυνῆψαν,
 χρυσῆν, ἂν εἴποι τις, σειρὰν ἀλυσιδούντης τυττήν.
 τοιοῦτον γὰρ συνέβη τι τοῖς πορφυροβλαστῆτοῖς
 5920 ὡς εἴ τι δένδρον μαρανθῆ χειμῶνος ἐπελθόντος,

5905 φείθρα βλίζων A
 5915 πατρόπακρον AR

5907 συνεχράνθη M

v. 5911 om R

Talis nimirum pastor erat Zimisches, qui belluas persequabatur, pro suis pecudibus excubias agebat, nec somnum oculis videbat suis, in hoc incumbens ut immanium ferarum maxillas contunderet. rursus idem pacis tempore mitis suavis urbanus erat, oculos habebat amabiles, vultus meram voluptatem stillabat, facie laetissimus, manu magnificentissimus, corde magnanimus et plane magnificentissimus: erat denique paradus quasi quidam novus, e quo fluvii quattuor promanabant, iustitia, prudentia, fortitudo, temperantia. quodsi Phocae imperatoris caede semet non contaminasset, reapse fuisset instar sideris luciferi.

Posteaquam naturae debitum persolvisset, exactis post Phocam in imperio sex annis, efflorescere ceperunt Basilius et Constantinus purpurigenae, Romani filii, qui pridem rebus praefuerat patre Constantino natus. hi patritum et avitum imperium aliquandiu prorsus obscuratum, et tam Phocae quam Zimisachae annis interruptum, rursus in lucem extulerunt, quasiq; interpolatum continuarunt, aurea catena quadam colligatum. nimirum accidit haece purpurigenis eiusmodi quiddam ac si ar-

καὶ πάλιν ἐκθηλάσσει καὶ πάλιν ἔξανθήσει
 τῆς ἕαρος φαιδρότητος γλύκιον γελασάσης,
 ἢ καὶ καθάπερ ἂν ἀστὴρ καλλιφανῆς κροβίη
 καὶ θολωθῇ καὶ καλυφθῇ τῷ πάχει τῷ τοῦ νέφους,

5925 καὶ πάλιν ἀναλάμψει λυθέντος τοῦ σκοτοῦντος.

Καὶ τοίνυν ὁ πρωτόφροντος τῶν τῆς πορφύρας κλάδων,
 ζηλώσας τὸν πρωτόπαππον αὐτοῦ τὸν Μακεδόνα
 καὶ τὸν καρτερικώτατον ἦρω τὸν Ἡρακλία,
 τὰς μὲν τρυφὰς ἀπέπτυσσε καὶ τὰς ἡδοναθείας,

5930 καὶ βίαν τὸν ἀνέσιμον ἀπέστυξε καὶ χαῖνον,
 τὸ δὲ τραχὺ καὶ τὸ σκληρὸν τῶν ἐργομόχθων ὄπλων
 καὶ θώρακας καὶ κόρυθας καὶ φάσγανα καὶ βέλη
 εἴλετο μᾶλλον νέκταρος γλυκαῖζουσῶν ψεκάδων.
 ἐντεῦθεν τρυφερότερον περιβολὴν ἐστύγει

D

5935 καὶ τράπεζαν ἀβρόβιστον φλεγμῖνουσαν τοῖς ὄφιοις
 καὶ κλίνην πορφυρόστρωτον καὶ μαργαροφορίας,
 ἀσιδίων δὲ δουπήματα καὶ πάταγον ἄρμάτων
 ὑπὲρ ὀργάνων ἔγγας θελξίμελῶν ἤγειτο.

ἐντεῦθεν περισφύρια καὶ σιδηραῖ κνημίδες

5940 καὶ ὄβρι πολεμόχαρτον ἦσαν αὐτῷ στερκτέα.
 πλὴν ἄλλ' ἢ τύχη βάσκανον ὄψιν ἐπιβαλοῦσα
 ἀντέπιπτεν ἀντέπραττε τῇ τηλικαύτῃ θέρμῃ
 καὶ τὸν φλογμὸν ἐμάραινε καὶ τὴν ὄρμην ἐπέτρε.

P 121

καὶ γὰρ ἀνακινήσασα πρὸς τὴν ἀποστασίαν

5922 τὴν ἕαρος φαιδρότητα — γελάσασαν M v. 5923 add R
 5926 ὁ τῆς κ. κλάδος M 5927 τὸν Μακ.] καὶ Μακ. AM
 5930 ἐμίλασε M 5931 καὶ τὸν τραχὺν καὶ τὸν σκληρὸν τὸν M
 5935 τὰς ὄφεις AR 5937 πέταλον M 5942 τὴν τηλικαύ-
 τη γνάμην A 5944 ἀκουσίσασατα M

bor, quae hiberno tempore marcuit, rursum venustate veris pericunde quasi aridente reforescat, vel pulcherrimi splendoris sidus occultetur a nube, ac rursum dissipata re, quae luminibus eius officiebat, effulgescat. maior autem e fratribus natus Basilius abavum suum Basilium Macedonem laborisque tolerantissimum Herculem imitatus, ac voluptatibus repudiatis otiosam mollemque vitam perosus, asperitatem ac duritiam armorum, loricas, galeas, enses, tela cuius nectari praeferebat. hoc studio ductus vestitum mollem, mensas delicatas, lectulos purpura constratos, unionum gestationes oderat: e constrario scutorum collisiones et armorum strepitus maioris quam quorumvis instrumentorum melicis numeris animos oblectantium illecebras aestimabat, adeoque calcaribus et tibialibus ferreis et bellicis hastis gaudebat. veruntamen fortuna invidis eum contuens oculis fervorem hunc impetumque restinxit et inhibuit.

6945 Βάρδαυ ἐκείνον τὸν σκληρόν, τὸν μέγαν ἐν ἰσχυρί,
 ἄνδρα πολεμικώτατον, εὐτολμον, γρακτιαν,
 αἰμάτων τε ταυτογενῶν, τῷ βασιλεῖ παγέντα,
 ἐξήγειρεν ὡς ἕτερον Ἄδερ τὸν παλαμναῖον,
 καὶ τὴν ζωὴν ἐκύκησε τοῦ κράτορος ὡς πλοῖον

6950 νέφους ποθὲν ἀπορραγεῖς ἄνεμος θυελλώδης.
 ἐπὶ πολλὰ δὲ τῷ σκληρῷ τῆς μάχης τριβομένης
 καὶ κατεχόντων τὴν ἀρχὴν κινδύνων ἐφειστίων,
 Ἀσία μὲν ἠφάνιστο τῇ τῶν Ἀρράβων σπάθῃ
 καὶ τὰ Ῥωμαίων ὄρου τοῖς Σύροις ἰστέουόντο,

6955 οἱ Βούλγαροι δ' ἐπῆλαννον κατὰ τῶν παριστριῶν
 καὶ Θράκην ἐληΐζοντο τὴν ἀγχιτερμονοῦσαν. B
 ἐν μέσοις δ' ἦν ὁ βασιλεὺς ὡς ἐν πελάγει σκύφος,
 ὡσεὶ στρουθοῦ νεότεριον ἐν στόματι δρακόντων.
 ἀλλ' αἴφνης ἀντεπηρύγασεν ἀπὸ χειμῶνος ἔαρ,

6960 ἀντὶ τῆς ζάλης ἔπνευσε τῆς κυματώδους αὔρα
 ἠδύπνοος, ἐπάγουσα τοῖς πράγμασι εὐδίαν.
 καὶ Βάρδαυ μὲν ἐπέκλυσε τῇ τοῦ κρατοῦντος ῥάβδῳ,
 καὶ πάντες ὑπεστάλησαν λάθρα βυσιλειῶντες,
 εἶχε δ' ἐδθὺς Βασιλεῖον Ἀρράβων ἐθναρχία

6965 καὶ Φάσιδος τὸ πότιμον ἰβηροτρόφον ῥεῖθρον
 καὶ γῆ Φοινίκων βλέψασα ταυτὸν ὡσεὶ προσητήρα.
 ἔφριξάν τοῦτον Ἴβηρες, ἔπηξαν Ταυροσκύθαι·
 ὁ γαῦρος ἐδραπέτευσεν ἐκεῖνος Ἰβηράρχης.
 οὕτως δξέως ἄπασαν ἐπέδραμεν Ἀσίαν. C

5958 στόμασι A

5959 αἰθῆς A

ἀντι M

5963 σφέδρα M

quippe concitato ad defectionem Barda Puro, magnae potentiae viro, bellicoso, audaci, arrogante, cognato imperatoris, velut alterum quendam Aderum commovit, atque ita vitam imperatoris conturbavit ut ventus procellosus ex nube prorumpens navigium succutere solet. dum hoc bellum diutius durat ac de industria protrahitur a Duro, periculis intestinis imperium exagitantibus, Asia per Arabes vastata est, fines Romani a Syris coartati, vicinae Istro regiones cum Thracia finitima Bulgarorum excursionibus vexata. medius inter hos imperator, tanquam in mari navicula, fluctuabat, aviculae pullo in ore draconum similis. verum mox hiemis loco ver effulsit, et pro tempestate procellosa spirare coepit aura incanda, tranquillitatem rerum omnium secum ferens. nam Bardas imperatoris se virgae summisit, et omnes clam regnum affectantes se represserunt. ab eo tempore mox imperator Arabum dicionem, Phasidi vicinam terram, Phoenicem praeteris in morem invasit; quo factum ut Iberi atque Tauroscythae vehementer expavescerent. ita celeriter uni-

- 5970 οὐκ ἔδωκεν ἀνάπαυσιν τοῖς ἑαυτοῦ κροτάφοις,
οὐδὲ βλεφάροις νυσταγμόν, οὐδὲ ταῖς κόραις ἕπνον,
ἕως τοὺς λύκους ἤλασε τοὺς προβυτοσπιράκτας.
ἐπέγων τούτου τὴν ἰσχὺν οἱ δυνατοὶ Βουλγάρων·
ἐβάφησαν τοῖς αἵμασιν ἐκείνων πεδιάδες,
- 5975 κορμοὶ δρυῶν ἐγένοντο τὰ τούτων θνησιμαῖα,
ἔλη συνέστη πολλαχοῦ τοῖς ἐκρνεῖσι φόνοις.
τότε στρατὸς Ἀύσονικός, ὀπλίτης, οὐχ ὀπλίτης,
τῆς Θράκης κατεχόρευε βήμισιν ἐλευθέρους·
ἀπανταχῆ γὰρ ἴστροτο τὰ τῶν Βουλγάρων σκῆπη,
- 5980 οὐχ ἦτιον ἢ τὰ πτώματα πάλοι τὰ τῶν Λυρδάνων
Τροίαν σκαμανδρογεῖτονα κείροντος Ἀχιλλέως.
ἐπέσχεν οὖν ὁ βάρβαρος τοῦ Θράσους πρὸς ὄλιγον·
τὴν γὰρ στρατεύσιμον ἀκμὴν εἶδεν ἐρημωθεῖσαν.
καὶ πάλιν ἀνηλάλαξε κραυγὰς ἐνυαλίους,
- 5985 καὶ πάλιν θροῦν ἐσάλπισε σημάτορα τῆς μάχης,
καὶ πάλιν ὁ Βασίλειος ἀμφέθετο τὸ ξίφος
καθάπερ πολεμόκλονος τεχεσιπλήτης Ἄρης,
καὶ πᾶν εὐθὺς κατὰχαικον ἐγένετο πεδίον.
- 5990 οὐδὲ γὰρ ἐνηλλίζετο θαλάμοις βασιλείοις,
ὡς τρυφερόν κοράσιον ὄψεις ἀρρένων φεύγων,
ἀλλ' ἔτεγγον ἑωθινῶι τούτου βοστράχους δρόσοι,
οὗς πάλοι ἐκηπεύσαντο τὰ τῆς πορφύρας μύρα.

5971 κροτάφοις M.	5976 ἔλη M	5979 ἴστροτο A
5980 παλαιὰ M	5981 κείροντος M	5982 δρόσους R το
Θράσος A	ἐπ' M	5983 ἰσχὺν M
5989 ἐγένετο M	5993 πάλιν ἐκηπεύσαν ποτε AR	5985 ἐσάλπισε A

versam Asiam percurrit, neque suis oculis quietem somnive concessit ullum, donec laceratores ovium lupos exterminasset. senserunt et Bulgarorum optimates potentiam ipsius, campis eorum sanguine tinctis, et cadaveribus passim quercinorum truncorum more sparsis quasique silvam quandam efficientibus. milites Romani tam gravis quam levis armaturae per Thraciam liberrime tum vagabantur, examinatum prostratis non minus ubique Bulgaris atque olim Troiani passim caesi iacebant, Achille ipso trucidante. quapropter de ferocia sua nonnihil remisit barbaras, qui suorum militum robur extinctum cerneret. at eodem mox clamores bellicos edente classicumque tollente, Basilius quoque gladio se accingebat, aheneumque scutum instar Martis bellici tumultus pleni et murorum expugnatoris quatiebat, campis armatorum multitudine completis. non enim solebat regis in thalamis cubare, more delicatae ac tenerae puellae, quae virorum conspectum fugit: sed matutini rores cincinnos ipsius plerumque madefaciebant, qui olim unguentis imperatoris perfundeban-

- καὶ πάλιν μάχαι δέσμαχοι, πάλιν ἀνδροκτασίαι,
 5995 καὶ Θράσος θυμοβάρβαρον ὁ βάρβαρος ἰδέικεν,
 ὡς κύπρος δόρατος αἰχμὴν ὠθῶν ἐν ταῖς ἐγκύτοις.
 ὤπλιστο μὲν τὸ στράτευμα μερῶν ἕξ ἑκατέρων,
 καὶ πάντες ἦσαν πνέοντες μένος θυμοῦ καὶ μάχης,
 πάντες σιδηροχίτωνες, χαλκίσιπιδες, λογχίται·
 6000 μέλλας ἐπεφέροντα πάντες χαλκοβουφείας,
 ἢ σάλπιγξ ἐνυάλιον καὶ μύχιμον ὑπήχει,
 καὶ πόλεμος φθισίμβροτος ἔφριξε ταῖς ἐγγήαις,
 καὶ Θροῦς καὶ παρακελευσμός ἀμφοῖν τοῖν στρατευμάτοι.
 ὡς δ' εἰς ταυτὸ συνήεσαν Βούλγυροι καὶ Ῥωμαῖοι,
 6005 συνέπεσον ὡς λόντες, ὥσπερ ἀφρισται κύπροι,
 καὶ ξίφος πᾶν ἐμαίνετο, καὶ χεῖρες οὐκ ἤρέμον·
 παλάμαι δ' ἐπαλάσσοντο τοῖς τῶν πίπτόντων λέθροισι, B
 καὶ τῶν ἀσπίδων ὁ θλασμός καὶ τῶν δοράτων θραῦσις
 τὸν πάταγον ἀνεπέμπεν βαρῦθρον ἀγριῦθρον.
 6010 καὶ βασιλεὺς τοὺς ἀμφ' αὐτῶν ὡς ἴριξ ὠκνήτης
 παρεπορεύετο κητῶν κατὰ τῶν βυρεγρότων.
 τέλος Βουλγύρων ὁ στρωτὸς ἦγετο κλίτας κῆτα,
 αἱ δὲ Ῥωμαίων φύλαγγες εἶποντο κατὰ νώτου,
 κτινῆσαι τὸν ἠπίστατον, πίπτοντας σιμπυτοῦσαι,
 6015 διαίκοισαι τὸν γέλαρχον, ἵππους νεροκοποῦσαι,
 καὶ τὰς σκηνὰς ἀρπάζουσαι καὶ σκέλοις ἐντρυνῶσαι.

6001 ἐπήχει A, ἀπήχει M
 μὸς M Ἰλάσεις M
 σσαι σκύλοισι ἐκιστο M

6005 ὡς ἀφρισται τε M
 6009 ἀπέκτεμον AM

6008 θραν-
 6016 ἀρπάζ-

tyr. rursus ergo pugnae ancipites atque caedes occipiebantur, et barbari animi ferociam barbarus ostentabat instar aprī, qui hastae cuspidem sua intra viscera furens adigit. iam ab utraque parte milites ad praelium armari; omnes iram pugnamque spirare, omnes loriceis ferreis, scutis aereis, hastis gravibus sese munire; tuba manortium ac bellicum quiddam sonare; hastae densari ac inhorrescere; clamores tolli; cuncta in utroque exercitu apparari. cum ad manus ventum esset, leonum et spumantium aprorum more concurrebant: enses furebant; manus haud cessabant, sed cadentium cruore polluebantur; scuta cum hastis comminuebantur terribilemque strepitum excitabant. interim suos imperator obire tanquam celeriter volans accipiter, et adversus hostes irritare. tandem Bulgarorum copiis terga dantibus Romani fugientes persequi, postremum quemque cadere, cadentem pedibus proculcare, principem gentis indagare, nervos equorum incidere, castra hostium diripere, spolijs opimis potiri.

- Οὕτως ὁ κράτωρ φρόναγμα παρέλυσε Βουλγάρων
 και τὴν ὄφρον καταέσπυσε τὴν ὑπερεπηρημένην.
 οὕτως τοὺς κύνας ἤλασε τοὺς κηραιοφορήτους
C 6020 ἐκ μανδρευμάτων τῶν αὐτοῦ και τῆς ἀγέλαρχίας.
 οὕτως οἰκτροὺς τοὺς σοβαροὺς, οὕτω δειλοὺς τοὺς γαύρου
 πόνοις συγχοῖς εἰργάσατο, δούλους ἀπὸ ἐλευθέρων.
 Ἐπι δ' οὐ φεῖδεται τινὸς Ἄιδης ὁ παντοφάγος,
 συνέσχον και Βασίλειον αἱ μύλαι τοῦ θανάτου,
6025 και τὸν Ῥωμαίων ἐδρασμὸν ἤλθησαν ὡς σίτον,
 πλὴν ἐν βαθεῖ και λιπαρῷ και μακροχρόνῳ γήρῳ,
 ἐν ἔτεσι πενήτηντα κρατήσαντα Ῥωμαίων.
 ἡ δὲ βασιλεῖος ἰσχὺς και τὰ Ῥωμαίων σκηπτρα
 πρὸς τὸν ἀσθμαίμον αὐτοῦ τὸν Κωνσταντῖνον τρέχει.
6030 ἀλλ' ἦν ἐπαληθεύουσα πάντως ἡ παροιμία·
 ποδοπιπτήρ και κύπελλον ἐκ τῶν αὐτῶν χωμάτων,
D ζωμήρυστρον και σαρωτρὸν ἐκ τῆς αὐτῆς ξυλείας.
 οἱ βίοι γὰρ τοῖν ἀδελφοῖν ἦσαν ἐκ διαμέτρου
 ἀλλήλων παραλλάττοντες ἀπειρομέτροις μέτροις,
6035 ὅσον ὁ μὲν Βασίλειος τὰς ἡδονὰς φανίλας
 μελέτην τῶν πολεμικῶν ἐτίθετο τὸν βίον,
 ἄνδρας ἀεὶ φυλοκρινῶν εὐτίπους ὅπλοφόρους
 και τοὺς χαλκοθύρακας και πολεμοστολίτους,
 ὁ Κωνσταντῖνος δ' ἔμπαλιν· οὐδὲ γὰρ φέρων βλέπειν
6040 κημίδων περισφύρια και σιδηροῦς χιτῶνας,

6021 τούτους M 6026 μακροῦ M βαθυχρόνῳ M v. 6027
 om R 6029 τρέπει M 6032 ζωμήρυστρον R 6037 πο-
 λυκρινῶν M 6038 χαλκοθύρακας τε M

Sic Bulgarorum fastum imperator coercuit et supercilium illud elatum depressit; sic agitato fato quodam canes suis a caulis et gregibus abegit; sic superbos miseros, sic feroces timidos, sic ex liberis servos per varias aerumnas effecit.

Sed quando nemini parcit Orcus, etiam Basilius ad mortis delatus est portas, quae fulcrum illud Romanorum instar frumenti triturarunt. accidit tamen hoc illi matura provecctaque iam aetate, cum imperio quinquaginta totis annis praefuisset. post eum regia potestas ad fratrem ipsius Constantinum devenit. sed verum erat in hoc omnino verbum illud vulgo iactatum "ex eadem argilla pellevium et poculum, ex eodem ligno vas coquinarium et scopae." nam horum fratrum vitae modis infimis et ex diametro pugnantibus. Basilius spreto voluptatibus omnem vitam in rerum bellicarum exercitatione consumebat, viros equestres, armatos, loricatedos, ad bellum comparatos magni semper faciens: ex diverso Constantinus tibialium calcaria cum tuniceis ferreis ne adspicere

- οὐ δοῦπον ἄρματόχτυπον ἀκούειν κῦν ἐν ὕπνοις,
 οὐδὲ τῆς σύλπιγος βοᾶς τῆς πολεμιστηρίας,
 οὐ λαλαγὰς ἀρείκας, οὐ κέλαδον κακὸθρον,
 τρυφαῖς ἐσχόλαζεν ἄει καὶ λιπαραῖς τραπέζαις,
 P 123
- 6045 καὶ γυναιξίν ἐπέχαιρεν ἀσέμνοις δορηστρίαις,
 φιλαύλοις φιλοπαίγμοσι φιλοκιθαριστρίαις,
 καὶ ταῦτα παλαιόχρονος πέμπελος ὦν τριγέρων.
 ψυχὴν δὲ δειλοκάρδιον καὶ τρομαλέαν ἔχων
 ἀπὸ ψιλῆς διαβολῆς τοὺς πλείους ἀπετύφλων,
 6050 ὡς δῆθεν ὑπορύττοντας δόλους ἀποστασίας.
 ἐπὶ δυοὶ τὸν βίον δὲ συλεύων θυγατράσι,
 καὶ πρὸς τινῶν ἐκδιδαχθεὶς ὡς μετ' αὐτὸν τὸ κράτος
 εἰς Ῥωμανὸν φοιτήσειεν, ἕνα τῶν τῆς συγκλήτου,
 ἐπίκλην Ἀργυρόπουλον, βιάζεται τὸν ἄνδρα
 6055 τὴν ἄλοχον καὶ γαμετὴν τὴν πρὶν ἀποβαλέσθαι
 καὶ συζυγῆναι τῇ Ζωῇ τῇ πορφυροβλαστήτῃ.
 καὶ ταῦτα διουθέμενος μεθίσταται τοῦ βίου,
 βραχὺ τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς παραπολεύσας,
 καὶ χρόνους δύο μόνναρχος δειχθεὶς αὐσονοκράτωρ.
 B
- 6060 Καὶ Ῥωμανὸς ἐγκάθηται τοῖς βασιλείοις Θρόνοις,
 ἀνὴρ σοφὸς, θεοσεβὴς, ἐμμελετῶν τοῖς θείοις
 καὶ βίβλοις χαίρων τὰ πολλὰ καὶ στάσει πινύχοις·
 ὃς ἄγαν μεγαλοπρεπῶς τῇ θεοτόκῃ κόρῃ

6042 τὰς R	πολεμιστηρίου M	6043 θρόνον M	6046 καὶ
φασίλοις M	6049 ἄνδρας M	6055 αὐτὴν M	6061 θεο-
φιλῆς M	τὰ θεία M		

quidem sustinebat, curruum strepitus ne per somnum quidem audire, bellicae tubae clangores, voces et tumultus Martios ferre non poterat, voluptatibus lantisque mensis perpetuo deditus, ac delectationem capiens ex consuetudine impudicarum muliercularum, saltatricum, tibicinarum, ridicularum, citharistiarum, tametsi iam decrepatus senex foret. idem formidoloso corde praeditus nuda et levi plerumque calumnia perpellebatur ut complures oculis spoliaret tanquam fraudes defectionis occulte struentes. cum filias tantum duas haberet deque illis sollicitus esset, ac monitus a quibusdam foret imperio post ipsum quendam ordinis senatorii virum, cui nomen esset Romanus, cognomentum Argyropulus, potiturum, vi hominem adegit ut uxore prima repudiata Zoen filiam suam in purpura natam matrimonio sibi iungeret. atque his ita constitutis et ordinatis vitam cum morte commutavit, cum perpusillo tempore, solo nimirum biennio, rebus praefuisset.

Inde Romanus in solio regio collocatur, vir sapiens, religiosus, divinas res studiose pervestigans, libris plerumque se oblectans, et noctur-

- ἀνεδομήσατο μονήν ἧ Περίβλεπτος κλησις.
 6065 καὶ τοίνυν ἡ βασιλισσα νεύτητι σφριγῶσα
 καὶ σφαδασμοῖς σωματικοῖς περιθερμαιομένη,
 καὶ βλέπουσα τὸν Ῥωμανὸν καθ' ἑαυτὸν βιοῦντα
 C καὶ μηδὲ μιμησκόμενον ὡς δέδεται γυναιῶ
 καὶ συνοικίῃ γυναικί, καὶ ταῦτα νεαζούσῃ,
 6070 φάυλαις τισὶ καὶ σοβυραῖς ἔννοιαις ἔσοβειτο.
 ἦν δέ τις κυλοπρόσωπος εὖοπος νεανίας·
 ὄνομα τούτῳ Μιχαήλ, γένος ἐκ Παφλαγόνων.
 ἐκείνῳ δὴ τῷ Μιχαήλ τῷ χαριτοβλεφάρῳ,
 τῶν ἀνακτόρων ταῖς ἀδλαῖς ἐμπεριστρεφόμενῳ,
 6075 ἡ βασίλις ἔρωτικὸν ἐπιβαλοῦσα βλέμμα
 καὶ τοῦ προσώπου τὰς ἀγὰς ἰδοῦσα καὶ τὸ κάλλος
 (ἦν γὰρ τρυφεροπύρειος, εὐχρυσύστατος, χαρῆις,
 κατύλευκος, ἐξέρουθρος, ἔρωτος στάζων δρόσους)
 ἔρωτικῶς ἐμύγνυτο, καὶ συνεχῶς ἐτρύγα
 6080 ἐκ τῶν προσώπων Μιχαήλ τὰ τῶν χαρίτων ῥόδα.
 D καὶ δὴ ποτε τῷ Ῥωμανῷ τῷ βασιλεῖ τὴν σάρκα
 ψυχαγωγῶντι τοῖς λουτροῖς καὶ παραμυθουμένῳ
 ἄνδρες τινὲς χαιρομυσεῖς φονίως ἐμπεισύντες
 ἀπάγχουσιν ὡς δράκοντες ἐμφάντες τῷ τραχήλῳ,
 6085 οὐκ οἶδα πῶς εἰς τὸ κακὸν ἢ πόθεν προαχθέντες,
 εἶθ' ὡς φασί, καὶ τῆς Ζωῆς εἰς τοῦτο συμπραττούσης,
 ἡ συνειδυίας μηδαμῶς (οὐδὲ γὰρ ἔχω λέγειν),

6070 μοχθηροῖς R
 6086 συννευσάσης R

6083 χερομυσεῖς MR, χαιρομυσεῖς A

nis stationibus. virgini deiparae delubrum magnificentissimum exstruxit, quod Peribleptae sive spectatissimae templum nuncupant. caeterum imperatrix aetate vigens et tentationibus corporeis incalescens, ac Romanum interea videns suis intentum rebus vivere, qui mulieri se iunctam non recordaretur, et quidem iuveni, pravis et improbis quibusdam cogitationibus mire discruciabatur. erat autem quidam adolescens forma venusta et elegante, nomine Michaelus, patria Paphlago, in quem versantem in aula coniectis imperatrix oculis, animadversoque vultus splendore ac gratia (genas enim delicatulas et teneras habebat, colore praeditus optimo, venustus, cute candida, rubicundus, meros amoris rores stillans) non solum exardescibat, verum etiam cum eo consuetudinem habebat, et oculos suos frequente Michaeli contuitu pascere solebat. tandem aliquando Romanum imperatorem balneis se recreantem ac foventem adorti viri quidam facinorosi, draconum ritu collam eius constringentes, suffocarunt, incertum quo pacto et per quos ad hoc scalus impulsus, vel annuente, ceu vulgo perhibent, Zoe, vel prorsus ignara :

- ἔτη δὲ πέντε ἤμισιν κρατήσαντα Ῥωμαίων.
 τοιοῦτον τρόπον τῆς ἀρχῆς μεθίσταται καὶ βίου.
- 6090 Τοῦ Ῥωμανοῦ δὲ τὴν ζωὴν τὴν κάτω λελοπιότος
 ὁ Μιχαὴλ ἀρχηγεῖται καὶ δράττεται τῶν σκῆπτρων,
 ὁ πρὸ βραχέος ἀφανῆς, ὁ ταπεινὸς τῷ γένει,
 τοῦτον μισθὸν εὐράμενος τῶν μοιχιδίων λέκτρων.
 ἦν δὲ καλὸς ὁ Μιχαὴλ οὐ μόνον τῷ προσώπῳ,
- 6095 ἀλλ' ἔλαμπε καὶ χάρισιν ἕς ἀρεταὶ γεννώσι,
 αἱ τῆς ψυχῆς στολιστρῖαι καὶ τοῦ νοδὸς λαμπάδες.
 συνίει γὰρ ὡς συνετὸς καὶ καθ' αὐτὸν ἐσχόπει
 ἐξ οἴας ταπεινότητος ἔπη πρὸς βασιλείων,
 ἐξ οἴας τῆς φανλότητος εἰς οἶον ἕψος ἤρθη.
- 6100 ἐντεῦθεν ἦν εὐέντευκτος, ἄτυφος, μειριώφρων,
 καμπτόμενος εἰς ἔλεον, οἰκτεῖρων δυσπραγοῦντας,
 ψυγαγωγῶν τοὺς ἐνδεεῖς, ὀλβίζων τοὺς ἀπόρους,
 καὶ τοὺς ψυγέτας τῷ κακῷ τῷ τῆς ἀχρηματίας
 ἀναζωῶν καὶ ζωπυρῶν καὶ συντηρῶν καὶ θάλλων,
- 6105 καὶ χρυσορείθροις νόμισιν ἀρδεύων τοὺς διεψῶντας.
 οὐδεὶς αὐτὸν θεώμενος ἀπήει δακρυχέων,
 οὐδεὶς δὲ λιταζόμενος ἔρχετο σχετλιάζων.
 ἀλλὰ γὰρ ἐσπαρῖττετο νόσῳ δυσφορωτάτῃ,
 ὡς ὁ Σαουλ τῷ πονηρῷ πνιγμῷ τοῦ δαιμονίου,
- 6110 καὶ τὴν ζωὴν κατώδυνον εἶχε καὶ κινδυνώδη,
 εἴτ' οὖν ὑλαίων ἐκ βρασμῶν θολοῦμενος καὶ πίπτων,

P 124

B

v. 6088 om R 6092 καὶ τ. M v. 6099 om R 6106 ἀπήει —
 λιταζόμενος om M

nihil enim hic quod dicam habeo. sic ille vitam et imperium reliquit,
 annis eo quinque cum sex mensibus potitus.

Extincto Romano Michaelus imperare cepit, paulo ante obscurus
 ob generis humilitatem, mercedem hanc furtivae consuetudinis naetus.
 erat autem Michaelus non forma solum praestante, verum etiam virtutum
 donis fulgebatur, quae animi sunt exornatrices ac mentis faces. nam uti
 vir prudens intelligebat ac secum ipse considerabat ex quam humili sorte
 maximam ad sublimitatem pervenisset. propterea facilis ad eum pate-
 bat aditus, hominem fastum expertem, modestum, ad misericordiam pro-
 clivem, miserantem calamitosos, egenos sublevantem, pauperes beantem,
 ab inopia gelu laesos vicissim quasi calefacientem et foventem, sitien-
 tes aureo potu rigantem. nemo in conspectum eius admissus lacrimans
 abibat: nemo petens aliquid aegro discedebat animo. sed enim gravis-
 simo quodam morbo laborabat, ut Saulus olim, a genio malo vexatus;
 quo fiebat ut vitam calamitosam et periculis obnoxiam ageret, vel cor-

- εἶτε βιαίῳ κολαστῇ δαίμονι προσκαλαίων.
 πολλάκις γάρ τοι κατὰ γῆς ἄφρωνος ἔρριπτεῖτο,
 ἀφρὸν ἐμῶν τοῦ στόματος, σίελον ἀποβλύζων,
 6115 τὰ χεῖλη μελαινόμενος, τὰς κόρυς διαστρέφων,
 φθοργὰς προπέμπων δυσηχεῖς ἀσήμιους προβατώδεις,
 κἄν μὴ τινες ἐντύχοιεν ἀρήγοντες τῷ πάθει,
 τειχοκρουσῶν τὴν κεφαλὴν καθ' ἅπερ ἄλλοτρίαν.
- C ἀπὸ τοιούτου πτώματος πολλάκις ἀνασφῆλας
 6120 θερμότερος ἐγένετο τῆς ἀρετῆς ἐργάτης,
 καὶ πλέον ἐπεμέλειο τῆς ἔνδον εὐεξίας,
 καὶ τὴν μονάστριαν ζωὴν μᾶλλον ὑπερεδέξα.
 ἦσαν δ' αὐτῷ ταυτοαῖμοι κἄκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων
 ἄνδρες φανλότροποι τινες, κηφῆνες ἀρακτιῆρες,
 6125 ἄνθρωποι δυσανάγωγοι, κτηνώδεις, κακοθήεις,
 καὶ τί γὰρ οἱ βοῦθρέμμονες, χοιρόβιοι, βουζύγοι,
 ἄνδρες προβατοθρέμμονες, ἀπόζοντες τοῦ γράσου,
 καὶ πρινοκάρπων φροντισταὶ καὶ τῶν δρυοβαλάνων;
 τοιούτων οὖν τῶν ἀδελφῶν ὄντων τοῦ βυσιλέως
 6130 κἄν τοῖς κακοῖς ἐπρώτειεν ὁ καὶ τῷ γένει πρῶτος,
 ἐκτετριμημένος πρὸ μακροῦ τοῖς παιδουρργοῖς κυλίνδρους,
 D ἄνθρωπος κακουργότροπος, σκυῖός, ῥυπαρογνώμων,
 ὃς σχῶν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γηροκομουμένων
 καὶ τᾶλλα πάντα τῆς ἀρχῆς ἦγεν ἄνω καὶ κάτω
 6135 καὶ τοῦ κρατοῦντος ἄντικρυς ὤπτο λεοντοκόμος.

6114 συνέλεξ AR

ἀπολύζων M

6116 δυστηχεῖς M

6117 ἀρήξοντες R

6120 ἐγένετο M

6123 αἱμάτων M

6124 φανλότατοι M

6126 οἱ] οὐ;

βουζύγοι M

6132 κακ-

εργότατος A

poris succussionibus hominem perturbantibus et prosternentibus, vel gravi scelerum vindice genio cum ipso colluctante. quippe frequenter amissa voce humi collabebatur, ore spumam salivamque copiosam reiciens, et labris nigricantibus, oculis distortis sonos quosdam horribiles obscuros ac brutos emittens. quodsi aliqui opem laboranti non ferrent, caput suum tanquam alienum parietibus allidebat. quoties malum non-nihil remittebat, longe acrius et ardentius virtuti studebat, internamque valetudinem curabat, solitariae vitae cupidissimus. habebat autem fratres viros improbos, fucos rapaces, intractabiles, belluinos, insolentes; qui apud porcos aetatem exegerant et bubulci opilionesque fuerant, hircum redolentes, glandium et aliorum silvestrium fructuum collectores. et horum princeps sceleribus erat is qui etiam aetate reliquos antecedebat, iamdudum castratus, vir moribus nequissimis, ferox, sordidus, praefectus iis aedibus in quibus senio confecti curabantur; qui sane imperii negotia sursum deorsum volutabat, et imperatorem ita tractabat ut bel-

- οὗτος οὖν πείθει Μιχαὴλ εἰσπολίητον γενέσθαι
 υἱὸν τὸν ἀδελφόπαιδα Ζωῆ τῇ βιασίῳσῃ.
 ἦν ταῦτα καὶ τοιαῦτα μὲν, τὰ δ' ἐφεξῆς ὅποια ;
 ὁ βασιλεὺς τὸν Μιχαὴλ (οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο)
 6140 τῇ γαμετῇ παιδοθετεῖ, καὶ Καίσαρος στεφάνῳ
 τὸν κτηνωδέστατον κοσμεῖ, τὸν ἄντικρυς χοιρόνουν.
 αὐτὸς δὲ συμπνιγόμενος τῷ πάθει τῷ συμφύτῳ
 καταστολὴν ἐνδύεται κρείττονα πορφυρίδος,
 τοῦ πνεύματος τῷ μέλανι τοὺς πέπλους μεταβιάσας,
 P 125
 6145 καὶ τῇ γαλήνῃ προσδραμῶν ἐκ πολυσάλου βίου,
 ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἄρξας.
 Ἐντεῦθεν ἡ βασίλισσα φροντίζει τῶν τοῦ κράτους,
 καὶ τὸν ἀνδραδελφόπαιδα τὸν Μιχαὴλ ἐκείνον
 τοῖς τῶν ἀνάκτων οὐ καλῶς κατακοσμεῖ συμβόλοις,
 6150 ἀνθρωπον κακοδαίμονα, χοιρώδη, προβατόνουν,
 καὶ φύσει μὲν εἰσφέροντα σκαιότητος συμφύτους,
 τῆς δὲ νεότητος αὐτὸν εἰς πλεον ἐκτρεπούσης
 ἀποπτυστήρι χυλινού πῶλον παραζηλοῦντα,
 B
 καὶ πωλικά σκιρτήματα καὶ λακτισμοὺς ἀτύκτους
 6155 ἀντιφιλοτιμούμενον τῇ θηλασάσῃ θρέπτρα
 μετὰ τὸ σπύσαι τῆς θηλῆς καὶ τῆς τροφῆς εἰς κόρον.
 κἀνταῦθα μόνον ἡ Ζωή, τὸ τῆς πυρφύρους ἔρονος,
 ἠγγόησεν ἀγνόημα θλίψεις πολλὰς κεράσαν,
 ὅτι τὸν ὄφιν ἐθαυλεν ἐγγύστριον τιθεῖσα.

6138 ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα AR 6143 κρείττονος M v. 6146
 om R 6147 τὰ M 6150 κακομήχανον R χειρόνουν M
 6151 συμφύλους A 6152 αὐτοῦ A 6156 τῆς τροφῆς καὶ
 τῆς θηλῆς R

luas suas leonum curatores solent. hic etiam auctor fuit ut Michaelus quidam, imperatoris ex sorore nepos, ab imperatrice Zoa adoptaretur. igitur imperator hunc quidem adoptandum dat coningi, et hominem plane brutum ac porco similem Caesaris corona cingit: ipse vero morbo consueto pressus indumentum purpura melius, vestitum scilicet nigrum ac spiritualem, pro turbulenta vita tranquillitatem amplexus, sumit, cum in imperio septem annos exegisset.

Secundum haec gubernationis curam in se transfert imperatrix, et mariti sui nepotem ex sorore Michaelum non recte signis imperatoris exornat, hominem diabolicum, belluinum, a natura proclivem ad quaevis facinora, et ob iuventutis insolentiam pullo consimilem frenum repuenti, et insultat ac recalcitraciones petulantes ei pro nutricationis praemio reddenti quae ipsum velut uberibus suis aluerat, posteaquam scilicet mammam eius suxisset et ad satietatem ab ea pastus fuisset. atque hac quidem in parte nata in purpura Zoe commisit ex ignoratione

- 6160 καὶ βασιλεὺς τὸν μαστὸν τῷ δράκοντι πυρεῖχεν.
ἐπεὶ γὰρ ἐπελάβετο πραγμάτων τηλικούτων
ἄνθρωπος νέος, ἄβουλος, ἀγέρωχος, αὐθάδης,
ὡς οἶνος νεοπάτητος ὑβρῶν καὶ καηλάων,
τῆς τύχης τὴν εὐμένειαν οὐκ ἴσχυσε βαστάσαι,
- 6165 κἀντεῦθεν εἰς βαδύκρημον ἐξεκλισθη χάος·
μόλιβδος γὰρ βαρύφορτος, φασίν, ἐνημέρια,
κἄν οὐκ ἐντύχη κρυταῖψ τῷ φέροντι τὸ βᾶρος,
C κύμβαχον ῥίπτει κατὰ γῆς ἐκείνον καὶ συμπνίγει.
καὶ πρῶτα μὲν τοὺς τῆς ἀρχῆς προάρχους καὶ προβούλους
- 6170 βαρβυρικῶς ἐκόλαζε τὰ παιδογόνα τέμνων,
ὥστε πολλοὺς ἀμείψαντας τὴν τῶν ἀρρένων φύσιν
ἡμιανθρώπους γίνεσθαι καὶ μὴ γνωστοὺς τῇ φύσει.
οὕτως εὐθὺς ἀπὸ γραμμῆς πρώτης κακὸς ἐφάνη·
τοὺς γὰρ πονηρογνώμονας καὶ κακεντρεχεστάτους
- 6175 ἐπὶ μιῦς, ὡς λέγουσιν, ἡμέρας γνώσεται τις.
ἔπειτα προσλαβόμενος νηπιοβούλους παῖδας
καὶ πρωτοβούλους χρώμενος νήπιος τοῖς νηπίοις,
καθάπερ πρὶν ὁ Ῥωδοῦ ὁ Σολομῶντος γόνος,
τὰς βασιλίσσας ἔξωθεὶ Ζωὴν καὶ Θεοδώραν,
- D 6180 καὶ νησιώτιδας αὐτὰς θέμενος ἀποκίρει.
ἔπερ δεινὸς ἐξήγειρε φλοίσβους τῷ ταλαυπώρῳ,
ὡς ἄνεμος ἐπιπεσὼν θυλάσση σκαφηπλώω

6160 μαζὸν M 6163 ἐμβροῦσαν καὶ κοηλάων M 6166 βα-
θύφορτος R 6168 συντρίβει AM 6169 πρῶτα μὲν σὺν AR
6170 ἐκόλασε M 6171 ἀλλάξαντας M 6172 τὴν φύσιν A
6175 ἀπὸ A 6182 σκαφοκλόφ R, σκαφοκλώτφ A

quiddam quod aerumnarum ei variarum origo fuit; quae nimirum ser-
pentem in sinu suo foverit et imperii mammam draconi praebuerit. etenim
posteaquam tantarum rerum administrationem aggressus est homo iuven-
nis, expers consilii, ferox, contumax, musti recentis in morem fervens
et ebulliens, fortunae propitiae benignitatem ferre non potuit, ideoque
confusus ac profundum in praecipitium prolapsus est. nam prosperitas
est, ut aiunt, consimile quiddam gravi plumbo; et si hominem robustum
non nanciscatur, qui oneri ferendo par sit, pronum in terram praecipitat
et proterit. primum igitur Michaelis imperii proceres et consiliarios
principes barbaricum in morem genitalibus exsectis multavit, quo facto
a prima quasi linea se improbum declaravit: quippe sceleratos homines
et ad malitiam sollertes vel uno quis die, ceu dici consuevit, agnovit.
deinde iuvenibus puerilia consilia suggerentibus adiunctis sibi ac primo-
rum in consiliariorum numerum relatis, perinde ac Roboamus olim So-
lomonis filius sese gerebat, Zoen et Theodoram reginas eiecit et raras
quandam in insulam relegavit. ea res gravissimas misero turbas dedit,

- καὶ κάτωθεν ἀπὸ μοχλῶν αὐτὴν ἀναμοχλεύσας.
τότε παρῆν κατανοεῖν ἕξ ἐναργῶν πρῶτων
- 6185 ὁποῖον πλῆθους εὖνοια περὶ τὸν εὐεργέτην,
καὶ πόσα σθένει κοίρανος ἄρχων στρατάρχης κράτωρ
πατὴρ στοργὴν καταπλουτῶν περὶ τοὺς ὑπὸ χεῖρα
καὶ παρ' αὐτῶν φιλούμενος καθάπερ ὑπὸ τέκνων.
ἐπεὶ γὰρ ἠρωτίσατο τὸ πλῆθος τὰ τοιαῦτα,
- 6190 ὡς τὰς ἀνάσσας ὁ κρατῶν ὑπερορίους θελή,
ὡς τρίχας σφῶν ἀκουσῶν ἀποθερίσοι βίη,
ὡς τὰς ἐσθῆτας τὰς αὐτῶν εἰς μέλαν μεταχρώσει,
θυμοῦ καχλάζει τῇ πυρᾷ, λίθους εὐθὺς ἀρπάζει,
ξύλα καὶ πᾶν τὸ προστυχόν, βῶλους, κορώνας, ξίφη.
- 6195 ὠπλιστο καὶ τὰ γύναια κερκίσιν ὡσπερ λόγγαις,
καὶ σὺν κραυγῇ καὶ λαλαγῇ πρὸς τὸν κριτοῦντα τρέχει,
τὰς βασιλίσσας ἐκζητοῦν ὅλαις χερσὶ καὶ γνώμαις,
καὶ βλασφημοῦν τὸν Μιχαὴλ βοαῖς ἀγριοθρόοις.
τότε δὴ τότε τρομερὰ λαγίνα καθωρᾶτο
- 6200 δράκων ὁ πρὶν βλοσυρωπός, ὁ λέων χυμαιλέων.
τοῦ θράσους καθυφίησι καὶ τῆς ἀλαζονείας,
καὶ γοργοπλόοις σκάψουσιν ἕγει τὰς βασιλίσσας,
καὶ πάλιν ἀποδίδωσιν αὐταῖς τὴν κρατορίαν
τὴν ἐκ προγόνων προσγενῆ, τὴν ἐκ τῶν ἐπιπάμπων.
- 6205 πλὴν ἀλλὰ πάλιν ἡ πυρὰ τῆς στάσιως ἀνήπτο,
πάλιν ἀνερρίπτετο κατὰ τοῦ καταπτύστου.

P 126

B

6185 ὁποῖα M ἀρχηγέτην MR 6186 πόσα M κρατάρχη R,
στρατάρχη M 6187 καταπατῶν R ὑποκείρους R 6190 θύει R
6191 ἀποθερίσας M 6193 λαμβάνει M 6198 φωναῖς AM
6199 λαγῶς M

non aliter atque si ventus in mare incumbens totum ab imo commoveat. animadvertere tum erat ex certis rerum argumentis quanta res sit benevolentia plebis erga principem, et quantae sint eius vel regis vel magistratus vel bellici ducis vires, qui animo erga subditos paterno affectus est et vicissim ab eis tanquam liberis suis diligitur. posteaquam enim auditione populus ea quae gesta fuissent accepisset, nimirum reginas ab imperatore solum vertere iussas, invite rasas, nigris vestibus indutas, ingenti furore percitus mox lapides, ligna, quasvis res semet offerentes, glebas, clavas, gladios corripit, ipsis etiam mulierculis radios hastarum armorumque loco usurpantibus. deinde magno cum clamore ad imperatorem currunt, manibus et animis reginas ab eo repetentes, et ipsum Michaelem vocibus immanissimis conviciando proscindentes. ille vero prius draconi terribili et leoni similis, nunc instar leporis feminae vel chamaeleontis formidolosus conspici, de ferocia remittere, celeribus navigiis reginas adducere, gubernationem et imperium eius avitum patrium-

- καὶ τοίνυν ἄφυκτον ἰδὼν ὁ κάκιστος τὴν βίαν,
καὶ πάντοθεν κυκλούμενος ὡς ἄρκτος ὑπ' ἄρκύων,
πειρᾶται τάχα τὴν ζωὴν κλέψαι ποσὶ φηγάσι,
6210 καὶ δραπετεύει λαγῶς, εἶποι τις ἄν, εἰς πέτραν,
καὶ τράπεζαν τὴν μυστικὴν καταφυγὴν ποιεῖται.
ἀλλὰ τὸ πλήθος ἐκκυθὲν καθάπαξ εἰς μανίαν
αὐτὸ τὸ πῦρ, ὡς ἔοικεν, ὑπερνικᾷ τὸ βρέμον·
ἔνδον καὶ γὰρ τῶν ἱερῶν ἀδύτων εἰσδραμόντες
C 6215 ἱκεῖθεν ἀφαρπάζουσι τὸν τάλαρα βοῶντα
σὸν στεναγμοῖς καρδιακοῖς, σὸν δάκρυσιν ἐνθέρμοις,
καὶ κόρας ἐξορύττουσιν αὐτοῦ ταῖς μαχαιρίσι.
καὶ σὸν αὐτῷ τὸν δυσσεβῆ πατρὸς ἀδελφὸν τυφλοῦσι,
ἄνθρωπον δύστροπον, σκαίον, κάκιστον, παντορέκτην,
6220 μῆρας οὐ πλέον τέσσαρας γευσόμενον τοῦ κράτους.
καὶ πάλιν αἱ βασιλισσοὶ τὸ στέφος ἀναδοῦνται,
καὶ πάλιν τὴν πατρόπαππον ἀρχὴν κατακληροῦνται.
τῆς ζάλης δὲ τῶν πειρασμῶν ἀπελασθείσης πόρρω,
ἔπνευσε ζέφυρος ἡδύς, ἐγέλασεν εὐδία.
6225 Ἄλλ' ἢ βασιλισσα Ζωὴ τὸ τῶν Ῥωμαίων κράτος
κράτορος ἀρρενόφρονος χηρῆζειν διεγρωκνῖα,
καὶ παίδων δὲ διαδοχῆς καὶ τοκετοῦ διψῶσα
D καὶ γλιχομένη τεκνοεργὸς ἀκοῦσαι παιδομητῶρ
(ὑπὸ δυοῖν γὰρ κοπετοῖν ὡς δένδρον ποτισθεῖσα

6208 ἄρκτος M	6209 κλέψαιτο τῆ φηγάδι M	6210 ἐν πέ-
τραῖ A	6212 κολλάεις M	v. 6220 om R
6220 om R	6223 γὰρ AR	ἀπελασθείσης A
6227 τε M		
6229 ἀπὸ R	τοκετῶν R,	κηκετῶν A

que restituere. nihilominus de integro fax seditionis accensa fuit adversus hominem abominandum. quapropter inevitabili vi perspecta, cum instar ursi a canibus cincti se undique circumdatum cerneret, vitam fuga conservare nititur, et quod vulgo dici consuevit, lepus ad rupem sese proripit, ad mensam mysticam per fugii loco tendens. verum populus saepenumero ad furorem usque accensus ignem ipsum vincere solet. nam cum intra ipsa adyta sacra cursu perripissent, inde miserum avelunt, et clamanti gementi lacrimanti oculos novaculis eruunt, eadem poena etiam patruo ipsius irrogata, qui vir erat moribus improbis, nequam, sceleratus, omnium appetens. imperii gustum non ultra 4 menses percepit. secundum haec rursus imperatrices administrationem rerum in sese recipiunt, et traditum a maioribus imperium usurpant. quare procul expulsa vexationum tempestate, iam dulcis favonius spirabat, et serenitas quaedam suaviter ardebat.

Caeterum regina Zoe cum statuisset imperium Romanum virilis imperatoris opera indigere, simulque successores ex se natos consequi ca-

- 6230 ἄγλοος ἐκινδύνειεν, ἄφιλος, αἶσος μένειν),
 ἄνδρα τινὰ χαρίεντα τοῦτομα Κωνσταντῖνον
 Λεσβόθεν μετυπέμπεται σκάφεισι λειφοπτέροις,
 ὃν Μονομάχον ἔλεγον ἐκ πατρειωνυμίας.
 καὶ γὰρ καταδεδίκαστο ταύτην οἰκεῖν τὴν νῆσον
- 6236 ὑπὸ τοῦ πρώτου Μεγαλὸς τοῦ βεβασιλευκότος,
 κατ' ἄλλους μὲν ὡς τὴν ἀρχὴν πειρώμενος ἀρπάζειν
 (ἄνδιχα γὰρ ἐκράτησαν αἱ περὶ τούτου φῆμαι),
 ὡς ἄλλοι δὲ τινὲς φασιν, οἷς ἀψευδὴς ἢ γλῶσσα,
 ὡς συμφθαρὲς ἐρωτικῶς Ζωῆ τῇ βασιλίῳσῃ.
- 6240 τὴν Λέσβον οὖν κατακριθεὶς οἰκεῖν ὁ Κωνσταντῖνος,
 καὶ κινδυνεύσας παρ' οὐδὲν σβεσθῆναι καὶ τὰς κόρας,
 αἰφνης πεσόντος ἔμπαλιν τοῦ κύβου τοῦ τῆς τύχης
 καὶ τῶν δοσράκων τῶν αὐτῆς ἄλλως μεταρριφέντων
 αὐτὰναξ ἀναδίκνυται, δεσπότης ὁ πρὶν δοῦλος,
- 6245 αὐταρχος ὁ κατὰκριτος καὶ κράτωρ ὁ δεσμότης,
 καὶ τὴν βασιλίσσαν Ζωὴν νυμφεύεται πρὸς γάμον.
 οὕτως ἀστάθμητός ἐστι τῶν γηγενῶν ὁ βίος·
 οὕτω πραγμάτων ὁ τροχὸς ἄνω καὶ κάτω τρέχων
 κυλινθεὶ πάντα τὰ θνητὰ καὶ φύρδην μετατρέπει.
- 6250 αἱ φῆμαι δὲ μορφάζουσι τοῦτον τὸν Μονομάχον
 τῶν μὲν μαχίμων ἀδαῆ καὶ τῆς ὀπλοφορίας,
 τὰ δ' ἄλλα μεγαλοπρεπῆ, φιλόδωρον, ἀστεῖον,

P 127

6240 οὗτος AR 6243 μεταρριφέντων M 6244 ἀποδεί-
 κνυται R 6248 τρέχει M 6249 δεινὰ M

peret (quippe tametsi cuiusdam arboris instar a duobus hortulanis rigata fuerat, tamen periculum erat ne absque germinibus et foliis arida merneret), elegantem quandam virum, cui Constantino nomen esset, Duellatori cognomentam paternum, e Lesbo celeribus navigiis accessivit. nam relegatus in hanc insulam fuerat a Michaelo, qui non ita pridem regnaverat, propter imperii cupiditatem, quod ad se rapere conatus fuerat, uti nonnulli tradunt (diversi enim hac de re rumores emanarunt), affirmantibus aliis, quorum aliena putatur a mendacis lingua, propter occultam cum imperatrice Zoe consuetudinem exulatum abire iussum in eam quam diximus insulam, cum parum abfuisset quin oculos etiam amitteret. nunc autem contrariam in partem lapsa fortunae tessera, et aliter conversis quasi testis illius, imperator et rerum dominus renuntiatus est, qui antea condicione servus erat et exilio multatus et in custodiam datus. neque multo post Zoes imperatricem matrimonio sibi iunxit. ita nimirum versatur in incerto vita mortalium: ita rerum humanarum rota sursum deorsumque currens omnia volutat, et confuse invertit. accepimus autem fama Duellatorem hunc rerum quidem militarium fuisse pror-

- λαμπρόψυχον, φιλόκοσμον, ἐπιεικῆ τοὺς τρόπους,
 B φιλοδωρίας θάλασσαν, λιμνην ποτιμωτάτην,
 6255 ἔξ ὧν ἀπήλαυσαν πολλοὶ χειμιάτων καλλιχορῶντων,
 ἔξ ὧν ἀπήντησαν πολλοὶ νάματα ζωοτρόφα·
 τὰς φλέβας γὰρ ἀπανταχῆ διακρουσίνας ὥφθη,
 χρυσοδίνης Πακτωλός, Νεῖλος ἀργυροχεύμων.
 ἐπέγων τούτου καὶ λαοὶ παλάμας φιλοδώρους,
 6260 ἐπέγων τούτου καὶ ναοὶ τὰς φιλοκόσμονας χεῖρας.
 οἱ πένητες ἐξέπιον ἤντησαν, ἀλλ' εἰς κόρον·
 πᾶν τέμενος ἀπήλαυσεν ἀρδείας χρυσορείθρου.
 οὕτω κοινὸς ἦν ποταμὸς, ἀπανταχοῦ λιμνάζων·
 ἐκένου γὰρ τῶν δωρεῶν ἀφθονοχύτους χύσεις
 6265 ὡς εἰς ἀτρήτους ἀγωγὸς τοὺς καταπονυμένους.
 C καὶ Ἐρέξης μὲν ὁ σοβαρὸς ἐκεῖνος ὁ Περσάρχης
 ὑπὸ καλὴν πλατάνιστον ἀνακλιθεὶς ἐν θέρει
 κόσμοις ἀψύχοις τὸ φυτόν ἀντιφιλοτιμεῖτο·
 τοῦ δὲ καὶ πέτραι καὶ φυτὰ καὶ νῆσοι καὶ λειμῶνες
 6270 χάρισιν ἐπιάνθησαν ἐδδρόσοις ἀειρούτοις.
 οὕτω μεγάλην τὴν ψυχὴν, οὕτω πλουσίαν εἶχε.
 κἂν γνῶναι θέλῃ τις αὐτοῦ τὰ τῆς λαμπροψυχίας,
 ἢ λαμπροδόμητος μονὴ πιστώσεται τὸ πρῶγμα,
 ἢ ἐκ θεμέθλων ἡγειρεν, ἀπὸ ῥιζῶν ἐσχάτων
 6275 τῷ θεῷ χρυσομάρτυρι τῷ τροπαιοφοροῦντι.
 ἀλλὰ γὰρ οὕτω τοῖς καλοῖς θύλλων ὑπὲρ τὴς κέδρου,

6257 τὸ βλέμμα A	6262 χρυσορρότου AR	6263 ἀπαν-
ταχῆ A	6264 ἐκεῖνον M	6266 καὶ] ὁ M
λόν A	6269 λιμένες AR	6274 ἀπὸ βῆθρων R
πρώτων A	6276 καὶ M	τῶν
		λάμπων M

sus imperitum, caeteroqui vero magnificentum, liberalem, urbanam, magnanimum, moderationis et aequitatis studiosum, ac praesertim ita munificum ut esse liberalitatis quoddam quasi mare videretur, cuius fructu multis frui contingit, emittentis quasdam quasi venas et scaturientis in morem auriferi Pactoli Nilique argentiflui. quippe manifestas ipsius manus expertae sunt nationes integrae, templa, pauperes. erat enim flavius ubique semet effundens, et munera copiosissime distribuebat in aerumnosos tanquam in tubulos et canales haud perfoscos. superbus quidem ille Xerxes, Persarum rex, cum aestivo tempore sub platano pulcherrima recubisset, arborem ornamentis inanibus vicissim cohonestavit: at huius imperatoris beneficiis continuis scopuli arbores insulae prata rigata sunt. tam magnum animum tanque locupletem habebat. quodsi quis eius magnificentiae cupit argumentum habere, fidem illi faciet domus illa splendidissime constructa de fundamento in hebreum victoriosi testis Christi Gregorii. sed enim qui adeo fulgebatur bonis

- οὕτω κομῶν ταῖς ἀρεταῖς ἀείφυλλος ὡς φοῖνιξ,
 ἄγαν ποτηρῶς τῆς σαρκὸς εἶχε τῆς χωματίνης,
 ποδάγρας ταῖς βαρῦτησιν ἐσφίγγετο τοὺς πόδας
 6280 ὡς ποδοκάκαις ἰσχυραῖς, ὡσπερ ἀλυκτοπέδαις.
 καὶ τοίνυν διημέρευεν ἐν μαλακοῖς δεμνίοις
 παραμυθούμενος αὐτῷ τοὺς κατακόπους πόδας.
 ἐντεῦθεν ἀνεράγησαν αὐτῷ πολυκνύμαι
 καὶ συμφορῶν καὶ πειρασμῶν ἄνεμοι κυματῖαι.
 6285 ἤκουσται πάντως ὁ δεινὸς ἐκεῖνος Μανιάκης,
 ἀῆρ γιγαντοπάλαμος, δέξιερ, ἀνδροφόντης,
 θρασυσπλαγχνος, εὐκάρδιος, πνέων ὀργῆς ἐκθύμου.
 ἐκεῖνος τοίνυν ἠθροικῶς ἄνδρας ἀγχεσιμάχους,
 κορνοφόρους, αἰχητάς, ἄνδρας γιγαντοσώμους,
 6290 εὐαύξητον ἀναδρομῆν φέροντας τῶν σωματίων,
 ὑπὲρ πλατάνων ὑδρηλῶν μῆκος ὠργνωμένους,
 ὡς νέφος ὑπὲρ κεφαλῆς ἕστη τοῦ βασιλέως
 παχύ, ζοφῶδες, θολερόν, μελάντερον καὶ πίσης,
 ὄμβρους ῥαγδαίους ἀπειλῶν, οὐχ ὑδατίους ὄμβρους,
 6295 ἀλλὰ ροῦς αἱματηράς, ἀλλὰ φονίους χύσεις.
 κατέλαβε τὰ φρούρια, κατέλαβε τὰς πόλεις.
 ἐπήει βρέμων τῷ θυμῷ, φουσῶν ὑπὲρ Κενταύρους,
 ὡς Καπανεὺς μεγαλαυχῶν, κομπάζων ὡς Ἀνταῖος.
 καὶ τίς ἂν ἤλπισε φυγεῖν ἀπὸ κακοῦ τοσοῦτου;
 6300 ἀλλ' ὁ περιφρορούμενος ταῖς τοῦ Θεοῦ παλάμαις
 οὐ δειλιάσει γίγαντις, οὐ θῆρας ὑποτρέσει,

6282 αὐτοῦ M 6285 πάντα M 6286 γιγαντοπόλεμος M
 6287 εὐκάρδιον ζέων ὀργῆς M 6289 θρασυφόρος M
 6291 θρονίων M 6294 ὑδατίους R 6297 ἀπῆει A, ἐπέσει M
 6300 δορυφορούμενος AR

supra cedros, et qui virtutibus florebat tanquam omnibus durans aetati-
 bus phoenix, corpore admodum erat languido et affecto: nam podagra
 laborabat, constrictis quasi per compedes quosdam pedibus. quamobrem
 in lecto decumbere coactus aegros et discruciatos pedes curabat. hinc
 tot in ipsum tempestates et aerumnæ sunt concitatae. notus est acerri-
 mus ille Maniaces, giganteum in morem bellicosus, manu promptus,
 caedibus gaudens, audax, fortis, animoso cordis impetu fervidus. is
 igitur cum egregias militum fortissimorum copias coegisset, quasi nubes
 quaedam horrida caput imperatoris operuit, quae pluvias vehementes,
 non aquosas sed fluxus sanguinis minaretur. hinc castellis et oppidis
 captis ita fervens progrediebatur, Centauros insolentia superans, ut Ca-
 paneus magnifice se efferens, ut Antaeus cum fastu se ostentans. et
 quis eiusmodi se malum evitaturum sperasset? enimvero quisquis dei ma-
 nibus custoditur, gigantes non formidabit, belluas non metuet, non fer-

- οὐδὲ τρομάσει σίδηρον οὐδὲ καμίνου στόμα·
 φέρει γὰρ σύμμαχον θεὸν ὑπὲρ παντάρβην λίθον,
 B ὑπὲρ τὸν περὶ Τίγρητι Θηροδιώκτην Μίδα.
 6305 ἐντεῦθεν ἥλιος φαιδρὰς ἀνέτειλεν ἀκτίνας,
 ἔλυσε τὴν σκοτόμαιναν, ἀπήλασε τὸ νέφος.
 ἔβλεψαν φῶς ἐλεύθερον ὁ βασιλεὺς αἱ πόλεις,
 ἐγένετο πλευρότρωτον τὸ δυσμενὲς θηρίον,
 καὶ πάντες ἤλυξαν αὐτοῦ τὰς ὠμοφάγους γνάθους.
 6310 καὶ πάλιν ὁ Τορνίκιος ἄλλο κακὸν ἀνέφνυ,
 ἄλλο θηρίον Λαυιῆλ ὃ προκατείδε πάλαι,
 πατοῦν τὰ πάντα καὶ λιμοῦν καὶ τοῖς ποσὶ συντριβὸν
 καὶ τὰ καταλειπόμενα συνθλάττον τοῖς ὁδοῦσι.
 ἀλλὰ καὶ τοῦτον τάχιον ἀνήρπασεν ἡ δίκη,
 6315 ἀφύκτοις βέλεσιν αὐτοῦ κατατοξευσαμένη
 καὶ τὸ θηρίον πλήξασα πληγὰς περιστερνίου.
 C καὶ τότε περιέλαβε τὸν κράτορα γαλήνη
 ἀτάραχος, οὐκ ἔχουσα κατάλειμμα χεμιῶνος.
 ὡς δὲ κατήπειγον αὐτὸν αἱ παλαμναῖοι νόσοι
 6320 καὶ τὸν πηλὸν τοῦ σώματος ἡ φύσις ἐπιζήτει,
 τὰ κατὰ γνώμην θέμενος μεθίσταται τοῦ βίου
 ἔτεσι δυοκαίδεκα τὸ κράτος διυθύνας.
 Ὡς δὲ κατέλιπε ζωὴν τὴν κάτω Κωνσταντῖνος,
 πρὸς τὴν πορφυροβλάστητον εὐθέρως Θεοδώραν,
 6325 τὴν τῆς Ζωῆς ταυτόσπορον, τὸ κράτος μεταβιβάνει

6302 τρομήσει M 6307 ἔβλεψε R φῶς ἀνέσπερον M, γῆν
 ἀννέφελον A 6310 ἐξέφνυ A 6313 συντριβὸν AM 6314 ἀφήρ-
 πασεν M 6315 αὐτοῦς M 6316 πληγαῖς περιστερνίους M
 vv. 6321—23 om R 6325 αὐτόσπορον M

rum, non os ardentis camini timebit. magis enim habet opitulatorem deum quam Pantarbes lapis vel ferarum ad Tigridem persecutor ille Midas. post hasce turbas laetos sol vicissim radios emisit et illum: non illam noctem atque nubem dissipavit, ut iam et imperator et urbes lucem calliginis expertem cernerent. quippe immanis illa bellua caesa est, et universi crudeles ipsius maxillas evitarunt. rursus autem aliud malum enatum est, nimirum Tornicius, alia bestia, quam olim conspexit Danielus, omnia proculcantem, comminuentem, pedibus atterentem et reliquias dentibus confringentem. verum hunc quoque vindicta citius telis suis inevitabilibus confixam abripuit. quo facto tranquillitatem nactus est imperator solidam et omnis tempestatis expertem. tandem gravibus morbis confectus, natura debitum suum exigente, rebusque suis ex animi sui sententia constitutis atque ordinatis, vitam cum morte commutavit, imperio duodecim annis administrato.

Constantino mortuo ad Theodoram Zoes germanam sororem, quae

- (ἡ γὰρ βασίλισσα Ζωὴ πάλοι προετηθνήκει),
 ἡ τῷ τοῦ κράτους πρὸς μικρὸν ἐπαναβῆσα δίφρῳ,
 καὶ μῆνας δέκα τῆς ἀρχῆς σὺν δύο βασιλεύσασα,
 καὶ τὴν ἀνάλυσιν αὐτῆς γνοῦσα τὴν ἐκ τοῦ σκήνους
 6330 (ἦν δ' ὡς φασιν, ἀπείρατος σώματος ὄνταριος) D
 ἄνδρα τινὰ μακρόβιον πέμπειλον τρομαλέον
 ἐπιβιβύζει διφρευτὴν ἄρματι τηλικούτῳ.
 καὶ τούτῳ κλῆσις Μιχαήλ, ὃς κατὰ μὲν τὸν χρόνον
 ἀμετροβίοις ἤριξε κορώναις μακρογῆφως,
 6335 ὁποίους ἤδη φθάσαντας ἐπὶ δυσμὰς τοῦ βίου
 ἐκ τῆς λατρίας ἑαυτοῦ πάλεμος ἀπολύει,
 τὰ δ' ἄλλα καὶ σεμνότερος καὶ βέλτιστος ἰδοίει.
 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐξίσχυσε τὰς τῆς καρδίας βλάστας
 εἰς φῶς προάγειν καὶ δηλοῦν τὸν κατὰ βάρους στάχυν·
 6340 καὶ γὰρ ἐσπετεροῦντο πᾶσαν τὴν δυναστείαν
 οἱ Θεοδώρας πρόσπολοι τῆς πορφυροβλαστήτου,
 καταφρονούντες Μιχαήλ ἄντικρος ὡς ἀνίκμου
 κράμβης ἀφύλλου γηραιῶς, ἤδη διεφρευκίας,
 6345 πάντων αὐτοῖς ἐξίστασθαι καὶ λόγων καὶ πραγμάτων.
 ἦν οὖν αὐτὸς ὡσεὶ σκιά, καὶ λόγοις μόνοις κράτωρ,
 τὰ δ' ἄλλα πάντα ταῖς χερσὶν ἐκείνων διωκεῖτο
 οὖς παιδοκόμους Μιχαήλ ἔλιπε Θεοδώρα
 καὶ φύλακας καὶ φροντιστὰς καὶ τῆς ἀρχῆς πατέρας·

v. 6328 om R 6330 σωμάτων AR 6334 μακρογῆφως A
 6335 ἡλίου A 6338 ἐξίσχυσε R 6343 γηραιῶς M ἐφρευ-
 κίας A 6345 αὐτῶν AM 6346 μονοκράτωρ M 6348 ἰ-
 λοίπει A

dudum obierat, imperium rediit. non diu rebus praefuit, duodecim videlicet mensibus; cumque se migraturam e mortali corpore deprehenderet, etiamnum virgo, ceu perhibetur, virum quendam aetate proventa senemque prorsus capularem in locum suum substituit. ei nomen erat Michaelo, prorsus decrepito, cum cornicibus annositate certanti, consecutoque rude donandam aetatem; qui tamen alioqui gravis et optimus esse videretur. sed enim cordis sui quasi germina producere in lucem et spicam in imo latentem extrudere non poterat: quippe famuli Theodorae potestatem universam usurpabant, contempto Michaelo veluti succi ex parte brassica, foliis nudata, iam putrescente. praeterea terribilibus sacramentis se obligaverat, pollicitus se cessurum ipsis quibusvis in rebus. quapropter umbra tenuis et verbo tantum imperator erat: caetera per eos administrabantur quos diximus Theodoram Michaelo reliquisse tanquam pueri curatores, custodes, patres. bis enim pueri senes, ut

- 6350 δις παῖδες γὰρ οἱ γέροντες κατὰ τὴν παροιμίαν.
ἐντεῦθεν οἱ προσαίοντες καὶ προσιόντες τούτοις
καὶ πανταχῆ τοῦ νέματος αὐτῶν ἐξηρημένοι
ἤρουντο λιμνάσματα τῶν ἐνεργημάτων.
ἄνθρωποι δὲ στρατηγικοί, πολέμων εὖ εἰδότες
- B 6355 καὶ ῥιζωμάτων ἐδκλεῶν φύντες καὶ καλλικλάδων,
οἷς ἐδπατρίδαι πρόγονοι καὶ γένος ἔξ ἡρώων,
ὡς ἄγγος τι κεραμεῶν ἄτιμον ἐρριπτοῦντο.
πιστοῦται τὸ λεγόμενον ὁ Κομνηνὸς ἐκεῖνος,
ὃ κλῆσις Ἰσαάκιος, ὃς ἐπ' ἀριστουργίαις
- 6360 ὀνόματος ἤξιλωτο καὶ φήμης περιτράνου·
εἶχε γὰρ χεῖρας ἀγαθὰς περὶ πολέμων ἔργα,
καὶ τοὺς δακτύλους ἐδφωῶς ἤσκητο πρὸς τὰς μάχας.
ὃς προσελθὼν τῷ Μιχαήλ, καὶ τοὺς καρποὺς τῶν πόνων
δασιλεστέροισι παρ' αὐτοῦ δρέψασθαι προσδοκῆσας,
- 6365 καὶ τῶν ἐλπίδων μὴ τυχῶν καὶ μὴ τρυγῆσας ῥόδα,
ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἕβρειων ἐδράμενος ἀκάνθας
- C 6370 καὶ πλείους ἄλλοις τῶν πολλῶ πλοῦτι περιβριθύντων
καὶ τῶν τοῦ γένους τὰς ἀρχὰς λαμπρὰς ἡτύχηκότων,
καὶ συλλεξάμενος στρατὸν Ἀσίηθεν ὀπλίτην,
ἀντέπεισι τῷ βασιλεῖ τοῦ θρόνου κατασπάσων.

6352 πανταχοῦ M

6353 λιμνάσματα τῶν ἐνεργημάτων M

6357 κεράμιον M 6363 τῶν καρπῶν τοὺς πόρους AR 6366 ἕβρειος A

6368 οὐκ ἐνεργῶν τὴν ἕβριν R

6371 τὸν—ἐτύχηματα M

6372 ἀσίαθεν R

est in proverbio. hinc usu veniebat ut quicumque palpos istis obtrudebant, frequenter adibant, in omnibus eorum nutui parebant, beneficiis multiplicibus afficerentur. e diverso viri militares, rerum bellicarum periti, familiis illustribus prognati, nobilibus et heroicis orti parentibus, tanquam vas aliquod fictile nullius pretii reiticebantur. eius rei certum praebet argumentum Isaacius ille Comnenus, qui ex praeclarissimis facinoribus nomen atque famam celeberrimam consecutus erat, vir manu promptus et bellicis in rebus exercitatus. is Michaelo convento, cum fructus laborum uberes se percepturum existimasset, spe sua frustratus, ac non tantum non decerptis rosis, verum etiam a pessimis illis imperii gubernatoribus spinis iniuriarum punctus, immenso dolore percitus ad tyrannidem spectare coepit. cumque Constantinum Ducam et multos alios opulentissimos ac nobilissimos homines societate sibi devinxiasset ac militum copias ex Asia collegiasset, recta imperatorem invasit, solio

- ἤκουσε ταῦτα Μιχαὴλ ὁ τρομερὸς ὁ γέρον,
 6375 καὶ κρίνας μᾶλλον ἑαυτὸν ἄξιον ἀφανείας
 ὡς ἦδη τυμβογέροντα καὶ κατασεισητότα,
 ἔτοιμος ἦν ἐξιστασθαι τῷ Κομνηνῷ τοῦ κράτους.
 ἀλλ' οἱ τὸ σκάφος τῆς ἀρχῆς ἰθύνειν κληρωθέντες,
 μὴ σώζειν τοῦτο θέλοντες ἀλλὰ καὶ καταδύειν
 6380 καὶ κλύζειν τὸν ταλάντατον κύμασι βαρυβρόμοις,
 εἰς μάχην καὶ μὴ θέλοντα τὸν γέροντα κινουσι
 καὶ τὸν μικροῦ τυμβόχωστον εἰς ἀντιπαράταξις.
 [ἕτεροι δ' αὖθις λέγουσιν ὡς οἱ Ῥωμαίων κρείττους,
 ἀρχιδυτῶν οἱ προσύχοντες, λογάδες τῆς συγκλήτου,
 6385 αὐτὸν μετεκαλέσαντο παρῆξοντες τὸ στέφος.
 ἦν γὰρ ἀνὴρ στρατηγικὸς καὶ κυβερνᾶν ἰσχύων
 τὴν ἱερὰν καὶ σωστικὴν τῆς βασιλείας σκάφην,
 ἀνὴρ ἀγγλίνους, δεξιὸς πρὸς ἔργα καὶ πρὸς μάχας,
 καὶ μηδενὸς λειπόμενος τῶν πρώην βασιλείων.
 6390 εἴσεισιν οὖν ὁ Κομνηνὸς τὴν βυσιλίδα πόλιν.]
 ἐντεῦθεν μάχη σύμφυκος, καὶ διεξίει Ῥωμαίων
 κατὰ Ῥωμαίων τὰς ἀλχμὰς θήγουσαι καὶ τὰς λόγχυας
 καὶ καταπαλασσόμεναι φόνους τοῖς ὁμογνίοις
 καὶ δρέπανον ἐπέτετο διχάζον ὁμοφύλους.
 6395 καὶ κατ' ἀλλήλων συγκινοῦν ὥσπερ ἐν σκοτομήνῃ
 καὶ παῖδας ταυτοπάτορας ἀλλήλοις ἀγριαῖνον.

6374 ταῦθ' ὁ AM 6376 μᾶλλον καὶ σεσηπότα M 6379 τοῦ-
 τον M 6382 τὸν] πρὸ M vñ. 6383—6390 add R
 6394 ἐφίετο M 6395 σότει βίη R

eum dieicturus. eius rei fama trepidus ille senex Michaelus ad se per-
 lata, statutoque potius esse ut obscurus ægeret in aetate tumulo vicina,
 paratus erat imperio cedere idque Comneno permittere. verum si quos
 diximus, administratores imperii, non solum non cupientes publicæ rei
 salutî consilere, sed potius eam longo afflictissimam gravissimis fluncti-
 bus demergere ac obruere cogitantes, repugnantem ac tantum non plane
 sepultum ad bellum gerendam et opponendam hosti aciem incitabant.
 [alii autem dicunt Romanorum optimates, pontificum præsules, princi-
 pes senatus, advocasse eum, cui coronam tribuerent: erat enim vir du-
 cendo exercitui aptus et qui gubernare valeret sacram illam et salutarem
 imperii navim, vir præsentî consilio, dexter ad opera et pugnas, ne-
 miali secundus regum antiquorum. intrat igitur Comnenus urbem rega-
 lem.] hinc intestino exorto dissidio manus et hastas Romani cum Ro-
 manis conseruerunt sanguineque coguato polluerunt, divisi et commoti
 adversus se in vicem, veluti per noctem lunæ expertem, fratribus in

γίνεται γοῦν ὑπέρτερος ὁ Κομνηνὸς τῆ μάχῃ,
καὶ Μιχαὴλ καθίσταται τοῦ κράτους καὶ μὴ θέλων,
ἐνιαυτοῦ περίμετρον ἑνὸς σκηπτοκρατήσας.

P 130 6400 καὶ πόλιν τὴν πρωτόπολιν φθιάσας ἀπέτρεψ τάχει,
καὶ στέφος περιθέμενος κρατόρων αὐτανάκτων
ἐφήπτετο τῶν τῆς ἀρχῆς πραγμάτων αὐθεκιάστως,
καὶ πᾶσι προσεφέρετο κατὰ τὸ μεγαλεῖον,
καὶ τοῖς ἀγχοῦ καὶ τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐν ἔξουσίαις.

6405 καὶ τὴν ἄλμοποτίστριαν, τὴν φαύλην κολακειάν,
καὶ τοὺς αὐτῆς ναυτιασμοὺς ἀπὸ ψυχῆς ἐστύγει.
κάντεῦθεν φορτικώτερος τοῖς πλείοσιν ἰδοῦκει,
καὶ πλείω τοῦ καθήκοντος φέρων ἀγερωχίαν.
πλὴν ἀπολαύσας τῆς ἀρχῆς οὐκ ἐν μακροῖς ἡλίοις,

6410 ἀλλὰ τὸ δὴ λεγόμενον ὡς ἄγρωστις ἀνθήσας,
καὶ μετ' ὀλίγον μαρυνθεὶς ὑπὸ φθινάδων νόσων, —
ἐπὶ δυοὶ γὰρ ἔτεσι τοῦ κράτους ἀπολαύσας

B τὸν Δουῦκαν μὲν κατακοσμεῖ τοῦ κράτους τοῖς συμβόλοις
ὡς ὑπανόξανα πολλὰς αὐτῷ χρηματοθήκας

6415 καὶ συναντιλαβόμενον τῆς πρώην τυραννίδος,
αὐτὸς δὲ τὸ τραχύβιον τοῦ κατὰ θεὸν βλον
ἐλόμενος ἀμφέθετο χιτῶνας μελαγχρόους,
καὶ διαπανθήσας ἑαυτὸν ἔργοις μακροκαμάτοις
πολυζηλώτῳ τέρματι τὸν βλον καταλύει·

6420 διὸ καὶ εὐρηκε ζῶν ἠνπερ καὶ ἐπεπόθει.

6397 σὺν M v. 6398—99 om R ἀπίσταται? 6400 σὺ-
τὸς δὲ M 6405 ἀλμοποτίστριαν M καὶ AR 6410 δὲ
φθηγόμενον M v. 6412 om R 6416 κατὰ θεὸν τοῦ R
6417 μελαγχρότους M 6419 πολυζήλω τῷ A v. 6420 om R

fratres exacerbatis. tandem Comnenus praelio superior evasit et Michaelus invitatus amisit imperium, quod annum unum obtinuerat.

Itaque Comnenus celeriter occupata urbe principe ac imperatoria corona sumpta rem publicam arbitrato suo administrare coepit, seque pro maiestate erga quosvis, propinquos, remotos, cum potestate rebus praefectos, gerere, toto pectore adulationibus infestus. eam ob rem gravior aliquanto nonnullis et ferocior quam par esset videbatur. ubi non longo tempore, nimirum biennio, potitus imperio fuisset, ac uti proverbio dicitur, instar graminis florisset, pauloque post ex diris morbis emarcuisset, Ducam quendam insignibus exornat imperii, qui suos ei thesauros aperuisset ac invadendae tyrannidis conatum adiuvisset: ipse vero vitam asperam et deo placentem amplexus vestitum nigrum induit, et variis diuturnisque laboribus exhaustus sane quam laudabili fine vitam in terris suam clausit. itaque vitam quam optarat invenit.

- Ὁ Δούκας δὲ παραλαβὼν τοῦ κράτους τὰς ἡλίας
 τὸ τέτρωρον τὸ χρῦσειον ἴθυνεν ἀγχωμίωλος,
 καὶ χρῦμενος βηματισμοῖς σχολαίοις βραδυπόροις,
 μήτ' αὐθις ἅπαν ἐνδιδοὺς καὶ παραβόλως θέων,
- 6425 ἀλλὰ καὶ θράσους τὸν βρασμὸν ὥσπερ ἀνασειράζων
 καὶ φεύγων τὸ κατὰ κρημνῶν ἐλαύνειν ἀπροόπτως
 καὶ τοὺς τῶν ἀμαξοτροχῶν κινδύνους ὑπεκκλίνων.
 ἐν ἑπταρθμοῖς δὲ παισὶ τὸν οἶκον ὑπερείσας
 ὥσπερ ἐν κλοσιν ἐπτὰ παγίως ἀραρόσι,
- 6430 καὶ μέλλων ἀπανίστασθαι τοῦ βίου καὶ τῶν βίου,
 κλόνον ἀπειρομέριμον εἶχε κατὰ καρδίας
 καὶ κλύδωσιν ἐφέρετο φροντίδων ἐπαλλήλων.
 ἔστεργε τὴν βασιλισσαν, ἣ θέλε ταύτην μένειν
 τῶν παιδῶν τε φροντιστριαν καὶ τῆς ἀρχῆς μεριττιν,
- 6435 ὑπώπτετε τὸ τρυφερὸν πάλιν τῆς ἡλικίας·
 τοῖς γὰρ βρυσμοῖς καὶ σφαδασμοῖς τοῖς τῆς σαρκὸς ἐσφορίῃ. D
 ὑπώπτετε μὴ δεύτερον πρὸς λέχος ἀνακλίη,
 μὴ πάλιν μήτηρ γένηται παιδῶν ἀλλοβλαστήτων,
 κἀντεῦθεν οἱ μὲν ἐξ αὐτοῦ φνέντες μαρανθεῖεν,
- 6440 πρὸς δὲ τοὺς ἑτεροθαλεῖς τὸ κράτος μεταβατή.
 τοιαύταις κυματούμενος τῶν λογισμῶν ταῖς ζάλαις
 μετᾶγειν τὴν βασιλισσαν ἐκεῖθεν ἐπειράτο
 καὶ τοῖς παισὶ καταλιπεῖν ἐλεύθερον τὸ κράτος,
 ἄλλους αὐτοῖς διοικητὰς θέμενος ὡς νηπίους.

6422 ἡγγικεν ἀγχωμίωλος M 6423 ἱματισμοῖς σχολαίοις M
 6426 κρημνὸν AR 6428 θρόνον ἐπερείσας M vv. 6435—36
 om R 6438 μὴ] καὶ M 6440 μεταβατή M

Post eum Ducas accepto imperio tanta id aequabilitate moderatus est, ut neque necessarium in rebus gerendis impetum prorsus inhiberet, sed gradatim ac pedetentim progredereetur, neque praeceps rueret, sed audacem iracundiam catena quasi quadam constringeret, necopinatis praecipitiis et periculis evitatis. cum domum suam septem liberis ceu columnis fulciisset, iamque vitam et res humanas relicturus esset, infinitis et continuis curis animum discruciabatur. amabat imperatricem, et volebat quidem illam manere liberum suorum curatricem regnique participem: sed vicissim delicatam et teneram eius aetatem negatam habebat, futurumque metuebat ut illa secundas ad nuptias transiret (nec enim flammaram et tentationum carnis expertus erat) ac post obitum suum ex alio liberus gigneret; unde forsitan consequeretur ut ex se nati velut evanescerent, imperio ad illos alteros transeunte. huiusmodi cogitationum fluctibus agitatus imperatricem ab hoc instituto revocare conabatur et liberum suis imperium relinquere, tutoribus eis et curatoribus aliis tan-

- 6445 ἀλλὰ τὸ μέλλον ἔοικε πάντων ὑπερισχέειν,
κατακαυχῶσθαι λογισμῶν, ὑπερνεκῶν κυρδίας.
καὶ ταῖνν ἧ βασίλισσα τούτων ἐπαισθομένη
καὶ πᾶν τὸ διαβούλιον μαθοῦσα τοῦ συλλέκτρον
P 131 ὄρκους αὐτὴν φρικώδεσιν οἶα δεσμοῖς συσσεφίγγει
6450 μηκέτι παστοπήγια στῆσαι δευτέρου γάμου,
ἄλλους μηκέτι γνώσεσθαι θαλάμους γαμηλούς,
ἀλλὰ τοῖς τέκνοις τοῖς αὐτοῦ τὸ κράτος συντηρηῆσαι.
ἽΟ μὲν οὖν Δουκάς τοῖς θεσμοῖς τοῖς φρακκοῖς ὑπέχθη
καὶ τὸ θυητὸν καὶ γηγενὲς ἀπεφορτίσθη βάρους
6455 ἐν ἑπταρίθμοις ἔτεισι Ῥωμαίων βασιλευσῶσα·
ἧ δ' Εὐδοκία σύμπλοος ἐγένετο τοῖς τέκνοις
· νουβᾶτις χρηματίζουσα τοῦ καλλιπρώρου σκάφους.
ἀλλ' αἰφνης ἀγριύνουσα σαρκὸς αἰ καταγιδὲς
ἔξηγειραν δυστάραχον ἄνεμον κυματίαν,
6460 ἐπήγγων ναυτιασμοὺς ἐμέτους σκοτοδίνας,
B ἠπέλλησαν τοὺς πλέοντας θέσθαι κυματοκλύστους·
πῆλαγος γὰρ δυσχείμερον ὑπήνοιγε τὸ στόμα.
τί δὲ καὶ ποῖον τὸ συμβάν; ἄγε μοι, λόγε, φθέγγου,
μὴ παρὰ μέλος τὴν νευρὰν τὴν μουσικὴν ψαλάττων.
6465 Ἦν Ῥωμανὸς τις στρατάρχος, ἐπὶ κλην Διογένης,
ἐπίχαρις, εὐπρόσωπος, τὸ γένος Καππαδόκης,
εὖ ἔχων κάλλους σώματος, εὖ δὲ καὶ βραχιόνων,
εἶδος πλουτῶν ἐράσμιον, ἄξιον τυραννίδος.
οὗτος ἰδὼν τὰ πράγματα καὶ τὴν ἰσχὴν Ῥωμαίων

6446 καὶ θυμῶν R
6458 ἀγριύνουσαι M

6453 δεσμοῖς AM
6460 σκοτοδίνας MR

v. 6455 om R

quam impuberibus constitutis. sed enim quod futurum est, quavis re potius et valentius esse ac mortalium ratiocinationes et corda vincere videtur. quippe cum haec imperatrix odoraretur et totum mariti consilium animadvertisset, se ipsa terribilibus sacramentis quasi quibusdam vinculis adstrinxit et obligavit, pollicita nunquam se ad alteras nuptias progressuram, sed liberis communibus imperium conservaturam.

Secundum haec Ducas in fata concessit, et terrenam mortalemque molem deposuit, imperio septem annis administrato. successit ei coniux Eudocia cum liberis, in qua statim ab illius obitu saevientes carnis libidines procellam quasi quandam excitarunt. quid autem rei acciderit, indicare vera narratione libet.

Erat dux quidam copiarum, Romanus, cognomento Diogenes, natione Cappadox, vultu venusto, pulchro corpore, lacertis robustis, forma corporis amplissima pulcherrimaque ac regno digna. hic cum rem

- 6470 ἐπὶ γυναίῳ κείμενα, καὶ ταῦτα φουσιῶντι,
ἐπὶ παισὶ τε τρυφεροῖς καὶ νηπιοδυνάμοις.
ὡς δράκων ἐπεσύριξε στρουθίοις ἀπτερώτοις,
καταπιεῖν μεγαλαυχῶν στόμασιν ὄστοφάγοις
αὐτὴν τὴν στρουθομήτορα μετὰ τῶν δρατῶν,
C
- 6475 νήπιος, οὐδ' ἐγίνωσκεν ὡς λόγος ἔξοφόρος
εἰς γῆν ῥιπτεῖ τὸν αἰτὸν τὸν ἕροβατοῦντα
καὶ στάλικις ἀγρέουσι λινόπλοκοι τὰς ἄρκτους.
περινοστήσας τοιγαροῦν πόλεις περιθρακίας
ἤθροισε σμήνος στρατιᾶς, ἐφώρησεν, ἀντήρην,
6480 ἐνύβριξε τοῖς κηπευταῖς καὶ τοῖς ἀμπελοκόμοις,
διωπαγῆν ἐτίθετο τὰ τῶν γαιομαχούτων.
ὀλίγον τι τὸ μεταξὺ, καὶ βοῦς ὁ μυκητίας,
ὁ βοῦς ὁ μεγαλύτερος ἐάλω κυναρίοις.
ἤχθη κολασθησόμενος, τόλμης ὑφέξων δίκας.
6485 εἶδεν αὐτὸν ἡ βουσιλὶς, τὸ κάλλος κατεπλύγη,
καρδίαν ἐρωτότρωτον ἔσχεν ἀπὸ τῆς θέας,
καὶ παρ' οὐδέν τὸ τόλμημα τοῦ Ῥωμανοῦ θεμένη
D
κάκινους ἀθετήσασα τοὺς φρικαλέους ὄρκους
ἐρωτικῶς συμπλέκεται, μίγνυται τῷ δεσμῶτι,
6490 ἀντὶ φρουρᾶς ἀνοίγνυσι θαλάμους νυμφιδίους,
ἀντὶ κλοιῶν χαρίζεται πέπλους καταμαργάρους,
καὶ λόγος τὸ βασιλεῖον ἀντὶ χαμμιστρωσίας,
καὶ κράτορα καθίστησι θανάτου ὄνσαμένη

6472 ἐπεσύριξε MR
τοῦντα AR
γεν A

6478 θρακίους M
βίαις M

6475 ἔξοφόρος A

6479 μαλισσῶν M

6476 αἰθροβα-
6486 εἰ

publicam administrari cerneret a muliercula fuco pingente faciem suam et teneris et imbellibus pueris, draconis in morem sibilo contra passer- culos implumes edito matrem una cum pullis devoraturum se minabatur, ignorans homo stolidus sagitta etiam aquilam aëra permeantem in terram deiici, et furculis per lineas plagas connexis urso capri. cum ergo Thra- ciae vicinas urbes obisset, quodam velut apum examine collecto progredi coepit et seditonem concitare, hortorum vinearumque cultores laedere, praedae subiicere, quotquot armati semet opponerent. non multum in- tercessit temporis, cum bos ille mugiens bē ingentis pectoris a canibus capitur et ad luendas facinoris poenas abducitur. ad eius conspecti pul- chritudinem imperatrix obstupuit, amore capta est, perpetratum a Ro- mano facinus pro nihilo duxit, sacramentis illis horrendis plane spretis in amplexus captivi ruit, pro carcere sponsalem ei thalamum aperit, pro numellis vestes unionibus ornatas largitur, pro toro ex agrestibus fron- dibus humi parato lectum regium praebet, imperatorem denique renua-

- τὸν Ἰαίδου κινδυνεύοντα περιπεσεῖσθαι γνάθοις.
 6495 τοιαῦτά σου τὰ παίγνια, παίκτα τροχῆ τοῦ βίου.
 Ὡς δὲ παρήλθε Ῥωμανὸς εἰς τηλοκοῦτον ὄγκον,
 ἀπὸ βαλβίδος ἔδειξεν, ἀπὸ πρωτοδρομίας,
 σίας ἀρρενωπότητος θέρμηγν ἐν στέροισι εἶχεν.
 οὐ γὰρ τρυφαῖς ἐπέχυνε ταῖς σωματικωτέραις,
 P 132 6500 οὐδὲ θελγθεὶς τῷ χρυσάγγει περιπορφύρω φάρει
 σκώληκος ἔζη βιοτήν ἀθλίον γαιοφάγου,
 σκότιος, ἐγκρυπτόμενος θαλάμοις βασιλείοις,
 καὶ γεῖγων οἶον τοὺς ἐχθροὺς καὶ μάχας ἀλυσκάζων,
 καὶ τοῖς κακοῖς καὶ φανλουργοῖς οὐκ ἐπισείων σπάθην·
 6505 ἀλλὰ θυμὸν ἀναλαβὼν κατὰ τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ
 καὶ τῆν τοῦ ζήλου κατ' αὐτῶν σπασάμενος ῥομφαίαν,
 καὶ γῆν τοῖς τούτων πτώμασιν ὡς δρόγμασι καλύψας,
 καὶ τοῖς ῥνεῖσιν αἵμασι θαλάσσας σχεδιάσας,
 ἔδειξεν οἶαν Ἀῤῥσωνες τρέφουσιν εὐανδρίαν,
 6510 ὁποίους τοὺς βραχίονας ἔχουσιν ἐν πολέμοις.
 B καὶν μὴ τοῦ φθόνου τὸ δεινὸν ἀπειρήξε τὸν γενναῖον,
 ἂν μὴ κακίας ἔχιδνα κατέγαγε τὸν ἄνδρα,
 οὐδ' ἂν πυρφόρος ἔγυγε τὴν μύχαιραν τῆς δίκης.
 ἀλλ' ἢ κακίας ἄκανθα καὶ τὸ τοῦ φθόνου πληκτρον
 6515 κατεμολώπισαν αὐτὸν ὑπὲρ σκορπίων κέντρα,
 καὶ κόρας ἐξέκέντησαν αὐτοῦ τὰς τῶν δμμάτων.
 ἦν μὲν γὰρ φύσει Ῥωμανὸς ἀσθένταστος, ἀσθάνης,

6495 σοι M 6500 πυρφορος M 6507 δραμασι M 6512 ἀλλ'
 ἦ R 6515 σκορπίου κέντρον M

tiat enim qui iamiam Orco tradendus fuerat. hi tui sunt, o vitae rota, lusus.

At Romanus ubi tantum ad fastigium rerum praeter spem venisset, ab ipso limine primoque cursu ostendit quam virilis animi foret. non enim corpore's voluptatibus inhiabat, non aurea purpureaque veste delectatus, instar miselli vermis e terra pastum quaerentis, vivebat obscurus, regis in cubiculis abditus, hostes fugiens, praelia detrectans, adversus improbos et nefaria designantes gladium non vibrans. excitato adversus Agarenos animo, vindice gladio in eos stricto, terra cadaveribus ipsorum veluti manipulis constrata, undis eorum sanguine tinctis, quae Romanorum fortitudo ac virtus foret et quos lacertos in praeliis haberent ostendit. quodsi strenuum magnanimumque virum invidiae malum non impediisset nec improbitatis vipera momordisset, ne calonium quidem quispiam gladium eius ultorem evasisset. sed enim malitiae spina et invidiae stimulus eum punxerunt acrius quam quisquam scorpius, ipsis etiam oculis erutis. erat enim alias Romanus a natura fo-

- ὑπέροφρος, φιλότυφος, φιλαντος, αὐτογνώμων·
 τότε δὲ πλέον φουσηθεὶς ἀπὸ τῆς ἄλυσεργίδος
- 6520 καὶ μιλῶ τῦφον προσλαβὼν ὡς Ῥωμαίων ἄναξ,
 καὶ μὴν καὶ προσκτιθόμενος γνώμην ἀστάτουμένην
 καὶ τρέπον ἄλλοπρόσαλλον, καὶ πάντας ὑποπτέων
 καὶ πάντας ὑφωρώμενος, οἰκείους, οὐκ οἰκείους,
 ὡς ἐπιβούλους, ὡς αὐτοῦ πτέρναν ἐπιτηροῦντας, C
- 6525 βαρὺς ἐδόκει καὶ πικρὸς οὐ τοῖς ἐν τέλει μόνον
 ἀλλ' ἤδη καὶ τῇ γαμετῇ καὶ τοῖς τοῦ Δούκα τέκνοις.
 ἐντεῦθεν λόγοι ψέθυροι καὶ συσκευαὶ καὶ δόλοι,
 ἐντεῦθεν μῖσος ἐκφυλον καὶ θήρατρα καὶ πάγυι.
 καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐσκέπτοντο τὸν κράτορα προδοῦναι
- 6530 ἄπονον ἀπραγμάτευτον θήραν ἐτοιμοτάτην.
 ἐκίονα δὲ τὸ κέρασμα τοῦτο τῆς προδοσίας
 ὁ Καῖσαρ ὁ ταυτόσπορος τοῦ Δούκα Κωνσταντίνος·
 τούτου γὰρ παῖς Ἀνδρόνικος ἦν τότε στρατιάρχης.
 κοινοῦται γοῦν τοῖς στρατηγοῖς καὶ τῷ παιδί τὸ σκῆμμα,
- 6535 καὶ δίκτυον ἐπέλεκετο κινδύνου τῷ δειλαίῳ,
 καὶ στόλισμα μελάμπεπλον ὑφαίνεται θανάτου.
 εἶχε μὲν οὖν τὸν Ῥωμανὸν περὶ αὐτοῦ Βυζαντίου D
 θηροκτονεῖν ὀρμώμενον καὶ κατυτρέχειν λύκων
 ἐπιπηδῶντων ἱεραῖς προβατοφρούροις μάνδραις.
- 6540 πτηγὴ δὲ πέλειά ποθεν ἐπιπτεροῦσμένη

6519 ἀπὸ A γ. 6523 om M 6526 ἀλλὰ γε M 6529 ἐσκέ-
 πτετο R 6532 αὐτόσπορος M 6536 στολισμὸν M 6538 λύ-
 κους M 6539 ἐπιπηδῶντας M 6540 πελειᾶς M ποτε A

rox, contumax, superciliosus, fastuosus, amans sui, indicii proprii tenax; et hoc tempore magis etiam purpuræ causa inflatus erat, quodque imperator Romanorum esset, animos maiores sumpserat. præterea quaedam accesserat mentis inconstantia, mores variabiles, erga quosvis tam familiares quam alienos et extraneos diffidentia suspicax, quasi omnes ipsi insidiarentur. has ob causas gravis et acerbis esse videbatur non optimatibus modo sed etiam coniugi Ducaeque liberis. hinc secuti clandestini susurri, molitiones, doli, suorum odia, casses, laquei meditatum quo pacto citra laborem omnem et periculum imperatorem hostibus proderent. eius proditionis poculum Caesar Constantini Ducae frater, cuius filius Andronicus id temporis exercituum dux erat, miscebat. igitur cum filio ceterisque copiarum ducibus consilium suum communicat, quo periculosum rete misero nectebatur et vestis letifera texebatur. iam Diogenes in adversum Byzantio litus traiecerat, totis viribus invasurus et mactaturus lupos in sacrarum et Christianarum ovium caulas prosilientes ac grassantes, cum columba quaedam alicunde advolans pla-

- ἔφθισησε τοῖς γόνασιν ἐν πετασμοῖς ἀνθρώποις,
 οὐχ οὔα πρὶν τῆς κιβωτοῦ προσιπῶσαι τῷ στεγάζω
 / καὶ λύσιν ἀπαγγέλλουσα καταφορῶς ὑδάτων,
 καὶ δένδρου φύλλον φέρουσα, καὶ παραμυθουμένη
- 6545 Νῶε τὸν κιβωτόκρυπτον, τὸν δεύτερον γενέροντα,
 ἀλλ' οἰωνὸς ἀπάσιος, ἀλλὰ κακῶν σημάτων,
 δυσάγγελος φοιβάστρια, κακὸν μαντις προφήτις.
 ὁ μὲν οὖν κράτωρ τὸ πτηνὸν πέμπει τῇ βασιλίδι,
 εὐάγγελον προσήμαντρον ὑποτοπήσας τοῦτο.
- P 133 6550 ὣν γὰρ τις γλίγεται τυχεῖν, ἐκείνα καὶ δοξάζει
 καὶ ταῦτα πᾶσι κατὰ νοῦν, ὅσα καὶ κατὰ γνώμην.
 ἀλλ' ἄρα δυσπομπότερον οὐδὲν ἔστιν ἀνθρώπου
 ἔχοντος τοὺς ἐχθραίνοντας οἰκίους ταυτοστέγους.
 ἂν ἔνδον ἔχη τοὺς ἐχθρούς, ἂν ἐφρεσίους τρέφῃς,
- 6555 ἀφ' ἧσσονται κινδύνων σε τὰ Βαβυλῶνος τεῖχη,
 οὐ πύργοι Σεμιράμιδος, οὐ πυραμίδων πάχος.
 ἂν τὴν προδότριαν ψυχὴν σύνοικον δυστυχῆσης,
 ἂν συνοικήσῃ μετ' αὐτῆς ἐν ἀρραγεῖ φρουρίῳ,
 ἄλωσιμον τὸ φρούριον, ἀφύλακτος ἢ πόλις.
- 6560 Ἄλλὰ διηγητέον μοι τὰ περὶ Διογένους.
 βαρὸς μὲν ἐκατέρωθεν πόλεμος ἀνεροῦργη
 μέσον Ῥωμαίων καὶ Περσῶν, ἄγριος θροῦς ἀνέβη.
 μέγας ἐφώπλιζε θυμὸς ἄμφω τὰς στρατευχίας,
- 6541 πετασμοῖς M 6542 οἶον R, ὄσπερ M 6548 δεῖνδ' M
 6549 ὑποτοπίας R 6551 πάσχει R, μάση A 6553 ἀπο-
 στέγους R 6557 δύσφρονον R 6558 αὐτῶν M 6559 εὐά-
 λωτος R 6561 πόλεμος τότε σοβαρὸς ἐκατέρωθεν ἐρράγη M
 6563 μέλας R

cido alarum motu ad ipsius genua sese demisit, non qualis ad arcae te-
 ctam quondam convolans finem appetuisse diluvii nuntiabat et allato
 oleae ramo abditum in arca Noam, alterum humani generis auctorem,
 solabatur, sed augurium prorsus infanatum, malorum indicatrix, nuntia
 sinistra, vates adversi casus infelix. eam alitem imperator ratus augu-
 rium laetum esse ad imperatricem mittit. nam quae sibi evenire quis-
 que desiderat, iis se potiturum opinatur; adeoque cuncti mente concipi-
 unt ea quae voluntate appetunt. sed enim eo nihil est aerumnosius
 homine qui hostes domesticos et eiusdem tecti particeps habet. si domi
 adversarios alas, non te periculis eripere muri Babylonii queant, non
 Semiramidis turres, non pyramidum crassities. si proditor animus magno
 cum malo tuo tecum vivat, etiamsi cum illo degas in castello quopiam
 inexpugnabili, nihil tamen minus et munimentam illud occupabitur et
 urbs quantumvis instructa defendi non poterit.

Nunc Diogenis casus narratione complectamur. grave ac ingens
 praelium utrinque movebatur, nimirum inter Romanos et Persas: duces

- καὶ πάντα περιέτρεχεν ἀνδροδιώκτης Ἄρης,
 6565 τοῖς αἵμασι κατάβαπτος, φονολουτῶν τὰς χεῖρας,
 δλας θαλάσσης ἐκροφεῖν γλιχόμενος αἱμάτων.
 ὁ βασιλεὺς δ' ἐπέτετο πλευροκοπῶν, δυῶνων
 καὶ δορατεῖοις νύγμασι χέων ἐχθρῶν χολάδας,
 στρουθιοφόντης, εἶποι τις, ἱέραξ ἠκυπέτης,
 6570 στρουθοῖς ἀπαλοπτέρωξιν ἐπιρροϊζῶν τὰ πτελα.
 πρῆστηρ ἑδόκει τοῖς ἐχθροῖς, ἔμπυρος καταβάτης,
 ἐνρόθεν ἀποδισκευθεῖς, ἀπορραγεῖς ἐκ νέφους.
 ἐγένοντο κατάλουτοι λύθροις αὐτῶ παλάμαι,
 φονοσταγῆς ἢ δεξιά, φονόφυρτος ἢ σπάθη.
 6575 ἐξέρουθρον ἱμάτιον ἐφόρεσεν ἐκ φόνων,
 ὡς εἴ τις λέων ἐντυχῶν δειλοκαρδίῳ ζῆφ
 ῥῆξει πλευρὰν τοῖς ὄνυξι καὶ λάψει τῶν ἐγκάτων
 καὶ δεῖξει ἐγκατάβαπτα τοῖς αἵμασι τὰ χεῖλη.
 ὑπὲρ αὐτὸν Βριάρεων ἔδειξεν ἐκατόγχειρ,
 6580 ὑπὲρ αὐτὸν Ἐγκέλαδον, ὑπὲρ Τυφῶνος Θράσος,
 φόνιος, δμβριμόεργος, ἀκάμας ὡς ἀδάμας.

Ἦν ταῦτα, καὶ προσέβλεψεν ἡ νίκη τοῦς Ῥωμαίους,
 καὶ χαροπὸν ἐγέλασε, σὺν χρόνῳ τούτους γνοῦσα.
 ἀλλὰ γὰρ ἡ τριβύρβυρος ἐκείνη βασκανία

6464 πάντα M	6565 κατάλουτος M	6566 βοιόλόμενος M
6567 ἐπέκτετο M	6568 δόρατος τοῖς M	αὐτῶν γάλαξαν M
6573 αὐτοῦ AR	6577 πλευρὰ R	λαῦσει R, θλάσει M,
ζηῆσει R	6578 δεῖξειεν κατάβαπτα AM	6579 οὐδεὶς αὐ-
τῶν M	6580 σειρὰν ἐγκελάδου M	6582 τοῖς Ῥωμαίοις AR
6583 τοῦτο M		

utrinque magna ira concitati proruebant; Mars hominum perniciēs circumcursabat undique, cruore respersus et in eo manus abluens, cum quidem integra sanguinis maria cuperet exsorbere. in hoc rerum statum hostes imperator invadebat, latera caedens, persequens, haestator ictibus eorum viscera passim effundens: dixisset aliquis velocem accipitrem et vitae avicularum infestum pullos teneris alis praeditos magno cum alarum strepitu involare. nimirum ardentis praeteritis in morem, ex aere nubeculae delapsi, in hostes videbatur irruere. manus sanguine tinctas habebat; dextra et gladius caedes stillabant; vestes cruore caesorum respersas et rubentes gestabat, perinde ac si leo quispiam timidum nactus animal eius latera discerpat unguibus et sanguinem promanantem hauriat indeque cruentata labra ostendet. non contumans ille Briareus huiusmodi facinora designavit, Sirenum cantus superantia et Typhonis audaciam. nimirum caedes imperator caedibus cumulabat, fortia facta patrabat, indefessus adamantis in morem erat.

Dum haec ita gererentur, ad Romanos victoria post tempus haud exiguum pugnae iam pugnae spectabat, eisque laeto et hilari vultu arridebat, cum ecce barbarissimus ille livor et scelerata improbitas et

- 6585 καὶ τῆς κακίας τὸ στυγνὸν καὶ τὸ τοῦ φθόνου νέφος,
 D τοιαύτην λαμπροστόλιστον ἡμαύρωσεν ἡμέραν.
 ὡς γὰρ ὁ Καῖσαρ τοῦ δρασμοῦ καὶ τῆς φυγῆς κατήρξεν,
 ὄχοντο πάντες ἐκποδῶν, τὸν κράτορα λιπόντες.
 καὶ βασιλεὺς ὡς κολοῖς ἦν ἀπεπιλωμένος,
- 6590 καὶ τῆδε περιέβλεπε κάκει περιεσκόπει,
 καὶ μόνον ἔβλεπεν αὐτὸν ἐν βρόχῳ δυσεκβάτοις.
 ἐντεῦθεν ἐπεπήδησαν πρωτόαρχοι βαρβάρων,
 συντρέχοντες προτρέχοντες, ἔρριζοντες ἀλλήλους
 τίς ἂν συλλάβοι Ῥωμανὸν ζῶντα. καὶ τελευταῖον
- 6595 ζωγρεῖται φεῦ ὁ βασιλεὺς βαρβαρῆκαῖς παλάμαις,
 ὁ λέων θήρα γίνεται πανθήρων λυσοστήρων,
 ταῖς νυκτερίσιν αἰτὸς κρατεῖται χρυσοπτέρυξ.
 P 134 τὸ μετὰ ταῦτα τί καὶ πῶς καὶ μέχρι τοῦ προῆλθεν;
 ὁ βάρβαρος ὁ φύλαρχος ἐκεῖνος ὁ ζωγρήσας
- 6600 τὴν βαρβαρόθυμον ψυχὴν ἀέλπτως ἡμεροσται,
 βλέπει φιλανθρωπότερον περὶ τὸν βασιλεῦ.
 οἰκτεῖρει γὰρ καὶ βάρβαρος ἀνακτα δυσπραγοῦντα.
 ἐλέγχει τοὺς ταυτογενεῖς τῷ βασιλεῖ προδότας
 Ῥωμαίους ὁ τριβάρβαρος, ἀλλόφυλος συμφύλους·
- 6605 γίνεται προμηθέστερος αὐτῷ καὶ τῶν οἰκείων,
 καὶ κηδεμονικώτερος αὐτῶν τῶν ὁμογνῶν.
 σπένδεται, καταλλάττεται, σύμμιχον νέμει χεῖρα,

6590 τῆδε καὶ περιβλεπτος M 6593 προστρέχοντες M 6598 τοῦ
 ποῦ M 6602 δὲ M 6603 γὰρ αὐτογενεῖς M 6606 αὐτὸς M

nubes quasi quaedam invidiae diem tam splendidum deturpat et obscurat. nam ubi Caesar primus initium fugae fecisset, universi relicto imperatore semet in pedes coniciebant. hoc modo imperator denudato graculo consimilis factus hac illac circumspectabat, seque solum intra laqueos inextricabiles delatum videbat. secundum haec praecipui barbarorum proceres in eum ferociter irruunt, una currentes, alter alterum antevertentes, inter se decertantes quisnam ex omnibus Diogenem vivum suam in potestatem redigeret. ad extremum (heu) barbarorum in manus imperator venit; leo furentium pantherarum praeda fit; auratas alas habens aquila capitur a noctuis. quid deinceps evenit? quo pacto res gesta? quem exitum habuit? barbarus ille gentis princeps, qui Diogenem vivum sperat, praeter omnium spem animum insolentem ac barbarum eum miti commutat, et imperatorem perhumaniter intuetur. quippe hominis etiam barbari mens erga regem adversis iactatum casibus commiseratione tangitur. itaque vir ceteroqui terbarbarus cognatos imperatoris et Romanos, extraneus cives et gentiles prodicionis coarguit; maiorem eius curandi fovendique causa sollicitudinem suscipit quam ipsimet familiares et propinqui; foedus cum eo ferit, gratiam mutuam conciliat,

- ἀνακτησόμενον αὐτῷ πέμπει τὴν κρατορίαν.
 ἤλυξεν οὖν ὁ Ῥωμανὸς ὡς θῆρ ἐκ γαλεῶνράς,
 6610 ὡς ἐκ βροχιῶδων ἀετός, ὡς ἔλλαψ ἀπ' ἀγκίστρον,
 καὶ πάλιν ἦν ἐπίσιμος ἀρθῆναι πρὸς τὸ κράτος.
 ἀλλὰ συνέχεεν αὐτῷ καὶ τὰς ἑλπίδας φθόνος·
 γράμματι γὰρ κατὰπτια πάντη περιεφοδίτων
 πύσας ἀποτευχίζοντι τῷ Ῥωμανῷ τὰς πόλεις.
 6615 ἐντεῦθεν ὁ ταλαίπωρος ἔρημος περιήει,
 ἄφιλος, ἀβοήθητος, ἄλλος Βελλεροφόντης,
 τοῦ κράτους ἀποσφαιρισθεὶς ὡσπερ ἀπὸ Πηγᾶσου,
 ἔτεσι μόνοις ἐν τρισὶ τοῦ κράτους ἀπολαύσας.
 Ἄλλ' οὐδὲ πάλιν ἡ πυρὰ τοῦ φθόνου κατεσβέσθη·
 6620 ὁ γὰρ τοι Δοῦκας Μιχαὴλ ὁ παῖς τοῦ Κωνσταντίνου
 πρὸς τὴν ἀκμὴν ἐπαναβάς ἤδη τῶν νεανίσκων
 καὶ χροῦν ἐπαγγελλόμενος ἰούλου τοῖς κροτάφοις,
 τῷ Καίσαρι χρησόμενος τῷ θείῳ συνερίθῳ
 καὶ τοῖς ὑπερισχύουσι καὶ τοῖς ἐν στρατιουργίαις,
 6625 ἐγαδιζάνει μὲν εὐθὺς τοῖς θρόνοις τοῖς πατρώοις,
 καὶ τὴν τεκοῦσαν στένουσαν πολλὰ καὶ γοιωμένην
 τῶν περιβόλων τῆς ἀρχῆς ἄκουσαν ἀπελευθεῖ
 καὶ τίθησι μονάστριαν, καὶ κείρει τοὺς πλοκάμους
 οὓς χάριτες ἐμόσχευόν ποτε μυραλοισίας,
 6630 καὶ σκοτεινὸν ἔπλον τὴν πρὶν χρυσοῦν ἔπλον δεικνύει.

6609 γοῦν M 6611 ἐπίδοξος? 6615 περίεστη M 6617 ἀπο-
 σφαιρισθεὶς M v. 6618 om R 6622 ἐπαγγελλόμενος M
 6623 συναρίθμῳ M 6624 στραταρχία R 6630 λαμπρό-
 πεπλον M

manus auxiliares porrigit, cum suis ad recuperandum imperium ablegat. hoc pacto Romanus belluae alicuius in morem e carceribus ut e laqueis aquila evasit, ut acipenser hamo semet expedit, rursus imperii fastigio se potiturum sperans. verum has quoque spes irritas ei fecit invidia. nam literae cesaribus nuntiis ad quasvis regiones erant missae, quibus denuntiabatur ut Romanus universis urbibus excluderetur. hinc factum ut miser ille desertus ac solus obvagaretur, ab amicis destitutus, egenus opis et auxili, novus quasi quidam Bellerophon, sic nimirum imperio delectus et excussus ut ille Pegaso, cum eo tribus tantum annis frui contigisset.

Verum ne sic quidem invidiae flamma potuit extingui. nam Michaelus Ducas, Constantini filius, qui iam adolevisset ac primam barbae lanuginem in malis ostentaret, opera patris Caesaris usus, itemque reliquorum procerum et ducum militarium, paterno se in solio collocavit, et matrem gravissime plorantem suasque vices desilentem et reluctantem Augustis aedibus expulit, vitaeque solitariae tonsis capillis, quos antea Charites ipsae unguentis delibutos irrigarant, et aureo vestitu cum nigro

- μαθῶν δὲ καὶ τὸν Ῥωμανὸν πάλιν βασιλειῶντα,
καὶ πάλιν ἧς ἐκπέπτωκεν ἀρχῆς ὀρεκτιῶντα,
καὶ μάχιμον ἐγείροντα κεντρίον ὡς σκορπίον
πέμπει τοὺς πολεμῆσοντας καὶ τοὺς συλληψομένους.
- 6635 καὶ πάλιν φεῦ ὁ δυστυχῆς θηράτροις περιπίπτει,
ζωγρεῖται καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοὺς κύκλους ἀσβολοῦται,
ἐν λυπρογαίῳ καὶ σκληρῷ ῥιπτεῖται νησιδῆς.
Ἀπαλλαγείς δὲ Μιχαὴλ τῶν παρεστῶτων φόβαν,
ἀλείμαστον τε τῆς ἀρχῆς παραλαβὼν τὸ σκάφος,
- 6640 θορόβους μὲν ἀρεϊκοὺς καὶ θωρακοφορίας
καὶ θροῦν τὸν ἐνώλιον καὶ μάχθους καὶ κινδύνους
οὐδ' ὄναρ ἐφρατάζετο, σχολάζων δὲ ταῖς βίβλοις
νύκτας ἀπύνους ἴανεν, ἄλλος ἦν Δημοσθένης
ἢ Δίδυμος χαλκέντερος, Ἀλεξάνδρεος τὸ γένος,
- P 135 6645 ὃν οὕτως ἐπωνόμασαν ὡς ἐν τῷ χαίρειν λόγοις
ἀπόσιτον γενόμενον ἡμέρας ἐπὶ πλείους.
ἐντεῦθεν ἀνεφύησαν ἐπίρροιαὶ βυρβάρων,
καὶ πάλιν ἐφουσθήθησαν καίλαπες πανταχόθεν,
καὶ φλοίσβους ἀνωρόντο καὶ παφλισμοὺς ἐποίουν·
- 6650 οὐ γὰρ παρῆν ὁ ναύαρχος ὁ ταύτας ἀλεξήσων,
καὶ γῆθεν ἀνεφύησαν βλαστήσεις ἀχερδῶδεις.
ὁ γὰρ τῆς χώρας γεωργὸς ἔζη κοχλίου βίον,
- v. 6634 om R 6637 ῥίπτεται M 6639 κράτος M 6650 ναύ-
αρχος ταύτας ἀκαλεξήσων AR

commutato addixit. praeterea comperto Romanum de integro regnum affectare, deque imperii, quo semel excidisset, recuperatione cogitare, ac pugnacem illum stimulum in morem scorpii rursus erigere, misit qui bellum ei facerent hominemque comprehenderent. hoc modo miserimus iterum in laqueos incidit, vivus capitur, oculis spoliatur, in sterilem ac durum insulam deportatur.

Ceterum Michaelus terroribus et periculis liberatus praesentibus, imperioque iam tranquillo potitus, bellicos tumultus, armorum gestationes, classica militaria, labores, pericula, ne per somnum quidem imaginabatur aut tractabat, sed libris incumbens totas noctes insomnes exigebat. alius scilicet Demosthenes quidam erat, aliusve Didymus Alexandrinus, cognomento Chalcenterus, sic athenis ab intestinis nuncupatus, propterea quod mirificam e literarum studiis voluptatem capiens in multos dies cibus caruerit. eam ob rem accidit ut barbari passim irruerent, ac undique rursus procellae se commoverent gravesque turbas et strepitus excitarent. nec enim praefectus aliquis navium ad manum erat, qui in hisce tempestatibus suorum saluti consuleret easque compesceret. itidem e terra germina quaedam herbaeque malae proveniebant, quod cultor agri testudinis vitam ageret, raro in publicam prodiret, mox se

- ἄλλα προερχόμενος καὶ πάλιν ὑποφεύγων
 καὶ πάλιν ἐλυτρούμενος τοῖς δόμοις ὡς δοτράκοις, B
 6655 ἢ μᾶλλον ὡς βυθότροφος πίννα χωματοφύγος,
 δεόμενος τοῦ νύξοντος εἰς βασιλείους πρᾶξις
 καὶ χεῖρων ὑπομνήσοντος ὅτι Ῥωμαίων ἄρχει.
 ἐντεῦθεν πάλιν εἰρπυσαν δράκοντες χασματίαι,
 καὶ πᾶν Ῥωμαίων ὄριον ἐρρόφουν ὡς νοσσίον.
 6660 ἦν οὖν βαρὺς σχετλιασμὸς κατὰ τοῦ βασιλέως,
 καὶ πάντες ἐπαθαίνοντο βλέποντες τὰ Ῥωμαίων
 οὐκ ἐπὶ γόνυ κείμενα μόνον οὐδ' ἐπὶ στόμα,
 ἀλλ' ἤδη διαρρεύσαντα καὶ καταμαρανθέντα.
 εἰς δέ τις μεγαλογεγῆς καὶ τῶν ἐκ πρώτης εἰζης,
 6665 γεραίτερος μακρόβιος, Πύλιος ἄλλος Νέσιωρ C
 (Βοτανειάτην ἔλεγον ἐκεῖνον Νικηφόρον),
 ἐμπειροπόλεμος ἀνήρ, καταβελῆς τὰς σάρκας
 ἕτε πολλαῖς ἐνηθληκῶς μάχαις ἐξέτε βρέφους
 καὶ γεγονὼς ἀρεϊκῶν μεστὸς Ὀλυμπιάδων,
 6670 χεῖρα προσεταιρίζεται μυρίαν συμμαχίδα,
 καταλαμβάνει Νίκαιαν, πέμπει πρὸς τὸν κρατοῦντα
 γράμμα παραινετήριον δῆθεν, αὐτὸν συμπεῖθον
 ἀναιμωτὶ τῷ γέροντι τῶν σκήπτρων ὑπεκστῆναι,
 αὐτὸν δ' ὡς ἀπειρομάχον ζῆν ἐν ἀπραγμοσύνη.
 6675 καὶ τί πολλὰ καὶ περιττά; φθάνει τὴν βασιλίδι,

6653 προερχόμενος M 6659 ἐξόφου R v. 6665 om M
 6667 καταμελῆς AM 6670 χεῖραν M κυρίαν M 6672 προσ-
 αινετήριον M 6675 Βυζαντίδα AR

vicissim ex hominum conspectu subduceret, domi tanquam intra testas occultatus lateret, prorsus uti pinna degens in fundo, hominis egens opera pungendo ad negotiorum imperii procuracionem exstimulantis, et in memoriam ei revocantis quod Romanis cum potestate praeesset. hinc rursum dracones hiantes prodire, qui fines Romanorum seu volucris pulum deglutiebant. erant ergo querelae graves de imperatore, cunctis cum dolore videntibus res Romanas non tantum in gena vel ipsum in os collapsas, verum etiam plane diffuentes ac marcescentes. tandem magno quidam principique loco natus, iam proventa aetate, Nestori Pylio aequalis, cui nomen erat Nicephorus Botaniates, vir bellicis in rebus experientissimus, toto passim corpore cicatrices ferens, uti qui a puero multis in praeliis fortiter cum hoste pugnasset, iamque Mavortias olympiades complures attigisset, hic ergo tandem manum sibi quandam opitulatricam adiungens Nicæam occupat, et literis ad imperatorem perscriptis hortatur ut volens imperio sibi cederet absque sanguinis effusione, ac vitam ipse bellorum praeliorumque rudis quietam et a negotiis immunem ageret. quid multis rem commemorem? Byzantinam urbem Botaniates occupat, et purpura quidem ipse auro intertexta et distincta

καὶ πορφυρίδι μὲν αὐτὸς κοσμεῖται χρυσοπάσῳ,
ὃ πρὶν δὲ κράτωρ Μιχαὴλ γίνεται μελαμφόρος,
ἔτισιν ἕξ γευσάμενος τοῦ βασιλείου κράτους.

D ἄλλὰ γὰρ ἐκλαθόμενος αὐτοῦ τε καὶ τοῦ γήρωσ

6680 ὁ γέρων ὁ παλαιγενῆς οὗτος ὁ Νικηφόρος
τῇ γαμετῇ τοῦ Μιχαὴλ ζεύγνυται νόμῳ γάμιον,
καὶ ταῦτα γέρων τρυφερᾷ, πέμπελος νεαζούση·
αὐτὸν δὲ βαρυνόμενον καὶ δυσανασητοῦντα
τῆς Ἐφesiῶν πόλεως ποιμένῳ καθιστάνει.

6685 καμιάτων δ' ἀπεχόμενος τῶν κατὰ τοὺς πολέμους
ἐκάδητο χρυσοφορῶν, κοσμούμενος ἄμφλοισ
ἀκτῖνας ἀπανγάζουσι πυρράζοντος χρυσοῦ,
λουτροῖς καὶ πότοις καὶ τρυφαῖς ἐδδαῖμον γῆρας βόσκων,
χρυσόπτερος, ἂν εἴποι τις, κύκνος ἀγαμματίας,

P 136 6690 ὁπότε δύνειν ἔμελλε καὶ κρύπτεσθαι τῷ τάφῳ,
ἀρχόμενος ἠδύνεσθαι κεθφαίνεσθαι τῷ βίῳ,
τριγέρων ἀπαλόβιος, σπάταλος, τρυφητίας.
καὶ τὰ μὲν πράγματα χερσὶν ἐπίστευεν ἀνθρώπων
βαρβαρίζοντων τὴν φωνὴν μηδ' ὀρθορρημονούντων,

6695 κραιτῆρα πυνημέριον ἰσάντων καὶ πινόντων,
οἷς ἦν τὸ γένος τριδουλον, καὶ πάπποι καὶ πατέρες
τριβάρβαροι, καὶ τὴν ψυχὴν βάρβαροι καὶ τὴν γνώμην,
καὶ σκυθολώσσους λαλιὰς δυσφράστως λαλαγοῦντες,

v. 6678 om R 6679 γήρους AM 6685 ἀποσζόμενος M,
ἀφιστάμενος R v. 6690 om M 6695 κράτορα et ἐσθόν-
των M 6698 δυσφράστως AR

exornatur, Michaelus autem, non ita pridem imperator, in monasterium detrusus vestitu nigro induitur, cum ei sex annis imperio regio frui contigisset. sed enim Botaniates ille multo senio gravis, non sui tantum verum etiam provectae aetatis oblitus, antecessoris Michaeli coniugem legitimo sibi matrimonio copulat, senex mulierem teneram et delicatam, capularis et funeri destinatus vegetam atque iuvenem. cumque sortem suam aegre molestoque ferret ac deploraret Michaelus, Ephesinae urbis pastor ab imperatore constitutus est. secundum haec Nicephorus omnis laboribus bellicis auro gravis sedebat, ornatus vestimentis quae aureos quasi quosdam rutilantesque radios de se spargebant, felicem beatamque senectam lavacris et conviviis et voluptatibus fovens. non abs re quis dixerit eum fuisse consimilem cygno alis aureis exornato et affabre pictum referenti, qui iam moriturus et obruendus sepulcro hilaritati sese dat, vitae studio tenetur. quippe senecio delicatae vitae semet addicebat, luxui deditus ac plane voluptarius. interim publicorum negotiorum procuracionem committebat hominibus linguis barbaras usurpantibus, recte loqui nescientibus, totos dies in crapula et ebrietate contentibus; quorum et familiae et parentes et avi maxime serviles erant,

- ὡς εἴ τις μεγαλόφορτον πιστεύσειε φορτίδα
 6700 ἀνεπιστήμοσι σκαιοῖς ἀχρείοις κυβερνήταις.
 αὐτὸς δ' ἐπιπορούμενος χρυσοστίλβους πέπλους B
 καὶ βύσσινα χρυσοῦφῃ μαργαροφόρα φάρη,
 καὶ βύμματα πορφυρανθεὶ λάμποντα καὶ χρυσαῖα,
 καὶ χρώμενος ἐξ ἀμοιβῆς ἀμφοῖς ἐπαλλήλοις,
 6705 ἐφ' ὑψηλῶν ἐκάθητο θρόνων ἀργυροήλων,
 κοσμῶν τοῖς ἀξιώμασι πάντας τοὺς προσιόντας,
 χαλκεῖς, δρυτόμους, σκαφεντάς, ἐμπόρους, γαιομάχους,
 κρηπιδοπαύλας, σχοινοουργούς, κνυφεῖς, ἀμπιλεργάτας,
 καὶ χυδαῖων τὰ τίμια, καὶ τὰ λαμπρὰ ὄνυατων,
 6710 καὶ τηλικαύτην εὐκλειαν κατὰγων εἰς βαναύσους,
 ἣν ἔπαθλον ἐδίδουσαν οἱ κράτορες οἱ πρώην
 ἀνδραγαθίας καὶ χειρῶν κατορθουσῶν μέγαλα, C
 καὶ ταῦτα τοῖς ἐξ αἵματος καὶ γένους λαμπροσπόρου.
 τοιοῦτοις ἔργοις ἔχαιρε, τοιοῦτοις ἐπηγρῦπνε.
 6715 κἄν μὴ τινες αἰτήσαιεν ἀξιωμαίων ἔμφη,
 δευνοπαθῶν ἐφαίνετο καὶ κρίνων ζημιουῖσθαι.
 τὰ δ' ἄλλα πάντα πάρεργα καὶ τὸ μηδὲν ἤγειτο,
 κἄν τὰ Ῥωμαίων ὄρια στενοῖντο τοῖς βαρβάρους,

6701 ἐπιτερόμενος χρυσοστίλβους πέπλους M 6702 βυσσίνα
 χρυσοῦφῃ μαργαροφόρα φάρη M 6703 λάμποντα M 6705 ἀρ-
 γυροήλων R 6707 δ' εὐστόμους R 6708 κρηπιδοπαύλους AM
 6710 εὐνοίαν M 6717 ἤγειται M 6718 στενόντων τῶν
 βαρβάρων M

tam animo quam iudicio barbarissimi, linguis Scythicis, intellectu pronuntiatuque difficilibus garrientes. quibus sane rem publicam administrandam credens non aliter agebat ac si quis ingentem navim onerariam gubernatoribus imperitis, ineptis, nullius usui committat. ipse vero, ceu dictum modo, delectationem capiens ex fulgentibus auro vestibus deque bysso confectis et propter unionum copiam gravibus ac purpureo colore tinctis palliis, quibus per vices aliis atque aliis utebatur, sublimibus et argenteis in solis considebat, quosvis accedentes praefecturis et officiis publicis ornans, nimirum excusores, materiaros, fossores, mercatores, agricolas, crepidarios, funarios, fullones, vinitores, vulgo prostituens et foede polluens res veneratione dignas et splendidas, eamque benevolentiam erga sordidos opifices declarans quam superiorum aetatum imperatores impertiri solebant quasi praemium fortitudinis et rerum praecclare gestarum, non quibusvis sed claro tantum sanguine prognatis. huiusmodi ergo rebus occupabatur planeque intentus erat. quodsi nulli ventitentur qui dignitates amplissimas peterent, cum indicatione magni doloris damnum quasi quoddam facere se putabat. cetera velut accessoria proque nihilo ducebat, sive fines imperii Romani a barbaris artiores reddere-

κᾶν ἐλεπόλεσι πολλαὶ πόλεις κριοκοποῦντο.

6720 οὕτως ἐν ἔτεσι τρισὶ τοῦ κράτους ἀπολαύσας
βίον λοιπὸν μεθίσταται τοῦ βυσιλείου κράτους.

Ἄλλὰ λοιπὸν εἰς σισπηῆς ὄρμον ὁ λόγος στήτω·

πελάγους γὰρ Ἀτλαντικοῦ χύσις ἀνέρωγέ μοι,

D ἀριστουργήματα λαμπρὰ γενναίων βασιλέων,

6725 ἀνδρῶν ἠρώων εὐγενῶν ἀλκίμων μεγαθύμων,
ῶν οὐδὲ γλώσση δυνατὸν τοὺς βίους διαπλευῶσαι

ἤδη λοιπὸν ἐκκύπτουσι τρισυριστιεῖς σπηπτοῦχοι

Κομνηνιάδαι κράτορες μεγαλορρογοὶ γεννάδαι,

θαλάσσας πελαγίζοντες τῶν τροπαιοχημάτων,

6730 ἅς οὐδ' αὐτὸς ἂν Ἑρακλῆς ὁ καρτερὸς περάσοι.

καὶ τοίνυν ἀναψώμεθα κάλων προμνήτην ᾧδε,

τοῦ πλοῦ τὴν κώπην σχύσαντες καὶ στελιαντες τὰ λαίφη·

οὐ γὰρ περάσιμά φασι τὰ τῶν Γαδείρων πέρα.

6719 κριοκοπούντων M vv. 6720—21 om R 6723 ἀντα-

τικῆ M 6727 ἐγκύπτουσι M, ἐκκύπτουσι R 6728 γεννά-

δες M 6729 θαλάσσαις A 6730 ἀν] ὁ M περάση M

6731 προμνήτην M, προμνήτην AR 6733 notum proverbium

hoc ex Pindaro desumptum. utitur etiam Basilius in epistola ad

Postumianum: τὸ δὲ πρόσθε Γαδείρων μὴ περατὸν εἶναι ἀνθρώποις.

et Basilacas in monodia de morte fratris: μέχρι καὶ εἰς αἰεανὸν

ἑσπέριον ἐξέτεινας τὸν ἀπόδημον· τὸ δὲ πέραν Γαδείρων οὐ περα-

τόν. Μικυσις. post v. 6733 AR:

Ἄγγυσο τοῖον δᾶρον ἀφ' ἡμετέροιο πόνοιο,

ὀλιβόθαρε ἀνασσα, κυδίστη, ἀριστοτόκεια,

νυὲ χαριτοπόρῳσπε μεγασθενέων βασιλῆων

ἦν πλέον ἀπαστράκτουσαν ἐὺβλεφάροιο σελήνης

5 εἰς γάμον ὄλιβιον ἤρατο νυμφιδίοις ἐπὶ λέκτροις

πορφυρόπαις γόνος Ἀσσονάνακτος καρτεροθύμου,

Ἄνδρόνικος μεγάθυμος, ἐὺμμελής πολεμιστής,

ὡ γέρα πρῶτα σεβαστοκρατορῆς νεῖυ' ὁ φτυτεύσας.

εἰς τοίνυν λυκάβαντας ἀπειρεσίους ἐλάσσειας.

deinde R:

ἄλλ' ὃ Μανασῆ θελιμαρδίων στόμα,

Ἵρφεὺς νεαρὸ τοῦ καλαίου βελτίων,

tur, sive bellicis machinis urbes oppugnatae diriperentur. hoc modo tri-
bus annis imperio potitus vitam cum regno reliquit.

Enimvero deinceps oratio nostra in silentii portum sese conferat.
nam mare quasi quoddam mihi praeclarorum facinorum rerumque fortiter
gestarum a generosis imperatoribus aperitur, a viris inquam heroicis,
generis nobilitate praestantibus, strenuis, magnanimis; quorum semitas
ne linguae quidem quasi navigio permeare licet. quippe secundum haec
spectandos sese praebent imperatores fortissimi Comneniadae, qui traie-
cere veluti quaedam integra victoriarum et tropaeorum maria, quae vix
acer ille Hercules ameteri potuisset. quapropter hic sane rudentem,
remis inhibitis velisque collectis, alligemus. nam quae ultra Gades sita
sunt, uti proverbio dici consuevit, transfretando non fas est adire.

τὴν γλυκερὰν ψάλῃον ἀόθις κιδάραν,
καὶ σὴν πρόσοφιν ὑπόδειξον τοῖς φίλοις,
5 καὶ προσλαλήσεις τοῖς μαθηταῖς ὡς καίην.

postremo codex quidam Labbeanns:

βίβλος πέφωνα πρὸς λόγους γηροτρόφος,
γηρῶσα τῷ νῷ καὶ νεάζουσα καίην,
τῶν γραμμάτων καινισμα ἐκ πολλαχόθεν.
τοίνυν πρὸ Ἰνδῶν εἰσέρχεται τῶν ἐγκάτων
5 βίβλος ἀνάκτων τῆς νεῆς Ῥωμαῖδος,
Ῥώμης καλαιότητος τε καὶ τριπεμπέλου
πολλῶν τε πάντων τῶν βεβασιλευσάντων
Πέρσαις τε Χαλδαίοις τε καὶ Ἀσσυριοῖς·
πόνημα καὶ γὰρ πανσόφου Κωνσταντίνου
10 πέλω Μανασσῆ τοῦ γραμματικωτάτου.

INDEX GRAMMATICUS.

- ἀβροκόσμητος 5776.
 ἀβροσίτιος 5935.
 ἀβροστόλιστος 3838.
 ἀβροτράπεζος 3372.
 ἀγαθότροπος 5608.
 ἀγελαρχία 2328, 6020.
 ἀγλαοφύτευτος 4260.
 ἀγριοβάρβαρος 4350.
 ἀγριογενωμοσύνη 4477.
 ἀγριόθροος 6197. ἀγριόθροους 6018.
 ἀγριοκάριος 3763.
 ἀγριόκεντρος 4634.
 ἀγριόπνοος 4040, 4185. ἀγριό-
 πνοος 3777.
 ἀγγεσίμαχος 5490, 6287.
 ἀγγιδιάζειν 4985.
 ἀγγιδυρεῖν 5227.
 ἀδάμας ἀκάμας 6581.
 ἀείβλαστος 189.
 ἀεροδρόμος 143.
 ἀδυσμοπραγία 4418.
 αἰθεροπόρος 250, 5840.
 αἱματοβάπτος 3179.
 αἱματοφύκτος 1416, 3528.
 αἱματοχαρτος 2697.
 αἱμοφόροντος 1417, 2063.
 ἀκανθobelής 4774.
 ἀκανθόκεντρος 5778.
 ἀληθός 3627.
 ἀλλοβλάστητος 6438.
 ἀλμοποτίστρια 6405.
 ἀλουργόχροος 262.
 ἀλυσιδούν 5918.
 ἀμαξοτροχός 6427.
 ἀμετάκλωστα νήματα 1145.
 ἀμπελεργάτης 6708.
 ἀμπελοκόμος 6490.
 ἀναζωών 6105.
 ἀναιρέτης 3953.
 ἀνδραδελφάπαις 6148.
 ἀνδροδιώκτης 6564.
 ἀνδροκάριος 1271, 1705.
 ἀνδρόνους 5704.
 ἀνδρόσπλαγγνος 5704.
 ἀνεμόπτερος 3652.
 ἀνεμόστολος 3652.
 ἀνθόχρεια 129.
 ἀνθρωποβόρος 3249.
 ἀνθρωποφότης 3605.
 ἀνθυποκρούεσθαι 2900.
 ἀνίσυλος 1060, 3859.
 ἀντεγχαράτειν 4338.
 ἀντενόπιος 3725, 3749, 4075.
 ἀντεπαυγάζειν 5959.
 ἀντεπεγείρειν 3743.
 ἀντεπισκοτεῖν 3078.
 ἀντεπιστᾶν 5139.
 ἀντεφοκίλζειν 2206, 3651.
 ἀνυπόφορον πάθος 2695.
 ἀξίοςεπτος 4230, 5083.
 ἀπαλόβιος 6692.
 ἀπαλόπνοος 3928, 4123, 4871.
 ἀπαλοπτέρυξ 6570.
 ἀπαλόψυχος 4130.
 ἀπειράριθμος 951, 1266, 1368,
 3764.
 ἀπειρομάχος 6674.
 ἀπειρομέριμος 6431.
 ἀπειρομέτρος 6034.
 ἀπειροπλεθρος 5879.
 ἀπειραντολεστία 3210.
 ἀπειρικόσμητος 31.
 ἀποκτυστήρ χαλινού 6153.
 ἀργοπορία 4051.
 ἀργόπους 3559.
 ἀργυροσάλπιγξ 2334.
 ἀργυροζέμων 6257.
 ἀριστοβουλία 3140.
 ἀριστούργημα 6724.
 ἀριστοουργία 6359.
 ἄρκος 159.
 ἀρρατηλάτης 1042.
 ἄρματα 5937: arma. Ducas histo-
 riae Byzantinae c. 24 p. 84 d: δόρυ

εξάγρας και πᾶν εἶδος ἀρμάτων. et c. 28 p. 107 a: καλῶς ἠσφαλισμένον ἐν ἄρμασι και ναυσι. et p. ead. d: εἶχε γὰρ πᾶσαν ἐν τῷ και ἀρμάτων και βρωμάτων και παντοίων χειρῶν και νέων πλείστον παντοίαν παρασκευὴν ἰκανήν. idem c. ult. ἐν τε πολεμικαῖς και ἀρμάτων κληθεί. lo. Scyllitzes: ἔκπων και χρημάτων και ἀρμάτων ἐγένετο κύριος. auctor Graecobarbarus: ὄλος και κάμπος ἔγμεν ἄρματα και δοξάρια. δοξάριον est arcus; hodie δοξάρι dicunt. hinc ἀρματώνειν armare. auctor Indicis in quo exponuntur vocabula quibus utitur Homerus Graecobarbarus in Iliade: ὀπλίζονται ἀρματόνονται. item: ὀπλίται ἀρματωμένοι. et στόλον ἀρμάδων. vide Glossarium Cedreni et Nicetae. **ΦΑΒΡΟΥΣ.**

ἀρματοστρόφος 2030.
ἀρρενόφρων 6226.
ἀρρενωπότης 1257. 6498.
ἀρρητουργεῖν 2029.
ἀρρητιδάτος 2350.
ἀρτίκυκλος 112.
ἀρτίφυτος 2291.
ἀρχιδύτης 4996.
ἀσκηγήεις 4114.
ἀσκότατος 4620.
ἀστερολεσχεῖν 3935.
ἀστερολέσχος 2047, 2098.
ἀστεροκόπος 1845.
ἀστροφύτετος 132.
ἀτεκνοῦν 3704.
ἀυθουαμιονεῖν 3938.
ἀυλάκισμα 2549.
ἀυξίφυτος 5715.
Ἀυσονάναξ 2550, 3294.
Ἀυσονάρχης 3212, 4110, 5589.
Ἀυσονοκράτωρ 3189, 6059.
ἀυτάναξ 2343, 2468, 3203, 4189, 4609, 4707, 5410, 5605, 5647, 5697, 5788.
αὐταρχος 3867, 5410, 6245.
αὐτόβαπτος 1163.
αὐτοτίγρις 2234.
αὐτουργός 5200: colonus. vide Meursii Glossarium. **ΦΛΑΒ.**
ἀφανιστήριον κύρ 3099.
ἀφθαροδοχηταί 3266.
ἀφθονόχτος 6264.
ἀφιλοχρήματος 3426.
ἀχαρίτωτος 99.

Const. Manasses.

ἀχαριτώτως 5582.
ἀχειρόλαστος 176.
ἀχειροδίδης 6651.
ἀψινδιάζειν 4536.
βαθυκήμεων 2606.
βαθύροθος 411.
βαθύτροπος 5313.
βαθυφάραγγες λόφοι 4817.
βαρβαρόθυμος 6599.
βαρβαρότροπος 3999.
βαρυσός 5142.
βαρύθροος 1460, 2290, 3019. βαρύθρους 2459, 2657, 3751.
βαρυνθμεῖν 1331, 2000.
βαρυνθμεῖν 1331, 1848.
βαρύνχολος 5711.
βασιλεύσας ἐκείνον 2442.
βασιλεύτατος 5813.
βδελυρότης 4662, 5091.
βεβηλοτροπία 3046.
βελμενοτοξοφόρος 564.
βηματισμός 6423.
βηαιούμων 3746.
βλος τρυφερόβιος 5037. βλαστὸς κακόβλαστος 4657. δίφρος χρυσόδιφρος 5056. δωρεὰ μεγαλόδωρος 2168. ἐννὴ μαλακόεντος 5844. θρούς κακόθρους 5523. ἰσγὸς ὑπερίσχυρος 3568. κρατῶρ ἀυσονοκράτωρ 3189 ἀυτοκράτωρ 3189, μονοκράτωρ 2327, σκητροκράτωρ 5178. μάχη δύσμαχος 5994, ἰσχυρόμαχος 1334 et 8196, κατρερόμαχος 3712. μέτρα ἀπειρόμετρα 6034, ταυτόμετρα 3884. ὄρνις ὄρνεοκράτης 2798. παλάμη γιγαντοπάλαμοι 4843. πόλις μεγαλόπολις 1685 et 2349, ὀλιβόπολις 2348 et 3273, πρωτόπολις 2622 et 6400. πύργος ὑπυργος 2065, καλλίπυργος 5217. σάλπιγξ ἀργυροσάλπιγξ 2334, χρυσοσάλπιγξ 3823 et 4972. στέγη παντοστεγής 40. στόλος μυριστολος 1229, 2906, 3905. στρόφοι πολύστροφοι 3777. συμφοραὶ βαρυσυμφορώταται 3413. τοκετὸς δύστοκος 5478. φρονεῖα πικρόφρονος 3925. φυλαὶ βαρβαρόφυλοι 5760. φύλλα καρυφύλλα 330. ζύσεις ἀφθονόχτοι 6264.
βλοσυροβλέφαρος 253.
βόθρευμα 1678.
βορβοροφάγος 4326.
βοτρονομήτωρ 96.
βουθρέμων 84, 6126.

- βούνηνον** 3415: flagellum e nervis bubulis. Leo Grammaticus: τὸν Ἑλλάδικον βουνηνον τῶν φαντες. Io. Cantacuzenus lib. 4 c. 15: πληγὰς δὲ ἐκίλευν Σαυρῶν ἐπὶ γυναικῶν τῶν σαυρῶν βουνηνοῖς ἐντείνειν πεντακοσίας. hinc βουνηνοῖς, nervis bubulis caedere. idem: εἶτα μετὰ τοῦτο βουνηνοῖς αὐτοὺς μέγας αὐτοῦ τοῦ θανάτου. vide Glossar. ad Cedrenum. **FLAV.**
βραδύπλευα 4051.
βρεφόθεν 3851, 5694.
βρεφοτοκία 1577.
βρεφοτρόφος 4032.
βρεφοργῶς 1141.
βραιόχειρ 1237, 1411, 3667, 5744.
βρυχητίας 4445, 4682.
βρωματισμός 158, 3662, 4611.
Βυζαντιόθεν 3709.
βυθισμός 1048.
βυθότροφος 6655.
γαιο (εω) μαχίην 183, 6481.
γαιομάχος 6707.
γελωτοργῶς 5048.
γενεαρχία 419, 2268, 4199.
γενναιόθυμος 5755.
γενναϊοκάρδιος 2056.
γυαντόκπιτος 5602.
γυαντοκάλαμος 4843, 5663, 6285.
γυαντόσπμος 6289.
γυαντόχειρ 5241.
γίγας ἥλιος 65, 106, 3282, 4278. sic Pisides in Haxaemero: ὁ μέγας γίγας ἥλιος, ὁ ζωοτρόφος λύχνος. desumptam id ex Psalmo 18: ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς τυμπάνος ἐκπορεύεται ἐκ πασῶν αὐτοῦ, ἀγαλλιᾶσθεαι ὡς γίγας δραμεῖν ὄδον αὐτοῦ. Μικροβίος.
γλαυκόφωτος 111, 3288.
γλυκύχμος 55, 4413, 4957.
γοργόπλοος 4026, 4063, 4120, 6202.
γυναικοθύμως 826.
γυναικομίμως 627.
γυναικοπάτωρ 5569.
γυναικοπροσωπίας 612.
δαδίτις ὅλη 4295.
δακνοκάρδιος 4541.
δακνοσίστακτος 5007.
ὁ δάμαλις 1484, 1490, ἢ 1625.
δειλοκάρδιος 2011, 6048, 6576.
δειλάνους 4970.
δενδροκομῆν 229.
δευτερότοκος 442.
διακρία 3307.
διακρονήξιος 6257.
δικαιοφύλαξ 3398.
δικαίλητης 4986.
δικαίρατον 4569: duae siliquae. Anastasius Bibliothecarius in historia Ecclesiastica: ita facta est consuetudo dandi binas siliquas administratoribus. Theophanes dixerat: ἐπεκατήσεν ἡ συνθήθεια διδῆν τὰ δικαίρατα τοῖς διοικηταῖς. διοικηταὶ sunt tributorum exactores, qui alias dicuntur τῶν δημοσίων φόρων διοικηταί, Cantacuz. 3 12. vide Leonis Nevellem lxi de dicerate, Cedrenum, et ibi Glossarium nostrum, et Michaelsem Glycam p. 286 a ed. Reg. **FLAV.**
δικοθετεῖν 1861.
δικτυεύειν 4907.
δικτυοθήρας 5208.
δόλιγμα 4061.
δολοπλόκημα 4169.
δομέτικος σχολῶν 5631: domesticus scholarum, praefectus schollis. Scylitzes p. 827: καὶ παρελθόντες τὸ τῶν σχολῶν τάγμα, et μοχ: τὸ τῶν σχολῶν σύνταγμα. Menologium Iulii d. 1: τιμάται δομέστικος καὶ πατριμὸς τῶν σχολῶν. Nicethorus Callist. 7 18 et 8 2. Nicetas Paphlago in vita Ignatii. scholas autem undecim recenset Iustinianus in l. ult. C. de loc. Notitia Imperii decem. **FLAV.**
δορατιστής 564.
δορατότροπος 4614.
δούπημα 5937.
δρεπανίτης 1074.
δρομύχμος 5084.
δρόμημα 180.
δρσοστάκτος 207.
δρσοτρόφος 4630.
δρογγάριος βίγλης 4839: praefectus vigillarum et excubiorum. Cedrenus p. 533 c: τῷ Ὄρσφῳ δρογγάριος τῆς βίγλης τυγάνοντι. adde Nicetam in vita Ignatii Patriarchae CP. hinc δρογγαράτον τῆς βίγλης apud Theodorum Hermopolit. 7 tit. 12 et auctorem anonymum in Leone Imp. drungaratus. de biglae drungario vide Ced. de Offic. c. 16 n. 4 — 7, et Glossar. ad Cedrenum. **FLAV.**
δρσαννμείσθαι 4656.
δωροφόρημα 353.

ἐγκατέβατος 6578.
 ἐγνωμένης 1792.
 ἐθαλώρητος 287.
 ἐθελοφραγείσθαι 4342.
 εἰκονογραφημάτι 4229.
 ἐδιδιφρίξεν 5030, 5576.
 ἐκροτιδοῦν 5308.
 ἐκροιβάζειν 1418.
 ἐλευθεροκάρδιος 4859.
 ἐλευθερόφρυξος 5709.
 ἐμπεριστρέφεται 6074.
 ἐμπύριος 4726, 5656, 5883.
 ἐναποφυσᾶν 418.
 ἐνομοπραγία 387.
 ἐντρανίξεν 4675.
 ἑκαρχος 3355: praefectus urbi. Cedrenus p. 389 a: προχειρισάτω με ἡ βασιλεία σου ἐνώπιον πάντων ἑκαρχον. et p. 610 d: Φιλόθεος ὁ ἑκαρχος ἐν τῇ ἱερικῇ σπειρῶν ἤ ἀπέτεμε. sic accipitur Michaelis Glycae Ann. p. 289 a ed. Reg., Basilic. l. 5 tit. 1 e. ult., et apud Balsamonem in manuscripta apud nos collectione Constitutionum quae ad res ecclesiasticas pertinent, Theophilum § 2 de suspect. tutor. et in Adriani sententia quae incipit ab his verbis, δι' ἐπιστολιδίου, lib. 3 grammaticas Dosithei magistri. hinc ἑκαρχός est apud Olympiodorum in Excerptis Photianis, id est praefectura, urbis scilicet. plerumque tamen additur τῆς πόλεως, ut C. Manass. p. 59, vel ῥώμης τῆς πόλεως, vel βασιλίδος πόλεως. Glossae: Praefectus urbis ἑκαρχος ῥώμης τῆς πόλεως. et Praefectus urbi προτεταγμένος ῥώμης τῆς πόλεως. Galeus, περὶ τοῦ προγινώσκων, ἑκαρχος πόλεως: vertunt praetor urbanus, imperite, pro praefectus urbis. et lib. 1 περὶ ἀνωτομ. ἐγγ. τοῦδε τοῦ πόν ἑκαρχον τῆς ῥωμαίων πόλεως, ἀνδρός τὰ πάντα πρωτεβοντος. id est, praefecti urbis Romae. Nicetas: εἰς δ' ἑκαρχον τῆς βασιλίδος πόλεως. non solum autem ἑκαρχος pro praefecto urbis absolute ponitur, sed etiam pro praefecto praetorio, ut apud Xiphil. in Severo p. 421. et in Adriani sententia cuius initium est κωδικιλλος τίς κ. Olympiodorus apud eundem Photium: Ἰωβιανός ἑκαρχος καὶ κατοίκιος. Io-

vianus enim praefectus praetorio erat. hinc ἑκαρχία, formae seu edicta praefectorum praetorio, quae multa exstant apud Harmenopolium, et notantur in ora manuscriptorum codicum bibliothecae Regiae et ἑκαρχικοί, concilii Chalcedon. actione 1, id est praefectiani seu apparitores praefecti praetorio. quemadmodum autem ἑκαρχος τῆς πόλεως dicitur πρὸς διαστολήν aliorum, ita et praefectus praetorio dicitur ἑκαρχος ἀγίλης (Eunapius in Maximo) vel ἑκαρχος τῆς βασιλικῆς ἀγίλης (idem in Aedasio) vel ἑκαρχος τοῦ κρατωρίου aut τῶν κρατωρίων. Glossae: Praefectus praetorii ἑκαρχος τοῦ κρατωρίου. itaque haec duo, ἑκαρχος et ἑκαρχος, plerumque confunduntur, tam in libris calamo exaratis quam editis, ut in synodo 8 oecumen. act. 1 ἑκαρχος τῶν κρατωρίων dicitur qui ἑκαρχος τῶν ἱερῶν κρατωρίων Chalcedonensis concilii act. 1; ut non temere fides habenda sit Graeculo monacho, qui discrimen ponit inter ἑκαρχον et ἑκαρχον, ut ἑκαρχος sit ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, praefectus urbis CP, ἑκαρχος autem ὁ τῆς ἑκαρχίας ἐξάρχων, rector provinciae. nam in Basilicis ἑκαρχον nomine continetur tam praefectus praetorio quam praefectus urbi, l. 6 tit. 4, et apud Harmenopolium l. 6 tit. de dignit. § 6. nec movetur Cedreni loco p. 389 d, cuius verba haec sunt: καὶ ὁ ἑκαρχος ἐση τῷ βασιλεῖ "πὺν, δεσποτα, ὑπερ ὑπεσβόμη ἐτελειωσα". τοῦ δὲ βασιλέως προσιδόντος, ὡς σὺδεῖς ἦν ὁ ἑγαλιών, ὀποστρέφας κατοίκιον αὐτὸν ἐκοίτης καὶ ἑκαρχον αὐτὸν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ. quem locum sic accipiant, ut Iustinus praefectum urbis seu ἑκαρχον, postea praefectum praetorio constituerit seu ἑκαρχον. hoc, inquam, loco non moveor: nihil enim vetat quo minus ita Cedrenus accipiat, ut praefectus urbis dignitate patriciatus auctus in urbis praefectura manere iussus sit, auctus nimirum patriciatus et perpetua urbis praefectura. dices apud Cedrenum ἑκαρχ-

ζον dici qui postea ἕπαρχος, ut necesse sit alium esse ἕπαρχον ἀπὸ τοῦ ὑπάρχου. sed et apud Xiphilinum in Severo, p. 421, in codice Palatino praefectus praetorio ἕπαρχος dicitur, qui versu praecedente ἕπαρχος. quod et in aliis scriptoribus observare est. Codinus de Offic. c. 2 p. 18: ὁ ἕπαρχος: in uno autem ex Regiis ὑπάρχος legitur. Michael Glycas p. 317 c: γίνεται ταῦτα, καὶ ἀναφορὰ διὰ τοῦ ὑπάρχου τῷ λαῷ ἀναγινώσκεται. et mox ἕπαρχον appellat, et p. seq. ὑπάρχον. praefectus praetorio ἕπαρχος dicitur Novella Iustiniani 50, in Basilicis autem ὑπάρχος. Xiphilinus in Severo: ἕπαρχικὴ ἕξουσία, praefectura praetorii: in codice Palatino ὑπαρχική, teste Sylburgio. praefectus urbi CP ἕπαρχος dicitur Novella 77 c. 1, in manuscripto vero ὑπαρχος. et Novella 70 ὑπαρχότητος nomine continetur praefectura praetorii et utriusque Romae. denique praefecti urbi ὑπαρχοι dicuntur in Nov. 79. ibi (τῶν τε ἐνδοξοτάτων ὑπαρχῶν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης) legendum τῆς ἐκατέρας P. sic legit Iulianus Antecessor, sic vetus Novellarum interpres. item Zosimus praefectum urbi τῆς πόλεως ὑπαρχον vocat l. 2. 4 et 6. et praefectum praetorio ὑπαρχον τῆς αὐλῆς l. 2 p. 674. Theodoretus Cyrensis ὑπαρχον simpliciter, ut videtur, l. 4 in Daniele c. 6. de variis Theophanis locis hoc dicam tantum, ibi variare codices manu exaratos, et modo ἕπαρχος modo ὑπαρχος scribi. frequentius tamen, ut videtur, praefectus praetorio ἕπαρχος dicitur quam ὑπαρχος. Theophylactus Simocatta hist. Mauric. l. 8 c. 9: τὴν ἡγεμονίαν τῶν φάρων τῆς ἐφρας πρὸ τινος καιροῦ ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος ἀπεκλήθει. hunc locum in mendo cubare nondum animadversum. sic igitur restituendum puto: καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐφρας (expunctis duabus vocibus) πρὸ τ. praefecturam Orientis ab imperatore paulo ante acceperat. quem praefectum praetorio Romani appellant. Philostorgius hist. Eccles. 3 28: ἀπο-

στάλλει Δομετιανὸν ἕπαρχον τῶν καλουμένων κραιταρίων ὁ Κωνσταντῖος. Codinus de Offic. c. 2 p. 42 c: δορυφόρων ἕπαρχος καὶ κραιταρίων. FABR.

ἐπεγχοτεῖν 3063.

ἐπέγγων l. e. ἐπέγγωσαν 5972, 6259.

ἐπετρανίζεῖν 2843, 3321, 3893.

ἐπιναταθῆναι 2025.

ἐπιμαρμαίρειν 198.

ἐπιμετώπιος 4786.

ἐπίπακπος 6204.

ἐπιφιλοτιμισθεῖν 3044.

ἐπιγιάσειν 1.

ἐπτάριθμοι 6428, 6455.

ἐρασισημάτος 2095.

ἐργατεία 337.

ἐργόμοθος 5931.

ἐρυθρανγής 120.

ἐρυθρόβαπτος 127.

ἐρυθροσήμαντος 5546.

ἐρυθρόφυλλος 4769.

ἐρυθρῶς 2707.

ἐρωτοδέσμη 5823.

ἐρωτοκράτης 1874.

ἐρωτοληπτούμενος 528.

ἐρωτομανία 553.

ἐρωτοτρόπος 6486.

ἐταιριάρχης 5562: praepositus belli sociis et foederatis. Glossarium Petri Seguerii Franciae cancellarii: ἐταιριάρχης ἀξίωμα. Leo Grammaticus: ὁς μετὰ ταῦτα γέγονεν ἐταιριάρχης. erat autem ἐταιρεία duplex, ἡ μεγάλη et ἡ μικρά, eisque praepositus ὁ μέγας ἐταιριάρχης vel ὁ μικρὸς dicebatur. Scylitzes: σταλέντος Ῥωμανοῦ πρωτοπροέδρου καὶ μεγάλου ἐταιριάρχου. Cantacuzen. l. 55. Codinus de Offic. c. 2 p. 39: μέγας ἐταιριάρχης, et p. 41: καὶ δὴ μετ' αὐτὸν ἐταιριάρχης μέγας. vertunt: magnus confoederatorum dux, et post eum magnus confoederatorum dux. debuerant ubique foederatorum: nam confoederatus barbare dicitur, pro foederatus, ut iam monuit Vossius de vitiiis sermonis c. 19 et in Indice vocum barbararum. sive ὁ τῆς μεγάλης ἐταιρείας et ὁ τῆς μικρᾶς, auctor anonymus περὶ καταστάσεως ἀλλήκτων: κατὰ δὲ βόρειον μέρος ὁ τῆς μεγάλης ἐταιρείας, ut apud Glycam p. 321 ὁ κανικελίου et ὁ σακελλίου apud Cantacuzenum 3

- 73 et 4 37 et Codinum de Offic. et apud eundem Codinum ὁ βεστιαρίων. sic enim legi debet p. 19 c. ed. Reg., ut p. 37 b, non ὁ ἐπὶ τοῦ βεστιαρίων, ut notant in ora et alia eiusdem generis. non quod quidquam mutandum sit ubi scriptum vel excussum est ὁ ἐπὶ τοῦ βεστιαρίων (nam et ὁ ἐπὶ τοῦ καυκλίον dicitur, ut apud eundem Cantacuzenum 1 14 et 4 2, et ὁ ἐπὶ τοῦ σακελλίον passim), sed quod lectio Ἰσοδυναμοῦσα et veterum librorum consensu firmata facile mutanda non sit. FABR.
- εὐθυτολίμια 1257.
 εὐκήκευτος 333.
 εὐρεσίκακος 4563.
 εὐσκόφυλλος 186.
 ἐχιδνώτοκος 4196.
 ἐχιδνώδης 1030.
 ζῶθακτος 4917.
 ζωμήροστρον 6032.
 ζωθρέμων 68, 417.
 ζωθρέπτειρα 338.
 ζωσφαγία 2402, 4324.
 ἠλικιόσθαι 4408.
 ἠλικίως 5426.
 ἡμεράρχης 1843.
 ἡμερανγής 1078, 4926, 5781.
 ἡμεροκράτωρ 140.
 ἡμιστροφία 5579.
 θαλασσογείτων 4807.
 θελεγκάρδιος 311.
 θεόβροτος 4628.
 θεογενεαία 5069.
 θεοδόμητος 3283.
 θεοφύττετος 4627.
 θηριογεννάμων 4175.
 θηριώνημος 4164.
 θηριοδιωκτεῖν 4646.
 θηριοδιώκτης 5987, 6304.
 θηροκτονεῖν 6538.
 θηροτρόπος 4656.
 θηροφόντης 5049.
 θλασμός 6006.
 θρασόσπλαγγνος 6287.
 θρηνητήριος 5343, 5870.
 θυμοβάθρατος 2837, 5995.
 θυμοτολίμια 1257, 3770.
 θαρακοφορία 6640.
 λαμβόπλοκος 4785.
 Ἰβηράρχης 5968.
 Ἰβηροτρόφος 5965.
 ιεροθυτεῖν 4235, 4511.
 Ἰξιοφόρος 6475.
 ἰσόψαμμος 3746.
- Ἰστορογείτων 3526, 4610, 5888.
 Ἰσχυρομαχος 1334.
 ἰσχωρῶδης 3081.
 κείσαρες οἱ ἕλεφαντες 1818.
 κακοδότης 5413.
 κακιγκάκος 2260, 3100.
 κακουρογότροπος 6132.
 κακόφρουρος 4921.
 κακώτρια 5444.
 καλλιβιάσθητος 4268.
 καλλιβλαστος 185.
 καλλύλωτος 3823, 4694, 4918, 5370.
 καλλικίλαδος 4973.
 καλλικύλαδος 5197, 6355.
 καλλιλαμπής 131.
 καλλιπέταλος 128.
 καλλιπρεμνος 5268.
 καλλιπτερος 5208.
 καλλιραξ 4334.
 καλλισφαίρωτος 114.
 καλλιχέμων 5894.
 κάπουτ 1683.
 καράβιον 3766: Carabus, navicula. auctor anonymus in Constantino Leonis F: πολιμικῶν καραβίων ἀπὸ Ταρσοῦ ἐξωρηγημένων. Chronicon quod subiungitur Duceae p. 202: κάτεργα καράβια καὶ φουστής. index Iliados Graecobarbarae: λέβητας τὰ βατζέλια καὶ καράβια, ἐτ πλοίων ξύλων ἢ καράβη. item: ναὺς πῆς πῆας, ὅλον σημαίνει τὰ καράβια. vide Glossar. ad Nicetam FABR.
- καρδιότροπος 5832.
 καρδιοφάγος 5687.
 καρτεροκάρδιος 1824, 3517, 4998.
 καρτερόμαχος 3712.
 καρτερόνους 4896.
 καρτερότειχος 3694.
 καρτερόχειο 1300.
 καρτερώνηξ 5900.
 καταλιμνάζειν 1444.
 κατάλοντος 6572.
 καταμάργαρος 71, 2209, 4787, 6490.
 καταμελαίνειν 4853.
 καταμωλώπις 4824.
 κατάπηλος 1592.
 κατενηγήσαντο 2151.
 κατερυθρῶν 2061.
 κερτοπλήκτωρ 256.
 κιβωτόκρυπτος 6545.
 κληραρχεῖν 1186.
 κλησίγραφος 4915.
 κληματαρχεῖν 4219.
 κληματάρχης 3594, 4367.

- κοιαστῶρ 2866: quaestor. Olympiodorus in Excerptis Phtianis: Ποτάμιος ὁ κοιαστῶρ, καὶ Ἰουλιανὸς προμηκήριος τῶν νοταρίων. qui hodie cancellarius; quem principi adidere, βασιλεὶ παρεδρένευ, scribit Procopius Περσ. α'. hinc quaestorium κραιστορίον Theophrasti. Michael Attaliotes: ἐκράτησεν ἔθνος ἐν τῷ κοιαστορίῳ. FABR.
- κοίτασμα 5848.
- κομπολογήματα 3935.
- κονσύλιος 1691.
- κοπρηρός 3089.
- κοπρόφυτος 5153.
- κοσμοκτίτωρ 27, 1930.
- κουφόνοια 1309.
- κραταιόχειρ 536, 1312, 3775.
- κρατορία 2371, 4219, 6202, 6607.
- κράτωρ 626, 880, 975, 994, 1102, 2072, 2081, 2366, 2421, 2442, 2455, 2468.
- κρεβορία 5780.
- κρηθοφαγεῖν 4206.
- κρωκτικός 4256.
- κρυκογενής 1167.
- κύλινδροι ἄνδρικοὶ 2135, τοῦ γόνου 4644, κραιδορογοὶ 6131, σερμογόνου 4651. ὁ κύλινδρος τοῦ κράτους 4686.
- κυματόλιθος 4016, 6461.
- κυνηγέτημα 5650.
- λαγίνας 171, 6199. Nicoetas in Andronico Comneno (p. 376 7): ἔτι δὲ οἱ πτηνόποδες λαγίνας καὶ κύσες αἱ θηρευτικαί. vide Glossarium nostrum. ΜΗΥΣ.
- λαιμόπτερος 4056. 6232.
- λαμπροδόμητος 6272.
- λαμπρόσοφος 6713.
- λαμπροστόλιτος 6586.
- λαμπροψυχία 6272.
- λαμπρόφυτος 3299, 4791, 6253.
- λαμπτηροσυεῖν 120.
- λαχανοκομῖν 2304.
- λεγίων 3964: Legio. Ducas hist. Byz. c. 28: τὰ δὲ τάγματα καὶ αἱ λεγῶνες τοῦ Χαλλί. vide Glossarium ad Nicetam. FABR.
- λεισπαγῶν 612.
- λεοντόθυμος 2233.
- λεοντοκόμος 6135.
- λεπτόγυτος 154.
- λενκόπεπλος 34.
- λευκόριθρος 225.
- λιθασμός 3033.
- λιθολαμπής 4787.
- λιθοκλιθῆσιος κλίση 5225.
- λιθόχρυσος 696.
- λίμνασμα 6353.
- λίμνασμός 153, 1335, 1681, 2287.
- λικαροβόλαξ 62, 226, 4977.
- λικαροστῆλιχος 92
- λικαροτραπέζια ἐστίασις 4993, πανδασία 3376. λικαροτραπέζιον δειπνον 5350.
- λοζάρης 3589. v. Glossar. Meursii. FABR.
- λοθροστάλακτος 1448, 3630.
- λοθρόφυτος 2062, 3178, 3548, 5899.
- λύττησις 2493.
- μάιστρος 3364: magister officiorum. μαγίστρον τὴν ἀξίαν: in codice Allatii μαίστρον. et alibi ὁ γὰρ Φωκῆς ὁ μάιστρος: sic etiam codex Allatianus. et v. 5562: πρώτα μὲν μάιστρον τιμῆ. Regius codex μάγιστρον. dicebant et μαίστωρ. Ducas c. 22: μέγας μαίστωρ, et c. 43: λεγέτω τῷ μεγάλῳ μαίστωρι, au grand maître de Mais. hinc πρωτομαίστωρ, id est structorum magister seu architectas, apud Glycam l. 4. erat autem magister τῶν κατὰ τὴν ἀσλίην ταγματῶν ἡγεμῶν, Menandro Protectori in Excerptis de Legat. τῶν ἐν τῇ ἀσλίῃ καταλόγων ἡγεμῶν, qui absolute μάγιστρος dictus (Philostorgius 2 1 et 2 2) et magistrī dignitas μαγιστρούτης (Eusebius hist. Eccles. 8 23), officiorum magistrarium (Rufinus 8 2), magistrariī dignitas (Ammianus Marcellinus l. 26). FABR.
- μάκελλος 4013: Glossae: μάκελλος macellus. μακελλάριος lamiator, lano. μακελλεῖον lamiatorium. auctor Graecobarbarus: γίνεται τόσον μακελλίον. vide Gloss. ad Cedrenam in v. μακελλεῖον. FABR.
- μακροκάματος 6418.
- μακροκόμητος 2742.
- μακρόλεπτος 2737.
- μαλακόεννος 5844.
- μαλακοκάριδος 628, 2474, 4716.
- μαλακόφυτος 5033, 5730.
- μαλθάσσειν 3557.
- μάνδρουμα 1611, 6020.
- μαννοδοτεῖν 1067.
- μαργαροστόματος 105.
- μαργαροφορεῖν 5626.
- μαργαροφορία 5936.
- μαργαροφόρος 6702.

- ματαιόκροτος 2896.
 ματαιοκροτία 461.
 ματαιοπραγείν 465.
 ματαιοπροσύνη 667.
 μεγαλαγκυλοζήλης 155.
 μεγαλοβραχίων 4691.
 μεγαλογενής 6662.
 μεγαλόπλευρος 4864, 5890.
 μεγαλοπτερός 155, 1546, 2340.
 μεγαλόστερνος 5483.
 μεγαλόφοτος 5023, 6699.
 μεγαλογέμων 217.
 μελιχρῆλατος 5016.
 μεντήριος 2146.
 μητρᾶνδρος 4086.
 μικρογνάμων 5649.
 μικροδύναμος 4690.
 μικροκάρδιος 4131.
 μικρόπτερος 168.
 μικροσπλαγγίος 4423.
 μόδιος 4931.
 μονάζων 4341: monachus. B. Chrysostomus homil. 25 in epist. ad Hebr. ἀδελφὸν ἐνταῦθα λέγων πάντα τὸν πιστὸν ἀπλῶς, οὐ τὸν μονάζοντα. Scylitzes: τὸ ἀρκοῦν τοῖς μονάζουσι, τῷ δημοσίῳ τὸ περισσὸν προσαφέρει. vide Gloss. ad Cedr. et Nic. FAVR.
 μονάστρια 6628: monacha. B. Chrysostomus ep. 14: μονάζοντες μονάστριαι. auctor anonymus in vita S. Gregorii: tribus milibus ancillis dei, quas Graeci monastrias vocant, quindecim libras auri pro lectisterniis dedit. Ducas: παρρησιῶσάν με γὰρ αἱ μονάστριαι. vide quae dixi ad l. 13 C. de sacros. Eccles. in collectione Balsamonis. adde can. 19 Syn. Nic. 2, et Photium Nomoc. tit. 2. c. 1. ut autem monachi μονάζοντες dici, ita et monachae μονάζουσαι. Ducas c. 36: ἡγούμενοι, ἀρχιμανδρίται, μονάζουσαι. FAVR.
 μονάστρια ζωή 6122: vita solitaria. FAVR.
 μοναρχατορία 4443.
 μουσίκευμα 4797.
 μυθωργεῖν 1166.
 μυθωργημα 5105.
 μυριανδρείσθαι 2068.
 μυριανδρία 1059.
 μυριάριδος 909.
 μυριαχθέν 3667, 4727.
 μυριόκεντρος 3249.
 μυριοκέφαλος 5594.
 μυριοκύμων 3742.
 μυριομαθέστατος 5275.
 μυριόκεκρος 4023.
 μυριονικηφόρος 2145, 2550.
 μυριόνικος 3187.
 μυριόπτερος 3761.
 μυριόστολος 1229, 2906.
 μυριόχροος 134.
 μυσαρσοκρώνιμος 4318.
 μυσαρσνυμος 4382.
 μωλωπισμός 1350.
 μωρονήκιος 3984.
 ναυετόλησις 1454, 4026.
 ναυτιασμοί 6406, 6460.
 νεκταρόχυμος 97, 190.
 νεομόσχευτος 2293, 5430.
 νεοτοτρόφος 4973.
 ηπιόβουλος 6176.
 ηπιοδύναμος 6471.
 νυμφουκομείσθαι 5667.
 ξενόπτερος 5550.
 βρυζών χρυσαίον 118.
 ὀδοντοφυία 5149.
 ὀδοντόφυτος 5597.
 ὀλιβόπολις 2348.
 ὀλεθροεργάτης 3853.
 ὀλεθροφόρος 3050, 4186.
 ὀλοφαής 112.
 ὀνειδιστήριος 5126.
 ὀνειροπλαστος 861.
 ὀκωροδοτεῖν 295.
 ὀκωροπραγείν 246.
 ὀφθορρημονεῖν 6694.
 ὀρηγίας 1859, 3596.
 ὀρνεοεργάτης 2798.
 ὀροφατής 175.
 ὀρνεοκράτωρ 160.
 ὀρηγετοφιλοκαίμων 627.
 ὄστοφαγίος 6471.
 ὀσίτουλος 1491.
 ὀσθανόπολις 5493.
 ὀφθαλμορρύκτης 4461.
 ὀφιότροπος 4210, 5323.
 ὀχρόσφυρος 178, 367, 4930.
 παιδοθετεῖν 6140.
 παιδοθητωρ 6228.
 παιστρία 2028.
 παισιόχροτος 6047.
 καλιμπόρευτος 4060, 4133.
 καλίντοκος 2231.
 κανδέξιος 2087.
 κανόπτρια 4103.
 καντάναξ 2548.
 καντεργάτης 63.
 παντοδύναμος 1025.
 παντοδρέπτικια 30.
 παντέλεθος 278.

κατομήτωρ 282.

καυτοσεγής 40.

καυτοστικτος 253.

καυτοστικτων 50.

καυτοχυτος 43.

κάπας 3831, 4495, 4497.

κάπκας 3831: papa, episcopus urbis, episcopus urbis. Concilium Constantinopolit. sub Menna: τῷ ἐν ἀγίοις κάπα Ἀγαπητῷ. in synodo Carthaginensi exstat epistola concilii Africani ad papam Celestinum urbis episcopum: Graecus interpretes πρὸς Κελεστίνον τὸν κάπα. vide Glossar. ad Cedr. et Nicetam. FABR.

καπίας 4697: vide Glossarium ad Cedr. et ad Anastasii historiam Ecclesiasticam in ea dictione. FABR.

κακποκατρικός 5030.

κακποκατρὸθεν 4509.

κακπόκατρος 5915.

κακποκατρός 5575.

καράκοιτος 5634: accubitor et castos regii cubiculi. Michael Glycas p. 294: τῶν ἱππων φροντιστῆς καθίσταται, μετὰ ταῦτα παρακοιτος: qui alias παρακοιμώμενος dicitur. idem Glycas p. 299: ὁ δὲ πατρίκιος Σαμωνᾶς προσβλήθη παρακοιμώμενος. qua dignitate ornati viri principes. Cantacuzenus 1 2: πλὴν ἐνὸς μόνου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἀνδρονίου τῆ τοῦ παρακοιμώμενου τετιμημένου ἀξία. lege κατ' Ἀνδρονίου. sub cuius dispositione erant πρόκοιτοι, de quibus Nicetas p. 207 a: καὶ τοὺς προκοιτους καὶ προφύλακας. Ioannes tamen Antiochenus in chronicis nondum in lucem editis τοῦ Ἀρακιδίου πρόκοιτον vocat, quem alii κρακόςιτον, ut Philostorgius 2 3, id est praepositum sacri cubiculi, alii sacri palatii cubiculum vocant, Marcellinus Comes in Chron. nisi forte legendum sit παρακοιτον. πρόκοιτοι autem ante sacrum cubiculum et fores excubabant; et ob id κοιτανῆται dicitur. prius autem σωματοφύλακας dicit scribit Galenus περὶ τοῦ προγινώσκειν: ἀνθρωπὸν τινα χαρὶλαμπύς τοῦ κοιτανῆτου μὲν, ὡς ἅπαντες οἱ νῦν Ἕλληνας ὀνομάζουσι, σωματοφύλακος δὲ, ὡς οἱ περιέργας ἀττικίζοντες. quo-

niam autem inter eos quidam per vices septimanatim cubiculum imperatoris custodiebant, ideo ἐβδομαριοι dicitur. Leo Grammaticus: ἐποίησεν ἐβδομαρίων. Codinus in Originibus Cpolitianis: τοῖς ἐβδομαριοῖς ἢ κοιτανῆται αὐτοῦ. FABR. παρθενομήτωρ 4243.

καστοπηγιον 4332, 6450.

κατήρ 5565: imperii pater et custos, qui et βασιλεοπάτωρ dicitur. Leo Grammaticus: ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ βασιλεοπάτορος καλυόμενος, προσπαθοῦντος Μουσικῷ, πάντα ὡς λήρον ἤκουεν. Cedrenus p. 617: τὸν Ῥωμανὸν βασιλεοπάτωρα προβαλλόμενος. Michael Glycas p. 300: τὸν Ῥωμανὸν διὰ χρυσοβούλλου φύλακα ἑαυτοῦ, καὶ ἀντι πατρός ἔκεινον ἑαυτῷ καθίστησι. FABR.

κατρικανονμία 6233.

πατρίκιος 3213: patricius. Marinus in vita Procli: Μάρκελλα μήτηρ πατρικῶν κατὰ νόμον συναρμοσθεῖσα. Ducas c. 22: ὁ τοῦτον κατήρ νοσηλευθεὶς προσκαλεῖται τὸν πρῶτον τῶν μεγιστάνων αὐτῷ, ὃν καὶ βεζύρην καὶ πάσαν κατὰ τὴν αὐτῶν καλοῦσι φωνήν, ὃν οἱ Ῥωμαῖοι πατρίκιον καὶ μεσάζοντα λέγουσι. et ibidem: καὶ Ἰσραὴμ τῶν πατρικίων ἢ Βεζυρηδων. comparat igitur patricium cum eo qui a Turcis visir et bassa dicitur. hinc πρωτοπατρίκιος, qui primum locum inter patricos obtinebat. Theophanes in Iustiniano iuniore: ὁ πρωτοπατρίκιος καὶ κόμης ὄψιμιον. Malchus in Excerptis de Legationibus p. 92 c. ed. Reg. vide ad Cedr. FABR.

πατριμότης 4166: patriciatu dignitas. Priscus Rhetor in Excerptis de Legationibus p. 43 d: πρὸς δὲ τῇ ὑπατικῇ ἀξία καὶ τῆς πατριμότητος τυχῶν. Novella 38 Theophilus § 4. quib. mod. ius potest solv. vide ad Cedr. FABR. Πάτροκλον 4450: Excusatio. vide Gloss. ad Nicetam. FABR.

πατρόπακος 5915.

παχύφυλλος 530.

πεζόπτερος 3771.

πελαγόπιλος 4051.

πελαγοῦσθαι 418.

πέμπελος 6047, 6331, 6682.

- πενητοτροφειον 3484: domus alendis pauperibus destinata. idem ptochium et ptochotrophium. FABR.
 περιανλακίζειν 4034.
 περιθράκιος 4733, 6478.
 περικλεής 2342.
 περικόσμημα 3083.
 περίπικρος 3055.
 περιπλάγησις 1466.
 περιτάρχιος 3760.
 Περσάρχης 917, 2566, 3236, 3711, 6264.
 πετασμός 152, 6541.
 πετροστοίβατος 62.
 πεύσαινο 1726.
 πηδαλιονγία 5138.
 πηλογενής 419.
 ή πηλός 2239, 2363, 2764. δ 6320.
 πηλόφυτος 233, 2407.
 πικροθάνατος 3628.
 πικροθύμος 3615.
 πικροθύμως 4999.
 πικρόκαρπος 432.
 πικροκοιός 2677, 5444.
 πικρόποτος 3989.
 πικρόφρονος 3925.
 πλευροπάτωρ 282.
 πλευροστάτης 6308.
 πλευροφυής 4760.
 πνευματοκίνητος 4607.
 ποιμολόδημος 254.
 ποιηλασία 3978.
 πολεμολόγος 1237, 1406, 3239, 5988.
 πολεμοστόλιος 6038.
 πολεμάχατος 5940.
 πολυκνμία 5453, 6283.
 πολύσαλος 6145.
 πολυστέναχος 4008.
 πονηρογνώμων 6174.
 πονηροκάριος 4411.
 πονηροκόλαξ 4411.
 πορθημέστρια 4961.
 πορθηρά 4470: alii quod nati purpura exciperentur. Claudianus de nuptiis Honorii et Mariae: sic uteris crescat Mariae, sic natus in ostro. et de tertio consulatu Honorii: excipit Tyrio venerabile pignus in ostro. FABR.
 πορφυρανθής 5845, 6703.
 πορφυροβλάστητος 5382, 5458, 5919, 6056, 6324, 6341.
 πορφυρόβλαστος 5576, 5913.
 πορφυρόρηπης 5623.
 πορφυροφύτετος 5605.
 πορφυρόφυτος 3604, 5448.
 πραικόσιτος 3104: praepositus sacri cubiculi. Olympiodorus in Excerptis Photianis: μετέρχεται δὲ κατὰ τὴν Ῥάβενναν ἐπὶ τὸν πραικόσιτον Εὐσέβιον ἢ δυναστεία. Philostorgius 24: τὴν τοῦ πραικοσίτου τιμὴν ἀναβάς. Michael Glycas Annal. parte 4: οὗτος καὶ πραικόσιτόν τινα διὰ τὴν τῆς γυναικὸς Βερωνίης ἀδικίαν ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ κατέκασε. vide ad Cedr. FABR.
 πρινοκάραπος 6128.
 πρόαρχος 6169.
 προβατοθρέμων 5199, 6127.
 προβατόνονος 6150.
 προβατοσπαράκτης 5972.
 προβατοφθόρος 4242.
 προβατόφρονος 6539.
 προδότρια 6557.
 προθανατοτόσθαι 1328.
 προκαταταχίειν 5175.
 προσανειργίειν 2348.
 προσγειτονεῖν 5192.
 προσεφαπλοῦν 5152.
 προσήμαντρον 6549.
 προσκυνεῖν τινὶ 905, 4710.
 προσκυνητής 4670.
 προφοιβασμός 3934.
 προμνήτης κάλως 6731.
 πρωτιστευεῖν 2497.
 πρωτόαρχος 4494, 6592.
 πρωτοδρομία 6497.
 πρωτομήτωρ 341, 4760.
 πρωτοπαθήσασα 341.
 πρωτόπαππος 5927.
 πρωτόκοις 2622, 3199, 5193.
 πρωτοπολίτης 245, 287.
 πρωτοστράτηγος 5725.
 πρωτόφυτος 5926.
 πτεροφύτετος 264.
 πτηνόπους 171, 3559, 3771, 5461.
 πτωχογνωμοσύνη 5798.
 πυρανγήματα 3870.
 πυρανγίειν 3304, 5497.
 πυργοδομήματα 4823.
 πυργοκτίστης 469.
 πυρμάραχος 4950.
 πυρμάραχος 4355.
 πυρίτροχος 5029.
 πυρνοφαγείν 4205.
 ρέκτης 3986.
 ρήγης 2518, 2525, 2539, 3127, 3129, 4506: rex. Ducas c. 20: στελλας εις τὸν ῥήγα Ῥασίας. Cantacuzenus 2 26. vide Glossarium ad Cedr. FABR.

- διωλαβήτος 4069.
 διψήκαλις 8552, 4819.
 δοδόζροια 1164.
 δομοφαισφόρος 4701.
 δοπαρόβιος 1995, 5289.
 δοπαρογνάμων 6132.
 δοπαροφυζία 1939.
 δοπαρόφυγος 4456.
 σακροβορία 159.
 σατραπαίρηθς 2539, 4362.
 σιλαγίσματα 4432.
 σιμνόβιος 2574, 4283.
 σιμνότροπος 2574, 6837.
 σιδηροφορία 5298.
 σιαμανδρογείτων 5981.
 σιαφεντής 6707.
 σιαφεύτρια 183.
 σιαφήπιλος 6182.
 σιηκτοσυχία 585.
 σιηκτροκρατείν 2046, 2638, 2736,
 3052, 3469, 4375, 5617, 6399.
 σιηκτροκρατορία 2856, 3110, 3808,
 4049, 5023.
 σιηκτροκρατέω 5178.
 σιληρογνωμοσυνη 3534.
 σιληρόστρωτος 5843.
 σιληροστραχηλία 717.
 σιληροστραχηλιᾶν 1036.
 σκοτεινολογία 4275.
 σκοτεινόκεπος 6530.
 σκοτοδότης 4459.
 σκνθάρηθς 5889.
 σκνθόγλωσσος 6698.
 σκνθογνάμων 3948.
 σκνθοτρόφος 3754.
 σκνμνοτρόφος 5861.
 σοβαροκρῶσωπος 1048, 3409, 3781.
 σοβαρόφρων 1340, 3679.
 σκαράκτρια 3552.
 σπινθηρακισμα 4336.
 σπλαγνοτύπος 4775.
 στεφανοκτυκία 3024, 3324.
 στεφροβραχίων 5242.
 στεφρόπυργος 1442, 2482, 3694, 4143.
 στεφρότειχος 3170.
 στεφοκόσμητος 5620.
 στηλογράφημα 4789.
 στολλετρια 6094.
 στρατοπεδιάρηθς 4412: Scyllites:
 στρατοπεδιάρηθω γάρ ὄντι αὐτῶ
 νόσον ἐνοπήσαι νεφριτικὴν φα-
 σίν. Michael Glycas Annal. par-
 te 4: Πέτρον τινὰ εὐνοῦχον στρα-
 τοπεδιάρηθην. vide Glossarium ad
 Cedrenum, et Anastasii hist. Ec-
 clesiaest., Codin. c. 2 de Offic. Au-
 lae CP. FABR.
- στρουθιοφόντης 6569.
 στρουθομήτωρ 6474.
 συμπαλιεθς 5084, 5266.
 σύμποντοῦσθαι 411.
 σὺν αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς 1933 et
 2621. σὺν αὐτῶ καὶ μετ' αὐτοῦ
 4892. σὺν αὐτοῖς καὶ μετ' αὐ-
 τῶν 8920. μετ' αὐτοῦ καὶ σὺν
 αὐτῶ 4132.
 συνδολοκλουεῖν 5519.
 συνρομζυγεῖν 2446.
 συντρικρετής 4169.
 συνωπινεῦειν 3841.
 συμμάδες γάλακτος 4032, νέκταρος
 3828 et 4919, χαρίτων 2352.
 σφυροκτυκεῖν 4925.
 σχοιγίσματα 230, 2160, 5879.
 σχοινοσεργός 6708.
 σωματομεία 5852.
 σωματόστρωτος 2158, 3181.
 ταγματάρχηθς 571, 1048, 2257, 4074,
 4220: cohortium praefectus. Das-
 cas c. 16: παρετάξατο πάντας
 τοὺς ταγματάρχας καὶ χιλιάρ-
 χους. FABR.
 ταντάνης 1367.
 ταυρολέτωρ 252.
 ταυροπόλετος 348.
 ταυτόσαιοι 6123.
 ταυτογενής 5947, 6603.
 ταυτογνωμοσιν 2232.
 ταυτέζηλος 3235.
 ταυτόθυμος 2234.
 ταυτόμετρος 3884.
 ταυτοπάτωρ 6396.
 ταυτοστεγής 433.
 ταυτόστεγος 6553.
 ταυτοσεργος 4961.
 τειχοκρουστέιν 6118.
 τειχοσειστής 4819.
 τειχοσειστρια 3553.
 τελειοπάγων 3860.
 τελεταρχειν 5085.
 τεлмаτῶβιος 4326.
 τεлмаτῶσῶν 1587.
 τετραγαμία 5403.
 τετροκάρδαλις 3632, 4445, 5862.
 τινάπτρια 3553.
 τολμηροκάρδιος 1049, 1354, 1824,
 4220, 5749.
 τοςάριθμος 3533.
 τοςανταθρία 3545.
 τραχύβιος 6416.
 τριβάββαρος 3539, 3948, 4527, 6584,
 6604, 6697.
 τριπέμπελος 3837, 4011, 4524.
 τρισαλιτήριος 2387, 3017.

τρισαριστηγάτης 8192.
 τρισαριστής 1812, 5670, 6727.
 τρισίρατος 2182.
 τρισυγνής 4976.
 τριτάλινα 4438.
 τροπαιούχημα 6729.
 τροπαιουχία 3503.
 τροπαιοφορεῖν 6275.
 τρυφερόβιος 5087.
 τρυφεροκάριος 5304, 6077.
 τρυφερόπελος 5934.
 τρυφεροπρόσωπος 3879.
 τρυφητίας 6693.
 τυρεντής κακῶν 5156.
 ὑβριοπαθεῖν 765, 827.
 ὑγκοκλέυθος 421, 2907, 3649, 3780.
 ὑγρόπορος 4057.
 ὑρόχερος 3933, 5659.
 ὑροχέμων 150.
 ὑδατόλουτος 417.
 ὑδατομήτωρ 212.
 ὑδατοπόνκιος 406.
 ὑδατόρροια 476.
 ὑδατόστρωτος 1060.
 ὑδατοφόρος 409.
 ὑπαγαλλίδιος 1445.
 ὑπαγάλιος 3071.
 ὑπαγαλιστός 1445.
 ὑπαγγίχισθαι 1307.
 ὑπερδιψῶν 6122.
 ὑπέροφρος 3679, 6517.
 ὑποβοθρεύειν 4563, 5838.
 φαιδροπρόσωπος 816.
 φαιδρωπός 2414.
 φαλαγγάρης 3139, 3589, 3729.
 φαλαγγαρχία 2157.
 φαετροφορία 2228, 3241.
 φαμακτρια 3770.
 φανλότροπος 2612, 6124.
 φεταμιστής 2105.
 φεραύγεια 3274.
 φεραυγίη 3274.
 φιλευσεβείν 2874.
 φιλευσεβής 3021.
 φιλοκιδναρίστρια 6046.
 φιλοπερηφάνως 1654.
 φλήναφος 3210, 8591, 3611.
 φοίβασμα 3521.
 φοινικοπάρος 816.
 φύλλεις 3094: vide Glossarium ad Cedrenum. adde Euseb. hist. Ecclésiast. 10 6. FABR.
 φονόβατος 1443.
 φονοιργός 372, 4729.
 φονολουεῖν 6565.
 φουσταγής 2063, 6574.
 φρονόφυρος 6574.

φρονοκλήξια 684.
 φρονηστρία 4970, 6483.
 φρουατίας 3409, 3708, 6461, 5946.
 φύλαρχος 4505: dux Saracenoꝝ.
 sic interpretatur Iulianus Nov. 95.
 Theodoretus religioꝝ historie c. 26: εισελθὼν γὰρ τις, Σαρακη-
 νῶν δὲ καὶ οὗτος φύλαρχος ἦν.
 Procopius Περσ. α': οὗτος Σαρα-
 κηνῶν τῶν Ῥωμαίοις ἐνεπόνθων
 ἡγούμενος, οἱ φύλαρχοι ἐκικα-
 λοῦνται. Malchus Rhetor in Ex-
 cerptis de Legationibus: ἐκεθύ-
 μει Ῥωμαίοις ὑπόσκονθος γενέ-
 σθαι, καὶ φύλαρχος τῶν ὑπὸ
 Πιτραίαν ὑπὸ Ῥωμαίοις ὄντων
 Σαρακηνῶν. Marcellinus Comes
 in Chronico: quindecim milia Sa-
 racenoꝝ ab Alamundaro cum
 Chabo et Hesido phylarchis limites
 Euphratensis ingressa sunt. vide
 Nicephorum Callistum tom. 2 p.
 207 et 564. FABR.
 φύρσις 5549.
 φυτοτρόφος 5713.
 φωταυγίη 135.
 φωταβόλημα 36.
 φωταβούτης 4955.
 φωτοτρόφος 3887.
 χαλαζώματα 259.
 χαλινοστρωφίη 5168.
 χαμαιοστρωσία 6492.
 χαριτόβλαστος 4773.
 χαριτοβλήφαρος 3846, 5901, 6073.
 χαριτοκόσμητος 2623.
 χαριτοπρόσωπος 522.
 χαριτόστεπτος 2711.
 χαριτοπόρευτος 2850.
 χειροδέσμητος 2870.
 χειρογενής 400.
 χειροπορεῖν 4053.
 χειροπόρος 4480.
 χειροῦγρος 394, 4119.
 χέρσυχος 410.
 χέρσυχρος 4643.
 χιλιασθία 660, 1269, 3226, 3530.
 χιλιάσιος 5808.
 χοιρόβιος 625, 5080, 6126.
 χοιρόσους 6141.
 χρηματοθήκη 6414.
 χρησιμοδέτημα 3612.
 χρηστοτροπία 2193, 2850.
 χρηστότροπος 2569.
 χρυσουργία 2581.
 χρυσάνθηξ 5055.
 χρυσάργυρον 3085: vide Glossarium
 ad Cedrenum. FABR.

ζηρσεοδίης 6258.
ζηρσεοσίτιλος 6701.
ζηρσειοκρότητος 4794.
ζηρσειοφρονος 5256.
ζηρσοδίφρος 5056.
ζηρσοκόσμητος 4330.
ζηρσοπέρινε 260, 6597.
ζηρσοσάπιγγε 4972.
ζηρσοσκεύαστος 5072.
ζηρσοσπάταλος 5626.
ζηρσοσφής 2208.
ζηδαιούσν 6709.

ζημάτινος 233, 5782, 6278.
ζηματόπλαστος 281.
ζηματοφάγος 6655.
ζηωράρηης 602, 926, 2599, 4367.
ζηωραρχία 5029.
ζηωροβιτηθεις 2537.
ζηυδοσύνθετος 1192.
ζηυζοία 4813.
ζηυζώτρια 145, 4804.
ζημούθμος 3641
ζημούπκος 5301.

INDEX HISTORICUS.

Abeli nativitas, ortus et studia 346.
 Abimelechus rex Aegyptiorum 524.
 Abrami exilium 517. in Aegyptum
 migratio 518.
 Achilles cur exacerbatus 1280. de-
 fensor Palamedis 1282. iniuste ab
 Ulysse delatus 1312. insulas prope
 Troiam depraedatur 1249. Patro-
 cli caedem ultus 1343. Achilles
 comes 1306. impetus qua in re
 retusus 1279. interitus 1396. post-
 rema oratio 1409.
 Actaeon a canibus dilaceratus 5049.
 Adamus somno consopitus 277. Ada-
 mi et Evae nuditas conspicua facta
 327. ab Adami formatione usque
 ad diluvium quantum fluxerit tem-
 poris 438.
 adulterii exemplum 1687. occasio-
 nes 1152.
 Aegyptus a quo habitabilis facta 444.
 imperii principium quando habere
 coeperit 939. varie affligitur
 1024. Aegypti regnum quando finem
 habuerit 961. Aegypti rex
 939. Aegypti reges Ptolemaei vo-
 cati 946. ex Aegypto agressi Is-
 raelitae quadraginta annos in so-
 litudine vixerunt 1071.
 Aegyptiorum imperium quamdiu du-
 raverit 542. primus rex 514. Ae-
 gyptiorum submersio 1048. su-
 peratitones 497. Aegyptiis pecu-
 liare idolum 500.
 Aegiathus occisus 1470.
 Aeneae in Italiam adventus 1476.

navigationes 1495. obitus 1561.
 oraculum datum 1496.
 Aelius Adrianus imperator 2175.
 Adriani comitas et munificentia
 2178. mors 2190.
 Agamemnon imperator 1239. eius
 mors 1467.
 Agareni Africani invadunt 3895. Car-
 thaginem urbem ceperunt 3908.
 agriculturae origo 347.
 Aiax ex Salamine 1231. Aiakis in
 Achillem mortuum pietas 1411.
 Alaricus Gothorum rex 2478.
 Alba condita 1539.
 Alexander s. Paris Priami filius na-
 scitur 1130. cur Spartam fugerit
 1149. a Proteo ex Aegypto fu-
 gatur 1205.
 Alexander II et Constantius VII
 imperatores 5410.
 Alexandri Magni imperium 919. suc-
 cessores 933.
 Amantius imperandi cupidus spe sua
 excidit 3104.
 Amazones Troianorum sociae 1855.
 Amulius et Numitor reges 1565, 1567.
 Amulii caedes 1616.
 Anastasius imp. 3049. Eutychianus
 3017. eius somnium 3039. prae-
 clarum facinus 3075. mors 3051.
 manus et pedes suos in sepulcro
 devoravit 3067.
 Ancyle Graecis quid 1641.
 Andronicus 6533.
 angelus domini caedit exercitum Sen-
 acheribi 659.

- animalia ut similia sibi edant 2233.
 animalium ortus 150.
 Antiochia a Saracenis capta 5666.
 Antaei fastus 6298.
 Anthemius 2528.
 Antoninus Caracalla imperator 2275.
 Antoninus Pius cur et quomodo imperator factus sit 2196. quamdiu imperaverit 2240. ut pecunias ad belli vires instaurandas confiarit 2202.
 M. Antonini imperatoris collega 2222. supellex vendita 2207.
 Apis idolum Aegyptiorum 508.
 apium a Troianis comestum 1509.
 Apollinis de imperio Romano responsum ambiguum 1738.
 Apsimaros Iustiniano insidiatur 3936. Byzantium occupat 3921. Apsimari varia nomina 3922. mors 3975.
 in aqua litteras exarare 4503.
 aquarum segregatio 52. foecunditas 149.
 aquilae augurium 1855.
 Arabes 3896. Asiam vastant 5953. Cretam capiunt 5652.
 arbor cognitionis boni et mali interdicta 291.
 Arbaces dux Sardanapalam interficit 606.
 arca Noe 6845. eius forma 425.
 Arcadius Honorio fratri in imperio Occidentis succedit 2473.
 Ardaburius 2813.
 Ariadae Zenonis uxor 2968.
 Artabasdus imperator designatus 4852. capitur et excaecatur 4370. Artabasdi defectio 4170.
 Artaxerxes Longimanus Xerxi in imperio successit 916.
 Artembares 761.
 Artemius Anastasius imperator designatur 4110. in exilium ablegatur 4160. Artemii fuga 4188.
 Ascanius Albae rex 1562.
 Asia Sesosti regi tributaria 577.
 Aspar 2818. Arii furori deditus 2860.
 Assurus Semi filius 448.
 Assyria unde dicta 448.
 Assyrii libertatem recuperant 581. Assyriorum de matrum liberorumque nuptiis lex 556. imperium quamdiu duraverit 587. regio Unnis data 574.
 astris nomina quis imposuerit 374.
 astrologus quidam ut supplicium evaserit 2123. astrologi cuiusdam de Augusto imperatore praedictio 1846. alia praedictio 2999. astrologi ab Augusto urbe eieci 1910. astrologorum, cum iuberentur Italia excedere, ad Caesarem Vitellium responsio 2047.*
 Astyagis Mederum regis de filia somnium 728. cum Magis de Cyro deliberat 778. filium Harpago condendum proponit 787. a Cyro nepote suo captus 804.
 Athenais Leontii filia 2600. postmodum Eudocia dicta imperatori Theodosio iungitur 2633.
 Athenienses 1224.
 Athenodorus Alexandrinus praeceptor Augusti Caesaris 1872. quomodo Augustum ab adulteriis revocavit 1881. ut iracundiam Caesaris compescuerit 1904.
 Avares populi 3746.
 augurium 6546.
 Augustus Caesar a Maecenate monitus 1863. in libidinem prorsus 1875. capitis semel damnatus absoluit 1870. quam subditis fuerit carus 1912. eius erga sapientes et doctos humanitas 1911. Augusti matris somnium 1838. nomen unde 1835. Augusti patris somnium 1841. Augusti imperium quamdiu duraverit 1926.
 avicula plorantium vocem imitatur 5341.
 avium ortus 151. species 159.
 aurum nativum 224. quibus in locis reperitur 223.
 auri criminatio 3952. execratio 3550. vis 4150. vis maxima 2916.
 Babel quid significet 468.
 Babylon unde nomen habeat 467.
 Bactriani 3683.
 balneum Zeurippi quis condiderit 2265.
 Baltasarus cur imperio exciderit 692. Merodacho in Chaldaeorum imperio succedit 690. Baltasaro tribus literis vaticinium in pariete scriptum 704.
 barbari cuiusdam humanitas 6600. barbari virtutem etiam possent colere 2569.
 Barda Phocas 5630.
 Bardas Caesar 5094.
 Bardae Duri seditio 5945. incestus : 5112. interitus 5159.

- Bardanio imperium oblatum 4579.**
 de Bardanio vaticinium 4590.
Basilius a Bulgari capitur 5207.
Basilius imperio labascenti succurrit 5291.
Basilius Macedo imperator 5172.
 eius ortus 5190. liberalitas 5812.
 Theodora de eo praesagium 5184.
Basilius princeps victoriosissimus 5648.
Basilius II Romani F. cum fratre rum potitur 5912. eius res gestae 5920. mors 6024.
Basilius 2910. auro corrumpitur 2928. imperium invadit 2979.
Belisarius imperium Iustiniano conservat 3215. Belisarii res gestae 3186. lamentabilis castus 3230.
Bellerophon 6616.
 bellum Troianum 1108.
 Bethlehemaie miseriae 4007.
Belus Assyriorum rex 536.
 bibliotheca Alexandrina 950.
 bibliotheca libris tricenis et tribus librorum milibus constans cum decem monachis cremata 4297.
Becchoris Aegyptiorum rex 4356.
Betonias Nicaeam occupat 6671. socors 6685.
Bruti amentiam simulantis calliditas 1714. eius donarium 1729. terram exosculatur 1744. Brutus atque Collatinus primi Consules 1752.
Bucephalus 1786.
Bulgari a Basilio II victi 5973.
Byzantium a Chosroe obsidetur 3687.
 Byzantii miraculum 2266. miser status 3748.
Byzantium oppidum restauratum 2348. Byzantii diocratum impositum 4569.
Cabades Persarum rex 2956.
Caesar primus apud Romanos monarcha 967. solus rerum dominus 1759. dictator 1766. quibus caesus 1829. Caesar lingua Penica ut sonet 1818. Caesaris pueri somnium. eiusdem equus 1781. cum Iulia Neronis uxore coniugium 1789. nomen unde 1801. insigne facinus 1814. mortem quae pertenderint 1825.
Caesar Augustus Octavianus imperator 1832.
Cainus homicida princeps 361. auctor maledictum et atrocissimum 369.
C. Caligula imperator quando factus 993. incestum committit 1996. eius crudelitas et foedi mores, luxus, obitus 2002 sqq.
Callinicus patriarcha caecatur 3982.
Calpurniae somnium de caede Caesaris 1825.
Cambyzes Cyri filius imperat 851.
 Cambysis somnium 861.
Candaulis genus, stultum facinus, uxor, quibus imperarit, sua stultitia perit 813 sqq.
Capitolii nomen unde 1675.
Cappadocia regno felicissima 3664.
 captivorum 12 milia morti adduntur 3546.
 carnibus volucrum pluit 1066.
Carulus Francorum princeps 4504.
 Romae imperator designatur 4515.
Celtae a quo subingati 2148.
Chaganus Scytharum rex 3524. eius immane factum 3546. perfidia 3946.
Chalanes turris 458. 5602.
Chalcedonensium caecorum civitas ut exstrui coeperit et perfici desierit 2338.
Chaldaeorum fames 516. eorum regni principium 644.
Chananaeorum fames 971. radicibus evulsi 1086.
Chersonitarum calamitas 4005.
Cherson populosa 4018.
Chosroes Persarum rex Asiam depraedatur 3670.
Chrysaphius eunuclus infestus Pulcheriae 2758. eius exitium et mors 2762. 2775.
chrysiargyri abolitio 3085.
Chrysopolis situs 5491.
Christi nativitas 1980. natura 1981. quando in crucem actus 1982.
 eius interfectores accusati et morte multati 1989.
 in Christianos imperatorum aevitia et crudelitas 2289.
Chusarsathemi Syri satrapae in Israeliticis crudelitas 4392.
Claudius imperator quando factus 2010. quamdiu praefuerit imperio 2015. eius mors, obitus et natura ibd.
Cleopatra ab Augusto capta 960. regnum amisit 961.
Clytaemnestra perempta 1471.

- collis Tarpeii nomen 1681.
 Commenorum principum successio 6728.
 Commodus imperator quamdiu regnaverit 2241. eius exitus vita et mores 2249.
 coniugum par dissimile 4754.
 concupiscentiae poena 532.
 Constans II imp. 8815. fratriocida. imperium in Italiam transferre conatur 8837.
 Constantis haeresis 8818.
 Constantinus Andronici F. Ducas imperium affectat 5455.
 Constantinus Duellator 6231.
 Constantinus imperium recuperat 5628. imperio deicitur 5581.
 Constantinus magnus imperator, prius relegatus, revocatur 2320.
 Constantinus III Heraclii F. imperator sine facto memorabili moritur 8801.
 Constantinus VII coniugi suae capillos radit 4419.
 Constantinus VIII, Romani II F., cum fratre imperium administrat 5912.
 Constantinus X Ducas imperator 6413.
 Constantinopolis exstructio 2341. laudes 2349. Constantinopolis urbs cum globo coelesti comparata 8273. consulum administratio quamdiu duraverit 1757.
 Copronymus secundo imperator 4374.
 Creta 1232.
 Creusa 1563.
 crocodilus trochilum, proverb. 5583.
 Croesi genus et origo 839.
 cruciatus mirum quoddam genus 4889.
 Cyrus Harpago trucidandus traditur 747. ubi et later quos educatus 749. eius pueri regnum 758. avo capto regnum ad Persas transfert 805. a Daniele monitus 840. Hebraeis libertatem restituit 848.
 Damalis quid 1484.
 Damatriani montes 4073.
 Danielus vates cum tribus pueris in captivitate ductus 679. Baltasaro vaticinium explicat 706.
 Darius Hystaspis F. ex septemviris unus 886.
 David vatum maximus 650. post Saulum imperat 1101. cur Troianis opem negavit 1360. deastrorum cultus 1095.
 Deidamia Achilli nupta 1414.
 Deiphobi et Paridis fraudes 1890.
 diabolus primos nostros parentes ut deceperit 301.
 diceratum quid 4569.
 dictatoris potestas 1765.
 Didius Iulianus imperator quomodo ad imperium pervenerit 2255.
 diluvium a Deo immissum 401.
 Diocletianus et Maximianus imperatores vitae genus mutant 2281.
 Diogenis Romani seditiones 6465. a suis proditur 6584.
 Diomedis Cpoli aedes 5227.
 Domitianus quando factus imperator 2089. mors illi praedicta 2099. eius natura et ingenium 2095. in astrologum quendam crudelitas 2105. somnium, obitus, quamdiu imperaverit 2031.
 Domitiani et Titi fratrum comparatio 2132.
 Ducae obitus 6453.
 Eber 464.
 ecclesiae Christi persecutio 4330.
 Edekel fl. 220.
 Edenis venustus 218.
 Edessa 5885.
 equus Troianus 1421. in urbem traducitur 1434. equi binnita de imperio disceptata contentio 890. equorum certamen 2269.
 Eridis pomum 2669.
 Eva formata 282. a Satana vieta 319. quam sustineat peccati poenam 340.
 Eudocia cum Ducae filis imperatrix 6456.
 Eudocia Theodosii coniux 2585. eius periurium et mors 2701.
 Eudoxia Arcadii coniux 2489. statratur 2516.
 Eugenius tyrannus 2461. eius mors 2466.
 Evitata terra 222.
 Euphrates fl. 321. 5885.
 Fabula de aegreto quodam 1948.
 fames sub Nicophoro 5798.
 Faustali pastoris cenix Lupa appellata 1501.
 feminae castratae 837.
 festum donariorum 1877.
 fluminum quattuor in paradiso origo 214.
 fibri animalis natura 4648. testes quem habeant usum 4644.
 filii parentem regno deliciunt 6619.

- firmamentum quid et quando creatum 103.
 fratricidium 361.
 fratrum dissimilitudo 6033.
 Galba imperator 2044.
 Galerius et Constans Caesares 2309.
 Gallus Caesar 2373.
 Ganges fl. qua fluat 221.
 Gelimer Vandilorum rex crudelissimus 3127. capitur 3185.
 Geon fl. 219.
 Germanus patriarcha 4236.
 Geryonis boves 1482.
 Gesem Arabiae regio Iacobo datur 984.
 Geta 2275.
 Gizerichus Africanorum Vandilorum rex 2817. cum Marciano captivo foedus init 2838. Libyae rex auro hostem Romanum oppugnat 2519. Romam capit 2520.
 Glycerius 2530.
 Gotthi Romam invadunt 2475. amittunt 3200.
 Gratianus veteri Romae praeficitur 2422. eius scitum responsum 2448. mors miserabilis 2454.
 Graeci bellum movent Troianis 1221. cur retardati 1260. a peste servati 1292. metu periculi 1370. discessum simulantes 1423. Graecorum iniuriandum 1216. ad Troiam expugnandam consilium 1254. caedes 1335. a Troianis illata clades 1371.
 Gyges Candaulis regis minister ad regnum pervenit necato suo domino 833. feminas castrabat 837.
 Harmatius 2981.
 Harmatii proditoris poena 2993.
 Harpago Cyrus necandus traditur 748. Harpago de filio sibi ab Astyage/proposito comedit 791.
 Hebraei sub Pharaone rege affliguntur 1003. cur aliis nationibus in servitute traditi 1095. petunt imaginum abolitionem 4229.
 Hectori unde nata sit audacia 1333. occidit Patroclum 1344. occiditur 1348.
 Hecubae Cissei F. somnium 1222.
 Helena et Paris in Aegyptum veniunt 1176. Helena Menelao restituta 1463.
 Helena Romani F. 5640.
 Heraclius Africae dux 3644.
 Heraclius imperator 3663. mono-
- theleta 3674. Heraclii praecelsum consilium, et res feliciter gestae 3689. cum Choaroe confictus 3724.
 Heraclonas et Martina mater imperant 3809. Heraclii ex prima coniuge filius 3672. eius poena 3813.
 herbae quando creatae et cur 66. earum usus *ibid.*
 Hercules boves Geryonis abducens 1482. Hercules et Iolaus amicorum par 5609. Hercules hydrae capita praescidit 3348. Herculis in Aegypto fanum 1178.
 hiemis saevitia 4309.
 Hierosolyma per Nabuchodonosorum spoliata 699. solo aequata 850. Hierosolymae nomen mutatum 2188. excidium 2057.
 Hinderichus Vandilorum rex 3129.
 Homerus non servavit historiae legem in bello Troiano conscribendo 1114. in exuvio draconis descriptus 4302.
 homo creatus 232. cur Adam dictus 243.
 Honorius imperator 2467.
 horologium Leonis Philosophi 5277.
 Hunni Sesostri socii 566.
 Hypatius rex salustatus 3213.
 hypati Graecis qui 1693.
 Iacobus in Aegyptum migrat 978. vocatur Israelus 974. duodecim liberum pater 988. moritur 987. eius familia 980.
 Iberi populi 5967.
 Ida 1125.
 idololatriae origo et poena 383. iactia 483.
 Idomenus Cretensis 1232.
 Iechonias rex 1103.
 Iesus Navae F. Chananaeos extirpavit 1079. post Moesem Hebraeis praeficitur 1080. es mortuo iudices rerum potiti sunt 1189.
 Ignatius patriarcha Bardam castigat 5114. solio deicitur 5139. eius martyria 5146. mors 5309.
 Iliia virgo Vestalis 1570.
 imagines abolentur a Leone Iudaeorum factore 4243.
 imperator primus Christianus 2329.
 incestus exemplum 5112.
 Indi Troianis auxiliatores 1369.
 infantes a lupa alti 1589.
 inimicitia domestica 6554.
 insolentia nautica 4125.

- invidia** 3381. 5687. quantum malum 6511. invidia virtutem comitari solet 2645. invidiae causa 301. effectus 1279. execratio 3248.
Ioannes Zimicha 5692. imperium sibi vindicat 5871.
Iosephus Pharaonis in Aegypto regis praefectus 975. Racheli filius 975. eius mors 989.
Iovianus imperator designatus 2415.
Irene commendatur 4401. crudelitas in filium 4452. profusio 4529. mulier ambitiosa 4431. delicitur imperio 4540. Irenes et Constantini VI imperium 4399.
de Isaacio Comneno 6359.
Isauria 2939.
Isdigerdes Persarum rex 2560.
Ismaelitae, qui et Saraceni, Antiocheam capiunt 5668.
Isocaius sapiente responso se ab iniuria vindicat 2866.
Israelitarum ex Aegypto egredientium numerus 1059.
Ister fl. sanguine occisorum ruber 3527.
Italia unde dicta 1492.
Ithaca insula 1226.
Iudaea a Vespasiano debellata 2054.
Iudaeorum vaticinium 4210.
Iudaicum excidium 2187.
iudices quamdiu Hebraeis praefuerint 1090.
Iulianus Caesar imperator factus 2379.
Iuliani apostatae pater 2317. defectio 2385.
L. Iunius Brutus 1698.
Iustinianus magnus imp. 3121. Rom. imp. 3189.
Iustinianus II imp. nares et imperium sua dementia amisit 3891. a chagano profugit 3960. Byzantium recuperat 3968. Iustiniani haeresis 3262. immanis conatus 4026. caedes 4081.
Iustinus I imperator 3102.
Iustinus II imperator vir bonus 3297.
Lacapenus 5472.
Laomedon 1118.
Laurentum 1503.
Leo I imperator 2856.
Leo II imperator 2942.
Leo III imperator 4189.
Leo IV imperator factus 4396. idem imperium affectat 4635. idem unde oriundus 4657.
Const. Manasses.
Leo V philosophus imperator 5358.
leo ex unguibus agnitus 4299.
Leo papa primus 4494. restitutus 4514.
Leo Phocas oculis spoliatur 5554. simulacrorum et monachorum hostis 4335.
Leontius philosophus Atheniensis 2594.
Levi tribus cur sortis fuerit expertus 1084.
libri Sibyllini 1658.
linguarum confusio 462.
Lucius Antonini imperatoris collega ut exercitum maiorem fuderit arte 2222.
Lucretia violata 1687.
lunae sidus 111. lunae usus 121.
lupa infantes alens 1588.
lux quando condita 30.
Maecenas 1863.
magnes ferrum attrahit 3152.
Magorum de Cyro error 779.
Maior seu Maioranus 2529.
mancipiorum apud Romanos nomen 1648.
Mandana Astyagis F. Cambysae iungitur 740. Cyrum parit 746.
Maniaces affectat imperium 6285.
Manichaei haeretici 3115.
manna 1067.
Manuelus Comnenus 2551.
Marcianus imp. 2774. ab hoste captus 2822.
Marcus Ancus cur cognominatus 1640. e medio sublatus a Tarquinio 1708. mare quando creatum 54. quid appellatum 61. maris rubri divisio 1046.
Maria Magdalena Romam profecta 1986.
Martis sidus 117.
Martinus papa in exilium relegatus 3830.
Martina Heraclii coniux 3670. cum Heraclona imperat 3808.
martyres septem dormientes 2738.
Mauricii avaritia 3524. poenitentia 3571. somnium 3583. mors 3610.
Maximianus Herculeus 2283.
Maximus vir consularis 2497. Maximii uxor stuprata 2511.
Medorum monarchia 719.
medimnus frumenti aureo venditus 5802.
Memnon 1368.
Menelaus Alexandrum hospitio excipit 1150. in Paridem bellum movet 1214. in patriam redit 1464.

- mensae cum cibus abstintae 1511.
 Mercurii sidus 120.
 Merodachus post Nabuchodonosorum
 Chaldaeis imperat 690.
 Mesrem Hebraica vox quid significet
 442.
 Methidius a Theophilo imp. cruciatus
 4890. qua occasione ab exilio re-
 vocatus 4948. patriarcha Theo-
 phanem castigat 5015.
 Michaelus I Rangabes imperator 4616.
 Michaelus II Balbus imp. 4706.
 Michaelus III cognomento Temulen-
 tus, imperator 4963.
 Michaelus IV Paphlago imp. 6072.
 Michaelus V imp. caecatur 6148.
 convicia proscinditur 6198.
 Michaelus VI militaris imper. impe-
 rium amittit 6374.
 Michaelus VII in monasterium intru-
 ditur 6677.
 Midas ferarum ad Tigridem persecu-
 tor 6304.
 Mizizius Siculus tyrannidem invadit
 3845.
 Mnestheus Atheniensis 1230.
 monachi duodecim literarum professo-
 res 4273.
 monarchia Romana 1776.
 monasteriorum eversio 4341.
 Moses ad liberandum populum mitti-
 tur 1018. dux populi Israelitici
 1061. aquam excussit e saxo 1066.
 moritur 1075.
 Nabuchodonosor Hierosolymam et
 templum exussit 1105. Iudaeam
 bis evertit 675. in porcum muta-
 tus 685. omnes regii sanguinis ca-
 ptivos Babylonem transfert 676.
 post Senacheribum imperat 664. se-
 dem facit 684.
 Narses a Phoca exustus 3621.
 Nebrodus ubi habitavit 443.
 Neoptolemus 1414.
 Nepos rex spoliatur 2956.
 Nepotianus 2531.
 Nero quando factus imperator 2018.
 Neronis amores foedi 2027. crude-
 litas 2022. imitator Michaelus 5032.
 Nerva imp. quando factus 2133.
 quamdiu praefuerit imperio 2143.
 eius de non castrandis hominibus
 interdictum 2136. ingenium et mo-
 res 2134. mors 2142.
 Nestor Pylus 1230.
 Nestoriani 3117.
 Nicaea capitur 4152.
 Nicephorus logotheta imperator 4539.
 Nicephorus II Phocas imperator re-
 nuntiatur 5743. insidiis circum-
 ventus uxoris occiditur 5853.
 Nicephorus III Botoniates imperator
 6676.
 Nicetas Michaeli F. castratur 4677.
 Nicolaus patriarcha 5387.
 Nilus argentifluus 6258. Nilus termini
 225.
 Nineves conditor 549.
 Ninvas 552.
 Noah 399.
 Numas 1689.
 Numitor 1567.
 Olybrius 2528.
 oraculum Tarquiniis datum 1738. ora-
 cula Sibyllae 1658.
 Orestes 1469. 2531.
 Orestias 5194.
 organorum musicorum quae flata in-
 sonant origo et auctor 4794.
 Otho imperator 2044.
 Ozias Hebraeorum rex 646.
 Pactolus aurifer 6258.
 Palamedes Graecis acceptus et gra-
 tus 1296. lapidibus obrutus 1325.
 Palatii oppidi nomen unde 1621.
 Palaestina per sortem Hebraeis distri-
 buta 1061.
 Pantarbes lapis 6303.
 pappias 4697.
 Paradisus a deo consitus 82.
 Paris v. Alexander.
 Parius ager 1138.
 Parthi regnum Persicum occupant
 2031. a quo repressi 2149. eor-
 um excursions et depopulationes
 2150.
 pastoriariae origo 347.
 Patrocli caedes 1343.
 Paulinus a Theodosio interfectus 2696.
 Perithous et Theseus amici 5609.
 Persarum in regibus constituendis
 consuetudo 889. eorum imperium
 quot annis duravit 922. eorundem
 adversus Iulianum apostatam exp-
 editio 2406.
 Pertinax imperator 2252.
 pestis Graecorum a Palamede prae-
 cognita 1289.
 Pelei et Thetidis nuptiae 2671.
 Petronas 4844.
 Phaethon alter 5027.
 Pharao dei mandatum contemnit 1024.
 Hebraeorum infantes occidi iubet
 1003. mari submersus est 1051.

- Pharsonum nomen Aegyptiorum principibus gloriosum 992.
 Philippicus Bardanes 4028. imperator eligitur 4048. excaecatur 4104.
 Phison fl. 219.
 Phocas seditionem inter milites concitat 3595. imperator declaratur 3613. contra eum conspiratio 3654.
 Phorad fl. 219.
 Photius patriarcha 5189. officio patriarchico deturbatur 5160. cur restitutus in patriarchatum 5311. pinna cancrum, proverbium 5533.
 Placidia Honorii soror 2479.
 Placidia Theodosii coniux 2469.
 platanus aurea conflata a Michaelae imp. 5258.
 Polyxena 1383.
 Porphyrogeniti qui dicuntur 4470.
 portentum 2798.
 prester 5759.
 Priamus Troianae gentis princeps 1119. Priami simulatio 1389.
 prodigia 1542. 1675. 2340. 2737. 2827. 4486.
 Proteus rex Aegypti 1187. proverbium 1799. 6333. 6350. 6410.
 Ptolemaeus Lagi F. Palaestinam populatus est 937.
 Ptolemaeus Philadelphus Aegyptiorum princeps 948.
 Pulcheria Theodosii junioris uxor 2574. eius astute factum 2716. imperatrix 2766.
 purpura 2551.
 Pyrrhus Achillis filius 1413.
 Ravenna urbs 2482.
 regibus romanis abrogata potestas 1690.
 Rhodus insula 1226.
 Roboamus Solomonis F. 6178.
 Roma condita 1620. Romae nomen inditum 1634. caput multarum gentium 1679. urbium princeps 3199. sub regibus quamdiu vixerit 1685. primum et ultimum regem Romulum habuit 2534. in potestatem regum barbarorum redacta 2520. quo pacto a Copli fuerit avulsa 4515. Roma nova 2349.
 Romanus Lacapenus imperator 5560. filios et nepotes imperatores creat 5589.
 Romanus III Argyropulus imperator 6053.
 Romanus IV Diogenes a Saracenis capitur 6636. a suis excluditur 6614.
 Romanorum rex primus 1638. imperatores Caesares appellati 996.
 Romulus et Remus a pastoribus servati 1596.
 Romulus 2534.
 rosarum genera 75.
 sacrificiorum origo 950. sacrificium suis 1515.
 Salamis insula 1231.
 Samuelus vates 1090.
 S. Georgius 6276.
 Santabareus 5327.
 Sara uxor Abrami 522.
 Sardanapalus Assyriorum rex 546. 587.
 Saturnus a Iove regno spoliatus 5621. Saturnus quis nominatus 538. Saturni migratio in Africam 550. Saturni sidus 116.
 Saulus Cisi F. 1100.
 Scamandri flumina cruore purpurea 1376.
 Scyrus insula 1226.
 Scythae et Avars eodem tempore cum Persis Byzantium obsident 3745.
 Scythica solitudo, proverbium 4017.
 Semi filius Assurus 548.
 Semiramis 539. eius cum filio coniugium incestum 552.
 Senacheribus Chaldaeorum Assyriorum Babyloniorum et Medorum rex 652. contra Iudaeam expeditionem suscipit 654.
 septem viri regem Persis creant 884.
 Seraphi 3269.
 serpens in sinu, proverbium 6159.
 Seruchus auctor idolorum 484.
 Servius Tullius 1647.
 Sesostrius Aegyptiorum rex expeditionem in Asiam suscipit 560.
 Severus Afer imperator 2259. quamdiu imperaverit 2271.
 Sibyllae incertus exitus 1670.
 Sibyllinorum oraculorum libri extati 1661.
 Sicilia fertilis 3835.
 siderum creatio 103. imagines *ibid.*
 simulacrorum oppugnatio 4666.
 smaragdus ubi reperitur 223.
 Smerdis Ciri F. 835.
 Smerdis et Spathines Magi post Cambysis mortem regnum occupant 873. trucidantur 887.
 sol quando illuxerit primum 108.
 Sophia Iustini coniux 3447. n.ifica 3448.

- Stauracius imp. designatus exstinguitur** 4612.
stellarum creatio 103.
Stephani viri sancti martyrium 4386.
superbi Romanis qui 1656.
synodus imaginum gratia celebrata 4985. **synodus sub Constantino IV** 3861.
Syri Romanum imperium infestant 5954.
Syriae dux post obitum Alexandri 935.
Tantanes rex Indorum 1367.
L. Tarquinius 1697.
Tarquinius Superbus 1642. 1653.
Tauroscythae 5967. **Romanos invadunt** 3763.
Taurus mons *ibid.*
templum Apostolorum a Theodora conditum 3284.
Tenedus insula 1425.
terebinthus 5791.
terra mortui Iuliani corpus exspuit 2411.
terrae motus continui imperante Theodoro 2746.
Theodora Iustiniani uxor 3284.
Theodora Theophili vidua cultum imaginum revocat 4969.
Theodora Zoes soror 6324.
Theodosius I imperator, vir egregius 2436.
Theodosius II Arcadii et Eudoxiae filius in Orientalis imperii solium collocatus 2488. 2703. 2763. **eius coniux Athenais** 2634.
Theodosius III tributorum exactor ad imperium evehitur 4127. **imperio cedit** 4176.
Theophanes 4781.
Theophano cum liberis imperat 5677.
Theophilus imperator 4751. **imaginum et idolorum hostis** 4788. **uxoris suae navim mercenariam exurit** 4887. **muros restituit** 4829. **Theophilus iustitiae studet** 4832.
Thomas imperium affectat 4725.
thynni piscis marini natura 4478.
Tiberius imperator quando ad imperium pervenerit 1936. **quomodo vulgo appellatus fuerit** 1974. **quamdiu cum imperio praefuerit** 1992. **adversus tributorum exactores quales fuerit** 1944. **virum consularem sine causa interficit** 1975.
Tiberius II imperator 3463.
Tigris fl. 221. 228.
Titus imperator a patre designatus 2056. **quamdiu imperaverit** 2087.
Tlepolemus Rhodius 1232.
Tornicii seditio 6310.
Traianus imperator 2144. **gladium evaginatum praefecto urbis tradit** 2168. **quamdiu praefuerit imperio** 2174. **eius ingenium et mores** 2145. **virtutes** 2162. **successor** 2175.
Troiam cur invaserint Graeci 1254.
Troiae excidium praedictum 1418.
Troia capitur 1442.
Troiiani a Iudaeis opem exposcunt 1358.
Tullius rex Romanorum 1645.
Tullus 1639.
turris Babylonicae exstruendae auctor 454.
Tyndareus Helenae pater 1213.
Valentis imp. impietas 2424. **exitus** 2427.
Valentinianus I Gratiani pater 2432.
Valentinianus II imperator 2457.
Valentinianus Valens et Gavianus imp. 2419.
Valentinianus III imperator 2485.
Veneris sidus 119.
Verina Leonis uxor 2910.
Vespasianus aedilis iniuria a Caligula affectus 2006. **quando et a quibus imperator factus** 2054. **quamdiu imperaverit** 2074.
violarum genera 73.
virginum Vestalium leges 1571.
virtutum nomina 5906.
Vitellius imperator 2047.
Vologesus Parthorum rex 2224.
Ulysses Ithacensis 1231.
Unni Sesostriis Aegyptiorum regis occidit 566.
Uranopolis 5493.
Xerxes Persarum rex 6266. **in Graecia exercitum amisit** 912.
Zeno imperator 2950.
Zeno patricius 2938.
Zimischis res gestae 5853.
Zoe Romani III uxor 6056. **cum Theodora relegata** 6179.
Zoes coniugium 6246.

I O E L I S
CHRONOGRAPHIA
COMPENDIARIA.

RECOGNOVIT

IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCLXXXVI.

I Ω Η Λ Ο Υ

Χ Ρ Ο Ν Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α.

I Ω Η Λ Ο Υ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝ ΣΤΥΝΟΨΕΙ.

Ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Ἀδὰμ ἐπέθηκεν ὀνόματα τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ P 149
 πᾶσι τοῖς ζῴοις χειρσαίοις τε καὶ θυλακτοῖς, τὸ δὲ αὐτοῦ ὄνομα
 καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἄγγελος κυρίου εἶπεν αὐτοῖς. καὶ ὁ μὲν
 Κάϊν ἔλαβε γυναῖκα τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀδελφὴν Ἀζούραν, ὁ δὲ
 5 Σῆθ τὴν δευτέραν Ἀσουάμ, ὁ δὲ Ἄβελ παρθένος καὶ δίκαιος
 ὑπῆρχεν. ὁ δὲ Κάϊν τῆς οἰκίας αὐτῷ πεισοῦσης ἀπέθανεν. ὁ δὲ
 Σῆθ πρῶτος ἐξεῦρε γράμματα Ἑβραϊκὰ καὶ σοφίαν καὶ τὰ σημεῖα
 τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰς τροπὰς τῶν ἐνιαυτῶν καὶ τοὺς μῆνας καὶ
 τὰς ἑβδομάδας, καὶ τοῖς ἄστροις ἐπέθηκεν ὀνόματα καὶ τοῖς πέντε
 10 πλανήταις εἰς τὸ γνωρίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μόνων. καὶ Β
 τὸν μὲν πρῶτον πλανήτην ἐκάλεσε Κρόνον, τὸν δὲ δεύτερον Δία,
 τὸν τρίτον Ἄρεα, τὸν τέταρτον Ἀφροδίτην καὶ τὸν πέμπτον Ἑρ-
 μῆν. μετὰ δὲ τὸν κατακλυσμὸν Καϊνῶν ὁ υἱὸς Ἀρφαξὰδ συνε-

I O E L I S

CHRONOGRAPHIA COMPENDIARIA.

Sciendum est Adamum filiis et omnibus animantibus cum terrestribus tum
 marinis nomina imposuisse, nomen vero illius et uxoris ab angelo domini
 fuisse manifestata. Cainus maiorem sororem Azuram, Sethus minorem
 Asuamam uxorem duxit. Abelus virgo iustitiam colebat. Cainus propriae
 domus ruina emoritur. Sethus primus Hebraicas litteras, scientias, signa
 coeli et tempestatum vires, menses, necnon hebdomadas excogitavit; si-
 deribus quoque et quinque planetis, ut ab hominibus tantum dignosci pos-
 sent, nomina imposuit, et primum Saturnum, secundum Iovem, tertium
 Martem, quartam Venerem, quintum Mercurium nuncupavit. post dilu-
 vium Cainanus Arphaxadi filius cum Sethi illius filiorum et siderum nomina

γράφωτο τὴν ἀστρονομίαν, εὐρηκῶς τὴν τοῦ Σήθ καὶ τῶν αὐτοῦ τέκνων ὄνομασίαν καὶ τῶν ἀστέρων ἐν πλακί λιθίνῃ γεγλυμμένην. οἱ γὰρ τοῦ Σήθ ἔκγονοι προμνηθέντες ἄνωθεν τὴν μέλλουσαν γενέσθαι φθορὰν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν δύο στήλας, μίαν μὲν P 150 λιθίνην ἑτέραν δὲ πλινθίνην, λογισάμενοι ὅτι, εἰ μὲν δι' ὕδατος 5 ὁ κατακλυσμὸς, ἢ λιθίνῃ στήλῃ μενεῖ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γεγλυμμένα, εἰ δὲ διὰ πυρός, ἢ πλινθίνῃ σωθήσεται. ἀπὸ Μαγουσαιῶν δὲ ἦτοι Περσῶν ἤρξατο ἀστρολογία καὶ μαγεία, λαβόντων ἀρχὰς ἀπὸ Νεβρωδ τοῦ τὴν Βαβυλῶνα κτίσαντος.

Μετὰ Νίνον ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων Θύρρας τις τοῦνομα, 10 ἔτη λ', ὃν καὶ μετεκάλεσαν Ἄρευ εἰς ὄνομα τοῦ πλανήτου ἀστέρος, ᾧ τινὶ Ἄρει πρώτῃν στήλῃν ἀνέστησαν οἱ Ἀσσύριοι, καὶ ὡς θεὸν μέχρι τοῦ νῦν προσκυνοῦντες καλοῦσι Περσιῶτι Βάαλ θεός, ὃ ἐστὶν Ἄρης πολέμων θεός, οὗ καὶ Δανιὴλ μέμνηται.

B Ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας τοῦ Φολνίκος ἦν Ἡρακλῆς 15 φιλόσοφος, ὁ Τύριος, καὶ τῆς κογχύλης ἐφευρετής. μετεωρίζομενος γὰρ ἐπὶ τὸ περὶ ἄλιον μέρος τῆς Τύρου εἶδε ποιμενικὸν κύνα ἐσθλόντα τὴν λεγομένην κογχύλην, καὶ τοῦ ποιμένος νομίσαντος αἰμάσσειν τὸν κύνα, λαβόντος πόκον ἕριον ἀπὸ τῶν προβάτων καὶ ἀπομάξαντος τὸ καταφερόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ κυνός, 20 καὶ βυφέντος τοῦ πόκου, προσέσχεν ὁ Ἡρακλῆς μὴ εἶναι αὐτὸ αἷμα ἀλλὰ βάμματος πρόξενον, ὃ καὶ θανμάσας ὡς μέγα δῶρον τούτῃ προσήγαγε τῷ βασιλεῖ Φολνίκι, ὃς καὶ μᾶλλον ἐκπλαγεὶς

20 αἰμάξαντος vulgo

in saxeo cippo comperisset, stellarum cursus commentario complexus est. nam Sethi successores imminentem generi humano perniciem edocui duas columnas, unam quidem lapideam alteram latericiam, extruunt, rati, si mundus aquarum illuvie immergeretur, lapideam permansuram et quaecunque in ea exculpta erant, si conflagraret incendio, latericiam evasuram. a Magusaeis sive Persis astrologia et magia initium duxere, a Nembrode Babylonis conditore occasione sumpta.

Post Ninum Assyriorum regno praefuit Thyrras annos triginta. illi e planeta nomen Martis inditum est, et statua prima erecta. cum Assyrii ad haec tempora pro deo colentes, lingua Persica Baalem deum vocant, quod notat Mars bellorum deus. illius meminuit Daniel.

Temporibus Phoenicis regis Heracles philosophus Tyrius purpuraeque inventor florebat. quippe Tyri maritima obambulans pastoricium comperit canem conchylium depascentem, quem pastor sanguine videns infectum, lanae vellere ex ovis raptum, quod ab eius ore profuiebat absterxit; cum autem Heracles vellus non sanguine tingi sed nova quadam tinctura infici observasset, admiratus magi loco muneris Phoenici regi obtulit, qui et ipse

ἐκέλευσεν ἀπὸ κογχύλης ἔριον βαφῆναι καὶ γενέσθαι αὐτῷ περιβόλαιον, καὶ οὕτω πρῶτον αὐτὸν φορέσαι ἱμάτιον ἐκ πορφύρας.

- Μετὰ Ναβουχοδονόσορ καὶ Βαλτάσαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔβα- C
 σίλευσε Περσῶν Κῦρος ὁ Πέρσης, ἔτη λβ', ὃς πόλεμον μέλλων
 5 συμβαλεῖν πρὸς Κροῖσον τὸν τῶν Αὐδῶν βασιλεὺς καὶ φοβηθεὶς
 μετεπέμψατο ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς χώρας τὸν προφήτην Δανιήλ, ὃς
 ἐρωτηθεὶς εἶπε πρὸς Κῦρον "Θάρσει, νικῆς τὸν ἐχθρόν σου. περὶ
 σοῦ γὰρ εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας. οὕτω λέγει κύριος τῷ Κύρῳ,
 ὃς ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς. ἐπακούσει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη, καὶ
 10 ἰσχὴν βασιλείως διαρρήξω. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου,
 καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. εἶπε κύριος Σα-
 βαώθ." ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας ταῦτα εἶπε πρὸς τοὺς πόδας τοῦ D
 Δανιήλ πεσὼν "Ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου. ἐγὼ ἀπολύσω τὸν Ἰσραήλ
 ἐκ τῆς γῆς μου, ἵνα λατρεύσῃσι τῷ θεῷ αὐτῶν ἐν Ἱερουσαλήμ."
 15 παραταξάμενος οὖν τῷ Κροίσῳ, κατὰ κράτος ἠτήτησας καὶ χιλιά-
 δας ὕ' ἀπολέσας, τοὺς δὲ λοιποὺς αἰχμαλώτους σὺν αὐτῷ λαβύς,
 καὶ τὴν τῶν Αὐδῶν βουσιλείαν τελείως καταλύσας, τοὺς υἱοὺς
 Ἰσραήλ πάντας εὐθέως μετὰ Ζοροβάβελ ἀπέλυσεν ἐν Ἱερου-
 σαλήμ.
 20 Μετὰ δὲ Κῦρον ἐβασίλευσε Δαρείος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ
 Καμβύσης, ἔτη η'. μετὰ δὲ Καμβύσῃν Ἀρταξέρξης ὁ Μνήμων,
 ἔτη κ'.

6 an Ἰουδαϊκῆς?

attonitus lanam conchylio tingi praecipit sibi que vestem fieri. sic primus ipse purpuratam chlamydem gestavit.

Post Nabuchodonosorem et Baltasarem filium Persarum regnum tenuit Cyrus annos triginta duos. hic cum adversus Croesum Lydorum regem bellum pararet, timore percitus ab Indica regione Danieleum prophetam accersitum ad se misit. Daniel interrogatus respondit "bono esto animo, hostem tuum devinces. quippe de te Esaias propheta vaticinatus est: sic dicit dominus Cyro, cuius dexteram apprehendi, ut subiiciam ante faciem eius gentes et robur regis confringam. ipse aedificabit civitatem meam, et captivitatem populi mei convertet, dicit dominus sabaoth." his auditis Cyrus Danielis ad pedes coniciens "vivat" inquit "dominus deus tuus: ego Israellem ex servo faciam, ut sit liber, et a mea ditione dimittam, ut Hierosolymis deo suo cultum exhibeat." sic acie instructa contra Croesum in dimicationem venit, eoque subiecto et quadringentis milibus caesis, qui cladi supererant captivos fecit, Lydorumque imperio funditus everso nulla mora Israelitas omnes cum Zorobabelo dimisit, ut Hierusalem repeterent.

Post Cyrum Darius filius, qui et Cambyses dictus est, regnum tenuit annos octo. post Cambysen Artaxerxes Memor annos viginti.

P 151

Ἰστέον δὲ ὅτι Ῥώμος ὁ τῆς Ῥώμης βασιλεύσας τὰ λεγόμενα Βρουμάλια ἐπειρόησεν δι' αἰτίας τοιαύτης. φυσὶ γὰρ αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐκ πορνείας γεννηθέντας ἐν ἀλωσάδει τόπων φησὶν καὶ ὑπὸ ἀγροικιῆς τιδὸς γυναικῶς εὐρεθέντας ἀνατραφῆναι. ὄνειδος δὲ ἦν Ῥωμαίοις τὸ ἐξ ἀλλοτρίων τρέφεσθαι καὶ ἄλλοτριόφθους καλεῖσθαι. ὁ οὖν Ῥώμος τὸ οἰκεῖον ὄνειδος ἐξαλείφει βουλόμενος ἐπειρόησε τὰ Βρουμάλια, εἰρηκῶς ἀναγκαῖον εἶναι τὸν βασιλεῦς τρέφειν τὴν οἰκεῖαν σύγκλητον ἐν τῷ καιρῷ τοῦ χειμῶτος ὡς ἐντίμους, ὅταν ἡρεμῶσιν ἐκ τοῦ πολέμου, τὴν δὲ Β σύγκλητὸν πάλιν τρέφειν τὸν στρατὸν. ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἄριστου ἐξ ἐκείνου Βρουμάλιουμ, ὃ ἔστι Ῥωμαῖσιν ἐξ ἀλλοτρίων τραφῆναι.

Μετὰ δὲ Ῥώμον ὑπὸ ἐπάτων καὶ στρατηγῶν τῆς Ῥώμης διοικουμένης, ὧν εἷς ἦν καὶ Μάλιος, ὁ Φεβρουάριος συγκλητικὸς ὦν καὶ τῷ Μάλιῳ φθονήσας παρεσκεύασε τοὺς συγκλητικὸς 15 τοῦτον τῆς πόλεως ἐκδιῶξει. τῶν οὖν Γάλλων τῇ εἰκάδι τοῦ Σεξιτίλου μηνὸς νυκτὸς ἐπελθόντων καὶ τὴν πόλιν παραλαβόντων καὶ πολλὸν φόνον ἐργασαμένων, οἱ συγκλητικοὶ φυγόντες τὸν Μάλιον πάλιν προσκυλοῦνται, ὃς μετὰ στρατοῦ ἐπελθὼν καὶ τοὺς C Γάλλους παραλαβὼν πάντας ἀνείλε, καὶ κρατήσας αὐτῆς τῆς 20 Ῥώμης ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας τοῦ Σεξιτίλου μηνὸς ὡς δυστυχῶς τῇ Ῥώμῃ γενομένου διὰ τὸ τὴν παράληψιν αὐτῆς ἐν αὐτῷ γενέσθαι. τὸν δὲ Φεβρουάριον τῶν ὑπαρχόντων γυμνάσας καὶ ἀτι-

Sciendum est Romum, qui Romae imperavit, Brumalia non alia de causa excogitasse. ferunt namque ipsum una cum fratre adulterio editos, silvis expositos et ab agresti quadam muliere inventos, enutritos fuisse. porro contumeliosum erat apud Romanos alieno cibo nutriri, ut aliarum mensarum captatorem dici. quapropter Romus Brumalia commentus est, ut maculam deleret, necesse esse affirmans senatum ali a rege, veluti honore dignum, hiemis tempore bellicae indutiae, exercitum a senatu. convivio nomen Brumalium dedit, quod Romana lingua sonat alieno victu esse educatum.

Post Romum cum Roma a consulibus et dictatoribus regeretur, inter eos Manlius Februario cuidam senatori invisus, aliis senatoribus mala Februarii fraude seductis, civitate eicitur. interea Galli die Sextilis mensis vigesimo impetu facto urbem occupant et caedibus omnia complent. senatores, qui fugam arripuerant, rursus Manlium advocant. Manlius coacta manu Gallos acris opprimit, trucidatque omnes, et Roma recepta mensis, quo haec acta sunt, tanquam qui Romae propter illius captivitatem infestus fuerat, dies detruncat, et Februarium bonis publicatis turpiter ab urbe

μως τῆς πόλεως ἐκβαλὼν ἀνείλε, καλέσας τὸν Σεξτίλιον μῆνα Φεβρουάριον ὡς ἄξιον τοῦ ὀνόματος.

Μετὰ δὲ τὸν εἰρημὸν Ἀρταξέρξην ἐβασίλευσε Χῶος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃς καὶ τὴν Αἴγυπτον παρέλαβε καὶ ὑπάκουσε, βασιλεύσας αὐτῆς τότε Νεκτεναβῶ, ὃς φηγὼν καὶ διὰ φαντασιῶν τιῶν καὶ μαγικῶν Αἰγυπτιακῶν προλέγων τὰ μέλλοντα γνώριμος γίνεται Φιλίππῳ καὶ Ὀλυμπιάδι τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἔτεκε τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ Φίλιππος ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη κ', ὃς τὴν Θεσσαλίαν ὑποτάξας τὴν Θεσσαλονικὴν πόλιν ἔκτισεν. D

10 Μετὰ δὲ Φίλιππον ἐβασίλευσε Μακεδόνων Ἀλέξανδρος, ὅτε καὶ Δαρεῖος ὁ Ἀρσάμου μετὰ Χῶων βασιλεύων κατεκυρίευσεν πάντων, ὃν ὁ Ἀλέξανδρος χειρωσάμενος παρέλαβε πᾶσαν τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν Περσῶν καὶ Μήδων καὶ Πάρθων καὶ Βαβυλωνίων χώραν καὶ τὰ Ἰνδικὰ πάντα μέρος. ὃς καὶ τὴν
15 μεγάλην Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα κτίσας εἰς Βαβυλῶνα ἐπέστρεψεν, ἐν ἧ καὶ τελευτᾷ, ἐτῶν ὦν λβ', βασιλεύσας ἔτη ιβ'.

Ἰστέον ὅτι δύο Λάμειχ ἡ γραφὴ μνημονεύει, ἐνὸς μὲν τοῦ P 152
ἀπὸ Κάιν, τοῦ καὶ πεφονευκῆτος ἄνδρα τε καὶ νεανίσκου (τοῦς γὰρ δύο ἀδελφοὺς τοῦ δικαίου Ἐνώχ ἀνελὼν καὶ τῶν δύο τὰς γυναικῶν ἔλαβε), ἑτέρου δὲ τοῦ πατρὸς Νῶε, τοῦ καὶ μεταγενεστέρου καὶ ἀπὸ Σῆθ καταγομένου.

3 an Ἄρος?

electum interficit, Sextilemque mensem Februarium tanquam eo nomine dignum cognominat.

Post dictam Artaxerxem principatui praesuit Cheus filius. is debellatam Aegyptum, eversamque in sui potestatem redegit, Nectenabone tunc imperante, qui fuga sibi consuluit, et Aegyptiaco ritu fictis imaginibus et magicis nugamentis futura praesagens, Philippi atque Olympiadis illius uxoris familiaritatem sibi parat, ex eaque Alexandrum procreat. Philippus annos viginti Macedoniae gubernacula gessit, et Thessalia oppressa urbem Thessalonicam extruxit.

Philippo in Macedoniae regno successit Alexander, tunc cum Darius Arsamis filius post Choum occupatis omnibus omnium dominus factus est. Dario profligato Alexander eius imperium universum et Persarum, Medorum item et Parthorum et Babyloniorum regionem et Indicos omnes tractus in suam dicionem redegit. hic cum magnam Alexandriam condidisset, ex proprio nomine nuncupatam in Babyloniam conversus vitae finem posuit, aetatis annorum triginta duorum, regni anno duodecimo.

Advertendum est duos nobis Lameches a scriptura commemorari, alterum ab Caino, qui et virum et adolescentulum occidit (caesis enim duobus iustis Enochi fratribus eorum uxores duxit), alterum recentiorem, Noe parentem, a Setho oriundem.

Ὁ Θάρρα ἐγέννησε τὸν Ἀβραάμ, τὸν Μαχὼε καὶ τὸν Ἀράμ τὸν πατέρα τοῦ Ἄωτ, ὃς καὶ ἀπέθανε πρὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Θάρρα· τοῦ γὰρ Ἀβραάμ ἐμπρησμὸν ποιήσαντος ὥστε κατακαῦσαι τὰ εἰδῶλα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εἰσελθὼν Ἀράμ ἐξελεσθαι αὐτὰ ἀπέθανεν ἐν τῷ οἰκίματι ἐνώπιον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 5

B Ἐκ τοῦ γένους Σίδου υἱὸς Αἰγύπτου, βασιλέως Αἰγυπτίων, κατήχθη Μελχι ὁ πατήρ τοῦ Σεδέκ, ὃς γενόμενος ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ καὶ βασιλεὺς τῶν Χαναναίων ἐπεκλήθη Μελχισεδέκ πατρωνμικῶς, καὶ κτίσας πόλιν ἐν τῷ ὄρει Σιών ἐπωνόμασεν αὐτὴν Σαλήμ, ὃ ἴστιν εἰρήνης πόλις, ἐν ἣ καὶ βασιλεύσας ἔτη 9/ ἔτε- 10
 λέυτησε δίκαιος καὶ καθένος, ὡς φησὶν Ἰωσήπος. λέγει δὲ καὶ ὁ μέγας Κόρυλλος. ἀγενεαλόγητος εἴρηται Μελχισεδέκ παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀβραάμ ὄλως, μηδὲ ὑπὸ Μωσείως γενεαλογηθῆναι, εἶναι δὲ Χαναναῖον τὸ γένος καὶ ἐκ τῆς ἐπαρά-
C του σπορᾶς ὁρμώμενον. ὅθεν οὐδὲ γενεαλογίας ἤξιεται· οὐδὲ 15
 γὰρ περὶ πωδέστατον ἦν τὸν τῆς ἄκρας δικαιοσύνης ἐπειλημμένον συμπλέκειν τῷ τῆς ἄκρας ἀδικίας γένει. ἡ δὲ Ἱερουσαλήμ ἐκ προσθήκης τῆς τοῦ ἱεροῦ συλλαβῆς μετὰ τῆς Σαλήμ κατὰ συνάφειαν ὠνομάσθη φερωνύμως Ἱερουσαλήμ, πῆ μὲν διὰ τὴν ἱερουργίαν τοῦ Μελχισεδέκ, πῆ δὲ διὰ τὴν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ κατασκευήν· 20
 Ἰεβοὺς γὰρ ἐκαλεῖτο πρῶην.

Ἄωτ ἀνεψιὸς τοῦ Ἀβραάμ ἐκ τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο, Μωάβ καὶ τὸν Ἀμμών, ἐξ ὧν Μωαβῖται καὶ Ἀμμωνῖται.

Tharra genuit Abrahamum Machoë et Aramum Loti patrem, qui et ante Tharram vita functus est. nam cum Abrahamus incendium excitasset, ut idola patris absumeret, Aramus, dum ea ab igne servare contendit, domi, in quam fuerat ingressus, vidente patre, flammis crematus occubuit.

Ex sanguine Sidi filii Aegypti regis Aegyptiorum natus est Melchius pater Sedeci. hic divino sacerdotio imperioque Chananaeorum auctus a patre nomen habuit, dictusque est Melchisedecus, urbemque in monte Sion condidit, Salem denominatam, quasi diceret civitatem pacis: in ea cum regnasset annos tredecim, vita functus est, iustus et virgo, ut Iosephus tradit. magnus Cyrillus de eo haec habet. Melchisedecus sine genealogia dicitur, quod ex semine Abrahami non fuerit, neque a Moysae eius genealogia descripta. erat porro genere Chananaeus, execrando semine oriandus, quare nec dignus habitus est cuius genealogia scriptis mandaretur: dedecus quippe absolutissimae iustitiae sectatorem perditissimae nequitiae generi copulari. Hierusalem vero Hieru, id est sacri, una cum salem additione Hierusalem dicta est; idque vel Melchisedeci sacerdotio vel templi sacrosancti extructio: nam prius Iebus nuncupabatur.

Lotus Abrahami fratris filius duos filios ex filiabus genuit, Moabum et Ammannum, ex quibus Moabitae et Ammanitae originem habent.

Ὁ δὲ Ἀβραάμ ἐκ μὲν τῆς Αἰγυπτίας αὐτοῦ παιδίσκης Ἄγαρ
 ἐγέννησε τὸν Ἰσμαήλ, ἐκ δὲ τῆς Σύρας τὸν Ἰσαάκ. ὁ δὲ Ἰσαάκ
 ἐγέννησε τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ ἐκ τῆς Ῥεβέκκας. καὶ ἐκ μὲν
 τοῦ Ἡσαῦ ἐτέχθη Ἐδώμ υἱὸς ὁμώνυμος τῷ πατρὶ καὶ Ἀμαλῆκ,
 5 ἔξ ὧν Ἰδουμαῖοι καὶ Ἀμαληκῖται, ἐκ δὲ Ἰακώβ τοῦ καὶ Ἰσραὴλ
 Ἰούδας, ἀφ' οὗ καὶ Ἰουδαῖοι πάντες καὶ οἱ ἐκ τῶν λοιπῶν προση-
 γορεύθησαν, καὶ Ἰσραηλῖται μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς Ἰακώβ, Ἰουδαῖοι
 δὲ ἐκ τοῦ ἐπισημοτέρου ἀδελφοῦ αὐτῶν. ἐκ δὲ τοῦ Ἰσμαήλ ἄρ-
 10 ρακηνοὶ λεγόμενοι. ὁ δὲ γε θεὸς Ἀβραάμ ἐγέννησεν ἐκ τῆς ἐσχά-
 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Χεττούρας υἱοὺς ε', ἔξ ὧν ἐστὶ Μωδιάμ, ἀφ'
 οὗ Μωδιανῖται, καὶ Ἄφερ, ἔξ οὗ Ἀφρικῆ. Ἰσαάκ δὲ ἀπέθανε
 ζήσας τὰ πάντα ἔτη ρπ'. Ἰακώβ δὲ ζήσας ἔτη ρνδ' ἀπέθανε εἰς
 Αἴγυπτον, ποιήσας ἐκεῖ ἔτη ιζ'. ὃς ὅτε ὑπῆρχεν ἐτῶν οε', φηγὼν P 153
 15 Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατήνησεν εἰς Χαρρὸν τῆς Μεσοποτα-
 μίας πρὸς Λάβαν τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ῥεβέκκας, οὗ
 τῶν προβάτων νομεὺς γενόμενος ἔτη κ' καὶ τὰς δύο θυγατέρας αὐ-
 τοῦ Λείαν τε καὶ Ῥαχὴλ γυναῖκας λαβὼν ἔσχεν υἱοὺς καὶ θυγατέ-
 20 ρας, μίαν ἀπὸ τε τῶν ἑλευθέρων ἀπὸ τε τῶν θεραπαινίδων Βάλας
 καὶ Ζελφάν. μετὰ δὲ τὸν κ' χρόνον τῆς ἐκ Μεσοποταμίας πρὸς
 γῆν Χαναὰν ὑποτροφῆς εἶδεν δρασιν ἐν Βαιθῆλ, καὶ πάντα
 ἀποδεκατώσας ἄπερ ἐκέκτετο τελευταίους ὑποβάλλει τοὺς παῖδας,
 καὶ ἀπὸ τοῦ Βενιαμὴν ἀρξάμενος ἀνάπαλιν καὶ ἐπὶ τὸν Λεὼτ ἑλ-

9 καὶ interpres: vulgo κατὰ

21 ἀποτροφῆς vulgo

Abrahamus ex Agare Aegyptia ancilla Ismaelem procreavit, Isaacum ex
 Sarra. Isaacus Esau et Iacobum ex Rebecca. ex Esau nascitur Edomus
 patri cognominis et Amalec, ex quibus Idumaei et Amalocitae. ex Iacobo,
 qui et Israelus, Iudas, a quo Iudaei omnes, etiam ab aliis exorti, nuncupati
 sunt, Israelitae si quidem a patre Iacobo, Iudaei a nobiliore fratre Iuda ap-
 pellationem habent. ex Ismaele principes et eorum sex nationes, qui nunc
 Sarraeni et Agareni vocantur. porro divinus Abrahamus ex Chettura postrema
 uxore liberos quinque suscepit: inter eos Madiamus est, a quo Ma-
 dianitae, et Afer, a quo Africa. Isaacus occubuit, cum vixisset annos
 omnes simul centum octuaginta. Iacobus annorum centum quinquaginta
 quatuor diem obiit in Aegypto, postquam ibi commoratus esset annos se-
 ptemdecim. hic annos natus septuaginta quinque timore fratris Esau fu-
 giens Carrhas Mesopotamiae pervenit ad Labanum matris Rebeccae fratrem,
 cuius cum viginti annos oves pavisset, Lia atque Rachele Labani filiabus
 ductis filios filiasque tulit, partim ab liberis uxoribus, partim ab ancillis
 Balla et Zelphasa. anno vigesimo elapso redux et Mesopotamia in terram
 Chanaan visionem Bethale conspexit. ibi cum ex omnibus quae possideret
 decimas obtulisset, postremum et ex filiis, a Beniamino ducto initio dinu-
 meratis, ordine praepostero ad Levim progressus, eum decimum reportum

Θὼν τοῦτον προσήγαγε τῷ Θεῷ. ὁ γοῦν Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ῥεβέκκα μετὰ τὴν τοῦ Ἰακώβ ἐπάνοδον προσκυλισάμενοι τὸν τε Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ, καὶ παρακαλέσαντες αὐτοὺς ἅμα καὶ ἐροικωσάμενοι εἰρήνην ἄγειν πρὸς ἀλλήλους καὶ τὴν ἀδελφικὴν οἰκειότητα ἀσπάξασθαι, τελευτῶσι, προτέρα μὲν ἡ Ῥεβέκκα, εἶτα καὶ ὁ Ἰσαὰκ, 5 τῷ Ἰακώβ καταλείψαντες τὰ τῆς πρωτοτοκίας γέρα. μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὸ Ἀμαλῆκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παροξυνθεὶς Ἡσαῦ κατὰ τοῦ C Ἰακώβ καὶ συναγαγὼν ἕθνη ὤρμησε κατ' αὐτοῦ, ὡς φησὶν Ἰωσηπος. ὁ δὲ τὰς πύλας ἀποκλείσας τῆς πόλεως εἰς ἣν κατέφυγεν, ἐκ τοῦ τείχους παρεάλει τὸν Ἡσαῦ μνησθῆναι τῶν γονικῶν ἐντο- 10 λῶν. τοῦ δὲ μὴ ἀνεχομένου, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ὑβρίζοντος καὶ ἐξολοθρεύειν αὐτὸν ἀπειλοῦντος, ἐντείνας τὸ τόξον ὁ Ἰακώβ καὶ κατὰ τοῦ δεξιοῦ μαζοῦ πλήξας κατέβαλε τὸν Ἡσαῦ. καὶ οὕτως ἐπληρώθη ἡ τοῦ Ἰσαὰκ πρόρρησις λέγουσα πρὸς Ἡσαῦ "ἐὰν καθέλης τὸν ζυγὸν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου, πλημ- 15 μελήσεις πλημμύλειαν θανάτου."

D Λεὺτὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Καάθ, Καάθ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβράμ, Ἀβράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀαρὼν καὶ τὸν Μωσῆν. ἐν δὲ τῷ π' ἔτει τοῦ Μωσαίου ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, ἐπιφερόμενοι καὶ τὰ δοτᾶ Ἰωσήφ. ἐποίησαν δὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη μ'. 20

Μετὰ Μωσαίᾳ διεδέξατο τὴν ἀρχὴν Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, καὶ ποιήσας ἐν τῇ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἔτη λβ' ἀπέθανε, ζήσας ἔτη ρί'.

12 ἐπτείνας vulgo

deo devovit. porro Isaacus et Rebecca accitos Jacobum peregre regressum et Esau precibus et votis, eorum etiam fidem iureiurando adstricta, adhortantur ut pacem mutuum vinculaque fraternae societatis inviolata servent; sicque diem obeunt, prior quidem Rebecca, non multo post Isaacus, Iacobo primogeniti iura elargiti. post haec Esau Amaleci filii cohortationibus in Iacobum fratrem concitatus, militum manu collecta cum armis, ut narrat Iosephus, invasit. Iacobus oppidi, in quod confugerat, portis clausis, de muro ut parentum monitorum recordaretur admonebat. Esau acre forens consilium, eum non solum conviciis maledictisque incessere, sed exodium quoque minari. Iacobus telo emisso Esau dextra mammilla sancium sternit. tunc autem impletum est Isaaci vaticinium de Esau, "si excuseris iugum fratris tui de collo tuo, peccabis peccatum mortis."

Levi porro genuit Caatham, Caathus genuit Abramum, Abramus genuit Aaron et Moysen. et anno octuagesimo Moysis egressi sunt filii Israelis ex Aegypto una secum et ossibus Iosephi delatis, commoratique sunt in deserto annos quadraginta.

Post Moysen principatum accepit Iesus Nave, commoratusque in terra promissionis annos triginta duos diem obiit annorum 110.

Μετὰ δὲ Ἰησοῦν διὰ τῶν κριτῶν ἰσώζειν ὁ θεὸς τὸν λαόν, καὶ πρῶτον Ἰούδας ἔκρινε τὸν λαόν ἔτη ζ', χειρωσάμενος καὶ τὸν Ἀδωνιβεζέκ βασιλέα τῶν ἄλλοφύλων, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας· ὃς καὶ εἶπεν "οἱ βασιλεῖς τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν 5 καὶ τῶν ποδιῶν ἀποκεκομμένοι ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου. καθὼς οὖν ἐποίησα, οὕτως καὶ ἀπέλαβον παρὰ θεοῦ."

Μετὰ Ἰούδαν γέγονε κριτῆς Γοθονιήλ ἔτη ν', μετὰ δὲ Γο- P 154
θονιήλ Ἀδὼδ ἔτη π', μετὰ δὲ Ἀδὼδ Σαγαμάρ ἔτη ζ', μετὰ δὲ
10 Σαγαμάρ Βαράκ, μεθ' οὗ καὶ Δεβόρα ἡ προφῆτις, ἣτις καὶ
τὸν Σισαρα Ἰαήλ ἀπέκτεινε ἐν πασσύλω, γυνὴ Χάμιρ τοῦ Κε-
ναίου. ἐφ' οὗ Προμηθεὺς καὶ Ὀρφεὺς ὁ Θεράξ οἱ παρ' Ἑλλήσι
σοφώτατοι καὶ Ἀσκληπιὸς ὁ ἰατρὸς καὶ Ἀσκούργος ὁ Σπυρτιάτης
καὶ νομοθέτης τῶν Ἑλλήνων ἐγνωρίζοντο.

15 Μετὰ Βαράκ Γεδειὼν ἔτη μ', ὁ πατάξας τὸν Μαδιὰμ μετὰ Β
τῶν τ' τῶν λαμπάντων ἐν τῷ πίνειν, καὶ τὸν Ἄρηθ καὶ Ζήβ καὶ
Ζεβεὲ καὶ Σαλμανῶν τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν.

Μετὰ δὲ Γεδειὼν Ἀβιμέλεχ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ς', πατάξας
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὁ ἄνδρας ἐπὶ λίθῳ ἐνί, διὸ καὶ ἀπώ-
20 λετο ἕστερον ὑπὸ γυναικὸς ἀπὸ πύργου διὰ βολῆς λίθου συντρι-
ψάσης αὐτοῦ τὸ κρανίον. ὃς καὶ εἶπε πρὸς τὸν αἵροντα τὰ σκεύη

20 ἀπὸ vulgo

Post Iesum per iudices deus populo succurrebat. et primus omnium Iudas iudicavit populum annos septem. hic Adonibezecum alienigenarum regem subegit, eiusque manuum et pedum extremitates praecidit. tunc Adonibezecus "reges summitates manuum suarum ac pedum abscisi erant colligentes quae sub mensa mea. sicut igitur feci, sic retribuit mihi dominus."

Iudae successit Gothoniellus iudex annos quinquaginta, Gothoniellum excepit Avodum annos octuaginta. post Avodum iudex factus Samagarum annos septem. post Samagarum iudicem egit Baracus, et cum eo Deborra vates, quae Iaelem Sisaram interfecit paxillo, Cinaei Chamberis uxor. his temporibus Prometheus et Orpheus Thrax, qui apud Graecos sapientissimè habitati sunt, et Aesculapius medicus et Lycurgus Spartanus Graecorum legum later celebres erant

Post Baracum iudicavit Gedeo annos 40. is cum trecentis, qui cum biberent praestantissimi habitati sunt, Madisum et Orebum et Zebum et Zebeanum et Salmananum principes perdidit.

Gedeoni Abimelech filius successit annos tres. hic fratres suos septuaginta super unum lapidem neci tradidit; ideoque tandem perit, cum mulier e turri lapidis ictu cranium illius contrivisset. et clamavit ad puerum,

αὐτοῦ “σπῶσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ θανάτωσόν με, μή ποτε εἴπωσιν ὅτι γυνὴ αὐτὸν ἀπέκτεινεν.” καὶ οὕτως ἀνείλεν αὐτὸν τὸ παιδίον.

C Μετὰ δὲ Ἀβιμέλεχ ἔκρινε Θολὰ ἔτη κ', μετὰ δὲ Θολὰ Ἰεφθαίε ἔτη ς', μετὰ δὲ Ἰεφθαίε Ἀβεσαὶ ἔτη ζ', μετὰ δὲ Ἀβεσαὶ Ἐλώμ ἔτη ε', μετὰ δὲ Ἐλώμ Σαμψῶν ἔτη κ', ἐφ' οὗ καὶ Ἡρακλῆς ὁ παρ' Ἑλλησι διαβόητος ἐγνωρίζετο.

Μετὰ δὲ Σαμψῶν ἐγένετο ἀναρχίῳ ἔτη μ'.

Μετὰ δὲ τοὺς κριτὰς ἔκρινε τὸν λαὸν ἀρχιερεὺς Ἥλει ἔτη κ', καὶ τῇ παροιμίᾳ καὶ ἀταξίᾳ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ὀφνει καὶ Φινεὶς τῇ 10 ἐπὶ τῶν θυσίῶν ἐπῆλθεν αὐτοῖς ἡ θεία δίκη· οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ δεινῶς ἀηρέθησαν, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ δίφρου πεσὼν ὑπισθίως **D** καὶ τὸν νῦτον συντριβεῖς ἀπέθανεν ἐτῶν 4.

Μετὰ δὲ Ἥλει Σαμουὴλ ὁ προφήτης καὶ ἱερεὺς ἔτη λ'. καὶ συναθροίζεται ὁ λαὸς πρὸς αὐτὸν εἰς Ἀρμαθαίμ αἰτούμενος βασι- 15 λεία. τῷ δὲ σφόδρα λυπηθέντι εἶπεν ὁ θεός “ἀκουσον τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, ὅτι οὐ σὲ ἐξουδενώσουσιν ἀλλ' ἐμέ, τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν.” καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸν Σαοὺλ ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, χρίσας αὐτὸν εἰς βασιλεία.

Μετὰ οὖν Σαμουὴλ ἐβασίλευσε Σαοὺλ ἔτη μ', ὅς τολμήσας 20 πρότερον μὲν θυμιάσαι τῷ θεῷ, εἶτα παραβὰς τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοῖς Ἀμαληκίταις, ζωογονήσας Ἀγάγ τὸν βασιλεῖα αὐτῶν,

qui ferebat vasa eius: “educ gladium tuum et interfice me, nequando dicant, mulier ipsum occidit;” et sic transfodit eum puer.

Post Abimelechum Thola praefuit annos viginti tres, post Tholam Iephtaë annos sex, post Iephtaë Abesa annos septem, post Abesam Elomus annos decem. Elomo Sampso suffectus est, iudicavitque annos 20. sub haec tempora Hercules Graecorum historiis nobilis florebat.

Post Sampsonem fuit interregnum annos quadraginta.

Post iudices iudicavit populum summus sacerdos Heli annos viginti. is filiorum Ophnis et Phinees petulantia ac perversitate in sacrificiis simul cum filiis grave numinis iudicium subiit: hi quippe in proelio crudeliter caesi sunt, ille de sella retrorsum cadens contracto dorso mortuus est annorum 90.

Post Heli iudicavit populum Samuel propheta et sacerdos annos triginta. et congregatus populus in Armathaeam regem exposcit. quo cum nimis Samuel indoluisset, haec sibi a deo dici intellexit: “audi vocem populi, quoniam non te spreverunt sed me, ut non regnem super eos.” et dedit illis Saulum filium Cisi ex tribu Benjamin, quem unxit in regem.

Post Samuelem Saulus regni gubernacula suscepit per annos quadraginta. hic cum primum quidem thura deo incendisset, deinde mandato numinis violato de Amalecitis Agagum eorum regem vivum conservasset, au-

ἤκουσε παρὰ τοῦ προφήτου “ὅτι μεματαίωται σοι, ὅτι οὐκ ἐφύ- P 155
λαξας τὴν ἐντολὴν μου, ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος,” καὶ τὰ ἐξῆς.

Μετὰ δὲ Σαυὺλ ἔβασιλευσε Δαβὶδ ἐκ φυλῆς Ἰούδα ἔτη μ',
ὃς καὶ ἐποίησε τὰ θελήματα τοῦ κυρίου πάντα. πατάξας δὲ καὶ
5 τὸν Μελχὼ βασιλεῖα τῶν Σύρων, καὶ λαβὼν τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν μέγαν, ἔχοντα λίθους τιμίους, ἐφόρεσεν
αὐτόν, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κόσμος εὐπρεπέστατος,
ὅπερ δηλῶν ἔφη “κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βα-
σιλεύς” καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ψαλμοῦ. πρεσβύτερος οὖν καὶ πλήρης
10 ἡμερῶν γενόμενος, καὶ βασιλεύσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σολομῶντα,
εἶπεν αὐτῷ “καὶ νῦν, Σολομόν, γινῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων B
σου, καὶ δούλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελοῦσῃ, ὅτι
καρδίας πάσας ἐτάζει κύριος καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. καὶ
ἐὰν ζητήσης αὐτόν, εὕρεθήσεται σοι, καὶ ἐὰν καταλείψῃς αὐτόν,
15 καταλείψει σε εἰς τέλος.” καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα τοῦ
ναοῦ παντὸς ἐν γραφῇ, λέγων “ἴσχυε καὶ ἀνδρῶν, ὅτι κύριος
ὁ θεός μου μετὰ σοῦ.” καὶ μετὰ ταῦτα ἐτετέλετησεν ἐν γῆρᾳ
καλῷ πλοῦτῳ τε καὶ δόξῃ καὶ εὐσεβείᾳ, ἐτῶν ο'. ἦν δὲ ἐτῶν λ'
Δαβὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, ἔβασιλευσε δὲ καὶ ἔτη μ'. ἀλλὰ
20 τῆς μὲν βασιλικῆς χρίσεως διὰ Σαμουὴλ ἤξιώθη τὸ πρότερον·
τὰς γὰρ τοῦ λαοῦ ἀναγορεύσεις ἢ ἱστορία χρίσεις διαφόρους ἀνό-
μασεν. τελετήσας τοῖσιν θάπτεται ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ εἰς C
τὸ μέγιστον μνημεῖον, ὃ κατεσκεύασεν ὁ σοφώτατος υἱὸς αὐτοῦ Σο-

21 ἀδιαφόρως interpretes

dicit a propheta “stulte factum est: mandatum meum, quod praecepit tibi dominus, non servasti” etc.

Saulo successit in regno David ex tribu Iuda annos quadraginta, qui deo morem gessit de omnibus. hic Melchomo Syrorum rege debellata coronam magnam, pretiosis illustrem lapidibus, ex illius capite sublatam sibi imposuit, ornatum pulcherrimum ac regalem, quod ipse illis inuit “domine in virtute tua laetabitur rex,” et reliqua illius psalmi. David praeterea senio confectus et diebus auctus, cum Salomonem regem creasset, dixit “et nunc Salomon nosce deum patrum tuorum, et servi ei in corde perfecto et anima volente, quoniam corda omnium scrutatur dominus, et omnem cogitationem cognoscit. et si quaesieris eum, invenietur tibi, et si dereliqueris eum, derelinquet te in finem. et dedit illi exemplar templi universi, dicens: confortare et viriliter age, quoniam dominus deus meus tecum.” post haec summa iam senectute, divitiis gloria et pietate celebris, annorum septuaginta et vivis excessit. erat autem triginta annorum cum ipse regnavit, et quadraginta annos regnavit. hic regia unctione a Samuele dignatus: sed populares plausus historia indifferenter unctiones vocavit. extinctus ergo in urbe Hierusalem in maximo monumento, quod sapientissimus filius Salomon

λομῶν, ἐν ᾧ καὶ συγκρατήσκει τῷ πατρὶ πολλὰς μυριάδας τα-
 λάντων χρυσίου, ὡς φησὶν Ἰωσήπος. καὶ ἤθλων ἐκ τῶν εἰς ὕστε-
 ρον γενομένων· ὁ γὰρ ἀρχιερεὺς Ἰερωνὸς πολιορκουμένης τῆς
 πόλεως ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ Δημητρίου παιδὸς ἀνοίξας τὸ μνημα
 τάλαντα γ' ἐκείθεν ἐξεφόρησεν. τὸ δὲ τάλαντον ἔχει νομίσματα 5
 ραί. μεθ' ὃν Ἡρώδης γνοὺς ὡς Ἰερωνὸς τοῦτο πεποίηκεν, ἤνοιξε
 καὶ αὐτὸς τὸν τάφον, καὶ χρήματα μὲν οὐχ εἶδεν, κόσμον δὲ καὶ
 κειμήλια χρύσεια πάμπολλα ἀνέβλετο. πειραθέντος δὲ αὐτοῦ ἐν-
 D δοτέρῳ χωρεῖν, οὗ τὰ σῶματα Δαβὶδ τε καὶ Σολομῶντος ἐτέθη,
 πῦρ ἐξελεθὼν δύο τῶν δορυφόρων αὐτοῦ διέφθειρε. 10

Μετὰ οὖν Δαβὶδ ἰβασίλευσε Σολομῶν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη μί,
 δς τὴν πανθαύμαστον καὶ θεόδοτον καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων σοφίαν
 δεξάμενος ὑποκόσμησε τὴν τε πόλιν καὶ τὸν ναὸν κυρίου ἐν ἔτεσιν
 ἐπτά, μῆκος πήχεων ἕξ, εὖρος πήχεων κ' καὶ ὕψος πήχεων ραί·
 δίφορος γὰρ ἦν, ὡς φησὶν Ἰωσήπος. τὸ δὲ ἄριστον τοῦ Σολο- 15
 μῶντος ἦν κειθ' ἡμέραν κόροι σπειδάλεως λ', κόροι ἀλεύρου κε-
 P 156 κοπανισμένου ἕξ, μόσχοι ἐκλεκτοὶ ἑ, βόες νομάδες κ' καὶ πρό-
 βατα ρ', ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν καὶ
 σταντιῶν. ὁ δὲ κόρος ἐπολεῖ μύδια λ'. ὁμοῦ γινόμενα μύδια βηΐ.
 ἀπέθανε δὲ Σολομῶν ἐτῶν ογ', καὶ ἐτάφη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 20
 ἐφ' οὗ ἦν Ὀμηρος καὶ Ἡσίοδος.

exaedificaverat, sepelitur. et in eo, ut Iosephus auctor est, multas aureo-
 rum talentorum myriadas contumulavit. quod et per posteriores eventus
 comprobatum est. quippe summus sacerdos Hyrcanus ab Antiocho Demetrii
 filio urbe obsessa, reserato monumento tria milia talentorum inde extraxit.
 talentum vero est nummorum centum viginti quinque. Herodes deinceps
 gnarus id Hyrcano factum, monumentum et ipse adaperuit, ubi licet nullae
 essent pecuniae, ornatum tamen aureum plurimaeque donaria ex eo sustulit.
 sed cum ulterius progredi tentaret, ubi Davidis et Salomonis corpora repo-
 sita fuerant, ignis exiliens duos ex eius satellitibus absumpsit.

Post Davidem regno potitur Salomon filius annos quadraginta, eximiae
 divinaeque et supra humanum captum sapientiae particeps. hic urbem et
 templum domini longitudine cubitorum sexaginta, latitudine viginti, altitu-
 dine centum viginti, septem annorum spatio absolvit: duas quippe contigna-
 tiones habebat, ut refert Iosephus. in prandium eius quotidie insumebantur
 similiae cori triginta, farinae cribratae cori sexaginta, electi vituli decem,
 qui autem per campos pascebantur boves viginti, oves centum, praeter cervos
 et capreas et aves electas et altiles. corus triginta modiorum mensura
 est, ita ut omnes modii simul colligantur duo milia et septingenta. vita
 porro functus est Salomon aetatis anno septuagesimo tertio, sepeliturque
 cum patre Davide. sub eo Homerus et Hesiodus claruere.

Μετὰ δὲ Σολομῶντι ἐβασίλευσε Ῥοβοῦμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη
 15 ἰς, ὃς τὸ ποτηρὸν ἐποίησεν ἐνώπιον κυρίου ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
 καὶ ἀπέθανεν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ. ἔφ' οὗ Σουσαιμ βασι-
 λεὺς Αἰγύπτου τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐλὼν ἀφείλετο τὰ ἐν τῷ ναῷ καὶ
 5 τοῖς βασιλείοις χρῆματα καὶ τὰ χρυσὰ δόρατα καὶ τοὺς χρυσοῦς
 θυρεοὺς, ἀνθ' ὧν ἐγένοντο χαλκοί. B

Μετὰ δὲ Ῥοβοῦμ ἐβασίλευσεν Ἀβίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
 ἐποίησε τὸ ποτηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέθανεν βασιλεύσας
 ἔτη 6'.

10 Μετὰ δὲ Ἀβίαν ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε
 τὸ ποτηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας ἔτη 15'.

Μετὰ δὲ Ἀσὰ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε
 τὸ εὐθὺς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐτελεύτησε βασιλεύσας ἔτη 40'.

Μετὰ δὲ Ἰωσαφὰτ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
 15 ἐποίησε τὸ ποτηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέθανε δυσεντετακτός, C
 βασιλεύσας ἔτη 7'.

Μετὰ δὲ Ἰωρὰμ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἔτος 4',
 καὶ ἐποίησε τὸ ποτηρὸν, καὶ ἀηρέθη ὑπὸ Ἰηοῦ.

Μετὰ δὲ Ὀχοζίαν ἐβασίλευσε Γοθολία μήτηρ αὐτοῦ ἔτη 6',
 20 καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς υἱοὺς Ὀχοζίου παρεκτός κηπίου ἐνὸς
 διασωθέντος παραδόξως ὑπὸ γυναικὸς Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως· ὃς καὶ
 αἰφνιδίως ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὑπὸ Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, ὑπάρχων
 ἐτῶν 5. ἡ δὲ Γοθολία ἀπεκτάνθη ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως.

Salomoni in regno successit Roboamus filius, regnoque praefuit annos septemdecim, male de domino, aequae ac pater, meritis. mortuus est in peccatis suis. eo tempore rex Aegypti Saccemus, Hierosolymis captis, pecunias quae in templo regiaeque erant, et aureas hastas et acuta diripuit, quorum loco aenea restituta sunt.

Post Roboamum Abias filius regnavit, et hic quoque male se gessit erga dominum, et mortuus est anno regni 6.

Post Abiam regnavit Asanus filius, et is non recte se cum domino gessit, annoque regni 16 mortuus est.

Asano successit in regno Iosaphatus filius, qui bene agendo dominum demeritus est, obiitque anno regni 25.

Post Iosaphatum regno praefuit Ioramus filius, qui in deum impius fuit. diem oblit viscerum morbo confectus anno regni octavo.

Post Ioramum regnum suscepit Ochozias filius annum unum, qui ob scelera deo odiosus fuit caesusque est ab Ieu.

Ochozias in regno successit Gothella mater annos sex, quae omnes Ochozias liberos praeter unum infantem ab Iedaē sacerdotis uxore praeter hominum opinionem servatum interemit. is ex improvise ab Iedaē sacerdote septennas rex creatur. Gothella vero in regia interficitur.

D Μετὰ οὖν Γοθολίαν ἑπταετῆς βασιλεύσας Ἰωὰς υἱὸς Ὀχοζίου ἔτη μ' ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ἔτι παρατραπείς ἐσφάγη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ὃς καὶ ἀπέκτεινε Ζαχαρίαν τὸν προφήτην, τὸν υἱὸν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ. ἐφ' οὗ ἡ Σίβυλλα ἐγνωρίζετο. 5

Μετὰ δὲ Ἰωὰς ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κθ', καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ἐσφάγη δὲ ἐν τῷ πολέμῳ.

Μετὰ δὲ Ἀμασίαν ἐβασίλευσεν Ὄζίας, ὃ καὶ Ἀζαρίας, υἱὸς αὐτοῦ ἔτη νβ', καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ εὐδοόμενος ἐπήρθη, καὶ δὴ θελήσας θυμιάσαι τῷ θεῷ αὐτὸς ἀφ' ἑαν-10 τοῦ καὶ θυμιάσας εὐθὺς ἐλεπρώθη, καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν.

P 157 Μετὰ δὲ Ὀζίαν ἐβασίλευσεν Ἰωάθαν υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ις', καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐτελεύτησεν.

Μετὰ δὲ Ἰωάθαν ἐβασίλευσεν Ἀχάζ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ις', καὶ ποιήσας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου ἀπέθανεν. 15

Μετὰ δὲ Ἀχάζ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κθ', καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐτελεύτησεν. ἐφ' οὗ ἦν ὁ Μωσαϊκὸς χαλκοῦς ὄφρις ἔτι παρὰ Ἰουδαίων σφβόμενος, ὃν ἠφάνισεν Ἐζεκίας, ὥσπερ δὴ καὶ τὰς βίβλους τοῦ Σολομῶντος. ἐφ' ὧν χρόνων Ῥώμος καὶ Ῥέμος ἐβασίλευον ἐν Ῥώμῃ, καὶ Σίβυλλα **20**
B ἡ Ἐρωδραία ἐγνωρίζετο. ἐφ' οὗ καὶ Σεναχηρείμ κατὰ Ἰερουσα-

9 αὐτοῦ vulgo om

Gotholiam excipit Ioas Ochozias filius septennis, regnavitque annos quadraginta. hic prius ob pietatem deo gratus extitit, deinde aberravit, domique necatur. Ioas Zachariam prophetam praeceptoris sui filium neci tradidit. sub his temporibus Sibylla clara habebatur.

Post Ioas imperio praefuit Amasias filius annos viginti novem, vir spectatae in deum pietatis. in proelio obruncatus est.

Amasiae succedit in regno Ozias filius, qui et Azarias, annis 52. is numinis benevolentiam assecutus, cum prospera cuncta sibi finire videret, flatu tumens voluit ipsemet deo incensum offerre. sic cum in templo adolevisset, repente lepra obsitus est et vitam effudit.

Post Oziam regnum obtinuit Ioathanus filius annos sexdecim, pius ac religiosus vir, et mortuus est.

Post Ioathanum imperio praefuit Achazus filius annos sexdecim, vir nequam et impius, et mortuus est.

Achazi regnum excepit Ezechias filius, pietate in deum commendatus. regi anno vigesimo nono diem obiit. illius aetate Mosaicus aeneus serpens adhuc supererat a Iudaeis in veneratione habitus. cum Ezechias, sicut et Salomonis libros, expunxit et de medio sustulit. his temporibus Romus et Remus Romae imperium tenebant, et Sibylla Erythraea illustris erat. et

λήμ ἀναβάς, διὰ θείου ἀγγέλου ἐν μιᾷ νυκτὶ ῥπέ' χιλιάδας ἀποβαλὼν, μετ' αἰσχύνης ὑπέστρεψεν.

Μετὰ δὲ Ἐζεκίαν ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη γέ', ὁ καὶ τὸν μέγαν Ἡοαίταν πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ ἀθῶων αἰμάτων πλήσις καὶ τὸ ποτηρὸν ἐναντίον κυρίου ποιῆσας. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ μετανοήσας διορθωσάμενος ἀπέθανε.

Μετὰ δὲ Μανασσῆν ἐβασίλευσεν Ἀμώς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ ἐποίησε τὸ ποτηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ λαφάγη ἐν τῷ οἴκῳ 10 αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Ἀμῶς ἐβασίλευσεν Ἰωσίας αὐτοῦ ὑπάρχων υἱὸς C ἔτη λ', ἐτῶν ὑπάρχων ἧ', καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐτελεύτησε τοξοφθεῖς ἐν τῷ πολέμῳ. ἐφ' ὧν χρόνων καὶ τὸ Βυζάντιον ὑπὸ Βύζου βασιλεύς ἐκτίσθη τῆς Θράκης.

15 Μετὰ δὲ Ἰωσίαν ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτοῦ μῆνας γ', καὶ ἐποίησε τὸ ποτηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ληφθεὶς ὑπὸ Νεχαὺ βασιλέως Αἰγύπτου ἀπήχθη εἰς Αἴγυπτον, ἐν ᾗ καὶ ἀπέθανε.

Μετὰ δὲ Ἰωάχαζ ἐβασίλευσεν Ἰωακείμ ὁ καὶ Ἐλιακείμ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔτη ια', καὶ ἐποίησε τὸ ποτηρὸν ἐνώπιον κυρίου. 20 καὶ ἐλθὼν Ναβουχοδονόσορ τὴν πᾶσαν Ἰουδαίαν ὑπόφορον ἐποίησεν. ἀπειθήσαντος δὲ φορολογίας Ἰωακείμ ἦλθε πάλιν εἰς Ἱερουσαλήμ Ναβουχοδονόσορ, καὶ τοῦτον χειρωσάμενος καὶ ἀγγέλων ἀπὸ τοῦ τείχους ῥιφῆναι προσέταξε, καὶ αὐτοφον ἐπὶ πολλῶν κατελίπε χρόνον.

Senacherimus Hierusalem oppugnans, centum octuaginta quinque milibus per angelum una nocte trucidatis, dedecore operis reversus est.

Post Ezechiam Manasses filius regnum obtinuit annos quinquaginta quinque. magnum Esaiam terra divisit, Hierosolymam innocentium sanguine inundavit, deo exosus. tandem post excidium et captivitatem eum sceleratae vitae poenituit, sicque vita functus est.

Manassi successit in regno Amosis filius, regnavit annos duos, nec se erga deum pium praebeuit, propriisque is aedibus trucidatus est.

Amosum excepit Iosias filius aetatis annorum octo. regnavit annos triginta unum. hic fecit rectum coram domino. sagitta confossus in proelio occubuit. eo tempore Byzantium a Byzo Thraoum rege exaedificatur.

Post Iosiam regnavit Ioachasus filius. is voluntati dei adversatus, captus a rege Aegyptiorum Nechaone abductusque est in Aegyptum, ubi occidit, cum imperium tenuisset menses tres.

Ioachazo successit Ioachimus frater, cui et Elacimo nomen, annos undecim. hunc propter scelera adversatus est dominus. quare Nabuchodonosor Iudaeam invadens eum sibi vestigalem fecit, sed cum Ioachimus imperata solvere recusaret, iterum irrumpens Hierosolymam cepit, regemque captum caesumque e muro praecipitem dari, insepultumque diu iacere iussit.

Ioelis Chronogr.

Μετὰ δὲ Ἰωακείμ ἔβασίλευσεν Ἰεχονίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ Ἰωακείμ, διὰ προστάγματος Ναβουχοδονόσορ μῆνας τρεῖς, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου. καὶ περὶ τοὺς φόρους ἀγνωμονήσαντος αὐτοῦ ἤλθεν αὐθις Ναβουχοδονόσορ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν Σεδεκίαν ἀντ' αὐτοῦ καταστήσας ἀπώκισεν εἰς Βαβυλῶνα **5**
 P 158 Ἰεχονίαν καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ. ἐξήνεγκε δὲ καὶ τοὺς θησαυροὺς κυρίου καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τὰ χρυσᾶ σκεύη πάντα, ἃ ἐποίησε Σολομῶν ἐν ναῶ κυρίου.

Μετὰ δὲ Ἰεχονίαν ἔβασίλευσε Σεδεκίας πατράδελφος αὐτοῦ ἔτη γ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ περὶ τὴν φορο-
 10 λογίαν ὡσαύτως παρυσπονδήσαντος αὐτοῦ ἤλθε πάλιν Ναβουχοδονόσορ, καὶ τὴν μὲν πόλιν πᾶσαν πυραλαβῶν ἐνέπρησε, τὸν δὲ Σεδεκίαν χειρωσάμενος τὴν μὲν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ κατ' ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ ἀνείλεν, αὐτὸν δὲ ἐκτυφλώσας καὶ δεσμοῖς καθ-
 εἶρξας εἰς Βαβυλῶνα αἰχμάλωτον ἀπήγαγεν. **15**

B Μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν δέκα σκῆπτρων ἔβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ, ὁ δοῦλος Σολομῶντος καὶ ἀποστάτης, ἔτη μβ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου· διδὸ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ Θεός, καὶ ἀπέθανεν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ. **20**

Μετὰ δὲ Ἱεροβοὰμ ἔβασίλευσε Ναβὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Βαασσά.

Μετὰ δὲ Ναβὰτ ἔβασίλευσε Βαασσά ἔτη κδ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφύγη ἐν πολέμῳ.

Ioachimum excepit Iechonias filius, qui et Ioachimus, per menses tres: sic enim Nabuchodonosorus in mandatis dederat. erga deum impius fuit. hic cum tributa mala fide persolveret, valida iterum manu Nabuchodonosorus Hierosolymam obsidione cingit, et Iechoniae regnum in Sedeciam transfert, eo matre reliquisque illius principibus Babylonem adductis. thesauros item omnes tam sacros quam regios, et auream suppellectilem, quam Salomon in domo domini praeparaverat, exportavit.

Post Iechoniam Sedecias patruus regnum obtinuit annos tres, vir iniustus et impius, qui cum pactis nec ipse stetisset, tertio Nabuchodonosorus Hierosolymam obsedit expugnatamque flammis absumpsit, Sedecia capto uxorem et filios in conspectu illius neci tradidit, eum obcaecatam vinculisque alligatum captivum in Babylonem abduxit.

Decem sceptris divisit Ieroboamus filius Nabati, ex tribu Ephraim, servus Salomonis et rebellis regnum occupat annos quadraginta duos, multis nefariisque sceleribus coopertus. ideo percussit illum dominus, et mortuus est in iniquitatibus suis.

Ieroboamo successit Nabatus filius, scelere furoreque inflammatus; et cum biennium regnasset, caesus est a Baasa.

Post Nabatum regnavit Baasa, vir maleficus et iniustus; et cum regnasset annos 24, in proelio trucidatus est.

Μετὰ δὲ Βαιουσσὰ ἔβασίλευσεν Ἡλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Ζαμβρηῆ.

Μετὰ δὲ Ἡλὰ ἔβασίλευσε Ζαμβρηῆ ἔτη ιβ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐκαύθη ὑπὸ τῶν πολεμίων οἴκῳ προσφυγῶν.

5 Μετὰ δὲ Ζαμβρηῆ ἔβασίλευσεν Ἀχαῦβ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κβ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη, καὶ ἀπέθανεν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Ἀχαῦβ ἔβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ πεσὼν ἐκ τοῦ ὑπερώου τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἀπέθανεν.

Μετὰ δὲ Ὀχοζίαν ἔβασίλευσεν Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Ἰηοῦ. ἐφ' οὗ ἀνελήφθη ὁ μέγας Ἡλίας, ὁ δὲ Ἐλισσαῖος τὸ Ἰερικουῦντιον ἔδωκε πικρὸν ὃν φέσει καὶ δύσποτον ἰάσαστο.

15 Μετὰ δὲ Ἰωρὰμ ἔβασίλευσεν Ἰηοῦ υἱὸς Ἀμεσιὸν ἔτη κη', καὶ εἰσερχόμενος ἐν τῇ πόλει Σαμμερίας εἶδε προκείμεσαν Ἰεζάβελ διὰ τῆς θυρίδος κεκαλλωπισμένην, καὶ προσέταξε τοῖς ἐκτονόχοις αὐτῆς κατακρημνίσαι αὐτήν, ἣ καταπατήθη ἐπὶ τῶν ἵππων καὶ καταβρώθη ὑπὸ τῶν κυνῶν. ἐπάταξε δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀχαῦβ, καὶ μετὰ πανουργίας συναθροίσας πάντας τοὺς ἱερεῖς καὶ προφήτας τοῦ Βάαλ πάντας ἀναιρεθῆναι προσέταξεν, καὶ τὸν Βάαλ καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα ἐνέπρησε. πλὴν οὐκ ἐφύλαξεν εἰς τέλος πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου, καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ.

Post Baasam imperavit Hela filius, vir profligatissimus. is biennium regnavit, sublatusque est a Zambrio anno regni 2.

Helae Zambrios successit multis flagitiis et sceleribus contaminatus. hic cum se fuga domum recepisset, ab hostibus concrematus est anno regni 12.

Zambrio succedit in regno Achabus filius, facinorosis operibus deo exosus, et mortuus est in iniquitatibus suis anno regni vigesimo secundo.

Defuncto Achabo regnum administravit Ochosias annos duos, vir profligatissimus ac perditissimus. is cum e caenaculo domus suae cecidisset, consumptus est.

Ochoziae successit Ioramus frater nequitia singulari praeditus; et ab Ieu trucidatus est, postquam regnasset anno duodecim. sub eo Helias magnus assumptus est. Elisaeus vero aquis Hiericuntia, cum essent amarae et gustu insuaves, opem tulit.

Post Ioramum regnum tenuit Ieu Amasiae filius annos viginti octo. is cum Samariam ingrederetur, Iezabellam, quae cultissimo corporis ornatu in fenestra apparuerat, per eunuchos praecipitem egit: sic illa ab equis concalcata et a canibus devorata est. idem filios Achabi neci tradidit, et astute fraudulentemque convocato populo sacerdotes ac prophetas Baalis omnes interfecit, et Baal illiusque suppellectilem omnem succendit. ceterum Ieu usque in finem nec iustitiam nec legem domini servavit, mactatusque est in proelio.

- P 159 Μετὰ δὲ Ἰησοῦ ἔβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κζ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ἑνάκιον κυρίου, καὶ ἀπέθανεν.
 Μετὰ δὲ Ἰωάχαζ ἔβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιδ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἀπέθανεν. ἐφ' οὗ Ἐλισσαῖος ἐτελεύτησε προφητεύσας αὐτοῦ τὴν προτέραν διὰ συμβούλων νίκην κατὰ Σούρων. τοῦ δὲ προφήτου θραυτομένου ἐν τῷ μνημείῳ νεκρὸς τις ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ πλησιάσας τοῖς μυκαρίοις ὁστέοις αὐτοῦ ἀνέστη.
 Μετὰ δὲ Ἰωὰς ἔβασίλευσεν Ἰεροβοάμ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη λδ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἀπέθανεν.
- B Μετὰ δὲ Ἰεροβοάμ ἔβασίλευσεν Ἀζαρίας υἱὸς αὐτοῦ μῆνας 10 ε', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Σελούμ.
 Μετὰ δὲ Ἀζαρίαν ἔβασίλευσε Σελούμ μῆνα α', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Μαναΐμ.
 Μετὰ δὲ Σελούμ ἔβασίλευσε Μαναΐμ ἔτη γ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Φακεσίου. 15
 Μετὰ δὲ Μαναΐμ ἔβασίλευσε Φακεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Φακεί.
- C Μετὰ δὲ Φακεσίαν ἔβασίλευσε Φακεί ἔτη κ', καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Ὠσηέ.
 Μετὰ δὲ Φακεί ἔβασίλευσεν Ὠσηέ ἔτη θ', καὶ ποιῶν τὸ 20 πονηρὸν ἀπέθανεν.
 Μετὰ δὲ τοὺς εἰρημένους Ἀσσυρίων βασιλεῖς ἔβασίλευσεν,

Post Ieu regnavit Ioachazus filius annos viginti septem, legirupa, impius, et mortuus est.

Ioachazo successit Ioaas filius, vir profligatissimus; et cum regnasset annos quatuordecim, mortuus est. eius tempestate Elisaeus moritur, postquam per signa de Syriis victoriam praedixisset; cum vero sepulturae mandaretur, cadaver in eodem monumento beatis illis prophetae ossibus appropinquans vitae restitutum est.

Post Ioaas Ieroboamus filius regnum tenuit annos triginta quatuor, vita flagitiis inquinata, et mortuus est.

Ieroboamo successit Azarias filius sane nequam ac perditus. caesus est a Sellumo, postquam regnasset menses 6.

Azariae suffectus est Sellumus fraudi scelerisque plenus, trucidatus a Manaimo regni primo.

Post Sellumum regnavit Manaimus annos tres. profligatissime vixit, et a Phacesia interceptus est.

Manaimum excepit Phacesias filius ab omni honestate relictus; et cum regnasset annos duos a Phacea occiditur.

Post Phacesiam regnavit Phaceas annos viginti, deo exosus, mactatusque ab Osea.

Post Phacesam regnavit Osea annos novem, plenusque sceleris coequibit.

Post enarratos Assyriorum reges, ut proditum est, regnum ad Nabu-

ὡς εἴρηται, Ναβουχοδονόσορ ἔτη κζ'. καὶ διὰ τὸ ἐπαρθῆναι κατὰ θείαν βρῆγην ἐξ ἀνθρώπων ἐκδιωχθεὶς καὶ μετὰ θηρίων οἰκήσας καὶ χόρτον φαγών, ὕστερον ἐπιγνοὺς τὸν τῶν ὄλων θεὸν πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ λαμπρότερος γέγονε.

5 Μετὰ δὲ Ναβουχοδονόσορ ἐβασίλευσεν Οὐλεμαροδάχ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ε'.

Μετὰ δὲ Οὐλεμαροδάχ ἐβασίλευσε Βαλτάσαρ ὁ ἀδελφὸς D αὐτοῦ ἔτη γ', δε μιάνας τὰ ἱερὰ σκευὴ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ συμποσίῳ αὐτοῦ, ἔπερ ἤγαγεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ναβουχοδονόσορ ἐξ Ἱερουσα-
10 λήμ, ἀνηρέθη κατὰ θείαν βρῆγην, καὶ παρέλαβε τὴν βασιλείαν Δαρείου.

Μετὰ δὲ Βαλτάσαρ ἐβασίλευσε Δαρείου ὁ Μῆδος, ὁ καὶ Ἀστυάγης καὶ Ἀρταξέρξης, ἔτη ιζ'. ἐφ' οὗ καὶ τῷ Δανιὴλ ὠρά-
15 θησαν αἱ διὰ τοῦ ἀγγέλου ὀπτασίαι, καὶ ὁ χρόνος ἐδηλώθη τῆς Χριστοῦ παρουσίας· δε φθνηθεὶς ὑπὸ τῶν μεγιστάνων διὰ τὸ μεγάλως τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐνεβλήθη ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.

Μετὰ δὲ Δαρείου ἐβασίλευσε Κῦρος ὁ Πέρσης ἔτη λ', δε ἀνιῶν Δαρείου ἐκράτησε πάσης τῆς Χαλδαίων καὶ Ἀσουρίων
20 καὶ Περσῶν καὶ Παλαιστίνης καὶ πάσης τῆς Ἀσίας, μεθ' ὧν τὴν P 160
Αυδῶν βασιλείαν ὑπέταξεν, ἀνιῶν Κροῖσον, ὡς προείρηται. ἐφ' οὗ Δανιὴλ ἐπιφανέστερος ἐπάρχων ἔτι καὶ τὸν Βῆλ συντρέψας καὶ τὸν δράκοντα φονεύσας, τὰ Περσῶν σεβίσματα, ἐβλήθη ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἕξ.

chodonosorum est devolutum, qui Hierosolymorum annos 27 regnum occupavit. hic propter superbiam divina ira ex hominum coetu electus cum sodalibus bellis foenum epulabatur. tandem deo rerum omnium epifisco cognito, rursus pristino imperio restitutus est illustriorque effectus.

Post Nabuchodonosorum imperio praefuit Ulemarodachus filius annos 5. Ulemarodacho successit Baltasar frater, triennaliumque regnavit. in variis numini sacris, quae Hierosolymis Nabuchodonosorus pater asportaverat, in convivio contaminatis, numine succensente violenta morte occubuit, et regnum ad Darium transitum est.

Post Baltasarum Darius Medus, qui Astyages item et Artaxerxes dicebatur, regnum administravit annos septemdecim. sub hoc per angelum visiones Daniele ostensae sunt, tempusque Christi venturi indicatum. hic quod magno esset in pretio apud regem, invidia principum in fossam leonum proicitur.

Post Darium Cyrus Persa regnum tenuit annos triginta, qui Dario caeso universa Chaldaeorum Assyriorum Persarum regione potitus, Palaestiam item et totam Asiam, Lydorum posthac dominatum, Croese capto, ut iam diximus, sub ditione propria redegit. ea tempestate Daniel dignitate ac factis conspiciens, Belo contracto draconeque interfecto Persarum sacrosanctis numinibus, in fossam leonum coniectus est, ubi septem dies permansit.

Μετὰ δὲ Κύρον ἐβασίλευσε Καμβύσης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ Ναβουχοδονόσορ ἐπικληθεὶς, ἔτη ιη'. ἐφ' οὗ καὶ Ἰουδῆθ τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ τῇ ἐνυτῆς σοφίᾳ ἀπατήσασα καὶ ἀποκεφαλίσασα τὸν Ὀλοφέρνην, πορθοῦντα τὴν Βετουλίαν πόλιν, νίκην μεγάλην
B τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προεξένησεν, καὶ ἐτελεύτησε χήρῳ ἐτῶν ρέ. 5

Μετὰ δὲ Καμβύσῃν ἐβασίλευσε Σπέρδιος ὁ μύγος μῆνας ζ'.

Μετὰ δὲ Σπέρδιον ἐβασίλευσε Δαρείος Ὑστάσπου ἔτη κ'. ἐφ' οὗ πάλιν Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς ἐπιτραπέντες ἐτελείωσαν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ὅτε ὁ Ζοροβάβελ ἐν προβλήματι νικήσας, καὶ ἐπιτραπέις αἰτήσασθαι ὁ βούλεται, ἤξλωσεν ἀφεθῆναι 10 τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ οἰκοδομηθῆναι τὴν Ἱερουσαλήμ· ὁ καὶ γέγονε, καὶ τότε πεπλήρωται εἰς τέλος τὰ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς ὄργης ἔτη ο'. ὁ δὲ γε ἀρχιερεὺς καὶ γραμματεὺς Ἐσδρας ἦν
C διδάσκων τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ διερμηνεύων ὡς εὐφύστατος πάντων, ὃς καὶ τὰς ἱερὰς βίβλους ἀπεκατέστησε διαφθαρείσας 15 ὑπὸ τῶν πολεμίων· οἱ γάρ τοι Χαλδαῖαι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐνέπρησαν πάσας. διὸ καὶ ἐνέπνευσεν ὁ Θεὸς τούτῳ ὥστε αὐτὰς ἐκθέσθαι.

Μετὰ δὲ Δαρείον ἐβασίλευσεν Ἀρταβάνης μῆνας ζ'.

Μετὰ δὲ Ἀρταβάνην ἐβασίλευσεν Ἀρταξέρξης ὁ μακροχείρ 20 ἔτη μ'. ἐφ' οὗ Σοφοκλῆς Ἡράκλειτος καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Πυθαγόρας καὶ Θουκυδίδης καὶ Εὐριπίδης καὶ Ἡρόδοτος καὶ

6 Σπέρδιος?

Cyrus excipit Cambyses filius, qui et Nabuchedonosor vocabatur, per annos octodecim. ea tempestate Iuditha divina ope et prudentia propria Olopherne deluso, eiusque Betuliae magnae urbis excidium minitantis capite amputato, ingentis victoriae Israelitica causa fuit; obiitque vidua aetatis annorum 105.

Cambysis regnum, eo defuncto, Sperdinus Magus menses 7 occupavit.

Post Sperdium Darius Hystaspis filius regnum administravit annos viginti, sub quo rursus Zorobabelus et Iesus exaedificationis templi provinciam sibi commissam absolvunt. quando Zorobabelus superior in exponendo problemate declaratur, eique pro libito quidquid esset concederetur, primum libertatem populi, deinde Hierosolymorum exstructionem exposuit; quod et exitam habuit. et tunc anni septuaginta captivitatē et irae completi sunt. interea summus sacerdos scribaque Esdra populum legibus divinis informabat, et pro sua ingenii dexteritate interpretabatur. hic etiam libros sacros ab hostibus corruptos renovavit: Chaldaeorum quippe manu post Hierosolymorum excidium deflagrarunt. quapropter deus suo eum afflatu ita munit, ut illos ederet et publicaret.

Dario in regno succedit Artabanes per menses septem.

Artabano Artaxerxes Longimanus per annos 41. ea tempestate Sophocles, Heraclitus, Anaxagoras, Pythagoras, Thucydides, Euripides, Hero-

Ἐμπεδοκλῆς καὶ Διογένης καὶ Ζήνων Φερεκύδης τε καὶ Ἀρίσταρ- D
χος καὶ Ἴπποκράτης, Παρμενίδης, Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης καὶ
Ἀημοσθένης καὶ Σωκράτης ἔγνωρίζοντο.

Μετὰ δὲ Ἀρταξέρξην ἔβασίλευσεν Ἀρταξέρξης ἄλλος καὶ οἱ
5 καθ' ἑξῆς ἕως Δαρείου, ὃν ἀνείλεν Ἀλέξανδρος, ὃς τὴν Περσῶν
βασίλειαν καταλύσαντος καὶ πάσης τῆς γῆς κρατήσαντος ἐν Βα-
βυλῶνι τε τελευτήσαντος διεῖλον τὴν βουσιλείαν, ὡς πρόσθεν εἶρη-
ται, οἱ παῖδες αὐτοῦ οὕτως. τῆς μὲν Αἰγύπτου Πτολεμαῖος
ἔβασίλευσεν ὁ Λαγοῦ καὶ οἱ καθ' ἑξῆς Πτολεμαῖοι ἐγ' ἕως Κλεοπά-
10 τρας θυγατρὸς Διονυσίου, τῆς δὲ Ἀσίας πάσης Ἀντίγονος, τῆς
δὲ Συρίας καὶ Βαβυλωνίας καὶ Παλαιστίνης Σέλευκος ὁ Νικάνωρ, P 161
ὃς καὶ πόλεις δύο κτίσας ἐν τοῖς μέρεσι Κιλικίας καὶ ἄλλην ἐν
Συρίᾳ τὴν μὲν Σελεύκειαν ἐκάλεσεν τὴν δὲ Ἀντιόχειαν τὴν δὲ
Λαοδίκειαν εἰς τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς
15 Λαοδίκης. ἐφ' ὃς Ῥόδιοι θαλασσοκρατήσαντες ἀνέστησαν ἐν τῇ
πόλει, ἤγουν τῇ ἐκείσε νήσῳ, χαλκοῦν ἀνδριάντα τοῦ ἡλίου, ὃν
διὰ τὸ μέγεθος ἐκάλεσαν κολοσσόν, καὶ αὐτοὶ Κολοσσαεῖς ὠνομά-
σθησαν.

Μετὰ δὲ Σέλευκον ἔβασίλευσεν Ἀντίοχος υἱὸς αὐτοῦ καὶ
20 ἄλλοι εἰ. εἶτα ἔβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ ἐπιφανής, υἱὸς Σελεύκου B
τοῦ φιλοπάτορος, ἐφ' ὃς γέγονεν ἡ δευτέρα ἄλωσις τῆς Ἰερουσα-
λήμ καὶ τὰ κατὰ τῶν Μυκκαβαίων ἐπράχθη καὶ τὸ ἱερὸν ἐμιολύν-
θη κατὰ τὴν τοῦ Δανιὴλ πρόφησιν. ὃς καὶ δι' αὐτὴν ἔπραξε πολλὰ
κακὰ αἰσχρίστω μύθῳ τὸν βίον ἐπι ξένης κατέστρεψεν.

16 ἕως vulgo

dotus, Empedocles, Diogenes, Zeno, Pherecydes, Aristarchus, Hippocra-
tes, Parmenides, Plato, Aristoteles, Demosthenes et Socrates florebant.

Post Artaxerxem Artaxerxes alius; et qui Artaxerxi succedere, regnum
obtinent ad Darium usque, quem Alexander interemit. hic cum regnum Per-
sarum vastasset, universa terra subacta Babylone occubuit; et eo fato fun-
cto administrati, ut iam dictum est, imperium divisere; quorum Ptolemaeus
Lagi filius Aegypti regnum occupavit, et qui post eum subsecuti sunt Ptole-
maei tredecim, usque ad Cleopatram Dionysii filiam. universae Asiae impe-
rium arripuit Antigonus, Syriae Babyloniae, et Palaestinae Seleucus Nica-
nor, qui duas apud Cilicem et tertiam apud Syros urbes condidit, hanc quidem
Seleuciam, illam Antiochiam, tertiam Laodiceam a suo filii filiaeque nomine
nuncupatam. eo tempore Rhodii cum imperium maris obtinuissent, statuum
aeneam in ea urbe sive insula soli sacram erexerunt, quam ex magnitudine
Colossuum appellarunt, a qua ipsi postea Colossenses dici sunt.

Seleuco successit Antiochus filius et alii quinque. deinde subsecutus est
Antiochus Epiphanes, Seleuci Philopatoris filius, sub quo secundum Hiero-
solymorum excidium et Maccabaeorum res gestae narrantur, templumque
secundum Danielis vaticinium profanatum. hic nefariorum scelerum archi-
tectus vitam in aliena terra cum turpissima morte commutavit.

Μετὰ δὲ Ἀντίοχον ἔβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἐδπάτωρ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔβασίλευσεν Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ μὴ γεννη-
 θείς· τῆς γὰρ μητρὸς αὐτοῦ θανούσης ἐν τῷ ἐννάτῳ μηνί, ταύ-
 τῃ ἀνατεμένοντες ἐξέβαλον αὐτόν. ὅθεν καὶ Καῖσαρ λέγεται· ἀφ'
 C οὗ Καίσαρος οἱ Ῥωμαίων προσηγορεύθησαν βασιλεῖς, ὃ ἴσταν 5
 ἀνατομὴ κατὰ τὴν Ῥωμαίων γλώτταν. ὃς πρῶτος καὶ μόνος ἐκρά-
 τησεν τῶν Ῥωμαϊκῶν σιήπτρων μετὰ πολλῆς ὑπερηφανίας, ὅθεν
 καὶ δικτάτωρ ἐκαλεῖτο, ὃ ἴσταν μονάρχης. πάντων δὲ κρατήσας ἐν
 ἰταμότῃ καὶ τυραννίδι ἐπὶ ἔτη τῇ ἀνηρέθῃ ἐπὶ συγκλήτου. ὃς
 νόμους Ῥωμαίους ἔδωκεν, καὶ τὸν βίσεκτον ἐφεῦρε, καὶ τὸν μῆνα 10
 Ἰούλιον μετονόμασε, πρότερον Κυντίλιον καλούμενον. ἐφ' οὗ
 ἦν καὶ Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ὁ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων
 μνημονευόμενος, καὶ Ἀντίπατρος ὁ Ἡρώδου πατὴρ βασιλεὺς τῆς
 Ἰουδαίας κατίστη.

D Μετὰ δὲ Ἰούλιον Καίσαρα ἔβασίλευσεν Αὔγουστος Καῖσαρ 15
 Ὀκταβίου υἱός, ὃς καὶ Σεβαστός, ἔτη νε'· ἀφ' οὗ Σεβαστοὶ καὶ
 Αὔγουστοι προσηγορεύθησαν οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς, καὶ ὁ μὴν
 Αὔγουστος ἐκλήθη, πρότερον Σεξτίλιος ὀνομαζόμενος. ἐν τῷ μβ'
 ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐγεννήθη ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι-
 στός. ἐν δὲ τῷ μα' ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀπὸ κτίσεως κόσμου 20
 ἔτει εφ', καὶ Ἡρώδης ἐξ ἐθνῶν ἤδη βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἀνη-
 γόρευται. τοῦ δὲ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ σάρκα γεν-
 ηθέντος καὶ τοῦ Ἡρώδου κακῶς τὸν βίον μεταλλάξαντος πεπλή-
 ρωται τὸ "οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, ἕως ἂν ἔλθῃ ὃ ἀπόκει-

Antiochum excepit filius Eupator.

Posthac Iulius Caesar, qui genitus non est, res imperii administravit: nono etenim mense, ex quo uterum mater ferre coeperat, matris emortuae utero secto extrahitur. unde et Caesar dictus, et ab eo Caesares omnes Romanorum imperatores, a caesura sic dicta lingua Romana. hic primus omnium et solus imperium Romanum tenuit, quod superbe admodum arroganterque administravit; hinc dictatori nomen illi fuit. is severe ac tyrannice rei publicae gubernaculis pertractatis per annos octodecim in senatu trucidatur. Romanis leges dedit, bissextum instituit, mensem prius Quintilem dictum Iulium nominavit. sub eo floruit Iudas Galilaeus, cuius in actibus apostolorum mentio fit, et Antipater Herodis pater rex Iudaeae creatur.

Post Iulium Caesarem imperium tenuit Augustus Caesar Octavii filius, qui et Augustus appellatus est, annos quinquaginta sex. ab hoc Romani imperatores Sebastii Augustique vocati sunt, et mensis Augustus, cui antea nomen Sextili. anno quadragesimo secundo eiusdem imperii dominus noster Iesus Christus nascitur. anno vero illius quadragesimo primo ab erbe condito annus 5500 complectur, cum Herodes rex Iudaeae eligitur. porro domino nostro Iesu Christo in carne nato, Herode item atrocissime vita funesto, adimpletum est illud "non deficiet princeps ex Iuda, donec veniat cui repositum

ται, ὃς ἐστὶν ὁ Χριστός. ὁ δὲ γε Ἡρώδης ἔσχεν αὐτῶ υἱοὺς
 ὁμονόμους καὶ διωνύμους τρεῖς, Ἡρώδην Ἀντίπαιον τὸν καὶ τὸν
 πρόδρομον ἀποτεμύοντα, ἐφ' οὗ καὶ ὁ κύριος ἐσταυρώθη, Ἡρώ-
 δην Φίλιππον, ᾧ πρῶτον Ἡρωδίας συναφθεῖσα ἔτεκε θυγατέρα P 162
 5 Σαλώμην τὴν ὀρχησαμένην, καὶ Ἡρώδην Ἀντίπατρον τὸν καὶ
 Ἰάκωβον ἀνελόντα τοῦ Ζεβεδαιου, ὃς ἐν τῷ δημηγορεῖν τοῦ δήμου
 φωνοῦντος "φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου" ὀκνη ἔδεικεν αὐτίκα.
 ἄγγελος γὰρ κυρίου ἐδόθη τοῦτον ἀθρόως ἐπάταξεν, καὶ ὃς ἀνε-
 πήδησε τῆς καθέδρας ἐν τῷ δεινῶς τὴν γαστέρα αὐτοῦ σπαράττε-
 10 σθαι. τὸν δὲ γε θεῖον Ἰάκωβον ἰδὼν ἀπαγόμενον τὴν ἐπὶ θάνα-
 τον ὁδὸν ὁ κατήγορος αὐτοῦ καὶ μεταμεληθεὶς προσέειπε τοῖς
 ποσὶ τοῦ ἀποστόλου λέγων "συγχώρησόν μοι, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ,
 ὅτι μεταμεμνημαι ἐφ' οἷς ἐλάλησα κατὰ σοῦ." ὁ δὲ μακάριος
 τοῦτον καταφιλήσας εἶπεν αὐτῷ "εἰρήνη σοι, τέκνον, εἰρήνη σοι, B
 15 καὶ συγχώρησις τοῦ πταίσματος." ὁ δὲ μετὰ φωνῆς μεγάλης ἐδ-
 θείως Χριστιανὸν ἑαυτὸν ἐπὶ πάντων ἀνηγόρευσε, καὶ οὕτως συγ-
 καταριθμηθεὶς τῷ ὑπ' αὐτοῦ κατηγορηθέντι σὺν αὐτῷ καὶ τὸ
 βραβεῖον τοῦ μαρτυρίου ἀπηνέγκατο. ὁ δὲ γε ἄθλιος Ἡρώδης
 ἐπὶ ἡμέρας φθειρόμενος καὶ σκώληκας ἐκβράζων ἐλεονῶς τὸν βίον
 20 κατέλυσεν, ὥσπερ καὶ ὁ δυσσεβέστερος αὐτοῦ πατήρ.

Μετὰ δὲ Αὐγουστον ἰβασίλευσε Τιβέριος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη
 κγ', ὃς κτίσας πόλιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐκάλεσεν αὐτὴν εἰς τὸ ἴδιον
 ὄνομα Τιβεριάδα. οὗ τῷ ἐ' ἔτει τῆς βασιλείας ὁ κύριος ἡμῶν
 βαπτισθεὶς τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἀπήρξατο. ἐν δὲ τῷ ιη' C

est," qui est Christus. Herodes vero liberos binomines sibi que cognomines
 tres suscepit, Herodem Antipam, qui praecursoris caput abscidit et sub quo
 dominus cruci affixus est, Herodem Philippum, cui primum Herodias nupta
 Salomen saltatricem generat, et Herodem Antipatrum iacobi Zebedaei par-
 ricidam, qui, cum inter concionandum inelamasset populus "vox dei et non
 hominis," repente poenas dedit: angelus quippe domini confestim eum per-
 cussit; hinc cruciatuum doloribus in ventre convulsus e solio exiliit. divi-
 num vero Iacobum cum eius accusator ad mortem duci vidisset, poenitentia
 ductus in pedes apostoli procubuit dicens "condona mihi, vir dei: iam me
 poenitet facinoris adversus te perpetrati." at beatus illum exosculatus dixit
 "pax tibi, fili, pax tibi sit et erroris venia." ille distenta voce palam omni-
 bus se fidem Christi sequi professus, una cum eo quem ipse prius in iudicium
 vocarat, martyrii coronam consequitur. miser autem Herodes foeda ver-
 mium tabe per plurimos dies confectus, quemadmodum pater eius eo impro-
 bior ac perversior, vitam finit.

Post Augustum Tiberius eius filius imperium tenuit annos viginti tres.
 is urbem in Iudaea prope lacum conditam a suo nomine Tiberiadem appella-
 vit. imperii eius anno decimo quinto dominus noster baptizatus evangelicae

σταυρωθεὶς ἀνόστη τῇ κ' τοῦ Φαμενώθ μηνὸς ἦτοι Μαρτίου, τοῦ πρωτοκτίστου μηνὸς Νισάν παρ' Ἑβραίοις λεγομένον, ἐπιφωσκούσης κυριακῆς. διὰ τί δὲ ὀγδόη ἢ τοῦ κυρίου ἀνάστασις ἐπωνόμασται; ἐπειδὴ ἐπτάκις νεκρῶν ἀνάστασιν εὔρομεν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ μετὰ τοὺς ζ' ὄγδοος ἐκ νεκρῶν ἀνόστη ὁ κύριος. πρὸ 5 γὰρ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως ἐν τῇ παλαιᾷ πρώτη γέγονεν ἡ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας, ὃν Ἥλιος ἐν Σαράφθοις ἀνόστησεν, β' ἢ τοῦ υἱοῦ τῆς Σουμαντίδος, ὃν Ἐλισσαῖος ἤγειρεν, γ' ἢ τοῦ στρατιώτου, ὃς ἐγγὺς Ἐλισσαίου ταφείς καὶ τοῖς ὀστέοις τοῦ προφήτου πλησιάσας ὡς ἀπὸ πυρὸς ἐξεπήδησεν, δ' ἐν τῇ καινῇ ἢ τῆς θυγα- 10 τρὸς τοῦ ἀρχισυναγῶγον, ε' ἢ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας, ε' ἢ τοῦ Λαζάρου, ζ' ὅτε πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἤγέρθη, η' δὲ ἢ τοῦ κυρίου ἀνάστασις μετὰ τὸ σωτήριον πάθος. οὗτος φροντίζων τοῦ δικαίου ἔγραψεν ἀεὶ ταῖς ὑπ' αὐτὸν πόλει λέγων "ἐάν τι γράψω παρὰ τοὺς νόμους προστάσεων γίνεσθαι, τούτω 15 μὴ προσεκτέον· ἠγγήκα γάρ." ἀλλ' ὕστερον, φεῦ, ἀφνίδιον εἰς τὴν χεῖρα μεταβληθεὶς γνώμην πρὸς πῦσαν ἀνοσιουργίαν κηκηφοῖαν τε καὶ ὀστρηλασίαν ἐτρέπη, καὶ οὕτω τὸν βίον κατέσπευεν.

Νισάν δὲ Τημέριον ἐβασίλευσε Γάιος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη δ', ὃς 20 ἠρώδων μὲν μεγαλοφρόνως διεῖπε τὰ τῆς βασιλείας πράγματα καὶ τῶν τοῖς δικηκόοις κηκηφοῖαν ἐπέχετο, ὕστερον δὲ μετὰ δύο χρόνους

16 προσέειπεν vulgo

praedicatoribus huius posuit, et decimo octavo, Phamenothi sive Martii, primi omnium mensis, qui Nisanus Hebraeus est, vigesimo quinto die, dominico illucrescente, cuius altitudo resurrexit a mortuis. sed quam ratione septima domini resurrectionis nuncupatur? septem scilicet in divinis litteris mortuorum resurrectionis deprehendimus, deluceps octavus a mortuis dominus resurgit. nam ante Pharaoni resurrectionem in veteri testamento viduae filii excitatio commemoratur, quoniam Helius Saraphthis excitavit; secunda filii Sunamitidis Heliae benedicti; tertia militis iuxta corpus Elisei sepulti, qui ubi propheta reliquias reliquerat, statim velut ab igne exiit; quarta in novo filiae Archelaei magdalenae; quinta filii viduae; sexta Lazari; septima cum multa sanctorum corpora suscitarentur; octava post salutarem passionem domini resurrectionis. Phoenicia vero iusti nimis tenax subiectis civitatibus scripto incalcebat, et quid vales scripsere praeciperote ut faciatis, huic nequaquam animum adiacentem iustis quippe excidit." sed tandem, vae illi misero, repente accidit ad vitium, in omnia scelerum caedum et libidinum effraenatarum genus impetens. aliusque vitae finem posuit.

Post Phoenicium Galus filius annos quatuor imperium tenuit. hic primum quatuor mensibus admodum imperii clavum moderatus est, subditis etiam mo-

ἐκστὰς τῆς ἀνθρωπίνης φρονήσεως κατὰ μίμησιν τοῦ πατρὸς ἐαυτὸν ἀπεθέωσεν καὶ ἀνδριάντας ἐαυτοῦ κατὰ πόλιν ἐν τοῖς ναοῖς ἔστησεν. ὃν οἱ στρατιῶται ἐν βυλανεῖῳ λουόμενον διεχειρίσαντο, μὴ φέροντες ὄρᾶν τὰ ὑπὸ αὐτοῦ παναισχίστως πραττόμενα. ἔφ' 5 οὗ Θεοδᾶς ὁ ἐν ταῖς πράξεσι μνημονεύμενος τὸν Ἰορδάνην τεμεῖν ἐπαγγειλάμενος καὶ διαμαρτήσας ἀηρέθη, καὶ ὁ πύργος τοῦ Σιλωάμ ἐπεσεν ἐπὶ τοὺς ἐν ἄνδρας, καὶ Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς ἐμαρτήρησεν, καὶ Παῦλος ἐπίστευσεν, καὶ Φίλων καὶ Ἰώσηπος οἱ 15 ἔξ Ἑβραίων σοφοὶ ἐγνωρίζοντο.

10 Μετὰ δὲ Γάϊον ἔβασίλευσε Κλαύδιος ἔτη γ', ἔφ' οὗ καὶ Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Αἰγύπτῳ πρῶτος ἐκκλησίαν πηξάμενος πολλὰ μοναστήρια συνεστήσατο, ὑπερ σεμνεῖα τότε προσηγορεύθησαν, καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον συνεγράψατο, καὶ ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίαν πρῶτον συνεστήσατο.

15 Μετὰ δὲ Κλαύδιον ἔβασίλευσε Νέρων ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιδ', ἔφ' οὗ Σίμων ὁ μάγος διὰ γοητείας ἐν Ῥώμῃ πολλὰ σημεῖα καὶ φαντασίας ἐπιτελών καὶ ἐαυτὸν θεὸν ὀνομάζων. καὶ ποτε μεσουσης ἡμέρας προελθὼν εἰς τὸ θέατρον ἐπηγγελίαι δι' ἄερος ἀνα- 20 πτάσθαι. οὗ γενομένου προσευξάμενος ὁ Πέτρος καὶ ἀτενίσας εἶπε τῷ Σίμωνι "εἰ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμι ἐγώ, καὶ οὐχὶ πλάνος ὡσπερ σὺ Σίμων, προστάσσω ταῖς πονηραῖς δυνάμεσιν ἀφεῖναι σε τῆς κρατήσεως." καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου

tus furor ac stupor eum invasit, ut se in deorum numerum referret statusque sibi per singulas civitates in templis erigeret. eum milites in balneo, quo lavatum abierat, obtruncarunt, cum aequis oculis atrociam illius profligatissimaeque facta contueri non possent. sub eo Theudas, cuius mentio est in Actibus apostolorum, cum sese divisurum Iordanem iactasset nec exitus verbis accederet, interfectus est. tunc et Siloami turris sua ruina octodecim viros oppressit. Stephanus protomartyr martyrio vitam posuit. Paulus Christianam religionem amplexus est. Philo et Iosephus Hebraei scientia celebres floruerunt.

Gaio successit Claudius, tenuitque imperium annos tredecim. eius imperio Marcus evangelista primus apud Aegyptios ecclesias erexit, pleraque item monasteria fundavit, quae *σεμνεῖα* sive venerabilia dicta sunt; sacrosanctum item evangelium scriptis mandavit, et in ipsa Alexandria primum ecclesiae fundamenta iecit.

Claudio mortuo in Neronem imperium devolutum est. praefuit annos 14. id temporis Simon Magus multis prodigiis ac portentis artis magicae vi, necnon praestigii fallacisque editis, dei nomen sibi vindicaverat. hic aliquando meridie in theatrum progressus sese per aërem volaturum promisit. dum volatum intendit, Petrus precibus effusus defixisque oculis in eum "Simon" ait, "si apostolus Iesu Christi ego sum et non planus, quemadmodum tu Simon es, pravis daemonibus impero uti missum te faciant nec ultra teneant." vix haec dixerat Petrus, et ille cum ingenti strepitu in terram dela-

παραρῆμα κατηνέχθη μετὰ ἤχου πολλοῦ καὶ συνετριβή· ὁ δὲ Νέρων ἀκούσας ὅτι πεφόνενται Σίμων ὑπὸ Πέτρου καὶ ἀγανακτήσας ἐκέλευσεν αὐτὸν σταυρωθῆναι. ὁ δὲ παρακαλῶν τὸν ἔπαρχον Ἰνα μὴ ὀρθίος σταυρωθῆ, κατὰ κέλυσιν ἑσταυρώθη καθῶς ἠξίωσεν ἐκ πολλῆς μετριοφροσύνης. μετὰ δὲ τοῦτον καὶ Παῦλος ὁ δὲ γε Νέρων κρυταίουμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς εἰς ἀνοσίας πράξεις καὶ μαιφονίας καὶ θεομαχίας ἐξώκειλε, καὶ οὕτως ἐκ τῆς ἄγαν μανίας ἀποκτονηθεὶς εἰς προάστειον ἐξελεθὼν ἑαυτὸν διεχειρίσατο. ὡσαύτως δὲ καὶ Πιλάτος ποικίλαις περιπεσῶν συμφοραῖς ἑαυτὸν ἀνεΐλε.

Μετὰ δὲ Νέρωνα ἔβασίλευσε Γάλβος μῆνας ζ', μετὰ δὲ Γάλβαν ἔβασίλευσε Λουκίβιος μῆνας γ', μετὰ δὲ Λουκίβιον ἔβασίλευσεν Οὐϊτέλλιος μῆνας β', καὶ ἐσφάγη μέσον τῆς Ῥώμης ὑπὸ τοῦ δήμου.

15

P 164 Μετὰ δὲ Οὐϊτέλλιον ἔβασίλευσεν Οὐδεσπασιανὸς υἱὸς Νέρωνος ἔτη θ'.

Μετὰ δὲ Οὐδεσπασιανὸν ἔβασίλευσε Τίτος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη γ'. καὶ ὥρα θειρῆ πατημέριον ὀδοπορήσας, καὶ αἰμορραγήσας διὰ τῶν μυκτιῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου συμφλεχθεὶς καὶ πάνυ λιποθυμήσας, ἔτι ἐμπνέων ἐνεβλήθη εἰς τὸν τάφον παρὰ Λομετιανοῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κατ' ἐπιτροπὴν τῆς γυναικὸς τούτου, καὶ οὕτως ἐτελεθῆσε πάση ἀγαθουρίᾳ καὶ σωφροσύνῃ κεκοσμημένος, κένθος

tas contractis membris interit. Simonis caedem ubi rescivit Nero a Petro patratam, aegre ferens contumeliam in crucem agi Petrum inisit. Petrus praefectum deprecatus ne rectus cruci affigeretur obtinuit; illius quippe iussu, ut ipse pro sua humilitate optaverat, cruci datus est. post Petrum Paulus gladio martyrii coronam accepit. Nero autem, cum illi protraheretur imperium, in nefaria ac detestanda scelera infamesque caedes prolapsus est, adeo ut immani furore percitus effertusque in suburbia manus sibi intulerit. sic quoque Pilatus variis calamitatibus victas manus sibi concivit.

Post Neronem Galbas imperium administravit menses septem, post Galbam Lucibius menses tres, post Lucibium Vitellius menses dies. et a multitudine in medio Romae trucidatus est.

Post Vitellium Vespasianus Neronis filius annos novem.

Post Vespasianum Titus filius annos tres. hic cum aetate solibus calidissima per diem integrum iter continuasset, radiis solis exustus sanguineque e naribus eruptione animi deliquium passus est, et adhuc animam agens a Domitiano fratre suavitere uxoris Titus in sepulchrum conicitur, atque animam efflavit, optima vitae ratione imita, continentia et iustitia celebris, omni-

παλὸ τοῖς ἐν Ῥώμῃ καταλέμματος, ὡς κατ' οἴκους καὶ δημοσίᾳ πάντας κλαίειν καὶ ἀποδύρεσθαι.

Μετὰ δὲ Τίτον ἔβασίλευσε Δομετιανὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη 5
 15 *ιε'*, καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ ναυῖ Ῥώμης κατ' ἐπιβουλὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός. διάδοχος γὰρ τοῦ ἀδελφοῦ γενόμενος οὐ τὴν πατρικὴν τε καὶ ἀδελφικὴν ἐξήλωσεν ἀρίστην πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν Τιβερίου καὶ Νέρωνος ἀνοσοουργίαν. πᾶν γὰρ εἶδος κακίας καὶ γυναικομανίας καὶ ἀνδρομανίας ἐπέλωσεν, καὶ τελευταῖον ἑαυτὸν ἀποθεώσας καὶ ἔχθιστον ἑαυτὸν ἄπασιν ἀποφήνας αἰσχίστῳ μὲν τὸν μισαρὸν καὶ 10
 βέβηλον καταστρέφει βίον. ἐφ' οὗ Τιμόθεος ὁ ἀπόστολος καὶ 15
 Ὀνήσιμος ἐμαρτύρησαν, καὶ ὁ Θεολόγος Ἰωάννης καὶ εὐαγγελιστῆς ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐξωρίσθη, καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Τυρανεὸς ἐγνωρίζετο.

Μετὰ δὲ Δομετιανὸν ἔβασίλευσε Νερούας ἔτος 15
 15 καλεσόμενος Ἰωάννην ἐκ τῆς νήσου ἀπέλυσεν οἰκεῖν ἐν Ἐφέσῳ, μόνον τότε ἐκ τῶν ἰβ' μαθητῶν περιόντα τῷ βίῳ· ὃς καὶ συγγραψάμενος τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύσατο. καὶ Φίλιππος δ' ἐκ τῶν ζ' διακόνων ἐν Ἱερουσάλει τελειοῦται, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ.

20 Μετὰ δὲ Νερούαν ἔβασίλευσε Τραιανὸς ἔτη 9', καὶ ὑδεριδ- D
 σας ἀπέθανεν, ὃς τοσοῦτον ὑπῆρχεν ἀγαθὸς μισοπῶνθρὸς τε καὶ φιλαδίκαιος, ὥστε γυμνώσας ποτὲ φομφαλαὶν ἐνώπιον τῶν μεγιστάνων δεδωκέναι τῷ ἐπάρχῳ, καὶ εἰπεῖν "δέξαι τὸ ξίφος τοῦτο,

bus desiderabilis. illius morte tantus dolor Romanam urbem occupavit, ut publice et privatim quilibet affligeretur et ingemisceret.

Domitianus frater, eo interempto, imperio annos quindecim potitus est: tandem in templo Romae insidiis uxoris interficitur. hic fraterni imperii heres, neque patris neque fratris optimae vitae institutum secutus, sed Tibertiana Nerolianaque flagitia aemulatus, scelerum omni genere, concubibus item et in mares et feminas libidinis contaminatissimus, divinos sibi honores arrogavit; ideoque omnibus detestabilis exosusque probrosissimo mortis genere abominabilem nefandamque vitam abiecit. ea tempestate Timotheus apostolus et Onesimus pro religione Christiana extinguuntur, Iohannes cognomento theologus et evangelista in Patmo insulam relegatur. Apollonius item Tyanae vigeat.

Nerva post Domitianum imperavit annum unum. is ex insula Patmo ab exilio revocatum Ioannem Epbesi liberum dimisit, qui tunc solus e duodecim Christi discipulis supererat, et evangelio conscripto diem obijt extremum. Philippus item e septem diaconis unus apud Hieropolim moritur, et cum filiabus tomulatur.

Traianus post Nervam imperium administravit annos novem, et hydropic extinctus est; tantumque in eo in improbos quosque odium et iustitiae studium erat, ut aliquando in procerum conspectu gladium ipse nudum praefecto praetorio daret, utereturque his verbis "accipito gladium hunc: si recte rem

καὶ εἰ μὴν καλῶς ἀρχῶ, ἐπὶ ἐμοῦ. εἰ δὲ μὴ, καὶ ἐμοῦ χρῆσαι
 αὐτῶ. μὴ ἔχων δὲ παῖδας κληρονόμος τῆς βασιλείας ἐμελλεν
 εἰς ἐπιβουλῆς τινῶν εἶσαι τὴν σὺντηρῶν αὐτοῦ καὶ λαβεῖν ἐτέρω
 πρὸς τὸ παιδευομένησ· ἣ δὲ σιτητὴ, οἷσα σιταβοῦλεσεν αὐτῷ ὡς
 εἴπω βούλεται μετμημονεύεσθαι ἐπὶ πάντων ἐν πάσαις γενεαῖς, 5
 πλακῶσαι διὰ μαρμάρων τὰς εἰσοδοῦζόδοις πασῶν τῶν μεγαλο-
 πόλεων· ὃ δὲ καὶ πεποιήκει. εἴψ' οὐ καὶ Σικμῶν ὁ τοῦ Κλοπᾶ
 P 165 καὶ Ἰηνάτιος ὁ Θεοφόρος ἐμαρτύρησας, καὶ Βασιλίδης καὶ Κήρι-
 θος καὶ Νικαῖλος καὶ Ἐβρωταῖος οἱ αἰρεσιάρχου καὶ ἐχθροὶ τῆς
 αἰθερίας ἐγνωρίζοντι. 10

Μετὰ δὲ Τρωαίων ἐβασίλευσεν Ἀδριανὸς ὅς καὶ Αἰλιος ἔτη
 κδ', καὶ ὑδερίαςσας ἀπέθανεν· ὅς γὰρ ἐν Κυζικῷ κτίσας καὶ πόλιν
 ἐν τῇ Θράκῃ Ἀδριανούπολιν αὐτὴν προσηγόρευσεν. εἴψ' οὐ Κίρ-
 θων καὶ Οὐαλεντίου καὶ Μαρκίον καὶ Μοντανῶς καὶ Σαυρηνῶς
 καὶ Καρρακεράτης οἱ αἰρεσιάρχου καὶ Ἀκύλας ἐγνωρίζοντο. 15

B Μετὰ δὲ Ἀδριανὸν ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ἔτη κς'. εἴψ' οὐ
 Πολύκαρπος ὁ μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ Ἰουστίνος
 ὁ φιλόσοφος καὶ Διοτίσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἐμαρτύρησας, καὶ
 Τατιανὸς καὶ Βαρδήςσας οἱ αἰρεσιάρχου καὶ Προσκύλλα καὶ
 Μαξιμίλλα αἱ ψευδοπροφήτιδες τῶν κατὰ Φρύγας ἐγνωρίζοντο. 20

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσε Μάρκος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη εκ'.
 εἴψ' οὐ πῶρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ θυσμῶν ἐπ' ἀκατολὰς φερόμενος
 ὡς θη.

publicam administravero, pro me, sine animo, contra me utitur." cum suc-
 cessoris copia non esset, nonnullorum impulsu coniugem etiam divinitus
 aliamque sibi collocaturus, ut filius precaretur. comitū pedes et casta sum-
 sit, si memoriam sui vellet apud omnes sempiternam conservari, ut omnes
 omnium magistrum urbium exitas atque introitus marmoribus inculperet; id-
 que opere praestitit. sub eo Symeon Clopae filius et Ignatius cognomento
 Theophorus martyrie vitam posuere. Basilides Cerinthas Nicolaus Ephesensis
 haeresiarchae et veritatis hostes vivebant.

Triano in imperio succedit Adrianus, qui et Aelius, imperavitque an-
 nos viginti quatuor. aqua intercutē extinxit est. templum Cysici extruxit
 et urbem in Thracia Adrianopolim. sub eo Cerdo Valentinus Marcus Montanus
 Satorninus Carpocrates haeresiarchae et Aquila vivebat.

Extincto Adriano ad Antonium imperium devolutum est, quod rexit
 annos viginū duos. eius imperio Polycarpus Iohannis evaangelistae discipulus,
 Iustinus philosophus et Dionysius episcopus Corinthi mortem pro Christo
 obtulit. tunc quoque Tatianus et Bardesanes haeresiarchae, et Priscilla et
 Maximilla ex Cataphrygarum secta fatidicae celebres habebantur.

Autumno succedit Marcus filius: imperium tenuit annos undecim. sub
 eo Iouis de caelo ab occasu ad ortum longe lateque vagari visus est.

Μετὰ δὲ Μάρκον ἔβασίλευσε Σεβήρος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ι',
καὶ ἱσφάγη ἐν Προικονήσῳ.

Μετὰ δὲ Σεβήρον ἔβασίλευσε Κόμοδος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη
ιβ', καὶ ὑπὸ ἀνωγωγῆς αἵματος καὶ χολῆς ἀθρόον ἀπέθανεν. ἐφ' C
5 οὗ καὶ Θεόδοτος, ὁ καὶ πρῶτος τῆς κατὰ Παῦλον τὸν Συμοσα-
τέα καὶ Νεστόριον πλάνης ἀρξάμενος, καὶ Θεοδοτίων ἔγνω-
ρίζοντο.

Μετὰ δὲ Κόμοδον ἔβασίλευσε Περτινάξ μῆνας β', καὶ
ἱσφάγη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

10 Μετὰ δὲ Περτινάκα ἔβασίλευσε Δάδιος μῆνας δ', ὃς καὶ
Ἰουλιανὸς λέγεται, καὶ ἱσφάγη ὑπὸ τοῦ κουβικουλαρίου εἰς τὴν
πηγὴν τοῦ παλατίου θεωρῶν τοὺς λχθύας.

Μετὰ δὲ Δάδιον ἔβασίλευσε Σεβήρος ἔτη ιη'. ἐφ' οὗ Λεω-
νίδης ὁ ἐπίσκοπος καὶ πατὴρ Ὁριγένους ἐμαρτύρησεν, καὶ Κλή-
15 μης ὁ στρωματεὺς καὶ Σύμμυχος καὶ Ὁριγένης ἔγνωρίζοντο.

Μετὰ δὲ Σεβήρον ἔβασίλευσεν Ἀντωνίνος καὶ Γέτας ὁ ἀδελ- D
φὸς αὐτοῦ μῆνας β'. καὶ σφύζας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ μοναρ-
χίῃς ἔτη ε' ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν Ἰδίων.

Μετὰ δὲ Ἀντωνίνον ἔβασίλευσεν Ἀντωνίνος ὁ Καράκαλος,
20 ἔτη κς', καὶ ἱσφάγη ἐν πολέμῳ. ἐφ' οὗ ἦν Γαληνὸς ὁ ἰατρός.

Μετὰ δὲ Ἀντωνίνον ἔβασίλευσε Μακρίνος ἔτη δ', καὶ
ἱσφάγη ὑπὸ Ἀντωνίνου.

Post Marcum imperium administravit Severus filius annos octo. et in
Proconeso mactatus interiit.

Post Severum regnat Commodus frater annos duodecim. hic sanguinis
bilisque excretionē repentine occidit. sub id temporis Theodotus, qui primus
Pauli Samosatani et Nestorii erroribus semina dedit, et Theodotio cognosce-
bantur.

Post Commodum Pertinax menses duos imperavit: a militibus ad mor-
tem datus est.

Post Pertinacem imperium procurat Didius, qui et Julianus, menses
quatuor. a cubiculario, dum sese in Palatino fonte piscium obtutu recreat,
caeditur.

Post Didium imperium obtinet Severus annos octodecim. ea tempestate
Leonides episcopus et pater Origenis vitam suam per martyrium posuit. Cle-
mens Stromateus, Symmachus, Origenes item florebant.

Post Severum Antoninus et Geta eius frater imperium tenent menses
duos. praeterea Antoninus fratre Geta mactato solus imperium administrat
annos sex. a propriis iugulatur.

Post Antoninum Antoninus Caracallus imperio praefuit annos viginti sex.
in proelio occiditur. sub eo Galenus medicus innotuit.

Antonino succedit Macrinus, regnatque annos 4. ab Antonino subla-
tus est.

Μετὰ δὲ Μακρόνον ἔβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ὁ Γάλβας, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου.

P 166 Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἔβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ Μاماίας ἔτη γ', καὶ ἐσφάγη σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μاماίᾳ ἕξ ἐπιβουλῆς Μαξιμίονου στρατηγοῦ. ἐφ' οὗ Νάρκισσος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἐν τῷ βαπτίζειν, ἔλαιον τοῦ χρίσματος λείψαντος, ἐκέλευσεν ὕδωρ ἐν τῷ κρατῆρι βληθῆναι, καὶ προσενεχόμενος εἰς ἔλαιον ταῦτο μετέβαλε.

Μετὰ δὲ Ἀλέξανδρον ἔβασίλευσε Μαξιμίανος ἔτη γ', καὶ ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ. ἐφ' οὗ Λαυρέντιος καὶ Κυπρία-10 νὸς ἐμαρτύρησαν.

Μετὰ δὲ Μαξιμίονον ἔβασίλευσε Πουπλιανὸς μῆνας β', καὶ ἐσφάγη ἐν πολέμῳ.

Μετὰ δὲ Πουπλιανὸν ἔβασίλευσε Ἰούνωρ μῆνας ε'.

Μετὰ δὲ Ἰούνωρα ἔβασίλευσε Γορδιανὸς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη δ', 15 καὶ ἐν πολέμῳ συμπεσὼν τῷ ἵππῳ ἀπέθανεν.

B Μετὰ δὲ Γορδιανὸν ἔβασίλευσε Φίλιππος ὁ τῆς ἁγίας Εὐγε- νείας πατὴρ ἔτη ε', ὃς καὶ τὴν Φιλιππούπολιν ἔκτισεν. ἀγγερέθη δὲ ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπὸ Δεκίου διὰ τὸ ὑπὲρ Χριστιανῶν ἀγωνί- 20 ζεσθαι.

Μετὰ δὲ Φίλιππον ἔβασίλευσεν Ἰούνωρ υἱὸς Γορδιανοῦ ἔτη β', καὶ ὑδεριάσας ἀπέθανεν. ἐφ' οὗ Σαβέλλιος ὁ αἵρεσιάρχης γινωρίζετο.

Μετὰ δὲ Ἰούνωρα ἔβασίλευσε Μάρκος ἔτη γ'.

Post Macrinum imperium tenuit Antoninus Galba. interimitur ab Alexandro.

Post Antoninum imperavit Alexander Mamaeae filius annos tredecim, et insidiis Maximini ducis circumventus cum Mamaea matre violenta morte occubuit. sub eo Narcissus Hierosolymorum episcopus, cum inter baptizandum oleum unctionis defecisset, iussit ut aqua in vas infunderetur, quam precibus in oleum commutavit.

Post Alexandrum imperat Maximinus annos tres. a suis militibus obtruncatur. sub eo Laurentius et Cyprianus pro Christo vita privantur.

Maximino succedit Publilianus menses duos. in proelio interemptus.

Publiano Iunior menses sex.

Iuniori Gordianus filius annos quatuor. hic equo in proelio concidens e vita migrat.

Gordiano successit Philippus sanctae Eugeniae pater, tenuitque imperium annos quinque. hic Philippopolim condidit, caesusque est una cum filio a Decio, quod Christianas partes tutaretur.

Post Philippum imperavit Iunior Gordiani filius annos duos. aqua interente extinguitur. sub eo Sabellius haeresiarcha vivebat.

Post Iunorem regnavit Marcus annos tres.

Μετὰ δὲ Μάρκον ἔβασίλευσεν Ἰουστιλιανὸς ἔτη β', καὶ φλεβοτομηθεὶς, ἐπειδήπερ ἐξεχόδη τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐν τῷ καθέδειν, λιποθυμήσας ἀπέθανεν.

Μετὰ δὲ Ἰουστιλιανὸν ἔβασίλευσε Φίλιππος ἔτη κς', καὶ C ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ.

Μετὰ δὲ Φίλιππον ἔβασίλευσεν Οὐαλεριανὸς ἔτος Ξν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Οὐαλεριανὸν ἔβασίλευσε Γάλλος μῆνα α', καὶ ἐσφάγη καθέδων ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναῖκος.

10 Μετὰ δὲ Γάλλον ἔβασίλευσε Δέκιος ἔτος α', καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ. ἐφ' οὗ καὶ Βαβύλας ὁ Ἀντιοχείας καὶ Φλαβιανὸς Ῥώμης καὶ Ἀλέξανδρος Ἱεροσολύμων καὶ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας ἱμαρτύρησαν, καὶ Ναβάτος τῆς ἐκκλησίας ἀπέστη, καὶ Κελσαῖος ὁ αἰρεσιάρχης ἔγνωρξεντο.

16 Μετὰ δὲ Δέκιον ἔβασίλευσεν Αἰμιλιανὸς ἔτος α', καὶ D ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ.

Μετὰ δὲ Αἰμιλιανὸν ἔβασίλευσεν Γαλλιανὸς ἔτη γ', καὶ ἐσφάγη ἐν πολέμῳ. ἐφ' οὗ Ἀρτέμιος καὶ Συνέπων οἱ αἰρεσιάρχοι ἔγνωρξοντο, καὶ Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς ὁ καὶ μαθητῆς Ὡρι-
20 γένους διέπρηνεν.

Μετὰ δὲ Γαλλιανὸν ἔβασίλευσε Κλαύδιος ἔτη β'.

Μετὰ δὲ Κλαύδιον ἔβασίλευσεν Κωντιλιανὸς ἡμέρας ζ'.

Μετὰ δὲ Κωντιλιανὸν ἔβασίλευσεν Αὐρηλιανὸς ἔτη ε', καὶ

Post Marcum Iustilianus annos duos. hic inter dormiendum venis inter-
cis amissaque sanguine animi deliquio perit.

Post Iustilianum imperat Philippus annes viginti sex, et in palatio ob-
truncatur.

Post Philippum Valerianus annum unum, et a suis interficitur.

Post Valerianum Gallus mensem unum. inter dormiendum ab uxore
nocatur.

Post Gallum Decius annum unum. in conflictu extinguitur. sub eo Ba-
bylas Antiocheanus, Flavianus Romanus, Alexander Hierosolymitanus et Dio-
nysius Alexandrinus episcopi Christi causam occubuerunt. Navatus ab eccle-
sia scissus et Celsacus item haeresiarcha cognoscebatur.

Post Decium imperium administravit Aemilianus annum unum. in pala-
tio macatus.

Post Aemilianum Gallianus annes tres. in proelio occiditur. eius im-
perio Artemius Synepoque haeresiarcha cognoscebantur. Gregorius item
thamaturgus Origenisque discipulus florebat.

Post Gallianum imperium tenuit Claudius annos duos.

Post Claudium Quinctilianus dies 7.

Post Quinctilianum Aurelianus annes quinque. a subculario cecus. sub
Ioelis Chronogr.

ἰσφάγη ὑπὸ κουβικουλαρίου. ἐφ' οὗ καὶ ὁ ὄγιος Χριστῶν ὁμο-
 λόγησε, καὶ Μάνης ὁ μιὰρὸς καὶ τρισκατάρτος ἀνεφῆ, Χριστὸν
 ἑαυτὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον ὁ δαμονιώδης μορφυζόμενος. Παῦλος
 δὲ τις τῷ Μανέντι τούτῳ σύγχρονος γεγωνῶς, τὸ γένος μὲν Σα-
 P 167 μωσατεύς, Ἀντιοχείας δὲ τῆς μεγάλης πρόεδρος, ψιλὸν ἄνθρωπον 5
 εἶναι τὸν κύριον ἰδουσφύμησεν. εἶτα Ἀπολλινάριος τις ἀνεφῆ,
 πρόεδρος Λυοδικίας τῆς Συρίας, ὃς σάρκα μὲν ἐψυχωμένην
 ψυχῇ ζωτικῇ ἀνελήφεναι τὸν κύριον ἔλεγε, ἄνουν δέ. μεθ' οὗ
 ἀναφαίνεται τις Θεόδωρος, Μοφουεστίας πόλιος ἐν Κιλικίᾳ τὴν
 ἡγεμονίαν λαχών, ὃς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς κοινῶν ἀπεκάλει τὸν δε- 10
 σπότην Χριστὸν, καὶ ἐκ προκοπῆς λαβόντα καὶ κατὰ χάριν τὸ
 θεῖον αὐτὸν ὀνομάζεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ βα-
 πτίσματος ἀξιωθέντα τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος, ὡς δῆθεν
 B τὸν θεῖον λόγον διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἀρετὴν αὐτῷ κατοικήσαντα
 μεταδοῦναι τῆς θεϊκῆς ἀξίας αὐτῷ καὶ προσκνήσεως ἐς ὕστερον 15
 μετὰ τὴν τελείωσιν. μετὰ δὲ τούτου Νεστόριος ἀπὸ Γερμανικίας
 τῆς Συρίας τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως δραξάμενος, ὃς τοῖς
 αὐτοῦ προγόνοις ἐπόμενος (υἱὸς γὰρ ἦν τοῦ Κιλίκος, ἀπόγονος δὲ
 τοῦ Σαμοσατέως) ἀπηρνεῖτο θεοτόκον λέγειν τὴν ὑπεραγίαν ἡμῶν
 δέσποιναν, ὡς ἄλλον μὲν εἶναι τὸν Χριστὸν ἄλλον δὲ τὸν θεόν 20
 λόγον κατὰ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ πλάνην δογματίζων. εἶτα Εὐτυ-
 χῆς, ὃς ἀπηρνεῖτο λέγειν σώζεσθαι ἐν τῷ Χριστῷ δύο φύσεις μετὰ
 τὴν τούτων ἔνωσιν. εἶτα Σεβήρῳ τις λεγόμενος, ἀρπίσας τὸν
 C θρόνον Ἀντιοχείας. καὶ ἐξῆς ἕτεροι.

eo sanctus Charito martyrii coronam assecutus est. praeterea Manes impius
 et terque quaterque execrandus oritur, qui se Christum et spiritum sanctum
 esse daemionibus ipse percitus iactabat. Paulus aetate Maneti compar genere
 Samosatenu, Antiochiae magnae praeses, nudum hominem fuisse dominum
 oblatravit. subsecutus deinceps temporibus Apollinarius quidam, Laodiceae
 Syriae praesul, dominum carnem anima vivente animatam, sed quae rationis
 minime compos esset, assumpsisse enuntiavit. post Apollinarium Theodoros
 Mopvestinae urbis in Cilicia rector, Christum dominum hominem nobis simi-
 lem et vulgarem, et progressu tantum gratiam dei recepisse ideoque deum
 vocatum, et ex baptisate, quo in Iordane ablatus est, spiritus sancti mun-
 eribus dignatum; divinum autem verbum propter immensam illius virtutem in
 eo habitasse, illique dignitatem divinitatem ac venerationem tandem post
 consummationem communicasse fatebatur. post hunc Nestorius e Germani-
 ciae Syriae throno Cpolitano invaso, maiores suos secutus (Cilicis quippe
 filius, Samosatani nepos erat) sanctissimam nostram dominam deiparam vo-
 care renuebat, quasi alius esset Christus et aliud divinum verbum, ut ipse
 patrium et avitum errorem secutus affirmabat. praeterea Eutycheus, qui post
 unionem duas in Christo naturas conservari negabat. Severus item nescio
 quis, qui Antiochiae thronum occupavit, et alii.

Μετὰ δὲ Ἀδρηλιανὸν ἐβασίλευσε Τάκιτος μῆνας ε΄, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ φίλων Ἀδρηλιανοῦ.

Μετὰ δὲ Τάκιτον ἐβασίλευσε Φλωριανὸς μῆνας β΄, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Πρόβου.

5 Μετὰ δὲ Φλωριανὸν ἐβασίλευσε Πρόβος ἔτη ε΄, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Κάρου.

Μετὰ δὲ Πρόβον ἐβασίλευσε Κάρος ἔτος α΄, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Καρίνου.

10 Μετὰ δὲ Κάρου ἐβασίλευσε Καρίνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β΄, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Νουμεριανοῦ.

Μετὰ δὲ Καρίνον ἐβασίλευσε Νουμεριανὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτος α΄, καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ Περσῶν ἐξεδάφη ἔτι ζῶν. D

Μετὰ δὲ Νουμεριανὸν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ἔτη κβ΄. ὑφ' ὧν μέγας 15 διωγμὸς κατὰ Χριστιανῶν ἐκινήθη, ὅτε καὶ Πέτρος Ἀλεξανδρείας καὶ Ἄνθιμος Νικομηδείας καὶ Προκόπιος καὶ Θεόδωρος οἱ ἀοιδίμοι ἐμαρτύρησαν καὶ ἕτεροι πλείστοι, καὶ Σαβᾶτιος ὁ τὴν αἵρεσιν τῶν Τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν κρατύνας ἐγνωρίζετο. οὗς ἡ θεία δίκη 20 τῆς γλώττης αὐτοῦ σπαίλισθαι μετὰ τοῦ φάρυγγος, καὶ πλῆθος σκωλήκων ἀναβράσας, κακῶς καὶ βιαίως ἀπέρρηξε τὴν ζωὴν, ὃ δὲ Μαξιμιανὸς ἀπήγγαστο.

Μετὰ δὲ Διοκλητιανὸν καὶ Μαξιμιανὸν ἐβασίλευσε κατὰ P 168 τοὺς αὐτοὺς χρόνους Κωνσταντίος καὶ Σεβήρος, Μαξιμῖνος καὶ

Post Aurelianum imperium administravit Tacitus menses sex. ab amicis Aureliani interficitur.

Post Tacitum Florianus menses duos. occiditur a Probo.

Post Florianum Probus annos sex. occiditur a Caro.

Post Probum Carus annum unum. ingulatur a Carino.

Post Carum Carinus filius annos duos. vita privatur a Numeriano.

Post Carinum Numerianus frater annum unum. captus a Persis vivus excoriatur.

Post Numerianum Diocletianus imperio cum Maximiano genero communicato annos viginti duos. eorum imperio contra Christianos magna persecutio mota est, in qua Petrus Alexandrinus episcopus, Anthimus Nicomedienensis, Procopius item et Theodorus celeberrimi aliique complures pro religione Christiana crudelissimis exemplis interempti sunt. tunc etiam innotuit Sabbatius, qui Tassaroescaeditarum haeresim stabilire conatus est. verum hos imperatores divinam iudicium subsecutum iusta morte multavit: Diocletianus enim lingua ac faucibus computrescentibus, vermibus scatens, misere violenterque vitam abiecit, Maximianus laqueo gulam fregit.

Diocletiano ac Maximiano de medio sublatis, sub eadem tempora imperium tenuerunt Constantius et Severus, Maximianus et Maxentius. Constan-

Μαξέντιος. καὶ ὁ μὲν *Κωνσταντῖος* σὸν τῷ νύμφῳ αὐτοῦ *Κωνσταντῖνῳ* τῆς *Γαλλίας* καὶ τῆς *Βρετανίας* ἐκράτησαν, ὁ δὲ *Σεβήρος* καὶ *Μαξιμῖνος* τῆς *Ρώμης*, ὁ δὲ *Μαξιμῖνος* τῆς *ἑώρας*, ὅς πολλὰ μισθὰ καὶ ἄτοπα διαπραξάμενος διωγμὸν ἀπηγγή καὶ ἀπάνθρωπον κατὰ *Χριστιανῶν* ἐπέδειξεν, καὶ ὅν πλείστοι τῶν εὐδοκίμων ἐμαρτύρησαν. καὶ ἄξια τῆς δυσσεβείας αὐτοῦ πέπεισθε· νόσῳ γὰρ δεινότητι περιπεσῶν, ὡς καὶ τὰς σάρκας αὐτοῦ ὄλεον κηροῦ

B τακῆναι καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγῆναι καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ μορφῆς ἀφανισθῆναι καὶ δεινῶς κατασπῆναι, καὶ τοσαύτην δυσωδίαν ἐκπέμπειν ὡς μηδὲν τῶν ἐν τάφοις κειμένων

10 νεκρῶν διαφέρειν. ἐν τούτοις αὖν ὁ ἀλιτήριος ἐταξόμενος τοιαύδε ἔφη "οἴμοι τῷ ἔλεινῳ καὶ θρήνων ἔξλω, ὅποιαν τῶν εἰς *Χριστιανῶς* τετραλημμένων ἐπέχω τιμωρίαν." καὶ ταῦτα μετὰ πολλῆς ὀδύνης εἰπὼν ἀπέθανεν.

Κωνσταντίου δὲ τοῦ ἐπικληθέντος *Χλωροῦ* διὰ τὴν τοῦ πρωσ-

15 ὠπου ἀρχοσύνην τελευτήσαντος ὁ υἱὸς αὐτοῦ *Κωνσταντῖνος*, ὅς ἐξ Ἑλλάδος αὐτῷ ἐγενήθη περὶ τὴν τῆς *Λακτίας* πόλιν, τὴν ἀρχὴν

C διαδέξατο. ὡσαύτως καὶ *Σεβήρου* τεθνηκότος *Λικίνιος* ὁ γαμβρὸς *Κωνσταντῖνου* ἀντιστάγειται. τοῦ οὖν *Κωνσταντῖνου* βυπτι-

αθέντος καὶ τὴν παρμόδεον ἐκείνην ἀπαλλαγὴν τῆς κατεχούσης

20 πόσεως ἐδρακτότος, αὐτίκα καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἑλένη καὶ οἱ τούτου συγγενεῖς τε καὶ φίλοι βυπτιζονται. εἶτα ἀκούσας τὰ ὑπὸ *Μαξεντίου* ἐν *Ρώμῃ* χαλεπὰ τε καὶ ἄτοπα γινόμενα, καὶ πρᾶξιαν ἐκ

17 an μητρόπολιν?

tus cum filio Constantino Celtis Britannisque imperavit, Severus et Maxentius Romae praefuit, Maximinus Orienti. hic multis flagitiis ac sceleribus contaminatus, animo fero crudeli, inhumana persecutione in Christianos invecus est, pluresque ingenuos viros pro Christo martyrio affecit. pro sua tamen impietate, quas commiserit, poenas accepit: nam adeo duro morbo excruciatas est ut carnibus ad instar cereae liquefactis, ossibus exsiccatis. ne vestigium quidem formae humanae remanserit, et putridis atque deciduis membris tantum redoleret foetorem, ut a cadaveribus in sepulchris marcescentibus nihil differret. his cum nequitias illud stabulum excrucietur, "hei miser" ait "et deplorando, quibus pro his quas in Christianos patravi poenis exerceo." et haec effatus gravi cum cruciata vitam abiecit.

Constantio Chloro, propter vultus viriditatem sic cognominato, vita funesto ad Constantinum filium, quem ex Helena susceperat in una Daciae urbe, imperium devolutum est. similiter extincto Severo Licinius Constantii gener intruditur. postquam vero Constantianus sacro lavacro ablutus praeter expectationem a gravi illo morbo, quo plane confectus erat, incolumis evasit, statim Helena mater omnesque illius affines consanguinei familiaresque sacro fonte intiantur. tandem cum res nefarie gestas et tyrannidem, quam in cives Maxentius Romae exercebat, per legatos a senatu Romano

τῶν Ῥωμαίων δεξάμενος, ἐστράτευσεν κατ' αὐτοῦ, προηγηόμενον τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς τὸ ἐν οὐρανῷ ὑποδειχθέν αὐτῷ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπιφερόμενος, δι' ὃ καὶ ἐτραπέυσατο Μαξέντιον. καὶ οὕτως ἐπὶ Ῥώμην ἐλαύνει, καὶ πάντες αὐτὸν ἄμα γυναῖξί καὶ ὀνηπίοις καὶ παντὶ τῷ δήμῳ Ῥωμαίων μετ' εὐφημίας καὶ ἀλλήλου χαρᾶς ὑποδέχονται.

Ματὰ δὲ Μαξέντιον ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἐν βασιλευσὶ χριστιανικώτατος ἔτη λβ', ὃς τὴν εὐσέβειαν καὶ ὀρθοδοξίαν διὰ πάντων ἐκράτησεν. ἐν δὲ τῷ κ' ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας συνεχροτήθη ἡ ἐν Νικαίᾳ σύνοδος τῶν τῆς πατέρων θεοφόρων κατὰ Ἀρείου τοῦ μαιωφόρου. ἐτελεύτησε δὲ ἡ μὲν μήτηρ αὐτοῦ ἔτη π', καὶ ἐτάφη παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἀγίων ἀποστόλων. αὐτοῦ δὲ ἐν Νικομηδείᾳ τελευτήσαντος ἔτη ζε' εἰς τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐκράτησαν, τῆς μὲν ἀνατολῆς Κωνσταντῖνος, τῆς ἡμισυῦ δὲ Δόκειος Κωνσταντῖνος καὶ Κώνστας, ὃς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον φορέυσας καὶ βασιλεύσας μόνος ἔτη ιε' ἐστράφη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ δήμου.

Ματὰ δὲ Κωνσταντῖνον τὸν μέγαν ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ια', ὃς μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν εἰς τὸ Ἄρειανικὸν ὁρμήμα κίρασε καὶ ἐβίαζε τὸν θεῖον Ἀλέξανδρον δεῖξασθαι τὸν Ἀρείον εἰς κοινονίαν. τοῦ δὲ μὴ ἀναχόμενον, ἀλλὰ τὸν θεὸν σὺν δάκρυσιν ἰατεύοντος, αἰσχίστω μέρει τὸν βίον κατέστρεψεν ὁ τρισάθλιος.

missus acciperet, cepit in eam duxit, quibus signum crucis illi de caelo ostensum praecire iussit; quo Maxentium in fugam vertit. ipse autem Romam contendit, ubi ab omnibus mulieribus infantibus et universa Romanorum multitudine ingenti laetitia summoque plausu et approbatione excipitur.

Post Maxentium Constantinus Magnus et primus inter alios imperatores Christianam religionem perfectissime excolatus imperium administravit annos triginta duos. hic pietatem coluit, relictisque fidei dogmata modis omnibus constabilivit. anno eius imperii vigesimo quinto Nicaeae synodus trecentorum octodecim sanctorum patrum contra stultissimum Ariam celebrata est. mater eius anno aetatis octogesimo vixit excessit, tumultuque est ab ipso in templo sanctorum apostolorum. verum Constantino Nicomediae facti functo aetatis annorum sexaginta quinque, tres filii filius imperio potiti sunt, Oriens quidem Constantius, Occidentis Constantinus et Constantia, qui fratres Constantino obruncato solus imperium rexit annos sexdecim. tandem et ipse a populo neci datus est.

Constantinum Magnum excipit Constantius filius, imperatque annos undecim. is post obitum patris Arianae sententiae adhaerens divinum Alexandrum compellebat ut eum Ario communicaret, quo abuente denique eum lacrymis deprecante, miserimus ille leto male exortus est.

σταυρωθεὶς ἀνέστη τῇ κ' τοῦ Φαμενώθ μηνὸς ἦτοι Μαρτίου, τοῦ πρωτοκτίστου μηνὸς Νισάν παρ' Ἑβραίοις λεγομένου, ἐπιφωσκούσης κυριακῆς. διὰ τί δὲ ὀγδόῃ ἢ τοῦ κυρίου ἀνάστασις ἐπινόμασται; ἕπειδὴ ἐπτάκις νεκρῶν ἀνάστασιν εἶρομεν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ μετὰ τοὺς ζ' ὄγδοος ἐκ νεκρῶν ἀνέστη ὁ κύριος. πρὸς 5 γὰρ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως ἐν τῇ παλαιᾷ πρώτη γέγονεν ἡ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας, ὃν Ἠλίας ἐν Σαράφθοις ἀνέστησεν, β' ἢ τοῦ υἱοῦ τῆς Σουμαντιδος, ὃν Ἐλισσαῖος ἤγειρεν, γ' ἢ τοῦ στρατιώτου, ὃς ἐγγὺς Ἐλισσαίου ταφεὶς καὶ τοῖς ὄστέοις τοῦ προφήτου πλησιάσας ὡς ἀπὸ πυρὸς ἐξεπήδησεν, δ' ἐν τῇ καινῇ ἢ τῆς θυγα- 10 τρὸς τοῦ ἀρχισυνναγῶγον, ε' ἢ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας, ε' ἢ τοῦ Λαζάρου, ζ' ὅτι πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη, ἡ δὲ ἢ τοῦ κυρίου ἀνάστασις μετὰ τὸ σωτήριον πάθος. οὗτος φροντίζων τοῦ δικαίου ἔγραψεν αἰεὶ ταῖς ὑπ' αὐτὸν πόλεσι λέγων "ἐάν τι γράψω παρὰ τοὺς νόμους προστάσων γίνεσθαι, τούτω 15 μὴ προσεκτέον· ἠγνόηκα γάρ." ἀλλ' ὕστερον, φεῦ, ἀφνίδιον εἰς τὴν χεῖρα μεταβληθεὶς γνώμην πρὸς πᾶσαν ἀνοσιουργίαν μαιφονίαν τε καὶ οἰστρηλασίαν ἐτρέπη, καὶ οὕτω τὸν βίον κατέστρεψεν.

Μετὰ δὲ Τιβέριον ἐβασίλευσε Γάιος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη δ', ὃς 20 πρῶτον μὲν μεγαλοφρόνως διεῖπεν τὰ τῆς βασιλείας πράγματα καὶ P 163 τοῖς ὑπηκόοις καθηκόντως ἐκέχρητο, ὕστερον δὲ μετὰ δύο χρόνους

16 προσετέον vulgo

praedicationis initia posuit, et decimo octavo, Phamenothi sive Martii, primi conditi mensis, qui Nisanus Hebraeis est, vigesimo quinto die, dominico illucescente, cruci affixus resurrexit a mortuis. sed quam ratione septima domini resurrectio nuncupatur? septem scilicet in divinis litteris mortuorum resurrectiones reprehendimus, deinceps octavus a mortuis dominus resurgit. nam ante Christi resurrectionem in veteri testamento viduae filii excitatio commemoratur, quem Helias Saraphthis excitavit; secunda filii Sunamitidis Elisaei beneficio; tertia militis iuxta corpus Elisaei sepulti, qui ubi prophetae reliquias tetigisset, statim velut ab igne exiit; quarta in novo filiae Archisynagogi; quinta filii viduae; sexta Lazari; septima cum multa sanctorum corpora surrexerunt; octava post salutarem passionem domini resurrectio. Tiberius vero iusti nimis tenax subiectis civitatibus scripto inculcabat, "si quid exlex scripsero praeceperove ut faciatis, huic nequaquam animum advertatis: inscio quippe excidit." sed tandem, vae illi misero, repente descendit ad vitia, in omnia scelerum caedum et libidinum effraenatarum genera impulsus. sicque vitae finem posuit.

Post Tiberium Gaius filius annos quatuor imperium tenuit. hic primum quidem munifice admodum imperii clavum moderatus est, subditis etiam moderate et ut par erat usus; deinceps post biennium, ut patri acciderat, tan-

- ἐκστὰς τῆς ἀνθρωπίνης φρονήσεως κατὰ μίμησιν τοῦ πατρὸς ἐαν-
τὸν ἀπεθέωσεν καὶ ἀνδρώϊντας ἑαυτοῦ κατὰ πόλιν ἐν τοῖς νοοῖς
ἔστησεν. ὃν οἱ στρατιῶται ἐν βυλανεῖῳ λουόμενον διεχειρίσαντο,
μὴ φέροντες ὄρᾶν τὴ ἐπὶ αὐτοῦ παναισχίστως πρυττόμενα. ἔφ'
5 οὗ Θεοδᾶς ὁ ἐν ταῖς πράξεσι μνημονεύμενος τὸν Ἰορδάνην τεμεῖν
ἐπαγγειλάμενος καὶ διαμαρτήσας ἀηρέθη, καὶ ὁ πύργος τοῦ Σι-
λωὰμ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς ἐπ' ἄνδρας, καὶ Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς
ἐμαρτύρησεν, καὶ Παῦλος ἐπίστευσεν, καὶ Φίλων καὶ Ἰώσηπος οἱ
ἐξ Ἑβραίων σοφοὶ ἐγνωρίζοντο. B
- 10 Μετὰ δὲ Γάϊον ἔβασιλευσε Κλαύδιος ἔτη ιγ', ἔφ' οὗ καὶ
Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Αἰγύπτῳ πρώτος ἐκκλησίαν πηξάμενος
πολλὰ μοναστήρια συνεστήσατο, ἕπερ σεμνεῖα τότε προσηγορέ-
θησαν, καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον συνεγράψατο, καὶ ἐπ' αὐτῆς
Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίαν πρῶτον συνεστήσατο.
- 15 Μετὰ δὲ Κλαύδιον ἔβασιλευσε Νέρων ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιδ',
ἔφ' οὗ Σίμων ὁ μάγος διὰ γοητείας ἐν Ῥώμῃ πολλὰ σημεῖα καὶ
φантаσίας ἐπιτελῶν καὶ ἑαυτὸν θεὸν ὀνομάζων. καὶ ποτε μεσοῦ-
σης ἡμέρας προελθὼν εἰς τὸ θέατρον ἐπηγγελιατο δι' ἄερος ἀνα- C
πτάσθαι. οὗ γενομένου προσευξάμενος ὁ Πέτρος καὶ ἀτενίσας
20 εἶπε τῷ Σίμωνι "εἰ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμι ἐγώ, καὶ οὐχὶ
πλάνος ὡσπερ σὺ Σίμων, προστάσσω ταῖς πονηραῖς δυνάμεσιν
ἀφείναι σε τῆς κρατήσεως." καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου

tus furor ac stupor eum invasit, ut se in deorum numerum referret status-
que sibi per singulas civitates in templis erigeret. eum milites in balneo, quo
lavatum abierat, obtruncarunt, cum aquis oculis atrociam illius profligatissi-
maque facta contueri non possent. sub eo Theudas, cuius mentio est in Acti-
bus apostolorum, cum sese divisurum Iordanem iactasset nec exitus verbis
accederet, interfectus est. tunc et Siloami turris sua ruina octodecim viros
oppressit. Stephanus protomartyr martyrio vitam posuit. Paulus Chri-
stianam religionem amplexus est. Philo et Iosephus Hebraei scientia celebres
florere.

Gaio successit Claudius, tenuitque imperium annos tredecim. eius im-
perio Marcus evangelista primus apud Aegyptios ecclesias erexit, pleraque
item monasteria fundavit, quae *σεμνεῖα* sive venerabilia dicta sunt; sacro-
sanctum item evangelium scriptis mandavit, et in ipsa Alexandria primum
ecclesiae fundamenta iecit.

Claudio mortuo in Neronem imperium devolutum est. praefuit annos
14. id temporis Simon Magus multis prodigiis ac portentis artis magicae vi,
necnon praestigiiis fallaciisque editis, dei nomen sibi vindicaverat. hic ali-
quando meridie in theatrum progressus sese per aërem volaturum promisit.
dum volatum intendit, Petrus precibus effusus defixisque oculis in eum "Si-
mon" ait, "si apostolus Iesu Christi ego sum et non planus, quemadmodum
tu Simon es, pravis daemonibus impero uti misum te faciant nec ultra te-
neant." vix haec dixerat Petrus, et ille cum ingenti strepitu in terram dela-

παραχρημα κατηνέχθη μετὰ ἤχου πολλοῦ καὶ συνετριβη· ὁ δὲ Νέρων ἀκούσας ὅτι πεφόνεται Σίμων ὑπὸ Πέτρου καὶ ἀγανακτήσας ἐκέλευσεν αὐτὸν σταυρωθῆναι. ὁ δὲ παρακαλῶν τὸν ἔπαρχον ἵνα μὴ ὀρθῶς σταυρωθῆ, κατὰ κέλυσιν ἑσταυρώθη κωδῶς D ἠξίωσεν ἐκ πολλῆς μετριοφροσύνης. μετὰ δὲ τούτου καὶ Παῦλος 5 τὸν διὰ ξίφους τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀνεδήσατο. ὁ δὲ γε Νέρων κραταιουμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς εἰς ἀνοσίας πράξεις καὶ μαιφονίας καὶ θεομαχίας ἐξώκειλε, καὶ οὕτως ἐκ τῆς ἄγαν μανίας ἀποκτονηθεὶς εἰς προάστειον ἐξελθὼν ἑαυτὸν διεχειρίσατο. ὡσαύτως δὲ καὶ Πιλάτος ποικίλαις περιπεσῶν συμφοραῖς ἑαυτὸν 10 ἀνεΐλε.

Μετὰ δὲ Νέρωνα ἐβασίλευσε Γάλβος μῆνας ζ', μετὰ δὲ Γάλβαν ἐβασίλευσε Λουκίβιος μῆνας γ', μετὰ δὲ Λουκίβιον ἐβασίλευσεν Οὐϊτέλλιος μῆνας β', καὶ ἐσφάγη μέσον τῆς Ῥώμης ὑπὸ τοῦ δήμου. 15

P 164 Μετὰ δὲ Οὐϊτέλλιον ἐβασίλευσεν Οὐδеспασιανὸς υἱὸς Νέρωνος ἔτη θ'.

Μετὰ δὲ Οὐδеспασιανὸν ἐβασίλευσε Τίτος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη γ'. καὶ ὥρα θριπῆ πατημέριον ὀδοιπορήσας, καὶ αἰμορραγήσας διὰ τῶν μυκτήριων ὑπὸ τοῦ ἡλίου συμπλεχθεὶς καὶ πᾶν λιποθυμήσας, 20 ἔτι ἐμπνέων ἐνεβλήθη εἰς τὸν τάφον παρὰ Λομετιανοῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κατ' ἐπιτροπὴν τῆς γυναικὸς τούτου, καὶ οὕτως ἐτελεύτησε πύση ἀγαθουφύλου καὶ σωφροσύνη κεκοσμημένος, πένθος

tus contractis membris interit. Simonis caedem ubi rescivit Nero a Petro patratam, aegre ferens contumeliam in crucem agi Petrum iussit. Petrus praefectum deprecatus ne rectus cruci affigeretur obtinuit; illius quippe iussu, ut ipse pro sua humilitate optaverat, cruci datus est. post Petrum Paulus gladio martyrii coronam accepit. Nero autem, cum illi protraheretur imperium, in nefaria ac detestanda scelera infamesque caedes prolapsus est, adeo ut immani furore percitus efferatusque in suburbio manus sibi intulerit. sic quoque Pilatus variis calamitatibus victus manus sibi conscivit.

Post Neronem Galbas imperium administravit menses septem, post Galbam Lucibius menses tres, post Lucibium Vitellius menses duos. et a multitudinē in medio Romae trucidatus est.

Post Vitellium Vespasianus Neronis filius annos novem.

Post Vespasianum Titus filius annos tres. hic cum aetate solibus calidissima per diem integrum iter continuasset, radiis exustus sanguinique e naribus eruptione animi deliquium passus est, et adhuc animam agens a Domitiano fratre suasionē uxoris Titi in sepulchrum conficitur, atque animam efflavit, optima vitae ratione iuncta, continentia et iustitia celebris, omni-

πολὸ τοῖς ἐν Ῥώμῃ καταλείψας, ὡς κατ' οἴκους καὶ δημοσίᾳ πάντας κλαίειν καὶ ἀποδύρεσθαι.

Μετὰ δὲ Τῆτον βασιλευσε Δομετιανὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἕτη
 5 ἰε', καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ ναῷ Ῥώμης κατ' ἐπιβουλήν τῆς αὐτοῦ γυναικός. διὰδοχος γὰρ τοῦ ἀδελφοῦ γενόμενος οὐ τὴν πατρικὴν τε καὶ ἀδελφικὴν ἐξήλωσεν ἀρίστην πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν Τιβερίου καὶ Νέρωνος ἀνοσοουργίαν. πᾶν γὰρ εἶδος κακίας καὶ γυναικομανίας καὶ ἀνδρομανίας ἐπέλαθ' ἄν, καὶ τελευταῖον ἑαυτὸν ἀποθεώσας καὶ ἔχθιστον ἑαυτὸν ἄπασιν ἀποφήνας αἰσχίστῳ μὲν τὸν μισαρὸν καὶ
 10 βέβηλον καταστρέφει βίον. ἐφ' οὗ Τιμόθεος ὁ ἀπόστολος καὶ Ὀνήσιμος ἐμαρτύρησαν, καὶ ὁ θεολόγος Ἰωάννης καὶ εὐαγγελιστὴς ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐξωρίσθη, καὶ Ἀπολλάνιος ὁ Τραπεζὸς ἐγνωρίζετο.

Μετὰ δὲ Δομετιανὸν βασιλευσε Νερούας ἕτος ἕν, ὃς ἀνα-
 15 καλεσάμενος Ἰωάννην ἐκ τῆς νήσου ἀπέλυσεν οἰκεῖν ἐν Ἐφέσῳ, μόνον τότε ἐκ τῶν ἰβ' μαθητῶν περιόντα τῷ βίῳ· ὃς καὶ συγγραψάμενος τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύσατο. καὶ Φίλιππος ὁ ἐκ τῶν ζ' διακόνων ἐν Ἱερραπόλει τελειοῦται, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ.

20 Μετὰ δὲ Νερούαν βασιλευσε Τραϊανὸς ἕτη θ', καὶ ὑδριδίας ἀπέθανεν, ὃς τοσοῦτον ὑπῆρχεν ἀγαθὸς μισοπρόνηρός τε καὶ φιλαδίκαιος, ὥστε γυμνώσας ποτὲ ρομφαλας ἐνώπιον τῶν μεγιστάνων δεδωκέναι τῷ ἐπαρχῷ, καὶ εἰπεῖν "δέξαι τὸ ἔσφορ τοῦτο,

bus desiderabilis. illius morte tantus dolor Romanam urbem occupavit, ut publice et privatim quilibet afflicteretur et ingemisceret.

Domitianus frater, eo interempto, imperio annos quindecim potitus est: tandem in templo Romae insidias uxoris interficitur. hic fraternali imperii heres, neque patris neque fratris optimae vitae institutum sectatus, sed Tiberiana Neronianaque flagitia accumulatus, scelerum omni genere, caedibus item et in mares et feminas libidinibus contaminatissimus, divinos sibi honores arrogavit; ideoque omnibus detestabilis exosusque probrosissimo mortis genere abominabilem nefandamque vitam abiecit. ea tempestate Timotheus apostolus et Onesimus pro religione Christiana extinguuntur, Iohannes cognomento theologus et evangelista in Patmos insulam relegatur. Apollonius item Traianus vigeat.

Nerva post Domitianum imperavit annum unum. is ex insula Patmos ab exilio revocatum Iohannem Ephesi liberum dimisit, qui tunc solus et duodecim Christi discipulis supererat, et evangelio conscripto diem obit extremum. Philippus item e septem diaconis unus apud Hieropolim moritur, et cum filiabus tumultatur.

Traianus post Nervam imperium administravit annos novem, et hydrope extinctus est; tantumque in eo in improbos quosque odium et iustitiae studium erat, ut aliquando in procerum conspectu gladium ipse nudum praefecto praetorio daret, utereturque his verbis "accipito gladium hunc: si recte rem

καὶ εἰ μὲν καλῶς ἄρχω, ὑπὲρ ἑμοῦ, εἰ δὲ μή, κατ' ἑμοῦ χρῆσαι
 αὐτῷ." μὴ ἔχων δὲ παιδίας κληρονόμους τῆς βασιλείας ἐμελλεν
 ἐξ ὑποβολῆς τινῶν ἰῦσαι τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ λυβῆν ἑτέραν
 πρὸς τὸ παιδοποιῆσαι· ἣ δὲ συνετὴ οὕσα συνεβούλευσεν αὐτῷ ὡς
 εἴπερ βούλεται μνημονεύεσθαι ὑπὸ πάντων ἐν πάσαις γενεαῖς, 5
 πλουκῶσαι διὰ μαρμάρων τὰς εἰσοδοεξόδους πασῶν τῶν μεγαλο-
 πόλεων· ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν. ἐφ' οὗ καὶ Συμεὼν ὁ τοῦ Κλοπᾶ
 P 165 καὶ Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος ἑμαρτύρησαν, καὶ Βασιλίδης καὶ Κήριν-
 θος καὶ Νικόλαος καὶ Ἐβιωναῖος οἱ αἰρεσιάρχαι καὶ ἔχθροὶ τῆς
 ἀληθείας ἐγνωρίζοντο. 10

Μετὰ δὲ Τρῳιανὸν ἐβασίλευσεν Ἀδριανὸς ὃς καὶ Αἴλιος ἔτη
 κδ', καὶ ὑδερίαίους ἀπέθανεν· ὃς ναὸν ἐν Κυζίκῳ κτίσας καὶ πόλιν
 ἐν τῇ Θράκῃ Ἀδριανούπολιν αὐτὴν προσηγόρευσεν. ἐφ' οὗ Κέρ-
 δῶν καὶ Οὐαλεντίνος καὶ Μαρκίων καὶ Μοντανὸς καὶ Σατορνίνος
 καὶ Καρποκράτης οἱ αἰρεσιάρχαι καὶ Ἀκύλας ἐγνωρίζοντο. 15

B Μετὰ δὲ Ἀδριανὸν ἐβασίλευσεν Ἀντωνίνος ἔτη κβ'. ἐφ' οὗ
 Πολύκαρπος ὁ μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ Ἰουστίνος
 ὁ φιλόσοφος καὶ Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἑμαρτύρησαν, καὶ
 Τατιανὸς καὶ Βαρδησανῆς οἱ αἰρεσιάρχαι καὶ Πρισκίλλα καὶ
 Μαξιμίλλα αἱ ψευδοπροφήτιδες τῶν κατὰ Φρύγας ἐγνωρίζοντο. 20

Μετὰ δὲ Ἀντωνίνον ἐβασίλευσε Μάρκος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ια',
 ἐφ' οὗ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ θυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς φερόμενον
 ὤφθη.

publicam administravero, pro me, sin minus, contra me utitor." cum
 successoris copia non esset, nonnullorum impulsu coniugem erat dimissurus
 aliamque sibi collocaturus, ut filios precrearet. coniux prudens et casta su-
 asit, si memoriam sui vellet apud omnes sempiternam conservari, ut omnes
 omnium magnarum urbium exitus atque introitus marmoribus insculperet; id-
 que opere praestitit. sub eo Symeon Clopas filius et Ignatius cognomento
 Theophorus martyrio vitam posuere. Basilides Cerinthus Nicolaus Kibionaeus
 haeresiarchae et veritatis hostes vivebant.

Traiano in imperio successit Adrianus, qui et Aelius, imperavitque an-
 nos viginti quatuor. eius intercute extinctus est. templum Cynici extruxit
 et urbem in Thracia Adrianopolim. sub eo Cerdo Valentinus Marcio Monta-
 nus Satorninus Carpoocrates haeresiarchae et Aquila vivebat.

Extincto Adriano ad Antoninum imperium devolutum est, quod rexit
 annos viginti duos. eius imperio Polycarpus Ioannis evangelistae discipulus,
 Iustinus philosophus et Dionysius episcopus Corinthi mortem pro Christo
 obiere. tunc quoque Tatianus et Bardesanes haeresiarchae, et Priscilla et
 Maximilla ex Cataphrygarum secta fatidicae celebres habebantur.

Antonino successit Marcus filius: imperium tenuit annos undecim. sub
 eo ignis de caelo ab occasu ad ortum longe lateque vagari visus est.

Μετὰ δὲ Μάρκον ἔβασίλευσε Σεβήρος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ι',
καὶ ἱσφάγη ἐν Προικονήσῳ.

Μετὰ δὲ Σεβήρον ἔβασίλευσε Κόμοδος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη
ιβ', καὶ ὑπὸ ἀναγωγῆς αἵματος καὶ χολῆς ἀθρόον ἀπέθανεν. ἐφ' C
5 οὗ καὶ Θεόδοτος, ὁ καὶ πρῶτος τῆς κατὰ Παῦλον τὸν Σαμοσα-
τέα καὶ Νεστόριον πλάνης ἀρξάμενος, καὶ Θεοδοτίων ἔγνω-
ρίζοιτο.

Μετὰ δὲ Κόμοδον ἔβασίλευσε Περτίναξ μῆνας β', καὶ
ἱσφάγη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

10 Μετὰ δὲ Περτίνακα ἔβασίλευσε Λάδιος μῆνας δ', ὃς καὶ
Ἰουλιανὸς λέγεται, καὶ ἱσφάγη ὑπὸ τοῦ κουβικουλαρίου εἰς τὴν
πηγὴν τοῦ παλατιοῦ θεωρῶν τοὺς λχθύας.

Μετὰ δὲ Λάδιον ἔβασίλευσε Σεβήρος ἔτη ιη'. ἐφ' οὗ Λεω-
νίδης ὁ ἐπίσκοπος καὶ πατὴρ Ὁριγένους ἐμαρτύρησεν, καὶ Κλή-
15 μης ὁ στρωματεὺς καὶ Σύμμαχος καὶ Ὁριγένης ἔγνωρίζοιτο.

Μετὰ δὲ Σεβήρον ἔβασίλευσεν Ἀντωνῖνος καὶ Γέτας ὁ ἀδελ- D
φὸς αὐτοῦ μῆνας β'. καὶ σφύζας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ μοναρ-
χίᾳς ἔτη ε' ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν ἰδίων.

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἔβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ὁ Καράκαλος,
20 ἔτη κς', καὶ ἱσφάγη ἐν πολέμῳ. ἐφ' οὗ ἦν Γαληνὸς ὁ ἰατρός.

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἔβασίλευσε Μακρίνος ἔτη δ', καὶ
ἱσφάγη ὑπὸ Ἀντωνίνου.

Post Marcum imperium administravit Severus filius annos octo. et in
Proconeso mactatus interiit.

Post Severum regnat Commodus frater annos duodecim. hic sanguinis
bilisque excretionē repentine occidit. sub id temporis Theodotus, qui primus
Pauli Samosatani et Nestorii erroribus semina dedit, et Theodotio cognosce-
bantur.

Post Commodum Pertinax menses duos imperavit: a militibus ad mor-
tem datus est.

Post Pertinacem imperium procurat Didius, qui et Iulianus, menses
quatuor. a cubiculario, dum sese in Palatino fonte piscium obtutu recreat,
caeditur.

Post Didium imperium obtinet Severus annos octodecim. ea tempestate
Leonides episcopus et pater Origenis vitam suam per martyrium posuit. Cle-
mens Stromateus, Symmachus, Origenes item florebant.

Post Severum Antoninus et Geta eius frater imperium tenent menses
duos. praeterea Antoninus fratre Geta mactato solus imperium administrat
annos sex. a propriis iugulatur.

Post Antoninum Antoninus Caracallus imperio praefuit annos viginti sex.
in proelio occiditur. sub eo Galenus medicus innotuit.

Antonino succedit Macrinus, regnatque annos 4. ab Antonino subla-
tus est.

Μετὰ δὲ Μακρῖνον ἔβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ὁ Γάλβας, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου.

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἔβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ Μاماίας P 166 ἔτη γ', καὶ ἐσφάγη σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μاماίᾳ ἕξ ἐπιβουλής· Μαξιμίον στρατηγοῦ. ἐφ' οὗ Νάρκισσος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύ-5 μων ἐν τῷ βαπτίζειν, ἐλαίου τοῦ χρίσματος λείψαντος, ἐκέλευσεν ὕδωρ ἐν τῷ κρατῆρι βληθῆναι, καὶ προσευξάμενος εἰς ἐλαίον ταῦτο μετέβαλε.

Μετὰ δὲ Ἀλέξανδρον ἔβασίλευσε Μαξιμίος ἔτη γ', καὶ ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ. ἐφ' οὗ Λαυρέντιος καὶ Κυπρια-10 νὸς ἐμαρτύρησαν.

Μετὰ δὲ Μαξιμίον ἔβασίλευσε Πουπλιανὸς μῆνας β', καὶ ἐσφάγη ἐν πολέμῳ.

Μετὰ δὲ Πουπλιανὸν ἔβασίλευσε Ἰούνωρ μῆνας ζ'.

Μετὰ δὲ Ἰούνωρα ἔβασίλευσε Γορδιανὸς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη δ', 15 καὶ ἐν πολέμῳ συμπεσῶν τῷ ἵππῳ ἀπέθανεν.

B Μετὰ δὲ Γορδιανὸν ἔβασίλευσε Φίλιππος ὁ τῆς ἀγίας Εὐγε- νείας πατὴρ ἔτη ε', ὃς καὶ τὴν Φιλιππούπολιν ἔκτισεν. ἀγγελέθη δὲ ἅμα τῷ αἰῶ ὑπὸ Δεκίου διὰ τὸ ὑπὲρ Χριστιανῶν ἀγωνί- ζεσθαι. 20

Μετὰ δὲ Φίλιππον ἔβασίλευσεν Ἰούνωρ υἱὸς Γορδιανοῦ ἔτη β', καὶ ὕδεριάσας ἀπέθανεν. ἐφ' οὗ Σαβέλλιος ὁ αἰρεσιάρχης ἐγνωρίζετο.

Μετὰ δὲ Ἰούνωρα ἔβασίλευσε Μάρκος ἔτη γ'.

Post Macrinum imperium tenuit Antoninus Galba. interimitur ab Alexandro.

Post Antoninum imperavit Alexander Mamaeae filius annos tredecim, et insidiis Maximini ducis circumventus cum Mamaea matre violenta morte occubuit. sub eo Narcissus Hierosolymorum episcopus, cum inter baptizandum oleum unctionis defecisset, iussit ut aqua in vas infunderetur, quam precibus in oleum commutavit.

Post Alexandrum imperat Maximinus annos tres. a suis militibus obtruncatur. sub eo Laurentius et Cyprianus pro Christo vita privantur.

Maximino successit Publilianus menses duos. in proelio interemptus.

Publiano Iunior menses sex.

Iuniori Gordianus filius annos quatuor. hic equo in proelio concidens e vita migrat.

Gordiano successit Philippus sanctae Eugeniae pater, tenuitque imperium annos quinque. hic Philippopolim condidit, caesusque est una cum filio a Decio, quod Christianas partes tutaretur.

Post Philippum imperavit Iunior Gordiani filius annos duos. aqua intercute extinguitur. sub eo Sabellius haeresiarcha vivebat.

Post Iunorem regnavit Marcus annos tres.

Μετὰ δὲ Μάρκον ἔβασίλευσεν Ἰουστιλιανὸς ἔτη β', καὶ φλεβοτομηθεὶς, ἐπειδὴ περ ἐξεχόθη τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐν τῷ καθέδρῳ, λιποθυμήσας ἀπέθανεν.

Μετὰ δὲ Ἰουστιλιανὸν ἔβασίλευσε Φίλιππος ἔτη κς', καὶ C ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ.

Μετὰ δὲ Φίλιππον ἔβασίλευσεν Οὐαλεριανὸς ἔτος Ξν, καὶ ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Οὐαλεριανὸν ἔβασίλευσε Γάλλος μῆνα α', καὶ ἐσφάγη καθέδρῳ ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς.

10 Μετὰ δὲ Γάλλον ἔβασίλευσε Δέκιος ἔτος α', καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ. ἐφ' οὗ καὶ Βαβύλας ὁ Ἀντιόχειας καὶ Φλαβιανὸς Ῥώμης καὶ Ἀλέξανδρος Ἱεροσολύμων καὶ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας ἐμαρτύρησαν, καὶ Ναβάτος τῆς ἐκκλησίας ἀπέστη, καὶ Κελσαῖος ὁ αἰρεσιάρχης ἐγνωρίζετο.

15 Μετὰ δὲ Δέκιον ἔβασίλευσεν Αἰμιλιανὸς ἔτος α', καὶ D ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ.

Μετὰ δὲ Αἰμιλιανὸν ἔβασίλευσεν Γαλλιανὸς ἔτη γ', καὶ ἐσφάγη ἐν πολέμῳ. ἐφ' οὗ Ἀρτέμιος καὶ Συνέπων οἱ αἰρεσιάρχοι ἐγνωρίζοντο, καὶ Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς ὁ καὶ μαθητὴς Ὁρι- 20 γένους διέπρεπεν.

Μετὰ δὲ Γαλλιανὸν ἔβασίλευσε Κλαύδιος ἔτη β'.

Μετὰ δὲ Κλαύδιον ἔβασίλευσεν Κωντιλιανὸς ἡμέρας ζ'.

Μετὰ δὲ Κωντιλιανὸν ἔβασίλευσεν Αὐρηλιανὸς ἔτη ε', καὶ

Post Marcum Iustilianus annos duos. hic inter dormiendum venis inter-
cis amissaque sanguine animi deliquio perit.

Post Iustilianum imperat Philippus annos viginti sex, et in palatio ob-
truncatur.

Post Philippum Valerianus annum unum, et a suis interficitur.

Post Valerianum Gallus mensem unum. inter dormiendum ab uxore
necatur.

Post Gallum Decius annum unum. in conflictu extinguitur. sub eo Ba-
bylas Antiochensis, Flavianus Romanus, Alexander Hierosolymitanus et Dio-
nysius Alexandrinus episcopi Christi causa occubuerunt. Navatus ab eccle-
sia secessus et Celsaenus item haeresiarcha cognoscebatur.

Post Decium imperium administravit Aemilianus annum unum. in pala-
tio mactatus.

Post Aemilianum Gallianus annos tres. in proelio occiditur. eius im-
perio Artemius Synepoque haeresiarchas cognoscebantur. Gregorius item
thaumaturgus Origenisque discipulus florebat.

Post Gallianum imperium tenuit Claudius annos duos.

Post Claudium Quinctilianus dies 7.

Post Quinctilianum Aurelianus annos quinque. a subcarnicio caesus. sub
Iocelis Chronogr.

ἰσφάγη ὑπὸ κουβικουλαρίου. ἐφ' οὗ καὶ ὁ ἅγιος Χαρίτων ὡμο-
 λόγησε, καὶ Μάνης ὁ μιαρὸς καὶ τρισκατάρατος ἀνεψῆς, Χριστὸν
 ἑαυτὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον ὁ δαιμονιώδης μορφαζόμενος. Παῦλος
 δὲ τις τῷ Μανέντι τούτῳ σύγχρονος γεγονώς, τὸ γένος μὲν Σα-
 P 167 μωσατεύς, Ἀντιοχείας δὲ τῆς μεγάλης πρόεδρος, ψιλὸν ἄνθρωπον 5
 εἶναι τὸν κύριον ἔδυσφύμησεν. εἶτα Ἀπολιναρίου τις ἀνεψῆς,
 πρόεδρος Λαοδικείας τῆς Συρίας, ὃς σάρκα μὲν ἐνυχωμένην
 ψυχῇ ζῶτικῇ ἀνείληφέναι τὸν κύριον ἔλεγεν, ἄνουν δέ. μεθ' οὗ
 ἀναφαίνεται τις Θεόδωρος, Μοψουεστίας πόλεως ἐν Κιλικίᾳ τὴν
 ἡγεμονίαν λαχὼν, ὃς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς κοινῶν ἀπεκάλεε τὸν δε- 10
 σπότην Χριστὸν, καὶ ἐκ προκοπῆς λαβόντα καὶ κατὰ χάριν τὸ
 θεὸν αὐτὸν ὀνομάζεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ βα-
 πτίσματος ἀξιοθέντα τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος, ὡς δῆθεν
 B τὸν θεὸν λόγον διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἀρετὴν αὐτῷ κατοικήσαντα
 μεταδόναι τῆς θεϊκῆς ἀξίας αὐτῷ καὶ προσκυνήσεως ἐς ὕστερον 15
 μετὰ τὴν τελείωσιν. μετὰ δὲ τοῦτον Νεστόριος ἀπὸ Γερμανικείας
 τῆς Συρίας τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως δραξάμενος, ὃς τοῖς
 αὐτοῦ προγόνοις ἐπόμενος (υἱὸς γὰρ ἦν τοῦ Κλικος, ἀπόγονος δὲ
 τοῦ Σαμοσατέως) ἀπηρενεῖτο θεοτόκον λέγειν τὴν ὑπεραγίαν ἡμῶν
 δέσποιναν, ὡς ἄλλον μὲν εἶναι τὸν Χριστὸν ἄλλον δὲ τὸν θεὸν 20
 λόγον κατὰ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ πλάνην δογματίζων. εἶτα Εὐτυ-
 χῆς, ὃς ἀπηρενεῖτο λέγειν σῶζεσθαι ἐν τῷ Χριστῷ δύο φύσεις μετὰ
 τὴν τούτων ἔνωσιν. εἶτα Σεβήρος τις λεγόμενος, ἄρπύσας τὸν
 C θρόνον Ἀντιοχείας. καὶ ἐξῆς ἕτεροι.

eo sanctus Charito martyrii coronam assecutus est. praeterea Manes impius
 et terque quaterque execrandus oritur, qui se Christum et spiritum sanctum
 esse daemonibus ipse percitus iactabat. Paulus aetate Maneti compar genere
 Samosatenus, Antiochiae magnae praeses, nudum hominem fuisse dominum
 oblatravit. subsecutus deinceps temporibus Apollinarius quidam, Laodiceae
 Syriae praesul, dominum carnem anima vivente animatam, sed quae rationia
 minime compos esset, assumpsisse enuntiavit. post Apollinarium Theodorus
 Mopsvestinae urbis in Cilicia rector, Christum dominum hominem nobis simi-
 lem et vulgarem, et progressu tantum gratiam dei recepisse ideoque deum
 vocatum, et ex baptisate, quo in Iordane ablatus est, spiritus sancti mune-
 ribus dignatum; divinum autem verbum propter immensam illius virtutem in
 eo habitasse, illique dignitatem divinitatem ac venerationem tandem post
 consummationem communicasse fatebatur. post hunc Nestorius e Germani-
 ciae Syriae throno Cpolitano invaso, maiores suos secutus (Cilicis quippe
 filius, Samosateni nepos erat) sanctissimam nostram dominam deiparam vo-
 care renuebat, quasi alius esset Christus et aliud divinum verbum, ut ipse
 patrum et avitum errorem secutus affirmabat. praeterea Eutyches, qui post
 unionem duas in Christo naturas conservari negabat. Severus item nescio
 quis, qui Antiochiae thronum occupavit, et alii.

Μετὰ δὲ Ἀδρηλιανὸν ἔβασλευσε Τάκιτος μῆνας ε', καὶ ἰσφάγη ὑπὸ φίλων Ἀδρηλιανοῦ.

Μετὰ δὲ Τάκιτον ἔβασλευσε Φλωριανὸς μῆνας β', καὶ ἰσφάγη ὑπὸ Πρόβου.

5 Μετὰ δὲ Φλωριανὸν ἔβασλευσε Πρόβος ἔτη ε', καὶ ἰσφάγη ὑπὸ Κάρου.

Μετὰ δὲ Πρόβον ἔβασλευσε Κάρος ἔτος α', καὶ ἰσφάγη ὑπὸ Καρίνου.

Μετὰ δὲ Κάρου ἔβασλευσε Καρίνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β', καὶ 10 ἰσφάγη ὑπὸ Νουμειανοῦ.

Μετὰ δὲ Καρίνον ἔβασλευσε Νουμειανὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτος α', καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ Περσῶν ἐξεδάρη ἔτι ζῶν. D

Μετὰ δὲ Νουμειανὸν ἔβασλευσεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ἔτη κβ'. ὑφ' ὧν μέγας 15 διωγμὸς κατὰ Χριστιανῶν ἐκινήθη, ὅτε καὶ Πέτρος Ἀλεξανδρείας καὶ Ἄνθιμος Νικομηδείας καὶ Προκόπιος καὶ Θεόδωρος οἱ ἀοιδίμοι ἠμαρτύρησαν καὶ ἕτεροι πλείστοι, καὶ Σαβᾶτιος ὁ τὴν αἵρεσιν τῶν Τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν κρατῶνας ἐγνωρίζετο. οὗς ἡ θεία δίκη 20 τῆς γλώττης αὐτοῦ σαπίσης μετὰ τοῦ φάρυγγος, καὶ πλήθος σκολήκων ἀναβράσας, κακῶς καὶ βιαίως ἀπέρρηξε τὴν ζωὴν, ὃ δὲ Μαξιμιανὸς ἀπήγγαστο.

Μετὰ δὲ Διοκλητιανὸν καὶ Μαξιμιανὸν ἔβασλευσε κατὰ P 168 τοὺς αὐτοὺς χρόνους Κωνστάντιος καὶ Σεβήρος, Μαξιμῖνος καὶ

Post Aurelianum imperium administravit Tacitus menses sex. ab amicis Aureliani interficitur.

Post Tacitum Florianus menses duos. occiditur a Probo.

Post Florianum Probus annos sex. occiditur a Caro.

Post Probum Carus annum unum. iugulatur a Carino.

Post Carum Carinus filius annos duos. vita privatur a Numeriano.

Post Carinum Numerianus frater annum unum. captus a Persis vivus excooritur.

Post Numerianum Diocletianus imperio cum Maximiano genero communicato annos viginti duos. eorum imperio contra Christianos magna persecutio mota est, in qua Petrus Alexandrinus episcopus, Anthimus Nicomediensis, Procopius item et Theodorus celeberrimi aliique complures pro religione Christiana crudelissimis exemplis interempti sunt. tunc etiam innotuit Sabbatius, qui Tessarescaedecaturum haeresim stabilire conatus est. verum hos imperatores divinum iudicium subsequutum iusta morte multavit: Diocletianus enim lingua ac faucibus computrescentibus, vermibus scatens, misere violenterque vitam abiecit, Maximianus laqueo gulam fregit.

Diocletiano ac Maximiano de medio sublatis, sub eadem tempora imperium tenuerunt Constantius et Severus, Maximinus et Maxentius. Constan-

Μαξέντιος, καὶ ὁ μὲν *Κωνσταντῖος* σὸν τῷ νῆφ' αὐτοῦ *Κωνσταντῖνῳ* τῆς *Γαλλίας* καὶ τῆς *Βρετανίας* ἐκράτησαν, ὁ δὲ *Σεβήρος* καὶ *Μαξιμῖνος* τῆς *Ῥώμης*, ὁ δὲ *Μαξιμῖνος* τῆς ἐξίας, ὃς πολλὰ μισρὰ καὶ ἄτοπα διαπραξάμενος διωγμὸν ἀπηγῆ καὶ ἀπάνθρωπον κατὰ *Χριστιανῶν* ἐπεδείξατο, καθ' ὃν κλειστοὶ κῆν εὐδοκίμων 5 ἐμαρτύρησαν. καὶ ἄξια τῆς δυσσεβείας αὐτοῦ πέπονθε· νόσῳ γὰρ φεινότητι περιπεσὼν, ὡς καὶ τὰς σάρκας αὐτοῦ ὀλίγη κηροῦ

B τακῆναι καὶ τὰ δοτᾶ συμφρυγῆναι καὶ τὸν χαρακτήρα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ μορφῆς ἀφανισθῆναι καὶ δαιμῶς κατασαπῆναι, καὶ τοσαύτην δυσωδίαν ἐκπέμπειν ὡς μηδὲν τῶν ἐν τάφοις κειμένων 10 νεκρῶν διαφέρειν. ἐν τοῦτοις οὖν ὁ ἀλιτήριος ἐταζόμενος τοιαύδε ἔφη “οἴμοι τῷ ἔλεινῳ καὶ θρήνων ἄξιῳ, ὅποίαν τῶν εἰς *Χριστιανούς* τετραλημμένον ὑπέχω τιμωρίαν.” καὶ ταῦτα μετὰ πολλῆς ὀδύνης ἀπῶν ἀπέθανεν.

Κωνσταντῖου δὲ τοῦ ἐπικληθέντος *Χλωροῦ* διὰ τὴν τοῦ πρῶσ-16 ὥπου ἰσχύροτητα τελευτήσαντος ὁ υἱὸς αὐτοῦ *Κωνσταντῖνος*, ὃς ἐξ Ἑλλάδος αὐτῷ ἐγεννήθη περὶ τὴν τῆς *Λακίας* πόλιν, τὴν ἀρχὴν

C διεδέξατο. ὡσαύτως καὶ *Σεβήρου* τεθνηκότος *Λικίνιος* ὁ γαμβρός *Κωνσταντῖνου* ἠντιστάσεται. τοῦ οὖν *Κωνσταντῖνου* βυπτισθέντος καὶ τὴν παράδοξον ἐκείνην ἀπαλλαγὴν τῆς κατεχούσης 20 πόσῳ ἐδραμότος, αὐτίκα καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἑλένη καὶ οἱ ταύτου συγγενεῖς τε καὶ φίλοι βυπτίζονται. εἶτα ἀκούσας τὰ ὑπὸ *Μαξεντίου* ἐν *Ῥώμῃ* χαλπαῖ τε καὶ ἄτοπα γινόμενα, καὶ προσβίαν ἐκ

17 an μητρόπολιν?

his cum filio Constantino Cæcis Britannisque imperavit, Severus et Maxentius Romæ præfuit, Maximinus Orienti. hic multis flagitiis ac sceleribus contaminatus, animo fero crudeli, inhumana persecutione in Christianos invectus est, pluresque ingenuos viros pro Christo martyrio affecit. pro sua tamen impietate, quas commiserit, poenas accepit: nam adeo diro morbo excruciatatus est ut carnibus ad instar carne liquefactis, ossibus exsiccatis, ne vestigium quidem formæ humanæ remanserit, et putridis atque deciduis membris tantum redoleret foetorem, ut a cadaveribus in sepulchris marcescentibus nihil differret. his cum nequitia illud stabulum excrucietur, “hei misero” ait “et deplorando, quibus pro his quas in Christianos patravi poenis exerceor.” et hæc effatus gravi cum cruciata vitam abiecit.

Constantio Chloro, propter vultus viriditatem sic cognominato, vita finato ad Constantinum filium, quem ex Helena suscepit in ipsa Daciæ urbe, imperium devolutum est. similiter extincto Severo Licinius Constantii gener instruitur, postquam vero Constantinus sacro lavacro ablutus præter expectationem a gravi illo morbo, quo plane confectus erat, incolomis evasit, statim Helena mater omnesque illius affines consanguinei familiaresque sacro fonte initiatur. tandem cum res nefarie gestas et tyrannidem, quam in civés Maxentius Romæ exercebat, per legatos a senatu Romano

τῶν Ῥωμαίων δεξάμενος, ἐστράτευσεν κατ' αὐτοῦ, προηγηόμενον τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς τὸ ἐν οὐρανῷ ὑποδεχθὲν αὐτῷ σημεῖον τοῦ σωτηροῦ ἐπιφερόμενος, δι' ὃ καὶ ἐτραπέυαστο Μαξέντιον. καὶ οὕτως ἐπὶ Ῥώμην ἐλαύνει, καὶ πάντες αὐτὸν ἕνα γυναίξῃ καὶ D
 8 θηρίοις καὶ παντὶ τῷ δήμῳ Ῥωμαίων μετ' εὐφημίας καὶ ἀπλήστου χαρᾶς ὑποδέχονται.

Ματὰ δὲ Μαξέντιον ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἐν βασιλεῦσι χριστιανώτατος ἔτη λβ', ὃς τὴν εὐσέβειαν καὶ ὀρθοδοξίαν διὰ πάντων ἐκράτυεν. ἐν δὲ τῷ κ' ἔτι τῆς αὐτοῦ
 10 βασιλείας συνεκροτήθη ἡ ἐν Νικαίᾳ σύνοδος τῶν τῆς ἡπείρου θεοφόρων κατὰ Ἀρείου τοῦ μαισιόφρονος. ἐτελεύτησε δὲ ἡ μὲν μήτηρ αὐτοῦ ἔτι π', καὶ ἐτάφη παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἀγίων ἀποστόλων. αὐτοῦ δὲ ἐν Νικομηθείᾳ τελευτήσαντος ἔτι π' ζε' εὖ
 15 τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐκράτησαν, τῆς μὲν ἀνατολῆς Κωνσταντῖνος, τῆς P 169
 15 δὲ δόσεως Κωνσταντῖνος καὶ Κώνστας, ὃς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον φονεύσας καὶ βασιλεύσας μόνος ἔτη ις' ἐσφάγη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ δήμου.

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον τὸν μέγαν ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ια', ὃς μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν εἰς τὸ
 20 Ἀρειανικὸν ὁρμήμα πύραυροις ἐβίαζε τὸν θεῖον Ἀλέξανδρον δεῖξασθαι τὸν Ἀρειὸν εἰς κοινονίαν. τοῦ δὲ μὴ ἀνοχημένου; ἀλλὰ τὸν θεὸν σὺν δάκρυσιν ἰατεύοντος, αἰσχιστῶ μύθῳ τὸν βίον κατέστρεψεν ὁ τριτάδης.

missus acciperet, cepit in eum ducit, quibus signum crucis illi de caelo ostensum praecire iussit; quo Maxentium in fugam vertit. ipse autem Romam contendit, ubi ab omnibus mulieribus infantibus et universa Romanorum multitudine ingenti laetitia summoque plausu et approbatione excipitur.

Post Maxentium Constantinus Magnus et primus inter alios imperatores Christianam religionem perfectissime exosculatus imperium adhibuit annos triginta duos. hic pietatem coluit, relictisque fidei dogmata modis omnibus constabiliuit. anno eius imperii vigesimo quinto Nicaeae synodus trecentorum octodecim sanctorum patrum contra stultissimum Ariam celebrata est. mater eius anno aetatis octingentesimo vixit excessit, tumultuque est ab ipso in templo sanctorum apostolorum. verum Constantino Nicomediae facti sancto aetatis annorum sexaginta quinque, tres filii filias imperio potiti sunt, Orientis quidem Constantius, Occidentis Constantinus et Constantia, qui fratres Constantino obruncato solus imperium rexit annos sexdecim. tandem et ipse a populo neci datus est.

Constantinum Magnum excipit Constantius filius, imperatque annos undecim. is post obitum patris Arianae sententiae adhaerens divinum Alexandrum compellebat ut eum Ario communicaret, quo absente deumque eum lacrymis deprecante, miserimus ille leto male emortuus est.

*Μετὰ δὲ Κωνσταντίον ἔβασιλευσεν Ἰουλιανὸς ἔτη β', Καί-
B σαρ δὲ ἐγένετο ἔτη δ' καὶ μῆνας ε'· ὅς πολλὰ κακὰ κατὰ Χρι-
στιανῶν ἐνδείξάμενος ἐν Περσίδι ὑπὸ τῆς θείας δίκης ἀναιρεῖται,
ἐτῶν ὧν λ'.*

*Μετὰ δὲ Ἰουλιανὸν ἔβασιλευσεν Ἰοβινιανὸς μῆνας η', ὅς ὑπὸ 5
τοῦ στρατοῦ κατασχεθεὶς εἰς τὸ τὰ τῆς βασιλείας ὑποδέξασθαι
σύμβολα, λέγεται πρὸς τὸ στρατόπεδον εἰρηκέναι μὴ δύνασθαι
βασιλεῦν αὐτῶν ὡς ὑπὸ Ἰουλιανοῦ μολυνθέντων. τότε πάντα
μᾶ φωνῇ ἀποκριθῆναι λέγεται ὅτι ἡμεῖς Χριστιανοὶ ἐσμεν, καὶ
οὕτω τὴν βασιλείαν ἐδέξατο. ἀλλ' οὗτος ὁ εὐσεβῆς καὶ θαυμά- 10
σιος μετὰ ἡ' μῆνας τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐν τῷ ὑποστρέφειν ἀπὸ
τῆς Περσίδος ἐτελεύτησε, μέγα πένθος καταλέψας τῇ ἐκκλησίᾳ
καὶ λαοῖς ἅπασιν.*

*Κ Μετὰ δὲ Ἰοβινιανὸν ἔβασιλευσεν Οὐαλεντινιανὸς ἔτη ιβ', ὅς
μετὰ λ' ἡμέρας τῆς αὐτοῦ ἀναγορεύσεως τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Οὐά- 15
λεντα ἐκ Παιονίας μεταπεμψάμενος κοινωνὸν τῆς βασιλείας προσε-
λάβετο, ὅς τοὺς αἵρετικὸς συγκροτῶν οὐ διέλιπεν ἐπισκόπους καὶ
πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ λαοὺς ἑσθλῶν καὶ πλείστα ἀθέ-
μιτα καὶ ὠμότατα κατὰ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας μηχανώμενος.
ὕστερον δὲ τοῖς Γότθοις πόλεμον συμβαλὼν καὶ κατὰ κράτος ἡ- 20
τηρεῖς φεύγει σὺν ὀλίγοις εἰς οἴκημα, ἐν ᾧ τοῦτον κατέκωσαν οἱ
πολέμιοι σὺν τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ καὶ αὐτῷ οἰκήματι, βασιλεύ-
D σαντα ἀνοσίως ἔτη ιδ'. Οὐαλεντινιανὸς δὲ ὁ μέγας ἐκ τῶν μερῶν
τῆς Γαλλίας ἐλθὼν ἐτελεύωθη, κληρονόμους τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας*

Post Constantium Iulianus imperium tenuit annos duos. Caesaris dignitate functus est annos quatuor menses sex. is cum adversus Christianos potestatem ac perniciem machinaretur, in Perside poenas divinae iustitiae graves iustasque persolvit aetatis annorum triginta.

Extincto Iuliano Iovinianus imperium obtinet menses octo. hic cum ab exercitu ad imperii insignia accipiendum cogeretur, se eorum, tanquam qui a Iuliano essent contaminati, imperio non posse praesse respondit. quare omnes una voce, ut fertur, acclamarunt "nos Christiani sumus." sic imperium accepit. verum hic pius atque admirandus post imperii sui menses octo, cum a Perside rediret, rebus terrenis excessit, ecclesiam et universam multitudinem ingenti luctu afficiens.

Post Iovinianum Valentinianus imperium rexit annos duodecim. is Valentem fratrem, postquam renuntiatus esset imperator, triginta diebus elapsis ex Paeonia accitum collegam imperii fecit. Valens haereticis addictus episcopos sacerdotes et diaconos, omnem denique plebem acerbe vexatam exilio multabat, plurima impia illa quidem atrocissimaque contra dei ecclesiam aggressus. tandem cum Gothicis armis afflictus ac stratus cum nonnullis fugiens in tugurium se recipit: ibi una cum suis et tugurio flammis ab hostibus absumptus est, cum impie rem publicam administrasset annos quatuordecim. Valentinianus Magnus e Gallia rediens diem obiit extremam; im-

καταλιπὼν Γρατιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Ἀύγουστον ὄντα καὶ ἐν
 Ῥώμῃ διατρέβοντα, καὶ Οὐαλεντινιανὸν νέον κομιδῇ τυγχάνοντα,
 ὃν ἡ ἀνάγκη τῶν ἐπιχειρούντων τὸν τόπον τῆς βασιλείας ὑφαρπά-
 ζειν παρεσκεύασεν καὶ ἀπόντος τοῦ ἀδελφοῦ τὴν πορφυρᾶν ἀνα-
 5 δῆσασθαι.

Ὁ δὲ γε Γρατιανὸς τὸν μέγαν Θεοδόσιον ἐξ Ἰσπανίας ἀγα-
 γῶν προεχειρίσατο εἰς βασιλέα, γαμβρὸν αὐτοῦ ὄντα, πρὸς τὸ
 πολεμεῖν τοῖς Σκύθαις τὴν Θράκην ληϊζομένοις. ὁ δὲ Γρατιανὸς
 κατ' ἐπιβουλὴν Μαξιμίου τινὸς δι' Ἀνδραγαθίου ἀγγελέθῃ, καὶ P 170
 10 ὑπὸ Θεοδοσίου εἰς τοὺς βασιλικοὺς τάφους μετετέθη.

Μετὰ δὲ Γρατιανὸν ἰβασίλευσε Θεοδόσιος ὁ μέγας ἔτη ιζ',
 ὃς τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ τὴν ἐπισκοπὴν ἐκώρυσσε Κωνσταντινου-
 πόλεως καὶ μὴ θελήσαντι, βιασάμενος, ὡς πολλὰ καμῶντι καὶ
 τῆς πλάνης τῶν αἰρέσεων τὴν πᾶν ἐλευθερώσαντι. ἄλλους δὲ
 15 τῶν Αἰγυπτίων μαθῶν ὁ θεῖος Γρηγόριος τῷ λόγῳ τούτου φθο-
 νήσαντας, τὸν Συντακτῆριον συνθεῖς τῆς ἐπισκοπικῆς διοικήσεως
 ὑπεχώρησεν. ἀντ' αὐτοῦ δὲ Νεκτᾶριον προχειρίζεται ὁ τε βασι-
 λεὺς καὶ ἡ σύνοδος, ὅτε καὶ ἡ δευτέρα σύνοδος γέγονεν ἐν Κων-
 σταντινουπόλει τῶν ῥν' ἁγίων πατέρων κατὰ Μακεδονίου τοῦ B
 20 πνευματομάχου, ἐπισκόπου γεγονότος Κωνσταντινουπόλεως. ἐπὶ
 δὲ Θεοδοσίου καὶ ἡ τιμὴ κεφαλῇ τοῦ προδρόμου ἐν Κωνσταντι-
 νουπόλει διεκομίσθη. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Οὐαλεντινιανὸς ἐν τοῖς τῆς
 δύσεως μέρεσιν βρόχῳ χρησάμενος τὸ τέλος εἶρε τοῦ βίου, δι' ἣν
 αἰτίαν μέχρι τοῦ παρόντος οὐκ ἴσμεν. ὁ δὲ γε Θεοδόσιος ἐν μὲν
 15 λόγῳ τούτῳ?

peril heredes Gratianum filium, qui Augusti insignia ceperat Romaeque
 commorabatur, et Valentinianum puerulum adhuc instituit. Valentinianus
 desertorum vi coactus imperii sedem sibi arripuit, et absente fratre purpura
 convestitur.

Gratianus Magnum Theodosium generum suum ex Hispania advocatum
 imperatorem creat, ablegatque ad Orientis gubernationem, Scythas Thra-
 ciam devastantes debellaturum. postea vero Maximi cuiusdam insidiis ab
 Andragathio trucidatur et a Theodosio in regia sepulchra desertur.

Post Gratianum imperium rexit Theodosius Magnus annos septemdecim.
 Gregorio cognomento theologo sedem Cpolititanam decrevit invito ac renuenti,
 tanquam qui pro religione multos exantlasset labores urbemque ab haerescom
 lue liberasset. verum Gregorius ubi nonnullos Aegyptios sibi eo nomine in-
 vidia percitos succensiansi rescivit, oratione quam Syntacteriam vocavit con-
 scripta, ab episcopatus onere sese abdicavit. loco illius ab imperatore et
 synodo Nectarius evectus est. tum secunda synodus 150 sanctorum patrum
 adversus Macedonium episcopum Cpolititanum, spiritus sancti oppugnatorem,
 Cpoli celebrata est. sub eodem pretiosum praecursoris caput Cpolim advehit-
 tur. interea Valentinianus in occiduis partibus ipse sibi laqueo vitam inter-
 cipit, qua vero de causa adhuc incompertum est perro Theodosius Orientis

τῇ ἀνατολῇ τὸν Ἀρκάδιον προσέταξε τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῷ βασιλειαν φυλάττειν, Ὀνώριον δὲ τῇ αὐτοῦ τιμῆσας ἄξια ἐπὶ τὴν τῆς δόσεως βασιλειαν ἰλθεῖν ταχέως προσέταξεν. ἰλθόντα δὲ C αὐτὸν περὶπευξάτο καὶ ἐφίλησεν, καὶ τὰ τῆς βασιλείας σκῆπτρα τῆς δόσεως παραδεδωκώς αὐτῷ αὐτὸς εἰς τὸν βελτίονα μετέστη 5 βλον, ἐπὶ ἑξ ἡμερησίων τὴν βασιλειαν εὐτυχῶς διοικήσας.

Μετὰ δὲ Θεοδοσίον ἐβασίλευσεν Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κβ', ὃς τὸν κίονα τοῦ Ξηρολάφου στήσας ἐν αὐτῷ καθίδρυσε τὸν ἑαυτοῦ ἀνδριώτα, καὶ πόλιν ἐν τῇ Θράκῃ κτίσας ἐπωνόμασεν Ἀρκαδιούπολιν, ὅτε καὶ Νεκταρίου τελετήσαντος κοινῇ ψήφω 10 Ἀρκάδιος ἐκ τῆς Ἀντιοχείων πόλεως Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον μεταστευλάμενος χειροτονηθῆναι παρεσκευάσεν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως.

D Μετὰ δὲ Ἀρκάδιον ἐβασίλευσε Θεοδοσίος υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ Καλλιγράφος, ἔτη λβ', ὃς τὸν ἐν τοῖς Χαλκοκρατείαις γαδὸν 15 ἔκτισε τῆς Θεοτόκου, πρότερον ὄντα συνηγωγὴν Ἰουδαίων. ἐφ' οὗ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ ἑπτὰ παῖδες οἱ κομηθέντες ἐπὶ Δεκίου ἀνέστησαν μετὰ ἔτη τβ'. ὃς πέμψας εἰσήγαγε τὸ λείψανον τοῦ Χρυσόστομου, καὶ ἀπέθετο ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὅτε καὶ ἡ τρίτη γέγονε σύνοδος τῶν ὁ πατέρων ἐν Ἐφέσῳ κατὰ 20 Νεκταρίου. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδοσίος μετὰ τινα χρόνον ἐξῆλθεν ἱππασόμενος, καὶ συμαισόντος αὐτοῦ τοῦ ἵππου πληγῆς εἰσῆλθεν ἐν φορείῳ, καὶ καλέσας τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Πουλχερίαν εἶπεν αὐτῇ περὶ Μαρριανοῦ τοῦ μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντος: "τοῦτο γάρ

2 αὐτῇ?

imperium sibi traditum Arcadio administrandum committit, Honorium dignitate, qua ipse pollebat, auctum ad Occidentis imperium quam ocyus ablegat; eumque cum ad se venisset laetis ulnis complexum dulci osculo cepit, atque Occidentalis imperii administrationem concessit. ipse vero in beatorum coetum translatus est, per septemdecim annos felicissime imperio administrato.

Post Theodosium imperium tenuit Arcadius filius annos viginti duas. columnam Xerolaphi dictam erexit, in eaque propriam statuum collocavit. urbem in Thracia a se conditam Arcadiopolim denominavit. Nectario vita functo, cunctis suffragiis Arcadius Antiochia Ioannem Chrysostomum accersitum episcopum Cpolititanum eligi fecit.

Post Arcadium imperio praefuit Theodosius filius, qui et Calligraphus dictus fuit, annos triginta duas. deiparae templum, quod prius Iudaeorum synagoga fuerat, in Chalcostrateis exaedificavit. sub eo septem pueri, qui Ephesi obdormierant, post annos 302 excitati sunt. eo procurante reliquiae Chrysostomi Cpolim advehuntur, reponunturque in sanctuario sanctorum apostolorum. et tertia synodus ducentorum patrum Ephesi contra Nestorium celebratur. non multo post Theodosius equitandi studio urbem agressus et inter agendum equo effusus plagam accepit, lecticaque in urbem illatus, advocata sorore Pulcheria, cum ea de Marciano, qui postea regnavit, sermo-

μοι” φησίν “ ἀπεκύλυνεν Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐν Ἐφέσῳ ὄντι.” P 171
καὶ μετὰ β’ ἡμέρας ἐτελεύτησεν.

Μετὰ δὲ Θεοδοσίῳ ἐβασίλευσε Μαρκιανὸς ἔτη ε’ καὶ μῆνας
ε’, στεφθεὶς ὑπὸ Ἀνατολίου πατριάρχου· τοῦ γὰρ Θεοδοσίου
5 τελευτήσαντος, καὶ μῆπω τιπὶ τούτου γνωσθέντος, μεταστελλα-
μένη τοῦτον ἢ Πουλχερία στρατιωτῶν ὄντα γέροντα, ἐν σωφρο-
σύνῃ καὶ σεμνότητι βίον διαπρέποντα, φησὶ πρὸς αὐτὸν “ ἐπειδὴ ὁ
βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἐγὼ δὲ σε ἐξελεξάμην ἐκ πάσης τῆς συγκλή- B
του ὡς ἐνάρετον, δὸς μοι λῆγον ὅτι φιλᾶττις μου τὴν παρθενίαν
10 ἄσυλον, ἦν τῷ Θεῷ ἀνεθέμην, καὶ ἀναγορεύω σε εἰς βασιλεία.”
τοῦ δὲ συνθεμένου ταῦτα μεθ’ ὄρου προσκαλεῖται τὸν πατριάρ-
χην καὶ τὴν σύγκλητον, καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν βασιλεῖα. ἐφ’ οὗ
καὶ ἡ τετάρτη γέγονε σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι τῶν χλ’ πατέρων κατὰ
Εὐτυχῶς καὶ Διοσκοῦρου. ὁ δὲ βασιλεὺς Μαρκιανὸς στεφθεὶς
15 * * * τοὺς πόδας, καὶ ἀρρωστήσας ἐπὶ μῆνας πέντε ἐτελεύτησεν.

Μετὰ δὲ Μαρκιανὸν ἐβασίλευσε Λέων ὁ μέγας ὁ λεγόμενος
Μάκελ ἔτη εἴ, διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ ὁρθοδοξίαν προβληθεὶς C
παρὰ Ἀσπαρος καὶ Ἀρδαβουρίου, οὓς αὐτὸς ὑστερον ἀνείλεν ὡς
Ἀρειανὸς καὶ μῆτε ὁρθὴν πίστιν ἔχοντας πρὸς αὐτὸν καὶ κακῶς
20 τὰ πράγματα διοικεῖν βουλομένους. γράψας δὲ ἐπιστολὴν πρὸς
Ἀνθίμιον βασιλεῖα Ῥώμης καὶ τοῦτο ἔθετο, ὅτι ἐγὼ ἐφόνευσα
Ἀσπαρα καὶ Ἀρδαβούριον, ἵνα μηδεὶς ἐναντιώσῃαι μοι. Μάκελ

nem confert: “ hoc enim” ait “ mihi Epheci commemoranti Iohannes theologus
manifestavit.” et post biduum efflavit animam.

Post Theodosium imperium administravit Marcianus annos sex et men-
ses quinque. coronam imperii ab Anatolio patriarcha accepit: nam mortuo
Theodosio, cum adhuc nescini immotesceret, Pulcherius Marciano milite sene,
temperantia ac gravitate insigni, accito ita effatur. “ quomodo imperator de
vita discessit, teque ex omni senatorum numero virtutibus omnibus prædi-
tum imperatorem elegerim, fidem vellem adstringas tuam, te nunquam virgi-
nitatem meam, quam sacrosancam deo oblatam spondendi, violatam. si
primo premisoris, te rei publicae imperatorem prepenam.” annuente eo et
iuramentum dicta firmante, imperatrix patriarcha accersito senatuque con-
vocato Marcianum imperatorem renuntiat. sub eo quarta synodus sexcentorum
triginta patrum apud Chalcedonem adversus Eutychem et Dioscurum cele-
brata est. sic Marcianus coronam imperii consecutus * * * atque ex aegri-
tudine in morbum coniectus post menses quinque diem suum obiit.

Post Marcianum frena imperii moderatus est Leo Magnus cognomente
Macel annos octodecim, ob virtutem rectamque ac incorruptam de fide opi-
nionem ab Aspare et Ardabario creatus, quos ipse postea tanquam Arrianos
et in semet perfidos facinorososque rerum publicarum administratores de
medio sustulit. Leo datia ad Anthemium Romanum imperatorem litteris inter
alia illud quoque subiunxit “ ego Asparem et Ardaburium mactandos curavi,
ne quis mihi posthac adversetur.” Macel vero Romana lingua occisorem

γὰρ λέγεται Ῥωμαῖστί ὁ σφαγεύς. ἔφ' οὗ καὶ ὁ μέγας ἑμπορημὸς γέγονεν ἀπὸ τοῦ νεωρίου μέχρι τοῦ ἁγίου Θωμᾶ. καὶ τῆς Θεοτόκου ἢ ἑσθῆς εὐρεθεῖσα ἐν Ἱεροσολύμοις παρὰ τινι εὐλαβεστάτῃ γυναικὶ Ἑβραΐδι καὶ παρθένῳ ἱερῶς φυλαττομένη, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει διακομισθεῖσα, ἐν Βλαχέρναις ἀπέτεθῃ, ἔθθα ὁ 5
D βασιλεὺς γὰν ὠκοδόμησε τῆς Θεομήτορος, καὶ σορὸν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κατασκευάσας κατέθετο ταύτην, ἣτις ἐξ ἐρίων εὐφθάρτων ἐξυφασμένη καὶ στημιόνων ὁμοιοειδῶν καὶ ὁμοχρόων ἀδιάφθαρτός ἐστιν καὶ ἀδιάλυτος μέχρι τοῦ νῦν, τῆς ἀειπαρθένου τὸ θαῦμα σαφῶς κηρύττουσα. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Λέων δυσεντε- 10
 ριάσας ἀπέθανεν.

Μετὰ δὲ Λέοντα ἔβασίλευσε Λέων ὁ μικρὸς ὁ ἔκγονος αὐτοῦ, ὁ ἀπὸ Ζήνωνος καὶ Ἀριάδνης, ἔτος ἔν.

Μετὰ δὲ Λέοντα τὸν μικρὸν ἔβασίλευσε Ζήνων ὁ Ἰσαυρός
P 172 καὶ πατὴρ αὐτοῦ ἔτη ια', καὶ ἀπέθανε δυσεντεριάσας. ὃς ἅμα 15
 τῷ βασιλεῖσαι ἐπιβουλευθεὶς παρὰ Βηρήνης τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, γυναικὸς Λέοντος τοῦ μεγάλου, ὡς παρὰ γνώμην αὐτῆς βασιλεύσας, προσέφυγε τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. ἣ δὲ Βηρίνα ἔστειπε Βασιλίσκον τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς. μετὰ δὲ ταῦτα Ζήνων ἑποστρέψας ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῦτον χειρωσάμενος, τῇ ἐκκλησίᾳ προσ- 20
 φυγόντα ἅμα γυναικὶ καὶ τέκνοις ἐξώρισεν ἐν τῷ φρουρίῳ Καππαδοκίας, ἐν ᾧ βληθέντες ἐν πύργῳ τῆς θύρας ἀναφραγείσης ἐτελεύτησαν. ἔφ' οὗ καὶ Μαρτύριος ὁ Ἀντιοχείας διὰ τὴν τοῦ Ζή-
Bωνος περὶ τὴν ὁρθόδοξον πίστιν διαστροφῆν ἀποταξάμενος τῇ ἐπι-

significat. ea tempestate incendium magnum a Neorio ad sanctum Thomam saevissime grassatum est. vestisque deiparae penes puissimam virginem Hebraeam summa veneratione adservata cum innotuisset, Cpolim devecta apud Blachernas reposita est. ibi imperator templum dei matri sacrum extruxit, et in arca ex auro argentoque facta conservavit. vestis ex facile putrescenti lana et staminibus forma coloreque similibus contexta, neque corrumpi neque dissolvi ad haec tempera potuit, incorruptas illius ac aeviternae virginitatis argumentum. Leo vero imperator viscerum morbo confectus oecubuit.

Leoni successit Leo iunior ex Zenone et Ariadna nepos. rexit imperium annum unum.

Post Leonem Zeno Isaurus eius pater imperium administravit annos undecim, viscerumque morbo vitam amisit. ipso sui imperii primordio ab insidiis Berinae socrus et Leonis Magni uxoris, tanquam qui ea adversante imperium obtineret, sibi cavens in patriam aufugit. Berina Basiliscum fratrem imperatorem creavit. post haec Zeno Cpolim reversus Basiliscum, qui in ecclesiam una cum uxore et liberis confugerat, captum exilio multat et in oppidum Cappadociae relegat, ubi tum inclusi foribus obseratis e vita cessant. sub eo Martyrius Antiochenus praesul propter Zenonis in rectam fidem

σοκῆ ἀνεχώρησεν, οὗ ἀναχωρήσαντος Πέτρος ὁ Κναφεὺς τυραννικῶς τῷ Θρόνῳ ἐπεπήδησεν· ὅστις Μαρτύριος πρῶτος ἐπενήσθη τὸ μύρον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀγιάζεσθαι, καὶ ἐν ἑκάστῃ εὐχῇ τὴν Θεοτόκον ὀνομάζεσθαι, καὶ ἐν πάσῃ συνάζει τὸ σύμβολον τῆς πίστεως λέγεσθαι, πρότερον μὴ λεγόμενον εἰ μὴ ἄπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ παρωσκυῆ. καὶ Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου τὸ λήψανον εὐρέθη ὑπὸ δένδρον κερασίαν, ἔχον ἐπὶ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἰδιόγραφον τοῦ Βαρνάβα. ἔξ ἧς προφάσεως παραγεγῶνασι Κύπριοι τοῦ μὴ τελεῖν ὑπὸ Ἀν-
 10 τίοχειαν τὴν κατ' αὐτοὺς μητρόπολιν. ὅπερ εὐαγγέλιον ἀποτεθὲν παρὰ Ζήνωνος ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἀναγνώσκειται κατ' ἐνιαυτὸν τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ πέμπτῃ.

Μετὰ δὲ Ζήωνα ἐβασίλευσεν Ἀναστάσιος ὁ Δίκορος ἀπὸ σιελεντιῶν, τῶν Ἀκεφάλων καὶ αὐτὸς ὢν, ἔτη 17· ὃς εἶδε καθ' ἑνὸς φοβερόν τινα τῇ χειρὶ κατέχοντα κώδικα γεγραμμένον καὶ λέγοντα αὐτῷ "Ἴδοὺ διὰ τὴν ἀπιστίαν σου ἀπαλείφω τῆς σῆς ζωῆς ἔτη 18." καὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν παρὰ τὸ παλάτιον γενομένων, καὶ τοῦ βασιλέως μονωτάτου καταλειφθέντος καὶ ἀπὸ τόπου
 15 εἰς τόπον φεύγοντος, ἐν ἐπὶ τῶν κοιτωνίσκων (Ὡατον δὲ ἐλέγετο)
 20 κατέλαβεν αὐτὸν ἡ ὄρη, ὥστε αἰφνίδιον εὐρεθῆναι νεκρόν. φασὶ δὲ μετὰ τὸ ταφῆναι μεθ' ἡμέρας βοᾶν "ἐλεήσατέ με καὶ ἀνοῖξατέ." τῶν μνημοναρίων δὲ εἰπόντων "ἄλλος βασιλεύει," εἰπεῖν "οὐδὲν

17 περί?

perversitatem episcopatu sese abdicat, statimque Petrus Canpheus tyrannice se in sedem illam intravit. Martyrius olei unctionis consecrationem solemniter in conspectu populi peragi, et in unaquaque precatione dei matris mentionem fieri, necnon in quolibet conventu symbolum fidei recitari, quod prius nonnisi magna parasceue semel anno dicebatur, primus instituit. item Barnabae apostoli corpus, in cuius pectore Matthaei evangelium propria Barnabae manu exaratum erat, sub arbore ceraso inventum est. hac occasione Cyprii a propria metropoli Antiochia se exemerunt. evangelium a Zenone in templo sancti Stephani in palatio collocatum singulis annis magna feria quinta legitur.

Post Zenonem in imperium successit Anastasius Dicorus e Silentariis, Acephalorum sectae et ipse addictus. regnavit annos tredecim. is per quietem vidit terribilem virum, qui codicem scriptum manu forebat, dixitque ipsi "en propter tuam fidem perversam deleo de vita tua annos quatuordecim." multis porro tonitruis fulgoribusque cum quateretur palatium, seles imperator relictis hinc atque inde pererrans, subsidium sibi in tanto male parans, tandem cum in cubiculum Oatum dictum se contulisset, divinae iustitiae poenas dedit, ita ut exanimis confertim corruerit. nonnulli tradunt primo sepulturae die elapso vocem intonuisse "miseremini mei, et portas reserate." at illis qui sepulturae curam gerebant dicentibus "alios nunc imperator rerum potitur," respondit "nihil mihi carae est: in monasterium abductis et

μοι μέλει· εἰς μοιρασθήριον ἀπωγάγετέ με καὶ ποιήσατε μοναχόν·”
οἱ δὲ εἶασαν αὐτόν. μετ’ οὐ πολὺ δὲ τοῦ μηνήματος ἀπογένητος
ἐφρέθη φραγὼν τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ τὰ καλῆγια, ὅπως ἐπε-
δέδυτο.

Μετὰ δὲ Ἀναστάσιον ἐβασίλευσεν Ἰουστίνος ὁ Θραξ ὁ μί-3
γας ἐν βασιλευσάν ἔτη θ’, ἄριστος ἐν πολέμοις καὶ ζηλευτῆς τῆς
ἀφροδύξου πίστεως, ἐφ’ οὗ καὶ τὰ κατὰ τὸν ἄγιον Ἀρέθου καὶ
τοῦ ἐν Νεγρῶ τῇ πόλει ἐπράχθη, καὶ τὰ κατὰ τῶν Ὀμηροῦν δι’
P 172 Ἐλεσβαῶ τοῦ βασιλέως τῶν Αἰθιοπίων. τελευτήσας δὲ ὁ βασιλεὺς
Ἰουστίνος κατέλειπε βασιλεῖα Ἰουστινιανὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ. 10

Μετὰ δὲ Ἰουστίνου ἐβασίλευσεν Ἰουστινιανὸς ἀνεψιὸς αὐτοῦ
ἔτη λθ’, ὃς ἐποίησε τὰς νεαρὰς διατάξεις. ἀνεκαίνας δὲ καὶ τὴν
τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν εἰς κάλλος καὶ μέγεθος ὑπὲρ τὸ πρό-
τερον, παραδόντος καὶ τροπῶν ἐν αὐτῇ ψάλλεσθαι “ὁ μονογενὴς
πῶς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ.” καὶ ἡ Ὑπαπαντὴ ἔλυθεν ἀρχὴν ἑορταῖς 15
ἔσθαι, μὴ συναριθμημένη πρότερον ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς.
γένετο δὲ καὶ ἡ πέμπτη σύνοδος τῶν ἁγίων πατέρων κατὰ
Ἄριγόνους καὶ τῶν τὰ ἐκείνου ἀσειβῆ δόγματα διαδεξαμένων Διδύ-
B μου καὶ Εὐαγγέλιου καὶ τῶν παρ’ αὐτῶν ἐκτεθέντων κεφαλαίων.
εἰς δὲ τὰ τέλη αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς κνήσας τὸ περὶ φθαστοῦ καὶ 20
ἀφθάρτου δόγμα ἀλλότριως τῆς εὐσεβείας ἐτελεύτησεν, προβαλ-
λόμενος Ἰουστίνου ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἰς βασιλεῖα, κευροπαλάτην τότε
ᾔντα.

§ an φροδύξου?

habitu monachi induita.” custodes vota neglexerunt. non multo post cum
sepulchrum aperiretur, inventas est lacertes suas et, caligas, quas gestabat,
deponasse.

Anastasis mortuo imperium tenuit Iustinus Thrax, magnus imperator,
annos novem, vir bellicosissimus rectaeque fidei propugnator. sub eo, quae
in sanctum Aretham in Nagra urbe gesta sunt, et contra Homeritas per Elez-
baam Aethiopum regem, acciderunt. Iustinus morti proximus Iustianum
sororis filium imperatorem pronuntiat.

Post Iustinum Iustianus sororis filius imperium obtinet annos triginta
novem. novellas constitutiones composuit. dei magnam ecclesiam renova-
vit, pulchritudine et magnitudine, qua antea erat, spectabiliorum, in qua est
treparium canendum tradidit, cuius principium “ unigenitas filius et verbum
dei.” Hypapante cum prius inter dominicas solemnitates non commemoraretur,
celebrari coepit. cogitur quinta synodus 165 sanctorum patrum
adversus Origenem eiusque impiorum dogmatum sectatores Didymum et Euz-
grium et capita ab eis exposita. circa vitae exitum quaestione de corrupti-
bili et incorruptibili mota perdoctis pietatis rectaeque fidei expiavit, cum
prius Iustinum sororis filium eurpalatem imperatorem nominasset.

Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἔβασίλευσεν Ἰουστίνος ὁ ἀνεμῆς αὐ-
τοῦ ἔτη κγ', μεγαλοδωρότατός τε ὢν καὶ φιλοκτιστάης. ἔκτισε
παλάτιον ἔξω τῆς πόλεως καὶ λιμένα ἐν τῇ πόλει. καὶ τὸ μὲν
ἐκάλεσε Σοφιανάς, τὴν δὲ Σοφίαν εἰς ὄνομα τῆς ἑαυτοῦ γυναῖκος.
ὁ ἔκτισε δὲ καὶ τὴν ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων ἀπο-
στόλων Πέτρου καὶ Παύλου. εἶτα νόσφ' ἀφθείεις καὶ μέλλων τε C
λευτῶν τὸν τε πατριάρχην καὶ τὴν σύγκλητον πᾶσαν προσκαλισά-
μενος Τιβέριον εἰς βασιλεῦα προεβάλετο.

Μετὰ δὲ Ἰουστίνον ἔβασίλευσε Τιβέριος ὁ Θραξ ἔτη δ', δε
10 τὴν ἰδίαν γυναῖκα Ἀναστασίαν ἀναγορεύσας, Σοφίαν τὴν τοῦ Ἰου-
στίνου γυναῖκα εἰς τὸ ἐν τῷ Ἰουλιανοῦ λιμένι παλάτιον κελύσας
ἀπαχθῆναι, κομβικουλυφίους καὶ ἑτέρους τινὺς εἶναι εἰς ἕπουρ-
γίαν αὐτῆς ἔδωκεν· ἦν καὶ ἔτιμα ἴσα μητέρι, ποιῶν πᾶσαν θερα-
πίαν αὐτῆς. μέλλων δὲ τελευτῶν Μαυρίκιον τὸν ἐπὶ θυγατρὶ
15 αὐτοῦ γαμβρὸν βασιλεῦα ἀπηγόρευσεν.

Μετὰ δὲ Τιβέριον ἔβασίλευσε Μαυρίκιος Ἀρμένιος καὶ γαμ- D
βρός αὐτοῦ ἔτη κ'. αὐτός γαμβρὸν ἔσχεν ὀνόματι Φιλιππιανόν, ὃς
ἔκτισε μονὴν ἐν Χρυσοπόλει ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ. ὁ δὲ Μαυρίκιος
τὴν τοῦ Φωκῆ τυραννίδα μωθῶν καὶ τὴν τοῦ λαοῦ ἐπανέστασιν
20 φεύγων, μεσοῦσης νυκτὸς τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα ἀποδυσάμενος
καὶ ἰδιωτικὴν ἐνδυσάμενος εἰσῆλθεν εἰς ἀρέμωνα σὸν τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ μετὰ κινδύνου εἰς τὸν ἕγιον Ἀδρόνο-
μον διασωθεὶς καὶ πρὸς τι φροῦριον ὄχληρον σπεύδων καταφυγεῖν.

2 δε ἔκτισε?

Post Iustinianum imperavit Iustinus ex sorore illius natus annos tredecim, imperatorum munificentissimus et fabricarum studiosissimus apparator. extra urbem palatium et portum in urbe extruxit: illi ab uxoris nomine Sophianis, huic Sophias nomen dedit. aedificavit praeterea in orphanotrophico ecclesiam sanctorum apostolorum Petri et Pauli. tandem mala valetudine aeger et morti propinquus, patriarcha et senata universo accite, Tiberium imperatorem creat.

Post Iustinum regnat Tiberius Thrac annos quatuor. hic uxorem Anastasiam Augustam proponit, Sophiam Iustini conjugem in palatium in porta Iuliani situm ablegat, cubicularis et plerisque aliis coconstitutis, qui illi e servitio essent. eam semper quasi matrem veneratus nulli illius fovendae studio pepercit: cum occubiturus esset, Mauricium generum imperatorem proponit.

Post Tiberium Mauricius Armenius et Tiberii gener imperio praesens annos viginti. huius gener Philippius monasterium a suo nomine apud Chrysopolim condidit. verum Mauricius Phocicae tyrannidis certior factus, populi rebellionem evitans media nocte vestem imperatoriam exiit, popularem induit, sicque in celocem una cum uxore et liberis ingressus non sine discrimine in sancti Autonimi templo saluti suae consulit, et cum in manum oppri-

οὐκ ἴσχυσαν· αἰφνης γὰρ ἐπιτίθενται αὐτῷ σφοδρότατοι πόνοι καὶ ἀρθρίτιδες ποδαλγίας καὶ χειραλγίας, ὥστε κείσθαι αὐτὸν ἀμετακίνητον. ὁ δὲ Φωκῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ δεχθεὶς εἰσηλθεν εἰς τὰ βασίλειον.

P 170

Μετὰ τὸν Μιναρίων ἐβασίλευσε Φωκῆς ὁ Καππαδόκης καὶ 5
 ἑτάσθη ἔτη γ'. ὁ δὲ γυμναστὴρ αὐτοῦ Πέριος μὴ φέρον ὄραν
 τοὺς αἰκίους φόνους καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ γινόμενα δεῖνὰ γράφει
 Ἐθνακλίῳ στρατηγῷ ὅτι τάδε ἐν Ἀφρική, ὅπως ἀνέλθῃ μετὰ
 σκευῶν κατὰ τοὺς παρώνους· οὐδ' ἀπελθόντες καὶ πόλεμον κροτη-
 θήσιν ἡμετέρας Φωκῆς ὁ ἀλετήρας, καὶ κατασχεθεὶς καὶ τὰς 10
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τοὺς αἰκίους ἀκρωτηριασθεὶς καὶ τὰ
 αἰκίδια ἀμεμηθεὶς καὶ ποταπὸν ἀνασκηθεὶς, εἶτα καὶ τὴν κεφαλὴν
 ἀνασκηθεὶς. οὐ λυτὸν αὐτοῦ σῶμα ἐν τῇ τοῦ βοδὸς λεγομένη
 ἀρχῇ τοῦ παραλύτου.

B

Μετὰ δὲ Φωκῆς ἐβασίλευσεν Ἡράκλειος ἔτη λ', ὃν Σέργιος 15
 ἴσχυεν εἶναι καὶ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ παλατίῳ. ἐστέρθη
 δὲ ἅμα αὐτῷ ἡ μεμνηστικὴ αὐτῷ Εὐδοκίᾳ Ἀγούστα τοῖς
 υστεροῦσι τοῦ αἰῶνος. ἄλλοι αὐτοκράτορες καὶ τυμφιοὶ ἀναδειχθέν-
 τες ἐπ' αὐτὸν καὶ Χοσρόης ὁ Πέρσης ἐπέβησε τὰ Ἱεροσόλυμα,
 καὶ τοὺς στρατιωτὰς τόπους ἐπέρησε, καὶ πλήθος λαῶν ἤχμα- 20
 λωσεν οὐδ' ἐπὶ πατριάρχῃ Ζαχαρίᾳ καὶ τοῖς τιμίσις ἔξυλοις, καὶ
 εἰς Ἱερουσόλυμα ἀνήγαγε. τοῦ δὲ Χοσρόου μετὰ χρόνους ἀνααιρεθέν-
 τος καὶ ἐπὶ ἀχμαλωσίᾳ ἀνεκλήθη καὶ ὁ ζωποῦδος σταυρὸς τοῖς
 ἰδιωτικῶν εἰκόσις ἀποκατέστη. οὗτος οὖν ὑστερον ἐπ' Ἀθανασίον

non suffragere studeat, non potuit: subito namque vehementissimi dolores
 articulorum, podagrasque ac chiragrae cruciatibus oppressus est adeo ut im-
 mobilis inveniret. Phocas a populo exceptus in regiam appellit.

Post Mauricium Phocas Cappadox et tyrannus imperium invasit, annos
 octo. Petrus eius gener clades illustas et scelerosa illius facinora non sa-
 tis bene Mariello, qui tunc Africa exercitibus praecerat, scribit ut adver-
 sus tyrannum copias ducat. Heraclius dicto audiit, venit, commissaque proe-
 liis multum illam rem publice superat; capti manus ac pedes summitatesque
 humerorum abscinduntur. pudenda item ac caput amputatur; conto praec-
 luum caput circumlatum est; trunci quod reliquum fuit in foro bovis con-
 vivunt.

Phocas successit Heraclius per annos triginta, a Sergio in aede sancti
 Petri in iunctis una cum Eudocia Augusta sponsa coronatus; nuptiarum-
 celebratio simul et sponsi declarati sunt. ea tempestate Chosroes
 in expugnatione veneranda illa loca succendit, multitudinem
 cum patriarcha Zacharia et lignis pretiosis in Perisdam
 aeneae post nonnullos annos mactato captivi illi in libertatem
 una crux proprio loco restituta est. imperator tandem ab

πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ C Σύρου ἀπατήθεις εἰς τὴν τῶν Μονοθελητῶν αἵρεσιν ἔξεκλιόθη, καὶ δὴ νόσω ὑδερικῇ περιπεσὼν καὶ δεινῶς τιμωρηθεὶς τέθνηκεν.

Μετὰ δὲ Ἡράκλειον ἔβασιλευσε Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ 5 ἔτος α', ὃς φαρμάκῳ ὑπὸ τῆς ἰδίας μητριῆς Μαρτίνης ἀναιρεῖται.

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἔβασιλευσεν Ἡρακλωνῆς ἕνα Μαρτίνῃ μητρὶ αὐτοῦ μήνας δ', ὃν ἡ σύγκλητος ἀπίσασατο ῥινοκοπήσασα αὐτὸν τὴν τε Μαρτίαν γλωσσοτομήσασα καὶ ἀμφοτέρους 10 ἔξορίσασα.

Μετὰ δὲ Ἡρακλωνῆν ἔβασιλευσε Κώνστας υἱὸς Κωνσταν- D τίου, ἔχγονος δὲ Ἡρακλείου, ἔτη κζ', ὃς Μαρτῖνον τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης ἀγαγὼν ἀτίμως ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τὸ ἐλλέγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὸ μονοθέλητον αὐτοῦ δόγμα ἔξώρισεν ἐν 15 Χερσῶνι, καὶ Μαξιμὸν τοῦ ὁμολογητοῦ τὴν γλῶτταν καὶ τὴν δεξιὰν ἀπέτεμε χεῖρα, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τῶν ὁρθοδόξων αἰκίας καὶ δημεύσει καὶ ἔξορίαις κατεδίκασε διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. εἶτα καταλιπὼν τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὸ μισηθῆναι ὑπὸ τῶν Βυζαντιῶν σφοδρῶς μετέστη ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας, ἐνθα 20 ἐν βαλανίῳ σμηχόμενος μετὰ κύδου παρὰ Ἀνδρέου τινὸς κατὰ κορυφῆς λυβῶν ἐτεθνήκει.

Μετὰ δὲ Κώνσταν ἔβασιλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιζ', ὃς καὶ Γερμανὸν τὸν γενόμενον πατριάρχην ἐνόηχσεν, P 175

Athanasio Iacobitarum patriarcha et Sergio Syro Cpolitano deceptas in Monothetarum haeresim devolvitur. tandem aqua intercute miseris acernnis affectus morte poenas atroces dedit.

Post Heraclium Constantinus filius imperium gerit annum unum. veneno a Martina noverca tollitur.

Post Constantinum Heraclonas cum Martina matre per menses quatuor in imperio successit. eum senatus naso mutilatum, et Martinam resecta lingua, regno eiecit extorresque egit.

Post Heraclonam in Constantem filium Constantini Heraclii nepotem imperium devolutum est, quod gessit annos viginti septem. hic Martinum sanctissimum Romanum pontificem Roma ignominiose Cpolim advectum, quod eius sententiam, qua unam in Christo voluntatem assererat, argueret, solum vertere Chersonem insit, et Maximi confessoris linguam manumque dexteram ademit, et multos alios recte sentientium flagellis proscrizione exilioque non aliam ob causam multavit. deinceps Cpoli egressus, quod magno in odio apud Byzantinos esset, Syracusas Siciliae migravit. ibi ab Andrea nescio quo, dum in balneo lavatur, cado graviter capiti inflictio necatur.

Post Constantem Constantinus filius imperium gessit annos septemdecim. Germanum patriarcham, prius eius patre sublato, eviravit. dictus

ἀνελὼν τὸν αὐτοῦ πατέρα. ἐλήθη δὲ Πατριάρχης δαὶ τὸ ἀγύμνω
ἀπελθὼν εἰς Σακελίαν ἐπὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἐκείνου καὶ ἐπιστε-
θεῖν μετὰ πάγωνος. τοὺς δὲ δύο ἀδελφοὺς αὐτοῦ Ἡράκλειον
καὶ Τιβερίον ἱεροποιήσεν ὡς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀναγορευόμενος,
αὐτοῦ τοῦτο μὴ θέλοντος. ἔπειθε δὲ Ἰουστινιανὸν υἱὸν αὐτοῦ 5
συμβασιλεύειν αὐτῷ. ἐν δὲ τῷ 7' ἔτι τῆς αὐτοῦ βασιλείας
σύνοδον οἰκουμένην ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐστήθρυσεν τῶν 80'
ὁγλίω πατέρων κατὰ Θεοδώρου τῆς Φωρῆν ἐπισκόπου, Ὀυαρίου
B Ῥώμης καὶ Κόρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου τε καὶ Πέτρου καὶ
Παύλου καὶ Πέτρου Κωνσταντινουπόλεως γενομένων ἐπισκόπων 10
καὶ καθ' ἑτέρων λεγόντων ἐν Θέλημα καὶ μίαν ἐπίστασιν κατὰ τοῦ
σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ, καὶ ἀναθεματίσασα ἐξηγόησεν δύο θε-
λήματα φυσικά ἔχοντα θελήσεις καὶ δύο φυσικὰ ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ
ἐνὸς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπιδείκνυσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς δευτε-
τερὰ ληφθῆναι ἀπέβη. 15

Μετὰ δὲ Κωνσταντίνον ἐβασίλευσεν Ἰουστινιανὸς τὴν αὐ-
τοῦ 7η ἔ, ὃς τὸν Ἰουστινιανοῦ λεγόμενον τρέλλον ἐν τῷ κλη-
τήρ ἔκτισεν. ὕστερον δὲ ὑπὸ Λεοντίου ἠνοσηθεύει ἐξωρίσθη ἐν
Χερσῶνι.

C Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσε Λεόντιος 7η ἔ, ὃς τὸν 20
πυθρίων Ἰωάννην μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κατὰ τῶν Ἀφρικανῶν
ἐκπέμψεν ἐν Ἀφρικῇ. ὃς τοὺς ἐχθροὺς τροπαιοῦμενος καὶ τὴν
Ἀφρικὴν ἐλευθερώσας εἰς βασιλεὺς ἐπορεύετο. ἀλλ' ὁ στρατὸς
ἐπὶ τῶν ἰσθμῶν ἀρχόντων εἰς βουλήν πομπρὰν ἐτραπέει, καὶ τὸν

aut Rogatus, quod imberbis ad ulciscendam necem patris in Siciliam pro-
fectus promissa barba redierit. duos fratres, tanquam eos qui a populo im-
peratores eo abnuente proclamarentur, naso mutilavit, et filium Iustinianum
ausana condempnavit, ut simul cum eo imperaret. anno decimo tertio eius
imperii generalis synodus apud Cpelim 170 patrum congregata est adversus
Theodorum Pharanum episcopum, Honorium Romanum, Cyrum Alexandri-
num, Mercurium Pyrrhimum Paulum et Petrum Cpolititanos, aliosque, qui unam
in Christo voluntatem atque operationem affirmabant, quos anathemata fo-
ravit, duasque naturales voluntates et duas naturales operationes in uno
Christo deo nostro esse demonstratque publicavit. imperator viscerum
morbo correptus animam exhalavit.

Post Constantinum imperium administravit Iustinianus annum unum.
Iustinianum quod dicitur Iustiniani in palatio condidit. tandem a Leontio pre-
sulis naribus Chersonem solum vertere cogitur.

Post Iustinianum Leontius imperio praefuit annos tres. Iohannem patri-
archam Romanum classe adversus Agarenos in Africam mittit, qui hosti-
as Africam in libertatem vindicata redux sine domum recipiebat.
Iustinus malo primatum consilio in animum solutum ac liberum vocatus

πατρικιον Ἰωάννην φονεύσας, καὶ τὸν βασιλέα ἀναθεματίσας, Ἀψίμαρον δρογγάριον τῶν Κιβυρραιωτῶν βασιλέα ἀηγήροεσαν, Τιβέριον αὐτὸν μετονομάσαντες, ὃς διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης προδοσίας γενομένης ἐν τῇ πόλει εἰσελθὼν καὶ τὸν Λεόντιον χειρωσάμενος καὶ ῥινοκοπήσας ἐν τῇ μονῇ τῶν Δαλμάτων D περιώρισεν.

Μετὰ δὲ Λεόντιον ἐβασίλευσεν Ἀψίμαρος ὃ καὶ Τιβέριος ἔτη ζ'. ὃ δὲ Ἰουστινιανὸς ὃ παρὰ Λεοντίου ῥινοκοπήθεις ἐκ Χερσῶνος λάθρα τινὰς ἀναλαβόμενος ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὸ στόμιον 10 τοῦ Ἰστρου, καὶ διασωθεὶς ἀπέστειλε πρὸς Τέρβελον τὸν Βούλγαρον δοῦναί οἱ συμμαχίαν τοῦ κρατήσῃ τῆς προγονικῆς βασιλείας. ὃ δὲ οὐ μόνον συμμαχίαν ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν ἐπιδέδωκε, σὺν αὐτῷ ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν παραγεγόμενος. εἰσῆλθεν οὖν Ἰουστινιανὸς σὺν ἄλλοις ὁμοφύλοις διὰ τοῦ ἀγωγοῦ προδοσίᾳ τινῶν 15 ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄγλιαν Ἄννιον τὴν λεγομένην δι' αὐτὸν δευτέραν, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς παλατίοις τῶν P 176 Βλαχερνῶν· ὅπερ μαθὼν ὃ Ἀψίμαρος εἰς Ἀπολλωνιάδα φεύγει, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ πολλὰ χρήματα. ὃ οὖν Ἰουστινιανὸς τὸν τε Λεόντιον καὶ Ἀψίμαρον τὸν μὲν τῆς βασιλείας τὸν δὲ τῆς φυλακῆς 20 ἐξυγαγών, καὶ ἀμφοτέροισι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ὑποθείς, ἐν τῷ Ἰπποδρομίῳ κεφαλαιῶς αὐτοὺς ἐτιμωρήσατο.

Μετὰ δὲ Ἀψίμαρον ἐβασίλευσε πάλιν Ἰουστινιανὸς ἔτη ζ', δῶρα πολλὰ τῷ Τέρβελι δοὺς καὶ χώραν Ῥωμαϊκὴν τὴν λεγομέ-

Ioannem patricium obtruncat, imperatorem anathemate ferit, Apsimarumque Cibyræotarum drungarium, quem Tiberium mutato nomine dici voluit, imperatorem declarat. Tiberius per portam quae apud Blachernas est, proditores nactus, urbem ingressus Leontium captum et naribus mutilatum in Dalmatarum monasterio ablegat.

Post Leontium Apsimarus, Tiberius dictus, imperium occupat annos septem. porro Iustinianus opera Philippici naribus truncatus Chersonese clanculum, nonnullis secum devectis, ad fauces Istri navigat. cum pervenisset ad Terbelum Bulgarorum ducem, rogatum mittit ut sibi ad paternum avitumque imperium recuperandum auxilia suppeditaret. Terbelus non auxilia modo sed suam ipse operam praestat, ad principem urbium usque progressus. Iustinianus itaque paucis amicis consilio suo credito, cum iisdem per aquaeductum, nonnullorum civium proditione, furtim aditum in urbem sibi parat, nec longius a sancta Anna, cui secundae propter ipsum nomen fuit, abiit, sedemque in aedibus Blachernensibus collocavit. eo cognito Apsimarus Apolloniadem cum magna vi pecuniarum aufugit. verum Iustinianus Leontium et Apsimarum, hunc imperio pulsum, illum carceribus extractum, pedibus conculcatos inter ludos Circenses poena capitis multavit.

Post Apsimarum rursus Iustinianus imperium administrat annos septem. Terbelo referens gratiam munera misit ingentia, eumque Romana illa re-

την νῦν Ζαγόρια. Ἡράκλειον δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς συνα-
B σπιζομένους αὐτῷ ἀνεσκολόπισεν. Καλλίνικον δὲ τὸν πατριάρχην
 τυφλώσας ἐν Ῥώμῃ ἐξώρισεν· ἀνθ' οὗ προεβάλετο Κυριακὸν τὸν
 ἐν τῇ νήσῳ Ἀμάστριδος ὄντα ὡς προαγορεύσαντα αὐτῷ τὴν τῆς
 βασιλείας ἀποκατάστασιν. Χερσωνίταις δὲ μνησικακῶν ἀπὸ τῆς **5**
 ἐξορίας στόλον ἐξώπλισεν κατ' αὐτῶν, καὶ ἀπέστειλε τῷ πατρικίῳ
 Μαύρῳ τοῦτον ἐγχειρισάμενος. οἱ δὲ τὸν μὲν Ἰουστινιανὸν καθύ-
 βρισαν, τὸν δὲ ἐκέισε ἐξόριστον ὄντα ὑπὸ Ἀσιμαίου Φιλιππικόν,
 υἱὸν Νικηφόρου πατρικίου, βασιλέα θάπτον ἀνηγόρευσαν. ὅπερ
 γνοὺς ὁ τύραννος Ἰουστινιανός, καὶ ἐπὶ πλείον θυμωθεὶς καὶ **10**
C φοβηθεὶς, ἀνῆλθε μέχρι Σινώπης ἀκριβέστερον περὶ τούτου μα-
 θησόμενος. τοῦ δὲ Φιλιππικοῦ σὺν στόλῳ καταλυβόντος Ἰουστι-
 νιανὸς πρὸς τὸν Δημήτριον ἀπέδρα, καταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων·
 ὃν ἀντίκα Φιλιππικὸς χειρωσάμενος ἀνείλεν αἰσχροῦς, καὶ τὴν κε-
 φαλήν αὐτοῦ τοῖς Σκύθαις ἐξέπεμψεν. ἀναιρεῖ δὲ καὶ Τιβέριον **15**
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσε Φιλιππικὸς ὁ καὶ Βαρ-
 δάνης ἔτη β'· ὃν Γεώργιος πατρικίος, ὃς ἐπὶ κλήν Βόραφος, καὶ
 Θεόδωρος πατρικίος ὁ Μύξης μετὰ ταξικῶν αἵφνης ἐκ τῆς Θρά-
D κης ἐλθόντες καὶ εἰσπηδήσαντες ἀρπάζουσι καὶ εὐθὺς τυφλοῦσι, **20**
 καὶ τῇ ἐπαύριον συναχθέντος τοῦ λαοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ
 ἔστησαν Ἀρτέμιον πρωτασηκρήτην.

Μετὰ δὲ Φιλιππικὸν ἐβασίλευσεν Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀναστά-

gione quam nunc Zagoriam vocant donavit. Heraclium Apsimari fratrem, et
 omnes qui cum eo consenserant, suspendio affectit. Callinicum patriarcham
 oculis privatum Romam in exilium egit, et loco illius Cyriacum in insula
 Amastri degentem, quod imperii recuperationem praedixisset, patriarcham
 Cpolitannum creavit. adversus Chersonitas, eorum in se dicteria ac contu-
 melias, cum imperio delectus apud illas viveret, animo volvens, classem, cui
 patricium Maurum praefecit, instrui pararique iussit. Chersonitae Iustiniani
 ireno excusso Philippicum ibi Apsimari inasuo exulantem, Nicephori filium,
 cito et cursim imperatorem pronuntiant. de eo Iustinianus certior redditus
 magis ac magis furore excaudit, metuque exterritus Sinopem usque procedit,
 ut res omnes accuratius rescisceret. verum Philippico cum classiariis
 militibus ad urbem citius delato, Iustinianus a suis omnibus desertus ad De-
 metrium se contulit. illum captum Philippicus confestim ignominioseque
 neci tradit, et caput eius Scythias misit. Tiberium quoque illius filium ob-
 truncat.

Post Iustinianum Philippicus, qui Bardanes etiam dicebatur, imperavit
 annos duos. illum Georgius patricius, cognomento Boraphus, et Theodorus
 patricius Myxa cum armatorum militum manu repente ex Thracia irruentes
 arreptum statim excaecant, et die sequenti convocata multitudine in magna
 ecclesia Artemium protasecretum imperatorem denuntiant.

Post Philippicum imperium tenuit Artemius, Anastasius etiam dictus,

σιος ἔτη β', ἔφ' οὗ καὶ Γερμανὸς ἐκ τῆς μητροπόλεως Κυζικίου μετετέθη εἰς Κωνσταντινούπολιν πατριάρχης. ὁ δὲ κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν παρ' αὐτοῦ σταλεῖς στόλος στασιάζουσα καὶ τὸν βασιλεῦ ἀνασκιάσας καὶ τὸν οἰκεῖον ἄρχοντα ἀνελὼν ἀνήρχετο κατὰ τῆς βασιλίδος πόλεως. ἐλθόντες δὲ ἐν τῷ Ἀτραμύτῳ εἶρον ἐκεῖσε Θεοδόσιον ἐκλήπτορα τῶν δημοσίων φόρων, ἄνδρα δυσσεβῆ καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀπηγόρευσαν αὐτὸν βασιλεῦ· ὃς ἐπὶ τὰ Θρακίῳ P 177 περάσας μέρη ἐν ὄχλῳ βαρεῖ τὴν πόλιν καταλαμβάνει, καὶ διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης εἰσῆει. ὁ δὲ Ἀρτέμιος ἐν Νικαίᾳ 10 φυγῶν, λόγον τε ἀπαθείας λαβῶν, τὸ μοναδικὸν περιεβάλετο σχῆμα· ὃν Θεοδόσιος ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξώρισεν. Λέων δὲ ὁ καὶ Ἰσαυρὸς καὶ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς ὑπερμαχῶν Ἀρτεμίου οὐχ ὑπετάγη Θεοδοσίῳ.

Μετὰ δὲ Ἀρτέμιον ἐβασίλευσε Θεοδόσιος ὁ Ἀτραμυτηνὸς 15 ἔτη β', ἔφ' οὗ Λέων ὁ Ἰσαυρὸς ὑπὸ Μυλοῦβυ τοῦ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγοῦ συγκρατηθεὶς καὶ παρὰ πάντων ἐδφημηθεὶς μετὰ πλείστου στρατοῦ καταλαμβάνει τὴν Χρυσόπολιν. ὁ δὲ Θεοδύ- B· σιος λόγον ἀπαθείας παρ' αὐτοῦ λαβῶν πυρεχώρησεν αὐτῷ τῆς βυσιλείας, κληρικὸς σὺν νίῳ γενόμενος. τὸν αὐτὸν δὲ φασιν οἱ 20 ἱστορικοὶ καὶ χρυσογράφον εἶναι, καὶ γεγονέναι ἐπίσκοπον Ἐφέσου ὑπ' αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Θεοδόσιον ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἰσαυρὸς ὁ καὶ Κόρων ἔτη κέ', πολλὰ κακὰ τοῖς Χριστιανοῖς ἐνδειξάμενος διὰ τὴν

7 ἀπηγόρευσαν vulgo

annos duos. sub eo Germanus ex metropoli Cyzici in Cpolitana sedem translatus est. classis, quam ipse contra Agarenos expedierat, seditione facta imperium Artemio abrogant, ducem suum interficiunt, sicque in dominam urbium gressus dirigunt. cum Adramyttum pervenissent, Theodosium publicorum vectigalium exactorem, virum impium rusticumque, abreptum imperatorem creant. hic cum in Thracias oras traicisset, seditionem civitatem per Blachernarum portam ingreditur. Artemius Nicaeam fugiens et securitate promissa habitum monachi induit; quem Theodosius Thesalonicae exulare iussit. caeterum Leo Isaurus Orientalium dux pro Artemio propugnans Theodosio obedire noluit.

Post Artemium Theodosius Atramyttenus imperium regit annos duos. sub eo Leo Isaurus a Malsava Saracenorum principe seductus, et ab omnibus imperator salutatus, ingenti copiarum vi Chrysopolim occupat. caeterum Theodosium imperium cessit Leoni, a quo cum se in posterum tuto vitam agere posse promissum accepisset, clericorum se albo una cum filio ascripsit. eundem et chrysographum fuisse, et episcopum Ephesinum creatum ab eodem, historia proditum est.

Post Theodosium imperium invasit Leo Isaurus, qui et Cono, annos viginti quinque. hic multis damnis malisque Christianos affecit, ut veneran-

τῶν ἁγίων ἐκόνων καθαιρέσιν. ἔσπευε δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντίνον. καὶ νόσφ' δυσεντερίας ὁ παμμίλαρος καὶ ἀλάστωρ περιπεσῶν τὴν ψυχὴν αἰσχυρῶς ἀπέρρηξεν.

C Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Κωνσταντίνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη λδ', ἐκ δεινότητου λέοντος ποικιλωτῆ πάρδαλις, ἐκ σπέρματος 5 ὄφως ἀσπίς δεινὴ καὶ ὄφεις πετόμενος, ὁ ἐκ Δαν' Ἀντίχριστος. οὗτος τὴν πατρίαν βασιλείαν ἕμα καὶ δυσσέβειαν διαδεξάμενος πλείον καὶ μᾶλλον ἐκ Θεοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος καὶ πάντων τῶν ἁγίων δίστατο. ἀλλ' αἰσχυρῶς καὶ οὗτος τὴν ψυχὴν ἀπορρήξας θνήσκει ψυχῇ καὶ σώματι, βοῶν ὀδυνηρῶς καὶ λέγων "ζῶν περὶ 10 πυρεδύτην διὰ τὴν Θεοτόκον Μαρίαν. ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν τιμάσθω καὶ ἀνυμνεῖσθω ὡς Θεοτόκος ἀληθῆς οὐσα."

D Μετὰ δὲ Κωνσταντίνον ἐβασίλευσεν ὁ ἐκ τῆς Χαζάρου υἱὸς αὐτοῦ Λέων ἔτη ε'. ἔσπευε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντίνον. ὁ οὖν Λέων λιθομανίης ὑπάρχων ἠρώσθη τοῦ στέμματος Μανρικίου, καὶ λαβὼν ἐφόρεσεν αὐτὸ καὶ προῆλθεν. ὄθεν ἀπηθροκώθη δεινῶς ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ σφοδροτάτῃ πυρετῷ συνεχόμενος ἐτελεύτησε, τῆς ἱεροσυλίας ἐπιχειρο κομισόμενος.

Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιζ', ἐφ' οὗ τὸ τῆς εὐσεβείας δόγμα ἔλαβεν ἀρχὴν παρρησιᾶ- 20 ζεσθαι καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πλουτύνεσθαι. μετὰ δὲ τῆς μητρὸς P 178 αὐτοῦ Εὐφρόνης ἐβασίλευσεν, ἧτις καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς

darum imaginum cultum aboleret. filium suum Constantinum imperatorem proposuit. verum haec flagitiosissima execrandaque rei publicae pestis viscerum morbo correptus ignominiose vitam abiecit.

Leoni successit Constantinus filius in administratione imperii per annos triginta quattuor, ex horrendissimo leone versutissimus parduus, ex semine serpentis aspidis dira et fulmineus serpens, ex Dano Antichristus. hic paterni imperii atque impietatis heres magis ac magis cultum divinum, dei matris gloriam sanctorumque omnium aversabatur. sed hic quoque turpi lesto animam profudit, cum corpore extincto anima quoque aeterno supplicio condemnata. ideo vivus miserabiliter eiulans maerensque conquirebatur. "vivus igni traditus sum propter deiparam Mariam, sed ab hoc tempore in honore ac veneratione esto, cum vere deipara sit."

Constantinum secutus est in imperio Leo ex Chazara filius per annos quinque. is filium Constantinum coronavit. verum cum gemmarum ardore nimio insaniret, ad coronam Mauricii studio inflammato raptus est, ablataque ab ecclesia exornatus in publicum prodit. hinc caput illius carbuncolorum vehementissimo morbo excarsit, ipse rabidissime haerenti feбри iactatus vitae finem posuit, sacrilegii poenis persolutis.

Leoni Constantinus filius successit, tenuitque imperium annos septemdecim. sub eo verae pietatis dogmata radicibus actis propagari verbumque dei laxius numerosiusque dilatari coepit. cum matre Irene imperium admi-

ἀρθὲν στέμμα πάλιν τῇ ἐκκλησίᾳ προσήνεγκεν ἐπακλωπίσασα διὰ μαργαριτῶν. ἐφ' ᾧν χειροτονεῖται πατριάρχης Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσηκηριτῶν. γέγονε δὲ καὶ ἡ ἐβδόμη σύνοδος τῶν τῶν ἁγίων πατέρων συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον κατὰ τῆς πρώης 5 ἀθέσμως συναθροισθείσης παρὰ Κωνσταντίνου ἐφ' ὅβρει καὶ καταστροφῇ τῶν ἁγίων εἰκόνων. ἀναθεματίσασα δὲ τοὺς ταύτης ἐξάρχους, τὴν τε τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀρχαίαν παραδεδομένην τῇ ἐκκλησίᾳ τιμὴν ἀνανεώσασα, ὥρισε παραπλησίως ταῦτα τῷ σταυρῷ προσκυνεῖσθαι. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος κατὰ Ἀράβων ἐξεληθὼν B
10 καὶ ἑποστρέψας ἐν τῷ παλατίῳ κρατηθεὶς παρὰ τῶν μεγιστάνων τυφλοῦται βουλῇ τῆς αὐτοῦ μητρὸς Εἰρήνης, ἥτις μετὰ ταῦτα ἐκράτησε τῆς βασιλείας ἔτη ε'.

Μετὰ δὲ Εἰρήνην ἐβασίλευσε Νικηφόρος ὁ ἀπὸ γενικῶν ἔτη η', ἔσπευε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σταυράκιον. ἐφ' οὗ Ταρσίσιον 15 τελευτήσαντος Νικηφόρος ὁ ἀγιώτατος χειροτονεῖται. ὁ δὲ βασιλεὺς Νικηφόρος κατὰ Βουλγάρων ἐστρατεύσας ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεῖται.

Μετὰ δὲ Νικηφόρον ἐβασίλευσε Σταυράκιος υἱὸς αὐτοῦ ἔτος α' καὶ μῆνας β'.

Μετὰ δὲ Σταυράκιον ἐβασίλευσεν ὁ εὐσεβέστατος Μιχαὴλ C
20 καὶ γυμβρὸς αὐτοῦ, ᾧ Παγγυβὲ ἦν ἡ προσήγορία, ἔτος α' καὶ μῆνας θ', στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου.

Μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμένιος, ὁ καὶ παρὰ βάρβάρους γεγωνὸς ὕστερον, ἔτη ζ' καὶ μῆνας ε', στεφθεὶς ὑπὸ Νι-

nistravit. ea coronam a marito sublatam unionibus exornatam rursus ecclesiae restituit. sub his Tarasius a secretis patriarcha eligitur, et septima trecentorum quinquaginta sanctorum patrum apud Nicaeam secundum congregatorum synodus, adversus primam contra ius fasque a Constantino in contumeliam abolitionemque sacrarum imaginum coactam celebrata, illius auctores anathemate feriit, et venerandarum imaginum antiquo avitoque honore in ecclesia restitute eas quemadmodum et crucem adorari decrevit. Constantinus porro cum in Arabas exercitum duxisset, regressus in palatium a primatibus consilio matris Irenes oculis privatur; quae post eum imperium tenuit annos quinque.

Post Irenem imperavit Nicephorus ex genicis annos octo: is Stauracium filium coronavit. eius imperio Tarasio vita functo sanctissimus Nicephorus eligitur. imperator a Bulgaris, adversus quos duxerat exercitum, obtruncatur.

Post Nicephorum Stauracius filius imperium rexit annum unum et menses duos.

Stauracio successit piissimus Michael Nicephori gener, cognomento Rangabe, imperavit annum unum menses novem, a Nicephoro patriarcha coronatus.

Michaelem secutus est Leo Armenius, qui postea perduellis fuit; imperavit annos septem menses quinque. coronatur a Nicephoro patriarcha,

οὐκ ἴσχυσεν· αἰφνης γὰρ ἐπιτίθενται αὐτῷ σφοδρότατοι πόνοι καὶ ἀρθριτικαὶ ποδαλγίας καὶ χειραλγίας, ὥστε κείσθαι αὐτὸν ἀμετακίνητον. ὁ δὲ Φωκᾶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ δεχθεὶς εἰσηλθεν εἰς τὰ βασίλεια.

P 174 Μετὰ οὖν Μαυρικίον ἐβασίλευσε Φωκᾶς ὁ Καππαδόκης καὶ 5
 τύραννος ἔτη ἧ'. ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Πρίσκοσ μὴ φέρων ὄραν
 τοὺς ἀδίκους φόνους καὶ τὰ ἕπ' αὐτοῦ γινόμενα δεινὰ γράφει
 Ἑρακλείῳ στρατηγῷ ὄντι τότε ἐν Ἀφρικῇ, ὅπως ἀνέλθῃ μετὰ
 στόλου κατὰ τοῦ τυράννου· οὗ ἀνελθόντος καὶ πολέμου κροτη-
 θέντος ἠτιῶνται Φωκᾶς ὁ ἀλιτήριος, καὶ κατασχεθεὶς καὶ τὰς 10
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τοὺς ὤμους ἀκρωτηριασθεὶς καὶ τὰ
 αἰδοῖα ἐκμηθεὶς καὶ κοντῷ ἀναρτηθεὶς, εἶτα καὶ τὴν κεφαλὴν
 ἀπομηθεὶς, τὸ λοιπὸν αὐτοῦ σῶμα ἐν τῇ τοῦ βοδὸς λεγομένῃ
 ἀγορᾷ πυρὶ παρεδόθη.

B Μετὰ δὲ Φωκᾶν ἐβασίλευσεν Ἑράκλειος ἔτη λ', ὃν Σέργιος 15
 ἔστειπεν ἐν τῷ ναῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ παλατίῳ. ἔστειφθη
 δὲ ἅμα αὐτῷ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Εὐδοκία Ἀδούστα τοῖς
 στεφάνοις τοῦ γάμου, ὁμοῦ αὐτοκράτορες καὶ νυμφιοὶ ἀναδειχθέν-
 τες. ἐφ' οὗ καὶ Χοσρόης ὁ Πέρσης ἐπέβησε τὰ Ἱεροσόλυμα,
 καὶ τοὺς σεβασμίους τόπους ἐνέπρησε, καὶ πλῆθος λαῶν ἤγμα- 20
 λάττισεν οὖν τῷ πατριάρχει Ζαχαρίᾳ καὶ τοῖς τιμοῖς ξύλοις, καὶ
 εἰς Περσίδα ἀνήγαγε. τοῦ δὲ Χοσρόου μετὰ χρόνους ἀναιρεθέν-
 τος πάλιν ἡ ἀλχμαλωσία ἀνεκλήθη καὶ ὁ ζωοποιὸς σταυρὸς τοῖς
 ἰδοῖς τόποις ἀποκατέστη. οὗτος οὖν ὕστερον ἕπ' Ἀθανασίου

dum confugere staderet, non potuit: subito namque vehementissimi dolores corripuere, podagraeque ac chiragrae cruciatibus oppressus est adeo ut immotus procumberet. Phocas a populo exceptus in regiam appellit.

Post Mauricium Phocas Cappadox et tyrannus imperium invasit, annos octo. Priscus eius gener clades iniustas et scelerosa illius facinora non astinens Heraclio, qui tunc Africanis exercitiibus praecerat, scribit ut adversus tyranum copias ducat. Heraclius dicto audiit, venit, commissoque proelio pestem illam rei publicae superat; capti manus ac pedes summitatesque humerorum absciuntur. pudenda item ac caput amputatur; conto praefixum caput circumlatum est; trunci quod reliquum fuit in foro bovis concrematum.

Phocae successit Heraclius per annos triginta, a Sergio in aede sancti Stephani in palatio una cum Eudocia Augusta sponsa coronatus; nuptiarumque coronis imperatores simul et sponsi declarati sunt. ea tempestate Chosroes Persa Hierosolymis expugnatis veneranda illa loca succendit, multitudinem innumeram captivam cum patriarcha Zacharia et lignis pretiosis in Persidem adduxit. sed Chosroe post nonnullos annos mactato captivi illi in libertatem vindicati et vivifera crux proprio loco restituta est. imperator tandem ab

πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ C
Σύρου ἀπατηθεὶς εἰς τὴν τῶν Μονοθελητῶν αἵρεσιν ἔξεκλιόθη,
καὶ δὴ νόσῳ ὑδερικῇ περιπεσὼν καὶ δεινῶς τιμωρηθεὶς τέθνηκεν.

Μετὰ δὲ Ἡράκλειον ἔβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
5 ἔτος α', ὃς φαρμάκῳ ὑπὸ τῆς ἰδίας μητριᾶς Μαρτίνης ἀναι-
ρεῖται.

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἔβασίλευσεν Ἡρακλωνᾶς ἕμα Μαρ-
τίνῃ μητρὶ αὐτοῦ μήνας δ', ὃν ἡ σύγκλητος ἀπίσαστο ῥινοκοπή-
σασα αὐτὸν τῇ τε Μαρτίτῳ γλωσσοτομήσασα καὶ ἀμφοτέρους
10 ἔξορίσασα.

Μετὰ δὲ Ἡρακλωνᾶν ἔβασίλευσε Κώνστας υἱὸς Κωνσταν- D
τίνου, ἔκγονος δὲ Ἡρακλείου, ἔτη κζ', ὃς Μαρτῖνον τὸν ἀγιώ-
τατον πάπαν Ῥώμης ἀγαγὼν ἀτίμως ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τὸ
ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὸ μονοθελητον αὐτοῦ δόγμα ἔξωρῖσεν ἐν
15 Χερσῶνι, καὶ Μαξιμου τοῦ ὁμολογητοῦ τὴν γλιῦτταν καὶ τὴν
δεξιὰν ἀπέτεμε χεῖρα, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τῶν ὀρθοδόξων αἰκίας
καὶ δημεύσεσι καὶ ἔξορίαις κατέδικασε διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. εἶτα
καταλιπὼν τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὸ μισηθῆναι ὑπὸ τῶν
Βυζαντιῶν σφοδρῶς μετέστη ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας, ἐνθα
20 ἐν βαλανείῳ σμηχόμενος μετὰ κύδου παρὰ Ἀνδρόου τινὸς κατὰ
κορυφῆς λαβῶν ἐτεθνήκει.

Μετὰ δὲ Κώνσταν ἔβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ
ἔτη ιζ', ὃς καὶ Γερμανὸν τὸν γενόμενον πατριάρχην εὐνούχισεν, P 175

Athanasio Iacobitarum patriarcha et Sergio Syro Cpolitano deceptus in Mo-
notheletarum haeresim devolvitur. tandem aqua intercute miseris acernnis
affectus morte poenas atroces dedit.

Post Heraclium Constantinus filius imperium gerit annum unum. veneno
a Martina noverca tollitur.

Post Constantinum Heraclonas cum Martina matre per menses quatuor
in imperio successit. cum senatus naso mutilatam, et Martinam resecta lin-
gua, regno eiecit extorresque egit.

Post Heraclonam in Constantem filium Constantini Heraclii nepotem
imperium devolutum est, quod gessit annos viginti septem. hic Martinum
sanctissimum Romanum pontificem Roma ignominiose Cpolim advectum,
quod eius sententiam, qua unam in Christo voluntatem assererat, argueret,
solum vertere Chersonem iussit, et Maximi confessoris linguam manumque
dexteram ademit, et multos alios recte sentientium flagellis proscriptione
exilioque non aliam ob causam multavit. deinceps Cpoli egressus, quod
magno in odio apud Byzantinos esset, Syracusas Siciliae migravit. ibi ab
Andrea nescio quo, dnm in balneo lavatur, cado graviter capiti inflicto
necatur.

Post Constantem Constantinus filius imperium gessit annos septemde-
cim. Germanum patriarcham, prius eius patre sublato, eviravit, dictus

ἀνελών τὸν αὐτοῦ πατέρα. ἐκλήθη δὲ Πωγωνάτος διὰ τὸ ἀγέρετον ἀπελθεῖν εἰς Σικελίαν ἐπὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἐκδίκησιν καὶ ἐπανελθεῖν μετὰ πάγωνος. τοῦς δὲ δύο ἀδελφοῦς αὐτοῦ Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον ἐρινότημησεν ὡς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀνυγορευομένους, αὐτοῦ τοῦτο μὴ θείλοντος. ἔσπεψε δὲ Ἰουστινιανὸν υἱὸν αὐτοῦ 5 συμβασιλεύειν αὐτῷ. ἐν δὲ τῷ 17 ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας σίνονον οἰκουμένην ἐν Κωνσταντινουπόλει συνήθροισε τῶν 90 ἁγίων πατέρων κατὰ Θεοδώρου τῆς Φιερῆν ἐπισκόπου, Ὀνωρίου Β' Ρώμης καὶ Κόρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου τε καὶ Πύρρου καὶ Παύλου καὶ Πέτρου Κωνσταντινουπόλεως γερονότων ἐπισκόπων 10 καὶ καθ' ἑτέρων λεγόντων ἐν θείλημα καὶ μιαν ἐνεργεῖαν κατὰ τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ, καὶ ἀναθεματίσασα ἐξεφώνησε δύο θελήματα φυσικὰ ἡγουν θελήσεις καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπιδεικνυσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς δυσεν- 15 τερία ληφθεὶς ἀπέβη.

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσεν Ἰουστινιανὸς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη 1, ὃς τὸν Ἰουστινιανοῦ λεγόμενον τρίκλινον ἐν τῷ παλατίῳ ἔκτισεν. ὕστερον δὲ ἐπὶ Λεοντίου ῥινοτιμηθεὶς ἐξωρίσθη ἐν Χερσῶνι.

C Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσε Λεόντιος ἔτη 7, ὃς τὸν 20 πατρίκιον Ἰωάννην μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στέβλον κατὰ τῶν Ἀγυρηῶν ἐκπέμπει ἐν Ἀφρικῇ ὃς τοὺς ἐχθροὺς τροποσάμενος καὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐλευθερώσας εἰς βασιλεῖα ἐπορεύετο. ἀλλ' ὁ στρατὸς ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχόντων εἰς βουλήν πονηρὰν ἐκτραπέις, καὶ τὸν

est Pogonatus, quod imberbis ad ulciscendam necem patris in Siciliam profectus promissa barba redierit. duos fratres, tanquam eos qui a populo imperatores eo abnuente proclamarentur, naso mutilavit, et filium Iustinianum corona condecoravit, ut simul cum eo imperaret. anno decimo tertio eius imperii generalis synodus apud Cpolim 170 patrum congregata est adversus Theodorum Pharanum episcopum, Honorium Romanum, Cyrum Alexandrinum, Sergium Pyrrhum Paulum et Petrum Cpolitano, aliosque, qui unam in Christo voluntatem atque operationem affirmabant, quos anathemate feruit, duasque naturales voluntates et duas naturales operationes in uno Christo deo nostro esse demonstrarique publicavit. imperator viscerum verbo correptus animam exhalavit.

Post Constantinum imperium administravit Iustinianus annum unum. trichianum quod dicitur Iustiniani in palatio condidit. tandem a Leontio praedictis naribus Chersonem solum vertere cogitur.

Post Iustinianum Leontius imperio praefuit annos tres. Ioannem patri- cium cum Romanorum classe adversus Agarenos in Africam mittit, qui hostibus fuis Africaque in libertatem vindicata redux sese domum recipiebat. sed exercitus malo primatum consilio in animum solutum ac liberum versus

πατρικιον Ἰωάννην φονεύσας, καὶ τὸν βασιλεῖα ἀναθεματίσας, Ἀψίμαρον δρογγάριον τῶν Κιβυρραιωτῶν βασιλεῖα ἀνηγόρευσαν, Τιβέριον αὐτὸν μετονομάσαντες, ὃς διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης προδοσίας γενομένης ἐν τῇ πόλει εἰσελθὼν καὶ τὸν Λεόντιον χειρωσάμενος καὶ ῥινοκοπήσας ἐν τῇ μονῇ τῶν Δαυμάτων περιώρισεν.

Μετὰ δὲ Λεόντιον ἐβασίλευσεν Ἀψίμαρος ὃ καὶ Τιβέριος ἔτη ζ'. ὃ δὲ Ἰουστινιανὸς ὃ παρὰ Λεοντίου ῥινοκοπηθεὶς ἐκ Χερσῶνος λάθρα τινὰς ἀναλαβόμενος ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὸ στόμιον τοῦ Ἰστρου, καὶ διασωθεὶς ἀπέστειλε πρὸς Τέρβελον τὸν Βούλγαρον δοῦναί οἱ συμμαχίαν τοῦ κρατῆσαι τῆς προγονικῆς βασιλείας. ὃ δὲ οὐ μόνον συμμαχίαν ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν ἐπιδέδωκε, σὺν αὐτῷ ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν παραγενόμενος. εἰσῆλθεν οὖν Ἰουστινιανὸς σὺν ἄλλοις ὁμοφύλοις διὰ τοῦ ἀγωγῷ προδοσίᾳ τινῶν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄγλιαν Ἄννιον τὴν λεγομένην δι' αὐτὸν δευτέραν, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς παλατίοις τῶν Βλαχερνῶν· ὅπερ μαθὼν ὁ Ἀψίμαρος εἰς Ἀπολλωνιάδα φεύγει, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ πολλὰ χρήματα. ὃ οὖν Ἰουστινιανὸς τὸν τε Λεόντιον καὶ Ἀψίμαρον τὸν μὲν τῆς βασιλείας τὸν δὲ τῆς φυλακῆς ἐξυγαγών, καὶ ἀμφοτέροισι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ὑποθεὶς, ἐν τῷ Ἰπποδρομίῳ κεφαλικῶς αὐτοὺς ἐτιμωρήσατο.

Μετὰ δὲ Ἀψίμαρον ἐβασίλευσε πάλιν Ἰουστινιανὸς ἔτη ζ', δῶρα πολλὰ τῷ Τέρβελι δοδὸς καὶ χώραν Ῥωμαϊκὴν τὴν λεγομένην

Ioannem patricium obtruncat, imperatorem anathemate ferit, Apsimarumque Cibyraeotarum drungarium, quem Tiberium mutato nomine dici voluit, imperatorem declarat. Tiberius per portam quae apud Blachernas est, proditores nactus, urbem ingressus Leontium captum et naribus mutilatum in Dalmatarum monasterio ablegat.

Post Leontium Apsimarum, Tiberius dictus, imperium occupat annos septem. porro Iustinianus opera Philippici naribus truncatus Chersonae clandestinum, nonnullis secum devectis, ad fauces Istri navigat. cum pervenisset ad Terbelum Bulgarorum ducem, rogatum mittit ut sibi ad paternum avitumque imperium recuperandum auxilia suppeditaret. Terbelus non auxilia modo sed suam ipse operam praestat, ad principem urbium usque progressus. Iustinianus itaque paucis amicis consilio suo credito, cum iisdem per aquaeductum, nonnullorum civium prodicione, furtim aditum in urbem sibi parat, nec longius a sancta Anna, cui secundae propter ipsum nomen fuit, ablit, sedemque in aedibus Blachernensibus collocavit. eo cognito Apsimarum Apolloniadem cum magna vi pecuniarum aufugit. verum Iustinianus Leontium et Apsimarum, hunc imperio pulsum, illum carceribus extractum, pedibus concalcatos inter ludos Circenses poena capitis multavit.

Post Apsimarum rursus Iustinianus imperium administrat annos septem. Terbelo referens gratiam munera misit ingentia, eumque Romana illa re-

νην νῦν Ζαγόρια. Ἡράκλειον δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς συνα-
B πίζομένους αὐτῷ ἀνεσκολόπισεν. Καλλίνικον δὲ τὸν πατριάρχην
 τυφλώσας ἐν Ῥώμῃ ἐξώρισεν· ἀνθ' οὗ προεβάλετο Κυριακὸν τὸν
 ἐν τῇ νήσῳ Ἀμάστριδος ὄντα ὡς προσγορεύσαντα αὐτῷ τὴν τῆς
 βασιλείας ἀποκατάστασιν. Χερσωνίταις δὲ μνησικακῶν ἀπὸ τῆς 5
 ἐξορίας στόλον ἐξώπλισεν κατ' αὐτῶν, καὶ ἀπέστειλε τῷ πατρικίῳ
 Μυῦρῳ τοῦτον ἐγχειρισάμενος. οἱ δὲ τὸν μὲν Ἰουστινιανὸν καθύ-
 βρισαν, τὸν δὲ ἐκείσε ἐξόριστον ὄντα ὑπὸ Ἀψιμάρου Φιλιππικόν,
 υἱὸν Νικηφόρου πατρικίου, βασιλέα θῦπτον ἀνηγόρευσαν. ὅπερ
 γνοὺς ὁ τύραννος Ἰουστινιανός, καὶ ἐπὶ πλείον θυμωθεὶς καὶ 10
C φοβηθεὶς, ἀνῆλθε μέχρι Σινώπης ἀκριβέστερον περὶ τούτου μα-
 θησόμενος. τοῦ δὲ Φιλιππικοῦ σὺν στόλῳ καταλαμβάνοντος Ἰουστι-
 νιανὸς πρὸς τὸν Δημήτριον ἀπέδρα, καταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων·
 ὃν αὐτίκα Φιλιππικὸς χειρωσάμενος ἀνεῖλεν αἰσχυρῶς, καὶ τὴν κε-
 φαλήν αὐτοῦ τοῖς Σκύθαις ἐξέπεμψεν. ἀναίρει δὲ καὶ Τιβέριον 15
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσε Φιλιππικὸς ὁ καὶ Βαρ-
 δάνης ἔτη β'· ὃν Γεώργιος πατρικίος, ᾧ ἐπὶ κλήν Βόραφος, καὶ
 Θεόδωρος πατρικίος ὁ Μύξης μετὰ ταξεωτῶν αἴφνης ἐκ τῆς Θρά-
D κης ἐλθόντες καὶ εἰσπηδήσαντες ἀρπάζουσι καὶ εὐθὺς τυφλοῦσι, 20
 καὶ τῇ ἐπαύριον συναχθέντος τοῦ λαοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ
 ἔστειλαν Ἀρτέμιον πρωτασηκρήτην.

Μετὰ δὲ Φιλιππικὸν ἐβασίλευσεν Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀναστά-

gione quam nunc Zagoriam vocant donavit. Heraclium Apsimari fratrem, et
 omnes qui cum eo consenserant, suspendio affecit. Callnicum patriarcham
 oculis privatum Romam in exilium egit, et loco illius Cyriacum in insula
 Amastri degentem, quod imperii recuperationem praedixisset, patriarcham
 Cpolititanum creavit. adversus Chersonitas, eorum in se dicteria ac contu-
 melias, cum imperio deiectus apud illas viveret, animo volvens, classem, cui
 patricium Maurum praefecit, instrui pararique iussit. Chersonitae Iustiniani
 freno excusso Philippicum ibi Apsimari inassu exulante, Nicephori filium,
 cito et cursim imperatorem pronuntiant. de eo Iustinianus certior redditus
 magis ac magis furore excanduit, metuque exterritus Sinopem usque procedit,
 ut res omnes accuratius rescisceret. verum Philippico cum classariis
 militibus ad urbem citius delato, Iustinianus a suis omnibus desertus ad De-
 metrium se contulit. illum captum Philippicus confestim ignominioseque
 neci tradit, et caput eius Scythiis misit. Tiberium quoque illius filium ob-
 truncat.

Post Iustinianum Philippicus, qui Bardanes etiam dicebatur, imperavit
 annos duos. illum Georgius patricius, cognomento Boraphus, et Theodorus
 patricius Myxa cum armatorum militum manu repente ex Thracia irruentes
 arreptum statim caecant, et die sequenti convocata multitudinem in magna
 ecclesia Artemium protasecretum imperatorem denuntiant.

Post Philippicum imperium tenuit Artemius, Anastasius etiam dictus,

σιος ἔτη β', ζφ' οὗ καὶ Γερμανὸς ἐκ τῆς μητροπόλεως Κυζίκου μετετέθη εἰς Κωνσταντινούπολιν πατριάρχης. ὁ δὲ κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν παρ' αὐτοῦ σταλεῖς στόλος στασιάζας καὶ τὸν βασιλεῖα ἀνασκίψας καὶ τὸν οἰκεῖον ἄρχοντα ἀνελὼν ἀνήρχετο κατὰ τῆς βασιλίδος πόλεως. ἐλθόντες δὲ ἐν τῷ Ἀτραμύτῳ εἶρον ἐκεῖσε Θεοδόσιον ἐκλήπτορα τῶν δημοσίων φόρων, ἄνδρα δυσσεβῆ καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀγγόρευσαν αὐτὸν βασιλεῖα· ὃς ἐπὶ τὰ Θρακῶν P 177 περῶσας μέρη ἐν ὄχλῳ βαρεῖ τὴν πόλιν καταλαμβάνει, καὶ διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης εἰσῆει. ὁ δὲ Ἀρτέμιος ἐν Νικαίᾳ 10 φυγῶν, λόγον τε ἀπαθείας λαβὼν, τὸ μοναδικὸν περιεβάλετο σχῆμα· ὃν Θεοδόσιος ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξώρισεν. Λέων δὲ ὁ καὶ Ἰσαυρος καὶ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς ὑπερμαχῶν Ἀρτεμίου οὐχ ὑπετάγη Θεοδοσίῳ.

Μετὰ δὲ Ἀρτέμιον ἐβασίλευσε Θεοδόσιος ὁ Ἀτραμυτηνὸς 15 ἔτη β', ζφ' οὗ Λέων ὁ Ἰσαυρος ὑπὸ Μαισάβα τοῦ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγοῦ συγκρατηθεὶς καὶ παρὰ πάντων εὐφημηθεὶς μετὰ πλείστου στρατοῦ καταλαμβάνει τὴν Χρυσόπολιν. ὁ δὲ Θεοδόσιος λόγον ἀπαθείας παρ' αὐτοῦ λαβὼν παρεχώρησεν αὐτῷ τῆς βασιλείας, κληρικὸς σὺν υἱῷ γενόμενος. τὸν αὐτὸν δὲ φασιν οἱ 20 ἱστορικοὶ καὶ χρυσογράφον εἶναι, καὶ γεγονέναι ἐπίσκοπον Ἐφέσου ὑπ' αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Θεοδόσιον ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἰσαυρος ὁ καὶ Κόρων ἔτη κέ', πολλὰ κακὰ τοῖς Χριστιανοῖς ἐνδειζόμενος διὰ τὴν

7 ἀπηγόρευσε vulgo

annos duos. sub eo Germanus ex metropoli Cyzid in Cpolitana sedem translatus est. classis, quam ipse contra Agarenos expedierat, seditione facta imperium Artemio abrogant, ducem suum interficiunt, sicque in dominam urbium gressus dirigunt, cum Adramyttum pervenissent, Theodosium publicorum vectigalium exactorem, virum impium rusticumque, abreptum imperatorem creant. hic cum in Thracias oras traiecisset, seditiosam civitatem per Blachernarum portam ingreditur. Artemius Nicæam fugiens et securitate promissa habitum monachi induit; quem Theodosius Thessalonice exulare iussit. caeterum Leo Isaurus Orientalium dux pro Artemio propugnans Theodosio obedire noluit.

Post Artemium Theodosius Atramyttenus imperium regit annos duos. sub eo Leo Isaurus a Malsava Saracenorum principe seductus, et ab omnibus imperator salutatus, ingenti copiarum vi Chrysopolim occupat. caeterum Theodosius imperium cessit Leoni, a quo cum se in posterum tuto vitam agere posse promissum accepisset, clericorum se albo una cum filio ascripsit. eundem et chrysographum fuisse, et episcopum Ephesium creatum ab eodem, historia proditum est.

Post Theodosium imperium invasit Leo Isaurus, qui et Cono, annos viginti quinque. hic multis damnis malisque Christianos affecit, ut veneran-

τῶν ἁγίων ἐκόντων καθάραισιν. ἔστειπε δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κων-
σταντῖνον. καὶ νόσω δυσεντερίας ὁ παμμίλαρος καὶ ἀλάστωρ περι-
πρῶν τὴν ψυχὴν αἰσχυρῶς ἀπέρρηξεν.

C Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη
λδ', ἐκ δεινοτάτου λέοντος ποικιλωτάτῃ πάρδαλις, ἐκ σπέρματος ὃ
ἄφρων ἀσπίς δεινὴ καὶ ὄφεις πετόμενος, ὁ ἐκ Δαν' Ἀντίχριστος.
αὗτος τὴν πατρῴων βασιλείαν ἤμα καὶ δυσσέβειαν διαδέξάμενος
πλεῖον καὶ μᾶλλον ἐκ θεοῦ καὶ τῆς θεομήτορος καὶ πάντων τῶν
ἁγίων δίστατο. ἀλλ' αἰσχυρῶς καὶ οὗτος τὴν ψυχὴν ἀπορρήξας
θνήσκει ψυχῇ καὶ σώματι, βοῶν ὀδυνηρῶς καὶ λέγων "ζῶν περὶ 10
πυρδούθῃν διὰ τὴν θεοτόκον Μαρίαν. ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν τιμάσθω
καὶ ἀκτινείσθω ὡς θεοτόκος ἀληθῆς οὕσα."

D Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσεν ὁ ἐκ τῆς Χαζάρως υἱὸς
αὐτοῦ Λέων ἔτη ε'. ἔστειπε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον.
ὁ οὖν Λέων λιθομανῆς ὑπάρχων ἠρώσθη τοῦ στέμματος Μαυρι-
κίου, καὶ λαβὼν ἐφόρεσεν αὐτὸ καὶ προῆλθεν. ὄθεν ἀπηνδρα-
κώδη δεινῶς ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ σφοδροτάτην πυρετῶ συνεχό-
μενος ἐτελεύτησε, τῆς ἱεροσυλίας ἐπίχρημα κομισάμενος.

Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ἔτη ιζ', ἐφ' οὗ τὸ τῆς εὐσεβείας δόγμα ἔλαβεν ἀρχὴν παρησιαῖ- 20
ζεσθαι καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ πλατύνεσθαι. μετὰ δὲ τῆς μητρὸς
P 178 αὐτοῦ Εἰρήνης ἐβασίλευσεν, ἧτις καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς

darum imaginum cultum aboleret. filium suum Constantinum imperatorem
proposuit. verum haec flagitiosissima execrandaque rei publicae pestis vi-
scerum morbo correptus ignominiose vitam abiecit.

Leoni successit Constantinus filius in administratione imperii per annos
triginta quattuor, ex horrendissimo leone versutissimus pardus, ex semine
serpentis aspis dira et fulmineus serpens, ex Dano Antichristus, hic patrum
imperii atque impietatis heres magis ac magis cultum divinum, dei matris
gloriam sanctorumque omnium averabatur. sed hic quoque turpi leto ani-
mam profudit, cum corpore extincto anima quoque aeterno supplicio con-
damnata. ideo vivus miserabiliter eiulans maerensque conquerebatur. "vivus
igni traditus sum propter deiparam Mariam. sed ab hoc tempore in honore
ac veneratione esto, cum vere deipara sit."

Constantinum secutus est in imperio Leo ex Chazara filius per annos
quinque, is filium Constantinum coronavit. verum cum geminarum ardore
nimio insaniret, ad coronam Mauricii studio inflammato raptus est, ablata-
que ab ecclesia exornatus in publicum prodiit. hinc caput illius carbunculo-
rum vehementissimo morbo exarsit, ipse rabidissime haerenti febris iactatus
vitae finem posuit, sacrilegii poenis persolutis.

Leoni Constantinus filius successit, tenuitque imperium annos septem-
decim. sub eo veras pietatis dogmata radicibus actis propagari verbumque
dei laxius numerosiusque dilatari coepit. cum matre Irene imperium admi-

ἀρθὲν στέμμα πάλιν τῇ ἐκκλησίᾳ προσήνεγκεν ἐπικαλωπίσασα
 διὰ μαργαριτῶν. ἐφ' ὧν χειροτονεῖται πατριάρχης Ταράσιος ὁ
 ἀπὸ ἀσηκρητῶν. γέγονε δὲ καὶ ἡ ἐβδόμη σύνοδος τῶν τῶν ἁγίων
 πατέρων συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον κατὰ τῆς πρώην
 5 ἀθέσμως συναθροισθείσης παρὰ Κωνσταντίνου ἐφ' ὕβρει καὶ
 καταστροφῇ τῶν ἁγίων εἰκόνων. ἀναθεματίσασα δὲ τοὺς ταύτης
 ἐξάρχους, τὴν τε τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀρχαίαν παραδεδομένην τῇ
 ἐκκλησίᾳ τιμὴν ἀνανεώσασα, ὥρισε παραπλησίως ταῦτα τῷ σταυ-
 ρῷ προσκυνεῖσθαι. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος κατὰ Ἀράβων ἐξελεθὼν B
 10 καὶ ὑποστρέψας ἐν τῷ παλατίῳ κρατηθεὶς παρὰ τῶν μεγιστάνων
 τυφλοῦται βουλῇ τῆς αὐτοῦ μητρὸς Εἰρήνης, ἥτις μετὰ ταῦτα
 ἐκράτησε τῆς βασιλείας ἔτη ε'.

Μετὰ δὲ Εἰρήνην ἐβασίλευσε Νικηφόρος ὁ ἀπὸ γενικῶν ἔτη
 ἡ', ἔσπεψε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σταυράκιον. ἐφ' οὗ Ταράσιον
 15 τελευτήσαντος Νικηφόρος ὁ ἀγιώτατος χειροτονεῖται. ὁ δὲ βασιλεὺς
 Νικηφόρος κατὰ Βουλγάρων ἐκστρατεύσας ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεῖται.

Μετὰ δὲ Νικηφόρον ἐβασίλευσε Σταυράκιος υἱὸς αὐτοῦ ἔτος
 α' καὶ μῆνας β'.

Μετὰ δὲ Σταυράκιον ἐβασίλευσεν ὁ εὐσεβέστατος Μιχαὴλ C
 20 καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ, ᾧ Ῥαγγαβὲ ἦν ἡ προσήγορία, ἔτος α' καὶ
 μῆνας θ', στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου.

Μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμένιος, ὁ καὶ πα-
 ραβύτης γεγονὸς ὑστερον, ἔτη ζ' καὶ μῆνας ε', στεφθεὶς ὑπὸ Νι-

nistravit. ea coronam a marito sublatam unionibus exornatam rursus eccle-
 siae restituit. sub his Tarasius a secretis patriarcha eligitur, et septima
 trecentorum quinquaginta sanctorum patrum apud Nicaeam secundum con-
 gregatorum synodus, adversus primam contra ius fasque a Constantino in
 contumeliam abolitionemque sacrarum imaginum coactam celebrata, illius
 auctores anathemate feriit, et venerandarum imaginum antiquo avitoque ho-
 nore in ecclesia restituto eas quemadmodum et erucem adorari decrevit.
 Constantinus porro cum in Arabas exercitum duxisset, regressus in palatium
 a primatibus consilio matris Irenes oculis privatur; quae post eum imperium
 tenuit annos quinque.

Post Irenem imperavit Nicephorus ex genicis annos octo: is Staura-
 cium filium coronavit. eius imperio Tarasio vita functo sanctissimus Nice-
 phorus eligitur. imperator a Bulgaris, adversus quos duxerat exercitum,
 obtruncatur.

Post Nicephorum Stauracius filius imperium rexit annum unum et men-
 ses duos.

Stauracio successit piissimus Michael Nicephori gener, cognomento
 Rangabe. imperavit annum unum menses novem, a Nicephoro patriarcha
 coronatus.

Michaelem secutus est Leo Armenius, qui postea perduellis fuit; im-
 peravit annos septem menses quinque. coronatur a Nicephoro patriarcha,

κηφόρου πατριάρχου, βεβαιώσας πρότερον ἐγγράφως περὶ τῆς
 ἑαυτοῦ ὀρθοδοξίας, ἦν ὕστερον ἀθετήσας καὶ κατὰ τῶν ἁγίων
 εἰκόνων λυτήσας ὁ παμβέβηλος τὸν τε ἀγιώτατον Νικηφόρον
 ἐξώρισεν καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν τῆς εὐσεβείας προμάχων μυροῖς
 δεινοῖς περιέβαλεν. ὃν ἡ θεία δίκη μετέτληεν κατὰ τὴν ἑορτήν 5
 τῶν γενεθλίων τοῦ σωτήρος ἡμῶν ἔσθον τοῦ ναοῦ μεληθὸν κατα-
 D κοπέντα καὶ οὕτω τὴν ἀνόσιον αὐτοῦ καὶ ἀθλίαν ψυχὴν ἀπορ-
 ρήξαντα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐβασίλευσε Μιχαὴλ ὁ Ἀμορραῖος ἔτη ἡ' καὶ
 μῆνας θ', ἔστεψε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεόφιλον· ὃς ὕστερον 10
 ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νεφρῶν ἀλγηδόνας κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ
 ζῆν. ἔσχε δὲ τὴν ἀρχὴν ἀντ' αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ
 τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης.

Μετὰ οὖν Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ
 νέος Βαλτάσαρ, τῶν ἁγίων ἑβριστῆς καὶ καθαιρετῆς καὶ βέβηλος, 15
 ἔτη ιβ' καὶ μῆνας γ', καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς. ἡ δὲ τούτου
 μήτηρ Εὐφροσύνη ἐκουσίως κατελθοῦσα τοῦ παλατιοῦ ἐν τῇ μονῇ
 αὐτῆς, ἧ ἐπάνυμον τὰ Γάστρια, ἠσύχμυεν. αὐτὸς δὲ στέφει τὸν
 P 179 υἱὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, οὗ δυσεντερικῆ νόσῳ,
 ὡς εἴρηται, κακῶς καὶ ἀθλίως τὴν ψυχὴν ἀπορρήξαντος ἀπεκομί- 20
 σθη πρὸ δόστηρον αὐτοῦ σῶμα εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Μετὰ δὲ Θεόφιλον ἐβασίλευσε Μιχαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ λε-
 γόμενος Μεθυστής, οὖν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεοδώρα ἔτη ιδ', μόνος

cum prius scripto rectam de fide sententiam confirmasset; quam postmodum violavit, et adversus imagines vir contumacissimus rabide desaeiciens sanctissimum Nicephorum solum vertere iussit, et plurimos alios verae pietatis adsertores innumeris malis afflixit. sed divino tandem iudicio poenas, quas meruit, dedit: ipso enim nativitatibus nostri servatoris die in templo discerptus in membra impium ac miseram animam exhalavit.

Post hunc Michael Amorraeus regnavit annos octo et menses novem. filium Theophilum coronavit. tandem urinae difficultatibus renumque doloribus malus male periiit. illi in imperio successere Theophilus filius cum matre Euphrosyna.

Post Michaelem imperium administravit Theophilus filius, novus Baltasar, in res sacras iniuriosus ac facinorosus, moribus profligatissimis, annos duodecim, menses tres. dysenteria excessit. mater eius Euphrosyna sponte palatio cedens in monasterium proprium, quod Gastria cognominatum, sese recepit; ibi quieti operam dabat. imperator Michaelem filium in magna ecclesia imperatorem coronat. verum, ut dictum est, dysenterico morbo male ac miserabiliter extincti infelix cadaver in templum sanctorum apostolorum delatum est.

Post Theophilum imperavit Michael filius Methystes, hoc est temulentus, dictus, cum matre Theodora annos quattuordecim, solus annos decem,

δὲ ἔτη *ι'*, σὺν τῷ Βασιλεῖω δὲ ἔτος *α'* καὶ μῆνας *δ'*. ὃς τὴν πα-
 τριᾶν βασιλείαν διαδεξάμενος, τὴν Θεοστυγῆ αὐτοῦ αἵρεσιν ἀπο-
 σεισάμενος τὴν ἔκπαλαι Θεοφιλῆ καὶ ὁρθὴν πίστιν ἀνεκῆρξε καὶ
 τὸν ἐν ἁγίοις Μεθόδιον πατριάρχην προεβάλετο. τούτου δὲ πρὸς
 5 κύριον ἐκδήμησαντος χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἰγνάτιος υἱὸς Μι- B
 χαῆλ τοῦ κουροπαλάτου, ὃν ὁ Καῖσαρ Βάρδης, ὡς παρ' αὐτοῦ
 ἐλεγχόμενος ἐπὶ τινὶ μῶσει παρ' αὐτοῦ πραττομένῳ, βία τῆς ἐκ-
 κλησίας ἐξέωσεν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ χειροτονεῖ πατριάρχην τὸν Φώ-
 τιον. ὁ δὲ Μιχαῆλ ἀναιρεῖται βουλῇ Βασιλείου.

10 Βασίλειος ὁ Μακεδῶν, ὁ λεγόμενος Κεφαλᾶς, ἔβασιλευσε
 μετὰ Μιχαῆλ μὲν ἔτος *α'* καὶ μῆνας *δ'*, μόνος δὲ ἔτη *ιθ'*. οὗτος
 Φώτιον τοῦ θρόνου ἐξέώσας ὡς ἐλεγχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὸν τοῦ
 Μιχαῆλ φόνον, προχειρίσαστο τὸν ἐν ἁγίοις Ἰγνάτιον πατριάρχην
 τὸ δεύτερον. τούτου δὲ τελευτήσαντος πάλιν Φώτιος προχειρίζε- C
 15 ται. τούτον τὸν βασιλεῖα ἐξεληθόντα πρὸς τὸ κνηγῆσαι καὶ ἔλυ-
 φον παμμεγέθη ἀναφανείσῃν ποθεν καταδιώκοντα, ἐπιστραφεῖσα
 ἦρε τοῦτον μετὰ τοῦ κέρατος αὐτῆς τοῦ ἵππου ἐκ τῆς ζώνης·
 φθάσας δὲ τις καὶ σπύθη τὴν ζώνην ἐκκόψας ἐρρέισατο αὐτὸν.
 ἐκ τοῦ τοιοῦτου οὖν τῆς ἐλάφου σπαράγματος νοσηλευθεὶς τε-
 20 λευτῷ, Λέοντα κυταλιπῶν αὐτοκράτορα καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν
 Ἀλέξανδρον.

Ὁ δὲ Λέων ἔβασιλευσεν ἔτη *κ'* καὶ μῆνας *η'*. Στέφανος
 δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς κληρικὸς ὢν καὶ σύγκελλος ἦν μετὰ Φωτίου
 πατριάρχου, ἀναιρεθόμενος παρ' αὐτῷ καὶ παιδευόμενος. τὸν

cum Basilio annum unum menses quattuor. hic paterni imperii heres paterna
 eaque execranda haeresi de medio sublata, iam a suo principio piam re-
 ctamque fidem promulgat, sanctumque Methodium patriarcham designat. is
 cum in domino obdormisset, loco illius Ignatius Michaelis curopalatae filius
 sufficitur. illum Bardas Caesar, cum ab eo ob scelus, in quod provolveba-
 tur, reprehenderetur, vi ab ecclesia eiecit. eius in locum patriarcham Pho-
 tium substituit. Michael vero iussu Basilii occiditur.

Basilius Macedo, cognomento Cephalas, cum Michaele imperium rexit
 annum unum menses quattuor, solus annos novemdecim. Photio, quod ab
 eo propter Michaelis caedem reprehenderetur, pulso, sanctum Ignatium se-
 cundo patriarcham designat. Ignatio mortuo rursus sufficitur Photius.
 tandem cum isset venatum, immanem cervam alicunde venientem perseque-
 batur. illa conversa imperatorem cornibus medium arreptum de equo proi-
 cit. interim quidam occurrens ense, cingulo perrupto, imperatorem peri-
 culo liberat. verum ex illa cervae laceratione in aegritudinem incidens vi-
 tam finit, Leone et fratre Alexandro imperatoribus propositis.

Leo imperavit annos viginti quinque et menses octo. Stephanus illius
 frater, clericorum syncellorumque albo ascriptus, apud patriarcham Pho-
 tium educabatur et scientiis erudiebatur. sed Photio nonnullas ob causas

- οὖν Φώτιον διὰ τινος αἰτίας ὁ βασιλεὺς τοῦ θρόνου καταγαγὼν
D Στέφανον τὸν ἐαυτοῦ ἀδελφὸν πατριάρχην προβάλλεται. τούτου
 δὲ τῶν τῆδε μεταστάτης ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἀντώνιος ὁ ἐπι-
 λεγόμενος Κανύλας. ἡ δὲ Ἀυγούστα Θεοφανῶ τελευτᾷ βασιλευ-
 σασα ἔτη ιβ'. ἀντ' αὐτῆς δὲ στέφει ὁ βασιλεὺς Ζωὴν τὴν θυγα-
 τέρα Τζαούτζα, καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς. Ἀντωνίου δὲ τοῦ πα-
 τριάρχου τελευτήσαντος χειροτονεῖται Νικόλαος πατριάρχης, μυ-
 στικὸς χρηματίας τοῦ βασιλέως. οὗ διὰ τὸ μὴ συνθέσθαι τῇ
 τοῦ βασιλέως πολυγαμίᾳ βίᾳ τοῦ θρόνου καταβιβασθέντος, χει-
 ροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχης Εὐθύμιος σύγκελλος, ὃν φασιν
 ἐκ θείας ἀποκαλύψεως τοῦτο δεξιοῦσθαι ὡς τοῦ βασιλέως βουλευο-
 μένου αἴρεσιν καὶ νόμον θεῖναι τοῦ μέχρι τριῶν μὲν ἀνδρῶν τες-
P 180 σάρων δὲ γυναικῶν τὸν γάμον γίνεσθαι. στέφει οὖν ὁ βασιλεὺς
 [Λέοντα] τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον. κοιλιακῶ δὲ νοσήματι
 περιπεσὼν τελευτᾷ προχειρισόμενος Ἀλεξάνδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, 15
 πολλὰ δεηθεὶς αὐτοῦ φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον.
 Ἀλεξάνδρος οὖν ἐβασίλευσεν ἔτος α' καὶ ἡμέρας κθ' οὖν
 Κωνσταντῖνῳ υἱῷ Λέοντος· ὃς ῥομφαίᾳ θεηλάτῳ πληγῆς αἵμα-
 τος πολλοῦ ἐκ τε τῶν ῥινῶν καὶ τῶν αἰθροῶν ἐκφερομένου μετὰ
 δύο ἡμέρας κακῶς ἐτελεύτησεν, ἑάσας τὴν βασιλείαν Κωνσταν-
 τῖνῳ υἱῷ Λέοντος, καὶ ἐπιτρόπους αὐτῷ καταλιπών. 20
B Κωνσταντῖνος δὲ ὁ πρῶτος πορφυρογέννητος, τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ τελευτήσαντος Λέοντος παῖς ἔτι τυγχάνων (ἑβδομον γὰρ
 ἦν αὐτῷ τῆς ἡλικίας ἔτος) ὑπὸ Ἀλεξάνδρον θεῖον αὐτοῦ ἐν τῇ

solio eiecto imperator Stephanum fratrem patriarcham creat. quo defuncto in locum eius sufficitur Antonius cognomento Cauleas. Augusta item Theophano cum regnasset annos duodecim, morbo extinguitur: in locum illius Zoem Tzautzae filiam imperator coronat, et ritu ecclesiae sacro sibi matrimonio iungit. cum ex hac vita decessisset Antonius, Nicolaus patricius, secretioris consilii senator, patriarcha eligitur. is cum pluribus imperatoribus nuptiis adversaretur, throno extruditur, substituiturque Euthymius syncellus. cum divino consilio tantum munus subiisse tradunt, cum imperatori novam condere legem haeresimque suscitare in animo esset, ut videlicet nuptiae ad tertium usque virum, ad quartam vero uxorem protendi possent. interea Leo Constantium filium imperatoria corona donat. tandem imperator coeliaco morbo correptus Alexandrum fratrem imperatorem designat, multis prius deprecatus ut Constantinum filium servaret incolumem, et sic moritur.

Alexander una cum Constantino Leonis filio annum unum et dies viginti novem regnavit; qui divina framea percussus, sanguine multo ex naribus pendensque effluente, post duos dies leto malo emoritur, Constantino Leonis filio imperium necnon curatores relinquens.

Constantinus primus Porphyrogeneta, cum illius pater Leo diem obiisset, puer adhuc (namque septimum aetatis annum agebat), ab Alexandre

βουσιλείᾳ καταλλεπτῷ, ἐπὶ ἐπιτρόπους τελῶν. ἔβασιλευσεν οὖν
 σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ζωῇ τῇ Καρβωνοψίνα ἔτη ζ', ἅμα δὲ Ῥω-
 μανῶν πενθερῶ αὐτοῦ, ὧν ἐν ὑποταγῇ, ἔτη κέ', μονοκράτωρ ἔτη
 μί', ὡς εἶναι τὰ πάντα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη ξε'. ὃς τὴν οἰ-
 5 κείαν μητέρα ὡς ἐπιβουλεύουσαν Ῥωμανῶ δια πεφαρμαγμένων
 βρωμάτων γωρᾶσας, ταύτην μὲν τοῦ παλατίου καταβιβάζει, Ῥω-
 μανὸν δὲ τὸν Λεκαπητὸν τὸν καὶ Ἀβάστακτον τῇ τοῦ Καίσαρος
 ἀξίᾳ τιμᾶ, εἶτα καὶ τῷ τῆς βασιλείας αὐτὸν στέφει διαδήματι·
 ὃς μετ' οὐ πολὺ τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον διὰ τῶν ἐπιβουλήν
 10 αὐτῷ κατασκευάζοντα μαθῶν καὶ προφάσεως λαβόμενος αὐτὸν C
 μὲν ὑποβιβάζει καὶ δεῦτερον καθιστᾷ, ἑαυτὸν δὲ ἄγει εἰς τὸ ἔμ-
 προσθεν, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεοφύλακτον τῷ
 πατριαρχικῷ θρόνῳ ἐγκαθιδρύει. ἐπὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας καὶ
 τὸ τοῦ Χριστοῦ ἄγιον ἐκμαγεῖον ἐξ Ἐδέσης ἐν Κωνσταντινουπόλει
 15 ἀνεκομήσθη. ἄλλ' ὕστερον τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ τούτου παῖ-
 δες τοῦ παλατίου καταγαγόντες ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν,
 ἐνθα καὶ τελευτᾷ. οὗς πάλιν ὁ τούτου γαμβρὸς Κωνσταντῖνος,
 μήπως καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια διαπραΰξωνται λογισάμενος,
 ἀναρπᾶστους τοῦ παλατίου καταγαγὼν καὶ ἐν ταῖς πλησιαζούσαις
 20 νήσοις περιορίσας κληρικοὺς ἀπέκειρεν, σὺν αὐτοῖς βασιλεύσας D
 ἡμέρας μγ'. Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Λέοντος υἱὸς ὁ πρῶτος πορ-
 φυρογέννητος τὰ ὑποῦλα ἐκ μέσου περιελών, καὶ μόνος τὴν αὐ-
 τοκράτορα περιζωσάμενος ἀρχὴν τὸ δεύτερον, κατὰ τὸ θεῖον πά-
 σχα καὶ τῷ υἱῷ Ῥωμανῶ περιτέθησι διάδημα, Θεοφύλακτον τοῦ
 25 πατριάρχου τὰς εὐχὰς τελῶσαντος. ἐνούχησε δὲ καὶ Ῥωμανὸν

avunculo in imperio relinquitur curatoribus obnoxius. imperavit itaque cum
 matre Zoe Carbonopsina annos septem, cum Romano socero, illius volun-
 tati asserviens, annos viginti quinque, solus annos quadraginta, ut imperii
 illius simul omnes fuerint sexaginta quinque. hic deprehensam matrem
 venenatis cibis vitae Romani insidiari regia pellit; Romanum Lecapenum,
 cui et Abastacto nomen, Caesaris dignitate exornat, deinceps et imperii dia-
 demate coronat. qui non multo post Constantinum imperatorem sibi insidias
 parare ab aliquibus edoctus, occasione arrepta de gradu deicit et secundo
 post se loco collocat, sibi primas arrogans; postea Theophylactum filium
 in sedem patriarchalem promovet. sub eius imperio sancta Christi imago
 Edessa Cpolim advehitur. tandem Romanus a propriis filiis palatio eiectus
 ad Proteum insulam exulatum mittitur, ubi excessit e vita; quos rursus illius
 gener Constantianus, ne contra se similia auderent, raptos e regia pellit, et
 in vicinas insulas ablegatos comis detonsis clericorum albo adscripsit, post-
 quam cum illis regnasset dies quadraginta tres. Constantianus itaque, Leo-
 nis filius et primas Porphyrogeneta, suspicione omni de medio sublata, et
 secundum solus imperio potitus, sacro die paschatis Romano filio, patriarcha
 Theophylacto preces fundente, diadema imponit, Romanumque Stephanū

τὸν τοῦ Σεφάνου υἱόν, ἔτι δὲ καὶ Βασιλείον τὸν ἐκ δούλης Βουλ-
γάρας ἀποτεχθέντα Ῥωμανῶ τῷ γέροντι; Μιχαὴλ δὲ τὸν υἱὸν
Χριστοφόρου τοῦ βασιλέως ἀπέκειρε κληρικόν. Θεοφύλακτος δὲ
ὁ πατριάρχης γ' μὲν ἐτῶν ὡν ὅτε διάκονος ἐχειροτονήθη, ις' δὲ
ὅτε εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνεβιβάσθη θρόνον, ἐπ' ἔτη κγ' καὶ 5
P 181 ἡμέρας κ' κακῶς καὶ ἀναξίως ἀρχιερατεύσας τὸν βίον κατέλειπεν.
ἄτι' αὐτοῦ δὲ προβάλλεται ὁ μοναχὸς Πολύευκτος. ἐπὶ τῆς τοῦ-
του βασιλείας ἤχθη ἕξ Ἀντιοχείας καὶ ἡ τιμία χεὶρ τοῦ προδρο-
μου καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. οὗτος
οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος μονοκρατήσας, ὡς ἔφημεν, ἔτη ιε' 10
νόσῳ περιπεσὼν τελευτᾷ.

Μετὰ δὲ τὸν Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσε Ῥωμανὸς ὁ τούτου
υἱός, ὁ λεγόμενος παιδίον, ὃς νόσῳ περιπεσὼν ἐτελεύτησεν ἐτῶν
ὑπάρχων κδ', βασιλεύσας ἔτη γ' μῆνας δ' ἡμέρας ε'.

Μετὰ δὲ τὸν Ῥωμανὸν διαδέχονται τὴν βασιλείαν Βασίλειος 15
B καὶ Κωνσταντῖνος οἱ παῖδες αὐτοῦ σὺν Θεοφανοῖ τῇ μητρὶ, βα-
σιλεύσαντες μῆνας ε' σὺν Ἰωσήφ τῷ Βερίγγα τότε παραδυνα-
στεύοντι.

Μετὰ δὲ τούτους Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς βασιλεύει, στεφθεὶς
παρὰ Πολυεύκτου τοῦ πατριάρχου. ἔτα καὶ τὴν Θεοφανῶ νό- 20
μιμον γαμετὴν ἄγειται. ὃς καὶ μέρος τι τοῦ ἱματίου τοῦ βαπτι-
στοῦ Ἰωάννου εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει, ὅπερ εὔρεν ἐν Βερροία.
ἤγγυε δὲ καὶ τὸν κέραμον τὸν ἔχοντα τὸ ἀχειρότευκτον ἐκτύπωμα
τῆς μορφῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ὃν εὔρεν ἐν Ἱεραπόλει,

filium eniravit, necnon et Basilium ex serva Bulgara Romano seniori proge-
nitum, et Michaellem Christophori filium ablata coma clericum fecit. verum-
tamen Theophylactus patriarcha annos natus tredecim diaconus ordinatur,
anno vero aetatis decimo sexto in patriarchale solium promovetur; per annos
viginti tres et dies viginti quinque male indigneque patriarchatu administrato
animam exhalat, et in eius locum sufficitur Polyeuctus monachus. Con-
stantino imperante Ioannis praecursoris veneranda manus Antiochia advehi-
tur et corpus sancti Gregorii theologi. hic ergo Constantinus, ut facti su-
mus, solus imperio administrato per annos quindecim in morbum incidens
diem obit.

Post Constantinum ad Romanum illius filium, qui et puer dicebatur,
imperium delatum est; qui morbo conflictatus ex hominum vita migravit, an-
norum viginti quattuor, imperii anno tertio, mense quarto, die quinto.

Post Romanum imperium accipiunt Basilius et Constantius filii cum
Theophanone matre. imperarunt menses quinque cum Iosepho Bringa, qui
tum plurimum apud eum valebat.

His successit in imperio Nicephorus Phocas a Polyeucto patriarcha co-
ronatus; qui et Theophanonem sibi legitimo matrimonio copulat, et parti-
culam vestis Ioannis baptistae Berrocae inventam Cpolim asportavit. adve-
xit item tegulam, in qua erat imago Christi dei nostri, non humana arte nec

ταίτην πεπορθηκώς, και τῶν τριχῶν τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ββ-
στρυχον ἕνα πεπιλημένον αἵματι. οὗτος βασιλεύσας ἔτη ε' φο-
νεύεται ἐν τῷ παλατίῳ βουλῇ τῆς βασιλοσύνης Θεοφανοῦς παρὰ C
τοῦ Τζιμισκῆ και τῶν αὐτοῦ συνωμοτῶν.

- 5 Μετὰ δὲ τούτου βασιλεύει Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς, συμβασι-
λεύοντας ἔχων αὐτῷ Βασίλειον και Κωνσταντῖνον τοὺς υἱοὺς Ῥω-
μανοῦ. ἄγεται δὲ γυναῖκα Θεοδώραν τὴν ἀδελφὴν Ῥωμανοῦ, θυ-
γατέρα δὲ τοῦ πορφυρογενήτου Κωνσταντίνου. στέφεται δὲ τῷ
τῆς βασιλείας διαδήματι παρὰ Πολυεύκτου πατριάρχου, πρότε-
10 ρον αὐτῷ πεισθὲς και τοὺς Νικηφόρου ἀπόχειρας ἐκ μέσου
ποιήσας, και τὴν Θεοφανῶ τοῦ παλατίου καταβιβάσας και ἔξο-
ρίσας, και τὸν τόμον διαρρήξας ἐν ἐπὶ συγχύσει τῶν ἐκκλησια-
στικῶν ὁ Φωκᾶς Νικηφόρος ἐξέθρετο. μετὰ δὲ τὴν τούτου ἀνα-
γόρευσιν λέ' ἡμέρας ὁ Πολυεύκτος ἐπιβιόους κατέλυσε τὴν D
15 ζῶν, και προχειρίζεται ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχης Βασίλειος ὁ Σκυ-
μανδρηρός, ὃς ἐπ' αἰτίας τισὶ διαβληθεῖς συνοδικῶς καθηρέθη.
προεβλήθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ Ἀντώνιος ὁ Στυδῆτης. ὁ δὲ Τζιμισκῆς
βασιλεύσας ἔτη ε' και ἡμέρας λ', φαρμάκῳ κατεργασθεῖς παρὰ
Βασιλείου τοῦ παρακοιμωμένου, θνήσκει διαδόχους καταλιπὼν
20 Βασίλειον και Κωνσταντῖνον τοὺς παῖδας Ῥωμανοῦ.

Μετὰ οὖν τὸν Τζιμισκῆ κρατοῦσι τῆς βασιλείας Βασίλειος
και Κωνσταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος ἔτη γ', ὧν ὁ μὲν Βασίλειος
τὸν κ' ἤννε τῆς ἡλικίας χρόνον, τὸν ιζ' δὲ ὁ Κωνσταντῖνος. διὸ
και τὸ τῆς βασιλείας ὄνομα μόνον τούτων ἐχόντων πᾶσαν τὴν τῶν P 182

manu expressam, Hierapoli, dum urbem diripit, repertam, et capillorum
Ioannis baptistae cincinnum unum, adhuc sanguine madidum. hic cum re-
gnasset annos sex, consilio imperatricis Theophanonis a Tzimisce et coniur-
atis in palatio obtruncatur.

Post hunc imperium occupat Ioannes Tzimisces, quo cum simul impera-
bant Basilius et Constantinus Romani filii. Tzimisces sibi matrimonio copu-
lat Theodoram Romani sororem, Constantini Porphyrogeneti filiam. a Pe-
lyeucto patriarcha imperatoris insignibus donatur, cum prius illi obtempe-
rasset Nicephorique parricidas de medio sustulisset, Theophanonem palatio
eiecisset solumque vertere iussisset, tomum praeterea, quem Nicephorus
Phocas, ut res ecclesiasticas transversas ageret, conscripserat, dilacerasset.
post huius electionem cum triginta quinque tantum dies supervixisset Poly-
euctus vitam posuit: in locum eius successit Basilius Scamandrenus, qui non-
nullorum criminum reus a synodo convocata pellitur, et Antonius Studita
substituitur. Tzimisces cum imperasset annos sex et dies triginta, Basilii
accubitoris insidiis veneno extinguitur, successoribus Basilio et Constantino
Romani filijs.

Post Tzimisces imperium tenuerunt Basilius et Constantinus Porphy-
rogenneta annos quinquaginta. Basilius aetatis annum vigesimum, Con-
stantinus decimum septimum agebat. quapropter solo nomine erant impera-

πραγμάτων μεταχειρησιν Βασίλειος ὁ παρακοιμώμενος ἐνήργει, ὃς ἄμα καὶ τὴν τούτων μητέρα πέμψας ἀπὸ τῆς ὑπερορίας αἰεὶ εἰς τὰ βασίλεια. Νικολάου δὲ τοῦ Χρυσοβέργου ἐπὶ χρόνους ἰβ' καὶ μῆνας ἢ τὴν ἐκκλησίαν ἰθάνατος καὶ λύσαντος τὴν ζωὴν, χειροτονεῖται Σισίνιος μάγιστρος, ἀνὴρ ἑλλόγιμος καὶ ἱατρικῆς καὶ 5 νομικῆς τέχνης ἤκων εἰς τὸ ἀκρότατον. καὶ οὗτος δὲ ἐπὶ τρεῖς μόνους ἐνιαυτοὺς τὴν ἐκκλησίαν ποιμάνας ἐξέστη τῆς ζωῆς, καὶ προεβλήθη Σέργιος, ἡγούμενος ὢν τῆς μονῆς τοῦ Μανουὴλ καὶ τὸ γένος ἀναφέρων εἰς Φώτιον τὸν πατριάρχην, ὃς ἐπὶ π' ὅλους 10 Β ἐνιαυτοὺς τὴν τοῦ Θεοῦ ποιμάνας ἐκκλησίαν πρὸς κύριον ἐξειδή- μησε, καὶ προεβλήθη πατριάρχης Εὐστάθιος, πρῶτος ὢν τῶν πρεσβυτέρων τοῦ ἐν βουσιλείῳ ναοῦ. ἀνεκαίνισε δὲ ὁ βασιλεὺς Βασίλειος καὶ τὸν ἀγωγὸν Οὐάλεντος τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν ἔχοιεν οἱ ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἀφθονίαν ὕδατος. οὗτος αἰφνιδίῳ νόσῳ λη- 15 φθεις ἀπεβίω, πρὸ τινων ἡμερῶν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς καὶ Εὐστα- θίου τοῦ πατριάρχου ἀποθανόντος, οὗ διάδοχον ὁ βασιλεὺς Ἀλέ- ξιον μοναχὸν ἐποίησατο ἐκκλησιάρχην ὄντα ἐν τῇ τοῦ Στουδίου μονῇ. τοῦ οὖν βασιλέως Βουσιλείου τελευτήσαντος καὶ ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἔβδομον ναῦ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ Θεολόγου ταφέντος, ὁ 20 C τούτου ἀδελφὸς Κωνσταντῖνος μόνος τὸ τῆς βασιλείας ἀνεδήσατο κράτος· ὃς ζήσας μὲν τὸν ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτοῦ χρόνον ὅ ἐτι, ἐπὶ τρεῖς δὲ ἐνδὸς δέοντος μηνὸς αὐτοκράτωρ γεγονώς, αἰφνιδίῳ νόσῳ ληφθεὶς καὶ παρὰ τῶν ἱατρῶν ἀπαγορευθεὶς ἄντ' αὐτοῦ βα- σιλίαια προχειρίζεται Ῥωμανὸν τὸν Ἀργυρόν, συζεύξας πρότερον

tores, Basilius vero accubitor rem omnem pro libidine gubernabat. hic eorum matrem ab exilio in regiam revocavit. Nicolaus Chrysoverges per annos duodecim et menses octo rebus ecclesiasticis administratis oblit, illique succedit Sisinnius magister, vir insignis et medicae artis instructissimus et legibus exponendis nemini secundus. hic item per tres tantum annos rebus ecclesiae moderatis e corpore excessit, substitutusque est Sergius monasterii Manuelli abbas, qui genus ad Photium patriarcham referebat; qui ad viginti annos integros ecclesia dei gubernata de vita ad dominum migrat, eligiturque patriarcha Eustathius sacerdotum templi, quod in regia erat, primas. Basilius vero imperator Valentis imperatoris conductum restituit, ut Byzantinis aquae abundantius fluere. is repente morbo correptus cessat e vita. paucis vero diebus antequam moreretur, extremum obiit diem patriarcha Eustathius, cuius successorem Alexium monachum in Studita monasterio ecclesiae praefectum designat. emortuo itaque imperatore Basilio, et in templo Iohannis evangelistae et theologi, quod in Hebdomo est, sepulto, Constantinus frater universam imperii provinciam in se contulit; qui cum annos septuaginta vixisset, triennium mense minus solus imperasset, subito morbo arreptus desperatusque a medicis sui loco Romanum Argyrum impe-

αὐτῷ τὴν ἰδίαν θυγατέρα Ζωὴν, ὡς τῆς αὐτοῦ γυναικὸς ἐκου-
 σίως τὴν τρίχα κειραμένης διὰ τὸ κινδυνεύειν τὸν αὐτῆς ἄνδρα
 Ῥωματὸν πηρωθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ διὰ τοῦτο σὺν τῇ
 ὄψει καὶ τὴν βασιλείαν τῷ συζύγῳ χαρισαμένης. οὕτως παρὰ
 5 πᾶσαν ἔλπιδα τὸν τῆς πηρώσεως κίνδυνον διαδράς ὁ βασιλεὺς D
 Ῥωματὸς αὐτοκράτωρ ἅμα Ζωῇ τῇ τοῦ Κωνσταντίνου ἀναγορευέ-
 ται θυγατρὶ, οὐκ ἄλλας ἀγαθουργίας ἅμα τῷ βασιλεῦσι ποιή-
 σασ. ἔξεκοψε δὲ καὶ τὸ ἀλληλέγγυον, ὃ παρὰ Βασιλείου τρω-
 πῶν ἐμελέτω μὲν ὁ Κωνσταντῖνος ἐκκόψαι, οὐκ ἔφθασε δέ. ἐπὶ
 10 τῆς τούτου βασιλείας καὶ Γεώργιος ὁ Μανιάκης τὴν Ἐδεσσαν ἐλὼν,
 ἐν ταύτῃ εὐρῶν τὴν πρὸς Ἀύγαρον πεμφθεῖσαν ἰδιόγραφον ἐπι-
 στολὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ βασιλεῖ Ῥωματῶν ἐν
 Βυζαντίῳ ἀπέστειλεν. οὕτως νόσφω χρονίᾳ βάλλεται καὶ τριχορ-
 ροεὶ γένων τε καὶ τὴν κόμην, κατεργασθεῖς, ὡς φασιν, ὑπο
 15 Ἰωάννου ὀφρανοτρόφου· πρὸς γὰρ τὸν τούτου ἀδελφὸν Μιχαὴλ
 ἔρωτα δαιμονιώδη σχοῦσα ἡ βασιλις Ζωή, καὶ τούτῳ κρυφίως P 188
 συμμυγνυμένη, τὸν βασιλέα φαρμάκοις οὐκ ὠκνημοῖς ἀλλὰ σχο-
 λαιότατον καὶ βρυδὸν ἐπάγουσι θάνατον κατεργάσατο· ὃς κατὰ
 τὴν μεγάλην λέμπτην κατὰ τὸ ἐν τῷ μεγάλῳ παλατιῷ βαλανεῖον
 20 λουόμενος ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Μιχαὴλ τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ λουτροῦ
 ολιτρῶς ἀπεπνίγη, βασιλεύσας ἔτη ε' καὶ μῆνας ζ'. θάπτεται δὲ
 ἐν αὐτῇ τῇ παρ' αὐτοῦ νεουρηγηθείσῃ τῆς Περιβλέπτου μονῆ
 κατ' αὐτὴν τὴν ἁγίαν μεγάλην παρασκευήν.

ratores euntyat, cum propriam filiam Zoem prius in matrimonio copulasset.
 uxor quippe Romani sponte comam posuerat, ut caecitatis periculum, quod
 marito ab imperatore imminabat, averteret. sic lumen oculorum imperium-
 que viro elargita est. hoc modo praeter spem omnem atque expectationem
 caecitatis periculo imperator Romanus ereptus, rerum omnium moderator
 cum Zoe Constantini filia salutatur, in ipso imperii exordio plerisque homi-
 nibus proficulis rebus perpetratis. abolevit et allelengyum, tributum scilicet,
 quod pauperum vice divites persolvebant, a Basilio institutum; id abolere
 quidem Constantinus in animo habuit, sed morte praeventus non potuit,
 sub eius imperio Georgius Maniaces Edessa direpta ad Abgarum epistolam
 domini nostri Iesu Christi manu exaratam, in ea inventam, imperatori Ro-
 mano Byzantium transmisit. interim imperator lento morbo corripitur, cap-
 pitis et barbae pilis defluentibus, a Ioanne pupillorum curatore circumven-
 tus. imperatrix etenim Zoe Michaelis Romani fratris amore mirum quantum
 insanens, eiusque se clanculum libidinibus tradens, non rapido et veloci
 veneno sed blando torpentine laeserat. is ergo magna feria quinta in bal-
 neo apud magnum palatium se lavans, in ipso solio balnei a Michaelis sociis
 miserabiliter suffocatur, cum imperasset annos quinque et menses sex. se-
 pellitur vero in eo quod ipse sub Peribleptae nomine, hoc est spectabilis, ae-
 dificaverat monasterio, ipso magnae parasceues die.

Ἡ Ζωὴ δὲ τὸν Παφλαγὸνα Μιχαὴλ ἐπὶ τὸν βασιλειον ἰδρύ-
B σασα θρόνον ᾧήθη μὲν ἀντὶ ἀνδρὸς καὶ βασιλέως δοῦλαν καὶ δια-
 κωνον ἔξειν, ἀπέβη δὲ ταύτῃ πάντα εἰς τοῦναντιον. ὁ δὲ βασιλεὺς
 δαίμονι ληφθεὶς καὶ ὑπὸ τούτου κατατεινόμενος, καὶ πάντα ποιῶν
 ὥστε ἔλωθερίαν τούτου εὐρεῖν, οὐδὲν ὠνησεν· μάλλον γὰρ ἐπε- 5
 τείετο τὸ κακὸν συνεπιλαμβανομένης καὶ νόσου ὑδερικῆς. τῇ
 οὖν κατεχούσῃ νόσῳ ἐκτροχωθεὶς καὶ πάντοθεν τῆς οἰκείας ἀπο-
 γνοὺς σωτηρίας ἀποκίρεται παρὰ τοῦ μοναχοῦ Κοσμᾶ τοῦ Τζιν-
 τζιλουκίου, ὃς διὰ παντὸς συνῆν αὐτῷ καὶ ἐνουθετεῖ τὰ δέοντα,
 καὶ θνήσκει ἐν μετανόῃ καὶ ἔξομολογήσει, τὴν εἰς τὸν βασιλέα 10
 Ῥωμανὸν ἀμαρτίαν ἀποκλαιόμενος, βασιλεύσας ἔτη ζ' καὶ μη-
 νας ἧ'.

C Τοῦ δὲ Παφλαγόνος Μιχαὴλ θανόντος τὸ πᾶν κράτος περιέ-
 στη εἰς κληρονόμον τὴν βασιλίδι Ζωὴν, ἣ τὸν τοῦ βασιλέως ἀνε-
 ψιδὸν καὶ ὁμώνυμον, Καίσαρα ὄντα καὶ δραστήριον δοκοῦντα καὶ 15
 περὶ τὰ πράγματα δεξιὸν, ὄρκοις πρότερον φρικωδεστάτοις κατω-
 λαβοῦσα ὡς κυρία αὐτὴν ἔξει διὰ βίον καὶ δέσποιναν καὶ μητέρα,
 εἰσποιητὸν προσλαμβάνει υἱὸν καὶ βασιλέα Ῥωμαίων ἀναγορεύει·
 ὃς τὰς πρὸς αὐτὴν ἀφειθήσας συνθήκας, καὶ διὰ τοῦτο μισηθεὶς
 παρὰ παντὸς τοῦ πλήθους τῆς πόλεως, καὶ τὴν τοῦ δήμου ἀκα- 20
 τάσχετον δειλιάσας κίνησιν, φυγὰς ᾗχετο εἰς τὴν τοῦ Στουδίου
 μονήν, καὶ εὐθὺς τὸ μοναχικὸν περιβάλλεται σχῆμα. ἀλλ' οὐκ
 ἀπέδρα· τὸ γὰρ πλῆθος τοῦ λαοῦ κινήθην καὶ τοῦτον τῆς μονῆς
 ἀφαρπάσαν ἄγουσι κατὰ τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Σίγμα καὶ εὐθὺς

Zoe Michaelae Paphlagone in imperatoris solio collocata, sperabat se loco mariti et imperatoris mancipium ac famulum habituram. sed votis exitus minime responderunt. porro imperator malo genio obnoxius cum nimium affligeretur, nihil intentatum ut ab hac se aerumna liberaret reliquit. sed omnia cassa in vota vocata sunt. quinimo magis ac magis cruciatus augebantur aquae intercutis accessione. itaque continuo morbo confectus, propriae salutis desperata, a monacho Cosma Tzintzilucio, qui illi semper aderat agendaque demandabat, detondetur, paenitensque exacta delictorum confessione facinusque in Romanum imperatorem deplorans occumbit, cum regnasset annos septem et menses octo.

Michaelae Paphlagone defuncto universa imperii cura in imperatricem Zoem tanquam heredem devoluta est. haec imperatoris ex fratre nepotem illique cognominem Caesarem creatum, audacem et temerarium rebusque gerendis peropportunum, prius horrendissimo iureiurando devinctam se per omnem vitae tempus quasi dominam ac heram et matrem pertractaturum, in locum filii assumit et imperatorem salutatur. verum is pactis cum Zoe initis violatis universae multitudinis odium incurrit, et populi incontinentem impetum timens in Studii monasterium confugit, statimque monachi habitum induit. sed ne sic quidem iram evitavit: multitudo namque populi commota eum a monasterio abruptum in locum qui dicitur Sigma transferunt, subito-

ἐκφυλοῦσι. τυφλωθεὶς σὺν ἔξορίζεται εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἑλε- D
γμῶν, βασιλεύσας μῆνας δ' καὶ ἡμέρας ε'.

Τῆς σὺν ἀρχῆς πάλιν εἰς τὴν Ζωὴν μετακλιθεῖσης, συμ-
βασιλεύουσιν ἔχουσιν καὶ τὴν ἀδελφὴν Θεοδώραν, μεταστέλλε-
5 ται ἀπὸ τῆς ἔξορίας Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, ᾧ καὶ συνά-
πτεται εἰς κοινωλίαν γάμου ἢ βασιλῆς, τῆς ἱερολογίας γενομένης
παρὰ τοῦ πρώτου τῶν πρεσβυτέρων τῆς Νέας. στέφεται δὲ τῇ
ἐπαύριον παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου, ὃς ἐπὶ τῆς τούτου βασι-
λειας θνήσκει. ἀνάγεται δὲ εἰς τὸν θρόνον Μιχαὴλ ὁ Κηρουλά- P 184
10 ριος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ εὐαγγελισμοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς τῇ συνή-
θει νόσφ τῆς ποδωλγίας κατὰσχετος γεγονώς, ἐπακολουθήσαντος
καὶ ἐτέρου συμπτώματος, ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ νεουρηθραῖσιν μονῇ
τῶν Μαγγάνων κείμενος θνήσκει, καὶ ἐν αὐτῇ θάπτεται βασι-
λεύσας ἔτη ε', καὶ τῆς Ζωῆς ἤδη προτελευτησάσης.

15 Τούτου δὲ τελευτήσαντος Θεοδώρα ἡ πορφυρογέννητος τὴν
προγονικὴν βασιλείαν ἀναδέχεται, καὶ ἔτη β' καὶ μῆνας ζ' βασι-
λεύσασα εἰλεοῦ νοσήματι περὶπεσοῦσα θνήσκει.

Οἱ δὲ ταύτης εὐνοῦχοι σὺν τῷ συγκέλλῳ Λέοντι, ἔτι ταύ-
της ψυχωραγούσης, ἀνάγουσιν εἰς τὸν βασιλεῖον θρόνον Μιχαὴλ
20 πατριῶν τὸν Σιριτωτικόν, ὃς ἔτος α' βασιλεύσας καὶ ἄκων τῆς B
βασιλείας τῷ Κομνηνῷ ὑπέξισταται.

Ὁ σὺν Κομνηνῷ Ἰσαάκιος τὴν βασιλείαν ἀναζωσάμενος αὐ-
τίκα τῷ βασιλικῷ νομίματι ξιφηφόρος διαχυράττεται, οἷα μὴ
τῷ θεῷ τὸ πᾶν ἐπιγράφων ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ ἰσχύϊ καὶ τῇ περὶ πολέ-

que excaecant. ille cassus luminibus solum vertere cogitur in monasterium
Klegmorum, postquam regnasset menses quattuor et dies quinque.

Itaque rursus imperium ad Zoem devolvitur, Theodora sorore una cum
ea imperium administrante. tunc ab exilio accersitur Constantinus Mono-
machus, cui nubit, ceremoniis rite peractis a primate Novae sacerdote. die-
bus subsequenti a patriarcha Alexio coronatur, qui sub eius imperio vitam
finit, et in thronum eius substituitur Michael Cerularius, die annuntiationi
sacro. imperator consueto morbo podagrae correptus novi symptomatis ac-
cessionem in Manganorum monasterio, ab ipso de integro extracto, moritur,
ibidemque sepelitur, cum regnasset annos tredecim, Zoë item iamdudum
mortua.

Ex decedente Theodora Porphyrogenneta paternum imperium recupe-
rat, et cum regnasset annos duos menses sex, tenuis intestini morbo extin-
guitur.

Eius autem eunuchi et Leo syncellus, ipsa adhuc etiam animam agente,
in imperatoria sede collocant Michaellem patricium Stratioticum. hic cum
regnasset annum unum, licet invitus, Comneno imperium cedit.

Isacius Comnenus cum imperii pondus subiisset, subito in regio nu-
mismate se ense ferentem exoudi inasit, tanquam qui non deo sed proprio
robori et circa rerum bellicarum usum experientiae omnia accepta referret.

Isacii Chronogr.

5

μους εμπειρία. ἤγαγε δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Αἰκατερίναν ἔκ τῆς ἀνατολῆς, καὶ ταύτην ἀνηγόρευσεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος ἀπεβίω, προχειρίζεται ἀντὶ αὐτοῦ πατριάρχης ὁ Λεικούδης Κωνσταντίνος. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς κνήμιον ἐξελεθῶν καὶ φωτὶ ἀστραπηβόλῳ βληθεὶς τοῦ ἵππου τε ἀπεσφαιρίσθη καὶ πρὸς τῆ γῆ ἀφρῶν ἐκυλλέτο. γνωσιμαχίας οὖν ἐφ' ἡμέρας τινάς, εἴ πως ἀνεθείη τῆς νόσου, ἐπέπερ ἔγνω κατ' ἄκρας ταύτῃ ἀλούς, τὴν βασιλείαν ἀποθέμενος τὴν τοῦ Στουδίου καταλαμβάνει μονὴν καὶ τὸν μοναχικὸν ἀσπάζεται βίον, πᾶλλα καὶ τῆς Ἀγυόστης Αἰκατερίνης συμβαλλομένης αὐτῷ πρὸς τὸ προκείμενον, βασιλεύσας μὲν ἔτη β' καὶ μῆνας γ', ἐπιζήσας δὲ τούτων ἐλάττονα τῷ μοναχικῷ, πᾶσαν ὑπακοὴν πρὸς τὸν ἐν τῇ μονῇ ἡγεμονεύοντα ἐνδεικνύμενος, ὡς καὶ θρωρὸς γενέσθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ὑπηρετήσαι διακονίαις διὰ πολλὴν μετριοφροσύνην καταδεξάμενος. προχειρίζεται δὲ ἀντὶ αὐτοῦ εἰς βασιλεία Κωνσταντῖνον τὸν Δοῦκαν.

Μετὰ δὲ τὸν Κομνηνὸν Κωνσταντῖνος ὁ Δοῦκας ἀναιμωτὶ δόξα πραγμάτων καὶ ταραχῆς τῶν σκήπτρων ἐπιλαμβάνεται. τοῦ δὲ πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Λεικούδη θανόντος Ἰωάννης μοναχὸς ὁ ἐπίκλην Ξιφιλῖνος προχειρίζεται. τῷ δὲ βασιλεὶ νόσος ἐνσκήμασι οὐ μικρῶς αὐτὸν κατέτρυχεν. ὡς δὲ ἔγνω ἤδη τέλει τῇ νόσῳ κατεργασθεὶς, τοὺς ἐξ Εὐδοκίας τῆς βασιλίσσης αὐτοῦ τρεῖς παῖδας Μιχαὴλ Ἀνδρόνικον καὶ Κωνσταντῖνον, ἐξ ὧν πορφυρογέννητος ἦν ὁ Κωνσταντῖνος, πάντας βασιλεῖς ἀνηγόρευσε, Καίσαρα δὲ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἰωάννην. ἦσαν δὲ αὐτῷ καὶ θυ-

abduxit ex Oriente uxorem Caterinam, eamque imperatricem creavit. verum cum patriarcha Michael Cerularius occubuisse, in eius locum Licudem Constantinum substituit. imperator cum isset venatum, igne fulmineo percussus equoque delectus spumans humi circumvolutabatur. itaque eum consillii pœnituit. nec morbo remittente sed intime misereque vexante, sceptro rerumque moderamine deposito ad Studii monasterium se confert, monasticam vitam amplexus, ad hoc Augusta Caterina suam opem conferente. imperavit annos duos menses tres. his minus supervixit in habitu monastico. adeo monasterii praesidi fuit obediens ut et ostiarius factus sit aliisque ministeriis pro sua ingenti moderatione inservierit. in vicem vero suam Constantinum Ducam imperatorem elegit.

Post Comnenum Constantinus Ducas absque sanguine, sine ullo rerum discrimine ac molestia, sceptrum occupat. Licude Constantino emortuo Ioannes monachus cognomento Xiphilinus sufficitur. imperatorem autem obortus morbus vehementissime vexabat. ut cognovit se aegritudine confectum, tres liberos, quos ex Eudocia imperatrice susceperat, Michaelem Andronicum Constantinum, inter quos Constantinus erat Porphyrogeneta, imperatores creat, Caesarem vero fratrem Ioannem. illi fuerunt et tres filiae,

γατέρες τρεῖς, Ἄννα τε καὶ Θεοδώρα καὶ Ζωή. μέλλων δὲ τε-
 λευτῶν, ἔγγραφον ἀπήτησεν ἐκ πάντων ὡς οὐκ ἂν ποτε παρὰ P 185
 τοῦ αὐτοῦ παιδὸς βασιλέα ἕτερον δέξαιτο· ἐν ᾧ καθυπέγραψαν
 ἅπαντες. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ βασιλὶς Εὐδοκία, ὡς οὐκ ἂν οὐδὲ
 5 αὐτὴ πρὸς δεύτερον ἐλεύσεται συνοικέσιον. ὁ καὶ ἀπαρτισθὲν τῷ
 πατριάρχῃ φυλάττειν δεδώκασι. τελευτᾷ οὖν ὁ βασιλεὺς ἐτιῶν
 ὡν ἕ καὶ μικρὸν τι πρὸς, βασιλεύσας χρόνους ἕ καὶ ἡμισυν,
 ταφεὶς εἰς τὸ Μολιβωτῶν.

Κατάχρον οὖν τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας ἢ τε σύζυγος αὐ-
 10 τοῦ Εὐδοκία καὶ οἱ παῖδες. σὺν τούτοις οὖν μῆνας ἕ καὶ μικρὸν
 τι πρὸς βασιλεύσασα ἀνάγει τὸν Ῥωμανὸν Διογένην εἰς τὰ βασι-
 λεια, καὶ τούτῳ προσεζύγνυται, καὶ βασιλέα εὐθὺς ἀναγορεύει.

Τὴν οὖν βασιλείαν ὁ Διογένης λαβὼν, εἰθ' ὕστερον ἐπι- B
 βουλευθεὶς παρὰ τῶν οἰκείων ἐκτυφλοῦται, καὶ οὕτως θνήσκει,
 15 καὶ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ θάπτεται, βασιλεύσας ἔτη γ' καὶ μῆνας ἦ.

Διεδέξυτο τὴν βασιλείαν ὁ τοῦ Λούκα υἱὸς Μιχαὴλ ὁ λε-
 γόμενος Παραπινάκης. τοῦ δὲ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφι-
 λίνου κοιμηθέντος, ὁ βασιλεὺς ἕτερόν τινα προχειρίσατο Κοσμάν
 μοναχόν, τῆς ἀγίας μὲν πόλεως ἀφικόμενον, μεγίστη δὲ τιμῇ διὰ
 20 τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν παρὰ βασιλεῖ τιμώμενον. οἱ δὲ πολῖται διὰ
 τὸ τὸν Βοτανειάτην ἐξ ἀνατολῆς ἤδη ἀναγορευθῆναι τὰ πᾶ ἀνά-
 κτορα κατασχόντες καὶ φύλακας αὐτοῖς ἐπιστήσαντες, καὶ τὸν C
 βασιλεύοντα Μιχαὴλ καθαιρήσαντες πρὸς τὴν τοῦ Στουδίου μο-
 νῆν παραπέμπουσιν μετ' εὐτελοῦς ὑποζυγίου σὺν τῇ Ἀγούστῃ
 25 Μαρῖα τῇ ἐξ Ἀλανῶν καὶ τῷ τούτου παιδί Κωνσταντίνῳ τῷ πορ-

Anna Theodora Zoe. morti proximus fidem ab omnibus scripto exposcit, neminem post se alium imperatorem quam filios excepturum. subscripsere omnes. quinimo et ipsa imperatrix Eudocia nequaquam se secundas nuptias celebraturam scripto promisit. absolutum scriptum patriarchae tradidit, ut conservaret. obit aetatis annorum sexaginta; annos plus minus septem et dimidium regnavit. in Moliboto sepelitur.

Imperii habenas conitux illius Eudocia filii que tenuere. cum vero una cum liberis menses septem vel paulo plus imperasset, Romanum Diogenem in regiam accitum sibi matrimonio iungit imperatoremque pronuntiat.

Occupavit imperium Diogenes, qui deinceps a familiaribus dolis circumventus luminibus privatur, mortuusque in insula Prote sepelitur, cum regnasset annos tres et menses octo.

Ducae filius Michael Parapinaces dictus imperium suscipit. patriarcha Ioanne Xiphilino vita functo, imperator Cosmam quendam monachum, qui e sancta civitate advenerat, maximo ab se propter eximias virtutes in pretio habitum elegit. cives Botaniam in Oriente imperatorem creatum audientes regiam occupant, custodes illi imponunt; imperantem Michaelem solio pulsum, vili vehiculo cum Augusta Maria ex Alanorum genere et filio Constan-

φυρογενήτω, καὶ πρὸς τὸν μονήρη μεταλλάττουσι βίον κατὰ τὸ σάββατον τοῦ ἁγίου Λαζάρου, βασιλεύσαντα χρόνους ζ'.

Οὕτως οὖν ὁ Βοτανειάτης Νικηφόρος παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀναίμακτον ἀπέλαβε τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν κατ' αὐτὴν τὴν μεγάλην τρίτην, καὶ ταῖς τοῦ πατριάρχου χερσὶν τῷ βασιλεῦσι 5
D ταινοῦται διαδήματι, καὶ γυναικὶ συζεύγνεται τῇ ἐξ Ἀλαμανῶν Μαρία, τῇ τοῦ Μιχαὴλ συμβίῳ. ἔβασίλευσε δὲ ἔτη γ'.

Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ἔβασίλευσεν ἔτη λζ' μῆνας δ', Ἰωάννης ὁ τοῦτου υἱὸς ἔτη κδ', Μανουὴλ ὁ τοῦτου υἱὸς ἔτη λη', Ἀλέξιος ὁ τοῦτου υἱὸς μεираάκιον ἔτος α'. 10

Τοῦτον φρονέουσας Ἀνδρόνικος ὁ πρὸς πατρός θείος αὐτοῦ ἐτυράνησεν ἔτη γ'. τοῦτον φρονέουσας ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰσαάκιος ὁ Ἄγγελος ἐκράτησεν ἔτη θ'. τοῦτον ἐκτυφλώσας ὁ ἴδιος ἀδελφὸς Ἀλέξιος ἐκράτησε καὶ αὐτὸς ἔτη θ'. τοῦτον ἐκδιώξας τῆς P 186 βασιλείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως ὁ ἀνεψιὸς Ἀλέξιος μεираάκιον 15 ὦν, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰσαακίου, ἐκράτησε μῆνας ε'. τοῦτον φρονέουσας ὁ ἐξάδελφος Ἀλέξιος ὁ Δούκας, ὁ καὶ Μούρτζουφλος, ἐκράτησε μῆνας β'. φεῦ, καὶ ταῦτα Χριστιανοὶ Χριστιανούς. καὶ πῶς ἔμελλεν ἐψησυχάσαι ἢ δίκη καὶ μὴ παραδοῦναι ἡμῶς εἰς αἰχμαλωσίαν καὶ ἐξολόθρευσιν; ὃ καὶ γέγονε, καὶ ἡ περίβλεπτος Κωνσταν- 20 τίνου διὰ τὰς τοιαύτας ἀνοσιουργίας παρεδόθη τοῖς Ἰταλοῖς.

tino Porphyrogenneta in Studii monasterium ablegant et monachorum albe ascribunt, sabbato qui dicitur Lazari. imperio praefuit annos sex.

Hac ratione Nicophorus Botaniates praeter omnem expectationem magna feria tertiam imperium occupavit minime sanguinolentum. diademate imperatorio patriarchae manibus insignitur, iungiturque sibi matrimonio Alamanam Mariam, Michaelis coniugem. regnavit annos tres.

Alexius Comnenus imperium tenuit annos triginta septem menses quattuor, Ioannes eius filius annos viginti quattuor, Manuel eius filius annos triginta octo, Alexius huius filius infans adhuc annum unum.

Eo trucidato Andronicus patruus imperium invasit annos tres. Andronico necato Isaacius Angelus fratris filius imperium obtinuit annos novem. Isaacium oculis spoliavit proprius frater Alexius, qui regnavit et ipse annos novem. Alexio imperio atque Cpoli pulso filius Isaacii Alexius puerulus adhuc regnum obtinuit menses sex. hunc cum occidisset patruelis Alexius Ducas, qui et Murtzuphlus dictus est, imperio praefuit menses duos. heu nos miseros! et maxime cum simus Christiani, talia in Christianos machinamur. et quam ratione divinum iudicium tot scelera laturum esset, et non esset nos captivitati et internecioni traditurum? quod et factum est, et spectatissima urbs Constantini ob similia facinora impietatesque Italis tradita est.

INDEX GRAMMATICUS.

- Ἄλλοτριόπαγος** 6 a.
ἀναδήσασθαι τὴν πορφύραν 39 d.
ἀνδρομανία 29 b.
ἀποδενκατώσαι ἀπὸρ ἐπέκτετο 9 a.
ἀρθροίτιδες ποδαλίας καὶ χειρῶν 46 d.
ἀχειροτέκτος 58 b.
βασιλεύσας i. e. **βασιλεία ἀνεῖπας** 13 a.
γλωσσοτομίην 47 c.
δυσεντεριῶν 42 d a.
ἐᾶσαι i. q. **καταλιπεῖν** 44 d, 56 a.
εἰσοδοῖξοδοί 30 d.
ἐκκλησιαρχίης 60 b.
ἐκλήπτω φέρων 51 d.
ἐνορκωσάμενος 10 b.
ἐπὶ ἡμέρας 25 b. **μεθ' ἡμέρας** 43 d.
ζωογονεῖν i. q. **ζωογεῖν** 12 d.
καθαίρετης 54 d.
καθαίρησαντες 65 c.
καλήγια 44 d.
κατασχεθεὶς εἰς τὸ ὑποδέξασθαι 38 b.
λεδομανίης 52 d.
λόγον δοῦναι 41 b. **λόγον ἀπαθίας λαβεῖν** 51 a b.
μαίκελ ὁ σφαγεύς 41 c.
μεγαλοπόλις 30 d.
μέσον τῆς Πάμης 28 d.
μετὰ τοῦ κέρατος i. q. **τῷ κέρατι** 55 c.
μετεμοριζόμενος 4 b.
μνημονάριοι 43 d.
μόδια 14 a bis.
μονοκρατίης 58 a.
μονοκρατῶς 57 b.
μορφαζόμενος ἑαυτὸν Χριστός 34 d.
οἰσθηλασία 26 d.
παναισχίωτος 27 a.
πλακῶσαι διὰ μαρμάρων 30 d.
ποιεῖν 17η 9 a d.
πρός] μικρόν τι πρὸς 65 a bis.
σημεία 27 b.
τελειωθῆναι i. q. **ἀποθανεῖν** 29 c, 38 d.
χρυσογράφος 51 b.

INDEX HISTORICUS.

- Acephali** 43 c.
Aegyptus Aegyptiorum rex 8 b.
Aesculapii aetas 11 a.
Africa unde nomen traxerit 9 d.
Alexander Alexandriae ep. 37 a.
Alexander Hierosolym. ep. 33 c.
Alexander M. Nectanebi f. 7 c.
Alexandri imperium liberi partiantur 23 d.
Alexandria 7 d.
Alexius patriarcha 60 b.
ἄλληλέγγυον 61 d.
Anastasius Dicomus vivus sepelitur 43 sq. d.
Anatolius patriarcha 41 a.
Anaxagorae aetas 22 c.
Andragathius Gratiani percussor 39 d.
Andreas Constantis percussor 47 d.
Anthimus Nicomed. 35 d.
Antiochia a Seleuco condita 23 a.
Antonius Canleas patriarcha 56 d.

- Antonius Studita patriarcha 59 d.
 Apollinaris haeresiarcha 34 a.
 Apollonius Tyanensis 29 c.
 Aquila 30 a.
 Aroadiopolis 40 c.
 S. Arethas 44 d.
 Aristarchus Hippocrati aequalis 23 d.
 Artabanes Dario Hystaspis succedit
 22 c.
 Artaxerxes Longimanus 22 c.
 Artaxerxes Memor 5 d.
 Artemius 33 d.
 astrologia a Persis inventa 4 a.
 astronomiam quis primus litteris man-
 daverit 4 b.
 Astyages i. q. Darius Medus et Arta-
 xerxes 21 d.
 Athanasius Iacobitarum patriarcha
 46 sq. b.
 S. Autonomus 45 d.
 Baal 4 a.
 Babylas Antioch. 33 c.
 Bardesanes haeresiarcha 30 b.
 Barnabas apostolus 43 b.
 Basilides haeresiarcha 30 a.
 Basilus accubitor 59 c.
 Basilus Scamandrenus patriarcha
 59 d.
 brumalia 6 a.
 C. Caesar (Caligula) Tiberii f.
 26 d.
 Caesares unde vocentur 24 b.
 Callinicus patriarcha 50 b.
 Cambyses i. q. Darius 5 d, i. q.
 Nabuchodonosor 22 a
 Caracalus Antonino (Basso) succe-
 dit 31 d.
 Carpocrates haer. 30 a.
 Celsaeus haer. 33 c.
 Cerdon haer. 30 a.
 Cerinthus haer. 30 a.
 Chalcooprata 40 d.
 Chaldaei Hebraeorum libros combu-
 runt 22 c.
 Chariton confessor 34 d.
 Chous Persarum rex 7 c d.
 Christi epistola 61 d. imago Edes-
 sena 57 c, Hierapolitana 58 b.
 Chrysopolis 45 d, 51 a.
 Clemens ὁ ἑρωματεύς 31 c.
 Colossenses Rhodii 23 a.
 Commodus Severi frater 31 b.
 Constantinus Licudes 64 b.
 corus 14 d a.
 Cosmas patriarcha 65 b.
 Cosmas Tzintzilucius 62 b.
 S. crux 46 b.
 Cyprianus 32 a.
 Cyprii metropolitae Antiochensi non
 subiecti 43 c.
 Cyriacus patriarcha 50 b.
 S. Cyrillus 8 b.
 Dalmatarum monasterium 49 d.
 Daniel 5 c.
 Darius Arsami f. 7 d.
 Demosthenes quando vixerit 23 d.
 dictator quid 24 c.
 Didii Iuliani mors 31 c.
 Didymus Origenis sectator 44 a.
 Diocletiani mors 35 d.
 Diogenes quando vixerit 23 d.
 Dionysius Alexandriae ep. 33 c.
 Dionysius Corinthi ep. 30 b.
 Ἐλεγμαῶν monasterium 63 d.
 Elesbaas Aethiopum rex 44 d.
 Empedocles 23 d.
 Euagrius Origenis sectator 44 a.
 S. Eugenia 32 b.
 Eustathius patriarcha 60 b.
 Euthymius patriarcha 56 d.
 Eutyches haer. 34 b.
 Februarius senator 6 b.
 Flavianus Romae ep. 33 c.
 forum boarium 46 a.
 Galba Antoninus 32 d.
 Galenus medicus 31 d.
 Galli quando urbem ceperint 6 b.
 Gastia monasterium 54 d.
 Georgius Boraphus 50 c.
 Georgius Maniaces 61 d.
 Germanus patriarcha 47 a, 51 d.
 Gregorius ὁ θαυματουργός 33 d.
 Gregorius ὁ θεολόγος 39 a, 58 a.
 Hebdomum 60 c.
 Heraclitus 22 c.
 Heraclius Iustiniani Rhinotmeti frater
 48 a.
 Hercules Sampsoni aequalis 12 c.
 Hercules Tyrius 4 a.
 Herodoti aetas 22 c.
 Hierosolyma 8 b c.
 Homeritae 44 d.
 Homerus et Hesiodus quando vixerint
 14 a.
 ἡ ὑπαναγγελία quando sit coepta cele-
 brari 44 a.
 Iacobitae 47 c.
 Iacobus Zebedaei f. 25 a.
 Ignatius ὁ θεοφόρος 30 d.
 Ignatius patriarcha 55 b.
 Ioannis baptistae reliquiae 58 b.
 Ioannes Chrysostomus 40 c.
 Ioannes evangelista et theologus 29 c,
 60 c.

- Ioannes orphanotrophus 61 d.
 Ioannes patricius 49 c.
 Ioannes Xiphilinus 64 d.
 Fl. Iosephus 8 b, 10 c, 14 c d,
 27 a.
 Iosephus Bringas 58 b.
 Iuliani portus 45 c.
 Iunor Gordiani f. 32 b.
 Iunor Gordiani pater 32 a.
 imp. Iustilianus 33 b.
 Iustiniani triclinium 48 b.
 Iustinus martyr 30 b.
 Laodicea a Seleuco condita 23 a.
 Laurentius martyr 32 a.
 Leon syncellus 63 a.
 Leonidas Origenis pater 31 c.
 litteras Hebraicas quis invenerit 3 a.
 imp. Lucibius 28 d.
 Lycurgus Aesculapio aequalis 11 a.
 Macedonius ὁ πνευματομάχος 39 a.
 magiam quis invenerit 4 a.
 Magusae Persae 4 a.
 Malius urbem a Gallis captam liberat
 6 b.
 Malsabas Saracenorum princeps 51 a.
 Manes haeresiarcha 34 d.
 Manganorum monasterium 63 a.
 Manuella monasterium 60 a.
 Marcion haeresiarcha 80 a.
 Marcus evangelista monasteriorum
 conditor 27 b.
 imp. Marcus Iunoris successor 32 b.
 S. Mariae vestis 42 c.
 Mars planeta 3 b, 4 a.
 Martinus papa 47 d.
 Martius mensis i. q. Nisan et Phame-
 noth 26 c.
 Martyrius Antioch. 42 a.
 Matthaei evangelium a Barnaba de-
 scriptum 43 b c.
 Maximilla ψευδοπροφήτης 30 b.
 Maximini mors 36 a.
 Maximus confessor 47 d.
 S. Methodius patriarcha 55 a.
 Michael Cerularius 63 a.
 Molibotum 65 a.
 Monotheletae 47 c d, 48 b.
 Montanus haer. 80 a.
 Narcissus ep. 32 a.
 Navatus 33 c.
 Nectarius 39 a.
 Negra urbs 44 d.
 Nestorius 31 c, 34 b.
 S. Nicephorus patriarcha 53 b.
 Nicolaus Chrysoverges patriarcha
 60 a.
 Nicolaus haeresiarcha 80 a.
 Nicolaus patriarcha 56 d.
 Oatum 43 d.
 olei consecratio 43 b.
 Onesimus martyr 29 c.
 Origenes 31 c.
 Orpheus eadem qua Prometheus ae-
 tate 11 a.
 Paulus Samosatensis 31 c, 34 d.
 Peribleptae monasterium 61 a.
 Petrus Alexandrinus martyr 35 d.
 Petrus fullo 43 b.
 Pherecydes quando vixerit 23 d.
 Philippi duo imperatores 32 b, 33 c.
 Philippopolin quis condiderit 32 b.
 Philippus diaconus 29 c.
 Philo Iudaeus 27 a.
 Phoenix rex 4 a.
 planetis quis nomina dederit 3 4 b.
 Polycarpus martyr 30 b.
 Polyuctus patriarcha 58 a.
 Priscilla ψευδοπροφήτης 30 b.
 Procopius martyr 35 d.
 Prometheus Deborae aequalis 11 a.
 Prote insula 57 c, 65 b.
 Ptolemaei tredecim 23 d.
 imp. Publianus 32 a.
 purpurae inventio 4 b.
 Pythagoras Artaxerxi Longimano ae-
 qualis 22 c.
 Quintilis mensis 24 c.
 resurrectiones octo 26 c.
 Romus Romae rex 6 a. Romus et
 Remus 6 a.
 Sabatius haer. 55 d.
 Sabellius haer. 32 b.
 Salomonis libri aboliti 16 a.
 Saracenorum origo 9 d.
 Saturninus haer. 30 a.
 Selenciam quis condiderit 23 a.
 Sergii patriarchae 47 c, 60 a.
 serpens aeneus 16 a.
 Severus haer. 34 b.
 imp. Severus M. Aurelii f. 31 b.
 Sextilis mensis i. q. Februarius 7 c,
 i. q. Augustus 24 d.
 Sibyllae aetas 16 d. Sibylla Ery-
 thraea 16 b.
 Sidus Aegypti f. 8 a.
 Sigma 62 c.
 Simon magus 27 b.
 Sisinnius patriarcha 60 a.
 Sophiae portus 45 b.
 Sophianae 45 b.
 Sperdius magus 22 b.
 Stephanus patriarcha 56 d.
 Studii monasterium 60 b, 62 c, 64 c,
 65 c.

- symbolum fidei quando recitetur 43 b.
 Symeon Clopae f. 30 d.
 Symmachus 31 c.
 Synepon haer. 38 d.
 Tarasius patriarcha 53 a.
 Tatianus haer. 80 b.
 Terbelus Bulgarus 49 d a.
 Tessarescaedecatitae 35 d.
 Theodorus martyr 35 d.
 Theodorus Mopsvest. 84 a.
 Theodorus Myxes 50 c.
 Theodorus Pharan, ep. 48 a.
 Theodotion 31 c.
 Theodotus haer. 31 c.
 Theophylactus patriarcha 57 d.
 Thessalonica a Philippo condita 7 d.
 Thucydides quando vixerit 22 c.
 Tiberias a quo sit condita 25 b.
 Timotheus apostolus 29 b.
 Imp. Titi mors 28 a.
 Vespasianus Neronis f. 28 a.
 Xerolaphi columna 40 c.
 Zacharias Hierosolym. patriarcha
 46 b.
 Zagoria regio 50 a.
 Zenonis aetas 23 d.

LIPSIAE,

EX OFFICINA B. G. TRUBNERI.

GEORGH ACROPOLITAE

A N N A L E S.

RECOGNOVIT

IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDGCCXXXVI

IMMANUELIS BEKKERI

PRAEFATIO.

Georgius Acropolita rerum sua aetate gestarum commentarios reliquit duos, qui cum plerumque ad verbum conveniant, eo differunt quod alter quae ad rem publicam pertineant tradit, alter scriptoris vitam inserit. illum Theodorus Dousa edidit, hunc Leo Allatius: utrumque iuxta ponit editio Parisiensis, malo, si quid video, exemplo: cur enim eadem bis ingerantur? equidem Allatianum libellum (A) cum Dousano (D) ita contuli ut diversam huius lectionem, quae quidem verbis aut singulis aut paucis contineretur, tanquam e codice minus integro exciperem aut, si possem, ad emendationem converterem. sic scriptoris tertia ferme parte compendi facta, commentatorum quoque depascendam ratus luxuriam et Allatii de Georgiis eorum-

que scriptis diatribam recidi, receptam praesertim a Fabricio (Bibl. Gr. t. 10 ed. antiq., t. 12 ed. Harles.), et Melchioris Incoferi de immunitate rerum sacrarum sententiam (p. 206—215 ed. Paris.) omisi, et passim locos bene multos delevi scriptorum tum aut ineditorum aut rariorum, nunc aditu tam faciliura ut sufficere videretur, loci illi ubi reperiantur, verbo monere.

Scrib. Berolini cal. Iun. a. 1836.

THEODORIDOU SAE

PRAEFATIO.

Quod de Africa olim, mallet hodie de Graecia diceretur, ut ea scilicet nobis aliquid novi subinde suppeditaret pareretque. quod quidem te iuxta mecum optare, qui tuus est erga litteras amor, lector candide, certo certius. eecum igitur tibi sub hoc omine votoque historicum mediae aetatis Graecum, nunquam ante hac editum, ex mea bibliotheca postliminio eductum. repertum olim in Galata (Pera vulgo) redemptumque a Georgio Cantouzeno, ex cuius libro apographum transcriptum fuit manu Theodosii Zygomalae Nauplii ex petitione domini Georgii fratris mei P. M., qui auctorem illum inter alios Cpoli superioribus annis attulit. hic cum a me exercitii gratia pro meis viribus Latinae translatus esset, vix tamen videbatur idoneus qui per viro- rum ora oculosque volitaret. versio rudis erat et nondum reco- gnita; exemplar (quo unico usi sumus) ita corruptum, tot lacu- nis et maculis oppletum, tam denique ab omni parte culpa amanuensis (qui et ipse corrupto exemplari usus erat) vitiosum, ut nihil minus quam historia aliqua inde elici posse videretur. non mentior, lector: ad singula propemodum verba subsisten- dum mihi fuit et divinandum. quid quaeris amplius? fregi glaciem, quoad potui, auctorem lacerum mutilumque seposui,

ut meliori tempore reservaretur. sed cum L. MEXURIUS et P. SCRIVERIUS, geminum et incomparabile seculi nostri eruditorum iubar, operam suam in hoc auctore liberaliter offerentes non esse procrastinandum dictarent, accidit nescio quo modo ut hic liber una cum versione mea et notis nonnullis, e manibus mihi praereptus, quasi abortivus partus ante tempus nasceretur, ita tamen ut iidem illi quos dixi auctori huic corrigendo non parum lucis dederint, difficultates plurimas et inextricabiles errores explicuerint. tu interim, amice lector, tantis difficultatibus consideratis, hunc laborem meum studiumque promovendae rei historicae ex aequitate metire, et hac ipsa diligentiam meam compensa, aequi bonique consulens primam hanc Georgii Logothetae editionem: in magnis enim voluisse sat est: recogniturus eundem, si deo placet, aliquando, et luculentiorum, si vita supersit, producturus. interim esto contentus hoc Catone, et vale.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΤΓΓΡΑΦΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Η Σ Τ Γ Γ Ρ Α Φ Η .

Τὸ τῆς ἱστορίας χρήσιμον καὶ πρὸ ἡμῶν οἱ συγγραφεύμενοι διω- P 1
ρίσαντο, καὶ ἄπερ, ἂν ἐκείνοις ἐπῆλθεν εἰπεῖν, ταῦτ' ἂν καὶ ἡμεῖς
ἐρεῖν ἔχομεν· τί γὰρ ἂν καὶ εὐροιμεν καινότερον νόημα τοσοῦτων
ἱστορησάντων καὶ σύμπαν καλὸν τῆς ἱστορίας ἀποφηνημένων ἐν
5 τοῖς σφετέροις συγγράμμασιν; τύχη δέ, ὃ πλέον ἐκείνων ἐν τοῖς

*inscr. Πόνημα χρονικὸν ἡμιτελές D. ἡ παρούσα χρονικὴ συγγραφή
τοῦ μεγάλου λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου ἰατίν, ὃς ἔκτισε καὶ τὸ
μουαστήριον τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. περιέχει δὲ τὰ
μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄχρι τῆς βασιλείας τοῦ
βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου A. prooemium tale habet D:
Τὸ τῆς ἱστορίας χρήσιμον καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν συγγραφεύμενοι διωρί-
σαντο, καὶ ἄπερ αὐτοὶ ἐκεῖνοι εἶπον ἂν εἰπεῖν ἀπὸ τῶν προαχθέν-
των ἀναμαθόντες, ταῦτα ἡμεῖς νῦν προϊόντες ἐροῦμεν, τῶν ἱστο-
ρίας συγγραφεύμενων ὡς ἐνὸν τὸν στυλὸν (τοῦ στυλοῦ;) ἐχόμενοι,*

GEORGII ACROPOLITAE

MAGNI LOGOTHETAE

A N N A L E S,

LEONE ALLATIO INTERPRETE.

Historiae commoda, qui res gestas ante nos scripsere, oratione complexi
sunt; alia nos ab illis quae ipsi in mentem venerunt non suggesterimus: quid
enim post tot scriptores, qui totum quod in historia est bonum monumentis
editis demandarunt, inauditam aut cuiquam novum afferemus? verum quod

νῦν προκειμένοις ἡμῖν λέξιν ἄξιον, τοῦτό γε ἂν τῆς ἡμετέρας
P 2 συγγραφῆς προβαλούμεθα. τὸ δὲ ἔστιν ὅτι καινότερων ἡμῖν προ-
 κειμένων πραγμάτων, ἃ μήπω τις γραφῇ παραδεδωκε, καινότερον
 συμβαίνει εἶναι καὶ τὸ ὠφέλιμον, ἐκείνων ἐν γνώσει τῶν ἀνθρώ-
 πων γεγενημένων ὑπερ ὃ χυδῆν ῥέων λόγος οὐκ ἀληθῶς ἀποφαί- 5
 νεται. οἱ μὲν οὖν τὰ καθ' ἡμᾶς ἱστορικῶς συγγραφόμενοι ἄλλην
 ἄλλος πεποιήνται τὴν ἀρχήν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῆς τοῦ κό-
 σμου γενέσεως ἤρξαντο, οἱ δὲ ἐξ ἀξιολόγου τινὸς ἀρχῆς, ἢ Περ-
 σῶν ἢ Ἑλλήνων ἢ Ῥωμαίων ἢ ἄλλου οὐτινοσοῦν τῶν ἐθνῶν, ἕκα-
 στος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν τὸ οἰκίον καταρτιζόμενος σύγ- 10
 γραμμα. καὶ ἡμῖν οὐχ ἥκιστα οὕτω τὰ τῆς συγγραφῆς τελε-
B σθῆσεται. τὰ μὲν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς γεγενημένα τῆς τοῦ κόσμου
 γενέσεως πολλοῖς τε καὶ πολλάκις ἐξιστορήθη, οὐ χρὴ δὲ λέγειν
 καὶ ὡς πρὸς ἀλλήλους οἱ πλείους ἠγναντιοφάνησαν τὰ τῶν βυσι-
 λέων συγγράφοντες, ἀλλοιώσεις τε χωρῶν καὶ πόλεων στάσεις καὶ 15

καθὰ μμηται τοῦ καλοῦ τῆς ἱστορίας ἐθέλοντες ἐπακούειν. και-
 νότερασι τοίνυν προκειμένων πραγμάτων καὶ μήπω ἐτι
 οὐδεὶν συγγραφῇ παραδεδομένων καινότερον συμβαίνει πως γενέ-
 σθαι καὶ τὸ ὠφέλιμον· ἐκεῖνα γὰρ νῦν διηγησόμεθα ἃ χυδῆν καὶ
 πολυτρόπως πολλοὶ ἐσημείωσαν, ἐλεξάμενοι καὶ ἀναμαθόντες τὴν
 ἀλήθειαν τῶν πεπραγμένων. οἱ μὲν οὖν τῶν συγγραφῶν αὐτῶν
 ἄλλην ἄλλος πεποιήνται τὴν ἀρχήν, ἢ ἀπὸ τῆς γενέσεως τοῦ παντὸς
 ἀρξάμενοι, ἢ ἀπὸ ἀξιολόγου ἀρχῆς, ὡς Περσῶν Ἑλλήνων Ῥωμαίων
 ἢ καὶ ἄλλων, ἕκαστος πρὸς τὸν σκοπὸν ἑαυτοῦ τὸ οἰκίον ἐξυφαινό-
 μενος σύγγραμμα. ἡμῖν δ' οὐχ οὕτω τὰ τῆς συγγραφῆς ἡμῶν ἔσται,
 τοῦτο μὲν ὡς πολλοῖς συγγεγραμμένα, τοῦτο δὲ ὅτι καὶ πρὸς ἀλλή-
 λους ἀντιλεγόμενα, μὴ καὶ ἡμεῖς ἀντιμάχης τυχόντες τὴν ἀλήθειαν
 ἀδικήσωμεν, ὡς οἱ παραχαράτται ἢ οἱ τὰ βασιλικά κέρματα λυμαι-
 νόμενοι. οὔτε γοῦν ἀφανῆ τινὰ καὶ πολυχρόνια ἀσάφεια ἐγόντα
 συγγράφειν ἐπιχειρήσωμεν, οὔτε πρὸς χάριν ἢ ἀπ᾿ ἐχθρίας ἢ φθόνου,
 ἢ ἄλλων (ἄλλο τι?) τῶν συσσιαζόντων τὴν ἀλήθειαν καὶ πιθανῶς
 ἢ καὶ διαλεκτικῶς ἄλλα ἀντ' ἄλλων ἀνακλαττόντων, ἢ καὶ τὰ μὴ
 ἐπάρξαντα θαυμαστά μὲν ἀλλ' οὐ πιστὰ τῇ φύσει ἀνακλαττόντων,
 ἢ καὶ τὰ μικρὰ μεγαλυνόντων ἢ καὶ τὰ μεγάλα σμικρυνόντων τῇ
 πανθῆμφ ῥητορικῇ, ἀλλὰ φιλαληθῶς τὰ ἐμφανῆ καὶ ἐπὶ τοῖς χρο-

in re proposita dictu dignum a nobis censetur, id scriptioni nostrae praepo-
 nemus, rebus scilicet novis obiectis nullique scriptorum enarratis novam
 quoque utilitatem nobis accedere, cum ea in cognitionem hominum veniant,
 quorum fluxu et popularis strepitus diffuso rumore veritati non recte consu-
 litur. qui itaque res nostras historia prosecuti sunt, alio atque alio initio
 facto rem inchoarunt: ex his enim nonnulli ab orbe ipso condito, alii a
 praeclaro quopiam sive Persarum sive Graecorum sive Romanorum sive al-
 terius nationis imperio exorsi, ad exitum sibi propositum scriptionem pro-
 priam direxerunt. nos etiam nihileminus narrationem nostram prosequemur.
 res quippe actas earumque cursum ab orbe condito multi ac saepe pertra-
 ctarunt. neque hic operae pretium erit diasserere quantum illi in rerum ge-
 starum serie, regionum excidiis, urbium seditionibus, bellis commissis, ca-

πολέμων συρρήξεις και ἀνδραποδισμοὺς και νίκας και ἤττας και
 ὄσα τοιαῦτα συμβαίνει τοῖς καθ' ἡμῶς. πολυσιχιδῶν γὰρ του-
 τωνὶ τελούντων και μηδὲ παρ' αὐτῶν ἴσως τῶν ἐνεργούντων γι-
 νωσκομένων, σχολῆ γ' ἂν τοῖς ἱστοροῦσι τοῦ ἀληθοῦς παντά-
 5 **δ** πιασι γενήσεται ἢ ἐπίτευξις. ἐκ τοῦ μᾶλλον δὲ και ὄσα τῆ κοινή
 φήμη γνωρίζεται, ταῦτα τὸν ἱστοροῦντα παραλήψομαι δέον,
 εἰ μὴ ἀδικεῖν οὗτος ἐθελήσει τὴν ἀλήθειαν ὡς οἱ τοὺς ὀβολοὺς
 κερματίοις ἑλλυμαινόμενοι ἢ και παραχαράττειν βουλόμενοι. οὔτε **C**
 γοῦν πρὸς χάριν οὔτε πρὸς φθόνον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς μῖσος ἢ και
 10 **π**ρὸς εὐνοίαν συγγράφειν χρεῶν ἐστὶ τὸν συγγράφοντα, ἀλλ' ἱστο-
 ρίας μόνον χάριν και τοῦ μὴ λήθης βυθῶ, ἣν ὁ χρόνος οἶδε γεν-
 νᾶν, παραδοθῆναι τὰ ὑπὸ τινων γεγενημένα, εἴτ' ἀγαθὰ εἶτε
 φαῦλα τυγχάνοιεν. ἀρχὴ δὲ ἡμῖν γενέσθω ἢ τῆς Κωνσταντινου-
 πόλεως ἄλωσις, οὔτω τοι περιφανῆς και γνώριμος ὄσα σύμπτασιν
 15 **ω**ς μηδὲ ἐν εἰναί τῶν ἐθνῶν ὁ μὴ ταύτην ἐγγνώρισεν.

νοῖς εἰπεῖν ἡμῶν πεπραγμένα, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν ἀπὸ τῶν ἀκριβῶς
 εἰδῶτων ἠκούσαμεν και πεπληροφημέθα, ἄλλα δὲ και ἀπὸ ση-
 μειωμάτων τῶν σπουδαιότερων, ἄλλα δὲ και εἰδομεν και ἐνασίσθη-
 μεν, νέα εἰπεῖν και πρόσφατα, ἐν οἷς ἀλήθεια γυμνῶς ἀναγράφε-
 ται, ὡς ἐπὶ στήλης ὁ ἀνδριᾶς και τὰ βασιλικὰ ἀπεικονίσματα τῆς
 μνήμης χάριν ἐπὶ στήλων ἢ ζωγραφουμένα ἢ πλαττόμενα ἢ ἐγγλυ-
 φόμενα, ἀνά τε τοὺς πολυανδρείους τόπους και φόρους και συνε-
 λεύσεις τετεγουρημένα ἀνιστηλωμένα τε και ἰσχυρῶς ἐνιδρυμένα.
 ἀρχὴ δὲ ἡμῖν γενέσθω τοῦ παρόντος συγγράμματος τῆς ἱστορίας
 ἄλωσις Λατίων ἢ τῆς πασῶν μὲν πόλεων εὐτυχεστάτης, προκαθη-
 μένης και βασιλείας, τῆς Κωνσταντίνου, τοῦ Βύζαντος ποτέ, εὖν
 δὲ δυστυχεστάτης, ὡς ἐμφυλίοις κακοῖς ἐντυχούσης και πράγμασι
 γειτοσικοῖς καθὰ εἰπεῖν κυκλομερῶς και ἀπανταχόθεν πολιορκηθεί-
 σης, ἵνα τὴν ταύτης κάραν εἴπω τὴν κομόεσαν και χαρίτων συρμά-
 δας τὰς παντοίας κλινοῦσι, και διαμεριζοῦνται τὸν ταύτης πλοστι-
 σμόν. ἦν δὲ (δὴ?) ἄλωσιν δουπήσασαν ταραχαῖς πολέμοις ἀν-
 δροκτασίαις αἰχμαλωσίαις, και ἐνωτισθεῖσαν ἀπανταχοῦ ἔθνεσιν
 ἑκασί και σύμπτασιν φάναι, φήμη, ὡς θεὰ τις καθ' Ὀμηρον και
 αὐτῆ, και τὰ πρὸς ἀλλήλους ἐρωτήματα τὰ συνήθη ἀνθρώπων και
 διηγήματα ἐπόησε γνωρῖμον και διάδηλον.

ptivitibus, victoriis, cladibus et huiusmodi generis aliis asserendis in-
 ter se dissentiant: cum enim varia sint ac multiplicia, adeo ut neque victo-
 ribus ipsis, ut ipse suspicor, innotescant, qui id fieri potest ut incorru-
 ptam fidem nudamque veritatem ab historicis expectemus? immo scriptori
 quae fama plurimorum celebrantur assumenda sunt, nisi veritatem, quemad-
 modum qui obolos frustulis depravant aut adulterant, contaminare velit.
 non itaque gratia aut invidentia, non amore aut odio, sed cognitionis tan-
 tum causa, ut ne quae a nonnullis gesta sunt, sive illa prava sive bona,
 memoria hominum dilapsa oblivione, quae tempore irrepit, obruantur, scri-
 benda historia est, narrationis nobis principium sit Cpolis expugnatio, ur-
 bis sane conspicuae omnibusque notae, et cuius nomen in humano genere
 nemo est qui non teneat.

2. Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἀδελφοῦ τελοῦντος τοῦ προβε-
 βασιλευκτότος Ἰσαακίου, Ἀγγέλων καὶ ἄμφοιν ὀνομαζομένων, τὰ
 D τε τῶν Ῥωμαίων τότε διυθύνοντος σκῆπτρα, οἱ ἐξ Ἰταλίας κατὰ
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξεστράτευσαν. ἡ δὲ αἰτία τοιαύδε. κατ-
 ἔβαλε μὲν τῆς ἀρχῆς τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ὁ προειρημένος Ἀλέ- 5
 ξιος καὶ οἱ τὰς ὄψεις ἐπήρωσε, καὶ ἦν τὸ ἀπὸ τοῦδε τῆς τῶν Ῥω-
 μαίων κρατήσας ἀρχῆς· ἐπῆρχε δὲ τῷ Ἰσαακίῳ υἱὸς ἐκ τῆς προ-
 τέρας αὐτοῦ γυναικὸς γεννηθεὶς, τὸν μείρακα ἤδη ἀμείβων, ὃς
 δυσανασχετήσας τῇ τοῦ πατρὸς παροινία τὴν φυγὴν τε μηχανη-
 σάμενος ἐπὶ τὴν Ῥώμην χωρεῖ καὶ τῷ ταύτης ἀρχιερεῖ ἑαυτὸν 10
 προσρίπτει, ληπαρῶς τε τούτῳ προσκείμενος τὴν πατρικὴν ἐκδί-
 κησιν ἐπιζητεῖ. ἐπεὶ δὲ τῷ τότε τόχοι πλήθη πολλὰ εἰς ἓν συνα-
 χθῆναι τῶν Ἰταλῶν, οἱ μὲν ἐξ αὐτῆς Ἰταλίας οἱ δὲ ἐκ τῆς τῶν
 P 8 Φράγκων ἀρχῆς, ἐκ δ' Ἑνετῶν ἔτεροι καὶ ἐξ ἄλλων ἄλλοι, καὶ
 ἡ πρόφρασις εἰς ἐλευθερίαν τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπελθεῖν, ἔπον ὁ κυ- 15
 ριακὸς τυγχάνει τάφος, ἦν δὲ ὁ τούτους συναθροίσας ὁ ἀρχιερα-
 τικῶς τῆς πρεσβυτέρας προϊστάμενος Ῥώμης, ὃν, ὡς προειρήκειν,
 ἐπὲρ τῆς πατρικῆς ἀρχῆς ὁ τοῦ Ἰσαακίου ἐξελατάρει υἱός, ταῖς
 παρακλήσεσι τοῦ παιδὸς δυσωπηθεὶς ὁ πάπας, μάλιστα δὲ ταῖς
 ὑποσχέσεσιν (ἐτόγγανον γὰρ ἄδρα!), παραδίδωσι τὸν παῖδα τοῖς 20
 ἡγεμόσι τῶν στρατευμάτων, ὡς ἂν αὐτὸν τῆς προκειμένης ἐκνεύ-

1 τοῦ Κομνηνοῦ — τὰ τε] τοῦ Ἀγγέλου τὰ D 5 ὁ προειρημέ-
 νος Ἀλέξιος om D 6 καὶ ἦν — ἀρχῆς om D 7 ἐκ — ἀμεί-
 βων om D 10 περὶ vulgo 11 προσρίπτει, πατρικὴν ἐκ-
 δίκησιν ἐπιζητῶν, omissis reliquis, D 13 τῶν Ἰταλῶν om D,
 εἰς Ἰταλίαν interpretes 14 ἔτεροι add D 16 συναθροίσας —
 19 μάλιστα] ἀθροίσας ὁ πάπας, ὃς ταῖς παρακλήσεσι τοῦ παιδὸς
 καταδυσωπηθεὶς, μᾶλλον D.

2. Alexio Comneno, Isaaci, qui ante imperium rexerat, fratre, (utri-
 que Angelo nomen fuit) Romani imperii sceptrum tenente, Itali Copolim ducto
 agmine invaserunt. expeditionis causa haec fuit. Alexius Isaacium fratrem
 imperio spoliatum obcaecat, indeque Romanorum dominatum occupat: sed
 Isaaci filius e priore illi uxore susceptus, tum primum e pueris excedens,
 facinus patratum in parentem aegre ferens, fugam meditatus Romam appu-
 lit, et ad pedes pontificis provolutus impenseque exorans acrius ad ulciscen-
 das paternas iniurias incumbabat. sors tunc tulerat ut compleres in Italiam,
 non ex Italia modo sed ex dicione Gallica, aliique ex aliis locis (nec decrant
 Veneti) in unum convenirent, eo nomine ut Hierusalem, ubi dominicum erat
 sepulcrum, suo accessu in libertatem vindicarent. eos in eundem locum
 coegerat, qui tunc tanquam summus sacerdos seniori Romae praeerat; quem,
 uti dixeram, pro paterno imperio recuperando Isaaci filius supplicii oratione
 exorabat. adolescentis precibus, imo promissorum (neque enim exigua pol-
 licitus fuerat) expectatione motus copiarum ducibus iuventem committit, ut

σαντες τῷ πατρικῷ ἐγκαταστήσαιεν θρόνῳ, ἀναλώματά τε παρ' αὐτοῦ λάβοιεν ὅποσα ἂν καθ' ὄδον ἀναλώσαιεν καὶ ὅποσα περὶ τὴν Κωνσταντίνου βραδύναντες. ἀνήχθησαν οὖν οὗτοι τριήρεις τε καὶ ναυσι κοίλαις. ἐπεὶ δὲ τῇ Κωνσταντίνου προσώκειλαν ἐ-
 5 τυχῶς ἐν πνεύμασι φοροῖς πεπονημένοι τὴν ἄνοδον, γνωρίζουσι Β τοῖς ἐκεῖ τὸν παῖδα, τὴν ἀδικίαν, τὰ διὰ ταῦτα τοῦ Ῥώμης ἐν-
 τάλματα. μέχρι μὲν οὖν τινὸς λόγου τε ἕξ ἀμφοτέρων ἐγγίνουσαν τῶν μερῶν καὶ μάχαι κατὰ χερσὸν ἰσχυραί, ξυμβύσεις τε ἐκ πρεσβειῶν οὐδ' ὄλως συνέβαινον. ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τοῖς
 10 τοιοῦτοῖς ἀπώκνησε πράγμασι, μάλιστα δὲ γε ἀπέλεθη τοῖς ἐντὸς εἰς σύγχυσιν ὑποβλέπουσι καὶ νοσοῦσι τὸ ἕστατον, τὰ πάντα χαλ-
 ρειν ἐάσας φυγῇ ἐχρήσατο ἐκὼν ἀεκοτὶ γε θυμῷ, τοῦτο δὴ προσειπὼν, ὡς οἱ ἀκηκούτες ἔφασκον, τὸ "Δαβὶδ φρυγῶν ἐσώθη,"
 προσεπαγόμενός τε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ χηρήματα τοῦ βασιλικῷ C
 15 ταμείου ἱκανά. (3) ἐπεὶ γοῦν οὗτος ἐξῆμι τῆς Κωνσταντίνου, πρεσβεύουσι πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς οἱ οἰκήτορες, ὡς ἂν ὁ τοῦ Ἰσαακίου Ἀλέξιος, δι' οὗν, ὡς ἰδοῦκε, τὸ μάχιμον ἦν, ἐντὸς εἰσαχθεῖη καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεῖη. εἰσάγεται γοῦν εἰς τὴν πόλιν ὁ παῖς ἐπὶ ταῖς προτέραις συνθήκαις, αἷς ὑπέσχετο τοῖς ἀναβιβάσασιν
 20 αὐτὸν Ἰταλοῖς, καὶ βασιλεὺς παρὰ παντὸς ἀναγορεύεται τοῦ λαοῦ.

1 καταστήσαιεν D 4 τε om D *ibid.* ἐτύχως — ἄνοδον
 post κοίλαις ponit A, πεπονημένοι τὴν ἄνοδον om D 6 ἐκείσε D
 7 ἕξ ἀμφοτέρων post μάχαι, omissis τῶν μερῶν et κατὰ — συνέ-
 βαινον, D 10 γε om D 12 ἐκὼν — θυμῷ om D δὴ
 et 13 ὡς — τὸ et 14 προσεπαγόμενός — Κωνσταντίνου om D
 16 Ἰσαακίου νιδὸς Ἀλέξιος D 17 δι' — ἦν om D 18 ὁ παῖς
 et 19 προτέραις om D.

eum de via decedentes paterno solio restituerent, sumptus sive in itinere sive apud Byzantios mora impensos ab ipso susciperent. triremibus itaque et navibus conscensis, secundissime rapacibus ventis acti Cpolim perveniunt: ibi manifestant adolescentem, patrata scelera, unde enata iussa pontificis ante oculos omnium proponunt. congressi sunt per breve tempus; colloquia inter ambas partes processerunt; praeliis nec contemnendis ad urbem decernunt. sed legationibus irritis gravior dissident. his imperator Alexius animum despondens, quin imo tractationibus civium confusus illis quidem ac lubricis diffidens, contemptis neglectisque omnibus fugam arripuit, sponte quidem, sed illubenti animo, cum illud enuntiasset, ut auritis testes referunt, "David fuga salutem sibi peperit", una secum et uxore et ingenti pecuniarum vi ex imperatorio aerario avecta. (3) eo itaque Cpoli egresso legationem cives ad Italos mittunt, ut Isaacii filius Alexius, cuius causa, ut videbatur, ad arma profectum erat, invectus imperator acclamaretur. quare adolescens, quibus se devinxerat deducētibz Italis, condicionibus introducitur, et uno omnium ore imperator

ἦσαν οὖν τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ τε πολῖται οἱ τε Ἴταλοι τῷ δοκεῖν εἰρη-
νεύοντες, τῶν μὲν Ἴταλῶν ἀπαιτούντων τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰ
ἀναλώματα, τῶν δὲ οἰκητῶρων τῆς πόλεως ὑπὲρ ἀριθμὸν ἡγουμέ-
D ῶν τὸ χρῆμα, καὶ δισχυριζομένων ὡς οὐκ ἂν ἔχοιεν τοσαῦτα
τοῖς Ἴταλοῖς ἐπιδοῦναι. συνέβη δὲ τῷ τότε καὶ γογγυσμῶν ἐν τῇ 5
πύλει τούτου χάριν γενέσθαι· ὁ γὰρ πατὴρ Ἀλεξίου ὁ Ἄγγελος
Ἰσαάκιος (ἔτι γὰρ περιτὴν τῷ βίῳ, κῦν ἀπῆρε μετὰ μικρόν) μήπω
ἀλούσης τῆς Κωνσταντίνου γνώμην δέδωκεν ὡς τῶν ἱερῶν κειμη-
λίων συνάθροισιν γεγονέναι τὰ πρῶτα, ἐκεῖθ' ἐν τε ἄρξασθαι τοῦ
πρὸς τοὺς Ἴταλοὺς χρέους, τὸ δὲ ἄλλεῖπον ἐκ τῶν βασιλικῶν τα- 10
μείων δοθῆναι καὶ τῶν οἰκητῶρων τῆς πόλεως. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ
τῆς ἀμφισβητήσεως οὔσης καὶ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀφικνου-
μένων τῶν πρέσβιων, φονεύεται ὁ παῖς τοῦ Ἰσαακίου Ἀλέξιος
P 4 παρ' Ἀλεξίου τοῦ Λούκα, ὃν πρωτοβεστιάριον οὗτος τετίμηκεν,
οἱ δὲ τῆς πόλεως εἰς τι τῶν αὐτοῦ ἐπιμεμφόμενοι Μούρτζουφλον 15
ἐκάλουν. ἀνηγορεύθη γοῦν παρὰ τῶν πολιτῶν ὁ ῥηθεὶς Ἀλέξιος
Μούρτζουφλος βασιλεὺς. τοῦ τοιοῦτου γοῦν χάριν ἐπὶ πλέον μα-
νέντες οἱ Ἴταλοι ἄσπονδον τὴν ἔχθραν κατὰ τῶν Κωνσταντινου-
πολιτῶν ἐποίησαν. συνέβη δὲ καὶ ἕτερόν τι γενέσθαι τοῖς πολ-
ταις βούλευμα ἐπαινοῦ ἄξιον. τοὺς γὰρ Λατίνους, οὓς οἰκίτη- 20
ρος εἶχεν ἡ Κωνσταντίνου, οἱ προύχοντες καὶ τῶν ἐν τέλει συνε-
βουλεύσαντο ἀποπέμψαι τῆς πόλεως, ὡς μὴ ἐπιβούλους αὐτοῦς

1 ἦσαν — εἰρηνεύοντες om D 2 τὰς ὑποσχέσεις ἀπαιτούν-
των D 3 an ὑπεράριθμον? 6 τούτου χάριν post καὶ D
7 ἔτι — μικρόν om D 10 τοῦς om D 12 πρέσβιων ἀφι-
κνουμένων D 16 οὖν D 17 τοῦ τοιοῦτου] τούτου D
19 πεποιήκασι D 21 Κωνσταντινούπολις D.

salutatur. erant interim cives cum Italis imagine tantum pacis et amici-
tiae specie concordēs, cum Itali promissa impensasque acrius reposcerent,
cives eorum summam subducta ratione immanem esse existimarent, mini-
meque se eam persolvere posse contenderent. interea novae turbae Byzan-
tini concitae sunt. pater enim Alexii Angelus Isaacius, licet ex urbe decli-
nasset, adhuc in vivis, paululum antequam Byzantium caperetur, senten-
tiam tulerat ut ex donariis sacris in unum collectis divenditisque Italis debi-
tum primum reponeretur; si quod deesset, ex aerario, civiumque facultati-
bus persolveretur. dum inter se dissident et hinc illincque legati mittuntur,
filius Isaacii Alexius ab Alexio Duca, ab hoc eodem Isaacii filio protovestia-
rii dignitate insignito, et a civibus, nescio quid illi vitio vertentibus, Mur-
tziphilo dicto, obtruncatur. Murtziphulus postea imperator non dissonante
populo eligitur. hinc magis ac magis Itali in furorem acti graves ac sempi-
ternas inimicitias in Byzantinos susceperunt. per idem tempus laudabili con-
silio a civibus deliberatum est: nam qui praecerant et dignitatibus praefulge-
bant, decrevere ut Latini, qui Cpoli veluti acolae sedem posuerant, urbe

ἐντὸς ἔχουεν. οἱ δὲ αὐτόμολοι πρὸς τοὺς πολεμίους χωροῦσι χιλι-
 στότες πολλαί, ὄρκοις ἀρρήκτοις τὸ πρῶτον τοὺς πόλεις πληροφο- **B**
 ροῦντες μὴ ἂν ποτε μελετῆσαι κατ' αὐτῶν πρόδοσιαν, συναποθα-
 νεῖν δὲ εἰ συμβαῖη αὐτοῖς ὡς ἰθαγενεῖς καὶ αὐτόχθονας. καίτοι
5 καὶ γυναικάς τε καὶ παιδία διδόντες ἐν ἀσφαλεστέροις ταῦτα τό-
 ποις ἀπαγαγεῖν οὐκ ἔπεισαν. ἔξελθόντες δὲ πολλὰ τοῖς ἐναντιοῖς
 συνήρατο ἅτε πλῆθος πολὺ ὄντες καὶ εἰδήμονες τῶν πραγμάτων.

4. Τεσσαράκοντα γοῦν παρῆλθον ἡμέραι, καὶ εὐλω παρὰ
 τούτων ἢ Κωνσταντίνου, ἔτους μὲν ὄντος ἀπὸ γενέσεως κόσμου
10 5713, ἰβ' τοῦ Ἀπριλίου ἄγοντος· τῷ γὰρ ε' ἔτει Μαΐου ὄντος
 τῇ πόλει προσώρμησαν, ἐν ἑνδεκα δὲ μηνὶ συνέβη γενέσθαι τὴν
 πόρθησιν. καὶ ἡ μεγίστη καὶ περιφανεστάτη πόλις εὐλω, ἐνός,
 ὡς φασιν, ἢ καὶ δύο ἐπιπηδησάντων πρῶτον τῷ τείχει ἀπὸ κλι- **C**
 μακος εἰς ἰσθὸν κειμένης μεγίστης κοίτης γῆς. ὅσα μὲν οὖν συν- **C**
15 ἔβη τῇ πόλει, μακροτέρων ἂν εἴη ταῦτα λόγων καὶ οὐ πρὸς τὴν
 παροῦσαν ὑπόθεσιν· πάντως δὲ νοεῖν ἔξεισι πῦσιν ὀπόσα ταῖς
 αἰχμαλωτιζομέναις πόλεσιν ἐπιπέπτωκε πάθη, φόνοι ἀνδρῶν, γυ-
 ναικῶν ἀνδραποδισμοί, σκυλεύσεις, οἰκιῶν κατασκάψεις, τἄλλα
 τε πάντα ὀπόσα μυχαίρας ἔργων καθέστηκεν. ἐπεὶ γοῦν ἔγκρατῆς
20 γέγονασι τῆς πόλεως οἱ Ἴταλοί, ὡς ἔξ ὑπερδεξίων ὀρμώμενοι τὴν

1 οἱ — τὸ] καὶ τὸ D	2 πληροφοροῦντας D	4 συμβῆ D
5 τε om D	διδόντες et ταῦτα om D	8 παρῆλθον
γοῦν D	9 Κωνσταντινούπολις D	ἔτους — 5713
om D	10 ἄγοντος τοῦ Ἀπριλίου D	12 καὶ περιφανε-
στάτη om D	13 πρῶτον add D	15 ταῦτα om D
20 τῆς πόλεως γέγονασι D	post Ἴταλοί D	διὰ τὰς ἀμαρτίας, ὡς ἦσαν οἱ ἄγιοι τρεῖς καὶ εἰς καὶ πᾶσα ἡ θεία γραφή,

pellerentur, ne Byzantini internis insidiis appeterentur. illorum multa mi-
 lia in hostes transfugiunt, licet prius fidem suam solemniter inrejurando obliga-
 rent nunquam se in civis proditorem meditatos, commoritos potius, si
 opus fuerit, veluti domesticos et indigenas: imo cum uxores ac filios trade-
 rent, ut securioribus locis custodirentur, non suaserunt. hi urbe egressi,
 multi nimium rerumque periti, re et opera et consilio quam plurimum hostes
 iuverunt.

4. Post quadraginta itaque dies exactos Cpolia ab istis expugnatur
 anno ab orbe condito 6711, duodecimo mensis Aprilis, decimo namque
 anno mense Maio ad urbem applicant, et mense undecimo diripiunt. sicque
 maxima urbium ac celeberrima capta est, uno aut altero, ut rumor incre-
 buit, e scala malo navis maximae adnexa in muros insilientibus, quae vero
 mala urbe subit, prolixiorem poscunt orationem longeque sunt ab hoc argu-
 mento. ad ea porro quisque animum defixerit, quae in excidio ac direptione
 urbium accidunt, caedes hominum, mulierum captivitates, praedas, domo-
 rum effossiones, cetera omnia, quibus gladii scelere ac facinore in hostes
 desaeviunt. Itali devicta urbe, veluti e loco superiori impetu facto, occi-

τε δυσμὴν πᾶσαν κατέδραμον, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς ἑφῶς μέρος οὐκ ἔλαττον. πρῶτα μὲν οὖν χειροῦνται τὰ τῆς δυσμῆς, πάντων ὑποφευγόντων αὐτοὺς ὡς ὑπὸ τινος θεαλάτου ἐλαυνομένων πληγῆς.

5. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἀλέξιος ὁ Ἄγγελος, ὃν ἀποδρα-
D ναι ὁ λόγος εἰρήκει τῆς Κωνσταντίνου, ἐπὶ τὴν Φιλιππούπολιν ἀφικόμενος καὶ μὴ πρὸς τῶν οικητόρων δεχθεὶς ἐπὶ τὴν Μοσυνούπολιν ἀφικνεῖται, κάκεισε τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. Ἀλέξιος δὲ ὁ Δούκας, ὃς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσαακίου ἀπέκτεινε, βουλόμενος ἐκ κήδους αὐτῷ προσαρμόσασθαι ἅμα τε τὸν τοῦ Ἰσαακίου υἱὸν **10** πεφόνευκε καὶ ἅμα τὴν τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου θυγατέρα Εὐδοκίαν προσηγάγετο εἰς γυναικα, ὑστάτην οὖσαν τῶν θυγατέρων ἐκείνου. τρεῖς γὰρ ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ ἡ μὲν πρώτη Εἰρήνη κατωνομάζετο, ἣν καὶ ἀνδρὶ συνέζευξεν Ἀλεξίῳ τῷ Παλαιολόγῳ, ὃν καὶ δεσπότην
P 5 τετίμηκεν· ἀλλὰ προύχετο οὗτος τῆς Κωνσταντίνου ἀλωστέως. **15** ἡ δὲ δευτέρα ἐκαλεῖτο Ἄκνα, εἰς ἣν Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν ἐπεγάμβρυσεν. ἡ δὲ τρίτη Εὐδοκία κατωνομάζετο, ἣν πρὸ καιροῦ ὁ πατὴρ αὐτῆς τῷ κράλῃ Σερβίας συνέζευξεν. ἐπὶ τινι δὲ πάθει, ὡς ἔφασκον, ταύτην οὗτος φωρᾶσας ἐπὶ τὸν πατέρα πάλιν ἐκπέμπει, καὶ ἔμμενεν οὕτως. ταύτην εἰλήφει ὁ εἰρημένος Δούκας Ἀλέ-
20 ξιος, τὴν οικεῖαν καταλιπὼν γαμητῆν. ὡς γοῦν παρὰ τῶν Ἰταλῶν ἐάλω ἡ Κωνσταντίνου, ἀπέδρα καὶ οὗτος ἐκείθεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν σύζυγον Εὐδοκίαν. μαθὼν δὲ ὡς ἐν Μοσυνουπόλει

3 ὡς om D	6 Κωνσταντινουπόλεως D	6 et 7 περι vulgo
8 τὰς om D	12 εἰς γυναῖκα προσηγάγετο D	15 ἀλώσεως] πόλεως D
17 κατωνομάζετο om D	19 ταύτην ante ὡς D	20 ἔμμενεν] ἦν D
21 Ἀλέξιος] ὁ Μούρτζευφλος D	22 Κωνσταντινουπόλις D.	

dentis oram omnem et orientis partem non minimam excurrere. primum occidentis partes, fugientibus omnibus tanquam ira caelitem invecntum malum eos abigeret, in deditionem subigunt.

5. Imperator Alexius Angelus, quem antea Cpoli declinasse commemoraveram, Philippopolim veniens nec ab accolis exceptus Mosynupolim confugit, ubi moras trahebat. at Ducas Alexius, qui filium Isaacii peremerat, illius affinitatem ambiens, statim atque Alexium ingulavit, imperatoris Alexii filiam Eudociam, filiarum illius postremam, sibi in matrimonio iunxit. tres etenim filias susceperat, quarum prima Irene Palaeologo, qui despotiae dignitate honestatus ante direptionem urbis vitam finierat, collocatur; secunda Anna Theodoro Lascari desponsa; Eudociam tertiam impubeream adhuc nec maturam viro crali Serviae nuptam dederat, quam illo, ut aiebat, nescio in quo deprehensam patri remisit, cum quo aetatem debebat. eam Ducas Alexius, exclusa propria, uxorem duxit. sed potius Italii Byzantio inde secum inter alia uxorem deferens excessit, certiorque factus Mosynu-

τὰς διατριβὰς ποιεῖται ὁ πενθερὸς αὐτοῦ βασιλεὺς Ἀλέξιος, θαρ-
 ρούντως πρὸς αὐτὸν ἀπῆε. ὁ δὲ τοῦτον πολλῶν τε ἄλλων χάριν
 καὶ εὐδὲν ἦν τῆς θυγατρὸς ἐμυσάττετο. κηδεστίας οὖν ὑπο- B
 δὺς προσωπεῖον ὑποδέχεται τὸν Ἀλέξιον, λουτρὸν τε εὐτρεπίσας
 5 ἅμα τῇ θυγατρὶ λουθῆναι τοῦτον προστέταχεν. ἐντὸς οὖν τοῦ
 λουτῆρος γενομένου τοῦ Ἀλέξιου ἐπεισιπίπτουσιν ἀθρόως αὐτῷ οἱ
 τοῦ βασιλέως Ἀλέξιου ὑπηρέται, κάκεισε τοδὸς ὀφθαλμοδὸς αὐτοῦ
 ἐξοφύττουσιν. ἔφρασκον δὲ οἱ ξυντυχόντες ὡς ἡ θυγάτηρ ἐστῶσα
 παρὰ τὴν θύραν τοῦ λουτροῦ τὸν πατέρα ὕβρεισιν ἐπλυνε, κάκει-
 10 νος ταύτην τῆς ἀνιδείας καὶ τῆς ἀσελγοῦς ἀγαπήσεως ἐλοιδορεῖ.
 τυφλὸς οὖν γεγωναὺς ὁ δηλωθεὶς Δούκας Ἀλέξιος περὶ τὰ τῆς Μο-
 σοννοπόλεως ἐπλανῶτο μέρη, ἀλήτης διερχόμενος τὰ ἐκείσε. ὁ
 δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπάρας ἐκεῖθεν ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Θεσσαλονί- C
 κης ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ ἐξώρμησαν τῆς Κωνσταντίνου οἱ Ἴταλοι καὶ
 15 ἀπῆλθον περὶ τὴν Μοσυνούπολιν, εὐρόντες ἐκείσε τὸν Μούρτζου-
 φλον εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἀπήγαγον, τοῦ δὲ δηλωθέντος αὐτοῦ
 μιάσματος ἀμυνόμενοι, ὅπερ εἰς τὸν υἱὸν Ἰσαακίου τοῦ βασιλέως
 εἰργάσατο, κρημνῶδει θανάτῳ τοῦτον καταδικάζουσιν· εἰς γὰρ
 τὸν μέγιστον ἀνάξαντες κίονα, ὃ Ταῦρος ἢ κλήσις, κάτω βάλ-
 20 λουσι. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ τέλος αὐτοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος
 εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν ἀφίκετο.

4 καὶ λουτρὸν εὐτρ. D 5 γενομένου τοῦ λουτῆρος οἱ τοῦ βα-
 σιλέως Ἀλέξιου ἐπεισιπίπτουσιν αὐτῷ ὀπηρεται D 7 αὐτοῦ
 add D 11 δηλωθεὶς om D 13 περὶ vulgo 16 Κων-
 σταντινούπολιν D δηλωθέντος αὐτοῦ om D 17 ὁ εἰς
 τὸν Ἰσαακίου πεποιήκεν υἱὸν D 18 κρημν. — ἀφίκετο] ἐκ
 Ταῦρου κρημνίζουσι τοῦ κίονος D.

poli imperatorem Alexium socerum immorari alacri ad eum animo festinat;
 qui multis aliis titulis, sed filiae potissimum causa ab eodem abhorrebat;
 affinis nihilominus personam induens Alexium excipit, praeparatoque lavacro
 ut una cum filia lavaret iussit, balneumque ingressum Alexium imperatoris
 Alexii administri impetu facto invadunt et luminibus spoliant, traditum est
 ab oculatis testibus filiam ad balnei fores stantem patrem iniuriis lacessere,
 contra eam a patre pro impudico atque flagitioso amore proscindi. obcae-
 catus itaque Ducas Alexius apud Mosynopolim et loca vicina palans vagus-
 que oberrabat; et imperator Alexius inde deflectens Thessalonicam contem-
 dit. Itali vero Cpoli excedentes, circaque Mosynopolim immorantes, com-
 pertum Alexium Murtzuphlum Cpolim avexere, scelusque quod in impera-
 toris Isaacii filium ediderat ulciscentes auctores fuere ut praeceps adigere-
 tur: namque in columnam maximam, cui Tauro nomen est, sublatum egere
 praecipitem. et hic finis vitae illius fuit. sed imperator Alexius Thessalo-
 nicam venit.

6. Τῆς οὖν πόλεως κυριεύσαντες οἱ Ἴταλοι ἄδειαν δεδω-
 κασι τοῖς ταύτης οἰκήτορσι τοὺς θέλοντας μένειν τε καὶ ὑπὸ χεῖρα
 εἶναι αὐτῶν, τοὺς δὲ μὴ ἀκωλύτως ἀπέρχεσθαι δηρὰ ἂν βούλοιντο.
 D Ἐξήρχοντο τοίνυν οἱ μὲν φανερώς οἱ δὲ καὶ κρύφα, ὅσοι τῶν πε-
 ριφανεστέρων ἐτύγχανον. ὁ μὲν οὖν Λάσκαρις Θεόδωρος προεξ-
 5 ελθεῖν πέφθακεν ἅμα τῇ γαμετῇ Ἄννῃ, ὃν γαμβρὸν ὁ λόγος φθά-
 σας ἐδήλωσε τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τελεῖν, καὶ δεσπότην ὑπ' ἐκεί-
 νου τετιμημένον. ἀπελθὼν οὖν οὗτος μετὰ τῆς σφετέρως γυναι-
 κὸς καὶ τῶν τέκνων (ὑπῆρχον γὰρ αὐτῷ θυγάτρια τρία, ὧν ἡ
 μὲν πρώτη Εἰρήνη ἡ δὲ δευτέρα Μαρία ἡ δὲ τρίτη Εὐδοκία κατ-
 10 ωνομάζοντο) καὶ ἐπὶ τὴν Νίκαιαν πόλιν γενόμενος παρεκάλεε
 τοὺς Νικαιεῖς ἕσω τοῦτον τῆς πόλεως δεξασθαι καὶ ὡς κυρίῳ
 προσανέχειν αὐτῷ. οἱ δὲ οὐκ ἐδέχοντο. λιπαρῶς γοῦν ὁ Λά-
 σκαρις τούτοις προσκειμένος, καὶ κἄν τὴν γυναῖκα μόνην δεξα-
 σθαι ἐκδυσωπῶν, μόλις ἐς τοῦτο πειθηνίους ἐγνώρισεν. ἀφείξαι 15
 P 6 οὖν τὴν γυναῖκα οὕτως κατὰ Νίκαιαν διήρχετο τὰ περίξ Προύσης
 τε καὶ τὰ περὶ αὐτήν, ὅπως τε ὑπὸ χεῖρα ταῦτα ποιήσαιο καὶ ὡς
 βασιλεὺς ἀντὶ τοῦ πενθεροῦ Ἀλεξίου τούτων κατάρξαιεν. οὗ δὲ
 καὶ τετύχηκε· καὶ γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἐπὶ τὸν Περσούρχην ἀφί-
 κητο συνήθη τούτῳ τελοῦντα, καὶ συμμαχίαν προσεληφε, καὶ 20
 τὰ πρὸς σκοπὸν διεπράξαιτο. δύο γοῦν παραδραμόντων ἐνιαυτῶν,

1 Μοσνονοπέλεως D 3 μὴ add D 5 μὲν
 οὖν] δὲ D ἅμα τῇ γαμετῇ Ἄννῃ προεξελθεῖν πέφθακεν τῆς
 Κωνσταντίνου, δεσπότης ὑπ' ἐκείνου τετιμημένος D 8 ἀπελ-
 θὼν τοίνυν μετὰ καὶ τῶν θυγατρῶν Εἰρήνης Μαρίας καὶ Εὐδο-
 κίας εἰς Νίκαιαν παρεκάλεε τοὺς Νικαιεῖς εἰσω τῆς πόλεως δεξασθαι
 τοῦτον. οἱ δὲ οὐκ ἐδέχοντο. ὁ δὲ καὶ κἄν τὴν γυναῖκα δεξασθαι
 δυσωπῶν μόλις ἔπεισεν D 11 περὶ vulgo 16 οὕτως κατὰ
 Νίκαιαν om D Προῦσάν D 17 ὅπως τε] τε om D
 19 περὶ vulgo.

6. Itali urbe potiti civibus potestatem fecere ut qui vellent manserent ac subditicii essent, qui nollent, libere quo vellent proficiscerentur; iamque qui ante alios eminebant, hi clam alii palam, sese surripiebant. Theodorus Lascaris, quem imperatoris Alexii generum fuisse ab eodemque despotam declaratum supra oratio nostra narraverat, una cum uxore Anna et filiis (tres namque filiae illi erant, prima Irene, altera Maria, tertia Eudocia) ante direptionem abscedens et circa Nicaeam profectus, Nicaenos exorabat ut semet intus reciperent sibi que veluti domino obtemperarent cum non proficeret, acrius incumbens, et vel uxorem solum admitterent impense deprecans, vix tandem obtinuit. quare Nicaeae uxore relicta circa Prusam loca omnia excurtebat, eo animo ut illa sibi subiceret et pro socio Alexio ipse veluti imperator res ageret ac ministraret. nec spes eam fefellit: nam interim ad Persarum principem sibi amicitia devinctum profectus atque auxiliariis copiis auctus, quae iamdiu animo conceperat, per-

καὶ ὡς δεσπότην παρὰ πάντων φημιζομένου τοῦ Λασκάρως, ἐπὶ
 συνδρομῇ γέγονε κατὰ Νίκαιαν ἀπὸ τε περιφανῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν
 λογάδιων τῆς ἐκκλησίας, σκέψις τούτων ἐγένετο ὅπως βασιλεὺς B
 φημισθεὶς ὁ δεσπότης Θεόδωρος. πατριάρχου δὲ μὴ παρόντος
 5 ἐκέισε, — ὁ γὰρ Καματηρὸς Ἰωάννης, ὃς τὸν πατριαρχικὸν ἐκό-
 σμει Θρόνον ἦνίκα τῆς Κωνσταντίνου ἐκράτησαν Ἰταλοί, περὶ τὸ
 Διδυμότοιχον ἀπῆρε καὶ ἐκέισε τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο, καὶ δια-
 μνηθεὶς παρὰ τε τοῦ Λασκάρως καὶ τῶν λοιπῶν ἀπηγόρευσε τὴν
 πρὸς αὐτοὺς ἄφιξιν, ἔγραψεν τὴν παραίτησιν ποιησάμενος. ψη-
 10 φέζεται γοῦν πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Ἀδωρειανός, λόγιος τυγχά-
 νων καὶ πάσης γραφῆς ἐμπειρὸς τῆς τε ἡμετέρας καὶ τῆς θύρα-
 θεν, ὃς καὶ τὸν δεσπότην Θεόδωρον τῷ βασιλικῷ διαδήματι ται-
 νίωσεν. (7) ἐντεῦθεν βασιλεὺς ὁ Λάσκαρις ἀναγορευθεὶς συν- C
 τονώτερον ἐφήματο τῶν πραγμάτων, μάχαις δὲ προσέκρουσεν οὐκ
 15 ὀλίγαις καὶ χαλεπαῖς. οἱ τε γὰρ Ἰταλοὶ κατὰ τὴν ἐφάν τὸν πόρον
 πεπωκηκότις τὰ πλείω ταύτης ἐφ' ἑαυτοὺς ἐποίησαντο· τό τε γὰρ
 ἔπαιον θέμα Ὀμηκίου καὶ Αἰγυίου καὶ αὐτὸ δὴ τὸ Ἀτραμύτιον τῶν
 Ἰταλῶν ἐγενόνη, Βάρης τε καὶ Ἀύλωνια Ποιμανηρόν τε καὶ Λεν-
 τικανὰ μέχρι τοῦ Λοπαδίου αὐτοῦ δεσπότης ἐγένωσκον Ἰταλοὺς,
 20 ἀλλὰ γε δὴ καὶ τῆς Βιθυνίας πάντα μέχρι καὶ Νικομηδείας αὐ-
 τῆς. ἐντεῦθεν ἐστενοῦτο πολὺ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος. οὐδὲν δὲ
 ἔτιον καὶ πρὸς τῶν Ῥωμαίων κατεβιάζετο. ἐν γὰρ τῇ συγχύσει

1 φημιζομένου παρὰ πᾶσιν τοῦ Λασκάρως D 2 τε add D
 8 τούτοις D 7 ἐκοιέτο D 8 παρὰ τοῦ Λασκάρως D
 11 γραφῆς πάσης D τῆς ante θύρ. add D 12 τῷ τῆς βα-
 σιλείας διαδήματι ταινιοῖ D 14 προσέκρουσεν A 20 θινίας D
 22 τῶν om D.

fecit. duobus itaque annis integris cum omnibus uti despota Lascaris ago-
 sceretur, conventusque ex viris celeberrimis ac ecclesiae primatibus Ni-
 caeam concurrentibus haberetur, illud inter eos agitatum est, qua ratione
 Theodorus ad illa usque tempora despota imperator acclamaretur. patriar-
 cha non aderat: Ioannes quippe Camaterus, qui patriarchale solium Italiae
 Byzantium expugnantibus honestabat, Didymotoechum abierat ibique
 commorabatur: acceratus a Lascari aliisque scripto etiam patriarchatui re-
 nuntians noluit accedere. ideo in eius locum Michael Auctorianus sufficitur,
 vir disertus literarumque non nostrarum solum sed exterarum etiam peritias-
 simus. is despotam Theodorum imperatorio diademate coronavit. (7) hinc
 imperator Lascaris renuntiatius impensius ad res gerendas accingitur, bellis-
 que se plurimis hisque ingentibus exercuit. Itali namque in orientem prae-
 tergressi potissimum illius partem debellaverunt, thema siquidem Opsicii et
 Aegaei necnon Atramyttium ipsum Italiae cesserat. Baris item et Aulonia,
 Poemanenum, Lentiana ad Lopadium, et Bithyniae omnia ad Nicomediam
 Italorum imperium subierant. quare imperator Theodorus in summas angus-
 tias adductus est. nec minus a Graecis ipsis urgebatur. enimvero in per-

τῆς Κωνσταντίνου ἀλώσεως ἄλλοθεν ἄλλος ἡγεμόνες εἶναι τυχόν-
 τες ἢ καὶ οἱ τῶν ἄλλων προύχοντες ὡς οἰκίαν ἀρχὴν τὴν ἑφ'
 D ἑαυτοῦς ἐποιοῦντο χώραν, ἢ ἐξ αὐτῶν εἰς τοῦτο ὀρμήσαντες ἢ
 καὶ παρὰ τῶν οἰκητόρων μετακληθέντες εἰς τὴν τῆς χώρας δεφέν-
 δευσιν. αὐτίκα Θεόδωρος τε, ὃν καὶ Μωροθεόδωρον ἐπεκάλοον, 5
 ἄρχων ἦν τῆς Φιλαδέλφου πόλεως, ἕτερος δὲ Σάββας τοῦπίκλην
 τοῦ ἄστειος ἐδέσποζε τοῦ Σαμφίων μετὰ καὶ τῶν πλησίον τυγγα-
 νόντων αὐτῶ. Παφλαγονίας δὲ πάσης ἐγκρατὴς ἦν Δαβίδ, ἀδελ-
 φὸς ὢν Ἀλεξίου τοῦ τῆς Τραπεζούντος κρατήσαντος, ὃς καὶ μέγας
 ὠνομάζετο Κομνηνός, οἱ τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου ὑπῆρχον ἔγ- 10
 γονοί, Μανουὴλ τῷ τούτου τεχθέντες υἱῶ. διὰ ταῦτα ἐν πολλῇ
 P 7 στενοχωρίᾳ τὰ πράγματα ὑπῆρξε τῷ βασιλεῖ Θεοδώρῳ. ἀλλὰ
 τὸν μὲν Μωροθεόδωρον καὶ τὸν Σάββαν εὐχερῶς μετήλθεν,
 κἀντεῦθεν ἐδέσποζεν ἀδεῶς Κελβιανοῦ τε παντός, Μαυιάδρου
 Φιλαδέλφειας καὶ Νεοκάστρων. 15

8. Ἄλλ' ἐνταῦθά μοι ὁ λόγος ἀναμεινάτω· ἱστορῆσαι
 γὰρ βούλεται τὰ τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ συμβάντα, ἧδη δὲ καὶ
 τἄλλα τὰ ἐπὶ τῇ ἐσπέρᾳ γενέσθαι φθάσαντα. ἀφίκετο μὲν, ὡς
 εἰρήκειν, εἰς Θεσσαλονίκην ὁ εἰρημένος βασιλεὺς Ἀλέξιος, καὶ
 ἐπεδέχθη παρὰ τῆς αὐτοῦ νύμφης, ἢ ἐξ Οὐγγρων μὲν ὤρμητο, 20
 ἐπεγαμβρεύθη δὲ τῷ βασιλεῖ Ἰσαακίῳ μετὰ τὴν τῆς γυναικὸς αὐ-
 τοῦ τελευτήν, ἣν καὶ ὠραίαν πάνν τῷ εἶδει οἱ κατιδόντες ἔφασκον

2 οἱ om D	5 τε om D	11 Μανουήλ] μετὰ A	διὰ —
12. Θεοδώρῳ om D	17 ἧδη — φθάσαντα om D	18 μὲν]	
μὲν οὖν D	19 ὁ — Ἀλέξιος om D.		

turbatione ac confusione Cpolitanae direptionis hinc inde alius atque alius cum exercitus ducerent, sive etiam qui aliis praestarent, partem quam ipsi moderabantur, sive id ex semetipsis tentantes, sive ab accolis in locorum propugnationem accersiti, veluti dominatum proprium occupabant. sic Theodorus cognomento Morotheodorus Philadelphiam dominatui suo subiecit. alius item cognomento Sabbas Sampsonis urbem cum his quae adiacebant tenuit. Paphlagoniam universam David Alexii Trapezantis domini frater, qui et magnus Comnenus vocabatur, imperatoris Andronici nepos uterque ab illius filio prognatus, obtinuit. propterea in maximis turbibus ac fluctibus res imperatoris Theodori nutabant, qui primum quidem Morotheodorum et Sabbam facile oppressit, ideoque tuto et sine motu totius Celtiani Maeandri Philadelphias et Neocastorum dominationem tenebat.

8. Sed hic paululum coercenda oratio est: namque mihi in animo est, quae imperatori Alexio contigere, necnon gesta in occidente reliqua recensere. appulerat imperator Alexius, uti supra memoravi, Thessalonicam, exceptusque est a nuru, genere quidem Ungara, sed imperatori Isacio post uxoris obitum desponsata, muliere specie nimium egregia ac decora, ut

αἶναι τῶν γούν Ἰταλῶν εἰς πολυμέρειαν τὰ τῆς Ῥωμαϊδος κλη- B
 ρωσαμένων, καὶ τοῦ μὲν ἐκ Φλάντρας ὠρημένου Βαλδουίνου
 βασιλέως ἀναγορευθέντος, τοῦ δὲ δουκὸς Βενετίας, ὃς καὶ αὐτο-
 προσώπως συνῆν, μερίδα οὐ μικρὰν ἐσχηκότες καὶ δεσποτικῶ
 5 ἀξιώματι τιμηθέντος, ἔχειν τε ἐξ ὄλου, πρὸς τὸ ὄλον ὃ τὸ τῶν
 Φράγκων ἐκτήσατο γένος, τὸ τέταρτον καὶ τοῦ τετάρτου τὸ
 ἡμισυ, ἐπειδὴ καὶ ὁ μαρκήσιος ἀξιόλογον μοῖραν τῆ συμμαχίᾳ
 ἦν ἐνεγκάμενος, ὃῆς Θεσσαλονίκης παρὰ τοῦ Φλάντρα τετίμητο,
 προσλαβόμενος καὶ γυναῖκα τὴν δηλωθεῖσαν Μαρίαν τὴν ἐξ Οὐγ-
 10 γρίας πρότερον προσηρμοσμένην Ἰσαακίῳ τῷ βασιλεῖ. ὑπὸ ταύ- C
 τῆς, ὡς ἔφην, ὁ βασιλεὺς ὑπεδέχθη Ἀλέξιος. μετὰ μικρὸν δὲ
 φωραθεὶς τὰ ἐκεῖσε νεωτερίζεσθαι ἀπεδιώχθη συνάμα τῇ γυναικὶ
 καὶ τῇ θυγατρὶ Εὐδοκίᾳ, ἣν καὶ ἐς Κόρινθον ἀφικόμενος τῷ
 ἐκεῖσε τῆς χώρας κατέρχοντι συνεζεύξατο Σγουρῶ· ἦν γὰρ καὶ ὁ
 15 Σγουρὸς οὗτος μετὰ τὴν τῆς Κωνσταντίνου ἄλωσιν νεωτερίσας
 καδ' ἐνωτόν, καὶ Κορίνθου ἄρχων καὶ τῶν περὶ ταύτην χωρῶν,
 ὡς καὶ ἐτέρων ἕτεροι. μικρὸν δὲ καὶ τοῖς ἐκεῖσε προσδιατρίψας,
 γγὺς παρὰ τινῶν ὡς ἀλίσκεσθαι μέλλει, ἀπέδρα. ἐκ Λογγιβαρ-
 δίας δὲ τισὶ ξυνητῶν ἀλίσκεται, πρὸς τὸν πρωτεύδελφον αὐτοῦ
 20 Μιχαὴλ τὰς κινήσεις ποιούμενος· ἦν γὰρ οὗτος τότε μέροςσ τινὸς
 τῆς παλαιῆς Ἡπειροῦ κρατήσας καὶ πολλὰ τοῖς πρὸς τὰ ἐκεῖσε D

1 γούν] δ' D 2 Φλάντρας D 3 ἀντοκρόσωπος D 4 μι-
 κρὸν D 5 τε] τὰ A 7 τῆς συμμαχίας D 8 ὃῆς τῆς
 Θ. D *ibid.* Φλάντρα D 9 τὴν ἐξ — βασιλεῖ om D 11 ὡς
 ἔφην ὁ βασιλεὺς om D 12 τὰ] τοῖς D 13 τῷ Σγουρῶ
 συνζεύξε. μικρὸν δὲ τοῖς, *omissis reliquis*, D 17 ἐκεῖ συν-
 διατρίψας D 20 κάκεινος τῷ τότε D 21 κρατήσας Ἡπει-
 ρου D τοῖς — ἀφινγμένοις post πράγματα D.

qui illam viderant fassi sunt. ab Italis itaque Romana ditione in plurimas partes ac homines divisa, Balduinus Flander imperator eligitur, dux Veneti- arum, cum ipse praesens adesset, despotae dignitate insignitur et non perexiguam rerum accipit partem, ut scilicet rerum omnium quae Franci obtinuisent quartam ipse partem quartaeque mediam haberet. cum vero et marchio non parum in suppetiis afferendis adiuvisset, a Flandro rex The- salonicae fit, et sibi Mariam Ungaram prius, ut iam diximus, imperatori Isaacio desponsatam matrimonio iungit. ab hac Alexius imperator excipitur, nec multo post novis rebus inhiare deprehensus urbe pellitur una cum uxore Eudociaque filia, quam Corinthum veniens Sguro illius regionis dynastae in matrimonium copulat. Sgurus etenim post Byzantinum excidium solus rebellione facta Corintho et locis adiacentibus imperavit, quemadmodum alii aliis. paululum autem ibidem commoratus, cum a nonnullis insidias sibi parari audisset, sese subterduxit, et parvae Longobardorum manui impingens, dum ad consobrinum Michaellem contendit, captur. Michael quippe parti veteris Epiri tunc temporis dominabatur, Italis circa ea loca excurren-

μέρη ἀφαιμένοις Ἰταλοῖς παρέχων πράγματα. καὶ ἦν οὗτος δυναστεύων τῆς τοιαύτης χώρας· Ἰωαννίνων γὰρ ἦρχε καὶ Ἄρτης καὶ μέχρι Ναυπύκτου. ὡς γοῦν εἴλω παρὰ τῶν Λογγυβάρδων ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, καὶ ἀπεμπολεῖται παρ' αὐτῶν συνάμα τῆ γυναικί. μικρὸν δὲ μετὰ τοῦ Μιχαὴλ προσκατερήσας βούλεται πρὸς τὸν τοῦ Ἰκονίου σουλτάνον ἀπελθεῖν, ὃν Ἰαθατίνην ὠνόμαζον. ἦν γὰρ τούτῳ συνήθης· ὁ γὰρ εἰρημῆνος Ἰαθατίνης τὰς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ χεῖρας ἀποδράς Ἀζατίνου κατέρχοντος τῷ τότε τῶν Μουσουλμάνων, φυγὰς παρὰ τὴν Κωνσταντίνου ὤχετο, καὶ τῷ βασιλεῖ ὑποδέκεται Ἀλέξιῳ, βαπτίζεται τε παρ' αὐτοῦ καὶ εἰσοδεῖται. ὃς καὶ τῷ βασιλεῖ Ἀλέξιῳ συναπέδρα ἀποδράντι P 8 τῆς Κωνσταντίνου. ἀλλ' οὕτω συγγαί παρῆλθον ἡμέραι, καὶ ἀφικνεῖται πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ κρύφα μηνύων αὐτῷ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μόνον· ὃς καὶ ῥύκεισι πενιχροῖς ἐσταλμένος μετ' αὐτοῦ ἀφικνεῖται, καὶ τοῖς αὐτοῦ καταστάς γνώριμος Περσάρχης ἐπι-15 φημιλεται. οὗτος καὶ τῷ βασιλεῖ Θεόδωρῳ ἔν τισι καιροῖς στενοχωρηθέντι χρήσιμος ἀνεφάνη, συμμαχίαν δοῦς καὶ τὰ εἰς εἰρήνην σπεισόμενος· ὡς ἀδελφὴν γὰρ τὴν βασιλῖδα Ἄνναν ὠνόμαζεν. (9) πρὸς τοῦτον ἡ πᾶσα σπουδὴ τοῦ βασιλέως Ἀλέξιου ἀφαισθαι προσῆν· ἐδυσανασχέτει γὰρ ἐλθεῖν παρὰ τὸν βασιλέα καὶ 20 γαμβρὸν Θεόδωρον. ἐφοδοῖς γοῦν ἀπάρας τῆς τοῦ Μιχαὴλ γῆς

1 οὗτος D 3 τῶν om D 4 καὶ — 5 προσκατερήσας add D
 5 βουλεύεται πρὸς τὸν Ἰκονίου Σουλτάν D 8 Ἀζατίνου add D
 9 φυγὰς — νόσφ.] ἐς Ἀλέξιον ἦκε τοῦτον καὶ παρ' αὐτοῦ νόσφ. D
 11 Ἀλέξιῳ] τούτῳ D ἀποδράντι τῆς Κωνσταντίνου om D
 12 οὗ D 13 ἀνὴρ τὸν ἀδελφοῦ αὐτοῦ μόνον μηνύων αὐτῷ κρύφα D
 16 οὗτος] ὃς D ἐν — στενοχωρηθέντι om D
 17 καὶ — σπεισόμενος om D 19 πρὸς — Θεόδωρον om D
 20 παρὰ] περὶ vulgo 21 γοῦν om D.

tibus molestus operosusque. hic, inquam, usquequaque Michael dominabatur, cum Ioanninis et Artae usque ad Naupactum imperaret. captus itaque a Longobardis imperator Alexius pretioque redemptus, una cum coniuge ad sultanum Iconii Iathatinem sibi familiaritate notum proficiens deliberat: namque Iathatines e fratribus tunc Musulmanarum rerum moderatoris manibus fugiens profugus Cpolim appellit, exceptusque ab imperatore Alexio sacro initiatur lavacro filiusque adoptatur. hic cum imperatore Alexio Cpoli fugiente una aufugit. nec multo post vir quidam clam ad ipsum proficiens fratris obitum nuntiat; qui vili in veste ac squalente cum nuntio iter ingreditur, et a suis cognitus Persarum principatui praeest, Theodoro imperatori belli discriminibus saepe afflicto debilitatoque non modo auxiliariis copiis sed foedere etiam pacto (Annam enim imperatricem sororem compellabat) apprimè proficius. (9) ad hunc ut accederet sua studia convertit omnia Alexius imperator: ad imperatorem enim et generum Theodorum moleste accedebat. commentus itaque subvehens e ditione Michaelis solvit, et

καὶ φορῶν χρησόμενος πνεύματι τῇ τῆς Ἀττάλου προσώφισεν. Β
 ἀσμενέστατα γοῦν παρὰ τοῦ σουλτάν προσδέδεκται. ὁ βασιλεὺς
 δὲ Θεόδωρος διήγεν ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ πρεσβεία πρὸς τοῦ σουλ-
 τάν παρ' αὐτὸν ἀφικνεῖται τὴν τοῦ βασιλέως καὶ πενθεροῦ γνωρί-
 5 ζουσα ἀφίξιν, καὶ ὡς ἄδικος εἶη ξενικῆς ἐπιλημμένος ἀρχῆς.
 ἐταράχθη γοῦν ἐπὶ τοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς, καὶ θέος αὐτῶ ἐπεισ-
 ῆει οὐχὶ σμικρόν· ὁ μὲν γὰρ σουλτάν πρόφασιν εἶχε τὸν βασιλέα
 Ἀλέξιον, τῇ δὲ ἀληθείᾳ σκοπὸς ἦν αὐτῶ πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων
 καταδραμεῖν καὶ καταληΐσασθαι ἢ καὶ ὑπὸ χεῖρα ποιήσασθαι, καὶ
 10 ἦν ἐπὶ ξυροῦ, ὃ φασι, τῷ βασιλεὶ Θεόδωρῳ τὰ πράγματα. συν-
 υγαγὼν οὖν τοὺς αὐτοῦ ἐπειρᾶτο τούτων, εἶτε αὐτῶ προσανέ- C
 χοντες ἂν εἴεν εἶτε τῷ πενθερῷ αὐτοῦ τῷ βασιλεὶ Ἀλεξίῳ. οἱ δὲ
 πανουδὶ μῦθῳ φωνῆ, ὡς ἐκ γνώμης μιᾶς, ἢ συζῆν αὐτῶ ἢ συνα-
 πολεσθαι εἰρήκεισαν. θαρσαλέος γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῖς τῶν ὑπὸ
 15 χεῖρα λόγοις γενόμενος τῆς Νικαίας ἐξῆει, ἔχων καὶ τὸν τοῦ σουλ-
 τάν πρέσβιν μεθ' ἑαυτοῦ. ταχύτερον δὲ τῷ δρόμῳ χρησόμενος
 ἀφικνεῖται τῇ Φιλαδέλφῳ. ὁ δὲ σουλτάν ἐπύρας μεθ' ἑαυτοῦ
 καὶ ὃν ὡς ὀλέαρον ἐπεφέρειτο βασιλέα Ἀλέξιον, τὴν ἔφοδον ἐν Ἀν-
 τιοχείᾳ πεποιήται· πόλις δὲ αὕτη χώρας προκαθημένη Μαιάν-
 20 δρον. κρατεῖν δὲ οἱ ταύτης ἦν ὁ σκοπός. διὰ ταῦτα καὶ ἑλε-
 πόλις ἐστήσατο καὶ ἐπόρθει τὴν πόλιν. καὶ ἦν γε αὕτη ἐν χροῦ

2 οὖν D 3 πρὸς τοῦ σουλτάν om D 6 καὶ — σμικρόν om D
 7 τὸν βασιλέα om D 8 τῇ — τῆν] σκοπὸς δ' ἦν αὐτῶ τῆν
 τῶν D 9 καὶ κατ. — ποιήσασθαι om D 10 ὃ om D τῶ
 βασ. Θ.] τούτῳ D 11 γοῦν D 12 ἂν om D αὐτοῦ
 τῷ βασιλεὶ Ἀλεξίῳ om D 13 μῦθῳ — μιᾶς om D 14 οὖν D
 ὁ — γενόμενος om D, qui θαρσαλέως 15 τοὺς τοῦ σουλτάν
 πρέσβεις, omisiss μεθ' ἑαυτοῦ, D 17 ἀφίκετο εἰς Φιλαδέλφον D
 20 κρατήσαι D.

ventis operam dantibus ad Attali urbem descendit, et quam cupidissime a
 sultano excipitur. interim Nicaeae Theodoro imperatori degenti a sultano
 legatio mittitur, quae et imperatoris et soceri nuntiaret adventum, et quam
 iniustus esset alieni principatus occupator. conturbatus animo imperator ni-
 mis male timuit totus. sultanus enim specie propugnandi Alexii, re autem
 ipsa Romanos agros omnes excurrere populabundus et dicioni Persicae adde-
 dere animum induxerat. erantque res Theodori in angusto oppido coactae,
 et ut aiunt in acie novaculae. quare convocatis suis omnibus explorabat, in
 suamne an in soceri imperatoris Alexii partem abituri essent? illi omnes
 uno ore veluti ex tessera inclamare, aut una cum eo se vivere aut una mori
 velle. recollecto igitur animo subditorum vocibus imperator Nicaea exit,
 secum legatum sultani convehens, ocyusque appropersans Philadelphiam oc-
 cupat. sultanus cum imperatore Alexio, quem veluti Romanorum escam
 secum conducebat, in Antiochiam irrupit. est ea civitas Maeandro adiacens,
 illiusque potiundae propositum erat. hinc machinis adactis urbem premebat,

- D** τοῦ ἀλῶναι. ὃ δὴ καὶ δεδιῶς ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος (ἦν γὰρ καὶ ἀληθὲς ὡς εἰ ταύτης ἐκράτησεν ὁ σουλτάν, οὐδὲν ἂν ἦν αὐτῷ ἐμποδὼν τοῦ μὴ πᾶσαν τὴν τῶν Ῥωμαίων χειρῶσασθαι) καὶ ὅσον ἐπὶ κίβου τὸν πόλεμον θείς, ἢ μᾶλλον ἀληθῶς εἰπεῖν ἐπὶ τῷ δεσπότῃ Φαρρῆσας Χριστῷ, οὗ τὴν κλήσιν ὡς σύσσημόν τι ἢ σφραγίδα 5 οἱ εἰσεβίεις ἐπιφέρουμεν, ἐπισπεύδει τὸν δρόμον, παρυγγείλας μηδένα ἢ σκευὴν φέρειν ἢ ἄχθος ἢ ἕτερόν τι τῶν οὐ λυσιτελούντων ἐν τῷ πολέμῳ, ἄνευ μέντοι τῶν ἀναγκαίων, τροφῆς μικρᾶς καὶ ἐνδύματος. ἦν δὲ ἅπαν αὐτῷ τὸ στράτευμα εἰς διασχίλους ἡριθμημένον, ὧν ὀκτακῆσοι μὲν Ἴταλοί, ἄνδρες γενναῖοι καὶ τὴν χεῖρα 10
- P 9** σθενεροί, ὡς ὁ καιρὸς ἔδειξε, Ῥωμαῖοι δὲ οἱ λοιποὶ ἐτύγγανον. (10) ἐγγύς που γούν γενόμενος τῆς Ἀντιοχείας ὁ βασιλεὺς ἀφῆρσι τὸν πρέσβην Πέροσιν παρὰ τὸν σφέτερον ἀφικέσθαι δεσπότην· καὶ ὃς ἀπῆλθε καὶ μῆρῦε τῷ σουλτάν τὴν τοῦ βασιλέως ἔφοδον, δύσπιστον ἐκείνῳ πάνν τυγγάνουσαν. ὄρκους γούν ἐβεβαίουσ ὁ 15 πρέσβις ὡς ἐγγύς ὁ βασιλεὺς πάρεστιν. ταῦτα οὖν ἀκηκῶς ὁ σουλτάν, ὡς εἶχε τάχους, τὰς δυνάμεις συνάγει καὶ παρατάττεται πρὸς τὸν πόλεμον. ἐμπίπτουσι γούν ταῖς τοῦ σουλτάν πρῶτον δυνάμεισιν Ἴταλοί. ἀλλ' ἦν τὸ τῶν Μουσουλμάνων πλῆθος πολύ.
- B** ἔργα δὲ κρατερᾶς χειρὸς ἐνδειξάμενοι καὶ γενναϊότερας ψυχῆς 20 σχεδὸν πίπτουσι πάντες, ἀπειροπλασίους ξίφους ἔργον ποιήσυντες. τῶν γούν Ἰταλῶν οἱ Μουσουλμάνοι περιγενόμενοι ὄϊον καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐκράτουσ δυνάμειων· καὶ οἱ μὲν προτροπάδην

3 τῆσ Ῥωμαίων D

7 σκηπῆν D.

et tantum non ceperat. quod pertimescens Theodorus (neque enim dubium erat quin ea subacta sultano nullum in posterum impedimentum foret, quo minus Romani imperii reliquum debellaret) et veluti in cubo belli exita posito, sive ut verius dicam, Christi domini, cuius nomen veluti tesseram et signum pii nos circumferimus, praesidio nisus, prope celerat, prius commisso, ne quis attegias aut sarcinas vel quid simile praelio inutile prae necessariis tenui victu vestituque deferrent. exercitus bina milia hominum non excedebat, quorum octingenti Itali, viri strenui et manu fortes, ut occasio palam fecit, reliqui Romani fuere. (10) prope itaque Antiochiam factus sultano Persam legatum, ut remearet ad dominum, dimittit. ille sultano nuntiat imperatoris accessum, creditu omnino difficilem, adeo ut imperatorem iam adesse iureiurando confirmare necesse fuerit legatum. his auditis sultanus quam celerrime collectis copiis in aciem militem exciit. primum Itali sultani ordines nimium multos adoriuntur, ac manus validae viriliorisque animi facinoribus effectis fere omnes occumbunt, cum multo plures ac multo numerosiores obruncassent. exsuperatis a Musulmano Italis nullo negotio Romanorum exercitus fusus est, cuius potior pars fugiens terga ver-

ἔφευγον, ὀλίγοι δὲ ἐκαρτέρου τὸ τέλος τῆς μάχης ἀποσκοποῦμε-
 νοι. τῆς μάχης οὖν ἐγκρατῆς γενόμενος ὁ σουλτὰν ἐξήτει τὸν
 βασιλέα, καὶ δέικνυσι τις τοῦτον αὐτῷ ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενον. ὡς
 εἶχε γοῦν τάχους, πρὸς τὸν βασιλέα ὄρμη, τῇ τοῦ σώματος ἰσχυῖ
 5 θαρρῶν ἐπ' αὐτῷ. ἔγνωσαν οὖν ἑκατέρους ἑκάτεροι. καὶ ὁ μὲν
 σουλτὰν κορύνῃ κατὰ κεφαλῆς πλήττει τὸν βασιλέα, καὶ πίπτει C
 τοῦ ἵππου· ἦν γὰρ τῇ βολῇ σκοτοδινάσας. συνεμποδίσθη γάρ,
 ὡς φασι, τῇ βολῇ καὶ ὁ ἵππος, οὐκ οἶδ' εἰ καὶ τούτου δευτέραν
 παρὰ τοῦ σουλτὰν λυβόντος πληγὴν. ἔξω δ' οὖν τοῦ ἵππου ὁ
 10 βασιλεὺς γενόμενος καὶ οἶον ῥωσθεὶς ὑπὸ θειοτέρας δυνάμειος, ἐπὶ
 πόδας σταθεὶς τὴν σπάθην ἐξάγει τοῦ κοιλιοῦ, καὶ τοῦ σουλτὰν
 ἐνθὲνδε στραφέντος καὶ ὑβριστικῶς λειπόντος “ λάβετε τουντοῖ”
 πλήττει τοὺς διωσθίους πόδας τῆς τοῦ σουλτὰν ἵππου ὁ βασιλεὺς·
 θηλείας δὲ ἐπωχεῖτο καὶ ὑπερμεγέθους. ὡς ἐκ πύργου γοῦν ὁ
 15 σουλτὰν καταβάλλεται, καὶ οἱ αἰφνηδὸν ἢ κεφαλὴ ἀποτέμνεται,
 μήτε τοῦ βασιλέως γόντος μήθ' ἑτέρου τῶν συμπαρόντων τῷ βα-
 σιλεῖ παρὰ τοῦ κεκαρτόμηται. νικῆ γοῦν ἐντεῦθεν ὁ βασιλεὺς D
 τὸ πλεῖστον ἐξητημένους· οὐδὲ γὰρ εἶχεν ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖν
 μετὰ μετρίων ἠλλελεμμένους. τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις ἀναμνηστὴς ἐγέ-
 20 νετο πρόφασις· σπονδὰς γὰρ ἐντεῦθεν ἀρρήκτους οἱ Μουσουλμά-
 νοι μετὰ Ῥωμαίων ἐποίησαν. ἐντεῦθεν τῆς ἐκείσε μάχης ἐκεχει-
 ρίαν ἔσχεν ὁ βασιλεὺς, τοῖς δ' Ἰταλῶν πολέμοις ἐσχόλαζεν. προσ-
 ελάβετο δὲ καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα Ἀλέξιον ἐν τῇ
 μάχῃ εὐρῶν καὶ τὰ εἰκότα τιμήσας, ἀπήγαγέ τε εἰς Νίκαιαν, καὶ

5 ἔγνωσαν — ἑκάτεροι om D 7 συνεμπ. γὰρ] συνεμπ. δὲ ?
 9 γοῦν A 16 συμπαρεστάτων D 19 μυρίαν A 23 τὸν
 βασιλέα Ἀλέξιον om D.

tere, pauci se sistere pugnae exitum expectantes. ubi sultanus pugnam in-
 dipiscitur, imperatorem vestigat. haerentem illum, atque attonitum quispiam
 monstrat. sic celeritate qua poterat, corporis robore fidens in imperatorem
 rapitur. se cognoscunt invicem, et primus sultanus clava caput imperatoris
 ferit. ille plaga vertigine correptus equo (quippe equus etiam plaga, nescio
 an iterata, externitur) decidit; quo deturbatus et divino auxilio veluti fultus,
 erectus strictoque gladio sultani inde reversi, iniurioseque conclamantis “ca-
 pite hunc,” posteriores equae, qua immani ille vehebatur, pedes caedit.
 indeque tanquam e turri deiecti sultani caput humeris avellitur: a quonam
 vero abscissum sit, neque imperator ipse neque ex iis qui aderant quispiam
 perspexit. potissima itaque sui parte devictus, cum ultra progredi cum mi-
 libus haud posset, imperator devicit. hinc relaxatis animis Romani respira-
 runt. perpetuo namque Musulmani cum Romanis, nunquam rescindendo
 amicitiae foedere sociati sunt; quo a Persicis pugnis liber imperator Italo-
 rum praeliis animum advertabat. comprehendit et socerum Alexium in acie,
 quem debito honore affectum Nicaeam conduxit, insignibusque imperatoris

τῶν βασιλικῶν παρασῆμων ἐκδύσας ἐν τῇ τοῦ Ὑακίνθου μονῇ διώγειν ἐκέλευσεν, ἔνθα καὶ θνήσκει· ἡ γὰρ σύζυγος αὐτοῦ Εὐφροσύνη ἐν τῇ τῆς Ἄρτης ἐτελεύτησε χώρα, ἔνθα καὶ ὁ νεκρὸς αὐτῆς κατετέθη.

11. Περιεγένετο δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος καὶ τοῦ 5 τῆς Παφλαγονίας κρατοῦντος Δαυίδ, καὶ Ἡράκλειαν παρεστῆσατο καὶ Ἄμμιστρην καὶ τὴν πᾶσαν περίξ χώρων καὶ τὰ πολίχνια.
 P 10 πάλιν δέ μοι τὰ τῆς ἱστορίας βούλεται τὰ ἐν τῇ ἐσπέρᾳ ξυμβάντα συγγράψασθαι. ἵνα δέ μοι ἡ ἱστορία τοῖς πᾶσιν εὐγνωστος εἴη, δέον ὀλίγ' ἄττα προεξεπεῖν. 10

Τοῦ βασιλέως Ἰσαακίου τῆς Κωνσταντίνου κατάρχοντος, καὶ τῆς γαμετῆς Θανούσης αὐτοῦ, ἠγάγετο εἰς γυναῖκα τὴν ἦν προειρήκειν, ἕξ Οὐγγρίας ὠρημένην, θυγατέρα οὖσαν τοῦ τῶν Οὐγγρων ἀρχοντος. ἐπεὶ δὲ ἐμέλλε τὸν γάμον ποιεῖν καὶ ὑπῆρχεν οὗτος βασιλικός, ἀξιώλογα ἔδει γενέσθαι τούτου τὰ ἀναλώματα. 15 ἐνευθεν ἕξ ἀπάσης τῆς Ῥωμαίων ἐπαρχίας πρόβατά τε καὶ χοῖροι
 B καὶ βόες συνήγοντο. ἐπεὶ δὲ πλείω τῶν ἄλλων ἡ Βουλγάρων τρέφει ταῦτα, καὶ πλείω παρὰ ταύτης ἀπητοῦντο. τὸ δὲ Βουλγάρων φύλον ἔκπονον μὲν τὰ πρῶτα Ῥωμαίοις τελοῦν καὶ πολέμων πολλῶν πρόξενον γερονδὸς αὐτοῖς ἀνδροποδισμῶν τε καὶ ἀλώσεων 20 πόλειων καὶ μυρίων ἄλλων δεινῶν, καὶ ταῦτα ἐν πολλοῖς τοῖς ἔτεσιν, ὕστατα παρὰ τοῦ βασιλέως Βασιλείου χειροῦνται, ὃν διὰ ταῦτα Βουλγαροκτόνον ἡ φήμη ἐκάλεσε. μέχρι γοῦν τοῦ βασι-

8 συμβάντα συγγράψασθαι D 13 προειρήκειν post ὠρημένην D
 θυγατέρα post ἀρχοντος D 15 γενέσθαι καὶ τὰ τούτου D
 16 πρόβατα καὶ βόες καὶ χοῖροι D 18 δὲ] γὰρ D 21 τοῖς
 om D 22 χειροῦνται D 23 μέχρις οὖν D.

spoliatum in Hyacinthi monasterium relegavit, ubi et diem suum obiit. con-
 iux illius Euphrosyne in Arta urbe, in qua et sepulta est, vita excessit.

11. Profligavit deinceps imperator Theodorus et Davidem Paphlagoniae dominum, et in potestatem redegit Heracleam, Amastrim, loca in eis atque oppidula omnia. rursus cursus orationis id postulat ut quae gesta sunt in occidentem enarrem: ut vero historia omnibus perspicua sit, pauca quidem praedicenda sunt.

Cum imperator Isaacius rem gereret Cpolititanam, uxore demortua, quam supra diximus, Ungaram Ungarorum principis filiam uxorem duxit. cum appararet nuptias easque regias, magnificis quoque sumptibus decorare decrevit. hinc ex universa Romanorum ditione pecudes suae ac boves congregabantur. sed cum harum rerum Bulgaria omnium feracissima sit, plurima quoque ab ea deposcebantur. Bulgari et antea quidem inimici Romanis, illisque multorum bellorum, captivitatum, excidiorum urbium et aliorum sexcentorum infortuniorum per annos plures causa, tandem ab imperatore Basilio, quem non aliam ob causam Bulgaroetorum dictum fama atque

λέως Ἰσαακίου ὑπόφορον τὸ γένος ἔτελει Ῥωμαίοις, διὰ δὲ τὴν τοιαύτην πρόφασιν μεμελέτηκεν ἀνταρσίαν, καὶ ἀνίσταται τις Ἀσὸν τοῦνομα καὶ βασιλεύει τῆς χώρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς τοῦ Ἀΐμου μέχρι καὶ τοῦ Ἰστρου ὑφ' ἐαυτὸν ποιησάμενος. ἐκ τοῦ- C
 5 του οὐκ ὀλίγα πράγματα Ῥωμαίοις ξυνέβη· ἔχοντες γὰρ οἱ Βούλγαροι τὸ Σκυθικὸν σύμμαχον πολλὰ ἐποιοῦν τῇ Ῥωμαίων δεινὰ. τῷ τοι καὶ ὁ βασιλεὺς ἀγανακτήσας Ἰσαάκιος, τὸ τῶν Ῥωμαίων ἅπαν συναγαγὼν εἰς ἓν στράτευμα, κατ' αὐτῶν ἐχώρει. τὴν γοῶν παράλιον παριῶν καὶ διὰ τῆς Μεσημβρίας πόλεως τὴν διόδον
 10 ποιησάμενος ἔσω τοῦ Ἀΐμου γίνεται. ὁ δὲ Ἀσὸν μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατεύματος ἐντὸς τοῦ πολίχνιου οὗ δὴ τὸ ὄνομα Στρίναβος εἰσέρχεται, ἔνθα καὶ τὰς σκηνὰς ποιησάμενος ὁ βασιλεὺς Ἰσαάκιος τοὺς Βουλγάρους ἐπολιόρκει. καταστρατηγῆται δὲ παρ' αὐτῶν τῶν τις Βουλγάρων γὰρ προσωπεῖον ὑπεν- D
 15 ὄδς φηγάδος ἀφικνεῖται παρὰ τὸν βασιλέα καὶ μηνύει αὐτῷ Σκυθῶν ἔφοδον, ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ λόγῳ θροσηθεῖς, καὶ ταῦτα τὴν ἐπιῶσαν τὸ πολίχνιον χειρώσασθαι μέλλων, ἀπανίσταται τοῦ τόπου. οὐκ ἐξῆλθεν οὖν τὴν ἦν ἐπῆλθεν ὁδόν, ἀλλ' ἔξαπατηθεῖς ὑπὸ τοῦ Βουλγάρου τὴν ταχύτεραν τάχα διεξιέναι βεβούλευται.
 20 ἐπιεσπίπτουσι οὖν αὐτῷ διερχομένῳ οἱ Βούλγαροι ἐπὶ τινι στενωπῷ γενομένῳ, καὶ καταλύουσι τὸ ὑπ' αὐτὸν ἅπαν στράτευμα, καὶ σκυλεύουσι πῶσαν τὴν τῆς στρατιᾶς ἀποσκευὴν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν τοῦ βασιλέως αὐτοῦ. πῖπτουσι δὲ πολλοὶ τῶν Ῥωμαίων. οἱ δὲ διασωθέντες μετὰ τοῦ βασιλέως γυμνοὶ τε ἦσαν καὶ ὀλίγοι

4 μέχρις τοῦ D 7 τῷ τοι] τότε D 8 εἰς ἕν om D 14 γν')
 Βουλγάρων τις D ὑπενδουθεῖς A 18 εἰσῆλθεν D ἀπατηθεῖς D.

auditione accepimus, debellati ad imperatoris usque Isaaci tempora Romanis tributa pendebant. tum ob ea quae memoravimus rebellionem moliantur, et ab Asano nescio quo suasere atque impulsore, omnibus quae intra Haemum ad Istrum usque excurrunt in potestatem redactis, regio occupatur. eo res Romana quam maxime afflicta est: Bulgari namque cum Scythae mutuas operas tradidissent, multis malis Romanos vexarunt. propterea indignatus imperator Isaacius in unum collectis copiis adversus eos aciem ducit, et maritima praetergressus atque per Mesembriam civitatem iter faciens Haemum ingreditur. Asanus cum exercitu in oppidulo cui nomen Strinabo immoratur; et imperator Alexius tentoriis fixis Bulgaros obsidet. sed ab illis eluditur. unus enim ex illis transfugam simulans imperatori Scytharum irruptionem denuntiat. imperator conturbatus nuntio, licet die sequenti oppidulum subacturus esset, loco cedit, nec eam quam interat redit viam, sed delusus a Bulgaro breviorē nec inconsultus aggreditur. progredientem itaque et in angusta semita laborantem Bulgari aggrediuntur, militem fundunt, apparatusque omnem bellicum depraedantur, ipsam etiam imperatoris suppellectilem diripiunt. ex Romanis plures caesi sunt; qui cum imperatore evaserant

πάνυ. ἐντεῦθεν ἐφρυσιώθη τὸ τῶν Βουλγάρων φύλον, λείαν πολ-
 λήν ἐκ τῶν Ῥωμαίων κερδῆσαν, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκ τῶν βασιλικῶν
 P 11 παρασῆμων τὰ τιμιώτερα. τὰς τε γὰρ τοῦ βασιλέως πυραμίδας
 ἀνελάβοντο καὶ φιάλας τῶν ἐπισήμων καὶ χρῆμα εἰς πλῆθος καὶ
 αὐτὸν δὴ τὸν βασιλικὸν σταυρὸν· τῶν τινὸς γὰρ αὐτὸν ἱερέων 5
 ῥίψαντος μετὰ μικρὸν ἐφεῦρον ἐν τῷ ποταμῷ, ἐκ χρυσοῦ μὲν
 κατασκευασμένον, φέροντα δὲ μέσον ἐκ τοῦ ἁγίου ξύλου, ἐν ᾧ περ
 ὁ δεσπότης προσηλώθη Χριστός, εἰς σταυροῦ σχῆμα τετυπωμέ-
 νον, θήκας δὲ μικρὰς παμπόλλας ἔχοντα, ἐν οἷς λείψανά τε
 πρόβσεισι τῶν περιφανεστέρων μαρτύρων, τῆς Θεομήτορος τὸ γάλα 10
 καὶ μέρος τι τῆς ζώνης αὐτῆς καὶ ἄλλα πλείστα, ὅποσα τῶν εὐα-
 γῶν καθειστήκει. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰσαάκιος εἰς τὴν Κων-
 σταντινίου οἶον φηγάς ᾤχετο. (12) ἐντεῦθεν οὐκ ὀλίγα πρά-
 B γματα Ῥωμαίοις ἐκ Βουλγάρων ὑπήρχεν. ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως
 Ἰσαακίου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀλεξίου τυφλωθέντος, καὶ 15
 αὐτοῦ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων ἐπειλημιμένον, πόλεμοι πάμ-
 πολλοι τοῖς Ῥωμαίοις παρὰ τῶν Βουλγάρων ἐγένοντο περὶ τὰ
 μέρη τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ Βερόης, ἔνθα καὶ ὁ πρωτοστράτηγος
 Καμύτζης ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐάλω μαχόμενος, τοῦ ἀδελφοῦ
 τοῦ Ἀσάν Ἰωάννου τότε κατάρχοντος. ὁ γὰρ δηλωθεὶς Ἀσάν δῦο 20
 ἔσχεν ἀδελφοῦς, ὧν ὁ μὲν Πέτρος ἐκαλεῖτο ὁ δὲ Ἰωάννης· καὶ

2 εὐληφός D 5 δὴ om D 6 ἐν] αὐτὸν ἐν D 7 ἐν —
 Χριστός om D 9 προσῆσαν λείψανα ἁγίων μαρτύρων, τὸ γάλα
 τε τῆς Θεομήτορος D 11 καὶ ἄλλα — καθειστήκει om D 13 οἶον
 φηγάς om D 14 τοῖς Ῥωμαίοις A ὑπήρχεν — 18 Βερόης]
 καὶ τοῦ Ἀλεξίου βασιλεύσαντος πόλεμοι αὐτῶ ἐκ τούτων πολλοὶ
 περὶ Βέρροϊαν D 19 τῶν om D 20 ὁ γὰρ Ἀσάν εἶχε δύο
 ἀδελφοῦς, Πέτρον καὶ Ἰωάννην D.

pauci admodum fuere et prorsus nudi. hac victoria praeda spoliisque Roma-
 norum Bulgari nimis et insolenter animos sublevarunt: quippe ex ipsis im-
 peratoris insignibus pretiosiora conquisierant, et praeter ea regias pyramidas,
 phialas celebres, pecuniae vim immensam, ipsam etiam imperatoriam cru-
 cem, quam sacerdos abiecerat, non multo post in flumine offendunt, ex auro
 compactam, in medio ex sacrosancto ligno, cui Christus dominus affixus pe-
 penderit, in modum crucis efformato complectentem, nec non parvas et plu-
 rimas thecas habentem, in quibus celebriorum martyrum reliquiae, deiparae
 lac, zonae eiusdem pars, et reliqua multa, quae sanctis loculis asservan-
 tur, continebantur. imperator ergo Isaacius Cpolim fugiens se recepit.
 (12) hinc detrimentis noxiisque non paucis Romanos Bulgari affecerunt.
 sed et imperatore Isaacio a fratre Alexio obcaecato, eoque Romani imperii
 habenas moderante, multis praeliis versus Philippopolim Beroëmque, ubi
 protostrator Camytzes depugnans a Bulgaris captus est, Ioanne Asani fratre
 tunc dominante, Romanos Bulgari vexarunt. Asanus enim duos habuit fra-
 tres: uni nomen fuit Petro, alteri Ioanni. Ioannes penes illum residebat,

τὸν μὲν Ἰωάννην εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν δὲ Πέτρον τμηματὰ τε
 κήρας τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας ἄρχειν ἐκείνου διεκείλευσάτο, ἣ τε με-
 γάλῃ Περισθλάβῃ καὶ ἡ Προβάτους καὶ τὰ περὶ αὐτὰ τῷ Πέτρῳ C
 παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀσάν ὡς οἰκείος κληρὸς δεδώρητο,
 5 ὅθεν καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὰ τοιαῦτα τοῦ Πέτρου ὀνομάζεται χώρα.
 ἔννεα γοῦν ἐνιαυτοὺς διανύσας ὁ Ἀσάν βασιλικῶς κατάρχων τοῦ
 Βουλγαρικῆς γένους φονεύεται παρὰ τοῦ πρωτεξαδελφοῦ αὐτοῦ
 Ἰβανγοῦ, ὃς καὶ παρυντικά ἀπέδρα, βασιλεύει δὲ τοῦ γένους ὁ
 ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, μὴ Φελησάντων τῶν Βουλγάρων εἰς
 10 βασιλείαν τὸν Πέτρον ἀναγαγεῖν· καὶ ὁ τοῦ Ἀσάν δὲ υἱὸς Ἰωάν-
 νης ἔτι ἀφῆλιξ ἐπῆρχεν. (13) οὗτος οὖν ὁ Ἰωάννης βασιλεὺς
 Βουλγάρων ὀνομασθεὶς πολλῶν τε τοῖς Ῥωμαίοις αἰτίος ἐγεγόνει
 κακῶν, ἐτυχῶς δὲ καὶ τοῖς Ἰταλοῖς αὐτοῖς. ἦν γὰρ οὗτος βασι- D
 λεὺς Βουλγάρων, ὅποτε ἡ Κωνσταντίνου ἐάλω. ὡς γοῦν οἱ Ἰτα-
 15 λοι πᾶσαν τὴν τῆς Μακεδονίας χώραν ὑπ' ἐνυτοῦς ἐποίησαντο,
 βασιλικῶς τοῦ πρώτως ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει κατάρχσαντος
 Βαλδουίνου τὰ κατ' αὐτοῦ διεκδύνοντος, καὶ πρὸς τὴν πόλιν
 Ἀδριανοῦ διειρηνύσαντο ὅπως ὑπ' αὐτοῦς γένηται· ὁ γὰρ βασι-
 λεὺς Βουλγάρων Ἰωάννης προύλαβε χειρώσασθαι τὴν Φιλιππου-
 20 πολιν καὶ ἀνδραποδισμὸν μέγαν τῶν Ῥωμαίων ἐκείθεν ποιήσα-
 σθαι. μὴ βουλευθέντων δὲ τῶν Ἀδριανουπολιτῶν ὑπὸ χεῖρα γενέ-
 σθαι τῶν Ἰταλῶν, ἐστρατεύουσιν οἱ Ἰταλοὶ κατ' αὐτῶν, αὐτοῦ

2 κόφας ἄρχειν τούτου παρήκεν D ἡ τε — χώρα om D
 6 βασ. — γένους om D 7 τοῦ om D 8 Ἰβανγοῦ D ὃς —
 ἀπέδρα om D καὶ βασιλεύει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης,
 ἀφῆλικος ὄντος τοῦ τοῦ Ἀσάν υἱοῦ Ἰωάννου D 11 οὗτος — 13 δὲ]
 ὃς πολλῶν ἐγεγόνει τοῖς Ῥωμαίοις αἰτίος κακῶν D 16 βασιλέως
 τοῦ πρώτου D ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει om D 17 δι-
 κδύνοντος D 20 μέγαν om D 22 αὐτοῦ — Κωνσταντινου-
 πόλει om D.

Petro partem e dominio avulsam commisit, ut regeret. tum magnam Peri-
 sthlabam et Probatum et loca adiacentia frater Asanus Petro, ut iure suo ac
 ntu gubernaret, elargitur. sic factum est ut ad hunc diem ea loca Petri
 regio cognominentur. per integros novem annos cum Asanus regie admodum
 rem Bulgarorum gessisset, a consobrino suo Ivango, qui se postmodum illico
 in fugam dederat, iugulatur. haeres fuit imperii Ioannes ipsius frater: re-
 nuere namque Bulgari Petro provinciam dominandi tradere. (13) Ioannes ita-
 que Asani filius tenera adhuc aetate rex Bulgaris constitutus multa in Roma-
 nos mala ingressit, et in Italos etiam ipsos, prospere et fortunate: erat enim,
 cum Cpolis direpta est, Bulgarorum rex. quando itaque Itali universam
 Macedonia subegerunt, res eorum, qui primus Cpoli imperium tenuit, regie
 administrante Balduino, pro deditioe Adrianopolitae sollicitant: namque
 rex Bulgarorum Ioannes Philippopolim magna Romanorum clade praeda di-
 tatus praeripperat. cum Itolorum iugum Adrianopolitae detrectassent, Itali

τε τοῦ βασιλέως Βαλδουίνου συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ τὸν τόπον
 τοῦ δουκὸς ἐπέχοντος Βενετίας ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει. εἰς
 στεροχωρίαν γοῦν οὐ μικρὰν ἐλθόντες οἱ τῆς Ἀδριανοῦ οἰκήτορες
 P 12 ἀποστέλλουσι πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Βουλγάρων Ἰωάννην, ἵνα
 συνάρηται τούτοις καὶ τοῦ ἐπηρμένου κινδύνου ῥύσῃται. ὁ δὲ 5
 ἀσμένως δέχεται τούτο, καὶ Σκύθας μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβόμενος,
 ἐπεὶ φανερώς οὐκ εἶχε τοῖς Λατίνοις μαχέσασθαι, περιγενέσθαι
 βεβούλευται μηχαναῖς. καὶ ὁ μὲν ἔκειτο μακρὰν πον τῆς Ἀδρια-
 νουπόλεως, ἐκπέμπει δὲ κατὰ τῶν Ἰταλῶν τοὺς Σκύθας τῇ Σκυ-
 θικῇ στρατιᾷ χρήσασθαι κατ' αὐτῶν. Ἰταλοῖς μὲν οὖν ἔσθ' 10
 ἐρ' ἵπποις ὑψάχεσιν ἐποχεῖσθαι κατάφρακτοις τε δι' ὄλου εἶναι
 τοῖς ὅπλοις τοῦ σώματος, κἀντεῦθεν δυσκινήτως κατὰ τῶν ἐναν-
 τίων ὁρμῶσι. Σκύθαι δὲ κουφότερον ὀπλισμένοι ἑλευθερώτερον
 ἐπιπηδῶσι τοῖς ἐναντίοις. οὐ μὴ ξυνιέντες οἱ Ἰταλοὶ παρὰ τῶν
 B Σκυθῶν καταστρατηγοῦνται, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα Βαλ- 15
 δουῖνον ὑπ' αὐτῶν ἀλῶναι καὶ δέσμιον ἀπαχθῆναι πρὸς τὸν βα-
 σιλέα Βουλγάρων Ἰωάννην, ὅπερ, ὡς φασί, καὶ τὴν κεφαλὴν
 μετὰ τὴν σφαγὴν εἰς κύπελλον χρηματίσαι τῷ βαρβάρῳ, τῶν
 ἐντὸς ταύτης πάντων κεκαθαυμένην καὶ κόσμῳ περιπυκασθεῖσαν
 κύκλωθεν. οἱ μὲν οὖν Ἀδριανουπολίται ἐκ τοῦ παραντίκα τὸ 20
 γεγονός οὐκ ἐγνώρισαν· εἰ γὰρ ἤδεισαν, ἔξῃσαν ἂν τῆς πόλεως

1 secundum τοῦ vulgo deest 3 οὖν D Ἀδριανοῦ στέλλουσι D
 4 τῶν om D 5 καὶ — ῥύσῃται om D 7 ἐπεὶ — μαχέ-
 σασθαι om D 8 μηχαναῖς Λατίνων περιγενέσθαι σκευῆσι D
 9 τῇ — αὐτῶν om D 11 ἐποχεῖσθαι ὑψάχεσιν D τε —
 τοῖς om D 12 τοῦ — ὁρμῶσι om D 15 ὡς D βασιλέα
 om D 17 καὶ et 18 μετὰ τὴν σφαγὴν om D 18 τῶν —
 κεκαθαυμένην om D 19 καὶ om D πυκασθεῖσαν D
 21 ἔξῃσαν — καὶ om D.

in eos copias, quibus Balduinus imperator et vices ducis Venetiarum Byzantii gerens praesto aderant, educunt; quare Adrianopolitae in summas angustias adducti ad regem Bulgarorum Ioannem, ut suppetias ferret et a scopulo in tranquillum deduceret, viros delegant. postulatis ille oblectatus, sociosque sibi Scythas asciscens, cum palam in acie adversus Latinos prodire non posset, ex insidiis eos opprimere statuit. ipse quidem longe Adrianopoli aberat, Scythas vero in Italos mittit, ut Scythico bellandi modo eos aggredirentur. Italici in more est equis ferocitate exultantibus vehi, munisque armis circumquaque toto corpore, ideoque segnes ac tardos in hostes ferri. verum Scythae cum levius armentur, liberius adversarios impetant. illud ignorantes Itali a Scythis praeter opinionem dolis opprimuntur. Balduinus imperator captus et vinculis gravis ad Bulgarorum regem Ioannem adducitur; illius caput abscissum, sordibusque internis expurgatum et ornamentis undique circumseptum, poculi loco barbaro inservisse fama est. Adrianopolitae non statim rem perceperant: nam urbe egressi castris adsultarent Italos

καὶ λείαν αὐτῶν ἐπεποιήκεισαν τὰς Ἰταλικὰς σκηνάς. οἱ γοῦν ἀπολειφθέντες Ἰταλοὶ φῶτα λαμπρὰ ἐν ταῖς σφετέραις ἀνάμναις σκηναῖς, καὶ ὑποψίαν δόντες τοῖς πολίταις ὡς πάρισι, μέσων C
 νυκτῶν φρυγὰδες ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνου χωροῦσι. πρῶτας γοῦν
 5 γνόντες τοῦτο οἱ τῆς Ἀδριανοῦ οἰκήτορες τὰ ἐλλειμμένα ταῖς σκηναῖς ἐλήσαντο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Βουλγάρων κατὰ τὰ ὑπε-
 σχημένα τοῖς Ἀδριανουπολίταις ἐγκρατῆς γενέσθαι τῆς σφῶν πό-
 λεως ὤρησεν· οἱ δὲ ἀπηνήναντο τοῦτο. δυσανασχετήσας οὖν ὁ τῶν
 Βουλγάρων βασιλεὺς τῇ ἀπάτῃ πολιορκῆσαι τούτους ἠθέλησεν.
 10 ἄλλ' ἀφνεῖς παντελῶς εἰς πολιορκίαν οἱ Βούλγαροι· οὔτε γὰρ
 ἐλεπόλεις οἶδασι στήσαι οὐθ' ἕτερόν τι τῶν δυναμένων πορθῆσαι
 διανοήσασθαι. ἀπάρας γοῦν ἐκείθεν ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων,
 μὴ ἔχων τὸ ἐμποδῶν ὡς τῶν Ἰταλῶν αὐτοῦ καταπορθθέντων τὸ
 ἔσχατον, ἕτερον δὲ μὴ ὄντος τοῦ ἀνδισταμένου, πᾶσαν κατατρέ- D
 15 χει Μακεδονίαν. λείαν οὖν παμπόλλην ἐποίησατο, αὐτάνδρους
 τὰς πόλεις ἀνδραποδισάμενος καὶ τέλεον κατασκάψας αὐτάς. τὸ
 δὲ οἱ διανόημα ἦν, ὡς μήποτε Ῥωμαίους ἀνάκλησιν σχεῖν, τῶν
 σφετέρων ἐπιδράξασθαι πόλεων. κατέσκαψε γοῦν ἐκ βάρων
 αὐτῶν τὴν Φιλιππούπολιν, θαναμαστὴν ἄγαν οὔσαν, ἥτις παρὰ
 20 τῷ Ἐβρῷ κεῖται, εἶτα τὰς ἄλλας πάσας πόλεις, τὴν Ἡράκλειαν, τὸ

1 αὐτῶν ἐπεκ. ὅτι ἐποίησαν D γοῦν] δὲ D 2 λ. ταῖς
 σκηναῖς ἀφαντες καὶ μέσων νυκτῶν ἄφαντες περὶ D 4 περὶ vulgo
 οὖν D 5 οἰκήτορες om D 6 ἄφαντες ἦσαν D κατὰ]
 Ἰωάννης κατὰ D 8 ὁ — ἀπάτῃ om D 11 τι — πορθῆσαι om D
 12 ὁ — ἐμποδῶν om D 13 αὐτοῦ et 14 τὸ — ἀνδισταμένου om D
 15 καὶ λείαν πολλὴν ἐλά D 16 ἐλῶν καὶ τέλος D *ibid.* αὐ-
 τὰς — ἦν om D 17 τῶν — πόλεων om D 18 γοῦν — 19 τὴν]
 γὰρ D 19 θαναμαστὴν — κεῖται om D 20 τὰς — τὴν om D
 τὸ et τὴν om D.

rum ac bona diripiissent. reliquiae Italorum in tentoriis, clarissimis lumini-
 bus accensis, quasi adessent, media nocte pedem Cpolim referunt. eo mane
 cognito ab Adrianopolitanis, quae in tentoriis remanserant, praedatum itum
 est. rex Bulgarorum Adrianopolitarum promissionibus fretus, urbem sibi
 subicere avens iter arripit: illi se dedere recusarunt. sed dolo rex Bulgaro-
 rum indignatus ad eos obsidendos animum advertit. verum apparandis obsi-
 dionibus Bulgari omnino inepti sunt; neque enim admovendarum machinarum
 artem callent, neque quippiam aliud capiendis urbibus opportunum moliri
 possunt. propterea inde discedens, cum nullus illi se opponeret, Italis ab
 eo penitus debellatis, universam Macedoniam excurrit, praeda ingenti locu-
 pletatus, urbes cum ipsis habitatoribus spoliatis funditusque evertens, eo
 animo ut si quando Romani infortunio desaevient respirassent, propria op-
 pida recuperare nequirent. quare e fundamentis sustulit Philippopolim, prae-
 claram nimium atque egregiam urbem, quae Hebro adiacet, alias deinceps

Πάνιον, τὴν Ῥαιδεστόν, Χαριούπολιν, Τραϊανούπολιν, Μά-
 κηρην, Κλαιδιούπολιν, Μοσυνούπολιν, Περιθεώριον καὶ ἄλλας
 πολλὰς, ὡς ἀριθμεῖν οὐ χρεῖων. τὸν δὲ λαὸν ἀπάρας ἐκείθεν περὶ
 τὰς παραφορίας καθίζει τοῦ Ἰστρου, ἐκ τῶν ἰδίων τῶν ἡνδρακο-
 διμυμένων χωριῶν καὶ πόλεων τὰς κλήσεις ἐπιθεῖς ταῖς οἰκήσεσιν. 5
 ἀνομιάντων οὖν, ὡς ἔτασκεν, ἐποιεῖτο τῶν ὧν εἰργάσατο πρὸς
 Ἡ 13 Βουλγαρίων κακῶν ὁ βασιλεὺς Βασίλειος, καὶ καλεῖσθαι μὲν ἔλε-
 γον ἐκείνων Βουλγαροκτόνον, Ῥωμαιοκτόνον δὲ ἀνόμαζεν ἑαυτὸν.
 κατὰ γὰρ κατανήσας καὶ αὐτῆς τῆς Θεσσαλονίκης ἐκείσε θνή-
 σκει ἀνομιαντὸν νόσῳ κατασχεθεὶς, ὡς δὲ τινες ἔλεγον ὅτι ἐκ θεο- 10
 κηρίας αἰσῶν ὁ θάνατος γέγονεν· ἔδοξε γὰρ αὐτῷ κατ' ἕπνοας
 ἀνομιαντὸν ἐπιστῆναι αὐτῷ καὶ δόρατι πληῆξαι οἱ τὴν πλευράν.
 ἢ ἢ καὶ ἀληθῶς ὡς οὐδέποτε τῇ Ῥωμαίων τοσαῦτα παρὰ τοῦ
 ... κακῶν, ὡς καὶ ὄνομα τεθῆναι τούτῳ ἐκ κυνὸς τὴν ἐπίκλη-
 ... κακῶν Σκυλοϊωάννης καὶ γὰρ ἐπεκλήθη τοῖς πῦσι. τὸ γὰρ 15
 ἢ ... Σκυθῶν γένος ἰδιοποιησάμενος καὶ κοινωθήσας αὐτοῖς συγγε-
 ... καὶ τρόπου μετασχὼν ἐκ φύσεως θηριωδιστέρου, φθόνος
 ... Ῥωμαίων. ὡς γοῦν οὕτωσιν ἐτεθνήκει, ὁ τῆς ἀδελφῆς
 ... καὶς Βορβλας τοῦνομα, τὴν Σκυθίδα θείαν γαμετὴν εἰλη-
 ... τῆς ἀρχῆς τῶν Βουλγάρων γέγονεν ἐγκρατής. τὸν δὲ τοῦ 20
 ... καὶν παῖδα Ἰωάννην ἀφῆλκα ὄντα ἔτι κρύφα τις λαβὼν, ὡς

3 πολλὰς om D 4 τοῦ Ἰστρου καθίζει D ἰδίων τῶν
 om D 5 ἐπιθεῖς τὰς κλήσεις D 6 οὖν] μὲν οὖν D 9 καὶ
 αὐτῆς κατανήσας Θεσσαλονίκης D 13 ἦν — κακῶν om D 14 τῆς
 ἐπίκλησιν ἔχον om D 16 τῶν γὰρ Σκυθῶν τὸ D συγγε-
 νείας] κοινωθῆσας D 17 ἐκ φύσεως om D 19 φορβίλας A
 21 Ἰωάννου D ἔτι ὄντα D ὡς εἰρηκίμεν om D.

universas, Heracleiam, Panium, Raedestum, Chariupolim, Traianupolim,
 Mactarem, Claudupolim, Mosynupolim, Peritheorion, aliasque quamplurimas,
 quas enumerare operae pretium non est. multitudinem abigens circa Istrum
 fluenta collocat, et ex iam direptis oppidis et urbibus nomina propriis colo-
 niis imponit, damna, ut ipse dicitur, compensans, quibus imperator Basi-
 lius Bulgaros afflixerat, eumque fatebatur dici Bulgarocetnum, se vero Ro-
 manoctonem indigitabat. is usque Thessalonicam perveniens laterali morbo
 vitam finit, vel ut alii assererant, ira numinis tristi morte multatus est.
 simulavit enim ab armato sibi adstante hasta latus confodi: nemo enim, nec
 mentior, e memoria hominum tot ac iste calamitatibus Romanos afflixit, adeo
 ut a cane nomen illi impositum sit, et Scylo-Ioannes ab omnibus compella-
 retur. cum enim Scythas sibi devinxisset affinitate cum illis contracta, et
 minus sibi vindicaret ob ferociorem naturam immaturores, caedibus Romano-
 rum admodum delectabatur. hoc fati functo sororis illius filius Phroritas
 nuptias Scythide avia in matrimonium ducta, regnam Bulgarorum occupat.
 Isaac Ioannes clam creptus, ut diximus, ad Scythas asportatur.

εἰρήκειμεν, ἐπὶ τοὺς Σκύθας κειώρηκεν. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ Βουλγάρων· ὁ λόγος δὲ μετὰ ταῦτα τοῖς ἰδίοις ἐξιστορήσει καιροῖς.

14. Ὁ δὲ Μιχαήλ, ὃν ἱστορήσας ὁ λόγος πέφθακε τῆς Ἡπειρου κατάρξαι καὶ τινος μέρους τῆς χώρας Ῥωμαίων, τρεῖς 5 κασιγνήτους ἐκέκτητο, τὸν Κωνσταντῖνον, τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν C Μανουήλ, ὧν ὁ μὲν Θεόδωρος τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων συνῆν Θεοδώρῳ τῷ Λύσκαρι, ὑπηρετῶν αὐτῷ ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ῥωμαίων. διὰ τοῦτο παρακυλεῖ τὸν βασιλέα Θεόδωρον ὁ Μιχαήλ, ἵνα τοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκπέμψῃ διὰ τὸ μὴ ἔτι ἔχειν παῖδα εἰς 10 ἤβην ἔλθοντα, ἀλλ' οὐδὲ γνήσιον (ὁ γὰρ αὐτῷ γενηθεὶς Μιχαήλ ἐκ παλλακῆς ἐκείνῳ γεγένητο, περὶ οὗ ἱεροῦμεν ἐν τοῖς μετέπειτα), καὶ τοῦ θανάτου δὲ δεδιέναι τὸ ἕωρον· τοὺς γὰρ λοιποὺς τῶν ἀδελφῶν ἄφνεις ἐγίνωσκεν εἰς ἀρχήν. τοῦτον δὲ τὸν Θεόδωρον ὁ βασιλεὺς πέμπει τῷ ἀδελφῷ Μιχαήλ, ὄρκους πρῶτον ἐμπειω- 15 σάμενος πῶστιν δουλεύας εἰς τοῦτον φυλάττειν καὶ εἰς τοὺς μετ' D αὐτὸν Ῥωμαίων κατάρξοντας. ὃς καὶ ἀφικόμενος συνῆν τῷ ἀδελφῷ Μιχαήλ. μετ' οὐ πολὺ δὲ φονεύεται παρὰ τοῦ τῶν ὑπηρετῶν ὁ Μιχαήλ νύκτωρ ἐπὶ τῆς κλίνης συγκαθεύδων τῇ γυναικί· Ῥωμαῖος δὲ ἦν τῷ φονευτῇ τοῦνομι. ἐπιλαμβάνεται γοῦν τῆς 20 ἑξουσίας ἐκείνου ὁ ἀδελφὸς Θεόδωρος, ἔχων καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Κωνσταντῖνον καὶ Μανουήλ. ἄρξαι δὲ βουληθεὶς πάνυ ἐπηύξησε

1 περὶ vulgo καὶ — καιροῖς om D 8 ὁ Μιχαήλ δέ, ὃν τῆς Ἡπειρου κατάρξαι εἰρήκαμεν, τρεῖς D 5 τὸν tex om D 7 ὑπηρετῶν — 8 τοῦτο] καὶ D 9 ἔχειν ἔτι παῖδα ἔνθρον D 11 γεγένηται D περὶ — μετέπειτα om D 12 δὲ om D τοὺς — 14 Μιχαήλ] καὶ πέμπει τοῦτον τῷ ἀδελφῷ D 16 αὐτοῦ D, omissis Ῥωμαίων κατάρξοντας 18 νύκτωρ — γυναικί om D 21 ἄρξαι — ἐπηύξησε] καὶ ἠύξησε D.

et haec quidem de Bulgaris: reliqua oratio, quibus gesta sunt temporibus, enodabit.

14. Michaeli porro, quem Epiro imperasse et partem aliquam dominiū Romani obtinuisse supra enuntiavimus, tres fuere fratres, Constantinus Theodorus et Manuel. Theodorus cum Theodoro Lascari imperatore vivebat, illi, quemadmodum et reliqui Romanorum morigerans atque obsequiosus. propterea Theodorum imperatorem Michael deprecatur ut eum ad se mitteret, quod nullum genuinum filium adultum possideret (quem enim susceperat Michael, ex pellice erat, de quo infra dicemus), et mortem intemptam pertimesceret, et alios fratres ineptos ad dominandum iudicaret. Theodorum imperator fratri Michaeli dimittit, cum prius insinrandum fidelitatis in semet et in successores suos Romanorum imperatores exegisset. sic dimissus cum fratre Michaelē in communitate vitae atque victus erat. non multo post a servo Michael noctu in lectulo una cum uxore cubans (Romaeo nomen erat parricidae) interimitur. quare Theodorus frater in dominatu, secum habens Constantinum et Manuelem fratres, succedit. cum vero ad principatum in-

τὴν αὐτοῦ ἀρχήν· ἔκ τε γὰρ τῶν Ἰταλῶν οὐκ ὀλίγην χώραν ἐκτί-
 σατο, καὶ τῶν Βουλγάρων πολλήν· τὴν τε γὰρ Θεσσαλίαν ὑφ'
 ἑαυτὸν ἐποίησατο Ἀχρίδα τε καὶ Πρίλαπον Ἀλβανὸν τε καὶ αὐτὸ
 τὸ Δυρράχιον, ἔνθα καὶ Πέτρον μετὰ μεγίστης στρατιᾶς ἐξ Ἰτα-
 λίας ὀρμώμενον καὶ ὡς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν πεποικημένον 5
 τὴν ὁδοδον, ἀνηγορευμένον πρὸς τοῦ πάπα καὶ βασιλέα, αὐτοῦ
 P 14 που γεγενημένον προχειρωσάμενόν τε καὶ αὐτὸ τὸ Δυρράχιον γεν-
 ναίως κατετροπώσατο. ὁ μὲν οὖν ἤθεις Πέτρος γαμβρὸς ὑπῆρχεν
 ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ πρώτως βασιλεύσαντος ἐκ τοῦ Λατίνων μέρους
 Βαλδουίνου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἐρρῆ, ἐκαλεῖτο δὲ ἡ αὐτῶν ἀδελ- 10
 γῆ Ἰολέντα, ἐξ ἧς παῖδες τῷ Πέτρῳ γέγεννηται τρεῖς, ὁ τε Φί-
 λικκος, ὁ Ῥομπέρτος καὶ ὁ Βαλδουῖνος, ὧν ὁ μὲν Ῥομπέρτος καὶ
 ὁ Βαλδουῖνος τῆς Κωνσταντίνου βεβασιλεύκασι, τοῦ πρώτου αὐ-
 τῶν ἀδελφοῦ τοῦ Φιλίππου τῷ ἀδελφῷ Ῥομπέρτῳ τῆς βασιλείας
 παραχωρήσαντος. ὑπῆρχον δὲ σφισι καὶ ἀδελφαί, ὧν μία Μαρία 15
 B ἦν, ἧ συνζύγη ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος. ὁ μὲν οὖν δηλωθεὶς Θεό-
 δωρος, καθὼς εἰρήκειν, τὸ οἰκεῖον παραλαβὼν στρατεύμα ἀντι-
 τάττεται τῷ Πέτρῳ μικρὸν ὑπερηγήσαντι τὸ Δυρράχιον καὶ ἐν
 ταῖς τοῦ Ἀλβανοῦ δυσχωραῖς γεγενημένῳ. νικῶσι γοῦν κατὰ
 κράτος οἱ τοῦ Κομνηνοῦ Θεοδώρου τὸ τῶν Λατίνων στρατεύμα, 20

1 προσεκτίσατο γὰρ οὐκ ὀλίγην χώραν ἐκ τε Ἰταλῶν καὶ Βουλγάρων, καὶ τὴν Θεσσαλίαν D 5 ὡς om D 6 διοδεύοντα D καὶ om D βασιλέως A αὐτοῦ — 13 Βαλδουῖνος] καὶ προχειρωσάμενον τὸ Δυρράχιον, ἐκ τοῦ Λατίνων μέρους Βαλδουίνου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἐρρῆ γενναίως κατετροπώσατο. γαμβρὸς δ' ἦν ὁ Πέτρος Βαλδουίνου ἐπ' ἀδελφῇ Ἰολέντα, ἐξ ἧς παῖδες αὐτῷ Φίλικκος Ῥομπέρτος καὶ Βαλδουῖνος D 13 ὁ om D 15 δὲ om D ἂν μία et 16 ἦν om D 16 ὁ δὲ τῆς Ἡλείου Θεοδώρου τὸ D 19 κατὰ κράτος om D.

cumberet, imperii sui iura nimium extendit: namque ex Italia non parvam, ex Bulgaria vero multam regionem suae dicioni adiecit, sibi que Thessaliam Achrida Prilapum Albanum et Dyrrachium ipsum subegit; ubi Petrum cum ingenti militum vi ex Italia venientem, et quasi Cpolim iter intenderet, a summo pontifice electum, declaratumque circa eadem loca imperatorem, Dyrrachio praecooccupato fortiter in fugam vertit. Petrus sororem primi ex Latinis Balduini et successoris illius Erici sibi matrimonio iunxerat. sorori nomen Iolentae fuit, ex qua tres Petrus suscepit filios, Philippum Robertum et Balduinum, quorum Robertus et Balduinus, cum primus eorum frater Philippus Roberto administrandi imperii potestatem fecisset, Cpolis regionem tenuerunt. ex eorum sororibus Maria Theodoro imperatori copulatur. porro, quem supra inuimus, Theodorus, exercitu coacto, Petro paululum Dyrrachium praetergresso et inter Albani angustias adducto sese opponit. ibi Theodori Comneni milites Latinorum copias strenue fundunt, oppressis uni-

ὡς πάντας ἄρδην δεσμώτας ποιῆσαι σὺν πᾶσι σκεύεσι, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν βυαίλα Πέτρον ἔργον μαχαίρας γενέσθαι. τοῦτο δὴ τότε μέγα τοῖς Ῥωμαίοις ἐγεγόνει βοήθημα.

15. Ἄλλ' ὁ λόγος μοι καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν βασιλεῖα Θεόδω-
5 ρον τὸν Λάσκαριν ἐφορμῆ. οὗτος γὰρ ἐκ τῆς αὐτοῦ γαμετῆς C
Ἄννης, ὡς ἔφην, τρεῖς ἐποίησατο θυγατέρας, Εἰρήνην Μαρίαν
καὶ Εὐδοκίαν. τὴν γοῦν Μαρίαν τὴν δευτέραν τῶν αὐτοῦ θυγα-
τέρων τῷ ἔργῳ Οὐγγριῶν διερχομένῳ τὴν αὐτοῦ χώραν ἐκ τῶν
Ἱεροσολύμων εἰς κῆδος ἐπὶ τῷ νυῖ παραδίδωσι, τὴν δὲ πρώτην
10 αὐτοῦ θυγατέρα τὴν Εἰρήνην ἀνδρὶ συζεύγνυσι τῷ Παλαιολόγῳ
Ἄνδρονίκῳ, ὃν καὶ δεσπότην τετίμηκε. μετ' οὐ πολὺ δὲ ὁ δεσπότης
Παλαιολόγος θνήσκει, καὶ προσλαμβάνεται ὁ βυαίλευς εἰς
γαμβρὸν Ἰωάννην τὸν Δούκαν, οὗ Βατάτζης τὸ ἐπίκλην, καὶ ἐκ
Διδυμοτοίχου ἦν ὠρημένος, τὸ τοῦ πρωτοβεστιάριου διενεργῶν D
15 ὁφθίκιον. ἡ μὲν οὖν βασιλις Ἄννα ἔφθη πρὸ καιροῦ τελευτήσαι,
ἠγάγετο δὲ ἐξ Ἀρμενίων γυναῖκα ὁ βυαίλευς. δυσυρεστήσας δὲ
πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα τὴν Κιλικίαν ἐκπέμπει, ἐπι-
φέρει δὲ αὐτῷ γαμετὴν τὴν τοῦ βυαιλεύοντος τῶν Ἰταλῶν ἀδελ-
φήν, ὃς Ῥομπέρτος, ὡς ἔφην, ἐκέκλητο καὶ τὸν θεῖον Ἐρρῆ διε-
20 δέξατο. οὗτος καὶ γὰρ ὁ Ἐρρῆς πολλὰ πράγματα παρέσχε Ῥω-
μαίοις καὶ αὐτῷ τῷ βυαίλει Θεοδώρῳ. ἀνδρείως γὰρ ὢν, περι

3 τοῖς om D 4 Ἄλλ' — 5 γὰρ] ὁ δὲ βυαίλευς Θεόδωρος Λάσκαρις D
6 ὡς ἔφην om D 7 secundum τὴν et τῶν αὐτοῦ θυγατέρων om D
8 ἐξ D 9 τῷ add D 10 αὐτοῦ — ἀνδρὶ om D 12 post θνή-
σκει D: ὡς μὲν τινες ἔφασκον, ἐξ ἑρωτικῶν διαθήσεων 13 τὸν·
πίκην, ἐκ Διδυμοτοίχου δὲ πρωτοβεστιάριον ἦν α D 15 βασιλισσα
Ἄννα προτετελευτήκει, ἦγετο D 17 τὴν Κιλικίαν om D 18 βασι-
λέως Ἰταλῶν Ῥομπέρτου ἀδελφῆν. καὶ τὸν θεῖον γὰρ Ἐρρῆν ὁ
Ῥομπέρτος διεδέξατο πολλὰ Ῥωμαίους ἠτήσαντα, μάλιστα δὲ ἐξ D.

versis, adeo ut omnes comprehensos vinculis alligarint, impedimenta abri-
puerint, ipsumque etiam imperatorem Petrum gladio peremerint. hac victo-
ria res Romana haud minimum sublevata est.

15. Verum rursus oratio in Theodorum Lascarium imperatorem defle-
ctit. huic ex Anna uxore, ut dixi, filiae natae sunt tres, Irene Maria et
Eudocia. Mariam secundam Ungariae regis Hierosolymis per illius dicio-
nem revertentis filio nuptum dederat, primam Irenem Andronico Palaeologo,
quem et despotaee dignitate insigniverat, uxorem locarat: nec multo post
Palaeologus despota morte obit, et imperator eam Ioanni Ducae, Batatae
cognomine, qui e Didymotoecho ortum duxerat et hinc protovestiarii officium
administabat, despondit. imperatrix Anna antea vitam finierat. hinc ex
Armenis uxorem accipit imperator, cui deinceps subiratus in Ciliciam illius
patriam remittit, et cum sorore Itolorum principis (Roberto, ut innui, nomen
erat, et Erico patris successerat) nuptias facit. per Ericum res Romana et
Theodorus imperator multum detrimenti cepit: cum enim esset fortis et ad

μάχας δξύρροπος, καὶ τεταπεινωμένα τὰ τῶν Ῥωμαίων ὄρων, καὶ μάλιστα ἐξ ἔτου τὸν σουλτὰν πεφόνευκεν ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος· τότε γὰρ τὸ ἐκ Φράγκων προσὸν αὐτῷ ἀπολώλεκε στράτευμα, ἐν ᾧ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς τεταραχτικῶς ἦν μάχας. οὗς καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐρρῆς ἐδέδιδε· πολλοὶ γὰρ ἦσαν ὀνομαστοὶ ἀπὸ τε 5 γένους ἀπὸ τε μὴν τῆς προσούσης ἐκείνοις ἀνδρίας. διὰ ταῦτα, ὡς φασὶ τινες, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως νίκην ἀκηκοὺς ὁ Ἐρρῆς “νενίκηται” ἔφη “ὁ Λάσκαρις, οὐ νενίκηκεν.” ἵνα γοῦν μὴ πολὺν

P 15 κατατείνω λόγον τῆς ἱστορίας, τοῦτ' ἂν μόνον εἰπὼν τὸ πᾶν παραστήσαιμι· μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Νυμφαίου τὰς σκηνὰς ὁ Ἐρ- 10 ρῆς ἐπήξαστο, κατ' ἐρημίαν πολλήν, οὐδενὸς κωλύοντος. ἐκείθεν τε ὑποστρέψας τὸ μὲν τοῖς κρατηθεῖσι κορσιθεῖς, τὸ δὲ καὶ ἐκ χειρὶαν ἐθελήσας λαβεῖν (οὐ γὰρ ἄγαν καρτερικὸν τὸ Λατικὸν φύλον ἐν ταῖς μάχαις καθέστηκεν), εἰς ξυμβάσεις ἤλθε μετὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου. καὶ συνεφωνήθη τὰ μὲν τοῦ Κιμιᾶ πάντα 15 (οὕτω γὰρ τὸ ὄρος καλεῖται τὸ ἐγγὺς τῆς Ἀχυράους τρυγγέου) μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἀχυράους παρὰ τοῦ τῶν Φράγκων γένους δεσπόζεσθαι, τὸν δὲ Κάλαμον (κώμη δὲ ἔστιν ὁ Κάλαμος, ἐξ οὗ

B τὸ τῶν Νεοκάστρων ἄρχεται θέμα) μένειν ἄοικον, τὰ δὲ ἐντεῦθεν παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου δεσπόζεσθαι· Νεοκάστρα δὲ ταῦτα 20 ἦν καὶ Κελβιανὸν Χλιαρά τε καὶ Πέργαμος καὶ τὰ πλαγίως ἐγκείμενα, Μαγιδία τε καὶ Ὀψίκια. ὑπῆρχε δὲ καὶ ἄλλη χώρα τῆ

8 κερὸν D ἐν — 7 τινες] διὸ D 8 ἵνα — 10 παραστήσαιμι] καὶ D 10 τοῦ om D 11 κατ' — κωλύοντος om D 12 τὸ μὲν — καθέστηκεν om D 17 μέρος A 18 κώμος D 19 εἰδ' ἐντεῦθεν ταῦτε Νεοκάστρα Κελβιανὸν Χλιαρά τε καὶ Πέργαμος καὶ τὰ πλαγίως ἐγκείμενα Μαγιδία τε καὶ Ὀψίκια παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου δεσπόζεσθαι. ὑπῆρχε δὲ τούτῳ καὶ ἄλλη χώρα ἡ D.

pugnandum praeceps et audax, videretque Romanos depressos, et potissimum postquam sultanum imperator Theodorus leto dedit: tunc enim Italum militem, quem fultus cum suae nationis hominibus audacter bellum conserbat, et quem imperator Ericus metuebat quod in eo et genere nobiles et irato sibi ingenio viribus valentes conspicerentur, perdidit. praeterea, ut quidam memorant, de imperatoris victoria certior factus “Lascaris” exclamat “victus est, non vicit.” sed ne diutius orationem protraham, vel hoc solo res conspicua erit. Nymphaeum usque, cum nullus adversaretur, castra posuit Ericus, indeque rediens, partim praeda parta opimus ac saturus, partim a laboribus ferriari optans (neque enim in sustinendis bellorum certaminibus Latina natio perdurat) cum imperatore Theodoro foedus iniit; concordatumque est Cimeai (sic enim mons Achirao adiacens appellatur) universa et ipsam Achiratum a Latinis possideri, Calamum vero (id oppidum est, ex quo Neocastorum thema initium sumit) inhabitatum desereri; quae sequerentur sub arbitrio esse imperatoris Theodori: ea erant Neocastra, Celbianum, Chliara, Pergamus, et quae a latere erant Magidia et Opsicia. praeter haec alius etiam regionis imperator Theo-

βασιλεὶ Θεοδώρῳ ἢ ἀπὸ τοῦ Λοπαδίου ἀρχομένη, καὶ Προῦσαν περιλαμβάνουσα καὶ Νίκαιαν. καὶ οὕτω μὲν ξυνέβη τῷ βασιλεὶ Θεοδώρῳ τὰ πράγματα.

16. Ὁ δὲ εἰρημένος Ἐρρῆς, εἰ καὶ Φράγκος τὸ γένος 5 ἐτόγγανεν, ἀλλ' οὖν τοῖς Ῥωμαίοις καὶ Ἰθαγενέσι τῆς Κωνσταντίνου ἰλιρωτέρον προσεφέρετο, καὶ πολλοὺς εἶχε τοὺς μὲν τοῖς μεγάλοις τούτου συντεταγμένους τοὺς δὲ τοῖς στρατιώταις, τὸ δὲ κοινὸν πληθὸς ὡς οἰκεῖον περιεῖπε λαόν. καὶ γὰρ περιγεγόμενος C τῶν Ῥωμαϊκῶν ἄστειων Λεντιανῶν τε καὶ Ποιμανηνοῦ, καὶ ἄνδρας τὸν Ἄρην πνέοντις καὶ ἔργα ψυχῆς γενναίως ἐνδειξαμένους ὡς ἔρμαιόν τι ἐδέξατο ἐφευρών. ἐν γὰρ τῷ τῶν Λεντιανῶν ἄστει οὐ μόνον σπάνις ὕδατος τοὺς φυλάττοντας ἐξέκαυσεν, οὐδ' ὅτι ὁ λιμὸς καὶ σκῆτη φαγεῖν αὐτοὺς κατηνάγκασεν τὰ ἀπὸ τῶν ἀσπίδων καὶ ἐπιστρίδων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τεῖχος οὐ μικροδιάστατον 15 ταῖς ἐλεπόλεσι καταπεσόν, μετὰ μεγίστης πυρκαϊῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐφύλαττον τοῦτο, ἀμοιβαδὸν τῇ πυρκαϊῇ προσεπισωρευόντες Ξύλα. κρατηθέντος γοῦν τοῦ ἄστειως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπολέ- D λυται εἰ μὴ μόνος ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς καὶ ὁ εἰς ἡγεμόνα τοῦ στρατεύματος τεταγμένος Δερμοκαΐτης καὶ ὁ Παλαιολόγος 20 Ἀνδρόνικος, ὃν, ὡς ὁ λόγος πέφθακε δηλώσαι, καὶ εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Εἰρήνην γαμβρὸν ὁ βασιλεὺς προσελάβετο. πάντας δὲ τοὺς ἄλλους ὁ Ἐρρῆς συλλεξάμενος καὶ κατὰ ἴλας συντάξας,

2 καὶ οὕτω — πράγματα om D 5 ἦν D τῆς] τοῖς D 6 μεί-
 ζοσιν αὐτοῦ D 8 πληθὸς om D 9 Ῥωμαϊκῶν] λοιπῶν D
 13 om D 10 ἔργα post γενναίως D 12 φυλάσσοντας D
 13 αὐτοὺς φαγεῖν D τὰ ἀπὸ τῶν] ἀπ' D 14 μακροδιά-
 στατον D 17 ἀπώλετο D 18 μόνον D 20 ὁ — δηλώσαι]
 ἔφην D 21 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς προσελάβετο γαμβρὸν D.

dorus dominabatur, quas a Lopadio principium habens Prusam Nicaeamque suo ambitu continet. et sic Theodoro imperatori res cesserant.

16. Sed Ericus licet Italus genere, Romanos tamen et Byzantinos indigenas placidius sedatiusque amplectebatur, et ex illis plures inter primates collocaverat, alios inter militem adnumeraverat, plebem vero veluti proprium populum fovebat. etenim Romanis urbibus Lentianis ac Poemaneno expugnatis, viros in illis Martem spirantes et editis facinoribus singulares praeter spem inventos in lucro deputavit. nam Lentianis non modo custodes aquarum penuria afflixit, verum et famis adeo excruciavit ut scutorum necnon sagulorum pelles comedere compulsi sint. murum etiam machinis admotis solo aequatum, ideoque vaste ac profunde hiantem unus post alium incendio ligna supergerens per quadraginta dies defenderunt. tandem urbe perdomita, nullus ex defensoribus praeter germanum imperatoris fratrem, et qui exercitui praeerat Dermocaitem, et Palaeologum Andronicum, cui Irenem filiam imperator, ut antea diximus, collocaverat, pretio redemptus est. quia omnibus Ericus in unum convocatis et in turmas ac cohortes dissipatis, duci-

καὶ ὁμογενεῖς αὐτοῖς παραδοῦς ἡγεμόνας, ὑπερέχειν δὲ πάντων τὸν Θεοφιλόπουλον Γεώργιον παρυσκευάσας, τὴν τῶν ἀνατολικῶν μερῶν φυλακὴν αὐτοῖς ἐνεπίστευσε.

17. Τουτουῖ δὲ τοῦ Ἐρρη τῆς Κωνσταντίνου κατάρχοντος ἀπεστάλη παρὰ τοῦ πάπα πρὸς τὴν βασιλίδι τῶν πόλεων ἀρ-5 χιερεύς, ὃν καὶ λεγόντων αὐτοὶ φασι, τοῦνομα Πελάγιον, ἅπαντα τὰ προνόμια τοῦ πάπα φέροντα· ἐρυθροβαφῆ καὶ γὰρ ὑπεδέδετο
 P 16 πέδιλα, ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ χροιάς καὶ τὰ ἐνδύματα εἶχε, καὶ ἡ ἐφε-
 στρίς δὲ τοῦ ἵππου καὶ τὰ χαλινὰ τῷ τοιοῦτῳ ἐβάπτοντο χρώματι ἤθους δὲ τυχῶν ἀγριωτέρου καὶ ἀλαζονείᾳ χρώμενος πολλὰ δεσπῶ 10 ἐνεδείξατο ἐπὶ τοῖς τῆς Κωνσταντίνου οἰκήτορσι. καὶ ἡ σκῆψις ὡς εὐλογος· ἠνάγκαζε καὶ γὰρ τοὺς πάντας τῇ τῆς πρῆσβυτέρας Ῥώμης ὑποκῦψαι ὑποταγῇ. ἐντεῦθεν καθείργοντο μοναχοί, ἱερεῖς ἔδεσμοῦντο καὶ ναὸς ἅπας ἐκέλειστο. καὶ ἦν ἐν αὐτῷ δυοῖν θάτε-
 ρον, ἢ ὁμολογήσαι τὸν πάπιν πρῶτον ἀρχιερέα καὶ τούτου τὴν 15 μνήμην ἐν ἱεροτελεστίαις ποιεῖν, ἢ θάνατον εἶναι τῷ μὴ διαπραξα-
 μένῳ τούτῳ τὸ ἐπιτίμιον. τούτῳ εἰς βυρυνθυμίαν ἦγε τοὺς οἰκί-
 B τωρας τῆς Κωνσταντίνου, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων τοὺς προύχον-
 τας, οἳ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Ἐρρῆν ἀφιγμένοι “ἡμεῖς μὲν” ἔφα-
 σαν “ἄλλον γεγονότες γένους, καὶ ἄλλον ἀρχιερέα ἔχοντες, ἕαν- 20
 τοὺς τῷ κράτει σου ὑπετάξαμεν ὥστε σωματικῶς κατάρχειν ἡμῶν,
 οὐ μὴν γε ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς. σοῦ μὲν γὰρ ἐν πολέμῳ

8 αὐτοῖς φυλακῆν D 4 τουτουῖ δὲ τοῦ] τοῦ δὲ D 5 παρὰ τοῦ
 πάπα om D βασ. τῶν πόλεων] Κωνσταντίνου D 9 δὲ om D
 10 τυχόντος D δεινὰ τοῖς Κωνσταντινοπολίταις παρέσχεν D
 14 ἐγκέλειστο D 16 ποιεῖν] ἐκφωνεῖν D 17 τούτῳ ante τὸ om D
 19 τὸν βασιλεύοντα τὸν D 22 καὶ] ἢ D πολέμοις D.

bus ex eodem genere assignatis, omnium principatum Theophilopulo Georgio commisit, et orientialium partium custodiam demandavit.

17. Sub hoc Byzantii imperante ad reginam urbium a summo pontifice praesul (ipsi legatum indigent) Pelagius nomine papae praerogativas omnes referens ablegatur: namque calceos rubros induebat, neque diversicoloribus indumentis amicebatur, quinimmo equi sagulum et fraena eodem inficiebantur veneno. et cum moribus esset immanioribus, fastus ac insolentiae plenus, nimium in Byzantinos saevit. et propositum a ratione aberrare non videbatur: omnes enim, ut veteri Romae colla subiicerent, compellebat. hinc monachi in carcerem impingi, sacerdotes in vincula, et templa omnia occludi, nec praeter haec duo tertium statui: etenim vel papam primum omnium pontificem faterentur, illiusque inter sacrorum solemniam memoriam facerent, vel qui id abnatisset, morte penderent poenam. hoc Byzantii accolae, et inter eos primas obtinentes, angi excruciarique animo et ad Ericum imperatorem profecti “nos” inquirunt “alio genere orti aliumque habentes pontificem nosmet imperio tuo et potestati subiecimus, ita ut in corpora, non in animum spiritum dominareris. namque in tui defensionem, dum bellum geritur,

ἵπερμαχεῖσθαι τῶν ἀναγκάλων, τῶν δ' ἡμετέρων ἐκοτῆραι σεβασμάτων καὶ θρησκευμάτων τῶν ἀδυνάτων πάντη κατέστηκεν. ἡ γοῦν λῦσον ἡμῖν τὰ ἐπελθόντα δεινά, ἢ ἄφες ὡς ἐλευθέρους ἐν τοῖς ἰθαγενεῖσιν ἀφῆχθαι.” ταῦτ' εἶπον, κἀκεῖνος μὴ βουλόμενος 5 ἐν στερήσει γενέσθαι τοσούτων καλῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων, καὶ C ἄκοντος τοῦ εἰρημένου λεγάτου τοὺς τε ναοὺς ἀνέφωξε, καὶ τοὺς ὅσοι ταῖς εἰρκταῖς ἦσαν κατισχημένοι μοναχοὺς τε καὶ ἱερεῖς ἀποκίλυκε, καὶ τὸν κατασχόντα τότε τὴν Κωνσταντίνου κλύδωνα κατεστόρεσε. πολλοὶ δὲ τῶν μοναχῶν προεξιόντες τῆς Κωνσταντίνου τῷ βασιλεῖ 10 Θεοδώρῳ προσῆλθον, καὶ αὐτοῖς προστάξει τούτου μοναὶ πρὸς καταμονὴν ἐπιδίδονται. καὶ πρεσβύτεροι δὲ πρὸς τὴν Νίκαιαν ἀπίοντες οἱ μὲν τῷ πατριαρχικῷ κλήρῳ συγκατελέγησαν, οἱ δὲ θείοις ἐνασμενίσαντες τοῖς σηκοῖς ἐλευθέρως ἐβίωσαν. καὶ οὕτω μὲν ἐγεγόνει ταῦτα παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Κωνσταντι- D 15 νου Ἐρρῆ.

18. Τούτου δὲ τελευτήσαντος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ῥομπέρτος μαλακώτερον ἐχρᾶτο τοῖς πράγμασι. τούτου τὴν ἀδελφὴν εἰς γαμετὴν εἰλήφει ὁ βασιλεὺς. οὐ πολλοὶ παρῆλθον ἐνιαυτοί, καὶ ἐπεὶ ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως βασιλεὺς Ῥομπέρτος οὐκ ἐφθίσε 20 συζυγῆναι γυναικί, παράνομόν τι πρᾶγμα βεβούλευται ὁ βασιλεὺς διαπρῶξυσθαι· ἐπὶ γὰρ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εὐδοκίᾳ προσλαβέσθαι τουτοῖ γαμβρόν ἤρετίσματο. ἐνθεν τοι καὶ ἕρις ἐκ τοῦ τότε πατριαρχοῦντος Μανουὴλ τῷ βασιλεῖ ζυμβεβήκει, μηδ' ὅλως τῇ

7 μοναχοὶ D 8 καὶ τὸν — κατεστόρεσε om D 9 Κωνσταντι-
 νουπόλεως D 10 προσέειπεν D πρὸς καταμονὴν om D
 11 ἐπεδίδοντο D 13 θείοις ναοῖς ἐνασμ. ἐλευθ. D καὶ —
 16 τούτου] τοῦ Ἐρρῆ D.

arma capere necesse est: at nostris ritibus et caeremoniis ut cedamus fieri omnino nequit. aut itaque nos ab argenti discrimine libera, aut tanquam liberis ad indigenas aditionem dato.” sic locuti. ille cum tot probis optimisque viris privari nollet, etiam invito legato templa reseravit, vinculis custodisque monachos ac sacerdotes liberavit. et tempestatem, qua tunc Byzantium iactabatur, sedavit. multi vero ex monachis, antequam haec gererentur, Cpoli excedentes ad imperatorem Theodorum commigrarunt, quibus illius mandato monasteria ad habitandum assignata sunt. et sacerdotes Nicaeam petentes, partim patriarchali clero adnumerati, partim locis sacris oblectati, libere vitam traduxere. et haec quidem hoc modo ab imperatore Cpolitano Erico gesta sunt.

18. Erico fato functo frater illius Robertus mollius negotiis incumberebat. huius soror imperatori nupserat. paucis elapsis annis cum Cpolitano imperator Robertus uxori non esset obnoxius, imperator impium facinus patrare sibi in animo proposuit. studens eum Eudociae filiae alligare sibi que generum assumere. hinc dissidia inter Manuelem tunc temporis patriarcham

τοιούτη ἀδισμογαμίη συγκατανεύοντος. ἀλλ' οὐκ ἔφθασεν ὁ βασιλεὺς τέρματι δοῦναι τὸ θέλημα· μήπω γὰρ στελλας ταύτην εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς ἠδῆρῆκε, καταλύει τὸν βίον, τὴν βασιλείαν καταλειπὼν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ Ἰωάννῃ τῷ Λούκα. οὐ P 17 γὰρ εἶχεν ἄρρενα παῖδα εἰς ἤβην ἐλθόντα· οὐδὲ γὰρ δύο ἐκ τῆς 5 βασιλίδος Ἄννης ἔσχηκεν ἄρρενας παῖδας, τεθνήσκου προῦφθασαν, ἐκ δὲ τῆς ἕξ Ἀρμενίων ὠρημένης ἐν παιδίον ἄρρενα πεποίηκεν, ὅπερ διαταεὶς ἦν ἡλικία ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ αὐτοῦ ἐτεθνήκει. διὰ τὸ ἀμοιρεῖν γοῦν αὐτὸν ἄρρενος ἐνήβου γο- νῆς ὁ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ γαμβρὸς αὐτοῦ τῆς βασιλείας κληρονομεί. 10 ἦν δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, ὅποτε τὸ τέλος ἔσχε τοῦ βίου, τῶν μὲν τεσσαυράκοντα πέντε ἐτῶν ὑπερέκεινα, ἐλάττω δὲ τῶν πενήκοντα, βασιλεύσας ἐκ τούτων ἔτη ιη'. ἦν δὲ τὸ σῶμα μικρὸς, οὐκ ἄγαν δέ, μελάγχρους ἐφ' ἱκανόν, καυτεῖμενον ἔχων B τὸ γένειον καὶ περὶ τὸ ἄκρον σχιζόμενον, ἐπ' ὀλίγον ἐτερόφθαλ- 15 μος, πρὸς τὰς μάχας δξύς, θυμοῦ τε καὶ ἀφροδισίων ἠττώμενος, ἐλευθεριώτερος ἐν ταῖς δωρεαῖς· οἷς γὰρ ἂν βούλοιο, πολὺ τὸ χρυσαῖον ἰδίδοτο, ὡς ἐν ἀκαρεῖ τούτους πλουτεῖν. τεταλαιπώρηκε δὲ πάμπολλα ἐν ταῖς μάχαις ταῖς τε πρὸς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Πέρσας. ἀρχὴ γοῦν οὗτος ἐγεγόνει τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, ᾧ 20 καὶ πολλὴν χάριν ὄφλειν τοῖς Ῥωμαίοις πάνν δέον καθεύδτηκεν.

1 συγκατανεύσαντος D

3 Κωνσταντινου, ὡς ἠδῆρῆκε D

4 τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ post Λούκα D 5 γὰρ ἐνήβον εἶχεν D, non omiſſis εἰς ἤβην ἐλθόντα. ὃν γὰρ ἐκ D 7 ἄρρενα παῖδα

τεθνήσκου προῦφθασαν D 9 διὰ γοῦν ἀμοιρεῖν D 10 αὐτοῦ βασιλέα D 11 δὲ ὁ Λάσκαρις μὴ ἐτῶν καὶ πρὸς, ἐλάττων D

13 ἦν δὲ om D τὸ μὲν σῶμα D 18 ὡς — πλουτεῖν om D

19 πάμπαν D 20 τῶν om D 21 καὶ om D

πάνν om D.

atque imperatorem suborta sunt, cum neſiquam adeo infandis nuptiis conſenſum ille praestaret. verum imperator, quod optabat, praestare non potuit. nondum enim illa Cpolim transmiſſa, dum apparerent nuptias, vitam finit, generi suo Ioanni Ducae imperio relicto: nullum enim habebat puberem filium, namque bini ex imperatrice Anna suscepti ante obierant, et ex Armenia filius unicus erat octennis, cum pater illius et imperator vita defecit. quod itaque ille mascule filio eoque pubere destitueretur, filiae suae maritus imperii heres fit. imperator Theodorus Lascaris annos quinque et quadraginta et amplius, minor quinquaginta natus excessit e vita, decem et octo regnavit, corpore, sed non nimium, pusillus, moderate nigricante, promissa barba, sed quae in extremis scinderetur, variis, sed parumper, oculis, praiceps in proelia, irae ac Veneris impatiens, in muneribus munificentior: quibus enim illi collubitum erat, ingens auri vis donabatur, ut statim opulenti evaderent. pugnis adversus Italos et Persas quammaxime conflictatus, prima tamen Romanis imperii ipse fundamenta iecit, cui a Romanis quammaxime

κατετέθη δὲ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ Ἰακίνθου μοῆτῃ, ἔνθα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τέθνηται καὶ ἡ βασίλισς Ἄννα ἡ τοῦτου σύζυγος.

19. Καθὼς γοῦν εἰρήκειν, μετὰ τὴν τελευταίην αὐτοῦ ἐπι- C
5 λαμβάνεται τῶν Ῥωμαϊκῶν σκῆπτρων Ἰωάννης ὁ Δούκας ὁ γαμι-
βρὸς αὐτοῦ, στεφθεὶς παρὰ τοῦ πατριάρχου Μανουήλ, ὃς τὸν
Μάξιμον διεδέξατο. μετὰ γὰρ τὴν τελευταίην τοῦ πατριάρχου
Μιχαὴλ ὁ Εἰρηνικὸς Θεόδωρος τῷ πατριαρχικῷ ἐνίδρυνται θρόνῳ,
ὃς καὶ Κωπῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐκαλεῖτο, μετὰ δὲ ἐνιαυτοὺς ἔξ
10 ἐκείνου τὸν βίον ἀπολιπόντος ὁ μοναχὸς Μάξιμος εἰς τὸν πατρι-
αρχικὸν ἀνάγεται θρόνον, θεραπεύων τὴν γυναικωνίτιδα καὶ ὑπὸ
ταύτης ἀντιθεραπευόμενος· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἦν τὸ εἰς ταύτην ἀνα-
βιβῶσαν αὐτὸν τὴν περιωπὴν. ἐπιβιοὺς δὲ μῆνας ἔξ τελευτῆ, καὶ
ὁ Μανουήλ εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνάγεται θρόνον, φιλόσοφος, ὡς
15 ἐδόκει, ὧν καὶ ὑπὸ πολλῶν κατονομαζόμενος. D

20. Ἐπὶ δὲ τὰ Βουλγάρων καὶ αὐθις ὁ λόγος ἀναχωρεῖ.
ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἀσάν δύο ἔσχεν υἱούς, τὸν
Ἰωάννην καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. τοῦ γοῦν εἰρημένου Βορίλα βασι-
λικῶς τῶν Βουλγάρων κατάρχοντος, ὁ τοῦ Ἀσάν υἱὸς Ἰωάννης
20 φρυγαδεῖα χρησάμενος ἐπὶ τὰ τῶν Ῥώσων χωρεῖ, ἐκεῖσέ τε χρόνον
ἔφ' ἱκανὸν διαμείνας, καὶ τινὰς τῶν συγκλύδων Ῥώσων σὺν ἐπι-

4 καθὼς — αὐτοῦ] εἶτα D 5 Ἰωάννης Δουξ Βατάτζης γαμι-
βρὸς D 9 ὑπὸ τῶν πολλῶν om D τοῦτου δὲ μετ'
ἐνιαυτοῦς ἔξ ἀπολιπόντος μοναχὸς D 11 καὶ — περιωπὴν om D
13 δὲ] δὲ μόνον D 15 ὑπὸ τῶν πολλῶν D 16 καὶ om D
χωρεῖ D 18 τοῦ — κατάρχοντος om D 19 τοῦ Ἀσάν
υἱός om D 20 περὶ vulgo τῶν om D 21 σὺν] ἐν vulgo.

gratiae habendae sunt. sepultus fuit in Hyacinthi monasterio, ubi et imperator Alexius positus fuerat et imperatrix Anna thalami consors.

19. Quemadmodum ergo dixi, post illius obitum Romani imperii gubernacula Ioannes Ducas gener illius suscipit, a Manuele patriarcha, qui Maximo successerat, coronatus. namque post patriarchae Michaelis excessum Irenicus Theodorus, cui a plerisque Copae nomen inditum fuerat, in patriarcham eligitur; post annos sex eo demortuo Maximus monachus patriarchale solium ascendit, gynaeceio palpans ac supparasitans, et vice versa ex eo assentationes et blanditias aucupans: neque enim aliud eum in tam sublime culmen evexerat. sed post menses sex moritur, et Manuel in patriarchali solio collocatur, vere vir philosophus, ut apparebat, et a multis eo nomine honestatus.

20. Sed ad res Bulgaricas redeamus. primus Bulgarorum rex Asanus duos habuit filios, Ioannem et Alexandrum. itaque Borila, cuius supra mentionem fecimus, regie Bulgaris imperante, Asani filius Ioannes fuga se abripiens in Rusos confugit, ibique per tempus aliquod commoratus, et conveniarum Rusorum nonnullis in unum congeatis, paternam hereditatem reposcit,

Πάνιον, τὴν Ῥαιδεστόν, Χαριούπολιν, Τραιανούπολιν, Μάκρην, Κλαυδιούπολιν, Μοσυνούπολιν, Περιθεώριον καὶ ἄλλας πολλὰς, ὡς ἀριθμεῖν οὐ χρεῖών. τὸν δὲ λαὸν ἀπάρας ἐκεῖθεν περὶ τὰς παραρροίας καθίζει τοῦ Ἰστροῦ, ἐκ τῶν ἰδίων τῶν ἠνδραποδισμένων κωμῶν καὶ πόλεων τὰς κλήσεις ἐπιθεῖς τῷς οἰκήσεσιν. 5 ἀντάμυναν οὖν, ὡς ἔφασκεν, ἐποιεῖτο τῶν ὧν εἰργάσατο πρὸς

P 13 Βουλγάρους κακῶν ὁ βασιλεὺς Βασίλειος, καὶ καλεῖσθαι μὲν ἔλεγεν ἐκείνον Βουλγαροκτόνον, Ῥωμαιοκτόνον δὲ ἰνόμαζεν ἑαυτὸν. μέχρι γοῦν καταντήσας καὶ αὐτῆς τῆς Θεσσαλονίκης ἐκεῖσε θῆσκει πλευρεῖτιδι νόσῳ κατασχεθεῖς, ὡς δὲ τινες ἔλεγον ὅτι ἐκ θεο-10 μηρίας αὐτῷ ὁ θάνατος γέγονεν· ἔδοξε γὰρ αὐτῷ καθ' ὑπνους ἔνοπλον ἄνδρα ἐπιστῆναι αὐτῷ καὶ δόρατι πληῆσαι οἱ τὴν πλευράν. ἦν γὰρ καὶ ἀληθῶς ὡς οὐδέποτε τῇ Ῥωμαίων τοσαῦτα παρὰ τοῦ ζυγέβη κακά, ὡς καὶ ὄνομα τεθῆναι τούτῳ ἐκ κυνὸς τὴν ἐπικλήσιν ἔχον· Σκυλοῖωάννης καὶ γὰρ ἐπεκλήθη τοῖς πᾶσι. τὸ γὰρ 15

B τῶν Σκυθῶν γένος ἰδιοποιησάμενος καὶ κοινωμήσας αὐτοῖς συγγενείας καὶ τρόπου μετασχὼν ἐκ φύσεως θηριωδιεστέρου, φόνους ἐνετρώφα Ῥωμαίων. ὡς γοῦν οὔτοις ἐτεθῆκει, ὁ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ παῖς Βορβίλας τῶνομα, τὴν Σκυθίδα θείαν γαμετὴν εἰληφώς, τῆς ἀρχῆς τῶν Βουλγάρων γέγονεν ἐγκρατής. τὸν δὲ τοῦ 20 Ἰστροῦ παῖδα Ἰωάννην ἀφήλικα ὄντα ἔτι κρύφα τις λαβών, ὡς

3 πολλὰς om D 4 τοῦ Ἰστροῦ καθίζει D ἰδίων τῶν
 om D 5 ἐπιθεῖς τὰς κλήσεις D 6 οὖν] μὲν οὖν D 9 καὶ
 αὐτῆς καταντήσας Θεσσαλονίκης D 13 ἦν — κακά om D 14 τὴν
 ἐπικλήσιν ἔχον om D 16 τῶν γὰρ Σκυθῶν τὸ D συγγε-
 νείας] κοινωμῆσαν D 17 ἐκ φύσεως om D 19 φοροῖλας A
 21 Ἰωάννου D ἔτι ὄντα D ὡς εἰρήκαμεν om D.

universas, Heracliam, Panium, Raedestum, Chariupolim, Traianupolim, Macrem, Claudiupolim, Mosynupolim, Peritheorion, aliasque quamplurimas, quas enumerare operae pretium non est. multitudinam abigens circa Istrī fluentia collocat, et ex iam direptis oppidiis et urbibus nomina propriis coloniis imponit, damna, ut ipse dicitabat, compensans, quibus imperator Basilius Bulgaros affixerat, easque fatabatur dici Bulgaroconum, se vero Romaeoconum indigitabat. is usque Thessaloniam perveniens laterali morbo vitam finit, vel ut alii asserebant, ira numinis tristi morte multatus est. somniavit enim ab armato sibi adstante hasta latas cosfodi: nemo enim, nec mentior, e memoria hominum tot ac iste calamitatibus Romanos afflixit, adeo ut a cane nomen illi impositum sit, et Seylo- Ioannes ab omnibus compelleretur. cum enim Scythas sibi devinxisset affinitate cum illis contracta, et mores sibi vindicaret ob ferociorem naturam immuniore, caedibus Romanorum admodum delectabatur. hoc fati functo sororis illius filius Phrorilas nomine, Scythide avia in matrimonium ducta, regnum Bulgarorum occupat. filius vero Asani Ioannes clam creptus, ut diximus, ad Scythas asportatur.

εἰρήκειμεν, ἐπὶ τοὺς Σκύθας κειώρηκεν. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ Βουλγάρων· ὁ λόγος δὲ μετὰ ταῦτα τοῖς ἰδίοις ἔξιστορήσει καιροῖς.

14. Ὁ δὲ Μιχαήλ, ὃν ἱστορήσας ὁ λόγος πέφθακε τῆς Ἠπείρου κατάρξαι καὶ τινος μέρους τῆς χώρας Ῥωμαίων, τρεῖς 5 κασιγνήτους ἐκέκτητο, τὸν Κωνσταντῖνον, τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν C Μανουήλ, ὧν ὁ μὲν Θεόδωρος τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων συνῆν Θεοδῶρῳ τῷ Λύσκαρι, ὑπηρετῶν αὐτῷ ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ῥωμαίων. διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὸν βασιλέα Θεόδωρον ὁ Μιχαήλ, ἵνα τοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκπέμψῃ διὰ τὸ μὴ ἔτι ἔχειν παῖδα εἰς 10 ἤβην ἰλθόντα, ἀλλ' οὐδὲ γνήσιον (ὁ γὰρ αὐτῷ γεννηθεὶς Μιχαήλ ἐκ παλλακῆς ἐκείνῳ γεγένητο, περὶ οὗ ἔρουσμεν ἐν τοῖς μετέπειτα), καὶ τοῦ θανάτου δὲ δεδιέναι τὸ ἄωρον· τοὺς γὰρ λοιποὺς τῶν ἀδελφῶν ἀφνεῖς ἐγίνωσκεν εἰς ἀρχήν. τοῦτον δὲ τὸν Θεόδωρον ὁ βασιλεὺς πέμπει τῷ ἀδελφῷ Μιχαήλ, ὄρκους πρῶτον ἐμπεδω- 15 σάμενος πλίστιν δουλείας εἰς τοῦτον φυλάττειν καὶ εἰς τοὺς μετ' D αὐτὸν Ῥωμαίων κατάρξοντας. ὃς καὶ ἀφικόμενος συνῆν τῷ ἀδελφῷ Μιχαήλ. μετ' οὐ πολὺ δὲ φονεύεται παρὰ του τῶν ὑπηρετῶν ὁ Μιχαήλ νύκτωρ ἐπὶ τῆς κλίνης συγκαθεύδων τῇ γυναικί· Ῥωμαῖος δὲ ἦν τῷ φονευτῇ τοῦνομι. ἐπιλαμβάνεται γοῦν τῆς 20 ἔξουσίας ἐκείνου ὁ ἀδελφὸς Θεόδωρος, ἔχων καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Κωνσταντῖνον καὶ Μανουήλ. ἄρξαι δὲ βουληθεὶς πάνυ ἐπηύξησε

1 περὶ vulgo καὶ — καιροῖς om D 8 ὁ Μιχαήλ δέ, ὃν
τῆς Ἠπείρου κατάρξαι εἰρήκειμεν, τρεῖς D 5 τὸν tex om D
7 ὑπηρετῶν — 8 τοῦτο] καὶ D 9 ἔχειν ἔτι παῖδα ἔνησον D
11 γεγένηται D περὶ — μετέπειτα om D 12 δὲ om D
τοὺς — 14 Μιχαήλ] καὶ πέμπει τοῦτον τῷ ἀδελφῷ D 16 αὐ-
τοῦ D, omisiss Ῥωμαίων κατάρξοντας 18 νύκτωρ — γυναικί om D
21 ἄρξαι — ἐπηύξησε] καὶ ἠῤῥήσασε D.

et haec quidem de Bulgaris: reliqua oratio, quibus gesta sunt temporibus, enodabit.

14. Michaeli porro, quem Epiro imperasse et partem aliquam dominiū Romani obtinuisse supra enuntiavimus, tres fuere fratres, Constantinus Theodorus et Manuel. Theodorus cum Theodoro Lascari imperatore vivebat, illi, quemadmodum et reliqui Romanorum morigerans atque obsequiosus. propterea Theodorum imperatorem Michael deprecatur ut eum ad se mitteret, quod nullum genuinum filium adultum possideret (quem enim susceperat Michael, ex pellice erat, de quo infra dicemus), et mortem intemptam pertimesceret, et alios fratres ineptos ad dominandum iudicaret. Theodorum imperator fratri Michaeli dimittit, cum prius insiurandum fidelitatis in semet et in successores suos Romanorum imperatores exegisset. sic dimissus cum fratre Michaelē in communitate vitae atque victus erat. non multo post a servo Michael noctu in lectulo una cum uxore cubans (Romaeo nomen erat parricideae) interimitur. quare Theodorus frater in dominatu, secum habens Constantinum et Manuelem fratres, succedit. cum vero ad principatū in-

τὴν αὐτοῦ ἀρχήν· ἔκ τε γὰρ τῶν Ἰταλῶν οὐκ ὀλίγην χώραν ἐκτῆ-
 σαιτο, καὶ τῶν Βουλγάρων πολλήν· τὴν τε γὰρ Θεσσαλίαν ὑφ'
 ἑαυτὸν ἐποιήσατο Ἀχρίδα τε καὶ Πρίλαπον Ἀλβανὸν τε καὶ αὐτὸ
 τὸ Δυρράχιον, ἔνθα καὶ Πέτρον μετὰ μεγίστης στρατιᾶς ἐξ Ἰτα-
 λίας ὀρμῶμενον καὶ ὡς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν πεπονημένον 5
 τὴν ὁδόν, ἀνηγορευμένον πρὸς τοῦ πάπα καὶ βασιλέα, αὐτοῦ
 P 14 που γεγενημένον προχειρωσάμενόν τε καὶ αὐτὸ τὸ Δυρράχιον γεν-
 ναίως κατετροπώσατο. ὁ μὲν οὖν ἕθεις Πέτρος γυμβρὸς ὑπῆρχεν
 ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ πρώτως βασιλεύσαντος ἐκ τοῦ Λατίνων μέρους
 Βυλδουίνου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἐρρη, ἐκαλεῖτο δὲ ἡ αὐτῶν ἀδελ- 10
 φῆ Ἰολέντα, ἐξ ἧς παῖδες τῷ Πέτρῳ γιγένηται τρεῖς, ὃ τε Φί-
 λικπος, ὁ Ῥομπέρτος καὶ ὁ Βαλδουῖνος, ὧν ὁ μὲν Ῥομπέρτος καὶ
 ὁ Βαλδουῖνος τῆς Κωνσταντίνου βεβασιλεύκασι, τοῦ πρώτου αὐ-
 τῶν ἀδελφοῦ τοῦ Φιλίππου τῷ ἀδελφῷ Ῥομπέρτῳ τῆς βασιλείας
 παραχωρήσαντος. ὑπῆρχον δὲ σφισι καὶ ἀδελφαί, ὧν μία Μαρία 15
 B ἦν, ἣ συνεζόγη ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος. ὁ μὲν οὖν δηλωθεὶς Θεό-
 δωρος, καθὼς εἰρήκειν, τὸ οἰκεῖον παραλαβὼν στράτευμα ἀντι-
 τάττεται τῷ Πέτρῳ μικρὸν ὑπερηγήσαντι τὸ Δυρράχιον καὶ ἐν
 ταῖς τοῦ Ἀλβανοῦ δυσχωραῖς γεγενημένῳ. νικῶσι γοῦν κατὰ
 κράτος οἱ τοῦ Κομνηνοῦ Θεοδώρου τὸ τῶν Λατίνων στράτευμα, 20

1 προσεκτήσατο γὰρ οὐκ ὀλίγην χώραν ἐκ τῆς Ἰταλῶν καὶ Βουλγα-
 ρων, καὶ τὴν Θεσσαλίαν D 5 ὡς om D 6 διοδεύοντα D
 καὶ om D βασιλέως A αὐτοῦ — 13 Βαλδουῖνος] καὶ
 προχειρωσάμενον τὸ Δυρράχιον, ἐκ τοῦ Λατίνων μέρους Βαλδου-
 νου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἐρρη γενναίως κατετροπώσατο. γυμβρὸς
 δ' ἦν ὁ Πέτρος Βαλδουῖνου ἐπ' ἀδελφῇ Ἰολέντῃ, ἐξ ἧς παῖδες ἀντὶ
 Φίλικπος Ῥομπέρτος καὶ Βαλδουῖνος D 13 ὁ om D 15 δὲ
 om D ὧν μία et 16 ἦν om D 16 ὁ δὲ τῆς Ἐκείρου Θεοδώ-
 ρος τὸ D 19 κατὰ κράτος om D.

cumberet, imperii sui iura nimium extendit: namque ex Italis non parvam, ex Bulgaris vero multam regionem suae dicioni adiecit, sibiq̄e Thessaliam Achrida Prilapum Albanum et Dyrrachium ipsum subegit; ubi Petrum cum ingenti militum vi ex Italia venientem, et quasi Cpolim iter intenderet, a summo pontifice electum, declaratumque circa eadem loca imperatorem, Dyrrachio praeeoccupato fortiter in fugam vertit. Petrus sororem primi ex Latinis Balduini et successoris illius Erici sibi matrimonio iunxerat. sorori nomen Iolentae fuit, ex qua tres Petrus suscepit filios, Philippum Robertum et Balduinum, quorum Robertus et Balduinus, cum primus eorum frater Philippus Roberto administrandi imperii potestatem fecisset, Cpolis regionem tenuerunt. ex eorum sororibus Maria Theodoro imperatori copulatur. porro, quem supra inuimus, Theodorus, exercitu coacto, Petro paululum Dyrrachium praetergresso et inter Albani angustias adducto sese opponit. ibi Theodori Comneni milites Latinorum copias strenue fundunt, oppressis uni-

ὡς πάντας ἄρδην δεσμώτας ποιῆσαι σὺν πᾶσι σκεύεσι, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα Πέτρον ἔργον μαχαίρας γενέσθαι. τοῦτο δὴ τότε μέγα τοῖς Ῥωμαίοις ἐγεγόνει βοήθημα.

15. Ἄλλ' ὁ λόγος μοι καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν βασιλέα Θεόδω-
5 ρον τὸν Λάσκαριν ἐφορμᾷ. οὗτος γὰρ ἐκ τῆς αὐτοῦ γαμετῆς C
Ἄννης, ὡς ἔφην, τρεῖς ἐποίησατο θυγατέρας, Εἰρήνην Μαρίαν
καὶ Εὐδοκίαν. τὴν γοῦν Μαρίαν τὴν δευτέραν τῶν αὐτοῦ θυγα-
τέρων τῷ ῥηγι Οὐγγρίου διερχομένῳ τὴν αὐτοῦ χώραν ἐκ τῶν
Ἱεροσολύμων εἰς κήδος ἐπὶ τῷ νίῳ παραδίδωσι, τὴν δὲ πρώτην
10 αὐτοῦ θυγατέρα τὴν Εἰρήνην ἀνδρὶ συζέγγυσι τῷ Παλαιολόγῳ
Ἀνδρονίκῳ, ὃν καὶ δεσπότην τετίμηκε. μετ' οὐ πολὺ δὲ ὁ δεσπότης
Παλαιολόγος θνήσκει, καὶ προσλαμβάνεται ὁ βασιλεὺς εἰς
γαμβρὸν Ἰωάννην τὸν Δούκαν, ὃν Βατάτζης τὸ ἐπὶ κλην, καὶ ἐκ
Διδυμοτοίχου ἦν ὠρμημένος, τὸ τοῦ πρωτοβεστιαρῆτος διενεργῶν D
15 ὀφφίκιον. ἡ μὲν οὖν βασιλις Ἄννα ἔφθη πρὸ καιροῦ τελευτήσασαι,
ἠγάγετο δὲ ἐξ Ἀρμενίων γυναικα ὁ βασιλεὺς. δυσαρεστήσους δὲ
πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατριδα τὴν Κιλικίαν ἐκπέμπει, ἐπι-
φέρει δὲ αὐτῷ γαμετὴν τὴν τοῦ βασιλεύοντος τῶν Ἰταλῶν ἀδελ-
φήν, ὃς Ῥομπέρτος, ὡς ἔφην, ἐκέκλητο καὶ τὸν θεῖον Ἐρρῆ διε-
20 δέξατο. οὗτος καὶ γὰρ ὁ Ἐρρῆς πολλὰ πράγματα παρέλαχε Ῥω-
μαίοις καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ Θεοδώρῳ. ἀνδρεῖος γὰρ ὢν, περι-

3 τοῖς om D 4 Ἄλλ' — 5 γὰρ] ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόδωρος Λάσκαρις D
6 ὡς ἔφην om D 7 secundum τὴν et τῶν αὐτοῦ θυγατέρων om D
8 ἐξ D 9 τῷ add D 10 αὐτοῦ — ἀνδρὶ om D 12 post θνή-
σκει D: ὡς μὲν τινες ἔφασκον, ἐξ ἑρωτικῶν διαθέσεων 18 του·
πικλήν, ἐκ Διδυμοτοίχου δὲ πρωτοβεστιαρῆτος ὅσα D 15 βασίλισσα
Ἄννα πρωτετελευτήσασαι, ἦγετο D 17 τὴν Κιλικίαν om D 18 βασι-
λέως Ἰταλῶν Ῥομπέρτου ἀδελφῆν. καὶ τὸν θεῖον γὰρ Ἐρρῆν ὁ
Ῥομπέρτος διεδέξατο πολλὰ Ῥωμαίους ἠτήσαντα, μάλιστα δὲ ἐξ D.

versis, adeo ut omnes comprehensos vinculis alligarint, impedimenta abri-
puerint, ipsamque etiam imperatorem Petrum gladio peremerint. hac victo-
ria res Romana haud minimum sublevata est.

15. Verum rursus oratio in Theodorum Lascarium imperatorem defle-
ctit. huic ex Anna uxore, ut dixi, filiae natae sunt tres, Irene Maria et
Eudocia. Mariam secundam Ungariae regis Hierosolymis per illum dicio-
nem revertentis filio nuptum dederat, primam Irenem Andronico Palaeologo,
quem et despota dignitate insigniverat, uxorem locarat: nec multo post
Palaeologus despota morte obit, et imperator eam Ioanni Ducae, Bataizae
cognomine, qui e Didymotoecho ortum duxerat et hinc protovestiarii officium
administrabat, despondit. imperatrix Anna antea vitam finierat. hinc ex
Armeniis uxorem accipit imperator, cui deinceps subiratus in Ciliciam illius
patriam remittit, et cum sorore Itolorum principis (Roberto, ut innui, nomen
erat, et Erico patris successerat) nuptias facit. per Ericum res Romana et
Theodorus imperator multum detrimenti cepit: cum enim esset fortis et ad

μάχας δξύροπος, καὶ τεταπεινωμένοι τὰ τῶν Ῥωμαίων ὄραν, καὶ μάλιστα ἐξ ὅτου τὸν σουλτὰν πεφόνευκεν ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος· τότε γὰρ τὸ ἐκ Φράγκων προσὸν αὐτῷ ἀπολώλεκε στράτευμα, ἃ ᾧ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς τεταροηκῶς ἦν μάχας. οὗς καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐρρῆς ἐδεδίει· πολλοὶ γὰρ ἦσαν ὀνομαστοὶ ἀπὸ τῶν γένους ἀπὸ τε μὴν τῆς προσούσης ἐκείνοις ἀνδρίας. διὰ ταῦτα, ὡς φασὶ τινες, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως νίκην ἀκηκῶς ὁ Ἐρρῆς “νεκίηται” ἔφη “ὁ Λάσκαρις, οὐ νεκίηκεν.” Ἔνα γοῦν μὴ καὶ

P 15 κατατείνω λόγον τῆς ἱστορίας, τοῦτ' ἂν μόνον εἰπὼν τὸ πᾶν παραστήσαιμι· μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Νυμφαίου τὰς σκηρὰς ὁ Ἐρρῆς ἐπῆξατο, κατ' ἐρημίαν πολλήν, οὐδενὸς κωλύοντος. ἐκείνῳ τε ὑποστρέφας τὸ μὲν τοῖς κρατηθεῖσι κοροσθεῖς, τὸ δὲ καὶ ἐκ χειρὶαν ἐθελήσας λαβεῖν (οὐ γὰρ ἄγαν καρτερικὸν τὸ Λατίνων φύλον ἐν ταῖς μάχαις καθέστηκεν), εἰς ξυμβάσεις ἤλθε μετὰ τῷ βασιλέως Θεοδώρου. καὶ συνεφωνήθη τὰ μὲν τοῦ Κιμιῶ πάντως (οὕτω γὰρ τὸ ὄρος καλεῖται τὸ ἐγγὺς τῆς Ἀχυράους τοῦ γένους μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἀχυράους παρὰ τοῦ τῶν Φράγκων γένους δεσπόζουσαι, τὸν δὲ Κάλαμον (κώμη δὲ ἐστὶν ὁ Κάλαμος, ἐξ οὗ

B τὸ τῶν Νεοκάστρων ἄρχεται θέμα) μένειν ἄοικον, τὰ δὲ ἐντεῦθεν παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου δεσπόζουσαι· Νεόκαστρα δὲ ταῦτα ἦν καὶ Κελβιανὸν Χλιαρά τε καὶ Πέργαμος καὶ τὰ πλαγίως ἐγκαίμενα, Μαγιδία τε καὶ Ὀψίκια. ὑπῆρχε δὲ καὶ ἄλλη χώρα τῆ

8 παρὸν D ἐν — 7 τινες] διὸ D 8 ἔνα — 10 παραστήσαιμι) καὶ D 10 τοῦ om D 11 κατ' — κωλύοντος om D 12 τὸ μὲν — καθέστηκεν om D 17 μέρους A 18 κώμος D 19 τὰ δ' ἐντεῦθεν τὰς Νεόκαστρα Κελβιανὸν Χλιαρά τε καὶ Πέργαμος καὶ τὰ πλαγίως ἐγκαίμενα Μαγιδία τε καὶ Ὀψίκια παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου δεσπόζουσαι. ὑπῆρχε δὲ τούτῳ καὶ ἄλλη χώρα ἡ D.

pugnandum praeceps et audax, videretque Romanos depressos, et potissimum postquam sultanum imperator Theodorus leto dedit: tunc enim Italiam militem, quo fultus cum suae nationis hominibus audacter bellum conserabat, et quem imperator Ericus metuebat quod in eo et genere nobiles et irato sibi ingenio viribus valentes conspicerentur, perdidit. praeterea, ut quidam memorant, de imperatoris victoria certior factus “Lascaris” exclamat “victus est, non vicit.” sed ne diutius orationem protraham, vel hoc solo res conspicua erit. Nymphaeum usque, cum nullus adversaretur, castra posuit Ericus, indeque rediens, partim praeda partim opimus ac saturus, partim a laboribus ferri optans (neque enim in sustinendis bellorum certaminibus Latina natio perdurat) cum imperatore Theodoro foedus iniit; concordatumque eat Cimeni (sic enim nunc Achirao adiacens appellatur) universa et ipsam Achirao a Latinis possideri, Calamum vero (id oppidum est, ex quo Neocastrorum thema initium sumit) inhabitatum deseri; quae sequerentur sub arbitrio esse imperatoris Theodori: ea erant Neocastra, Celbianum, Chliara, Pergamus, et quae a latero erant Magidia et Opsicia. praeter haec alius etiam regionis imperator Theo-

βασιλεῖ Θεοδώρῳ ἢ ἀπὸ τοῦ Λοπαδίου ἀρχομένη, καὶ Προῦσαν περιλαμβάνουσα καὶ Νίκαιαν. καὶ οὕτω μὲν ξυνέβη τῷ βασιλεῖ Θεοδώρῳ τὰ πράγματα.

16. Ὁ δὲ εἰρημένος Ἐρρῆς, εἰ καὶ Φράγκος τὸ γένος ἐτύγχανεν, ἀλλ' οὖν τοῖς Ῥωμαίοις καὶ Ἰθαγενέσι τῆς Κωνσταντίνου ἰλιρωτέρον προσεφέρετο, καὶ πολλοὺς εἶχε τοὺς μὲν τοῖς μεγάλοις τούτου συντεταγμένους τοὺς δὲ τοῖς στρατιώταις, τὸ δὲ κοινὸν πλῆθος ὡς οἰκείον περιεῖπε λαόν. καὶ γὰρ περιγεγόμενος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἄστων Λεντιανῶν τε καὶ Ποιμανησῶν, καὶ ἄνδρας τὸν Ἄρην πνέοντας καὶ ἔργα ψυχῆς γενναίας ἐνδειξαμένους ὡς ἔρμαιόν τι ἐδέξατο ἔφενρῶν. ἐν γὰρ τῷ τῶν Λεντιανῶν ἄσται οὐ μόνον σπάνις ὕδατος τοὺς φυλάττοντας ἐξέκωσεν, οὐδ' ὅτι ὁ λιμὸς καὶ σκότη φαγεῖν αὐτοὺς κατηνάγκασεν τὰ ἀπὸ τῶν ἀσπίδων καὶ ἔφειστρίδων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τείχος οὐ μικροδιάστατον 15 ταῖς ἐλεπόλεσι καταπίεσθ, μετὰ μεγίστης πυρκαϊᾶς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐφύλαττον τοῦτο, ἀμοιβαδὸν τῇ πυρκαϊᾷ προσπιπρωρέοντες ξύλα. κρατηθέντος γοῦν τοῦ ἄσται οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπολλυται εἰ μὴ μόνος ὁ τοῦ βασιλέως ἀντάδελφος καὶ ὁ εἰς ἡγεμόνα τοῦ στρατεύματος τεταγμένος Λερμοκαῖτης καὶ ὁ Παλαιολόγος 20 Ἀνδρόνικος, ὃν, ὡς ὁ λόγος πέφθακε δηλώσαι, καὶ εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Εἰρήνην γαμβρὸν ὁ βασιλεὺς προσελάβετο. πάντας δὲ τοὺς ἄλλους ὁ Ἐρρῆς συλλεξάμενος καὶ κατὰ ἴλας συντάξας,

2 καὶ οὕτω — πράγματα om D 5 ἦν D τῆς] τοῖς D 6 μέ-
 ξοισιν αὐτοῦ D 8 πλῆθος om D 9 Ῥωμαϊκῶν] λοιπῶν D
 10 ἔργα post γενναίας D 12 φυλάσσοντας D
 13 αὐτοὺς φαγεῖν D τὰ ἀπὸ τῶν] ἀπ' D 14 μακροδιά-
 στατον D 17 ἀπόλλετο D 18 μόνον D 20 ὁ — δηλώσαι]
 ἔρην D 21 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς προσελάβετο γαμβρὸν D.

dorus dominabatur, quae a Lopadio principium habens Prusam Nicaeamque suo ambitu continet. et sic Theodoro imperatori res cesserant.

16. Sed Ericus licet Italus genere, Romanos tamen et Byzantinos indigenas placidius sedatiusque amplectebatur, et ex illis plures inter primates collocaverat, alios inter militem adnumeraverat, plebem vero veluti proprium populum fovebat. etenim Romanis urbibus Lentianis ac Poemaneno expugnatis, viros in illis Martem spirantes et editis facinoribus singulares praeter spem inventos in lucro deputavit. nam Lentianis non modo custodes aquarum penuria afflixit, verum et famis adeo excruciauit ut scutorum ne non sagulorum pelles comedere compulsi sint, murum etiam machinis admotis solo aequatum, ideoque vaste ac profunde hiantem unus post alium incendio signa supergerens per quadraginta dies defecerunt. tandem urbe perdomita, nullus ex defensoribus praeter germanum imperatoris fratrem, et qui exercitui praererat Dermocaitem, et Palaeologum Andronicum, cui Irenem filiam imperator, ut antea diximus, collocaverat, pretio redemptus est. quin omnibus Ericus in unum convocatis et in turmas ac cohortes dissipatis, duci-

καὶ ὁμογενεῖς αὐτοῖς παραδοὺς ἡγεμόνας, ὑπερέχειν δὲ πάντων τὸν Θεοφιλόπουλον Γεώργιον παρασκευάσας, τὴν τῶν ἀνατολικῶν μερῶν φυλακὴν αὐτοῖς ἐνεπίστευσε.

17. Τουτουὶ δὲ τοῦ Ἐρρη τῆς Κωνσταντίνου κατώρχοντος ἀπειστάλη παρὰ τοῦ πάπα πρὸς τὴν βασιλίδυ τῶν πόλεων ἀρχιερεὺς, ὃν καὶ λεγάτον αὐτοὶ φασι, τοῦνομα Πελάγιον, ἅπαντα τὰ προνόμια τοῦ πάπα φέροντα· ἐρυσθροβαφῆ καὶ γὰρ ὑπέδεδετο
P 16 πέδιλα, ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ χροιάς καὶ τὰ ἐνδύματα εἶχε, καὶ ἡ ἐφεστρίς δὲ τοῦ ἵππου καὶ τὰ χαλινὰ τῷ τοιοῦτῳ ἐβάπτοντο χρώματι. ἦθους δὲ τυχῶν ἀγριωτέρον καὶ ἀλαζονεῖα χρώμενος πολλὰ δευνὰ
B ἐνεδείξατο ἐπὶ τοῖς τῆς Κωνσταντίνου οἰκήτορσι. καὶ ἡ σκῆψις ὡς εὐλογος· ἠνύγκαζε καὶ γὰρ τοὺς πάντας τῇ τῆς πριεσβυτέρας Ῥώμης ὑποκύναι ὑποταγῆ. ἐντεῦθεν καθείργοντο μοναχοί, ἱερεῖς ἐδεσμοῦντο καὶ ναὺς ἅπας ἐκέκλειστο. καὶ ἦν ἐν αὐτῷ θνοῖν θάτερον, ἡ ὁμολογῆσαι τὸν πάπαν πρῶτον ἀρχιερέα καὶ τούτου τὴν
 15 μνήμην ἐν ἐροτελεστίαις ποιεῖν, ἢ θάνατον εἶναι τῷ μὴ διαπραξαμένῳ τοῦτο τὸ ἐπιτίμιον. τοῦτο εἰς βαρυθυμίαν ἤγε τοὺς οἰκί-
 16 τρας τῆς Κωνσταντίνου, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων τοὺς προύχοντας, οἳ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Ἐρρη ἀφιγμένοι “ἡμεῖς μὲν” ἔφασαν “ἄλλον γεγονότες γένους, καὶ ἄλλον ἀρχιερέα ἔχοντες, ἕα-
 20 τοὺς τῷ κράτει σου ὑπετάξαμεν ὥστε σωματικῶς κατώρχειν ἡμῶν, οὐ μὴν γε ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς. σοῦ μὲν γὰρ ἐν πολέμῳ

8 αὐτοῖς φυλακῆν D 4 τουτουὶ δὲ τοῦ] τοῦ δὲ D 5 παρὰ τοῦ
 πάπα om D βασ. τῶν πόλεων] Κωνσταντίνου D 9 δὲ om D
 10 τυχόντος D δευνὰ τοῖς Κωνσταντινουπολίταις παρέσχεν D
 14 ἐκέκλειστο D 16 ποιεῖν] ἐκφωνεῖν D 17 τοῦτο ante τὸ om D
 19 τὸν βασιλεύοντα τὸν D 22 καὶ] ἡ D πολέμοις D.

bus ex eodem genere assignatis, omnium principatum Theophilopulo Georgio commisit, et orientalium partium custodiam demandavit.

17. Sub hoc Byzantii imperante ad reginam urbiū a summo pontifice praesul (ipsi legatum indignant) Pelagius nomine papae praerogativas omnes referens ablegatur: namque calceos rubros induebat, neque diversicoloribus indumentis amiciebatur, quinimmo equi sagulum et fraena eodem inficiebantur veneno. et cum moribus esset immanioribus, fastus ac insolentiae plenus, nimium in Byzantinos saeviit. et propositum a ratione aberrare non videbatur: omnes enim, ut veteri Romae colla subicerent, compellebat. hinc monachi in carcerem impingi, sacerdotes in vincula, et templa omnia occludi, nec praeter haec duo tertium statui: etenim vel papam primum omnium pontificem faterentur, illiusque inter sacrorum solemniam memoriam facerent, vel qui id abnuissent, morte penderent poenam. hoc Byzantii accolae, et inter eos primas obtinentes, angi excruciarique animo et ad Ericum imperatorem profecti “nos” inquit “alio genere orti aliumque habentes pontificem nosmet imperio tuo et potestati subiecimus, ita ut in corpora, non in animum et spiritum dominareris. namque in tui defensionem, dum bellum geritur,

ἰπερμαχεῖσθαι τῶν ἀναγκαιῶν, τῶν δ' ἡμετέρων ἐκοτῆναι σεβασμάτων καὶ φροσκειμάτων τῶν ἀδυνάτων πάντη καθέστηκεν. ἡ γοῦν λῦσον ἡμῖν τὰ ἐπιελθόντα δεινὰ, ἡ ἄφες ὡς ἐλευθέρους ἐν τοῖς ἰθυγενέσιν ἀπῆχθαι.” ταῦτ' εἶπον, κάκεινος μὴ βουλόμενος
 5 ἐν στερήσει γενέσθαι τοσούτων καλῶν κάγαθῶν ἀνθρώπων, καὶ C
 ἄκοντος τοῦ εἰρημένου λεγάτου τοῦς τε ναοὺς ἀνέωξε, καὶ τοὺς ὄσοι
 ταῖς εἰρκταῖς ἦσαν κατισχημένοι μοναχοὺς τε καὶ ἱερεῖς ἀπολλέλυκε,
 καὶ τὸν κατασχόντα τότε τὴν Κωνσταντίνου κλύδωνα κατεστόρεσε.
 πολλοὶ δὲ τῶν μοναχῶν προεξίοντες τῆς Κωνσταντίνου τῷ βασιλεῖ
 10 Θεοδώρῳ προσῆλθον, καὶ αὐτοῖς προστάξει τούτου μοναὶ πρὸς
 καταμονὴν ἐπιδέδονται. καὶ πρεσβύτεροι δὲ πρὸς τὴν Νίκαιαν
 ἀπίοντες οἱ μὲν τῷ πατριαρχικῷ κλήρῳ συγκατελέγησαν, οἱ δὲ
 θείοις ἐνασμενίσαντες τοῖς σηκοῖς ἐλευθέρως ἐβίωσαν. καὶ οὕτω
 μὲν ἐγεγόνει ταῦτα παρὰ τοῦ τότε βασιλευόντος τῆς Κωνσταντι- D
 15 νου Ἐρρη.

18. Τούτου δὲ τελευτήσαντος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ῥομπέρ-
 τος μαλακώτερον ἐχρᾶτο τοῖς πράγμασι. τούτου τὴν ἀδελφὴν εἰς
 γαμετὴν εἰλήφει ὁ βασιλεὺς. οὐ πολλοὶ παρῆλθον ἐνιαυτοί, καὶ
 ἐπεὶ ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως βασιλεὺς Ῥομπέρτος οὐκ ἐφθίσε
 20 συζυγῆναι γυναικί, παράνομόν τι πρῶγμα βεβούλευται ὁ βασιλεὺς
 διαπρῆξασθαι· ἐπὶ γὰρ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εὐδοκίᾳ προσλαβέσθαι
 τουτονὶ γαμβρὸν ἤρειτατο. ἐνθεν τοι καὶ ἕρις ἐκ τοῦ τότε πα-
 τριαρχοῦντος Μανουὴλ τῷ βασιλεῖ ξυμβεβήκει, μηδ' ὅλως τῇ

7 μοναχοὶ D 8 καὶ τὸν — κατεστόρεσε om D 9 Κωνσταντι-
 νουπόλεως D 10 προσέλασαν D πρὸς καταμονὴν om D
 11 ἐπιδέδοντο D 13 θείοις ναοῖς ἐνασμ. ἐλευθ. D καὶ —
 16 τούτου] τοῦ Ἐρρη D.

arma capere necesse est: at nostris ritibus et caeremoniis ut cedamus fieri omnino nequit. aut itaque nos ab urgenti discrimine libera, aut tanquam liberis ad indigenas additionem dato.” sic locuti. ille cum tot probis optimisque viris privari nollet, etiam invito legato templa reseravit, vinculis custoditisque monachos ac sacerdotes liberavit. et tempestatem, qua tunc Byzantium iactabatur, sedavit. multi vero ex monachis, antequam haec gererentur, Cpoli excedentes ad imperatorem Theodorum commigrarunt, quibus illius mandato monasteria ad habitandum assignata sunt. et sacerdotes Nicacae petentes, partim patriarchali clero adnumerati, partim locis sacris oblectati, libere vitam traduxere. et haec quidem hoc modo ab imperatore Cpolitano Erico gesta sunt.

18. Erico fato functo frater illius Robertus mollius negotiis incumberebat. huius soror imperatori nupserat. paucis elapsis annis cum Cpolitano imperator Robertus uxori non esset obnoxius, imperator impium facinus patrare sibi in animo proposuit, studens eum Eudociae filiae alligare sibi que generum assumere. hinc dissidia inter Manuelem tunc temporis patriarcham

τοιαύτη ἀθισμογαμίᾳ συγκατανεόντος. ἀλλ' οὐκ ἔφθασεν ὁ βασιλεὺς τέρματι δοῦναι τὸ θῆλημα· μήπω γὰρ στελλας ταύτην εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς ἠδῆρῆμιζε, καταλύει τὸν βίον, τὴν βασιλείαν καταλιπὼν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ Ἰωάννῃ τῷ Λούκα. οὐδ' P 17 γὰρ εἶχεν ἄρρενα παῖδα εἰς ἥβην ἰλθόντα· οὐδὲ γὰρ δύο ἐκ τῆς 5 βασιλίδος Ἄννης ἔσχηκεν ἄρρενας παῖδας, τεθνήσκοντι προῦφθασαν, ἐκ δὲ τῆς ἐξ Ἀρμενίων ὠρμημένης ἐν παιδίον ἄρρενα πεποίηκεν, ὅπερ δαταετὲς ἦν ἠνίκα ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ αὐτοῦ ἐτεθνήκει. διὰ τὸ ἀμοιρεῖν γοῦν αὐτὸν ἄρρενος ἐνήβου γο- νῆς ὁ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ γαμβρὸς αὐτοῦ τῆς βασιλείας κληρονομεῖ. 10 ἦν δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, ὁπότε τὸ τέλος ἔσχε τοῦ βίου, τῶν μὲν τεσσαυράκοντα πέντε ἐτῶν ὑπερέκεινα, ἐλάττω δὲ τῶν πενήκοντα, βασιλεύσας ἐκ τούτων ἔτη ιη'. ἦν δὲ τὸ σῶμα μικρὸς, οὐκ ἄγαν δέ, μελάγχρους ἐφ' ἱκανόν, καθεμιμένον ἔχων B τὸ γένειον καὶ περὶ τὸ ἄκρον σχιζόμενον, ἐπ' ὀλίγον ἐτερόφθαλ- 15 μος, πρὸς τὰς μάχας δξύς, θυμοῦ τε καὶ ἀφροδισίων ἠττώμενος, ἐλευθεριώτερος ἐν ταῖς δωραῖς· οἷς γὰρ ἂν βούλοιστο, πολὺ τὸ χρυσαῖον ἐδίδοτο, ὡς ἐν ἀκαρεῖ τούτους πλουτεῖν. τεταλαιπώρηκε δὲ πάμπολλα ἐν ταῖς μάχαις ταῖς τε πρὸς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Πέρσας. ἀρχὴ γοῦν οὗτος ἐγεγόνει τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, φ' 20 καὶ πολλὴν χάριν ὑφλεῖν τοῖς Ῥωμοιοῖς πᾶνυ δέον καθέστηκεν.

1 συγκατανεύσαντος D

3 Κωνσταντινίου, ὡς ἠδῆρῆμιζε D

4 τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ post Λούκα D 5 γὰρ ἐνήβον εἶχεν D, non omisisis εἰς ἥβην ἰλθόντα.

ὄν γὰρ ἐκ D

7 ἄρρενα παῖδα

τεθνήσκειν προῦφθασεν D

9 διὰ γοῦν ἀμοιρεῖν D

10 αὐτοῦ

βασιλέα D

11 δὲ ὁ Λάσκαρις μὴ ἐτῶν καὶ πρὸς, ἐλάττω D

13 ἦν δὲ om D

τὸ μὲν σῶμα D

18 ὡς — πλουτεῖν om D

19 κάμπαν D

τε om D

20 τῶν om D

21 καὶ om D

πάνυ om D.

atque imperatorem suborta sunt, cum neutiquam adeo infandis nuptiis consensus ille praestaret. verum imperator, quod optabat, praestare non potuit. nondum enim illa Cpolim transmissa, dum appareret nuptias, vitam finit, generi suo Ioanni Ducae imperio relicto: nullum enim habebat paborem filium, namque bini ex imperatrice Anna suscepti ante obierant, et ex Armenia filius unicus erat octennis, cum pater illius et imperator vita defecit. quod itaque ille masculo filio eoque pubere destitueretur, filiae suae maritus imperii heres fit. imperator Theodorus Lascaris annos quinque et quadraginta et amplius, minor quinquaginta natus excessit e vita, decem et octo regnavit corpore, sed non nimium, pusillus, moderate nigricante, promissa barba, sed quae in extremis scinderetur, variis, sed parumper, oculis, praecaps in proelia, irae ac Veneris impatiens, in muneribus munificentior: quibus enim illi collubitum erat, ingens auri vis donabatur, ut statim opulenti evaderent. pugnis adversus Italos et Persas quammaxime conflictatus, prima tamen Romanis imperii ipse fundamenta iecit, cui a Romanis quammaximas

κατετέθη δὲ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ Ἰακίνθου μονῆ, ἔνθα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τέθνηται καὶ ἡ βασιλις Ἄννα ἡ τοῦτου σύζυγος.

19. Καθὼς γοῦν εἰρήκειν, μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπι- C
5 λαμβάνεται τῶν Ῥωμαϊκῶν σκῆπτρων Ἰωάννης ὁ Δούκας ὁ γαμ-
βρὸς αὐτοῦ, στεφθεὶς παρὰ τοῦ πατριάρχου Μινοῦηλ, ὃς τὸν
Μάξιμον διεδέξατο. μετὰ γὰρ τὴν τελευταίαν τοῦ πατριάρχου
Μιχαὴλ ὁ Εἰρηνικὸς Θεόδωρος τῷ πατριαρχικῷ ἐνίδρυνται θρόνῳ,
ὃς καὶ Κωπῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐκαλεῖτο, μετὰ δὲ ἐνιαυτοὺς ἕξ
10 ἐκείνου τὸν βίον ἀπολιπόντος ὁ μοναχὸς Μάξιμος εἰς τὸν πατρι-
αρχικὸν ἀνάγεται θρόνον, θεραπεύων τὴν γυναικωνίτιδα καὶ ὑπὸ
ταύτης ἀντιθεραπευόμενος· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἦν τὸ εἰς ταύτην ἀνα-
βιβῶσαν αὐτὸν τὴν περιωπὴν. ἐπιβιοὺς δὲ μῆνας ἕξ τελευτᾷ, καὶ
ὁ Μανουὴλ εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνάγεται θρόνον, φιλόσοφος, ὡς
15 ἐδόκει, ὧν καὶ ὑπὸ πολλῶν κατονομαζόμενος. D

20. Ἐπὶ δὲ τὰ Βουλγάρων καὶ αὐθις ὁ λόγος ἀναχωρεῖ.
ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἀσάν δύο ἔσχεν υἱούς, τὸν
Ἰωάννην καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. τοῦ γοῦν εἰρημένου Βορίλα βασι-
λικῶς τῶν Βουλγάρων κατάρχοντος, ὁ τοῦ Ἀσάν υἱὸς Ἰωάννης
20 φρυγαδεῖα χρησάμενος ἐπὶ τὰ τῶν Ῥώσων χωρεῖ, ἐκεῖσέ τε χρόνον
ἕφ' ἱκανὸν διαμείνας, καὶ τινὰς τῶν συγκλύδων Ῥώσων σὺν ἐπι-

4 καθὼς — αὐτοῦ] εἶτα D 5 Ἰωάννης Δοῦξ Βατάτζης γαμ-
βρὸς D 9 ὑπὸ τῶν πολλῶν om D τοῦτου δὲ μετ'
ἐνιαυτοὺς ἕξ ἀπολιπόντος μοναχὸς D 11 καὶ — περιωπὴν om D
13 δὲ] δὲ μόνον D 15 ὑπὸ τῶν πολλῶν D 16 καὶ om D
χωρεῖ D 18 τοῦ — κατάρχοντος om D 19 τοῦ Ἀσάν
υἱὸς om D 20 περι vulgo τῶν om D 21 σὺν] ἐν vulgo.

gratiae habendae sunt. sepultus fuit in Hyacinthi monasterio, ubi et imperator Alexius positus fuerat et imperatrix Anna thalami consors.

19. Quemadmodum ergo dixi, post illius obitum Romani imperii gubernacula Ioannes Ducas gener illius suscipit, a Manuele patriarcha, qui Maximo successerat, coronatus. namque post patriarchae Michaelis excessum Irenicus Theodorus, cui a plerisque Copae nomen inditum fuerat, in patriarcham eligitur; post annos sex eo demortuo Maximus monachus patriarchale solium ascendit, gynaecio palpas ac supparasitans, et vice versa ex eo assentationes et blanditias aucupans: neque enim aliud eum in tam sublime culmen evexerat. sed post menses sex moritur, et Manuel in patriarchali solio collocatur, vere vir philosophus, ut apparebat, et a multis eo nomine honestatus.

20. Sed ad res Bulgaricas redeamus. primus Bulgarorum rex Asanus duos habuit filios, Ioannem et Alexandrum. itaque Borila, cuius supra mentionem fecimus, regie Bulgaris imperante, Asani filius Ioannes fuga se abripiens in Rusos confugit, ibique per tempus aliquod commoratus, et convenarum Rutorum nonnullis in unum congestis, paternam hereditatem reposcit,

τῷ περιωγαγῶν, τὴν πατρικὴν ἀνακαλεῖται κληρονομίαν καὶ πολε-
 μεῖ τῷ Βορίλα καὶ νικᾷ τοῦτον καὶ χώρας οὐκ ὀλίγης ἐγκρατῆς
 γίνεται. ὁ δὲ Βορίλας ἔνδον εἰσέρχεται τοῦ Τρινόβου, καὶ ἐπὶ
 ἐπτὰ ἔτεσι τειχῆρης πολιορκεῖται. ἐπεὶ δὲ ἀπέκαμον οἱ συνόντες
 αὐτῷ, τῷ Ἀσάν Ἰωάννη προσέρχονται. φεύγων δὲ ἀλίσκεται ὁ 5
 Βορίλας καὶ παρὰ τοῦ Ἰωάννου τυφλοῦται, καὶ οὕτως ἐγκρατῆς
 P 18 τῆς τῶν Βουλγάρων ἀπάσης ὁ Ἰωάννης γεγένηται. καὶ τὰ μὲν ἐν
 τοῖς Βουλγάροις τοσαῦτα.

21. Ὁ δὲ Κομνηνὸς Θεόδωρος, ὃν πρὸ μικροῦ ὁ λόγος
 ἰσθόρησεν, μὴ θάλων μένειν ἐν τῇ οἰκίᾳ τάξει ἀλλὰ τὰ τῆς βασι- 10
 λείας σφετερισόμενος, ἐπειδὴ τῆς Θεσσαλονίκης γέγονεν ἐγκρατῆς
 πολλήν τε χώραν τῆς Ῥωμῆδος ἐκ τῆς κεκρατημένης παρὰ τῶν
 Ἰταλῶν ὑφ' ἑαυτὸν ἐποίησατο, ἐτι δὲ καὶ τῆς παρὰ τῶν Βουλγά-
 ρων χειρωμένης, πορφυρίδα τε ὑπενδύεται καὶ ἐρυθρὰ περιβάλ-
 λεται πέδιλα, ἀντιστάντος αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ στερεότατα τοῦ μητρο- 15
 Β πολλτοῦ Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνου τοῦ Μεσσοποταμίτου, ὃν καὶ
 πολλαῖς κακονυχίαις καὶ ἔξορλαις διὰ ταῦτα ὑπέβαλε τῶν κακονι-
 κῶν ἐθῶν ἀτεχόμενον. ὁ δὲ Βουλγαρίας ἀρχιεπίσκοπος Δημή-
 τριος τὸ βασιλικὸν περιδιδύσκει τοῦτον διάδημα, ὡς ἔφασκεν,
 αὐτόνομος ὢν καὶ μηδενὶ εὐθύνῃς ὀφείλων δοῦναι, καὶ διὰ ταῦτα 20
 ἔξουσίαν ἔχειν βασιλέας χρεῖν οὓς τε ἂν καὶ ὕπου καὶ ὄτε βού-
 λοιτο. βασιλεὺς οὖν ἀναγορευθεὶς ὁ Θεόδωρος βασιλικῶς ἐχρᾶτο

2 ἐγκρατῆς οὐκ ὀλίγης D 4 πολ] ἔσω πολ. D 6 τῷ Ἰωάννη D
 7 ἐγένετο D καὶ — τοσαῦτα om D 12 ἐκ τῆς om D
 13 τῶν — χειρωμένων D 14 ὑποδύεται — ὑποβάλλεται D:
 malim περιβάλλεται — ὑποδεῖται. 15 τοῦτο D 17 διὰ ταῦτα add D
 20 τοῦτο ἔχειν ἔξουσίαν βασιλέα στέφειν D, omīsis οὓς — βούλοιτο.

et in Borilam arma suscipit, et vincit, dominusque fit non exiguae regionis. Borilas Trinobum ingressus septem annos obsidionem sustinet; et cum socii defatigati succumberent, ad Asano Ioannem deficiunt. Borilas inde inter fugiendum deprehensus ab Ioanne oculis laeditur, sicque universa ditione Bulgarorum Ioannes potitur. et haec quidem de Bulgaria.

21. Comnenus interim Theodorus, cuius paulo ante meminimus, proprium ordinem indignatus et quae sunt imperii occupans, postquam Thessalonicam in potestatem recepit, non minimam Romanae ditionis partem, ex ea quae suberat Italiae et a Bulgaria intercipiatur, sibi vindicat, purpureaque chlamyde induitur, et rubris calceis convestitur, oblectante illi in hoc quam strenuissime Constantino Mesopotamita metropoli Thessalonicensi, quem diris malis et calamitosis exiliis canonica statuta propugnante insectatus misere afflixit. sed Bulgariae archiepiscopus Demetrius, tanquam qui, ut ipse fatebatur, sui iuris esset neminique sui facti rationem reddere teneretur, ideoque in eius potestate esse, quoslibet et ubicunque et quandocunque illi libitum fuisset, reges ungere, regio eum diademate coronat. Theodorus ergo imperator acclamatus, uti imperatoribus moris est, res disponebat, despotas,

τοῖς πράγμασι, δεσπότας τε προεβάλλετο καὶ σεβαστοκράτορας
 μεγάλους τε δομειστικούς καὶ πρωτοβεστιαρίους καὶ τὴν λοιπὴν
 πᾶσαν τάξιν βασιλικήν. ἄφρων δὲ ἔχων περὶ τοὺς τῆς βασιλείας C
 θεσμοὺς Βουλγαρικώτερον ἢ μᾶλλον βαρβυρικώτερον ταῖς ὑποθέ-
 5 σισι προσεφέρετο, οὗ τάξιν γινώσκων οὐδὲ κατὰστασιν οὐδὲ ὅσα
 ἐν τοῖς βασιλείοις ἀρχαῖα ἔθιμα καθιστήκασιν. οὗτος οὐ μικρῶς
 τῷ βασιλεῖ ἀντεφέρετο Ἰωάννη. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἤξιον αὐτῶν
 τῶν δευτερέων μετέχειν τῆς βασιλείας καὶ τῆς χώρας αὐτοῦ ἐγ-
 κρατῆ εἶναι καὶ κατ' οὐδὲν ἄλλο ὑπέκρινε αὐτῷ, ὁ δὲ ἀντέβαινε
 10 στερεώτερον.

22. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης ἄρτι τῶν σκήπτρων
 ἐπιλημμένος, καὶ κομιδῇ ἐν στενῷ οὖσαν τὴν τῶν Ῥωμαίων τε-
 θεαμένος ἀρχήν, οὐκ ἀνασχόμενος ἐν πολλοστοῖς βασιλεύειν, δύο D
 παραδραμόντων ἐνιαυτῶν μάχην ποιῆται μετὰ τῶν Ἰταλῶν. καὶ
 15 συνάγεται στράτευμα Λατινικὸν ἀξιόμαχον, οὗ προμύχοντο οἱ
 τοῦ βασιλέως Θεοδώρου ἀδελφοί, οἱ σεβαστοκράτορες Ἀλέξιος
 τε καὶ Ἰσαάκιος· οὗτοι καὶ γὰρ ἅμα τῷ τὸν βασιλεῦ αὐτῶν ἀδελ-
 φὸν θανεῖν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Εὐδοκίαν λαβόντες ἀποδρᾶναι
 πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐβουλέσσαντο, ἀλλὰ τοῦ μὲν σκοποῦ
 20 αὐτῶν ἤμαρτον, ἐκείνοι δὲ δραπεταὶ ὄχοντο. τῆς μάχης οὖν
 συρραγείσης ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Παιμανηνοῦ, ὕπου καὶ ὁ ναὸς τοῦ
 ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω δυνάμεων ἐγκαθίδρυσται Μιχαήλ, νικᾷ

2 τε om D 3 τοῦ βασιλέως D 4 ἢ — ὑποθέσει] αὐτοῖς D
 5 οὐ — καθιστήκασιν om D 7 οὖν βασιλεὺς] γὰρ D 8 ἐγ-
 κρατῆς D 9 καὶ — αὐτῷ om D 13 οὐκ — ἐνιαυτῶν om D
 15 οὐ καὶ πρ. D 17 secundum καὶ om D ἀδελφὸν αὐτῶν
 βασιλέα D 20 αὐτῶν om D.

sebastocratoras, magnos domesticos, protovestiariorum creabat, et reliquum
 universum imperatorium ordinem pro nutu dispensabat. cum vero inepto
 circa imperatoria iura stultus esset, Bulgarico magis sive potius barbarico
 more neque ordinem servans neque decorem, et si quae alia sunt in impera-
 toria aula veneranda decreta negligens, negotiis incumberebat. hic non parum
 Iohanni imperatori adversabatur. quare cum imperator, ut secundas imperii
 sibi haberet suoque uteretur dominatu, in nullo sibi obnoxius concedebat.
 ipse firmiter ac validius reluctari.

22. Iohannes ergo imperator tum primum sceptris obtentis, et Romano-
 rum imperium in angustum adductum conspiciens, nec sustinens cum multis
 aliis imperare, post elapsos duos annos bellum cum Italia suscipit, et exerci-
 tum ex Latinis fortissimum atque amplissimum confiat, quem Theodori impe-
 ratoris fratres germani sebastocratores Alexius atque Isaacius deducebant.
 his enim, statim atque imperator eorum frater mortem oppetiit, illius filia
 Eudocia surrepta Cpolim secedere in animo fuit. sed spe frustrati fugiunt.
 ergo apud Pezomanonem, ubi et coelestium virtutum militiae duci Michaeli

μάχας δξύροπος, και τεταπεινωμένα τὰ τῶν Ῥωμαίων ὄρων, και μάλιστα ἔξ ἔτου τὸν σουλτὰν πεφόνευκεν ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος· τότε γὰρ τὸ ἐκ Φράγκων προσὸν αὐτῷ ἀπολώλεκε στράτευμα, ἐν ᾧ και τὰς πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς τεταραχτικῶς ἦν μάχας. οὗς και ὁ βασιλεὺς Ἐρρῆς ἐδεδειε· πολλοὶ γὰρ ἦσαν ὀνομαστοὶ ἀπὸ τε 5 γένους ἀπὸ τε μὴν τῆς προσούσης ἐκείνοις ἀνδρίας. διὰ ταῦτα, ὡς φασὶ τινες, και τὴν τοῦ βασιλέως νικη ἀπηκοῦς ὁ Ἐρρῆς “νενίκηται” ἔφη “ὁ Λάσκαρις, οὐ νενίκηκεν.” ἵνα γοῦν μὴ πολὸν

P 15 κατατείνω λόγον τῆς ιστορίας, τοῦτ' ἂν μόνον εἰπὼν τὸ πᾶν παραστήσαιμι· μέχρι και αὐτοῦ τοῦ Νυμφαίου τὰς σκηναὶς ὁ Ἐρ-10 ρῆς ἐπήξατο, κατ' ἐρημίαν πολλήν, οὐδενὸς κωλύοντος. ἐκεῖθεν τε ὑποστρέψας τὸ μὲν τοῖς κρατηθεῖσι κοροσθεῖς, τὸ δὲ και ἐχειρίαν ἐθελήσας λαβεῖν (οὐ γὰρ ἄγαν καρτερικὸν τὸ Λατινικὸν φῶλον ἐν ταῖς μάχαις καθέστηκεν), εἰς ζυμβάσεις ἤλθε μετὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου. και συνεφωνήθη τὰ μὲν τοῦ Κιμιᾶ πάντα 15 (οὕτω γὰρ τὸ ὄρος καλεῖται τὸ ἐγγὺς τῆς Ἀχυράους τρυγγάνον) μετὰ και αὐτῆς τῆς Ἀχυράους παρὰ τοῦ τῶν Φράγκων γένους δεσπόζεσθαι, τὸν δὲ Κάλυμον (κώμη δὲ ἔστιν ὁ Κάλαμος, ἔξ οὗ B τὸ τῶν Νεοκάστρων ἄρχεται θῆμα) μένειν ἄοικον, τὰ δὲ ἐντευθεν παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου δεσπόζεσθαι· Νεόκαστρα δὲ ταῦτα 20 ἦν και Κελβιανὸν Χλιαρά τε και Πέργαμος και τὰ πλαγίως ἐγκείμενα, Μαγιδιά τε και Ὀψικία. ὑπῆρχε δὲ και ἄλλη χώρα τῷ

8 παρὸν D ἐν — 7 τινες] διὸ D 8 ἵνα — 10 παραστήσαιμι] και D 10 τοῦ om D 11 κατ' — κωλύοντος om D 12 τὸ μὲν — καθέστηκεν om D 17 μέρος A 18 κῶμος D 19 τὰ δ' ἐν-
τευθεν ταῦτα Νεόκαστρα Κελβιανὸν Χλιαρά τε και Πέργαμος και τὰ
πλαγίως ἐγκείμενα Μαγιδία τε και Ὀψικία παρὰ τοῦ βασιλέως Θεο-
δώρου δεσπόζεσθαι. ὑπῆρχε δὲ τούτῳ και ἄλλη χώρα ἡ D.

pugnandum praeceps et audax, videretque Romanos depressos, et potissimum postquam sultanum imperator Theodorus leto dedit: tunc enim Italum militem, quo fultus cum suae nationis hominibus audacter bellum conserabat, et quem imperator Ericus metuebat quod in eo et genere nobiles et irato sibi ingenio viribus valentes conspicerentur, perdidit, praeterea, ut quidam memorant, de imperatoris victoria certior factus “Lascaris” exclamavit “victus est, non vicit.” sed ne diutius orationem protraham, vel hoc solo res conspicua erit. Nymphaeum usque, cum nullus adversaretur, castra posuit Ericus, indeque rediens, partim praeda parta optimus ac saturus, partim a laboribus ferriari optans (neque enim in sustinendis bellorum certaminibus Latina natio perdurat) cum imperatore Theodoro foedus iniit; concordatumque est Cimeal (sic enim mons Achirao adiacens appellatur) universa et ipsam Achiraum a Latinis possideri, Calamum vero (id oppidum est, ex quo Neocastorum thema initium sumit) inhabitatum deseri; quae sequerentur sub arbitrio esse imperatoris Theodori: ea erant Neocastra, Celbianum, Chliara, Pergamus, et quae a latere erant Magidia et Opsicia. praeter haec alius etiam regionis imperator Theo-

βασιλεὶ Θεοδώρῳ ἢ ἀπὸ τοῦ Λοπαδίου ἀρχομένη, καὶ Προῦσαν περιλαμβάνουσα καὶ Νίκαιαν. καὶ οὕτω μὲν ξυνέβη τῷ βασιλεὶ Θεοδώρῳ τὰ πράγματα.

16. Ὁ δὲ εἰρημένος Ἐρρῆς, εἰ καὶ Φράγκος τὸ γένος 5 ἐτόγγχανεν, ἀλλ' οὖν τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἰθαγενέσι τῆς Κωνσταντίνου ἰλιρύτερον προσεφέρετο, καὶ πολλοὺς εἶχε τοὺς μὲν τοῖς μεγάλαις τούτου συντεταγμένους τοὺς δὲ τοῖς στρατιώταις, τὸ δὲ κοινὸν πλῆθος ὡς οἰκειὸν περιεῖπε λαόν. καὶ γὰρ περιγεγόμενος 10 τῶν Ῥωμαϊκῶν ἄστων Λεντιωνῶν τε καὶ Ποιμανηροῦ, καὶ ἄνδρας τὸν Ἄρην πένοντις καὶ ἔργα ψυχῆς γενναίας ἐνδειξαμένους ὡς ἔρμαιόν τι ἰδέξατο ἐφευρών. ἐν γὰρ τῷ τῶν Λεντιωνῶν ἄστει οὐ μόνον σπάνις ὕδατος τοὺς φυλάττοντας ἐξέκαυσεν, οὐδ' ὅτι ὁ λιμὸς καὶ σκύθη φαγεῖν αὐτοὺς κατηνύγκασεν τὰ ἀπὸ τῶν ἀσπίδων καὶ ἐφροσίδων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τεῖχος οὐ μικροδιάστατον 15 ταῖς ἐλεπόλεσι καταπεσόν, μετὰ μεγίστης πυρκαϊᾶς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐφύλαττον τοῦτο, ἀμοιβαδὸν τῇ πυρκαϊᾷ προσεπισωρέοντες ξύλα. κρατηθέντος γοῦν τοῦ ἄστειος οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπολέ- 20 λυται εἰ μὴ μόνος ὁ τοῦ βασιλέως ἀυτάδελφος καὶ ὁ εἰς ἡγεμόνα τοῦ στρατεύματος τεταγμένος Λερμοκαίτης καὶ ὁ Παλαιολόγος Ἀνδρόνικος, ὃν, ὡς ὁ λόγος πέφθακε δηλώσαι, καὶ εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Εἰρήνην γαμβρόν ὁ βασιλεὺς προσελάβετο. πάντας δὲ τοὺς ἄλλους ὁ Ἐρρῆς συλλεξάμενος καὶ κατὰ ἴλας συντάξας,

2 καὶ οὕτω — πράγματα om D 5 ἦν D τῆς] τοῖς D 6 μεί-
 ζοισιν αὐτοῦ D 8 πλῆθος om D 9 Ῥωμαϊκῶν] λοιπῶν D
 τε om D 10 ἔργα post γενναίας D 12 φυλάσσοντας D
 13 αὐτοὺς φαγεῖν D τὰ ἀπὸ τῶν] ἀπ' D 14 μακροδιά-
 στατον D 17 ἀπόλετο D 18 μόνον D 20 ὁ — δηλώσαι]
 ἔφην D 21 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς προσελάβετο γαμβρόν D.

dorus dominabatur, quae a Lopadio principium habens Prusam Nicaeamque suo ambitu continet. et sic Theodoro imperatori res cesserant.

16. Sed Ericus licet Italus genere, Romanos tamen et Byzantinos indigenas placidius sedatiusque amplectebatur, et ex illis plures inter primates collocaverat, alios inter militem adnumeraverat, plebem vero veluti proprium populum fovebat. etenim Romanis urbibus Lentianis ac Poemaneno expugnatis, viros in illis Martem spirantes et editis facinoribus singulares praeter spem inventos in lucro deputavit. nam Lentianis non modo custodes aquarum penuria affixit, verum et famis adeo excruciauit ut scutorum necnon sagulorum pelles comedere compulsi sint. murum etiam machinis admotis solo aequatum, ideoque vaste ac profunde hiantem unus post alium incendio ligna supergerens per quadraginta dies defenderunt. tandem urbe perdomita, nullus ex defensoribus praeter germanum imperatoris fratrem, et qui exercitui praeerat Dermocaitem, et Palaeologum Andronicum, cui Irenem filiam imperator, ut antea diximus, collocaverat, pretio redemptus est. quum omnibus Ericus in unum convocatis et in turmas ac cohortes dissipatis, duci-

καὶ ὁμογενεῖς αὐτοῖς παραδοὺς ἡγεμόνας, ὑπερέχειν δὲ πάντων τὸν Θεοφιλόπουλον Γεώργιον παρασκευάσας, τὴν τῶν ἀνατολικῶν μερῶν φυλακὴν αὐτοῖς ἐνεπίστευσε.

17. Τουτουτὶ δὲ τοῦ Ἑρρῆ τῆς Κωνσταντίνου κατάρχον-
τος ἀπεστάλη παρὰ τοῦ πάπυ πρὸς τὴν βασιλίδυ τῶν πόλειων ἀρ- 5
χιερεῦς, ὃν καὶ λεγόμενον αὐτοὶ φασι, τοῦνομα Πελάγιον, ἅπαντα
τὰ προνόμια τοῦ πάπυ φέροντα· ἐρυθροβαφῆ καὶ γὰρ ὑπέδεδετο
P 16 πέδιλα, ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ χροιάς καὶ τὰ ἐνδύματα εἶχε, καὶ ἡ ἐφε-
στρεῖς δὲ τοῦ ἵππου καὶ τὰ χαλινὰ τῷ τοιοῦτῳ ἐβύπτοντο χρώματι.
ἤθους δὲ τυχῶν ἀγριωτέρου καὶ ἀλαζονεῖα χρώμενος πολλὰ δευνὰ 10
ἐνεδείξατο ἐπὶ τοῖς τῆς Κωνσταντίνου οἰκήτορσι. καὶ ἡ σπῆψις
ὡς εὐλόγος· ἠνάγκαζε καὶ γὰρ τοὺς πάντας τῇ τῆς πρεσβυτέρας
Ῥώμης ὑποκίναί ὑποταγῆ. ἐντεῦθεν καθείργοντο μοναχοί, ἱερεῖς
ἐδεσμοῦντο καὶ ναὸς ἅπας ἐκέκλειστο. καὶ ἦν ἐν αὐτῷ δυοῖν θάτε-
ρον, ἡ ὁμολογησάμενος τὸν πάπυ πρῶτον ἀρχιερεῖα καὶ τούτου τὴν 15
μνήμην ἐν ἱεροτελεστίαις ποιεῖν, ἡ θάνατον εἶναι τῷ μὴ διαπραξα-
μένῳ τοῦτο τὸ ἐπιτίμιον. τοῦτο εἰς βαρυθυμίαν ἦγε τοὺς οἰκῆ-
B τορας τῆς Κωνσταντίνου, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων τοὺς προσχον-
τας, οἳ καὶ πρὸς τὸν βασιλεῖα Ἑρρῆν ἀφιγμένοι "ἡμεῖς μὲν" ἔφα-
σαν "ἄλλου γεγονότες γένους, καὶ ἄλλον ἀρχιερεῖα ἔχοντες, εἰυ- 20
τοὺς τῷ κράτει σου ὑπετάξαμεν ὥστε σωματικῶς κατάρχειν ἡμῶν,
οὐ μὴν γε ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς. σοῦ μὲν γὰρ ἐν πολέμῳ

3 αὐτοῖς φυλακῆν D 4 τουτουτὶ δὲ τοῦ] τοῦ δὲ D 5 παρὰ τοῦ
πάπυ om D βασ. τῶν πόλειων] Κωνσταντίνου D 9 δὲ om D
10 τυχόντος D δευνὰ τοῖς Κωνσταντινοπολίταις παρέσχον D
14 ἐγκέκλειστο D 16 ποιεῖν] ἐκφρασεῖν D 17 τοῦτο ante τὸ om D
19 τὸν βασιλεύοντα τὸν D 22 καὶ] ἡ D πολέμοις D.

bus ex eodem genere assignatis, omnium principatum Theophilopulo Georgio commisit, et orientalium partium custodiam demandavit.

17. Sub hoc Byzantii imperante ad reginam urbium a summo pontifice praesul (ipsi legatum indigent) Pelagius nomine papae praerogativas omnes referens ablegatur: namque calceos rubros induebat, neque diversicoloribus indumentis amiciebatur, quinimmo equi sagulum et fraena eodem inficiebantur veneno. et cum moribus esset immanioribus, fastus ac insolentiae plenus, nimium in Byzantinos saevit. et propositum a ratione aberrare non videbatur: omnes enim, ut veteri Romae colla subiicerent, compellebat. hinc monachi in carcerem impingi, sacerdotes in vincula, et templa omnia occludi, nec praeter haec duo tertium statui: etenim vel papam primum omnium pontificem faterentur, illiusque inter sacrorum solemniam memoriam facerent, vel qui id abnuissent, morte penderent poenam. hoc Byzantii accolae, et inter eos primas obtinentes, angustiarumque animo et ad Ericum imperatorem profecti "nos" inquirunt "alio genere orti aliumque habentes pontificem nosmet imperio tuo et potestati subiecimus, ita ut in corpora, non in animum et spiritum dominareris. namque in tui defensionem, dum bellum geritur,

ἰπερμαχεῖσθαι τῶν ἀνογκίων, τῶν δ' ἡμετέρων ἐκοτῆραι σεβασμιῶν καὶ ἀρχισκευμάτων τῶν ἀδυνάτων πάντη καθέστηκεν. ἢ γοῦν λῦσον ἡμῖν τὰ ἐπειθόντα δεινά, ἢ ἄφες ὡς ἐλευθέρους ἐν τοῖς ἰθαγενέσιν ἀφίχθαι.” ταῦτ' εἶπον, κάκεινος μὴ βουλόμενος 5 ἐν στερήσει γενέσθαι τοσοῦτων καλῶν κάγαθῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄκοντος τοῦ εἰρημένου λεγάτου τοὺς τε ναοὺς ἀνέωξε, καὶ τοὺς ὄσοι ταῖς εἰρηταῖς ἦσαν κατισχημένοι μοναχοὺς τε καὶ ἱερεῖς ἀποπέλυκε, καὶ τὸν κατασχόντα τότε τὴν Κωνσταντίνου κλύδωνα κατεστόρεσε. πολλοὶ δὲ τῶν μοναχῶν προεξιώντες τῆς Κωνσταντίνου τῷ βασιλεῖ 10 Θεόδωρῳ προσῆλθον, καὶ αὐτοῖς προστάξει τούτου μοναὶ πρὸς καταμονὴν ἐπιδίδονται. καὶ πρεσβύτεροι δὲ πρὸς τὴν Νίκαιαν ἀπιόντες οἱ μὲν τῷ πατριαρχικῷ κλήρῳ συγκατελέγησαν, οἱ δὲ θεοῖς ἐνασμενίσαντες τοῖς σηκοῖς ἐλευθέρως ἐβίωσαν. καὶ οὕτω μὲν ἐγεγόνει ταῦτα παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Κωνσταντι- 15 νου Ἐρρῆ.

18. Τούτου δὲ τελευτήσαντος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ῥομπέρτος μαλακώτερον ἐχρᾶτο τοῖς πράγμασι. τούτου τὴν ἀδελφὴν εἰς γαμετὴν εἰλήφει ὁ βασιλεὺς. οὐ πολλοὶ παρῆλθον ἐνιαυτοί, καὶ ἐπεὶ ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως βασιλεὺς Ῥομπέρτος οὐκ ἐφθίσε 20 σὺν γῆναι γυναικί, παράνομόν τι πρᾶγμα βεβούλενται ὁ βασιλεὺς διαπράξασθαι· ἐπὶ γὰρ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εὐδοκίᾳ προσλαβέσθαι τούτον γαμβρὸν ἤρεταιτο. ἐνθεν τοι καὶ ἕρις ἐκ τοῦ τότε πατριαρχοῦντος Μανουὴλ τῷ βασιλεῖ ἔνυμβεβήκει, μηδ' ὅπως τῇ

7 μοναχοὶ D 8 καὶ τὸν — κατεστόρεσε om D 9 Κωνσταντινουπόλεως D 10 προσέλεσαν D πρὸς καταμονὴν om D 11 ἐπιδίδοντο D 13 θεοῖς ναοῖς ἐνασμ. ἐλευθ. D καὶ — 16 τούτου] τοῦ Ἐρρῆ D.

arma capere necesse est: at nostris ritibus et caeremoniis ut cedamus fieri omnino nequit. aut itaque nos ab urgenti discrimine libera, aut tanquam liberis ad indigenas additionem dato.” sic locuti. ille cum tot probis optimisque viris privari nollet, etiam invito legato templa reseravit, vinculia custodiisque monachos ac sacerdotes liberavit. et tempestatem, qua tunc Byzantium iactabatur, sedavit. multi vero ex monachis, antequam haec gererentur, Cpoli excedentes ad imperatorem Theodorum commigrarant, quibus illius mandato monasteria ad habitandum assignata sunt. et sacerdotes Nicaeam petentes, partim patriarchali clero adnumerati, partim locis sacris oblectati, libere vitam traduxere. et haec quidem hoc modo ab imperatore Cpolitano Erico gesta sunt.

18. Erico fato functo frater illius Robertus mollius negotiis incumbabat. huius soror imperatori nupserat. paucis elapsis annis cum Cpolitano imperator Robertus uxori non esset obnoxius, imperator impium facinus parare sibi in animo proposuit. studens eum Eudociae filiae alligare sibi que generum assumere. hinc dissidia inter Manuelem tunc temporis patriarcham

τοιαύτη ἀδισμογαμίᾳ συγκατανεύοντος. ἀλλ' οὐκ ἔφθασεν ὁ βασιλεὺς τέρματι δοῦναι τὸ Θέλημα· μήπω γὰρ στείλας ταύτην εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς ἠδῆρῆπιζε, καταλύει τὸν βίον, τὴν βασιλείαν καταλειπὼν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ Ἰωάννῃ τῷ Λούκα. οὗ P 17 γὰρ εἶχεν ἄρρενα παῖδα εἰς ἣβην ἔλθοντα· οὗς γὰρ δύο ἐκ τῆς 5 βασιλίδος Ἄννης ἔσχηκεν ἄρρενας παῖδας, τεθνάναι προῦφθασαν, ἐκ δὲ τῆς ἕξ Ἀρμενίων ὠρμημένης ἐν παιδίον ἄρρενα πεποίηκεν, ὅπερ δαταεῖς ἦν ἠνίκα ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ αὐτοῦ ἐτεθνήκει. διὰ τὸ ἀμοιρεῖν γοῦν αὐτὸν ἄρρενος ἐνήβου γωνῆς ὁ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ γαμβρὸς αὐτοῦ τῆς βασιλείας κληρονομαί. 10 ἦν δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, ὁπότε τὸ τέλος ἔσχε τοῦ βίου, τῶν μὲν τεσσαυράκοντα πέντε ἐτῶν ὑπερέκεινα, ἐλάττων δὲ τῶν πενήτηκοντα, βασιλεύσας ἐκ τούτων ἕτη ιη'. ἦν δὲ τὸ σῶμα μικρὸς, οὐκ ἄγαν δέ, μελάγχρους ἐφ' ἱκανόν, κατειμένον ἔχων B τὸ γένειον καὶ περὶ τὸ ἄκρον σχιζόμενον, ἐπ' ὄλλγον ἐτερόφθαλ- 15 μος, πρὸς τὰς μάχας δέξυς, θυμοῦ τε καὶ ἀφροδισίων ἠττώμετος, ἐλευθεριώτερος ἐν ταῖς δωρεαῖς· οἷς γὰρ ἂν βούλοιοτο, πολὺ τὸ χρυσίον ἰδίδοτο, ὡς ἐν ἀκαρεῖ τούτους πλουτεῖν. τεταλαιπώρηκε δὲ πάμπολλα ἐν ταῖς μάχαις ταῖς τε πρὸς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Πέρσας. ἀρχὴ γοῦν οὗτος ἐγενόνη τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, ᾧ 20 καὶ πολλὴν χάριν ὕφλειν τοῖς Ῥωμαίοις πάνυ δέον καθέστηκεν.

1 συγκατανεύσαντος D

3 Κωνσταντινου, ὡς ἠδῆρῆπιζε D

4 τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ post Λούκα D

5 γὰρ ἐνήβον εἶχεν D, non

omissis εἰς ἣβην ἔλθοντα.

ὄν γὰρ ἐκ D

7 ἄρρενα παῖδα

τεθνάναι προῦφθασεν D

9 διὰ γοῦν ἀμοιρεῖν D

10 αὐτοῦ

βασιλέα D

11 δὲ ὁ Λάσκαρις μὴ ἐτῶν καὶ πρὸς, ἐλάττων D

13 ἦν δὲ om D

τὸ μὲν σῶμα D

18 ὡς — πλουτεῖν om D

19 πάμπαν D

τε om D

20 τῶν om D

21 καὶ om D

πάνν om D.

atque imperatorem suborta sunt, cum neutiquam adeo infandis nuptiis consensus ille praestaret. verum imperator, quod optabat, praestare non potuit. nondum enim illa Cpolim transmissa, dum apparerent nuptias, vitam finit, generi suo Ioaanni Ducae imperio relicto: nullum enim habebat puberem filium, namque bini ex imperatrice Anna suscepti ante obierant, et ex Armenia filius unicus erat octennis, cum pater illius et imperator vita defecit. quod itaque ille masculo filio eoque pubere destitueretur, filiae suae maritus imperii heres fit. imperator Theodorus Lascaris annos quinque et quadraginta et amplius, minor quinquaginta natus excessit e vita, decem et octo regnavit corpore, sed non nimium, pusillus, moderate nigricante, promissa barba, sed quas in extremis scinderetur, variis, sed parumper, oculis, praiceps in proelia, irae ac Veneris impatiens, in muneribus munificentior: quibus enim illi collubitum erat, ingens auri vis donabatur, ut statim opulenti evaderent. pugnis adversus Italos et Persas quamaxime confictatus, prima tamen Romanis imperii ipse fundamenta locit, cui a Romanis quamaximae

κατετίθη δὲ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ Ἰακίνθου μονῆ, ἔνθα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τέθνηται καὶ ἡ βασίλισ Ἄννα ἡ τούτου σύζυγος.

19. Καθὼς γοῦν εἰρήκειν, μετὰ τὴν τελευταίην αὐτοῦ ἐπι- C
5 λαμβάνεται τῶν Ῥωμαϊκῶν σκῆπτρων Ἰωάννης ὁ Δούκας ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, στεφθεὶς πυρὰ τοῦ πατριάρχου Μανουήλ, ὃς τὸν Μάξιμον διεδέξατο. μετὰ γὰρ τὴν τελευταίην τοῦ πατριάρχου Μιχαήλ ὁ Εἰρηνικὸς Θεόδωρος τῷ πατριαρχικῷ ἐνίδρυται θρόνῳ, ὃς καὶ Κωνῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐκαλεῖτο, μετὰ δὲ ἐνιαυτοῦς ἔξ
10 ἔκεινον τὸν βίον ἀπολιπόντος ὁ μοναχὸς Μάξιμος εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνάγεται θρόνον, Θεραπέων τὴν γυναικωνίτιδα καὶ ὑπὸ ταύτης ἀντιθεραπεύομενος· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἦν τὸ εἰς ταύτην ἀναβιάσαν αὐτὸν τὴν περιωπὴν. ἐπιβιοὺς δὲ μῆνας ἔξ τελευταῖα, καὶ ὁ Μανουήλ εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνάγεται θρόνον, φιλόσοφος, ὡς
15 ἔδοκει, ὧν καὶ ὑπὸ πολλῶν κατονομαζόμενος. D

20. Ἐπὶ δὲ τὰ Βουλγάρων καὶ αὐθις ὁ λόγος ἀναχωρεῖ. ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἀσάν δύο ἔσχεν υἱούς, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. τοῦ γοῦν εἰρημένου Βορίλα βασιλικῶς τῶν Βουλγάρων κατάρχοντος, ὁ τοῦ Ἀσάν υἱὸς Ἰωάννης
20 φυγαδεῖα χρησόμενος ἐπὶ τὰ τῶν Ῥώσων χωρεῖ, ἐκείσε τε χρόνον ἐφ' ἱκανὸν διαμείνας, καὶ τινὰς τῶν συγκλύδων Ῥώσων σὺν ἐυ-

4 καθὼς — αὐτοῦ] εἶτα D	5 Ἰωάννης Δοῦξ Βατάτζης γαμβρὸς D	9 ὑπὸ τῶν πολλῶν om D	11 καὶ — περιωπὴν om D
ἐνιαυτοῦς ἔξ ἀπολιπόντος μοναχὸς D	13 δι] δὲ μόνον D	15 ὑπὸ τῶν πολλῶν D	16 καὶ om D
χωρεῖ D	18 τοῦ — κατάρχοντος om D	19 τοῦ Ἀσάν υἱὸς om D	20 περὶ vulgo τῶν om D
			21 σὺν] ἐν vulgo.

gratiae habendae sunt. sepultus fuit in Hyacinthi monasterio, ubi et imperator Alexius positus fuerat et imperatrix Anna thalami consors.

19. Quemadmodum ergo dixi, post illius obitum Romani imperii gubernacula Ioannes Ducas gener illius suscipit, a Manuele patriarcha, qui Maximo successerat, coronatus. namque post patriarchae Michaelis excessum Irenicus Theodorus, cui a plerisque Copae nomen inditum fuerat, in patriarcham eligitur; post annos sex eo demortuo Maximus monachus patriarchale solium ascendit, gynaeceio palpans ac supparasitans, et vice versa ex eo assentationes et blanditias aucupans: neque anim aliud eum in tam sublime culmen evexerat. sed post menses sex moritur, et Manuel in patriarchali solio collocatur, vere vir philosophus, ut apparebat, et a multis eo nomine honestatus.

20. Sed ad res Bulgaricas redeamus. primus Bulgarorum rex Asanus duos habuit filios, Ioannem et Alexandrum. itaque Borila, cuius supra mentionem fecimus, regie Bulgaris imperante, Asani filius Ioannes fuga se abripiens in Rusos confugit, ibique per tempus aliquod commoratus, et convenarum Rusorum nonnullis in unum congestis, paternam hereditatem reposcit,

τῷ περιαγαγών, τὴν πατρικὴν ἀνακαλεῖται κληρονομίαν καὶ πολε-
 μεῖ τῷ Βορίλα καὶ νικᾷ τοῦτον καὶ χώρας οὐκ ὀλίγης ἐγκρατὴς
 γίνεται. ὁ δὲ Βορίλας ἔνδον εἰσέρχεται τοῦ Τρινόβου, καὶ ἐπὶ
 ἐπιτῷ ἔτεσι τειχῆρος πολιορκεῖται. ἐπεὶ δὲ ἀπέκαμον οἱ συνόντες
 αὐτῷ, τῷ Ἀσάν Ἰωάννη προσέρχονται. φεύγων δὲ ἀλίσκεται ὁ 5
 Βορίλας καὶ παρὰ τοῦ Ἰωάννου τυφλοῦται, καὶ οὕτως ἐγκρατὴς
 P 18 τῆς τῶν Βουλγάρων ἀπείσης ὁ Ἰωάννης γεγένηται. καὶ τὰ μὲν ἐν
 τοῖς Βουλγάροις τοσαῦτα.

21. Ὁ δὲ Κομνηνὸς Θεόδωρος, ὃν πρὸ μικροῦ ὁ λόγος
 ἰστόρησεν, μὴ θλίων μένειν ἐν τῇ οἰκίᾳ τάξει ἀλλὰ τὰ τῆς βασι- 10
 λείας σφετερισίμενος, ἐπειδὴ τῆς Θεσσαλονίκης γέγονεν ἐγκρατὴς
 πολλήν τε χώραν τῆς Ῥωμῆδος ἐκ τῆς κεκρατημένης παρὰ τῶν
 Ἰταλῶν ὑφ' ἑαυτὸν ἐποίησατο, ἔτι δὲ καὶ τῆς παρὰ τῶν Βουλγάρ-
 ρων κεχειρωμένης, πορφυρίδα τε ὑπενδύεται καὶ ἐρυθρὰ περιβάλ-
 λεται πέδιλα, ἀντιστάντος αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ στερερότατα τοῦ μητρο- 15
 B πολίτου Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνου τοῦ Μεσσοποταμίτου, ὃν καὶ
 πολλαῖς κακουχλαῖς καὶ ἔξορίαις διὰ ταῦτα ὑπέβαλε τῶν κανονι-
 κῶν ἐθῶν ἀντεχόμενον. ὁ δὲ Βουλγαρίας ἀρχιεπίσκοπος Δημή-
 τριος τὸ βασιλικὸν περιδιδύσκει τοῦτον διάδημα, ὡς ἔφασκεν,
 αὐτόνομος ὢν καὶ μηδενὶ εὐθύνῃς ὀφειλῶν δοῦναι, καὶ διὰ ταῦτα 20
 ἔξουσίαν ἔχειν βασιλέας χρεῖν οὓς τε ἂν καὶ ὕπου καὶ ὅτε βού-
 λοιτο. βασιλεὺς οὖν ἀναγορευθεὶς ὁ Θεόδωρος βασιλικῶς ἐχρᾶτο

2 ἐγκρατὴς οὐκ ὀλίγης D 4 πολ] ἔσω πολ. D 6 τῷ Ἰωάννη D
 7 ἐγένετο D καὶ — τοσαῦτα om D 12 ἐκ τῆς om D
 13 τῶν — κεχειρωμένων D 14 ὑποδύεται — ὑποβάλλεται D:
 malim περιβάλλεται — ὑποδύεται. 15 τοῦτο D 17 διὰ ταῦτα add D
 20 τοῦτο ἔχειν ἔξουσίαν βασιλεία στέφειν D, omīsis οὓς — βούλοιοτο.

et in Borilam arma suscipit, et vincit, dominusque fit non exiguae regionis. Borilas Trinobum ingressus septem annos obsidionem sustinet; et cum socii defatigati succumberent, ad Asani Ioannem deficiunt. Borilas inde inter fugiendum deprehensus ab Ioanne oculis laeditur, sicque universa ditione Bulgarorum Ioannes potitur. et haec quidem de Bulgaria.

21. Comnenus interim Theodorus, cuius paulo ante meminimus, proprium ordinem indignatus et quae sunt imperii occupans, postquam Thessalonicam in potestatem recepit, non minimam Romanae ditionis partem, ex ea quae suberat Italis et a Bulgaria interciperetur, sibi vindicat, purpureaque chlamyde induitur, et rubris calceis convestitur, oblectante illi in hoc quam strenuissime Constantino Mesopotamita metropoli Thessalonicensi, quem diris malis et calamitoso exiliis canonica statuta propugnantem insectatus misere afflixit. sed Bulgariae archiepiscopus Demetrius, tanquam qui, ut ipse fatebatur, sui iuris esset neminique sui facti rationem reddere teneretur, ideoque in eius potestate esse, quoslibet et ubicunque et quandocunque illi libitum fuisset, reges ungeri, regio eum diademate coronat. Theodorus ergo imperator acclamatus, uti imperatoribus moris est, res disponebat, despotas,

τοῖς πράγμασι, δεσπότας τε προεβάλλετο καὶ σεβαστοκράτορας
 μεγάλους τε δομestikous καὶ πρωτοβεστιαρίους καὶ τὴν λοιπὴν
 πῦσαν τάξιν βασιλικήν. ἄφνω δὲ ἔχων περὶ τοὺς τῆς βασιλείας C
 Θεσμοδὸς Βουλγαρικώτερον ἢ μᾶλλον βυρβυρικώτερον ταῖς ὑποθέ-
 5 σεσι προσεφέρετο, οὐ τῆξιν γινώσκων οὐδὲ κατὰστασιν οὐδὲ ὅσα
 ἐν τοῖς βασιλείοις ἀρχαῖα ἔθιμα καθεστήκασιν. οὗτος οὐ μικρῶς
 τῷ βασιλεῖ ἀντεφέρετο Ἰωάννη. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἤξιον αὐτὸν
 τῶν δευτερεῶν μετέχειν τῆς βασιλείας καὶ τῆς χώρας αὐτοῦ ἐγ-
 κρατῆ εἶναι καὶ κατ' οὐδὲν ἄλλο ὑπέεικιν αὐτῷ, ὁ δὲ ἀντίβαινε
 10 στερεώτερον.

22. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης ἄρτι τῶν σκήπτρων
 ἐπιλημμένος, καὶ κομιδῇ ἐν στενῷ ὄσων τὴν τῶν Ῥωμαίων τε-
 θεμιμένος ἀρχήν, οὐκ ἀνασχόμενος ἐν πολλοστοῖς βασιλεύειν, δύο D
 παραδραμόντων ἐνιαυτῶν μάχην ποιεῖται μετὰ τῶν Ἰταλῶν. καὶ
 15 συνάγεται στράτευμα Λατινικὸν ἀξιόμαχον, οὗ προνομάχοντο οἱ
 τοῦ βασιλέως Θεοδώρου ἀδελφοί, οἱ σεβαστοκράτορες Ἀλέξιος
 τε καὶ Ἰσαάκιος· οὗτοι καὶ γὰρ ἅμα τῷ τὸν βασιλεῦ αὐτῶν ἀδελ-
 φὸν θανεῖν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Εὐδοκίαν λαβόντες ἀποδρᾶναι
 πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐβουλεύσαντο, ἀλλὰ τοῦ μὲν σκοποῦ
 20 αὐτῶν ἤμαρτον, ἐκείνοι δὲ δραπέται ὄχοντο. τῆς μάχης οὖν
 σφραγίσσης ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Πωιμανηνοῦ, ὅπου καὶ ὁ γὰρ τοῦ
 ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω δυνάμεων ἐγκαθίδρυνται Μιχαήλ, νικᾷ

2 τε om D 3 τοῦ βασιλέως D 4 ἢ — ὑποθέσει] αὐτοῖς D
 5 οὐ — καθεστήκασιν om D 7 οὖν βασιλεύς] γὰρ D 8 ἐγ-
 κρατῆς D 9 καὶ — αὐτῷ om D 13 οὐκ — ἐνιαυτῶν om D
 15 οὐ καὶ πρ. D 17 secundum καὶ om D ἀδελφῶν αὐτῶν
 βασιλεία D 20 αὐτῶν om D.

sebastocratoras, magnos domesticos, protovestiaríos creabat, et reliquum
 universum imperatorium ordinem pro nutu dispensabat. cum vero inepte
 circa imperatoria iura stultus esset, Bulgarico magis sive potius barbarico
 more neque ordinem servans neque decorem, et si quae alia sunt in impera-
 toria aula veneranda decreta negligens, negotiis incumberebat. hic non parum
 Joanni imperatori adversabatur. quare eum imperator, ut secundas imperii
 sibi haberet suoque uteretur dominatu, in nullo sibi obnoxius concedebat.
 ipse firmiter ac validius reluctari.

22. Ioannes ergo imperator tum primum sceptris obtentis, et Romano-
 rum imperium in angustum adductum conspiciens, nec sustinens cum multis
 aliis imperare, post elapsos duos annos bellum cum Italia suscipit, et exerci-
 tum ex Latinis fortissimum atque amplissimum confiat, quem Theodori impe-
 ratoris fratres germani sebastocratores Alexius atque Isaacius deducebant.
 his enim, statim atque imperator eorum frater mortem oppetit, illius filia
 Eudocia surrepta Aepolim secedere in animo fuit. sed spe frustrati fugiunt.
 ergo apud Pecanonium, ubi et coelestium virtutum militiae duci Michaeli

κατὰ κράτος ὁ βασιλεὺς, τῶν μὲν πλείστων Ῥωμαίων σχεδὸν
 ἔξητημένων τὸ πρῶτον, αὐτοῦ δὲ τοῦ βασιλέως μετ' ἄλλων
 P 19 πάντων τὴν νίκην πᾶσαν ἐξεργασμένου· αὐτὸς τε γὰρ δόρατος ἦψατο
 καὶ πολέμιον ἔβαλε καὶ ἀνδρείον ἐν ἐκείνῳ τῷ πολέμῳ τὸ φρόνημα
 ἐνεδείξατο, οὐδὲ τοῖς πρὸ τοῦ ἀγνοοῦμενον. ἡ τοιαύτη νίκη εἰς 5
 μεγίστην αὔξησιν ἐγεγόνει τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, τῶν Ἰταλῶν
 δὲ συστολῆν καὶ κατὰπτωσιν. τοὺς μὲν γὰρ ζωγρίας τοὺς κρείτ-
 τους αὐτῶν ἐν τῷ τοιοῦτῳ πολέμῳ ὁ βασιλεὺς κατέσχευεν, ἀλλὰ
 δὴ καὶ τοὺς αὐταδέλφους Λασκάριας, οὓς τυφλοὶ ἔπαιτίους εὐ-
 ριών· ἄλλοι δὲ ἕξτους ἔργον ἐγένοντο· οἱ δὲ μὴ συνόντες τῷ πολέ- 10
 μῳ δειλὰ κάτοχοι ἐγεγόνεισαν. καὶ μέρος δὲ τῶν Ἰταλῶν τὸ
 B Σερρῶν κάστρον τῷ τότε πολιορκοῦν ὑπὸ τοῦ Κομνηνοῦ Θεοδώ-
 ρου δεσποζόμενον, ἐπεὶ τὴν τῶν οἰκείων τοιαύτην ἐπέγνωκεν ἤτ-
 ταν, ἀπέδρα ἔλευθέρως τὰς Σέρρας καταλιπών· ἐς μικρὸν γὰρ
 αὐτῷ κομιδῇ τοῦ ἀλῶναι ἦλθον. ἐντεῦθεν τὰ τῶν Ἰταλῶν ἐνθεν 15
 κἀκεῖθεν διαιρούμενα κατὰ τε τὴν ξω καὶ τὴν ἐσπέραν, καὶ ἰσχυ-
 ροῖς ἀντιπάλοις προσπαιόντα τῷ τε βασιλεῖ Ἰωάννῃ καὶ τῷ Κο-
 μνηνοῦ Θεοδώρῳ, βασιλεῖ φημιζομένῳ καὶ τουτωῖ, ἀπήρχοντο
 καταπίπτειν. αὐτίκα γοῦν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἐπειδὴ τοὺς Ἰτα-
 λοὺς ἐν τῷ εἰρημένῳ τόπῳ καταλελύκει, τὰ ὑπ' ἐκείνων κρατού- 20
 μενα τῶν Ῥωμαίων ἐπολιόρκει φρούρια, καὶ ἤλισκε ταῦτα μηδε-
 νὺς τελοῦντος τοῦ βοηθῆσοντος. μέχρι μὲν γὰρ τινος οἱ ἐν τοῖς

1 τῶν — 3 γὰρ] ὁ γὰρ βασιλεὺς D 9 Λασκαρίους D ἀπο-
 τυφλοὶ ἐν αἰτίαις D 10 οἱ — καὶ om D 11 τῶν om D
 12 τῷ τότε om D 13 ὡς ἔγνω τὴν ἤτταν ταύτην D 14 ἔλευ-
 θέρως — ἦλθον om D 15 ἐνθεν — 19 καταπίπτειν] ἐστενοῦντο D
 19 αὐτίκα γοῦν ὁ] ὁ δὲ D ἐπειδὴ — καταλελύκει om D 21 μη-
 δένος — ἀντεῖχοντο om D.

templum positum est, commisso proelio, vi armisque superat imperator marie
 ambiguo, primum quidem potiori Romanorum parte debellata, sed imperatore
 deinceps cum paucis admodum insignem victoriam adepto. ipse etiam ha-
 stam contorsit, hostem confodit, et magnas cogitationes in bello, quod et
 antiquioribus minime ignotum fuerat, commonstravit. victoria haec mirum
 est quantum res Romana sublevaverit, Italas immiuerit ac depresserit.
 Italorum enim praestantissimos quosque viros in eo conflictu cepit, fratres
 itidem Lascarides, quos criminis convictos luminibus spoliavit. alii gladio
 internecati sunt; qui vero pugnae non affuere timore perciti haesere. Itali
 etiam eo temporis Serrarum castellum prementes, ubi suos debellatos esse
 agnovērunt, Serris liberis derelictis fuga sibi consuluerunt, cum parum ab-
 fuisset quin ab ipsis expugnarentur. exiinde res Itala hinc atque illinc per
 Orientem ac Occidentem divulsa, et valentiores nacta adversarios imperato-
 rem Ioannem et Theodorum Comnenum, ipsum etiam imperatorem vocita-
 tum, cadere coeperat. statim itaque Ioannes imperator dicto in loco Italii
 expugnatis ab illis Romanorum oppida oppressa obsidione tentare, et auxilio

φρουρίοις ἀντίχοντο ὡς δὲ χρονιωτέρους ἐποίησε τὰς πολιορκίας ὁ C
 βυσιλεύς, μάλιστα δὲ καὶ παρακαιρίους (οὗ γὰρ ἐν Ἴαρι ἢ Θέρι
 ἢ μετοπύρῳ, ἀλλ' ἐν μέσῳ χειμῶνος τὰς ἐφόδους ἐποιεῖτο), ἐλε-
 5 πύλεις τε συνίστα καὶ τὰς ἐπάλξεις κατέβαλλεν, ἀποκάμνοντες οἱ
 ἐντὸς τὰ μὲν προσιδίδουν ὄρκοις τὴν ζωὴν ἐξουσόμενοι, ἐκ δὲ τῶν
 ἐπιπτον μάχῃ καὶ κινδύροντο ὡς δεσμῶται. ἔαλω γοῦν ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως Ποιμαντηρὸν Λεντιανὰ Χαρίορος Βερβενιάκον. ὁ
 γοῦν βασιλεὺς Ἰωάννης παντοίως τοῖς Λατίνοις μαχόμενος τρή-
 ρεις τε κατισκεύασε, καὶ περὶ τὸν Ἑλλησποντον ταύτας ἔστησεν D
 10 ἐν τόπῳ δεῦς Ὀλοκὸς ὀνομάζεται, καὶ ἦν πολλὰ παρέχων αὐτοῖς
 πρῶγματα, κατὰ δύσιν ὀρμώμενος καὶ λείαν τὰ ἐκείνων ποιούμε-
 νος, πορθῶν τε τὸ τῶν Μιαδύτων ἄστυ καὶ τὴν Καλλιούπολιν καὶ
 τὰ παρρηγῶλια πάντα τοῖς Ἰταλοῖς ὑπόφορα ὄντα.

23. Ἐν τουτοῖσι δὲ ὄντος τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, καὶ
 15 ἀκρατῶς μαχομένου τοῖς Ἰταλοῖς κατὰ τε χέρσον καὶ θάλασσαν,
 σκευωρεῖται τῷ ἐπιβουλή. ὁ δὲ ταύτην συστησάμενος πρωτεξ-
 ἀδελφος ἦν τοῦ βασιλέως ὁ Νεστόγγος Ἀνδρόνικος. οὗτοσι δὲ
 καὶ τὴν τῆς συγγενείας σχέσιν παρ' οὐδὲν θέμενος καὶ τὸν τῆς
 φίλιας ἀπορρήξας δεσμὸν ἀντιρσίαν κατὰ τοῦ πρωτεξἀδελφον
 20 βασιλέως βεβούλευται, ἔχων συνεργὸν εἰς τοῦτο τὸν ἀδελφὸν Ἰσαά-
 κιον καὶ ἑτέρους τῶν ἐπιφανῶν οὐκ ὀλίγους, τὸν τε Φλαμούλιον,

1 ὡς δὲ] δε D	ὁ — παρακαιρίους om D	2 γὰρ Ἴαρι ἢ
θέρι τε ἢ D	6 ὡς δεσμῶται om D	ὑπὸ τοῦ βασι-
λέως om D	7 Λεντίνα D	8 παντοίως — μαχόμενος om D
9 τε καὶ κατασκευάσας καὶ D	10 ἐν — ὀνομάζεται om D	
αὐτοῖς] Λατίνοις D	16 σκαιορεῖται D	ταῦτα D
17 ἦν om D	οὗτοσι — βεβούλευται om D	21 τὸν τε —
ἀριθμὸν om D.		

opaque destituta expugnare: paululum enim qui in oppidis erant, obsistere;
 sed cum diuturnioribus et potissimum intempestivis (neque enim vere aut au-
 tumno aut aestate, sed hieme media irruptiones faciebat, admovebat machi-
 nas et propugnacula deliciebat) obsidionibus urgeret, qui in illis erant, defa-
 tigati ea, iureiurando vitam redimētes, deder. plerique etiam ex his pugna
 periclitantes oppressi, tanquam captivi mancipati. sic ab imperatore Poema-
 nenum, Lentiana, Charioros, Berbeniacam expugnata sunt. Ioannes ergo
 imperator undique bellum in Latinos commovens trirēmes compegit, pergit-
 que in Hellespontum, ubi Holco nomen est, quibus molestus erat atque nego-
 tiosus in occasum irrepens, fortunam uniuscuiusque et bona depopulans. inter
 ea et Madytarum urbem et Calliopolim et oram maritimam Italici tributariam
 deprædatur.

23. Cum hæc ageret imperator Ioannes, acribusque Italos præliis terra
 marique divexaret, insidiæ vitæ illius parantur. facinoris auctor erat Ne-
 stongus Andronicus imperatoris consobrinus. is artissimæ affinitatis coniu-
 ctione neglecta spretisque amicitiae iuribus in consobrinum suum imperato-
 rem coniurat, coniurationis consorte fratre Isaacio et non paucis ex proceri-

P 20 ὃν μέγαν ἔταιρειάρχην ὁ βασιλεὺς τετίμηκεν, τὸν Ταρχανειώτην
 Συναδηρόν, τὸν ἐπ' ἀδελφῇ τούτου γαμβρὸν Στασηρόν, τὸν Μα-
 κρηνὸν καὶ ἄλλους εἰς πλῆθος τὸν ἀριθμόν. ἐγένετο δὲ ἡ ἐπι-
 βουλὴ πολυήμερος. ἐν τῇ Λαμνιάκῳ δὲ διάγων ὁ βασιλεὺς μυν-
 θάνει ταῦτα. περὶ οὖν τὰς τριήρεις καταναλώσας, ἵνα μὴ τοῖς 5
 Ἰταλοῖς ὑπὸ χεῖρα γένοιτο, καὶ προουργιαίτερον τὸν ἔσωθεν πόλε-
 μον κρίνας τοῦ ἔξωθεν, ἀπάρως ἐκείθεν ἐπὶ τὴν Ἀχρυόους ἀφί-
 κето, κάκειθεν τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐπιβουλῆς ἐποίησατο. καὶ ἦσαν
 οἱ συνωμόται πάντες ταῖς δίκαις ὑπεύθυνοι. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς
 B φιλανθρωπότερον τοῖς νόμοις ἐχρήσατο, καὶ τὸν μὲν Νεστόγγον 10
 Ἰουάκιον τυφλώσει καταδικάζει καὶ χειροκοπία, ὡσαύτως καὶ τὸν
 Μακρηνόν· ἐξελέγηκτο γὰρ ὡς πολλὰκις ἐφώρμησε, κατὰ πῶτον
 τυγγάνων τοῦ βασιλέως, ἐφελκύσαι τὴν σπάθην καὶ καταρράξαι
 καιρίαν. καὶ ἄλλους δὲ τινὰς μικραῖς ποιναῖς καθυπέβαλεν, τοὺς
 δὲ πλείστους ἀφῆκεν εἰρκταῖς μέχρι τινὸς περικλείσας, καὶ αὐτὸν 15
 δὴ τὸν πρωτοεργὸν τῆς ἐπιβουλῆς, τὸν καὶ βασιλείας ἐφιέμενον,
 τὸν Νεστόγγον Ἀνδρόνικον ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Μαγνησίας συνέ-
 κλεισεν. τοσοῦτον ἡ τῆς ἀγάπης σχέσις τὸν βασιλεὺς τοῦ κακο-
 C ποιῆσαι τοῦτον ἐκόλυσεν. ὃς καὶ μετ' ὄλιγον ἀπέθρα, ὡς μὲν
 τινες ἔρασκον, θελήσει τοῦ βασιλέως ἐλευθεριώτερον βαίνειν τοῦ- 20
 τον παρακλειουσαμένου καὶ οἷον κλέψαι τοῦτον τὴν σωτηρίαν βου-
 λευσαμένου. ὅς καὶ νυκτὸς φρυγῶν ἐπὶ τὰ τῶν Μουσουλμάνων

1 4 ὁ βασιλεὺς add D 5 τοῦτο D γοῦν D 7 περι vulgo
 11 χειροκοπήσει D 15 πλείους D 16 τὸν καὶ] καὶ τῆς D
 17 τὸν Νεστόγγον Ἀνδρόνικον om D 18 τοσοῦτον — ἐκόλυ-
 σεν om D 19 ὃς καὶ ὕστερον ἀπέθρα περι Μουσουλμάνους καὶ
 ἦν ἐκεῖ μέχρι D 22 περι vulgo.

bus. nec deerant sceleris participes Phlamulius magni hetaeriarcbæ digni-
 tate beneficio imperatoris condecoratus, Synadenus Tarchaniota sororis illius
 maritus, Stasenus, Macrenus alique quamplurimi. cum vero per multos dies
 coniuratio protraheretur, Lampsaci degens imperator conatus conspirantium
 rescivit, et trirēibus ne ab Italis occuparentur concrematis, bello domestico
 magis quam externo invigilandum ratus, inde digressus Achirama proficiaci-
 tur, ibique quaestionem, ut consortes sceleris indicarentur, habet: et coniu-
 rati omnes convicti condemnatique sunt. atq̄amen imperator humaniorem se
 praebens Nestongum Isaacium lumine et manu mutilat, Macrenum quoque:
 saepius enim cum a tergo imperatoris esset, et gladium stringere et vulnus
 infligere letale tentasse deprehensus est. alios itidem mitioribus poenis mul-
 tavit, plurimos ad tempus detrusit in carceres, et ipsum conspirationis aucto-
 rem et imperium affectantem Nestongum Andronicum Magnesiae in arcem
 relegavit. sic amoris illecebrae ab illis maleficiendo imperatorem abstraxere.
 Nestongus paulo post aufugit, ut quidam tradunt, annuente imperatore, qui
 illum liberius vagari posse praeceperat, ut quodam modo salutem suffragatus
 esse videretur. noctu ille in fugam coniectus Musulmanos convenit, inter

εφώρμησε, και διήγεν εκείσε μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. ἐντευ-
θιν ὁ βασιλεὺς προσεκτικώτερον ἐχρᾶτο τοῖς πράγμασι, και τῆς
προτέρας ἐλευθεριότητος οὐκ ἀντεποιεῖτο, φύλακάς τε περὶ αὐτὸν
ἔστησε και φρουροὺς νύκτωρ τε και μεθ' ἡμέραν τοῖς ἐκείνου
5 προσέχοντας. μάλιστα δὲ περὶ ταῦτα συνέτεινεν ἡ βασιλὶς Εἰρήνη,
ἄρρενωπότερον τὸ ἦθος ἔχουσα και τοῖς πᾶσι βασιλικώτερον ἐν-
τυγχάνουσα.

Εἰς συνθήκας δὲ θελήσαντες ἔλθειν οἱ Ἴταλοὶ ἀπέλυσαν
πρὸς τὸν βασιλεῦα και τὸ τῶν Πηγῶν ἄστυ. και οὕτω δὴ μετ'
10 αὐτῶν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης εἰρήνευσεν, πάντων τῶν πρὸς νότον
ὑποχωρησάντων αὐτῷ Λατίνων, ἔτι δὲ κρατούντων πρὸς Βορρᾶν
τὰ πλησίον ὄντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως και τῆ τοῦ Νικομήδους
πόλεϊ ἐγγίζοντι.

24. Συνέβη δὲ τι πρὸ αὐτοῦ και τοιοῦτον. οἱ γὰρ τῆς
15 Ἀδριανουπόλεως οἰκήτορες πρὸς βασιλεῦα ἐστελλαντο,
ὅπως ἀποστείλῃ πρὸς αὐτοὺς στρατεύματα και τῆς Ἰταλῶν ἐλευθε-
ρώσῃ χειρός. ὁ δὲ τὸν πρωτοστράτορα Ἰσὴν, στρατεύματα δοὺς
αὐτῷ, ἐξαπέστειλεν. συνῆν δὲ αὐτῷ και ὁ Καμύτζης Ἰωάννης.
οἱ και διαπεράσαντες τὸν Ἑλλησποντιον και διὰ τῆς Μακεδονίας
20 διελθόντες εἰς Ἀδριανούπολιν ἀφίκοντο, ἐντὸς δὲ γενόμενοι τῆς
πόλεως διήγον ἐκείσε. ἐλπίς δὴ ἦν τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ διὰ ταῦτα
και τῶν πέριξ ἐγκρατῆ γενέσθαι. ἄλλ' ὁ Κομνηνὸς Θεόδωρος, P 21

2 και — ἀντεποιεῖτο om D 4 νύκτωρ — προσέχοντας om D
8 δ' ἐθέλησαντες οἱ Ἴταλοὶ συνέλθειν D 10 Ἰωάννης om D
11 τὰ πρὸς Βορρᾶν τὰ πλησίον τῆς D 13 Συνέβη — γὰρ οἱ
δὲ D 17 πρωτοβεστιαρίον D 21 δὲ D 22 και add D
ἐγκρατῆς D.

quos ad extremum vitae exitum aetatem duxit. hinc imperator attentius re-
bus advertere; omnibus ad se adveniendi facultatem, qua prius utebantur libe-
riore, coercere; custodes ac vigiles, qui noctu interdumque se ac rationes
suae defenderent, addere. sed omnium maxime imperatrix Irene, moribus ac
ingenio mascula, et cum omnibus magis regie quam par erat conversans, ad
conservandum eum incumbere.

Itali interim cum imperatore concordiam confirmare volentes castro Pe-
garum cessare; sicque cum eis Ioannes imperator pacem composuit, cum ad
Austrum omnibus reanitiassent, sed adhuc, quae circa Boream affinia Cpoli
erant ubique Nicomediensi proxima, retinerent.

24. Contigit etiam prius. Adrianopolitani cives legationem ad
imperatorem obeunt, ut exercitu ad eos convecto servitute Italica liberet.
ille Isen protostratorum cum copiis misit; militiae consors erat Ioannes Ca-
mytzes. hi Hellesponto adnavigato per Macedoniam iter facientes Adriano-
polim veniunt, urbemque ingressi stativa habuere. certa vero spes impe-
ratori Ioanni inhaeserat reliquorum etiam adiacentium locorum dominatum
habiturum. verum Theodorus Comnenus, de quo nos supra diximus, vici-

- ὄν φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, τῶν ἐγγυὸς πάντων γενόμενος ἐγκρα-
 τῆς, ἄνευ μέντοι τοῦ τῆς Ῥοδόπης ἕρους, ὅπερ καὶ Ἀχριδῶς
 ὠνόμασται, καὶ τῶν ἐν τούτῳ ἄστειον καὶ τοῦ Μελενίκου· τού-
 των γὰρ ἤρχεν ὁ Σθλάβος, προσγενῆς ὢν τοῦ βασιλέως Ἀσάν
 καὶ δεσπότης τετιμημένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κωνσταντινουπόλεως 5
 Ἐρρῆ, οὗ καὶ τὴν θυγατέρα ἐκ παλλακῆς ἀπὸ γαγενημένην ἠγά-
 γητο εἰς γυναῖκα. οὗτος δὲ ὁ Σθλάβος, ἵνα μικρόν τι τὸν εἰρ-
 μὸν τοῦ λόγου διέλωμαι, φροῦριον τὸν Μελενίκον ἐφῶν δχυρὸν
 καὶ σχεδὸν πᾶσιν ἐναντιουμένοις ἀνάλωτον αὐτοκρατῆς ἦν, μη-
 δεὶ τῶν πῆριξ ἀρχόντων ὑποπισίων. ἐνίστε μὲν γὰρ Ἴταλοῖς 10
B ὑπῆρχε σύμμαχος ἐκ κήδους αὐτοῖς συναγόμενος, ἐνίστε δὲ Βουλ-
 γάροις ἐκ συγγενείας ὁμοφρονῶν, ἐνίστε δὲ τῷ Κομνηνῷ Θεο-
 δώρῳ· καὶ ἦν οὐδέποτε τινι οὔτε ὑποτασσόμενος οὔτε εἰς ἀληθῆ
 πίστιν καὶ ὁμοφροσύνην ἐρχόμενος. τούτῳ συνῆζυγη μετὰ θάνα-
 τον τῆς αὐτοῦ γαμετῆς ἢ τοῦ Πιτραλίφρα θυγατρὸς τοῦ γυναϊκα- 15
 δέλφου τοῦ Κομνηνοῦ Θεοδώρου, περὶ ἧς παρακατιῶν ὁ λόγος
 ἐρεῖ. ἄνευ μέντοι, καθὼς εἰρήκειν, τῶν ὑποπιπτουσῶν τῷ τοιοῦ-
 τῷ Σθλάβῳ χωρῶν τὰ πάντα ὑπὸ τὸν Κομνηνὸν ἐγεγόνε Θεόδω-
 ρον. ἐπεὶ γοῦν Μοσυνούπολις καὶ Ξάνθια καὶ ἡ Γρατζιανὰ καὶ
 αὐτὴ ὑπὸ τούτων ἐτέλει, τὸ τῆς Σταγείρας ὑπερβῆς ὕρος, ὃ δὲ 20
C Μάκρην ὀνομαίζουσιν οἱ πολλοί, τὰ ἐκείθεν τοῦ Ἐβρου κατέδρα-
 μιν, ἄνευτα εὐρῶν πάντα καὶ μηδεὶ φρουρίῳ περιφραγνόμενα.

1 ὄν] εἰς D	2 μὲν D	Ἀχριδῶς D	6 τὴν ἐκ
παλλακῆς θυγατέρα ἠγάγητο D	7 δὲ om D	ἵνα —	
διέλωμαι om D	9 καὶ — ἀνάλωτον om D	αὐτοκρα-	
τῶν D	10 μὲν om D	Ἴταλοῖς συναμάξει, ἐνίστε	
Βουλγάροις, ἐνίστε δὲ καὶ τῷ D	13 καὶ ἦν — ἐρχόμενος om D		
16 περὶ — Θεόδωρον om D	19 Γρατζιάνους αὐτῆ D	22 καὶ —	
τοι om D.			

nis omnibus potitus praeter Rhodopes montem, cui et Achrido nomen est, et in eo oppida, et Melenium, quibus Sthlavus Asani regis affinis et ab imperatore Cypolitano Erico, cuius filiam e pellice susceptam sibi matrimonio iunxerat, despotae munere decoratus dominabatur. Sthlavus hic, ut series orationis paulum abruptam, castro Melenico potitus, valido illo quidem et hostibus inexpugnabili, suo ipse iure utebatur, nemini vicinorum principum obnoxius; quandoque enim Italis, affinitate cum eis coactus, auxilio erat, quandoque Bulgaris generis fretus coniunctione, quandoque etiam Theodoro Comneno, nemini anquam se neque subdeas, neque pacem consiliatam vere servans, neque assensus sustinens. illi, post elatam uxorem, Petraliphae Theodori Comneni uxoris fratris filia nupserat, de qua infra dicitur. praeter itaque urbes Sthlavo tributarias, reliqua omnia Theodoro Comneno subdebantur. et cum Mosynupolis Xanthia Gratianus sub eo essent, Stagirae monte, quem Maerem vulgus nominat, decurso, Hebri ex ea parte omnia aperta atque incustodita nec castello ullo munita excurrens, et Didymotoc-

ἔνθεν τοι καὶ περὶ Λιδυμότοιχον γεγωνὸς ἐν ᾧ πολλῷ χρόνῳ βασιλεὺς ἐπεφημιζέτο τούτων. ἀφικόμενος δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Ἀδριανούπολιν ἔδρεν ἐντὸς τὸν δηλωθέντα Ἰσὴν τὸν πρωτοστράτορα καὶ τὸν Καμύτζην μετὰ τοῦ στρατεύματος τοῦ βασιλέως Ἰωάννου. 5 ἀπατηλοῖς δὲ λόγοις τοὺς οἰκήτορας ὑπελθῶν, ὡς πλουτίσειε τούτους ἄκρω καὶ τῶν ἄλλων Ῥωμαίων ὑπερνωύσειεν, πείθει τὸ μὲν τοῦ βασιλέως ἐξαγαγεῖν στράτευμα ἕξω, αὐτὸν δὲ εἰσαγαγεῖν. ἐξάγεται οὖν ὁ πρωτοστράτωρ Ἰσῆς καὶ ὁ Καμύτζης μετὰ **D** τοῦ συνόντος τούτοις στρατεύματος, ἐπὶ ὄρκοις τοῦ μή τινα πα-
 10 θεῖν τούτων δεῖνόν τι. ἐξελθόντες οὖν ὁ μὲν πρωτοστράτωρ οὐδὲ ὄλωσ τὸν Κομνηνὸν Θεόδωρον τεθάται (τοῦτο γὰρ δὴ αὐτοῖς συμπεφάνηται), ὁ δὲ Καμύτζης συντυχῶν αὐτῷ οὐκ ἀπέβη τοῦ ἵππου οὐδὲ ὡς βασιλεῖ προσεκύνησεν. εἰς δὲ βαρυθυμίας ὁ Κομνηνὸς Θεόδωρος (ἔβούλετο γὰρ ὡς βασιλέα ἐκείνον πάντας ἔχειν
 15 Ῥωμαίους, ἐπέπερ καὶ ὡς βασιλεὺς ἐφημιζέτο) ὕβρεις τε κατέχευε τοῦ ἀνδρὸς καὶ μικροῦ ἄν καὶ πληγὰς ἐπέθετο. τοῦτο τῷ Καμύτζῃ ἀσορμηῖ ἐγεγόνει πρὸς τὸν βασιλέα τιμῆς· ὡς γὰρ αὐθις τὸν Ἑλλησποντον διεπέρισαν καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀφίκοντο, μέγας ἐταιρειάρχης διὰ ταῦτα ὁ Καμύτζης τετιμῆται. ὁ Κομνηνὸς
 20 οὖν Θεόδωρος ἐγκρατῆς καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως γεγωνὸς πολλὰ

1 περὶ τὸ Λιδυμότειχον **D** 2 Ἀδριανού, καὶ εὐρῶν τὸ στράτευμα τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, καὶ ἀπατηλοῖς λόγοις **D** 7 στράτευμα, αὐτοῦ δ' **D** 8 εἰσάγεται **D** ὁ πρωτ. — στρατεύματος om **D** 10 τοῦτον παθεῖν τι δεῖνόν **D** 11 τεθάται ante τὸν **D** 13 βασιλέα **D** 14 Θεόδωρος — ἀνδρὸς καὶ om **D** 16 ἐπέθετο τούτῳ. διὸ ἐτιμῆθη παρὰ τοῦ βασιλέως μέγας ἐταιρειάρχης ὁ Καμύτζης **D** 19 ὁ οὖν Κομνηνὸς γεγωνὸς καὶ τῆς Ἀδριανού ἐγκρατῆς **D**.

chum appellens, non multos post dies rex eorum acclamatur. et Adrianopolim usque perveniens, in ea dictum Isen. protostratoris et Camytzem cum imperatoris copias reperit, et fallacibus ac captiosis sermonibus cives decipiens, opibus nempe fortunis dignitatibus atque Romanos caeteros quam maxime sui causa superaturos, persuadet imperatoris militem eicere, suum admittere. quare protostrator Ises atque Camytzes cum exercitu pelluntur, cum cives se prius iureiurando alligassent nemini damnosam illatos. pulsus, protostrator Comnenum Theodorum ne vidit quidem (namque ita conveniunt), Camytzes cum illi occurrisset, neque equo descendit neque uti decet imperatorem adoravit. quare ira incitatus Theodorus (volebat enim se ab omnibus Romanis imperatorem agnosci, cum et imperator diceretur) gravissimis iniuriis virum cumulat, parumque abfuit quin etiam plagas infligeret. hoc Camytzae, ut ab imperatore honores consequeretur, in causa fuit: nam ut rursum Hellepontis praeterlapsa ad imperatorem accessero, magnus hetaeriarcha non aliam ob causam Camytzes efficitur. Comnenus itaque Theodorus Adrianopoli occupata non minimum res Italas turbavit: quae

P 22 παρέσχε τοῖς Ἰταλοῖς πράγματα. κατέδραμε γὰρ πάντα τὰ ἐπ' ἐκείνων κρατούμενα, καὶ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Βιζύτης γενόμενος τὸ ἔξω κατέσχε τοῦ ἄστεως, καὶ λείαν πολλὴν ἐκείθεν ἐποίησατο, καὶ μέχρι καὶ τῶν πυλῶν τῆς Κομιστανίνου κατήντησε, καὶ πτόιαν πολλὴν τοῖς Λατίνοις ἐνέβαλε. τότε δὴ καὶ ὁ Ἀσὴλ 5 Δεκαέ, ὃς τῇ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ Λασκάρους συνεζύγη, ὑπὸ τινος τῶν τοῦ Κομνηνοῦ Θεοδώρου δόρατι ἐπλήρη τὸν τράχηλον. καὶ ἦν ὡς ἔδοξε τὰ τῆς βολῆς ἐκείνῳ θανάσιμα, ἀλλ' ὑπὸ του τῶν ἰατρῶν τεθεράπενται. ἦν δὲ τὸ ἀπὸ τοῦδε B τραχυτέρα αὐτοῦ ἢ φωνὴ καὶ οὐκ εὐχερῶς οἱ τοῦ τραχήλου στρε- 10 φόμενοι σπόνδυλοι.

25. Οὕτως οὖν ἐπανξήσας τοῖς πράγμασιν ὁ Κομνηνὸς Θεόδωρος ἐπειδὴ ὁμορῶν ἐγένετο τοῖς Βουλγάροις, εἰς σπονδίας τε συνῆλθε τῷ τῶν Βουλγάρων βασιλεῖ Ἰωάννῃ τῷ Ἀσάν, ὃν φθάσας ὁ λόγος εἶρηκε μετὰ τὸν Βορίλιαν βασιλεῦσαι τῆς τῶν 15 Βουλγάρων, καὶ συγγένειαν μετὰ τούτου πεποίηκε προσλαβόμενος ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ τούτου Μανουῆλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Μαρίαν, ἣτις ἐκ παλλακῆς ἐκείνῳ γεγέννηται. ὁ μὲν οὖν Ἄγγελος Θεόδωρος τὰς μετὰ τοῦ Ἀσάν Ἰωάννου σπονδίας διαλύσας, οἶα ἐκεῖνος C ἀνῆρ θρασύτερος καὶ ἀτακτότερον φερόμενος οὐ μόνον ἐν βυσι- 20 λείοις ἀλλὰ καὶ ἐν πᾶσιν ὑπλῶς τοῖς πολιτικοῖς, καὶ θαυμὰ παρα-

3 καὶ λείαν — ἐποίησατο om D 4 καὶ post μέχρι om D
 και — ἐνέβαλε om D 5 δὴ om D 6 δεκαέ τῆς θυγατρὸς
 τοῦ Λασκάρους Θεοδώρου σύζυγος D 7 τῶν add D 8 ἦν —
 9 τεθεράπενται] τεθεράπεντο D 9 ἦν δὲ] καὶ ἦν D 10 καὶ — 12 ὁ]
 ὁ δὲ D 13 ἐπειδὴ — Βουλγάροις om D 14 τε om D
 τῶν add D ὃν — πεποίηκε om D 16 προσλαβ. —
 Μανουῆλ post Μαρίαν D 18 ἣτις — γεγέννηται om D ὁ —
 γειτόνων] εἶτα D 19 οἶος? v. index grammat.

enim illi tenebant, omnia adortus et Byzantium ipsam usque profectus, quidquid extra urbem erat, pro arbitrio duxit, et optima praeda auctus ad fores Byziae, ingente Latinis timore iniecto, pervenit. tunc temporis et Aseldecaë, filiae imperatoris Theodori Lascaris maritus, ab iis qui cum Comneno Theodoro erant hasta ingulum feritur, vulnusque letale indicatum a perito tandem medico sanatur. exhibe postea erat vox asperior, nec collii vertebrae, ut antea, flexu faciles.

25. Sic ergo rebus prospere gestis Theodorus Comnenus, cum suo imperio fines iidem essent ac Bulgaris, foedus cum Bulgarorum rege Ioanne Asano, qui, ut dixi, post Borilam Bulgaris praecerat, inicit; illiusque filia Maria ex pellice suscepta fratri suo Manueli desponsata affinitate coniungitur. sed enim Angelus Theodorus cum Asano Ioanne condicionibus ac pactionibus perturbatis, cum audacior esset, atque inordinatus non solum in regia sed in aliis negotiis civilibus sese immisceret, saepeque iusturandam

βαίνων τοὺς ὄρκους καὶ παρασπονδῶν τοῖς ἐν γειτόνων, κατὰ Βουλγάρων χωρεῖ, πολλὴν συναθροίσας τὴν στρατιὰν ἐκ τε Ῥωμαίων συγκεκροτημένην καὶ Ἰταλῶν. παραμείψας οὖν τὴν Ἀδριανουῦ ἐπὶ τὰ ἄνω τοῦ Ἐβρου τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, ζητῶν μετὰ Βουλ-
 5 γάρων συρρηῆσαι πόλεμον. ἐζητεῖ δὲ ἄρα τὸν αὐτοῦ ὄλεθρον. ἐδόκει καὶ γὰρ ὡς οὐδ' ὄλωσ οἱ Βούλγαροι ὑποπτήξαντες τὴν ὁρμὴν καὶ μόνην τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ ὑποσταῖεν. οὐχ οὕτω δὲ καὶ οἱ Βούλγαροι, ἀλλ' ὁ Ἀσὸν Ἰωάννης ταῖς ἐπιπορείαις καὶ ταῖς παρα- D
 σπονδήσεσι τοῦ Ἀγγελίου Θεοδώρου μᾶλλον τεθαρρηκώς ἢ ταῖς
 10 σφετέραις δυνάμεσιν, ὀλίγον τι συμμαχικὸν ἀπὸ Σκυθῶν εἰληφώς, οὐκ εἰς χιλίους μετρούμενον, θαρραλέωτερον εἰς τὴν μάχην ἐφέρετο, ὡς φασὶ τινες, καὶ τῇ σημαίᾳ τὸν ἔγγραφον ὄρκον τοῦ Θεοδώρου ἀπαιωρήσας. καὶ δὴ περὶ πού τὸν παρέβριον τόπον (Κλοκοτινίτζαν αὐτὸν ὀνομάζουσι) ξυμβάλλουσι τὰ στρα-
 15 τεύματα, καὶ ὡς ἐν μικρῷ τὸ πᾶν παραστήσαι, κατὰ κράτος νικᾷται παρὰ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Σκυθῶν ὁ Θεόδωρος, καὶ συλλαμβάνεται μὲν παρὰ τῶν πολεμίων οὗτος, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν προσγενῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν τέλει τε καὶ λογάδων, καὶ τὰ ἐκείνων πάντα λείυ τοῖς Βουλγαροῖς ἐγένετο. φιλανθρωποτέρως
 20 δὲ περὶ τὸ ἄλωθῆν πλῆθος ὁ Ἀσὸν διατεθεὶς τοὺς πλείους τῶν

2 πολλὴν — Ἰταλῶν om D 4 περὶ vulgo 5 ἐζητεῖ — ἐλε-
 φρον om D καὶ ἐδόκει ὡς οἱ Βούλγαροι ὑποπτήξαντες
 οὐδὲ τὴν ὁρμὴν τῆς D 7 οὐχ — Βούλγαροι om D 8 Ἰωάν-
 νης om D καὶ ταῖς — 10 δυνάμεσιν] τοῦτον τεθαρρηκώς D
 10 τι om D ἀπὸ τῶν Σκ. D 11 οὐκ — 12 καὶ] ἐν D
 13 τοῦ Θεοδώρου] τοῦτον D δὴ om D 14 ὃν Κλο-
 κοτινίτζαν ὀνομ. D 15 ὡς — κράτος om D 16 παρὰ — ὁ]
 ὁ Ἀγγελος νέος D καὶ συλλ. — 18 προσγενῶν] ὃς συλλαμ-
 βάνεται καὶ οὐκ ὀλίγοι τῶν συγγενῶν D 19 ἐγένοντο D
 20 περὶ — πλῆθος om D.

negligeret fidemque violaret, in affines Bulgaros pedem movet, et ex Romanis atque Italis ingentem militem exaggerat, et Adrianopolim praetergressus in superiorem partem Hebrae agmine ducto cum Bulgaria poscebat, sed exitium sibi quaerens, acie configere. videbatur enim sibi Bulgaros timore percitos nequaquam vel solum sui exercitus impetum sustinere. at non sic Bulgari, sed Asanus Ioannes perfidia ac foedere ab Angelo Theodoro fracto potius quam propriis viribus fretus, parva sibi auxiliari manu e Scythia conducta, ne numero quidem millenis, confidentius in conflictum agebatur, signo etiam militari, ut a nonnullis memoriae proditum est, iuroiurando Theodori scripto appenso. et forte circa locum Hebro proximum, quem Clacotinitzam appellant, milites adversis signis irruunt, et ut verbo singula exprimam, debellatur a Bulgaris et Scythia Theodorus, et ab hostibus una cum eo non pauci illius affines et dignitate conspicui et illustres viri, eorum suppellectile a Bulgaris depopulata, capiuntur. Asanus cum multitudine capta humanius se gerens potiorem copiarum partem, et eos

στρατιωμάτων, καὶ μάλιστα τοὺς χυδαιότερους καὶ σύγκλυδας, ἐλευθεροὶ καὶ πρὸς τὰς ἑαυτῶν ἀποπέμψει κώμας τε καὶ πόλεις, τάχα μὲν τὸ φιλόφρωνον ἐνδεικνύμενος, τάχα δὲ καὶ τὸ συμ-
P 23 φέρον τούτῳ πραγματευόμενος· ἐβούλετο καὶ γὰρ δεσπῆσαι τῶν τοιούτων, τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς ἀποσπάσας. οὗ καὶ τετύχηκεν·⁵ ἐπεὶ καὶ γὰρ κατ' αὐτῶν κατόπιν ἐχώρει, πάντα ἀναιμιωτὶ τούτῳ ὑπέπιπτον, καὶ γίνεται μὲν ὑπ' αὐτὸν ἢ Ἀδριανοῦ, ἐκ τοῦ σχεδὸν δὲ καὶ τὸ Διδυμότοιχον, εἴτα Βολερὸν ἕπαν, Σέρραι Πελαγονία καὶ Πριλαπος καὶ τὰ πέριξ τούτων. κατέδραμε δὲ καὶ τῆς μεγάλης Βλαχίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑλβάνου κατακυριεύει, καὶ μέχρι¹⁰ τοῦ Ἰλλυρικοῦ τὰς λείας ποιεῖ. ἐπεὶ δὲ τὸ πολὺ τοῦ βουλεύματος κατειργάσατο καὶ ὡς ἡγάπα τὰ καθ' αὐτὸν διέθετο, εἰς τοὺς οἰκείους ἐπανέβλεψε τόπους, τινὰ μὲν τῶν φρουρίων καταλειποῦς
B ὑπὸ Ῥωμαίων δεσπόζεσθαι, τὰ πλείω δὲ ὑφ' ἑαυτὸν ποιησόμενος, στρατιώτας ἐν τούτοις τάξας καὶ στρατηγούς καὶ τοὺς εἰσπραττο-¹⁵ μένους τὰ δημόσια φορολογήματα. ἔδοξε γοῦν τοῖς πᾶσι τότε καὶ θαναμαστός καὶ μακάριος· οὗ γὰρ ἐχρᾶτο μαχαίραις ἐν τοῖς οἰκείοις, οὐδ' ἐχρᾶντο φόνοις Ῥωμαίκοις, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων. ἔνθεν τοι καὶ οὐ μόνον παρὰ Βουλγάρων ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίων ἐφιλεῖτο καὶ ἑτέρων ἔθνῶν.²⁰

1 καὶ μάλιστα — σύγκλυδας om D
 3 μὲν καὶ τὸ D 4 καὶ om D
 6 καὶ om D κατόπιν om D
 om D 15 στρ.] καὶ στρ. D
 ματα om D 16 οὐν D
 μακαριστός D ἐν τοῖς οἰκείοις om D
 Βουλγάρων om D 19 οὐ — καὶ om D

2 καὶ πρὸς — πόλεις om D
 5 τῆς — ἀποσπάσας om D
 9 δὲ om D 10 τοῦ
 καὶ τοὺς — φορολογή-
 17 καὶ θαναμ.] καὶ om D
 18 Ῥωμαίκοις —
 20 καὶ ἑτέρων ἔθνῶν

praecipue qui humili loco nati convenerant, liberat inque eorum oppida ac urbes dimittit, seu ex humanitate id gereret, seu ut hac ratione utilia sibi comparans et commodis suis apta diserneret: eorum namque dominium sibi defectio tempus circumspiciens moliebatur. votique compos effectus est: quippe quos ipse persequeretur, Marte incruento colla omnes subdebant. illi etiam se submitit Adrianopolis, non multo post Didymotoechum, Bole- rum totam, deinceps Serrae Pelagoniae Prilapum et loca contermina. magnam item Blachiam excurrit Elbanumque occupat et usque Illyrium rapinis omnia vastat. cum vero quas sibi animo proposuerat maiori ex parte complexisset disposuissetque pro arbitrio, patrias repetiit sedes, et castellis nonnullis in custodiam ac dominium Romanorum relictis, plerisque sibi reservatis, milites in illis ac duces quaestoresque, qui vectigalia et tributa exigent, constituit; indicatusque est ab omnibus tunc temporis admirabilis et tuto fortunatus; neque enim in domesticos gladio saevit, neque Romanorum se caedibus polluit, ut qui ante eum Bulgaris dominabantur sive- rant. hinc non a Bulgaris modo sed Romanis aliisque gentibus carus ac in- timus habebatur.

26. Ἐπεὶ γοῦν, ὡς ὁ λόγος ἰστόρησεν, ὁ Ἄγγελος Θεόδωρος λάφυρον ἐγεγόνει μετὰ καὶ λοιπῶν προσηκόντων τῷ γένει ἑκκρίτων ἀνδρῶν τῷ Ἀσάν, ἐφρουρεῖτο μὲν παρ' αὐτοῦ, ἐφιλοφρονεῖτο δὲ τὰ πολλά. καὶ τοῦτο ἦν ἐπὶ πολὺ· ἐπεὶ δὲ εἰς τὰ 5 οἴκοι νεοτερισμοὶ χρᾶσθαι πεφώραται, ἐκτυφλοῖ αὐτὸν ὁ Ἀσάν. ὁ μὲν οὖν ἀδελφὸς αὐτοῦ Μανουὴλ ὁ Ἄγγελος, ὃς δεσποτικῶ ἀξιώματι παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἐτετίμητο, φυγῆ χρησόμενος ἤνικα τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπετρέπετο στρατεύμα, ἐπὶ τὴν Θεσσαλονικίην ἀπῆκε καὶ δεσπότης ὠνομάζετο, ταύτης τε κυριεύων καὶ τῶν περὶ αὐτήν, 10 ἐρουθροῖς δὲ γράμμασι τὰς αὐτοῦ γραφὰς ἐπεκέρου. πρὸς δὲν καὶ ἀπέσκωπέ τις τῶν πρέσβειων παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου ἀποσταλαίς, ὡς εἰς σὲ μᾶλλον ἀρμόσει τὸ εἰς Χριστὸν ψαλιφθόμενον, σὲ τὸν βασιλεῖα καὶ δεσπότην. καὶ ἦν μὲν τὸ ἀπὸ τοῦδε ὁ Ἄγγελος Μανουὴλ τῶν ἐναπολειφθεῖσων πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη χω- 15 ρῶν καὶ πόλειων ἐγκρατῆς, μὴ παρὰ τῶν Βουλγάρων τὸ σύνολον ἐνοχλούμενος, ἐπεὶ τῇ ἐκ πύλλακίδος τοῦ Ἀσάν συνεκοιτάζετο θυγατρί.

27. Ἀλλὰ ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Κωνσταντίνου Λατίνοὺς ἐλθέτω καὶ αὐθις ὁ τῆς ἱστορίας εἰρημός. οἱ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει 20 ἐπειδή, ὡς προειρήκαμεν, ὁ Ῥομπέρτος, δὲν ὡς βασιλεῖα ὁ λόγος ἔχειν τούτους ἰστόρησε, τὸν Εὐρῆπον καταλαβὼν τετελεύτηκεν, ἐναπελείφθη δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Βαλδουῖνος ἔτι ἀφῆλιξ ὢν,

1 Ἐπεὶ — 5 χρᾶσθαι] ἐφρουρεῖτο οὖν ὁ Ἄγγελος Θεόδωρος παρὰ τοῦ Ἀσάν φιλοφρονῶς. καὶ ἐπεὶ νεοτεριστῶν D 6 ὁ δὲ ἀδελφὸς τούτου D ὃν καὶ δεσπότην τετίμηκεν D 7 ἤνικα — στρατεύμα om D 9 ὠνομαζόμενος ἐρουθροῖς γράμμασι D 12 σὲ καὶ μᾶλλον τὸ D 13 καὶ αὐτὴν add D 18 Ἀλλὰ — 21 ἰστόρησι] ὁ δὲ Ῥομπέρτος ὁ τῆς Κωνσταντίνου βασιλεύς D 22 ὁ om D.

26. Theodorus Angelus, ut dixi, una cum aliis affinibus et viris illustribus ab Asano spoliatus in custodiam conicitur; cui Asanus prolixè ac benigne et ad multum tempus favebat. sed cum domi novis rebus inibiare deprehendisset, lumine privat. frater illius Manuel Angelus, despota dignitate a fratre coonestatus, fugam meditatus, cum Romanus miles terga verteret, Thessalonicam reversus despota vocabatur, illius et locorum adiacentium dominus, scriptionesque suas purpureis characteribus consignabat. in quem et Ioannis imperatoris legatus non inurbana dicacitate iactavit, in eum scilicet magis aptari posse quod de Christo in Psalmis legitur, "te regem et despota." et ex eo tempore Angelus Manuel reliquorum in occidentali plaga oppidorum ac urbium dominus habebatur, a Bulgaris nulla molestia lacesitus, dum eius matrimonium cum Asani filia vigeret.

27. Verum in Byzantinos Italos rursus orationis seriem convertamus. Cpolitani, cum, ut ante narravimus, Robertus, quem veluti imperatorem venerabantur, Euripum profectus exspirasset et frater eius Balduinus puer

στέλλουσι πρεσβειαν πρὸς Ἰωάννην τὸν θροναζόμενον Ἱεροσολύμων
 ῥήγα, φήμην τε πολλὴν ἀρχοῦντα περὶ τὰς στρατιωτικὰς μεθύ-
 P 24 δους βριαρὸν τε χεῖρα καὶ τῷ μεγέθει τοὺς κατ' αὐτὸν ὑπερβάλ-
 λοντα, ὡς ἂν γε ἀφίκοιτο πρὸς αὐτοὺς καὶ βασιλεὺς Κωνσταντι-
 νουπόλεως φημισθεῖη καὶ ἄρξοι ὡς αὐτοκράτωρ τῶν εἰς αὐτήν, 5
 ἐπιγαμβρεύσοι δὲ ἑαυτῷ καὶ τὸν ὃν εἶχεν εἰς τὴν κληρονομίαν,
 ὡς ᾤοντο, Βαλδουῖνον (ὑπῆρχε γὰρ τῷ ῥηγί καὶ θυγάτριον),
 μετὰ δὲ τὴν τοῦ ῥηγὸς ἀποβίωσιν βασιλεύσοι τούτων ὁ Βαλδουῖ-
 νος, αὐξὴν προσδεδεγμένος τῆς ἡλικίας, ἐπεὶ καὶ ὁ ῥῆξ ἔξωρος
 ἄγαν ἦν, περὶ που τὰ ὀδοήκοντα ἔτη ἢ καὶ πλείω τούτων δια- 10
 βιώσας. ὡς καὶ αὐτὸς τούτον εἶδον, ὑπερέξεπλάγην τὴν τοῦ ἀν-
 δρὸς μῆκος ἐν πάσῃ διαπλάσει τοὺς ἄλλους ὑπερβάλλοιτος πολὺ
 B κατὰ γε μῆκος καὶ πλάτος. ξυνέθετο γοῦν ὁ ῥῆξ τῇ πρεσβείᾳ,
 καὶ καταλαμβάνει τὴν Κωνσταντίνου, τὴν πορείαν διὰ Θαλάττης
 πεποικηκῶς· οὐδὲ γὰρ εἶχε λαὸν ἀξιόχρεον, ὡς ἂν γε πεζοπορή- 15
 σιεν. ἐπεὶ δὲ καταλάβοι τὴν Κωνσταντίνου, οὐκ εὐχερῶς εἶχεν
 ἐξιέναι καὶ μάχης κατάρξει· καὶ γὰρ ἐπέγνω τὸν βυσιλέα Ἰωάν-
 νην στρατηγικώτατον τε ὄντα καὶ ταῖς κατ' ἐχθρῶν μάχαις εὐ-
 μεθοδώτατον. ἐμέμφετο γοῦν ἑαυτὸν τῆς ἐγχειρήσεως, καὶ οὕτω

1 στέλλει οὐδ' πρ. D 2 ῥήγα τῶν Ἱεροσολύμων D, omisis φή-
 μην — ὑπερβάλλοντα 4 γε] τε vulgo πρὸς αὐτοὺς
 om D 5 καὶ — αὐτήν om D 6 ἐπιγαμβρεύσας δὲ τούτων
 αὐτῷ, εἶχε γὰρ θυγάτρια, καὶ ἴνα μετὰ τὴν τούτου ἀποβίωσιν βα-
 σιλευσῇ κάλιν αὐτός. ἦν γὰρ ὁ ῥῆξ οὗτος περὶ που τὰ ὀδοήκοντα
 καὶ πρὸς ἔτη καὶ ὑπερόριος D 11 ὡς — πρεσβεία καὶ om D
 14 κατ. οὐδ' τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ῥῆξ, καὶ μὴ ἔχων λαὸν
 ἀξιόμαχον οὐκ εὐχερῶς εἶχεν ἐξιέναι, ἐπιγνοὺς τὸν D 18 τε
 et καὶ — εὐμεθοδώτατον om D 19 δὲ τῆς ἐγχειρήσεως ἑαυτὸν
 καὶ κακῶς ἔπραξε νοεῖν τοὺς λέγοντας αὐτὸν τῷ βασιλεῖ ἀντιφέρει-
 σθαι. δύο οὐδ' ἐνιαυτοὺς D.

adhuc ac impubes remansisset, ad Ioannem Hierosolymorum regem militari
 prudentia, ut tunc fama ferebat, singularem, manu validum multumque inter
 suos specie corporis eminentem, legatos destinant, ut ad illos concederet et
 Cpolis imperator acclamaretur, res in ea uti imperator obtineret, nec non
 filiam, quam ipse susceperat, Balduino, sicuti ipsi existimabant, imperii
 heredi, qui tamen post eum aetate iam matura ac integra imperaret, in ma-
 trimonium collocaret. aetas regis nimium processerat circa annos octoginta
 vel ultra nati quemadmodum et ipse eum vidi, et admiratus sum viri un-
 dequaque exactam molem: humanae enim magnitudinis modum longitudine
 ac latitudine plus nimio excesserat. rex legatis animum advertit, iterque
 per mare ingressus Cpolim venit: neque enim multitudo, qua sibi tutum iter
 terrestre faceret, suppetebat. cum Cpolim penetrasset, neque egredi neque
 primus pugnam tentare audebat: sat enim illi comperta erat Ioannis impera-
 toris rei militaris summa prudentia et in conflictu cum hostibus ingenium su-
 pra caeteros solertissimum. quare semet ipsum aggressionis illius incusabat,

πρώτως τοῦ ἔργου ἐπεβάλετο, καὶ κακῶς ἔφρασκεν τοὺς λέγοντας, εἶγε καὶ οὕτως ὑπελάμβανον καὶ οὐκ ἠρέθιζον αὐτὸν διὰ τὸ σφίσι συμφέρον, ὡς καταλάβοι ἂν εἰς χώρους ὧν οὐκ ἐπίσταται ἄρχειν C ὁ ἐπ' αὐτοῖς βασιλεύων· καλῶς γὰρ ἐγνώκει καὶ ἔλεγεν ὡς εἰ δέκα 5 τοσοῦτοι χώροι τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ πρὸς δεσποτείαν ὑπῆρχον, καλῶς ἠπίστατο τούτων κατάρχειν καὶ βασιλεύειν καὶ διασώζειν ἐκ τῶν ἐχθρῶν. εἶτε γοῦν διὰ ταῦτα, εἶτε καὶ τροφῆσαι εἰς ἄκρον ἐν τοῖς τῆς Κωνσταντίνου βεβουλημένους καλοῖς, δύο ἐνιαυτοὺς ἐντὸς αὐτῆς διήνυσε. μόγας γοῦν τριήρεις οἰκονομήσας καὶ στρα- 10 τευμα συναθροίσας, ὅσον εἶχε πρὸς δύναμιν, κατὰ τῆς ἑω ἐχώρησε, καὶ περὶ τὸ τῆς Λαμψάκου ἐλλειμενίζει νεώριον, προσεχῶς τῷ τότε τοῦ βασιλέως Ἰωάννου ἐκ τῆς κατὰ τοῦ Καίσαρος Γα- D βαλλῆ μάχης ὑποστρέψαντος, ὃν διὰ νεωτερισμὸν ἐμαχέσατο.

28. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς περὶ τὰ τῆς Σταδίας μέρη τὰς 15 σκηνώσεις ποιούμενος τῷ Παλαιολόγῳ Ἀνδρονίκῳ, ὃν μέγαν δομέστικον εἶχε, περὶ οὗ καὶ μικρὸν πρόσθεν εἰρήκειν, τὰ στρατεύματα καὶ τοὺς στρατηγούς παραδούς, καὶ ἐπὶ τὴν νῆσον Ῥόδον τριήρεις ἱκαναῖς καὶ λοιπαῖς ἑξαποστείλας ναυσίν, εἰ πῶς βρια- 20 ρώτερον ἐπιτεθείη τῷ ἀποστάτῃ καὶ καταβλάψειν οἷς οἶδε λόγοις τῆς στρατηγίας, ἐπιιδὴ ταῦτα οὕτω συμβαίη καὶ κατὰ σκοπὸν Ἰωάννῃ τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὸν Καίσαρα γένοιτο, ἀκούσας δὲ καὶ ὡς ὁ ῥῆξ ἔξῃ τῆς Κωνσταντίνου καὶ βουλὴν ἔχοι προσοκίλει τῇ

9 μόγας γοῦν] καὶ D 10 συναθροίσας — δύναμιν om D
τὴν D 11 τοῦ D 16 περὶ — εἰρήκειν om D 17 καὶ
τοὺς στρατηγούς om D 18 τριήρεις καὶ ναυοὶ στείλας D
βε. τὸν ἀποστάτην κατ. D 19 οἷς — p. 50, 4 ἐφέρετο] καὶ ἐπεὶ
ταῦτα κατὰ σκοπὸν συνέβη τῷ βασιλεῖ D.

et quod manus operi infecisset; et male eos asserere contendebat, si ipsi ta-
men ita sentirent neque ipsum propter propria commoda proritarent, eum ad
loca accessurum fuisse, quae dominus illorum ac imperator administrare ne-
sciret: namque apprime callebat, dictoque firmabat, etiamsi decies tot loca
ad regendum Ioanni imperatori suppeterent, optime eum illa agere moderari
tuerique ab hostibus scire. sive etenim horum causa, sive etiam quod Cpo-
litanis luxuriari deliciis ac bonis animo implere vellet, duos in ea annos
exegit. tandem triremibus apparatis et collectis, uti poterat, copiis, in
orientem progreditur et apud Lampsacum portum capit, Ioanne imperatore
a bello cum Caesare Gabala, quem propter motam seditionem debellaverat,
gesto continenter regresso.

28. Imperator in Stadiae partibus tabernaculis positus, Andronicum
Palaeologum magnum domesticum, de quo supra diximus, copiis ac ducibus
traditis in insulam Rhodum cum triremibus, quae satis essent, et aliis navi-
bus dimittit, ut validius rebellem invaderet et militiae quas noverat artibus
opprimeret. haec cum ita perfecta essent, resque contra Caesarem pro
sententia imperatoris Ioannis successisset, nec non relatum illi fuisset regem

Georg. Acropol. Annal.

Λιμψάκῳ κἀκεῖ ἐξελθεῖν καὶ Ῥωμίοις πολεμῆσαι μεθ' ὧν ἔτυχε
 P 25 *διώγειν ὁ βασιλεὺς (ὄλγιοι δὲ ἦσαν οὗτοι, ἐπεὶ τὸ πολὸν τῆς στρα-
 τιᾶς τῇ μάχῃ καὶ τῇ ὥρᾳ τοῦ χειμῶνος τεταλαιπωρητὸς ἐπὶ τὰ
 οἴκοι ἐφέρετο), χωρεῖ πρὸς τὴν Λάμψακον, καὶ τοῖς τῆς Σιγρη-
 νῆς μέρεσι τὰς σκηναὺς πῆγνυσι.* 5

29. *Τότε καὶ αὐτὸς πρὸς τῶν γονέων ἐκ τῆς Κωνσταντί-
 νου ἀπεστάλην τῷ βασιλεῖ ἑκκωδεκαέτης ὧν καὶ νῦν τῆς ἐγκυκλίου
 ἀπηλλαγμένος παιδεύσεως, ἦν γραμματικὴν κατονομάζουσιν οἱ
 πολλοί. ἐβούλετο δὲ μοι καὶ ὁ πατὴρ λάθρα τῆς τῶν Λατίνων
 ἀπολοισθῆσαι χειρὸς· ἰσχυρῶς γὰρ παρ' αὐτῶν ἑκκρατῆτο ταῖς 10
 τῶν ἀναλωμάτων σαφιλείαις καὶ ταῖς σφῶν δεξιώσειςι, καὶ τὸ πολ-
 λὴν ἔχειν περὶ αὐτὸν ὑπηρεσίαν τέκνα τε θερύποντάς τε καὶ θερα-
 παινίδας οὐκ ὀλίγον ἐποίει τούτῳ τὸ ἐμποδῶν. ἀλλ' ἦν αὐτῷ
 κατὰ νοῦν τῷ τότε, καθὼς ἂν ἄρα δυνάμειος σχολῆ, εἰ δεήσει,
 παρακινδυνεῦσαι πρὸς τὴν ἐξέλευσιν καὶ ἀποπλῆσαι τὸ σπουδαζό- 15
 μενον. διὰ τοι τοῦτο κἀμὲ πρὸς τὸν κρατοῦντα προπέπομφε. κε-
 κώλυκε δὲ τοῦτον νόσος βαρεῖα· ἡμιθνής γὰρ σχεδὸν καὶ ἡμιξη-
 ρὸς γεγυνώς, περὶ δύο πον ἔτη τῇ κλίγῃ προσπεπαταλευμένος,
 ἀπέλιπε τοῦ βίου, αὐτὸς δὲ ἐναπελείφθη τοῖς ἀνικτόροις προμη-
 θείας βασιλικῆς ἀξιούμενος.* 20

C 30. *Ὡς γοῦν ἔφημεν, καταλαβὼν ὁ ῥήξ Ἰωάννης, ὁ καὶ
 βασιλεὺς Κωνσταντινουπόλεως φημιζόμενος, τὴν Λάμψακον περὶ
 τὸν οὕτω πως ὀνομαζόμενον τόπον Ὀλκὸν τὰς νῆας τούτου καθ-*

4 χωρεῖ αὐτὸς πρὸς D καὶ παρὰ τὴν Σιγρινὴν τὰς D
 6 Τότε — 21 ἔφημεν om D 21 καταλαβὼν οὖν ὁ ῥήξ τῆς
 Λάμψακον, περὶ τὴν Ὀλκὸν τὰς D.

Cppli egredi eo animo ut Lampsacum appelleret ibique adversus Romanos confingeret, cum his quos secum habebat imperator admodum paucos (potissima namque exercitus pars proelio ac tempestate hiberna afflictā domum remeaverat) Lampsacum petit et apud Sigrenem castra metatur.

29. Tunc temporis et ipse a parentibus undecim annos natus et ex encyclia, quam vulgus grammaticam vocat, literatura instructus ad imperatorem mittor. pater etiam e Latinorum manibus se surripere decreverat, licet ab illis et sumptuosus impensis et officiis et beneficiis, quibus eum prolixè admodum prosequerentur, detineretur, ne leve esset domesticæ suppellectilis amplitudo, filii famuli famulaeque impedimentum: in ea nihilominus perstabat sententia, si quando facultas esset, etiam vires exerturum et exitum tentaturum et concepta vota obiturum, ideoque me ad imperatorem praemiserat. sed morbus gravis conatus intercept: namque pene semivivus et media sui parte fere exiccatus, annosque circiter duos lecto detentus, tandem vitam amisit. ipse vero in aula imperatorio sumptu necessariis providebar.

30. Rex enim Ioannes, ut dictum est, qui item Cpopolitanus imperator acclamabatur, Lampsacum appulsus in locum Holcum dictum naves suas

ώρμισεν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ἐπεὶ μὴ εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ στρα-
 τὸν ἀξιόμαχον κωλύσαι τούτῳ τὴν ἔξοδον δι' ἧς εἰρήκειν αἰτίας,
 μεθύδοις στρατηγικαῖς μεθ' ὧν εἶχεν ὀλίγων τὰς τῶν πολεμίων
 κινήσεις ἐκώλυεν. ἔξῃλθον γοῦν οἱ Λατίνοι καὶ ὁ τούτων ῥήξ
 5 Ἰωάννης, καὶ ἐβάδισαν μὲν τόπους τινὰς παραιγιαλλούς. οὐδὲ
 γὰρ ἠδύνατο μακρότερον τῶν νηῶν αὐτῶν ἀποστῆναι· ὁ γὰρ ἀν-
 τιστρατηγῶν αὐτοῖς βασιλεὺς ἐπηκολούθει καὶ ὑπῆρχε δεινὸς μετὰ
 μικρᾶς πάνυ δυνάμεως ἀναχαίτσει τοὺς ἐναντίους. ὁ μὲν οὖν D
 βασιλεὺς περὶ τὰς τῶν βουνηῶν ἐπιχειρίας ἐποιεῖτο τὰς πορείας,
 10 περὶ δὲ τὰς ἡϊόνας οἱ Ἰταλοὶ. ὀλίγον οὖν χρόνον διαβιβῆσαντες
 ἐν τῇ τοῦ βασιλικῆς παραιγιαλλῶ χώρᾳ (οὐπω γὰρ παρέδραμον
 τέσσαρες μῆρες) καὶ ὀλίγον τόπον πατήσαντες (ἀπὸ γὰρ τῆς
 Λαμψάκου μέχρι καὶ τῶν Κεγχριῶν ἀφίκοντο), μικρὸν ἢ μηδὲν
 15 ἐψηλοτέρους τόποις διασώσασθαι), ἐπὶ τὸ τῶν Πηγῶν ἐχώρη-
 σαν ἄστει, ἐν μόνον φρούριον χειρωσάμενοι, ὃ Κεραμιδὰς ὀνο-
 μάζεται, περὶ ποῦ τοὺς βουνοὺς διακείμενον τῆς Κυζίκου. εἶχον
 δὲ καὶ τὰς ναῦς αὐτῶν ἐτοιμοὺς εἰς τὴν Κωνσταντίνου παλινο-
 στῆσαι. - καὶ ὄχοντο ἂν ἀσχύνης καὶ ζημίας πεπληρωμένοι, εἰ
 20 μὴ τοῦ τῶν Πηγῶν ἄστεως περιεγέγοντο τῇ κλοπῇ· ἀνήρ γὰρ τις
 δεινὸς ἀναρριχῆσθαι πρὸς ἀκρωνυχίας πετρῶν ὁδὸν ἐφευρε, δι' ἧς P 26
 ὀπλισμένους Λατίνους εἰς τὴν ἀκρόπολιν νυκτὸς ἀνεβίβασεν, οἱ

1 λαὸν D	2 κωλύσαι — αἰτίας om D	4 ἐκώλυσε D
οὖν D	ὁ ῥήξ αὐτῶν D	7 καὶ — ἐναντίους om D
12 τέσσαρες D	τοῦ D	13 ἄχρι καὶ τῶν Κεγχριῶν D
15 περὶ vulgo	ἐχώρησεν D	16 χειρωσάμενος D
21 ἀκρωνυχίας D	22 ὀπλ. ἀνθρώπους Λατ. D.	

subdixit. Ioannes autem imperator, cum ad resistendum ac descensum im-
 pedendum ob iam dictas causas copias non haberet, militaribus artibus cum
 exiguo milite hostium motus reprimebat. descenderunt Latini et eorum rex
 Ioannes, perque loca quaedam maritima iter intendebant, cum a navigiis
 discedere procul non auderent: nam eos adversis copiis imperator sequeba-
 tur, ingenia promptus et acer, qui cum parva etiam manu hostium impetus
 propulsaret. imperator per radices montium, Itali per littora iter habebant.
 parum itaque in ora maritima imperatori subiecta commorati (neque enim
 quattuor menses exegerant) nec multo calcato solo, cum a Lampasaco Cen-
 chrias usque ne minimo quidem damno illato processissent (namque impera-
 tor eminentioribus locis necessaria quaeque antea conducta in custodiam tra-
 diderat), ad Pegarum oppidum deflexere, unico tantum castello, cui Cera-
 midae nomen est, circa Cyzici colles sito, devicto. naves vero promptas,
 quibus se Cpolim reducerent, habebant. et remeassent atque probris ac
 damnis pleni, ni farto Pegarum oppidum expugnassent. vir enim quidam
 saxorum praerupta scandere dexter ac solers viam invenit, per quam noctu

καὶ τοῖς φύλαξιν αἰφνης ἐπεισεσόντες αὐτούς τε ἐφόβησαν καὶ εἶλον τὸ ἄστυ. τοῦτο πρὸς βραχὺ μὲν εἰς δεῖλλαν Ῥωμαίους ἐνέβαλε· πλήρης γὰρ ἦν ἡ πόλις ἀνδρῶν καλῶν τε κάγαθῶν καὶ τῶν περιφανεστέρων ἐν στρατιώταις. ἀλλ' ἡ τοῦ βασιλέως περὶ τὰ τοιαῦτα οἰκονομία καὶ στρατηγικωτάτη δεινότης τὴν τῶν Ῥω-5
B μαίων δεῖλλαν τότε ἀπεινάξατο, καὶ εἰς πτοίαν μᾶλλον τοὺς
 Λατίνους ἐνέβαλε, καὶ τῆς τε φρσικῆς ῥοπῆς καὶ τῆς ἀλώσεως
 τῶν κατουσεθέντων γεγενημένης σφίσιον ὄρμηξ ἀπέστειλε. καὶ
 ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Κωνσταντίνου, μικρὸν, ὡς ἔφημεν, ἡ οὐδὲν
 εἰργασμένοι. 10

31. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης, οἷα ἐκεῖνος δεινὸς
 ἐφενερεῖν μεθόδους ἐν περιστάσει σωσαὶ τε τὸ οἰκεῖον, ὑπὲρ οὗ
 καὶ πλειονος ἐδεῖτο λόγου, ἀναχαιτῖσαι τε καὶ τὸ ὑπεναντίον, ὡς
 ἂν δι' ἀμφοῖν τὰ οἰκεῖα κρατύνοιο, εὗρισκει τρόπον ἀποπληρω-
 τικὸν τοῖν δυοῖν. ἐγενήθη γὰρ αὐτῷ υἱὸς ἐκ τῆς βασιλίδος Εἰ-15
C ρήνης, ᾧ καὶ κλησὶ τοῦ πάππου καὶ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ
 Λυσκάρους ἐπετέθειτο· ἐνδέκατον δὲ οἱ ἔτος τότε ἠνύετο. καὶ ὁ
 Ἰασάν δὲ θυγάτριον ἔσχεν, Ἑλένη αὐτῇ τοῦνομα, παρὰ τῆς ἐξ
 Οὐγγρων γαμηθείσης αὐτῷ· ἔνατον καὶ ταύτῃ ἔτος ἦν. πρε-
 σβείαν γοῦν στέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Βουλγάρων ἄρχοντα 20
 Ἰασάν, καὶ μνηστείας τῶν παιδῶν μνημονεύει καὶ τῆς ἀμφοῖν ἀγχι-

3 καὶ — στρατιώταις om D 4 περὶ — 5 δεινότης] στρατηγία D
 5 τῶν Ῥωμαίων et τότε om D 6 καὶ εἰς — εἰργασμένοι om D
 7 τῆς] τῆς ἐκ τῆς? 11 Ὁ — ἐκεῖνος] οὗτος γὰρ οἷα D
 οἶος? 12 ὑπὲρ — λόγου om D 13 καὶ ἀναχαιτῖσαι
 τὸ D 16 κλησὶν τοῦ πάππου Θεοδώρου ἐπετέθειτο D 17 τότε
 ἔτος διηγύετο D 18 δὲ om D παρὰ — αὐτῷ ante
 θυγάτριον D 19 ἔνατον — p. 53, 1 συγροτήσεως] στέλλει οὖν
 πρὸς τοῦτον ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ μνηστείας τῶν παιδῶν D.

in arcem armatos Italos introduxit, qui improvisa irruptione custodibus con-
 trucidatis oppidum occuparunt. hoc Romanis non parum timoris incussit:
 urbs enim ea vis probis ac bonis et inter milites celebrioribus abundabat.
 verum imperatoris circa haec prudentia et plusquam militaris calliditas Ro-
 manorum quidem metum excussit, Latinis vero maiorem formidinem iniecit,
 et quos ipsi impetus ex praeda facta sumpsero inhibuit. quare cum parum
 aut nihil, ut dictum est, profecissent, Cpolim reverterunt.

31. Imperator Ioannes impendentibus periculis et rebus in extremum
 adductis discrimen succurrere perspicax et acutus, ut suos tueri ac servare
 posset, quod et magis dignum consideratione erat, et hostes infirmare, et
 per haec duo propria constabillret, ut ambo perficeret, modum invenit. ex
 imperatrice Irene filium susceperat, cui ab imperatore Theodoro Lascari
 patruo nomen dederat, undecim iam annos eo temporis natum. Asanus item
 filioliā habuit Helenem nomine, ab Ungara ortam, novennem. imperator
 ad Asanum Bulgarorum principem oratores mittit, ut sponsaliorum inter

στείας και τοῦ δι' ἀλλήλους συνασπισμοῦ τε και συγκροτήσεως. και δέχεται ὁ Ἄσαν τὴν πρεσβείαν, και πληροῦνται αἱ συμφωνίαι και ἐπὶ τούτοις και ὄρκοι προύβησαν.

32. Τότε γοῦν και αὐτὸς ἔρωτι τῶν μαθημάτων ἁλοῦς D
 5 και τῆς ὑψηλοτέρας τῶν λόγων παιδεύσεως, τοῖς πᾶσι χαίρειν εἰπὼν, θελήματι τοῦ κρατοῦντος μετὰ και ἑτέρων μειρῶντων εἰς τὰς τῶν λογικῶν παιδευμάτων θύρας παρήγγισα. παιδευτῆς δὲ ἦν ἡμῖν ὁ Ἐξαπτέρυγος Θεόδωρος. ἐπεὶ δὲ ἐμπροσθεν τοῦ βασι-
 10 ῶς συνήλθομεν, πρὸς με τίνους τὸν λόγον ὁ βασιλεὺς εἰρήκει ὡς ταύτους μὲν ἐκ Νικαίας λαβὼν τῷ διδασκαλίῳ παρέδωκε, σὲ δὲ τοῦ ἐμοῦ ἐκβαλὼν οἶκον τουτοιοῖσι συναφῆκα διδώσκουσαι. δεῖ-
 15 ξον οὖν ὡς ἀληθῶς τῆς ἐμῆς οἰκίας ἐξῆεις, και οὕτωσι τῶν μαθημάτων ἀντιποιθήτη. στρατιώτης μὲν γὰρ τὸ ἐπιτήδευμα γε-
 γονὸς ὄποσα ἂν ἔσχες τὰ τοῦ σιτηρείου παρὰ τῆς βασιλικῆς δε-
 20 ξιώσεως, τοσαῦτα ἂν ἴσως ἤ και ὀλίγον πλείω σοι διὰ τὸ τοῦ γέ-
 νους περιφανές ἔσται. ἐμπλεως δὲ φιλοσοφίας φανῆς μεγάλων ἀξιοθήσῃ τῶν τιμῶν τε και τῶν γερωῶν· μόνου γὰρ ἀπάντων ἀν-
 θρώπων ὀνομαστότατοι βασιλεὺς και φιλόσοφος. οὕτω μὲν τῶν ἀνακτιῶν ὑποχωρήσας ὡς διδασκάλου φέρων ἐνέβυλον ἑαυτόν,
 20 ἐπτακαιοδέκατον ἔτος ἄγων. ἦν δὲ οὗτος, ὡς ἔφην, ὁ Ἐξαπτε-
 ρυγος, ἀνὴρ οὐδὲ πᾶν μὲν ἐπιστήμων ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀγαθὸς P 27
 δὲ φράζειν, οἷα ῥητορικῆς κατὰ κράτος ἐνδιατρῆμας λόγοις και τὸ
 ἔξαγγέλλειν εὐφρῶς μεμελετηκῶς και πολλοῦ διὰ τοῦτο ἡξιωμένος

2 και πλ. — προύβησαν om D
 om D.

4 Τότε — παρεμβλήθησεται

pueros et inter se affinitatis mentione inducta de mutuo auxilio mutisque inter se tradendis operis sermonem consererent. Asanus legationem approbat; pacta conventa conficiuntur et iureiurando confirmantur.

32. Tunc mihi mathematicum et sublimioris disciplinae amore excite, omnibus valere iussis, una cum aliis adolescentibus, ita annuente imperatore atque Exapterygo Theodoro informante, logicae scientiae aditus foretque aperiantur. cum ante imperatorem convenissemus, in me oratione conversa imperator dixit. "hos Nicaea desumptos praecceptorum tradidi: tibi e domo mea accepto, ut una cum his instruereris, facultatem feci. ostende itaque te vere e mea domo egressum fuisse, sicut mathematicis incumbere: militarem enim vitam secuto, quot ex liberalitate imperatoris stipendia constitui poterunt, tot tibi aut non multo plura propter familiae claritudinem supererunt. at ubi philosophiae insinuates frugiferis opibus te impleveris, magnos honores ac dignitates tibi comparabis. namque inter homines maxime omnium conspicui praecellunt imperator atque philosophus." hac ratione aula egressus praecceptorum me dedidi annos septem et decem natum. verumtamen Exapterygos in mathematicis non admodum praestabat, sed multum dicendo valuit, utpote rhetoricis studiis eximie institutus et ad eloquendum compositae usu atque ingenio comparatus, ideoque nomen illius celeberrimum

δνόματος. κείνου δὲ τελευτήσαντος μετὰ τὴν εἰς ἡμῶν τῶν ποιημάτων σαφήνειαν καὶ τὴν τῆς τῶν λόγων τέχνης διδασκαλίαν, παρὰ τὸν Βλεμμίδην Νικηφόρον, ὃν τότε πάντες οἶδαμεν τελεώτερον τῶν ἄλλων ἐν ταῖς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμασι, ἐφοίτησά τε αὐτὸς καὶ ὅσοι σὺν ἡμῶν ἐτελοῦντο τὰ λογικά. καὶ ὁ περὶ ἡμῶν λόγος μέχρι τοσούτου νυνί· Ἰσαυθὶς δὲ δηρὰ παρῆκει τῇ ἱστορίᾳ παρεμβληθήσεται.

B 33. Ἐπεὶ δὲ, ὡς προειρήκειν, καὶ ἀμφοῖν τοῖν βασιλείῳ αἱ σπονδαὶ τῆς συμβιβάσεως γένοιτο, τῷ τε βασιλεῖ φημι Ἰωάννη τῷ Λούκα καὶ τῷ κρατοῦντι τῶν Βουλγάρων Ἀσάν Ἰωάννη, προ-10 κατέλαβε μὲν ὁ βασιλεὺς τὴν Λάμψακον, καὶ διαπεραιούται μετὰ τῶν οἰκείων δυνάμεων εἰς Καλλιούπολιν, καὶ πολεμεῖ τὸ ὕστυ ἐλεπόλεις στήσας, καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ χειροῦται τοῦτο, τῆς τῶν Βενετικῶν διασώσας τοῦτο χειρός. μετὰ τοῦτο καταλαμβάνει τὴν Καλλιούπολιν καὶ ὁ Ἀσάν σὺν τῇ οἰκείᾳ γαμετῇ τῇ ἔξ Οὐγγρων 15 Μαρία καὶ τῇ θυγατρὶ Ἐλένη, καὶ συνέρχεται εἰς Καλλιούπολιν τῷ βασιλεῖ, καὶ τὰ εἰς φίλων ἀμφοτέροι διαπράττονται. οὗτος **C** μὲν σὺν οὐ διεπέρασε τὸν Ἑλλήσποντον, ἀλλ' ἔμεινε ἐν τοῖς τῆς Καλλιούπολιν μέρειν· ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης τὴν αὐτοῦ σὺν-20 γον σὺν τῇ θυγατρὶ Ἐλένη λαβὼν διαπεραιούται εἰς Λάμψακον, ἔνθα ἦν ἡ βασίλισ Εἰρήνη, καὶ πληροῦσι τὴν τῶν παίδων συνάφειαν, τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ τὰ τῆς ἱερολογίας τελέσαντος.

6 παρῆκει vulgo 8 δὲ — 12 εἰς] δ' αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, διαπεραιούται ἐκ Λαμψάκου μετὰ τῶν οἰκείων ὁ βασιλεὺς εἰς D
14 ἀνασώσας χειρός D μετὰ τοῦτο om D 15 τῇ ἔξ
Οὐγγρων Μαρία om D 16 Ἐλένη om D εἰς Καλ-
λιούπολιν om D 17 ἐς D οὗτος — μέρειν om D
19 ὁ σὺν Ἀσάν τὴν αὐτοῦ γαμετὴν καὶ τὸ θυγάτριον λαβὼν D
21 πληροῦται τὰ τοῦ κηδὸνος τῶν παίδων D 22 ἱεροτελεστίας D.

rimum fait. eo demortuo, postquam nobis poematum ambages explicasset et orationis conficiendae artem tradidisset, ad Blemmidem Nicephorum, quo neminem in philosophicis disciplinis praestantiozem novimus, me ipsum contuli, et quicumque una mecum logicis speculationibus attendebant. et de me ipso haec in praesenti satis dicta sint: in posterum vero reliqua, ubi sese tulerit occasio, historiae inserentur.

33. Cum itaque, ut praedixeram, ambo Ioannes Ducas imperator et Asanus Ioannes Bulgarorum rex in unum foedere icto convenissent, imperator Lampsacum praecipue occupat, et copiis Calliupolim traiecit, adactisque machinis castellum invadit, et non multo post e Venetorum manibus recuperat. post haec Asanus cum uxore Maria Ungara et filia Helena Calliupolim venit, ubi cum imperatore sermonem conserit; ibidemque amicitiam uterque confirmant. hic Hellespontum non traiecit, sed in Calliupolis partibus remansit. Ioannes imperator cum uxore et filia Helena Lampsacum, ubi erat Irene imperatrix, remeant. et puerorum nuptias apparant, cum Germanus patriarcha

τότε και ὁ Τρινόβου ἀρχιερεὺς ὑπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
 τελῶν αὐτονομίᾳ τετιμῆται και πατριάρχης ἀναγορεύεσθαι κέρι-
 ται βασιλικῶ και συνοδικῶ τῷ Θεσιδῶματι, χάριτας τῶν προ-
 χόντων ἀποτινόντων τῷ Βουλγάρων ἄρχοντι Ἀσάν τοῦ κήδους
 5 ἕνεκα και τῆς φιλίας. ἐπεὶ γοῦν ὄσα ἐς τὰ τοιαῦτα φέρει πεπλή-
 ρωται, ἣ μὲν βασιλεὺς Εἰρήνη τὸν υἱὸν μετὰ τῆς νόμφης λαβοῦσα D
 τοῖς ἑφῶς συνδιητῆτο χώροις, ὡσαύτως δὲ και ἡ τοῦ Ἀσάν σύ-
 ζυγος ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἐπέστρεψεν, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης
 και ὁ Ἀσάν τὰς οἰκείας δυνάμεις προσειληφότες και ἄμφω τὴν δυ-
 10 τικὴν κατέδραμον χώραν, ὅποση ἦν τοῖς Λατίνοις δουλεύουσα.
 και λείαν μὲν πολλὴν ἐποίησαντο και Σκυθῶν ἐρημίαν (τὸ τῆς
 παροιμίας εἰπεῖν) τὴν ἕπασαν ἀπειργάσαντο, σφίσι δὲ αὐτοῖς
 κατὰ τοὺς ὄρκους τὰ ἕστη και τὴν χώραν διμερίσαντο. και Καλ-
 λιούπολις μὲν, ἐπεὶ και πρὸ τῆς συνλεούσεως τοῦ Ἀσάν παρὰ τοῦ
 15 βασιλέως ἐάλω, ὑπὸ τὸν βασιλέα ἐγένετο, ὁμοίως και Μάδυντα
 και πᾶσα ἡ ὀνομαζομένη Χερρόνησος. εἶχε δὲ ὁ βασιλεὺς και τὸ
 τοῦ Κισσοῦ φρούριον, και μέχρι ποταμοῦ ὄν Μαρτίτζιν ὁ πολλὸς
 μετονομάζει λαὸς τὰ σύνορα ἔθετο. ἐκράτησε δὲ και τοῦ ὄρους
 τοῦ Γάνου, και ἐν αὐτῷ ἐδείματο και πολίχιον, ἔνθα και τὸν P 28
 20 Κοτέρτζην Νικόλαον φυλάττειν ἐξέπεμψε και πράγματα παρέχεεν

2 τετιμῆτο βασιλικῶ και συνοδικῶ ψηφίσματι D 3 χάριτας —
 φιλίας om D 5 ἐκεῖ — πεπλήρωται] ἐπειτα D 7 διητῆτο
 χώροις, ἣ δὲ τοῦ D 8 τόποις om D 9 διειληφότες D
 και ἄμφω om D 10 τοῖς om D 11 και λείαν —
 ἐποίησαντο om D τὸ τῆς παροιμίας] ὡς ἔπος D
 12 πᾶσαν D εἰργάσαντο D 13 κατὰ τοὺς ὄρκους
 om D και τὴν χώραν και τὰ ἕστη D 14 παρὰ τοῦ
 βασιλέως om D 16 εἰλε D 17 μέχρι τοῦ ποταμοῦ Μα-
 ρίτζας τὰ D 19 τοῦ om D και πολ.] και om D
 20 παρέχων D.

inter rem divinam nuptiarum caeremonias absolvisset. tunc et Trinobi prae-
 sul Cpolitano obnoxio imperatorio ac synodico decreto, ut Asano Bulgaro-
 rum principi affinitatis et amicitiae causa gratificarentur, suo iure vivere et
 patriarchae nomine condecorari obtinuit. his ergo ac similibus expletis im-
 peratrix Irene cum filio ac sponsa in orientalibus locis versabatur, Asani
 uxor in sedes suas reversa est. Ioannes deinceps imperator et Asanus con-
 ductis copiis uterque occidentum plagam, quae Latinis serviebat, excurrerunt,
 ingentisq; inde praeda deportata Scythicam solitudinem, ut proverbio utar,
 universam effecerunt, urbibus ac regione, ut iureiurando convenerat, sibi
 divisis. Calliopolis cum ante adventum Asani expugnata fuisset, sub im-
 peratoris potestate venit. simili ratione et Madyta, et omnis cui Chersoneso
 nomen est. habebat praeterea imperator et Cissi castrum, et ad fluvium
 qui Maritza a multis vocatur fines extendit. potitus est ad haec et monte
 Gano, in quo oppidulum extruxit, cuius in custodiam misit Nicolaum Co-
 tertzem, virum plurimis proeliis exercitum, in quibus adeo praestiterat ut

Λατίνοις τοῖς ἐν τῇ Τζουρουλιᾷ, ἄνδρα πολλοὺς κατεξηττωμένον
 πολέμοις, καὶ ἐς τοσοῦτον εὐδοκμήσαντα ὡς πάντας τοιαύτην δό-
 ξαν περὶ τούτου σχεῖν, μήτε πρὸ αὐτοῦ μήτε μὴν μετ' αὐτὸν
 ἄλλον φανῆναι τοιοῦτοις ἔργοις ἐγκειρηκότα ἢ τοσαῦτα καταφ-
 θωκότα. ὁ δὲ Ἀσάν τὰ ὑπεράνω τῶν εἰρημνίων χώρων καὶ πρὸς 5
 Βορρᾶν νεύοντα ὑφ' ἑαυτὸν ἔσχεν. μέχρι μὲν οὖν καὶ αὐτῶν τῶν
 τειχῶν τῆς Κωνσταντινου καὶ ἀμφότεροι κατηντήκεισαν, τοῦ ἠγῆδος
 Β' Ἰωάννου ἐπ' αὐτῶν καθέζομενον καὶ καθορῶντος, καὶ πτοίαν
 πολλὴν τοῖς Λατίνοις ἐνέβαλον, καὶ ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐ-
 τοὺς ἔθεντο. ἐπεὶ δὲ ὁ τοῦ μετοπέρου παρερρήθῃ καιρὸς καὶ ὁ 10
 χειμῶν ἤγγιζεν, ἀλλήλοισι συνταξάμενοι ὁ τε βασιλεὺς Ἰωάννης
 καὶ ὁ Ἀσάν ὁ μὲν εἰς τὴν οἰκίαν χώραν τῶν Βουλγάρων χωρεῖ,
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἐς τὴν ἔω διαπερᾶ.

34. Ἐπεὶ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεόδωρος ἀφῆλιξ ἐτόγγαυεν ὢν,
 ἐνδέκατον γὰρ δῆνυεν ἔτος, ὡσπερ ἔφημεν, ἦνίκα τῇ βασιλίδι 15
 Ἑλένη ἐς συνουσίαν ἔμενον ἀτελῇ. ἀνίγηγον δὲ παρὰ τῆς βασι-
 λίδος Εἰρήνης καὶ ἐπαιδεύοντο, οἷα κελίη φύσεως ἀγαθῆς τυ-
 C χούσα καὶ πρὸς ἕπαν κυλὸν ἐπιπέουσα. τὰ μὲν οὖν τῶν Λατί-
 νων πράγματα συνιστάλη τε τότε πολὺ, καὶ τῷ κῆδει τῶν δύο
 αὐτοκρατόρων εἰς ταπεινὸν ἄγαν καταπεπτύκει τὸ φρόνημα. ὁ 20
 δὲ ῥῆξ Ἰωάννης μικρὸν ἐπιβιώσας ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, τὴν τῆς

1 ἄνδρα — 4 καταφθωκότα] τοῦτο δὲ τὸ τῆς Τζουρουλιᾷ οὐ μετὰ
 πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐλάω δυνάμεων D 5 χω-
 ρίαν D καὶ τὰ πρὸς D 10 ὁ — καὶ om D 11 συν-
 ταξάμενοι ὁ μὲν Ἀσάν εἰς τὰ οἴκοι, ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς ἔω διεκείρα-
 σαν D 14 Ἐπεὶ — φρόνημα om D 16 ἐς] συνεξέστη,
 τὰ ἐς? 17 οἷα? 18 ἀπονεύουσα? cf. p. 31 a.

apud omnes illud vulgatum fuerit, neminem neque ante eum neque post eum
 fuisse qui tot ac tanta facinora vel attentarit felicius vel prosperius gesserit,
 ut inde Latinis qui in Tzurulo erant negotia facessero. Asanus victorum
 locorum partes superiores ad Aquilonem tenuit. et ad ipsos usque Cpolis
 muros Ioanne rege in illis adsidente et intuente uterque perveniens ingentem
 timorem Latinis iniocere, resque eorum in extremum discrimen deduxere.
 porro cum autumnus praeteriisset ac hiems instaret, Ioannes imperator atque
 Asanus postquam inter se de gerendis deliberassent, Asanus quidem domum
 reveritür, imperator in Orientem transfertur.

34. Cuius filius Theodorus cum adhuc immatura esset aetate, utpote
 qui annum undecimum, ut diximus, non excederet cum reginam Helenam
 duceret, integer ab imperatrice Irene una cum puella conservabatur: cole-
 bantur enim ab ea pueri atque informabantur, tanquam quae ingenium ac
 naturam optimam nacta in omne bonum animum inclinaret. igitur Latinorum
 res nimium in angustum deducta, duorum etiam imperatorum affinitate in
 extremum fastus ille depressus est. rex interim Ioannes cum non diu vixis-

Κωνσταντινουπόλεως ἔξουσιαν τῷ αὐτοῦ γαμβρῷ τῷ Βαλδουίνῳ
 ὡς κληρὸν καταλιπών. ὁ δὲ γε Ἀσὸν μετὰ μέλος ἐπὶ ταῖς τοῦ βα-
 σιλέως Ἰωάννου συνθήκαις, ὡς ἐφάνη, γενόμενος τρόπον ἐξήτει
 5 δώρου καὶ ἐτέρω ταύτην κηδεύση· τῶν γὰρ Ῥωμαίων ἐδεθίει πάντῃ
 τὴν ἐς τὰ βελτίω προκοπὴν, ἔθνους ἄρχων ὑποτεταγμένου πάσαι D
 Ῥωμαίοις. σκίπτεται γοῦν αἰτίαν, ὡς ἐδόκει μὲν, εὐλογον, καὶ
 οὐκ ἐλάττανε τοὺς ἐπισταμένους τὰ πράγματα, καὶ ἀποστέλλει
 πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασιλίδαν, ὡς ἐπεὶ πλησιάσει
 10 τῇ Ἀδριανοῦ βούλει αὐτός τε καὶ ἡ σύζυγος τὸ θυγάτριον ἰδεῖν
 καὶ πατρικῶς περπατῆσαι καὶ τὰ εἰκότα πληρῶσαι καὶ αὐθις
 ἀποπέμψαι πρὸς τὸν πενθερὸν καὶ σύζυγον. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς
 Ἰωάννης καὶ ἡ βασίλισ Εἰρήνη, καὶ τοὶ γε ἀκριβῶς εἰδότες τὸ
 15 δρᾶμα καὶ καθαρῶς ἐπιγνόντες τὴν σκευωρίαν, ὅμως πέμποσι
 πρὸς τὸν Ἀσὸν τὴν θυγάτερα, ταῦτ' εἰρηκότες ὡς εἰ τὴν θυγα-
 τέρα κατὰ σοχοὶ καὶ τοῦ νομίμως συζευθέντος ἀποστερήσειεν, ἔστι
 θεὸς ὁ τὰ πάντα ἐφορῶν καὶ τιμωρίαν ἐπάγων τοῖς τοὺς ὄρκους P 29
 παραβαίνουσι καὶ τὰς συνθήκαις, ὡς ἐπὶ θεῷ μάρτυρι συνεστή-
 σαντο, διαλύουσιν. ὁ μὲν οὖν Βούλγαρος τὴν θυγάτερα λαβὼν
 20 ὤχετο, τοὺς ἐπομένους αὐτῇ πάντας ὀπισθορμήτους ποιήσας, καὶ

1 τῷ γαμβρῷ Βαλδουίνῳ τὴν Κωνσταντινου ὡς D 2 γε om D
 3 ταῖς συνθήκαις τοῦ βασιλέως φανεῖς τρόπον ἐξήτει δι' οὗ τὸ θυ-
 γάτριον τοῦ συζύγου ἀποσπάση. τῶν D 6 ἐς τὰ βελτίω om D
 ἔθνους — Ῥωμαίοις om D 7 σκίπτεται vulgo ὡς —
 πράγματα om D 8 στέλλει πρὸς τὴν D 10 Ἀδρια-
 νουπόλει D τε om D 11 καὶ τὰ — σύζυγον om D
 12 οἱ οὖν βασιλεῖς καὶ τοὶ ἐπιγνόντες D 15 τοῦτ' D 16 καὶ —
 ἀποστερήσειεν om D ἔστι θεὸς τιμωρὸς. καὶ ὁ Βούλγαρος D
 19 λαβὼν τὴν θυγάτερα D.

set, ex hominibus sublatus genere suo Balduino Cpolitano imperium hereditarium reliquit. Asanus pactorum quae cum Ioanne imperatore sanxerat pertacens, quamam ratione filiam a marito Theodoro imperatore avelleret et alii collocaret quaerebat: Romanorum namque in meliorem progressum formidabat, gentis ipse Romanis obnoxiae occupator. meditatur itaque causam, iustam illam quidem atque conspicuam, ut videbatur, licet expertos rerumque gnaros consilium hominis non praeteriret. mittit ad imperatorem atque imperatricem legatos, qui referrent se cum uxore, dum Adrianopolim venisset, filioli in teneri velle et paterna necessitudine amplecti exoscularique, aliaque, uti par esse videbitur, explere, rursusque se eam ad socrum et consortem thalami remissurum. Ioannes imperator et imperatrix Irene, etiam fabulam ad amissim callerent et plane technas ac machinas cognoscerent, mittunt nihilominus ad Asanum filiam hoc enuntiato, "si ille filiam retinisset et a legitimo coniuge separasset, esse deum, qui omnia conspiciat, poenamque iuri iurandi et foederum sub teste deo iustorum violatoribus infligit." sed Bulgarus recepta filia abiit, omnibus eam sequentibus recessim

τὸν Αἴμον διαβάς ἐχώρει ἐπὶ τὸν Τρίνοβον, κλαιούσης μὲν τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς καὶ ὀλοφρομένης, καὶ πενθερῶς καὶ βασιλίδος Εἰρήνης καὶ τοῦ συζύγου ἴαν ἐποδυρομένης τὸν χωρισμόν, ὅτε φασὶ τὸν Ἀσάν προσλαβόμενον αὐτὴν τῆς αὐτοῦ ἐφιστρίδος ἔμ-
B προσθεν ἐπικαθίσει καὶ τύψαι κατὰ κόρης τοῖς δακτύλοις, καὶ 5 ἐπαπειλῆσαι δεινῶς, εἰ μὴ σιγῇ φέροι ὅσα οἱ διὰ βουλήs ἐστὶν ἐπ' αὐτῇ διαπράξασθαι.

35. Κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ τὸ τῶν Σκυθῶν γένος, τῶν Ταρτάρων καταδραμόντων αὐτῶν, ὁπόσοι τὸ ξίφος ἐκείνων ἐξέ-
 φηγον, ἄσκοῖς τὸν Ἰστρον διαπεράσαντες τέκνοις ἅμα καὶ γυναῖξί, 10 καὶ ἀκόντων Βουλγάρων (πολλὰ γὰρ ὑπῆρχον χιλιοστῆς) τοὺς τῆς Μακεδονίας χώρους κατέλαβον, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἔβρον καὶ τὰ ἐκείσε πεδία τὰς νομάς ποιοῦμενοι, οἱ δὲ περὶ τὰ κατωτέρω μέρη καὶ τὸν ποταμὸν δν ἢ χύδην ῥέουσα γλῶττα, καθάπερ ἔφημεν,
C Μαρίτζαν κατονομάζει. καὶ γὰρ ἔστιν ὡς ἀληθῶς Ἔβρος μέχρι 15 καὶ τῆς Αἴμον τὰς ἐκδρομάς ποιοῦμενος, κάκειθεν ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον ἐκρῶν πέλαιος· ὅτι δὲ συμβάλλουσι τούτῳ καὶ ἕτεροι ποταμοὶ καὶ μείζω ποιοῦσιν, ἐναλλάττει τοῖς παροικοῦσι καὶ τοῦτομα. ἐλήϊζον οὖν τὰ ἐν Μακεδονίᾳ πάντα, καὶ ὡς ἐν ὀλίγῳ ἔρημα πάντα τῶν οἰκητόρων ἐποίησαν, καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν (τὸ τῆς παροιμίας 20 ἔρειν) ἀπειργάσαντο, καὶ πολυχλίων δὲ ὁπόσα ὑπῆρχον εἰδήλωτα

1 περὶ vulgo	2 καὶ πενθερῶς — χωρισμόν om D	4 τῆς —
καὶ om D	5 τοῖς δακτύλοις om D	6 διαβολῆς vulgo
εἰ — διαπράξασθαι om D	10 διαπεράσαντες καὶ τὸν Αἴμον ὑπερηγήσαντες τέκνοις D	13 περὶ — 18 τοῦτομα] περὶ τὴν Μαρίτζαν D
καὶ ὡς — ἀπειργάσαντο om D.	16 περὶ vulgo	19 γούν D
		ἀπαντα D

cedere coactis, ac Haemum praetergressus Trinobum contendebat. cum illacrimaret filia eiularctque, seque a socio, imperatrice Irone, atque coninge separatam esse anxie ac nimium indoleret, fama est Asanum eam ante sui equi sagulum collocasse, digitisque in faciem percussisse, minatum acriter, ni silentio raptum ferret, se in eam omnia quae illi probro essent executurum.

35. Per idem tempus Scytharum gens ab excursionibus atrocibus ac Tartarorum caedibus reliqua, cum filiis et uxoribus, Bulgaris licet reclamantibus, cum innumera esset multitudo, utribus Istro superato, Macedoniae loca occuparunt: alii circa Hebrum et aequatas agri planities victus sibi suppeditant, alii in loca inferiora, et fluvium quem communis lingua, ut diximus, Maritzam vocare solet, deferuntur. Hebrus namque re et nomine usque Haemum excurret, indeque in Aegaeum pelagus influit. quod vero in eum alii fluvii ingredientur et auctiorem reddunt, nomina accolarum, uti sese offerunt, induit. diripuerunt itaque omnia quae in Macedonia erant, adeo ut minimo tempore universa cultoribus spoliata desolaretur, et Scyth-

πολέμῳ περιεγένοντο. καὶ ἐφρονέοντο μὲν πολλοί, ἐσκυλεύοντο δὲ πάντες καὶ ἡχμαλωτίζοντο καὶ ἀπημπαλοῦντο ἐν τοῖς μείζοσιν ἄστυσιν, ὅσων τῇ Ἀδριανουπόλει, τῷ Διδυμοτολίχῳ, τῇ Βιζύῃ, τῇ Καλλιουπόλει, καὶ εἴ τι ἄλλο ἦν τείχεσιν ἐρυμνοτέροις ὠχυρωμένον καὶ τῷ πλήθει τῶν οἰκούντων ἠσφαλισμένον.

36. Ἐπεὶ γοῦν οὕτω ταῦτα συνέβη, τὸ τῶν Λατίνων γένος αἰὲ καθ' ἡμῶν μανίαν τρέφοντες, καὶ χεῖρον δὲ διατεθέντες διὰ τὴν πρὸ μικροῦ γενομένην σφίσι παρὰ τε τοῦ βασιλέως Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἀσάν ἐφοδον καὶ τῶν χωρῶν καὶ τῶν πολιχνῶν αὐτῶν στέρησιν, καιρὸν ἐζήτουν ἐπιχειρήσασθαι καθ' ἡμῶν, εὐρόντες τῷ τότε δυνάμενον, ὡς ᾤοντο, τὴν ἦτταν τούτοις ἀνακαλέσασθαι. καὶ πρῶτα μὲν τὸν Ἀσάν ὑποποιοῦνται, καὶ τούτῳ τὰ πρὸς εἰρήνην σπένδονται· ἔπειτα δὲ σὺν αὐτῷ καὶ τοὺς Σκυθας, βαρβάρους ἄνδρας ἀλήτας τε καὶ ἐπὶ ἡλυδας, μικροῖς τισὶ τοῖς χαλκισμασι, μακροτέροις δὲ γε ταῖς ὑποσχέσεσιν εἰς ἑαυτοὺς ἔλκουσι καὶ συμπράκτορας τῶν ἔργων ποιῶσι. καὶ δὴ συμμαχίαν τοσαύτην ἔκ τε Σκυθῶν καὶ Βουλγάρων συνηθροικότες οἱ Ἴταλοὶ ὁμίσει κατὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου χωροῦσιν. ἐπεὶ δὲ σφίσιν ἔκ τοῦ σχεδὸν τὸ τῆς Τζουρουλοῦ ἄστου ἐτύγγανε, κατ' ἐκείνου τὴν μᾶλλον ἰσχύει, παρόντος αὐτοπροσώπως καὶ τοῦ Ἀσάν μετὰ τοσούτων χιλιοστών, τῶν Σκυθικῶν καὶ τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν Ἰταλικῶν μηχανημάτων. ἦν δὲ τῆς Τζουρουλοῦ

2 τοῖς — τῇ om D 3 τῷ Διδυμοτολίχῳ om D τῇ ὑπάρχουσιν om D
 4 καὶ εἴ — 5 ἠσφαλισμένον] καὶ τοῖς μείζοσιν ἄστυσιν D
 7 αἰε — 12 πρῶτα] πρῶτον D 12 τὰ πρὸς εἰρήνην om D 14 ἄνδρας om D
 15 μείζοσι δ' ὑποσχέσεσιν D 17 ἔκ — Βουλγάρων om D
 οἱ Ἴταλοὶ om D 18 Ἰωάννον om D
 19 Τζουρουλοῦ D 20 αὐτοπροσώπως om D 21 τῶν ante Buly. om D
 22 ἐφρονέουσι δὲ τὴν Τζουρουλοῦ ὁ D.

rum solitudo, ut proverbio dicitur, efficeretur. oppidulis item capta facilibus bello non sine multorum strage potiti sunt: rapinis ac populationibus omnia vastata; viri in servitutum abacti in maioribus urbibus Adrianopoli Didymotoecheo Bixya Calliupoli, et si quae alia erat murorum tutiorum strae circumdata aut habitantium multitudine circumsepta, divenditi sunt.

36. Cum haec ita succederent, Latini quoque perpetuo in nos odio ac furore inflammati, et propter quam in eos Ioannes imperator et Asanus irruptionem fecerant, et urbium ac oppidorum privationem magis ac magis infensi, nostra aggrediendi nosque opprimendi occasionem quaerebant, et ad vires amissas instaurandas satis illud peropportunum visum est. primum sibi Asanum conciliant, cum quo pacem componunt; deinceps Scythas barbaros erroneos peregrinos et advenas manusculis exiguis, sed uberioribus promissionibus illectos sibi adsciscunt, agendorumque sibi socios allegant. hinc magis ex Scythia et Bulgaria auxiliaribus copiis recollectis Itali una omnes simul adversus Ioannem imperatorem aciem instruunt. et cum prope Tzuru-

τὴν φρουρὰν παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου προσεδεγμένος ὁ Ταρχανειώτης Νικηφόρος, ὃς ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως ὑπῆρχε τότε, μέγας δὲ δομέστικος τετίμηται ὕστερον, γαμβρὸς δὲ ἦν τοῦ μεγάλου δομestίκου τοῦ Παλαιολόγου ἐπὶ τῇ πρώτῃ αὐτοῦ θύγατρὶ Μαρίᾳ. ἦν δὲ ὁ Ταρχανειώτης καὶ στρατιώτης καλὸς καὶ 5
 B ἀγαθὸς στρατηγός, καὶ πολλῆς ἐκαπολάσων τῆς παρὰ Θεοῦ ἀντελήψεως, καθὼς καὶ μέχρι τέλους ἐπέγνωσται μάλιστα· καὶ γὰρ ἐδόκει τοῖς πολλοῖς εὐτυχία κατορθούμενος τὰ πολλὰ ἢ εὐδωρία καὶ στρατηγίᾳ τῶν ἐναντίων περιγεγόμενος. ἐπεὶ δὲ τῷ ἄστει παρεκάθισαντο, μηχανήματά τε καὶ ἐλεπόλεις τοῖς Ἰταλοῖς ἐγγύθ- 10
 νεισαν πολλαὶ τε καὶ ἰσχυραί, ὡς μὴ μόνον τηλικούδε ἄστειος περιγενέσθαι ἰσχύουσαι ἀλλὰ καὶ ὑψηλοτέρων τειχῶν καὶ εὐμεγεθστέρων πόλεων, τότε τὸ γενναῖον φρόνημα καὶ τὴν στρατηγικὴν μεθοδείαν μετὰ τῶν σὸν αὐτῷ ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης λαμπρῶς ἐν-
 δέξατο. ἦν δὲ τὸ ὅλον τῆς τοῦ Θεοῦ ἀντιλήψεως· ἀντεμχανᾶτο 15
 C γὰρ ἔνδον ὁ Ταρχανειώτης τοῖς ἔξωθεν μηχανήμασιν, καὶ τῇ τοσαύτῃ πληθύνῃ τῆς στρατιᾶς ἀντεπέστη τὸ ἀνδρικὸν ἐν πολλοστοῖς ἔγαν τοῖς στρατιώταις. ἐν ἀμχανία δὲ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, οὐ τοσοῦτον τῶν ἐν τῷ ἄστει ὑπεραγωνίων, ἀλλ' εἰδώς, οἷα ἐχέφρων καὶ συνετὸς τὰ πολέμια, ὡς εἰ τὸ ἄστυ παρὰ τῶν 20

2 ὃς] ὁ D, omīsis τοῦ βασιλέως ὑπῆρχε. 3 μέγας — ὕστερον] καὶ ὕστερον μέγας δομέστικος D 4 ἐπὶ — 5 καὶ] ἀπὸ D 6 καὶ ἀγαθὸς στρατηγός om D 6 ἀπολάσων D 7 καθὼς — περιγεγόμενος om D 10 τε] μὲν D τοῖς Ἰταλοῖς om D 14 τῆς om D 17 ἀντεπέστη — στρατιώταις om D 19 οὐ — ἀλλ' om D 20 οἷα — πολέμια om D παρὰ τῶν ἐναντίων om D.

lenae castrum esset, vires ad id oppugnandum convertunt, eodem Asano praesente cum tot milenis Scytharum et Bulgarorum et Italicis machinis. Tzuruli custodia Nicephoro Tarchaniotae, qui e mensa tunc erat imperatoris, postmodum magnus domesticus creatus est, magni domestici Palaeologi gener, cum primum illius filiam Mariam sibi nuptiis adiunxisset, ab imperatore Ioanne demandata fuerat. erat Tarchaniota miles praestans et optimus dux, et divini praesidii saepissime particeps, ut exitu fineque rerum patenter innotuit: namque cum plerique aspirante magis fortuna res absolvero quam robore et militari peritia hostes superare existimabant. postquam castrum a milite circumseptum est, arietes tormentaue Italis adfuerē multa et valida, quibus non hoc solum sed altiores etiam muros et ingentiores urbes quassatas diruissent. tunc cogitationes magnas et in bellicis disponendis industriam una cum sociis, qui e mensa erat, dilucide satis demonstravit. verum totum id divinae opi tribuendum est. nam Tarchaniota in externas machinas alias ipse machinabatur, et tantae copiarum multitudini robur ac animum, quae in immensa militum multitudine reperiri possent, opposuit. haec anxium ac sollicitum habebant Ioannem imperatorem, non tantum de castru pertimescentem, sed tanquam summo ingenio et prudentia bellica praeditum

ἐναντίων ἀλήθῃ φροῦδα πάντα τὰ ἐν τῇ δόσει τούτῳ τυγχάνοντα γένοιτο. τίως οὖν ἡγάπα μᾶλλον ἐν τούτῳ ἐπιτοῆσθαι τοὺς πολεμίους καὶ τὸ πολὺ τῆς ῥύμης σφίσι ἐναποκόπτεσθαι· ἔμελε γὰρ αὐτῷ μᾶλλον τὰ ἐν τῇ ἐφ, ὧν ἐλευθέρων ὑπαρχόντων τῆς μάχης 5 πλεῖον αὐτῷ τὸ τῆς εὐφροσύνης ὄπτην. πολιορκουμένου γοῦν τοῦ ἄσπεως Τζουρουλοῦ αἰφνης ἐπῆει μήνυμα τῷ Ἀσάν ὡς ἡ σύζυγος D αὐτοῦ ἡ ἔξ Οὐγγρων ἔξ ἀνθρώπων ἐγένετο, τετελεύτηκε δὲ κατὰ ταῦτὸ καὶ παιδίον αὐτοῦ καὶ ὁ Τρινόβον ἐπίσκοπος. Θεομηρίαν γοῦν ἠγησάμενος ταῦτα πύρι ἀφανίζει τὰς ἐλεπόλεις, καὶ ὡς εἶχε 10 δρόμον ἐπὶ τὸν Τρινόβον ἔκετο. μόνοι γοῦν ἀπολελειμμένοι οἱ Ἴταλοί, ἐπεὶ μὴ ἀποχρώντως εἶχον εἰς τὴν τοῦ ἄσπεως πολιορκησιν, κἀκεῖνοι τὴν κατ' αὐτῶν μάχην λειοπότες ἐς τὴν Κωνσταντίνου ᾤχοντο. ἤλευθέρωτο γοῦν τὸ ἄστυ τῆς τῶν ἐναντίων πολιορκίας, καὶ συνηλευθέρωτο καὶ ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης Ταρχανειώ- 15 τῆς, Νικηφόρος ἐν τούτοις κατὰ τὴν κλήσιν ἀναφανείς. ὁ μὲν οὖν Ἀσάν, ἐπειδὴ τούτῳ τὰ προρηθέντα ξυμβέβηκε λυπηρά, εὐσεβῶς καὶ μάλα οἰηθεὶς ὡς διὰ τὰς παραβασίας τῶν δροκῶν ὦν μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου ξυνέθετο καὶ τὸ ἀποσιᾶσαι τὴν θυ- P 31 γατέρα τοῦ συζύγου Θεοδώρου ταυτὶ γένοιτο, μετὰ μὲλος ἐπὶ 20 τούτοις γενόμενος πρέσβεις ἐξαπεστάλκει πρὸς τὸν βασιλέα, ἐαυτὸν τε ἔξουθενῶν τῆς κακίστης πράξεως καὶ τὰς συνθήκας ἀνα-

1 ἀλφ D τούτῳ et 2 γένοιτο om D 2 ἐν τούτῳ μάλ-
 λον D 3 ῥύμης D 5 τὰ D 6 Τζουρουλοῦ D 7 κατ'
 αὐτὸ καὶ τὸ π. D 9 γοῦν] τοῖσιν D 10 περὶ vulgo 12 ἀπο-
 λειοπότες D 15 Νικηφόρος — ἀναφανείς om D 16 ἐπει-
 δὴ — λυπηρά om D 17 καὶ μάλα om D παραβά-
 σεις D ὦν — 19 γένοιτο] οὕτω λελύπητο D 20 ἐξα-
 ποστέλλει D 21 καὶ τῆς κακίστης πράξεως τὴν ἤτταν ἀνακα-
 λούμενος D.

suspiciantem, si castrum ab hostibus caperetur, quaecunque ipse in occidentem
 consideret, pessum itura. delectabatur interim in eo expugnando adversa-
 rios retardari, eorumque potissimam impetus partem confringi: nam orien-
 talibus rebus potius animum advertebat, quas cum a bello immunes conspi-
 ceret, magis animo gestiebat. dum obsidetur Tzuruli castrum, Asano de
 repente nuntiatur uxorem Ungaram in vivis esse desisse, eodem momento
 et filiolum ipsius et Trinobi episcopum obliisse. ideo numinis iram ratus tor-
 menta igne concremat, et quam citissime Trinobum redit. igitur soli Itali
 cum ad obsidendum castrum ex se non sufficerent, quam in Romano consti-
 tuerant pugnam dirimentes, Cpolim revertuntur, et arx illa ab hostium ob-
 sidione liberatur. qui e mensa erat Tarchaniota Nicephorus in his victo-
 riam, quod utique suum nomen infert, adeptus. Asanus ergo post dicta
 adversa ac infortunata pie admodum concipiens propter violatum ius iura-
 dum, quod imperatori Ioanni dederat, et filiam a thalami consorte Theodoro
 raptam haec fieri, poenitentia ductus caduceatores mittit ad imperatorem,
 semet ipsam sceleris accusans et pacta conventa repositans, deprecansque

καλούμενος καὶ συγγνώμην τῶν πεπραγμένων αἰτούμενος. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης καὶ ἡ βασίλισ Εἰρήνη, οἷα ἐκείνοι πρὸς τὰ εὐσεβέστερα καὶ θειώτερα ἀπονεύοντες, δέχονται τε τὴν πρεσβείαν, καὶ οὐδὲ εἰς μακρὸς ἐλθόντες λόγους τοὺς τε ὄρκους καὶ αὐθις
B πεδοῦσι καὶ τὴν σύμφων Ἑλένην ἀνακαλοῦνται. ἀποστέλλεται 5
 γοῦν αὐτὴ πρὸς τε τὸν πενθερὸν καὶ τὸν σύζυγον, καὶ εἰρήνην πά-
 λιν μέσον Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων.

37. Ὁ μὲν οὖν τῆς ἱστορίας δρόμος ἐφ' ἑτέραν τρέπεται τὴν ὁδὸν καὶ τὰ περὶ τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινίου διασαφῆσαι· πολυσχιδῶς γὰρ τότε τῶν πραγμάτων κεκινημένων διὰ τὸ πολυαρ-10
 χίαν ἐν πᾶσι γενέσθαι, ποικίλως δεῖ καὶ τὰ τοῦ λόγου συστρέφε-
 σθαι. ὁ μὲν οὖν Βαλδουῖνος, ὃν ὁ λόγος βασιλεύσασα τῆς Κων-
 στατινίου προεἰρηκεν, ἀπειρηκῶς ἐν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους μάχαις,
 μᾶλλον δὲ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννην ἐναντιότητι (ἐς μικρὸν
C γὰρ τὰ ἐκείνου παρὰ τούτου συνέσονται), πρὸς τὸν τῶν Φράγ-15
 κων ἀποδεδημῆκει ἤγηα, προσωκειωμένον τούτῳ καθ' αἷμα, οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς συμφυλέτην ἄγαν τε Ῥωμαίους ἐχθρὸν καὶ βοη-
 θεῖν διὰ ταῦτα ἔτοιμον, καὶ συμμαχίαν ζητεῖ ἀξιόλογον, καὶ ἐπι-
 τυγχάνει τοῦ σκοποῦ· καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐξήκοντα χιλιάδες
 συνηθροίσθησαν Φράγκων, ἕν' ὅπως κατὰ Ῥωμαίων χωρήσωσιν. 20
 ἕπει δὲ οὐκ ἦν αὐτοῖς εὐδρομος διὰ νηῶν ἢ ὁδοῦ, τῆς ἀναγωγῆς

1 καὶ συγγ. — αἰτούμενος om D οἱ οὖν βασιλεῖς πρὸς τὰ
 θειώτερα D 2 οἷοι? 3 τε om D 4 καὶ — πεδοῦσι
 om D 5 σύμφων αὐθις ἀνακαλοῦνται, καὶ στέλλεται αὐτοῖς,
 καὶ εἰρήνη γίνεται μέσον αὐτῶν D 8 Ὁ — 13 προεἰρηκεν] ὁ δὲ
 Βαλδουῖνος D 14 μᾶλλον — συνέσονται om D 16 οὐ —
 ἔτοιμον om D 18 συμμαχίας ζητήσας ἔτυχε τοῦ D 20 ἠθροί-
 σθησαν D 21 ἕφ' — χωρήσωσιν om D 21 τῆς — μεθὸν om D.

sibi veniam flagitiorum. Ioannes imperator Ireneque imperatrix, tanquam qui in magis pia ac magis divina prospicerent, legatos excipiunt, nec verbis rem prolatando rursus iusiurandum comprobant, sponsamque Helenam repetant, quae ad socrum et coniugem redit, et pax iterum inter Romanos et Bulgaros peragitur.

37. Sed historiae series alio deflectit, et quae Cpoli agebantur narrare gestit: namque cum tunc temporis ob varios ubique principatus in multas etiam partes res divisae agitantur, varie etiam orationis corpus conformandum est. Balduinus, quem supra oratio nostra Cpoli imperasse demonstraverat, ob conflictus erga Romanos et potissimum propter sui adversarium Ioannem imperatorem, qui in angustum dominatum illius contraxerat, diffidens ac plane desperans ad Francorum regem sibi affinitate coniunctum et eiusdem generis et Romanis infensissimum, ideoque suppeditas ferre paratum, profiscitur, operamque illius nec contemnendam poscit. fit voti compos, et intra breve tempus Francorum sexaginta milia, ut in Romanos arma ciperent, lecta sunt. et cum navigiis via difficilis esset (largiorem enim

προσαπαιτούσης πλείω ἢ κατὰ δύναμιν τὸν μισθόν, διὰ τῆς χέρ-
 σου τὴν πορείαν ποιοῦνται. καὶ δὴ τὰς ἄνω παραμείναντες Γαλ- D
 λίας καὶ διελθόντες τὴν Ἰταλίαν διὰ τῶν ὑπωρειῶν τῶν Ἄλλειων
 εἰς τὸ Ὀστρίκιον ἀφίκοντο, καὶ τὴν Οὐγγρίαν παραγγελλαντες
 5 διαπερῶσι τὸν Ἰστρον, καὶ τῇ Βουλγάρων προσέχον, πῦσι μὲν
 ὡς φίλοις καὶ συγγενέσι καθ' ὁδὸν χρώμενοι, καὶ διὰ σφῶς μὲν
 αὐτούς, οὐχ ἤττον δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν ἐφιλοφρο-
 νοῦντο παρὰ τῶν κατὰ τόπους κρατούντων τὰ μάλιστα. οἱ μὲν
 οὖν Βούλγαροι τὰς μετὰ Ῥωμαίων σπονδὰς παρωρακότες ἄδειαν
 10 τοῖς Φράγκοις δεδώκασιν διὰ τῶν ὄρων αὐτῶν διελθεῖν, τῷ δοκεῖν
 ἔπ' αὐτῶν βιασθέντες τὴν ἐκβολήν. τὸ μὲν οὖν ἔστυ τῆς Τζου-
 ρουλοῦ καὶ αὐθις ἑάλω ἐστρατευσάντων κατ' αὐτῶν τῶν Λατί-
 νων καὶ συμμαχούντων τούτοις καὶ τῶν Σκυθῶν, εἰς φυλακὴν δὲ
 ἦν τότε ὁ Πετραλίφας Ἰωάννης, ὃς μέγας χαρτουλάριος πρὸς τὸν
 15 βασιλεῖα Ἰωάννην τετίμητο, ἀνῆρ γενναῖος τὴν χεῖρα καὶ πολεμι-
 κοῖς πράγμασι κατεξησιασμένος παιδόμεν· τὸ δὲ τῆς Λατινικῆς
 δυνάμεως περιὸν καὶ τὸ ἀπειροπληθές τῶν Σκυθῶν καὶ τὸ τῶν
 ἐλεπόλειων συγγόν τε καὶ καρτερόν παραδοῦναι τοῦτον τὸ ἔστυ P §2
 τοῖς Ἰταλοῖς πεποιήκισαν. φασὶ δὲ τινες καὶ προδοσίαν μελετή-
 20 σαί τινας κρύφα, κἀντεῦθεν πτοηθῆναι τὸ ἀπρόοπτον τῆς ἀλώ-
 σιως. οἱ μὲν οὖν Λατίνοι τὴν Τζουρουλοῦν ἔχειρώσαντο, καὶ
 τοὺς ἐν ταύτῃ Ῥωμαίους συνάμα τῷ Πετραλίφῃ δεσμώτας ἤγα-

8 τὰ μάλιστα om D	10 τοῖς om D	διὰ — αὐτῶν om D
τῷ — ἐκβολήν om D	11 Τζουρουλοῦ D	12 ἐστρατ. —
Σκυθῶν om D	14 τότε] τοῦτον D	δς] ὁ D, omissis
πρὸς — τετίμητο.	τοῦ βασιλέως Ἰωάννου?	15 γενναῖος —
16 παιδόμεν] ἀνδρείος D	19 κέπειται D	καὶ — 21 ἀλώσεως]
ὡς καὶ διὰ ὑποψίαν προδόσεως D	21 Τζουρουλοῦ D	22 ἐν- ταῦθα D.

quam ipsi possent facere impensam similis navigatio postulabat), terrestri itinere viam ineunt, superioresque Gallias traicientes percursumque Italia per radices Alpium Ostricium proficiscuntur, et per Ungariam commigrantes Istrum tranant, et Bulgaris immisceantur, omnibus tanquam amicis et affinibus usi; qui et propter semet ipsos, nec minus in nos odium amicissime a locorum dominis excipiebantur. Bulgari foederibus cum Romanis spretis facultatem Francis fecere per montana sua transeundi, quasi vi atque factione coacti dedissent. sic Tzuruli arx a Latinis oppugnantibus cum Scytharum auxiliariis copiis rursus expugnatur. tunc eam custodiebat Ioannes Petraliphas magni cancellarii dignitate a Ioanne imperatore decoratus, vir maximis corporis viribus et a puero militaribus negotiis exercitus: verum Latinarum copiarum abundantia et innumera Scytharum vis tormentorumque spissum ac validum Italiam deditionem paravit. tradunt nonnulli clam aliquos defectionem meditados, ideoque improvisum expugnationis pertimuisse. Latini itaque Tzurulum cepere, et in ea Romanos comprehensos cum Petrali-

γον εἰς τὴν Κωνσταντίνου, καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτοὺς ἀπημ-
 πόλησαν. τοῦ δὲ ἄστεως τῆς Τζουρουλοῦ πολιορκουμένου παρ'
 Ἰταλῶν, ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης τριήρεις ἱκανὰς σοσκεινασάμενος
 καὶ στρατεύματα οὐκ ὀλίγον μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβὼν κατὰ τῶν
 Β Ἰταλῶν ἐπιχειρεῖ. ἀπὸ μὲν οὖν τῆς Νικομηδείας ἀπάρας καὶ 5
 παραμεύσας τὸν χάρακα ἐπόρθησε τὴν Δακίβυζαν πρὸ καιροῦ,
 καὶ κατέσχε τὰ αὐτήν, προσέει δὲ καὶ τὸ τοῦ Νικητιάτου φρούριον,
 καὶ ἕφ' ἑαυτὸν καὶ τοῦτο πεποίηκεν. ἐδυστούχησε δὲ τῷ τότε ἐν
 ταῖς τριήρεσιν ἀπειροπολέμων ὄντων τῶν ἐν αὐταῖς μαχομένων,
 καὶ τοῦ Ἰσφρέ τοῦ Ἀρμενίου εἰς τύξιν ἡγεμόνος ἐν τούτοις τυγχά- 10
 νοντος καὶ ἀκηροτέρου τελοῦντος περὶ τὰ μάχια. προὔπηρχε
 δὲ τὴν τῶν τριήρων στρατηγίαν ὁ Κοντοφρὲ Μανουὴλ περιεζω-
 σμένος, ἀγὴρ γενναῖος τὴν χεῖρα καὶ Ἄρην πνέων κατὰ τε θά-
 C λατταν καὶ ξηράν. ἀλλὰ πρὸ τινῶν ἡμερῶν θρασυτέρως τὰς δια-
 λξεις περὶ τοῦ ναυτικοῦ πρὸς τὸν βυσιλέα ποιησάμενος (εἰρήκει 15
 καὶ γὰρ ὡς οὐκ ἂν ἀντιπήσειαν ταῖς Ἰταλικαῖς τριήρεσιν αἱ ἡμέ-
 τεραι, κἄν πολλαπλασιάζοντο πρὸς αὐτούς, ἀκριβῶς τὰ περὶ
 ἀμφοῖν ἐπιστάμενος) παρεστάλη τῆς ἡγεμονίας, καὶ Ἰσφρὲ αὐ-
 τὴν διεδέξυτο, καὶ ἠττήθη ἦταν σφόδρα δεινήν. τριάκοντα γὰρ
 ἐξάρχων τριήρων ὑπὸ τρισκαίδεκα ἐκνεύκηται, καὶ τοσαύτας 20
 ἀπάλεσεν ὄψομαι ἦσαν τῶν ἐναντίων· ἐκάστη γὰρ τούτων μίαν
 ἐκέρδησε λάφυρον αὐτοῖς ἀνδράσι καὶ ὄπλοις. καὶ ταῦτα μὲν

1 Κωνσταντινουπόλιν D 2 Τζουρουλοῦ πολιορκουμένης D
 παρ' Ἰταλῶν om D 3 σοσκεινασάμενος D 5 οὖν add D
 10 Ἰσφρὲ D 16 καὶ γὰρ om D ἂν om D τριήρεσιν
 om D 17 κἄν — 18 ἐπιστάμενος] καὶ D 18 καὶ ὁ Ἰσφρὲ D
 19 ἦταν σφόδρα δεινήν om D 20 νεύκηται D 21 ἐκά-
 στη — οὕτως om D.

pha vinculis alligatos et Cpolim deductos familiaribus vendiderunt. dum ob-
 sideretur ab Italia Turulus, Ioannes imperator multis triremibus fabricatis
 et exercitu non exiguo secum conducto Italos aggr-diebatur. a Nicomedia
 discedens et Characem praetergressus Dacibyzam praeter expectationem op-
 pugnatam occupavit. praeterea et Nicetiati castellam in suam potestatem
 redegit. infortunatus nihilominus in triremibus fuit, cum qui in illis confi-
 gebant bello essent inexerti atque insueti, et Ispheus Armenius classis
 praeeset; circa res militares ultra quam par erat signior. ante cum Manuel
 Contopheus, vir manu potens, terra marique Martem spirans, triremium
 erat gubernator: sed cum ante paucos dies de classe audacior illius cum im-
 peratore congressio fuisset (namque dixerat Italicis triremibus nunquam no-
 stras, licet multo plures fuissent, cum ipse ambarum facultates optime no-
 sceret, obviare vel obsistere posse), praefectura spoliatus est, quam in se
 Ispheus receperat, valde miseranda victoria superatus: cum enim triginta
 triemes conduceret, a tredecim debellatus est, totque de suis quot erant ho-
 stium amisit: singulae enim singulas cum ipsis hominibus et armis apelliam

ἔαχεν οὕτως, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης καὶ αὐτῆς μετὰ τοῦ βασι- D
λέως Ἀσάν εἰρήνην εἶχε, καὶ τῇ συγγενείᾳ καὶ ἄμφω συνεδέδεντο,
οὐκ ἀκριβῶς μὲν τοῦ Ἀσάν τὰς ἐνόρκους συμφωνίας φυλάττοντος·
ἔστι γὰρ ὅτε διὰ μικρὸν κέρδος παρεσιπῶνδει. τέλος ἐν τῷ φανερωῖ
5 καὶ πλατυκῶς ἔστεργε τὴν ἀγάπην καὶ τὰ τῶν φίλων ἐποίει.

38. Ὁ μὲν οὖν Ἀσάν Ἰωάννης τῆς συνζύγου στερηθεὶς, ἦν
ἐξ Οὐγγρίας εἶναι ὁ λόγος φθάσας ἐστόρησεν, ἠγάγετο εἰς γυναῖκα
τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀγγέλου Θεοδώρου τὴν Εἰρήνην, καλὴν τὸ
εἶδος καὶ εὐμεγέθη, μηδὲ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῆς
10 κῆδος ὑπιδίαν, ὅτι περὶ τῆς ἐκ παλλακίδος αὐτοῦ θυγατρὶ συνηνά-
ζετο. ἦσαν δὲ τῷ Ἀγγέλῳ Θεοδώρῳ παῖδες ἄρρενες δύο, Ἰωάν-
νης καὶ Δημήτριος, καὶ θήλειαι δύο, ἡ Ἄννα καὶ ἡ ἑρθεῖσα Εἰ-
ρήνη, μεθ' ἧς ὁ Ἀσάν παῖδας γεγέννηκε τρεῖς, τὸν Μιχαήλ,
τὴν Θεοδώραν καὶ τὴν Μαρίαν. ἀπελεύθη γοῦν τῶν δεσμῶν διὰ
15 τοι τοῦτο ὁ Ἀγγελος Θεόδωρος, καὶ συναινέσει τοῦ γαμβροῦ αὐ- P 33
τοῦ τοῦ Ἀσάν ἐγκρατῆς γενέσθαι τῆς Θεσσαλονίκης καὶ πάσης ἧς
πρότερον ἤρχε χώρας ἠθέλησε. καὶ δὴ τινες ὀλίγους παρὰ τοῦ
Ἀσάν προσλαβόμενος, ἐπεὶ φανερῶς κινήσαι μάχην κατὰ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ Μανουὴλ οὐκ ἠδύνατο, κρύφα μηχανᾶται τὴν εἰς Θεσ-
20 σαλονικὴν εἴσοδον, εὐτελεῖ τινὲ ἀμφιασάμενος ῥάκια καὶ τὴν εἴσο-
δον ὑποκλέψας τῆς πόλεως. ἐπεὶ δὲ εἰσῆι καὶ τισιν ἐπεγνώσθη
τοῖς οἷς ἐβούλετο, οὓς ὅτε εὐτύχει ἐφίλειστε καὶ εὐρηγέτε, μεθ'.

1 βασιλέως om D 2 ἄμφω] αὐτῆς D 3 οὐκ — 4 ὅτε]
ἀλλ' ὁ Ἀσάν ἐστίν ὅτε καὶ D 4 τέλος — ἐκοίει om D 6 Ὁ —
7 ἠγάγετο] ἠγάγετο δὲ ὁ Ἀσάν D 8 καλὴν — εὐμεγέθη om D
11 ἄρρενες δύο om D 12 θήλειαι Ἄννα τε καὶ Εἰρήνη D
15 τοι om D ὁ] καὶ ὁ D 17 εἶχε D 18 μάχην add D.

retulerunt. et haec quidem ita se habuere. imperator vero Ioannes rursus cum Asano pacem sanxit, et affinitate ambo vinciebantur. Asanus quamvis cum iureiurando foedera composita non nimis anxie observaret, tanquam qui vel minimo emolumento sibi proposito iura violaret, in aperto et simulate amicitiam colebat, et quae amicorum erant exequabatur.

38. Hic ergo uxore, quam Ungaram fuisse praenarravimus, privatus filiam Angeli Theodori Irenem, forma conspicuam et corpore proceram, fratris paterni consanguinitatem, qui cum filia sua e pellice suscepta cubabat, haud reveritus, sibi matrimonio iungit. erant Theodoro Angelo filii masculi duo, Ioannes et Demetrius, et duae feminae, Anna et dicta Irene; quacum Asanus filios habuit tres, Michaelem Theodoram Mariam, propterea vinculis solutus Angelus Theodorus, ita genero eius Asano annuente, Thessalonicae et universae regionis, cui ipse prius imperabat, imperium recuperare animum induxit, paucisque ab Asano acceptis, cum palam in fratrem Manuelem arma capere non posset, clam ingressum Thessalonicae molitur. sic sordidis pannis vestitus urbem furtive ingreditur. cum vero quibus concupierat, illis scilicet quos ipse in rebus prosperis sibi et amore et beneficio

ῶν καὶ τεθάρρηκε τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σκῆψιν, οὐ πολλοῦ δε-
B θείς τοῦ χρόνου ἑγκρατής τε αὐθις τῆς Θεσσαλονικῆς ἐγένετο καὶ
τῶν περίξ πόλεων καὶ χωρῶν. βασιλεὺς δὲ ὀνομάζεσθαι οὐκ ἠθέ-
λησε διὰ τὸ τῶν ὀφθαλμῶν πύθος, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην
βασιλέα ἀνόμισσε, καὶ ἐρυστροῖς πεδίλοις τοὺς πόδας ἐκείνου ὑπέ-
δησε, καὶ τοιοῦτοις γράμμασιν ὑπογράφειν διώρισεν, αὐτὸν τε
διέπειν τὰ κοινὰ καὶ διεξάγειν τὰ τοῦ υἱοῦ. τὸν δ' ἀδελφὸν Μα-
νουὴλ τῆς ἀρχῆς ἐκβαλὼν, καὶ ἐμβαλὼν ἔν τινι τριήρει, περὶ τὴν
Ἀττάλου ἐξώρισεν, τὴν δὲ σύζυγον αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα Ἀσάν
ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ Ἀσάν τὸν πενθερὸν μᾶλλον ἐφιλει Θεόδωρον ἢ **10**
C τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ Μανουὴλ· ἐπερηγᾶτα γὰρ τὴν σύζυγον Εἰρή-
νην, οὐκ ἦντον ἢ Ἀντώνιος τὴν Κλεοπάτραν. ὁ μὲν οὖν Μανουὴλ
τῇ Ἀττάλου προσοκειλάς παρὰ προσδοκίαν τοὺς ἐξ Ἄγαρ εὔρε
φιλανθρωπία μᾶλλον πρὸς αὐτὸν χρησαμένους· ἐπεὶ γὰρ εἰρήκει
πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννην τυγχάνειν αὐτοῦ τὴν ὁμήν, παρεχώ-
ρησαν τούτῳ τὴν διόδον, ἐφοδιασάμενοι προσσηκόντως. ἐκείθεν
οὖν πρὸς τὸν βασιλέα ἀτίκτετο οὗτος, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσμένως τε
τούτῳ ἐδέξατο καὶ ὡς προσωκειωμένον τῷ γένει καὶ ὡς πάλαι δε-
D σπότην ἀνομισμένον, δούς δὲ αὐτῷ χρῆμα καὶ τριήρεις ἐξ ἐπὶ
τῇ μεγάλῃ Βλαχίαν ἀφῆκεν, ὄρκους παρ' αὐτοῦ λαβῶν φρικώ-
δεις, ὅσος ἐκείνος συνέσειας καὶ ἀγχινολίας πλήρης ὢν. καταλαβὼν
οὖν τὸν τῆς Δημητριάδος χώρον ὁ Μανουὴλ, κάκειθεν τοῖς μὲν

2 τς om D	τῆς om D	3 ἐθέλησε D	10 πενθερὸν
αὐτοῦ μᾶλλον D	11 ἐπερηγᾶτα — Κλεοπάτραν om D		
13 τοῖς ἐξ Ἄγαρ ἐνέτευχε D	14 μᾶλλον om D		χρησαμέ- νοις D
16 εἰσοδον D	ἐφοδ. — 17 οὖν] καὶ D		17 στος
om D	19 περὶ vulgo		20 φρικώδεις — ὢν om D
			22 οὖν τὴν Δημητριάδα κάκειθεν D.

devinzerat, innotuit, adversus fratrem consilia aperit, neque diu post rursum ἐς Thessalonicam et adiacentia loca et urbes sub dominium ditionemque suam facit. is propter oculorum imminutionem imperatoris nomen recusat, eo tamen Ioannem filium cohonestat, et purpureis calcis pedes illius circumvestit, neque dissimilibus literis subscribere iussit; sibi vero summam omnium rerum ac filii temperationem reservavit; fratrem Manuelem abrogato imperio in triremem impositum Attaliam ablegavit, coniugem ad Asanum patrem remisit. Asanus Theodoro socero quam genero Manueli addictior erat: non minus enim ipse amore coniugis Irenae quam Antonius Cleopatrae corripiebatur. Manuel itaque Attaliam appellens ab Agarenis, quod ipse nusquam speraverat, humanissime officiosissimeque excipitur: nam dicenti se ad Ioannem imperatorem contendere commeatu, uti par erat, subministrato transitum dedere. indeque imperatorem conveniens, et uti genere coniunctus et despota iam olim electus ab imperatore lubentī animo visitar; cui cum et pecunias et triremes sex tradidisset, in magnam Blachiam, prius ab illo iureiurando formidabili sane, tanquam qui et prudentia ac solertia excelleret, accepto, dixit. ubi Demetriadam Manuel appulisset et amicus

τῶν οἰκείων γραφαῖς τὴν αὐτοῦ παρασημάνας ἔφοδον, τοὺς δὲ ὑποθέλξας ταῖς ὑποσχέσειν, οὐ διὰ πολλῶν συνηθροίκει περὶ αὐτὸν στρατεύμα, ἤρξέ τε Φαρσάλων καὶ Λαρισσοῦ καὶ Πλαταμῶνος καὶ τῶν περὶ ταῦτα. εἶτα δὲ σπονδὰς ποιησάμενος συνῆλθε στούτου τοῖς ἀδελφοῖς, τῷ τε Κωνσταντίνῳ καὶ Θεοδώρῳ· ὁ μὲν γὰρ Κωνσταντῖνος δεσπότης, ὡς ἔφημεν, ὧν ἦρχεν ὧν εἰρήκειμεν ἄρχειν, ὁ δὲ Θεόδωρος ἦν ὁ τοῦ φημιζόμενου ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἰωάννου πατήρ. ἐπεὶ δὲ συνήτεσαν, πείθουσι καὶ ἄμφω τῷ ἀδελφῷ τὸν Μανουὴλ τῶν σπονδῶν ἐκοτῆναι τῶν πρὸς τὸν βασιλεῦ Ἰωάν-
10 νην. ὁ δὲ ἐκὼν ἀέκων, ὡς ἔφασκον οἱ παρατυχόντες καὶ περὶ τῶν τοιούτων εἰδότες, συνήγεσεν αὐτῶν τοῖς βουλευμάσει, καὶ τὸ P 34 ἀπὸ τοῦδε ὑπῆρχον συνδεδεμένοι, ταῖς σφετέραις χώραις ταῖς μεμερισμέναις αὐτοῖς ἀρκούμενοι, καὶ μετὰ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Ἐδρῆτιν Λατίνων συμβάσει εἰχοντες εἰρηκίκας.

15 39. Οὐ πολὺς παρερρῷ χρόνος, καὶ ὁ Μανουὴλ ἐξ ἀν-
θρώπων ἐγένετο, μετὰμελος, ὡς ἔλεγον, τῶν παραβάσεων τῶν πρὸς τὸν βασιλεῦα γενόμενος. θνήσκει δὲ καὶ ἡ βασιλις Εἰρήνη, γυνὴ σωφρονική τε καὶ ἀρχική καὶ πολὺ τὸ μεγαλεῖον ἐπιδεικνυ-
20 μεῖν τὸ βασιλειον. ἔχαιρε δὲ καὶ λόγοις καὶ σοφῶν ἡκροῶτο
20 μεῖν ἡδονῆς. εἶμα δὲ τούτους ὑπερβαλλόντως, ὡς ἔστιν ἐκ τούτου γῶναι. καὶ γὰρ ἐκλείψεις γενομένης ἡλίου τὸν καρκίον B
διοδεύοντος περὶ μεσημβρίαν, ἐπέπερ αὐτὸς οὕτω συμβῆν ἐν τοῖς

3 Φαρσαλάς D 4 καὶ τῶν — ποιησάμενος add D 5 τοῖς
ἀδελφοῖς D 6 Κωνσταντῖνος ὡς τε μὲν δεσπ. D ἦρχεν —
p. 35 B extr. καλούμενος om D.

ac familiaribus ad hos literis datis suum significasset adventum, alios promissionibus demulxisset, nullo negotio copias collegit, Pharsalosque et Larissam et Platamonem sibi comparavit, convenitque cum fratribus Theodoro et Constantino. nam Constantinus, ut diximus, despota, quae commemoravimus, dominabatur, Theodorus erat Ioannis, qui Thessalonicae acclamabatur, pater. cum convenissent, ambo fratres Manuelli suadent ut condiciones et pactiones, quas cum imperatore Ioanne inierat, perturbaret, ille volens nolens, ut qui interfuerant et rerum harum periti asserebant, consilio eorum acquievit; indeque inter eos amicitia ac familiaritate intercedente, divisus urbibus contenti, cum Latinis, qui in Euripo atque Peloponneso erant, foedere iungebantur.

39. Nec diu post Manuel, cum pactorum, quae cum imperatore Ioanne pepigerat, violationis prius eum paenitisset, ex hominum vita migravit. imperatrix etiam Irene, mulier prudens ac digna imperio, multumque dignitatis ac magnificentiae prae se ferens, ex hac turba et colluvione decessit. ea sermonibus delectabatur, et sapientum congressibus, quos maximi faciebat, non sine gaudio attendebat, ut hinc manifeste percipitur. nam cum sol cancrum peragrans meridie defecisset, ipseque casu in regiam accessissem

βασιλεις ἀπῆλθον (ἐσκηνοῦτο δὲ περὶ τοὺς τόπους οὓς ὀνομά-
 ζουσι Περικλυστρα σὺν τῇ βασιλίδι ὁ βασιλεὺς), ἠρώτηκέ με τὴν
 τῆς ἐκλείψεως αἰτίαν. καὶ αὐτὸς μὲν ἀκριβῶς οὐκ εἶχον ἔρεῖν
 (ἄρτι καὶ γὰρ τῶν τῆς φιλοσοφίας ἡνύμην ὀργίων παρὰ τοῦ σο-
 φοῦ Βλεμμίδου διδασκόμενος), ὅμως μέντοι παρ' αὐτοῦ τῷ τότε 5
 ὅσον ἦν εἰκὸς ἐπιγνοῦς τὴν τε τῆς σελήνης ἐπιτροδόθησιν αἰτίαν τῆς
C ἐπισκιάσεως ἔλεγον εἶναι, καὶ δοκεῖν μὲν ἐκλείπειν τὸν ἥλιον, οὐκ
 ἄλλῃθ' δὲ εἶναι τὴν τῆς φάσεως στέρησιν, μᾶλλον μέντοι τοῦτο
 τὴν σελήνην πάσχειν, ἐπὶ τῷ σκιάσματι ἐμπέση τῷ τῆς γῆς, διὰ
 τὸ ἐξ ἡλίου τὸ φέγγος ἀρχεῖν. ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος ἐπὶ μήκιστον 10
 παρετεινέτο, ἀντέλεγε δὲ τοῖς λεγομένοις ὁ ἰατρὸς Νικόλαος, ἀνὴρ
 ἥκιστα μὲν φιλοσοφίας μετασχών, ἄκρος δὲ τὴν οἰκίαν τέχνην καὶ
 μάλιστα τὴν διὰ πείρας γινωσκομένην (πάνυ δὲ οὗτος ἠγαπάτο τῇ
 βασιλίδι, ἀκτουαρίου δὲ εἶχε τιμὴν) — ἐπεὶ γοῦν ἀντέλεγεν οὗτος,
 αὐτὸς δὲ πλέον ἐστωμυλλόμην, ἐν τῷ μεταξὺ τῶν λεγομένων ἐπε- 15
 κάλεσέ με ἡ βασιλις μωρόν, εἶτα δὴ ὡς πέρ τι οὐ προσῆκον ἐργα-
D σαμένη, πρὸς τὸν βασιλέα στραφεῖσα “ἀφρεπῶς ἄρα εἰρήκειν”
 ἔφη, “καλέσασα τοῦτον μωρόν.” καὶ ὁ βασιλεὺς “οὐ καινόν-
 μειράκιον γὰρ ἐστιν.” εἴκοσι γὰρ σὺν ἐνὶ τότε ὑπῆρχον ἐτῶν, καὶ οὐ
 πάμπαν ἀπίθεει τούτου τὸ πρόσημα. ἀλλ' ἡ βασιλις “οὐ χρεῶν” 20
 φησι “τὸν φιλοσόφους λόγους προφέροντα οὕτως γε προσαγο-
 ρευθῆναι πικρ' ἡμῶν.” ταῦτ' εἶπον, ὡς ἂν παραστήσαιμι ὅπως
 τε αὐτὴ ἐφίλει τοὺς λόγους καὶ τοὺς λόγους εἰδόμενος τούτους ἐτίμα.
 Θνήσκει μὲν, ὡς ἔφην, ἡ βασιλις αὕτη, οἶμαι δὲ καὶ τὴν τοῦ ἡλίου

(loca vero Periclystra dicta imperator cum imperatrice incolebat), defectus
 causam a me poposcit. ipse tum primum philosophiae arcanis a sapiente
 Blemmida imbutus accurate rem non poteram explicare, ex memetipso tamen,
 quod par erat, discernens lunae interpositionem adumbrati solis causam esse
 enuntio, viderique solem deficere re vera lumine non spoliatum, sed potius
 lunae defectum esse, dum in umbram terrae incidit, quandoquidem illa solis
 splendore renideat. sed cum oratio in longum protraheretur, dicta refelle-
 bat Nicolaus medicus, vir nullatenus in philosophia versatus, arte vero quam
 ipse profitebatur eximius, et ea praecipue quae experientia comparatur, im-
 peratrici summopere carus, et actualius dignitate. cum ille itaque opponer-
 et, ipse vero magis ac magis garrulus blaterarem, inter disserendum me
 imperatrix μωρόν quasi puerum compellavit; postmodum ac si indecore fe-
 cisset, ad imperatorem conversa “indecenter itaque feci” ait, “dum hunc
 μωρόν nuncupavi.” et imperator “non novum illud est” inquit: “adele-
 scentulus namque est.” tunc quippe eram unum et viginti annos natus; ideo-
 que similis appellatio haud dedecebat. et imperatrix “at minime opus est
 philosophicos sermones pertractantem sic a nobis compellari.” haec ideo
 effatus sum, ut quantum ipsa sermonibus afficeretur et sermonum similium
 guaros honoraret, eluceat. moritur ergo, ut dixi, haec imperatrix, existi-

ἐκλειψιν τὸν ταύτης προσημῶναι θάνατον. καὶ κομήτης δὲ πρὸ
 μηνῶν ἕξ περὶ τὸ μέρος ἀνεφάνη τοῦ Βορρᾶ· ἦν δὲ παγωνίας,
 καὶ διήρκεσε μῆνας τρεῖς, οὐχ ἐνὶ τόπῳ ἀλλ' ἐν διαφόροις φαινό-
 5 μενος. μετὰ βραχὺ δὲ καὶ ὁ Βουλγάρων ἄρχων Ἀσάν ἕξ ἀνθρώ-
 10 πων ἐγένετο, ἀνὴρ ἐν βαρβάροις ἄριστος ἀναφανείς οὐκ ἐν τοῖς P 35
 οἰκείοις μόνον ἀλλὰ γε δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις· ἐχρήσατο καὶ γὰρ
 φιλανθρωπότερον τοῖς προσερχομένοις αὐτῷ ἐπήλυσι, καὶ μάλι-
 στα τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ φιλοτίμως αὐτοῖς παρεῖχε τὰ σιτηρέσια.
 ἐπεὶ οὖν αὐτὸς ἐτεθνήκει, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν Καλλιμάνον ὠνόμα-
 15 ζον, ἐκ τῆς ἕξ Οὐγγρων τούτῳ γεγεννημένος τὴν ἀρχὴν ἀνεδέξατο.
 ἦν δὲ τῷ τοιοῦτῳ Καλλιμάνῳ καὶ αὐτοκασιγνήτῃ, ἧς τὸ ὄνομα
 Θάμαρ. ἐκ δὲ τῆς τοῦ Ἀγγέλου θυγατρὸς τῷ Ἀσάν τρεῖς παῖδες
 γεγέννηται, ἄρρην ὁ Μιχαήλ, αἱ θήλειαι, ὡς εἰρήκειμεν, ἡ Μα-
 20 ρφία καὶ ἡ Ἄννα. ὁ μὲν οὖν Καλλιμάνος τὴν πατρικὴν ἀρχὴν ἀνα- B
 15 ζωσάμενος καὶ τὰς μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου σπονδὰς ἀνευώ-
 σατο, καὶ εἶχον εἰρήνην ἐν τοῖς τοιοῦτοις τὰ πρῶματα. τοῦ δὲ
 Μανουὴλ τοῦ ἀδελφοῦ Θεοδώρου τετελευτηκότος τὴν κρατουμένην
 παρ' αὐτοῦ χώραν ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Μιχαήλ κατέσχε καὶ τῇ αὐτοῦ
 προσήρμοσε χώρα· καὶ ἦσαν αὐτῷ εἰρηνεύοντες ὁ τε Θεόδωρος
 20 Ἀγγελος, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην ἔχων ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τοῖς
 περὶ αὐτὴν βασιλικῶς φημιζόμενον, καὶ ὁ θεῖος αὐτοῦ Κωνσταν-
 τῖνος δεσπότης καὶ οὗτος καλούμενος, καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ
 Μιχαήλ.

40. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης, ἐπειδὴ ὁ Βούλγαρος C
 25 Ἀσάν ἐκποδῶν ἐγένετο καὶ μειράκιον ἤρχε τῆς τῶν Βουλγάρων,

22 ὁ om D

23 Μανουήλ D

25 Ἀσάν om D.

moque solis defectum illius mortem praenuntiasset. cometa etiam, ex eorum specie quos barbatos dicimus, ante sex menses in Borealem plagam apparuit, suffocitque menses tres non uno in loco, sed alio atque alio divagatus. nec multo post Bulgarorum princeps Asanus vita excessit, vir inter barbaros optimus, nec propriis modo sed alienis etiam optime usus: humaniorem etenim cum advenis ad eum concurrentibus, et potissimum Romanis, quibus magnifice stipendia numerabat, se praebuit. eo vita functo Callimanus eius ex Ungara filius in dominatu succedit. Callimano soror erat, cui Thamar nomen. ex filia vero Angeli Asanus tres filios suscepit, Michaelē masculinū, ut diximus, Mariam et Annam feminas. Callimanus paternum regnum capessens foedera cum Ioanne imperatore renovat. sicque placida in pace omnia quiescebant. Manuele porro Theodori fratre extincto loca ab eo ob- tenta Michael nepos occupavit suisque coniunxit. rursumque Theodorus Angelus, cum filius Ioannes Thessalonicae et adiacentibus locis imperator acclamaretur, et patrus illius Constantinus, despota et ipse vocitatus, et nepos ipsius Michael inter se pacem agebant.

40. Imperator ergo Ioannes, Asano Bulgaro de medio sublato et puero

ἀδείας δραξάμενος ἐπεχείρησε τὴν βασιλικὴν καταλύσαι κλησὶν τὴν ἐπισημιζομένην τῷ Ἰωάννῃ τῷ υἱῷ τοῦ Ἀγγέλου. καὶ πρῶτον μὴνέμισιν ὑποποιεῖται τὸν αὐτοῦ πατέρα Θεόδωρον. καὶ δῆτα οἶος ἐκείνος ἀπροόπτως ἐπιχειρῶν ἐν τοῖς πράγμασι, μηδὲν τι τῶν συμβησομένων ὑπιδῶν προσέρχεται τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ, καὶ ὑπο-
 D καλῶν κὰν τῇ αὐτοῦ συγκαθίλῳ τραπέλῃ καὶ τῶν λοιπῶν φιλοφρονημάτων μεταδιδούς. ἐπεὶ δὲ τοῦτον ἐν χεροῖν ἔσχεν ὁ βασιλεύς, ἔτυχε δὲ καὶ ταῖς αὐτοῦ δυνάμεσι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς στρατεύμα ἀξιόμαχον προστεθὲν ἐκ Σκυθῶν (τούτους γὰρ πρὸ βραχέος δώ-
 10 ροις τε καὶ δεξιῶσσι ποικιλαις ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης χειροῦθεις τε πεποίηκεν ἐξ ἀγριωτέρου τοῦ ἥθους, καὶ τῆς Μακεδόνων ἀπέσπασε καὶ πρὸς τὰ τῆς ἔω διεπέρασε μέρη), τούτοις μᾶλλον θαρρήσας, καὶ μηδὲν τι δεινὸν ἐκ Βουλγάρων προσδοκῶν τὸ μὲν διὰ τὰς γεγενημένας σπονδὰς τὸ δὲ καὶ διὰ τὸ ὑπὸ μειρακίου τὰ τῶν 15 Βουλγάρων διεξάγεσθαι, ἀπάρας τῆς ἔω ὁ βασιλεὺς καὶ διαπερμιωθεὶς τὸν Ἑλλάσποντον, τὰς ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων δυνάμεις καὶ τὰς ἐκ τῶν Σκυθῶν μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων χωρεῖ κατὰ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ φημιζομένου βασιλεύειν Ἰωάννου. ἐπεὶ δὲ παρήλθε τὰ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας χωρία, ἦδη δὲ καὶ 20 τὴν Χριστοῦπολιν παρήμειψε καὶ τὸν Στρυμόνα, τῷ φρουρῷ τῆς
 P 36 Ῥεντίνης προσέσχεν ὑπὸ τινων τηρουμένῳ τῶν Ἰωάννου, οἳ καὶ

1 βασιλικὴν αὐτῶν κατ. D 3 καὶ δῆτα — 5 ὑπιδῶν] ὁ δὲ D
 10 πρὸ βραχέος om D 11 τε om D ποικιλαις om D χειροῦθεις πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς ἐξ D 13 πρὸς τὴν ἔω D, omisso μέρη 15 τῶν om D 17 τῶν om D 19 Θεσ. βασιλεύοντος Ἰω. D ἐπεὶ — ἄπασαν om D.

Bulgariae imperante, occasione arrepta appellationem imperatoriam, qua Ioannes Angeli filius gestiebat, debere sibi in animo proponens, primum Theodorum illius patrem nuntio seductum sibi conciliat, qui tanquam tunc recens res aggressus, nihil eorum quae contingere poterant suspicatus, ad Ioannem imperatorem se confert. imperator eum excipit lubentissime, honoribus afficit, patrumque vocans mensa ac reliquis humanitatis officii communicavit. postquam eum in potestatem habuit, et non contemnendus esset e Scythiis exercitus, quos non multos ante dies muneribus variisque beneficiis sibi devinctos atque ex immanioribus moribus et Macedonia distractos in orientalem oram deduxerat, satis animo certo et confirmato nihil sibi incommodi a Bulgaris pertimescens, partim propter pacta cum eis inita, partim quod res Bulgarorum a puero regerentur, ex Oriente solvens, praeternavigato Hellesponto, secum una et Romanarum copiarum et Scytharum auxilium advectis adversus Ioannem Thessalonicae imperatoris sibi nomen vindicantem aciem instruit. et cum Thraciae, ac Macedoniae oppida superasset, Christopolim et Strymonem praeteriens Rentinae castello a nonnullis Ioannis

πρὸ τοῦ τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως Ἰωάννου ἰδεῖν καταλιπόν-
 τες τὸ φρούριον, φυγῇ χρησάμενοι, δραμαῖοι τὴν Θεσσαλονικὴν
 εἰσήσαν. ἔρτημον δὲ ἀνδρῶν πολεμιστῶν εὐρόντες οἱ τοῦ βασι-
 λέως κατέσχον αὐτὸ καὶ φυλακὴν ἐγκατέστησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 5 τὴν στρατιὴν συλλεξάμενος ἄπασαν ἔγγυς πρὸ τῆς Θεσσαλονικῆς
 ὡσεὶ σταδίου ὀκτώ τὴν σκηνὴν πῆγνυσι· κῆπος τοῦ Προβατῆ ἢ
 κλῆσις τοῦ τόπου. ἐλεπόλεις μὲν καὶ μηχανήματα οὐκ ἦν αὐτῷ
 εὐχερὲς κατὰ τῆς τοσαύτης πόλεως στήσαι κἀντεῦθεν μετὰ μάχης
 τοιαύσδε χειρῶσασθαι, ἐκδρομῶς δὲ ἐποίησεν διὰ τῶν στρατευμάτων B
 10 καὶ τὰ περίεξ πάντα ἐλήϊεν, καὶ μάλιστα διὰ τῶν Σκυθῶν· πάντα
 γοῦν λείαν ἐποίησεν. εἶχε δὲ μεθ' αὐτοῦ καὶ τριήρεις, ὧν ἤρχεν
 ὁ Κοτοφρὲ Μανουήλ. ἔκκριτοι δὲ τῷ βασιλεῖ παρέποντο ἄνδρες
 ὁ Τορνίκης Δημήτριος τὰ κοινὰ δέπων καὶ μεσιτεύων ταῖς ὑπο-
 θέσεσιν, Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος, ὃς τὴν τοῦ μεγάλου δομε-
 15 στίκου περιεζώννυτο δύναμιν, τὰ τῶν στρατευμάτων διεξάγων
 πράγματα, καὶ ἄλλοι πλείους εἰς ἡγεμόνας ἀποτεταγμένοι, ὃ τε
 'Ραούλ Ἀλέξιος πρωτοβεστιάριος ὢν, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης Νικηφό- C
 ρος ὁ Τυρχανιώτης, ὁ Κοτοστέφανος ὁ τὴν πρωτοσεβαστοῦ ἔχων
 ἄξιαν, ὁ Πετραλίφας μέγας χαρτουλάριος ὠνομασμένος, καὶ ἄλλοι
 20 τῶν ἐπισταυῶν οὐκ ὀλίγοι. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης παρακαθί-

5 ἔγγυς — 7 τόπου] καὶ πῆγνυσι τὴν σκηνὴν κατὰ τὸν κῆπον τοῦ
 Προβατῆ, ὡσεὶ σταδίου ὀκτὼ ἀπέχοντα τῆς Θεσσαλονικῆς D
 8 διὰ μάχης περιεζώννυτο χειρ. D 10 καὶ μάλιστα — ἐποίησεν om D
 13 ὁ τὰ D καὶ — ὑποθέσεις om D 14 ὁ Παλαιολόγος Ἀν-
 δρόνικος μέγας δομestικός ὢν, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης Νικηφόρος Τυρ-
 χανιώτης, ὁ πρωτοσεβαστος Κοτοστέφανος, ὁ πρωτοβεστιάριος
 Ἀλέξιος ὁ 'Ραούλ, ὁ Πετραλίφας μέγας χαρτουλάριος καὶ ἄλλοι. ὁ D
 20 Ἰωάννης παρακαθήμενος om D.

millibus custodito applicat, qui nec imperatoris Iohannis comparatos exercitus
 intuiti, castello neglecto in fugam sese conicientes, cursim Thessalonicam
 petunt. qui cum imperatore erant, viris bellatoribus vacuum castellum oc-
 cupant et in custodiam tradunt. imperator recollecto exercitu prope Thessa-
 lonicam stadia circiter octo castra ponit; nomen loco Provatae hortus. cum
 illi neque tormenta neque arietes, quibus tantam urbem oppugnaret et prae-
 lio sibi asserreret, suppetere, milite, sed praecipue Scythico, excurreret,
 omniaque circum loca depopulabatur. erant cum eo triremes, quibus prae-
 erat Manuel Contophreus. viri illustres imperatorem sequebantur Dome-
 trius Tornices, qui summam rerum publicarum administrabat et negotiis in-
 tererat, Andronicus Palaeologus magnus domesticus, copiarum gubernator,
 aliique multo plures ducibus militibus praefecti, Raulus Alexius protovestiar-
 rius, qui e mensa erat, Nicephorus Tarchaniota, Contostephanus protoseba-
 stus, Petraliphas magnus chartularius, aliique celeberrimi non pauci. sed
 Iohannes imperator urbi adsidens agenda omnia in civitatem moliebatur; nec

μενος, ὅσα ἦν εἰκὸς ποιεῖν, ἐποίησεν κατὰ τῆς πόλεως. οὐδὲ οἱ ἐντὸς ἀπώκνον ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἐκδρομὰς τῶν πυλῶν ἐξιόντες κατὰ τῶν τοῦ βασιλέως ἐποίησαν. οὐδὲ σὺναι παρῆλθον ἡμέραι, καὶ τὸ τῶν Ταχάρων ἔθνος κατὰ τῶν Μουσουλμάνων χωρῆσαν καὶ πόλεμον κατ' αὐτῶν συρρῆξαν νενίκηκε. καὶ ὁ λόγος 5
 D φθάνει πρὸς τὸν βασιλέα διαμνηθεὶς παρὰ τοῦ υἱέως αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου· τοῦτον γὰρ καταλελοίπει περὶ τὰ μέρη τῶν Πηγῶν διατρίβειν, ἀφίεις μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν Μουζάλανα Ἰωάννην, μυστικὸν μὲν ὄντα ὅτε τοῖς κοσμικοῖς συνετάττετο, τότε δὲ μοναχὸς ἦν, ἀνὴρ ὀξύνους καὶ δραστήριος καὶ βασιλικὸς τῶν ἄλ- 10
 λων πλέον ἐμπρέπων πράγμασι, καὶ τὸν Λιβυδάριον Μιχαὴλ μέγαν ἔταιρειάρχην ὄντα. ὡς γοῦν τῆς φήμης ὁ βασιλεὺς ἤσθετο, σιωπῆν παρωγγελλας τοὺς εἰδότας ἄγειν καὶ μηδεὶν περὶ τούτου κοινωνεῖν, εἰς συμβάσεις μετὰ τοῦ ἐντὸς Ἰωάννου χωρεῖ, κρέσβιν ἐν τούτοις λαβὼν τὸν πατέρα Ἰωάννου τὸν Ἄγγελον Θεόδωρον. 15
 πληρουμένων γοῦν ἡμερῶν τεσσαράκοντα ἐγένοντο αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ ὄρκοι προέβησαν· τὰ μὲν γὰρ ἐρυθρὰ πέδιλα ἀπεβάλλετο καὶ τὴν περιμάργαρον πυριμίδα, εἰς ἣν καὶ λίθος ὑπερκάθηται κόκκινος, βασιλικά τιῦτα σύμβολα, τετίμηται δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως τῷ δεσποτικῷ ἀξιώματι, καὶ εὖνος ἀνεφάνη τῷ βασιλεῖ. ταῦτα 20
 P 37 δὲ διαπραξάμενος ὁ βασιλεὺς παλινοστέει πρὸς τὴν ἔω, καταλιπὼν δεσπότην τὸν βασιλέα καὶ ὑποχείριον, ὄρκοις συνδήσας τοῖς εἰωθόσι καὶ δώροις εἰκόσι δεξιωσάμενος, καὶ πάντας τοὺς ὑπ' ἐκείνου

2 ἔνδον D ἐργάζεσθαι et καὶ οὗτοι om D 3 κατὰ — βασι-
 λέως om D σὺναι δὲ π. D 6 διαμνηθεὶς — 12 ἤσθετο) ὁ δὲ D
 13 τοὺς — κοινωνεῖν om D 14 ἔνδον D 18 ὑπερκάθητο D
 19 παρὰ D.

cives desponderant animum, sed foribus egressi excursionibus imperatorios divexabant. nec multos post dies Tachariorum natio in Musulmanos invadens proelio cum illis dimicavit et fugavit; de quo imperator ab imperatore Theodoro filio, quem in Pegarum partibus una cum Ioanne Muzalone mystico quidem, dum cum laicis connumeraretur, sed tam monacho, homine navo industrio experientissimo et rebus imperatoris administrandis ante alios excellentissimo, et Michaele Libadario magno hetaeriaracha, reliquerat, certior fit. id ubi persensisset imperator, ut silentio scientes tenerent et ne cui rem communicarent iubet. interim cum Ioanne, qui Thessalonicae erat, foedus ferit, cum pro eo Theodorus Angelus Ioannis pater legatus accessisset, inter dies quadraginta sanctiones factae sunt et iusiurandum finem habuit: namque rubri calcei dimissi et unionibus interstincta pyramis, super quam lapis rubeus emicabat, quas imperatorum insignia sunt; ab imperatore postea despotae dignitate condecoratur, cuius et amicitiam coluit. his completis imperator in Orientem remeavit, cum fecisset ut imperator despotae esset et servus; quem iureiurando, uti moris erat, obstrinxerat muneribusque pro di-

φιλοφρονησάμενος χρήμασι. καταλελοίπει δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα τούτου Θεόδωρον.

41. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης κατειλήφει τὴν ἔω. τὴν γοῦν χειμερινὴν τότε πάραμειψας ὥραν ἐν τῷ Νύμφαιῳ, ὡς ἔθος 5 ἦν αὐτῷ, ἀπάραις ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Λάμψακον ἦει, κάκεισε τὸ θέρους διαβιβάσας καὶ τὴν τῆς ὀπώρας ὥραν, ἐπεὶ ὁ χειμῶν ἤρξατο, τοῦ Β χύρου μεταβάς ἐπὶ τὰ τῶν Πηγῶν ἐχώρει μέρη. μεγίστου δὲ χειμῶνος πεπειράται καθ' ὁδόν, ἀρξαμένου μὲν ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Σιγορηὴν ἐσκήνωσεν, ἡμέρας δὲ δύο τῇ δριμύτητι τούτου καὶ 10 τῇ σφοδρότάτῃ φορᾷ τῆς χιόνος τεταλαιπώρηκεν, μέχρις ἂν κατηντήκει εἰς τὸ τῶν Πηγῶν ἄστν. πολλοὶ γοῦν καθ' ὁδόν ἐτεθνήκεισαν καὶ πολλὰ μέγρι γοῦν τριακοσίων, ὡς οἱ ἀριθμήσαντες ἔφασκον, ὑπὸ τῆς χιόνος κατεχώσθησαν, μὴ δυνάμενοι ἀντιπῆσαι τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ. οὐδεὶς γοῦν τῶν ἰδόντων ἔλεγε γινώσκειν γεγενῆσθαι ποτε τοιοῦτον χειμῶνα. ἦγε δὲ τῷ τότε ὀκτωκαιδεκάτῃ μὴν ὁ Δεκέμβριος, ἔτος δὲ ἦν ἐπὶ τῷ ἑξακισχιλιοστῷ καὶ ἑπτα- 15 κοσιοστῷ τῷ τεσσαρακοστῷ οἴμῳ πρώτῳ. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἐν τῷ τῶν Πηγῶν ἄστει δεημερεύσας μέχρις ἂν τὸ πολὺ τοῦ χειμῶνος λωφύσῃ, ἐξιὼν ἐκεῖθεν εἰς τὸ Νύμφαιον ἀπῆει, καὶ ἦν ἐκεῖσε μέχρι καὶ 20 τῆς τοῦ ἔαρος ἐπιλάμψεως. ἐπεὶ γοῦν, ὡς εἰρήκειμεν, ἡ τῶν Μουσουλμάνων παρὰ τῶν Ταχαρίων καταλέλλεται στρατιά, σουλτάνος

1 χρήμασι om D 2 πατέρα τούτου] βασιλέα D 5 περι vulgo κάκεισε — 7 μέρη] καὶ τὸ ἐπίον ἔτος περι Πηγῶς χωρεῖ D 8 ἐπὶ D 9 Σιγορηὴν] γῆν D 11 δὲ D ἀπεθνήκεισαν D 12 πολλὰ et γοῦν om D οἱ ἀριθμήσαντες om D 15 τοιοῦτον γινώσκειν D, omissis γεγενῆσθαι ποτε ἦγε — πρώτῳ om D 17 μὲν οὖν] γοῦν D 19 ἐξιὼν δὲ ἐκ. D καὶ ἦν — 20 ἡ] ὡς οὖν ἡ D.

gnitate affecerat, et caeteros alios illi subiectos pecunia donaverat. cum eo etiam patrem Theodorum reliquit.

41. Igitur imperator Ioannes, cum se in Orientem recepisset, Nymphaei hiemat. inde discedens Lampsacum venit, ubi aestate atque autumnano transactis, initio hiemis, dimisso loco, Pegas contendit, quando et inter ambulandum saevientis hiemis vim ateam excepit, cum castra Sigrene locasset, exorsam, et per duos dies illius frigore ac glomeratae nivis turbiniibus afflicto, donec ad Pegarum arcem pervenit. plures eo in itinere virilis et muliebris sexus exanimati sunt: ad trecenta namque, ut qui rationem supputarunt retulerunt, hominum mortuorum capita, nivali eo tumulto contacta, conata sunt, quando ventorum rabie ne intueri quidem alter alterum poterant, omnesque qui malo interfuere contestati sunt similem se hiemis horrorem nunquam alias persensisse. decima octava tum mensis Decembris dies nuperebatur; annus 6741, ut mea fert sententia. imperator in Pegarum urbe donec hiemi saevitia molliretur commoratus, inde exiens Nymphaeum appellit, ibique ad verum tempus permansit. Musulmanorum itaque exercitu dissipato, ut diximus, a Tachariis, quibus sultanus Iathatinos praecerat, sultan

δὲ ἤρχεν αὐτῶν οὗ κλήσις Ἰωδατίνης, υἱὸς τοῦ σουλτάν Ἀζατίνης, φασίλος ἐξ ἀγαθοῦ ἀρχὸς γεγονώς, — πρότις γὰρ ἔχαιρε καὶ ἀσελ-
 D γείαις καὶ κοίταις ἀλλοκότοις τε καὶ ἀτόποις, καὶ συνῆν ἄει ἀν-
 θρωπίστικοις οὐκέτι λόγον εἰδόνει οὐδ' ἀνθρωπίνην φύσιν τὸ σύν-
 λον. ὁ πατήρ δὲ αὐτοῦ οὗ τοιοῦτος ἦν, ἀλλ' ἤττιτο μὲν, οὐδ' 5
 σφόδρα δέ, τῶν ἀσελγειῶν· διὸ καὶ βέλτιον τῶν πρὸ αὐτοῦ ἑστρα-
 τήγει, καὶ φιλίως πρὸς τὸν βασιλέα δέκετο. ἀλλ' οὗτος οἷς
 ἔχαιρε, πλησίμως τούτων ἀπάνωτο. πεπειράται γοῦν μάχης
 Ταχαρικῆς καὶ ἤττηται. ἐν στενῷ γοῦν τῶν πραγμάτων κομιδῇ
 γηγυνῶς πρέσβεις ἐκπέμπει πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννην, βουλῆς τε 10
 ἀξίῳ ἀρίστῃς ἐξ αὐτοῦ τυχεῖν, ὡς ἂν ἀποτρέφοιτο τὸν ἀντίπαλον
 καὶ μικρὸν κουφισθεῖν τοῦ βάρους αὐτοῦ, σωτηριῶδες τοῦτο φά-
 σκων τυγγάνειν ἀμφοῖν· τοῦ γὰρ γένους τῶν Μουσουλμάνων παρὰ
 τῶν Ταχάρων ἀπολωλὸτος ἕνετος λείπεται τοῖς ἐναντίοις ἢ κατὰ
 τῶν Ῥωμαϊκῶν χωρῶν ἔφοδος. καὶ ἦν τοῦτο πάνυ γε ἀληθές. ὁ 15
 γοῦν Ἰωάννης, οἷα ἐκεῖνος δεινὸς ἐν τοῖς τοιοῦτοις πράγμασιν,
 P 38 ἀποδέχεται ἄσμενος τὴν πρεσβείαν, καὶ εἰς ἔνωσιν συνελθεῖν ἤρε-
 τίσαιο τῷ σουλτάν, ὡς ἂν τοῦτο τοῖς ἐναντίοις εἰς ἀποτροπὴν γέ-
 νοιτο· ἠνωμένων γὰρ τῶν τοιούτων δύο μεγίστων ἀρχῶν εἰκὸς
 ποταῖα γενέσθαι τοῖς πολεμίοις, πρὸς ἓνα μὲν ἔχουσι τὸν σκοπόν, 20
 πρὸς δύο δὲ ἀθρόον εὐρισκομένοις. καὶ γοῦν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις

1 οὗ κλήσις om D υἱὸς Ἀζατίνου D 5 ὁ — ἀπάνωτο om D
 9 ἐν — 10 πρέσβεις om D 10 τε et 11 ἀρίστῃς ἐξ αὐ-
 τοῦ om D 11 ὡς ἀποτρέφαιτο D 12 τοῦ βάρους αὐτοῦ om D
 φάσκων τυγγάνειν] τυγγάνου D 14 γίνεται D 15 Ῥωμαίων D
 καὶ — ἀληθές om D 16 γοῦν βασιλεὺς Ἰωάννης D, ommissis οἷα —
 πράγμασιν 17 ἄσμενος om D καὶ εἰς — εὐρισκομένοις om D
 21 γοῦν — συσκευασάμενοι om D.

Azatin filius, qui ex bono in principem malum degenerarat: potibus namque, libidinibus monstruosis execrandisque amoribus furens, perpetuo cum hominiconibus et rationis et naturae humanae penitus ignaris consuescebat, parenti suo dissimilis, qui libidinibus, non ita tamen, parebat; quare et melius progenitoribus ipse suis aciem struebat, erga imperatorem benevole affectus. verum quibus iste delectabatur, iisdem saturitate non fraudata adiatus est; qui cum se vellet in pugna Tacharica experiri, debellatur. et pene rebus aversis legatos ad imperatorem Ioannem mittit, consilium praesentissimum petens, quam tandem ipse ratione hostem repelleret et paululum a malis sublevaretur, id scilicet dictitans utrisque salutem esse: Musulmanis enim a Tacharis prostratis, in Romanas civitates aditus liberi ac sine impedimento, quod et verissimum erat, hostibus, cum eos reprimere non possis, patebant. porro imperator Ioannes, utpote in rebus similibus sagax et prudens, legationem libens accipit, et concordiam cum sultano conglutinat, ut sic adversarios repellerent: nam his duabus maximis potentis consociatis verosimile fuerit hostem metum concipere, si dum contra unum invehentur, derepente contra duos se arma sumpsisse deprehendant. propter haec itaque in unum

σοσκευασάμενοι συνηλθέτην και ἄμφω, ὃ τε βασιλεὺς Ἰωάννης και
 ὁ σουλτὰν Ἰαθατίνης, ἐν τῷ ἄστει τῆς Τριπόλεως, ὅπου και ὁ
 Μαλιάνδρος ρεῖ ποταμός. γέφυραν γοῦν ἐξ αὐτοσχεδίου ἐκ ξύλων
 οἱ τοῦ σουλτὰν ἐργασάμενοι εὐχερῆ τοῖς βουλομένοις πεποιθήκασι
 5 τὴν περαιώσιν. ἀλλήλους γοῦν οἱ ἀρχοὶ φιλοφρόνως δεξιωσάμε- B
 νοι, ἔτι δὲ και τοὺς ὑπ' ἐκάτερον ἐκάτεροι προύχοντας, και συν-
 θήκας ὡς και πρὸ τοῦ εἶχον κρειτόνως βεβαιωσάμενοι, ὡς ἂν
 μάχοιντο συνημμένως τοῖς ἐναντίοις, διελύθησαν, ὃ μὲν βασιλεὺς
 ὑποστρέψας εἰς τὴν Φιλαδέλφου, ὃ δὲ σουλτὰν εἰς τὴν Ἰκονίαν,
 10 ἔνθα ἦν και τὰ βασιλεια. τότε μὲν και ἐν ἀμφοῖν τὰ τῆς μάχης
 ἠρέμησαν. και γὰρ ἡ τῶν Ταχάρων στρατιὰ καθ' ἑαυτῶν ἔμενε,
 και οὐ κεκίνητο ὡς ἔθος· ἐν τοῖς ἑαυτῶν και γὰρ ἡσυχολοῦντο
 πρῶγμασιν.

42. Μετ' οὐ πολὺ δὲ και ὃν προειρήκειμεν Ἰωάννην τὸν
 15 δεσπότην γεγενημένον παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τὸ χρεῶν
 εἰλήφει. ὑπῆρχε δὲ αὐτῷ ἀδελφὸς Δημήτριος, ὃς μεταστειλά- C
 μενος πρεσβειῶν εἰς τὸν βασιλέα τοῦ τε δεσποτικοῦ ἀξιώματος
 ἐκεκληρονομήκει τοῦ ἀδελφοῦ, και δεσπόζειν πάντων τῶν ὑπ'
 ἐκεῖνον προστέτακται. ἀλλ' ἦν οὗτος οὐκ ἀδελφὰ φρονῶν Ἰωάννη
 20 τῷ ἀδελφῷ, ἀλλὰ πολλῷ τῷ μέτρῳ διέζευκτο. ἐκείνου μὲν γὰρ
 εὐσεβεία και εὐλαβεία και σωφροσύνη χαίροντος — και γὰρ ἔλε-
 γον οἱ τὰ αὐτοῦ εἰδότες μὴ ἂν ποτε ἀπολειφθῆναι μηδεμιᾶς ἡμέ-

1 και om D Ἰωάννης et 2 Ἰαθατίνης om D 2 ἐν Τριπόλει D
 και et 3 ποταμός om D 3 γέφυραν — 8 ἐναντίοις] εἶτα D 8 ὃ
 μὲν — 13 πρῶγμασιν] ἠρέμησαν δὲ και οἱ Τάχαροι D 14 Μετ' —
 p. 76, 9 ἡσέλιγαινε] Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Ἄγγελος ὁ δεσπότης Θεσσαλονίκης
 τὸ χρεῶν ἐλειτουρησας. και ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτριος κέρμας τὸ
 δεσποτικὸν ἐκ βασιλείως εἰλήφει ἀξίωμα. ἐγένετο δὲ ἐξώλης D.

animis coaluere, amboque, cum Ioannes imperator tum sultanus Isthathinas, apud Tripolim, quam Maecander praeterfluit, ponte a sultani sociis extemporalis lignis extracto, ut facillior transeuntibus pateret aditus, semet humanissime excipiunt, alique alios magnates ac proceres; et pactis, quibus antea obstringebantur, sanctius confirmatis, ut simul una ambo hostes proelio lacerarent, abiere, Ioannes Philadelphiam petens, sultanus Iconium, ubi regia illius erat. et tunc quidem uterque tranquilla pace usus est. nam Tacharorum exercitus suis se finibus continuit, nec praescriptos, uti moris erat, transcendit, cum rebus domesticis incumberet.

42. Paulo post Ioannes, quem diximus ab imperatore Ioanne despotam factum, spiritum exhansit, fraterque illius Demetrius legatis ad imperatorem missis, ut in despotae dignitate fratri succederet omniaque illius sibi sub potestate vindicaret, impetravit. verum hic non modo Ioanni fratri non exaequatus est, sed longo intervallo ab eo degeneravit, ille siquidem, cum pietate religione et castitate summe delectaretur (ut enim illi qui optime virum noverant referebant, nullo is unquam anni die a sacro audiendo nisi mala va-

ρας τοῦ ἔτους τοῦ μὴ τῆς θείας ἱεροτελεστίας ἐπακροῦσασθαι, εἰ μὴ τις ἐκώλυε νόσος. προσεῖχε δὲ παννυχίαν εὐχαῖς, καὶ τὰς καθ' ὥραν ὑμνωδίας ὁσημέραι ἐπλήρου. ὠμίλει δὲ καὶ διηγητικῶς

D Ναζηραίοις, καὶ ἦν αὐτῷ διὰ σπουδάσματος ὅτι πλείστου τοῦ μονήρους βίου τυχεῖν καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἡσυχίας ἐν πείρᾳ γενέσθαι, 5 ἢ καὶ προσφιλῶς διακείσθαι τοῖς οὕτως ἔχουσιν. ὁ δὲ ἀδελφὸς Δημήτριος ἕξ ἐναντίας εἶχε τοῦ τρόπου. μειρακίοις γὰρ ἀβελτέροις ὠμίλει, καὶ τούτοις τε πλείστα συνήσθητο καὶ τοῖς ἀφροδισίοις ἠτέλιγαινε καὶ παρὰ ταῖς ὑπὸ ζυγὸν ἐφοῖτα, ὥστε ποτὲ καὶ σύμπτωμα συνέβη τούτῳ δεινόν· ἐκ γὰρ θυρίδος τοῦ ἀνδρὸς τῆς 10 μοιχειομένης ἀθρόον ἐπεισελθόντος βουληθεὶς ἀποδραῖσαι, ὡς ἕξ ὑπερυσήλου τοῦ τόπου πεσών, τὸν γλουτὸν ἐπλήγη, ἱκανὰς δὲ ἡμέρας νοσηλευθεὶς ἰάθη μὲν, ἐπέσκαζε δὲ τῶν ποδῶν θάτερον καὶ οὐκ ἐβημάτιζεν ὁμαλῶς. ἀλλ' οὗτος οὐκ εἰς μακρὰν ἀπάνωτο

P 89 τῆς ἀρχῆς. ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀδελφὸς δραξάμενος τῷ τότε 15 καιροῦ, ἐπαίπερ, ὡς ἔφημεν, τὸ τῶν Ταχαρίων γένος ἐνησχάετο ἐτέροις ἔθνεσι, καταλιπὼν τὴν πρὸς τοῦ σουλτὰν τοῦ Ἰκονίου μάχην (τῷ γὰρ Βαβυλωνίῳ καὶ τοῖς πέριξ τούτου τὰ τῆς μάχης ἐπῆγεν, ὃν Χαλιφῶν εἰώθασιν καλεῖν τὰ τῶν Μουσουλμάνων φῦλα), θέρους ὥρας γενομένης διαπεραιουῖται τὸν Ἑλλάσποντον, καταλιπὼν 20 πᾶν εἰς τὴν ζω τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεόδωρον. ἔτυχε μὲν πρὸ καιροῦ

9 ὥστε—10 ἐκ γὰρ] δεξ ἐκ **D** 11 ἀθρόον om **D** ὡς—12 τόκου] καὶ **D** 14 καὶ—ὁμαλῶς om **D** οὕτως om **D** 15 Ἰωάννης om **D** τῷ τότε—p. 77, 13 τὸ πο(μνιον) τοῦ πατριάρχου Γεωργίου τῶν τῆδε ἀπάραντος, καὶ Μεθοδίου τινὸς μοναχοῦ, ἡγουμένου τῆς Τακίνθου, πατριαρχεύσαντος καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας τετελεστηκότος, καὶ τότε χηρευούσης τῆς ἐκκλησίας **D** 17 καταλιπὼν vulgo.

letudine discruciatu abstinuit), precibus ad deum effundendis perpetuo pernoctabat, laudesque divinas certis diei horis ascriptas quotidie celebrabat; quinimo continuo cum Nazaraeis versabatur, volebatque quammaxime vitae solitariae nomina dare et manantem inde tranquillitatem experiri, vel saltem sic affectorum amicissimo commercio uti. at frater Demetrius in fraternae vitae contraria studia trahebatur, tanquam qui stolidis adolescentulis consueverat, quibus potissimum gaudebat, et dediti corporis obsequio vinceretur, alienasque permoleret uxores. hinc aliquando non mediocri infortanium invenit; nam cum constupratae mulieris vir per fenestram ex improviso domum esset ingressus, ille fuga sibi consulens alto ex loco praecipitatus clunem laesit, et cum diu aegrotasset, sanatus quidem est, sed altero pede claudicans non recta incedebat. at hic non multum imperio potitus est, nam Ioannes imperator tunc temporis occasione arrepta, quod, ut diximus, natio Tacharorum cum aliis nationibus contendeat, cum sultano pugna postposita, quando Babylonico, quem Musulmani Calipham solent appellare, et illi proximis bellum inferret, incunte aetate Hellespontum tranat, filio suo Theo-

τὸν πατριάρχη Γερμανὸν τὰ τῆδε καταλιπόντα πρὸς τὰς Θείας ἀπῦραι σπηλιὰς, καλῶς καὶ ὁσίως βιώσαντα καὶ καλῶς τὴν αὐτοῦ ποιμάνοντα ποίμην· ἐγένετο δὲ μετ' αὐτὸν Μεθόδιος τις κλούμενος μοναχός, ἡγούμενος ὦν τῆς κατὰ Νίκαιαν Ἰακύνθου 5 μονῆς, ἀνὴρ αὐχῶν μὲν εἰδέναι πολλά, ὀλίγων δὲ ἴδρις ὢν. ἀλλ' οὗτος τρεῖς καὶ μόνους μῆνας ἐπαπολαύσας τοῦ θρόνου τετελεύτηκεν. ἐστέρητο γοῦν ἀρχιερέως ἢ ἐκκλησία. ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἰωάννης ἐν τοῖς τοιοῦτοις μὴ πρόχειρος ὢν οὐκ εὐχερῶς εἶχεν ἐκ τοῦ προχείρου τὸν ἄξιον ἐφευρεῖν, ἢ μᾶλλον τὸν ἐκείνῳ ἀρέσκοντα· 10 μάλιστα γὰρ οἱ κρατοῦντες τοὺς πρὸς ἀρέσκειαν ἐν τούτοις προσέονται, ὡς ἂν μὴ τινὰς ἔχοιεν ἀντερίζοντας τοὺς βουλήμασι παρερρή γοῦν χρόνος συχνός, καὶ οὐκ ἦν ὁ διεξάγων τὸ ποίμνιον.

43. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης, ὡς ἔφημεν, εἰς τὴν 15 ἀντίπεραν καὶ δυτικὴν ἐποιεῖτο τὸν βᾶδον χάριν τοῦ τὰς ἐκείσε χώρας καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κατοπεύσασθαι ἄστη· καὶ μέχρι γὰρ τοῦ οὕτω πως ἐπονομαζομένου ἄστως Ζίχνα, ἐγγὺς πού ὄντος Σερρών, ἀπάντων ἐδέσποζεν. ἤρχε μὲν τότε Βουλγάρων ὁ τοῦ Ἀσάν υἱὸς Κάλλιμᾶνος, δωδεκαέτης ὢν. ἐπεὶ γοῦν ἐπὶ τὰ μέρη τοῦ 20 Κισσοῦ ὁ βασιλεὺς ἐγένετο, κάκεισε διημερεύσας τὴν ἐπαύριον τῆς πορείας εἶχετο, ἐπεφθάκει δὲ ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὃν Ἐβρον καλοῦσι, πλησίον τῆς μονῆς τοῦ Βηρὸς ὀνομαζομένης ποιούμενον τὰς ροάς,

14 ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀντίπεραν ἐποιεῖτο τὸν βᾶδον ἕως τοῦ Ζίχνα ἄστως. ἤρχε μὲν σὺν Βουλγάρων D 19 περὶ vulgo 20 γένοικτο D κάκεισε et τὴν ἐπαύριον om D 21 καὶ ἐφθασε περὶ τὸν Ἐβρον τὸν πλ. D 22 ὀνομαζομένης om D.

doro in Oriente relicto. ante haec tempora Germanus patriarcha rebus terrenis dimissis in beatorum sedes advocatur, postquam probe sancteque vixisset, probeque suas oves pavisset. post eum monachus quidam Methodius nomine, Hyacinthi, quod Nicaeae est, monasterii praeses, vir quidem dicto suo tenus cautus ac sapiens, re vera tamen paucorum sciens, tres tantum menses throno potitus obiit, et ecclesia vidua pontifice suo carebat. cum enim Ioannes imperator in his expediendis non esset admodum promptus, non ita facile poterat e re nata dignum tali solio, vel potius qui illi probaretur, inveire. principes enim in haec munera viros, qui quod illis placitum est faciant nec suis desideriis adversentur, asciscunt. igitur multum praeterierat tempus, nec aderat qui oves gubernaret.

43. Porro Ioannes imperator, ut diximus, in oppositam e regione continentem atque occidentiam, ut urbes in ea ac oppida resque in illis visitaret, iter instituit: nam ad oppidum cui nomen Zichnae est, prope Serras, omnibus dominabatur. tunc Bulgarorum Asani filius Callimanus duo et decem annos natus principatum tenebat. cum ad loca Cissi imperator processisset, ibidem commemoratus die postero iter continuat, et ad flumen Hebrum, prope Beris monasterium defluentem et ab indigenis Maritzam vocatum, pervenit.

- D** Μαρίτζαν δὲ καλούμενον χωριτικῆ διαλέκτῳ· κατὰ δὲ τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ γενομένου τοῦ βασιλέως (ποσὶ γὰρ Ἰππων ὑπῆρχε βατός, ἐπέπερ θέρους τέλος ἐτόγγανεν· φθίνοντος γὰρ τρίτη ἢ καὶ τετάρτη Σεπτεμβρίου ἦν) μήνυμα διακεκόμισται σησημασμένον γραφῇ σταλείη παρὰ τοῦ τὴν δημόσιον τῆς Ἀχρῖδου κρα-5 τοῦντος ἀρχῆν, ὡς ὁ Καλλιμάνος ὁ τῶν Βουλγάρων ἀρχων τὸν βλοτον ἐξεμέτρησεν, ὡς τινὲς μὲν ἔφασκον, φυσικῆ νόσῳ τοῦτο παθῶν, οἱ δ' ἄλλως ἔλεγον, ὡς ἐναντιόφροσι τούτου πόματι κρόφα ἰσκεινασμένῳ πρὸς μόρον διέφθαρται. ἀλλ' οὗτος μὲν εἶδ' οὕτως εἶτ' ἄλλως ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ ἦν ὁ λόγος ἀληθείας 10 ἐχόμενος· συνεχέσι γὰρ διεβεβαιοῦτο μηνύμασιν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ταῦτα μαθὼν τῷ πρόσω εἶχετο, καὶ τέλος φθάνει τὴν Φιλίππου, παραμείψας τὴν Χριστούπολιν, κἀκεῖσε σκέψιν ἐποιεῖτο μετὰ τῶν μετ' αὐτοῦ λογάδων εἰ δεῖ προσβυλεῖν τοῖς τῶν
- P 40** Βουλγάρων καὶ χειρώσασθαι τινα τῶν παρ' αὐτοῖς κρατουμένων, 15 καὶ εἰ εὐχερὲς ἔστιν ἄλλῶναι ἡμῖν τὸ τῶν Σερρῶν ἄστυ. καλῶν μὲν ἀπηγόρευον τῷ βασιλεῖ τὴν κατὰ τῶν Βουλγάρων μάχην· οὐ γὰρ ἀξιόμαχον ἔλεγον ἄγειν στρατόν, ἐπεὶ μηδὲ πρὸς μάχην πύτρεπιστο, ἀλλὰ κατὰ μόνην θείαν τῶν αὐτοῦ ἐποιεῖτο τὴν κίνησιν. τὸ δὲ τῶν Σερρῶν ἄστυ, ᾧ πρώτως προσβυλεῖν ἔδει, ἄμαχον μὲν 20 ἔστιν ἐκ τοῦ ὑπερκεῖσθαι τῆς γῆς, κυκλωθῆναι δὲ τοσοῦτῳ στρα-

1 χωριτικῆ διαλέκτῳ om D κατὰ — 6 ὡς] καὶ ἐκεῖ δέχεται ἀναφορὰν παρὰ τοῦ τῆς Ἀχρῖδου δημοσίαν κρατοῦντος ὡς D 6 ὁ τῶν — ἀρχων om D 7 ὡς — 12 μαθῶν] καὶ τάχος D 12 τέλος om D 13 παραμείψας τὴν Χριστούπολιν om D 14 μετὰ — λογάδων om D 15 Βουλγάρους D καὶ — κρατουμένων om D 16 ἔστιν om D ἡμῖν] οἱ D 17 ἀπηγόρευον — p. 79, 6 ἀποτρέποντες] ἀπέτρεπον τοῦτο D.

in medio fluminis constitutus imperator (equo enim aquas, quando aestas praecipitabatur, nam vigesima septima aut octava erat mensis Septembris, permeabat) literis a rerum summam Achridae gubernante ad se datis certior fit Callimanus Bulgarorum principem vitam finisse, nonnullorum sententia naturali morbo, aliorum ab adversariis ad hoc clam parato pharmaco extinctum. at hic sive hac sive alia ratione ex hominibus sublatus est. nec rumor a veritate aberat: crebris enim nuntiis id asseverabatur. haec ubi resciaset imperator, iter prosequitur, et Christopolim praetergressus quam celeriter Philippus attingit, ibidemque cum primoribus suis consilium inquit, an irrumpendum esset in Bulgaros, abripiendumque aliquid quod ab ipsis occupabatur, et an facili negotio posset a nobis Serrarum oppidum expugnari. quidam imperatori adversus Bulgaros bellum dissuadebant, non habere eum militem, cum non ad configendum sed sua solummodo visitatum venerit, tanto proelio parem. Serrarum arcem primum aggrediendam, cum e planitie emineret, inexpugnabilem esse, nec posse tantillo exercitu circumsepi. ter-

τεύματι οὐκέτι ῥῶον ἐστίη. ἐλεπόλεις δὲ στήσαι κατ' αὐτοῦ τῶν ἀμηγάνων καθέστηκεν. προσβαλεῖν δὲ καὶ μετὰ πείραν ἀνακρουσθῆναι αἰδῶς μὲν ὑπάρχει τῷ κράτει τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς (φῆμη B γὰρ αὐτῆς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις πάνυ πολλή), καὶ τὸ πρὸς μάχην 5 παροτρῖναι Βουλγάρους ἐψησυχάζοντας οὐκέτι συμφέρει. ταῦτα συνεβούλευον οἱ τὸν βασιλεῖα τῆς ἐγγειρήσεως ἀποτρέποντες. ὁ δὲ Παλαιολόγος Ἀνδρόνικος, ὃν μέγαν δομέστικον ὁ λόγος μοι προϊστόρησε, τὰ ἐναντία μᾶλλον τῷ βασιλεῖ συνεβούλευε. καὶ ἀποπειρᾶσθαι χρὴ τοῦ ἄστεως τῶν Σερρῶν. καὶ εἰ μὲν κρατήσομεν 10 τούτου, κέρδος ἐσχήκαμεν οὐ μικρὸν, καὶ μᾶλλον τὰ τῶν Βουλγάρων ταπεινωθήσονται, καὶ τὴν τῆς ἀγάπης πρεσβείαν εὐχερέστερον δέξαιτο, ἐπεὶ καὶ ἐκποδῶν αὐτῶν ὁ δεσπότης, μέλλει δὲ καὶ ἄλλο βρέφος ἄρξαι τῶν Βουλγάρων ὃ ἐκ τῆς Εἰρήνης τῆς τοῦ Ἀγγέλου Θεοδώρου τῷ Ἀσάν γεννηθεὶς Μιχαήλ. εἰ δὲ μὴ περι- 15 γενέσθαι ἡμᾶς συμβυῖη τοῦ ἄστεως, τί τὸ ζήμιαν ἐπάγον τῆ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς; λαβόντες γὰρ διάπειραν ἠρεμήσομεν, καὶ πάλιν διαπρεσβεύσομεν πρὸς Βουλγάρους, κάκεινοι ἄσμενως τὴν πρεσβείαν δέξαιτο ὑπὸ βρέφους ἀρχόμενοι, ὃ τὰ πρὸς μάχην οὐκ οἶδεν. ἔκαστος δὲ τὰ τῆς εἰρήνης φιλεῖ, τῆς ἀναπαύσεως στοχαζόμενος. ἔδοξε τῷ βασιλεῖ ἄριστα βεβουλεῦσθαι τὸν μέγαν δομέ-

1 στήσαι vulgo 6 ὁ δὲ Παλαιολόγος ὁ μέγας δομέστικος καὶ ἀποπειρᾶσθαι Σερρῶν ἔφη D, omisiss καὶ εἰ — Μιχαήλ 9 χοῆ] ἔφη χοῆ? 14 εἰ δὲ καὶ μὴ περιγενοίμεθα, τίς ἡ ζημία; A, omisiss λαβόντες — στοχαζόμενος 20 τοῦ δὲ δεξάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν βουλὴν εἰς τὰς Σέρρας ἀφίκετο. εὗρεν οὖν τὴν μὲν πόλιν διεοριμένην, τὴν δ' ἀκρόπολιν τετειχισμένην, καὶ φύλακα ἐπ' αὐτῇ Ἀραγωγῶν τινα. τοῦς Τζουλούκανας οὖν ἀθροίσας ὁ βασιλεὺς κρατήσαι ταύτης ἠρέθισε (ἠρετίαστο?), οἷ τὰ τόξα λαβόντες καὶ σενίδας αὐτοσχεδιάσαντες ὡς ἀσπίδας ἐν οὐ πολλῷ κρατήσαι ταύτης ἔσχεσαν, καὶ σκυλεύουσι τὰ παρερηγμένα. ὄσοι δ' ἔσχεσαν τῶν ἐν-

menta in eam ut adigerentur fieri omnino non posse. aggredi vero et arce tentata repelli Romanorum robori ac virtuti, cuius adeo praeclara fama in omnes pervasit, probro esse. Bulgaros quiescentes ad proelia concitare minime conducere. haec regem ab oppugnatione retrahentes adducebant in medium. Palaeologus Andronicus, quem ante magnum domesticum fuisse significavimus, hisce contraria imperatori consulebat. tentandam esse Serarum arcem; ea potius multum inde utilitatis futurum, rebus Bulgarorum magis ac magis afflictis, qui ista ratione legationem pro pace ineunda expeditius admittent, cum a nullo regantur, et infantis Michaelis ex Irene Angeli Theodori filia Asano suscepti dominationem subituri. quodsi castrum ita ferente fortuna nobis non cesserit, quid inde Romanorum imperio incommodi impendat? rem experti cessabimus, rursusque viros ad Bulgaros legabimus, qui ab infante, ne nomine quidem pugnae conscio, gubernati lubentissime legatis animum advertent. quilibet vero quietis commoda sibi repraesentans pacem exoptat. optime omnium magnum domesticum consuluisse imperatori

στικον, καὶ γοῦν τῆς πρὸς τὰς Σέρρας φεροῦσης, ὡς εἶχεν, ἦψατο. σχεδὸν δ' ἐκέισε γενόμενος ἐπήξατό τε τὰς σκηνὰς καὶ κατ' αὐτῶν
 D ἔστρατοπεδεύσατο, οὐκ οὖν μὲν δι' ἄξιωμαχου στρατοῦ (οὐ γὰρ ἠῤῥμοῖσι τοσοῦτον τότε, καθὼς εἰρήκαμεν), στρατηγία δὲ καὶ μεθουμασιν ἐπειροῦτο τοῦ ἄστωε. ἐπεὶ δ' αἱ Σέρραι πάλαι μὲν 5 ἐπῆρχε πόλις μεγίστη, ὃ δὲ Βούλγαρος Ἰωάννης μετὰ τῶν λοιπῶν Μακεδονικῶν πόλεων καὶ ταύτην πολιορκήσας κατήρειπεν, ὡς κώμη τότε ἐτόγγυε, τῆς ἀκροπόλεως μόνης περιτετειχισμένης καὶ ἡτρεπισμένης δέξασθαι πόλεμον, ἧς φύλαξ ἦν ἀνὴρ Βούλγαρος Δραγατῆς τὴν κλῆσιν, ἐς Μελενίκου τὰς οἰκήσεις ποιούμενος. 10 ἐπεὶ γοῦν ἡ κάτω πόλις Σερρῶν ἀτελίστος ἦν (λίθοις καὶ γὰρ μόνοις, ἀσβέστου δίχα, καὶ μὴ ἀνηγμένοις εἰς ὕψος τὰ τεθρασμμένα τάχα περιεφράγγντο), τοὺς ἐπὶ μισθῷ τοῖς στρατιώταις δουλεύοντας, οὓς καὶ Τζουλούκωνας ἡ χυδαῖα γλωττα κατονομά-
 P 41 ζει, συναθροίσας ὁ βασιλεὺς κρατήσας ταύτης ἠρέθισεν, ἐπεὶ 15 τῶν ἀναγκαίων ἐσπάνιζον, οἳ καὶ οἰκοθεν ἐκινουῦντο πρὸς τὸ ἐδπορῆσαι τῶν χρειωδῶν. ὀρῶντες δὲ καὶ τὴν χώραν εὐεπίβατον, τὰ τόξα λαβόντες, ἔτι δὲ καὶ σπάθας, καὶ τινὰς σανίδας ἔξαντο-σχεδιάσαντες ὡς ἀσπίδας, καὶ ταύτας προβεβλημένοι, τὸ ἀρεῖκδν ἀλαλάξαντες χωροῦσι κατὰ τῆς χώρας αὐτοβοεῖ, καὶ ἐν οὐ πολ-20 λαῖς ὥραις ἐντὸς ἐγένοντο. σκυλεύουσι γοῦν τὰ παρευρεθέντα. οἳ δὲ γε ἐντὸς, ὅσοι μὴ ἐπεφθάκεισαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀναδραμεῖν, ἰκέται πρὸς τὸν βασιλέα ἔξῆσαν. ἐπεὶ δ' ὁ κρατῶν τοῦ

τὸς, ἰκέται πρὸς τὸν βασιλέα ἦγον. καὶ ὁ Δραγατῆς διαπροβεβέ-
 ται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ χρήματα καὶ ἐσθήτας διεξάμενος τὸ ἄστυ
 δέδωκεν. ἐπέσχετο δὲ δοῦναι καὶ Μελενίκον D 23 οἰκέται vulgo.

visum est, et ad Serras iter, ut ut potuit, ingreditur, proximoque accedens tentoriis structis castra metatur, non exercitus viribus fidens, quem exiguum ac pusillum fuisse diximus. hinc militaribus artibus ac insidiis urbem aggreditur. Serrae antiquo aevo civitas maxima, postmodum a Ioanne Bulgaro una cum aliis Macedonicis urbibus obsidione septa soloque aequata, cuius veluti apertus prostabat, arce tantum muris circumsepta, sicque accommodata ut bellum posset excipere. illius custodiae vir Bulgarus Dragotas nomine, Melenici sedem habens, invigilabat. cum ergo Serrarum urbs inferior absque moenibus esset, quippe quae saxis tantum absque calce, nec iis in altitudinem sublatis, in locis murorum quassatis disiectisque cingebatur, mercede conductos militum famulos, quos Tzucalonas vulgus lingua propria nominat, in unum exaggerans imperator ad eam occupandam, cum necessariis destituerentur, quique domo egressi fuerant ut sibi futura usui subministrarent, incitavit. hi cum locum aditu facilem vidissent, acceptis sagittis et ensibus, et nonnullis tabulis in modum scuti ex tempore, quibus corpus defenderent, detornatis, classicum concinentes in urbem ipso clamore irrumpunt, et non post multas horas introeunt, obvia quaeque rapiunt. ex civibus, quicumque in arcem non convolarunt, supplices ad imperatorem

ἄστεος Δραγωγτῆς τὴν κάτω χώραν εἶδεν ἄλοῦσαν, ἀνὴρ Βούλγα- B
ρος καὶ ἤκιστα πεπαιδευμένος ἄστη χρονίως διαφύλαττειν, μαδῶν
δὲ καὶ τὸν τοῦ δεσπότου αὐτοῦ θάνατον, τὴν ἀγαθῆν οὐ διὰ μα-
κροῦ καρτερίσας διαπρεσβεύεται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ τὸ μὲν
5 ἄστου ἐδῆς τὸν βασιλέα ἐφήμιζεν· ἄλοργὸν οὖν χλαῖναν ὁ Δρα-
γωγτῆς χρυσίῳ συνυφασμένην ἐνεδέδυτο, καὶ στατήρων πλήθος
χρυσῶν ἐδέδεκτο. ὑποσχέσεις γοῦν ὑπὲρ τοῦ Μελενίκου μάλα
λαμπρὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἐπεποίητο, ὑπεράγαν ἀληθεῖς.

44. Πάντα γοῦν ταῦτα πρὸς τοῦ βασιλέως λαβὼν ὁ Δρα-
10 γωτῆς, καὶ ὡς δέλεαρ ὑποβεβλημένος, ἀπῆι. ἐπεὶ δὲ φθάσει C
ἐς Μελενίκον, πάντα προὔπτει τοῖς ἐποικίσι ποιεῖται, καὶ σφᾶς
αὐτοὺς διεγείρει προδοῦναι τὸ ἄστου τῷ βασιλεῖ, ἔν τῷ φανερωῶ
μὲν οὐ ταῦτα λέγων, κρύφα δὲ τοῖς πλείστοις περὶ τούτου κοινο-
λογούμενος. ἐπεὶ δὲ ὁ τὴν ἡγεμονίαν διέπων τοῦ ἄστεως ὁ Λιτο-
15 βόης Νικόλαος κατάνοσος ἦν καὶ τῇ κλίῃ ταῖς τῶν ποδῶν ἀλγη-
δῶσι προσπεπαιτωμένους, ἐλευθέρως εἶχον οἱ πάντες διαπράτ-
τεσθαι σφίσι τὰ βουλευτὰ. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Μαυγλαβίτης Νικόλαος
εἷς ἦν τῶν ἐπιφανεστέρων ἐν τοῖς τοῦ Μελενίκου οἰκήτορσιν, ἀνὴρ
δροστήριος καὶ δεινὸς καιρικαῖς περιπετελείς συμμεταβάλλεσθαι,
20 τὰ τοῦ Δραγωγτῆ φωρούσας καὶ γνοὺς ὡς δυνήθει ἂν τὰ ὑπέσχη- D

9 Huius capitis loco haec habet D: καὶ εὐρῶν τὸν μὲν τοῦ ἄστεως
ἔφορον Λιτόβοον κληῖρη, τὸν δὲ Μαυγλαβίτην Νικόλαον * * * * *
ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἐκρησῶτο περὶ τὴν Βαλαβιάσαν τόπον, καὶ οἱ
Μελενικῶται ἀφικόμενοι τὸ ἄστου τούτῳ παρέσχον. ἐκράτησε δὲ ὁ
βασιλεὺς καὶ Στενιμάχου καὶ Τζεπαίνης καὶ τῶν τῆς Ροδόπης πο-
λιχνίων καὶ κωμοπόλεων, καὶ ὄρον τὸν Εὐρον πεποίητο. κατέσχε δὲ
καὶ ἐκ τῶν πρὸς Βορρᾶν Στούμπιόν τε καὶ Χυττοβὸν καὶ Βελεβού-
σδιον Σκόπια τε καὶ Βελεσσὸν καὶ τὰ μέχρι Πιλάκου καὶ Πιλαγο-
νίας χωρία, Νευστάπολιν τε καὶ Πιρόσακον, καὶ σπονδὰς τε ἐκ Βουλ-
γάρων δεξάμενος, ὡς μέχρι τούτων στή, ἀνέσχεν.

egrediuntur. arcis praefectus Dragotas, homo Bulgarus, et per multum
tempus ad tuendas ac defendendas arcis plane ineptus, ubi audiit inferiorem
urbem captam nec non domini sui obitum, ita favente fortuna, non diu susti-
nens, imperatori de arce dedenda significat. et sic arx illico imperatorem
recognovit. Dragotas purpurea chlaena auro contexta amicitur, et staterum
aureorum vim non contemnendam accipit. proin magnificas admodum maxi-
meque veras de Melenico promissiones imperatori fecit.

44. His omnibus ab imperatore Dragotas acceptis, et quasi esca aliis
expositus, discessit, atque Melenicum veniens omnia ad accolae refert, eos-
que ut imperatori se dedant, non haec in aperto edisserens sed clam cum
plurimis sermonem communicans, adhortatur. cum autem, qui oppidum gu-
bernabat, Nicolaus Litoboëus aegrotus lecto pedum doloribus teneretur, libere
omnes arbitrato suo res quas ipsi vellent agebant. inter hos Nicolaus Man-
clavites ex nobilioribus unus Melenici incolae, vir audax et pro re nata, uti
tempus daret, varie se effingendi sagax ac perspicax, quae a Dragota molie

μένα τῷ βασιλεῖ διαπραΰσθαι, τοῦ πλήθους τὸ πλεον ὑπαγα-
γών, τοῦ κρύφα λέγειν ἀποστὰς ἐς τὸ φανερὸν τοῖς πᾶσιν ὑπέθετο
τὰ συνοίσοντα, εἰρηκῶς ὡς ἡμῖν μὲν ἐγένετο προσταλαίωρησαι
τῇ τοῦ παιδὸς τοῦ Καλλιμάνου ἀρχῇ, καὶ ἦν πρὸς ἐλπίδος ἀν-
δρωθῆναι τε τοῦτον καὶ πρὸς αὐτοῦ τὰς ἀμοιβὰς τῆς κακουπα-
5 θείας ἀντιλαβεῖν εἰς ἡλικίαν ἐλθόντος, ὅτε διακρίναι δύναίτο ἄν
τις ἀπὸ φύλου ἄνδρα καλόν. ἐπεὶ δὲ τούτου κακούργου τύχῃ
ἡμάρτομεν, πρόκειται δὲ ἡμῖν βρεφύλλιον ἄλλο εἰς τὴν τῶν Βουλ-
γάρων ἀρχὴν, παντὸς ἄν ἀνοηταίνοντος χεῖρους φανερήμεν, εἰ
πάλιν πρὸς δυσπραγίας ἄλλας ἐπιδοίημεν αὐτούς, ἀδέσποτοι τὸν
10 πάντα βίον διατελεῖν αἰρούμενοι, ὅφ' οὗ πολλά τε καὶ μεῖζω τὰ
δεινὰ φύεται. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς ἡμῖν ὁ τῶν Ῥωμαίων προσή-
P 42 γισεν, δεῖ αὐτῷ ἑαυτοὺς ἐγχειρίσασθαι, δεσπότῃ πιστῷ καὶ εἰδότι
ἄνδρα ἢ δὲ κακὸν ἢ δὲ καὶ ἰσθλόν, καὶ δίκαιον ἐν ἡμῖν ἔκπαλαι
σχόντι. ὁ τε γὰρ ἡμέτερος χῶρος τῇ τῶν Ῥωμαίων προσήκει 15
ἀρχῇ· πλεονεκτικώτερον γὰρ οἱ Βούλγαροι τοῖς πρῶγμασι χρησά-
μενοι καὶ τοῦ Μελενίκου γεγένηται ἐγκρατεῖς, ἡμεῖς δὲ πάντες
ἐκ Φιλιπποπόλεως ὁρμώμεθα, καθαροὶ τὸ γένος Ῥωμαῖοι. ἄλ-
λως τε καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς ἀληθῶς καὶ ἐν ἡμῖν δικαιοῦ-
ται, καὶ εἰ Βουλγάρους προσήκοιμεν· ὁ γὰρ υἱὸς τούτου καὶ βα-
20 σιλεὺς Θεόδωρος τῷ βασιλεῖ τῶν Βουλγάρων τῷ Ἀσάν κεκρίδεντο,
B καὶ νῦν ἡ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀσάν θυγάτηρ ἡ σύζυγος τοῦ τιοιού-
του βασιλέως δέσποινα παρὰ Ῥωμαίους καὶ ἔστι καὶ ὀνομάζεται.

14 ἢ δὲ κακὸν] ἡμῖν κακὸν?

bantur deprehensis, ac cognito se posse imperatori promissa perficere, si multitudinis potio-rem partem in sententiam suam traxisset, ab occultis collo-quiis sese retrahens palam omnibus utilia edixit, "pueri Callimani" in-
quiens "principatu iniuqua perpassi sumus, ea tamen spe, nos, si puer in virum eva-
sisset, tantae tolerantiae praemia recepturos, postquam ille aetatem illam, quae virum probum a malo discernere potest, attigisset. sed cum id adversa fortuna amiserimus, et infantulus alius ad regendos Bulgaros praeponatur, omni stulto stultiores essemus, si aliis rursum infortunis nosmetipsos dederimus, tanquam qui in omne aevum absque principe, re omnium perniciosissima, vivere vellemus. sed quando Romanorum Imperator ad nos accessit, nos illi fido domino et virum probum ac malum optime cognoscant tradere debemus. ipse ius ab antiquo in nos obtinet, locus siquidem hic noster imperii Romani est. Bulgari vero alienis avaritia raptis Melenicum quoque occuparunt. nos omnes ex Philippopoli orti primordia quoque generis liquido ducimus ex Romanis. quinimmo et Romanorum imperator, licet Bulgari essemus, ius tamen in nos habet: filius quippe illius et imperator Theodorus cum Assano Bulgarorum principe affinitate coniungitur, et nunc regis Assani filia domina a Romanis nuncupatur et est. his itaque omnibus verba lusu-

τούτων οὖν ἀπάντων χάριν τὰ πολλὰ τῶν λεγομένων καταλιπόντας
 ἐπ' αὐτὸν χρῆν ἵνα καὶ τοὺς ἀχένας ὑποκλῖναι τῷ τῆς δουλείας
 ζυγῷ· χρηστός γὰρ ὁ ζυγὸς τῶν φρονίμων βασιλέων καὶ γηραιῶν,
 καὶ πολλῷ κουφότερος τῶν ἔτι διατελούντων ἐν μείραξι. ταῦτ'
 5 εἰρηκῶς πέπεικε πάντας ἄμογητὶ καὶ πολλῶν ἄτερ πραγμάτων γε-
 νέσθαι τοῦ βασιλέως. καὶ δὴ πρόσβεις τινὰς τῶν συνεποίκων
 στείλαντες, τάχα μὲν κρύφα, μᾶλλον δὲ γινωσκομένους τοῖς πλείοσι,
 συμβάσεις μετὰ τοῦ βασιλέως πεποιήνται. χρυσόβουλλος γοῦν C
 τῷ βασιλεῖ τῶν ἡτημένων σφίσι περιληπτικὸς γεγενημένος καὶ δε-
 10 δομένος, τοῖς πρόσβεσι τοῖς τοῦ Μελενίκου ἀποσταλῆναι προσετε-
 τάχει οἰκητορσι. καὶ οἱ μετ' οὐ πολὺ ὁμοθυμῶδ' ἄπαντες συνει-
 λεγμένοι, ὅσοι τε τῶν προυχόντων, ὅσοι τῶν ἐν στρατείᾳ κατελει-
 γμένων καὶ ὅσοι κρείττους ἄλλοι τῶν οἰκητόρων, πρὸς τὸν βασι-
 λέα ἀφίκοντο, σκηνοῦμενον περὶ τόπον Λαβίσδαν οὕτω πως ὄνο-
 15 μαζόμενον, ἄνδρες εὐσταλεῖς τε καὶ ἐντιμοὶ κακ' ἰσχυροὶ θεῶν αἰ-
 δοῦς καὶ τιμῆς ἄξιοι, ὑπὲρ πεντακοσίους τυγχάνοντες· οὓς αὐτὸς
 εἰρήκειν ἰδὼν "ποία ὄπλομαχία ἡμῖν αὐτοὺς παρεστήσατο; ἢ πό- D
 σαι φάλαγγες ἰππέων τῶν τοσούτων περιεγένοντο; ἀλλ' ἐν τῷ
 κρείττονι ῥῆσσι καὶ τὰ μικροῦ δεῖν ἀνεπιχειρήτα. κἀντεῦθεν
 20 δῆλον ὡς ἀληθές ἐστι τὸ τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ εἰρημένον, οὐδ' τοῦ
 τρέχοντος οὐδὲ τοῦ δῶκοντος, ἀλλὰ τοῦ εὐδοκοῦντος θεοῦ." τῷ
 τοι καὶ τὸν στρατηγὸν οὐ δεῖ πάμπαν ἐπαινεῖν οὔτε μὴν ψέγειν.
 πολλὰ γάρ τινες διαγωνισάμενοι σπουδαίως τε καὶ συντόμως, δρα-
 στικώτερον τοῖς παροῦσι χρησάμενοι, μικρὸν ἢ οὐδὲν κατωρθά-

10 προπεφθάκει?

lenta in pauca conferentes ad eum recurrere debemus, colla illi nostra servi-
 tute constituta addicere. sapientum namque regum ac senum iugum suave
 est, multoque levius quam infantium." his sine ullo labore ac molestia omni-
 bus suasit ut imperatoris partes sequerentur. quare ex civibus nonnullos
 clam quidem, ut videre erat, sed plurimis tamen cognitos legant, et in foe-
 dus cum imperatore coeunt. et bulla aurea, qua res gestae describebantur,
 per eosdem legatos imperatoris iussu ad Melenici defertur cives, qui una
 omnes simul, sive ex primoribus sive militiae ascriptis sive celebrioribus sive
 etiam habitatoribus, in unum conspirantes ad imperatorem apud Labisdam
 (locum sic appellant) commorantem viri compti ac nobiles et ex solo aspectu
 venerandi ac honoribus digni supra quingentos festinant. ut ipso eos vidi ita
 locutus sum. "quaenam nobis armorum fulgura viros subegit, aut quot equi-
 tum phalanges tot devicerunt? sed melioris praesidio facillime et quae vix
 unquam vinci poterant debellantur. hinc verissimum est Pauli apostoli dic-
 tum, non esse currentis neque persequentis, sed illius cui deus beneplacito
 suo concesserit." propterea duces exercituum neque laudandi neque vitupe-
 randi sunt. multi namque diligenter ac prudenter certantes, dum animosius

σαντο, ἔνιοι δὲ καὶ ἐσφάλοντο πλεῖστα. ἕτεροι δὲ δεξιᾷς ἡμιορηκότες τύχης, ἀμελετήτως ἐπὶ τὰ ἔργα χωροῦντες μεγάλων τροπαίων γεγόνασιν αὐτοῦργοί, οἷόν τι ξυνέβη τῷ τότε καὶ τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ. πολλῶν γὰρ ἄστων καὶ χώρων πολλῶν ἐγεγόνει δεσπότης ἐν ἀκαρεῖ, μὴ τινος πολέμου γεγενημένου, μηδὲ τινος πεσόντος ἐν μάχῃ, μηδὲ χυθέντος αἵματος, μηδὲ ξίφους κατορησαμένου σώματος, ἀλλ' ἡμέρως καὶ γαληνῶς ὡσπερ τινὸς κλήρου πατρόθεν τούτῳ προσήκοντος ἀνδρωτὶ τῶν τοιούτων ὑπάντων κατήρξε. **P 43** *Stenimachos* γὰρ καὶ *Tzepaena*, καὶ ὅσα ἦν τῷ τῆς Ῥοδόπης ὄρει παρακείμενα πολλήγνιά τε καὶ κωμοπόλεις, ὑπόφορα ¹⁰ τούτῳ γεγένηται, καὶ ὄρος αὐτῷ τε καὶ τοῖς *Bουλγάροις* Ἐβρος ἦν ποταμός. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς *Βορρῶν* μέρους *Στούμπιον* τε καὶ *Χοτοβὸς* ὄχυρά ἄττα φρούρια καὶ χώρος ὁ *Βελεβουδίου* ἐπὶ τὸν βασιλέα ἦν, *Σκοπιά* τε καὶ *Βελεσὸς* καὶ μέχρι *Πριλιάπου* καὶ τῶν *Πελαγονίας* χωρίων, *Νευστάπολις* τε καὶ *Πρόσακος*, τὰ πάντα ¹⁵ ὑπήρξε τῷ βασιλεῖ ὑπογεῖρια. καὶ σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις τῶν *Βουλ-*
B *γάρων* τῷ βασιλεῖ ἐγεγόνεισαν, τοῖς τοιούτοις καὶ μόνοις ἀρκεῖσθαι τοῦτον καὶ μὴ περαιτέρῳ κατεπεμβαίνειν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχε τὸν τρόπον, ἐγὼ δὲ αὐτὸς ἐν τοῖς ἐπιστολμαίοις τῶν λόγων ὑπόρρουν, ἐκάστῳ τῶν ἀλίσκομένων ἄστων τε καὶ χωρῶν ²⁰ καὶ γραφὴν ἐγγυράτων βασιλικήν· ἔθος γὰρ τοῦτο παλαιὸν τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων, δῆλα τοῖς μακρόθεν διὰ γραμμάτων ποιεῖν τὰ σφῶν αὐτῶν κατορθώματα καὶ πρὸς ἡδονὴν ἐπεγείρειν, ἧς δὴ καὶ οὗτοι διὰ τῶν ἔργων μεταλαγχάνουσιν.

2 περὶ vulgo.

rem peragunt, parum aut nihil profecerunt, plerique etiam operam et oleum ut plurimum perdiderunt: alii secunda freti fortuna segniter se in rebus agendis occupantes, ingentia tropaea consecuti sunt, uti tunc imperatori Ioanni accidit, qui nulla mora multarum urbium multorumque oppidorum absque ullo proelio, absque ullius caede, sine effusione sanguinis, sine gladii in corpus humanum saevitia, sed placite ac quiete et sine sudore, ac si in hereditatem paternam immitteretur, dominationem adeptus est. *Stenimachus* enim et *Tzepaena*, et quotquot *Rhodopes* monti oppidula cuiusque adiacent, tributaria habuit, et imperatoris ac *Bulgarorum* fines *Hebrus* fluvius terminavit. in *Boreali* plaga *Stampium*, *Chotobos*, castra munitione valida, et *Belebudii* locus imperatori cesserant, nec non *Scopia* et *Belesus* caeteraque usque *Pri-lapum* et *Pelagoniae* agros; item *Neustapolis* et *Proscus* sese subiecerant. et super his *Bulgarorum* rex et imperator sic convenerant, ut imperator scilicet his et solis contentus nihil ulterius attentaret. et haec quidem ita peracta sunt. ipse in scribendis epistolis operam navabat, singulis urbibus ac oppidis captis scribens et imperatorium sigillum imprimens. namque id moris erat Romanorum imperatoribus per literas longe distantibus egregie a se gesta significare, voluptatemque illis, quam ipsi experirentur, conciliare.

45. Ἐπεὶ γοῦν οὕτω ταῦτα διεπράχθη τῷ βασιλεῖ, πολλῆς μὲν ἡδονῆς αἷτια τούτῳ γεγενημένα, οὐχ ἦττον δὲ καὶ πᾶσι C
 Ῥωμαίοις αὐξήσιν τινα κατιδοῦσι τοῦ κράτους καὶ πλατυσμόν τῆς
 ἀρχῆς, ἣν μὲν πρὸς βουλήσεως τῷ βασιλεῖ μνήσασθαι νόστου καὶ
 5 πρὸς τὴν ἔω ἐπαυαζέεσθαι (καὶ γὰρ καὶ ὁ καιρὸς τοῦτο ἀπῆτει·
 μὴν γὰρ παρερρόη Ὀκτώβριος, καὶ περὶ που τὰ μέσα τούτου
 διήρχετο ὁ Νοέμβριος), ἀλλὰ τις λόγος χρηστός καὶ πάνυ ὠφέ-
 λιμος ἐνεπόδιζε τὴν ὁρμήν. ἡ γὰρ Θεσσαλονίκη, καθάπερ προΐ-
 στορήσαμεν, τὸν τοῦ Θεοδώρου υἱὸν τὸν Δημήτριον ἐγνώριζε τε
 10 δεσπότην καὶ κατωνόμαζε· δεσπότης γὰρ ἦν καὶ πρὸς τοῦ βασι-
 λέως τετιμημένος. ἐπεὶ δ', ὡς προπεφθύκαμεν περὶ τούτου ξρεῖν,
 ἀτάσθαλον ἦν τὸ μειράκιον καὶ παιδιαῖς ἐσχολάζειν προσῆκον D
 καὶ μειρακίων ἀθύρμασι, μήτι γε ἀνδρῶν προῖσταισθαι συνετῶν
 καὶ πολιτείας κατέρχεν καὶ νομίμως ἐπιστατεῖν, ἐπιβουλήν κατ'
 15 αὐτοῦ τινὲς ἐξυρτύνουσιν, ὧν οἱ ὄνομαστοὶ τε καὶ γνώριμοι Σπαρ-
 τηρὸς ἦσαν καὶ Καμπανὸς ὁ Ἰατρόπουλος τε καὶ ὁ Κουτζουλάτος,
 οἱ δὲ τῶν ἐπισήμων ὁ τε Μιχαὴλ ὁ Λάσκαρις καὶ ὁ Τζυρίθων,

1 Ἐπεὶ — p. 88, 20 χωρεῖ] haec ita contrahit D: ἔπειτα δὲ τῷ βασιλεῖ
 ἀγγεῖλαι ὡς ἐπιβουλήν τινεσ τῶν Θεταλῶν κατὰ τοῦ δεσπότου Δη-
 μητρίου ἰστώσιν, ὧν οἱ ὄνομαστοὶ Σπαρτηρὸς ἦσαν καὶ Καμπανὸς
 Ἰατρόπουλος τε καὶ ὁ Κουτζουλάτος, οἱ δὲ τῶν ἐπισήμων Μιχαὴλ ὁ
 Λάσκαρις καὶ ὁ Τζυρίθων. Ἐνα γοῦν τούτων τὸν Καμπανὸν εἰς τὸν
 βασιλεῖα ἐπεμφαν, καὶ ὁ βασιλεὺς τὰ κατὰ σκοπὸν τούτοις ἐπεπρά-
 χει δι' ἐγγράφου χρυσοβουλλίου, καὶ ἀπάρας Μελενίκου περὶ Θεσ-
 σαλονίαν ἐφίερετο, κρείσσεις πρὸς Δημήτριον πέμφας, ὡς ἂν κατὰ
 τὰς αὐτοῦ ὑποθήκας ἀφίκοιτο εἰς αὐτόν. ὁ δὲ (οὐδὲ γὰρ εἴγε
 νοεῖν) οἴκοι κατέμεινεν ἐκ τῶν συμβούλων κεισθεῖς. ἐντέβη δὲ τι
 δπερ ὡς ἡδυσμά τι παραστήσω. τὸν Καμπανὸν (εἰς δ' οὗτος τῶν
 συνιστόρων τοῦ δόλου) ἀπήγγειλάν τινεσ κατὰ Δημητρίου φρονεῖν,
 καὶ ὅς παρεστῆ τῷ Δημητρίῳ καὶ ἀπηλύγετο καὶ ἦν πρὸς τῇ τοι-
 αύτῃ ἐξετάσει. ὁ γοῦν Σπαρτηρὸς συμμύστης ὧν τούτῳ τάχος
 ἐκείσε φέρεται, καὶ "τί" φησι "περὶ τοῦδε τοῦ ἀλιτηρίου κατηγο-
 ροῦσά τινεσ, δέσποτα; ὃς εἰ ἀλφί τοιούτους, κολλῶν θανάτων κρι-

45. Cum itaque haec ab imperatore sic essent peracta, quibus magnam
 ille laetitiam nec minorem Romani omnes conceperant, tanquam qui inde
 magnum in imperio progressum et amplitudinem virium auspicarentur, de
 reditu et in Orientem abitione cogitari coeptum est: tempus enim id praes-
 tabatur, cum October effluxisset et medius iam November excurreret.
 verum rumor nescio quis probus et apprime utilis impetum cohibebat. The-
 salonica enim, ut supra narravimus, Theodori filium Demetrium despotam
 agnoscebat cognominabatque, cum eo honore ab imperatore insigniretur.
 sed cum, ut ante diximus, puer sceleribus illaquearetur, rebusque ludicris
 puerorumque nugamentis, non virorum prudentium colloquiis nec iustae rei
 publicae administrationi ac regimini incumberet, insidiis a nonnullis appetit-
 tur, quorum praecipui et notiores fuere Spartenus, Campanus, Iatropulus,
 Cutzulatus, insigniores Michael Lascaris et Tzyritho magni chartularii et

ὃν καὶ μέγαν χαρτουλάριον ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης τετίμηκεν. ἄλλοι δὲ οἱ τοῦ σκέμματος κοινῶν οὐπω δῆλοι ὡς αὐτοὶ σφίσι τοῦ πράγματος σὺν τῷ πλήθει γέγονασιν, ἀλλ' ἔμειναν ἀκατάγνωστοι τοῖς πλείοσιν. ἕνα γοῦν τούτων τῶν εἰρημένων τὸν Καμπανὸν οἱ πάντες συσκευασάμενοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην ἐκπέμπουσιν ὡς πραγματείας μὲν προφάσεως χάριν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ κοινῶν χρυσοβοδύλλον ἐπευμοιρῆσαι, τῶν ἀνέκαθεν προσαρμοσάντων Θεσσαλονικῆ ἐθίμων τε καὶ δικαίων περιεκτικοῦ καὶ τῆς σφῶν ἐλευθερίας

P 44 παρεκτικοῦ. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς πάντα τε τούτοις κατὰ σκοπὸν ἐπεπράχει, καὶ δωρεῶν ὑποσχέσεις τοῖς ὑπηρετήσουσι τῇ πράξει¹⁰ καὶ ἑγγράφους τίθησι. ταῦτα δὴ ἐς τὸ ἀσφαλὲς οἰκονομήσας ὁ βασιλεὺς ἀπάρας τῶν Μιλενίκου χωρίων περὶ τὴν Θεσσαλονικὴν ἐφέρετο, πρότερον ἔξαποστεύσας πρέσβεις ἐς τὸν Δημήτριον, ὡς ἂν κατὰ τὰς αὐτοῦ ὑποθήκας ἀφίκοιτο εἰς αὐτὸν καὶ ἀφοσιώσοι τὸ ὄφλημα· οὕτω γὰρ συνέθετο καὶ κατώμοσεν. ὁ δὲ (οὐδὲ γὰρ¹⁵ εἶχε νοεῖν οἰκοθεῖν) τοῖς ἐπιβούλοις συμβούλοις χρώμενος οἴκοι

B καταμένειν ἐπέλιθετο· σκευωρίαν γὰρ ἔφασκον εἶναι κατ' αὐτοῦ

θεῖη ἂν ἄξιος." καὶ ὁ Δημήτριος (ἐθάραξε γὰρ μάλα τούτῳ ὡς πιστῶ) "προδότην τοῦτόν φασιν εἶναι, Σπαρτηνὴν" ὁ δὲ καί τι τὸν Καμπανὸν λαβόμενος τούτου τῆς γένου. "ἔγω" φησὶν "αὐτὸν ἐν τοῖς οἴκοι ἀπαγαγὼν, δέσποτα, ἐτασμοῖς ἐκπέσας πάντα τοῦτον καταναγκάσω ἑφορα ποιῆσαι." ταῦτ' εἶπε, καὶ ὡς εἶχε τάχος ἐς τὴν οἰκίαν ἀπήει. τὸν μὲν οὖν Καμπανὸν τὸ ἀπὸ τοῦδε κλίση εἶχεν, ἀσὸν δὲ διαφυσήσας ὁ Σπαρτηνὸς καὶ δεσμεύσας καὶ ἐκαιωρήσας ἔτυπεν ὡς Καμπανόν, ἀποκαλυφθεὶς δὴθεν τὰ κρύφα. ἀσὸς δὲ ἦν, οὐ Καμπανὸς ὁ τυπτόμενος. εἶτα ἀφίκοιτο ὡς εἶχε ποδῶν ὁ Σπαρτηνὸς πρὸς Δημήτριον, καὶ οἱ φησὶν "ὄρα σε πιστάσω τὸ πρᾶγμα, μὰ τὸν σὸν καὶ ἡμῶν ἀπάντων Δημήτριον, τὸν κηδεμόνα Θεσσαλονικῆς καὶ πολιοῦχον. τοιοῦτός ἐστιν ὁ Καμπανὸς ὁποῖος ὁ Σπαρτηνός, καὶ οὕτως διακίεται περὶ σὲ καθά καὶ ὁ Σπαρτηνός, ὃν ἀνθρώπων ἀπάντων πλέον σε φιλοῦντα ἐπέγνωκας." ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ Θεσσαλονικῆς χωρεῖ. 2 σκάμματος vulgo 8 περιεκτικῶν et παρεκτικῶν vulgo.

gnitate ab imperatore condecoratus; reliquos conspirationis socios nondum novimus: ita una cum multitudine coferre, ut inauditū ignoticum pluribus remanserint. unum ex his Campanum insidiarum instructissimum ad imperatorem Iohannem ablegant, quasi ille negotiationis causa proficisceretur, re vera tamen ut bullam auream impetraret, qua antiqua Thessalonicensium iura ac privilegia comprobarentur et libertas civibus assereretur. imperator in vota eorum concedens pro sententia omnia exequitur: munerem etiam inter consilii adiutores distribuendorum promissionibus rem sollicitat, et scripto se obligat. his ita tuto dispositis Melenico egrediens Thessalonicam contendebat, prius ad Demetrium viris delegatis, ut ille, si pacta servare vellet, ad se proficisceretur et debitum exsolveret. sic enim ille convenerat, iuramento se iurando obstrinxerat. ille (neque enim ex se aliquid sapere poterat) insidiatoribus pro consiliariis usus domi mansit: vocationem etenim imperatoris

τὴν τοῦ βασιλέως μετάκλησιν, κοῦφος δὲ ὦν οὗτος τὰς φρένας τοῖς αὐτῶν λόγοις συνεφέρετο, ὅποι καὶ νεύοιεν. ξυνέβη δὲ καὶ τούτοις ὅπερ ὡς ἡδυσμά τι παραθήσω τοῖς λόγοις. τὸν Καμπανὸν (ἓνα καὶ τούτων τῶν συνιστόρων τοῦ δόλου προεϊπομεν εἶναι) ὅ τὰ οὐχ ὑπὲρ Δημητρίου φρονοῦντα ἀπήγγειλάν τινες, ἐπεὶ καὶ ἐκ βασιλέως ἐπανεξέυξεν. καὶ ὃς παρῆσθη τῷ Δημητρίῳ, καὶ κατηγορεῖτο πρὸς τῶν ἄληθῆ κατ' αὐτοῦ φασκόντων, ὡς ῥαδιουργεῖ κρύφῃ καὶ ἀποπειρᾶται τοῦ λαοῦ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ πέμπονται καὶ λόγοι μυστηριώδεις διαμηνύονται. καὶ ἦν ^C 10 πρὸς τῇ τοιαύτῃ ἐξετάσει ὁ Καμπανός. ὁ γοῦν Σπαρτηνὸς συμμύστης ὦν τῶν πραττομένων περὶ τῶν τοιούτων μεμαθηκῶς τάχος ἐκέισε φέρεται, καὶ ὡς εἶχεν ἄσθματος καὶ σπουδῆς, "τί" φησὶ "περὶ τοῦδε τοῦ ἀλιτηρίου κατηγοροῦσιν τινες, δέσποτα, ὃς εἰ ἄλῳη τοιοῦτος, πολλῶν θανάτων κριθεῖη ἂν ἄξιως;" καὶ ὁ 15 Δημήτριος (ἐθάρρει γὰρ μάλα τούτῳ ὡς πιστῷ, καὶ πάνυ τοῦτον δυσνοῦστατον κατὰ τὸν κομικόν, εἰ καὶ μὴ κλεπτίστατον, ἦγγετο) "προδότην τοῦτον, Σπαρτηνέ, φασὶν εἶναι οὐ τοῦτον διώκοντες." ὁ δὲ παίει τὸν Καμπανὸν κατὰ τῆς σιαγῆνος τῷ καρπῷ, ^D σφόδρα χρησάμενος τῇ βολῇ, καὶ λαβόμενος τούτου τῆς γένυος 20 "ἔγω" φησὶν "αὐτὸν ἐν τοῖς οἴκοι ἀπυγαγών, δέσποτα, ἐτμομοῖς ἐκπνεύσας τὸ πρῶτον, πάντα τοῦτον καταναγκάσω ἔκφορον ποιῆσαι τὰ κρύβδην τούτοις ῥαδιουργούμενα." ταῦτ' εἶπε, καὶ ὡς εἶχε τάχος ἐς τὴν οἰκίαν ἀπήει. τὸν μὲν οὖν Καμπανὸν τὸ ἀπὸ τοῦδε

16 εὐνοῦστατον?

in eam fraudulenta esse consilia affirmabant. qui cum ineptus esset nec animi compos, eorum sermonibus, quocunque illum traxissent, agebatur. accidit etiam quod condimenti loco orationi meae interponam. Campanum, unum ex conspirantibus, ut supra diximus, non a Demetrio sed ab adversario stare, cum ex imperatore rediisset, non nemo renuntiavit. Iudicio penes Demetrium sistitur, et accusatur ab iis qui vera referebant, eum clam in principem machinari seducereque populum; literas ad imperatorem scriptitare, quibus arcana imperii revelaret. et simili quaestioni Campanus supponebatur. Spartenus machinationis consors, ubi id rescivisset, quam citissime eo advolat, et ut ut potuit, anhelans "cuius causa" inquit, "despota, scelestus iste in ius rapitur, qui si similitum criminum convincatur, ne ille et iure merito multis mortibus condemnabitur." et Demetrius illi tanquam fidei spectatae viro confidens, cum eum sibi amicissimum, etsi non furacissimum, ut Comici verbis utar, existimaret, "qui hunc accusant, proditorem esse, Spartane, fatentur." ipse pugno, eoque vehementissimo, Campani maxillam contundit, arreptaque illius barba "ego" inquit, "despota, domum conductum tormentis primum adhibitis, quaecunque ipse sive conscii occulte pertentarent, cogam confiteri." dixit, et qua potuit celeritate domum abiit. Campanus itaque ex illo in lecto pulcherrimo ac magnifico stragulo inter plu-

κλήνη εἶχε καὶ στιβάς ὑψηλὴ πρὸς ἀνάπασιν καὶ τὰ ἐξ-τροφῆν
 μῦλλον ἐφευρημένα, οἷς καὶ μῦλλον χαίρουσιν ἄνθρωποι οἱ τοι-
 αῦτα μεμελετηκότες διαπράττεσθαι πράγματα. ὡς δὲ καὶ τινες
 ἔφρασαν, ἀσκὸν διαφορήσας ὁ Σπαρτηνὸς καὶ πληρώσας τοῦ πνεύ-
 ματος, εἶτα καὶ δεσμεύσας ὡς ἐντὸς ἅπαν ἐναυπηλῆσθαι πνεῦμα 5
 μὴ τινος οὔσης τούτῳ τῆς ἐκροῆς, ἀπαιωρήσας ἔτυπτε ῥάβδοις
 τάχα τὸν Καμπανὸν ἐπιζῶν ἀποκαλύψαι τὰ κρύφια. ἀσκὸς δὲ
 ἦν, οὐ Καμπανός, ὁ τυπτόμενος. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀρκοῦσα ὥρα παρήξει,
 P 45 καὶ ἄξιον ἑτασμὸν δεδυνημένη ποιήσασθαι καὶ ἔκπυστον θεῖναι
 καὶ τὸ ἐν μυχοῖς βυθυτάτοις ἐγκείμενον ἄρρητον, ὡς εἶχε ποδῶν 10
 ὁ Σπαρτηνὸς ἀφίκετο πρὸς τὸν Δημήτριον, καὶ εἶ φησι “δέσποτα,
 ὄρκω σε πιστώσω τὸ πρῶγμα. μὰ τὸν σὸν καὶ ἡμῶν ἀπάντων
 Δημήτριον, τὸν πηδεμόνῳ τῆς Θεσσαλονικῆς καὶ πολιοῦχον”
 (οὗτος δὲ ὁ ὄρκος παρὰ Θεσσαλονικεῦσι πλέον τῶν ἄλλων ὄρκων
 ἰσχύει), “τοιούτος ἐστὶν ὁ Καμπανὸς ὁποῖός ἐστιν ὁ Σπαρτηνός, 15
 καὶ οὕτως διάκειται περὶ σὲ καθάπερ δὴ καὶ ὁ Σπαρτηνός, ὃν
 ἀνθρώπων ἀπάντων πλέον σε φιλοῦντα ζιγνῶνας.” οὕτως ὁ
 B Σπαρτηνὸς τὴν μέλλουσαν φωρυθῆναι ἠρδιουργίαν οικονομικῶς
 διεσκέδασεν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπάρας τὰ στρατεύ-
 ματα ἐπὶ τὴν Θεσσαλονικὴν ἐξ ὄρθου χωρεῖ, καὶ περὶ ταύτην 2
 ἐστριτωπεδεύσατο. πολιορκῆσαι μὲν γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ (οὐ γὰρ
 ἀρκοῦσας εἶχε τὰς ἐπὶ τούτῳ δυνάμεις), πρσβείας δὲ ἐποίηε, καὶ
 ἐζήτει ἐξελεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν Δημήτριον, καθὼς ἦν ὠμοσμένον

20 ἐξ ὄρθου vulgo, ἐξ ὄρθου interpres. quod reposui, infra est
 p. 95 b 21 οὐ — δυνάμεις om D.

mas quiescebat; et quaecunque ad augendum luxum et sese oblectandum
 viri hisce rebus perditū ingenii acumine comparare nituntur, large effuseque
 illi subministrabantur. sermo et ille nonnullorum fuit Spartenum utrem in-
 flassse implevisseque flatu, dein illigasse, ne flatus in eo interclusus aliqua ex
 parte efflueret. eum appensum flagellis, ac si Campanum quateret, ut quae
 sciret indicaret, caedebat. verum non Campano sed utri ictus illi incutie-
 bantur. tandem cum hora, quae pro habenda quaestione, et ad ea reve-
 landa quae etiam in occultissimis abdita latebant, plus satis esse poterat,
 effluxisset, Spartenus velocius ad Demetrium pervolat, et inquit “rem tibi
 sacramento corrobore per tuum et nostrum omnium Demetrium Thessaloni-
 ces curatorem ac moderatorem,” quo sane sacramento apud Thessalonicen-
 ses nil solemnius, nil sanctius excogitari potuit, “non alius a Sparteno Cam-
 panus est, qui aequae ac Spartenus, quo nullum inter mortales reliquos tui
 studiosiorem cognoscis, in te animo affectus est.” sic Spartenus scelus alias
 detegendum provide exhausit et quaestioni finem fecit. igitur imperator
 Ioannes una cum milite primo diluculo Thessalonicam appellit, ibique castra
 ponit: nam obsidione eam cingere, cum ad obsidendum necessaria minime
 suppeterent, non poterat. caduceatoribus porro Demetrium, ut ipse iuratus

αὐτῷ, ἔτι δὲ ποιῆσαι καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης, ὡς ἂν ἔχοιεν ὠνεῖσθαι τὰ χρειώδη τὰ στρατεύματα. Ἡ δὲ τοῖς ἐπιβούλοις συμβούλοις χρώμενος οὐδέν τι τῶν τοιούτων ποιῆσαι παρεχωρεῖτο. πάνυ δὲ ὀλίγων ἡμερῶν παραδραμουσῶν ὀλίγου C
 6 τινός στρατεύματος πλησίον ἵσταμένου τῆς μικρῆς πύλης τῆς παρὰ τῇ θαλάσῃ [καὶ ἐπονομαζομένης] διὰ τὸ μὴ ἀπροόπτως ἐξελθεῖν τινὰς τῶν τῆς πόλεως καὶ τινὰς λυμαινέσθαι τῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ, ἐξυπίνης ἐκ ταύτης ἐγεγόνει βοή ὡς ἦνωται ἡ πύλη παρὰ τινος τῶν ἐντός, καὶ τῇ βοῇ συνείπετο ἡ παραφυλάττουσα
 10 δύναμις, καὶ σύμπαν δὲ τὸ στράτευμα ὄπισθεν μετὰ τοῦ κματοῦντος ἐφοῖτα. καὶ ἐν ἀκαρεῖ πάντας εἶχεν ἡ Θεσσαλονίκη τοὺς τοῦ βασιλέως ἐντός. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔστη παρὰ τὴν πρὸς ἀντολίς βλέπουσαν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἡ τοῦ Δημητρίου ἀδελφὴ Εἰρήνη, ἡ τοῦ Βουλγάρων Ἀσὰν γαμετή, γονυπετοῦσα καὶ ποτιω- D
 15 μένη μὴ παθεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τῶν ὀφθαλμῶν στέρξιν. ὁ δὲ Δημήτριος ἔφθη εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀναβῆς. ἔγγυς δὲ ἐνωμότους πρὸς τοῦ βασιλέως λαβοῦσα ὡς οὐκ ἀπολέσει οὗτος τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπῆει τε παρὰ τὸν ἀδελφὸν καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τοῦτον ἐξήγαγεν· ἦν δὲ φέρων οὗτος τὴν ἡλικίαν τοῦ μείρακος,
 20 προσεγῶς εἰς αὐτὴν παραγγελλας καὶ μήπω χροῦζων τὸ γένειον, ὠραῖος δὲ τὸ εἶδος καὶ τὴν φυῆν. τετίμηκε δὲ ταύτην ὁ βασιλεὺς· ὡς γὰρ ἀπέβη αὐτῇ τοῦ ἵππου, τηνικαῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ οἰκείου ὀχλήματος ἀποβῆς πεζὸς ἔστηκε σὺν αὐτῇ. ἡ μὲν οὖν πύλις

6 καὶ ἐπονομαζομένης om D 11 ἡ om D 12 περὶ D
 14 ἡ vulgo om 17 ὡς — ὀφθαλμούς om D 18 τε παρὰ]
 πρὸς D 22 ante ὡς D: οἱ ἀκείνης σχηματιζόμενος τὴν τα-
 κεινώσιν. τοῦ οἰκείου — αὐτῇ om D.

imperator fuerat, ad se accersit, emporiumque poscebat extra Thessalonicam, in quo milites, quae sibi usui essent, pretio coemerent. ille a consulitorum insidiis sibi non praecavens, dictis eorum obsecundans, nihil ex his quae imperator indixerat executus est. paucissimos post dies parva militum manus apud pusillam urbis portam et mare spectantem adsidens, custodiensque ne quis ex urbe ex improviso irrepens militem laederet, oborto inde clamore portam ab iis qui intus erant apertam fuisse, clamorem insequitur, et universus exercitus post eam armatus cum imperatore confestim Thessalonicam ingressus omnia occupant. imperator in porta urbis, quae in Orientem vergit, stetit. aderat et Demetrii soror Irene, Bulgarorum Asani uxor, supplex, genibus nixa et lacrimabunda exorans ne frater oculis obcaecaretur. Demetrius in arcem prius sese receperat. soror, spondente ac iureiurando promittente imperatore oculos eum non amissurum, fratrem adolescentis aetatem maturam admodum prae se ferentem, sed adhuc imberbem, forma et specie egregium, ad imperatorem detulit. eam honore ornavit imperator: ut enim illa equo descendit, imperator etiam a proprio vehiculo exiliens, pe-

Τζουρουλιῶ τὸ πρῶτον ἀφίκετο. ἦν δὲ ἐντὸς τοῦ ἄστεως ἡ τοῦ βασιλέως γυναικαδέλφη Εὐδοκία, ἦν ὁ Ἀσέλ Δεκαὲ εἰς γυναικα ἠγάγετο τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς βασιλίδος Εἰρήνης καὶ τοῦ γαμβροῦ καὶ βασιλέως Θελήματι. ὁ μὲν οὖν Ἀσέλ Δεκαὲ οὐκ ἐκατέφησεν
 P 47 ἐν τῷ ἄστει· τὴν γὰρ τοῦ βασιλέως ἐπεγνωκῶς ἔφοδον ἐκείνος 5
 μὲν ἐξῆει, τὴν δὲ σύζυγον αὐτοῦ Εὐδοκίαν εἴασεν ἐν τῷ ἄστει, φυλακὴν ἱκανὴν συνεπιστήσας αὐτῷ· ἔδοξε γὰρ αὐτῷ ὡς διὰ τὴν αὐτοῦ γυναικαδέλφην οὐκ ἔν βουληθείη ὁ βασιλεὺς πορθῆσαι τὸ ἄστυ. ἐκείνος δὲ τὰ πολλὰ παρορῶν τῶν τοιούτων παρεκάθεισε τῷ ἄστει, καὶ ἐλεπόλεις ἔστησε καὶ μηχανήματα καταβλητικά τῶν 10 ἐπάλλεων, καὶ διὰ μετρίων πάντων τῶν ἡμερῶν ἐχειρώσατο, καὶ τὴν μὲν αὐτοῦ γυναικαδέλφην εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐξαπέστειλεν, ἕνα ἵππον αὐτῇ δοὺς ἵν' ἐποχῆται, πάντας δὲ τοὺς εἰς φυλακὴν τοῦ ἄστεως ὄντας πεζοὺς ἀπέλευσεν. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς
 B Βιζύης ἄστυ στρατιῶν ἐκπέμψας διὰ βραχέος κειρίωκεν, καὶ 15 συνήγαγε καὶ τοῦτο τῇ τούτου ἐπικρατεία.

48. Κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους εἴλω καὶ τὸ ἄστυ τῆς νήσου Ῥόδου ὑπὸ Γεννοϊτῶν νικητὸς ἐν κλοπῇ. ὁ γὰρ κρατῶν αὐτοῦ Ἰωάννης ὁ Γαβαλᾶς, ὁ τοῦ Καίσαρος Λέοντος τοῦ Γαβαλᾶ ἀδελφός, ὁ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τῆς νήσου δε- 20 σπόζων, ἀποδεδημήκει μετὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τῶν ἐν Κωνσταν-

1 ἦν δὲ ἐκεῖσε ἡ τοῦ Ἀσελδεκαὲ γυνή, ἀδελφὴ τῆς βασιλίδος Εἰρήνης, Εὐδοκία. ὁ — D 6 ἐν — ἄστυ om D 9 ἐκεῖνος δὲ] ὁ δὲ βασιλεὺς, D omittis τὰ — τοιούτων. 11 πάντων τῶν om D ἐχειρώσατο τοῦτο καὶ τὴν αὐτοῦ D 12 τὴν post εἰς om D ἀπέστειλε, καὶ τοὺς σὺν αὐτῇ. ἀλλὰ — D 15 καὶ — ἐπικρατεία om D 17 Caput 48 tale praebet D: Τότε καὶ τὸ ἄστυ ἰσχυρὸν Ῥόδου εἴλω ὑπὸ Γεννοϊτῶν κλοπῇ. ὁ γὰρ κρατῶν αὐτὸ Ἰωάννης ὁ Γαβαλᾶς ὁ τοῦ Καίσαρος ἀδελφός ἀποδεδημήκει μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ Νικομηδείαν διαγο-

oppido Eudocia soror uxoris imperatoris, quam sibi Aseledecæ, ita imperatrice Irene et genero et imperatore annuente, in matrimonium coniunxerat. Aseledecæ quippe imperatoris invasione comperta non diu in oppido moratus, praesidiis loco firmato, profugerat, consortem suam Eudociam ibidem relinquens, ratus imperatorem propter propinquam cognationem oppidum neutiquam appetiturum. verum ille huiusmodi rationibus posthabitis oppidum cinxit, tormenta admovit et machinas, quibus propugnacula diliceret, et post dies non multos occupavit. uxoris suae sororem unico cum equo, quo vehi posset, Cpolim transmisit; reliquos, qui in arcis custodia erant, pedites dimisit. imo et Bizya oppidum incitato milite non multo post cepit dominatuique suo subiegit.

48. Circa haec tempora Rhodi insulae castrum a Iannensibus nocturno dolo occupatur. praefectus enim Ioannes Gabalas, Caesaris Leonis Gabalae frater, post obitum fratris insulam cum imperio obtinens, usa cum im-

τινουπόλεϊ ὠρμημένων Λατίνων, περὶ τὰ μέρη Νικομηδείας διά-
 γοντος. εὐθὺς οὖν βασιλικῇ προσταγῇ στέλλεται ὁ ἐπὶ τοῦ κε-
 ράσματος Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός (οὗτος γὰρ ἔτυχε τῷ τότε τῆν
 δοσικίην τῶν Θρακησίων ἀνελωσμένος ἀρχήν), καὶ εἰσῆλθεν ἐν- C
 5 τὸς τῆς νῆσου μετὰ μετρίων τιῶν δυναμένων ὄπλα κινεῖν, καὶ
 φθύνει κατασεῖν τὰ ἐν αὐτῇ φρούρια, τὰ τε ἐπινομαζόμενα
 Φιλέρημον καὶ Ἀγῆτον τὸ ἕτερον. ἐμάχετο οὖν ὡς εἶχε δυνάμειος
 τοῖς Γεννοῦταις. ἐπεὶ δὲ ἀξιόμαχος παρὰ τοῦ κρατοῦντος ἀπε-
 στάλη τοῦτω στρατός, ἐγγὺς πον τοῦ ἄστεως πηξάμενος τὰς
 10 σπηγὰς ἐπολιόρκει τοὺς ἐντὸς Γεννοῦταις, οὐ κατέβλαπτε δὲ αὐ-
 τοὺς· τροφῶν γὰρ ἠπόρουσαν διαρκῶν. τὺς γὰρ τῶν Ῥοδίων οἰ-
 κίας πλήρεις εὐρόντες τῶν ζωαρκῶν οὐδενὸς τῶν ἀναγκαίων ἐσπά-
 νιζον. συνεκοιτάζοντο δὲ καὶ ταῖς τούτων γυναιξίν, εἰ μὴ τινα
 ἔξωρον οὖσαν ἢ τὸ εἶδος οὐκ ἀγαθὴν ἀπήλασαν ἔξω. καὶ τάχος D
 15 μὲν ἂν τὸ τῆς Ῥόδου ἄστου ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγένετο τῇ συνεχεῖ πο-
 λιορκίᾳ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ ταῖς εὐμηχάνοις τούτου ὀπλομα-

τος. εὐθὺς οὖν βασιλικῇ προσταγῇ στέλλεται ὁ ἐπὶ τοῦ κερά-
 σματος Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός τῆν Θρακησίων ἐλωσμένους
 ἀρχήν, καὶ εἰσῆλθε τῆν νῆσον, καὶ κατέσχε φρούριον ταύτης
 ὀνομαζόμενον Φιλέρημον, καὶ ἐμάχετο Γεννοῦταις. ἐγγὺς δὲ
 τοῦ ἀστεως πηξάμενος τὰς σπηγὰς ἐπολιόρκει τοὺς Γεννοῦταις.
 καὶ τάχος μὲν ἂν τὸ τῆς Ῥόδου ἄστου ὑπὸ Ῥωμαίων ἐγένετο. εἰ μὴ
 ὁ τῆς Ἀγαίας καὶ Πέλοπος πρίγγιψ Βαλδουίνος εἰς Συρίαν ἐπάγων
 συμμαχίαν καὶ ὀπίστας εἶχεν ἰκπύτας κακείθεν διῶν συνθηκῶν
 μετὰ Γενουιτῶν ἐπόησε καὶ ἀφῆκεν αὐτοῖς ἀνδρας ἑκατόν, ὃ τοὺς
 Ῥωμαίους ἐκείσεν ὑποχωρησαι εἰς τὸ Φιλέρημον. ἐξήρχοντο οὖν
 οἱ τοῦ πρίγγιπος ἰκπεῖς, καὶ τὴν χώραν ἐληίζοντο, καὶ σπάνιων τῶν
 ἀναγκαίων Ῥωμαίους ἐπόλουν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης τὸ
 Νύμφαιον καταλαβὼν, καὶ στόλον συσκευασάμενος καὶ τριακοσίους
 ἰκπεῖς, καὶ δοὺς αὐτοῖς στρατηγὸν τὸν Κοκτοστέφανον, τὸν πρω-
 τοσεβαστὸν Θεόδωρον ἐξαπέστειλεν· οἱ τῇ νήσῳ ἐπιόντες καὶ τοὺς
 Λατίνους ἔξω καταλαβόντες ἀρδην πάντας σπάθης ἔργον ἐποίησαν.
 οἱ δὲ Γενουῖται παρέδωκαν τὸ ἄστυ καὶ αὐτοὶ πρὸς βασιλεῖα
 ἀφίκοντο.

peratore circa Nicomediam degente adversus incursantes e Cpoli Latinos
 processerat. statim itaque imperatoris mandato Ioannes Cantacuzenus pin-
 cerna, eo tempore ducalem Thraciesiorum principatum administrans, mitti-
 tur, in eamque ingressus cum paucis admodum copiis arma movet, oppida-
 que in ea Philiremum ac Lietum occupat, et utat poterat, cum Ianuensibus
 configebat. cum vero iustum ad opus exercitum imperator transportasset,
 ille prope castrum tentoriis collocatis Ianuenses, sed nullo damno, obside-
 bat: namque alimentis abundabant, tanquam qui Rhodiorum domibus, bonis
 ad vitam sustinendam exuberantibus, expilatis necessaria sibi omnia ad vitam
 comparaverant. cum eorum quoque uxoribus, nisi effecta iam aetate aut
 specie indecora quaequam fuisset, quas oppido eiecerant, consuecebant. et
 continua sane nec interrupta Cantacuzeni obsidione, beneque instructis ma-
 chinis et opportanis dimicationibus, Rhodiense castrum sub ditione Roma-

χλαίς, εἰ μὴ τι ξυνέβη τοιοῦτον. ὡς γὰρ ὁ τῆς Ἀχαΐας καὶ Πελοποννήσου πρίγκηψ Βιλαρδουῖν εἰς τὴν Συρίαν ἀνήγεται, συμμαχίαν ἐπάγων τοῖς εἰς Συρίαν ἀφικομένοις Φράγκοις, καὶ ταῖς τριήρεσιν αὐτοῦ ὀπλίτας εἶχεν ἰππότας, προαρκέει δὲ τῇ νήσῳ Ῥόδῳ, καὶ συνθήκη μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ Γεννοῦϊτῶν ἐποιήσατο, 5 καὶ καταλλέοιπε παρ' αὐτοῖς ἄνδρας εὐγενεῖς καὶ ἀγαθοὺς ἰππεῖς πλείους τῶν ἑκατόν. τοῦτο τοὺς Ῥωμαίων ὑποχωρῆσαι τῆς πολιορκίας τοῦ ἄστειος κατηνάγκασε καὶ εἰς τὴν Φιλέρημον ἐγγωρεῖν. οἱ μὲν οὖν καταλελειμμένοι παρὰ τοῦ πρίγκηπος ἰππεῖς καταλιμπάνοντες τοὺς πεζοὺς Γεννοῦϊτας περὶ τὸ ἄστυ ἐξήρχοντο, καὶ 10 P 48 τὴν πῦσαν χώραν ἐλήϊζον. τὰ μὲν οὖν χρεῖωδῆ ἑαυτοῖς περιποιῶντο, σπάνις δὲ τῶν ἀναγκαίων τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ τούτου ξυνέβη γίνεσθαι, ἐφ' ᾧ τυγγάνειν δρόμωνας καὶ ἕτερα ζύλα τοῖς Γεννοῦϊταις πειρατικά. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης τὸ Νύμφαιον καταλαβών, καὶ στόλον συσκευασάμενος ἀξιόλογον ἐν τῇ 15 Σμύρνῃ, ἰππαγωγούς τε τριήρεις οἰκονομήσας ὡς μέχρι καὶ τῶν τριακοσίων ἵππων ἐπιφέρεισθαι, καὶ εἰς στρατηγὸν αὐτοῖς ἀποτάξας τὸν Κοντοστέφανον Θεόδωρον τὴν τοῦ πρωτοσεβαστοῦ ἀξίαν δίδοντα, καὶ ὅπως μέλλει τὰ τῆς μάχης καταρτίσαι τε καὶ συν- B τάξαι, ποῦ τε καὶ ὅτε, ἐγγράφως αὐτῷ παρυδοὺς ἐξαπέστειλεν, 20 ἐπευξάμενος τούτῳ τε καὶ τοῖς μετὰ τούτου τὰ λόγῳ. ὁ μὲν οὖν πρωτοσεβαστὸς Θεόδωρος ταῖς τριήρεσιν ἀναχθεῖς καὶ εἰς τὴν νῆσον ἀφιγμένος Ῥόδον, πάντα τε ὡς ὁ βασιλεὺς προσέταξε διαταξάμενος, τοὺς Λατίνους κατετροπώσατο· ἔξω γὰρ ληϊζόμενοις ἐντυχόντες τοῖς Λατίνοις οἱ τοῦ βασιλέως ἄρδην πάντας σπάθης 25

norum venisset, nisi quid tale obtigisset. Achaiae et Peloponnesi princeps Vilarduinus in Syriam contendens ad Francos, qui in ea erant, copias auxiliares traiecit, armatosque in triremibus etiam equites deportabat. hic Rhodum appellens, cum Ianuensibus pactione inita, equites fortes atque ingenuos centum et amplius illis concessit, qui Romanos ab obsidione licet invitos dimovere et Phileremum repulerunt. hi a principe equites relictis, perditos Ianuenses in castro secludentes, exilientes rapinis omnia vastabant, sibi que alimenta subministrabant. hinc Romani rerum inopia laborare, eoque potissimum quod dromonibus aliisque Ianuensium navigiis piraticis infestarentur. sed Ioannes imperator Nymphaeum pergens, Smyrnae classe valida adornata et hippagogis triremibus ad trecentos etiam transportandos equos aptissime compactis, ductorem classis Theodorum Contostephanum, protosebasti dignitate insignitum, delectum, apprimeque quam ratione aciem instruere ac componere, quo in loco et quando deberet, etiam scriptione instructum, dimittit, bona illi sociisque ac fausta deprecatus. protosebastus Theodorus triremibus in altum devectus et Rhodum veniens, et ut praeeperat imperator rebus dispositis, Latinos fugat, Romanis siquidem Latini omnia diripientes obviam facti ad internecionem caesi sunt, cum pla-

ἔργον πεποιήται, τοῦ ἐπὶ τοῦ κεράσματος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ ἐπισκηψαμένου μηδενὸς αὐτῶν φείσασθαι. οἱ μὲν οὖν Φράγκοι οἱ ἵππεῖς βασιλικῇ εὐβουλίᾳ οὕτως ἀπώλοντο, οἱ περὶ δὲ Γεννοῦται ἐναπολειφθέντες τῷ ἄστει τῆς Ῥόδου κατεῖχον αὐτὸ C
 5 τοῖς ἔξω μαχόμενοι. ἐπεὶ δὲ οὐ δυνάμεως εἶχον εἰς μακρὸν ἀντέχειν, εἰς ξυμβάσεις ξυνηλθον, καὶ παρέδωκαν μὲν τὸ ἄστυ τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτοὶ δὲ πρὸς τὸν βασιλεῦ ἀφίκοντο καὶ κατὰ τὰς γεγονυίας τούτοις συνθήκας τῆς βασιλικῆς εὐμενεῖας ἀπήλυσαν. καὶ αὐτῷ θῆ καὶ αὐδῖς ἡ νῆσος Ῥόδος ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγένετο.
 10 καὶ ταῦτα μὲν ξυμβέβηκεν οὕτως.

49. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης μετὰ τοῦ δεσπότητος Μιχαῆλ συνθήκας τε πεποίηκε καὶ εἰς κήδους κοινωνίαν συνηλθε· τὸν γὰρ τοῦ Μιχαῆλ υἱὸν Νικηφόρον ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ βασιλέως Θεοδώρου τῆ Μαρίᾳ γαμβρὸν ἡγάγετο. καὶ ἡ D
 15 τούτου γαμετὴ Θεοδώρα τὸν Νικηφόρον μεθ' ἑαυτῆς λαβοῦσα εἰς τὴν ἔω διαπεραιούται, καὶ περὶ τὰ μέρη τῶν Πηγῶν τῷ βασιλεῖ διάγοντι ἐντυγχάνει, καὶ ἡ τῶν παιδῶν μνηστεια γεγένηται. καὶ ἡ Θεοδώρα αὐδῖς τὸν αὐτῆς υἱὸν λαβοῦσα οἴκαδε ὑπεχώρησε παρὰ

11 D: Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ δεσπότητος Μιχαῆλ συνθήκας ἐποίησε καὶ εἰς κήδους κοινωνίαν συνηλθε, τὸν υἱὸν τούτου τὸν Νικηφόρον γαμβρὸν λαβὼν ἐπὶ τῆ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ θυγατρὶ Μαρίᾳ, καὶ περὶ Πηγῶν τὴν μνηστειαν ποιῆ. ἀλλὰ τὸ τῆς παροιμίας κἀπὶ τῷ Μιχαῆλ ἐκαληθεῖον ἦν· στρεβλὸν ξύλον οὐδέποτε ὄρθον, καὶ Αἰθίοψ οὐκ οἶδε λευκαίνεσθαι. εἶτα εἰς ἀποστασίαν ἐχώρησεν ὁ Μιχαῆλ, τῷ θείῳ αὐτοῦ Θεοδώρῳ συμβούλῳ χρησάμενος. ὁ γνοὺς ὁ βασιλεὺς διαπεραιούται τὸν Ἑλλησποντον, καὶ καταλαβὼν Θεσσαλονίκην ἐν τοῖς Βοδηνοῖς ἐστρατοπεδεύσατο. ἀπέδρα δ' ἐκείθεν ὁ Ἄγγελος Θεόδωρος. εἰς δὲ πολιορκίαν Βοδηνῶν καταστάς τὸ ἄστυ παρεστῆσατο. καὶ ἐν λίμνῃ Ὀστροβῶ παραστρατοπεδεύσας πέμπε τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον Στρατηγόπουλον, Μιχαῆλ τὸν Παλαιολόγον, τὸν Μακρηνὸν Ἰωάννην, τὸν Τύραννον Γουδέλων, ἕνα ληϊζοῦτο

cerna Ioannes Cantacuzenus id imperasset ut nemini parcerent. sic Franci equites sapienti imperatoris consilio trucidati sunt. Ianuenses pedites, qui in castro Rhodio remanserant, adversus oppugnatores bellum gerentes illud defendebant. cum deinceps pugnam diutius sustinere nequirent, pacto castrum dedidere Romanis, ipsi vero ad imperatorem accedentes, ut pactione firmatum fuerat, imperatoriae mansuetudinis participes effecti sunt. sic rursum Rhodus insula in dicionem Romanorum venit. et haec quidem ita peracta sunt.

49. Porro Ioannes imperator cum despota Michaelae foedus init, et affinitatis cognatione coniungitur. namque Michaelis filio Nicephoro filii sui imperatoris Theodori filiam Mariam matrimonio copulat, uxorque illius Theodora Nicephorum una secum in Orientem asportat, et circa Pegarum loca imperatorem degentem alloquitur. sic filiorum sponsalia constituta sunt. dein Theodora cum filio, non sine debitis humanitatis officiis ab imperatore

τὸν αὐτῆς σύζυγον *Μιχαήλ*, προσηκόντως φιλοφρονηθέντες παρὰ τοῦ βασιλέως. ἀλλὰ τὸ τῆς παροιμίας κἀπὶ τῷ *Μιχαήλ* ἐπαληθεύειν ἐφαίνεται· στρεβλὸν ξύλον οὔ ποτ' ὄρθον, καὶ ὁ *Αἰθίοψ* οὐκ οἶδε λευκαίνεσθαι. εἰς ἀποστασίαν γὰρ τοῦ βασιλέως ἐφόρμησε, συμβούλω περὶ τὴν σκῆψιν τῷ *Θεῖῳ* αὐτοῦ τῷ *Ἀγγέλῳ* *Θεοδώρῳ* χρησάμενος. ὁ γοῦν βασιλεὺς *Ἰωάννης* ταῦτα γνοὺς καὶ τὴν αὐτῶν συνωμοσίαν μεμαθηκώς, οὐκ ἄλλους οἰόμενος ἐναντίους εἶναι μετὰ τῆς *Κωνσταντίνου* ἄλωσιν ἀλλ' ἢ τούτους, ἐπειδὴ καὶ ἐκχειρίαν ἤγεν ὑπὸ τοῦ μέρους τῶν *Μουσουλμάνων*,
P 49 ἠρέμου δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν *Βουλγάρων*, ἀξιωμαχίῳ καὶ ὡς εἰπεῖν 10 βασιλικῶς παρασκευασάμενος, καὶ τὰς δυνάμεις ὑπάσας ὡς ἔδει συντάξας, διαπεραιοῦται τὸν *Ἑλλάσποντον*, πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους ἔχων στρατηγούς, τὸν δὲ *Ταρχανειώτην* *Νικηφόρον* τὸν ἐπὶ τῆς *τραπέζης* αὐτοῦ οἶον τὰ τοῦ μεγάλου δομεστικού διεκπληροῦντα. ἐπανεπαύετο δὲ τοῖς αὐτοῦ ἡθεσι, καὶ εὖνον αὐτὸν 15 ἐλογίζετο κἀν ταῖς στρατηγίαις, ὡς ἡ πείρα μεμαρτύρηκε, δεξιώτατον. κατυλαβῶν γοῦν τὴν *Θεσσαλονικὴν* κἀκεῖθεν τὰς δυ-

τὰ τοῦ *Μιχαήλ*. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκεῖ σκηναῶν ἠθύνει ὅτι μὴ ἀξίον τε εἰργάσατο. τὴν δὲ τῶν χροιωδῶν σπάνιν ἡμιόνοις καὶ καηθίλοις ἐκ *Βεροίας* ἐθεράπευεν. ἦκε δ' αὐτῷ πρόσφονε ὁ *Γλαβᾶς Ἰωάννης* ἐκ *Καστορίας*, καὶ συνεχῶς ὁ *Πετραλίφας Θεόδωρος* ὁ γυναικάδελφος τοῦ *Μιχαήλ*, ὃς ἐπεὶ προσέλθοι τῷ βασιλεῖ, αἱ *Δεαβόλεις* ἦ τε μικρὰ καὶ μεγάλη τοῦ βασιλέως ἐγένοντο. καὶ ὁ ἀπὸ *Ἀλβάνου* *Γουλάμος* μετὰ στρατοῦ πρὸς *Καστορίαν* διάγων, σύζυγον ἔχων καὶ τὴν αὐτοῦ ἀνεψιῶν τῆς βασιλίδος *Εἰρήνης* πρωτεξαδέλφου αὐτῆς *Θυγατέρα*, προσῆμι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ *Μιχαήλ* ἐν στενωπῶν τὰ περὶ αὐτὸν πρεσβείαν πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέειλετο, καὶ ἀπέλυσε πρὸς τὸν βασιλέα ὁ *Μιχαήλ* *Πρίλαπον* καὶ *Βελεσόν* καὶ τὸ ἐν τῷ *Ἀλβάνῳ* φρούριον τὰς *Κρῶας*. καὶ προέβησαν παρὰ τοῦ βασιλέως ἔγγραφοι ὄρκοι, καὶ δεσπότην τὸν αὐτοῦ υἱὸν τιμήσας ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν ἐγγόνην. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν *Βοδηνοῖς* παραχρυσμάσας μετὰ μετρίῳ στρατεύματι ἀπῆλθεν εἰς *Ἀχρίδας* καὶ εἰς *Δεάβολιν* καὶ *Καστορίαν*.
9 ὑπὸ vulgo.

utrique exhibitis, ad maritum Michaelem domum revertitur. attamen proverbio vulgatum in Michaele quoque nec incompte locum habere compertum est: lignum curvum nunquam rectum, nec Aethiops albescere scit; quippe ab imperatore, consilio patris sui Angeli Theodori usus, defecit. quod cum intellexisset imperator, et eorum conspirationem rescivisset, sibi post *Cpolum* captam nullos alios praeter hos adversarios infensos existimaret, et pace *Musulmanica* frueretur, et conatus *Bulgarorum* quiescerent, pro dignitate rei, et ut ita dicam, apparatu regio, militibus omnibus uti par erat compositis *Hellespontum* transit, secum plerisque militum ducibus conductis. inter eos accensebantur *Nicephorus Tarchaniota* mensae praefectus et vices magni domestici gerens, cuius moribus imperator, sibi amore coniunctissimum iudicans, acquiescebat, vir in exercendis militiae numeris, ut experimento postea depresso est, praestantissimus. ille se *Thessalonicam* con-

νάμεις ἀπάρας ἐν τοῖς Βοδῆνοῖς ἰστροποπεδεύσατο. πέφθακε δὲ
 ὁ Ἄγγελος Θεόδωρος ἐξ αὐτῶν ἀποδρᾶναι καὶ εἰς τὸν ἀνεφίδον αὐ- B
 τοῦ τὸν δεσπότην Μιχαὴλ ἀπελθεῖν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς εἰς πο-
 λιορκίαν τῶν Βοδῆνῶν καταστὰς ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ τὸ τῶν Βο-
 5 δῆνῶν παριστήσατο ἄστυ· κἀκεῖθεν ἀπάρας ἐν τινὶ τόπῳ τῆ τοῦ
 Ὀστροβοῦ ἐγγίζοντι λιμνῇ ἐπήξατο τὰς σκηνάς. καὶ ἐξαποστέλλει
 στρατηγὸς κατὰ τῶν χώρων τοῦ δεσπότην Μιχαὴλ τὸν τε Στρα-
 τηγόπουλον Ἀλέξιον, τὸν Παλαιολόγον Μιχαὴλ τὸν τοῦ μεγάλου
 10 δομῆστῆκου υἱόν, καὶ τὸν Μακροτὸν Ἰωάννην, τὸν Τύραννον Γου-
 καὶ στρατεύματα αὐτοῦ, εἰς μάχην κατ' αὐτοῦ χωρῆσαιεν, καὶ
 εἴπερ ἐνέφρειαν σχοῖεν, καὶ ἄστυ πορθήσαιεν. καὶ οὕτως μὲν C
 ἐκεῖνοι ἐποιοῦν, καὶ προῆγον τῆς τοῦ βασιλέως σκηνῆς ἔμπρο-
 σθεν· ὁ δὲ βασιλεὺς προσεκυρτέρει τοῖς τοῦ Ὀστροβοῦ τόποις,
 15 καὶ ἔβαρυνθύμει ἐφ' ᾧ μὴ πέφθακεν ἄξιόν τι ἐργάσασθαι. ἡγα-
 νάκει δὲ καὶ τὸ στρατεύμα· ὁ καιρὸς γὰρ ἦν χειμέριος, ἐσπύ-
 νιζον δὲ καὶ τῶν χρειωδῶν. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τὸ τοιοῦτον τετε-
 ράπευκεν· ἀπὸ Βερροίας γὰρ ἡμίνοις καὶ καμήλοις τὰ χρειώδη
 διεκόμιζεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. οὕτως δὲ διατεθειμένον τοῦ βα-
 20 σιλέως παρ' ἐλλίδας ἐπιφοιτῆ τῆ βασιλεῖ πρόσφρξ ἀπὸ Καστορίας
 Γλαβῦς, καὶ συνεχῶς ὁ Πετρουλίφας Θεόδωρος ὁ ἐπὶ Θυγατρὶ
 γαμβρὸς τοῦ Τορνίκη Δημητρίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὃς τὰ κοινὰ διέ- D
 πων ἦν τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ, παρ' αὐτοῦ πάνν φιλούμενος καὶ τι-
 μώμενος· ἀδελφὸν γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπεκάλει. ἐξ

tulit, inde collatis signis apud Bodenos castra locavit. verum Angelus
 Theodorus Bodenis prius emergens nepotem suum Michaellem despotam adit.
 imperator nihilominus obsidione cingit Bodenos, nec multum post tempus
 castrum in dicionem recipit. hinc abscedens in loco quodam Ostrobi lacui
 proximo tabernacula figit, indeque duces militum Alexium Strategopulum,
 Michaellem Palaeologum magni domestici filium, Ioannem Macrenum, Gu-
 delem Tyrannum, aliosque in Michaelis despotae loca subiecta mittit, ut
 fortunas uniuscuiusque diriperent, et sicubi exercitum illius offenderent,
 pugna in eum inveherentur, et si sese offerret occasio, arcem etiam expu-
 gnarent. sic illi exhauriebant omnia ac depopulabantur et ante imperatoris
 tentorium deferebant. imperator in Ostrobi locis remanserat, affligebatur-
 que animo, quod nihil dignum ipse expectatione hominum peregisset. neque
 minus exercitus aegre ferebat, quippe tempestate hiberna discreditiatus magis
 ac magis necessariorum inopia laborabat. imperator incommodo providit:
 mulis etenim camelisque Berroea necessaria convehebantur. sic imperatori
 affecto praeter expectationem Castoria transfuga Glavas occurrit. et non
 multo post Theodorus Petraliphas, qui conduxerat filiam Demetrii Tornicii
 Comneni, cui stamma rerum publicarum ab imperatore Ioanne commissa fue-
 rat, cum eum summo perere et diligere et in honore haberet: eum enim in li-
 Georg. Acropol. Annal. 7

ἀνθρώπων οὖν πρὸ καιροῦ γέγονεν. οἰκονόμος οὖν τῶν κοιτῶν οὐκ ἦν ἐν τιμῇ καὶ δαφνικίου ὀνόματι γνωρίζομενος, τοῖς τυχεῦσι δὲ ἐχρᾶτο εἰς ὑπηρεσίαν ὁ βασιλεὺς καὶ γραμματικοῖς ἀνωμόμοις, τῷ Μεσοποταμίτῃ Ἰωσήφ καὶ τῷ ἐξυπηρετήσαντι αὐτῷ Νικηφόρῳ τῷ Ἀλνάττῃ, ἐν δὲ τοῖς ἔλλογιμωτέροις γράμμασι καὶ ἀξίοις σπου-
 P 50 δῆς τῷ Μακρωτῷ Ἰωάννῃ καὶ ἑμοί. ὁ μὲν οὖν ῥηθεις Πιτραλίφας τοῦ Μιχαὴλ γυναικάδελφος ὢν, ἐπεὶ προσέλθοι τῷ βασιλεῖ, πολλῆς εὐθυμίας αὐτὸν τε τὸν βασιλέα καὶ τὰ στρατεύματα ἐπλησεν· εὐθὺς γὰρ ἡ Καστορία καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἅπασα χώρα προσερρήετο τῷ βασιλεῖ, καὶ αἱ Λεαβόεις δέ, ἡ τε μικρὰ καὶ μεγάλη, 10 τοῦ βασιλέως ἐγένοντο. καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Ἀλβάνου ὁ Γουλάμος, ἐπεὶ πρὸς τὰ τῆς Καστορίας συνδιήγε μετὰ τοῦ ἐξ Ἀλβάνου στρατοῦ μέλη, σύζυγον ἔχων τῆς βασιλίδος Εἰρήνης ἀτανειμῶν πρωτεύσαδελφῆς αὐτῆς θυγατέρα, λόγοις μειλίοις καὶ γράμμασιν ὑποσχέσεων τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως θελχθεὶς προσῆμι τῷ βασιλεῖ 15 B φιλοφρόνως γοῦν τοὺς τοιούτους πάντας ὁ βασιλεὺς δεξιόμενος πρεπόντως ἐφιλοτιμήσατο. ταῦτα γνοὺς Μιχαὴλ ὁ δεσπότης, καὶ ἐν στενῷ κομιδῇ βλέπων τὰ περὶ αὐτὸν τυγχάνοντα πράγματα, κατὰ ῥοῦν δὲ χωροῦντα τῷ βασιλεῖ, πρεσβείαν πρὸς τὸν βασιλέα ἐστελλατο διὰ τε τοῦ μητροπολίτου Ναυπάκτου τοῦ Ξηροῦ καὶ τοῦ 20 ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Μαλιασηνοῦ καὶ τοῦ Λαμπέτου, οἳ καὶ εἰς λόγους συνελθόντες τῷ βασιλεῖ ξυμβάσεις πεποιήνται. καὶ ἀπέλυσε μὲν πρὸς τὸν βασιλέα ὁ Μιχαὴλ τὸ ἄστυ τὸν Πρίλιπον καὶ τὸν Βελεσὺν καὶ τὸ ἐν τῷ Ἀλβάνῳ φρούριον τὰς Κράας,

teris fratrem vocabat. hic multum ante haec tempora vita functus est; id-
 eoque nemo in ea dignitate atque officio, qui publica scilicet administraret,
 agnoscebatur, sed imperator quibuscunque et ut sors tulerat, grammaticis-
 que minime notis, Iosepho Mesopotamita illiusque administro Nicephoro
 Alyate, sed in spectabilioribus literis studioque et diligenter dignis Ioannis
 Macroti et meo ministerio utebatur. Petraliphas ergo, uxoris Michaelis fra-
 ter, obviam imperatori factus multo eum gaudio, ingenti etiam laetitia
 agmina cumulavit. statim enim Castoria et circumiacentia loca imperatori
 se submisere. Deabolis item magna et parva in potestate illius venera. et
 ex Albano Gulamus, una cum exercitu, quem Albano conduxerat, in Cas-
 toriae partibus degens, Irenae imperatricis nepti, consobrinae illius filiae,
 matrimonio copulatus, oratione placida et miti, nec non literis ac promissis
 imperatoriis illectus, imperatori se dederat. amice humaneque hos omnes
 exceptos imperator, uti par erat, muneribus etiam cumulavit. certior de
 his factus Michael despota, cernens res suas in extrema fortuna laborare, im-
 peratoris prospere cuncta ac secundo vento procedere, legatos ad imperato-
 rem misit Kerum metropolitam Naupacti, Maliassenum sororis suae gene-
 rum, et Lampetem, qui convenientes imperatorem foedus faciunt. et Mi-
 chael quidem imperatori castrum Prilapi et Belesum et in Albano oppidum

καὶ προέβησαν πρὸς τοῦ βασιλέως ἔγγραφοι ὄρκοι, καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς αὐτὸν καὶ πρέσβεις, ὃ τε Φιλαδελφίας Φωκῆς καὶ ὁ τῆς αὐλῆς πριμικήριος Ἰσαάκιος ὁ Δούκας, ὃν καὶ Μούρτζουφλον ἀπεκάλουν, καὶ ὁ Ὑαλέας Μιχαὴλ καὶ αὐτὸς ἐγώ. ἀπῆειμεν γοῦν πρὸς τὸν Μιχαὴλ, καὶ εὖρομεν τοῦτον ἐν τῇ Λαρίσση, καὶ πεπληρώκαμεν τὰς σπονδὰς, καὶ λαβόντες τὸν νιδὸν αὐτοῦ Νικηφόρον, ὃν καὶ δεσπότην ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν αὐτοῦ ἐγγύνην τετίμηκεν, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν τοῦ Μιχαὴλ θεῖον τὸν Ἄγγελον Θεόδωρον δεσμώτην, πρὸς τὸν βυσιλέα ἐπανεξέξυμεν ἐν τοῖς Βοδηνοῖς σκηνοῦμενον. καὶ οὕτω μὲν ἐγεγόνει ταῦτα, καὶ εἰς τοιοῦτο τέλος κατηγένηται τὰ πράγματα. παραχειμύσας οὖν ἐν τοῖς Βοδηνοῖς ὁ βασιλεὺς ἤρος ὥρα, ἐπεὶ καὶ τὴν ἀναστάσιμον ἑορτάκει ἡμέραν, τὰ στρατόπεδα αὐτοῦ πον καταλελοιπῶς καὶ εἰς ἡγεμόνα αὐτῶν τάξας τὸν τε πρωτοβεστιμῖον Ἀλέξιον τὸν 15 Ῥαούλ, γαμβρὸν ὄντα ἐπ' ἀδελφόπαιδι τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν Κομνηνὸν Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον, μετὰ μετρίου στρατεύματος εἰς θῆαν τῶν προσφάτως ἐπιγεγενημένων τούτῳ χώρων ἀφίκετο. καὶ ἀπῆλθε μὲν εἰς Ἀχρίδα, ἐπιδημήκει δὲ εἰς Δεάβολιν κἀκεῖθεν εἰς Καστορίαν. καὶ τῇ τῆς ὀπώρας ὥρα συσκευασάμενος τὰ 20 στρατεύματα τῆς εἰς ἔω φερούσης ἐξήγατο.

50. Παραμείψας οὖν τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Βισαλτιαν, διαβὺς εἰς Φιλίππους ἐπήξυτο τὴν σκηνὴν λόγου πέρι, ὡς ἐδόκει τούτῳ, οὐκ ἄσμικροῦ. ὁ γὰρ ἐκ τοῦ Μελενίκου Μαγκλα-

21 D: Καὶ παραμείψας Θεσσαλονίκην, καὶ Βισαλτιαν εἰς Φιλίππους ἐπήξυτο τὴν σκηνὴν. ὁ γὰρ Μαγκλαβίτης Νικόλαος κατεῖπε

Croas dedit. foedus etiam per imperatorem iureiurando scriptis consignato firmatum est; et ad eum missi legati Phocas Philadelphiensis, Isaacius Ducas aulae primicerius, quem et Murtzuphllum cognominabant, Michael Hyleas et ego ipse ad Michaelem accessimus Larissae commorantem, et pacta complevimus. et cum filium illius Nicephorum, quem propter suam neptem imperator despotae munere decoraverat, accepissemus, nec non Michaelis patrum Angelum Theodorum vinculis alligatum, ad imperatorem apud Bodenos degentem remigravimus. et haec ita peracta sunt, talemque finem res habuere. cum Bodenis imperator hiemasset, vere, resurrectionis diebus festis celebratis, exercitiis ibidem relictis, et ductoribus eorum protovestiaro Alexio, Raulo neptis marito et Comneno Michaele Palaeologo constitutis, cum parvo agmine ad urbes iam recens Romano imperio additas revisendas iter ingreditur, et primum Achridam petit, inde Deabolim proficiscitur, ex qua Castoriam pervenit, et autumno agminibus compositis viam ad Orientem meditatur.

50. Hinc Thessalonicam praetergressus emensusque Bisaltiam apud Philippos non levi ex causa, ut sibi videbatur, castra metatus est. nam e Meleunico Nicolaus Manclavites imperatori adhuc apud Bodenos commoranti

βίτης Νικόλαος κατείπε πρὸς τὸν βασιλεὺς τοῦ Παλαιολόγου Μι-
 P 51 χαῖλ τοῦ προροηθέντος υἱοῦ τοῦ μεγάλου δομestίκου, ὅτι ἦν ἐν
 τοῖς Βοδρηνοῖς. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἦν καιρὸς τοιούτων πραγμάτων ἐρεῦ-
 νης ἀλλ' ἐκστρατείας καὶ μάχης, ἐταμιεύετο τῷ βασιλεὶ τὰ τῆς
 ὑποθέσεως ἕως ὥραν εὔθετον. τότε γοῦν εἰς ἐξέτασιν τῶν τοιού- 5
 των ἐγεγόνει ὁ βασιλεὺς, καὶ δικουστῆριον ἔστησε καὶ κρίτας ἐκά-
 θισε καὶ λαμπρὸν κριτήριον συνεκρότησεν. ἡ δ' ὑπόθεσις ἦν
 τοιαύτη. ἐπεὶ ἐτελεύτησεν ὁ Τορνίκης Δημήτριος, ἔτι δὲ περιῆν
 ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ μέγας δομestικός, ὁ δὲ τούτου υἱὸς Μιχαῖλ ἐς
 Μελένικον καὶ Σέρρας, ὃς καὶ μαθὼν τὸν τοῦ Τορνίκης θάνατον 10
 B ἔδυσφόρησε καὶ σκυθρωπὸς τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐπεφαινετο· ἦν
 γὰρ ὁ Τορνίκης σύζυγον ἔχων τοῦ μεγάλου δομestικοῦ πρωτεξα-
 δέλφην. οἷα γοῦν φιλεῖ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις γίνεσθαι, ἠρωτήκει
 τις τῶν ἐκ Μελενίκου τοῦνομα ... θύτερόν τινα καλούμενον ...

Μιχαῖλ τοῦ Παλαιολόγου, ὃν καὶ ἤθελεν ἐξετάσει ὁ βασιλεὺς.
 ἐτασθέντων οὖν τῶν εἰρημένων ὁ μὲν ἤλεγξε τὸν εἰκόντα, ὁ δὲ
 ἀμολογεῖ ἐκείν, ἀλλ' οὐκ εἰδήσει τοῦ Παλαιολόγου Μιχαῖλ. καὶ
 ὀκλισθέντες καὶ ἐυμβalόντες ἤτηται ὁ κατηγορούμενος, καὶ σὺλ-
 ληφθεὶς ζωὸς αὐθις ἠρνεῖτο κατεκρίθη θανεῖν, καὶ αὐθις μεθ'
 ὄρων τὸν Κομνηνὸν Μιχαῖλ ἔλεγε μὴ εἰδέναί. ἡ οὖν ἐξέτασις
 πρὸς τὸν Κομνηνὸν Μιχαῖλ, καὶ ἡ διὰ μύθρον ἀπόδειξις. ὁ δὲ,
 εἰ μὲν κατηγορεῖ μὲν τις, πρὸς ἐκείνον ἀν' ἐμαγεσάμην, τὸ δὲ μύ-
 θρον κρατῆσαι τερατοουργοῦ τινός, οἷος ἦν Φειδίας καὶ Πραξιτέλης.
 ὁ δὲ Φιλαδέλφου Φωκάς συνεβούλευσε τούτῳ τὸ τοιοῦτον. ὁ δὲ
 "οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ τοιοῦτον κέληται ἅγιον" ἔφη, "ἀλλ' ἐγὼ ἀμαρ-
 τολὸς εἰμι ἄνθρωπος, καὶ τερατοουργεῖν τοιαῦτα οὐ δύναμαι. εἰ
 δέ μοι συμβουλευῆ μητροπολίτης ἄν καὶ θεοῦ ἄνθρωπος τουτὶ δια-
 πράξασθαι, ἔνδυσαι μὲν αὐτὸς τὴν ἱεράν σου στολήν, εἰτα ταῖς σαῖς
 χερσὶν ἐκπύρωσόν μοι τὸν αἰδηρον, καὶ ταύταις ἐπίθεθι τῇ χειρὶ μου
 τοῦτον. καὶ εἰ οὕτω γένηται, τεθάρρημα τῷ δεσπότη μου Χριστῷ
 ὡς τὴν μὲν ἁμαρτίαν μου παροράσεται, θανατοουργήσει δὲ τὴν
 ἀλήθειαν." καὶ ὁ μητροπολίτης "οὐκ ἔστι τοῦτο τῆς ἡμετέρας καὶ
 Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως, οὐδὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως,
 βαρβαρικῆ δὲ παραδόσει παρηκται." καὶ ὃς "εἰ μὲν ἐκ βαρβάρων
 γεγέννημαι, βαρβαρικῶς ἐκτεταίμη τὴν δίκην μου." καὶ ὁ μητρο-
 πολίτης πρὸς τὸν βασιλεῖα ἐλθὼν ταῦτ' εἶπε. καὶ ὁ βασιλεὺς "αἶ
 τὸ ἔλεεινὸν οἷας δόξης ἐξέπεισε."

Michaelēm Palaeologum, dicti magni domestici filium, accusavit: sed cum
 talium perscrutatio, dum educendi exercitus pugnaeque conferendae tempus
 instaret, minime opportuna videretur, in opportunius tempus rem visum est
 imperatori differre. tunc itaque de iis quaestionem habendam censuit. quare
 senatum continuo convocat, iudices decernit, et iudicium celebre constituit.
 causa haec erat. cum Demetrius Tornicius vitam finisset, essetque Thes-
 salonicae magnus domesticus, filius vero illius Michael Melenici et Serris,
 Michael comperta Tornicii morte, aegre rem tulit, tristisque ac vultu tur-
 bationem prae se ferens alloquentibus videbatur. Tornicius enim magni do-
 mestici consobrinam matrimonio sibi iunxerat. ut in his fieri amat, e Mele-
 nico quispiam, alium quidem nomine interrogavit "quam de causa

οτου χάριν σκυθροπάζει ὁ Κομνηνὸς Μιχαήλ. ὁ δὲ (καὶ γὰρ
 ἠπίσταντο τὴν αἰτίαν) “ὁ Τορνίκης” ἔφη “Δημήτριος τέθνηκεν.
 ἦν δὲ προσγενὴς αὐτοῦ καὶ οἰκονόμος τῶν κοινῶν. καὶ τούτου
 γοῦν χάριν ἀκείνου λελύπηται.” ὁ δὲ “οὐ μοι δοκεῖ” φησὶν·
 5 “οὐδὲ γὰρ διὰ Τορνίκην οὕτως ἂν ἠδημόνει καὶ ἡσχαλλεν. ἀλλ’
 ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τῷ κρείττονι ἀκείνου τοῦτο συμβέβηκε. καὶ εἰ C
 τοῦτο, φεῦ ἡμῖν· ἐν γὰρ ταραχαῖς καὶ ὀχλήσεσιν αὐθις γενήσον-
 ται τὰ ἡμέτερα, κατεστορεσμένα νῦν καλῶς καὶ εἰς ἀταραξίαν
 ἐπληθύνουσι.” ἡ δ’ οὕτως “ἀλλ’ ὦ φίλος, καὶ εἰ τοιοῦτον ξυνέβη,
 10 καὶ οὕτω δὴ οὐ κακῶς τὰ καθ’ ἡμῶς ἔξουσι. καὶ γὰρ ὁ μέγας
 δομέστικος ἐν Θεσσαλονίκῃ διάγει ἡγεμονεύων αὐτῆς, καὶ οὕτως
 δὲ ὁ Κομνηνὸς Μιχαήλ ὁ τούτου εἰδὸς τὴν τῶν ἡμετέρων χώρων
 διεξάγει κηδεμονίαν. ἐπὶ τοιούτων γοῦν μεγίστων ἀνδρῶν δια-
 15 καυβερνώμενοι οὐκ ἂν ποτε κοσμηκὸν κλυδώνιον ἴδοιμεν, ἄλλως τε
 καὶ ἡ τοῦ Βουλγάρου Καλλιμάνου ἀδελφῆ Θάμαρ, ἧς ἔτι τε-
 λοῦσα, εἰς γάμιον κοινωσίαν ξυνέβη τῷ Κομνηνῷ Μιχαήλ, καὶ D
 γενήσονται σπονδαὶ μέσον τε ἡμῶν καὶ Βουλγάρων.” ταῦτα δὲ
 λελάληται παρ’ αὐτῶν μηδὲν εἰδότες τοῦ Κομνηνοῦ Μιχαήλ.
 Θάτερος οὖν τοῖν δυοῖν ἐπελθὼν πρὸς τὸν εἰρημένον Μαγκλαβίτην
 20 ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὰ τοιαῦτα, ὁ δὲ ἀνήνεγκε τῷ βασιλεῖ. κατα-
 σχεθέντες οὖν καὶ ἄμφω ἠρώτηνται περὶ τῶν λελεγμένων. ὁ μὲν
 οὖν κατηγορεῖ, Θάτερος δὲ ὑπεραπελογοῖτο. ἔφησεν οὖν ὡς ἀλη-
 θῶς μὲν οὕτως εἰρήκει, παρ’ ἐμοῦ γὰρ ἀκήκοεν· ἀλλ’ οὐκ εἰδῆ-

4 σὺ μὴ vulgo.

Michael Comnenus sese animi tristis angeret.” ille (namque causam optime
 calebat) “Tornicius” ait “Demetrius fato functus est, qui eum propinqua
 cognatione contingebat et res publicas administrabat, propterea morte illius
 tristis est.” alius “non hoc mihi ita se habere videtur: neque enim pro-
 pter Tornicium ita doleret affligereturque. sed ut apparet. id in melius illi
 contigit. quodsi hoc fuerit, vae nobis: rursus enim res nostrae perturbatae
 in magna confusione motuque erunt, quae nunc sedatae ac optime tranquil-
 latae cernuntur.” tunc alius respondit “sed o earum caput, licet tamen id
 acciderit, non ideo res nostrae male se habebunt. namque magnus domesti-
 cus Thessalonicae degens illam moderatur. et hic ipse Comnenus Michael,
 illius filius, nostris urbibus operam praestat, ab his itaque viris, iisque
 maximis, dum gubernamur, nunquam aliqua tempestate iactari poterimus.
 praeterea Callimani Bulgari soror Thamar, nulli nupta, matrimonio Mi-
 chaeli Comneno iungetur. et sic inter nos ac Bulgaros pax conciliabitur.”
 haec ab illis Inscio Michaele Comneno dicta sunt. at unus ex his Manclavi-
 tae colloquia inter se inita refert: ille imperatori denuntiat, comprehensus
 uterque de iis quae dixerant interrogantur. et unus quidem accusabat, alius
 respondebat “accusatorem vera enunciare: a me enim audiit. verum ea in-

σει μοι εἶρηται τοῦ Κομνηνοῦ, ἀλλ' ἔξ ἐαυτοῦ τοὺς λόγους τοῦ-
 τους προήνεγκα. ἤναγκάζετο γοῦν περὶ τούτου· ὁ δὲ ἤρνεϊτο
 καθάπαξ μὴ εἶδέναι τι περὶ τούτου τὸ σύνολον τὸν Κομνηνὸν
 Μιχαήλ. ἐντεῦθεν ἠδῆρέπιστο τούτοις στρατιωτικῆς ἀπόδειξις,
 ἐπεὶ μὴ ὑπῆρχον οἱ μαρτυροῦντες, ἢ διὰ μάχης διάπειρα. ὡπλί- 5
 σθησαν οὖν καὶ ἄμφω, εἰσῆλθον εἰς τὸ στάδιον, ξυνέβαλον ἄλ-
 P 52 λήλοις, καὶ νενίκηται ὁ κατηγορούμενος ἀπερρίφη τε τοῦ ἵππου,
 καὶ τὴν νικῶσαν ὁ κατήγορος ἔσχηκεν. συλληφθεὶς οὖν ζωὸς
 (οὐδὲ γὰρ καιρίαν τέτρωται) καὶ αὐθις ἠρώτηται, ὡς ἂν κωδο-
 μολογήσειε τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ τοῦ προτέρου λόγου ἀντεῖχεται, 10
 καὶ μηδ' ὄλωσ εἶδέναι τι τὸν Κομνηνὸν διεμυρτίρετο Μιχαήλ.
 ἐπεὶ δὲ διὰ πλείονος βασάνου ἔδοξεν ἐπιγνώναι τὸν βασιλεῦα τὸ
 ἀληθές, οἷος ἐκεῖνος τὰς ἐξετάσεις ἀκριβεστέρας ποιούμενος, τὸν
 διὰ θανάτου ἐπήγαγε τῷ ἀνδρὶ ἔλεγχον. ἐδέδεκτο γοῦν αἱ χεῖ-
 ρες ὄπισθεν τοῦ καταδικασθέντος ἕξινος ἔργον γενέσθαι, οἱ δ' 15
 ὀφθαλμοὶ λιγῶ ὑφάσμιτι ἐκαλύφθησαν· οὕτω γὰρ εἴωθε τοὺς
 B κατακρίτους διασκευάζεσθαι καὶ τὴν πληγὴν λαμβάνειν τῆς ἀναι-
 ρέσεως. ὡς γοῦν καὶ ταῦτα οὕτως ἔγνοιτο, καὶ ὁ δεσμώτης
 κλῖναι τὸν ἀχέου προστέτακται ἵνα δέξηται τῆς κάρας τὴν ἐκτο-
 μὴν, καὶ πάλιν περὶ τῶν ζητουμένων ἠρώτηται ὁ δὲ μεθ' ὀρκων 20
 φρικτῶν ἐβεβαιώσατο μηδὲν τι ὄλωσ συνειδέναι ἐπὶ τούτοις τὸν
 Κομνηνὸν Μιχαήλ, ἐκεῖνος μὲν τὴν πρὸς θάνατον εἰάθη ὀδεῦσαι,
 τὴν δὲ πρὸς εἰρκτὴν ἐβύδισε, καὶ εἶχον αὐτὸν κλοιοὶ καὶ καθείρ-

22 φήθη?

scio Comneno effatus sum, cum ex memetipso verba illa protulerim. cogebatur ille ut hoc indicaret. verum ille negabat aliquid omnino de eo Michaelem scire Comnenum. hinc militaris probatio, cum testimonia aliorum desiderarentur, praeparatur, per pugnae scilicet experimentum. ambo itaque armantur, in stadium intrant, confligunt invicem, et accusatus vincitur, qui equo delectus victoriam accusatori concessit. idem vivus comprehensus (neque enim letali vulnere vocem amiserat) iterum interrogatur, ut rem fateretur. ille primum sermonem obstinate continuabat, et nihil horum Michaeli Comneno tenere contestabatur. cum vero atrocioribus tormentis veritatem extorquendam esse statuisset imperator, quemadmodum ille accuratiora vitae examina poscebat, quaestionem homini, quae per mortem infertur, instituit. manus retro condemnati alligatae fuerunt, ut ense periret, oculi linteo involuero operiuntur. sic enim condemnati solent construi et ictum necis excipere. his ita peractis, et vinculus, ut cervicem ad caput amputandum reclinaret iussus, denuo de iis quae in quaestione erant exposcitur, ille iurare etiam sacro sancto confirmavit nihil ullatenus horum conscium esse Michaeli Comneno, qui postmodum, licet non caesus fuit, in carcerem tamen abductus est, compedibus ac vinculis constrictus.

ζεις. ἡ ἐξέτασις δὲ πᾶσα πρὸς τὸν Κομνηνὸν κατήντηκε Μιχαήλ,
 καὶ δὴ ἔφρασκον αὐτῷ οἱ τύχη κρίνειν τοῦτον λαχόντες ὡς ἐπεί
 περὶ σοῦ ἀπειρημένοι τινὲς λειλάληται λόγοι, διὲ σε διὰ τινος
 θανατοποιίας τούτους ἀποσκευάσασθαι. τὸ δὲ ἦν ἢ διὰ μύδρου C
 5 ἀπόδειξις. ὁ δὲ (καὶ γὰρ εἶχεν βοηθοῦσαν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν)
 “εἰ μὲν τις ἦν” ἔλεγεν “ὁ κατ’ ἐμοῦ τι κατηγορῶν, πρὸς ἐκείνον
 ἂν ἐμαχεομένην καὶ ἀπέδειξα ψεύδεσθαι· κατηγοροῦν δὲ μὴ παρόν-
 τος ὑπὲρ τίνος κρίνομαι; εἰ δὲ θανατουργῆσαι με θέλετε, ἀλλ’
 ἐγὼ οὐκ εἰμι τοιοῦτος ὥστε καὶ τερωτοποιίας ἐργάζεσθαι. σίδηρος
 10 δὲ πεπυρακτωμένος, εἰ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ζωοῦ σῶτος ἐμπέσει,
 οὐκ οἶδα πῶς ἂν οὐ καύσειεν αὐτήν, εἰ μὴ πού τις ἔξεσται τῷ
 Φειδίῳ ἐκ λίθου ἢ τῷ Πραξιτέλει, ἢ καὶ ἀπὸ χαλκοῦ εἰργασται.”
 ταῦτ’ ἔλεγε καὶ μάλυ νῆ τὴν Θέμιν δικαίως. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ τῆς D
 Φιλαδελφῶν μητροπολίτης Φωκᾶς συμπαρῆν τοῖς γενομένοις,
 15 φιλούμενος πρὸς τοῦ βασιλέως καὶ πάνν φιλοφρονοῦμενος, — πέ-
 πονθε δὲ τοῦτο οὐκ ἔξ ἀρετῆς ἀλλ’ ἐξ ἀναϊδείας. καὶ γὰρ ποτε
 τοῦ βασιλέως πυθομένου περὶ τινος τῶν κοινῶν πραγμάτων ἐπαρ-
 ρησιάσατο καὶ “ὦ βασιλεῦ” ἔφη, “τίνος χάριν ἀρετίως ἡμᾶς ἐρω-
 τᾶς, αὐτὸς αἰεὶ ἐξ ἑαυτοῦ τὰ δοκοῦντά σοι διαπραττόμενος;”
 20 ταῦτ’ εἶπε, καὶ τότε μὲν ὁ βασιλεὺς ἐσχετίλιουσεν, καὶ γε εἰρήκεις
 πρὸς τοὺς συμπαρισταμένους “τί οὕτω θρασύτερον ὁ μητροπολι-
 τῆς εἴρηκιν, ὑμεῖς δὲ ἠγέσχεσθε;” μετὰ βραχὺ δὲ φιλοφρόνως
 τοῦτον ἐδέξιώσατο καὶ ἐτίμι καὶ σύμβουλον εἶχεν ἐν ταῖς κοσμι-
 καῖς ὑποθέσειν. ὑποδρηστῆρι γοῦν καὶ τότε ἐχρήσατο τούτῳ ὁ

universa tandem quaestio in Michaelem Comnenum conversa est, et iudices
 ad id destinati illi dicebant “quando de te sermones quidem haud comprobati
 referuntur, a te illos mirando aliquo facioere refellendos esse necessum est,
 id autem erit per ferrum candens purgatio.” tum ille veritate ipsa fretus
 “si quis esset” dicebat “qui me accusaret, cum eo utique contenderem,
 ostenderemque eum mentiri. at vero cum accusator nullus sit, de quo iudi-
 cor? porro si me mira vultis conficere, ego sane is non sum qui miracula
 facere possim. ferrum candens in manus vivi hominis cadens nescio quam
 illud ratione manus non comburat, nisi ille a Phidia vel Praxitele e saxo ex-
 cisus vel ex aere conflatus sit.” haec ille, et admodum hercle iuste dicebat.
 verum enimvero cum et Philadelphensis metropolita Phocas rebus interesset,
 unice imperatori dilectus multisque humanitatis officiiis acceptus, quod non
 virtute ac merito, sed impudentia assecutus fuerat. namque cum aliquando
 de rebus publicis nescio quid percunctaretur, libere sententiam suam ostendit,
 et “o imperator” inquit, “quamobrem in praesenti nos consulis, cum
 ipse semper per te, quod tibi visum fuerit, peragas?” dixerat haec, et
 moleste sane tolerat imperator, quandoquidem eos qui adstant sic eum al-
 locutum ferunt “an potuit a metropolita afferri quid audacius? et vos tole-
 rastis.” post brevem horam in eum suavissimo effusus beneficia contulit, et
 honores consiliumque ab eo in negotiis secularibus capiebat. quare tum

- P 53 βασιλεύς. καὶ γε καταμόνας τὸν Κομνητὸν παραλαβὼν Μιχαὴλ, κἀμοῦ τῶν λόγων ἀκρωμένον, τυτῷ εἶπεν, ὡς εὐγενὴς μὲν ἀνὴρ σὺ καὶ ἐξ εὐγενῶν γεγένησαι. δεῖ οὖν σε τὸ δέον ὑπὲρ τῆς σῆς ἐπολήψεώς τε καὶ πίστεως καὶ παντός σοι τοῦ γένους καὶ νοῆσαι καὶ διαπράξασθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔλεγχος παρὰ μυρτῦρων ἐν σοί, 5 δεῖ σε τῷ μύθῳ τὴν ἀλήθειαν παραστήσασθαι. καὶ ὃς μάλιστ' ἀνδρὶ καὶ ἀνδρὶ καὶ ὡς ἂν τινα οἱ γραφεῖς ἐν μύθῳ ἄφροστον διαγράψαιεν, "οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ τοιοῦτον κέκληται ἄγιον, ὃ δέσποτα," ἔφη. "ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἁμαρτωλὸς εἰμι ἄνθρωπος, καὶ τερατοῦργεῖν τοιαῦτα οὐ δύναμαι· εἰ δέ μοι συμβουλευήη μητρο- 10
- B πολίτης ὢν καὶ θεοῦ ἄνθρωπος τοῦτι διαπράξασθαι, ἐνδύσαι μὲν αὐτὸς πῆν ἱεράν σου πᾶσαν στολήν, καθὼς εἶωθας ἐν τῷ θεῷ εἰσερχεσθαι βήματι καὶ ἐντεγγάνειν θεῷ, εἶτα δὴ ταῖς σαῖς χερσὶν ἐκπύρωσόν μοι τὸν σίδηρον, αἷς τοῦ θεοῦ ἐφάπτη θύματος, τοῦ σώματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὑπὲρ παντός τοῦ 15 κόσμου τεθνεμένου καὶ ἀεὶ θρομένου παρ' ἡμῶν τῶν ἱερέων τε καὶ ἱεραρχῶν, καὶ ταύταις δὴ ταῖς ἱεραῖς σου χερσὶν ἐπίθεις τῇ χειρὶ μου τὸν σίδηρον, καὶ τεθάρρηκα εἰς τὸν δεσπότην Χριστὸν ὡς πᾶσαν μὲν οὗτος ἁμαρτίαν μου παροράσεται, θανατοῦργήσει
- C δὲ τὴν ἀλήθειαν." καὶ ὁ μὲν Κομνητὸς Μιχαὴλ οὕτως εἶρηκεν, 20 ὁ δὲ μητροπολίτης "ὦ καλὲ νεονία" ἔφη, "τοῦτο οὐκ ἔστι τῆς ἡμετέρας καὶ Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως, ἀλλ' οὔτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, οὔτε μὴν ἐκ τῶν νόμων οὔτε δὴ πρότερον ἐκ

etiam imperator tanquam ministro usus est, qui seorsim ab aliis Comnenum Michaeleni, cum et ipse sermones audirem, in hunc fere modum alloquitur. "nobilis quidem cum ipse sis et ex nobilibus prognatus, ea et animo concipere et re praestare debes quae nec ab existimatione nec a fide tua nec denique a cognatione tua aliena indicantur. sed enim cum testes ad te convincendum non adsint, operae pretium erit te ferro candenti veritatem designare." ille magno ac virili animo, et quemadmodum pictores inter pugnantium imperterritum hominem depinxissent, firmus ac stabilis, "sacrum hoc" inquit, "domine, quoniam vocetur nomine, non novi. ipse ego peccator suum, nec eiusmodi admiranda efficere possum. si vero tu mihi, qui metropolita es et homo divinus, ut id expleam adhortaris, age tu ipse sacram vestium apparatu integro te circumvesti, quemadmodum sancta sanctorum ingredi soles et deum alloqui; dein tuis manibus, quibus tangis sacrosanctum sacrificium, corpus domini nostri Iesu Christi, qui pro orbe universo oblati sunt continuoque a vobis sacerdotibus et praesulibus offertur, ferrum mihi inflamma, et eiusdem sacris tuis manibus ferrum acceptum manui meae impone. sic enim in domino meo Christo confido, omnia eum mea delicta dissimulaturum veritatemque non sine miraculo patefacturum." haec Comnenus Michael dixerat. et metropolita "o bone iuvenis" inquit, "hoc neque nostri neque Romani instituti neque ecclesiasticae traditionis. immo neque ex legibus, neque prius e sacris ac divinis canonibus desumptum est.

τῶν ἱερῶν καὶ θεῶν κανόνων περιεληφται. βαρβαρικὸς δὲ ὁ
 τρόπος καὶ ἄγνως ἐν ἡμῖν, προσταγῇ δὲ μόνον ἐνεργεῖται βασι-
 λικῇ.” καὶ ὅς “ὦ μέγιστε ἱεράρχα θεοῦ, εἰ μὲν καὶ αὐτὸς ἐκ
 βαρβάρων γεγένηται καὶ βαρβαρικοῖς τοῖς ἤθεσιν ἀνατέθραμμαί
 5 ἤ καὶ νόμοις τουτοισὶν ἐκπεπαιδευμαι, καὶ βαρβαρικοῦς ἐκτισαίμην
 τὴν δίκην μου. εἰ δὲ Ῥωμαῖος καὶ ἐκ Ῥωμαίων, κατὰ νόμους
 Ῥωμαϊκοὺς καὶ παραδόσεις ἐγγράφους ἢ κρίσις τερματισθήτω **D**
 μοι.” ἐκεῖνος μὲν οὖν τοῖς λόγοις οἶον τοῦ νεανίου ἐκπεπληγμέ-
 νος (εἰκοστὸν γὰρ καὶ ἑβδομον διήνεν ἔτος ὁ Κομνηνὸς Μιχαήλ)
 10 καὶ τῷ μὴ ἐν συμφοραῖς τούτου ὄντος τὸ εὐγενὲς τοῦ φρονήματος.
 καταπίπτειν μηδὲ τὸ τῶν νοημάτων χαλᾶν ἀπεπήβολον, πρὸς τὸν
 βασιλέα ἔλθων ὅσα μὲν οὖν εἶπεν ἐκεῖνος αὐτὸς οὐκ οἶδα, πάντως
 δὲ ταῦτ’ ἐμέλλε λέξει ὅσα τε καὶ οἶα ἤκουσεν. ὁ μὲν οὖν βασι-
 λεὺς διάπειραν πολλὴν πεποικῶς οὐχ εἶρε κατὰ τι τὸν Κομνηνὸν
 15 Μιχαήλ ἐπ’ αἰτίαν ὄντα, καὶ ταῦτα καὶ τὸν ἀναίτιον εἰς αἰτίαν
 ἄγων τῇ βίᾳ ἢ τῶν λόγων ἢ τῶν μυστίγων. πάντες γὰρ ἀπεφαί-
 νοντο οἱ τε τῶν Λατίνων οἱ τε τῶν Ῥωμαίων, καὶ μάλιστα τῶν
 Λατίνων, ἐπεὶ γε οὗτοι ἐλευθερώτερον χρῶνται τῇ γλώττῃ πρὸς
 τοὺς δεσπότας, ἀθῶον εἶναι ἐπὶ πῦσι τὸν Κομνηνὸν Μιχαήλ.
 20 ἤκουσα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῇ κρίσει πυρῶν, καὶ οὖν ἐμοὶ ὁ Μα- **P 54**
 κρωτὸς Ἰωάννης, τάχα καὶ ἡμεῖς συναριθμούμενοι τοῖς κρίνουσι
 πρὸς τοῦ βασιλέως, ὡς ξέλων ἄν τινες μηδὲν διαφέροντες ἐταυθ’
 ἴστανται. ἐβούλετο γὰρ πάντας κατ’ αὐτοῦ συμψηφίσθαι.
 ἡμῖν δὲ οὐκ ἦν λόγος, ἄνευ λόγου τοῦ Μιχαήλ Κομνηνοῦ κρινο-

sed barbaricus est iste modus, nobisque minime notus, qui iussu tantum imperatorio fit.” et illo “o maxime dei antistes, si ex barbaris ipse genus ducerem et barbaricis moribus enutritus aut similibus legibus instructus suissem, barbarico etiam modo poenas luerem. sed si Romanus et ex Romanis, Romanis legibus, et scriptis traditionibus iudicium terminetur.” ille itaque iuvenis sermonibus quasi attonitus (Michael namque Comnenus septimum tunc et vigesimum annum agebat), et quod in infortunio nihil de generosis cogitationibus demitteret nec sententiarum ingeniosum ac dextrum laxaret, ad imperatorem occurrit, et quanam ipse dixerit nescio, attamen illum quaecumque audierat, nec alia dixisse iudico. igitur imperator post varia multaue experimenta nullius criminis aut facti reum Michaellem Comnenumprehendit, eoque potissimum, quod innocentem et sermonum et flagellorum vi reum perageret. omnes enim sive Latini sive Romani, sed maxime Latini, qui ore liberiore adversum dominos loquuntur, Michaellem Comnenum omnium plane insonstem iudicabant. ego etiam qui iudicio interfueram, et una mecum Ioannes Macrotes, uterque ab imperatore inter iudices annumerati, nonnullos nihil a lignis distantes ibidem interesse auidi. namque ille volebat ut omnes simul in eum sententiam ferrent. sed nos bis neque at-
 tendebamus neque advertebamus animum, cum Comnenus Michael absque

μένου. ἐφιλεῖτο γὰρ (φίλη γε ἡ ἀλήθεια) οὐ πρὸς ἡμῶν καὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς παντὸς τῶν ἐν τέλει τῶν τε στρατηγῶν τῶν τε στρατιωτῶν καὶ αὐτῶν τῶν τῆς ξύγκλυδος· τοῖς τε γὰρ νεάζουσιν ἤθδς ἦν καὶ προσηγῆς ὁμιλῶν καὶ χυρίεις ἐν λόγοις καὶ ἐν ἐπιτηδεύμασι δεξιώτατος, τοῖς τε γέρονσι γηραιὸς ἐδόκει τὸν λόγον 5
B τε καὶ τὴν σύνεσιν, καὶ ἀσπίσιος αὐτοῖς ἐνομιζέτο. καὶ ταῦτ' οὖν, ὡς οἶμαι, γέγονεν ἐπ' αὐτῷ δοκιμασίᾳ τοῦ κρείττονος· ἐπεὶ γὰρ εἰς τὴν βασιλειον ἐμίλλε θεὸς ἀναβιβῶσαι τοῦτον περιωπῆν, τῷ τῶν βασάνων περὶ καὶ τῷ διαπεύρας χωνευτηρίῳ δεδοκιμακεν, ἵνα μὴ εἰς τὸν βασιλειον ἀναβῆς θρόνον ἄρον ἔχοι πιστεύειν δια- 10
 βολαῖς καὶ σνοκοφανταῖς, μήτε θῦττον τὰς ἀποφάσεις ποιεῖν ἐπ' ἔξουσίᾳ τοῦ πρῶτεν τὰ βουλητέα γεγενημένος. οὐ μὴν καὶ ἐν ἄλλοις κατεξήτασεν, ὡς προῶν ὁ λόγος δηλώσει. ἐπὶ δὲ τέλει τῆς ὑποθέσεως ταυτησὶ ἦν ὁ βασιλεὺς εἰρηκῶς, κἀμοῦ τῶν λόγων
C ἀκρωμένον, “αἰ ἔλειπὸν οἴας δόξης ἐξέπεσες.” τὸ δὲ ἦν ὅτι περ 15
 πρὸς βουλήσεως ἦν τῷ βασιλεῖ τὴν ἐγγόνην αὐτοῦ, τὴν πρώτην θυγατέρα τοῦ νόστ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου τὴν Εἰρήνην, ἐπιδούται τῷ Κομνηνῷ Μιχαῆλ εἰς ὁμόκοιτιν. ἦν δὲ αὕτη πρὸς τὸν Μιχαῆλ ἀνεψιῶ δευτερεξαδέλφου θυγάτηρ. ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ἐγένετο καὶ ἐν πλείοσιν ἄλλοις, καὶ εἶωθε 20
 τὰ τοιαῦτα οὕτω πως συμβαίνειν· κἄν γὰρ τῇ ἐκκλησίᾳ κεκώλυται, ἀλλὰ τοῖς βασιλεῦσιν ἐφεῖται τῆς κοινῆς προμηθείας χάριν καὶ τοῦ συμφέροντος.

12 καὶ] ἀλλὰ καὶ?

15 αἰ] αἰν vulgo.

ulla ratione in iudicium vocaretur. diligebatur etenim, ita me amet veritas, non a nobis modo, sed ab unoquoque dignitate praeferente, ductoribus copiarum, militibus, convenis; cum iunioribus dulcis, usu facilis, eloquio suavis, ad agenda tractandaque negotia incredibilis, senibus et sermone et prudentia senex habebatur, cuius impendio consuetudine illi oblectabantur. haec tamen ita annuente numine in eum patrata sunt, quandoquidem, cum ad imperatorium culmen attollere decrevisset eum, et tormentorum igne et experimentorum confatorio probavit, ne in solum evectus calumniis et accusationibus ex facili crederet, neque eo in loco constitutus, quod quidquid libuerit agere posset, plus iusto celerius decerneret ac determinaret. verum enimvero in aliis etiam, ut subsequens oratio indicabit, numini probatus est. in extremo negotio imperator, quod etiam ipse auditione acceperam, enuntiarat “vae misero tibi, quam gloria cecidisti.” id porro erat, imperatorem fixius animo agitare neptem, primam filiam filii sui imperatoris Theodori, Irenem, quae ipsi Michaelis secundi consobrini sui filia erat, Michaeli Comneno in matrimonium collocare. quod et in imperatore Ioanne alisque pluribus factum est. et his affinia non alia ratione evenire consuevere: licet enim ab ecclesia prohibeantur, attamen publicae gubernationis causa atque commodi imperatoribus permittuntur.

51. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς οὕτως τὰ τῆς ὑποθέσεως δια-
 λύσας εἰς τὴν ἔω ἀπήει, ὁ δὲ Κομνηνὸς Μιχαὴλ, ὡς εἰρήκειν,
 ὑπεβλέπετο. ἐπει δὲ τὸ τοῦ γένους περιφανὲς καὶ πρὸς αὐτὸν συγ- D
 γενές, ἔτι γε μὴν τὸ πρὸς τοὺς μεγάλους γνήσιον τοῦτου οὐκ εἶα
 5 τὸν βασιλέα ἐν περιφρονήσει φέρειν τὰ κατ' αὐτόν, τί ποιεῖ;
 στέλλει τοῦτον πρὸς τὸν πατριάρχην. ὁ Μανουὴλ ἦν τότε τὰ
 τῆς πατριαρχίας διυθύνων πηδάλια, ἀνὴρ εὐλαβοῦς καὶ βίου καὶ
 πολιτείας σεμνῆς, εἰ καὶ γυναικὶ συνεζέγγη, ἄλλως δὲ οὐ πεπειρα-
 μένος γραμμάτων, οὐδὲ ὧν ἀνεγίνωσκεν ἀνελέτιων τὴν ἔννοιαν.
 10 καὶ γράφει πρὸς τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἐπιτιμίων καθυποβυλεῖν τὸν
 Κομνηνὸν Μιχαὴλ καὶ ὄρκοις αὐτὸν ἐμπεδῶσαι, μὴ ἂν ποτε
 βουληθῆται ἀπιστίαν κατὰ τοῦ βασιλέως μελετῆσαι, φυλάττειν
 δὲ καθαρὰν αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν κρατοῦντα διάθεσιν. γέγονε P 55
 ταῦτα, καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν Κομνηνὸν ἀνεδέξατο Μιχαὴλ, καὶ
 15 ζεύγνυσιν αὐτῷ εἰς γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ σεβαστοκρά-
 τορος Ἰσαακίου τοῦ Δούκα ἐγγόνην τὴν Θεοδώραν, ἣν μόνην ὁ
 πατὴρ αὐτῆς καταλελοιπῶς ὁ τοῦ σεβαστοκράτορος υἱὸς Ἰωάννης
 ἔτι ἐν μείραξιν ὧν τὸ χρεῶν ἐξεμέτρησε, χήραν μὲν τὴν αὐτοῦ
 γαμετὴν Εὐδοκίαν ἀφείς, τὴν τοῦ Ἀγγέλου Ἰωάννου θυγατέρα,
 20 ὄρφανὴν δὲ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα Θεοδώραν, ἥτις εὐτυχῶς τῷ
 Κομνηνῷ τότε συνέζευκτο Μιχαὴλ. ἡ γὰρ μήτηρ αὐτῆς Εὐδοκία
 καὶ τοὶ γε νέα οὔσα πάνυ τὴν χηρείαν φέρειν ἠσπάσαστο, ἀρετὴν B

1 D: Καὶ εἰς ἔω διαπεραιούται, καὶ συζεύγνυσιν τῷ Μιχαὴλ τῷ
 Κομνηνῷ εἰς γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος
 Ἰσαακίου ἐγγόνην τὴν Θεοδώραν, ἣν μόνην ὁ πατὴρ Ἰωάννης κατ-
 ἔλιπεν σὺν τῇ αὐτῆς μητρὶ Εὐδοκίᾳ τῇ τοῦ Ἀγγέλου Ἰωάννου συν-
 ούσαν, τῇ θείᾳ τῶν Στρατηγουσούλων. 10 ἐπιτιμίοις?

51. Igitur imperator, modo quo diximus quaestioni fine imposito, in
 Orientem progreditur, et Michaelem Comnenum suspectum habebat. quando
 vero et generis claritudo et cum ipso coniunctio, necnon cum magnatibus
 affinitas non permittebant imperatori ut res ab eo gestas haberet contemptui,
 mittit eum ad Manuelem, qui ea tempestate patriarchatus gubernaculis assi-
 debat, virum pietate in signem et vitae instituto, licet uxorem duxisset, ve-
 nerandum, literas tamen haud doctum, cum nec eorum sententiam quae ipse
 percurrerat caperet; quem scripto imperator compellat ut poenis quoque ex-
 actis Michaelem Comnenum increparet, iureque iurando fidem illius adligaret,
 nullas cum impostero adversus imperatorem insidias moliturum, sed fidum
 ac incorruptum in dominum amoris obsequium exhibiturum. ubi ea res sic
 evenit, imperator Comnenum in gratiam recipit, illique fratris sui sebasto-
 cratoris Isaacii Ducae neptem Theodoram nuptum dedit, quam unicam pater
 illius, sebastocratoris filius Ioannes, in adolescentia fato functus, reliquerat.
 obiit equidem ille uxore Eudocia Angeli Ioannis filia vidua, pupilla vero filia
 Theodora, quae iam tum non infelicibus avibus Comneno Michaeli iuncta
 fuerat, relicta, mater siquidem illius Eudocia, licet flore iuventa fervida,

δὲ ἐφίλει καὶ καθάπερ προσανέγειν Θεῷ. διὰ ταῦτα καὶ ἀντιμισθίαν ἀντιλαμβάνει πρὸς Θεῷ τὸ κῆδος. καὶ ταῦτα μὲν ἔσχεν οὕτως.

52. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὰ τῆς ἔω μέρη κατεिल्φῶς καὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου παρωχηκός αὖθις ἐπὶ τὴν προκαθήμενην τῶν 5 Βιθυνῶν πόλιν ἀφίκετο Νίκαιαν. καιρὸς ἦν περὶ τὰ τοῦ χειμῶνος τέλη, καὶ φθίνων ἐτύγγανε Φεβρουάριος. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς

2 θεοῦ? 4 D: Εἰς ἐπιὸν περὶ τὴν Νίκαιαν ἀφίκετο, ἐνθα περὶ τὸν Φεβρουάριον ἐπὶ κλίτης τὸ πλεόντης νυκτὸς καθήμενος καὶ κρηγῆς ἐπὶ κλίτης πεισὸν ἦν ἀναυδός. οἱ δὲ ἱατροὶ ἀμυγῆς τοῖς ποσὶν ἐποίησαν, καὶ ἐφόλιον ταῖς ἀμυγαῖς ἐνέβαλον. ἀλλὰ ταύτην τὴν νύκτα καὶ τὸ ἐπιὸν ἡμεροῦνκτιον ἀκίνητος ἔκειτο· ἀποκλιξία γὰρ ἦν ἡ νόσος. μόλις γοῦν ἀνέπνευσεν ἠλλοιωμένους τὸ χρῶμα, καὶ ἔσπευσε καταλαβείν τὸ Νύμφαιον πρὸ τῆς βαῖοφόρου κυριακῆς, καθ' ἣν εἰσθε θριαμβεύειν. καὶ ἐκεῖ καὶ τὴν Ἀναστάσιμον διήλθε, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε τοῖς τοιοῦτοις ἐπεχωρίαζε μέρει, τῇ κατασχούσῃ τοῦτον νόσῳ κατὰ διάστημα ἡμερῶν κειζόμενος. ποτὲ μὲν γὰρ ἐπὶ κλίτης ἐκίπτεν ἄφωνος, ποτὲ δὲ ὀδὸν βαδίζων ἑρπικπὸς ὑπὸ τῆς νόσου ἐγένετο κατοχός, καὶ οἱ συμπαρόντες κατεῖχον καὶ παρεφύλαττον, καὶ ἐπὰν εἰς λογισμὸν ἦκε σχολῇ πρὸς τὰ βασίλεια ὑπανέστρεφεν, ἐνίοτε δὲ καὶ φοραδὴν ἦγετο. ἐπεὶ δὲ ἡ νόσος ἐπήυξανε καὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως κατέκλιπε, συνεχέστερον γὰρ ἐγένετο τοῦτο, καὶ ἡ ἀτροφία τοῦτον ἐπέεξε, καὶ ἀφίκετο εἰς Σμύρνην, ὡς τῷ ἐκείσε προσκυνήσῃ Χριστῷ καὶ διὰ παρακλήσεων Ἰωάνν. αὐτὸν ἀπεργάσαιο. καὶ ἀπελθὼν ἀνακαρῆν οὐχ εὐρεν. ἀλλ' ἐν τοῖς Ἰερικλύστοις τόποις σκηνοῦμενος, ἅ εἰσιν ἐγγὺς Σμύρνης, χείρονος τοῦ πάθους ἐπήσθετο. καὶ καταλαμβάνει τὸ Νύμφαιον, καὶ ἐν τοῖς ἐγγύς τῆς χώρας βασιλεῖσις κῆποις τὰς σκηναῖς ἐπήξαστο. ἐνθα καὶ τὸ χρεῶν ἐλειτούργησεν, ἐξήκοντα δύο ἐτῶν ὧν, ἐξ ὧν τριακοντατρεῖς βεβασίλευκεν καλῶς καὶ ἀγαθῶς. πρῶτος γὰρ ἦν καὶ πρὸς τὸ φιλανθρωπότερον αἰεὶ ἀπονεύων, πρὸς πάντας φιλόδοτος, μᾶλλον δὲ πρὸς τοὺς μῆκοθεν. ἐρώτων δὲ θῆλειων ἠτάτο, ἐξ ὅτου ἡ σύζυγος αὐτοῦ Εὐφρόνη ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, μάλιστα δὲ τῆς ἐξ Ἰταλίας Μαρκεσίνης, ὡς καὶ πέδιλα ὑποδεδέσθαι ταύτῃ δοῦναι κοκκοβαφῆ καὶ ἑφεστρίδας καὶ γαλινά, ἐπεσθαί τε αὐτῇ κλειούς ἢ τῇ κυρίως δεσποίνῃ, ἄλλα τε πολλὰ ἐποίει ταῖς ἐκείνης δουλεύων ὀρέξεσι. καρτερικὸς δ' ἦν ἐν ταῖς μάχαις, καὶ τοῖς μὲν κατὰ σφεσάδην πολέμοις οὐκ ἔχαιρε, τὸ ἀλλοπρόσαλλον τοῦ Ἀρεως δειλιῶν, τῇ καρτερίᾳ δὲ χρώμενος, καὶ ἐνεαρίζων εἰς τὴν ἐναντίων καὶ τὴν θέρους ὡραν διαβιβάζων, ἐτι δὲ καὶ τὴν φθίνουσαν, ἐνίοτε δὲ καὶ παρασχιμαζών τὴν νικῶσαν ἐλάμβανεν. ἦν δὲ εὐσεβέστατος καὶ φιλόπτερος φιλοδικαίος τε καὶ φιλόχριστος, τὴν βασιλείαν τῷ υἱῷ Θεοδώρῳ καταλιπὼν ἐτῶν ὄντι λγ'· τοσοῦτος γὰρ ἦν ὁ χρόνος αὐτῷ ὅσος ὁ τῆς πατρικῆς βασιλείας ἐτύγγανεν· σχεδὸν γὰρ τῇ πατρικῇ ἀναρρησεί καὶ γέννησις ἐκείνου συνέδραμεν. 5 περὶ vulgo:

viro carere maluit ac virtutem sectari, deo freta, cui se fortunasque suas devoverat. hinc deus virtutem matrimonio compensavit. et haec quidem ita se habuere.

52. Imperator cum in Orientem secessisset, anno elapso rursus ad reginam Bithynorum urbem Nicaeam pervenit. hiemis extremum erat, exitusque Februario impendebat, cum imperator vesperi lecto assidens, exigua

κλήνης ἐσπέρας καθήμενος (παρέδραμε δὲ καὶ μέρος τι τῆς νυκτός), αἰφνης γεγωνὸς ἄφωνος, πρηγῆς ἐπὶ τῆς κλήνης πεσὼν ἦν τὸ ἀπὸ C τοῦδε ἄνευδος τὸ καθόλου. χεῖρες δὲ ἰατρῶν ὑποῦργουν ἐν τούτῳ, καὶ ἀμυχὰς ἐν τοῖς ποσὶν ἐποιοῦν, καὶ ἐφόλβιον ταῖς ἀμυχαῖς 5 ἐνέβαλλον, καὶ ἄλλ' ἄττα ἔπραττον, ὅποσα ἡ τέχνη ἐδίδασκειν. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ὄλην τε ταύτην τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν καὶ αὐθις τὴν ἑτέραν νύκτα ἀκίνητος ἔκειτο· ἀποπληξίμω γὰρ ἦν ἡ νόσος, καὶ οὕτω βαρεῖα ὥστε διαρκέσαι τοσοῦτον εἰς ἀκινήσιαν καὶ ἀφωνίαν. μόγις οὖν ἀνέπνευσε καὶ εἰς ἑαυτὸν ἦλθεν.

10 ἠλλοιωμένος δὲ ἦν τὸ χρῶμα. ἔσπευσε γοῦν καταλαβεῖν τὸ Νύμφαιον, φθάσας τε πρὸς τῆς βυϊοφόρου κυριακῆς, καθ' ἣν εἶωθε D Θριαμβεῦεν ὁ βασιλεὺς. ἐπιτείνας οὖν τὴν ὁδὸν ἀφίκετο εἰς τὸ Νύμφαιον, κάκεισε τὸν κατὰ τὴν βυϊοφόρον Θριαμβὸν ἔξετέλεσα καὶ τὴν ἀναστάσιμον ἑωρτάκει ἡμέραν. καὶ τὰ ἀπὸ τοῦδε τοῖς

15 τοιοῦτοις ἐπεχωρίαζε μέρεσι, τῇ κατασχούσῃ τοῦτον νόσῳ κατὰ διαστήματα ἡμερῶν τρυχόμενός τε καὶ πιεζόμενος. ποτὲ μὲν γὰρ ἐν τῷ παλατίῳ διύγων εὐθύς ἐπὶ κλήνης ἐπιπτεν ἄφωνος, ποτὲ δὲ ἐφ' ἵππου βυϊῶν καὶ ὁδὸν βαδίζων ὑπὸ τῆς νόσου ἐγένετο κάτοχος, καὶ οἱ συμπαρόντες κατεῖχόν τε καὶ πρὸς ὦραν παρεφύλαττον,

20 ὥστε μὴ γνωριζέσθαι τοῖς πολλοῖς. ἐπὶ δὲ εἰς λογισμὸν ἐπαυῆκε, σχολῇ πρὸς τὰ βασιλεια ἐπανέστρεφεν, ἐνίοτε δὲ καὶ φορούην ἐπὶ Θρόνου ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπὸ τῶν οἰκείων ἦγετο. ἐπεὶ δὲ ἡ νόσος ἐπνήξανε, τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως κατέπιπτε· συνεχέστερον γὰρ ἤρξατο πύην τούτῳ γίνεσθαι. σύντηξις γοῦν ἦν αὐτῷ τῶν σαρκι-

11 φθάσαι?

noctis parte procedente, ex improvise vocem emittit: hinc pronum effusam loquela penitus destituerat. medici curationem eius recipere, pedes scarificare, scarificationibus epholbium imponere, aliaque remedia, quae ars dictat, malo invenire. verum imperator tota ea nocte et die subsequente, et quae mox advenerat, alia nocte motus expertus iacuit: morbus enim erat nervorum resolutio, adeoque gravis ut tanto tempore et motu et voce stupens atque attonitus privaretur. tandem aliquando respiravit et in semet, colore tamen deperdito, rediit. Nymphaeum ergo quam celerrime, et ante dominicam palmarum, qua triumphare ille sueverat, advehi curat, et accelerato itinere Nymphaeum appellit, in quo die palmarum triumphum egit et resurrectionis diem celebravit; indeque assiduo loca illa frequentabat, morbo per intervalla dierum ingruente iactatus conflictatusque. quandoque enim in palatio degens subito in lectum amissa voce procumbebat; quandoque equitans inter ambulandum a morbo corripiebatur. et qui aderant, sustinebant et ante tempus custodiebant, ne pluribus innotesceret. dein sui compos per otium in aulam revertebatur. quandoque etiam clanculum in sellula per regiam a familiaribus deducebatur. sed cum morbus invalesceret, corpus imperatoris in peius ruebat, cum solito longe frequentius malo divexaretur carnesque absumeren-

- P 56 κῶν, καὶ τὸ δευτέρου ἢ ἀτροφία τοῦτον ἐπέλεξεν. ἐπεὶ οὖν χεῖ-
 ρεις λατρῶν εἰς τὴν νόσον ἀπέκαμον, πυραμυθίαν βουλόμενος μι-
 κρὰν ἐφευρεῖν ἠθέλησεν εἰς τὴν Σμύρνην ἀπελθεῖν, ὅπως τῷ κείσῃ
 προσκυνήσῃ Χριστῷ παράκλησόν τε ποιήσῃ καὶ ἴλιων αὐτὸν ἀπερ-
 γάσοιτο. ἀφικόμενος οὖν ταῦτα μὲν διεκράξεται, ἀνακωχὴν δὲ 5
 τοῦ πάθους οὐκ εὔρειν, ἀλλ' ἐν τοῖς Περικλύστοις σκηνοῦμενος
 (τόπος δὲ ἐστὶν οὗτος ἐγγὺς πρὸς τῆς Σμύρνης, διὰ τὸ πολλοῖς τοῖς
 ὕδασι περικλύζεσθαι οὕτω πως κατονομαζόμενος) μίλλονος ἢ μῆλ-
 λον χειρόνος τοῦ πάθους ἐπήσθητο. ἐκεῖθεν οὖν ἀπύρας ποτήριος
 λαν ἔχων τοῦ σώματος καταλαμβάνει τὸ Νέμφαιον. καὶ ἐν μὲν 10
 τοῖς βασιλικαῖς οὐκ ἀπῆλθεν οἰκήμασιν, ἐν δὲ τοῖς ἐγγύς πρὸς τῆς
 χώρας βασιλεῖς κήποις τὰς ἀνακτορικὰς σκηναὺς ἐνιδρύσασατο. ἐνθα
 καὶ τὸ χρεὼν ἐλειτούργησε τρίτη καλυπνῶν Νοεμβρίου, ἐξήκοντα
 καὶ δύο, ὡς οἱ τὰ περὶ αὐτοῦ ἀκριβέστερον εἰδότες ἔφασκον, ἔτη
 βιώσας, ἔξ ὧν τριάκοντα καὶ τρεῖς βεβασίλευκε καλῶς τε καὶ ἀγα- 15
 θῶς. πρῶος γὰρ ἦν καὶ πρὸς τὸ φιλανθρωπώτερον αἰεὶ ἀπονεύων.
 δωρεαῖς μὲν πρὸς τοὺς αὐτοῦ ἦτιον ἐχρῶτο, πρὸς δὲ τοὺς ξένους,
 C καὶ μῆλλον τοὺς ὡς πρόσβεις ἀφικόμενους, δαμιλεστέραν τὴν
 χεῖρα προὔτεινεν, ἢ ἔπ' αὐτῶν ἐπαινοῖτο. ἐρώτων δὲ θῆλειον
 ἦτάτο, ἔξ οἷου ἢ σύζυγος αὐτοῦ καὶ βασιλεὺς Εἰρήνην ἔξ ἀνθρώ- 20
 πων ἐγένετο. μάλιστα δὲ τῆς ἔξ Ἰταλίας ἐλθούσης ὡς θεραπευ-
 νίδος μὲν τῆς ἔξ Ἀλαμάνων συζύγου βασιλίδος Ἄννης, ἀντιζήλου
 δὲ ταύτης γεγεννημένης Μυρκεσίνης τε ὀνομαζομένης τοῦ ἔρωτος
 ἦτητο, καὶ ἐς τοσοῦτον τῆς ὑγίης αὐτῆς ἐξεκρέματο ὡς καὶ

6 post Περικλύστοις vulgo τρόποις.

tur, quod deterius habebat et ali non poterat. cum ergo medicorum ingenium de restituenda valetudine desperasset, ut respirare ipse paululum posset, Smyrnam iter meditatur, ut Christum, qui in ea insigniter colitur, adoraret precibusque effusus sibi propitium in tanto infortunio redigeret. accessit omnia, uti instituerat, perfecit, nec tamen ex morbo convaleuit. porro in Periclystris commorans (locus is est prope Smyrnam, quod undique aquarum copia circumfluatur, sic dictus) maiori sive potius atrociori malo oppressus, inde discedens, cum gravissime corpore urgeretur, Nymphaeum proficiscitur, nec regias ibidem domos invisit, sed in hortis regis prope urbem imperatoria finxit tentoria; ubi et diem suum obiit extremum tertio calendas Novembris, sexaginta et duos annos natus, ut qui illius res exactius possidebant dixere, ex his triginta tres probe integreque regnaverat leni animo fuit, semperque se humaniorem praebebat. familiares parcius munerabatur: externos, eosque qui tanquam legati ad eum venissent, magnificentioribus largitionibus, ut ab eis laudaretur, afficiebat. amoribus muliebribus, postquam eius uxor Irene imperatrix ex hac vita excesserat, et potissimum Marcissinae, quae ex Italia venerat, Annae quidem imperatricis ex Alemania uxoris pedisequa, sed quae postea in amore aemula fuerat, deditus. e cuius amore ita

πέδιλα ὑποδεδέσθαι δοῦναι ταύτῃ κοκκοβαφῆ καὶ ζφιστροῖδας τοιαύτας καὶ χαλινά, ἔπειθαι τε αὐτῇ πλείους ἢ τῇ κυρίως δεσποίνῃ, ἄλλα τε πολλὰ ἐποίει ταῖς ἐκείνης δουλεύων ὀρέξεισι. καρτερικὸς δὲ ἦν οὗτος ἐν ταῖς μάχαις ὁ βασιλεύς, καὶ τοῖς μὲν κατὰ ουσιά- D
 5 θην πολέμοις οὐκ ἔχαιρε, τὸ ἄλλοπρόσαυλλον τοῦ Ἄρεως δειλῶν καὶ τὸ παρὰ ταῦτα ἄθηλον ὑπολογιζόμενος· τῇ καρτερίᾳ δὲ χρώμενος, καὶ ἐνερῶν μὲν εἰς τὴν τῶν ἐναντίων γῆν καὶ τὴν θέρους ὥραν διαβιβάζων, ἔτι δὲ καὶ τὴν φθίνουσαν ὀπώραν διανύων, ἐνίοτε δὲ καὶ παραχειμῶν τὴν νικῶσαν ἐλάμβανεν, ἀποκαμύν-
 10 τῶν τῶν ἐναντίων τῇ τοῦ βασιλέως ἐνστάσει τε καὶ ὑπομονῇ. ἐτεθνήκει μὲν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης τῷ εἵῳ αὐτοῦ Θεοδώρῳ τὴν βασιλειαν καταλειποῦς, τριάκοντα καὶ τρία ἔτη διανύοντι. τοσοῦτος γὰρ ὁ χρόνος αὐτῷ ὀπόσος τῆς πατρικῆς βασιλείας ἐτέγγανε· σχεδὸν γὰρ τῇ πατρικῇ ἀναρρήσει καὶ ἡ γέννησις ἐκείνου ξυν-
 15 δραμεν.

53. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς μὲν Θεόδωρος τῶν βασιλείων ἐπέ-
 ληπτο θρόνων. τὴν νενομισμένην γοῦν ὅσiam ἀποδοὺς τῷ βασιλεῖ P 57
 καὶ πατρὶ, καὶ καθεσθεις ἐπ' ἀσπίδος ὡς ἔθος, καὶ ἐπὶ πάντων φημισθεὶς αὐτοκράτωρ, τοῦ Νυμφαίου ἀπάρας ἐπὶ τὴν Φιλαδέλ-
 20 φου ἀφίκετο. μεγίστη δὲ αὐτῇ πόλις καὶ πολυάνθρωπος καὶ ὀπλί-

16 D: Ὅς τὴν νενομισμένην ὅσiam ἀποδοὺς τῷ πατρὶ καὶ ἐπ' ἀσπίδος φημισθεὶς, τοῦ Νυμφαίου ἀπάρας πρὸς τὴν Φιλαδέλφου ἀφίκετο. καὶ ἐκεῖσε διακαρτερήσας μικρὸν καὶ περὶ τὴν Βιδυνῶν χωρεῖ. καὶ ἐπεὶ ἐχίρηνεν ἡ ἐκκλησία (προτέθνηκε γὰρ τοῦ βασιλέως ὁ πατριάρχης Μανουήλ), Ἀρσένιον τινα μοναχὸν ἐξ Ἀπολλωνιάδος λμνης μεταπεψάμενος χειροτονεῖ πατριάρχην, ὃς καὶ μονημέρως διάκονος καὶ ἱερέως καὶ πατριάρχης τετέλεστο. καὶ παρ' αὐτοῦ στεφθεὶς ἔξεισιν.

ipse pendebat ut illi coccineos calceos gestare permisisset et sagum et fraenum non alterius coloris indulerit, plures illi famulos quam verae dominae donaverit, aliaque quamplurima libidinibus illius deserviens praestiterit. fuit illi animus belli ingens ac tolerans consertis proeliis, variam Martis sortem extimescens, et in illis conserendis incertum animo agitans, minime delectabatur, sed fortitudine ac patientia, et verno tempore in hostium locis degens et aestate traiciens, nec non et senescentes fructus expectans, quandoque etiam hibernans victoriam reportabat, imperatoris constantia ac patientia fatigatis hostibus. moritur imperator Ioannes imperio filio suo Theodoro tres et triginta annos agendi relicto: tot enim aetatis illius anni quot et patris imperii erant: cum paterna enim acclamatione forte et natales illius concurrerant.

53. Igitur imperator Theodorus imperii habentis susceptis, iustisque imperatori et fratri, uti fieri amat, factis, et super scutum assidens, uti moris est, ab omnibus imperator acclamatus, Nymphaeo discedens Philadelphiam comest, urbem ingentem et frequentem populis oppidanisque arma

ζισθαι δεδωρημένους οικήτορας ἔγοισα, καὶ μάλιστα τοξέλιαν
 ἀσκούντας· ἀγχιτερονοῦσα δὲ τοῖς Περσικοῖς ὄρλοις αἰεὶ διαμά-
 χεσθαι τοῖς ὑπεναντίοις τούτους ποιεῖ καὶ ἐθάδας πολέμων ἐργά-
 ζεται. ἐκείσε οὖν διακατεργήσας μικρὸν καὶ ὅσον πρεσβείαν στεί-
B λαι πρὸς τὸν σουλτάν, ἐπὶ τὰ Βιθυνῶν κεχώρηκε μέρη καὶ τὴν 5
 τῆς χώρας ταύτης προκαθημένην πόλιν τὴν Νίκαιαν. ἐπεὶ δὲ
 ἐχθήρευε τοῦ πατριαρχοῦντος ἡ ἐκκλησία (πέφθακε γὰρ ὁ πατριάρ-
 χης Μανουὴλ μικρὸν τι τοῦ βασιλέως Ἰωάννου προτελευτήσαι),
 ἔδει δὲ πρῶτον πατριάρχην προβληθῆναι, ἵν' ἐπὶ τῷ βασιλεὶ τὴν
 στεφροφορίαν ἐν τῷ ἱερῷ τελεσιουργήσῃ τεμένει, ἐζητεῖτο μὲν ὁ 10
 ἄξιος τοῦ τοιοῦτου θρόνου, ἡ δόξα δὲ τοῖς πολλοῖς ἐπὶ τῷ Βλεμ-
 μίδῃ ἐτόγγανε Νικηφόρῳ, τῷ ἐμῷ διδασκάλῳ τῶν τῆς φιλοσοφίας
 λόγων τε καὶ δογματίων, ἀνδρὶ ἐκ νεότητος τὸν ζῆγὸν ἀραμίετον
C τοῦ μονήρους βίου καὶ περιβοήτῳ τυγγάνοντι καὶ περὶ λόγον καὶ 15
 ἀρετὴν, κἄν ἐνίων ὁ φθόνος, καὶ μάλιστα τῶν προχόντων, οὐδὲν
 μόνον οὐκ ἐκφανῆ τούτῳ τὰ τῆς ἀρετῆς ἐποίει, ἀλλὰ καὶ κακίας
 τινὰς αὐτῷ προσεκόλλει. οὗτος οὖν πρὸς τὸν βασιλέα Θεόδωρον
 φιλικῶς δέκετο καὶ παρ' αὐτοῦ ἐφιλεῖτο· τῶν γὰρ λόγων, ἐν οἷς
 τὰ πολλὰ ἐπεγάνυτο, διδάσκαλον καὶ αὐτὸν ἐπιγράφετο· σοφὸς
 γὰρ ἦν εἰς ἄκρον ταῖς ἀληθείαις ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ ὀκνηρότερος 20
D περὶ τὸ πρῶγμα ἐτόγγανε. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς
 μαλικιώτερον αὐτοῦ ἐπειρᾶτο· μᾶλλον γὰρ πρὸς βουλήσειος ἦν
 αὐτῷ τὴν προστασίαν μὴ καταδέξασθαι. ταπεινοτέρους γὰρ καὶ
 μετρίους εἶναι τὸ φρόνημα τοὺς πατριαρχεῖοντας οἱ κρατοῦντες

5 περὶ vulgo.

sumere et maxime sagittis adversarium configere professis. ea cum in finiti-
 mum agrum Persicum extendatur, bella cum hostibus continuo exercens gen-
 tem belli studiis asperrimam alit. ibi paucis diebus, quibus legalionem ad
 sultanum miserat, commoratus ad Bithynorum oras et ad primam illius regio-
 nis urbem Nicaeam accessit. sed cum patriarchae orba ecclesia foret (nam
 paulo antequam Ioannes imperator moreretur, patriarcha Manuel vitam finie-
 rat), nec absque patriarcha imperatoris coronatio in sacro templo confici
 posset, dignus ea provincia et honore conquirebatur. plurimorum suffragia
 in Nicephorum Blemmidam, praeceptorem meum et philosophicorum sermo-
 num ac dogmatum institutorem, virum et literis et virtute perquam celebrem,
 et qui iuvenis adhuc atque tenella aetate iugum monasticae vitae tulerat, re-
 spiciebant, licet nonnullorum, et maxime primatum, invidentia non modo
 tantae virtutis lumen occuluerat, sed et vitia quaedam homini appinxerat.
 hunc imperator Theodoros diligebat, cui iucundissimus erat, quippe qui ser-
 monum, quibus summopere delectabatur, magistrum eum sibi adsciverat:
 sapientiae enim culmen et re vera attigerat imperator. ille ad tantam rem
 segnior esse, et imperator etiam ipse non impense nimis urgere, cui magis
 volupe erat ab eo similem dignitatem non recipi. reges scilicet eos qui pa-

ἔθλειται, καὶ προσπίπτειν εὐχερῶς τοῖς σφῶν αὐτῶν βουλήμασιν ὡς προστάγμασιν. τοῦτο δὲ μᾶλλον οἱ ἀγροικότεροι πάσχουσιν· οὐδὲ γὰρ ἔχουσι τοῖς λόγοις θαρρεῖν, οἱ δὲ περὶ λόγους ἀκαμπέστεροι φαίνονται καὶ τοῖς ἐκείνων ὀρισμοῖς ἀντιπίπτουσιν. ὁ γοῦν βασιλεὺς Θεόδωρος διὰ ταῦτα μικρὰν τινα πείραν λαβῶν τοῦ ἀνδρὸς ἐφ' ἑτέρους ἐτρέπετο. καὶ ἐπεὶ δυσαρεστῶν ἐτύγχανεν ἐν πολλοῖς, μοναχὸν τινα εἶναι μαθὼν ἐν τῇ τῆς Ἀπολλωνιάδος λίμνῃ ὀλίγων γραμμῶν πείραν ἔχοντα (μόνον καὶ γὰρ ἐφήματο τῆς γραμματικῆς παιδείας), ἀνέτερον τελούντα καὶ Ἀρσένιον ὀνομιζόμενον, ὡς εἶχε τάχους, στέλλει τοὺς αὐτὸν ἕζοντας. καὶ ὡς ἀφίκετο. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς Νικαίας ἕξοδον ἔσπευδε, διὰ τάχους τοῖς ἀρχιερεῦσι προστάττει χειροτονῆσαι πατριάρχην αὐτὸν ὁ βασιλεύς, οἱ καὶ οὕτως διεπράξαντο, ἐν μιᾷ ἑβδομάδι διάκονον καὶ ἱερέα καὶ πατριάρχην αὐτὸν ἐτελέσαντες.

54. Ἡ δὲ αἰτία τοῦ ἐπισπεύδαν τὴν ἀπὸ τῆς Νικαίας ἕξοδον ἦν αὕτη. ὁ Βουλγαρόαρχης Μιχαήλ, ὃς γυναικῶδελφος τοῦ βασιλέως ἐτύγχανε Θεοδώρου, τῷ πενθερῷ αὐτοῦ τῷ Ἀσῶν Ἰωάννῃ ἐκ τῆς τοῦ Ἀγγέλου Θεοδώρου θυγατρὸς γενηθεὶς, τὸν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου πνθόμενος θάνατον, ἐπεὶ τὰ δυτικά μέρη γυμνὰ στρατευμάτων ἑώρα Ῥωμαϊκῶν, βουληθεὶς τὴν ἀφηρημέ-

15 D: Ὁ γὰρ Βουλγαρόαρχης Μιχαήλ, ὁ τοῦτον γυναικῶδελφος, τὸν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου πνθόμενος θάνατον, ἐπεὶ τὰ δυτικά μέρη γυμνὰ στρατευμάτων ἑώρα, βουληθεὶς τὰ ἀφηρημένα ἐκ τούτων ἀσπὴ ἀνακαλέσασθαι, τὸν ἕξοδον διαπεράσας πολλὰ ἄφ' ἑαυτὸν ἐποίησατο. μετεβίβη μὲν οὖν ὁ Στεφανῆος Περισιτέζα Κριεζμὸς Τρέβαντα καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀχιδοῦ ἕμπαντα πλὴν Μνιανον· τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ὑπὸ Ῥωμαίων πεφύλακτο. Οὐστρα δὲ καὶ Πεσπεράκιον καὶ Κροβόδς καὶ τὸ παρακείμενον τῇ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ κελημένον Ἐσραϊμ τοῖς Βουλγάροις κειρίσκατο. τούτου χάριν ἔσπευδε.

patriarchatui praesint moribus ac ingenio abiectiores moderatioresque, ut facilius eorum nitibus veluti iussis succumbant, peroptant, quod rusticioribus, cum sermonibus fidere nequeant, potissimum accidit: qui vero sapientias speram navant, rigidiores videntur et illorum iussibus adversantur. propterea imperator Theodorus illius mente sensuque leviter degustato ad alios se convertit, et cum plures non satisfacerent, monachum quandam ex Apolloniadis lacu, praeter paucas literas caeterorum inscientem (solum enim rudimenta grammaticae attigerat), nullis sacris ordinibus insignitum, Arsenium nomine, accersitum quam celerrime missis hominibus conduit: nec ille renuit. et Nicaea exire festinans praesulibus, ut quamprimum eum patriarcham efficerent, imperat. illi audientes per unam hebdomadam diaconum sacerdotem et patriarcham consecrant.

54. Causa vero exitum Nicaea solicitandi ea fuit. Bulgarorum princeps Michael, uxoris Theodori imperatoris frater, socero illius Ioanni Asano ex Angeli Theodori filia susceptus, Ioannis imperatoris obitu nuntiato, cum occidas partes imperatoris copiis nudas orbasque conspiceret, animoque Georg. Acropol. Annal.

νην πρὸς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου χώραν ἐκ Βουλγάρων καὶ τὰ ἐν
B τούτοις ἄσθη πρὸς Βουλγαρικὴν ἀρχὴν καὶ αὐθι, ἀνακαλέσασθαι
 (τοῦτο γὰρ ἐκ μακροῦ τοῖς Βουλγάροις ᾠδίετο) καὶ τὸν καιρὸν,
 ὡς ἐδόκει, κατιδὼν ἐπιτήθειον, ἔξορμῆσας τοῦ Αἴμου καὶ τὸν
 Ἔβρον διαπεράσας ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ πολλήν τε χώραν ὑφ' ἑαυ- 5
 τὸν ἐποίησατο πολλά τε ἄσθη σὺν οὐδενὶ παρεστήσατο πόνω.
 Βούλγαροι καὶ γὰρ τυγχάνοντες οἱ οἰκήτορες τοῖς ὁμοφύλοις προσέ-
 τρεχον, τὸν ζυγὸν τῶν ἀλλογλώσσων ἀποσειόμενοι. τὰ δὲ ἄσθη
 μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν καὶ μόνων ἀπολελειμμένα φυλάξων, οὐκ
 ἀξίων τοιούτοις καιροῖς ἀντιμάχεσθαι, εὐχείρωτα τοῖς Βουλγάροις 10
 ὑπῆρχε, τῶν μὲν πτοίμῃ ταραττομένων καὶ προδιδύοντων τὰ ἄσθη
C καὶ λαμβανόντων τὴν πρὸς τὰ οἴκοι ἐλευθερίαν, τῶν δὲ πρὸς τὴν
 ἑξαπίνης γεγενημένην τῶν Βουλγάρων ἔφοδον μηδὲν ἐχόντων ἐκ
 τοῦ προχείρου νοῆσαι λυσιτελοῦν, ἀποδιδρασκόντων καὶ ταῦτα
 ἔρημα τῶν φυλαττόντων ἀπολιμπανόντων, ἄλλων δὲ ἴσως καὶ 15
 χρόνῳ ἀποκαμόντων, παραταθέντος αὐτοῖς παρὰ τὸ μέτρον τοῦ
 χρόνου τῆς φυλακῆς. τὰ πλείω δὲ τῶν ἄστων καὶ ἀπεριποίητα
 ἦν καὶ τῶν χειρωδῶν ὄπλων ἄμοιρα. κατεσχέθη μὲν οὖν ἐκ τοῦ
 παραντίκα Στενίμαχος Πρισίτζα Κρυτζιμὸς Τζεπαίνα καὶ τὰ ἐν
 τῇ Ἀχριδῷ ἔμυπαντα πλὴν Μνεϊάκου· τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ὑπὸ 20
D Ῥωμαίων πεφύλακται. Οὐστρα δὲ καὶ Περπεράκιον καὶ Κρυβοῦς
 καὶ τὸ παρακεῖμενον τῇ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ κεκλημένον Ἐφραῖμ
 τοῖς Βουλγάροις κεχείρωται. τούτων οὕτω γεγενημένων καὶ τῶν
 ἐν δυσμαῖς Ῥωμαϊκῶν κλονουμένων πραγμάτων, τῆς φήμης μέχρι

agitasset regionem et in ea oppida ab imperatore Ioanne Bulgaris surrepta ad Bulgarorum rursus dominatum, quod iam diu Bulgarorum cordi inhaeserat, revocare, rem pro tempore opportunam, ut sibi videbatur, ratus, Haemo prodiens transnatoque Hebro paucissimo tempore multarum regionum potitus est, multaque oppida nullo cum labore sibi devinxit, Bulgari siquidem habitatores externorum iugo defiecto generis consortibus accurrebant. arces solo Romanorum praesidio munitae cum ad repellendos hostium impetus non sufficerent, in potestatem Bulgarorum nullo negotio ceciderunt, partim timore perculsis et deditionem arcium pro salute et domum abitione prodentibus, partim repentinae Bulgarorum irruptioni, cum obviam ire non possent, aufugientibus easque custodibus vacuas deserentibus, aliis etiam temporis longinquitate defessis, cum praeter modum custodiae terminis illis protraheretur. pleraeque etiam arcium imperfectae, viris et reliquis necessariis parum munitae, praeda hostibus patuerunt. e vestigio itaque expugnae sunt Stenimachus, Peristitza, Crytzimus, Tzepaena et Achridis praeter Maicum, quod vel solum Romanis devotum perseveraverat, omnia. praeterea Ustra, Perperacium, Cribus, et quod Adrianopoli adiacet, Ephrem, Bulgari cessere. haec ubi ita facta sunt, et in occiduis partibus rebus Romanorum in discrimen adactis, cum fama ad imperatoris etiam aures pervolasset,

καὶ ἐς βασιλείῳς ἐπιδημιόσεως καὶ πλειόνων προσδοκίαν κακῶν τῶν προσόντων φαντασίαν παρεχομένης, οἱ περὶ τὰ βασιλεῖα οὐ μικρῶς ἐταράχθησαν· ἥλισταντο γὰρ ὡς τὰ πλείω τῶν δυτικῶν μερῶν Βουλγάρους οἰκοῦνται, καὶ ἀποστατήσουσι πάσαι Ῥωμαίων, 5 προσφάτως δὲ χειρωθεῖσι τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ, καὶ οὕτω πῆξεν τῆς χειρώσεως λαβούσης, ἔχθραν δὲ αἰεὶ πρὸς Ῥωμαίους ἐνδομυχοῦσι.

55. Διὰ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἠδημῶνει τοῖς πράγμασιν, εἰ οὕτω κατ' ἀρχὰς τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ δυστυχῶς πρῶτ- P 59
10 τει. συναθροίσας οὖν τοὺς ἐν τέλει καὶ τοὺς εἰς στρατηγὸς τεταγμένους, σὺν οἷς καὶ οἱ πρὸς πάμπαν αὐτοῦ τοῦ βασιλείου Θεοδώρου ὑπῆρχον αὐτῷ θεῖοι, ὃ τε Μανουὴλ καὶ ὁ Μιχαήλ, ἐβουλεύσατο τί ἂν ἔχοι πρὸς τὰ γεγενημένα διαφράττεσθαι. οἱ μὲν οὖν πλείους διαπερῶσι τὸν βασιλεῖα τὸν Ἑλλησποντον δέον ἔλεγον
15 εἶναι καὶ στήσαι τὴν τῶν Βουλγάρων φορὰν. τοῦτο δὲ τοῖς τοῦ κρατοῦντος θεοῖς τοῖς προειρημένοις οὐκ ἤρεσκεν, οἷς καὶ προσεῖχε μᾶλλον ὁ βασιλεὺς, πολλῶν ἕνεκα. ἦ τε γὰρ γνησιότης τοῦ γένους ἠνάγκαζε καὶ τὸ τῆς ἡλικίας γηραιὸν παρεβίαζεν, οὐκ ἤ- B
20 σθαι παρέπειθε· φηγάδες γὰρ οὗτοι γεγονότες τῆς τοῦ βασιλείου Ἰωάννου διακρατήσεως πολλοῖς προσωμίλησαν δεσπόταις καὶ εἰς διαφόρους περιεπλανήθησαν τόπους, κἀντεῦθεν κατὰ τὴν ποίησιν

8 D: Βουλὴν οὖν ποιησάμενος, οἱ μὲν κλειούς διαπερῶσαι αὐτὸν τὸν Ἑλλησποντον δέον ἔλεγον. οἱ δὲ πρὸς πάμπαν αὐτοῦ τοῦ βασιλείου Θεοδώρου, Μανουὴλ καὶ Μιχαήλ οἱ Λασκάριες, οἷς προσεῖχε μᾶλλον τῇ τε γνησιότητι καὶ τῷ γήρει, οὐ χρεῶν διαπερῶσαι τὸν βασιλεῖα ἐβούλενον. ἡ τῶν κλειόνων γοῦν ἰσχὺς βουλή.

et praesentibus malis atrociora inde ventura repraesentasset, qui in aula erant, nimis conturbati sunt, quippe qui scirent potissimum Occidentis partem in Bulgaros esse propensam, tanquam quae a Romanis iam pridem defecisset, et recenter a Ioanne imperatore debellata nondum solida ac firma in dominio constaret, sed continua in Romanos odia clanculum exerceret.

55. Propterea propter etiam ipse rebus anxie aestuabat, si tam misere potestatis illius initio haberentur. illis ergo qui dignitate fulgebant, et exercituum ductoribus, inter quos et ex avo imperatore Theodoro patris Manuel et Michael advenerant, convocatis, consilium inquit, quid sibi, ut malo occurreret, agendum esset. potior eorum pars in eam ivit sententiam, ut imperator Hellesponto superato impetum Bulgarorum comprimeret. sed hoc principis patris, quos supra nominavi, haud arridebat, quibus animum potius adverterat imperator multis de causis. affinitas quippe generis et veneranda senectus compellebat; neque minus ad id conferebat rerum multarum experientia. hi namque Ioannis imperatoris tempore e solo patrio exules multorum principum familiaritate usi sunt et diversa in loca aberrarunt, hinc-

εἶδον ἄστεα καὶ νόον ἔγνωσαν. καὶ ἦσαν μὲν ὡς ἀληθῶς οὗτοι
 τοῖμοι, οὐκ ὁρθὰ δὲ ἐφρόνουσι τοῖς τῶν Ῥωμαίων πράγμασι,
 αἰτίαν ἔχοντες τὸ παρευδοκιμηθῆναι τὰ πρῶτα παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ
 καὶ βουσιλέως, μηδενὸς αὐτῶν εἰς ἄξιαν ἀνηγμένου βασιλέως ἀδελ-
 φοῖς διαπρέπουσαν. ἐπι καὶ παρὰ τοῦ γαμβροῦ καὶ βασιλέως 5
 καὶ φυγαδίας τῆς Ῥωμαίων γεγενημένοι πρὸς αὐτοὺς ἐδυσμείνον.
 καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἔρει τις αἰτία εἶναι, τὸ δὲ ἀληθὲς τὰ τῶν
 ἀνθρώπων ἦθη ἀβέβηια ὄντα καὶ ἄστατα τοιοῦτους τυγχάνειν
 ἐποιοῦν. καὶ ταῦτα μὲν οὐ διελάνθανεν οὐδὲ τὸν βασιλέα Θεο-
 διορον· τέως οὖν ὡς οἰκίλους τοῦ αἵματος καὶ τὸ τιμᾶν αὐτοὺς 10
 διὰ παντὸς προελλόμενος ἐχρᾶτο πρὸς συμβουλίας. ὑπετίθεντο
 γοῦν οὗτοι ὡς οὐ χρεῶν τὸν βασιλέα διαπερᾶσαι πρὸς τὴν δυσμίην,
 ὅτι τε κακῶς πράττει τὰ τοιαῦτα μέρη, καὶ ὡς νοσεῖ σχεδὸν ἀθε-
 ράπεντα, στρατεύματά τε μὴ ἔχειν τὸν βασιλέα προσῆκον πρᾶξει
 βασιλικῆ· ὁ γὰρ χειμῶν ἐκώλυε τὴν συνάρθοισιν τῶν δυνάμεων. 15
 καὶ τὸ ἐπιδημῆσαι κατὰ χώραν τὸν βασιλέα καὶ μὴ ἄξιον τοῦ ὀνό-
 ματος αὐτοῦ καὶ τῆς φήμης ἐργάσασθαι οὐ τῶν ἀφηρημένων καὶ
 μόνον βεβαίωσιν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ποιεῖται, ἀλλὰ καὶ τῶν περιλε-
 λειμμένων ἀφαίρεισιν ἀδξην τε τῶν ὑπεναντίων πολλῶ μελίζονα,
 ὡς καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν πραγμάτων ἐλάττωσιν οὐ σμικρῶν. ταῦτα 20
 μὲν οὗτοι, ὁ δὲ τὰ πλεῖστα πεποθημένος αὐτῷ Μουζάλων Γεώρ-
 γιος, τὴν τοῦ μεγάλου δομεστικου δύναμιν περιεζωσμένος, τὴν
 βασιλικὴν περιάωσιν συνεβούλευε καὶ ταύτην κατήπειγε, μὴ λάθῃ

6 φυγαδίας et γεγενημένοις vulgo.

que, ut poeta cecinit, viderunt urbes et mores hominum cognoverunt. hi licet, ut verum fatear, pleno pectore saperent, non recte tamen Romanorum rebus consulebant, quod primum a fratre et imperatore neglecti nullo digni habitū fuissent munere, quod fratres imperatoris condecorer; dein per generum et imperatorem ab solo patrio extorres. ab eis totos se abalienaverant. et has quidem causas Romanis illos inimicissimos reddidisse aliquis forte diceret: nobis satis cognitum mores hominum incertos atque instabiles in huiusmodi eos deduxisse similitates, quae neque imperatorem Theodorum latebant. nihilominus eos, tanquam sanguine coniunctos, et quod perpetuo eos honoribus condecorare proposuerat, consiliis adhibebat. proponebant itaque illi non esse operae pretium imperatorem in occasum progredi, quod eae partes male afflicterentur et absque remedio vehementer laborarent. copias esse imperatoris exiles ac tenues nec regio apparatu supparet, cum tempus hibernum impedimento esset ne cogerentur in unum. praeterea imperatorem, si loco moveatur neque nomini suo neque expectationi hominum dignum quippiam conficiat, non tantum hostibus ablata confirmare, sed et reliqua summo adversariorum incremento rerumque Romanarum imminutione disperdere ac dissipare. et haec quidem isti. verum Georgius Muzalo apprime illi carus, qui magni domestici munere fungebatur, imperatorum progressum non con-

τὰ πάντα τῶν ἐν δυσμῇ ἢ τὰ πλείω ταῖς τῶν ἐχθρῶν χεραῖν ἄλω-
 θῆναι. καὶ ἄλλοι δὲ τῶν ἐπιφανῶν οὐκ ὀλίγοι τῇ τοῦ μεγάλου
 δομειστικού συγγένει βουλή. ἢ τῶν πλειόνων γούν ἴσχυος βουλῆ, P 60
 μύλιστα δὲ τοῦ βασιλέως τὸ πρόθυμον καὶ ὁ τῆς καρδίας αὐτοῦ
 σζήλος ἐκατῆς γεγωνῶς πρὸς τὴν κίνησιν. καὶ προσλαβόμενος τοὺς
 ὅσοι συνακολουθεῖν ἔτυχον, εἰς μέτριον ἀριθμουμένους στρατεύματα,
 καὶ τοὺς καθ' ὁδὸν ξυντηγχνύοντας, καὶ τοὺς ἐγγύτερον τῆς φε-
 ρούσης ὄντας καὶ δυναμένους αὐταῖς ὄπλοις καὶ ἵπποις ἐφέπε-
 σθαι, διαπεραιούται τὸν Ἑλλησποντον, καταλιπὼν εἰς τὴν ἕω τὸν
 10 μέγαν δομειστικόν.

56. Ἐντεῦθεν, ὡς εἶχε τάχους, τὴν Ἀδριανούπολιν πέ-
 φθακε. μίαν δὲ καὶ μόνην ἡμέραν διακυρτερήσας ἐν ταύτῃ ἐξῆλ-
 θεν εἰς νέωτα. καὶ τις τῶν ἐκ Βουλγύρων κατοπτέρων τὸν βασι- B
 λέα τεθεαμένος τῆς Ἀδριανοῦ ἐξερχόμενον δρομαῖος ἐπὶ τὸν Βούλ-
 15 γαρὸν ἔκετο (περὶ τὸν Ἔβρον καὶ γὰρ οὗτος ἐστρατοπεδεύετο) καὶ
 τὸ δρᾶμα διασαφεῖ καὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἐξαγγελίαν κατ' αὐτοῦ
 ταχεῖαν ἔφοδον, καὶ ὄρκοις ἐβειμιοῦτο ἢ μὴν ὁφθαλμοῖς τεθεᾶ-
 φθαι τὸν βασιλέα τὴν πρὸς τῇ πόλει τυγχνύουσαν τοῦ ποταμοῦ

11 D: Ὡς εἶχεν οὖν τάχους, τὴν Ἀδριανοῦ πέφθακεν. κἀκεῖθεν ἔξεισι,
 καὶ τις τῶν Βουλγάρων κατοπτῆρ τὸν βασιλέα τῆς Ἀδριανοῦ ἐξιόντα
 τεθεαμένος δρομαῖος πρὸς τὸν Βουλγαράρχην ἀφίκετο περὶ τὸν Εὐ-
 ρὸν σκηνοῦντα, καὶ τὸ δρᾶμα διασαφεῖ ὄρκοις. ἰδεῖν τὸν βασιλέα
 τὴν πρὸς τῇ πόλει τυγχνύουσαν τοῦ ποταμοῦ Εὐροῦ γέφυραν δια-
 βαινόντα. γνοὺς δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν τῶν Βουλγάρων κατασκευασίαν
 ἐπέτεινε τὴν ὁδόν. καὶ οἱ προάγοντες τοὺς φύλακας Βουλγάρων
 ἔλαβον καὶ ζωοῖα ἐλάοντες, ἐκ τινος φηγάδος διαμαθόντες, πάντες
 ἔφυγον τούτων πρὸς τὰ ἐνδοτέρω, κατιδρῦπτοντο δὲ τοῖς συνηγε-
 φήσι τῶν δένδρων. ἔσθην δὲ τὸν τόπον ἔρημον φθάσας ὁ βασιλεὺς
 λελύπηται μὲν, οὐκ εἶχε δ' ὅ τι καὶ δράσειε. περὶ δὲ τὴν Βερρὸν
 χωρεῖ, καὶ αὐτοβολεῖ τὸ φρούριον εἶλε. καὶ τάχ' ἂν περὶ τὸν Αἴμω
 αὐτὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ φρούρια ἐκεχωρήσει, εἰ μὴ χειμῶν ἐκάλυψεν
 αὐτὸν μέγας· πολλὴ γὰρ χιὼν τῆς γῆς τὸ πρόσσωπον ἐπῆλύσασεν.
 ἡμέρας γούν ἕξ διακυρτερήσας ὁ βασιλεὺς, λείαν τὰ Βερροῦς ποιη-
 σάμενος, εἰς τὴν Ἀδριανοῦ ὑπέστρεψεν. 14 περὶ vulgo.

sulere modo, sed etiam cogere, ne quae in occasu erant, vel maior eorum
 pars, in inimicorum potestatem venirent. alii etiam non pauci viri celebres
 in magni domestici sententiam iaverant. igitur praelatum est plurimum con-
 siliium. maxime vero imperatoris ingens cupido ac animi ardor, ad itionem
 impense exagitatus, obvios quosque promptosque, pusillum sane exercitum,
 eosque qui inter ambulandum occurrerant, alios etiam qui a via non aberant,
 armis tamen equisque caeteros consequi valentes collegit, quos secum por-
 tans Hellepontum traiecit, magno domestico in Oriente relicto.

56. Hinc festinans Adrianopolim venit, ibique unico die commoratus
 postero die egreditur. interim ex Bulgarorum speculatoribus unns impera-
 torem intutus Adrianopoli exsurrentem citato cursu ad Bulgarum fertur (ille
 etenim circa Hebrum castra posuerat) et rem aperit, imperatorisque in eam

Ἐβρον γέφυραν διαβαίνοντα. τοῦτο συνέχει μὲν τοὺς περὶ τὸν Βούλγαρον, οὐ μὴν τοῦ τόπου. καὶ δ' ὃν ἔλαχον στρατοπεδεύειν ἀπέστησαν, ἀλλ' ἔμενον ἐκεῖσε μέχρις ἂν γνοίεν τὰ τῆς φήμης C ἀκριβέστερόν τε καὶ καθαρώτερον. ἀλλ' οὐδὲ τὸν βασιλεῦσιν ἢ τοῦ Βουλγάρου κατασκήνωσις λεληθεν, ἀλλ' ἐμεμαθήκει τὸν τόπον 5 ὕπου δὴ τὸ στρατόπεδον εἶχεν. ταχύτερον γοῦν τὴν πορείαν ἐποιεῖτο καὶ τῶν ἵππων τὰς κινήσεις ἐπέτεινε, καὶ ἤσχετο τῷ Βουλγαρικῷ ξυντυχεῖν στρατεύματι. οὕτω γοῦν ἔχων ὀρμήματος ἕκ τινος συμβάματος ἐσφάλῃ τυχηρῶς τοῦ βουλευματος. οἱ γὰρ προάγοντες τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων τοῖς εἰς φυλακὴν προτεταγμέ- 10 νοις τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοπέδου συμπεπτώκασι, καὶ πολλοὺς D μὲν ἕξτους ἔργον πεποίηται, ἄλλους δὲ ζωγραφίας εἶλον, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ τὸν τὴν ἡγεμονίαν τῆς στρατείας ἔχοντα. οἱ δὲ ἕτεροι φυγῇ χρησάμενοι νεκτὸς βαθείας εἰς τὸ Βουλγαρικὸν ἀπέδρασαν στράτευμα, καὶ διηγοῦντο τὰ πάντα, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἦδη 15 τυγγάνειν τὸν βασιλεῦσιν διισχυρίζοντο. ὡς ἔτυχε γοῦν ἕκαστος τῶν Βουλγάρων καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἄρχων, ἐπιβάς τοῦ ἵππου, ἐπὶ τὰ ἐνδότερα τῶν Βουλγαρικῶν ἐφέρετο χώρων. κατεδρόπτοντο δὲ τούτων τοῖς τῶν δένδρων κλάδοις τὰ πρόσωπα, συνηρεφέσι τούτοις ἐμπύπτοντα· ὃ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ Βούλγαρος πέπονθεν. ἐνιοι 20 δὲ αὐτῶν καὶ γυμνοῖς ἐφειστροῖδων εἰς τὴν ὄχλειαν τοῖς ἵπποις ἐχρήσαντο. οὕτω γοῦν διαδράντες τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀπέφυγον σπάθην. ζῶσιν δὲ τὸν τόπον φθάσας ὁ βυσιλεύς καὶ ἔρημον στρατεύματος

17 περὶ vulgo.

20 Βουλγαράρχης?

celerem irruptionem exponit; atque iureiurando confirmabat semet oculis propriis imperatorem pontem fluminis Hebri urbi proximum pertranseuntem conspexisse. hoc quidem Bulgaros turbavit, non ita tamen ut loco, in quo castra fixerant, se moverent; quem retinebant mordicus, quousque accurtius pleniusque de his quae rumor attulerat certiores fierent. sed nec imperatorem Bulgarorum tentoria fugiebant, cum locum in quo exercitus erat addidicisset. igitur celerius iter ingredi, equorum gressus properos urgere, summisque votis exoptare Bulgaris copiis occurrere. sic ergo irruente forte fortuna ab instituto abducitur. qui enim Romanis copiis praebant, in Bulgarici exercitus custodes incidunt, quorum plerosque ense trucidant, alios vivos capiunt, inter eos et cui summa belli credita fuerat. caeteri fuga sibi consulentes summa nocte in Bulgaricum exercitum revertuntur, nuntiantque omnia, et iam imminere imperatorem contendunt. quare uti quisque Bulgarorum potuit, eorumque princeps in equum insiliens, in interiora Bulgariae regionis loca sese recipere, et cum per loca arboribus frequentibus consista abigerentur, arborum ramis facies, quod et Bulgarus passus est, dilacerari; nonnulli etiam ex ipsis sagis omissis equis calcar addere, qui sic in fugam dati Romanorum ictus declinarunt. mane cum locum occupasset imperator

*Βουλγαρικοῦ κατιδῶν λελύπηται μὲν, οὐκ εἶχε δὲ ὅ τι καὶ δράσειε. βουλὴν δὲ ποιησάμενος ἐπὶ τὴν Βεροῦν χωρεῖ, κάκεισε δὲ ἀφριγμέ- P 61
νος αὐτοβοεὶ τὸ φρούριον εἶλεν· ἦπαν γὰρ τὸ τεῖχος αὐτοῦ κατη-
ρεῖπτο καὶ διεξόδους εἶχε πολλὰς, καταβλημένον καὶ τοῦτο
5 παρὰ τῶν Βουλγάρων σὺν τοῖς λοιποῖς τῶν Ῥωμαϊκῶν ἄστων, εἰ
καὶ κάμαξι καὶ τοῖς ἐξ ἀμαξῶν ξύλοις ἐδόκουν αὐτὸ κατοχυρώσα-
σθαι οἱ οἰκήτορες. τροφῶν γοῦν ἠμολόγησε τὰ στρατεύματα,
αὐτοὶ τε καὶ οἱ τούτων ἵπποι· ἐπέπληστο γὰρ χορτασμάτων τὸ
ἄστυ. καὶ τάχ' ἂν καὶ προσωτέρω ἂν ἐκεχωρήκει ὁ βασιλεὺς καὶ
10 ἐπὶ τὸν Αἰμον αὐτὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τυχάνοντα φρούρια τὴν
ἔφοδον ἐπεποίητο (πτοίαν γὰρ σὸ μικρὰν τοῖς Βουλγάροις ἐνέβα-
λεν), εἰ μὴ χειμῶν βαρύτατος αἴφνης ἐπεισπεσῶν ἐκάλυπεν αὐτὸν
τῆς ὄρητος· πολλὴ γὰρ χιὼν τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ἐπηλύγασε, καὶ B
τὸ ἐπὶ ξένης καὶ πολεμίας τὰ Ῥωμαϊκὰ χρονίζειν στρατεύματα οὐ
15 καλὸν ἐδόκει τοῖς ξυμβουλευούσιν. ἡμέρους οὖν ἕξ ἐκείσε διακα-
τερήσας ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ εἶχε τι ἕτερον δρᾶσαι, λείων τὰ Βιρόης
ἅπαντα ποιησάμενος, ἄνδρας γυναικίους νῆπιυ, πρόβυτα βόας καὶ
σύμπαν ἄλλο κινεῖσθαι δυνάμενον, εἰς τὴν Ἀδριανοῦ τὴν ὑποστρο-
φὴν ἐποίησατο.*

20 57. Ἐκεῖθεν γοῦν ἐπιλεξάμενος ἀξιόλογον στρατεύμα περὶ
τὰ ἐν Ἀχριδῶ φρούρια ἐπετόμφει τὰ πρὸ μικροῦ τοῖς Βουλγάροις
κεχειρωμένα, εἴ πως καὶ αὐθις τῇ τῶν Ῥωμαίων ὑπαρχδεῖν ἀρχῆ.

2 περὶ vulgo.

10 περὶ vulgo.

20 D: Κάκειθεν ἐπιλεξά-
μενος στρατεύμα περὶ τὰ ἐν Ἀχριδῶ φρούρια ἐπετόμφει τὰ κρατη-
θέντα ὑπὸ Βουλγάρων, εἴ πως καὶ αὐθις τῇ τῶν Ῥωμαίων ὑπα-
ρχδεῖν ἀρχῆ. ἐκείσε οὖν ἀφριγμένοι οἱ τῶν Ῥωμαίων ἠγῆτορες ἤσαν
τῶν φρουρίων περιεγέοντο τῶν κλειστών. ἐπεὶ δὲ τὸ ἔαρ ἐπέλαμψε,

et militariibus copiis vacuum comperisset, indoluit sane, sed praestare aliquid
haud potuit. tamen consilio inito Beroem proficiscitur, primoque appulsus
oppidum cepit. nam murus undique lacer corruerat multaque patebat hiatu-
bus, cum hoc quoque cum reliquis Romanorum oppidis a Bulgaro solo aequa-
tum fuisset, licet perticis et lignis ex plaustris accolae illud munitiae viderentur.
cibus itaque et equi et milites cumulate abundarunt: oppidum etenim
pabulorum omnium abundantia circumfluebat. fortasse etiam imperator ulterius
processisset, et circa Haemum et in eo sita oppida incursionem fecisset
(timorem enim, nec eum pusillum, Bulgari incusserat), nisi tempestas asper-
rime et improviso irrumpens impetum ardoremque restinxisset. ingens et-
enim nix infusa terrae faciem obtexit, et in aliena ac hostili terra exercitus
Romanos diutius immorari non aequi consultores laudabant. sex itaque dies
ibi imperator commoratus, cum nihil suppeteret agendum, omnia Beroes,
viros mulieres infantes, pecudes boves, et quidquid loco moveri poterat, de-
populatus Adrianopolim repetit.

57. Ibiq̄e recollecto non contemnendo exercitu ad Achridae oppida,
quae paulo ante Bulgari subegerant, si forte rursus dicioni Romanorum red-

- C ἐν αὐτοῖς γοῦν ἀφριγμένοι ὡν τοῖς στρατεύμασιν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἤγχοτες μηχανήμασι τε καὶ ἐλεπόλεσι ῥῆον τῶν φρουρίων περιε-
 γέροντο· οἱ Βούλγυροι καὶ γὰρ θᾶπτον τῶν ἐν ἄστεσι φυλακῶν
 ἀπαλλάττονται, εἰ πολεμίους δεῖξεν καὶ μαχηωτέρους συμπλακείην
 τοῖς πρύγμασιν. ἐν οὐ πολλῷ γοῦν τὰ πλείω αὐτῶν ἐχειρώσαντο. 5
 ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν περὶ αὐτὸν συναθροίσας λαὸν ἐπὶ τὰ ἐν
 Ῥοδόπῃ ἄστη κεχώρηκε. καὶ εἴλε μὲν Περισιτίτζαν τοῖς μηχανή-
 μασι, καὶ μετ' αὐτὴν τὸν Στενίμαχον, καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν Κρυ-
 τισμόν, ὀχυρώματα ταῦτα πάντα καὶ εἰς πρόσωπον κείμενα τοῦ
 τῆς Ῥοδόπης ὄρους καὶ τὰ ὀπίσω πάντι φυλάττονται. ἀφίκετο 10
- D δὲ καὶ εἰς Τζεπαϊναν ἐν ἀκμῇ χειμῶνος· ἣ δὲ τοῦ τόπου δυσχω-
 ρία καὶ τὸ ψυχρὸν τοῦ καιροῦ οὐδὲ μικρὸν τι εἶασεν ἐν ταύτῃ
 προσκατερεῆσαι. ἐπεὶ δὲ τὸ ἔωρ ἐπέλαμψεν, προστάγματα πρὸς
 τὸν Στρατηγόπουλον Ἀλέξιον καὶ Θυρκίην Κωνσταντῖνον, ὃν μέ-
 γαν προμιμητήριον ὁ βασιλεὺς τετιμήκειν Ἰωάννης, ἐξέπεμψεν, ἐν 15
 ταῖς Σέρραις ὄντας καὶ τὸ στρατόπεδον ἔχοντας, ἵνα τὴν στρατιῶν
 πᾶσαν συναγαγόντες κατὰ τῆς Τζεπαϊνῆς ἀφίκοιντο. τοῦτο δὲ
 καὶ ἐποίησαν, κακοὶ δὲ ἐφάνησαν ἐν τούτῳ τῷ ἐπιχειρήματι στρα-
 τηγοί· μήτε γὰρ πολεμίων ἐγκύρουντες στρατιωῖς μήτε ἀνδράσιν
 ἀξίοις τούτοις μιχέσασθαι, κτύπων δὲ καὶ μόνων καὶ ψόφων ἀκη- 20
 κόβτες καὶ ἤχων κερατίνων ἀκροασάμενοι, ἀκόσμως ἐχρήσαντο τῇ
- P 62 φωνῇ, πᾶσαν ἀποσκευὴν καὶ τοὺς πλείους τῶν ἵππων τοῖς ποιμίαι

προστάγματα ἦγον πρὸς τὸν Στρατηγόπουλον Ἀλέξιον ἐν Σέρραις,
 ἵνα κατὰ Τζεπαϊνῆς ἀφίκοιντο. ὁ καὶ ἐποίησαν. ἀλλὰ μήτε πολε-
 μοῖς ἀξίοις ἐγκύρουντες, κτύποις ἤχων κερατίνων διαθροσθέντες
 ἀκόσμως ἐχρήσαντο τῇ φωνῇ, πᾶσαν ἀποσκευὴν καὶ τοὺς πλείους
 τῶν ἵππων τοῖς Βουλγάροις ἀπολιπόντες. 6 ἐπι] περί vulgo.

derentur, transmittit. duces Romani cum copiis advecti tormentis ac machi-
 nis facili negotio loca expugnant. Bulgari enim vel solo hostium conspectu
 et bellicarum rerum conflictu, arcium custodia neglecta, fugam arripiunt.
 quare parvo tempore potissima quaeque eorum occupata sunt. imperator
 etiam milite proprio coacto ad Rodopeia oppida gradum facit, cepitque ma-
 chinis adactis Peristitzam, postea Stenimachum, tandem Crytismum, propu-
 gnacula omnia in faciem Rodopes montis sita, quae retro posita custodiunt.
 Tzepaenam quoque profectus est ipso vigore hiemis, verum loci asperitas
 ac temporis rigor neque minimum in ea morari concessit. sed ubi ve-
 appetebat, ad Stratagopolum Alexium et Constantinum Tornicem, cui magni pri-
 miceril dignitatem imperator Ioannes crediderat, apud Serras existentes et
 exercitu potentes, mandatorum libellum dedit, ut in unum universo milite
 collecto Tzepaenam progredierentur. quod et executi sunt. sed in eo conatu
 mali copiarum ductores esse deprehenduntur: nam cum neque in hostiles copias
 incidissent neque viros eos cum quibus arma conserere debebant, tantum
 sonis et strepitibus auditis cornearumque fragoribus haustis, turpiter sese couie-

καὶ συμβῶταις τῶν Βουλγάρων καταλιπόντες. οὕτω μὲν οὖν ἐκεί-
 νοι φρυγαδαίαι γεγονότες τὰς Σέρρας καὶ αὐθις κατέλαβον, ἵππων
 καὶ ὄνων γυμνοὺς τυγχάνοντες. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διὰ ταῦτα
 θυμοῦ μὲν ἐπέπληστο, καὶ προσέειπεν ἕξ ὀργῆς αὐτοῦς ἐκείνους,
 5 ὅπως ἂν ἔχοιεν, ἐπὶ τὴν αὐτὴν καὶ αὐθις μάχην χωρῆσαι· οἱ δὲ
 ἀδυνάτως εἶχον τῆς πράξεως.

58. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα οὕτω ξυνέβη, συννεπιτώκει καὶ τι τῶν
 βαρυτέρων, καὶ πολλὴν τὴν κατὰ τῶν Ῥωμαίων βλάβην ἐκαπει-
 λοῦν. ὁ γὰρ τοῦ Μελενικιωτικοῦ προεξάρχων στρατεύματος,
 10 Δραγοιτᾶς τούνομα, καὶ φέρεται μὲν ὡς Βούλγαρος δέσποισιν τρέ-
 φων κατὰ Ῥωμαίων, ἔτι δὲ καὶ πλείον φέρων τοῦ φυσικοῦ διὰ τὴν
 πρὸς τὸν βασιλεῦ ἀπέχθειαν (ἤλπισε γὰρ ἕξ αὐτοῦ μεγάλων τυχεῖν·
 οἱ δὲ γὰρ ἔκρινον ἄξια τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου ἐκείνῳ κεχο-
 ρηγημένῳ, καὶ ταῦτα πολλὰ γεγενημένα), ἀποστασίαν φανεράν με-
 15 μελέτηκεν. καὶ δὴ πάντας τοὺς ἐν Μελενικῷ συναγωγῶν στρα-

5 *per vulgo.* 7 D: Καὶ ὁ τοῦ Μελενικιωτικοῦ δὲ προεξάρχων στρα-
 τεύματος Δραγοιτᾶς τούνομα ἀποστασίαν φανεράν μεμελέτηκεν, καὶ
 συναγαγὼν στρατιάν πλείστην παρεκάθισε Μελενικόν. ἐφυλάττον δὲ
 τοῦτον ὁ Νεστόργγος Θεόδωρος καὶ ὁ ἄγγελος Ἰωάννης, οἱ καὶ γενναίως
 ἀντείχον. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς Σέρρας ἀφίκετο, καὶ ἐπεὶ ἐπέκριντο τὴν
 τοῦ Ῥουπελλίου δυσχωρίαν, καθ' ἣν ὁ ποταμὸς Στρώμων ρεῖ, Βουλ-
 γαρικῇ φυλάττεσθαι στρατιᾷ, οἱ καὶ πύλας ἐν αὐταῖς κατεσκευά-
 σαν, σπουδῆ περὶ τὸν ἐκείσε χώρον ἀφίκετο. ἀκούσας οὖν στρα-
 τιῶν περαιτέρων ὑπερῷ κρηλῆς τῶν Βουλγάρων βαδίζειν εἰς τὸ ὄρος
 προσέταχεν, ἵππεῦσι δὲ κατ' ἐνθὺ τῶν πυλῶν τὴν μάχην ποιεῖν
 ἐκέλευσεν. καὶ ἐπεὶ κατέβησαν οἱ Βούλγαροι ἐκ μὲν ἀνωθεν οἰστούς
 βάλλοντας κατεναντίον δὲ σταδαίαν οὖσαν τὴν μάχην, εἰς φωνὴν
 ἐτάραποντο. καὶ τὸ βασιλικὸν ἐφείπετο στράτευμα, καὶ πολλοὺς
 σπάθης ἔργον ἐποίησαν. οἱ δὲ λοιποὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἐφοδον τοῖς
 Βουλγάροις ἀπήγγειλαν, οἱ καὶ διαταραχθέντες ὡς εἶχον ἑαστοὺς
 ἔφυγον. ἐπειδὴ δὲ νύξ ἦν ἀσέληνος τῇ φωνῇ καὶ δυσχερὴς ὁ τόπος,
 ἔνιοι μὲν ἔπιπτον τῶν ἵππων, ἕτεροι δ' αὐτοὺς κατεπάτσον, ἄλλοι
 τῶν ἐφεστρίδων ἀπεσφενδοῦντο κατὰ κρημνῶν, ὡς ὀλίγους δια-
 σωθῆναι εἰς τὴν Βουλγάρων. καὶ ὁ Δραγοιτᾶς δὲ ἵππων ποσὶν
 ἅπαν τὸ σῶμα συντέθλαστο, καὶ τριταίος τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἐξεφύ-
 σησεν. ὁ γοῦν βασιλεὺς τὸ ἄστυ καταλαβὼν ἀσπίσιος ὄφθη.

cerunt in fugam, apparatu omni bellico et ex equis plurimis Bulgarorum pa-
 storibus ac porcaris derelictis. hac illi ratione fugitantes, equis armisque
 destituti, rursum Serras pervenere. propterea imperator ira furorisque per-
 citus imperavit eisdem ut modo, quo recesserant, conflictum eundem atque
 pugnam exciperent. at illi tanto cōnatui pares non erant.

58. Haec cum ita evenissent, gravius quippiam supervenit, quod in-
 gentem adversus Romanos noxam minabatur. nam Melenicotici exercitus
 praefectus, cui Dragotae nomen fuit, et natura quidem veluti Bulgarus Ro-
 manis infensus, et praeter innatum odium propter Ioannem imperatorem ma-
 gis ac magis alienus: namque ingentia ab eo sperans, et quae ab imperatore
 Ioanne acceperat, multa licet atque magnifica, haud tanti aestimans palam
 defectionem meditatur. et iam omnibus e Melenico militibus coactis aliisque,

τῶτας τε καὶ λοιπούς, ἔτι δὲ καὶ ἄλλους παμπόλλους ἐκ τῶν πέ-
 ριξ χωρῶν, παρεκάθισε τοῦ Μελενίκου τὸ ἄστυ καὶ ἐπολιόρκει
 C τοῦτο καὶ ἐφιλονίκει πορθεῖν. ἦσαν δὲ ἐν τούτῳ τῷ ἄστυ προ-
 τεταγμένοι τῶν φυλασσόντων ὁ τε Νεστόγγος Θεόδωρος καὶ ὁ
 Ἄγγελος Ἰωάννης, καὶ ἀμφότεροι δεξιοὶ ἄστυ φυλάξαι καὶ πολε- 5
 μίους ἐκτρέφασθαι. Ἰστενοχώρῃ δὲ τοὺς ἔνδον τοῦ ἄστυ οὐδὲν
 ἄλλο (καὶ γὰρ πῆμοίφουρον τῶν χρειωδῶν) ἀλλ' ἢ ἡ τοῦ ὕδατος ἔνδεια
 ἐν ὥρᾳ θέρους, τὸ ἀναγκαϊότατον τῶν ἄλλων κὰν τῇ σπάνει βαρύντα-
 τον. οἱ δὲ (καὶ γὰρ οὐ μὲντη τούτους τὸ ὕδωρ ἐξέλιπε) καρτερῶς τοῖς
 ἐναντίοις ἀνδρίσταντο καὶ δίστοις ἔβαλλον καὶ λίθοις ἐτίτρωσκον καὶ 10
 D πᾶσιν ἄλλοις ὄπλοις ἐμάχοντο. τούτων ἐν ἀκροάσει γεγενημένος ὁ
 βασιλεὺς δυσφόρως τὴν ἀκοὴν ἤνεγκε, βουλὴν δὲ βουλευσάμενος τὴν
 ἀρίστην, ὡς εἶχε τάχους, ἅπαν ξυναγηγῶς τὸ στρατόπεδον δωδεκα-
 ταῖος τὰς Σέρρας πέφθακεν, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσαύτην διανύσας ὁδὸν
 καὶ τοσοῦτον ἐπαγόμενος στράτευμα, ταῖς κατὰ συστάδην εἰθισμένον 15
 μάχαις, ὄπλοις κατὰφρακτον καὶ ἵπποις φορταγωγοῖς διοικούμενον
 καὶ πάσαις ἄλλαις ἀποσκευαῖς συγκροτούμενον καὶ περιφραγνύμενον.
 ἐπεὶ δὲ μέχρι Σερρῶν κατηντήκει, αὐτόθι διανυκτερεύσας, ἅμα
 πρῶτ' τὰ στρατεύματα συνταξάμενος καὶ τοὺς πεζαίτερος καὶ
 τοξοφόρους ἐμπροσθεν βάλειν ἐγκελευσάμενος, ἐπειπερ ἐπέπυστο 20
 τὴν τοῦ Ροπέλλου δυσχωρίαν, καθ' ἣν ὁ ποταμὸς Στρυμῶν εἰς
 δυοὶ συγκλειόμενος ὄρεσιν ὡς μόγις ἅμαξαν διὰ ταύτης ἔρχεσθαι,
 τοῦ ποταμοῦ στενωπὴν ἀπεργαζόμενον τὴν δίοδον (κλεισούρας
 τοὺς τοιοῦτους τόπους ὁ πολὺς κατονομάζει λαός), Βουλγαρικῇ

2 τῷ ἄστυ? ita p. 30 B, 47 A.

nec non etiam ex circumiacentibus locis plurimis, Melenici moenia circumve-
 nit et obsidione cingit et oppugnare totis viribus contendit. arcis custodia
 demandata erat Nestongo Theodoro et Angelo Iohanni, ad defendendum oppi-
 da hostesque debellandos aptissimis. oppidani licet necessariis rebus abun-
 darent, aquae tamen inopia laborabant, aestivo tempore prae caeteris ad
 tolerandum maxime arduum ac difficillimum. illi (neque enim prorsus aqua
 defecerat) fortiter adversariis resistere, sagittis ferire, lapidum iactu inces-
 sere, et omnium armorum genere impetum sustinere. horum certior factus
 imperator aegre animo angī, et cogitatione optima usus, celeritate qua potuit
 militibus in unum coactis, die duodecimo, tam brevi temporis spatio tantam
 iter emensus, tantoque exercitu statariis sueto pugna, armis circumqua-
 que munito, equis onerariis proviso, omni alio apparatu atque ornatu
 visendo firmato obvallatoque instructus, Serras advenit; atque ibi cum
 pernoctasset, postero die summo mane recensitis copiis pedites ac sa-
 gittarios praerire iussit, cum accepisset difficilem RoPELLI transitam, per
 quem flumen Strymo duobus oclusus montibus praeterfluit, adeo ut vix
 per viam currus praeteriret, flumine transitum quam angustissimum effi-
 ciente, ideoque locum Clisuras vulgus appellavit, a Bulgaro milite, equitibus

φυλάττεσθαι στρατιᾷ ἰππέων μὲν ὀλίγων πεζῶν δὲ πολλῶν (οἱ γὰρ P 63 Βούλγαροι καὶ πύλας ἐν αὐταῖς κατισκεύασαν μοχλοῖς καὶ κλεί-
θροις ἠσφαλισμένας, ὡς ἄμαχα τούτοις ἐξ ἀμφοτέρων τυγχά-
νειν, τῆς τε δυσκολίας τοῦ τόπου καὶ τῆς γεγενημένης παρ' αὐ-
5 τῶν προμηθείας τῆς λοιπῆς δαχρῶσεως), λέπει ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἐμμεαθήκει ὁ βασιλεὺς, σπουδῆ ἐπὶ τὸν ἐκεῖσε τόπον
ἄφικτο. εὗρε δὲ τὰ ἐν αὐτῷ καθάπερ ἐπέπυστο. ἀποκόψας οὖν
τῆς τῶν πεζαιτέρων στρατιᾶς ὅσον ἦν εἰκὸς σύνταγμα, ὑπὲρ κεφα-
λῆς τῶν Βουλγάρων βαδίζειν εἰς τὸ ὄρος προστέταχεν, ὡς ἂν ἐξ
10 ὑπερδέξιν τὸς Βουλγάρους βάλλωσιν ἐξ ὑψηλοτέρων τῶν τόπων
ἐν τοῖς χθαμαλοῖς ἐκείνους τυγχάνοντας. οἱ δὲ θᾶπτον ἐποιοῦν B
τὰ προστατόμενα· ἦν γὰρ τὸ ὄρος δένδροις μὲν συνηρεφές, βά-
σιμον δὲ ποσὶ πεζαιτέρων. ἰππεῦσι δὲ κατευθὺ τῶν πυλῶν τὴν
μάχην ποιεῖν ἐκέλευσεν. λέπει γοῦν κατεῖδον οἱ Βούλγαροι ἄνωθεν
15 μὲν ἐκ τῶν βουνῶν διστοῖς ἑαυτοὺς βαλλομένους, σταδιαίαν τὴν
μάχην κεκτημένους κατεναντίον, καὶ ἐν στενωῷ κομιδῆ τὰ καθ'
αὐτοὺς καθορῶντες εἰς φυγὴν ἐτρέποντο, καὶ τὸ βασιλικὸν αὐτοῖς
ἐφείπετο στράτευμα. πολλοὺς οὖν ἐκεῖθεν σπάθης ἔργον πεποίη-
ται. οἱ δὲ ἄλλοι μέχρι καὶ τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων δια- C
20 σωθέντες ἀπέδρασαν, καὶ τὰ περὶ τοῦ βασιλέως τούτοις ἀπήγγει-
λυν, καὶ ὅσα δὴ ἐπεπόνθεισαν. οἱ δὲ τῷ ἀθρόῳ διαταραχθέντες
τῆς ἀκοῆς, καὶ ὡς αἴφνης αὐτοῖς ἐπισπέπτωκε τὰ δεινά, ἔκα-
στος, ὡς εἶχεν, ἵππου τοῦ ἐφευρεθέντος αὐτῷ σχεδὸν ἐπιβάς,
φεύγειν ὤρμησαν. λέπει δὲ καὶ νῦν ὑπῆρχεν ἀσέλγηρος καθ' ἣν ἡ
φυγὴ, καὶ δυσχερὴς ὁ τόπος καὶ τὰ τῶν ὁδῶν δυσδιάγνωστα, ἐπι-

6 περι vulgo.

quidem haud multis, peditibus plurimis, custodiri. Bulgari enim palis loris-
que praemunitas fores in illis aperuerant, ut expugnari quidem et difficultate
loci et per ipsos ex arte reliqua munitione absoluta minime posset. hoc ita
se habere ubi rescivit imperator, iter ad locum acceleravit, et rem veram
esse quam audiverat comperit. expeditam itaque exercitū, quae sufficere
videbatur, cohortem separatam supra Bulgarorum capita montem ascendere
praecepit, ut a superioribus ac opportunioribus locis Bulgarios in humilioribus
repentes ferirent. dicto citius audiunt: namque mons ille frequentibus
arboribus consitus viam peditibus sternebat. equitibus adversum portas pu-
gnam conserere mandat. verum ubi Bulgari ex collium eminentiori facie
spicula mitti atque stataria pugna ex adverso urgeri sese deprehendunt, res-
que suas in extrema fortuna collocatas conspiciunt, in fugam se dedunt. im-
peratoriae cohortes insecutae quamplurimos contrucidarunt. reliqui cursu
in tentoriis Bulgaricis salutem consulere, imperatoris res gestas et quae ipsi
passi fuissent enuntiare. qui improviso nuntio et repentinis calamitatibus
conturbati, uti poterat quilibet, in oblatam sibi equum conscendens fugit;
et cum fugae tempore luna sileret, locus difficilis, nec viae essent in prom-

πτον μὲν ἐξ Ἰππων ἔνιοι, ἕτεροι δὲ αὐτοὺς κατεπαύοντο καὶ ἔφθειραν, καὶ ἄλλοι μὲν τῶν ἐφεστρίδων ἀπεσφενδοῦντο κατὰ κρημνῶν, ἄλλοι δὲ ἄλλως τέλος δύστηνον ἀπελάμβανον, ὡς ὀλίγους ἐξ αὐτῶν διασωθέντας ἐς τὴν Βουλγύρων χωρῆσαι. τότε δὴ καὶ D προϊστίμενος αὐτῶν Δραγωτᾶς ὁ καὶ προεξάρχων τῆς ἀπιστίας 5 Ἰππων ποσὶν ἔπαι τὸ σῶμα συντέθλασται, καὶ τριταίος τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἐξεφύσησεν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς τῆς νυκτὸς ἐκείνης τὸ ἄστυ καταλαβὼν τοῖς ἐκεῖσε φυλάττουσι ξυνωμίλησε, κάκεινοι ἀσπασίως τε τὸν αὐτοκράτορα ὑπεδέξαντο καὶ κρότους ἐπήνον καὶ εὐφήμοις λόγοις ἐκύδιον καὶ ἅτερον ταχὺν κατωνόμαζον. 10

59. Τὰ ἐκεῖσε οὖν, ὡς ἦν εἰκός, οἰκονομήσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας τῶν ἀπιστησάντων ἐξορίσας τοῦ ἄσπεως, πάντα δὲ τὰ αὐτῶν χρήματα δημοσιευθῆναι κελεύσας, ἀπῴμας τοῦ Μελενίκου ἐς τὴν Θεσσαλονικὴν ἀφίκετο, κάκειθεν τὸν Βαρδάριον διαπεράσας καὶ τὰ Βοδηνὰ παραμείψας ὀλίγον 15

11 D: Καὶ ἀπῴμας ἐκεῖθεν ἐς Θεσσαλονικὴν ἀφίκετο. κάκειθεν τὸν Βαρδάριον διαπεράσας καὶ τὰ Βοδηνὰ παραμείψας ἐνόσησε νόσημα ἔδρικόν. διακατεργήσας δ' ἐκεῖθεν μικρὸν περὶ τὸν Πρίλαπον ὤρμησεν. ἐκεῖθεν ἐς Βελεσὸν ἐχώρει, καὶ ἅμα τῷ φθάσαι ἐκείσε οὐ φύλακας τοῦτου ὄρκους λαβόντες ἐξήσαν. κάκειθεν διὰ τῆς Νευσταπόλεως τὴν πορείαν ἀποιεῖτο. τὸ γοῦν τῆς Στρομυμίζης παραμείψαντες ἄστυ ἐς Σέρρας ἀπήσαν, οὐ καὶ γοαφᾶς ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς πρὸς τοῦ Μονζάλωνος, ὡς τὰ τῶν Ταγαρίων αὐτῶς κωμαίνεται. ἀπῴμας ἐκεῖθεν ἐς Ἀδριανοῦ μολεῖ. καὶ ἐπεὶ μηδὲν τῶν περὶ Βουλγύρων κρατηθέντων ἐναπολέλειπτο, πάρεξ φρουρίων εμικροῦτων Ἀχιδοῦ καὶ Πάτμου καλονόμενων, ἃ καὶ εὐχερῶς πάντῳ ὁ Φιλανθρωπητῆς εἶλεν Ἀλέξιος, καὶ ἄσπεως ἄλλον Τζεπαίνης, μᾶλλον ἐδυσσώρει ὁ βασιλεὺς. διὸ καὶ τῆς Ἀδριανοῦ ἀπῴμας κατὰ Τζεπαίνης χωρεῖ. καὶ χειμῶν μέγας γέγονεν, χιόνι τε πολλῇ τῆς γῆς ἐπληγύσας τὸ πρόσωπον κατὰ τόπον ὃν Μακρολιβάδα φασὶ σκηνοῦντι τῷ βασιλεῖ. ἐκεῖθεν δ' ἄρας ἐς Στενίμαχον ἵκετο, καὶ κατενοθὲ Τζεπαίνης ἐχώρει, καὶ περὶ Βατκούνιον. καὶ ἀπεστάλαξε κατοπτεῦσαι τὸν τόπον, εἰ εὐχερῶστεραν τὴν ἐς αὐτὸν πορείαν σβολή. τῆσθε ἦεν ἐκείσε, καὶ ἰδὼν τὸ φροσύριον δυσάλατον καὶ τὸν χειμῶνα βαρύν, τὴν μὲν στρατιάν ἐς τὸ πεδῖον ἀνήκεν, μόνος δὲ μετὰ τριῶν οὐράγει.

ptu, alii equis decidere, alii eos pedibus conculcatis interimere, alii e sagis par praecipitia ejaculari, alii alio malo vitam misere amittere, adeo ut ex illis pauci incolumes ad Bulgaros regressi fuerint. per id etiam tempus Dragotas Bulgarorum ductor, defectionis auctor, equorum pedibus corpus totum dilaceratus tertio die leto malo emoritur. imperator ea nocte in oppidum appellens custodes alloquitur, qui eum libentissime excipere, dein plausu et acclamationibus ingentique praeconio consalutare et caesarem aquilam com-
pellare.

59. Rebus itaque, uti par erat, dispositis imperator, nec non eorum qui defecerant uxoribus ac filiis oppido in exilium missis, et universa eorum suppellectile fisco sublati, Melenico discedens Thessalonicam advehitur. inde Bardarium transiens parumque Bodena traiciens castra collocat, quando

ἐκέισε τὰς σκηνὰς ἔπηξεν. ἐνόσησε δὲ νόσημα ἰδρικόν· τοῦτο δὲ
καὶ ἐπιδήμιον τοῖς ἐκέισε στρατεύμασιν ἐγεγόνει. διακυρτερήσας
οὐν ἐκέισε μικρὸν ὅσον ῥάτσοι τὴν νόσον, ἐπὶ τὸν Πιρλαπον ὤρ- P 64
μησεν. ἐκέισε οὖν προσηκόντως οὐσκευασόμενος καὶ μηχανήματα
5 προσλαβόμενος, καὶ ἀμάξιας τὰς ἐλεπόλεις συγκομισάμενος, ἐς
τὸν Βελεσὸν ἐχώρει πολιορκῆσαι καὶ τῆς τῶν ἐχθρῶν χειρὸς ἐξε-
λεῖν. οἱ δὲ καὶ μόνον τῇ τοῦ βασιλέως ἐφόδῳ καταβροντηθέντες
καὶ μὴδὲ ἀναμείναντες ἀναστῆναι μηχανήματα, εἰς συνθήκας ἐλθόν-
τες ἐφ' ᾧ μὴδὲν τι παθεῖν δεῖνόν, αὐτοῖς δὲ ὄπλοις καὶ πράγμα-
10 σιν τοῦ ἄστειος ἐξελθεῖν, τοὺς ὄρκους πρὸς τοῦ βασιλέως λαβόντες
ἐξήσαν τοῦ φρουρίου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέπερ αὐτοὺς. ἐτείετο B
παμπόλλους μὲν τὸν ἀριθμὸν (εἰς γὰρ πεντακοσίους ἠρίθμητο),
εὐμεγέθη δὲ κεκτημένους τὰ σώματα καὶ ἀγκυθὸς τὰς μορφάς,
ἐπὶ τῇ πράξει μεταμεμληται, εἰ τοσοῦτους καὶ τοιοῦτους ἴσως
15 πρὸς τὴν τῶν ἐχθρῶν ἀφικέσθαι καὶ ἐναντίους γενέσθαι Ῥωμαίοις.
ἐπὶ δὲ τῶν ὄρκων ἀναγκασθεὶς ἀπέλυσε σπαῦς αὐτοὺς τὴν ἐλευθε-
ρίαν. ἐκεῖθεν οὖν μετὰ πάσης τῆς στρατιᾶς ὁμήσας διὰ τῆς
Νευσταπόλειος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. ἄνδρος δὲ ἔστιν ὁ τόπος
καὶ ἄνοικος καὶ πλήθει στρατευμάτων δυσβάδιστος. ἄρτον γοῦν
20 ἐν ἐνδείᾳ ἐν οὐ μετρίαις ἡμέραις διῆγεν ἢ στρατιᾶ, καὶ ὄσον C
ἡμέραις οἱ πλείους τῶν ἵππων ὑπήρξαν ἄγεστοι ὕδατος. τὸ γοῦν
τῆς Στρομμιτζης παραμεψαντες ἄστει, καὶ διὰ τῶν τοῦ Μελε-
νίκου χώρων βαδίσαντες, ἐς τὰς Σέρρας καὶ αὐθις ἀπήειμην.
ἐνθα καὶ γραφὰς ὁ ἀδιοκράτωρ δεξάμενος ἐκ τῶν τῆς ἀνατολῆς

3 περι vulgo.

16 τὴν] ἐς τὴν?

et morbo hedrico laboravit. morbus hic per milites etiam divulgatus est. Ita-
itaque tantum ut malo mederetur cunctatus Prilapum petiit. ubi decenter re-
bus constructis, machinis comparatis, tormentisque quas Helepolis vocant
cum vehiculis circumlatis Belesum adproperat, ut oppidum obsidione ex ho-
stium manibus ereptum sibi vindicaret. illi vel sola Imperatoris irruptione
attoniti, cum neque tormentorum applicationem sustinuisent, de pace pactio-
nes faciunt, ut scilicet nulla eis inferretur noxa, sed cum armis et supple-
cile ipsis exitus pateret liber civitatis. pactis sacramento ab imperatore
confirmatis Beleso egrediantur. quos ubi conspexit plures numero, cum
quingenti numerarentur, ingenti corpore conspicuos formaque egregios, facti
eum coeperat paenitere, quanto tot ac tales in inimicorum se protruderent
loca, Romanis hostes futuri. sed iureiurando obstrictus libertatem, quam
promiserat, concessit. inde cum toto exercitu exiens per Neustapolim iter
arripit, loca arida et habitationum vacua et multitudini copiarum impervia.
exercitus itaque panis inopia per plures dies laboravit, et maior equorum
pars per duos dies aquam non degustaverat. nos Strumitzae oppidum prae-
tergressi et per Melenicum loca gradientes rursus Serras devenimus, ubi literis

μερῶν πρὸς τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ πεμφθεῖσας μέγαλον δομestί-
 κων τοῦ Μουζάλωνος, ὡς τὰ τῶν Μουσουλμάνων πρὸς τῶν Τα-
 χαρίων κυμαίνεται, ἐπέτεινε τὴν ὁδὸν καὶ μακροτέρας τὰς ἡμερη-
 σίους ἐποιεῖτο πορείας. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἐβρον ἐπεφθάκει, ὃν καὶ
 Μαρτζάν ὁ χυδαῖος κατονομάζει λαός, καὶ μὴ οὕτως ἔχειν τὰ ἐν 5
 D τῇ ἔω μεμαθηκῶς πράγματα, τῆς ταχυτήτος ἀνιείς σχολαιότερον
 ἐπορεύετο καὶ τοὺς συνήθεις βυσυλικοὺς ἐποιεῖτο σταθμούς. παρα-
 κλίνας δὲ τῆς πρὸς ἔω κατ' εὐθείαν ἐς τὸ Διδυμότοιχον ἀφίκετο,
 καῖκεῖθεν ἐς τὴν Ἀδριανου. καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἐναπολλέλιπτο τῶν
 παρὰ τῶν Βουλγάρων κατααχεθέντων φρουρίων καὶ ἄστειων, 10
 πάντα ὁ βασιλεὺς ἐχειρώσατο, πλὴν δυοῖν, ἐνὸς μὲν φρουρίου
 πάνυ σμικροτάτου ἐν τοῖς βουνοῖς κειμένου τῆς Ἀχραιοῦ καὶ κα-
 λουμένου Πάτμον, ὃ καὶ εὐχερῶς πάνυ ὁ Φιλανθρωπητὸς Ἀλέ-
 ξιος εἶλεν ὁ Δούκας, καταλειφθεὶς πρὸς τοῦ βασιλέως εἰς φυλα-
 κὴν τῶν ἐν Ἀχραιοῦ, καὶ ἄστειος ἄλλου Τζεπαίνης ὠνομασμένου, 15
 λίαν τυγχάνοντος ἐχρῶ καὶ περὶ τὴν ἔμβολὴν τελούντος τῶν
 δύο μεγίστων ὄρων, τοῦ τε Αἰμον καὶ τῆς Ῥοδόπης, καθ' ὧν
 μέσον ὁ Ἐβρος ῥεῖ ποταμός, ἐν δεινῷ μὲν ἐποιεῖτο ὁ αὐτοκράτωρ
 ὅτι μὴ καὶ αὐτῶν ὡς τῶν ἐτέρων ἐκράτησεν, ἀλλ' ἔτι τῆς χειρὸς
 P 65 αὐτοῦ κρείττω φανέντα ἔξω τυγγάουσι, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῆς 20
 Τζεπαίνης ἐδυσφόρει τὰ μέγιστα. ἔσπευσε μὲν οὖν καὶ κατὰ ταύ-
 της στρατεῦσαι καὶ ὡς εἶχεν ἰσχύος ἀποπειραῖσθαι. ἡ μὲν οὖν
 ὥρα τοῦ θέρους ἤδη παρήει, καὶ τὸ μετόπωρον ἐγγὺς ἦν καὶ τοῦτο
 παριδραμεῖν. ὁ δὲ μηδὲν τι τοῦ καιροῦ φροντίσας, μηδὲ τὸ τοῦ

11 ὁ] γὰρ ὁ?

ex Oriente acceptis ab amico magno domestico Muzalone datis, quibus cer-
 tior imperator redditur a Tachariis Musulmanis perturbari, omni festinatione
 properans diurna itinera longiora habere. ast ubi ad Hebrum, quem plebeius
 sermo Maritzam nuncupat, ventum est, res in Oriente non ita geri perci-
 piens, celeritatem itineris moratus tardius ac per otium intendere, et impera-
 toribus solitas mansiones conficere. recta vero e via ad Orientem deflectens
 Didymotoechum indeque Adrianopolim transfertur. verum castella et oppida
 ab hostibus occupata, duobus exceptis, omnia imperator recuperarat, quo-
 rum alterum valde exiguum in collibus Achridae situm, Patmon nomine,
 nullo deinceps negotio a Philantropeno Alexio Duca, in custodiam Achridae
 regionis ab imperatore relicto, expugnatum est; alterum Tzepaena fir-
 missime septum munitumque in ipso maximorum montium Haemi Rhodopes-
 que, inter quos Hebrus fluvius praeterfluit, concursu. imperator, quod non
 horum, sicuti caeterorum, potitus fuisset, quae, uti potiora, subdi nequive-
 rant, aegre angi, sed Tzepaena potissimum exagitari atque animo discruciarī.
 quare in eam expeditionem maturavit, viresque voluit experiri suas, si quid
 proficerent. elapsa iam aestate, extremi sub casum autumnī, neque tempe-

χειμῶνος προσωπήσας δριμύ (ἐνὸς γὰρ καὶ μόνου τοῦ τὸ οἰκεῖον ἀποπλήσῃ βούλημα ἱστοχάζετο), τὴν στρατιὰν πᾶσαν ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ κινήσας, ἀμάξας τε παμπόλλας συλλεγῆναι προστάξας ἀπὸ πανταχοῦθεν τῆς τῶν Μακεδόνων χώρας, τὰς μὲν ἐπὶ τῷ τὰ 5 μηχανήματα καὶ τὰς ἐλεπόλεις φέρειν, τὰς δὲ ἐπὶ τῷ διακομίζειν B τὰ ζωαρχῆ τοῦ στρατεύματος, καὶ συναθροισθῆναι κελεύσας πληθύνον πεζῶν ἀνδρῶν τοξοτῶν καὶ κορυνοφόρων οὐκ εὐαρίθμητον, ἐπεὶ πάντα καλῶς ἀετιῶ καὶ ὡς ἔδοξε κατηρτίσματο, τῆς Ἀδριανοῦ ἀπάρας κατὰ τῆς Τζεπαίνης ἐχώρει. τέτταρας δὲ σταθμοὺς 10 παρήμειπεν ὁ στρατός, καὶ κατὰ τὸν τόπον δὲ Μακρολιβάδα κατονομάζουσιν ἐτητύμως πρὸς τὸ σχῆμα τὴν κλῆσιν οἱ πρῶτως ἰδόντες θέμενοι, δεινὸς συμπίπτει σφίσι χειμῶν. ἕξ ἐσπέρας οὖν ἀρξάμενος, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὴν σφοδρότητα τοῦ ψύχους καὶ τοῦ ἀνέμου προσεπιτείνας τὸ βίαιον, πολλῇ τε χιόνι τῆς γῆς ἐπη- C 15 λυγᾶσας τὴν ἐπιφάνειαν, ἔωθεν τῷ βασιλεῖ πολλὴν προξένησε τὴν δυσχέρειαν. ὃ τε γὰρ τόπος ἄοικος ἦν, καὶ ἐγγύτερον ἐτύγγανον οἱ πολέμιοι, καὶ ἡ προσδοκωμένη σπάνις τῶν ἀναγκαίων οὐχ ἤττον τὴν ψυχὴν ἐπίεξε· τοῦτο γὰρ καὶ μᾶλλον δεινότερον καθέστηκεν ἐν στρατεύμασιν. ἐς τοσαύτην γοῦν τὴν δυσφορίαν συναλαθεῖς 20 τοὺς ἡγεμόνας συνηθροίκει τῶν στρατευμάτων, οὐ τῶν Ῥωμαϊκῶν μόνον ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ἕξ ἔθνους Λατίνων τε καὶ Σκυθῶν, καὶ τοσούτους τί δεῖ ποιεῖν ἡρωτήκει. πάντες γοῦν σχεδὸν ἐβουλεύσαντο ἐς τὴν Ἀδριανοῦ τὴν ὑποστροφὴν ποιήσασθαι. ὃ δὲ τὴν μὲν βου- D λὴν αὐτῶν οὐκ ἀπέμειπεν, ἀλλὰ πρὸς αὐτοὺς εἰρήκει ὡς ὑμεῖς 25 μὲν ὑπερ κρείττον καὶ συμφέρον ἔδοξε καλῶς ἐβουλεύσασθε· εἰ δὲ

statis neque hiberni temporis asperitate deterritus (id enim sibi tantum, rem suo modo et more facere, proposuerat), motis Adrianopoli cohortibus universis vehicula pleraque ex Macedonum regione, haec ad machinas et arietes transportandas, illa ad militiae idonea victuique necessaria devehenda, undique cogi iubet. dein peditum sagittariorum clavigerorum innumera multitudine conducta, cum opportunissime parata esse omnia aestimasset, Adrianopoli discedens Tzapeanum ferebatur. mansiones quattuor miles emensus in locum, cui ex forma ab hominibus, qui primum conspexerant, apposite nomen Macrolibada inditum fuit, advehitur. ibi foeda tempestas caelo deiecta. quae a vespere coorta per totam noctem frigoris vim et ventorum procellas intense continuans, multaque nive terrae faciem inasperans, mane imperatori atrox negotium facessit. locus enim erat habitatorum vacuus; hostes instabant proximi, et de qua timebat, necessariorum inopia, quod in exercitu omnium pessimum accidit, non minimum animum excruciebat. tantis difficultatibus conflictatus copiarum, non Romanorum modo, sed ex aliis gentibus Latinorum ac Scytharum duces advocat, deque agendis consulit. omnes fere in id convenerunt ut Adrianopolim remearent. imperator haud spreta eorum sententia infert "vos quidem quod et melius utiliusque fore iudicastis, recte

καὶ αὐτὸς ἕτερόν τι σὺν θεῷ νοήσασθαι, οὐκ ἂν δέξασθε τοῦτο ὡς ἀπὸ δεσπότητος νουνεχοῦς εἰρημένον καὶ ὑμῶν ὡς δέον προνοομένου; ξυλέφησαν ἅπαντες ὡς ὅπερ ἂν τῷ σῷ δόξειε κράτει, στερκτὸν αὐτὸ καὶ ἀσπαστὸν λογισαίμεθα. τούτους μὲν οὖν πάντας ἀπέλυσεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς σφετέρας ἀπείναι σκηρὰς 5 ἐφ' ᾧ καὶ τροφή διὰ τὸν χειμῶνα χρῆσασθαι, αὐτὸς δὲ εἰς τὸν αὐτοῦ κοιτῶνα εἰσιὼν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐβουλεύετο τί μῦλλον χρῆ ποιεῖν. τινὲς μὲν τὴν τῶν ἔξωθεν βουλευσαμένων βουλὴν εἰς ἔργον ἐβούλοντο θεῖναι, ἕτεροι δέ, οἷς καὶ τὸ κρεῖττον διανοηθῆναι τῷ βασιλεῖ διακρίνεται, τὸναντίον εἰρήκασιν. ἔφησαν 10 καὶ γὰρ "ὄση μὲν ἡμῖν ὁδὸς ἐστὶν ὀπισθεν εἰς τὴν Ἀδριανοῦ, το- P 66 σάθη καὶ ἔμπροσθεν εἰς τὸ τοῦ Στενιμάχου ἄστρῳ καθέστηκε· καὶ ὡσπερ ἐκεῖ τῶν χρειδῶν εὐμοιρῆσαι ἔχομεν, οὕτω δὴ καὶ εἰς τὸν Στενιμάχον. οὕτω πράξαντες σὺ δόξασιν τοῖς πολεμίοις οὔτε δειλία τῇ πρὸς αὐτοὺς οὔτε μὴν τῇ τοῦ χειμῶνος δυσχερεῖα τὴν 15 ἵπποστροφὴν ποιήσασθαι." ἀρεστὸν γοῦν ἔδοξε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπεὶ τῆς δριμύτητος καὶ ὁ χειμῶν ἔληγε καὶ ἡ τῆς χιόνος ἔσθη φροῦ, τὴν ἐπιούσαν τὸ ἀνακλητικὸν ἤχησαι προσέταξεν. ἐκεῖθεν οὖν τὰς συντάξεις τῶν στρατευμάτων λαβὼν ἀπήει εἰς τὸν Στεν- B μαχον. κἀντεῦθεν σὺν τῷ σύμπαν ἐνσιτίσασθαι κελεύσας στρα- 20 τευμα κατευθῦν τῆς Τραπεζιῆς ἐχώρει. κατηντήκει γοῦν ἐς πόλιν ἐπικεκλημένην Βατοκόνιον, ἱκανὸς ἡμέρας μεγίστη ἐξαρχέσαι δυ- ραμένην εἰς Ἰωάρκειαν στρατιᾶ. ἐκεῖθεν οὖν ἀπεσάλκει τὸν θεῖον αὐτοῦ τὸν Λάσκαριν Μανουήλ, μοναχὸν ὄντα καὶ Μύξιμον ὄνο- 8 ὡς ὅπερ] ὡσπερ vulgo. 8 τῶν vulgo om. 22 μεγίστη et στρατιάν vulgo.

probeque consultiis. verum si quippiam etiam ipse, deo auspice, exogitarim, an non illud, veluti a prudente domino, eoque qui de vobis, uti addocet, providet, prolatum aequo animo accipietis?" omnes acclamarunt "quidquid fuerit maiestati tuae visum, acceptum et universis complacitum erit." sic eos ad propria tentoria, ut corpus cibo propter hiemem reficerent, mandat: ipse in cubiculum suum introiens, cum iis qui circa eum aderant, quid facto opus esset consulere. quidam consilium, quod foris dederant, opere praestandum esse contendere; alii, quorum meliora iudicia censuerat imperator, adversari: "iter enim" aiebant "retro nos ad Adrianopolim ducens exaequat illud quod ante ad Stenimachi oppidum fert, et quemadmodum ibi necessariorum copia, sic et Stenimachi affluit. ubi ita egerimus neque timore, quem ex hostibus conceperimus, neque tempestatis asperitate retro cogi iudicabimur." dictum approbaverat imperator. et cum acris hiems mitesceret nivisque impetus stetisset, postero die recepti signum dari iussit. inde copiarum cohortes desumens Stenimachum contendit, et cum ibidem exercitum exsaturasset, recta Traepenam iter dirigit, pervenitque tandem in oppidum Vatanium, quod per plures dies maximo exercitui abunde effusaque posset alimenta suppeditare. ex eo patrum suum Manuelem Lascarium,

μαζόμενον, καὶ τὸν τοῦ ἀλλαγίου αὐτοῦ ἄρχοντα τὸν Μαργαρίτην Κωνσταντῖνον, κατοπιεῦσαι τὸν τόπον, καὶ εἰ εὐχερεστέραν τὴν πρὸς αὐτὸν πορείαν σχολή τὸ στρατεύμα. οἱ δὲ ἀπίοντες καὶ τὰ περὶ τὸν τόπον κατασκοπήσαντες εὐχερῆ τυγχάνειν τὴν ἄνοδον τῷ 5 βασιλεῖ κατήγγελλον, καὶ μάλιστα ὁ Μαργαρίτης Κωνσταντῖνος, καὶ τοὶ γε πολλῶν τῶν εἰδότεων ἀντιλεγόντων. τοῖς γοῦν τούτου C λόγοις πεισθεὶς ὁ βασιλεὺς μετὰ πάσης τῆς στρατιᾶς ἀΐη. καὶ ἦν μὲν πάντῃ ἀνάτης ὁ χώρος τὴν ἄνοδον, καὶ παγετὸς τὴν ὁδὸν πᾶσαν πολύτερος τε καὶ λεῖος βαδίσει δυσχερεστέραν ἔπολε, συν- 10 ηρεφῆ τε καὶ λῦσια δένδρα περὶ τὴν ἀκρόρειαν ἦν. ἡ μὲν οὖν στρατιὰ τὴν νύκτα πῦσαν ἐκείνην πυρκαϊῶς ἀνάμναντες ἰθερμαίνοντο· τῶν γὰρ πλειόνων οἱ ἔπηρέται μετὰ τῶν σκηνῶν αὐτῶν οὐκ ἠδυνήθησαν τοὺς σφῶν κυρίους εὐρεῖν. ἔκλειον δὲ μικροῦ δεῖν κλαυθμὸν ἄπυστον, εἰ καὶ ἄλυπον· ὁ γὰρ ἐκ τῶν πυρκαϊῶν καπνὸς 15 ὑπὸ τῆς τῶν δένδρων πυκνότητος συνεχόμενος, καὶ διέξοδον εἰς ἐλεύθερον ἀέρα μὴ εὐρίσκειν δυνάμενος, κάτω ὑπενόσσει καὶ τοὺς D ὀφθαλμοὺς εἰς ἄκρον ἔδακνε καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιέζειν κατηνάγκαζε δάκρυον. τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπεπόνθει. ὡς δὲ ἡ νύξ παρήει καὶ ἡμέρα ἐπέλαμψεν, ἀνεπιχείρητον εἰς πολιορκίαν εἶναι 20 τὸ ἄστυ γνωρίσας κατιέναι προσετείχει ἐς τὸ πεδίον τὴν στρατιάν. καὶ οἱ μὲν ἀπήεσαν, ὁ δὲ φύλαξ ὀπισθεν μετὰ μετρίων ἐναπελείφθη στρατιωτῶν, καὶ τούτων περιαντῶν τε καὶ νεωτέρων. κατόπισθεν δὲ καὶ αὐτὸς κατῆει πεζός, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ· οὐδὲ γὰρ ἦν δυνατὸν ἰπλότην βαδίσει περὶ τὸ κάταντες τοῦ βουνοῦ.

9 παχύτερός?

qui monachis nomine dato nomen sibi Maximi assumpserat, et Allagii praefectum Constantinum Margaritem locum invisere misit, referreque si quis ad eum aditus militi facilis pateret. isti oculati, omnibus loci partibus perpen-
 nis, ascensum facilem esse nuntiant, et maxime Constantinus Margarites, licet alii, qui loca optime noverant, contradicerent. illius sermonibus fretus imperator cum universo exercitu ascensum tentat. locus erat prae-ruptus et ascensu arduus: glacies per universam viam conglomerata et levitate lubrica gressui properanti obstabat; spissae arbores ac foliis densae culmen occupant. cohortes tota ea nocte focus accensis calefieri: plerorumque enim famuli cum attingens dominos comperire non poterant. omnesque parum abfuit quin fletum indesinentem et absque moestitudine fierent: nam fumus e rogis densitate arborum interceptus, cum in aere liber evagari nequiret, infra referebatur, oculosque ad extorsionem usque lacrimarum laedebat. hoc ipsum imperator quoque expertus est. verum, ut nox praeteriit et dies coepit, op-
 pidum obsideri haud facile posse cognoscens, militem in planitiem descen-
 dere iussit. illi descenderunt. imperator custos post eos cum exigua mili-
 tum, quibus corporis custodia demandata erat, eorumque iuvenum, manu remanserat; dein et ipse, quemadmodum et reliqui, pedes (neque enim erat equo insidentem per collis praerupta iter agere) in campum devenit.

60. Ἐκεῖσε γοῦν ἡμέρας διανέσας δύο, καὶ λείαν τὴν κώμην πεποικηκώς τὸ Βατκούνιον, ἐς τὴν Ἀδριανοῦ καὶ αὐθις ὑπέστρεψε, κάκειθεν εἰς τὸ Διδυμότοιγον. αὐτόθι γοῦν εἰς ἡγεμόνας τάξας τὸν τε Λαοκάρην Μανουήλ, ὃν καὶ πρωτοσεβαστὸν ἐπωνόμασαν, ἀνθρώπιον ἀφελέστατον, κακῶς εἰδὸς στρατηγεῖν, καὶ τὸν 5 Μαργαρίτην Κωνσταντῖνον, ὃν προφθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἄνδρα ἄγροικον καὶ ἐξ ἄγροίκων γεγεννημένον, μάξι καὶ πιτύροις ἀνατεθραμιμένον καὶ λαρυγγίζειν μόνον εἰδὸτα. ἐκ Νεοκάστρων δὲ οὗτος ὤρμητο, καὶ ἐτέλει τὰ πρῶτα ἐν τῇ τοῦ θέματος τουτουῦ στρατιῇ, εἴτα καὶ τζαούσιος γέγονεν, δόξαν δὲ παρασχὼν τῷ βασιλεὶ Ἰωάννῃ ὡς ἐντρεχῆς ἐστὶ καὶ ὑπηρετεῖν ἱκανὸς ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἐκεῖθεν ἐκβαλὼν τζαούσιον τῆς αὐτοῦ πεποίηκε τάξεως, εἴτα αὐτῷ καὶ τὸ μέγας προσέθετο. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόδωρος ἄρχοντα 10 Β τῆς αὐτοῦ κατωνόμακε τάξεως, οὐπω μέχρις αὐτοῦ τὸ τοιοῦτον ἐν τινι γεγονός. ὁ δὲ καὶ τὸ μέγας προσέγραψε τῷ ὀνόματι. τούτους εἰς φυλακὴν τῆς χώρας εἴασε, καὶ ἑτέρους ἡγεμόνας οὐκ ὀλίγους. καταλελοιπὴ δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ἀξιόλογον στρατεύμα, προσετιτέχευε δὲ αὐτοῖς μηδ' ὄλως ἐς μάχην ἐγκαταστήναι τοῖς πολέμοις, εἴπερ κατὰ τούτων ὀρμήσαιεν Σκύθας προσλαβόντες εἰς συμμυχίαν· τοῦτο γὰρ ἡ φήμη προύλεγε. καὶ εἰς σκύλευσιν δὲ εἰ20

1 D: Ἐκεῖ δὲ δύο ἀνέσας ἡμέρας, καὶ λείαν τὴν πόλιν πεποικηκώς τὸ Βατκούνιον, ἐς Ἀδριανοῦ ἦκεν κάκειθεν εἰς Διδυμότοιγον. καὶ διαπεραιωθεὶς τὸν Ἑλλησποντον περὶ τὴν Λάμψακον σκηνοῖ, καὶ Γεώργιον τὸν Μουζάλωνα πρωτοσεβαστὸν καὶ πρωτοσεβαστῆριον καὶ μέγαν στρατοπεδάρχην ποιεῖ, τὸν δὲ αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἀνδρόνικον μέγαν δομέστικον, τὸν δὲ Ἄγγελον Ἰωάννην πρωτοστράτορα, πρωτοσεβαστῆριον δὲ τὸν Καρνανίτην πεποίηκεν. αὐτοῦ δὲ τὰς ἐφετάς τῶν Χριστουγέννων καὶ φώτων διαβιβάσας εἰσῆγε τὸ Νύμφαιον.

60. Ibiq̄ue per duos dies cunctatus et Batcunium depopulatus, rursus Adrianopolim indeque Didymotoechum repetit. ubi exercitus ductores eligit Manuelem Lascarim, quem et protosebastum cognominavit, homuncionem ineptissimum militiaeque inexpertum, et Constantinum Margaritem, cuius supra meminimus, rudem ac silvestrem virum et ex silvestribus prognatum, hordeaceo furfuraceoque pane enutritum, verbaque solum gula praeclusa male enuntiantem ac distortentem. is ex Neocastris originein duxerat, et in eo themate primum militiae operam navavit; dein tzausium factus est. deinceps imperatori Ioanni acer et ministrandi in aula peropportunus iudicatus, qui eum inde amotum cohortis suae tzausium praefecit, et Magnum ipsi postea apposuit. ac imperator Theodorus suae cohortis archontem ad illa usque tempora nemini concessum appellavit. ille nomini Magnum praescribebat. his aliisque multis ducibus custodiam regionis tradidit, et militem rei supparem assignavit, illis condicionibus, ne ipsi hostium pugnam, si cum Scythis illi auxiliariis (id namque fama prae vulgatum fuerat) in eos impetum facerent, adverso Marte sustinerent. quodai illi regionem direptum ivissent,

κινήθειεν τῆς χώρας, αὐτοὺς ἀτρεμεῖν, ἕκ τε τοῦ Διδυμοτοίχου τὴν ἀσφάλειαν ἔχοντας (ἔχυρόν γὰρ τὸ ὕστν) καὶ ἕκ τοῦ ποταμοῦ Ἑβρου (μέσον γὰρ αὐτῶν στρατοπεδεύειν τούτους ἐκλευσεν), εἰ C
 μὴ πον ὀλίγη τις κατὰ τῆς χώρας ἐκείσθῃσιν στρατιά· κατὰ
 5 ταύτης γὰρ ποιήσασθαι θαυροῦντος τὴν ἐφοδον. οὕτως γοῦν
 ταῦτα πάντα καταρτίσας ὁ βασιλεὺς, τὸν Ἑλλησποντον διαπε-
 ραιωθεὶς περὶ τὴν Λάμψικον τὴν σκηρὴν ἐπέβη. κάκεισε τοὺς
 αὐτοῦ ὄφικλους τετίμηκε καὶ ἀξιώμασι, καὶ τὸν μὲν Μουζάλωνα
 Γεώργιον τὸν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τούτῳ φιλούμενον, ὄντα μέγαν
 10 δομέστικον, πρωτοσεβιστόν τε καὶ πρωτοβεστιάριον καὶ μέγαν
 στρατοπεδάρχην τετίμηκε, τὸν δὲ αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἀνδρόνικον πρω-
 τοβεστιάρτην ὄντα μέγαν δομέστικον κατωνόμασε, τὸν δὲ Ἄγγε- D
 λον Ἰωάννην μέγαν πριμμικῆριον τελούντα τετίμηκε πρωτοστρά-
 τωρα, πρωτοβεστιάρτην δὲ τὸν Καρυνίτην τετίμηκεν. ἀλλὰ
 15 ταῦτα μὲν οὕτως· διεξήει δὲ τὰ περὶ τούτων ὁ τῆς ιστορίας λόγος,
 ἵνα τὰ μετὰ ταῦτα σαφέστερον ἀπαγγείη. ἐν τῇ Λαμψίκῳ γοῦν
 μικρὸν διὰ ταῦτα προσκαρτερήσας ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ τὰς τοῦ
 Χριστοῦ πανηγύρεις τῆς τε γέννας καὶ τῶν φώτων ἀποπληρώσας,
 διὰ μετρίων πάνν τῶν ἡμερῶν ἐπεφθάκει τὸ Νύμφαιον.
 20 61. Ἐκείσε γοῦν παραχειμύσας, ἐπεὶ τὸ ἔαρ ἐπέλαμψε,
 πολλὴν συλλεξάμενος στρατίαν, — οὐ γὰρ μόνον τοὺς τεταγμέ-
 νους ὀπαδεῖν προσέτατεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδ' ὅλως ἐν τάξει
 ποτὲ τελούντας τῆς στρατιᾶς. αὐτίκα γὰρ τοὺς ἐξυπηρετοῦντας

20 D: "Εαρος δ' ἐπιόντος κατεσθὲν τῆς δυναμῆς ἐχώρει, ἐπέβη
 τοὺς περὶ τὸ Διδυμοτόειχον καταλειμμένους σῶους εὐρεῖν. ἀλλὰ
 τούτους κακοβουλίᾳ ἔσφαλεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Βουλγάρων ἀρχὸν
 μακρότερον διάγειν τὸν βασιλεῖα ἐγίνωσκεν, Σκυθικὸν στρατεύμα εἰς

ipsi Didymotoechi praesidio firmissimo fulti quiescerent: oppidum enim flu-
 mine quoque Hebro munitum erat. eosdem inter ea loca castra ponere praee-
 ceperat, ni exiguus admodum miles in regionem irrumperet: tum enim fiden-
 ter arma moverent. his praescriptis imperator Hellespontum transfretans apud
 Lampsacum tentorium figit, ubi suos officis ac dignitatibus auxit. Geo-
 rgium Muzalonem, tantopere sibi ante alios dilectum, tunc magnum do-
 mesticum, protosebasti et protovestiarii magnique stratopedarchae munere
 decoravit; fratrem illius Andronicum protovestiaritem magni domestici, Ioan-
 nem Angelum magnum primicerium Protostratoris, Caryanitem protovestia-
 ritae titulo insignivit. et haec ita fuere. oratio porro ita res eorum digerit
 ut futura magis dilucide enuntiet. Lampsaci paucis tempestatibus imperator
 commoratus, et Christi diebus solemnibus natalitiis ac luminibus celebratis,
 post non multos dies Nymphaeum ingreditur, ibique hibernat.

61. Sed vere iam appetente exercitu ingenti confiato, neque enim eos
 tantum qui inter milites censebantur, sed eos praeterea qui nunquam inter
 militares copias fuerunt asserti, sequi voluit: namque confestim, qui in ve-

τοῖς βασιλεῦσιν ἐν Θήραις [ταῖς τῶν Θηρῶν ἄγραϊς] ἐλάφων τε
 P 68 καὶ χοίρων, καὶ τοὺς δι' ἱεράκων θηρεύοντας, πάντας ἀπαξα-
 πλῶς στρατιωτικοῖς συντέταχε τάγμισι. καὶ ἦν τὸ συνηγμένον
 πληθὸς πολὺ, καὶ ἡ τοῦ κριτοῦντος δὲ ἀρχὴ ἠνάγκαζε τοὺς
 πλείους τῶν εἰσθότων φέρειν τι περιτότερον. οὕτω γοῦν πᾶσαν 5
 συναγροχῆκει τὴν στρατιάν. ὥς δὲ καὶ τὸν Περσάρχη μὴ πρά-
 γματα ἔχειν παρὰ τῶν Ταχαρίων πρεσβείαν ἔξαποστείλας ἐμια-
 θῆκει, κατευθῆ πρὸς τὴν δυσμὴν ἐκ τῆς ἑω ἑχώρει· καλῶς γὰρ
 ἔχειν τὸν Περσάρχη τῶν ἐκείνου πραγμάτων οἰόμενος καὶ ἀσφυ-
 λῶς μένειν, οὐδ' ὄλιως περὶ τῆ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἑω ἰδεῖν ἀρχῆ. 10
 B τὴν πᾶσαν γοῦν συνηθροικῶς στρατιάν μείζονα τῶν ποτὲ παρὰ τε
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ βασιλέως καὶ τούτου συνειλεγμένων εἰς τὸ δια-
 περαιωθῆναι τὸν Ἑλλησποντιον ἀφίκετο εἰς τὴν Λάμψακον, ἐλπί-
 σασ καὶ τοὺς κατὰ τὸ Διδυμότοιχον καταλειμμένους σώους τε
 εὔρειν κατὰ τὰ προστεταγμένα τούτοις καὶ οὐ μικρὰν προσθήκην 15
 τῇ ἀμφ' αὐτὸν στρατιῇ ἐμποιήσασθαι. τοὺς δὲ κακοβουλία καὶ
 τὸ παρικοῦσαι τῆς βασιλικῆς κελεύσεως ἔσφηλεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν
 Βουλγάρων ἄρχων μακρότερον διάγειν τὸν βασιλέα ἐγίνωσκε,

σφετέραν συμμαχίαν προσκαλεσάμενος κατὰ Μακεδονίαν ἐπέκομ-
 φεν· ἠρίθμητο δὲ περὶ πικρὰς τέσσαρας χιλιάδας, οἳ τὴν Ἀδρια-
 νοῦ παραμείψαντες τὰ περὶ τὸν ποταμὸν Ῥηγίνα ἐληΐζοντο καὶ τὰ
 περὶ τὸ Διδυμότοιχον. οἱ δὲ ἐκείσα στρατάρχαι τῶν βασιλικῶν ἐπι-
 λελησμένοι προστάξων κατὰ τούτων ἐξώρμησαν. καὶ ἦσαν ὅπλοις
 κατάφρακτοι, οἱ δὲ Σύνθαι κοῦφοι ὀπλίται καὶ τόξοις χρώμενοι.
 μακρόθεν οὖν οὐτοὶ βίβεισι Ῥωμαίους ἔβαλλον, καὶ πεζοὺς τοὺς ἰκ-
 πότας ῥαδίως ἐκόλου, καὶ τέλος τρέπονσιν. ὁ μὲν οὖν Λάσκιας
 ταχύτατον ἔχων τὸν ἴκπον φηγάς εἰς Ἀδριανοῦ ὄψετο, ὁ δὲ Μα-
 γαρίτης ἑάλω, καὶ ἄλλοι πλείστοι, οὓς καὶ ἀπεκόπησαν Βουλγά-
 ροις. ὁ δὲ μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἔσπευσε διὰ τάχους περὶ τὸν τοῦ
 Βουλγαροφύγου χώρον ἐλθεῖν. ὡς δ' οἱ Βούλγαροι τὴν βασιλικὴν
 ἔγνωσαν ἔφοδον, ἔφυγον, ὡς εἶχον ποδῶν. οἱ πλείους δὲ τούτων
 περὶ τὰ μέση Βιζύτης ἔφυγον ἔργον ἐγένοντο. περὶ τὸν ποταμὸν οὖν
 Ῥηγίνα τὴν σκηπὴν ἐπέστη. 12 συνειλεγμένην vulgo.

nationibus capiendis feris, cervis et porcis, nec non accipitrum aucupio im-
 peratoribus inserviebant, universis penitus inter milites conscriptis ingens
 militum vis exaggerata est. imperatoris quoque studia animos, ut quid so-
 lito cumulatius deferrent, concitabant. hac ratione universas copias confli-
 vit. et cum Persarum principem Tachariorum molestia liberum legatis missis
 cognovisset, recta ex Oriente in Occidentem graditur. namque cum Per-
 sarchae res esse in tuto collocatas et sine discrimine apprehendisset, nihil de
 suo apud Orientem imperio hostile timebat. igitur maiore quam unquam vel
 pater illius Ioannes vel ipse antea comparasset, exercitu instructo, ad trans-
 fretandum Hellespontum Lampsacum proficiscitur, etiam quos Didymotoechi
 reliquerat incolumes, uti illis mandaverat, offendere, illisque maximum exer-
 citum maiorem facere sperans. at illos duccum perversa consilia, prudentiae
 et fidelitatis vacua, attriverant, quandoquidem Bulgarorum princeps loa-

Σκυθικὸν στράτευμα εἰς σφετέρῃσιν συμμαχίᾳ προσκαλεσόμενος C
 κατὰ τῶν τῆς Μακεδονίας χώρων ἐκπέποριγε κέρδους τε χύριν καὶ
 τῆς πρὸς Ῥωμαίους τινὸς ἐκφοβήσεως. ἠρίθμητο δὲ περὶ που
 τὰς τέσσαρας χιλιάδας, ὡς οἱ εἰδότες ἔμασκον Σκύθαι. τινὲς
 5 μὲν οὖν καὶ πλείους, οἱ δὲ καὶ ἐλάττους ἔλεγον. οἱ μὲν οὖν Σκύ-
 θαι τὴν Ἀδριανοῦ παραμείψαντες τὰ περὶ τὸν ποταμὸν οὗ Ῥηγίνα
 τοῦνομα λείαν ἐποιούντο, καὶ τὰ πέριξ τοῦ Διδυμοτόχου χωρὶα
 ἐσκόλευον. οἱ δὲ προλελεγμένοι στρατάρχαί τοῦ εἰς τὸ Διδυμό-
 τοίχον καταλελειμμένου στρατεύματος, τῶν βασιλικῶν ἐπιτελη-
 10 σμέχοι προστάξαιον, καθοπλισθέντες κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐφόρησαν. D
 οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι, οἷα ἔθος αὐτοῖς, δυσαχθεῖσιν ὄπλοις
 κατάφρακτοι ἦσαν, οἱ δὲ Σκύθαι κοῦφοι ὄπλιται καὶ τόξοις χρω-
 μενοι. μακρόθεν οὖν οὗτοι τοῖς βέλαι τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλ-
 λον καὶ τοὺς ἵππους ἐτίρωσκον καὶ πεζοὺς τοὺς ἰπποτάς ῥηδίως
 15 ἐπόουν, καὶ τέλος τρέπουσιν. ὁ μὲν οὖν Μανουῆλ ὁ Λάσκαρις
 ταχύτατον ἔχων τὸν ἵππον, ὃν καὶ Χρυσοπόδην ἐκάλεσε, φεγγὰς
 εἰς τὴν Ἀδριανοῦ ὄχετο· ὁ δὲ Μαργαρίτης Κωνσταντίνος ἐύλιω,
 καὶ ἄλλοι πολλοὶ μετ' αὐτοῦ τῶν εἰς κεφαλὰς τεταγμένων τῆς
 'στρατιῆς, οὓς καὶ ἀπημπόλησαν τοῖς Βουλγάροις οἱ Σκύθαι. ὁ
 20 μὲν οὖν βουσιλεύς τὰ περὶ τούτου μαθὼν ἠριάθη, ἔσπευσε δὲ διὰ
 τάχους ἐπὶ τὸν τοῦ Βουλγαροφύγου χώρον ἐλθεῖν, καὶ ἐπιτείνας
 τὸν δρόμον ὀξύτερον ἐποίησεν τὴν κίνησιν. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ πευστή-
 ρες ἔμασκον ἕγγὺς τεγγάνειν τὸ Σκυθικὸν στράτευμα, ἔνθα αὐ-
 τοὺς περιπολεῖν ἔλεγον, ἐκίσε καὶ πᾶσαν ἔκινε τὴν στρατιάν.
 25 καὶ ἡμέρας μὲν μιάς πλείους τῶν τετρακοσίων διεξῆκε σταθμούς, P 69

gius abesse imperatorem cognoscens, auxiliariam Scytharum sibi manum ad-
 scitam ad bona oppugnanda timoremque Romanis incutiendum in Macedoniae
 loca amandat. eorum numerus non ultra quattuor milia, ut rerum gnari
 Scythae referebant, fuit; nonnulli plures, alii pauciores affirmabant. Scy-
 thae Adrianopolim praetercurrentes, quae circum flumen cui nomen Reginae
 est, et circum Didymotoechum oppida, omnia praedis ac rapinis vastabant.
 exercitum apud Didymotoechum praefecti, neglectis imperatoris mandatis
 arma sumentes, in Scythas irruunt. Romani pro more suo gravi armatura
 praecincti erant, Scythae levi et sagittarii, quare de longinquo isti iaculis
 Romanos incessere, equos sauciare, et gravi casu ex equibus pedites facere,
 tandem fugare. itaque Manuel Lascaris equo velocissimo, quem
 Chrysopedem dicebat, fuga sese Adrianopolim intravit. Constantinus Mar-
 garites et cum eo plures alii cohortium capita Bulgaris ac Scythis venundata
 capta sunt. de his certior factus imperator indoluit, maturiusque in Bul-
 garophygi locum festinavit, et grassum intendens festinationem acceleravit.
 sed speculatoribus Scytharum exercitum prope esse denuntiantibus, ubi eos
 palantes audivit, eo universum exercitum movet, et uno die quadringentas

οὐκ ἐνέκυρσε δὲ τούτοις· ἐμεμαθήκεισαν γὰρ καὶ οὗτοι τὴν ταχέϊαν τοῦ βασιλέως ἔφοδον, καὶ ὡς εἶγον ποδῶν ἔφυγον, καὶ πλείους δὲ ἔξ αὐτῶν καὶ περιφανέστεροι τοῦ ἔθνους περὶ πῶν τὰ μέρη τῆς Βιζύης ἕξιντος ἔργον ἐγένοντο. ἀποτυχῶν γοῦν τῆς ἐχειρήσεως ταύτης ὁ βασιλεὺς περὶ τὸν ποταμὸν ὃς Ῥηλίνα καλεῖται τὴν σκηνὴν ἐπήξε, καὶ πῦσαν ἐκέϊσε συνῆξε τὴν στρατιὰν εἰς πληθὸς οὖσαν πολύ.

62. Ὁ μὲν τῶν Βουλγάρων ἄρχων, ἐπειδὴ μὴ διαπράξασθαι τι κατὰ Ῥωμαίων ἐδεδύνητο τοῦ βασιλέως ἐπιδημηκότος
B μετὰ τοσοῦτων στρατευμάτων ἐν τῇ δυσμῇ καὶ πεπλησιακότος τῇ 10
 ἑαυτοῦ, εἰς σπονδὰς ἐτάραπτο, καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ τὸν Ῥῶσον Οὐρον, τοῦ ἡγήτορος Οὐγγρίας ἐπὶ θυγατρὶ τελούντα γαμβρόν, μεσιτεῦσαι τὰ εἰς εἰρήνην βεβούλευται. καὶ πρῶτα μὲν ἔστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα προοικονομήσοντας τὴν εἰς αὐτὸν τοῦ Οὐρου ἄφιξιν ἕξω πτοίας τε εἶναι καὶ ἐντίμως πρὸς τοῦ βασιλέως 15
 δεχθῆναι. καὶ γέγονε ταῦτα, καὶ ὁ Οὐρος εἰς τὸν βασιλέα ἀφίκετο. ἐδέχθη γοῦν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀσμένως τε καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης φιλοτιμῆσεως καὶ οὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὴν εἰρήνην πεποίηκεν ἐπομοσούμενος δικαίῳ τε αὐτοῦ καὶ τοῦ
C γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ τῶν Βουλγάρων ἄρχοντος, ἀπολυθῆναι μὲν 20

8 D: Ὁ γοῦν τῶν Βουλγάρων ἄρχων πτοία ληφθεὶς εἰς σπονδὰς ἐτάραπτο, καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ τὸν Ῥῶσον Οὐρον, τοῦ ἡγήτορος Οὐγγρίας ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τελούντα γαμβρόν, μεσιτεῦσαι τὰς εἰς εἰρήνην βεβούλευται. καὶ ὁ Οὐρος εἰς τὸν βασιλέα ἀφίκετο, καὶ ἐδέχθη προσηκόντως, καὶ τὴν εἰρήνην πεποίηκεν, καὶ ἄμωσεν ἀπολυθῆναι τὴν Τζέκαιναν καὶ ἑκάτερα τὰ μέρη τοῖς καλαιτέροις ὁρίοις ἀρκεῖσθαι. καὶ ἐς εἰκοσι χιλιάδας βασιλικῶν χαρισμάτων ὁ Οὐρος τυχῶν ἔζηει. ὁ δὲ βασιλεὺς διεκαρτέρει τῆς τῆς Τζεκαίνης περιμένων ἀπόλυσιν.

et amplius mansiones permensus est. attamen in eos non incidit; celere enim adventu imperatoris cognito; citato cursu fugam arripuerunt, et plerique eorum et nationis celebriores circum Bizyae loca trucidati sunt. spe frustratus imperator in fluvio cui Reginae nomen castra metatur, ibique universum cogit exercitum, insolentem sane atque amplissimum.

62. Bulgarorum interim princeps, ubi adveniens Romanos imperatoris cum tam ubere milite in Occidentem accessu illiusque vicinitate proficere quicquam non posset, amicitiam et foedus petiit. et Rosum Urus socrum, Ungariae regis generum, cuius arbitratu communibus negotiis consulere, destinat. primum tamen legati ad imperatorem praemissi, profectorem ad eum Uri, ut absque timore esset, quin etiam ut ille honorifice exciperetur, praeparant. et profecto ita se res habuit, et Urus ad imperatorem se contulit. ipse, et alii qui cum eo accesserant, lubentissime et debitum honoribus ab imperatore afficiuntur; quare suo et generi Bulgarorum principis iure

πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς τὸ τῆς Τραπεζιῆς ἄστυ (τοῦτο γὰρ καὶ μόνον παρὰ τῶν Βουλγάρων κατείχεται ἀφ' ὧν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἐκράτει), εἰρήνην τε πρὸς τοὺς Βουλγάρους ἔχειν τὸν βασιλεὺς, καὶ ἐκάτερα τὰ μέρη τοῖς παλαιτέροις ὁρίοις ἀρκεῖσθαι. ἐπεὶ 5 γοῦν οὕτωςι ταυτὶ κατὰ γνώμην τετέλεστοι τῷ κρατοῦντι, ὁ μὲν Οὐρὸς τοὺς τῆς ἀποχωρήσεως ἐξείπων λόγους ἐξῆι βασιλικῶν χαρισμάτων τυχῶν (τὰ δ' ἦσαν εἰς εἴκοσι χιλιάδας ἀπαριθμούμενα ἀπάντων συνεισαγομένων εἰδῶν, ἵππων τε καὶ ὑψομαμάτων καὶ λοιπῶν), ὁ δὲ βασιλεὺς διεκαρτέρει ἐν τῷ τῆς Ἐγγίνης τόπῳ, τὴν D 10 τῆς Τραπεζιῆς περιμένων ἀπόλυσιν.

63. Συμβέβηκε δὲ τι ἐν τούτοις τῷ τότε πρῶγμα Θαναμάσιον, μνήμης καὶ ἱστορίας ἄξιον. ἡμέρα ἦν τῶν ἐπιφανῶν τε καὶ ἐορτασίμων καθ' ἣν τὴν τοῦ Χριστοῦ μεταμόρφωσιν οἱ εὐσεβεῖς ἐορτάζομεν· καὶ ἐπεὶ ἔδει καὶ ἀμφὶ τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν, 15 ὡς τὸ εἰωθός, παρεῖναι τὸν βασιλεὺς, εἰς ἀργίαν ὁ τοῦ ἀρίστου παρετάθη καιρός. ἤριστίσμεν γοῦν καὶ αὐτοί, καὶ μικρὸν τι καθευδήσαντες ἀνηγέρθημεν· ἤδη δὲ ὁ ἥλιος τῷ ὄρῳσι προσήγγιζε τῆς δεσμῆς. Ἔθος δὲ ἐπῆρχε τῷ βασιλεὶ περὶ δειλὴν ἐσπέραν ἐποχεῖσθαι καὶ σύμπαν διέρχεσθαι τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀμφὶ τὸ 20 τούτου τέρμα εἰς τόπον ἀγχιμαλὸν πῶς τελοῦντα καὶ μικρὸν ἐπερανεστηκότα τῆς πεδιύδος ἀνέρχεσθαι, καὶ τὴν ὅλην καθορᾶν P 70 στρατιάν, ἣν καὶ πόλιν κινουμένην ὠνόμαζε, πάσας τὰς Ῥωμιαῖκας ἄλλας πόλεις φυλάττουσαν. τοῦτο δὲ οὕτως ἐποίει διηγεκῶς,

11 Συμβέβηκε — p. 141, 5 σκοποῦ om D.

etiam iureiurando pacem firmavit, ea condicione ut Trapezanae oppidum solum ex his, quae sub ditione Ioannis imperatoris erant, a Bulgaris tum occupatum imperatori restitueretur, imperator vice versa amicitiam et pacem cum Bulgaris continuaret, et uterque antiquis confinium terminis contineretur. ubi res pro arbitratu imperatoris successit, Urus de reditu sermone collato egreditur, imperatoris muneribus auctus. eorum ad viginti milia, si donariorum omne genus, equorum item ac textillium et aliorum, in unum conferas, summa ascendit. imperator Trapezanae restitutionem expectans Reginae cunctabatur.

63. Per id tempus res quidem dicta mira contigit, digna quae hominum memoriae et historicae monumentis commendetur. dies erat solemnis et celebrioribus, quo Christi transfigurationem pii nos celebramus; et cum sacro audiendo, ut moris erat, imperator adesse deberet, in diei vesperam prandium dilatatum est. prandimus et ipsi, paulisper obdormimus, dein somno experrecti assurgimus, cum sol se in occasum praecipitaret. aueverat imperator nimis sero inequitans universum circumire exercitum, in cuius confine aequum et paululum e planitie assurgentem locum ascendere, indeque universum exercitum lustrare, quem "urbem se moventem caeterasque alias Romanas urbes tutantem" nominabat; hocque ita patrabat continuo,

με τὸν λόγον ἀποστρέψας ἠρώτηκε “σὺ δὲ τί φῆς πρὸς ταῦτα;” τὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ κλῆσιν προσθεῖς. “ἢ τοιαύτη ὑπόθεσις σοὶ ἀρμόττει, καὶ ὡς σὴ καθέστηκε μάλιστα.” ταυτὶ δὲ ἔλεγεν πρόφρασιν ὀργῆς ζητιῶν ἐφευρεῖν. ἦν δ’ ἐγὼ “τίνος χάριν ἐστὶν ἐμῆ; εἰ γὰρ μὴ καλῶς πεποίηκα τὰς γραφὰς καὶ τοὺς ὅρκους τετέλεκα, 5 μηδὲ προσηκόντως αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἄμφ’ αὐτὸν ὑκονόμενα, σφάλμα τοῦτο ἐμὸν καὶ πταῖσμα μικρόν. εἰ δὲ πρεπόντως ταῦτα γένηται καὶ ὡς οὐκ ἄλλως ἐχρῆν, τί πρὸς ἐμὲ τὰ παρ’ ἐκείνου πρὸς ἀνατροπὴν τῶν γεγενημένων τελοῦμενα;” καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ οἶδ’ ὅπως (τὴν γὰρ αἰτίαν εἰρήκειν) πάλιν λέγει “τί φῆς 10 περὶ τῶν τοιούτων;” καὶ αὐτός “πολλάκις εἰρήκειν, ὡς βουσιεῦ, ὡς ἐπὶ πλέον μοι δοκεῖ τὸ εἰρημένον ψευδές, ἐπ’ ἔλαττον δὲ ἀληθές. τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀδήλοις ἀκριβῶς ἀποφαινεσθαι οὐ μοι δοκεῖ ἥξιον εἶναι.” ἦ δ’ ἐκείνος “ἐν τοῖς ἀδήλοις ἐστὶ χάρις βεβαίως καὶ ἀληθῶς ἀποφαινεσθαι· ἐπὶ γὰρ τοῖς δήλοις καὶ οἱ ἀεὶδαροι 15 λέγουσιν.” ἦν δ’ ἐγὼ “ἰδοὺ μετὰ τῶν ἀειδώρων καὶ ἡμεῖς συντετάμεθα.” καὶ ὁ βασιλεὺς χόλου πλησθεὶς “σὺ πάντοτε ἦσθα” ἔφη “μωρός, καὶ ἀρτίως πάλιν μωρός.” καὶ αὐτὸς οὐδὲν τι πλεον μὰ τοὺς λόγους ἀνταπεκρίθην ἀλλ’ ἢ “ἐγὼ μὲν εἰμι μωρός, 20 καὶ ἵνα σιωπῶ, οἱ δὲ φρονοῦντες λαλεῖτωσαν.” ταῦτ’ εἶπον, καὶ ὀργῆς ὁ βασιλεὺς ἀπλέτου πλησθεὶς ἐλκύσει μὲν ὠρμησε τὴν σπάσθην τοῦ κουλιεῦ, τῆς κόπης ἐπιλαβόμενος. ἀλλὰ τοῦτο μὲν κατέσχε· μικρὸν γὰρ ταύτην ἀπογυμνώσας πάλιν εἰσῆξε· τῷ μεγάλῳ

sed ceteros obmutescens intuitus ad me convertens orationem infit. “tu porro quid ad haec dicis?” et nomini officium addidit. “hoc negotium ad te spectat, et tua potissimum interest.” haec autem irascendi sibi causam procurans dicebat. tum ego “quam causa mea interest? si fideliter scripturas non executus sum, nec iusiurandum persolvi, neque uti par erat illud et quae circa illud pertractari solent disposui, error hic quidem meus et imprudens culpa fuerit. verum si haec uti decuit, et ratione, qua nihil melius, absoluta sunt, quomodo, quae ille ad evertendum quae confecta sunt meditatur, mea poterunt interesse?” et imperator rursus nescio quomodo (namque causam exposui) denuo profert “quid ipse de his sentis?” tum ego “at saepius effatus sum plus in se mendacii quam veritatis, quod circumfertur, in se continere; et in dubiis exquisite sententiam ferre, non ita facile mihi videtur.” respondit ille “sed in dubiis vere ac firmiter enuntiare, id prudentis est: de manifestis quippe et asini pronuntiaverint;” tum ego “iam et nos inter et asinos collocamur.” et imperator ira inflammatus “tu semper” ait “haud sanus ineptis, et nunc quoque ineptis.” ipse, nec aliud, ita me sermone ament, respondi “at ego quidem ineptio; ideoque silentium est mihi qui sapiunt, ipsi loquantur.” dixeram. imperator incredibili atque atroci percitus iracundia, ensis capulo manu compresso, vagina detegere tentat. sed motum temperat, et quem paululum retexerat ense, vaginae

δὲ δομειστικῶ αὐτοῦ τῷ Μουζάλωνι Ἀνδρονικῶ καταβαλεῖν με τοῦ ἵππου προσέταξεν. καὶ ὃς ἤρεμα πως ἔφη “ἐκοιτηθεὶς τῆς ἐφιστροφίδος.” καὶ αὐτὸς ἀπέβην τῆς ἡμιόνου. ὁ δὲ χρησιμότητος περὶ ἡμᾶς βασιλεὺς τοὺς πολλὰ πρὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ δι’ αὐτὸν πε-
 5 πονθόντας, ὡς ἐν πολλῶ πληθεῖ καὶ πολλῶν διαπρυσίῳ ἐλέξε τῆ φωνῇ ὡς “πολλῶν μοι αἴτιος ἀγαθῶν οὗτος ὁ ἀνθρώπος γέγονε,” περὶ τῆς λογικῆς φύσκων παιδείας, “καὶ πολλῶν ὀφειλέτης τούτῳ P 72
 τυγχάνω,” δυοῖν κορνοφόροισιν προσέταξεν τύπτειν με, χριζὴ καὶ πρὸ τρίτης τούτους χειροτονήσας, ὡς εἴκοσι τέσσαρας πάντας
 10 τὸν ἄριθμόν, οὐκ οἶδ’ εἰ μὴ δι’ ἐμέ, ἔν’ εἶη καὶ σκηπὴ τοῦ δράματος εἰς τραγωδίαν μεμορφωμένη. καὶ οἱ μὲν ἔτυπτον, ἐγὼ δὲ σιγῇ τὰς τύψεις ἐλάμβανον. ὁ καὶ μᾶλλον τοῦτον ἐξέμεινεν, ὅτι μὴδ’ ὄλωσ πρὸς δέησεις κάμπτομαι καὶ πληττόμενος. ζῆλι δὲ
 15 πολλάς κατὰ παντὸς ἐδέξάμην τοῦ σώματος, μόγις ἰσχυρῇ καὶ ἤρε-
 μαίᾳ φωνῇ “ὦ Χριστέ βασιλεῦ” ἔφην, “πόσας νερόσηκα νόσους, καὶ διὰ τί ἐν οὐδεμιᾷ τούτων κατέλυσαι τὴν ζωὴν, ἀλλ’ ἐν τοιού- B
 τοις με καιροῖς ἐταμίενες;” ταῦτ’ εἶπον, καὶ ὁ βασιλεὺς οἶον αἰδεσθεὶς ἀπηλλάγη, ἐνὶ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ εἰρηκῶς “λάβε τοῦτον αὐτός.” καὶ ὃς ἐφιπτόν με λαβὼν ἠρώτα ποῦ ἂν καὶ
 20 ἀπέλθοιμεν. ἐγὼ δὲ “ὅπου ἂν αὐτὸς βούλει, ἐφέπομαι.” καὶ πάλιν οὗτος διὰ τῶν ἐρωτήσεων κατηνύκαζε. τότε γούν καὶ αὐ-
 τὸς πρὸς τοῦτον ἀντίφην ὡς δεῖ ἡμᾶς τὴν πρὸς τοὺς Βαρδαριώ-
 τας βυδίσαι· τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ καὶ μᾶλλον συμφέρον σοι. καὶ γέγονεν οὕτως, καὶ ἐς τῶν Βαρδαριωτῶν ἀπήγειμεν τὰς σκηνάς.

reddit. dein magno domestico Andronico Muzaloni me de equo deicere, imperat. ille voce submissa "secede" ait "sago." ego mula descendit. tunc optimus erga nos imperator, nos qui multa a patre suo sui gratia aspera perpassi eramus, ut palam saepeque multis audientibus clarissima voce testatus est virum hunc, me nempe intelligens, bona sibi plurima apportasse pro disciplina logica, qua eum institueram, nec non et alia non exigua se debere confessus, duobus clavigeris heri aut nudius tertius, nescio an propter me, ut dramatis scena in tragoediam ad amussim converteretur, electis, et eorum numero ad viginti quattuor ascendente, verberibus appetere iussit. illi itaque verberare, ego silentio verbera excipere. id magis in furorem agebat imperatorem, quod nec verberibus caesus ad supplicationes effunderer. ubi vero frequentium verberum ictibus universum corpus foedaverant, vix tandem ego debili ac voce submissa "Christe rex" inquam, "quot morbis afflictatus sum, quare eorum nullo vitam amisi, sed ad has me tempestatas servasti?" his dictis imperator nonnihil, ut videbatur, veritus recessit, cum uni ex iis qui ipsum sequebantur dixisset "duc tecum ipsum." ille equo advehens interrogat quo abituri simus. ego "praei; quocumque lubentia trahit, sequar." rursus ille interrogans urgere, quando et ipse respondi "iter nobis ad Bardariotas, tibi magis expeditum ineundum est." res ita gesta est, et ad Bardariotarum tentoria convenimus. ubi me eorum primicerius

- C ἰδὼν δέ με ὁ αὐτῶν πριμμικῆριος Θανμάσας ἠρώτα τί ἂν βουλό-
μενος ἐπὶ τὴν αὐτοῦ σκηπὴν ἀφικόμεν. καὶ ἔγωγε “μικρῶς” ἔφην
“ἀναπαύσεως χάριν.” βραχὺ γοῦν τι προσεικυτέρησα τοῖς ἐκέισε·
ἦδη γὰρ καὶ ὁ πριμμικῆριος ἐμεμαθήκει τὰ κατ’ ἐμέ. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς οὐδ’ εἰς πολὺ μελλήσας διεμνήσατο εἰς τὴν σκηπὴν ἀφι- 5
κέσθαι με. δεδιὼς δὲ μή πως τῇ λύπῃ κατασχεθεὶς φωνῇ χρεῖ-
σμαι, προσέταξε μοιρῶν τινι στρατιωτικῇ περιστοιχίσαι μου
τὴν σκηπὴν καὶ λεληθότως φυλάττειν με. ἐγὼ μὲν οὖν εἰς τὴν
- D οἰκειαν ἀφειγμένος σκηπὴν ἡσύχως ἐν αὐτῇ τὸν καιρὸν διεβίβωζον,
οὐκ ἐν ἀνακτύροις βαδίζων, οὐδέ τινα τῶν ἐπιτηδείων καὶ συνή- 10
θων προσομιλῶν, ἀλλ’ ἢ ταῖς βίβλοις προσανέχων καὶ ἀναγνώσει
χρόνιμος καὶ τροφῆς μεταλαμβάνων κατὰ καιρὸν. ἱκαναὶ γοῦν
ἡμέραι οὕτωςί πῶς μου ἔχοντος παρωχῆκισαν, καὶ ὁ βασιλεὺς
ἠγωνιάκει τὸ σκληρὸν μου καθορῶν τοῦ φρονήματος. παρῆι γοῦν
ὄλος ὁ Αὔγουστος, καὶ οὐδ’ ὄλωσ ἐνδοῦναι εἶχον τῆς ἧς ἔσπερξα 15
γνώμης μικρόν. πολλοὶ γοῦν τῶν ἀρχιερέων ἀφίκοντο πρὸς ἐμέ,
βασιλικῇ μὲν, ὡς ἠπιστάμην, τῇ προσταγῇ, εἰ καὶ ἐκεῖνοι λαν-
θάνειν ἤθελον, οἴκοθεν λέγοντες ἀφικέσθαι πρὸς ἐμέ φιλίας χάριν
καὶ χρηστῆς διαθέσεως· πολλὰ τε λέγοντες τὸ ὑπόκροτον καταλε-
πεῖν με τῆς γνώμης καὶ τῷ βασιλεῖ ξυνελθεῖν καὶ αὐθις αὐτῷ πρὸς 20
τὸν τῆς δουλείας συνελθεῖναι ζυγόν, οὐχ εὐρισκον ὄλωσ πειθῆ-
νιον· ἔφρασκον γὰρ ὡς εἶπερ μοι τὰ χρηστότατα ὁ βασιλεὺς ἐπι-
- P 73 δεῖξαιτο, ὅποια οὐδεὶς τῶν βεβασιλευκῶτων ἐπὶ τινὶ τῶν ὑπηρετη-

15 δὲως vulgo.

conspexit, non sine admiratione percunctatur quatenus me occasio in eius tentorium conduceret. tum ego “ut tantillum placide quiescam” aio. paululum inibi commoror: iam enim et primicerius de me cogoverat omnia. neque in multum cunctatus imperator ad tentorium me meum conferre praecepit; suspicatus vero ne molestia conflictatus fuga me subducerem, aliqua militum manu tentorium circumsepsit, et sic clandestum me custodiri mandavit. in meum advectus tentorium quiete aetatem agebam, neque in aulam vadens, neque familiares neque amicos alloquens, sed libris tantam incumbens, eorumque lectione me delectans, ciboque me opportune reficiens. plerique itaque dies cum hoc vitae meae moderamine praetergressi sunt. et imperator ingenium meum durum ac implacabile videns aegre ferebat. Augustus totus effluerat, neque ego de sententia mihi proposita aliquid movi. interim praesules non pauci advenerunt imperatoris iussu, ut ipse cognoveram, licet ipsi id occultare studerent, nuda proprio processisse asseverantes, amicitiae et bonae erga me dispositionis gratia ingenue suaderent ut asperitate mentis aliquantulum mollita ad imperatorem accederem, rursumque illi me sub servitutis subderem iugo. illis tamen cohortationibus ad id ipse adduci non potui. dicebam enim, sive imperator in me optima quaeque munifice admodum, quae nullus ex imperatoribus, qui ante cum imperio praefuere,

σάντων αὐτῷ ἐπιδέδειχεν, ἢ τὰ χειριστο καὶ κάκιστα ἐν ἐμοὶ κατεργάσαιο, οἷα οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἐπὶ κακία περιβοήτων ἐν οὐδενὶ τῶν ἀπάντων πεποίηκεν, οὐδ' οὕτως οὐτ' ἐκείνως τῷ βασιλεῖ κατὰ τι δουλεύσαιμι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως εἶχον γνώμης καὶ ἀμεταδύ-
 5 του σκοποῦ. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Σεπτέμβριος ἐφειστήκει μῆν, καὶ ἡ τοῦ δεσπότητος Μιχαὴλ σύζυγος Θεοδώρα παρὰ τὸν βασιλεῦα ἀφίκετο μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Νικηφόρου τὸ πρὸς τὸν βασιλεῦα κῆδος ἀπο-
 10 πληρώσοντες, ὅπερ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ τοῦ βασιλεύοντος πατήρ πρὸ χρόνων τινῶν συμπεφάνηκεν, ὁ μὲν βασιλεὺς ἔσπευδε τὴν Β
 Θεσσαλονικὴν καταλαβεῖν, ἔνθα καὶ τοὺς γάμους ποιῆσαι βεβού-
 ληται. καὶ δὴ περ ἀπύρας ἔξ οὔπερ ἔκειτο τόπου τῆς εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν φερούσης ἤπτετο· καθ' ὁδὸν δὲ μετὰ τῆς τοῦ δε-
 σπότητος συζύγου τὰς συμβιβάσεις ἐποίει. ἡ μὲν οὖν τοῦ δεσπότητος
 15 σύζυγος Θεοδώρα καὶ ἄκουσα τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις συνήρ-
 χετο· ἐντὸς γὰρ τῶν ἐκείνου χειρῶν οὐσα, καὶ μικροῦ δεῖν ὡς ἐν εἰρηκτῇ τυγχάνουσα, οὐκ εἶχε τι ἄλλο δοῦσαι. συμπεφάνηκε γοῦν
 δοῦναι πρὸς τὸν βασιλεῦα τὸ κάστρον τὰ Σέρβια καὶ οὖν αὐτῷ καὶ
 τὸ Δυρράχιον. ἐπὶ τούτοις καὶ ὄρκοι ἐγγράφως προέβησαν καὶ C
 ἀπεστάλησαν πρὸς τὸν δεσπότην Μιχαὴλ. ὁ δὲ, ὁ φησὶν ἡ πολη-
 20 σις, ἐκὼν ἀέκοντι γε θυμῷ τοῖς ἠμοσμένοις ξυνηλθεν· ἠῤῥα

1 χεῖρα vulgo 5 ἐπεὶ δὲ — 20 ξυνηλθεν] ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ τοῦ δεσπότητος Μιχαὴλ γυνὴ Θεοδώρα μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Νικηφόρου τὸ πρὸς τὸν βασιλεῦα κῆδος ἀποπληρώσαντες. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἔσπευδε τὴν Θεσσαλονικὴν καταλαβεῖν, συνεπίκροτο δὲ τούτῳ καὶ ἡ τοῦ δεσπότητος γυνὴ μετὰ τοῦ υἱοῦ, καὶ καθ' ὁδὸν τὰς συμβάσεις ἐποίησε, καὶ συμπεφάνηκε καὶ ἄκουσα δοῦναι πρὸς τὸν βασιλεῦα τὰ Σέρβια καὶ τὸ Δυρράχιον. ἐπὶ τούτοις καὶ ὄρκοι προέβησαν καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς τὸν Μιχαὴλ, καὶ ὁς ἐκὼν ἀέκοντι γε θυμῷ ξυνηλθεν. D 7 ἀποπληρώσαντες vulgo 20 ἠῤῥα — p. 142, 15 ἐγένετο om D.

adminstrorum cuiquam dedit, contulerit, sive pessima et atrocissima, quibus alius omnibus flagitiis inquinatissimos unquam divexavit, in me attentaverit, sive hac sive illa ratione, nullo me modo illi inserviturum. ego itaque neque de sententia neque de proposito dimoveri potui. cum September appeteret, despotae Michaelis coniux Theodora cum filio suo Nicephoro ad absolvendas nuptias, uti Ioannes imperator, imperantis pater, ante paucos annos convenerat, ad imperatorem proficiscitur. imperator ad urbem Thessalonicam, in qua nuptias adornare decreverat, properavit, iamque loco abierat. discedens Thessalonicense iter ingreditur, et inter eundem pactio-
 nes cum despotae uxore adibat despotae uxor Theodora licet invita cum imperatore concordabat, quippe quae in manibus eius cum esset, tantum non carceri mancipata, aliud agere nequibat. convenit itaque Serbia castrum et cum eo Dyrrachium imperatori cedere. et haec iureiurando, quod scripto consignatum est, fuerunt stabilita et ad Michaellem despotam transmissa. ille, quod poeta retulit, lubenti illubentique animo iuratis consensum prae-

γὰρ ἐλευθερωθῆναι καὶ παρ' αὐτὸν γενέσθαι καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὴν σύζυγον. ἐν τοῖς τοιοῦτοις τῶν λόγων ὁ βασιλεὺς κάμει τῆς ἡς εἶχον ἐκμοχλεύσας στερερότητος χειρώσατο. ἔξαποστείλας γὰρ τὸν πρὸς πάμπαν αὐτοῦ θεῖον τὸν Λάσκαριν Μανουὴλ καὶ τὸν πρωτοβεστιαρίον τὸν Μουζάλωνι Γεώργιον ἰλαροῖς καὶ ἀπλοῖς 5
 D τισὶν ἐχρήσατο λόγοις καὶ με εἶλε, καὶ πρὸς αὐτὸν οἱ ἀποσταλέν-
 D τες ἀπήγαγον. καὶ γοῦν προσιὼν τῷ βασιλεῖ, καὶ ὡς ἔθος κλι-
 νας τὴν κεφαλὴν, μακρότερον ἔστην. καὶ ὁ βασιλεὺς "οὐκ οἶδας
 δηρῶ εἰώθεις ἴστασθαι; τὸν τόπον σου γινώσκεις, καὶ πρόσιθι." τῇ
 προσταγῇ γοῦν ὑπέβλας τοῦ βασιλέως ἀπελθὼν ἔστην ἐκ πλα- 10
 γίου αὐτοῦ, καθῶς περ εἶχον καὶ ἔθος. τότε γοῦν μοι ὁ βασιλεὺς
 τὰς τοῦ δεσπότητος Μιχαὴλ ὑποθέσεις πύσας ἀνεκωιῶσατο, καὶ ἐξ
 ἀρχῆς ὅπως προέβησαν διηγῆσατο. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς τοῦ
 Λαγγαδῶ (τόπος δὲ ἔστιν οὗτος ἐγγὺς πρὸς τυχάνων τῆς Θεσ-
 σαλονικῆς) ἐγένετο. 15

64. Ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς τὴν Θεσσαλονικὴν κατέλαβεν, τοὺς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Μαρῖα γάμους μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ δεσπότητος Μιχαὴλ Νικηφόρου, ὃν καὶ δεσπότην τετίμηκεν, ἐκπεπλήρωκεν. ἐν τούτοις δὲ ὄντος τοῦ βασιλέως γραφὴ τις πρὸς αὐτὸν ἐξεπέμφθη παρὰ τῶν ἐν τοῖς τῆς Βιθυνίας μέρεσιν ὄντων καὶ εἰς φυλακὴν 20
 εἶναι τοῦ τόπου προστεταγμένων, ὡς ὁ Μιχαὴλ Κομνηνὸς Πα-
 P 74 λαιολόγος, ὃν καὶ μέγαν κοινοσταῦλον πρὸς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου

16 D: Ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν Θεσσαλονικὴν κατέλαβεν, τοὺς γά-
 μους πληροῖ, καὶ δεσπότην τὸν Νικηφόρον τετίμηκεν. ἦκε δ' αὐτῷ
 γραφὴ ὡς ὁ Παλαιολόγος Μιχαὴλ ὁ μέγας κοινοσταῦλος τὴν Βιθ-
 νίαν διέπειν φρονῶς ὄχετο περὶ τῆς τῶν Μουσουλμάνων, καὶ ἐσα-
 ράχθη ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς. 20 τοῖς vulgo om.

stitit: namque uxorem et filium liberari et ad se venire summopere exoptabat. inter haec imperator me quoque ex pertinacia, quae mihi inuaderat, summotum expugnat. patruo enim ex avo Manuele Lascari et protovestuario Georgio Muzalone ad me transmissis, laetisque ac placidis sermonibus captum, ad eum, qui missi fuerant, conducunt. ipse ad imperatorem veniens et pro more caput inclinans, diutius stans haerebam. et imperator "an non tenes ubi stare solebas? locum tuum agnoscis; eum petito." iussis imperatoris audiens abii, et e latere, quemadmodum prius suseram, steti. tum mihi Michaelis despotae negotia communicat, et a principio omnia dilucide narrat. et haec quidem apud Langadam locum prope Thessalonicam gesta sunt.

64. Ubi Thessalonicam ventum est, nuptias filiae suae Mariae cum filio Michaelis despotae Nicephoro, quem et despotae munere insignivit, adornat. interea qui Bithyniae partes tutabantur, quique in semet locorum custodiam receperant, literis datis imperatori significant Michaellem Comnenum Palaeologum, magni stabuli comitis a Ioanne imperatore, ut supra nar-

ὁ λόγος φθάσας τετιμῆσθαι δεδήλωκε καὶ τὴν τῆς ἀπάσης ταύτης
 χώρας ἡγεμονίαν ἐμπεισιτεῦσθαι, φηγὰς ὄψετο καὶ ἐπὶ τὸν τῶν
 Μουσουλμάνων ἀπήει χῶρον. ἐταράχθη γοῦν ἐπὶ τούτοις ὁ βα-
 σιλεὺς οὐ μικρῶς, καὶ με προσκαλεσάμενος “ἐγὼς” ἔφη “τί γέ-
 5 γονεν;” καὶ αὐτὸς “οὐδαμῶς” ἔφη, “ὦ βασιλεῦ· τί δέ ἔστι τὸ
 προσφάτως γεγενημένον;” ὁ δέ φησιν “ὁ μέγας κοροστιαῦλος ἀπέ-
 δρα καὶ ἐπὶ τὰ τῶν Μουσουλμάνων κεχώρηκε. τί γοῦν ἄρα περὶ
 τοῦ τοιοῦτου διανοῆ; μῶν πρὸς Μουσουλμάνων προσλαβόμενος
 στράτευμα καδ’ ἡμετέρας χωρήσει χώρας;” “οὐδαμῶς μοι δο- B
 10 κεί τοιοῦτον, ὦ βασιλεῦ,” ἔφη “αὐτὸν διαπράξασθαι τὴν γὰρ
 γνώμην τοῦ ἀνδρὸς ἐπέγνων, καὶ τὸ τοῦ φρονήματος ἐπίσταμαι
 φιλορῶμαιον.” καὶ ὁ βασιλεὺς “τίνος οὖν χάριν φηγὰς τῶν ἡμε-
 τέρων ἐγένετο;” “ὅτι περ” ἔφη, “ὡς οἶσθα ὦ βασιλεῦ, οὐχ
 ἀπαξ οὐδὲ δις ἀλλὰ καὶ μυριάκις ἠπειλεις αὐτῷ τὰ δεινότετα καὶ
 15 ὄργιζον κατ’ αὐτοῦ χυλεπῶς, καὶ ἐν πλήθει παρόντι πολλῶν ἔφρα-
 σκες ἐκπέμψαι καὶ ἐξορῶσαι οἱ τοὺς ὀφθαλμούς. ταῦτα ἐκεῖνος
 ἐμάνθανε καὶ παρὰ πολλῶν τῶν λεγομένων ἤκουε, καὶ ἐδάκνυτο
 τὴν ψυχὴν καὶ ἐδειλία τὴν τιμωρίαν καὶ ἀποφυγεῖν ἐπέσπευσε τὴν C
 ποινήν.” “καὶ διὰ τί” ἔφη ὁ βασιλεὺς “οὐκ ἐν τοῖς ἡμετέροις
 20 προσεκαυτέρει, καὶ εἰ παθεῖν ἔμελλε τὰ δεινὰ ταῦτα, τῆς ἐπὶ τῆς
 ἀλλοδαπῆς εὐπραγίας τὴν ἐν τοῖς ἰθαγενέσι προτιμῶν δυσπρα-
 γίαν;” “οὐκ ἔστι τοῦτο ψυχῆς ἀνθρωπίνης, ὦ βασιλεῦ. δεινὰ
 μὲν γὰρ παθεῖν καὶ περιπεσεῖν συμφοραῖς ἔνιοι ἂν ἴκανοι φανῶσι,

2 περὶ vulgo.

ratum est, titulo condecoratum, et cui universae illius regionis praefectura fuerat demandata, ad Musulmanos confugisse. quare anxius imperator animo non leviter aestuare. *στ* me accito “tenesne” ait “quod gestum est?” et ipse “nequaquam” aio, “imperator. quid autem recens accidit?” ille subdit “magnus comes stabuli fuga se surripuit, et ad Musulmanos venit. quid de hoc animus suggerit? an ex Musulmanis exercitu conducto in nostras irrumpet ille provincias?” “neutiquam mihi videtur, o imperator, eum tale quid acturum: illius enim sensum ego et erga Romanos propensum animum pulchre calleo.” et imperator “quamnam ergo ob causam fugitivus abiit?” “quod” inquam, “ut tu bene nosti, imperator, non semel aut bis, sed saepius atque saepius atrocissima minabaris, in eumque iracundia concitatus, plurimis audientibus, te illi oculos effossurum iactabas. de his ille certior factus, cum a multis quidquid inter loquendum diceretur perdiceret, angebatur animo poenasque exhorrescebat; tandem salutis suae fuga consuluit.” “et propter quid,” inquit imperator, “in ditione nostra moratus non est, licet mala haec subiturus fuisset, in alieno solo felicitati, in materno infortunium perferens.” “dedecet hoc humanum animum, o imperator, dura siquidem atque aspera perpeti noxiisque variis afflictarī nonnulli ingenio validiori ac

στερητοτέρου γενηθέντι φρονήματος και ὄλον εἰπεῖν ἀπροσπαθοῦς ἐν τοῖς τοῦ βίου πράγμασιν· τὸ δὲ περὶ αὐτῆ τῆ ζωῆ δεδέναι και ἀκρωτηριασμοῦ τῶν καιρωτέρων σωματικῶν μερῶν προσδοκῶν, οὐμενοῦν δοκεῖν τινὰ ἐν τούτοις προσκαρτερεῖν, ἀλλὰ τὸν περὶ
D ψυχῆς τρέχων ἀποφεγγάνει τῶν δεινῶν ὄση δύναμις.” ταῦτ' εἰ-5
 πόντες σεσωπήκαμεν. και μετὰ βραχὺ “τί δὲ οἶε” ὁ βασιλεὺς ἔφη “τοῦτον ποιῆσαι;” ἐγὼ δὲ ἔφη ὡς μικρὸν ὑπολαμβάνω παρὰ τὸν Περσάρχη προσκαρτερήσας ἀποσταλεῖ συμπαθείας πρὸς τοῦ σοῦ κράτους ἀξιωθῆναι, ἔχων και τὸν Περσάρχη ἐπὶ τῆ ὑποθέσει μεσολαβοῦντα, ζητήσει δὲ σε ὄρκον εἰς τὴν τῆς ἀληθείας βε-10
 βαιωσιν, οὗ ἄνευ οὐδέτι μοι δοκεῖ παρὰ σὲ ἀφικέσθαι. ἐν τούτοις ἦν τεταραγμένος ὁ βασιλεὺς, ἐν ἀμφιβόλοις τυγχάνων τοῖς πράγμασιν. ὡς δὲ μετ' ὀλίγας τινὰς ἡμέρας γραφαὶ πρὸς τὸν βασιλεῖα ἐπέμφθησαν πρὸς τῶν στρατηρχούτων ἐν Βιθυνία και Μεσοθυνία, αἱ δὲ γραφαὶ τοῦ μεγάλου κοινοσταύλου ἐτύγγανον 15
 πρὸς αὐτοὺς περιλήψεως ἔχουσαι οὕτως (πρὸς ἓνα δὲ ἕκαστον τῶν τοιούτων ἐγγραφήκει) ὡς ἐγὼ μὲν τὸν ἐκ τοῦ βασιλέως φό-
P 75 βον ἐν τῆ καρδίᾳ μου ἔχων, και δεδιὼς μή τί που πάθω δεινόν, φωνῆ ἔχρησάμην· ὑμεῖς δὲ φρονίμως και ἀνδρικῶς τῶν στρατιωτικῶν ἰγχειρισθέντων ὑμῖν πραγμάτων ἀντέχεσθε, και αἱ φυλα-20
 και τῶν πολιχνίων και ἀστειν ἀσφαλεῖς ἔστωσαν, και ἡ τῆς ἀπάσης χώρας προσοχὴ και συντήρησις παρ' ὑμῶν ὡς ἔθος γενέσθω, και καθὼς ἐπράττετε μετ' ἐμοῦ, και υἱῶν ποιεῖτε. και ἡ ἐπιγραφὴ

2 προστάγμασιν vulgo 8 ἐπισταλεῖ? 16 περὶ λήψεως vulgo
 19 δὲ vulgo om 23 ὑπογραφή?

ferociori et in humanae vitae casibus, ut ita dicam, obdurato, sustinebunt: sed vitae ipsius discrimen et praecipuarum corporis partium imminutionem, dum quis sibi timet, haud videtur fieri posse ut patienter ferat, sed pro vitae periculo currens, quantum in se est, molesta ac noxia subterfugit.” his dictis ailuimus. et post breve spatium “quid autem” ait imperator “existimas eum facturum?” ipse respondi “suspicio eum non diu apud Persarum principem commoratum missurum, ut a maiestate tua commissorum veniam consequatur, tanquam qui speret etiam in hoc negotio auxiliarem operam dicti principis non defuturam, et in veritatis confirmationem sacramentum etiam exposcet, sine quo, ut opinor, neququam ad te veniet.” propter haec imperator turbatus, rebus in incertis ac dubiis agitatus, post paucos dies a cohortium Bithynicarum et Mesothynias praesidibus epistolae ad imperatorem datae sunt; quae erant epistolae magni comitis stabuli de negotiis pertractantes in hunc fere modum, ad unumquemque illorum scriptae. “ego quidem imperatorum timorem animo volutans, haerensque ne quam subirem noxam, fugam arripui. vos caute ac fortiter rerum militarium commissarum vobis curam agite. custodite urbium ac oppidorum in tuto sint, universaeque regionis defensio ac propugnaculum, uti moris est, procedat; et quemadmodum mecum, ita et rursus vos gerite.” subscriptio magnum comitem

τὸν μέγαν κοροσταῦλον ἐσήμαινε. ταύτας ὁ βασιλεὺς Θεασάμενος τὰς γραφὰς ἱλαρῶς διετέθη πρὸς τὴν ὑπόθεσιν καὶ τοῖς λόγοις μου ἐμπεπίστευκεν.

65. Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενοι τὰ τῆς ἱστορίας, B
5 ὡς δέον ἐστίν, ἐμπλιτύνωμεν· πολλῶν γὰρ λόγων ἄξια τὰ ἐν τῇ φωνῇ γεγενημένα τοῦ Κομνηνοῦ Μιχαῆλ ἐγγεῖνοι. ἔπει γὰρ οὗτος ἐν τοῖς οὐκίμασι τῶν Τουρκομάνων ἀφίκετο (ἔθνος δὲ τοῦτο τοῖς ἄκροις ὄροις τῶν Περσῶν ἐφειδρεῦον καὶ ἀσπόνδῳ μίσει κατὰ Ῥωμαίων χρώμενον καὶ ἄρπαγαῖς ταῖς ἐκ τούτων χαιρον καὶ τοῖς
10 ἐκ πολέμων σκύλοις ἐπευφραίνετον, καὶ τότε δὴ μᾶλλον ὁπότε τὰ τῶν Περσῶν ἐκυμαίνεται καὶ ταῖς ἐκ τῶν Ταχαρίων ἐφόδοις συνεταράττετο), τῷ Κομνηνῷ Μιχαῆλ ὡς ἐρμαιῶ ἐντυχόντες τινί, καὶ λίγγον ὄμμα τοῖς αὐτοῦ ἐπιβαλόντες πρύγμασι, πάντα τὰ C
15 αὐτοῦ διηρημάκασιν, χρυσὸν ἄργυρον ἵππους ὑφάσματα καὶ αὐτὰ

4 D: Ἐπει δὲ ὁ Παλαιολόγος ἐν τοῖς οἰκίοις τῶν Τουρκομάνων ἀφίκετο, τούτῳ ὡς ἐρμαιῶ ἐντυχόντες τὰ αὐτοῦ διηρημάκασιν. οὗτος δὲ μόγις διεκφυγὼν γυμνὸς περὶ τὸν Περσάραχην ἀφίκετο. ὁ δὲ ἀμέμενος τούτου προσήκατο, καὶ γραφαὶ στέλλονται ἵνα τὰ ἐσκυλευμένα ἐξ αὐτοῦ ἐπικομισθεῖεν αὐτῷ. ἔπει δ' οἱ Ταχάριοι τὰ πλείω τῶν Μουσουλμάνων ἐλήϊζοντο καὶ περὶ τὰ Ἄξαρα ἐστρατοπεδεύσαντο, ὁ Κομνηνὸς Μιχαῆλ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ῥωμαϊκῶν εἰληφῶς στρατιῶν καὶ χάριτι θεῆς ἀναρροσθεῖς πρὸς μάχην ἐξώθησε, καὶ τοὺς Ταχαρίους νενίκηκε, πρῶτος τὸν πρῶτον τούτων βασιλῆν. καὶ τις Ἀμυραζούρης τὸ ὑπ' αὐτὸν συλλαβῶν στρατεύμα τοῖς Ταχαρίοις προσώρμησε, κἀντεῦθεν οἱ διακόντες ἐφηνγον. ἐπιπτον γοῦν Πέρσαι συγχοί. μέχρι μὲν οὖν μακρῶν διαστημάτων τὴν διαξιν οἱ νενικηότες πεποιήνται. ὁ γοῦν Κομνηνὸς Μιχαῆλ συμβῆν οὕτω τῷ μεγίστῳ στρατοπεδάρχῃ τῶν Περσικῶν στρατευμάτων, ὃν πεκλάρακιν οἶδασιν Πέρσαι καλεῖν, ξυγγῆι κατ' ὁδόν, καὶ ἐπορεῦοντο πλείους ἡμέρας ἐπεπομένων τῶν πολεμίων. ἔπει δὲ ἡ τοῦ λεγομένου πεκλάρακι οὐκία περὶ τὴν Καστάμοναν ἦν, ἐκεῖσε ἐγεγονείσαν. τὸ δὲ τῶν Ταχαρίων γένος κάσαν τὴν ὑπὸ τοὺς Μουσουλμάνους κατέδραμε ζωῶν.

stabulari connotabat. his imperator literis inspectis animum nimio gaudio exhilaratus sermonibus meis fidem adhibuit.

65. Sed dum huc oratio perducta est, in historia enarranda, uti par est, uberius progrediamur: digna enim consideratione sunt quae inter fugiendum Michaeli Comneno accidere, quando hic ad Turcomanorum sedes pervenit. gens ista in extremis Persarum confinibus assidet, odio adversus Romanos inexorabili atque inexpiabili furens, et rapinis eorum et bellicis spoliis admodum gaudens gestiensque. hi tunc temporis potissimum, cum Persarum res titubaret et Tachariorum irruptionibus affligeretur, in Michaelium Comnenum obvium velut in thesaurum quandam incidentes, et oculos avaros in illius suppellectilem conicientes, universa illius praedam agunt, aurum argentum equos textilia, ipsas etiam vestes, quibus qui cum eo erant

πάντας τοὺς ἐφεπομένους αὐτῷ, ἕκαστος τὸν κατισχημένον εἰς οὐκείαν δουλείαν ἤγάγετο. ὁ δὲ Κομνηνὸς Μιχαὴλ μύχις τὰς χεῖρας τούτων διεκφυγῶν καὶ θεοῦ προνοίᾳ διασωθεὶς γυμνὸς ἅπάντων παρὰ τὸν Περσάρχη ἀφίκετο. ὁ δὲ οὐ κατὰ νέηλην γαγγάδα τοῦτον ἐδέξυτο, ἀλλ' ἀσμένως λίαν προσήκατο. τό τε γὰρ εὐ-5 γενὲς τοῦ ἀνδρὸς ἐμεμαθήκει, καὶ πάντες οἱ μετὰ τοῦ Περσάρχου

D μεισιτᾶνες τελοῦντες τὸ εἶδος αὐτοῦ καὶ τὸ φρόνημα τεθωνμάκασι, καὶ ὁ φησί τις τῶν παλαιῶν, τυραννίδος ἄξιον ἔκριναν. εἰς ἄλλογους γὰρ αὐτῷ ξυνιόντες λόγους ἐκ βραχέων τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπεγνώκεισαν σταθρότητα· τὴν τε γὰρ αὐτοῦ στρατιωτικὴν ἐτεκμή-10 ραντο τέχνην καὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀκρίβειαν, καὶ ὡς οὐκ ἄδαῆς ἂν εἴη τῶν προσηκόντων ἐν μάχαις. χάριν μὲν οὖν τῶν ἐσकुλευμένων αὐτοῦ πραγμάτων καὶ τῶν διαμεμερισμένων ὑπηρετῶν γραφαὶ τοῦ σουλτάνου, εἰ καὶ εἰς μάτην, γεγένηται, ἐν' ἐπισυναχθεῖν τὰ πάντα καὶ πάντες καὶ ἐπικομισθεῖν αὐτῷ. ἐπεὶ 15 δὲ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς τὰ τῆς μάχης σφίσι ἐφίστατο, — οἳ τε γὰρ Ταχάριοι τὰ πλείω τῆς χώρας τῶν Μουσουλμάνων ληισάμενοι περὶ τὰ Ἄξαρα ἰστροποπεδέυσαντο, πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἦν καὶ πρὸς μάχην τοὺς Πέρσους ἀντιστῆναι τοῖς Ταχαρίοις. τὸν μὲν οὖν

P 76 Κομνηνὸν Μιχαὴλ εἰς ἡγεμόνα τῶν Χριστιανῶν στρατευμάτων οἱ 20 Πέρσαι εἶναι διετάξαντο. ὁ δὲ ἐπεὶ ἐν ἄλλοδαπῇ ἐτόγχανεν ὢν, συμμαχεῖν μὲν Μουσουλμάνοις ἀπενκατῶν ἤγεῖτο, μὴ ποτε, ὡς ἔφασκεν οὗτος, ἐν μάχῃ πεσοὺν τὸ εὐσεβὲς αἷμα αἵμασι συνακραθεῖη ἀνοσίοις καὶ ἀσεβέσι, χάριτι δὲ θεῷ ἀναρρωσθεὶς καὶ

1 τῶν κατισχημένων vulgo.

induebantur. socios quoque illius divisos quisque suos in propriam servitutum adduxit. Michael servatus, spoliatus omnibus ad Persarum principem confertur, qui eum non tanquam transfugam advenam excepit, sed quam humanissime hominem amplexus est (viri namque nobilitatem perceperat), et omnes regni proceres forma illius et cogitationibus obstupescentes, quod antiquorum nescio quis dixerat, dignum imperio iudicarunt: paululum etenim cum eo congressi ex modico illius effatu constantes ac firmos hominis mores assecuti sunt, unde in illius arte militari industriam et in rebus bellicis sagacitatem, nec non in conflictibus experientiam opportunam coniectura etiam prospexere. igitur pro rapta supellectile divisisque familiis recuperandis literas, etsi frustra, sultanus dederat, ut omnia in unum recollecta ipsi remitterentur. verum cum in extremo discrimine res bellica, et quod aiunt, in novaculae acie versaretur (Tacharii quippe plerumque Musulmanicae dicionis occupatum expilaverant et apud Axara castra locaverant), impellenteque necessitate Persae ad pugnam cum Tachariis instaurandam urgerentur, Michaelem Comnenum Christianis cohortibus praesidere decrevere. ille extorris et in aliena terra oberrans auxilio suo Musulmanis subvenire nefas esse ducebat, ne inter pugnandum, ut ille asseverabat, pio-

γενναῖον ἀναλαβὼν φρόνημα πρὸς τὴν μάχην ἐξώρμησε. τὸ μὲν οὖν μέρος τοῦ στρατεύματος τὸ παρὰ τοῦ Μιχαὴλ Κομνηνοῦ τεταγμένον τοὺς ἀντιτεταγμένους αὐτῷ Ταχαρίους κατὰ κράτος νενίκηκε, τοῦ Μιχαὴλ αὐτοῦ πρώτως δόρατι παρὰ μαζὸν βυλόντος 5 τὸν τοῦ στρατεύματος προηγούμενον, ὅς, καθάπερ ἔφησαν οἱ γινώσκοντες, μετὰ μικρὸν ἐκ τῆς βολῆς ἐτεθνήκει. καὶ ἦσαν μὲν B ἐκ τοῦ κρατουμένου μέρους τοῦ Κομνηνοῦ ἐκνεκικημένοι οἱ Ταχάριοι, καὶ πρὸς φυγὴν ἤδη ἐχώρουν· ἀνὴρ δέ τις τῶν ἐν Πέρσαις περιωνύμων, τὴν ἀξίαν ἀμυραγούρης (μέγα δὲ τοῦτο παρὰ Πέρ- 10 σαις), ἀπιστίαν περὶ τὸ αὐτοῦ γένος ἐγκυμονῶν ἐκ μακροῦ τότε ταύτην ἐξώδινε, καὶ τὸ ὄψ' αὐτὸν ἄπαν συλλαβῶν στρατεύματα τοῖς Ταχαρίοις προσώρμηκε. καὶ τὸ ἐντεῦθεν τάναντία ἦν ἰδεῖν· οἱ γὰρ πρὸ μικροῦ διώκοντες ἔφρουγον καὶ νῶτα ἰδίδουσι τοῖς ἐναν- 15 τίοις πλήττεσθαι. ἔπιπτον γοῦν οἱ Πέρσαις συχρὸι τοῖς τῶν Ταχαρίων πληττόμενοι βέλεσι. μέχρι μὲν οὖν μακρῶν διαστημάτων τὴν δίωξιν οἱ νενικηκότες πεποιήνται. ὁ γοῦν Κομνηνὸς Μιχαὴλ C συμβὰν οὕτω τῷ μεγίστῳ στρατοπεδάρχῃ τῶν Περσικῶν στρατευμάτων, ὃν πεκλάρπακιν οἶδασιν οἱ Πέρσαις καλεῖν, ξυνηῖε κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐπορεύοντο πᾶν πλείους ἡμέρας ἐφεπομένους ἑαυ- 20 τοῖς τοὺς πολεμίους ἔχοντες καὶ καθ' ὥραν μαχόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ λελεγμένου οἰκία πεκλάρπακι περὶ τὴν Καστάμοναν ἐτύγγανεν οὕσα, ἐκεῖσε σπεύσαντες ἐγεγόνισαν. τὸ δὲ Ταχαρίων γένος πᾶσαν τὴν ὑπὸ τοῦ Μουσουλμάνους κατέδραμε χώραν. ἀλλ'

7 τοῦ K.] ἢ πὸ vel παρὰ τοῦ K.?

rum sanguis impilis ac consceleratis sanguinibus immisceretur. sed enim divino praesidio fretus, et mentem induens generosam, pugnam committit. pars itaque exercitus, quae sub Michaele Comneno arma movebat, adversos sibi Tacharios vi pulsos devicit, a Michaele ipso primum exercitus hostilis ductore ad mammas vulnerato, qui, ut harum rerum periti affirmarunt, ex eo vulnere non diu post animam efflavit. debellati itaque ex ea parte, cui Comnenus praecerat, Tacharii iam fuga terga vertebant. at vir quidam inter Persas celebris, dignitate Amyrachures, maximae apud Persas existimationis, quam multo abhinc tempore in suam gentem parum fidus prodicionem conceperat, tunc exclusit, et cum universo milite suo Tachariis adhaesit. hinc contraria cerni: namque paulo ante victores sese in pedes conicere tergaque hostibus ad lacerandum dare. itaque Persae Tachariorum iaculis dilaniati frequentes cadere, quos per longa spatia victores subsecuti sunt. Michael Comnenus, cum ita sors tulisset, maximo Persicorum exercituum stratopedarchae, quem Pelarpacim Persae vocant. socius in itinere coniungitur. sic per plurimos dies procedentes cum adversariis continuo subsecquentibus singulis horis pugnam conserebant, et ad Pelarpacis habitationem quae Castamoue erat, gressum accelerarunt. tunc Tacharii universam Musalmanorum regionem hostiliter percurrunt. at de his narratio hoc in loco

ἐνταῦθα μὲν ὁ περὶ τούτων λόγος ἀναμεινάτω, ἐχέσθω δὲ τῶν
D προτέρων, ἵνα καὶ καθ' εἰρμὸν τὰ τῆς ἱστορίας προέησιν.

66. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Θεόδωρος ἐπεὶ περὶ τῶν γεγενη-
μένων ἐν τῇ τῶν Μουσουλμάνων ἐπέθετο χώρα, οὐ περὶ τούτων
μᾶλλον ἔχων φροντίδα ἢ περὶ τῶν αὐτοῦ (κίνδυνον γὰρ οὐ μικρὸν 5
ἐπισυμβαίνειν τοῖς Ῥωμαίοις ὑπετόπασε χάρις) ἔσπευσε πρὸς
τὴν ἔω παλιννοστήσαι. καὶ δὴ πᾶσαν τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιὰν μεθ'
ἑαυτοῦ προσλαβὼν τῆς πρὸς τὴν ἔω φεροῦσης ἐφῆπτετο. κατα-
λελοιπεί δὲ ἐν τε τῇ Θεσσαλονίκῃ καὶ τοῖς κατὰ δυσμῆν μέρεσιν ὡς
πρὸς φύλαξιν δῆθεν τῆς χώρας τὸν πρὸς πάππου θεῖον αὐτοῦ τὸν 10
Λάσκαριν Μιχαήλ, μικρὸν τι καὶ εὐσύνοπτον ἐκ Παφλαγῶνων
στράτευμα ἐπιδοὺς αὐτῷ καὶ τοῦ Σκυθικοῦ ὅσον εἰς τριακοσίους
ἠριθμημένον, τοῦ δὲ Πριλάπου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν στρατευμάτων
τὸν ὃν εἶχε Σκουτέριον Ξυλέαν ὀνομασμένον, φερωνόμεως τὴν
P 77 κλησιν γῆ τὴν Θέμιν ἔχοντα, εἰς δὲ τὸν Βελεσὸν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν 15
τὸν Καλαμπάκην Θεόδωρον, ὃν καὶ τατᾶν τῆς αὐλῆς κατωνόμα-
ζον. τὸν δὲ Χαβάρωνα Κωνσταντῖνον εἰς ἡγεμονίαν τοῦ Ἀλβάνου
κατέστησεν. ἐμὲ δὲ πρᾶκτορα χειροτονήσας πάντων αὐτῶν ἀφῆκε
προΐστασθαι. τούτο δέ, ὡς οἴμαι, πεποίηκεν, ἵνα τῇ ἑξ' αὐτοῦ
μικροτέρα ἀποδημία εἰς λήθην ὧν ἐπεπόνθειν γενοίμην. οὐδὲ γὰρ 20

2 προέη? an προΐωσιν?

3 D: Ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόδωρος
ἐπεὶ περὶ τῶν γεγενημένων ἐπέθετο, ἔσπευσε πρὸς τὴν ἔω παλιν-
νοστήσαι, ἀφελὲς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τοῖς κατὰ δυσμῆν μέρεσιν εἰς
φύλαξιν τὸν πρὸς πάππου θεῖον αὐτοῦ τὸν Λάσκαριν Μιχαήλ μετὰ
μικροῦ στρατεύματος, ὅσον εἰς τριακοσίους ἠριθμημένον, τοῦ δὲ
Πριλάπου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν στρατευμάτων τὸν ὃν εἶχε Σκουτέ-
ριον Ξυλέαν ὀνομασμένον, εἰς δὲ τὸν Βελεσὸν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν
τὸν Καλαμπάκην Θεόδωρον, ὃν καὶ τατᾶν τῆς αὐλῆς κατωνόμαζον,
τὸν δὲ Χαβάρωνα Κωνσταντῖνον εἰς ἡγεμονίαν τοῦ Ἀλβάνου, ἐμὲ
δὲ πάντων προΐστασθαι.

pedem sistat, et de prioribus verba faciat, ut recto ordine continuatio hi-
storiae procedat.

66. Igitur imperator Theodorus de rebus in Musulmanorum dicione
gestis certior factus, magis suis quam illis animum advertens, ingens inde
Romanis regionibus imminere periculum suspicatus, in Orientem quam ce-
lerrime pedem retulit cum universis Romanorum copia iter ad ea loca ingres-
sus. Thessalonicas vero et in aliis Occidentis partibus in custodiam reliquit
avunculum Michaelem Lascarim, consignata illi exigua nec ampla Paphlago-
num manu, et ex Scythiis non ultra trecentis. Prilap et vicinorum exerci-
tuum Scaterium, Xyleam dictum, digno aedepol cognomine; Belesi tractus-
que circa ipsum Calampacem Theodorum, quem tatam aulae nuncupabant,
Constantinum Chabaronom Albano praefecit; me praetorem creatum omni-
bus hisce praeesse iussit, non alio, ni fallor, scopo quam ut longiori ab eo
discessu praeteritorum malorum obliviscerer. namque post plagas acceptas

εἶδέ με ποτε μετὰ τὰς πληγὰς ἐλευθεριάσαντα καὶ λόγοις χωριωπέ-
 τέροις, ὡς εἰώθειν πρὸς αὐτὸν χρῆσασθαι. ἴνα γοῦν τῇ χρονίᾳ
 ταύτῃ διατριβῇ τῆς ψυχῆς ἢ σκυθρωπότης διαλυθεῖ μοι, πέ-
 πραχε τοῦτο. τάχα δὲ καὶ ὡς δυσχεραίνων ἦν τὴν ξυμμαχίαν μου B
 5 βυρυνόμενος· προσέκρονον γὰρ αὐτῷ πολλάκις ἐφ' οἷς ἦδειν οὐ
 κατὰ τὸν δίκαιον λόγον διαπραττέσθαι θελοντα.

67. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς πρὸς τὴν ξω ἀπήει, ἐγὼ δὲ κατ-
 ελελείμμην τοῖς ἐν δυσμῇ. τῆς γοῦν Θεσσαλονίκης ἐξιὼν ἀφι-
 κόμην ἐπὶ τὴν Βέρροϊαν· ἐκεῖσε γὰρ ὑπῆρχον καὶ οἱ τοῦ πάπα
 10 πρέσβεις, οὓς ἀπεκβαλεῖν βασιλικῶ προστάγματι ἐμελλον. ἀκεῖσε
 μικρὸν προσκαυτερήσας διὰ τὴν τῶν πρέσβειων ἀπεκβολὴν καὶ δι'
 ἐτέρας τινὰς ὑποθέσεις, ἐκείθεν ἐξιὼν τῆς πρὸς τὸ Ἄλβανον φε- C
 ρούσης ἠπίστμην. καὶ δὴ τὰ Σέρβια παρελθὼν καὶ παραμειψας
 τὴν Καστορίαν καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀχρίδα παραγγελίας ἀφικόμην
 15 ἐπὶ τὸ Ἄλβανον, καὶ τοῦτου μετὰ τῶν τῆς γούρας ἐκκρίτων κατέ-
 ληφα τὸ Ἀνρράχιον. ἀκεῖσε διακαυτερήσας ἡμέρας ὅκτῳ ἐξῆεν
 πάντα τὰ καθ' ὁδὸν οἰκονομήσας καὶ καταρτίσας ὡς ἐμοιογε δέον
 ἐδόκει, κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοῦ Ἀνρραχίου. ἐξορμήσας γοῦν
 τοῦ Ἀνρραχίου καὶ διελθὼν τὰ τῆς Χονναβίας, καὶ τὸ ὄρος ὑπερ-
 20 βύς ὃ δὴ Κακὴν Πέτραν κατονομάζουσιν, εἰς τὰ περὶ τὴν Μάτην D
 ἀπήειν, κἀντεῦθεν ἐπὶ τὴν Δέρβην ἀγῆγμαι. πᾶσι δὲ τοῖς καθ'
 ὁδὸν ξυντυχὼν τοῖς ἀμφὶ τὴν ἄστυ καὶ τοῖς ἀμφὶ τὰ τοπικὰ στρα-

7. D duorum capitum loco (67 et 68): Καὶ διελθὼν τὰ τῆς Χοννα-
 βίας καὶ τὸ ὄρος τὴν κακὴν Πέτραν, τὴν Μάτην, τὴν Δέρβην,
 τὴν Κύνταβιον, εἰς Πιρίλακον ἤλθην. εἶτα τὴν Ἄλβανίαν κατέλα-
 βον. ἤλθον εἰς Ἀχρίδαν, τὴν Πρέσπαν, τὸ Σιδηρόκαστρον, καὶ
 τῷ Πιρίλάκῳ προσέειπον.

nunquam me liberius dicere quae sentirem, nunquam verbis hilarioribus more
 meo uti conspexerat. ut ergo longa ista mora moerorem e pectore demerem,
 id egerat; fortasse etiam mei contubernii, quod fastidiebat, taedio. saepe
 enim in iis quae ille contra ius fasque intentabat, ipse adversabar.

67. Imperator itaque in Orientem processit, ego in occiduis partibus
 restiti. egressus Thessalonica Berroeam proficiscor, ubi et papae legati im-
 morabantur, quos imperatorio mandato dimissurus eram. ibi propter lega-
 torum dimissionem aliaque nonnulla negotia paululum cunctatus, dein disce-
 dens Albani viam ingredior, et Servii a tergo relictis, et Castoriam praec-
 tergressus, nec non Achrida elapsus, Albanum convenio, indeque cum no-
 bilioribus urbis accolis Dyrrachium peto; ubi per dies octo rebus inter eun-
 dum peropportune praeparatis adornatisque, ut mihi commodius videbatur,
 Dyrrachiique negotiis compositis, in viam deducor, et Chunavia emensa,
 et montem quam Malam Petram cognominant permeans, Matem progredior,
 indeque Derbem appello, cum universis qui in itinere obviam facti sunt,
 quique vel oppida vel privatos exercitus vel publicarum etiam rerum sum-

τεύματα και τοῖς τὰ δημόσια διενεργουμένοις πράγματα, διὰ τῆς Κυζιζάβειως πυριῶν ἐπὶ τὸν Πριλάπον ἐγενόμην. ταύτην γοῦν τὴν πορείαν τὴν ἐκ Θεσσαλονίκης μέχρι και αὐτοῦ τοῦ Πριλάπου διὰ τριῶν πεποίηκα τῶν μηνῶν χειμῶνος ὥρα· Δεκέμβριος γὰρ ἦν ὁπότε τῆς Βεροοίας ἐξώρμων, και τὸ Φεβρουαρίου τέλος ἐπὶ τὸν Πρι-5 λαπον εἶχέ με.

68. Ἐκεῖσε γοῦν ἀφιγμένου μου φήμη πάμπαν δεινὴ τοῖς ὠσὶν ἐπεισέφησε. τὰ δὲ τῆς φήμης, ὅτι περ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀλβάνου πρὸς τοῦ βασιλέως λαβὼν ὁ Χαβάρων Κωνσταντίνος πρὸς τοῦ δεσπότης Μιχαὴλ ἐάλω μηχαναῖς τῆς γυναικαδέλφης 10 αὐτοῦ Μαρίας, ἣτις προεῖχε μὲν ἄνδρα Σφραντζῆν τοῦπίκην, τότε δὲ ὑπῆρχε χήρα· δόλοισ γὰρ αὐτῇ τὸν Χαβύρωνα μετέ-θούσα, και γράμμασιν ἐρωτικοῖς δελεάσασα τούτου τὸ φρόνημα P 78 (κουφότερος γὰρ οὗτος περὶ τὰ τοιαῦτα τυγχάνων ἦν, εἰ και ἄλ-λως καλὸς ἐτόνχασε στρατιώτης), ταῖς πάγαις ταύτης ἀλώσιμος 15 ἐγγόνοι. τούτωνεῦθεν εἰς ἀποστουσίαν φανεράν ὁ Μιχαὴλ ἐξωρ-μήκει. ἔγωγε μὲν σὺν διάγων περὶ τὸν Πριλάπον περὶ τοῦ γεγε-νημένου δράματος ἐπεπόσμη. ὡς εἶχον γοῦν σπουδῆς πρὸς τὸν Λάσκαριν Μιχαὴλ ἐπιστολὴν ἐπεπόμφειν, τὰ ξυμβεβηκότα τούτω διὰ ταύτης δηλοποιῶν, και ἐπὶ τὴν Πελαγονίαν ἀφίχθαι τούτον 20 γεγράφηκα, ὡς ἂν και αὐτὸς ἀφιγμένος ἐκεῖσε και ἄμφω εἰς ἓν γεγονότες περὶ τῶν ἀνὰ χεῖρας ἡμῖν πραγμάτων τὴν ξυμβουλήν B ποιησαίμεθα. ζυνήλθομεν γοῦν και ἄμφω ἐν τῇ Πελαγονίᾳ, και μεθ' ἡμῶν και ὁ Ξυλλέας Σκουτέριος. ὑπελαμβάνομεν γὰρ αὐτὸν

8 περ] περὶ vulgo

20 περὶ vulgo.

nam peragerent, sermonem conserens; et per Cyzabiam transiens Prilapum contendit. iter hoc Thessalonica coeptum ad Prilapum usque per tres menses tempestate hiberna perfecti. Decembri namque Berroea egredior, et Februario exeunte Prilapum appello.

68. Ubi eo venissem, vox quaedam, sed nimis dira ad aures nostras advolat. rumor erat Chabarorem Constantinum, cui Albani praefectura ab imperatore commissa fuerat, a Michaele despota, uxoris illius sororis Mariae, quae prius viro Sphrantzae cognomine nupserat, sed tum vidua aetatem agebat, insidiis circumventum captum fuisse. illa etenim dolis subductum et literis amatoris insidiosae compulsus (namque in his erat ille levior, licet miles praestans atque egregius) retibus illa suis intercipit. hinc palam Michael defectionem fecit. ego itaque Prilapi degens, ut primum flagitium audivi, qua potui diligentia literas, quibus quae venerant indico, ad Michaelem Lascarum mitto, cui et Pelagoniam accessum, ut eo profectus et ambo in unum cocuntes de rebus, quae prae manibus erant, consilium iniremus. ambo ergo Pelagoniam progredimur. nobiscum Scuterius Xyleas ad-

ἄνθρωπον στρατιωτικὸν εἶναι ἢ καὶ ῥωμαϊκόφρονα· καὶ γὰρ καὶ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος πολλὴν περὶ αὐτοῦ εἶχεν ὑπόληψιν, στρατηγικὴν τε αὐτὸν ἀγαθεῖν ἐμπειρίαν καὶ περὶ αὐτὸν καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων εὖνοιαν κεκτησθαι τὴν ἀκροτάτην. ἐπεὶ οὖν ξυνήμιμεν, βεβουλευσάμεθα οὕτως, τὸν μὲν Λάσκαριν Μιχαὴλ λαβεῖν τὸ ὑπ' αὐτὸν ἦσαν στρατιώτεδον, τὸ τε Ῥωμαϊκὸν καὶ τὸ Σκυθικόν, καὶ ἀποχωρῆσαι τῶν περὶ τὴν Βέρροϊαν χώρων (ἐκεῖσε καὶ γὰρ ἐποικεῖτο τὰς σκηνάς) καὶ ἐπὶ τὴν Πελαγονίαν ὀρμησάμενοι κακείσε C στρατοπεδεύσαι. ὡσαύτως καὶ ὁ Ξυλίας Σκουτέριος ἵνα λάβῃ τὸ 10 ὑπ' αὐτὸν ἦσαν στρατιωτικὸν σύνταγμα (ἐκεῖνο γὰρ μᾶλλον εἰς πλῆθος ἠρίθμητο) καὶ συνελθὼν τῷ Λάσκαρι Μιχαὴλ, καὶ ἠνωμένος ἐν τοῖς περὶ τὴν Πελαγονίαν μέρεσι στρατοπεδεύεσθαι. ἐν ἐπικυρίῳ γὰρ ἦν ὁ τόπος ἐπὶ τὴν τοῦ δεσπότητος Μιχαὴλ καὶ ἐπὶ τὴν τῶν Σέρβων, ὡς ἐπυθόμεθα ὅτι καὶ οὗτοι συμφώνους λόγους 15 πρὸς τὸν δεσπότην Μιχαὴλ ἐπεποίητο. ἐκείνους μὲν οὖν ἐκπληρῶσαι τὰ βεβουλευμένα ὑπεσχημένους κατέλιπον, ἐγὼ δὲ μετὰ τῆς προσηκούσης ὑπηρεσίας μου τὴν Ἀχρίδου κατέλαβον, εἴ πως ἂν D δυνηθεῖν τὰ τῶν Ἀλβανιτῶν διορθώσεσθαι. προύλαβον δὲ ἔξαποστεῖλαι ἐπὶ τὸ Ἄλβανον τὸν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης Ἰσαάκιον τὸν Νεστόγγον, ἔνταλμα δὸς αὐτῷ κατ' ἔθος περιλαμβάνον τῆς ἡγεμονίας περιληψιν. ὦριστό μοι καὶ γὰρ ἐπ' ἀδείας ἔχειν με 20 τοιαῦτα ποιεῖν, ἐνεργοῦντας καὶ δημόσια διαπραττομένους καὶ στρατευμάτων προϊσταμένους καὶ χωρῶν ἡγεμονίαν κεκτημένους ἀνταλλάττειν ὡς ἂν βουλοίμην. εἰλόμην οὖν ἀπελθεῖν ἐπὶ τὸ Ἄλ-

11 ἠνωμένους? ἀπ ἠνωμένοι — στρατοπεδεύονται?

venerat: eum enim militiam doctum vel saltem Romanorum partium fauorem existimabamus, quandoquidem et imperator Theodorus non aliter de eo sentiebat: nam militare ille experientiam prae se ferebat, ostentabatque se erga imperatorem reliquosque Romanos quam maxima benevolentia affici convenimus; deliberavimus Michaelē Lascarium cum universa militum manu, Romanorum nempe ac Scytharum, ex Berroae locis, ubi castra metabatur, deflectere et Pelagoniam advehi in eaque tentoria locare. eodem modo Scuterium Xyleam cum suo exercitu, multitudine longe ampliore, Michaeli Lascari coniungi et circa Pelagoniae loca castra ponere. locus ad Michaelis despotaē ac Servorum (hi enim etiam cum despota Michaelē foedus inierant) impetum comprimendum satis idoneus atque opportunus, ut accepimus, erat: his decreta se completuros pollicitis, relictis, ipse cum decenti famulatio atque servitio Achridam venio, si forte potuissem res Albanitarum corrigere. Albanum praemiserae imperatoriae mensae praefectum Isaacium Nestongum, cum illi antea, quidquid agendum esset circa administrationem, in mandatis pro more dedissem: nutu namque meo similia peragi iniunctum fuerat; ministros item et publica procurantes, nec non ductores exercituum praefectosque urbium, utcumque mihi libuisset permutari. satius itaque duxi Albanum

βανον καὶ τῆς τῆς χώρας ἔνεκε διορθώσεως καὶ τοῦ μαθεῖν με τί
 ἄν ὁ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης πεποίηκεν. ἀπελθὼν γοῦν τὸν
 μὲν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καθὼς ἂν εἶχον ἰσχύος, τοῦ Ἀλβάνου ἐξή-
 γαγον. προῦφθασαν γὰρ τὸ τῶν Ἀλβανιτῶν ἔθνος, καὶ τὰ τῆς
 ἀνταρσίας ἐκπεληρώκασιν· ἄπαντες γὰρ ξυνήλθον τῷ ἀποστάτῃ 5
 δεσποτῇ Μιχαήλ. ἐπεὶ γοῦν αὐτὸς ἐώρων τὰ πάντα κυκώμενα,
 ἐκ τῶν Λεβρών ἀπάρας (πλείους γὰρ ἔκεισε ἡμέρας ἢ ἔδει διή-
 P 79 ρυσα· κύκλῳ γὰρ εἶχον τοὺς πολεμίους) μετὰ μετρίων τινῶν ἀν-
 δρῶν τῶν ἐξυπηρετούντων μοι μεθ' ὅπλων κατελθῆσα τὴν Ἀχρίδα.
 κάκεισε γοῦν τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης εἰς φυλακὴν τοῦ κάστρου ἀφείξ, 10
 διαβὰς τὴν Πρέσπαν καὶ τὸ οὕτω πως ἐπονομαζόμενον Σιδηρόκα-
 στρον, τῷ Πριλάπῳ προσέσχον, καὶ ὅσον ἐδόκουν ὡς εἰς λιμένα
 τινὰ προσοκεῖλαι με ἄκλυτον. ἐπῆρξε δὲ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐκείσε
 οὖσιν ἡμετέροις τὰ ἐναντία. τῶν γὰρ περίξ χωρῶν καὶ κάστρων
 ὁ ἀντάρτης ἐπιδραξάμενος Μιχαήλ ἐνὸς καὶ μόνου τοῦ Πριλάπου 15
 ἐλείπετο, καὶ ἔσπευδεν, ὅσον ἦν αὐτῷ δυνατόν, ὑφ' ἑαυτὸν ποιῆ-
 σαι τὸν Πριλαπον· οὕτω γὰρ ἦν ἐξὸν αὐτῷ καὶ ἀσφαλῶς τῶν
 B περίξ κρατεῖν. ἐπῆλθε γοῦν καὶ ἡμῖν μετ' οὐ πολὺ τὸ πρῶτον ὁ
 ἀποστάτης Μιχαήλ μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν στρατεύματος ἄπαντος,
 καὶ ἀπειρώσατο στρατιωτικαῖς μεθόδοις τοῦ ἄστειως. τὸ δὲ ἦν 20
 ἀσφαλές καὶ οὐ ῥάδιον χειρωθῆναι. ἐθάρρει δὲ οὗτος μᾶλλον
 ταῖς τῶν οἰκητόρων ἐπιβουλαῖς. τῷ τότε μὲν οὖν ἀπεκρούσθη,
 καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ λαβὼν ἐπανέλενξε καὶ τοῖς γύρωθεν τόποις
 περιεπόλευν, ἡμεῖς δὲ ἐγκλεισάμενοι τῷ τοῦ Πριλάπου ἄστει καὶ

abire ad loci emendationem, nec non et cognoscendum quid mensae impera-
 toriae praefectus praestitisset. praefectum mensae, uti potui, Albano eduxi:
 gens enim Albanitarum coniurationem inierant et cum defectore Michaelē de-
 spota conspirarant. cum turbata omnia comperissem, Debris discedens
 (namque plures ibi dies quam opus esset perstiteram) undique me hostibus
 ambientibus armata manu Achridam haud multo cum famulatu profectus sum.
 ibique oppidi custodiam mensae praefecto committens, et Prespam prae-
 teriens et quod vulgo Siderocastrum dicitur, Prilapum perveni, et tunc me
 veluti in portum tranquillum et tutum invectum esse rebar. mihi nihilo mi-
 nus, aliisque qui ex nostris ibidem agebant, contraria evenere. oppidorum
 enim ac castellorum adiacentium Michael defector potitus uno et solo Prilapo
 destituebatur; ideoque quam cupidissime ad illud occupandum festinabat:
 eo quippe subacto, sine ullo incommodo tutoque circum circa alia poterat
 expugnare. neque diu post nos quoque defector Michael cum suo exercitu
 universo aggreditur, et militaribus artibus oppidum attentat. erat illud mu-
 nitum et aggressu difficile, quamvis ille in oppidanorum insidiis spem hae-
 rentius fixerat. attamen tunc ille repulsus est, qui recollecto exercitu re-
 greditur et in circumstantibus locis oberrat. nos Prilapi occlusi, ac si in car-

ὡς ἐν εἰρκατῇ καθειργμένοι γεγόναμεν. καὶ τὰ μὲν ἐν ἡμῖν οὕτω
 ξυνέβη, ὃ δὲ τῆς ἱστορίας λόγος τῶν ἐπὶ τὴν ἔω γεγενημένων
 ἐχέσθω.

69. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διαπεραιωθεὶς τὸν Ἑλλήσποντον, C
 5 ὡς εἶχε τάχους ἐπὶ τοῖς τῆς Λυδίας τόπους κειώρηκε, καὶ περὶ
 τὰς Σάρδεις τὰς σκηναὺς ἐπηξεν. ὃ δὲ Περσάρχης σουλτάνος φυ-
 ζακινῆς ἐλάφου κραδίην ἔχων, εἶπεν ἄν ποιητῆς, τὴν χώραν τού-
 του κατυλιπών, ἐπέπερ καὶ τὸ τούτου στράτευμα καταλέλυται,
 10 φηγὰς πρὸς τὸν βασιλέα χωρεῖ. ὃ δὲ ἐδέξυτο τοῦτον, καὶ δωρή-
 10 μασιν αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν φιλοτίμως ἐδέξωσάτο, καὶ
 πρὸς τὴν αὐτῶν ἐπαναξέῤῥαι τούτους πεποίηκε, δούς αὐτοῖς D
 στράτευμα μέτριον· εἰς τετρακοσίους γὰρ καὶ μόνον ἤριθμητο.
 ἡγεμόνα δὲ τοῦ στρατεύματος τὸν Ἰσαάκιον Δούκαν κατέστησεν,
 ὃν καὶ Μούρτζουφλον ἐπωνόμαζον, τῷ γένει τούτου τοὑπὶ κλητῆ
 15 ἐπιθέτων τινῶν τῶν παῖζειν εἰωθῶτων περὶ τὰς κλήσεις, πριμμι-
 κήριον τότε τῆς βασιλικῆς ἀδλῆς τελοῦντα. ὃ δὲ Περσάρχης ἀν-
 τίχαριν ἀντιδοῦναι θέλων τῷ βασιλεῖ τὸ ἄστυ τῆς Λαοδικείας
 ἀπεχαρίσατο, καὶ εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ καὶ Ῥωμαϊκῇ φυλακῇ. ἀλλ'
 ἐπ' ὄλιγον τοῦτο προσεκαυρήρησε, καὶ πάλιν ἐπὶ τοὺς Μουσουλ-

4 D: Ὁ δὲ βασιλεὺς διαπεραιωθεὶς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς εἶχε
 τάχους ἐπὶ τοὺς τῆς Λυδίας τόπους κειώρηκε, καὶ περὶ τὰς Σάρ-
 δεις τὰς σκηναὺς ἐπηξεν. ὃ δὲ σουλτάνος τὴν αὐτοῦ χώραν κατα-
 λιπὼν φηγὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἀφίκετο. ὃ δὲ δώροις τοῦτον ἐδέ-
 ξώσατο, καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐπαναξέῤῥαι κεκόηκε, δούς αὐτῷ
 καὶ στρατὸν τετρακοσίων ἐκίλευτων, στήσας αὐτοῖς ἡγεμόνα Ἰσαά-
 κιον Δούκαν τὸν Μούρτζουφλον. ὃ δὲ Περσάρχης τὸ ἄστυ τῆς
 Λαοδικείας τῷ βασιλεῖ ἐχαρίσατο· ἀλλ' ἐπ' ὄλιγον ἢ Ῥωμαίων.
 ὃ μὲν οὖν σουλτάνος ἐπεὶ μὴ ἐξίσχυε τοῖς Ταχαρίοις ἀνθίστασθαι,
 εἰς ξυμβάσεις αὐτοῖς συνῆλθε ὑπὸ τέλει φόρων, ἐξ οὗ ἔως τῶν φο-
 ρολογούντων. ὃ δὲ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος δοχὸν παρὰ τοῦ βασι-
 λέως λαβὼν πρὸς αὐτὸν ἐκάνεξευξε. 15 ἐπὶ vulgo.

cere circumventi easemus, astringebamur. et res nostra ita se habebat. ora-
 tionis porro series, unde digressa est, in Orientem revertatur.

69. Imperator Hellepontum transmittens quam celerrime ad Lydiae
 loca devenit, et apud Sardes castra posuit. Persarum princeps sultanus ti-
 midi cervi cor habens, ut poeta loqueretur, propria deserens, quando illius
 exercitus attritus erat, fugitivus imperatorem convenit, ille virum ample-
 xatus, muneribusque eundem et socios ditatos, honorifice ac humanissime
 pertractavit, et in regionem propriam remisit, puilla etiam militum manu
 concessa (nam quadringenti numero omnes erant), et exercitus ductorem
 instituit Isaacium Ducam, Murtzuphlum cognominatum, quod illius generi
 nonnulli, qui in similibus imponendis ludere solent, cognomen esse addide-
 rant, tum imperatoriae aulae primicerium, Persarum princeps par pari dare
 hostimentum cupiens imperatori Laodiceam urbem donavit, ingressaque est
 in eam Romanorum, quae paulum perduravit, custodia, urbe rursus a Mu-

μάτους τὸ ἄστυ τοῦτο γέγνηται· οὐδὲ γὰρ ἦν δυνατὸν ὑπὸ Ῥωμαίων φυλάττεσθαι. ὁ μὲν οὖν σουλτάνος ἐπεὶ μὴ ἐξίσχυε τοῖς Ταχαρίοις ἀνθίστασθαι, μετὰ τῶν αὐτοῦ λογύδων βουλευσάμενος εἰς ζυμβιβάσεις καὶ συμφωνίας τοῖς Ταχαρίοις ζυνήθητε, καὶ ὑπόφοροι τούτοις ἐγένοντο, καὶ ἔκτοτε τυγχάνουσιν σφίσι αὐτοῖς οἷς
 P 80 Μουσουλμάνοι φορολογούμενοι. ὁ δὲ Κομνηνὸς Μιχαῆλ ὁ Παλαιολόγος, οὗ πολλάκις ἐμνήσθημεν, ὄρκον πρὸς τοῦ βασιλέως λαβὼν εἰς ἀσφάλειαν πρὸς αὐτὸν ἐπυνέλεξε καὶ τοῖς οἰκείοις αὐθις ἀπεκατέστη καὶ τῶν ἰδίων ἀπήλαυσε.

70. Οὔπω πάνυ πολλαὶ παρήλθον ἡμέραι, καὶ ἐπεὶ τὰ 10
 περὶ δυσίην ταραττόμενα λίαν ἐπεγνώκει ὁ βσιλεύς καὶ τὰ πλείω
 πρὸς τοῦ ἀντάρτου Μιχαῆλ ἀλίσκόμενα, καὶ ἔδει στρατηγὸν ἄνδρα μετὰ στρατεύματος εἰς ἀντιπαράταξιν στείλαι, τὸν εἰρημέ-
 νον Κομνηνὸν Μιχαῆλ ἐξελέξατο, δοὺς αὐτῷ καὶ στρατεύμα ἐκ
 Μακεδονίας, πάνυ τε τῷ ποσῷ ὀλίγον καὶ ἀνωφελέστατον τῆ 15
 B ποιότητι. ὁ δὲ (καὶ γὰρ οὐκ εἶχεν ἀντιλέγειν τοῖς αὐτῷ προστα-
 τομένοις) λαβὼν τὸ μικροπρεπὲς ἐκεῖνο καὶ ἀπόλεμον στρατεύμα
 τὴν Θεσσαλονικὴν καταλαμβάνει, κἀκεῖθεν διαβὰς τὸν Βαρδά-
 ριον, ὃν οἱ παλαιοὶ Ναξιὸν ὀνομάζουσι, καὶ τῷ Λάσκαρι Μιχαῆλ
 ἐνωθεῖς, καὶ ἄμφω βουλὴν ποιησάμενοι κατὰ τῆς Βιρροῖας ὥρ- 20
 μήκασιν, οὐχ ἵνα μαχέσωνται αὐτῆ (οὐδὲ γὰρ ἐξῆν αὐτοῖς
 τοιοῦτόν τι διυπράττεσθαι) ἀλλ' ἵνα λείων τὰ περὶ ταύτην ποιή-

10 D: Καὶ ἐτέλλεται τούτων κατὰ τοῦ ἀποστάτου Μιχαῆλ μετὰ
 στρατεύματος. ὁ δὲ διαβὰς τὸν Βαρδάριον, ὃν οἱ παλαιοὶ Ναξιὸν
 ὀνομάζουσι, καὶ τῷ Λάσκαρι Μιχαῆλ ἐνωθεῖς τὴν Βιρροῖαν ἐλη-
 σαντο. οἱ δὲ Σέρβοι τὴν Κύτσαβιν παραμείψαντες τὰ περὶ Πρι-
 λάκον ἐσκέλευον. ὁ δὲ Σκουτέριος ἐμκλακεῖς τούτοις ἀσυντάκτως
 ἤτηται.

sulmanis occupata; neque enim fieri poterat ut a Romanis custodiretur. sul-
 tanus ad resistendum Tachariis impar, cum proceribus consilio inito, pacem
 et foedus a Tachariis accipit seseque illis subdit; et ex eo tributa Musulmani
 Tachariis persolvunt. interim Michael Comnenus Palaeologus, cuius sae-
 pius meminimus, iureiurando ab imperatore ut tutus ageret suscepto, redit,
 propriisque redditus bona sua recuperat

70. Inter paucos dies, ubi res quae in Occidente gerebantur quam
 maxime manifestas habuit imperator, et pleraque a Michaele defectore oc-
 cupari, transmittendusque esset rei militaris peritiam praeditus cum exercitu,
 qui adversariorum impetum sustineret, dictum Michaelem Comnenum elegit,
 illique exercitum ex Macedonibus collectum tradidit, numero hominum haud
 amplum, viribus infirmum plane atque inutilem. ipse neque contra obniti
 neque iussa exuere idoneum ratus, cum pusillo et viribus imbecillo exercitu
 sese Thessalonicam confert. inde Bardarium, quem antiqui Nazium appel-
 labant, transvectus, et cum Michaele Lascari copulatus, cumque eo consi-
 lio inito, Berroeam irrumpunt, non quod eam aggredi vellent (neque enim
 id poterant) sed ut circa eam loca praedam militibus darent. et sane maxi-

σονται. και ἰσχύλευσαν πολλά· ζώων γὰρ πληθὺν οὐκ ἐδχερῶς ἀριθμουμένην οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ἐλήθσαντο. ἐν οἷς δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποιουν, ὁ τῶν Σέρβων ἄρχων τὴν τοῦ ἀποστάτου Μιχαήλ ἀντι- C
 αροσίαν μαθὼν, γένος ἔσπονονδον και μηδέποτε εἰδὸς χάριν τοῖς
 5 εἰς αὐτὸ ἐπιδειξαμένοις χρηστὺν, ἀλλὰ διὰ μικρὸν τι κέρδος τὸ
 φιλίας ἀπορρίπτου και καταπατοῦν κέπελλον, στρατεύματα συνα-
 θροίσας ὡς εἰς χίλους ἡριθμημένον κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐκπέ-
 πομφε χώρων. οὗτοι μὲν οὖν τὴν Κέτζαβιν παραμείψαντες τὰ
 πέριξ τοῦ Πριλάπου ἰσχύλευον. ὁ δὲ Σκουτέριος Ξυλέας μετὰ
 10 τοῦ ἐπ' αὐτὸν στρατεύματος ἑγγύς που τοῦ ἄστεως κείμενος, ὡς
 εἶδε τὸ τῶν Σέρβων στρατεύματα τὴν χώραν λήϊζον και πυρὰ παν-
 ταχοῦ ἀναπτόμενα, ἄνθρωπος ἀδαῆς τὰ πολεμικὰ και μηδ' ὄλως D
 ἐμπειρίαν ἔχων στρατιωτικὴν (οὔτε γὰρ σκοποὺς εἶχε μακράν,
 ὥστε πόρρωθεν μαθεῖν τὴν τῶν πολεμίων ἐφοδον, οὔτε συνάξει
 15 στρατεύματα ἐπεργῶκει) ἀπέλυσεν ἕκαστον κατὰ τῶν Σέρβων ὁρμῶν
 ὡς ἐβούλετο. διαλυθέντες γοῦν τῆς συντάξεως και ὀλίγοι τοῖς
 Σέρβοις πλειοσιν οὖσιν ἡλίσκοντο συμπλεκόμενοι. και οἱ μὲν ἔρ-
 γον μυχαίρους ἐγένοντο, οἱ δὲ ἔζωργοῦντο και δεσμιῶται ἀπήγοντο.
 ὕστερον δὲ και αὐτὸς ὁ Ξυλέας Σκουτέριος μετὰ τῶν ἐναπολει-
 20 φθέντων στρατιωτῶν κατὰ τῶν Σέρβων ὁρμήσας μόγις που διε-
 σώθη, ὄρη διεληθὼν και βουνοὺς και κρημνώδεις τόπους ὑπὸ τῶν
 ἐχθρῶν διωκόμενος. οὕτω μὲν οὖν τὸ ἐν τῷ Πριλάπῳ καταλέ-
 λυται στρατεύματα, και ἡμεῖς ἐγκεκλεισμένοι τῷ τοῦ Πριλάπου
 ἄστει και ὄλον ἐγκαθειργμένοι γεγονάμεν.

mos quaestus praedaeque fecerunt. nam animalium multitudinem non facili negotio numerandam milites adduxerunt. interim dum isti in agro fertili praeda onerantur, Servorum princeps defectoris Michaelis perfidiam edoctus, genere quidem foedifrago et semper in beneficos et liberales ingrato et inhumano, et parvi emolumentis gratia amicitiae poculum, ut dicitur, concalcante, exercitu mille hominum coacto Romanam dicionem infestat. hi itaque Citzabim praetergressi Prilapi adiacentem regionem praedatum ibant. porro Scuterius Xyleas cum suo milite, licet oppido appropinquasset, Servos omnia vastantes atque igne corrumpentes conspiciens, vir belli expertus et qui praeliarem experientiam ne per somnium quidem degustarat (neque enim speculatores longe dimiserat, ut per eos hostium irruptionem atque insidias cognosceret), neque copias disponere edoctus, unumquemque, quo animus ferret, in Servos impetum facere concessit. quare perturbato ordine, pauci ipsi Servis numerosioribus occurrentes capi, quorum alii ensibus obruncati, alii vivi vinculis colligati deduci. ipse quoque Scuterius Xyleas cum reliqua militum manu in Servos irruens fugatur, et montibus ac collibus praeruptisque locis emensis, vix tandem salutem consequitur. et hoc modo exercitus, qui Prilapi erat, dissipatur. nos porro in Prilapi oppido concludimur et carceri, ut ita dicam, mandamur.

P 81 71. Οἱ δὲ περὶ τὸν Κορινθῶν Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον καὶ οἱ περὶ τὸν Λάσκοιαν Μιχαὴλ τοιαύδε πεπόνθασιν. ἐπεὶ τὴν λείαν ἐν τῇ Βεροοίᾳ πεποιήνται, περὶ τὸν ἐν Βοδηνοῖς χώρον ἐσκήνωσαν, ὁμιλὸν τε ὄντι καὶ εἰς τροφήν ἵππων χρήσιμον. ὁ ἀποστάτης δὲ Μιχαὴλ ὁ δεσπότης τὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος 5 τοὺς ἀκριβῶς ἐγνωκώς, καὶ εἰς ὅσον τοῦτο ἠρίθμηται καὶ ὡς πλὴν ὀλίγων τὸ πᾶν ἐστὶν ἀνωφελές καὶ ἀχρήσιμον, ἐκλογὴν ποιησάμενος ἀπὸ παντὸς αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος καὶ οἶον ἐξ ἀπάντων τοὺς κρείττους χωρίσας καὶ ὡς εἰς πεντακοσίους αὐτοὺς ἀριθμήσας, καὶ στρατηγὸν χειροτονήσας τὸν νόθον αὐτοῦ υἱὸν τὸν Θεόδωρον, κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος πέπομφεν. ἔνυχε δὲ τῷ τότε καὶ ὁ Λαμπαρδῶς Μανουὴλ μετὰ στρατεύματος συρφετῶδους καὶ ξύγκλυδος πρὸς τοῦ βασιλέως ἀποσταλεῖς τοῖς προσοῦσιν ἡγεμόσι συγκῶσαι, καὶ κατεμέμφετο αὐτοὺς ὡς προλαβόντας καὶ τὴν λείαν ἐργασιαμένους, κἀκείνον δὲ ἕμοιρον γενέσθαι τοῦ 15 κέρδους. ἐν οἷς γοῦν τὰ τοιαῦτα συνωμιλοῦντο οἱ τοῦ στρατεύματος ἡγεμόνες, τὸ ὑπὸ τὸν Λαμπαρδῶν Μανουὴλ συρφετῶδες στρατεύμα, ὧν οἱ πλείους ἐπωχοῦντο φορβίαι καὶ εἶχον αὐτὰς τὰ χρειώδη πεφορτισμένας, μὴ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰδῶτων εἶχοντο τῆς ὁδοῦ τῆς παραμειβούσης τὸ ἄστν τῶν Βοδηνῶν, ἔνα 20 πρότερον τῶν ἄλλων διελθόντες λείαν καὶ οὗτοι ποιήσαντο. ἔνυ-

1 D: Καὶ ὁ ἀποστάτης Μιχαὴλ στρατιὰν ἐπέμψας, στρατηγὸν ἐπιστήσας αὐτοῖς τὸν νόθον υἱὸν αὐτοῦ Θεόδωρον, τοὺς ὄντας ἐκείσε ἐν ἀκαρεῖ ἐστρέψατο. ὁ γνοὺς ὁ Παλαιολόγος Μιχαὴλ κατ' αὐτῶν ὁμῶ, καὶ τῷ στρατηγῷ τοῦ ἀποστάτου Θεόδωρου ἀγορῆσας βάλλει τοῦτον τοῦ ἵππου καὶ ἱκετὴν ὑπὲρ τοῦ μὴ θανεῖν δέχεται. παραδίδασιν οὖν τοῦτον Τούρκῳ τινί, καὶ ὃς πεφόνικε τοῦτον. καὶ ἐτρέφαντο τοὺς τοῦ ἀποστάτου. εἶτα ἀφίκοντο πρὸς τὸν Πρίλαπον, καὶ ὄλλας ἡμέρας προσμειναντες ὑπίστρεψαν. 14 προσλαβόντας vulgo 16 συνημιλλῶντο?

71. Qui vero cum Michaele Comneno Palaeologo et Michaele Lascari erant, talia tulerunt. Berrocae omnia depradati apud Bodenos castra locant, planitiem fertilem alendis que equis apprime idoneam. Michael despotas defector Romanum militem, quantus esset, et illius numerum plane collens, ex illisque praeter paucos reliquos omnes neque usui neque ulli bono esse, ex universo suo exercitu electis et ex cunctis probatoribus secretis quingentis numero, filio suo Spurio Theodoro ductore constituto in Romanis cohortes immitit. ea etiam tempestate Manuel Lampardas cum tumultuario ac collecticio exercitu ab imperatore, ut cum aliis ducibus aggregaretur, mittitur. sed enim ipse aegro ferebat eos praedam praeripuisse, semet lucris expertem labori superesse. interim dum haec inter se conferunt copiarum duotores, viles abiectaeque Manuelis Lampardae cohortes, ex quibus plerique gregalibus equis rerum necessariorum onustis vehebantur, insciis aliis ducibus iter, quod ultra Bodenorum oppidum extendebatur, continuant, ut aliis anteverais ipsi quoque praedam praecoccuparent. illis obviam fit in Bo-

ηντήκει γοῦν αὐτοῖς ἐν τῇ κλείσει τῶν ἐν τοῖς Βοθηροῖς ὄρων τὸ
 ἀποσταλὲν πρὸς τοῦ ἀποστάτου Μιχαὴλ στράτευμα πρὸς τὴν τῶν
 Ῥωμαίων καταπολέμησιν. ἄνδρες γοῦν στρατιωτῶτα γενναῖοι ὑψαύ-
 χεσιν ἵπποις ἐποχοῦμενοι καὶ τοῖς ὅπλοις κατάφρακτοι ἀνθρωπί-
 5 σκοις ξυντυχόντες ἀόπλοις καὶ ἀγενεσί καὶ θηλείαις ἵπποις ἐφε-
 ζομένοις ἐν ἀκαρεῖ πάντας ἐτρέφαντο τούτους. φυγάδες γοῦν ἔνιοι
 ἐκ τούτων γεγενημένοι καὶ πρὸς τὸν Κομνηνὸν Μιχαὴλ ἀφιγμένοι **D**
 ἀπήγγειλαν αὐτῷ τὰ ξυμβάντα. ὁ δὲ οὐκ ἐθρορήθη τῷ αἰφνιδίῳ,
 ἰσχυρὸς δὲ ὦν τὴν χεῖρα καὶ τὴν γνώμην ἀνδρείος καὶ τὰ μάχημα
 10 ἔμπειρος (πολλοῖς γὰρ καὶ πρότερον τοῖς πολεμικοῖς ἐγγεγῆμα-
 στο) ὀπλισθεὶς καὶ δόρυ λαβὼν καὶ τὸ στρατιωτικόν, ὅπερ ἦν
 ἐπὶ τὸν Λάσκαριν Μιχαὴλ ἐκ Πασφλαγονίας ὠρμημένον καὶ εἰς
 πεντήκοντα ἄνδρας ἠριθμημένον (ἐκεῖνο καὶ γὰρ μόνον ἐτύγγανε
 τῶν ἄλλων κρεῖττον καὶ πολεμῆσαι δυνάμενον), κατὰ τῶν ἐναν-
 15 τίων ὄρμη. ὁ δὲ Λάσκαρις Μιχαὴλ, ὡς εἰώθει, οὐ θώρακα
 ἀλλὰ θωρακίδιον ὑπενδυθεὶς, ὡς ἂν ἔχοι ῥαδίως φεύγειν, ἐκ
 πλαγίου τῆς μάχης ἦν καὶ ἐσκόπει τὸ γενησόμενον. ὁ μὲν οὖν
 Κομνηνὸς Μιχαὴλ τῷ πρώτῳ ἐρχομένῳ ξυναντήσας βάλλει τῷ
 δόρυτι καὶ ῥίπτει τῆς ἐφειστρίδος· ἦν δὲ ὁ ῥηθεὶς τοῦ ἀποστάτου
 20 Μιχαὴλ νόθος υἱὸς Θεόδωρος. τοῦ πτώματος γοῦν ἀνυστὰς οὗ-
 τος προσέδραμε τῷ Κομνηνῷ Μιχαὴλ, καὶ ἐδυσώπει μὴ φονεῖ- **P 82**
 θῆναι. ἠγγύει δὲ τοῦτον ὁ Κομνηνός, καὶ ὅστις ἦν οὐκ ἠπίστατο.
 παραδίδωσι γοῦν αὐτὸν Τούρκῳ τινί, καὶ ὃς πεφόνευκε τοῦτον.
 εἶτα ξυμπλακέντες οἱ σὺν αὐτῷ Πασφλαγόνες τοῖς λοιποῖς ἄλλοις

denorum montium claustris Michaelis defectoris agmen ad oppugnandos Ro-
 manos transmissum. milites ergo fortes ac strenui, superbis equis vecti et
 armis undique septi, homunciones inermes ac putidos, equulis insidentes,
 nulla mora omnes terga vertere coegerunt. ex his nonnulli, qui sibi fuga con-
 suluerant, ad Michaelē Comnenum concedentes, quaecumque acciderant
 enarrant. ille re insolita atque improvisa minime consternatus, vir manu
 validus, natura fortis, militiae magna scientia et animo ingenti celebris, tan-
 quam qui et antea praeliis consueverat, armatus, hasta arrepta, et agmine,
 quod Michael Lascaris e Paphlagonia duxerat, quinquaginta tantum homi-
 num conducto (illud namque solum pugnam sustinere uti caeteris praestan-
 tius poterat) in hostes arma movet. Lascaris Michael pro suo more non
 lorica sed loracula circumdatus, ut expeditius in fugam sese coniceret, e la-
 tere pugnae eventum observat. at Comnenus Michael primo hostium obviam
 factus hasta percussus sagulo pellit. erat is quem diximus, Michaelis de-
 fectoris filius spurius Theodorus, qui lapsu sublevatus Michaeli Comneno
 supplicatum venit, multisque verbis ne neci traderetur efflagitabat. eum
 Michael neque cognoscebat, neque quis esset sciebat; quare Turcae cuidam
 traditus occiditur. dein Paphlagonēs pugnae comites cum reliquis confligen-

ἄλλον ἔβαλλε, καὶ τὸ τοῦ πολέμου τέλος εἰς τροπὴν μὲν οἱ τοῦ ἀποστάτου Μιχαὴλ ἀπέιδον, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Κομνητὸν Μιχαὴλ πλείους ἢ εἴκοσι τῶν ἐκκρίτων ζωογήσαντες καὶ πολλοὺς ἄλλους ἕξους ἔργον ποιήσαντες ἔστησαν· οὐδὲ γὰρ ἔχον διώκειν πάνυ
B ὀλίγοι τυγχάνοντες, προδιεφθαρμένων καὶ διαλελυμένων τῶν 5
 προαπερχομένων στρατιωτῶν, ὡς εἰρήκειμεν. οὕτω μὲν οὖν καὶ αὐτοῖς δυστυχῶς ξυνέβη τὰ πράγματα κατ' ἴσον τοῖς περὶ τὸν Πριλάπον. ὁ μὲν οὖν Κομνητὸς Μιχαὴλ καὶ ὁ Λάσκαρις Μιχαὴλ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ἠγεμόνες τυγχάνοντες τοῦ στρατεύματος, ἐπεὶ παρ' ἡμῶν ἠγαυάζοντο καταλαβεῖν εἰς τὸν Πριλάπον καὶ 10
 ἡμῖν ξυντυχεῖν, ἐκόντες ἄκοντες ἀφίκοντο παρ' ἡμῶν, καὶ ὀλίγας ἡμέρας προσκαρτερήσαντες μεθ' ἡμῶν, ἐπεὶ μὴ ἔχον δυνάμειος συστάδην ξυνηλθεῖν καὶ τὸν ἀποστάτην μαχέσασθαι Μιχαὴλ, ἀφέντες ἡμῶν ὑπέστρεψαν· τὴν τε γὰρ ἀπιστίαν τῶν οἰκητόρων
C διανοήσαντο, καὶ τὸ ἀμφίβολον τῶν εἰς φύλαξιν αὐτοῦ τεταγμέ- 15
 νων νουνεχῶς ἐτεκμήραντο. ἐναπελείφθη γοῦν καὶ αὐτὸς ἐν Πριλάπῳ μετὰ τῶν ὄντων εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ἄστεως· οὕτω καὶ γὰρ ὁ κρατῶν μοι προστέταχεν.

72. Ἐπῆλθε γοῦν τὸ δεύτερον καθ' ἡμῶν ὁ ἀποστάτης Μιχαὴλ, καὶ ἐπεὶ ἐκχειρίαν εἶχεν (ἐπέγνω γὰρ ὡς αἱ βασιλικαὶ 20
 δυνάμεις ἀδυνατοῦσι τοῦτον ἀντιστάδην μαχέσασθαι), περι-

19 D: Καὶ ἐπεὶ ἐκχειρίαν εἶχε, περιστοίχισε τὸ ἄστυ καὶ ἐπεκόλιε συνίστα καὶ κλίμακας ἔφερεν, ὡς ἂν διὰ τούτων περὶ τὸ ἄστυ ἀναρριχθῆαιτο. ἀλλὰ τότε μὲν τραπέντες πλείστοι ἔργον φόνου γεγόνεισαν. αὐτίς δὲ προσβολὴ περισσοτέρα περὶ τὸ ἄστυ, καὶ ἡ ἀκούροισι ὁμοία. πᾶσάντως καὶ ἡ τρίτη. εἶτα ἡρέμα παρεκάθητο, καὶ οὕτως ἔλιον τὸν Πριλάπον.

tes alius alium trucidabant: tandemque pugna extrema Michaelis defectoris milites fugae se dederunt, Michaelis Comneni viginti et amplius ex electioribus adversariis vivis captis, et pluribus aliis obtruncatis finem conatus fecere. namque cum essent admodum pauci, aliis militibus, qui ante eos praelis se immiscuerant, ruptis ac dissipatis, ut ante narravimus, persequi minime poterant. et sic illis misere ac infelicitur, quemadmodum et iis qui apud Prilapum ceciderunt, res evenit. postmodum Michael Comnenus, Michael Lascaris et caeteri ductores cohortium a nobis compulsi et ad Prilapum accessit, ut consilii causa accederent, volentes nolentes concedunt. et per paucos dies nobiscum morati, cum vires ad cominus et aperto Marte Michaellem defectorem oppugnandum non suppeterent, relictis nobis revertantur. aecolarum enim perfidiam animadverterunt, et eorum, quibus custodia tradita erat, leve atque inconstans prudenter cauteque ingenium subodorati sunt. quare ipse cum iis qui in oppidi custodia erant (namque sic mandaverat imperator) Prilapi permansi.

72. Michael defector altera vice nos adoritur, et cum in tuto sua vidisset (cogoverat enim imperatorias copias neque ad malum propulsandum neque ad resistendum idoneas), oppidum obsidione cinxit et aptavit arietes.

στολγισε τὸ ἄστυ φρουρῶ καὶ ἐλεπόλεις ἴστα. ἦσαν δὲ οἱ ἐντὸς καὶ οἱ σὺν ἡμῖν τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες. πρῶτον γοῦν πεποίηκεν ἀπόπειραν, καὶ ὄπλισας τὸ σύμπαν αὐτοῦ στρατεύματι τῷ ὅσπερ προσέβουλε, τοξόταις καὶ σφενδονήταις εὐστόχοις χρησόμενος. καὶ 5 κλίμακας ἔφερον, ὡς ἂν διὰ τῶν κλιμάκων ἐπὶ τὸ ἄστυ ἀναρριχῆσαιντο. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐτράπησαν, καὶ πλείους ἔξ αὐτῶν ἔρ- D γον θόνου γεγένηται λίθοις βεβλημένοι καὶ δίοτοις. καὶ μέχρι μὲν ἡμερῶν τινῶν ἠσύχασαν, καὶ πάλιν οἱ ἐντὸς καὶ ἡμέτεροι τούτους ἐκίνησαν, καὶ αὐθις προσβολὴ σφοδροτέρα ἐπὶ τὸ ἄστυ, 10 καὶ ἡ ἀπόκρουσις ὁμοίᾳ· οὐδὲ γὰρ ἠδυνήθησάν τι ποιῆσαι, μᾶλλον πεπονθότες ἢ πράξυντες. μέχρι καὶ τρίτου προσέβαλε τὸ δεινόν, καὶ τὰ ὁμοίᾳ ἐπ' ἴσης γεγένηται. ἠρέμησαν γοῦν οἱ ἐναντίοι καὶ ἐν ἡσυχίᾳ προσεφίλανον. οὐδὲ γὰρ ἐτόλμιον προσεγγίσει· μᾶλλον γὰρ ἔπασχον ἐγγίσαντες ἢ ἔποιουν. οἱ μὲν οὖν 15 τὴν ἀπιστίαν νοσοῦντες ἐδόκουν ἐν τῇ κινήσει τῆς μάχης ὡς τὰ ἐαυτῶν βουλήματα κατορθώσαιντο· θαῦμα δὲ ἂν εἴη τοῖς ἀκού- P 83 ουσιν, εἰ ἐνὸς ἀνδρὸς ἤτετητο οὐ πλείους τῶν τετραράκοντα ὑπηρέτας ἔχοντος καὶ μόνη τῇ πίστει καὶ τῇ ἀληθείᾳ τεταρρακίτος. ὡς γοῦν ἀδυνάτως εἶχον μάχῃ καὶ κνδοιμῶ τὰ διαβουλία οἱ καθ' 20 ἡμῶν φρονοῦντες τὰ σφῶν κατορθώσασθαι, ἐν ἡσυχίᾳ μεμελετήκασιν τὸ δεινόν, καὶ σκῆψιν ποιησάμενοι τὴν τοῦ εἰς φυλακὴν τοῦ ἄστεως συντεταγμένου στρατεύματος ζωαρκείας χάριν διοικήσιν, ἔξάγουσιν αὐτῶν ἐπάλλεων καὶ ἐπὶ τὰ σιτοφυλάκια ἀπάγουσιν. ἔξ ἐρήμης γοῦν ἀνοίγουσι τὰς πύλας οἱ ταῦτα προμελετήσαντες. B

6 τοῦτο] τότε? [18 τῇ πίστει] καὶ πίστει vulgo 23 περι vulgo.

oppidani, et qui cum nobis erant, una cum eo sentiebant. igitur primum pertentat, et universum militem armatum oppido applicat, ad hoc sagittariis ac funditoribus quam optimis usus; scalas item advehit, ut illis muros ascenderet. sed tunc quidem reiecti sunt, et ex illis plerique saxis talisque obduti ex hominum vita migrarunt. et sic per dies nonnullos quiescere, rursumque ab oppidanis et nostris comitati rursus in oppidum vehementius irrumpunt, et pari ratione reiciuntur: neque enim aliquid proficere suo potius quam aliorum incommodo. et tertiam quoque vis illa mali incaluit, tertiumque restincta est. hostis igitur finem turbandi facit, et quieta mente constitit, et appropinquare non audebat, tanquam qui maioribus quam inferret malis affligeretur. verumtamen qui defectionem meditabantur, in commotione pugnae consilia magis se tuto exequi posse existimabant. mirum vero id auditoria videbitur, si unius, non plures quam quadraginta famulos habentis, fide sola et veritate freti hominis vi compecerentur. cum ergo pugna ac praelio infanda consilia malorum machinatores exequi non possent, scelus in tranquillitate nec alia fraude moliantur. agmen enim, cui ad tutandum oppidum in urbe domicilium erat, vitae sustentandae causa propugnaculis eductum ad granaria transmittunt. haec praemeditati, cum abesset

καὶ ἑάλω οὕτω τὸ τοῦ Πριλάπου ἄστου, οὐ πολέμων ἀρετῇ, οὐκ ἀνοχρότητι τόπον, ἀλλὰ τῇ τῶν φυλάκων ἀβελτηρίᾳ καὶ ἀπιστίᾳ. καὶ ἡμεῖς συναλώμεν καὶ δεσμιῶται γηγύναμεν. οὐδὲ γὰρ ὦνησεν ἡμᾶς τὸ τῆς ἀκροπόλεως φρουρίον· πέτρα γὰρ ἦν, καὶ ἀλοπῆ δεκαβύθμω κλιμακί, εἶπερ ἐπήσάν τινες πολεμήσοιτες. 5 ἐν ᾗ καὶ νυκτὸς οἱ τάναντία φρονήσαντες ἡμέτεροι ἐφορμηῆσαι καθ' ἡμῶν ἠβουλήθησαν ὡς ἡμᾶς τε ἀποκτενεῖν καὶ τὰ ἡμῶν ξυλλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ταυτὶ ἐπεγνώκειν, τότε μὲν ἑαυτοὺς ἐφυλαξάμεθα καθὼς ἦν ἡμῖν δυνατόν, ἐπιλαμπάσης δὲ ἡμέρας τῷ

C ἀποστάτῃ Μιχαὴλ εἰς ξυμφωνίας ξυνηλθόν. κακείνους μὲν πρὸς 10 ἡμᾶς δέδωκεν ὄρκους ἐλευθέρους μὲν κακῶν καὶ μετὰ τῶν σφετέρων πραγμάτων παρὰ τοῦ μέρους αὐτοῦ εἰς τὴν χώραν διασωθῆναι τοῦ βασιλέως, ἡμεῖς δὲ τὸ μικρὸν λείνο πρὸς αὐτὸν ἀπολεύκαμεν φρουρίον. ἀλλ' ἦσαν οἱ ὄρκοι τούτου ψευδεῖς· ἐπιόρκον γὰρ ὤμωμόκει. ἔσχεν οὖν ἡμᾶς ἐν δεσμοῖς καὶ ἀπὸ χώρας εἰς 15 χώραν μεταβιβαζομένους πεδήτας.

Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Θεόδωρος περὶ τούτων ἀκηχοῦς ἐπετόπασε μὲν περὶ ἐμοῦ οὐ καλῶς, ἀνθρωπίνους δὲ λογισμοῖς ἐπόμενος ὑπετόπασεν. ὡς γὰρ ἐμεμαθήκει τοὺς κρείττους τῶν στρατηγούτων ἐν τῇ δουρίᾳ, ἐν οἷς ἐθύρρει καὶ τὰ πολλὰ, ὑπὸ τὸν 20 ἀποστάτην Μιχαὴλ γεγενῆσθαι, τοὺς μὲν καὶ πρὸ τῶν κατασχέσεων τῶν φρουρίων, ἤγουν τὸν Σκουτέριον Ξυλλαν, τὸν Ῥαματῶν Μανουήλ, τὸν Πουλάχαν καὶ ἄλλους ἐνόους τῶν οὖν αὐτοῖς, αὐθις δὲ καὶ μετὰ τὰς κατασχέσεις, εἴτ' οὖν τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης

exercitus, portas aperiant. sicque Prilapi oppidum non virtute hostium, non loci imbecillitate, sed custodum socordia ac perfidia captum est, et nos una cum eo, et vinculis tradimur; quibus nec arcis castellum profuit: saxum namque erat, et expugnatum facillimum, si quis decem graduum scala illud adortus fuisset. in quod noctu, qui ex nostris adversus nos hostilia induerant, ad nos interimendos nostraque rapienda ingruere animum induxerant. haec edocti tum, uti vires concesserant, nos custodivimus. sed ubi dies coepit, cum Michaele defectore ad pactiones venio. ille etiam iureiurando se obligaverat nos a noxa immunes et rem familiarem pro viribus salvos atque incolumes imperatoriae dicioni redditurum. sic nos pusillum illud castrum dedidimus, verumtamen iusiurandum cum ille nefarie iurasset, frustra fuit, quandoquidem ille nos vinculis colligatos de loco in locum transportabat.

Igitur imperator Theodorus de his certior redditus, de me quidem haud ingenue suspicatus est, suspicatus est tamen humanis considerationibus ductus. namque ut audivit ductorum celebriores, quibus quam maxime fidebat, in Occidente Michaeli defectori cecisise, partim atequam oppida expugnarentur, uti Scuterium Xyleam, Manuelem Ramatam, Pufacham aliosque nonnullos, partim post occupatas urbes, veluti mensae prae-

Ἰσαάκιον τὸν Νεστόγγον, ὃν αὐτὸς εἰς φυλακὴν, καθὰ προϊστορήκειν, ἀποκατέστησα τῆς Ἀχρίδος, καὶ ἄλλους οὐκ ἄλλους τῶν γνωρίμων τε καὶ ὀνομαστῶν ὑπὸ τὸν ἀποστάτην ἐκόντας τελείσαι, ἐδέδεικε καὶ περὶ ἐμοί, μὴ ποτε καὶ αὐτὸς πάθω τὰ ὁμοία· 5 ἔθραυτε καὶ γὰρ τὸν αὐτοῦ λογισμὸν τὸ εἶς ὑπογυῖον συμβῆναι ἐμοὶ παρ' αὐτοῦ. οἱ δὲ τὰ κατ' ἐμὲ ἀκριβέστερον ἐπιγνόντες δισχυρίζοντο μὴ ἂν ποτε τοιοῦτον φανήναι με. ἐπεὶ δὲ χρόνος παρερρήθη συγχρόως, καὶ τῶν ἐπερχομένων δεσμώτην ἐμάνθανεν εἶναι με καὶ εἰρηκτῆ περικλιέσθαι ποδοκῆκας τε καὶ χειροπέδας συνέχε- 10 σθαι, ἠγάπα τε τὴν πρῶξιν καὶ μοι προσφιλέστερον διετέθειτο, P 84 ὄρισμους δὲ ἐπεποιήκει κτημάτων περὶ τῶν ἐμῶν, μηδένα τολμήσαι πόδα τε βαλεῖν ἐν αὐτοῖς καὶ ζημίαν ἐπιμεβαλεῖν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχε, τῷ δὲ βασιλεῖ Θεοδώρῳ ξυνέβη οὕτω τὰ πράγματα.

15 73. Ὁ μὲν οὖν τῶν Βουλγάρων ἄρχων, ὁ γυναικάδελφος αὐτοῦ Μιχαήλ, ὃς πολλὴν τὴν ἔχθραν κατὰ τε αὐτοῦ τοῦ γαμβροῦ καὶ βασιλέως καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐξέτρεφε, πρὸς τοῦ πρωτεξαδέλφου αὐτοῦ Καλλιμάνου καιρίαν πληγὴν εἰδήσει καὶ τινῶν

4 καὶ περὶ] γὰρ περὶ vulgo 15 D: Ὁ δὲ τῶν Βουλγάρων ἄρχων, γυναικάδελφος τοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ, ἔχθραν μὲν εἶχε κατὰ Ῥωμαίων, ἀλλὰ πρὸς τοῦ πρωτεξαδέλφου αὐτοῦ Καλλιμάνου καιρίαν πληγὴν ἐπέδηκε. ὁ δὲ Καλλιμάνος τὴν ἐκείνου λαβὼν χαμητὴν τὴν Βουλγάρων ἀρχὴν ἐσφειρεῖσθετο. ἀλλ' ὁ Ῥώσος Οὐρός μετὰ στρατευμάτων ἐπειδὴ τῷ Τρινόβῳ τὴν θυγατέρα τοῦτον, τὴν τοῦ Μιχαήλ σύζυγον, ἐληφεν· ὁ γὰρ Καλλιμάνος προσιφόνετο. ἐπεὶ δ' ἔρημος ἐνακλειέσθη κληρονομίῃ ἢ τῶν Βουλγάρων ἀρχῇ, οἱ προυχόντες τὸν Τοῖχον υἱὸν Κωνσταντίνου εἰς τὸ ἄρχεῖν αὐτῶν ἀνεδέξαντο. ἵνα δὲ καὶ εὐκρόσσωπος αὐτῷ ἢ ἀρχῇ γένοιτο καὶ δόξειεν ἀπὸ κληρονομίας κρατεῖν, πρὸς τὸν βασιλέα Θεόδωρον πρεσβείαν πέμποντας, ἵνα τὴν κρωτὴν αὐτοῦ θυγατέρα Εἰρήνην συζεύξῃ τῷ τοῦ Τοῖχου, ἐγγόνην οὖσαν τοῦ Ἀσάν. ἐχώρισαν οὖν τὴν ἣν εἶχε γυναῖκα, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπέστειλαν. οὕτω γοῦν ἠρέμησαν τὰ τῶν Βουλγάρων.

fectum Isaacum Nestongum, cui ipse, ut antea narraui, Achridae custodiam demandaveram, aliosque non paucos ex maxime notis atque nobilibus voluntarie se defectori subdidisse, de me quoque timebat, ne quid patrarem simile: anxie enim illius animum turbabat, quod nuper ipse in me perpetraverat. attamen de me rebusque meis enucleatius edocti me nusquam talem futurum contendebant. post tempus non modicum ex internuntiis me vinculis addictum occudi carcere, compedibus pedes, capulis manus astringi recognoscens, facinus laudare, humanius in me affici, deque rebus meis, ne aliquis in eas intruderetur damnumque inferret, decreta evulgare. et haec quidem sic se habuere. imperatori vero Theodoro res ita evenere.

73. Bulgarorum princeps, uxoris illius frater Michael, qui similitates et inimicitias, easque non leves, et in generum et in imperatorem et rem denique Romanam gerebat, a consobrino suo Callimano, consociis nonnullis

Georg. Acropol. Annal.

οικητόρων Τρινόβου, ἔξω που τοῦ τοιοῦτου διάγων ἄσπεως εὐθὺς
 Β ετεθνήκει. ὁ δὲ φρονέσας αὐτὸν Καλλιμάνος τὴν ἐκείνου λαβῶν
 γαμετὴν ἔδοξε τὴν τῶν Βουλγάρων ἀρχὴν σφετερισθῆναι. ἀλλ' ὁ
 Ῥώσος Οὐρος μετὰ στρατευμάτων ἐπελθὼν τῷ Τρινόβῳ τὴν θυ-
 γατέρα τοῦτου τὴν τοῦ Μιχαὴλ σύζυγον εἴληψε· τὸν γὰρ Καλλι- 5
 μάνον προὔλαβόν τινες πεφορευκέναι ἐκ τόπου εἰς τόπον φεύγοντα.
 ἐπεὶ δὲ ἔρημος ἐναπελείφθη κληρονόμου γνησίου ἢ τῶν Βουλγά-
 ρων ἀρχή, ξυνιόντες οἱ προύχοντες εἰς βουλήν τὸν τοῦ Τοίχου
 νιδὸν Κωνσταντῖνον εἰς τὸ ἄρχειν αὐτῶν ἀναδέξασθαι ἐβουλεύ-
 σαντο. ἵνα δὲ καὶ εὐπρόσωπος αὐτῷ ἢ ἀρχὴ γένοιτο, καὶ ὡς ἂν 10
 C γε δόξειεν ἀπὸ κληρονομίας κρατεῖν, πρὸς τὸν βασιλέα Θεόδωρον
 πρεσβείαν πεπόμφουσιν, ἵνα τὴν αὐτοῦ θυγατέρα τὴν πρώτην,
 ἣτις καὶ Εἰρήνη κατωνομάζετο, εἰς συζυγίαν τῷ τοῦ Τοίχου Κων-
 σταντίνῳ ἐκπέμψουσιν καὶ συζευχθῆ νομίμως αὐτῷ, ἐγγόνη οὖσα
 τοῦ προκυτάρξαντος Βουλγάρων τοῦ Ἀσάν Ἰωάννου καὶ προσή- 15
 κουσα τῇ τοιαύτῃ ἀρχῇ. ἐπεὶ δὲ ἔτυχε τὸν Τοίχου Κωνσταντῖνον
 γυναῖκα νόμιμον ἔχειν, χωρισμὸν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πεποιήσασι,
 καὶ τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν βασιλέα Θεόδωρον ἔστειλαν. οὕτω μὲν
 οὖν ἔσχε τὰ τῶν Βουλγάρων, οὕτω δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος
 τὴν ἐξ αὐτῶν ἔσχεν εἰρήνην, καὶ ἡρέμησαν ἐν ἀμφοτέροις τὰ 20
 πράγματα.

D 74. Μετὰ δὲ ταῦτα νόσω δεινῇ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος πε-
 ριπέπτωκεν. ἀπέκαμον οὖν ἐν ταύτῃ καὶ ἰατρῶν χεῖρες, καὶ πῦσά

22 D: Μετὰ δὲ ταῦτα νόσῳ δεινῇ ὁ βασιλεὺς περιπέπτωκεν. ἀπέ-
 καμον οὖν ἐν ταύτῃ καὶ ἰατρῶν χεῖρες. ἐν οὖν ὀλίγῳ γούν χρόνῳ

Trinobi civibus, extra dictam urbem degens, letali vulnere accepto illico
 expiraverat. qui cum iugulaverat Callimanus, illius uxore ducta Bulgaro-
 rum principatum sibi quodammodo vindicasse visus est. sed Rosus Urus
 cum exercitu Trinobum aggressus filiam huius Michaelis consortem recupe-
 rat: quidam enim Callimanum ex loco in locum aberrantem antea trucidarant.
 cum vero herede legitimo Bulgarorum principatus destitueretur, proceres in
 consilium conveniunt, eliguntque Toechi filium Constantinum, ut sibi ipsis
 imperet; et ut speciosas regnandi causas haberet ac hereditario iure regnum
 possidere videretur, legatos ad imperatorem Theodorum misere, ut filiam
 suam maiorem, cui nomen Irene erat, in matrimonium Constantino Toechi
 concederetur, quae illi legitime copularetur, tanquam quae esset Asani Ioan-
 nis, qui antea Bulgaris imperarat, neptis, ideoque ad talem dominatum
 pertineret. sed quando Toechi Constantinus alio eoque legitimo matrimonio
 vinciretur, uxorem a viro separatam ad imperatorem Theodorum deducunt.
 sic se res Bulgarorum habebant, sic Theodorus imperator pacem recuperat:
 sic etiam tranquillitatem uterque aucupatur.

74. Post haec Theodorum imperatorem morbus gravis invasit. morbo
 medicinam facere medici non poterant; frustra quoque remedia omnia, quae malo

τις ἄλλη θεραπεία ἀπέφηκεν. ἐν οὐκ ὀλίγῳ γοῦν χρόνῳ τῇ νόσῳ κατεξετασθεὶς καὶ τὸ σῶμα ἕπιαν κατασκελετευθεὶς, ἐν τῷ τέλει λόγον μετυνοίας ἐν ἑαυτῷ προσλαβὼν τὸ μοναδικὸν ὑπεισήκει σχῆμα. ὡς δὲ οἱ τὰ κατ' αὐτὸν ἀκριβῶς τεθεαμένοι μοι διηγήσαντο, καὶ ἐξομολόγησιν ἐπεποιήκει ψυχῆς ἀξίαν γενναίως καὶ μεγαλόφρονος. τὴν γὰρ εὐαγγελικὴν μιμησάμενος πόρνην, τὸν τῆς Μιτυλήνης ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον εἰς τὴν τῶν αὐτοῦ σφαλμάτων ἐξαγορείαν μετακαλεσάμενος ἔμπροσθεν τῶν αὐτοῦ ποδῶν πίπτει πρὸς τοῦδαφος, καὶ δακρῶν ἀπλήτοις ρεύμασι τὴν 10 γῆν ἐν ἧ κατέκειτο ἔπλυνεν, ὥστε καὶ πηλὸν γεγενῆσθαι ἐκ τούτων, καθὼς οἱ κατιδόντες ταῦτα σαφῶς ἡμῖν παριστήσαντο, καὶ P 85 τὸ "ἔγκατέλιπόν σε Χριστέ" συχνῶς ἐπεφώνει, τοῖς τῆς ἐξαγορείας λόγοις τοῦτο συμπαρὰπλέκων. ἐκείνος μὲν οὖν οὕτω βιώσας καὶ μήπω ὄλους τέσσαρας ἐνιαυτοὺς αὐτοκρατορήσας· κατὰ 15 Νοέμβριον γὰρ ἄρξας ἐν Ἀγούστῳ μηνὶ τὸ τέλος ἔσχκε τῆς

τῇ νόσῳ κατεξετασθεὶς καὶ τὸ σῶμα ὄλον κατασκελετευθεὶς τὸ μοναδικὸν ὑπεισήκει σχῆμα, καὶ ἐξομολόγησιν ἐπεποιήκει ψυχῆς γενναίας καὶ μεγαλόφρονος, τὴν εὐαγγελικὴν μιμησάμενος πόρνην, τὸν τῆς Μιτυλήνης ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον εἰς τὴν τῶν αὐτοῦ σφαλμάτων ἐξαγορείαν μετακαλεσάμενος, καὶ ἔμπροσθεν τῶν αὐτοῦ ποδῶν πίπτει πρὸς τοῦδαφος, καὶ δακρῶν ρεύμασι τὴν γῆν ἔπλυνεν, ἐν ἧ κατέκειτο, ὡς καὶ πηλὸν γεγενῆσθαι ἐκ τούτων, καὶ τὸ "ἔγκατέλιπόν σε Χριστέ" συχνῶς ἐπεφώνει, τοῖς τῆς ἐξαγορείας λόγοις τοῦτο συμπαρὰπλέκων. ἐκείνος μὲν οὖν οὕτω βιώσας καὶ μήπω ὄλους τέσσαρας ἐνιαυτοὺς αὐτοκρατορήσας· κατὰ τὸν Νοέμβριον γὰρ ἄρξας ἐν Ἀγούστῳ μηνὶ τὸ τέλος ἔσχκε τῆς ζωῆς. ὁ μὲν οὖν νεκρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ τῶν Σωσάνδρων ἀνεκουμίσθη μονῇ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖσε ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ αὐτοῦ. τετελεστηκὸς δὲ τρία καταλείπει παιδιά, ἐν μὲν ἄρρεν τοῦνομα Ἰωάννην, θήλια δὲ δύο, τὴν Θεοδώραν καὶ Εὐδοκίαν. τὰς ἑτέρας γὰρ δύο αὐτοῦ θυγατέρας ἀνδράσι συνέξευξεν, τὴν Εἰρήνην τῷ τοῦ Τόλχου υἱῷ, τὴν δὲ Μαρίαν τῷ τοῦ ἀποστάτου Μιχαὴλ υἱῷ Νικηφόρῳ, ἧτις καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ πενθιεροῦ ἀποστάσεως τὸ κοινὸν ἀπέδοτο χρόος.

succurrere posse videbantur, tentata sunt. longo itaque tempore noxa conflictatus, et corpus omne exsiccatus, prope finem in animo suo dedit poenitentiae locum, et monasticum habitum induens, quemadmodum res illius sedulo ac curioso intuiti mihi narrarunt, confessionem peccatorum animo generoso ac magnifico dignam absolvit; quippe evangelicam aemulatus meretricem, Mitylenensem archiepiscopum pro delictorum confessione accersens, ante illius pedes in solum obvolutus lachrimarum indesinenter fluentium rivis tegetem, in qua iacebat, conspersit, adeo ut ex illis lutum concinnatum sit. sic qui illa conspexere plane nobis affirmarunt; et saepe illud "deserui te Christe" inter confessionis verba immisceens inclamabat. ita ille aetate peracta, nondum quattuor integros annos potitus mortem obit: principium enim regnandi Novembrem, Augustum finem vitae fecit. cadaver illius in Sesan-

ζωῆς. ὁ μὲν οὖν νεκρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ τῶν Σωσάνδρων ἀπεκομι-
σθη μοῆῃ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖσε ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ αὐ-
τοῦ. τετελευτηκῶς δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος τρία κατελειοίπει
παιδιά, ἐν μὲν ἄρρεν τοῦτομα Ἰωάννην, δύο δὲ θήλεια, τὴν τε
Θεοδώραν καὶ Εὐδοκίαν. τὰς γὰρ ἐτέρας δύο αὐτοῦ θαγατέρας 5
B ἀνδράσι πρὸ τούτου συνέζευξε, τὴν μὲν πρώτην τὴν καὶ Εἰρηγὴν
καλουμένην τῷ τοῦ Τοίχου νιῷ, καθάπερ ἔφημεν, Κωνσταντίνῳ,
τὴν δὲ ἐτέραν τὴν καὶ Μαρίαν ὀνομασμένην τῷ τοῦ ἀποστάτου
Μιχαὴλ νιῷ Νικηφόρῳ, ἣτις καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ πενθεροῦ
ἀποστασίας τὸ κοινὸν ἀπέδοτο χρέος, ὡς μὲν τινες ἔφασκον, ὑπὸ 10
τοῦ συζύγου Νικηφόρου τυφθεῖσα πυλλὰς, ὡς δὲ ἔνιοι ἔλεγον,
φυσικῶ περιπεσοῦσα νοσήματι.

75. Ὁ μὲν οὖν υἱὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου ὁ Ἰωάννης
πάνω ἀφῆλξ ἐτύγχανεν ὦν ἐν τῷ καιρῷ τῆς τελευτῆς τοῦ βασι-
C λέως καὶ πατρός· οὕτω γὰρ τελείων ἐνιαυτῶν ἤπληρξεν δακτύ. ὁ 15
δὲ πατὴρ τούτου καὶ βασιλεὺς διαθήκην πεποίηκε, τάχα μὲν ὡς

13 D: Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ οὕτω τελείων ἐτῶν δακτύ. ὁ δὲ πατὴρ
αὐτοῦ διαθήκην πεποίηκεν τάχα μὲν ὡς ἐπὶ τῷ παιδί, τῇ δ' ἀλη-
θεῖα ἐπὶ τῷ πρωτοβεστιαρίῳ αὐτοῦ τῷ Μουζάλωνι Γεωργίῳ· τού-
τον γὰρ διετίθετο τὸ κράτος ἔχειν, μέχρις ἂν ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς
εἰς ἡβὴν τελείαν ἀφίκοιτο, καὶ προῦβησαν ἐπὶ τούτοις προστάξει
τοῦ βασιλέως ὄρκοι παρὰ τῶν ἐντυχόντων τῷ τότε. ἀλλ' οὕτω
τριταῖος ἦν ἐν τάφῳ ὁ τοῦ βασιλέως νεκρὸς. καὶ ὡς ἀπὸ κοινοῦ
συνθήματος συνδραμόντες πάντες οἱ ἐκείσε (στράτευμα δὲ ἦν Ἰα-
νὼν) καὶ οἱ πρὸς βασιλέως νεκρωμένοι ἄνδρες εὐγενεῖς, ὁ Στρα-
τηγόπουλος Ἀλέξιος, οὗ τὸν υἱὸν τετύφλωκεν, ὁ Τορνίκης Κων-
σταντίνος, ὃν εἶχε δέσμιοι, ὁ Φιλῆς Θεόδωρος, ὃν τετύφλωκεν, ὁ
Ζαγαρομίτης Γεώργιος, ὃν ἐκράτει, οἱ τέσσαρες υἱοὶ τοῦ πρωτο-
βεστιαρίου τοῦ Ραοῦλ καὶ αὐτοὶ καθειργμένοι, Νικηφόρος ὁ Ἀλκά-
της, οὗ τὴν γλῶσσαν ἐξέτεμεν, αὐτοβοεῖ πρὸς τὴν Σωσάνδρων μο-
νήν κατὰ τοῦ ἐπιτρόπου πρωτοβεστιαρίου καὶ τῶν αὐταδέλφων αὐ-
τοῦ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος ξίφους ἔργον τούτους ἐποίησαν. καὶ
τὸν βασιλέα ἔσκωπον ὅτι ἀνδραλίω οὐτιδανῶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν
ἐνεκίστευσε.

dorum monasterium delatum, ubi imperator et pater illius antea, humatum
est. fato sanctus imperator Theodorus tres reliquerat filios, masculum unum
nomine Ioannem, feminas duas Theodoram et Eudociam. namque alias duas,
antequam ipse mortem obiret, viris nuptum dederat, primam, cui et Irene
nomen erat, Constantino Toechi filio, ut diximus, alteram Mariam nuncu-
patam defectoris Michaelis filio Nicephoro; quae tempore defectionis voceri
de medio excessit, ut quidam asserebant, a marito Nicephoro multis verbe-
ribus coercita, ut vero alii, naturali morbo extincta.

75. Theodori imperatoris filius Ioannes in obitu imperatoris patris puer
impubes erat et adhuc tenellus, octo annos neque eos integros natus. ideo-
que pater illius ac imperator testamentum fecerat, ut quidem videbatur, pro

ἐπὶ τῶ παιδί, τῇ δ' ἀληθείᾳ ἐπὶ τῶ πρωτοβεστιαρίῳ τῶ Μουζάλωνι Γεωργίῳ· τοῦτον γὰρ ἡ διαθήκη ἐπολεῖ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπάντων πραγμάτων κύριον, ὥστε τὸ κράτος ἔχειν ἀπάσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, μέχρις ἂν ὁ τοῦ βουσιλέως υἱὸς εἰς τελείαν 5 τὴν ἡλικίαν ἀφίκοιτο. καὶ προέβησαν ἐπὶ τούτοις προστάξει τοῦ βουσιλέως καὶ ὕρκοι παρὰ τῶν ἐντυχόντων τῶ τότε. ἀλλ' οὕτω τριταῖος ἦν ἐν τάφῳ κείμενος ὁ τοῦ βουσιλέως νεκρός, καὶ ὡς ἀπὸ κοινῶ συνθήματος συνδραμόντες πάντες οἱ ἐφευρεθέντες ἐκείσε **D** Ῥωμαῖοι — στρατεύματα δὲ ἦν ἱκανὸν συνηγμένον ἐκείσε, οὐ μὴν 10 ἀλλὰ καὶ οἱ πρὸς τοῦ βουσιλέως κεκακωμένοι ἄνδρες εὐγενεῖς καὶ τῆς πρώτης τυγχάνοντες τάξεως, ὧν εἰς μὲν ὑπῆρχεν ὁ Στρατηγόπουλος Ἀλέξιος, οὗ τὸν υἱὸν Κωνσταντῖνον τετύφλωκεν, αὐτὸν δὲ καθεῖρξεν, ὁ Τορνίκης τε Κωνσταντῖνος, ὃν μέγαυν πριμικήριον ὁ βουσιλεὺς Ἰωάννης εἶχεν καὶ πρὸς τοῦ βουσιλέως υἱοῦ 15 καθώστωτο, ὁ Φιλῆς Θεόδωρος τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ αὐτὸς ἐξορωρηγμένος, καὶ ὁ Ζαγαρομμᾶτης Γεώργιος, ὃν πρωτοβεστιαρίτην μὲν ὁ βασιλεὺς ὠνόμασεν Ἰωάννης, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ παρικοιμώμενον πρῶτον τιμήσας μετὰ βραχὺ καθώστωσε, Νικηφόρος τε ὁ Ἀλυάτης, ὃν πρὸ βραχέος ἐπὶ τοῦ κανικλείου τετιμηκώς 20 ἕστερον τὴν γλῶττιαν ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτία ὁ βουσιλεὺς ἐκτεμῶν καθώστωσε, ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν χρησίμων καὶ δημοσιῶν ἀνδρῶν, οἳ τοῖς στρατιώταις ξενιόντες καὶ ἕμα συνδραμόντες καὶ ἐπὶ τῇ τῶν Σωσάνδρων συναγιόντες μοῆν κατὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου καὶ ἐπιτρόπου καὶ τῶν ἀεταδέλων αὐτοῦ αὐτοβοεὶ ἐφώρμησαν· **P 86**

filio, re autem vera pro Georgio Muzalone protovestiarario. hunc enim testamento Romanarum rerum omnium moderatorem ac dominum instituerat, ita ut penes eum Romani imperii totius esset summa, quoadusque imperatoris filius ad perfectam aetatem pervenisset. mandata imperatoris eorum qui tunc aderant iureiurando confirmata sunt. sed nondum tertius dies, postquam imperatoris cadaver tumulo conditum est, decurrerat, et tanquam ex composito quicumque illic comperiebantur Romani, cum ibidem non exigua militum manus comesset, concurrentes, necnon qui ab imperatore noxa atque incommodis attriti fuerunt nobiles et primae conditionis homines, inter eos et Strategopulus Alexius, cuius filium Constantinum oculis spoliaverat, ipsum carceri constrinxerat; Constantius Tornices magnus ab imperatore Ioanne primicerius constitutus, sed ab eius filio privatus; Theodorus Philes obcaccatus et ipse; et Zagarommata Georgius, quem imperator Ioannes protovestiaritem crearat, filius vero illius paracoemomenon elegerat, sed quem non diu post dignitate illa exuerat; Nicephorus Alyattes paulo ante praefectus canicellii factus, postmodum nullam ob causam ab imperatore lingua imminutus, officio etiam absolutus; et plerique alii viri opportuni ac celebres cum militibus confusi festinanter ad Sosandrorum monasterium, ubi protovestiararius sede locata iusta demortui imperatoris faciebat, properant,

- ἔκεισε γὰρ εἶχε τὴν σκηνὴν ὁ πρωτοβεστιάριος, καὶ τὴν ὄσιαν τοῦ τεθνηκότος βασιλέως ἐπλήρου. γνοὺς οὖν ὁ πρωτοβεστιάριος τὴν ἔφοδον τοῦ λαοῦ ὤρμησε τοῦ ναοῦ ἔξιέναι· ἔνδον γὰρ ἦν τῆς
- B** θείας μυσταγωγίας τελουμένης ἐπακροώμενος. ἀλλὰ τινες τῶν τῆς βουλῆς ἐκείνης συμπαρόντες αὐτῷ, δεισαντες μὴ ἔξιὼν καὶ 5 ἐποχηθεὶς ἐντρέψῃ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐφελκύσῃται τὸν λαὸν κἀν-τεῦθεν καὶ αὐτοὶ φωραθεῖεν, πρὸς ὀρκωμοσίας ἑτέρας ἐχώρουν. ἤδη γὰρ τοῦ βασιλέως πρὸς τὰς ἐσχάτας ὄντος ἀναπνοῶς Θεοδώ-ρου, καὶ τῆς διαθήκης εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθεῖστος αὐτοῦ, δμῦνουςιν ἅπαντες τὰ διατεταγμένα τῷ βασιλεῖ φυλάξαι ἀπαρα- 10 ποίητα. εἶτα καὶ μετὰ τὸ ἀποβιῶναι πάλιν δμῦνουςιν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς. τρίτον οὖν ἤδη διὰ τὰ προειρημένα δοκοῖς καὶ συνθή-
- C** καὶς ἐμπειδωθέντες πείθουσι τὸν πρωτοβεστιάριον συνίστασθαι τοῦ ναοῦ, οὖν ἡμῖν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἀνδρονίκῳ, τὴν τοῦ με-γάλου δομωστικῶν ἀξίαν τετιμημένῳ, καὶ τῷ πρώτῳ αὐτοῦ ἀδελ- 15 φῷ, ὃς καὶ πρωτοκρηγὸς τετιμητο. ὡς δὲ τὸ πλῆθος εἶδον γυ-μοῖς τοῖς ἕξασιν κατ' αὐτῶν χωροῦντας, ἐντὸς εἰσῆσαν τοῦ ἱεροῦ βήματος, καὶ τὴν παναγῆ περιπτυσάμενοι τράπεζαν ἐκείσε ἕξασιν ἔργον γεγένηται, μηδὲ μετὰ τὸν φόβον οἶκτον λαβόντων τῶν φο-νευτῶν· τοιοῦτον γὰρ τὸν θυμὸν ὁ λαὸς ἅπας ἐνεδέξατο κατ' 20 αὐτῶν, ὥστε καὶ μεληδὸν διατεμόντες αὐτόν, μᾶλλον δὲ κατὰ
- D** ἄρθρα, ἧ καὶ σμικρὰ τῶν σαρκῶν διελόντες τεμάχια ἕκαστος τὸ οἰκεῖον τμήμα κρατῶν τῆς ἐπιθυμίας ἐνεφορήθησαν. καὶ ταῦτα μὲν τοιοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον.

et adversum protovestiarium ac tutorem illiusque fratres non sine clamore irrumpunt. quare protovestiarius cognita multitudinis irruptione templo, in quo divinae mystagogiae sacrum audiebat, egredi conatur. sed quidam consilii ac facinoris fautores, qui cum eo erant, timentes ne suo exitu equo insidens multitudinis animos illectos sibi consociaret, indeque ipsorum perfidia propalaretur, ad novum iusiurandum adiguntur. nam cum Theodorus imperator extremum spiritum ageret et illius testamentum omnibus audientibus percurreretur, universi sese iureiurando ad omnia imperatoris mandata sine illa immutatione conservanda constrinxerant. praeterea postquam animam efflavit, pro iisdem sacramentum iterarunt. tertium propter iam dicta novo iureiurando et pactionibus adstricti protovestiario suadent, ut una cum fratre suo Andronico, magni domestici munere insignito, et maiore alio fratre, qui protocynegus erat, mordicus templo adhaeresceret. sed multitudinem strictis ensibus adversum se irrudentem intuiti sese in sacrarium conferunt, et immaculatam amplexati mensam obruncantur, cum neque post necem parricidarum animos ad misericordiam allexissent. tantoque populus furore insanit, ut eo membratim diviso sive potius in articulos aut minutissimas carnis particulas discerpto, quicumque proprium frustum manu tenens pro libidine exsaturati sint. et haec quidem sic evenere.

76. Οἱ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πλήθους οἱ τε τῶν ἐν τέλει καὶ οἱ τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων σὺν τοῖς καὶ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου (συμπάρῃν γὰρ αὐτοῖς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀρχιερέων τινές) σκέψιν ἐπεποίητο περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, οἱ τίς ἂν εἴη ἄξιος τὴν τούτων οἰκονομίαν λαβεῖν καὶ κρείττονος τῶν ἄλλων διευθετήσασθαι. οὐ γὰρ προσήκον ἔκριναν τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν τοσαύτην οὔσαν ὑπὸ βρεφυλλίου δωριζομένου ἢ καὶ ἄστραγαλλόντος διευθύνεσθαι, ἀλλ' ἔκριναν χρεῶν εἶναι τὸν δυνάμενον τὴν τῶν Ῥωμαίων σῶζειν ὀκλάδα ἐπὶ τῶν οὐράων καθή-
 10 σθαι βασιλείων, πολλῶν μὲν ἐναντίων πνευμάτων καταπνεύοντων P 87 αὐτῇ, ἀλλεπαλλήλων δὲ κυμάτων καταβομβούοντων καὶ ταρατόντων, καὶ ἄπλως εἰπεῖν ἐπὶ μεγάλου τυγχάνουσα κλύδωνος, καὶ κυβερνήτου δεδημένῃν γενναίου πρὸς τὸ ὑπεράνω γενέσθαι τῶν ἐπελθόντων ταύτῃ δεινῶν. αὐτίκα γὰρ τὰ μὲν ἡμοροῦντα
 15 τοῖς Πέρσαις ταῖς ἐφόδοις ἐθορυβοῦντο ὑπὸ τῶν ἐπερχομένων κατὰ Περσῶν Ταχαρίων· οὐπω γὰρ εἰς τελείαν εἰρήνην ἀπεκατέστησαν, οὐδὲ εἰς ξυμβιβάσεις καὶ συμφωνίας βεβαίας ξυνήεσαν. καὶ τὰ ἐν δυσρῇ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ Ναξιῦ, ὃν καὶ Βαρδάριον ὁ πολὺς καλεῖ λαός, ὁ ἀποστάτης Μιχαὴλ ὑφ' ἑαυτὸν B
 20 ἐποίησατο, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πολίχνιά τε καὶ φροῦρια παρεστή-

1 D: Καὶ οὕτω συνελθόντες ἅμα τῷ ἱερῷ καταλόγῳ καὶ τῷ πατριάρχῳ σκέψιν ἔθεντο τὸ τίς ἂν εἴη ἄξιος περὶ τὴν κοινῶν πραγμάτων διοίησιν. ἠρώτησαντο γοῦν οἱ Ῥωμαῖοι, εἴτα Λατίνοι, εἴτα Σκύθαι, καὶ πάντες τὸν Κομνηνὸν Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον ἐπέλεγον καὶ τοῦ παιδὸς ἐπίτροπον εἶναι καὶ τῶν κοινῶν διοικητῆν. καὶ ὡς ἐν ὀλίγῳ καινίᾳ δεσποτικῇ αὐτὸν ἀναδοῦσι, καὶ μετὰ μικρὸν εἰς βασιλεῖον ἀνήχθῃ περιωπῆν. 10 βασιλείων] τῶν βασιλείων?

76. Verum ex Romano populo tum in dignitate constituti tum militarium cohortium ductores, et cum eis sacri senatus principes, quibuscum una et patriarcha et celebriorum archiepiscoporum plerique, de rebus publicis consularunt, quoniam earum administrationem in se suscipere dignus atque idoneus haberetur et aliis imperio consulere posset. haud enim conveniens esse existimarunt, Romanum imperium, maiestate ac dignitate tantum, a puerulo, qui vel fructibus alluci poterat vel talis adhuc luderet, gubernari: sed necessarium esse iudicarunt eum clavum tanti imperii tenere et gubernacula rei publicae tractare, qui tutam a naufragio navim adversariorum ventorum vi impetitam, variorum fluctuum strepitu turbatam ac fere obrutam, et ut verbo expediam, ingenti tempestate periclitantem, ideoque gubernatore generoso atque accommodo ad eam ab imminetibus opprimentibusque miseriis conservandam indigentem, conservare posset. statim enim Persarum confinia ab irruptione adversus Persas concurrentium Tachariorum, cum non adhuc stabili amicitia firmarentur neque ad certam pacem ac concordiam convenissent, notabilius turbabantur; et in Occidente ad Naxium flumen, quem plebs Bardarium vocat, defector Michael omnia occupaverat, et in ea regione oppidula et castra sibi addixerat adeo, ut ea

σατο, καὶ ἀφόβως τούτων ἤρχε καὶ ἀκινδύνως ἐδέσποζεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἕτεραί τις προσδοκίαι τοὺς πολλοὺς, μᾶλλον δὲ τοὺς ἐχέφρονας ἐθάρτυε, τὰς ἐπιγαμβρίας φημί τοῦ ἀποστάτου Μιχαήλ· τὸν τε γὰρ ῥῆγμα Σικελίας Μαφροί, καθὼς προειρηγήμην, ἦν ἑαυτοῦ θυγατρὶ Ἑλένη συνέζευξε, καὶ κῆδος δὲ ἄλλο ἐπὶ τῆς 5 θυγατρὶ αὐτοῦ Ἄννη μετὰ τοῦ τῆς Ἀχαιῶν πρίγκιπος ἐπεποιήτο. ἦν δὲ καὶ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὸ τῶν Λατίνων γένος, ἐχθρὸν

C καὶ αὐτὸ τυγχάνον Ῥωμαίοις, ἐν οἷς καὶ βασιλεύων ὁ Βαλδουῖνος ἐτύγγανεν. οὕτω μὲν οὖν τῶν πραγμάτων δυσχερῶς εἶχεν ἢ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή, ἐζήτουν δὲ ἄρα οἱ προύχοντες τὸν καλῶς αὐτῶν 10 προστησόμενον. ξυμπάντων δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὸν Κομνηνὸν Μιχαήλ ἀφεώρων, οὗ πολλάκις ὁ λόγος ἀπεμνημόνευσεν. ἐπειδὴ δὲ ἔδει καὶ ἐρωτήσεις γενέσθαι πρὸς τὸν λαόν, ἵνα σχολίῃν σφῶν αὐτῶν ἀπόπειραν τῆς βουλήσεως καὶ γνοίεν ἐκάστου πρὸς ὃν ἔχει ἑὸς ῥοπὴν, αἱ πεύσεις κατὰ γένη καὶ κατὰ τάξεις γέγοντο. 15

D καὶ πρῶτον μὲν ἠρωτοῦντο οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀπαξάπαντες ὁμοθυμαδὸν ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος τὸν Κομνηνὸν Μιχαήλ ἐθέλειν εἶναι ἔλεγον τῶν Ῥωμαϊκῶν πραγμάτων κηδεμόνα καὶ φροντιστὴν καὶ ὡς οἰκεῖον δεσπότην ἔχειν αὐτόν. καὶ τὸ Λατινικὸν δὲ γῆλον ἐρωτηθῆν οὐ πολλῆς ἐδεήθη τῆς ἀποκρίσεως, ἀλλ' ἐνθὺς τὸν Κομνηνὸν 20 Παλαιολόγον τὸν Μιχαήλ ἐζήτουν καὶ οὗτοι ἀρχηγὸν ἀπάντων τελεῖν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ Σκυθικὸν ἤροντο γένος, οὐ βαρβαρικῶς ἀπεκρίνοντο ἀλλὰ καὶ λίαν Ἑλληνικῶς τε καὶ συνετῶς, καὶ οὐ κρείττονα ἄλλον εἶδέναι δυσχυρίζοντο εἰς τὸ ἄρχειν ἀπάντων τοῦ

sine ullo metu teneret et discrimine potiretur. praeterea et alia suspicio plurimos, sed prudentes potissimum, angebat, defectoris Michaelis inquam generi. namque Manfredo Siciliae regi, ut praenarravimus, filiam Helenam matrimonio coniunxerat, et aliam affinitatem ex filia sua Anna cum Achaiae principe contraxerat. quin etiam Cpoli Latina gens Romanis adeo inimica, quam Balduinus sustinebat, insederat. hac ratione Romanorum imperium graviter aegrum vehementerque undique laborans qui probe regeret, proceres investigare. omnium nihilominus oculi in Michaellem Comnenum, cuius saepe meminimus, ferri. verum cum de hoc populus etiam ex-
postulandus esset, ut cuiusnam ille sententiae esset ipsi experirentur, et in quem magis animis propenderet cognoscerent, interrogationes secundum genera et ordines institutae sunt. et primum quidem Romani sciscitantur, illi universi confertim, unoque ore, non alium praeter Michaellem Comnenum Romanarum rerum tutorem ac curatorem, et eum veluti dominum proprium agnoscere se velle fatebantur. cum ex Latina natione quaereretur, non multa expectatione opus fuit, tanquam quae subito Michaellem Palaeologum omnium summum principem postulavit. cum Scytharum quoque genus percontarentur, non barbaram sed Graece admodum prudenterque respondit, et Michaelle Comneno praestantiorum, cui summa imperii dedi deberet, se te-

Κομνηνοῦ Μιχαήλ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερός κατάλογος, ἐπεὶ τὸν Κομνηνὸν ἐώρα Μιχαήλ πρὸς τὸ ἀντιλαβέσθαι τῶν Ῥωμαϊκῶν πραγμάτων οὐ μικρῶς δεσχευόμενον, ἀλλ' οἷον κατοκροῦντα καὶ ἀναβαλλόμενον τὴν ἐγχείρησιν καὶ τάχα καὶ ὡς αἰτίαν τιθέντα τὸν 5 πρὸ βραχέος προβάντα ὄρκον ἐπὶ τῷ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου παιδί, οὐ μόνον ἀγράως αὐτῷ συνεχώρουν τῆς πράξεως, ἀλλὰ P 88 καὶ ἔγγραφον ἐξέδιντο τόμον, ἐν ᾧ σὺν τῷ πατριάρχῃ οἱ ἀρχιερεῖς πάντες ὑπογεγράμφοι, διαλαμβάνοντα ὡς οὐ μόνον ἐν τῷ ἀδεκάστῳ βήματι τοῦ Χριστοῦ σὺχ' ὑπέβηε λόγους τοῦ πράγματος, 10 ἀλλὰ καὶ στέφανοι θειότεροι τούτῳ πλακῆσονται ἕνεκα τοῦ εἰς σωτηρίαν ἐληλυθέναι τοῦτον τοῦ χριστιανώμου λαοῦ. οὕτω μὲν τὸν τοῦ Κομνηνοῦ Μιχαήλ λογισμὸν ἀποτινάζει τὴν δειλίαν φρονίμως, καὶ ὡς δέον ἦν, ἀπειργάσατο, (77) καὶ οὕτω μὲν καὶ ὁ Κομνηνὸς Μιχαήλ τὸν ἀγῶνα τῆς βασιλείου ἀέλῃς ὑπέσιδεν. καὶ 15 πρῶτα μὲν ἐν τῷ δεσποτικῷ τοῦτον ἀνήγγυον ἀξιώματι, καὶ ταυ- B νίαν δεσποτικὴν τῇ τούτου περιτιθέασι κεφαλῇ. μικρὸν τι πάνυ χρονικὸν παρῆλθε διάστημα, καὶ ἐκὼν ἄκων εἰς τὴν βασιλείον

13 D: Ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῶν μεγιστάνων ὁ Καρσανίτης ἦν, ὃς καὶ φέρον κατεψηφίσατο τῶν Μουζαλαίων, τοῦτον ὁ βασιλεὺς Μιχαήλ, ἵνα μὴ τι νεωτερίσῃ, ἐν εἰρκτῇ ἔθετο. ὁ δὲ ἀποδρᾶς περὶ τὰ τῶν Περσῶν ὄψετο, κατασχεθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Τουργομάνων πεφόνευσαι. ἐναπολείπειτο δὲ ἀπὸ τῶν περιουσιῶν ὁ Ἄγγελος Ἰωάννης ὁ πρωτοστράτωρ, ὃς κατὰ τὴν ἐνομήν ἦν. τοῦτον πέμψας ὁ βασιλεὺς ἤθελεν ἀγαγεῖν, καθ' ὃδὸν δὲ βέλει τραθεὶς ἐτεθνήκει. ὁ γὰρ βασιλεὺς τὸν ἀντάδελφον αὐτοῦ μέγαν χειροτονήσας δομέστικον, καὶ τὰ στρατεύματα παραδοὺς αὐτῷ, εἰς δύσιν ἐπέπομφε κατὰ τοῦ ἀποστάτου Μιχαήλ. ὡς δ' ἀνηγορεύθη, σεβαστοκράτορα εἶναι τοῦτον πέπομφεν. συνῆν δὲ αὐτῷ καὶ Στρατηγόπουλος Ἀλέξιος καὶ ὁ πρωτοβεστιαρίος Ῥαυλ' Ἰωάννης. τετίμηκε δὲ καὶ τὸν Στρατηγόπουλον μέγαν δομέστικον, καὶ τὸν ἐξ ἑτέρας μητρὸς ἀντάδελφον αὐτοῦ Κωνσταντῖνον Καίσαρα τετίμηκε καὶ εἰς τὰ τῆς Παφλαγονίας ἔστειλε μέγ.

nere neminem contendeabant. quin immo sacer senatus Michaelē Comnenū multo nisi rerum Romanarum administrationem detrectantem, procrastinantem atque deludere provinciam conantem, et forte etiam non multum ante tempus de Theodori imperatoris filio sacramentum causantem, patriarcha et caeteri omnes praesules non tantum voce, sed scripto etiam tomo, in quo ea continebantur, tantum abesse ut pro tali conatu apud iustum iudicem Christam rationem redderet, ut coronis diviniorebus potius coronandus esset, quod in salutem Christiani populi accessisset, suadebant, atque facultatem similia in se recipiendi concedebant. sicque ut Comnenus Michael metum animo pelleret, prudenter sane, et uti necesse erat, effecerunt. (77) Ita Michael Comnenus imperatorii dominatus certamen adiit. et primum quidem eum despotica dignitate exornant: mox taenia etiam despotica caput coronant. nec multum temporis processit, et ipse volens nolens,

ἀνήχθη περιωπήν, πολλὰ πρὸς τῶν προυχόντων ἐκβιασθεῖς, καὶ οἷς τὰ κοινὰ τῶν πραγμάτων ἔμελε· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἀσπίδος οἱ τῶν ἐν τέλει καὶ οἱ ἄλλοι τῶν στρατευμάτων κρείττους ὄντες καθίσαντες βασιλικῶς ἐπευφήμησαν. ἔπει δὲ ἔδει καὶ βασιλικῶ διαδήματι τοῦτον στεφθῆναι, ἐπὶ τὴν προκαθημένην πόλιν 5 τῶν Βιθυνῶν ἀφίκετο Νίκαιαν, ἔνθα παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀρσενίου τὸ βασιλικὸν ἐταινιώθη διάδημα. ἔπει δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ

C βασιλέως Θεοδώρου ἐκκρίτων δοκούντων εἶναι καὶ μεγιστάνων ὁ Καρνανίτης, ὃν καὶ πρωτοβεστιάριον ἐκείνος προέβαλεν, ἐσώζετο, ὃς καὶ τῶν προειρημένων τοῦ τε πρωτοβεστιάριου καὶ τῶν 10 ἀδελφῶν αὐτοῦ φόνον εἰργάσατο (ἐκείνος καὶ γὰρ τῷ τότε τὴν Ῥωμικὴν στρατιὰν ἐπεκράτει), τοῦτον ὁ βασιλεὺς Μιχαήλ, ἵνα μὴ τι νεωτερίσῃ, ἐν εἰρκῆ ἔθετο. ὁ δὲ ἀποδρὰς ἐπὶ τὰ τῶν Περσῶν ὄχετο, ὑπὸ τιῶν δὲ Τουρκομάνων κατασχεθεὶς ἐσκόλευται μὲν τὰ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς δὲ πεφόνεσται. ἐναπολλέλειπται δὲ 15

D ἀπὸ τῶν μεγάλων καὶ περιωνύμων ὁ Ἄγγελος Ἰωάννης, ὃς καὶ πρωτοστράτηγος ἦν καὶ κατὰ τὴν δυσμὴν διήγεν, ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν οὐ μικρὰν τινα μοῖραν τῆς στρατιᾶς. τοῦτον μετὰ τὸν πρωτοβεστιάριον ὁ βασιλεὺς ἐφίλει Θεόδωρος, κὰν ταῖς τιμαῖς καὶ πᾶσιν ἄλλοις ἀπλῶς τὰ δευτερεῖα ἔφερον· εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἀπίστευτέ 20 τινος τῶν αὐτοῦ εἰς αὐτὸν ἀγαγεῖν, καθ' ὃδὸν δὲ δειλίας οὗτος βέλει τρωθεὶς ἐτεθνήκει. οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν οἱ πρόκριτοι τῶν ἐκείνων καὶ οἱ πρώτιστοι τῶν ἐν ἡξιώμασιν, οἱ δ' ἄλλοι ἀνδράπια

13 περι vulgo.

vi ab eminentioribus, et quibus res publicae curae erant, adactus ad imperatorium culmen ascendit. etenim imperatorio scuto, qui in dignitate, et alii cohortium celebriores, collocatur acclamationibus prosequuntur, et imperatorio diademate coronandus ad reginam Bithynarum urbium Nicaeam proficiscitur, in qua a patriarcha Arsenio corona imperii decoratur. quando vero ex iis qui apud Theodorum imperatorem selectiores esse ac praecipui videbantur, Caryanites protovestiarii dignitate ab eo decoratus reliquus erat, qui iam dictorum protovestiarii et fratrum illius necem patravat et tunc temporis Romanam militiam gubernabat, ne quid novi attentaret, in carcerem a Michaele imperatore intruditur. ille fuga sese surripiens ad Persas commeat, sed a quibusdam Turcomanis interceptus rebus spoliatur et ipse de medio tollitur. e principibus etiam et magni nominis viris Ioannes Angelus, munere protostrator, in Occidente aetatem agebat, non exiguae militiae partis praefectus. hunc post protovestiariam imperator diligebat Theodorus, illique in honoribus aliisque omnibus plane secundas tribuebat. eum ut ad se duceret, quosdam e familiaribus imperator miserat: sed inter eundem metu obrutus expiravit. hi itaque inter eos qui in dignitatibus erant et praecipui apud eum habebantur, primas sine controversia ferebant. caeteri

ἔπληρον οὐ πολλοῦ λόγου ἄξια· διὰ ταῦτα καὶ ὡς καταπεφρονη-
 μένοι παρείθησαν. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Μιχαὴλ πρὸ τοῦ βασι-
 λικῶς στεφθῆναι τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Κομνηνόν,
 μέγαν χειροτονήσας δομέστικον καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ τούτῳ παραδούς
 5 στρατεύματα, εἰς τὰ θυτικά μέρη κατὰ τοῦ ὑποστάτου Μιχαὴλ P 89
 ἐκπέπομφε. συνεξαπέστειλε δὲ αὐτῷ καὶ τὸν Στρατηγόπουλον
 Ἀλέξιον καὶ τὸν Ραοὺλ Ἰωάννην τὸν τοῦ πρωτοβεστιαρίου Ραοὺλ
 πρώτον υἱόν, οὖν τοῖς δὲ καὶ ἄλλους στρατηγεῖν εἰδότας καὶ μά-
 χαις ὡς δέον συμπλέεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀνηγορεύθη καὶ βασιλεὺς ὁ
 10 βασιλεὺς Μιχαὴλ, τὸν μὲν ἀδελφόν αὐτοῦ τὸν Κομνηνόν Ἰω-
 ἄνην σεβαστοκράτορα τετίμηκεν, ἑξαποστειλάς αὐτῷ ἐν τῇ θυσμῆ
 ὄντι τὰ τοῦ ἀξιώματος σύσσημα, τὸν δὲ Στρατηγόπουλον Ἀλέξιον
 μέγαν ἐτετιμήκει δομέστικον, τὸν δὲ ἀδελφόν αὐτοῦ Κωνσταν-
 τίνον ἐξ ἑτέρας ὄντι τούτῳ μητρὸς τῷ τοῦ Καίσαρος τετίμηκεν
 15 ἀξιώματι καὶ εἰς τὰ τῆς Παφλαγονίας ἔστειλε μέρη, τὰς ἐκεῖσε B
 πόλεις καὶ τὸν στρατὸν ἐπισκεψόμενον καὶ τὰ φρούρια.

78. Ἐπεὶ οὖν ἐγκρατὴς τῶν βασιλικῶν σκήπτρων ὁ Κο-
 μνηνὸς γεγένηται Μιχαὴλ, πάντας μὲν τοὺς ἐξ ὀποιασδὴ τινος
 αἰτίας κατασχέτους ὄντας ὑπὸ τοῦ βυσιλέως Θεοδώρου ἢ καὶ ἄλ-

17 D: Καὶ ἦν χαρὰ ὡς ἐκ σκοτομήνης εἰς φέγγος ἢ ἐκ κλύδατος εἰς
 γαλήνην ἢ ἐκ χειμῶνος εἰς ἕαρος ἢ ἐκ λαίλακος εἰς ἡννεμίαν ἢ ἐξ
 ἀθυμίας εἰς ἡδονήν. οἱ δ' ἐν πόλει Λατίνοι καὶ ὁ ἐν αὐτῇ βασι-
 λεύων πρεσβείαν ἔστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπὸ Θεσσαλονίκης
 ποιούμενοι ζήτησιν, ἵνα δοῖη ταῦτ' αὐτοῖς καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην
 χώραν ἕως τῆς Κωνσταντινῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀστεύετον πρὸς
 σφᾶς ἀπελογήσατο, ὡς ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ ἑμὸς πατὴρ ἡγεμονεύων
 ἐτεθνήκει· ὡς οὖν πατρίδος θέλω ἔχειν αὐτῆς. ταῦτ' ἀκησότες
 οἱ πρέσβεις ὑποκνησιώσαν ἔχον τὴν ἀκοήν, καὶ "παρὰχώρησον
 ἡμῖν ἐκ τῶν Σεργῶν" αὐτῷ ἔφησαν. καὶ ὃς "ἐπεὶ πρώτων ἡγεμο-
 νεύειν ἠρξάμην, καὶ οὐ χρεῶν ταύτην καταλιπεῖν με." οἱ δὲ "καὶ
 ὁδὸς ἡμῖν ἐκ τοῦ Βολεροῦ τὰ μέχρις ἡμῶν." καὶ ὃς "κολλάκις"

leves homunculi, nulla consideratione digni, ideoque tanquam nullius sortis
 homines negleximus. igitur imperator Michael antequam regio more coro-
 naretur, fratrem germanum suum Ioannem Comnenum magnum domesticum
 constitutum Romanis illi conceditis agminibus in occiduis partes adversus
 Michaelem defectorem dimittit, et illi Alexium Strategopulum, Ioannem
 Raulum, primum protovestiarii Raulis filium, aliosque militiam doctos et
 cum adversario congregari, uti par est, gnaros socios adiungit. Michael ipse
 imperator acclamatus fratrem suum germanum Ioannem Comnenum sebasto-
 cratorem fecit, et ad eum in occiduis morantem dignitatis insignia transmisit.
 Strategopulum Alexium magnum domesticum creavit, et alterum fratrem
 Constantinum, ex alia ortum matre, Caesaris munera decoratum in Paphla-
 goniam amandavit, ut urbes in ea exercitum oppidaque iuviseret.

78. Sed cum regendi potestatem sibi asseruisset, omnes ex quacunque
 causa ab imperatore Theodoro custodiae mancipatos aut quomolibet ne-

λωσ παρεωραμένους ἀνερρώσατό τε καὶ ἀνεκαλέσατο, καὶ δωρή-
 μουσιν ἄδροτέροις τούτους ἰδεξιώσατο. ἀλλὰ καὶ ἀπαξᾶπλῶς πρὸς
 πάντας φιλοτιμότερον ἐχρήσατο τῇ ἀρχῇ, ἀφειδῶς ἐπιχέων τού-
 τοις τὰ χρήματα. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ τῶν Ῥωμαίων πλῆθος, κἄν
 οἰουδὴ τις εἴυχε τάγματος κἄν οἰασθῆ τις τύχης καὶ ἐπιτηδεύ- 5
C μματος οἰουδὴ τις, πολλῆς τῆς ἡδονῆς ἐμφορούμενον καὶ ἐπι-
 χαῖρον τοῖς πράγμασιν. ὥσπερ γάρ τις ἐκ σκοτομήνης βαθείας
 εἰς καθαρώτατον ἡλίου φέγγος ἐπέλθῃ ἢ καὶ ἀπὸ κλύδωνος εἰς
 γαλήνην ἢ ἐκ χειμῶνος εἰς ἔαρ ἢ εἰς νημεῖαν ἐκ λαλλᾶπος, κἄν
 τῆς πολλῆς ἀνίας μεταμειφθεῖ εἰς ἡδονήν, οὕτως ἄπαντες ἐπε- 10
 γάνυντο καὶ ἐσκήριζον ὑφ' ἡδονῆς, τῆς προτέρας ἐπιλελησμένοι
 ἀλγειωτέρας καὶ πικρᾶς διαγωγῆς. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κωνσταντι-
 νουπόλει Λατῖνοι καὶ ὁ ἐν αὐτοῖς τύχα βασιλεύων Βαλδοῦϊνος
D πρᾶβειαν ἔστειλαν πρὸς τὸν βασιλεῦ, ὑπέρογκά τινα ζητοῦντες
 καὶ ἀτόπων ὄντα ἐγγύς· καταφρονητικῶς γὰρ διατεθέντες πρὸς 15
 τὸν βασιλεῦ ὡς νῦν τῆς ἀρχῆς ὑψάμενον βαρείας τὰς ζητήσεις
 ἐποίουν. καὶ πρῶτον μὲν ἤρξαντο ἀπὸ τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης
 ποιῆσθαι τὴν ζήτησιν, ἵνα παρᾶσχη ταύτην τούτοις ὁ βασιλεὺς
 καὶ πῶσαν τὴν ἄλλην χώραν ἄχρι καὶ τῆς Κωνσταντίνου αὐτῆς.
 ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν τοιούτων ἀκροασόμενος ἀστεϊότερον πρὸς σφᾶς 20
 αὐτοὺς τὸν ἀπόλογον ἐποίησατο, ὡς ἡ πόλις αὕτη πατρίς μου οἶον

φησὶν " ἐκείσε ἐθήρευσα, καὶ σὺ μοι κέρκιται ἄξιον ἀφείναι τοῦτον
 τὸν κῶρον." " τί οὖν ἡμῖν δίδωσ;" οἱ πρᾶβεις ἀντέφησαν. " ἐγὼ
 μὲν" ἔφη " οὐδέν. ἀλλ' εἴπερ τὴν ἐξ ἐμοῦ λαβεῖν θέλετε εἰρήνην,
 ἐθέλω τοῦς ἐν Κωνσταντίνου Λατίνους πρὸς τὴν Ῥωμαίων τελείν
 ἀρχὴν μερίδα μὲν ἐκ τοῦ κομμερκίου ἡμίσειαν, κἄν τοῦ χρυσοφθειῶν
 ὀσάστωσ. εἰ δ' οὖν, ἀλλ' ἔστω μάχη." 7 γάρ] γὰρ εἰ?

glectos liberavit et revocavit et munificentioribus donis cohonestavit, et ut
 rem in pauca conferam, erga omnes dominatione splendidus usus est; et
 large effusaque pecunias distribuit. tum Romanorum multitudinem, cuiuscun-
 que illa ordinis, cuiuscunque generis aut instituti fuisset, multa exultare
 laetitia et rebus secundis gaudere, intueri omnes poterant. quemadmodum
 enim, dum quis e densissimis tenebris in purissimum solis iubar emergens,
 aut e tempestate in tranquilla aut ex hieme in vernali aut ex procella in
 quieti accesserit, aut etiam ingentem moerorem in gaudium transmutavit,
 laetitia differtur, ita omnes voluptate quadam perfundi et gaudio cumulari
 atque exillire, miserima deterrimaque prioris vitae ratione et pectore oculia-
 que amota. Latini, qui Cpoli erant, et Balduinus illorum moderator ad im-
 peratorem legatos praetumida quaedam et pene absurda quaeritantes mis-
 runt. contemptius namque erga imperatorem, tanquam qui tum primum im-
 perium assumpserat, affectu immoderatis postulationibus urgebant; et ab
 ipsa Thessalonica initium facientes, ut eam sibi et reliquam omnem regionem
 Cpolim usque imperator concederet, poscebant. his auditis imperator res-
 ponsum lepidam sane neque invenustum dedit. eam scilicet urbem sui pa-

τυγχάνει· ἐκείσε γὰρ ὁ ἐμὸς πατὴρ ἡγεμόνευεν, ὃν καὶ ὑμεῖς οἴ-
 दाτε τὸν μέγαν δομέστικον. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ οὗτος τὸ ζῆν ἔξε-
 μέτρησεν, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκείσε τέθραπται. πῶς εὖν δέον
 ἐστὶ ταύτην τὴν πόλιν ἔξω τῆς ἐμῆς τυγχάνειν ἀρχῆς; ταῦτα ἀκη-
 5 κόβητες οἱ πρόσβεις ὑποκνησιτύωσαν ἔσχον τὴν ἀκοήν, ὡς τάχα τινα P 90
 τῶν ζήτουμένων πυράσχη τούτοις ὁ βασιλεύς, καὶ μεταβαλόντες
 τὸν λόγον “οὐκοῦν” ἔφησαν, “ὦ βασιλεῦ, παραχώρησον ἡμῖν ἐκ
 τῶν Σερρών αὐτῶν κατασχεῖν τὰ λοιπά.” καὶ ὁ βασιλεύς “οὐδ’
 αὐτὴν μοι προσήκουσαν ποιείσθε τὴν ζήτησιν. πρῶτως γὰρ ἐν
 10 αὐτῇ πρὸς τοῦ μακαρίτου βασιλέως τοῦ Θείου μου ἡγεμονεύειν
 χώρας ἠρξάμην, καὶ πρῶτως ἐν αὐτῇ ἐστρατήγησα, καὶ φιλῶ τὸν
 τόπον ὡς σὺνῆδες ἔδαφος. οὐ χρεῶν γοῦν οὐδὲ ταύτην τὴν πόλιν
 καταλιπεῖν.” εὐχερῶς γοῦν οἱ πρόσβεις ἐκ τόπῳ μετεπήδων εἰς
 τόπον, καὶ μηδὲν ἔχοντες, εἰ καὶ τι λάβουεν, ἀγαπᾶν ὡς κερδή- B
 15 σαντες, καὶ “ὦ βασιλεῦ” ἀντεῖπον, “καὶ δὸς ἡμῖν ἐκ τοῦ Βολε-
 ροῦ τὰ μέχρις ἡμῶν.” καὶ ὁ βασιλεύς “ἐν τούτοις τοῖς τόποις
 πολλὰκις ἐθήρησα, καὶ σχεδὸν τὸ καλῶς χρᾶσθαι τις θήραις
 ἐν τούτῳ μεμάθηκα, καὶ οὐ μοι κέρκειται ἄξιον τοῦτον ἀφείναι τὸν
 χῶρον, ἐνθα καὶ ἄλλιν ἀγαπῶ θηρεύειν καὶ ἄγραϊς ζῶων ἐφήδε-
 20 σθαι.” “τί γοῦν ἡμῖν δίδως;” ἀντέφησαν οἱ πρόσβεις τῷ βασι-
 λεῖ. “ἐγὼ μὲν” ἔφη ὁ βασιλεύς “οὐδέν. ἀλλ’ εἴπερ ἐθέλετε τὴν
 εἰς ἐμοῦ εἰρήνην λαβεῖν (καλῶς γὰρ με ἐπίστασθε, καὶ τὴν εἰς C
 ἐμοῦ μάχην ξυνίετε, ἦντιν τὴν ἡγεμονίαν Βιθυνίας καὶ Τυρσίας

14 ἡγάπων interpres.

triam quodammodo esse; in ea patrem suum, quem ipsi optime noverant,
 magnum domesticum principatum obtinuisse; in ea vitae finem fecisse, in
 eaque cadaver illius sepulturae mandatum. quomodo itaque ea urbs extra
 potestatem meam fuerit? audiunt legati: adhuc tamen pruritu aurium aliqua
 concessurum imperatore sperabant, et mutata oratione "igitur" aiunt "im-
 perator, concede nobis ab Serris ipsis reliqua possidere." tum imperator
 "neque iuste neque decenter haec postulatis. primum enim in ea a beatae
 memoriae imperatore patris meo loci dominatum habui, illic dominationis
 meae exordia, illic militiae prima incunabula; et loco tanquam familiari solo
 delector. haud itaque erit operae pretium illum amittere." legati de loco in
 locum facili negotio sermonem convertere, et cum nihil haberent, si quid im-
 petrassent, eo contentos esse, ac si victoriam fuissent consecuti. et "o im-
 perator" excipiunt, "saltem nobis e Bolero ad nostra permitte." tum impe-
 rator "illis in locis saepissime venationi operam dedi, et venationibus non
 male uti in illis apprehendi. indignum itaque videtur locis illis renuntiare,
 ubi rursus venationi incumbere gestio et ferarum capturis animam oblectare."
 "quid igitur vobis donas?" legati imperatori responderunt. "ego quidem"
 inquit imperator "nihil. sed si pacem ex me habere concupiscitis (bene nam-
 que me nostis, et quid pugnando valeam; iamque satis didicistis cum Bithy-

εἶλον, ὅπως ὑμῖν οἶδα μαχέσασθαι), ἐθῆλον τοὺς ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Λατίνους πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων τελεῖν ἀρχὴν μερίδα μὲν τὴν ἐκ τοῦ κομμερκίου αὐτῶν, τὴν ἀνάλογον ὡσαύτως εἰσόδον. εἰ ταῦτά μοι παρασχεῖν ὑποσχόητε, εἰς εἰρήνην συνέρχομαι. εἰ δ' οὐκ ἔστω μάχη, ἥτις σὺν θεῷ φάναι μᾶλλον βλυσιτελήσει Ῥωμαίοις." οὕτως καταισχυρθέντες οἱ τῶν Λατίνων πρέσβεις ἄπρακτοι πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ὑπενόστουν.

79. Καὶ πρὸς τὸν ἀποστάτην δὲ Μιχαὴλ ἐστειλατο πρεσβείαν ὁ βυσιλεύς διὰ τοῦ Φιλῆ Θεοδώρου τοῦ πρὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου τετυφλωμένου. καὶ ἡ πρεσβεία πραεῖα καὶ πολλὰ 10 ὑπενδιδούσα τῶν προσηκόντων ἄστεων καὶ χωρῶν· παρεχώρει γὰρ τῷ ἀποστάτῃ ὁ βασιλεύς, πρὸς ἀγάπην ἐφελκίων αὐτόν. ὀλίγα δὲ ἄττι ἀνεκαλεῖτο, καὶ οἷα οὐκ ἦν εἰκὸς παριδεῖν. ἀλλ' ἦν ὁ ἀποστάτης πρὸς τὰς ἀκροάσεις σκληρὸς καὶ πρὸς τοὺς λόγους ἀπόκροτος· οὐ μόνον γὰρ τὴν πρεσβείαν οὐ κατεδέξατο, ἀλλὰ 15 καὶ τὰς ἀποκρίσεις οὐ προσηκούσας ἐποιεῖτο. ἐφύσα γὰρ αὐτόν οὐ μόνον τὸ ἐπὶ τῷ ἤγῃ τῆς Σικελίας τῷ Μαμφρὲ κῆδος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ τῷ πρίγγκι τῆς Ἀχαΐας τῷ Γουλιέλμῳ· ἤδη γὰρ καὶ τὴν τοιαύτην ἀγχιστεῖαν πεπλήρωκεν. ἐντεῦθεν μεγάλα τε ἐφρόνει καὶ

8 D: Καὶ πρὸς τὸν ἀποστάτην δὲ Μιχαὴλ ἐστειλατο πρεσβείαν διὰ τοῦ Φιλῆ Θεοδώρου, πολλὰ ὑπενδιδούσα τῶν προσηκόντων ἄστεων καὶ χωρῶν. ἀλλ' ἦν πρὸς τὰς ἀποκρίσεις σκληρὸς· ἐφύσα γὰρ αὐτόν οὐ μόνον τὸ ἐπὶ τῷ ἤγῃ τῆς Σικελίας Μαμφρὲ κῆδος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ τῷ πρίγγκι Ἀχαΐας τῷ Γουλιέλμῳ. ὁ δὲ βασιλεύς πρὸς τὸν ἤγῃ τῆς Σικελίας τὸν Μαμφρὲ τὸν τοῦ ἀποστάτου γαμβρὸν πρέσβεις ἐστειλε διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ κανικλείου Νικηφόρου τοῦ Ἀλνάτου, ὃν καὶ κατεῖχε μεθ' ἑαυτοῦ ἕγγυς πόν δύο ἐτῶν. καὶ πρὸς τὸν πρίγγκι Ἀχαΐας διεπρεσβέσατο· ἀλλ' οὐδὲ οὕτως εἴξε.

niae Tarsiaeque rerum potirer, quam ipse ratione bello configam), volo Latinos, qui Cpoli sunt, Romano imperio eam ex tributo partem persolvant quae introitibus proportione respondeat. haec si praestare annueritis, pacem compono. sin minus, pugnam edico, quae deo auspice, ut ita dicam, multo Romanis utilior erit." his Latinorum legati confusi Cpolim infecto negotio remeant.

79. Ad Michaelem etiam defectorem legatum imperator Theodorum Philem, ab imperatore Theodoro luminibus orbatum, mittit. legatio lenis erat, tanquam quae ex pertinentibus ad se urbibus ac oppidiis pleraque cederet; quae defectori imperator, eum secum concilians permittebat, parva vero admodum repetebat, quae haud decorum videbatur ab eo negligi. sed durus atque inexorabilis defector oblati sermonibusque magis induruit; qui non modo legationi locum non dederat, sed in responsionibus etiam indecore admodum se gesserat, inflaverat namque animos non solum cum Siciliae rege Manfredo, sed etiam cum Gulielmo Achaiae principe contracta affinitas: iam enim et hoc quoque matrimonium absolverat. hinc horrendum turgere et

ὑπέρογκι διελέγετο. ἐνθὲν τοι καὶ ὁ Φιλῆς Θεόδωρος πολλὰ τοῖς
 λόγοις ἀνιαθεὶς καὶ βαρυναλγησας ταῖς ἀποκρίσεισι πρὸς τὸν βασι- P 91
 λέα ὑπέστρεψε, τοῦτο πρὸς τὸν ἀποστάτην εἰπὼν "οἶδα μὲν ὡς
 ἀνοηταίνεις, καὶ διὰ τοῦτο φθέγγῃ τὰ μὴ προσήκοντα. ἀλλ' ἴσθ'
 5 ὡς τάχος πειραθήσῃ βασιλικῆς ἰσχύος καὶ Ῥωμαϊκῆς δυνάμειος,
 καὶ γενήσῃ μετὰ μέλος, ὅτε οὐδὲν σοι τὸ ὄφελος." ταῦτ' εἰπὼν
 πρὸς τὸν βασιλέα ἀφίκετο, πολλὴν καταγνοῦς τοῦ Μιχαὴλ ἀβελ-
 τηρίαν, ὅτι μὴδὲ μικρὰν τινα ἡβουλήθη βασιλέως ἀξίωσιν ἀπο-
 πλῆσασθαι, μὴδὲ τὸν Χαβάρωνα Κωνσταντῖνον ἀπολῦσαι καὶ B
 10 ἐμὲ αὐτὸν τὸν ξυγγράφοντα, τὸν μὲν ὡς συνανατετραμμένον τῷ
 βασιλεῖ καὶ πολλὰκις συνημιλλημένον στρατιωτικοῖς ἐπιτηδύμμο-
 σιν, ἐμὲ δὲ ὡς εἰς κῆδος τῷ βασιλεῖ ξυνηλθόντα καὶ τῆς συζύγου
 γοερὸν ἀναβώσης, τῶν ποδῶν προκυλινδουμένης τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος, καὶ ταῦτα πλείους τῶν εἴκοσι τῆς εἰρκῆς λελευκότος τοῦ
 15 βασιλέως, οὗς ἐν τῷ κατὰ τὰ Βοδηνὰ πολέμῳ ζωγρίας ὁ βασιλεὺς
 εἴλετο πρὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου ἀποσταλῆς, ὧν ἔνιοι καὶ
 προσγενεῖς ὑπῆρχον τῷ ἀποστάτῃ, οἱ δ' ἄλλοι κρείττους τε ἐν
 στρατιᾷ καὶ τῶν ἐκ γένους περιφανῶν. οὕτω μὲν τὰ τῆς πρε-
 σβείας προέβη τῆς πρὸς τὸν ἀποστάτην· ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ πρὸς C
 20 τὸν ῥῆγα τῆς Σικελίας τὸν Μααρέ τὸν τοῦ ἀποστάτου γαμβρὸν
 πρεσβεῖαν ἔστειλε διὰ τοῦ ἐπι τοῦ κανικλείου Νικηφόρου τοῦ Ἀλυ-
 αττου, ὃν καὶ κατεῖχε μεθ' ἑαυτοῦ ἑγγύς που δύο ἐτῶν· πῶς γὰρ
 ἂν εἶχε καὶ πληρῶσαι τι τῶν βασιλέως βουλευμάτων καθάπαξ τῷ
 ἀποστάτῃ Μιχαὴλ συνδεθεὶς καὶ εἰς φαντασίαν μελλόνος κέρδους

satis tumide ratiocinari. propterea Theodorus Philes sermonibus illius cordi
 suo dolens, et illius responsis animo discruciatas, ad imperatorem regreditur,
 illud defectori fassus. "te stulte agere sat novi, ideoque loqueris indecora,
 sed scias velim te quam citissime robur imperatorium ac Romanam virtutem
 experturum; et duceris, dum nulli usui erit, poenitentia." his dictis ad re-
 gem revertitur, stultitiae non modicae Michaellem incusans, quod ne leve
 quidem imperatoris postulatam expleverit, vel saltem Constantinum Chaba-
 ronem, et me, qui haec scribo, servitute liberaverit, eum tanquam qui cum
 imperatore enutritus fuisset, saepeque militaribus industriis concertasset, me
 vero veluti affinitate cum imperatore coniunctum, quando et uxor lacrima-
 bili gemitu ad pedes imperatoris provolveretur. sed praecipue quod impera-
 tor ab imperatore Theodoro missus plerosque bello apud Bodenos confecto
 vivos, quorum aliqui sanguine coniuncti erant cum defectore, alii ex exer-
 citu magis spectabiles et genere illustriores, a carcere liberasset. et hoc
 modo legatio ad defectorem transmissa se habuit. imperator praeter ad
 Manfredum Siciliae regem, defectoris generum, ob eandem causam Nicepho-
 rum Alyatem canicleo praefectum legatum misit, ab eoque per duos fere an-
 nos detentum. et quam ille ratione ex iis quae quam cupidissime expete-
 bat imperator, semel Michaeli defectori colligatus, et potiora ac utiliora animo

κρατηθείς; ὁ δὲ βασιλεὺς πρὸς τὸν πρίγκιπα Ἀχαΐας διεπρεσβεύ-
σατο· ἀλλὰ καὶ ἐκείνος τῷ κήδει τῷ πρὸς τὸν ἀποστάτην τεθαρ-
ρηκῶς, καὶ πολλὰ ἐκ τούτου προσγενήσεσθαι αὐτῷ προσδοκῶν,
D εἰς οὐδὲν τοὺς λόγους ἐτίθετο.

80. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, ὡς προέφημεν, τὸν αὐτάδελφον 5
αὐτοῦ σεβαστοκράτορα ἐν τῇ δυσμῇ κατὰ τοῦ ἀποστάτου ἐκπέ-
μφας, καὶ τούτῳ τὰς δυνάμεις ἐγχειρίσους καὶ τοὺς αὐτῶν στρατη-
γούς, προσέταξε κατευθῆναι τὴν πορείαν ποιήσασθαι, μέχρις ἂν τῷ
τοῦ ἀποστάτου ἐντύγῃ στρατεύματι. ὁ μὲν οὖν σεβαστοκράτωρ
Ἰωάννης κατὰ τὸ προσταχθὲν ἐποίησε, ὁ δὲ ἀποστάτης Μιχαὴλ 10
μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκείων περὶ τὰ τῆς Καστορίας
μέρη ἐστρατοπέδευεν. ἄφνω δὲ ἐπῆλθε τούτῳ βοή ὡς τὰ Ῥο-
μαϊκὰ στρατεύματα τὰ τῶν Βοθητῶν ἐμπη διαβάντα κατ' αὐτὸν
χωροῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἀκούσαντες τῆς φωνῆς καὶ πτοίαν οὐ μικρὰν
ἐν ψυχῇ λαβόντες πρὸς δρασμὸν αὐτοὶ τε ὤρμησαν καὶ πάντας 15
P 92 τοὺς ἑαυτῶν ἐκίνησαν. ἐπεὶ δὲ ἦν νύξ καὶ οὐχ ἑώρα τις ὅπῃ φέρε-
ται, πολλοὶ γεγόνασιν, ὥσπερ τινοὺς ξίφους, ὁδοῦ ἔργον. καὶ ὁ

5 D: Τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν σεβαστοκράτορα κατὰ τοῦ ἀπο-
στάτου ἐκπέμφας προσέταξε κατευθῆναι τὴν πορείαν ποιήσασθαι, μέ-
χρις ἂν τῷ τοῦ ἀποστάτου ἐντύγῃ στρατεύματι. ὁ δὲ ἀποστάτης
περὶ τὰ τῆς Καστορίας μέχρι ἐστρατοπέδευεν. ἄφνω δ' ἐπῆλθε
τούτῳ βοή ὡς τὰ Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα τὰ τῶν Βοθητῶν ἐμπη
διαβάντα κατ' αὐτῶν χωροῦσι. καὶ πτοία ληφθεὶς ὤχετο, πολλοὶ
δὲ καθ' ὁδὸν εἰόντο. καὶ ὁ Πετραλίφας δὲ Θεόδωρος, ὁ ἀντο-
κασίγητος τῆς τοῦ ἀποστάτου συζύγου, τόπω ἐντυγῶν κρημνάσει
σὺν τῷ Ἰωάννῳ ἀπέπεσε. συνεστάλησαν οὖν μέχρι τῶν Πηρηναίων
ὄρων, ἃ δὴ διορίζει τὴν καλαιάν τε καὶ νείαν Ἠπειρὸν τῆς Ἑλληνί-
δος καὶ ἡμετέρας γῆς. ἐπεὶ δ' οὕτω συνέβη, ἄδειαν ὁ σεβαστοκρά-
τωρ δραξαίμενος κατὰ τῶν ἀστεων ὤρμησεν. εἶπεν οὖν Ἀχαιοὶ, Δεά-
βολιν. καὶ πᾶσα δὲ ἡ περὶ τούτων γῶρα, ἐκ' οὖν Πόρσενα Πελα-
γονία Σωσιπὸς Μωλιτικός, ἐπὶ τῆν Ῥωμαϊκὴν ἐγεγόνευσαν ἐπικρά-
τειαν. 13 κατ' αὐτοῦ?

sibi fingens, officeret? porro imperator et ad Achaiae principem legat: sed ille quoque propter affinitatem cum Michaele initam spei bonae plenus, et ex ea multa sibi commoda promittens atque expectans, sermones ac postulata imperatoris contempsit.

80. Igitur imperator, ut praenarravimus, consobrinum suum sebastocratorem in Occidentem adversus Michaelem defectorem misit, et copiis illi cum eorum ducibus concreditis recta iter ingredi iubet, quoad usque defectoris exercitui occurreret. sebastocrator Ioannes dicto audiens recta proficiscitur. per ea tempora Michael defector cum uxore atque familiaribus in Castoriae partibus castra locaverat. hinc subito rumor occupat Romanas copias Bodenorum Tempe praetergressas in eam penetrare. qui vocem audierant, metu non parvo in animo concepto in fugam sese ipsi conicere, aliosque omnes in eandem ciere, et cum nox esset tenebrisque omnia obducerentur, quo pedem quisque moveret incompertum habere; hinc plurimi via aequae ac

Πετραλίφας δὲ Θεόδωρος ὁ αὐτοκασιγνήτος τῆς τοῦ ἀποστάτου
 Μιχαὴλ συζύγου, θραυκτέρον ἐπιβὰς ἵππον, ἐπεὶ ἐνέτευχε κρη-
 μνῶδει τόπῳ, αὐτὸς τε καὶ ὁ ἵππος καταβέβληται καὶ ἄμφω
 ἀπώλοντο. συνεστάλησαν οὖν μέχρι τῶν οἰκειῶν ὄρων, εἰτ' οὖν
 5 τῶν Πυρρηναίων ὄρων, ἃ δὴ διορίζει τὴν παλαιάν τε καὶ νέαν
 Ἑπειρον τῆς Ἑλληνίδος καὶ ἡμετέρας γῆς. ἐπεὶ δὲ ταῦτα οὕτως
 ἐπὶ τούτοις ξυνέβη, ἀδείας ὁ σεβαστοκράτωρ δραζόμενος, ἔρημον
 εὐρῶν τῆς ἐπικουρούσης τὴν χώραν δυνάμειος, κατὰ τῶν ἐν αὐτῇ **B**
 ἄστειον τὰς ὁρμὰς ἐποιεῖτο. καὶ πρῶτον μὲν ἀπῆει ἐπὶ τὴν Ἀχρί-
 10 δα, ἣν καὶ ἀρχιεπισκοπὴν Βουλγαρίας οἱ πάντες οἴδουσιν, ἔχων
 μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον ταύτης τὸν Καβάσιλαν Κων-
 σταντῖνον, ὃς ἦν πρὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου κατισχημένος.
 ὑφωρῶτο γὰρ ἐπ' αὐτοῦ μὴ ὀρθὸς εἶναι περὶ τὴν ἀρχὴν τὴν βασι-
 λειον· οἳ τε γὰρ αὐτάδελφοι αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀποστάτου ἐτύγχανον
 15 Μιχαὴλ, ὃ τε Ἰωάννης καὶ Θεόδωρος, καὶ ὁ μὲν Θεόδωρος συν-
 ηριθμεῖτο τοῖς ἐν αὐτῷ προύχοσιν, ὁ δὲ Ἰωάννης σχεδὸν τῶν
 αὐτοῦ πραγμάτων τὴν δεσποτείαν ἔφερε, τὰ τε κοινὰ διέπων καὶ **C**
 τὰ κατ' οἶκον. διὰ ταῦτα, ὡς ἔφημεν, οὐκ ἐθάρρει ὁ βασιλεὺς
 Θεόδωρος τῷ ἀρχιερεῖ. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἔλευθερώτερον
 20 τοῖς πράγμασι χρώμενος, καὶ θεῶ τὸ πλεῖον τῶν πραττομένων
 αὐτῷ ἢ καὶ τὸ πᾶν ἀναρτῶν, ἔλευθερίαν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ δέδω-
 κεν εἰς τὴν αὐτοῦ ἀφικέσθαι, καὶ συνέπειτο οὕτως τῷ σεβαστο-
 κράτορι. ἐπελθόντες οὖν εἰς τὴν Ἀχρίδα, ὡς ἔφημεν, ὁ μὲν

9 περὶ vulgo

21 τῷ Ἀρχιερεῖ Ἐπισκόπῳ vulgo.

ense vitam dispergere. Theodorus etiam Petraliphas, uxoris Michaelis de-
 fectoris frater, audentius equum calcans ubi loca praerupta obviam facta
 sunt, ipse et equus praecipitati vitam posuere. fugatique sunt ad proprios
 confinium terminos, sive montes Pyrrhaeos, qui veterem et novam Epirum
 a nostra Graecaeque regione disterminant. cum haec ita evenissent, occa-
 sione sumpta sebastocrator auxilium cohortium praesidio regionem vacuam
 apprehendens in oppida, quae in ea erant, impetum facit. et primum quidem
 Achridam, quam Bulgariae archiepiscopatum esse norunt omnes, secum una
 et illius archiepiscopum Constantinum Cabasilam ducens, contendit. Caba-
 silas porro ab imperatore Theodoro erat seiunctus, tanquam qui suspectus
 illi foret non aequo in imperium animo esse. namque fratres illius Germani
 Ioannes et Theodorus cum Michaele defectore vitam agebant, Theodorus
 inter illius proceres connumeratus, Ioannes fere rerum universarum, publica-
 rum nempe ac domesticarum, dominatum pro nutu agens ferensque. ob haec,
 ut diximus, Theodorus imperator non admodum archiepiscopo fidebat. verum
 enimvero Michael imperator magis libere ac ingenue res pertractans, et nu-
 mini maximam ab ipso gestorum partem aut cuncta ascribens, archiepiscopo,
 qui tum sebastocratorem sequebatur, potestatem ad sua revertendi fecit.
 itaque cum Achridam pervenissent, ut diximus, sebastocrator militares ma-
 Georg. Acropol. Annal.

σεβαστοκράτωρ τὰς πολεμικὰς μηχανὰς κατ' αὐτῶν ἐκίνει, ὁ δὲ ἀρχιεπίσκοπος λόγοις ὑπενδούναι ὑπέληφεν. ἐν οὖ πολλῶ γούν
 D χρόνῳ ἑάλω πρὸς αὐτῶν ἡ Ἀχρίδ. ἐπεὶ δὲ τὰ ἐκέισε καλῶς ὁ σε-
 βαστοκράτωρ διέθετο, ἐπὶ τὴν Δεάβολιν ὤρμησεν, καὶ τὸ τῆς
 Δεαβόλεως ἄστῃ μηχανήμασι παντοίοις παραστήσασθαι ἐβεβού- 5
 λευτο. καὶ ἔταξε ταῦτα, καὶ ἐλεπόλεις ἔστησε, καὶ μηχανὰς
 παντοίας πεποίηκε, καὶ συνεχεῖς ἐφόδους διεπράττετο, καὶ παν-
 τοίως τὴν τοῦ ἄστεως ἄλωσιν γεγενῆσθαι προέλετο. καὶ μὴν καὶ
 κατὰ σκοπὸν αὐτῷ προέβη τὸ πρᾶγμα ἅ πολλῶν γὰρ τῶν ἐντὸς
 πεφονευμένων τοῦ ἄστεως, οὐκ ὀλίγων δὲ καὶ ταῖς βολαῖς ταῖς ἐκ τῶν 10
 διστῶν πεπληγμένων, οἱ ἄλλοι μαλακισθέντες (φύσει γὰρ ὑπάρχει
 τὸ δυτικὸν γένος πρὸς φυλάξεις ἄστεων μαλακώτερον) καὶ τὸ
 τοιοῦτον ἄστῃ τὸ τῆς Δεαβόλεως τῷ σεβαστοκράτορι ἐνεχείρισαν.
 καὶ πᾶσα δὲ ἡ περίξ τῶν τοιούτων ἄστεων χώρα, εἴτ' οὖν Πρέ-
 σπα Πελαγονία Σωσκὸς Μολυσκός, ὑπὸ τὴν ἐπικράτειαν τῶν 15
 P 93 Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων ἐγεγόνεισαν καὶ ὑπετάττοντο τούτοις. τοιοῦ-
 τοι γάρ εἰσιν οἱ τῶν δυτικῶν οὐκ ἤτοις, ῥαδίως πᾶσι τοῖς δυνα-
 στεύουσιν ὑποπίπτοντες. ἐντεῦθεν τοὺς ἀλλέθρους ἀποφυγάνουσι
 καὶ τὰ πλείω τῶν σφετέρων περιουσιῶν διασώζουσι. καὶ ταῦτα
 μὲν ὑπῆρξεν ἕαρος ἐνιστυμένου.

81. Ὁ δὲ ἀποστάτης Μιχαὴλ ἐπέπερ ἑώρα ἡδῆ 20

21 D: Ὁ δ' ἀποστάτης πάντα κίων κινήσας τοὺς οὐκίους συνέ-
 λεξε, καὶ συμμαχίαν παρὰ τοῦ ἡγῶς τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ προσελά-
 βητο εἰς ἱπποτάς τετρακοσίους. ἕτερος δὲ τούτου γαμβρός ὁ Ἀγαίος
 πρόλιγνῃ τὴν πᾶσαν αὐτοῦ στρατίαν συλλεξάμενος δι' ἐαυτοῦ τὴν
 πρὸς τὸν αὐτοῦ κενθερὸν συμμαχίαν πεποίητο, ἄγων κληθὸς ἰκ-
 κίων τε καὶ πεζῶν. συνήθροιστο γούν παμπληθὴς στρατιά, καὶ
 κατὰ τοῦ σεβαστοκράτορος Ἰωάννου τὴν ὁρμὴν ἐποιούντο. ὁ δὲ

chinas in eos movere, archiepiscopus sermone alliciendos esse existimare.
 nec multum post tempus Achrida potiti sunt. in ea rebus sebastocrator recte
 compositis Deabolim petit, cuius arcem omnibus machinis sibi adsciscere con-
 stituerat; quare tormenta admovit, arietes instruxit, machinas omnis generis
 applicuit, et frequentibus irruptionibus infestans modis omnibus sibi oppidum
 expugnandum proposuerat. et sane eum spes non fefellit: multis enim oppi-
 danis occisis, non paucis vero telorum ictibus confossis, reliqui demissis ani-
 mis (natura quippe ad tutandas urbes occidua natio mollior existit) Deabolim
 non contemnendum oppidum sebastocratori dederunt; et universa circa ea
 oppida regio, necnon Prespa, Pelagonia, Soseus, Molyscus sub potestate
 Romanarum virium redactae Romanis obnoxiae factae sunt. occidentaliam
 quippe partium incolae ita nati sunt ut omnibus praepotentibus facili negotio
 succumbant. hinc necae cladesque evitant, facultatibus suis maiori ex parte
 consulunt. et haec quidem appetente vere gesta sunt.

81. Verum defector Michael in extremum discrimen res suas iam pro-
 rumperere conspicatus, imperatoris viribus obviam ire instituens, machinam

ὡς οὐκ εἰς καλὸν ἀποβῆναι μέλλει τούτῳ τὰ πράγματα, ἀντιστῆναι ταῖς βασιλικαῖς δυνάμεσιν ἐβεβούλευτο, καὶ πᾶσαν μηχανὴν καὶ πάντα κῶλον, τὸ τῆς παροιμίας, κεκίνηκε. καὶ τοὺς μὲν οἰκείους ἀπαξ-
 απλῶς συλλέγῃ πάντας συνήθροισε, συμμαχίαν δὲ οὐ σμικρὰν **B**
 5 παρὰ τοῦ ῥηγὸς Σικελίας τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ προσελάβετο· ἀπη-
 ρίδμητο γὰρ οὗτοι εἰς τετρακοσίους ἰππότητας, ὅπλοις ἔχυροῖς
 καταφράκτους καὶ ὑψαύχεσιν ἵπποις καὶ ἀγερώχοις ἐποχουμένους,
 ἕκαστος τούτων ἐκ τοῦ σφετέρου γένους ἑκκρίτων τυγχάνοντες.
 ἄτερος δὲ τούτου γαμβρὸς ὁ Ἀχαΐας πρίγκηψ τὴν πᾶσαν αὐτοῦ

στρατηγικῶς τοὺς ἀντικάλους μετῆρχετο. ἐκεῖνος μὲν γὰρ μετὰ τῶν
 καταφράκτων καὶ θώραξι κεχηρμένων δυνάμεων τὰ ἐχρῶτατα τῶν
 τόπων ἐκράτει, τοὺς δ' ἑλαφροτέρους κατὰ τῆς πεδιάδος πρὸς τοὺς
 ἀντικάλους ἀνθίστασθαι προστετάχει. καὶ οὗτοι οἱ μὲν ἐκ Σικυθῶν
 οἱ δὲ ἐκ Τούρκων, ἕτεροι δὲ ἐκ Ῥωμαίων, οἱς μᾶλλον ἢ τοξεία τὸ
 ἐπιτήδευμα, οἳ καὶ μακρόθεν τούτους τοῖς βέλεσιν ἐπληττον. ἤρ-
 ξαντο μὲν οὖν ἐκ τόπου οὐ Βορῖλα Λόγγος τὸ ὄνομα, καὶ οὐδ'
 ἡμέρας ἀνέτους βαδίξειν αὐτοὺς παρεχώρουν οὔτε νυκτός· συνε-
 ρήγγυντο γὰρ αὐτοῖς ἡμέρας μὲν ἐν τοῖς τῶν ἵππων ποταμοῖς. συνέ-
 πικτον δὲ τούτοις καὶ καθ' ὁδόν, καὶ ταῖς ἀμάξαις καὶ τοῖς φορτ-
 αγωχοῖς ὑποσυλοῖς προσπελάζοντες ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ποταμῶν
 ἐσκύλευον ὑπογαροῦντων τῶν φυλασσόντων. τοῦτο δὲ πολλάκις
 πεποιηκότες εἰς θάρος κατὰ τῶν ἐναντίων οὐ μέτριον ἐληλάκασιν,
 ὅτε καὶ χειρὶ χεῖρας ἐμβαλεῖν κἄξ' αὐτῶν σκυλεύειν τὰ προστυχόν-
 τα. οὕτω τὸ τοῦ ἀντάφτου Μιχαῆλ συνέσταλται στρατεύμα, βία
 καὶ μόγις Στανὸν καὶ Σωστόν καὶ Μωλυσιὸν παραμείψαντες·
 ἔσπευδε γὰρ εἰς τὸ τοῦ Προλάπου ἄστυ γενέσθαι, ὅπως αὐτὸ δια-
 σώσειαν. ἐκεῖ δὲ γεγονότες, εἰς οἰκίαν ἕκαστος διασκευασθέντες βου-
 λὴν βεβούλευται τὸν περὶ ψυχῆς τρέχειν. καὶ ὁ μὲν ἀποστάτης μετὰ
 τοῦ υἱοῦ Νικηφόρου καὶ τινων νυκτός ἐποηθέντες ἀπέδρασαν, ὡς
 δ' ἔγνωστο τοῖς λοιποῖς, καὶ αὐτοὶ πρὸς φυγὴν ἐτάρακοντο. τὸ μὲν
 οὖν Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα καὶ ὁ νόθος υἱὸς Ἰωάννης τοῦ ἀποστά-
 του τῷ σεβαστοκράτορι Ἰωάννῃ προσήλθον καὶ τῷ βασιλεῖ τοὺς θρ-
 ονοὺς ἀπέδοντο, ὁ δὲ πρίγκηψ Ἀχαΐας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἄλλοι ἀλλα-
 χοῦ διεσπάρησαν. καὶ ὁ μὲν πρίγκηψ κατὰ τὴν Καστορίαν ἐάλω ἔπ'
 ἀχυρατιᾷ τινὶ κρυβείς καὶ τῶν ὀδόντων γνωρισθείς (εἶχε γὰρ τοὺς
 ἐμπροσθίους ἐνμεγέθει), καὶ δέσμιος ἀπήχθη τῷ βασιλεῖ. οἱ δὲ
 κρείττους τῶν πραγμάτων αὐτοῦ καὶ προσγενεῖς, οἳ τε Ἀσελδετονεί,
 ὁ τῆς Καρταίνης Ἰσφρέ καὶ ἄλλοι τῶν ὀνομαστῶν, οἱ μὲν κατὰ
 τὸν Πλαταμῶνα οἱ δὲ κατ' ἄλλο μέρος ἐάλωσαν. καὶ τὸ συμμαχικὸν
 στρατεύμα τὸ ἐκ τοῦ ῥηγὸς Σικελίας σταλὲν ὑπὸ τεσσάρων κατεχέ-
 θησαν, ἂν μὲν εἰς ἣν ὁ μέγας δομέστικος ὁ Στρατηγόπουλος, ὁ
 Ῥιμψᾶς Νικηφόρος, οἱ δὲ δύο τῶν ἀνανύμων. καὶ τούτους ὡς
 δεσμώτας πρὸς τὸν βασιλεῖα ἐπεμψαν. 1 ὡς vulgo om 8 τού-
 των] τῶν?

omnem omnemque funem, ut proverbio fertur, movit; et proprium quidem militem plane universum in unum coëgit, addidit auxiliaries copias, quasque non contemnendas, generi sui regis Siciliae, quae ad quadringentos equites armis fortibus circummunitis ac superbientibus et magnanimis equis insidentes (ex his singulis inter suos praecipui erant) numerabantur. alius etiam illius gener Achaeae princeps universo exercitu collecto per semetipsum socero

εὐραίων ἀλλοτρίων δ' ὄντων τῶν πρὸς τὸν αὐτὸν πεδῆσαν
 ἀσπασίως κτενοῦσι. Ἦν δ' ἡ ἰστὸς ἀποφασίζουσα τὸ ὀπίσθαιον
 ἔχει τὴν ἐν τῷ θυροκλίματι ῥυτίδα, ἐπιγυνομένη καὶ ἐκ τῶν οὐκ ἐπιγυνομένων
 ῥυτίδων Ἀρῶν, καὶ τῆς Πάλαμνιτιδος, ὡς αὐτὰς ἔχειν ὡς πάλαι
 C καὶ τῶν Λακωνικῶν ἐπιγυνομένων ῥυτίδων. ἀντιθέτως τῶν παρὰ 5
 πάλαι εὐραίων, καὶ κατὰ τὴν αὐτὰν εὐραίων τῶν οὐκ ἐπιγυνομένων τῶν
 ἀσπασίως κτενοῦσι ἰστίων τῶν ἐπιγυνομένων. ὁ δὲ (καὶ γὰρ
 ἦν καὶ τὰς οὐκ ἐπιγυνομένων ἐπιγυνομένη ἐκ τῶν οὐκ ἐπιγυνομένων καὶ ἐπιγυνομένων)
 ἀσπασίως καὶ ἀσπασίως μετ' ἄλλων. ἔπειτα μὲν γὰρ κατὰ
 τῶν πελοποννησίων καὶ ἰστίων κτηνῶν ἀσπασίως τὰ ἐπιγυνομένων 10
 τῶν τῶν ἰστίων ἐπιγυνομένων, καὶ δὲ ἐπιγυνομένων τῶν οὐκ ἐπιγυνομένων, καὶ
 ὡς τὸ κτενοῦσι ἔπειτα ὡς κτενοῦσι, τῶν κατὰ τὰς πελοποννησίων
 μὲν κτηνῶν καὶ τῶν ἰστίων καὶ ἀσπασίως κτενοῦσι. Ἦν δὲ
 D αὐτὰς αἱ μὲν ἐκ Σαλαμῶν αἱ δὲ ἐκ Τούρων, καὶ αἱ δὲ καὶ ἐκ τῶν
 Ῥωμαίων ῥυτίδων, αἱ καὶ μάλιστα ἡ ἰστίων τὸ ἐπιγυνομένων. αὐτὰς 15
 μετ' ἄλλων καὶ ἐπιγυνομένων κτηνῶν καὶ μετ' ἄλλων τῶν ἰστίων ἐπιγυνομένων.
 Ἦν δὲ μὲν αὐτὰ ἐκ τῶν ἰστίων καὶ Βορῆα Λόγγος τῶν οὐκ ἐπιγυνομένων
 ἐπιγυνομένων καὶ ἐπιγυνομένων, ὡς γὰρ τῶν ἰστίων αὐτὰς κατὰ τὴν
 αὐτὰς κτηνῶν καὶ αὐτὰς κτηνῶν. ἀσπασίως κτηνῶν καὶ αὐτὰς
 τῶν ἰστίων μὲν ἐκ τῶν τῶν ἰστίων αὐτὰς, ἢ κατὰ τὰς μετ' ἄλλων 20
 ἀσπασίως τῶν ἰστίων κτηνῶν. Ἦν δὲ αὐτὰς καὶ κατὰ τὸν ὄντων,
 καὶ τῶν ἰστίων καὶ τῶν ἀσπασίως κτηνῶν ἐπιγυνομένων κτηνῶν
 καὶ τῶν ἀσπασίως κτηνῶν ἐπιγυνομένων ἐπιγυνομένων τῶν
 κτηνῶν. αὐτὰς δὲ κατὰ τὰς μετ' ἄλλων καὶ αὐτὰς κατὰ

20 τοῖς μετ' ἄλλων κτηνῶν.

novissim tulit. hic armatum agmen atque innumerable e natione Francica
 et Romanis Aethiæ et Peloponensi, quibus ipse imperabat, incolis, licet
 potissimum illis partem milites Latinos compleret, lectam ducbat. amplius
 itaque exercitu comparato adversus Iohannem archæscortatorem imperatoris
 fratrem bellum apparabat; qui fratris sui imperatoris profectis monitis ac
 consilio inanis militari calliditate adversarios eludebat; cum milite quippe
 undequaque armato et thorace communito loca magis ardua detinebat: at le-
 viori armatura indutum, et qui veluti agillor quocumque vellet expeditus se
 moveret, in planitie et agris cum hostibus colligere inerat. pars eorum
 Scythæ, alii Turcæ, plerique etiam e Romana gente, quibus sagittarum
 peritis inerat. hi cum hostibus manus conservantes omnino telis ferire, et e
 loco, cui Borilæ Longo nomen est, adversarios urgere; quibus neque per
 diem iter sine molestia conficere neque noctu quiescere concedebatur. nam-
 que interdum, dum equi aquatam decerentur, colligere, siquis ad potandum
 equum longius processisset. illis etiam inter eundem congressi, et planstris
 umentisque oneratis propinquantes res, quas illi conducere, nec custodi-
 rentibus, rasere. atque id ubi saepius perpetrarunt, animis adver-

τῶν ἐναντίων οὐ μέτριον ἐληλάκασιν, ὥστε καὶ χερσὶ χεῖρας ἐμβάλλειν καὶ αὐτῶν σκυλεύειν τὰ προστυχόντα. τὸ μὲν οὖν τοῦ ἀντάρτου Μιχαὴλ καὶ τούτου συνέσταλται στράτευμα καὶ εἰς P 94
 πτολίαν οὐ μικρὰν κατηγήκει· σχεδὸν γὰρ πᾶσαν σωτηρίαν ἀπη-
 5 γορεύκει. βία γοῦν καὶ μάγισ Στανὸν καὶ Σωσχὸν καὶ Μολυσκὸν
 παραμέψυντες (σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτοῖς εἰς τὸ τοῦ Πριλάπου ἄστυ
 γενέσθαι, ὅπως αὐτὸ διασώσειαν) ἐκείσε γεγονότες εἰς οἰκίαν
 ἕκαστος διακεκασθέντες βουλήν τὸν περὶ ψυχῆς τρέχειν, ὅπως ἂν
 εἶχεν ἰσχύος, βεβούλευται. καὶ ὁ μὲν ἀποστάτης Μιχαὴλ μετὰ
 10 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου καὶ τινων ἄλλων μετρίων ἀνδρῶν, οἷς
 καὶ εἴωθεν ἐμπιστεύειν τὰς αὐτοῦ πράξεις, νυκτὸς τοῖς ἵπποις B
 ἐποχηθέντες ἀπέδρασαν, καλῶς τὰ τῶν ὁδῶν ἐπιστάμενοι. ξῶθεν
 δὲ ἡμέρας ἤδη γεγενημένης, ὡς οἱ τῶν στρατευμάτων ἐγνώκασιν
 τὸν Μιχαὴλ ἀποδράντα, ἤδη καὶ αὐτοὶ πρὸς φυγὴν ἐτρέποντο.
 15 τὸ μὲν οὖν Ῥωμιοῦκὸν στράτευμα καὶ οἱ κρείττους τῶν ἐπικρατούν-
 των αὐτὸ καὶ ὁ νόθος τοῦ ἀποστάτου υἱὸς Ἰωάννης τῷ σεβαστο-
 κράτορι Ἰωάννῃ προσῆλθον καὶ χεῖρας αὐτῷ δεδώκασιν καὶ τῷ
 βασιλεῖ τοὺς ὄρκους ἀπέδοντο, ὁ δὲ πρίγκηψ Ἀγαῖτας καὶ οἱ μετ'
 αὐτοῦ ἄλλοι ἄλλαχού δισπύρησαν. καὶ ὁ μὲν πρίγκηψ κατὰ τὴν
 20 Καστορίαν εἴλω, ὑπὸ ἀχυρμῖν τινὶ κρυβείς καὶ τῶν ὀδόντων τῶν C
 τινὶ στρατιωτῶν γνωρισθεὶς (εἶχε γὰρ τοὺς ἐμπροσθίους εὐμεγέ-
 θεις καὶ προβεβλημένους τῶν φατνωμάτων), καὶ δέσμιος ἀπήχθη
 τῷ βασιλεῖ· οἱ δὲ κρείττους τῶν ταγμάτων αὐτοῦ καὶ προογε-
 νεῖς, ὃ τε Ἀσὲλ Λετουσί, ὁ τῆς Καριτανίας Ἰοφρὲ καὶ ἄλλοι τῶν

sus hostes ingentibus resumptis, re ad mucrones et manus adducta, obvia
 quaeque ex illis praedari. igitur defectoris Michaelis exercitus hac quoque
 ratione attritus est, timoreque non modico lacessitus de salute propria de-
 speraverat. vi tandem et maximo suorum incommodo Stanum Soscum ac
 Molyscum penetrantes (nam illis in animo erat ad Prilapi oppidum, ut illi
 suppetias ferrent, proficisci), ubi ad ea loca pervenere, propriae quilibet
 opinioni servientes extrema quaeque tentare, et pro anima, ut dicitur, cur-
 rere pro viribus instituerunt. interea defector Michael et filius Nicephorus
 cum nonnullis, sed valde paucis, quibuscum consilia sua et actiones commu-
 nicare suerant, noctu equis invecu viasque bene instructi sese repente abri-
 piunt. mane ubi dies processit, milites Michaelis fugam cognoscentes una et
 ipsi in fugam impelluntur. Romanum agmen, et qui illud ducebant praestan-
 tiores, et defectoris spurius filius Ioannes sebastocratori Ioanni accurrentes
 se dedunt, et imperatori fidem sacramento obligant. princeps vero Aethi-
 opeae sociique alius alio dispersi sunt. princeps apud Castoriam capitur sub palea-
 rum acervo absconditus, sed ex dentibus a quodam milite cognitus (namque
 dentes anteriores ingenti magnitudine prominebant) et colligatus ad impera-
 torem advehitur. agminum nobiliores affinesque Aseldetusi et Caritaniae

δομοιστῶν πλείους, οἱ μὲν κατὰ τὸν Πλαταμῶνα οἱ δὲ κατὰ ἄλλο μέρος ἐάλωσαν, καὶ δεσμῶται τῷ βασιλεῖ συναπήχθησαν. καὶ τὸ συμμαχικὸν δὲ στράτευμα τὸ ἐκ τοῦ ῥήγος Σικελίας τοῦ Μαφρέ τῷ ἀποστάτῃ ἀποσταλέν, ὡς εἰς τετρακοσίους, ὡς εἰρήκει-
 D μιν, ἠριθμημένον, αὐτοῖς ὄπλοις, αὐτοῖς ἵπποις ὑπὸ τεττάρων 5 ἀνδρῶν κατεσχέθησαν, ἀφ' ὧν ὁ μὲν εἷς ἦν ὁ μέγας δομιστικός ὁ Στρατηγόπουλος Ἀλέξιος, ἕτερος δὲ ὁ Ῥιμψῆς Νικηφόρος ἐκ Τούρκων ἔλκων τὸ γένος, δευτέρου δὲ γεγενημένος Χριστιανός· οἱ δὲ δύο τῶν ἀνωτέρων ὑπῆρχον. καὶ τούτους γοῦν δεσμώτας πρὸς τὸν βασιλέα ἐξέπεμψαν. τοιαύτην γοῦν νίκην οἱ τῶν ἡμε- 10 τέρων ταῖς βασιλικαῖς συμβουλαῖς κατωρθώσαντο ὥστε τὴν αὐτῆς φήμην εἰς πάντα τῆς γῆς περιέμειναι τὰ πέρατα· ὀλίγας γὰρ τοιαύτας νίκας εἶδεν ὁ ἥλιος. τῆρκαῦτα γοῦν πάντα τε τὰ ἄσθη καὶ πᾶσαν χώραν ὑφ' ἑαυτοῦς πεποίηται οἱ ἡμέτεροι.

82, Ὁ μὲν οὖν σεβαστοκράτωρ Ἰωάννης τὴν Θετταλίαν 15 παραμείψας, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἄσθη τε καὶ φρούρια ὄχυρωσάμενος, περὶ τὴν νέαν Πάτραν ἰστρατοπεδεύσατο ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ

15 D: Ὁ μὲν οὖν σεβαστοκράτωρ Ἰωάννης τὴν Θετταλίαν παραμείψας περὶ τὴν νέαν Πάτραν ἰστρατοπεδεύσατο, ὁ δὲ Στρατηγόπουλος σὺν ἑτέροις τὰ Πηριναῖα ὑπερβάντες ὄρη καὶ καταλιπόντες ἐν τοῖς Ἰωαννίνοις στρατεύματα εἰς τοῦτον εἰς πολιορκίαν περὶ τῆν Ἀρταν ἦκον. κατέλιπον δὲ τὸν ἐκεῖσε λαὸν οὐκέτι εὐνοϊκῶς περὶ αὐτοὺς ἔχοντα· οὐ γὰρ καλῶς ἐχρήσαντο τούτοις. διὰ ταῦτα καὶ ἡ περιφανεστάτη ἐκείνη νίκη πρὸς τουναντίον κερχώρηκεν. ὁ δὲ νόθος υἱὸς τοῦ Μιχαὴλ Ἰωάννης κατὰ τῶν Λατίνων κερχώρηκε, καὶ τὴν Ἀσβαδίαν παραμείψας τὰς Θήβας ἐσκύλευσε, τὴν δ' ἣν ὠδινεν ἀπεισιαν εἰς προὔπτον ἐξύφηνε, καὶ μετ' ἄλλων ἀποδοῶς πρὸς τὸν ἀποστάτην πατέρα ἦκε, μεθ' οὗ πλοιαρίοις ἐμβάντες τὰς διατριβὰς ἐν τῇ θαλάσῃ ἐποίουν. ὁμως ἀνερωσθή, καὶ περὶ Ἀρταν ἀφικόμενος, ἐπέει τους πάντας οἰκήτορας προσκυμένους εὗρεν αὐτῷ, εἶδα δὲ καὶ τὸ τῆς Βονδίτζης ἄστυ παρὰ τοῦ μέρους τούτου κρατούμενον, συναγαγὼν πάντας τοὺς ἡμετέρους τῆς Ἀρτης ἐξήλασεν. ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιορκούτας τὰ Ἰωάννισα. ὁ μὲν οὖν σεβαστοκράτωρ

Iophredus alique illustrium plures, Platamone alioque in loco capti vincitque ad imperatorem conducuntur. auxiliarius item manus a Manfredo Siciliae rege defectori transmissa, ad quadringentos, ut diximus, numerata, cum armis et equis a quattuor hominibus, magno nempe domestico Alexio Strategopulo, Nicephoro Rimpso, qui Turca origine, Christianis nomen dederat, quorum fidem ingenuissime coluit, et aliis duobus, quorum nomina tempus nobis invidit, debellata est. et hi quoque constricti vinculis ad imperatorem transportantur. hac victoria nostri imperatoris consilii potiti sunt, adeo ut fama illius ad ultima quaeque orbis terrarum penetrarit: neque enim tales victorias plures sol vidit. tunc porro oppida omnia et regionem universam nostri subegerunt.

82. Postmodum Ioannes sebastocrator Thessaliam praetergressus, et in ea oppidis ac castellis communitis, ad novam Patram, una secum spurium

τὸν νόθον υἱὸν τοῦ ἀποστάτου Μιχαὴλ Ἰωάννην. ὁ δὲ μέγας
 δομῆστικος ὁ Στρατηγόπουλος Ἀλέξιος καὶ ὁ Ῥαυλὸς Ἰωάννης τὰ P 95
 Πυρηναῖα ὑπερβάντες ὄρη ἐπὶ τὴν Ἄρταν ἐχώρουν, καταλιπόν-
 τες ἐν τοῖς Ἰωαννίνοις στρατεύμα μερικὸν εἰς πολιορκίαν τοῦ
 5 ἄστυως. κατέλαβον οὖν οὗτοι τὴν Ἄρταν, κάκεισε γοῦν καὶ αὐτὸς
 τούτοις ξυντετυχήμεν, οἷς καὶ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας συνομιλήσας,
 κᾶτα δὴ συνταξάμενος τῆς Ἄρτης ἐξῆειν, καταλιπὼν τὸν ἐκεῖσε
 λαὸν οὐκέτι ἐθνοϊκῶς πρὸς τοὺς ἡμετέρους διακειμενον· οὐ γὰρ
 10 ἡ περιφανεστάτη ἐκεῖνη νίκη τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιλάμψασα ἐν οὐ
 πολλῷ τῷ χρόνῳ πρὸς τοῦναντίον κεχώρηκεν. ἀπῆειν οὖν ἐξ ὄρ- B
 θοῦ πρὸς τὸν σεβαστοκράτορα Ἰωάννην τὸν τοῦ βασιλέως αὐτῷ-
 δελφον περὶ τὴν νέαν Πύτραν διώγοντα, καὶ τινὰς ἡμέρας μετ'
 αὐτοῦ διακαυτερήσας τῆς πρὸς τὸν βασιλέα φεροῦσης ἡψύμην. ὁ
 15 μὲν οὖν νόθος υἱὸς τοῦ ἀποστάτου Μιχαὴλ Ἰωάννης τῷ σεβαστο-
 κράτορι ξυνὼν ἀποστυσίαν μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἐμελέτω· καὶ
 ἐπεὶ ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰωάννης κατὰ τῶν Λατίνων κεχώρηκε καὶ
 τὴν Λεβυδίαν παραμείψας τὰς Θήβας ἐσχόλευε, τὴν ἦν ὠδινεν
 οὗτος ἀπιστίαν εἰς προὔπτον προύφηγε, καὶ μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν C
 20 ἀποδορᾶς ἐπὶ τὸν ἀποστάτην Μιχαὴλ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀπῆε.
 ἐκείνος μὲν οὖν τῷ ἀθρόῳ τοῦ πρῶγματος ταραχθεὶς οὐκ εἶχεν
 ὄπη γῆς σταίη, ἀλλ' ἐν πλοιαρίοις ἐμβάντες αὐτὸς τε καὶ ὁ υἱὸς

*Ἰωάννης καὶ Τορνίκιος ὁ πενθερὸς αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα
 ἐπαγγέσαν· ὃν καὶ τῷ τῶν δεσποτῶν τετιμῆμεν ἀξιώματι, τὸν δὲ
 Τορνίκιον τῷ τῶν σεβαστοκρατόρων, καὶ τὸν ἀντάδελφον αὐτοῦ
 Κωνσταντῖνον σεβαστοκράτορα κατανόμασεν. ἀλλὰ καὶ τὸν Στρα-
 τηγόπουλον Ἀλέξιον δι' ἐπιστολῆς τετιμῆκε Καίσαρα. 3 περὶ
 vulgo.*

Michaelis defectoris filium deferens, locat tentoria. magnus domesticus Ale-
 xius Strategopulus et Ioannes Raulus Pyrenaeos montes transeuntes Artam
 properant, Ioanninis militum manu ad obsidendum oppidum relicta. Artam
 itaque hi penetrarunt. in ea cum illis ipse quoque in colloquium veni, et
 paucos dies quotidianis congressibus versatus rebusque dispositis Arta egre-
 dior, cum multitudo illa non bene erga nostros afficeretur: milites enim non
 aequos se illis prae buerant. ideoque victoria illa, quae Romanis illuxerat,
 omnium ore concelebrata, non diu post in contrarium dilapsa est. ipse recta
 via ad Ioannem sebastocratorem imperatoris fratrem, apud novam Patram
 agentem, profectus, et nonnullos dies cum eo moratus, iter ad imperatorem
 ingredior. filius spurius defectoris Michaelis Ioannes sebastocratori adsidens
 cum quibusdam aliis defectionem meditabatur; et dum sebastocrator Ioannes
 adversus Latinos progressus praeterita Lebadia Thebas praedarentur, quam
 secum conceperat, palam defectionem parturit, et cum quibusdam aliis sce-
 leris conscis fuga arrepta ad defectorem Michaellem patrem proficiscitur. ille
 re improvisa turbatus, ubi pedem figeret, nescio. sed naviculas ipse et filius

αὐτοῦ Νικηφόρος καὶ ἡ σύζυγος τούτου καὶ τινες τῶν αὐτοῦ τὰς
 διατριβὰς ἐν τῇ Θαλάττῃ ἐποίουν, τὰς τε νήσους τὰς περίξ κατα-
 γύγιον εἶχον, Λευκάδα δηλαδὴ καὶ τὰς τῶν Κεφαλῆνων. ἀλλ'
 ἐπεὶ ὁ τούτου νόθος υἱὸς Ἰωάννης πρὸς αὐτὸν ἀπῆει καθὰ δεδή-
 λωται, ἀνερωρώσθη τῆς ῥαθυμίας, καὶ τὸν ὄκνον ἀποσεισάμενος 5
 D ἐπὶ τὴν Ἄρταν ἐβάδιξε. κάκεισε δὴ ἀφιγμένος, ἐπεὶ τοὺς πάντας
 οἰκήτορας προσκειμένους εἶδεν αὐτῷ, εἶχε δὲ καὶ τὸ τῆς Βονδί-
 τζης ἄστυ παρὰ τοῦ μέρους τούτου κρατούμενον, συναγαγὼν τοὺς
 ἐκεῖσε εὐρισκομένους τοὺς ἡμετέρους τῶν ὀρίων τῆς Ἄρτης ἐξήλα-
 σεν. ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιορκοῦντας τὰ Ἰωάννινα μακρὰν τῶν 10
 Ἰωαννίνων πεποίηκεν. οὕτω μὲν οὖν ἀρχὴν κακῶν τὰ τῶν Ῥω-
 μαίων εἴληχε πράγματα, καὶ τὰ καλῶς ταῖς βασιλικαῖς συμβου-
 λiais γεγενημένα ταῖς τῶν στρατηγούτων ἀνηγοῖται καὶ ἀταξίαις
 εἰς τὸ μηδὲν σχεδὸν ἢ καὶ πᾶν μικρὸν κατητήκασιν. ὁ μὲν
 οὖν ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰωάννης καὶ ὁ 15
 πενθερὸς αὐτοῦ ὁ Τορνίκιος Κωνσταντῖνος τῆς μάχης ἐξιδόντες εἰς
 τὸν αὐτοκράτορα ἐπανέβησαν περὶ τὴν Λάμψακον ὄντα καὶ τὰς
 διατριβὰς ἐκεῖσε ποιοῦμενον. τὸν μὲν οὖν σεβαστοκράτορα Ἰωάν-
 νην ὁ βασιλεὺς τῷ τῶν δεσποτῶν τετίμηκεν ἀξιώματι, ἀντίχαριν
 οἷον τῆς νίκης τούτῳ διδούς, καὶ ἵνα τοῖς μαχομένοις τούτῳ προσ- 20
 P 96 ὤποις ἀντισταθμίζοιτο, δεσπότης πρὸς δεσπύτας μαχόμενος· τὸν
 δὲ πενθερὸν αὐτοῦ τὸν Τορνίκιον Κωνσταντῖνον μέγαν πριμμική-
 ριον ὄντι τῷ τῶν σεβαστοκρατόρων τετίμηκεν ἀξιώματι. ἀλλὰ
 καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἐκ Καισάρων σεβαστο-

13 ἀταραξίαις vulgo.

Nicephorus et uxor et ex familiaribus quidam conscendentes in mari moras
 trahere, et circa insulas, Leucada nempe et Cephalenem, divertere. sed
 quando illius filius spurius Ioannes ad eum, ut inuimus, accessit, exuta so-
 cordia segnitieque deposita animos assumens Artam contendere. eo appulsus
 cives universos in se propensos comperiens (sub ditione quoque sua ad illum
 diem Bonditzae oppidum remanserat), quos ibi offendit, simul collectis,
 nostros de finibus Artae expellit, et Ioannina obsidentes longius ab obsidione
 removet. sic denuo Romana res affligi coepit, et quae imperatoriis adhorta-
 tionibus prospere gesta fuerant, ducum inobedientia ac socordia in nihilum
 fere aut satis parum redacta sunt. interim imperatoris frater Ioannes seba-
 stocrator et socer illius Tornicius Constantinus pugna dimissa ad imperato-
 rem Lampsaci eo tempore moras trahentem remeant. imperator sebastocra-
 torem Ioannem despotarum dignitate adornavit ob victoriam partam remune-
 rans, et ut ea dignitate personis, quibus cum bella gesserat, despota cum
 despotis confligens exaequaret. socerum vero illius Constantinum Tornicium,
 magnum primicerium, sebastocratoris munere insignivit. sed et fratrem illius
 Germanum Constantinum ex Caesare sebastocratorem indignavit. et in his

κράτορα κατωνόμασεν. ἐν τούτοις δὲ τὰ τῶν σεβαστοκρατόρων διέφερον, ἐν οἷς ὁ μὲν ἀπτάδελφος τοῦ βασιλέως τοῖς κυανοῖς πεδίλοις ἐγκεκολλημένους εἶχε καὶ χρυσοῦφεις ἀετούς, ὁ δὲ Τυρνήκιος γυμνὰ τούτων τὰ πέδιλα ὑπεδέδετο. ἀλλὰ καὶ τὸν Στρατηγόπουλον Ἀλέξιον μέγαν δομέστικον ὁ αὐτοκράτωρ τετιμηκῶς δι' ἐπιστολῆς τετίμηκε Καίσαρα, διαδόμπιμον αὐτῷ τὴν τιμὴν χαρισάμενος. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ξυνέβη.

83. Ὁ δὲ βασιλεὺς παραχειμάσας ἐν τῇ Λαμψάκῳ, ἕαρος ἐπιλάμπαντος κατὰ τῆς Κωνσταντίνου κενώρηκεν· ἅπαντα γὰρ ἦν αὐτῷ σπουδὴ καὶ ἅπασα σκοπὸς τῆς τῶν Λατίνων χειρὸς ἀναρρῦσασθαι. ἐπῆλθε γοῦν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐ τοῖς στρατεύμασι τεθαρρηκῶς (οὐδὲ γὰρ ἦγεν ἀξιόμυχον στρατιὰν εἰς τοιαύτης πόλεως πολιορκησιν) ἀλλὰ λόγοις τοῖς τοῦ ἑξαδέλφου αὐτοῦ, οὗ τὸ ὄνομα Ἀσέλ, ἐξηπατημένος· ἠπάτα καὶ γὰρ τὸν 15 βασιλεῖα, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ τελεῖ τῆς πόλεως τὴν οἰκίαν ἔχει καὶ πέλας ἔχει παρ' αὐτοῦ δεσποζόμενας, δι' ὧν δύναται ἂν τὰ τοῦ βασιλέως στρατεύματα ἔνδον τῆς πόλεως ἀποσφηγῆ καὶ δίχα μάχης εἰσυγαγῆν. καὶ ἐπιστεύετο λέγων ταῦτα· τό τε γὰρ συγγενὲς φαντασίαν ἰδίῳ τοῦ ἀληθεύειν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ πλείονων 20 ὁρωμάτων τε καὶ τιμῶν [τε] ὑποσχέσεις ἐνωμότους λαβόντα Φράγκων . . . ἐν τῇ τοῦ πρίγκιπος Ἀχμίους μάχῃ, καὶ προσδοκῆ-

3 ἐγκεκολλημένους vulgo 4 ἐπεδέδοντο vulgo. vide p. 15 d, 56 c. 8 D: Ὁ δὲ βασιλεὺς ἕαρος ἐπιλάμπαντος κατὰ τῆς Κωνσταντίνου κενώρηκεν. ἐπῆλθε γοῦν κατ' αὐτῆς τῷ ἑξαδέλφῳ αὐτοῦ Ἀσέλ ἐξηπατημένος ὑπισχυνομένου ταύτην παραδοῦναι αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ Γαλατῶ ἱερατοπιδεύσατο, καὶ τὸ τοῦ Γαλατῶ ἔμαγετο φροῦριον, ἀπίοντι οὖν ἐκείθεν πρέσβεις ἐκ Λατίνων ἦγον περὶ ἀγάπης, καὶ γέγονε χρόνον ἕνα.

sebastocratores differebant: nam imperatoris frater in ceruleis calceis aquilas auro contextas deferebat, Tornicius nudo hisce insignibus calceo utebatur. quinimo et Alexium Strategopulum, magnum domesticum antea condecoratum, per epistolam Caesarem instituit, missilem illi dignitatem elargitus. et haec quidem ita evenere.

83. Imperator cum Lampsaci hybernasset, appetente vere Cpolim comeat: namque quamcupidissime appetebat, omnesque suos eo referere conatus, ut Latinorum e manu in libertatem Cpolim vindicaret. hinc profectus est adversus Cpolim, non copiis fretus (neque enim tantum exercitum, qui similem civitatem obsidione posset cingere secum ducebat) sed consobrini sui, cui nomen erat Aseli, sermonibus deceptus. ille etenim mala fraude imperatorem eludebat, se inquiens penes urbis moenia aedem habere, portasque in sua potestate esse, per quas imperatoris copias intra urbem sine strepitu et sine pugna quiret intrmittere. his sermonibus sibi in dicendo fidem conciliabat. affinitas enim et muneribus ac honoribus enm auctum fuisse, et adversus Achaiae principem pugna multa incommoda passum, multis bonis ac

σους δεινὰ μάλιστα ἡμοιοῖ ἡκεῖ πολλῶν ἀγαθῶν, ὅτε καὶ τὰς τοιαύτας ὑποσχέσεις τῷ βασιλεῖ δέδωκε καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν ἀντιέδξαιτο. τούτοις οὖν, ὡς ἔφημεν, ἐλπίας ὁ βασιλεὺς κατὰ τῆς

D Κωνσταντινῶν ἐπῆει, καὶ ἀντιέβη τὸ βορείον κέρως τῆς πόλεως ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Γαλατῶ κατονομαζομένου Ἰστρατοπεδούσατο, καὶ 5 τῷ μὲν δοκεῖν τὸ τοῦ Γαλατῶ ἐμάχετο φρούριον, τῇ δ' ἀληθεία κρύφα πρὸς τὸν Ἀσέλ ἐπέμπευ ὅπως τὰς ὑποσχέσεις πληρώσειεν. ὁ δὲ πρὸς κέρδος ἐώρα, οὐ πρὸς ἀλήθειαν· ψευδεῖς γοῦν ἐποιεῖτο τὰς ἀποκρίσεις, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις προφασιζόμενος. ἐπεὶ γοῦν ἱκανὸς παρρηρῆ χρόνος καὶ οὐδὲν ἦνεν, ἀλλὰ καὶ τῆς στρατιᾶς 10 ὀπισθεύσεως καὶ νυκτὸς ἀπιούσης καὶ τῇ οἰκίᾳ τούτου προσεγγισάσης (τούτο γὰρ ἐκεῖνος γενέσθαι διεμνήσατο), τότε ψεύδεσθαι πεφύραται φανερώς. καὶ ἐπεὶ οὐκ εἶχε τινα εὐλογον ἀπολογίαν ποιήσασθαι, τὴν αἰτίαν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἔδωτο· “ὑπε-

P 97 τόπασε” γὰρ εἶρηκεν “ὁστος ὡς οὐ καλὸν ἔστι τὰς κλείς με τῶν 15 τῆς πόλεως κατέχειν πυλῶν, καὶ διὰ ταῦτα εἴληφε ταύτας αὐτός, καὶ διὰ τοῦτο ἔγωγε περὶ τὸ ἔργον ἀδυνατῶ.” ἐπεὶ οὖν καθαρῶς τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπάτην ἐπεγνώκει ὁ βασιλεὺς, ἐξῆει τοῦ τόπου. καθ' ὃδὸν δὲ τρεῖς πρέσβεις εἰρήνην αἰτοῦντας πρὸς τὸν βασιλέα οἱ Λατῖνοι πετόμασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς πεπόληκε ταύτην, εἰς 20 ἐνιαυτὸν δὲ καὶ μόνον ἕνα, ἐν στενῷ κομιδῇ ἐπισφύζας τούτοις τὰ πράγματα.

84. Διαιπεράσας γοῦν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἑλλήσποντον τὰ

23 D: Ἦκεν οὖν εἰς Πηγάς, εἶτα πρὸς Νύμφαιον ἦκε καὶ περὶ Κλαζομένην, οὐ ἦξε καὶ ὁ σεβαστοκράτωρ Τορνίκιος, καὶ δι' ὄχλον γέ-

gratiis affluenter abundasse tunc, cum imperatori ea promissa dederat aliaque ab imperatore ipse receperat, hominem vera dicere suadebant. igitur his fidens imperator in Cpolim arma movet, et ex adverso Borealis cornu urbis in loco Galata vocato castra metatur. et, ut quidem videbatur, Galata oppidum oppugnabat, re tamen vera clanculum per internuntios Aselem sollicitabat ut fidem solveret suam. ille ad lucrum, non ad veritatem inhians, fallacibus ac captiosis responsionibus alia atque alia conficiens rem protrahabat. verumtamen cum tempus duntinuum procederet ipseque nihil efficeret, immo etiam armatis cohortibus noctuque progressis illius ad domum appropinquatam fuisset (id enim ille, ut fieret, denuntiaret), tum mendacio fallere et vera confundere palam deprehenditur. et cum ipse responsionem, qua oblectis fieri satis posset, haud haberet, crimen in urbis principem referebat: “neque enim decorum illi videbatur penes me,” aiebat ille, “claves urbis esse, ideoque eas abstulit, et ego opus perficere nequeo.” sic fraude hominis plane detecta imperator loco egreditur. in itinere tres legati a Latinis ad imperatorem missi pacem petunt; quam illis imperator non uno amplius anno concessit, cum res eorum in extremum iam discrimen adduxisset.

84. Igitur imperator Hellespontum trans abiit, et Pegarum partes, ubi

τῶν Πηγῶν κατέλαβη μέρος, ἀκκιῖσε τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. ἐπὶ δὲ ὁ τοῦ Θέρους παρήει καιρός, ἀλλὰ γε δὴ καὶ ὁ τῆς ὀπώρας ἐρ- B
ρή, τῶν τοιούτων ἀπάρας χώρων πρὸς τὴν ἐξ ἔθους τοῖς βασι-
λεῦσιν οὖσαν ἀνάπαισιν, ἐξ οὗτου τῆς Κωνσταντίνου γεγόνασιν
6 ὑπερόριοι, κατηγήκει τὸ Νύμφαιον. ἐμὲ δὲ πρὸς τὸν ἄρχοντα
τῶν Βουλγάρων Κωνσταντῖνον πρέσβιν ἐκπέπομφεν. ἀπήειν γοῦν
πρὸς αὐτόν, καὶ διεβίβασα μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τινάς· ἔτυχον γὰρ
τότε καὶ ἐορτάσιμοι τοῦ Χριστοῦ ἡμέραι, ἣ τε τῶν γενεθλίων καὶ
ἣ τοῦ βαπτίσματος, ἧ οἱ τῶν Βουλγάρων ἄρχοντες λαμπρύνονται
10 μάλιστα, καὶ ἐβούλετο ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων τότε Κωνσταν-
τῖνος σφίσιν αὐτοῖς συνεῖναι καμὲ καὶ θεατὴν γενέσθαι τῶν τελοῦ- C
μένων. τὰ προστεταγμένα μοι γοῦν πληρώσας τοῦ Τρινόβου
ἐξῆειν, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπήειν ἐν τῷ Νυμφαίῳ διάγοντα.
ἐκείσε γοῦν ὁ βασιλεὺς παρεχέμεσσε, καὶ ἐπιλάμπωντος ἕαρος τοῦ
15 Νυμφαίου ἐξῆει, τὴν λαμπρὰν τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἡμέ-
ραν προεορτάσας ἐν τῷ Νυμφαίῳ. ἡμέρας δὲ τινὰς ἐν τοῖς Φλε-
βίοις διαβιβάσας, ἐπὶ τόπον οὕτω πως ἐπονομαζόμενον Κλυζο-
μένην ἀπελθὼν ἐπήξαστο τὰς σκηνάς. ἐκείσε καὶ γὰρ εἰώθασιν οἱ
βασιλεῖς τοῦ Νυμφαίου ἐξιόντες χρονοτριβεῖν καὶ τὸ πλεόν τοῦ D
20 ἱαρινοῦ παραμεῖβειν καιροῦ· ὃ τε γὰρ τόπος πεδιάς ἄπας καὶ
χόρτον προβεβλημένη πολλοῖς ἀρκουῖντα τοῖς ἵπποις, κατάρρητος

γονε τῷ βασιλεῖ διὰ τὸν πατριαρχεῦσαντα Ἀρσένιον, ὃ γὰρ πατρι-
αρχικὸς ἐπήρσει θρόνος, τοῦ πατριαρχεῦσαντος Νικηφόρου, ὃς ἀπὸ
τῆς Ἐφέσου εἰς τὸν πατριαρχικὸν μετετέθη θρόνον, ἀπάραντος
τῶν ἐνθίνδε μηδ' ὅλον ἐνιαυτὸν διαρκέσαντος. ὃ δὲ Ἀρσένιος προε-
κλήθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου, ὃς ἐχθρὰν ἔσχε κατὰ τοῦ βα-
σιλέως, καὶ ἀνηχθὴ αὐτῶς Ἀρσένιος. 9 οἱ vulgo om 17 περι
vulgo.

mors trahebat, occupat. cum vero aestas praeterlapsa fuisset necnon au-
tumni tempus excurrisset, inde discedens ad quietem imperatoribus de more,
ex eo quo Cpoli extorres tempore oberrabant, destinatum, Nymphaeum per-
venit. me porro ad Constantinum Bulgarorum principem legatum mittit.
abii, et cum eo per aliquos dies versatus sum. namque ea tempestate festi
dies Christi natalium ac baptismatis, quibus Bulgarorum principes magnifi-
centiam ostentant, celebrabantur; ideoque Bulgarorum principes Constanti-
nus, ut cum eis tunc oculatus eorum quae fiebant spectator adessem, cogebat.
mandata itaque mihi imposita executus Trinobo exeo, et ad imperatorem
tunc Nymphaei cunctantem, in quo et hibernaverat, me confero. ineunte
vere ille Nymphaeo egreditur, prius ibidem laeto ac splendido resurrectionis
dominicæ die concelebrato. et dies aliquot Phlebilis egit; inde ad locum
Clyzomenem dictum veniens tentoria collocat: namque ibi Nymphaeo exeun-
tes tempus conterero et veris plerumque agere imperatores suaverant. cam-
pus undique planitie excurrit, agro fertili atque herboso, qui plurimis equis

δι' ἐγγύης καὶ ἑδωσεν, ἑγγὺς δὲ αὐτοῦ καὶ πόριος ἔχει πολλὰς
 καὶ πόριος, Ἐξ ὧν θαυρῆ καὶ πατριάρχης τὰ Ἰουδαίᾳ. ἔκτισε γὰρ
 ὄντος τοῦ βασιλέως καὶ ὁ σεβαστοκράτωρ ὁ Τερζίκος ἐκ τῆς Νι-
 κηαίων ἐκιδιδύματα, καὶ δι' ἄλλων τῶν βασιλείᾳ γέγονε δὴ τὸν προ-
 πατριάρχουσαντι Ἀρσένιον. ὁ γὰρ πατριάρχης ἐχρήσατο θρόνος, 5
 τοῦ πατριάρχουσαντος Νικηφόρου, ὃς ἀπὸ τῆς Ἐφίσου εἰς τὸν
 πατριάρχων μπειρέθῃ θρόνον, ἀπάρωντος τῶν ἐνθίειδε πρὸς τὰ
 οὐράνια, μηδὲ εἰς ὅλον σχεδὸν ἐνακτὸν τοῦ πατριάρχου ἀπο-
 λαύσαντος θρόνον. ὁ δὲ Ἀρσένιος οὗτος ἦν προβεβλημένος εἰς
 τὸν πατριάρχων θρόνον πρὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου, ἀπὸρ καὶ 10
 εἰς λόγον καὶ εἰς προῦξιν πανευφρόνιστος, καὶ λόγον μάλιστα τὸν
 ἐκ φέσιώς πως προβαλλόμενον· τοῦ γὰρ ἐκ παιδείας μικρὸν τι
 P 98 μειόχην. ἄλλα γὰρ τινα τῶν ἐκκλησίαν φιλοσοφίης τοῦ μὴ
 δοκίμιν παντάπασιν τῶν τοιοῦτων ἀπείρους ἔχεν μηδὲ ἄγνοεῖν ὧν
 ἐπιφιδεῖν ἰδοίμασε, τῶ βλεμὶ τοῦ πρὸς θεὸν ἔρωτος τραυτὶς τὴν 15
 ψυχὴν, πᾶσι τοῖς κατὰ κόσμον, ὧν οὐκ ἐχρησῶς ἔχουσι οἱ πλείους
 ἀγίστασθαι, χαίρειν εἰπὼν τὸν μονήρη βίον προεἴλετο. οὗτος
 τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀπεκλήρου σιτηγγορίαν τῶ βασιλεῖ· ἐπεὶ δ'
 οὐχ ἰώρα τοῦτον τοῖς ἑαυτοῦ θλίψασιν ὑπεκόμενον, δύσους
 περὶ τοῦτον ἐγένετο, ἔχον ἐν ταῦτῳ στυγίτορας τὸν Σάρδειον Ἀρ- 20
 δρόνικον καὶ τὸν Θεσσαλονίκης Μανουήλ τὸν καὶ Ὀυραφᾶν λεγόμενον.
 B μνον. ἄλλ' ὁ μὲν Σάρδειον, ὅτε ὁ βασιλεὺς κατὰ τῆς Κωνσταν-
 τिनουπόλειος ἰστρατοπεδεύσατο καὶ ἑγγὺς ταύτης τὰς ἐκαύλεις

2 γὰρ] γοῦν?

aliendis suffecerit, aquis irriguo, et multorum vicorum ac urbium vicinitate,
 unde vitas necessaria affluenter suppeditantur, peropportuno. in eo cum
 esset imperator, sebastocrator Tornicinus Nicaea accedens pro expatriarcha
 Arsenio moleste imperatorem rogat, patriarchale siquidem solum Nicephoro
 patriarcha, qui in patriarchale calmen ex Ephesino metropolitano accenderat,
 ex terreno ad coelestia promotus, cum nec integro anno patriarchatus pro-
 fusisset, sessorie destituebatur. Arsenius ab imperatore Theodoro in patriar-
 cham fuerat electus, vir et verbo et opere quam dexterrimus, et sermone
 praecipue, qui natura inditit: namque qui eruditione comparatur, parum
 omnino degustaverat. etenim cum nonnulla ex encyclois philosophatus per-
 didicisset, ne horum penitus inexpertus haberetur, neque ea ignorare, quae
 ipse negligere sibi in animo proposuerat, videretur, telo divini amoris corde
 saucius, rebus terrenis omnibus, a quibus se avelli aegre plerique sustinent,
 contemptis, monastico instituto nomen dederat. hic imperatoria corona im-
 peratore conddecoraverat: sed cum suis votis minime obtemperantem con-
 spiratam, iniquior cum eo inimicitias exercuit. neque ab eo abhorruerat An-
 dronicus Sardensis et Manuel Thessalonicensis, cognomine Opasra. sed Sar-
 densis quando imperator Cpolim castra movit et prope eam sedem locavit,

ἐποιεῖτο, τότε τὰ τῶν μοναχῶν ἐνεδέδυτο ἄμφω ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφιας Ἰωαννικίου. ὡς γὰρ συχνῶς διηνώχλει τὸν βασιλέα ἐπιδημῆσαι τῇ Παφλαγόνων (ἐκεῖθεν καὶ γὰρ ὠρητο), τὸ στρεβλόνου τοῦ ἀνδρὸς ὁ βασιλεὺς ἐπιστάμενος οὐκ εἶα τοῦτον ἐπὶ τὰ 5 ἐκεῖσε μέρη ἀφίχθαι· σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ τὰ τῶν Παφλαγόνων πάντα διαταράξαι τῇ πρὸς τὸν βασιλέα δυσολίᾳ. ὁ βασιλεὺς δὲ δικαιοῦτον πρὸς τοῦτον ἐποίει τὸν λόγον, ὡς μητροπολίτης χειροτόνησαι Σάρδεων, οὐκέτι γε μὴν Παφλαγονίας, καὶ δεῖ σε τοῖς C τῶν Σάρδεων ἐμφιλοχῶρεῖν μέρεσι κακέισε καὶ διατρέβειν καὶ σου 10 ποιμαίνειν τὸ ποίμνιον. ἐπεὶ οὖν ἐγνώκει ἀμετάπτωτον εἶναι τὸ βασιλικὸν βούλημα, μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δράσειε, τὸν μονήρη βίον προεἶλετο. ὁ δὲ Θεσσαλονίκης Μινοῦηλ ἄκων ἐξιὼν τῆς Νικαίας περὶ πον τὰ ἐγγὺς ἐκείνης διέτριβεν. ὁ δὲ πατριαρχεύσας Ἀρσένιος καὶ αὐτὸς ἐξιὼν ἐκεῖθεν ἔν τινι σεμνείῳ ἐαυτὸν καθείρξας διή- 15 γεν. ἐντεῦθεν συνελθόντες πάντες οἱ ἀρχιερεῖς ἐπὶ τὴν Λύμψυκον, ψήφω πάντων καὶ προσταγῇ βασιλέως ὁ τῆς Ἐφέσου πρόεδρος Νικηφόρος εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνήχθη θρόνον. ἀλλ' οὗτος, D καθάπερ εἰρήκειν, μήπω ἐνιαυτίσιν τὸ βιοῦν ἐξεμέτρησε. τότε γοῦν ὁ σεβαστοκράτωρ Τορνίκιος τῇ φιλίᾳ τοῦ Ἀρσένιου προσκέ- 20 μενος ἠνάγκαζε τὸν βασιλέα τὸν Ἀρσένιον εἰς τὸν πατριαρχικὸν καὶ αὐθις θρόνον ἀναγαγεῖν, θαύματά τινα καὶ τεράστια παρὰ τοῦ Ἀρσένιου ἐνεργούμενα διηγούμενος, καὶ πράγματα διηλεκῶς προ- ξέει τῷ βασιλεῖ, πατριαρχεῖν τὸν δύσονον αὐτῷ βιαζόμενος.

4 περὶ vulgo.

ab Ioannicio Philadelphensi monastico pallio induitur : ille enim continuo, et non sine molestia imperatoris animum sollicitabat, ut proficiendi sibi daretur facultas Paphlagoniam, unde ipse ortum ducebat ; sed imperator distorta hominis sensa apprime callens, ne in eas partes abiret, impediabat : animo enim proposuerat propter eas quas cum imperatore simulates exercebat, res Paphlagonum perturbare. verum imperator aequissimo eum sermone lacescit. "Sardium, non Paphlagoniae metropolitatum tenes : Sardium ideo partes invisendae, quibus continuo consuescere debes, ibique immorando greges tibi commissos pascere." igitur ubi imperatorem inexorabilem vidit, cum quid ageret ipse nesciret, monasticum vitae institutum complexus est. Thessalonicensis Manuel invitus Nicaea egressus in locis adiacentibus vitam ducebat. Arsenius item expatriarcha et ipse inde exiens in monasterium se intravit, hinc universi praesules Lampsacum convenientes suffragio omnium mandatoque imperatoris Ephesinum antistitem Nicephorum in patriarchale solium invehunt. sed hic, ut iam dixi, neque per annum integram cathedram moderatus e vivis excessit. tunc sebastocrator Tornicius Arsenio impense deditus imperatorem urgebat, ut Arsenium iterum in patriarchalem sedem promoveret, et mira quaedam ac portentosa Arsenii facinora in medium afferens continuo imperatorem ad molestiam usque exorabat, ut sibi minime ae-

ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἐκὼν ἄκων τῇ τοῦ σεβαστοκράτορος συμβουλῇ
 ξυντιθεὶς εἰς τὸν πατριωρικὸν καὶ αὐτῶν θρόνον ἀτήγαγε τὸν Ἀρ-
 σένιον. καὶ οὕτω μὲν τὰ ἐπὶ τῷ Ἀρσενίῳ.

85. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Στρατηγόπουλον Ἀλέξιον τὸν Καί-
 σαρα μετὰ στρατευμάτων τινῶν οἰκονομήσας ἐπὶ τοῖς δυτικοῖς ἐκ-
 πέπομφε μέρεισι, τοῖς ἐκέισε οὕσι τῶν Ῥωμαίων ὑπεναντιοῖς ξυν-
 P 99 ελθεῖν εἰς μάχην, παραγγείλας ὡς ἐν τῷ διέρχεσθαι, ἐπεὶ τὰ τῆς
 ὁδοῦ τῆς ἐκέισε φεροῦσης πλησίον ὑπῆρχε τῆς Κωνσταντινουπό-
 λεως, ἐφοδόν τινα κατὰ ταύτης ποιήσασθαι καὶ μέχρι τῶν πυλῶν
 αὐτῆς ἐπιδραμεῖν τὰ στρατεύματα, ὡς ἂν πτοία παρ' αὐτῶν τοῖς 10
 οὕσιν ἐντὸς Λατίνοις ἐγγένηται. ἐγένετο δὲ τῷ τότε καὶ τι ξυμ-

4 D: Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Στρατηγόπουλον Καίσαρα πέμπει τοῖς
 δυτικοῖς μέρεισι, παρήγγειλε δὲ τῆς Κωνσταντίνου ἀποπειράσασθαι.
 καὶ οὕτως οὖν τότε μεγίστη ἐκ Βενετίας εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἀφίκετο
 καὶ ποτεστάτος, ὃς παρατρέφοντας τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει Λατί-
 νους ἐν τριήρεσι καὶ πλοίοις καὶ λεμβάδιοις καὶ δρόμοις κατὰ Δα-
 φνουσίας ζωρήσας. καὶ γέγονεν οὕτως, καὶ κενύωτο ἡ πόλις ἀν-
 δρῶν, τῷ βασιλεὶ ταύτης Βαλδουίνῳ μετὰ τινων μετρίων φιλαττο-
 μένῃ. αἰφνης οὖν ὁ Καίσαρ τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπήει, ἔχων
 καὶ ἀνδρας τινὰς ἐκείθεν ὄντας καὶ ἀκριβῶς εἰδότας τὰ κατ' αὐ-
 τήν. καὶ μαθὼν ὅπῃ τινα περὶ τὰ τείχη ζωροῦσαν εἰσεῖναι ὀπίλ-
 την ἐκεῖ ἦει. εἰσηλθὼν οὖν διὰ ταύτης ἀνήρ, καὶ ἕτερος, καὶ ἄλ-
 λος, καὶ καθέβησεν μέχρι τῶν ἰ'. ἔτι δὲ καὶ πλείους ἄλλοι εἰσόντες
 εὐρον ἕνα περὶ τὰ τείχη φύλακα, ὃν ἀναβάντες ἔξω τῶν τειχῶν ἐρ-
 ρισάν, καὶ πελέκισι τὰς πύλας ἐμολέυσαντες ἐλευθέραν τὴν εἰς
 αὐτὴν εἰσοδὸν ἐποίησαν τῷ στρατεύματι. οἱ δ' ἐντὸς τῷ αἰφνιδίῳ
 κατασεισθέντες, ὡς εἶχον ἔκαστος, τὴν αὐτοῦ ὀπισθίαν ἐπραγμα-
 τεύοντο. καὶ ὁ Βαλδουίνος περὶ τὸ μέγα παλάτιον ἐχώρησεν. οἱ
 δὲ περὶ Δαφνουσίαν ἀπίοντες Λατίνοι καὶ ὁ ποτεστάτος, ἐπεὶ μὴ
 κατὰ αὐτῶν τι δράσαι ἴσχυσαν, πρὸς τὴν πόλιν ἐκανεξέγγνον·
 ἀντελάβετο γὰρ κἀκείνων θεός. καὶ πλησιάσαντες εἰς τὴν πόλιν
 ὤρμησαν εἰσελθεῖν. ἀλλὰ τὰ Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα τοῦτο γνόντες
 πρὸ ταῖς οὐκίας τῶν Λατίνων ἐπέβαλον περὶ τὸν αἰγιαλὸν κειμέ-
 ναις, καὶ ἐπέκρησαν ταύτας, πρῶτα Βενετικῶν, εἶτα τῶν ἄλλων
 γενῶν, ὡς Κάμπους ἀνόμαζον. ὡς δ' εἶδον τοῦτο Λατίνοι λαβόν-
 τες ἐντὸς τῶν τριήρων ὅσους ἠδύνατο, καὶ μῆς εἰς τὸ μέγα κα-
 λάτιον ζωρήσας καὶ δεξαμένης τὸν Βαλδουίνον, ὑπέκωρσαν. οὕ-
 τω μὲν ἡ Κωνσταντινουπόλις προνοία Θεοῦ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐγένετο,
 Ἰουλίον ἀγοντος κέ, ὁσσης ἐκινεμήσεως δ' καὶ ἀπὸ γενέσεως κόμορον
 ἔτους ὄντος γ'ϥθ', ὑπὸ Λατίνων κρατηθεῖσα χρόνους πεντήκοντα
 ὄντω.

quam, etiam invitatus, in patriarcham eligeret. sic imperator volens nolens, sebastocratoris consiliis loco date, ad patriarchalem dignitatem Arsenium rursus evehit, et haec quidem de Arsenio ita se habuere.

85. Imperator Strategopulum Alexium Caesarem copiis aliquibus ful-
 tum in occiduas partes mittit, ut cum Romani nominis hostibus confingeret,
 monens sub ipsa protectione, quando via, per quam esset incedendum, prope
 Cpollim erat, in eam irrumpere et ad portas ipsas conducere agmina, ut timor
 Latinis incuteretur. evenit vero tunc temporis, ut tale quid, ita providente

βῆναι προνοία Θεοῦ. ἐπεὶ γὰρ ναῦς μεγίστη κολλη Λατινικὴ ἐκ Βενετίας εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἀφίκετο, καὶ νέος ἐν ταύτῃ ἔξουσιαστῆς πυργέμετο, ὃν καὶ ποτιστάτον ἐπονομάζουσιν, ἀνὴρ, ὡς ἐφάνη, δραστήριος καὶ θρασύτερος εἰς τὰ μάχημα, τοὺς ἐν τῇ
 5 Κωνσταντινουπόλει Λατίνους παροτρύννας εἰς μάχην, καὶ ξυμβου- B
 λένσας ὡς δεῖ καὶ ἡμῶς μὴ μόνον ἐντὸς ὄντας τῆς πόλεως τὴν πόλιν καὶ ἑαυτοὺς φυλάττειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ Ῥωμαίων τι δρᾶν, ὡς ἂν μὴ πάντῃ καταφρονητικῶς ἐν τοῖς καθ' ἡμῶν διατιθῶνται. ἔπεισεν οὖν αὐτοὺς εἰσιόντας ἐν ὄσασιν εἶχον τριήρεσι καὶ τισιν ἐτέ-
 10 ροις πλοίοις, λεμβαδίοις οἷον καὶ δρόμωσι, κατὰ τῆς νήσου Λαφρονασίας χωρήσαι, εἴ πως δυναθεῖεν αὐτὴν παραστήσασθαι καὶ σκύλων εὐμοιρῆσαι τῶν ἔξ αὐτῆς. κενένωται οὖν ἡ πόλις ἀνδρῶν, καὶ ἦν γυναιξὶ καὶ νηπίοις καὶ τῷ βασιλικῶς τάχα ταύτης κατάρ-
 χοντι Βαλδοῦνῳ μετὰ τινῶν μετρίων ἀνδρῶν διεξαγομένη καὶ
 15 τηρουμένη. αἰφνης οὖν ὁ Στρατηγόπουλος Ἀλέξιος ὁ Καῖσαρ C
 νυκτὸς ἐπιὼν τῇ Κωνσταντίνου προσήγγισεν. ἐπεὶ δὲ μεθ' ἑαυτοῦ εἶχε καὶ ἀνδρας τινας ἐξωρμημένους τῆς πόλεως καὶ ἀκριβῶς εἰδότας τὰ καθ' αὐτὴν, καὶ πυνθανόμενος αὐτῶν ἐμεμαθήκει ὀπὴν τινα εἶναι περὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως δι' ἧς ἀνὴρ ὀπλίτης
 20 δύναται ἂν ἐντὸς εἰσελθεῖν, μηδ' ὄλωσ μελλήσας τοῦ ἔργου εἶχετο. καὶ εἰσῆλθε διὰ ταύτης ἀνὴρ, καὶ ἐπηκολούθησεν αὐτῷ ἕτερος, εἶτα ἐκεῖνῳ ἄλλος, καὶ οὕτω μέχρι τῶν πεντεκαίδεκα, τάχα δὲ καὶ πλείους ἀνδρες ἐντὸς εἰσῆλθον τῆς πόλεως. ἐπεὶ δὲ περὶ τὸ τεῖχος ἕνα εὗρον τὸν ἐμπεπιστευμένον τὴν φυλακὴν, τινὲς ἔξ αὐτῶν

deo, contingeret. navis maxima Latinorum Venetiis Cpolim appulit; cum ea juvenis auctoritate potens, quem illi potestatem vocant, accessit, vir, ut effectus comprobavit, factiosus et in pugnas audacior. is Latinos, qui Cpoli erant, ad ineundam pugnam concitat, haud decorum esse dicitans, eos qui in urbe essent, urbem seque tutando tempus conterere, sed aliquid etiam adversus Romanos machinari debere, ne nos illi adeo contemptim contemnant et pro nihilo ducant. suscit itaque in triremes, quotquot haberent, aliaque navigia, lembada nempe ac dromones, ingressos in Daphnusiā insulam pergere; quam si in potestatem redigere forte potuissent, nae illi spoliis locupletarentur. urbs igitur hominibus vacua, mulieribus ac infantibus et forte tunc imperanti Balduino cum exigua aliorum manu gubernabatur et custodiebatur. interea improvise Caesar Alexius Strategopulus noctu adveniens in eam impetum fecit, et cum viros secum haberet nonnullos ex urbe fugitivos et rerum illius apprimè gnaros, ex iisque sciscitans cognovisset foramen urbis muris inesse, per quod armatus miles introire posset, nulla mora operi incumbit. et per illud quidam ingreditur, quem sequitur alius et iterum tertius, et hac ratione quindecim et forte plures viri urbem ingrediuntur. in ipso muro quendam, cui custodia demandata erat, compertam, muro conscenso arre-

D ἀναβάντες καὶ τῶν ποδῶν λαβόντες ἔρριψαν ἔξω τῆς πόλεως. οἱ δ' ἄλλοι ἄξινας ἐγχειρισάμενοι καὶ τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν διαρρήξαντες ἐλευθέρων πεποιοῦνται τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδον τῷ στρατεύματι. οὕτω μὲν οὖν ὁ Στρατηγόπουλος Καῖσαρ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες Ῥωμαῖοι καὶ Σκύθαι (ἐκ τῶν τοιοῦτων καὶ γὰρ τὸ 5 ἔπ' αὐτὸν συνεκεκρότητο στράτευμα) ἐντὸς τῆς πόλεως ἐγεγόνεισαν. οἱ δ' ἐντὸς τῷ αἰφνιδίῳ κατασεισθέντες τοῦ πράγματος, ὡς εἶχον ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ἐπρυγματεύετο. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ σεμνεῖα ἐβάδιζον καὶ μοναχικὰ ἐνεδέδυντο ἄμφια, ὅπως τὸν φόνον ἐκφύγοιεν, γυναῖκες δὲ εἰς ὅπας τοίχων συνεστέλλοντο 10 καὶ εἰς στοὰς σκοτεινὰς καὶ ἀποκρύφους ἐκρύπτοντο. ὁ δὲ τῆς πόλεως κατάρχων Βαλδουῖνος ἐπὶ τὸ μέγα παλάτιον ὤρμησεν. οἱ δὲ ἐπὶ τὴν Δαφνουσίαν ἀπιόντες Λατῖνοι καὶ ὁ μετ' αὐτῶν ποτεστάτος, μηδὲν τι τῶν γινομένων γνωρίζαντες, ἐπεὶ μὴ κατὰ τῆς

P 100 νήσου Δαφνουσίας ποιῆσαι τι ἴσχυσαν (ἀντελάβετο γὰρ ἐκεῖνων 15 θεός), παλινδρομοὶ πρὸς τὴν πόλιν ἐπανεξεύγνουν. μέχρι μὲν οὖν τοῦ ναοῦ τοῦ ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω δυνάμεων Μιχαὴλ ἐλθόντες, τοῦ περὶ τὸν ἐν Ἀνάπλῳ διακειμένου, οὐδὲν τι ὅλως τῶν γεγενημένων ἐμμεμαθήκεισαν· ἐκίσει δὲ ἀφίγμενοι καὶ ταῦτα μαθόντες εἰς τὴν πόλιν ὤρμησαν ἐπελθεῖν. ἀλλὰ τὰ Ῥωμαϊκὰ στρα- 20 τεύματα τοῦτο γνόντες πῦρ ταῖς οἰκίαις τῶν Λατίνων ἐπέβαλον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν κειμέναις, καὶ ἐνέπρησαν ταύτας, καὶ πρῶτα μὲν τὰς τῶν Βενετικῶν, εἶτα τῶν ἄλλων γενῶν, ὡς καὶ Κόμπους

B κατωνόμαζον. ἐπεὶ δὲ εἶδον τὴν πόλιν πυρπολουμένην οἱ τῶν Λατίνων, τὰς πυρεῖας ταῖς χερσὶ τύψαντες, καὶ λαβόντες ὄσους 25

9 περὶ vulgo.

ptum pedibus extra muros proficiunt, alii strictis securibus et portarum vestibis disruptis in urbem introitum liberum exercitui aperiant. hac ratione Caesar Strategopolus et cum eo Romani universi ac Scythae (ex his enim copiae confatae erant) urbem ingressi sunt. cives re improvisa percussa, ut quisque poterat, salutis suae consulere. hic quidam monasteria petere, et monasticum habitum, ut cladem evitarent, induere. mulieres in murorum foramina conitici, et in cellis obscuris reconditisque abscondi. civitati imperans Balduinus in magnum advolare palatium. qui vero Daphnusiā abierant Latini, et cum illis Potestas, eorum quae gerebantur plane ignari, cum nihil adversum Daphnusiā perpetrare potuissent (opem enim illis tulerat deus), retrogressi in urbem contendere, et in supernarum virtutum principis Michaelis templum in Anaplo situm conveniunt, adhuc eorum quae patrabantur nescii. at ubi eo commigrassent, certiores redditi in urbem gressus festinant. id Romanae copiae audientes, igne in Latinorum domos prope littus adiacentes immisso, eas corrumpunt, et ante alias Venetorum aliarumque deinceps nationum, quas Campos vocant. Latini incendiis urbem inflammari

ἠδύναντο ἐντὸς τῶν τριήρων αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν πλοίων, ὑπανεχώρησαν, μιᾷς τριήρεως εἰς τὸ μέγα παλάτιον ἀπελθούσης καὶ ἀνυδεξιμένης τὸν Βαλδουῖνον ἐν χροῖ τῆς ζωγρείας γενόμενον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ξυνέβη, καὶ ἡ Κωνσταντίνου προνοία Θεοῦ 5 καὶ αὐθις ὑπὸ χεῖρα τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων ἐγένετο κατὰ λόγον δίκαιόν τε καὶ προσήκοντα, Ἰουλίου εἰκοστὴν καὶ πέμπτην ἄγοντος, οὐσης ἐπινεμήσεως τετάρτης, καὶ ἀπὸ γενέσεως κόσμου ἔτους ὄντος 5959, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κριτουμένη χρόνους πενήτη- κοντι καὶ ὀκτώ.

10 86. Περὶ γοῦν τὸ Μετεώριον τότε σκηνομένου τοῦ βασι- C
λέως ἑξαπίνης φήμη τις νύκτωρ τὰς τῶν πολλῶν περιεβόμβησεν ἀκούς. ἡ δὲ φήμη παρὰ παιδαρίου τινὸς αὐταδέλφης τοῦ βασι- λέως τῆς ὀνομαζομένης μὲν Εἰρήνης, διὰ δὲ τοῦ μοναδικοῦ σχή- ματος μετονομασθείσης Εὐλογίας, ἐκ τῶν τῆς Βιθυνίας μερῶν 15 παρ' αὐτὴν ἀφικομένου, ὃς καθ' ὄδον ἐμεμαθήκει παρὰ του τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων ἀλῶναι τὴν Κωνσταντίνου. ὡς εἶχε γοῦν τάχους ἡ τοῦ βασιλέως αὐτοκασιγνήτη παρὰ τὸν βασιλέα ἀφιγμένη καταδαρθάνοντα τοῦτον εὔρε, καὶ ἠρέμα πως ἐκίνει αὐ- τὸν τῇ χειρὶ, ὅπως ἂν γε καὶ ἐγρηγορήσειεν, ἰσχυροτέρα τῇ φωνῇ D
20 ὑπολλέγουσα ὡς κατέσχε, ὃ βασιλεῦ, τὴν Κωνσταντινούπολιν. καὶ πολλάκις τοῦτο εἰρήκει, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέμενε μηδὲν τι πρὸς ταύτην ἀνταποκρινόμενος. ὡς δὲ τὸν λόγον μετέβαλε καὶ εἰρήκει "ἀνάστηθι, βασιλεῦ· ὁ γὰρ Χριστὸς ἀπεχαριστά σοι τὴν Κων- σταντινούπολιν," τῆς κλήνης ἀναστάς καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν

15 ὡς vulgo.

conspicientes, gemis manibus diverberatis, quotquot habere potuerant ex suis in triremes et alia navigia assumptis, retro cessere. ex triremibus una in magnum palatium progressa Balduinum in maximo discrimine et extremo pene periculo, iam iamque vivum capiendum, recepit. et ita ea res evenit, et Cpolia, ita deo annuente, rursus sub potestate Romani imperatoris iure et merito venit, vigesima quinta mensis Iulii, indictione quarta, anno ab orbe condito 6769, postquam hostes ea potiti fuissent annos quinquaginta octo.

86. Ea tempestate imperator castra Meteorii disposuerat, noctuque ex improvise rumor quidam inter multorum aures perstrepuit. rumor a servulo quodam sororis imperatoris Irenes, sed propter monasticum habitum Eulo- giae nominatae, e Bithyniae partibus ad ipsam profecto, qui in itinere audie- rat a Romanis copias captam esse Cpolim, sparsus fuerat. illa propere impe- ratorem conveniens somno sopitum invenit; quare manu eum placide move- re, et ut excitaret, altiore voce proloqui, "tenes, o imperator, Cpolim." saepius hoc repetit: imperator immotus stans non respondebat. verumtamen cum illa sermone mutato dixisset "surge, imperator: Christus tibi Cpolim Georg. Acropol. Annal.

ἀνατείνας " τοῦτον μὲν " ἔφη " τὸν λόγον, ὃ ἀδελφή, καὶ αὐτὸς δέχομαι. ὃν δὲ λόγον τὸ πρῶτον εἶπες, ὡς τῆς Κωνσταντίνου κερκράτῃκα, οὐδαμῶς ἀποδέχομαι· πῶς γὰρ ἐκ τοῦ Μετεωρίου ἐγκρατῆς γενομένη τῆς Κωνσταντίνου; ἀλλ' οὐδὲ στρατεύματα κατ' αὐτῆς ἀξιόλογον πέπομφα. τὸ δὲ ῥῆμα ταῦτα εἶναι θεῶ καὶ αὐτὸς ἔξυνομολογῶ, καὶ θᾶπτον ἂν τὰ μικροῦ καὶ ἀδύνατα τοῖς οἷς ἂν βούλοιο παρασχεῖν καθέστηκε δυνατός." ταῦτ' εἰπὼν τοὺς ἐν

P 101 τέλει πάντας ξυνήθροισε, καὶ ἐπυνθάνετο εἰ ἀληθῆ δοκεῖ σφίσι αὐτοῖς τὰ παρὰ τῆς φήμης. καὶ οἱ μὲν συνέθεντο τὰ τῶν λόγων ἐπαληθεύειν, καὶ μάλιστα οἷς ἢ τῶν Λατίνων ἔξοδος ἀκριβέστερον ἐπεγνώσθη· ἐνιοὶ δὲ τὸν λόγον ἦγον ἐν ἀμφιβόλοις, οἷς οὐκ ἐν γνώσει τὰ τῆς ἄνω προνοίας καθέστηκε κρίματα, ὑπολογιζόμενοι καὶ τὸ πρῶγμα τῶν δυσχερεσιμάτων τε εἶναι καὶ μὴ ῥαδίως κατορθουμένων. ἐν τοῖς τοιοῦτοις μὲν λόγοις τὸ τῆς νυκτὸς παρῆι διάστημα· ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐπέφωσκεν, ἔλπις μὲν ἦν πᾶσι τὸν διακομίζοντα ἀληθῆ ἀφικέσθαι πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης παραδεδραμῆκει διάστημα, καὶ οὐδεὶς

B τοιοῦτος ἀφίκετο. ἤσχαλλον γοῦν αἱ τῶν ἀπάντων ψυχαὶ καὶ ἡδονήμονον, καὶ μάλιστα γὰρ τοῦ βασιλέως. ἀλλὰ νυκτὸς ἐπιαίσης ὁ τὴν ἀγαθὴν ἀγγελίαν διακομίζων ἐλήλυθεν καὶ σαφῶς εἰρήκει περὶ τοῦ ἔργου, ὅτιπερ τὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα μετὰ τοῦ Καίσαρος Στρατηγούλου ἐντὸς τῆς Κωνσταντίνου διήγουσιν. καὶ πάντα ὡς ἔσχεν ἀπήγγειλεν.

87. Ἀπάρας γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦ Μετεωρίου μεθ' ἡδονῆς

elargitus est," lecto assurgens manibusque in coelum extensis "hunc" ait "sermonem, soror, et ipse amplector, sed quem primum dixeras, me Cpoli potitum, nullo pacto excipio. quanam enim ratione, qui Meteorii sum, Cpolim devicerim? qui nec tantas copias ad eam debellandam adornavi. sed haec numini facillima esse et ipse fateor, citiusque ac commodius ea etiam, quae fieri haud posse videntur, quibus ipse voluerit, concedere potens est." dixit, omnibusque qui ibi in dignitate erant convocatis, an vera ea esse illis viderentur quae fama circumferrentur, interrogat. quidam annuere, rumorem vera nuntiare, et potissimum ii quibus Latinorum exitus exquisitius compertus fuerat. alii dubitare et in ambiguo ponere, qui divinae providentiae non accurate tenerent, ratiocinantes rem e difficillimis esse et ex illis quae non ita facili negotio peraguntur. in his sermonibus noctis spatium evigilatum est: ubi dies coepit, spes omnes tenere ab exercitu, qui vera referret, adventurum. at illius etiam diei intervallum consumitur, et horum nihil annuntiat. anxii itaque omnes trahere cum animo suo et ang, et praecipue imperator. veruntamen nocte ineunte bonus intertuntius accessit, planeque facinus fatetur, Romanum militem cum Caesare Strategopulo intus Byzantium sedem locasse, et cuncta modo quo evenerant narrat.

87. Igitur imperator Meteorio exiens, mirandum in modum suo bene

ὅτι πολλῆς τὴν Κωνσταντίνου φθύσαι διὰ τάχους ἐπέσπευδε, δε-
 διδως μήποτε ἐκ τῆς Διφρονουσίας οἱ Λαίτιοι ἐπονοστήσαντες καὶ
 τῆς πόλεως ἐντὸς γενόμενοι μάχην κατὰ Ῥωμαίων στήσαιεν κρα- C
 τεράν, καὶ πολλῶ πλείους τῶν Ῥωμαίων ὄντες τῶν τειχῶν ἕξω
 5 βύλλουσι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ ξενέβη, ἀλλ' ἐκείνοι μὲν τὸ ἀθρόον
 τὰς ψυχὰς κατασεισθέντες προύλαβον ἀποδρῶναι, καθὼς ὁ λόγος
 φθύσας ἐδήλωσεν, ὁ βασιλεὺς δὲ τὴν πορείαν ἐπέτεινεν. ἐπεὶ δὲ καὶ
 τοὺς τοῦ Καλάμου βουνοὺς πυρρημείψαμεν καὶ τῆς Ἀχυράουσις ἐγγὺς ὁ
 βασιλεὺς ἐπήξατο τὴν σκηνήν, τότε δὴ καὶ τοῦ Βαλδουίνου τοῦ τάχα
 10 βασιλικῶς τῆς Κωνσταντίνου κατάρχοντος τὰ βασιλικά διεκομίσθη-
 σαν σύμβολα· ταῦτα δὲ ἦν καλύπτρα Λατινικὴ τὸ σχῆμα καὶ μαργά-
 ροις πεποικιλμένη καὶ ὑπὲρ κεφαλῆς λιθίῳ κοκκίνῳ, πέδιλά τε κοκκο-
 βιφῆ, καὶ σπάθη σφηκῶν κοκκοβιφῆς ἐνδεδυμένη προκάλυμμα. τότε D
 δὴ καὶ ὁ πολὺς λεὼς τὰ τῆς ὑποθέσεως ἐπεπίστευτο· τὸ γὰρ μεγαλιῶν
 15 οὐκ εἶα τοῦ πράγματος εὐχερῶς πιστεύειν τοῖς λεγομένοις. ἔσπευσεν
 οὖν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν κίνησιν. ταχυτέρας γοῦν καὶ μακροτέρας
 ἐποιεῖτο τὰς μεταβύσεις. ἐγγίσαντι γοῦν τῇ Κωνσταντίνου τῷ βασι-
 λεὶ κατὰ νοῦν ἐπήει θεοπρεπεστέρων μῦλλον ἢ βασιλικωτέραν τὴν εἰς
 τὴν Κωνσταντίνου ποιήσασθαι πύροdon. καὶ τὸν τρόπον ἐσκέφατο,
 20 ὅπως ἂν γένοιτο ὁ δὴ διὰ λόγων εὐχυριστηρίων πρὸς τὸν θεὸν καὶ
 φωνῶν εὐκτηρίων ὑπὲρ τε βασιλείας καὶ ἱεραρχίας ὑπὲρ τε τῆς
 πόλεως καὶ τῶν αὐτῆς οἰκητόρων καὶ τοῦ ταύτης πληρώματος.
 ἐπεὶ δὲ ἐζήτηι τὸν τὰς εὐχὰς συγγράφασθαι μέλλοντα, τὸν φιλό-
 σοφον Βλεμμίδην πρὸς τούργον ἐπινύξαι βεβούλητο. μακρὰν δὲ
 25 ἦν ὁ ἀνήρ· ἀμφὶ γὰρ τὴν Ἐφεσον τὰς διωτριβὰς ἐποιεῖτο. εἰς

5 τὸ] διὰ τὸ?

13 περικάλυμμα?

gaudens, Cpolim celerrime festinabat, metuens ne Latini Daphnusia rever-
 tentes et urbem introgressi pugna magna cum Romanis confingerent et nu-
 mero superiores extra muros elicerent. sed haec minime contigerunt, quippe
 qui re subita atque improvisa animos deturbati fugam praeripuere, ut supra
 enarravimus. imperator iter sollicitabat, et Calami colles emensus prope
 Achyraum castra posuit. tunc Balduini Cpoli imperantis regia insignia allata
 sunt. haec autem erant operculum Latino more efformatum, unionibus in-
 teratinctum, in vertice saxulo rubeo renidens; cocco tincti calcei, et ensis
 ex serico rubro tegumentum indutus. tunc multitudo etiam rem ita fuisse
 persuasa est, quandoquidem facinoris magnitudo ne temere adeo dictis fides
 adhereretur efficiebat. imperator loci mutationes longiores et velociores per-
 currens viam celeravit. Cpoli appropinquans animo agitare cooperat acces-
 sum ad urbem deo magis convenientiorem quam regi instituire, et modum,
 quo id ita fieret, excogitavit: per sermones nempe qui gratias deo referrent,
 et voces pro imperio sacerdotio urbe et cultoribus universis supplices. sed
 precationum scriptorem conquirens philosophum Blemmidam ad opus decre-
 verat. verum vir ille longe aberat: Ephesi namque aetatem agebat. quare

- P 102. ἀργίαν δὲ τὰ τοῦ πράγματος ἔπιπτεν. ὁ δὲ βασιλεὺς μελλήσειν οὐκ ἤθελε πρὸς τὴν εἴσοδον. ἔδυσχέραινε γοῦν ἐπὶ τούτοις. ἀλλ' αὐτὸς τὸ δυσχερὲς διελυσάμην τῷ βασιλεῖ. “ εἰ μὲν ” γὰρ ἔφη, “ ὦ βασιλεῦ, ὡς ἔξ ἄγλου ἀνδρὸς βούλει τὰς εὐχάς, ὥσπερ ἐθέλεις, γενέσθαι σοι, οὐκ ἔχω λέγειν· εἰ δὲ ἔξ οἰουδὴ τινος, δυνα- 5 μένου δὲ συγγράφειν προέλοιο τὴν βούλησιν ἐκπεπλησθαι σοι, ἰδοῦ σοι αὐτὸς τὴν θέλησιν ἀποπλήσαιμι καὶ τὰς εὐχάς σοι συγγράψαιμι.” ἔδοξε κρεῖττον τοῦτο τῷ βασιλεῖ, καὶ τῆς ταχινής εἰσόδου τὰς ἑπ' ἔμοῦ ποιηθησόμενας προείλετο. ἐγὼ μὲν οὖν εὐθὺς ἠψάμην τοῦ ἔργου, καὶ οὐπω ἡμέρα παρήει ὅλη καὶ νύξ, καὶ δέκα 10
- B πρὸς ταῖς τρισὶν συνεγραψάμην εὐχάς, ἐκάστην οἰκίον ἔχουσαν τὸν σκοπόν.

88. Κατέλαβε γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ τὴν Κωνσταντίνου. τεσσαρεσκαίδεκάτην ἦγεν τότε ὁ Ἀύγουστος. εἰσελθεῖν γοῦν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οὐκ ἠθέλησε τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τὰς 15 σκηρὰς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κοσμιδίου ἐπήξαστο, τῇ ἄγχι διακειμένη τῶν Βλαχερνῶν. ἐκεῖσε γοῦν διανυκτερεύσας ἔωθεν ἀναστὰς τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν εἴσοδον ἀπειργάσαστο τρόπον τοιοῦτον. ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν πατριάρχης Ἀρσένιος οὐ παρῆν, ἔδει δὲ ἄρα τῶν τινῶν

C ἀρχιερέων τὰς εὐχάς εἰς ἐπήκοον ἔξειπεῖν, ὁ τῆς Κυζίκου μητρο- 20 πολίτης Γεώργιος, ὃν καὶ Κλειδῶν κατωνόμαζον, ἐπλήρου τὴν χρεῖαν, καὶ εἰς ἓνα τῶν πύργων τῶν τῆς Χρυσείας ἀναβάς, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς Θεοτόκου ἐκτύπωμα τὸ οὕτω πως ἐκ τῆς μονῆς πυρωνομασμένον τῶν Ὀδηγῶν, εἰς ἐπήκοον ἀπάντων ἀπεστομάτισε τὰς εὐχάς. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὴν καλύπτραν 25

res nimis differri ac procrastinari videbatur, cum tamen imperator ingressum impense admodum acceleraret, proptereaque animo angebatur. sed ipse ardua imperatori complanavi. nam "o imperator" dixi, "si a sancto viro preces hasce conscribi exoptas, quid dicam ipse non habeo: si a quocunque, qui tamen scribere possit, voluntati tuae satisfactum iri putas, ipse ego tibi quae concupiscis efficiam et preces componam." id ut melius probatur imperatori, et ut ingressus celer esset, a me componendas alis praelulit. ipse statim opus aggredior. et nondum integer dies et nox excurrerant, et tres, et decem preces conscribo, qualibet proprio argumento locupletem.

88. Imperator decimo quarto Augusti die Cpolim pervenit; neque illo eodem die urbem introit, sed apud Cosmidii monasterio prope Blachernas tentoria locat. ibi cum pernottasset, postero die Cpolim hoc apparatu ingreditur. et cum patriarcha Arsenio absente preces illae omnibus audientibus a praesule recitandae essent, Cyzici metropolita Georgius, quem Clidam cognominabant, quae necessaria erant supplevit: nam in unam ex aureae portae turribus ascendens, secumque deiparac imaginem ex monasterio Hodegorum gestans, omnibus audientibus preces recitavit. interim imperator capitis tegumento regio deposito flexisque genibus in terram pronolvi-

ἀποβαλὼν καὶ γόνυ κλίνας ἔπεσε χαμαί, καὶ πάντες δὲ οἱ σὺν αὐτῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐπὶ γόνυ κατέπεσον. ἐπεὶ δὲ ἡ πρώτη τῶν εὐχῶν ἐκτετέλεσται καὶ ὁ διάκονος ἐσήμηνε τὴν ἀνέγερσιν, πάντες ἀναστάντες τὸ κύριε ἔλεησον, εἰς ἑκατὸν ἀριθμήσαντες, ἐπιβόησαν. καὶ τούτων τετελεσμένων πρὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ αὐθις **D** ἑτέρα τις ἐξεφωνήθη εὐχή. ὡς ἐν τῇ πρώτῃ γοῦν, καὶ ἐν τῇ δευτέρῃ γεγένηται, καὶ οὕτω πως διαπέπρακται μέχρι καὶ συμπληρώσεως τῶν ὄλων εὐχῶν. ἐπεὶ γοῦν οὕτωςί πως τὰ τῆς ἱεροπραξίας ταύτης γεγένηται, θεοπρεπῶς μᾶλλον ἢ βασιλικῶς τὴν **10** τῆς Χρυσείας πύλην εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς· πεζὸς γὰρ ἐβῆδιζε, προήρχετο δὲ τούτου τῆς θεομήτορος ἡ εἰκὼν. μέχρι μὲν οὖν τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς ἀπελθὼν, ἐκείσε τὴν εἰκόνα καταλιπὼν τῆς ὑπεράγνου μητρὸς τοῦ Θεοῦ, ἐπιβὰς τοῦ ἵππου ἐπὶ τὸ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ ἀφίκετο τέμενος. ἐκείσε γοῦν τῷ δεσπότη Χριστῷ προσ- **15** κυνήσας, καὶ τὰ εἰκότα τούτῳ εὐχαριστήσας, ἐπὶ τὸ μέγα κατηντήκει παλάτιον. ἐν εὐφροσύνῃ γοῦν καὶ θυμηδίᾳ πολλῇ καὶ ἀπλήτῳ χαρᾷ τὸ Ῥωμαϊκὸν τῷ τότε γεγένηται πλήρωμα· οὐδεὶς γὰρ ἦν ὁ μὴ σκιρτῶν τε καὶ ἀγαλλόμενος καὶ μικροῦ δεῖν τῷ πρῶ- **P 103** γματι ἀπιστῶν διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ ἔργου καὶ τὸ ὑπερβάλ- **20** λον τῆς ἡδονῆς.

Ἐπεὶ δὲ ἔδει καὶ τὸν πατριάρχην ἐντὸς γενέσθαι τῆς Κωνσταντίνου, μετὰ παραδρομὴν τινῶν ἡμερῶν λόγοις καὶ τῇ πυρᾷ τούτων πειθοῖ εἰσῆλθε, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἱερόν ἀπῆλθεν ἀνάκτορον, τὸ τῆς μεγάλης σοφίας τέμενος, ἔν' ἐγχειρίσῃ τὴν

13 περὶ vulgo.

tur, omnesque qui cum eo erant post eum in genua procumbunt. sed precationum prima finita, diaconus indixit ut assurgerent. omnes stantes, "domine miserere" centies numerantes acclamarunt. his finitis a praesule rursus alia precatio enuntiatur. itaque ut in prima, ita in secunda et in aliis factum est, et sic deinceps usque ad integram precationum omnium recitationem sacris precationibus ceremoniisque fine posito, deo magis convenientius quam regi, portam auream imperator ingreditur: pedes imperator praecunte dei matris imagine proficiascabatur. ad Studii monasterium ventum est. eo in loco immaculatissimae dei matris imagine relicta, equum conscendens ad sapientiae dei templum pervenit, et Christo domino adorato, gratiasque uti par erat relatis, ad magnum palatium appellit. exultatione itaque et ingenti laetitia et incenarrabili gaudio Romanorum omnis sexus repletus gesticbat. namque qui non saltaret vel ludibundus exiliret nemo erat, tantae rei assensum vix praestans propter improvisum opus et superaffluentem voluptatem. quando vero et patriarchae ingrediendum erat Cpolim post nonnullorum dierum excursum, sermonibus suasionibusque adductus introit imperator in sacram regiam, magnae sapientiae sacrarium, ad cathedram pontifici consignan-

καθ' ἑδραν τῷ ἀρχιερεῖ. καὶ συνήθροιστο μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἐν τέλει πάντες καὶ τῶν ἀρχόντων οἱ πρόκριτοι καὶ πῦσα πληθύς. ὁ βασιλεὺς δὲ τῆς χειρὸς τοῦ πατριάρχου ἐπιλαβόμενος
 B "ἐχεις" φησὶ "τὸν θρόνον σου, δέσποτα, καὶ οὐ τινὸς ἐκ μακροῦ ἐστέρησαι. νυνὶ τῆς καθέδρας ἀπόλαυε." καὶ οὕτω μὲν καὶ 5
 ἐπὶ τῷ πατριάρχει τὰ τοῦ βασιλέως ξυνέβη.

89. Ἐγένετο δὲ τότε καὶ τι τοιοῦτον, ὃ μὴ παραδοῦναι γραφῇ τῶν οὐ δεόντων ἐλογισάμην. λόγον ἐπὶ τῇ ἀναρρῦσει τῆς Κωνσταντίνου συγγραψάμην. καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου κατὰ τὰς ἀρχὰς εὐχαριστίᾳ ἦν πρὸς θεὸν τῆς πρὸς Ῥωμαίους τούτου ἀγα- 10
 θουργίας καὶ τῆς εὐσπλάγγνου κηδεμονίας καὶ ἀντιλήψεως, συν-
 C ανεκεράννυτο δὲ τῷ λόγῳ καὶ εὐφημίᾳ πρὸς τὸν βασιλέα εὐχαριστήριος. ἡ δὲ ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου ἀξίωσις συναγαγορευθῆναι τῷ βασιλεῖ καὶ πατρὶ τὸν βασιλέως πρωτογενῆ παῖδα, τὸν Κομνηνὸν Ἀνδρόνικον. τοῦτο ἐλάνθανε τοὺς πολλοὺς, καὶ μάλιστα τῶν 15
 ἐν τέλει, οἷς καὶ οὐ κατὰ γνώμην ὑπῆρχε τὸ πρῶγμα. οἱ μὲν προύχοντες τῶν ἡμετέρων, ὃ τε δεσπότης Ἰωάννης ὁ τοῦ βασιλέως αὐτάδελφος καὶ ὁ πενθερὸς τούτου ὁ σεβαστοκράτωρ Τορνίκιος (ὁ γὰρ Καῖσαρ Στρατηγόπουλος, καὶ εἰ παρῆν ἐν τοῖς τοιούτοις, οὐδ' ὅπως εἶχε περὶ τούτων φροντίδα), τὸν σκοπὸν ἀγνοοῦν- 20
 τες καὶ τὴν ἀξίωσιν τοῦ προβλήματος ἠνύγκασαν τὸν βασιλέα ἐπ' ἀκροῦσαι γενέσθαι τοῦ λόγου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδυσχέραιεν· ἤδη γὰρ μεσημβρινὰς τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος ἔβαλλε, καὶ ὁ τοῦ ἀρίστου πυρῆι καιρός.

dam. cum imperatore omnes in dignitatibus constituti et patriciorum praecipui et plebs universa accurrerat. ibi imperator manum patriarchae continens "tene" inquit "thronum tuum, domine, et a qua tamdiu aberrasti, cathedra fruire." sic etiam patriarchae ab imperatore provisum.

89. Ea tempestate accidit, quod non alienum a narratione mea esse ducens hic scripto consignabo. orationem de recepta Cpoli composueram. orationis argumentum, circa principium gratiae deo pro beneficentia erga Romanos et misericordie suo auxilio ac patrocinio redditae: inerat et orationi praeter imperatoris praeconia ad eundem gratiarum actio; sub calce adhortatio ut Andronicus Comnenus primus imperatoris filius cum imperatore et patre in administratione advocaretur. hoc multos et potissimum dignitatibus praeditos, quibus non ex sententia res successisset, fugiebat. at ex nostris, qui primas obtinebant, Ioannes nempe despota imperatoris frater, et socer illius sebastocrator Tornicius (nam Caesar Strategopulus, licet adesset, de his omnino nullam curam suscipiebat), propositum ignorantes et postulata problematis, imperatorem ad orationem audiendam compulere. imperator aegre ferebat: iam enim sub meridie solis radii ingruebant, et prandii hora abierat.

T H E O D O R I D O U S A E

E T

L E O N I S A L L A T I I

I N G E O R G I U M A C R O P O L I T A M

N O T A E

THEODORIDOU SAE
ET
LEONIS ALLATII
IN GEORGIUM ACROPOLITAM
NOTAE

Plurima hic sunt, benevole lector, cum in sermone tum in argumento libri, quae virum etiam *πάῦν ἴσορα* remorari possint, ex utriusque nimirum insolentia. insolentes in sermone voces, res plurimum abstrusae. difficultatis illius in causa sunt antiquitas, novitas, peregrinitas. quae tria sermoni vitium, rei obscuritatem adferre solent. sermoni vitium a vocibus vulgaribus et a saeculi phrasibus accedit; rem obscurat historiae varietas, quae et non parum hic distorta est et implexa. sane acuratiorem temporum et rerum distinctionem desidero. sed quemadmodum illo aevo omnium rerum et imperii confusio erat distractioque et quasi chaos quoddam nationum, ita etiam existimo hanc historiam. quae tamen ne semper cum tineis certaret et opimum pabulum blattis praeberet, manum admovi extergendis illis sordibus et obscuritatibus explicandis. quodai non omnia, quorum equidem imparem me fuisse libens profiteor, aliquid me tamen assecutum spero. quae me fefellerunt in tanta obscuritate, excusabit facile quisquis humanus est. prodit itaque (quod felix faustumque sit et utile rei publicae literariae) mea opera studioque nunc primum ex pulvere sitaque erutus et vindicatus Georgius Logothetes, auctor neutiquam aspernandus et meliore (Hercules!) fato dignissimus, qui rebus gestis quas memoriae prodit non interfuit solummodo, sed plerumque et praefuit; quod non obscure alibi ipsemet indicat. quid pluribus opus est? quanti suo aevo habitus sit, ostendit qui eum propius novit, maximi nominis et dignitatis vir Gregorius Cyprius, prae-

claro illo et pene invidendo elogio, quod operi praefiximus. ut taceam titulum logothetae, quae summa fuit apud Graecos imperatores dignitas; de qua mox infra quaedam dicturi sumus.
DOUSA.

Tit. ΛΟΓΟΘΕΤΟΤ] Logothetes auctoris nomen proprium possit videri. sed est officii Palatini nomen; unde haud scio an nomen proprium, quamvis pereunte officio, in familia permanserit. quae autem fuerint Logothetae partes apud imperatorem, ex Curopalate seu Georgio Codino petas licebit, cuius extat elegantissimus et accuratissimus de officiis Palatii Cpolitani et magnae ecclesiae libellus. vide et Iohannis Meursii Glossarium Graecobarbarum, ex quo disces variis fuisse dignitatibus nomen hoc appositum. erat e Palatinis (ut ecclesiasticos praeteream) ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, id est aearii. erat et ὁ τῶν οὐκισιακῶν, qui alias κουράτωρ. erant praeterea ὁ τοῦ δρόμου, τοῦ στρατιωτικοῦ, τῶν ἀγγελῶν, τῶν σκοπέτων, qui postremus Nicetae Choniatae in Manuele Comneno lib. 7 etiam καγκιλλάριος dicitur. inter omnes autem excellebat ὁ μέγας λογοθέτης, eiusque munus circa mandata bullasque imperatoris et alia (quae functio quaestoris est) occupari. quae cum singula diligentissime ab amico illo nostro praestantissimo explicata sint et notata, supervacuum esse duxi ea hic repetere, cum ad satietatem illinc haurire quisque possit. quaedam etiam haud protrita suppeditabit summus iureconsultus Iac. Cuiacius ad lib. 10 codicis Iustiniani tit. 30, qui est de *discussoribus*, id est, I. C. interprete, *logothetis*: et *discussores* ait esse veluti *cognitores et disceptatores rationum fiscalium ab aliis tractatarum vel etiam rationum publicarum*. Novella Valentiniani de Indulg. reliq. refert *discussores in provincias plerumque proficisci ambitione et suffragio potius quam merito vel electione certa, et ingressos statim expetere cohortales atque etiam scholares*. exhibet ibidem vir summus lib. 4 ex lib. 56 Basilicon, quae exulabat. cuius capita praecipua haec sunt: *non mitti in provincias discussorem sine auctoritate principis; discussis apocham sacram vel a discussore dari; sumptus solatiaque discussorem sive logotheten habere ex publico, nihil capere a collatoribus*. discussor in Novella Valentiniani 5. d. *inspector* vocatur. sed frequentius λογοθέτης dicitur. Procopius lib. 2 de bello Gothico: ἦν δὲ Ἀλέξανδρός τις ἐν Βυζαντίῳ τοῖς δημοσίοις ἐπιστώς λογισμοῖς· λογοθέτην ἐλληνίζοντας τὴν τιμὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. in vetustis glossariis *discussor* alias redditur ῥάπτωρ στρατιωτής, alias λογοθέτης. quo autem munere ex iis omnibus noster Georgius functus sit, haud satis mihi hactenus compertum est. quare illud in medium relinquo, erudito lectori investigandum. discutiendum itidem doctioribus relinquo unde *Acropolis* dicatur. *Acropolis* Libyae urbs et Aetoliae apud Stephanum Ethnographum. Iberiae Asiaticae etiam urbs Dioni

lib. 37. diversae aliae item Acropoles. *Acropolis* quoque arx Atheniensium: Athenae enim in tres partes sive regiones distinctae olim et divisae, *Acropolin Astu et Piraeum portum*. hinc nonnemo fortassis satis putet constare auctorem hunc fuisse Athenis natum. aliis aliter videbitur. DOUSA.

p. 3 v. 1. Veteres fere omnes ac recentiores historici id ex animo accurarunt, ut ante alia lectoribus historiae, et praecipue quam ipsi tum scriberent, utilitatem miro verborum apparatu proponentes, et quasi illice blanda aequae ac impulsoria legentium animis pellectis, ad sui lectionem vehementius inflammarent: utilitate enim videntur omnia probare; ideoque non incongrue Ovidius 2 de Ponto,

*ipse decor recti, facti si praemia desint,
non movet; et gratis poenilet esse probum.
nil nisi quod prodest, carum est. en detrahe menti
spem fructus avidae, nemo petendus erit.
at redditus iam quisque suos amat, et sibi quid sit
utile sollicitis computat articulis.*

idque cum alii fuse abundanterque peregerunt, ait hic auctor nolle se nunc eadem iterare, ne videatur eandem cantilenam canere. nec alia ratione suam exorsus est historiam Polybius. prooemium hoc inscio editum est a compilatore, licet fere omnia in eandem sententiam efferantur, quem edidit Dousa, ut quilibet ex se animadvertet. nos tamen codicem nacti absolutiorem, praefationem illam in compilatione exhibuimus, quam ex eo exscripsimus fere eandem cum hac nostra. ALLATIUS.

p. 5 v. 8. Tacitus Annal. 1: *sine ira et studio, quorum causas procul habeo*. et 1 Histor. *sed incorruptam fidem professis, nec amore quisquam et sine odio dicendus est*. veritas historiae quanti facienda sit, fuse cum alii pertractarunt tum Georgius Pachymeres in prooem. histor. p. 12 11 sqq. ALL.

ib. v. 11. τοῦ μὴ λήθης βυθῶ ἦν ὁ χρόνος] Pachymeres p. 12 5 et Ioannes Cinnamus p. 4 1. ALL.

ib. not. v. 6. ἐγγελυμένα] ita vitiose ms, quo unico usi sumus. scribendum ἐγγελυμένα. DOUSA.

ib. v. 13. τῆς Κωνσταντινου] Cpolis et ab aliis scriptoribus, antequam caperetur a Latinis, id est Italis Gallis et Belgis, πόλις πόλεων καὶ βασιλέων ἐστία, felix ante alias et regina urbium dicta est, nomenque propter excellentiam urbis et Novae Romae meruit. nam Byzantium vetus nomen nemo paulo humanior ignorat, situmque eius, nempe ad Bosporum Thracium, imperii Occidentis quondam (et etiamnum hodie, si ita Turcorum tyrannidem nominare liceat) caput. haec augusta et regia urbs, veteris Romae (quae et septicollis uti haec ἐπτάλοφος Graecis) aemula, mundi miraculum, orbis epitome ac re-

rum domina, tum temporis in flore suo non immerito Martialis versibus compellari potuit

*terrarum dea gentiumque Roma,
cui par est nihil et nihil secundum.*

enimvero hoc Iudaeus scriptor testatur, Benjamin (inquam) Tudelensis in Itinerario suo, ubi se Cpolim venisse et inter alia urbis admiranda vidisse Blachernas ad littus maris, opus imp. Eummanuelis, scribit. *in eo, inquit, loco vidi res narratu incredibiles. deferuntur enim in illud Palatium quotannis tributa, quibus turres implentur coccinea purpureaque veste et auro, ita ut nullibi terrarum par structurae atque divitiarum exemplum inveniri possit. affirmatur autem ipsius solius civitatis vectigal, ex foris portu ac mercatorum tributo collectum, ad viginti milia aureorum in singulos dies accedere. vixit hic auctor ante 400 et quod excurrit annos.* Nicetas Choniates non uno in loco nobilissimam hanc urbem mire praedicat, sortemque eius iam a Latinis captae deplorat: vide imprimis elogium urbis in Alexio Duca Murzuffo. habet in *κειμηλοισ* suis Bonaventura Vulcanius V. C, optime de litteris Graecis meritis, Gregorii Cyprii patriarchae Cpolitani descriptionem et encomium illius urbis, Eminentissimae praeterea Chrysolorae epistolas, quibus veterem et Novam Romanam inter se accuratissime comparat. extantque vulgo Petri Gillii de topographia Cpoleos et de illius antiquitatibus doctissimi commentarii, uti et de Bosporo Thracio. imaginem vero huius amplissimae civitatis videre qui volet, adeat is academiae Lugduno-Batavae bibliothecam, ubi Turcica Cpolis in tabula 11 circiter pedes oblonga manu Melchioris Loricchii felicissime delineata visitur. de eadem non pauca etiam in epistolis et itinerariis suis memoriae produnt amplissimus Augerius Busbequius et ornatissimus frater meus Georgius Dousa, qui annis superioribus, dum vita deusque sinebant, Cpoli cum esset, ex Georgii Cantacuzeni, viri magni et imperatorio stemmate oriundi, bibliothecae mss codicibus sic satis instructae servitute Georgium Logothetam nostrum redemit; cuius primae editioni, lector, si aequum te ac faventem sensero, communicabo tibi post non visas hactenus et a multis expetitas Ioannis Zonarae epistolas theologicas, rarum mihi que carum opus. quibus et alia fortasse succedent, reliqua mihi adhuc ex libris mss, quos secum P. M. frater meus Cpoli adrexit. caeterum viri illustris Hesychiei Milesii elegantissimus libellus de rebus patriis Cpoleos, quem recens amicus noster Ioannes Meursius Graeco et Latine primus divulgavit notisque eruditissimis illustravit, non est sane praetereundus, quinimo ambabus manibus amplectendus. videatur etiam hic eodem titulo conscriptum opusculum elegans Georgii Codini, origines Cpolitanas complectens, quod frater meus Georgius Heidelbergae olim in linguam Latinam ex Graeco transtulit, et

postea ab amicis ibidem typis descriptum est, iterato deinde editum notisque eruditissimis auctum opera eiusdem Meursii. DOUSA.

p. 5 v. 13. Cpolis laudes et encomia passim ubique prostant; in cuius laudibus Graeci fere omnes et Byzantini praecipue multiloquaces merito habiti sunt, et garrisse adeo ut neque caput neque pes sermonis unquam comparuerit. in tantam urbis felicitatem addam et ego nonnulla, quae quia non edita et rara, ideo gratiora curioso lectori accedent. Aimonius Sophista Orat. Eucharist. in Iulianum imperatorem inter alia: *σε δὲ οὐδὲ νῆσον, οὐδέ τινα πόλιν, ἃς οὕτω καλοῦσιν ἄνθρωποι, ἀλλ' ἤπειρον ὄλην ὀλίγου δεῖν πόλιν ποιήσασαν, τίς ποιητῆς ἢ λογοσυνθέτης οὐκ ἂν εἰκότως ὑμνήσειεν; θανατούμεν σου καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. σὺ μὲν γὰρ Εὐρώπης ἀρχή, σὺ δὲ καὶ πέρας καθέστηκας, σὺ δὲ καὶ Ἀσίας τὴν Ἰσην μοῖραν κεκλήρωσαι. σοὶ μὲν Πόντος κύμασιν ἴστανται, ἐκ σοῦ δὲ Αἰγαῖος γεννᾶται. σὸς δὲ καὶ γείτων ὁ μέγας Βόσπορος, πορθμὸς πάσης μὲν ποιήσεως πάντων δὲ λόγων ἀγώνισμα, ὡσπερ ὄλμαι καὶ προμαντευόμενος ὡς καὶ διογενῶν βασιλέων φύσιν κόλποις τοῖς ἑαυτοῦ τιθηγήσαιτο· λέγεται γὰρ Ἰὼ τὴν Ἰνάχου κρίσει Διὸς εἰς βοῦν ἐκ παρθένου τὴν ἑαυτῆς φύσιν ὁμείψασαν νῆξασθαί τε ταύτην τὴν θάλασσαν καὶ δοῦναι τῷ πορθμῷ κλησὶν τῆς τότε τύχης τὸ συμβολον. τὸ δὲ σὸν μέγεθος ἢ κάλλος τίς ἂν ἠμεγέθει λόγων ἢ κάλλει κατὰ τὴν ἀξίαν ὑμνήσειεν; ἀρχαμένη γὰρ ἐκ μέσου etc.* Constantinus Porphyrogeneta orat. de transl. reliquiarum divi Ioannis Chrysostomi: *καὶ πανηγύσεως στέφανος τῆς ὑποδεξαμένης μεγαλοπόλειως. σὺ γὰρ ἔδει τὴν τοσοῦτοις εὐθηνουμένην καλοῖς καὶ τοσοῦτοις ἐναγλαίζομένην ἀγάλασιν ἀρετῆς οἶον ἠκρωτηριάσθαι περὶ τὸ καιριώτερον καὶ τὸν οἰκτεῖον περιηρηθῆσαι κόσμον. et ναὶ τέκνα πολιτείας εὐγενοῦς τε καὶ φιλοσέμνου, τῆς εὐδαίμονος πόλειως εὐτυχεστάτα θρέμματα, καὶ γεννήματα τῆς τιμώσης τὰ τίμια λόγοις καὶ πανδήμοις ἑορταῖς τε καὶ πανηγύρεσιν.* Constantinus Manasses lib. 2 Odoeporici:

*ὦ γῆ Βυζαντίς, ὦ πόλις τρισολβία,
ὀφθαλμὲ τῆς γῆς, κύσμα τῆς οἰκουμένης,
τηλαυγὲς ἄστρον, τοῦ κάτω κόσμου λύχνε,
ἐν σοὶ γενοίμην καὶ κατατροφῆσαιμὲ σου.
σὺ καὶ περιθάλλοις με καὶ διεξάγοις
καὶ μητρικῶν σῶν ἀγκαλῶν μὴ χωρίσαιο.*

auctor vitae Ioannis Acatii: *ἠνεγκε μὲν ἡ πασῶν πόλειων ἡγεμονίς αὐτῆ, ἦγε τῷ πάσας μὲν πανταχοῦ τῆς παντοδαπῆς καλλονῶν εἰδῶσιν ὑπεραίρειν πάντας εἰς εὐφημίαν κινεῖ, οὐδὲν δὲ ἤττον ἐξ ὧν ἠυμολογήσε μὲν τὴν ἀρχὴν οἰκιστὴν καὶ ἀρχηγέτην τὸν αἰδιδιμον ἐν βασιλεῦσι, τὸν κρηπίδα εὐσεβείας Ἑλλῆσι καὶ βαρβάροις καταβαλλόμενον ἐπιγράψασθαι, εὐμολογήσε δὲ τοῖς κορυφαίαις τῶν ἀποστόλων ὀρέξει μὲν χεῖρα φιλοξενον, ὁδὸν δὲ οὐκ ἀγεννῆ τῷ θεῷ τερμείν κηρύγματι, ἐνταῦθα μάλιστα τοῦ Βυζαντίου, ἐνθ' ὃ νῦν*

ἐπαινούμενος τὸ σταδίων ἑαυτῶ τῶν ἄθλων ἐπήξατο. ἀνχέϊ δ' ἐν-
 τεῦθεν μαρτύρων μήτηρ καὶ τροφὸς ὀνομάζεσθαι, ἢ πᾶσα μὲν γῆ
 καὶ θάλασσα ὑπήκοος, πᾶσα δὲ ἡπειρος καὶ γῆ νησιῶτες παντα-
 χοθεν ὡς ἀπὸ κυκλοῦ ὀρεῖ πρὸς κέντρον βασιλεῖοις ἐπομένη νε-
 μασιν, ἀφ' ἧς σοφία καὶ δικαιοσύνη πᾶσα πάσαις πηγάζει ψυχαί-
 πάντων δὲ πρακτικῶν ἔσμός θεμιστεύεται, τὰ μὲν ἐς ψυχὴν ἐν
 θεοῦ μοίρα, τὰ δ' ἐκτὸς ἐν τάξει πατρὸς εὐφυῶς τεταγμένης, καὶ
 ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀντι κοινῷ χρήματος ἅπασιν τοῖς ὀμοπίστοις τελού-
 σης. ἦν εἴ τις ποιητῶν θαυμαζῶν ἐτύγγανεν, εἶτα πρὸς τοῖς ἄλ-
 λοις ἐγκωμίοις καὶ θεόδομητον ἐτόλμησε προσερεῖν καθάπερ τὸ
 Ἴλιον δεδομηθῆσαι μυθεύεται, μόλις ἂν ἔτυχε τῆς ἀξίας, ἧς ἀγο-
 ρὰς τε καὶ μαρτύρων ἑστίας καὶ ναῶν κάλλη, καὶ περιβόλους, καὶ
 τ' ἄλλα τοῦ παντὸς εἶδη κόσμου, καὶ μεγέθοις ὑπὸ τε φύσεως καὶ
 τέχνης κεκοσμημένα, τίς ἂν ἐξῆς, εἰ μὴ στόματα δέκα καὶ γλώσσας
 καθ' Ὅμηρον ἐσηκῶς, δύναιτο καταλέγειν; ὅπως μὲν τὰ κατὰ
 τὴν χώραν γεωργίας κοσμοίη, καὶ τῶν τε ὑπαρχόντων ἐπικαρπίας
 καὶ ἑτέρων κτήσιν παντοδαπῶν διδοίη, ἐν ἣ παιδῶν τροφαὶ καὶ
 παιδεία κατὰ νόμον Χριστιανοῖς πατριον, καὶ ξένων ὑποδοχαί,
 καὶ θεραπείαι ἀνδρῶν εὐαγῶν κατὰ τὰς θαυμασίας μάλιστα δια-
 τάξεις τῶν ἱερῶν μαθητῶν, ἐν ἣ παντοδαπαὶ δι' ἔτους τῶν ὠρῶν
 πρόσοδοι ἑορταί τε καὶ πανηγύρεις καὶ θυμηδία φέρουσαι τινα
 τοῖς πένησι ψυχαγωγίαν. ἔτι δ' ἐκκλησίαι καὶ νόμοι καὶ δικαστή-
 ρια, καὶ ὅσα δὴ καθ' ἕκαστον ἐν πόλεσιν ἑτέραις ἔστιν ἰδεῖν, ἐν-
 ταῦθα εὐροὶ τις πάνθ' ὁμοῦ τὰ πανταχοῦ γῆς σπάνια. ὥστ' εἰ-
 κέναι τήνδε τὴν πόλιν κοινῶ τινὶ τῆς γῆς ἐργαστηρίῳ, μᾶλλον δ'
 ἐνταῦθα ἔστι τὸ κοινὸν ἀνθρώπων ἐμποριον καὶ ἡ κοινὴ τῶν ἐν γῆ
 φυομένων διοίκησις. πρὸς ἣν ἄγεται πάνθ' ὅσα πολλαχόθεν ταῖς
 ὥραις φύεται, τὰ μὲν ἐκ τῆς πέραν ἡπείρου, τὰ δ' ἐκ θαλάττης,
 τὰ δ' ἐκ τῶν ἄνω καὶ κάτω Μυσῶν, τὰ δ' ἐκ τῆς Σκυθῶν ἐρημίας
 παραδόξως εἰπεῖν, καὶ Θεμισκύρας τοῦ τῶν Ἀμαζόνων πεδίου.
 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν πάντα πανταχόθεν, τὰ μὲν δὴ ὀλκαδῶν, τὰ δὲ
 δι' ὀχημάτων, τὰ δὲ τρόποις παντοδαποῖς, ὡς εἰς κοινὸν κατα-
 γῶγιον συρρεῖ, ὥσπερ τοὺς ποταμοὺς ὀρῶμεν αὐτομάτως συνιόν-
 τας εἰς θάλατταν. ἐνθ' ἰδεῖν ἔστιν, ὡς οὐκ ἄλλοθι τοὺς οὐχ ἤττον
 κτήμασιν ἐγγελοῖς ἢ ναυτικοῖς ἰσχύοντας. τοῦ γε μὴν λιμένος θέ-
 σιν τε καὶ κάλλος καὶ μέγεθος, καὶ ὡς εὐ μὲν τῶν ὄρων καὶ νεω-
 ρίων, εὐ δὲ νεωσοίκων ἔχει καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς καὶ χρείας
 καὶ τῆς ἐξ ἄκρων εἰς ἄκρα διαβάσεως, ὥσθ' ὀλόκληρον ὡς ἀλη-
 θῶς θάλασσαν ἐξεῖναι, μὴ λιμένα καλεῖν, ἐνθ' εὐχερῆς μὲν ὁ
 ἔκπλους, εὐχερέστερος δ' ὁ κατάπλους. ἐνθα γαλήνην βαθεῖαν
 εὐρεῖν ἔστιν κἂν ταῖς θυέλλαις καὶ καταγίλιν, ὅτε καὶ τὰ τῆς γῆς
 θεμέλια κλονεῖσθαι δοκεῖ. ταῦθ' ἅπαξ πάντα κἂν τοῦ παρήκον-
 τος εἰπόντας ἐλίους ἀποχρώντως ἔχειν σφίσις ἡγεῖσθαι ἀνδρῶν ἂν
 εἴη ἴλιαν ἔστωνευομένων πρὸς τὰ καλά. ὡς ἐκ πάντων τῶν γε
 εἰρημνῶν συμβαίνει τὴν βασιλίδα τήνδε τῶν πόλεων περιττῶς
 ἀμφοτέρωθεν κεκοσμηθῆσαι, τοῦ τε λαχεῖν τῶν ἄλλων διαφερόντως

ἔστιαν καὶ θῶκον τυγχάνειν βασιλείον καὶ νίκην ἀνέλεσθαι κατὰ πασῶν, καὶ τοῦ διὰ πάσης τῆς τ' ἔνδον τῆς τ' ἐκτός ἀρίστης καὶ ἀλέκτου κατασκευῆς τε καὶ τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων ἐπικησθαι καλλίστην καὶ ἡγεμονικωτάτην εἶναι τῶν πόλειαν ἀπασῶν. τό γε μὴν πάνθ' ὑπεραίρον ἀπείροις μήκεσι πρόσχημα, καὶ ἡ κοινή τῶν εἰς Χριστιανούς τιλούντων φιλοτιμία, ὀφθαλμοῖς τε κόρον οὐκ ἔχον θαῦμα, ὥστε εἶναι τοῖς ὄρωσι καὶ μόνον μείζονιν ἐνθὺς τῆν γνώμην ἐντεῦθεν γίγνεσθαι, ὁ νεὸς ἔστηκεν οὗτος μεσσηγὺ γαίης, ποιητῆς ἂν εἴπῃ, καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος, κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἐπὶ γῆς μὲν βαίνουσαν εἰς δ' αἰθέρα φθάνουσαν ἔριν. Ἄτλας τίς ἄλλος ἔσθ' οὐρανὸν κατὰ τὸν ἐσπέριον τὸ δοκοῦν ποιηταῖς κίονος ἀνέχων τρόπον, ἀλλὰ τὴν ὑπ' οὐρανὸν πρυτανεύων διὰ τῆς ἐνοικουσίας αὐτῷ χάριτος καὶ δυνάμεως, ὡς ποθ' ὁ κατὰ Παλαιστίνην τὸ Ἰουδαίων φύλον πρὶν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐκεῖ χάριν κατὰ θεοκτονίας μεταπεσεῖν ἔκτισιν. ὃν πολλοὶ μὲν ἔμνησαν ἰδρύσεως καὶ μεγέθους καὶ κάλλους ἀραρότως καὶ ὀλοκλήρως ἔχοντα, πολλοὶ δ' ἐθρήνησαν οὕτως ἀσχοῦς καὶ πτώσεως, ὡς νῦν ὄραται, φεῦ, ἔχοντα. προλέγω δ' ὅτι καὶ πλείους ὑμνήσουσιν, ἤνικα ἂν ὁ κόσμος αὐτῷ καὶ ἡ πρὶν ἀξία καὶ καταστάσις εὖ ποιούσ' ἐπανέλθῃ. ὃν χωρὶς τῶν ἄλλων πολλῶν καὶ μεγάλων, τῶν τε λειπεμένων καὶ παρεμμένων, μόνον εἰς εὐκλείαν ἔφαρκεῖν ἡγούμενος τῇ τῶν πόλειαν βασιλίδι οὐκ ἀπὸ οἰμαί γε τῆς προσηκουσίας δοκιμασίας ἐκπέσοιμι. ἐνταῦθα φῶς καὶ τραφεῖς καὶ παιδευθεῖς ὁ τῷ ὄντι χρυσοῦς Ἰωάννης ἐς τοσοῦτον ἤλασεν ἀρετῆς. tantum urbem neque ferro neque armis neque hostium vi et impetu ob sui magnitudinem pulchritudinem caeterasque dotes oppugnari unquam posse existimabant. eam licet saepius et adversariorum machinis et civilibus seditionibus mire oppressam, et paucos ante annos militi Italo praedam datam, ut ita dicam, vidisset Iosephus Bryen-nius, qui sub Manuele vivebat, tamen aeternam illi felicitatem exterorum hominum vi nunquam interrumpendam divino prae-sagio, quod utinam ita fuisset nec experientia eum mentitum fuisse demonstrasset, oratiuncula in D. Virginem eucharistica praedicere sibi autumat, quam in opere nostro de perpetuo utriusque ecclesiae Occidentalis atque Orientalis consensione editam leges. ALL.

p. 5 not. v. 7 ab im. [ἵνα τὴν ταύτης ἀράν] haec tota pe-riodus luxata est et distorta: sensus quidem commodus inde elici potest, sed verba corrupta sunt. cuius loci medicinam, ut et aliorum quamplurimorum in hoc libello, in aliud tempus differre et felicioribus ingeniis relinquere quam tricas nectere Tellenas consultius putamus. DOUSA.

ib. not. v. 3 ab im. καθ' Ὀμηρον] cum haererem ac dubitarem an hic locus in Homero extaret, opportune subvenit ὁ θαυμάσιος Daniel Heinsius, nostrum et Musarum decus incomparabile, monuitque Hesiodi esse, Ἔργων β, ipso fine:

φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦν τινα πολλοὶ
λαοὶ φημιξουσι. Θεὸς νύ τις ἐστὶ καὶ αὐτῆ.

ad cuius exemplum Famam etiam deam vocavit Virgilius 4 Aeneidos :

haec passim dea foeda virum diffundit in ora. DOUSA.

p. 6 v. 1. Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ] res gestas Alexii et Isaacii Angelorum fratrum, et quomodo Isaacium Alexius imperio pulerit obcaecaveritque, fuse prosequitur Choniata in Alexio et Isaacio, quem vide. ALL.

ib. v. 2. Ἀγγέλων καὶ ἀμφοῖν ὀνομαζομένων] hinc Ἀγγελώνυμοι κασίγνητοι, ἀδελφοὶ nuncupantur a Choniata lib. 3 in Alexio Comneno; et alibi saepius Ἀγγελωνυμία. ALL.

ib. v. 3. Ῥωμαίων] *Romanorum* appellatione accipit, quemadmodum et multi alii eius aevi scriptores, Cpolitanos Graecos. et *Romania* pro imperio Orientali in usu est, quia imperii caput Cpolis *Nova Roma* appellata est. Roma utique duplex statuatur in constitutionibus imperialibus, una vetus Italica, altera nova, id est Cpolis, quam veteris et antiquae Romae praerogativa laetari impp. voluerunt, lib. 6 C. de sacrosanct. Eccles. l. 40 C. de Episcop. et Cler. l. 4. de operib. public. l. ult. C. in quib. caus. pign. l. ult. C. de temporibus in integ. Zonaras aliique infiniti auctores cum νέαν Ῥώμην dicunt, Cpolim intelligunt. quod notum est. DOUSA.

ib. v. 4. κατέβαλε μὲν] accidit id anno domini 1195. imperasse autem Isaacium Nicetas ait annos 9 menses 7. post quem Orientis 58 imperator factus Caesar Alexius 3 Angelus Pius Felix Augustus, qui imperavit annos 8 menses 3 dies 10. venit in Italiam Alexius (puer forte duodecim annorum) imp. Isaacii Angeli, caeci et captivi ac imperio deiecti filius, auxilii a Latinis sive Occidentalibus contra tyrannidem Alexii patris petendi causa, anno 1201. Romanae sedis tum pontifex erat summusque antistes Innocentius III. de tota hac re inter alios videndus Nicetas et Vincentius Bellovacensis spec. histor. lib. 30 cap. 64. quo in loco Vincentius patrem pueri *Conrezas* prodigiose vocat, itemque cap. 90 et 91 *Thursath*, et cap. 101 *Thursac*. peccavit nempe ipse aut librarum eius propter imperitiam linguae Graecae vulgaris. scribendum *Kur Isac*, *Kῦρ Ἰσαάκ*. idem mendum est apud veterem chronographum regum, magistrum Rigordum Gothum, de Gestis Philippi Augusti Francorum regis, ad annum 1201, ubi legitur *Conzerac*. quin immo in ipsis epistolis Balduini imp. et H. comitis Sancti Pauli, apud Godefridum Colon. S. Pantaleonis monachum, ad annum 1201, ubi *Tirsa-chius* scriptum est. non minus imperite apud Antoninum archiepiscop. Florent. legitur volum. 3 tit. 19 cap. 2 § 1 *Chorean* pro *κῦρ Ἀγγελος*. truncata huiuscemodi vocabula multa posterioribus Graecis usitata. τὸ κῦρ pro κύριος aut κύριος, dominus, propriis

nomiibus praeponi solitum, Martino Crusio in Turco-Graecia et Ioanni Meursio in Glossario Graeco-barbaro notatum. Authos, qui liber est linguae vulgaris Graecae: *ἑβασίλευσεν εἰς αὐτὸ τότε ὁ κῆρ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος.* sic *κυρά* pro *κυρία*, *domina*, dicebant. atque hinc Iacobus Philippus Bergomas liberandus ab insigni hallucinatione, an mendo? lib. 12 Chronici, ubi de Montisferrati marchionatus primordiis circa annum 985 agit eiusque marchiones recenset, ait Emmanuelem Cpolitanum imp. Reinerio Montisferratensi uxorem dedisse filiam suam nomine *Curamariam*. atqui Nicetae lib. 6 scribitur Maria Emmanuelis F. collocata fuisse marchioni Montisferrati, imberbi adhuc adolescentulo, ipsa trigesimum aetatis annum iam egressa. ergo *Curamaria* haec est *Κυρά Μαρία*, *domina Maria*, unde ignobile et inauditum illud nomen detortum. et quod monstrosius, ex hac *Curamaria* alii *Cunariam* fabricarunt pudendo errore. sed huiuscemodi hallucinationibus plurimi neoterici vulgo implicantur, qui ad hoc exemplum castigandi sunt. sed haec obiter innotuisse sufficiat. ad historiam quod attinet, legendi praeter Nicetam, Rigordum, Godefridum S. Pantaleonis monachum Colon. in annalibus ad annum 1203, quos dixi, ex recentioribus Blondus Flavius Decad. 2 lib. 6 et de Gestis Venetorum, M. Antonius Sabellicus Histor. Venet. lib. 8, Platina in vita Innocentii III, Paulus Aemilius Histor. Gal. lib. 6, et Petrus Iustinianus Venet. multa ibi de navigatione Latinorum sive Occidentalium cum Alexio puero Cpolim versus, de Alexii impii fuga, de urbis expugnatione et Murzufii tyranni de Tauri columna praecipitatione, de obitu imp. Isaacii et filii Alexii, de imp. Balduino Flandro; quae circa annum 1202 et 1204 peracta sunt. expugnatam autem urbem inuenio, ea parte qua regia est et templum S. Sophiae, duabus navibus colligatis et ad murum admotis, *Paradiso* et *Peregrina* nominatis, apud Vincentium lib. 30 cap. 91, ex epistola (ut videtur) ipsius Balduini imp. extant quippe de hoc bello duae epistolae satis prolixae apud Arnoldum Lubecensem Chron. Sclavor. lib. 6 cap. 19 et 20. scribitur in una de prospera Cpolim navigatione, de imperatore superato, de imp. Isaacio custodia educto, de illustri filii eius Alexii in ecclesia S. Sophiae coronatione, de gratitudine eius erga Latinos, et alia. item in altera imp. Alexium perfidia Graecorum seductum, ne promissa faceret, a Murzufio Duca necatum, et latera costasque eius clava ferrea contractas esse; nec multo post dominum Isaacium, a quo filius dicebatur fuisse seductus, diem clausisse extremum, Murzufium occupasse tyrannidem. inde 5 eidus Aprilis, sexta feria, Latinos navali praelio infeliciter cum Graecis dimicasse: sed pridie eidus, secunda feria post passionem domini, consensu muris in urbem irruisse; imperatorem, qui non procul a muris steterit in tentoriis armatus, conspecto hoste sta-

Georḡ. Acropol. Annal. 14

tim fugisse; Latinos magna caede facta urbem invasisse. postri-
die Murzufum iterum repugnantem victum esse; tum plenam
victoriam Latinis obtigisse, et inaestimabilem praedam abactam
equorum auri argenti gemmarum et pretiosarum vestium. *si in-
ter singulos* (inquit) *victoriam partiamur, quilibet ex nostris
non pauciores quam centum obsedit et vicii. nobis non victoriam
usurpamus: a domino est factum istud; et est mirabile in oculis
nostris.* addit a certis delectis die dominica *miser ricordias domini*
imperatorem electum esse, sequentique dominica *iubilare deo* in-
genti omnium applausu sublimatum. ibidem hoc titulo usus,
*Balduinus dei gratia fidelissimus imperator Cpolitanus, a deo
coronatus, Romaniae* (ita apud Arnoldum est legendum) *mode-
rator et semper Augustus, Flandrensis et Hennegoviensis comes.*
has epistolas legere volenti in mundo est Arnoldus Lubecensis
abbas, continuator Helmoldi Sclavorum chronographi, ipso lib. 6
fine. prior inscripta est *excellentissimo Dn. Olhoni, dei gratia
Romanorum regi et semper Augusto*, posterior inscribitur *uni-
versis Christi fidelibus, archiepiscopis, episcopis et abbatibus,
primoribus, praepositis, decanis, caeterisque ecclesiarum prae-
latis ecclesiasticisque personis, baronibus, militibus, sarziantis
omnique populo Christiano.* atque eadem haec repraesentatur
etiam in Annalibus Godofridi monachi, ceu missa Adolfo Colo-
niensi archiepiscopo. conferant quibus otium et lubido est, mu-
tuaque opera eam restituant. legitur ibidem et alia epistola,
quam Henricus (qui aliis Hugo) Sancti Pauli comes Henrico
duci de Lovanio, id est Brabantiae, misit. quam vide; et plura
si voles, adhibe Guntherum monachum coenobii Parisiensis in
Alsatia, qui historiam hanc captae Cpoleos ex ore Martini abba-
tis sui, qui expugnationi et victoriae interfuit, fuse descripsit,
editam nuper ex membranis ab Henrico Canisio Noviomago I. C.
Antiquae lectionis tomo 5 part. 2. DUSA.

p. 6 v. 9. *φυγῆν τε μηχανησάμενος*] Alexius obcaecati
Isaacii filius ab Alexio patruo a custodia eductus, libertate et li-
centia utens, quidquid aliter narret Blondus Decad. 2 lib. 2, Ale-
xium contra protostratorem exiturum ad Democraniam sequitur.
is, nec abnuente patruo, cum Pisano quodam de fuga consilio
inito, ubi navigandi opportunitatem captasset, ad Hellesponti
Auloniam fertur, et Athyrae commorans per scapham navis ad
navem grandem pervehitur. conatus in eo capiendo Alexii patrum
frustra omnes fuere: nam ille coma in orbem rasa et Latina veste
induta, et in turba magna obversans, inquisitores latuit. Cho-
niata in Alexio Commeno lib. 3 p. 710 12. Alexii in custo-
diendo Isaacio fratre excaecato negligentiam non sine periculo
notat. quid ergo nugatur Blondus Histor. decad. 2 libro 6?
*frater erat Alexius, aetate minor, cum quo indulgentissime age-
bat, adeo ut nihil sibi ad summam administrationis praeter im-*

peratorium deesset nomen; eumque a Turcis sua temeritate captum imperator magna vi pecuniae impensa redemerat. qui pessimo vir ingenio piissimum indulgentissimumque fratrem, dolo captum excaecatumque trussit in carcerem, eademque impietate Alexium nepotem, Isach genitum, annos duodecim agentem, nisi fuga elapsus fuisset, excaecare aut interficere quaesivit. perductus in Siciliam Alexius puer a sorore Irene recipitur et Philippo marito commendatur, ut patri suo pro virili opem ferat simul et imperio et oculis privato, et fratrem quoque iuuet exulem et extorrem. his ille praemunitus literis ad summum pontificem et regem Alemaniae Philippum progreditur, a quibus classium praefectis, qui ad Palaestinam contendebant, commendatur, ut eum, si fieri posset, in patrium imperium restituerent. et exceptus humanissime pepigit et sacramento firmavit ea se praebiturum quae vix ad exitum perducere poterant: nam praeter pecuniarum acervos auxilium contra Sarracenos cum Romanis militibus et quinquaginta triremibus promisit, et Latinorum religionem amplexus privilegiorum Romani pontificis eiusque in Orientali imperio auctoritatis restitutionem pollicetur, *promittens*, verba sunt Innocentii papae epistola ad Alexium imperatorem Cpolitanum, puer nempe Alexius, *quod tam in subsidium terrae sanctae quam in expensis et donativis eis magnifice responderet, paratus etiam in omnibus et per omnia nostris stare mandatis, eo quod sacrosanctam Romanam ecclesiam vellet iuxta posse suum modis omnibus honorare, ac ea efficere quae nostrae forent placita voluntati.* sic ille Cpolim conducitur. id cum rescisset Alexius patruus, ipse quoque legatos ad pontificem misit, qui proponerent Christianorum exercitum in subsidium terrae sanctae destinasse suas regiones invadere et contra Christianos arma movere; sui muneris esse ut eos a tali proposito revocaret, ne eorum manus Christianorum sanguine foedarentur et dei offensam incurrerent; ne Alexio filio Isaacii, qui contra imperium lapidem omnem movebat, opem praestaret, cum imperium illud non successione sed electione confortaretur, et Alexius, prius quam pater eius esset imperator, natus esset, nec poterat sibi in imperio ius aliquod vindicare. quid ad haec responderit summus pontifex, ex eiusdem literis ad eundem Alexium, quas perperam nonnulli ad Isaacium referunt, videri potest.

p. 6 v. 12. ἐπεὶ δὲ τῷ τότε] classis Veneta ab Erico Dandolo Venetiarum duce, hominum omnium Graecis infensissimo, deducta. Ubertus Folietus Genuensis. *Histor. lib. 4: Michael Palaeologus sese navalibus opibus, quibus eo tempore omnino carebat, muniendum ratus adversus Venetos perpetuos Caesarum Graecorum hostes, quorumque in Graecis expellendis magna pars operae fuerat, quique complures urbes ac loca imperii tenebant, in opem Genuensem confugit.* expeditionis socii adiun-

guntur Bonifacius marchio Montisferrati, Flandriae comes Balduinus, comes Sancti Pauli Ericus, comes Pleae Doloicus, et alii complures, tradit Choniata, audaces bellatores et statura suis hastis propemodum pares. navium toto triennio Venetiis fabricatarum, nec non equitum, et militum numerum habes apud eundem Choniata, Andream Dandolum Hist. Venet. lib. 10 cap. 3 et alios. plura ducum nomina apud Iacobum Meyerum in Annal. Flandricis, anno 1203. ALL.

p. 6 v. 16. ἤν δὲ ὁ τούτους συναθροίσας] maligne admodum noster Acropolita causam Cpolitanae expeditionis in Romanum pontificem, ut in eum Graecorum odia excitet, conicit; quam magis ingenue in Venetos et eorum ducem Dandulum, Graecis, ut diximus, infensissimos, alii referunt. Danduli machinas et artes, quibus classem illam instruxit, Choniata minutatim narrat. alienum pontificis Innocentii animum ab ea expeditione, quam summis conatibus procurabat marchio Montisferrati Bonifacius, satis nobis indicant eiusdem Innocentii ad Alexium literae et auctor illius actorum. *ipse vero, marchio, de Francia per Alemanniam transitum fecit, ubi cum Philippo duce Sueviae, qui se regem gerebat, dicebatur habuisse tractatum, ne Alexium sororis suum, filium videlicet Isaacii quondam Cpolitani imperatoris, cuius sororem ipse Philippus duxerat in uxorem, a foedo captivitatis ergastulo fugientem reduci faceret Cpolim ab exercitu Christiano ad obtinendum imperium Romaniae. de quo cum idem marchio ad summum pontificem accessisset, coepit agere a remotis. sed cum intellexisset ipsius animum ad hoc non esse directum, expeditis negotiis ad crucis officium pertinentibus ad propria remeavit. vide de hac eadem re Annales doctissimos Oderici Raynaldi ad annum 1203, qui pluribus Romanum pontificem a Graecorum calumnia liberat.* ALL.

ib. v. 20. ἐνύγχανον γὰρ ἄδρα] suntque in hanc maxime formam foedera constituta: *reductus in patriam Alexius, imperatorque aut solus aut cum patre, si superstes inveniretur, constitutus, Graecanicam ecclesiam et religionem Romanae ecclesiae aut catholico ritui subiiceret. pro damnis insuper, quae tam Venetis quam Francis ubique constitutis Hemanuel imperator pridem intulerat, triginta milia auri marchas dissolveret. principibus vero expeditionis navali impensae satisfaceret, in qua erant Venetis obligati.* Blondus Decad. 2 lib. 6 et Sabellicus Enead. 9 lib. 5: *moverunt ducum animos pueri lacrimae et tenera aetas, cui facile favor conciliatur, sed magis praemia quae promittebantur: nam praeter caetera spes praetendebatur fore ut si Alexius cum patre imperium recuperasset, Cpolitana ecclesia Romanae subiiceretur.* ALL.

p. 7 v. 5. πνεύμασι φοροῖς] Choniata p. 717 15. ALL.

ib. v. 8. μάχαι κατὰ χέρσον] vide Choniata ibidem. ALL.

p. 7 v. 11. τὰ πάντα χαιρεῖν ἑάσας] nam post pugnam detrectatam, et malo genio in fugam impellente, in palatium reversus cum Irene filia et decem auri centenariis, cum alio ornatu imperatorio ex pretiosis gemmis et perspicuis margaritis, sub primam noctis vigiliam Debeltum contendit. Choniata p. 723 24. ALL.

ib. v. 13. Δαβὶδ φυγῶν] Regum lib. 1 cap. 23 v. 13: καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαουλ ὅτι διασέσωσται Δαβὶδ ἐκ Κεϊλά. nuntiatumque est Sauli quod fugisset David de Ceila et salvatus esset. et lib. 2 cap. 15 v. 14. fugit ab facie Absalomis, omnesque suos, quos Hierosolymis habebat, ut fugiant hortatur; quo spectat inscriptio Psalm. 3. DOUSA.

ib. v. 14. τὴν γυναῖκα] de uxore ne verbum quidem Choniata; tantum advectae secum filiae meminit, quam tacuit noster Acropolita. unde vero hausit Blondus lib. 6 Decad. 2 Historiae? ad eum tumultum in urbe concitum Alexius patricida territus, nocte concubia fugiens, ingentem thesaurum, quod postea rescutum est, apud Hirenem filiam virginem in monasterio defossum reliquit. et Sabellicus Eunead. 9 lib. 5: Venetis in muros accedentibus et in urbem irrupturis adversa vi Graeci resistunt. aegre urbs prima die est defensa. nocte, quae deinceps secuta est, Alexius imperator, desperatis rebus, uxore et liberis relictis, occulte fugam occupat, magno auri pondere apud Irenem filiam, unam ex sacris virginibus, humi defosso. ALL.

p. 8 v. 2. Ἰσλαῶν ἀπαιτούντων] postulabant enim auri centenarios quinquaginta statim numerandos, et adiciebantur condiciones durissimae, tolerabiles tamen nec omnium difficillimae, quibus captivitatibus periculum imminere ac publicum exitium. ALL.

ib. v. 8. τῶν ἱερῶν κειμηλίων] oonsilium Isaacii secutus est Alexius filius, sacrosancta profanans et templa invadens, ut nec sacris imaginibus parceret, quarum ornatum abreptum imaginibus ipsis humi proiectis et sacra vasa ab iisdemmet templis rapta et conflata ut vulgare aurum et argentum hostibus dabat. gentilium ea fuit opinio, ad conservandam rem publicam templa deorum nonnunquam denudare licere. Seneca Controv. 4: pro re publica plerumque templa nudantur, et in usum stipendii dona constantur. Nerva ut impendia contraheret, sacrificia non pauca sustulit. sed parum nobis quid gentiles senserint. Christiani Christianam, veram nempe doctrinam amplectimur, et denudationem templorum similem, si necessitas, quam leges praescribunt, defuerit, et auctoritas pontificis concedentis, detestamur. Graeci licet suis semper et in omnibus supparasitarentur imperatoribus, rapinam hanc summis etiam maledictis, non sine indignatione lacescere. Nicetas de Isaacio Angelo et Alexio filio p. 729 8. quocum conferre iuvabit quae Anna Comnena nar-

rat lib. 6: οὐκ ἔλαθε δὲ τοῦτον — πρῦτανεύεσθαι παρεκλεύσατο. ALL.

p. 8 v. 14. ὃν πρωτοβεσιάριον] Choniata p. 745 7. ALL.

ib. v. 14. de *protovestiarü* dignitate vide Glossarium Meursii in *Βεσιάριον*. differebant autem dignitate et munere *protovestiarus* et *protovestiarites*, cuius infra auctor noster meminit. vide ibi. Blondus de Gestis Venetorum Alexium hunc non recte *protonotarium* facit. quod tamen amanuensis aut librarii mendum videri potest, cum Decad. 2 lib. 6 aliter sit, et *protovestiarium* diserte legamus. DOUSA.

ib. v. 16. Alexius cognominatus *Murtsuphlus* Graeco vocabulo ob coniuncta et veluti oculis imminetia supercilia. Nicetas in Isaacio Angelo et Alexio F: *μόνος δ' ἐκ πάντων ὁ Δούκας Ἀλέξιος, ὃς ἐκ τοῦ συνεισπᾶσθαι τὰς ὀφρῦς καὶ οἶον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπικρέμασθαι πρὸς τῶν συνεφήβων ἐκωνόμαστο Μούρτζουφλος*. forte *Μούρτζουφλος*. varie autem hoc nomen apud historicos vulgo concipitur. in epistola Balduini imp. apud Godefridum Monachum *Morchusflus*, apud Vincentium Bellovacensem *Morculphus* et *Marculphus*, et sic in chronico Altissiodorensi. Blondus de Gestis Venetorum est *Murtilus*, eidemque Decad. 2 lib. 6 *Murtilus*, *velut aliqui habent scriptores, Morchusflus*, Paulo Aemilio *Myrtius vel Murkuphlus*, Gunthero Monacho in Historia Cpolitana *Murtiphlo*, cum interpretamento *id est flos cordis*. DOUSA.

ib. v. 20. βούλευμα ἐπαίνου ἄξιον] cum pro his in apographo ipso in contextu legeretur *ἀτόπημα*, quod nos in versione sequuti sumus, additumque in margine esset *βούλευμα ἐπαίνου ἄξιον*, quod videtur Graeculi cuiusdam sive hominis otiosi commentum, id ipsum perperam in contextum ab operis receptum est. quod monitum volui, lector, nescius ne esses. DOUSA.

p. 9 v. 8. ἐάλω] ne tantopere decantatam Byzantii oppugnationem expugnationem et excidium non sine taedio concinamus, vide auctores qui de ea scripsere, inter alios Nicetam, qui fuse et non sine lacrymis oculatus ipse testis prosequitur. Dorotheus Monembasiensis in synopsi Historiarum: *καὶ τότε ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς ἦτοι ὁ ῥήγας τῆς Φράντζας γράμματα νὰ πᾶσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ νὰ ἀφήσουν τὸ ταξίδη τῶν Τεροσολύμων. καὶ ἔτῃ ἐπήγαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εὐγαλαν τὰ φουσατά τῆς στερεῆς, καὶ τὰ κάτεργα τῶν Βενετικῶν τοῦ πελάγου ἀπέξω ἀπὸ τὰ τοιχεῖα. καὶ ἔδωκαν μέγαν πόλεμον καὶ φοβερόν, καὶ μὲ τὰς λουμπάρδαις ἔκαμαν χαλαστραῖς τὰ κάτεργα, καὶ ἐμπήκαν οἱ Βενετικοὶ εἰς τὴν πόλιν πρῶτα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. καὶ τότε ἐμπήκαν τὰ φουσατά τὰ ἄλλα, καὶ ἔβαλαν παντίερες ἦτοι φλάμπουρα εἰς τὰ τοιχεῖα, καὶ με μεγάλας χαραῖς ἔπαιξαν ταῖς τρομπέταις καὶ τὰ ἄλλα παιγνίδια. καὶ ὡς ἐκυρῆνσαν οἱ Φράγκοι τὴν πόλιν, ἐγύρευσαν τὸν βασιλέα καὶ δὲν τὸν ἤδραν.* nullae hic

ad oppugnandam Cpolim summi pontificis literae. totum hoc negotium regis Franciae fuit. quomodo vero Veneti primi ante alios ingressi Byzantiam dicuntur? cum res civium apud summum patrem gereretur vitaeque eorum in dubio esset, pactionibus saepe confusis, Venetiarum dux Ericus Dandulus cum imperatore de pace acturus triremi iuxta Cosmedium appellit. eodem et imperator equo advehitur. dum de pace et conditionibus disputatur, Latinorum equestres copiae ex superiore loco subito erumpentes laeis habenis imperatorem petunt, ut vix equo converso periculum effugerit et comitum eius aliqui caperentur. exinde maximae hostiles naves, in quibus paratae erant scalae caeteraque instrumenta ad oppugnandum necessaria, recta ad moenia accedunt et occupant. ex Choniata. ALL.

p. 9 v. 9. *ἔτους μὲν ὄντος*] Acropolita noster facit annum 6711: namque decimo mensis Maii in urbem appulere, continuantur obsidionem menses undecim, quare 11 mensis Aprilis urbem ingressi sunt. nam si 58 annos eam tenere Latini, et anno 6769 recuperarunt Graeci, si demas occupatae numerum, qui remanent erunt anni 6711. Choniata in die mensis concinit, in anno non item, tanquam qui anno uno auctior sit: ait enim eam captam anno 6712. ex quibus corrigendus est idem Choniata in Balduino: *δεκάς μὲν οὖν ἐπὶ δυνάδει τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς ἑννιστήκει, τῆς ἐβδόμης ἰνδικτιωνοῦ τοῦ ἑξακισχλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ* (legitur *ὄκτακοσιοστοῦ*) *δωδεκάτου ἔτους, καὶ ἡ βασιλλίς πόλις πρὸς Λατίων κειρίρωται.* et alio quoque loco *πέμπτην ἄγοντος καὶ εἰκοσθὴν τοῦ Μαρτίου μηνὸς τῆς τότε τρεχούσης ὀγδόης ἰνδικτιωνοῦ τοῦ ἑξακισχλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ* (legitur *ὄκτακοσιοστοῦ*) *τρίτου καὶ δεκάτου ἔτους.* ALL.

ib. v. 13. *ἀπὸ κλίμακος*] Choniata p. 721 21 et 753 14. ALL.

ib. v. 14. *ὅσα μὲν οὖν*] malorum infortuniorum ac caedum, quibus in clade illa Cpolitana ac Orientalis imperii humanum genus, sed Graecorum potissimum afflictum est, post dei omnia disponentis providentiam et in peccata hominum nunquam non sentium saevientis humanitatem, causam Graeci Latini, quorum saepius alias furorem et immanitatem experti fuerant, attribuant, Latini Graecorum perfidiae et apostolici culminis odio. Latini an Graecis fides in hoc negotio habenda est? Latini dicent sibi: nam Graeci eloquentia omnia invertunt, homines fallaces et leves et ad nimiam assentationem eruditi, profitentes quemadmodum causa inferior dicendo fieri superior posset, otiosi, loquaces, contentionis cupidiores quam veritatis; quibus, ut finiam, iusiurandum iocus est et testimonium ludus. Graeci sibi fidem praestandam esse contendunt. quae ipsi de Latinis dicunt, ut fidem elevent, non hic congeram. Graecis de Latinis loquentibus fidem nullam esse asseverabunt Latini: contra Graeci nul-

iam Latinis de Graecis. sic par pari redditur. res itaque haec in obscuro latebit, nec quisquam veritatem inveniet? aninine vero. recurrendum est ad communem iudicem, qui momentis rationum ab utrisque auditis sine partium amore aut odio pronuntiat. is fuerit summus pontifex Innocentius, qui in re gravissima rationibus ponderatis, addito etiam spectatissimorum hominum consilio ad marchionem Montisferati datis literis ita deliberavit: *vos nullam in Graecos iurisdictionem aut potestatem habentes a puritate voti vestri timere declinasse videmini, dum non contra Sarracenos arma movistis, non intendentes ad recuperandam Hierusalem sed Cpolim occupandam, terrenas opes caelestibus divitiis praeferendo. illud quoque longe gravius reputatur, quod quidam nec religioni nec aetati nec sexui pepercerunt, sed fornicationes adulteria et incestus in oculis omnium exercentes non solum maritatas et viduas, sed etiam matronas virgines deoque dicatas exposuerunt spurcitiis gartionum. nec imperiales suffecit divitias exhaurire ac diripere spolia maiorum pariter et minorum, nisi ad ecclesiarum thesauros, et quod gravius est, ad ipsarum possessiones extendistis manus vestras, tabulas argenteas de altaribus rapientes, et violatis sacrariis cruces icones et reliquias asportantes, ut Graecorum ecclesia quantumcunque persecutionibus affligatur, ad obedientiam apostolicae sedis redire contemnat, quae in Latinis non nisi perditionis exempla et opera tenebrarum aspexit, ut iam merito illos abhorreat plusquam canes. tu vero contra iurisdictionem et potestatem indebitam, vel potius usurpata, apostolicas sedis legati consilium allegasti, tanquam ex eo vobis licuerit cum praefato adolescente ad instituendum sibi Cpolitani imperium proficisci etc. ista vel similia ad alios eorum scribens summus pontifex repetit: ecce quod cum moerore referimus et rubore, unde videbamus hactenus profecisse, deficimus, et angustamur, unde credebamus potissimum dilatari: quomodo enim Graecorum ecclesia quantumcunque persecutionibus affligitur, ad unitatem ecclesiasticam et devotionem sedis apostolicae revertetur, quae in Latinis nonnisi perditionis exemplum et opera tenebrarum aspexit, ut iam merito illos abhorreat plusquam canes? illi etenim qui non quae sua sunt, sed quae Iesu Christi quaerere oredebantur, gladios quos exerere debebant in paganos, Christianorum sanguine cruentantes, nec religioni nec aetati nec sexui pepercerunt, incestus adulteria et fornicationes in oculis omnium exercentes, et tam matronas quam virgines etiam deo dicatas exponentes spurcitiis gartionum. nec suffecit eisdem imperiales divitias exhaurire ac diripere spolia principum et maiorum, nisi ad thesauros ecclesiarum, et quod gravius est, ad ipsarum possessiones extenderent manus suas, tabellas argenteas etiam de altaribus rapientes et inter se confringentes in frusta, violantes sacraria et cruces et reliquias asportantes etc. cum autem tabularum ar-*

gentearum mentionem fecerit Innocentius, non erit abs re, quod de tabula sive ara templi sanctae Sophiae comminiscitur Dorotheus Monembasiensis, ad posterorum memoriam recensere. inter etiam alia sacra ac pretiosa donaria a Venetis aliisque erepta rem quoque commemorat hoc modo: *καὶ οὐ μόνον ταῦτα ἐπῆραν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπερθαύμαστον καὶ ἐξάκουστον ἁγίαν τράπεζαν τῆς αὐτῆς ἁγίας Σοφίας, τὴν πολῦτιμον καὶ ὠραιοτάτην εὐγαλαν ἀπὸ τὸν ναόν, καὶ τὴν ἱβαλαν εἰς τὸ παραβη. καὶ καθὼς ἔκαμναν ἄρμενα καὶ ἐπῆγεσαν εἰς τὴν Βενετίαν, ὃ τοῦ θαύματος, πλησίον τῆς νήσου τοῦ μαρμαρᾶ ἄνοιξε τὸ παραβη, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν θάλασσαν ἡ ἁγία τράπεζα, καὶ ἰβούλησεν, καὶ εἶναι ἐκεῖ ἕως τὴν σήμερον. καὶ τοῦτο εἶναι φανερόν, καὶ τὸ μαρτυροῦν οἱ πάντες, διο τὴς ὄλο τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅταν κάμνη φορτουῖνα, ἡ θάλασσα ὄλη κάμνη νύκτα φοβεράν, εἰς δὲ τὸν τόπον, ὅπου εἶναι ἡ ἁγία αὐτῆ τράπεζα, εἶναι γαλήνην, καὶ δὲν ταράσσεται ἡ θάλασσα, καὶ ὑπηγίνουσι τινὲς ἐκεῖ μὲν περάματα, καὶ λαμβάνουσι ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἐκεῖνην, ὅπου εἶναι ἡ ἁγία τράπεζα, καὶ μυρῖζει θυμασιώτατα, μρωδία ἀπὸ τὸ ἅγιον μύρον ὅπου ἔχει, καὶ τῶν ἄλλων χρωμάτων. sed de hoc fides sit penes auctorem. ALL.*

p. 9 v. 18. *τάλλα πάντα ὅποσα μαχαίρας ἔχον] unde ergo habuit sua Blondus? sed dante ingenium necessitate, cives convocatos in solemnem pompam sacerdotes secuti sunt inermes, et cruoibus iconisque ad fulem comparandam praemisissis, tenentes murum armatos, veniam supplices oraverunt, qua facillime impetrata, portis undique patentibus, Latini nominis multitudo undique est ingressa. quiete urbi data proceres in consilio decreverunt etc. ALL.*

ib. not. v. ult. of ἅγιοι τρεῖς παῖδες] Hebraeos pueros intelligit iussu regis Nabuchodonosor in ardentem fornacem immisos,

*quos olim Babylonicum per ignem
cantantes stupuit tremens tyrannus,*

ut cum Prudentio loquar Peristephan. Hymn. 10. *illi* (Ambrosio referente lib. 10 cap. 82) *ardentem ignem innoxio videre tactu circa membra sua pasci.* et de iisdem D. Hieronymus in epistola ad Innocent. de muliere septies icta: *huc huc mihi trium exempla puerorum, qui inter frigidus flammaram globos hymnos edidere pro stertibus; circa quorum saraballa (i. braccas et orurales) sanctamque caesariam innoxium lusit incendium.* Nazianzenus Homil. in Cyprian. lib. 4 epist. 6 et de duplici martyrio, Sedul. lib. 1. omnium gravissime Christianus noster Horatius Apotheosi, v. 197:

*fare age quem videat Babylonis ab arce tyrannus,
innocuas in flammis procul inspatiantem,
calcantem rapidos inadustus fratribus ignes etc.*

extat historia haec trium puerorum in fornace Babylonica apud

Danielem cap. 3. caeterum illa in vulgata editione *et ambulabant in medio flammae laudantes deum et benedicentes domino*, cum Azariae oratione quae sequitur, fidei et humilitatis plena, usque ad finem cantici puerorum, in Hebraeis voluminibus non haberi testis est D. Hieronymus, qui ea de Graeca Theodotianis editione transtulit. notat idem ad Azariae illam orationem, *benedictus es domine deus patrum nostrorum, et laudabile et gloriosum nomen tuum in saecula, quia iustus es in omnibus quae induxisti super nos et super civitatem sanctam patrum nostrorum Ierusalem; quia in veritate et in iudicio induxisti omnia haec propter peccata nostra*, notat, inquam, in commentario, *quando diversis premiorum angustiis, ex toto cordis hoc loquamur affectu; et quidquid nobis acciderit, iuste nos sustinere fateamur, ut compleatur in nobis illud quod scriptum est: exultaverunt et laetatae sunt filiae Iudae in omnibus iudiciis tuis, domine. Psalm. 96.* hoc pie agit hic, si quid video, Georgius noster Logotheta. DOUSA.

p. 10 v. 5. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς] Debeltum fugisse tradit Choniata. ALL.

ib. v. 8. Ἀλέξιος δὲ ὁ Δούκας] Πολυομιλητος ἐκ πρώτης τριχός, καὶ θυφενής εἰς πότις δεικνύμενος, καὶ δύο κουριδίου ἀλόχους παρὰ ἄλλην ἀποπεψάμενος, Choniata. ALL.

ib. v. 9. cum Nicolaum Canebum adolescentem seditiose Byzantii inaugurassent et Isaacius animam ageret, Alexius Bonifacium marchionem accersit, quibus visum est Latinas cohortes in palatium admittendas, quibus Canebus submoveretur. id cum nuntiassent Ducae Murtzuphlo, cum multis suis cognatis, et spadone fisco praefecto sibi conciliato, defectionem, quam iam animo fovebat, exclusit: namque intempesta nocte Alexium puerum adit, atque cognatos eius, bipenniferos barbaros, pluresque alios in foribus esse ad eum ob initam cum Latinis familiaritatem et amicitiam obtruncandum. sic puerum territum complexus per portam plerisque ignotam in tentorium, quod in palatio habebat, quasi liberaturus perducit, et compedibus iniectis in teterrimum carcerem conicit, et sibi insignia imperii sumit, nec non ab aliis imperator de more consulatur; nec multo post a satellitibus suis Canabum captum custodiae tradit. Alexio deinceps puero bis venenum propinavit, quod cum ille tum aetatis robore tam antidotis, quibus utebatur, vicisset, eum laqueo tandem praefocat, mense imperii sexto, die octavo. Blondus de gestis Venerorum: *et puerum Alexium, quem datum bis venenum non occiderat, eliso gutture manu propria necavit.* Sabellius Ennead. 9 libro quinto: *Murtzuphlus est itaque, quod maxime optabat, consecutus, ut pars una multitudinis eum praefectum urbis, altera belli ducem, tertia imperatorem declararit. ipse ab ea declaratione confestim satellitum propinquorumque caterva stipatus sese*

ex publico proripuit in Alexii domum, ac puerum, quem antea veneno petatum necare non potuit, eliso gutture propria necavit manu, homo tam perfidus quam ingratus; peperitque summum Isaacii beneficium, summam ingratitudinem. hic, ut videtur, Sabellius Alexios confundit. namque Alexius Murtzuphlus Alexium Isaacii filium neci tradidit. beneficia tamen Isaacii collata Alexio non Murtzuphlo fuere, sed Alexio fratri, quod et ipse Sabellius supra videret, de Alexio puero Isaacii filio sermonem habens: *qui Isaacium patrem, cuius beneficio magno auri pondere fuisset olim a Turcis redemptus, atque ita humane tractatus ut quamvis multo minor natu esset, vixerit tamen semper cum eo imperante ex aequo, subita vi oppressum privasset luminibus, privatum artissime vinxisset, vinctum in foedum ac tetrum carcerem coniecisset.* addit Balduinus epist. ad Innocentium: *nocte igitur insequenti dominum suum latenter laqueo suffocat in carcere, cum quo ipso die prandium sumpserat Iudae, et clava ferrea, quam tenebat in manu, latera morientis et costas inaudita crudelitate confringit, casique vitam, quam laqueo extorserat, confingit ereptam, ac imperiali sepultura concessa propalatum omnibus scelus funeris honore dissimulat.* scias quoque, lector, praeter historici fidem a nonnullis notari Guntherum appellare Murtzuphlum tyrannum, cuius consilio Alexii pater antea obcaecatus et in carcerem coniectus fuerat, cum eo temporis Murtzuphli nulla esset apud imperatorem auctoritas, et praecipui illius facinoris auctores censeantur Theodorus Brana, Georgius Palaeologus, Ioannes Petraliphas, Constantinus Raulus et Michael Cantacuzenus. ALL.

p. 10 v. 13. τρεῖς γὰρ] Choniata p. 673 17. Ge. Phranza lib. 1 cap. 1 praeter historiae fidem duas Alexium Commenum imperatorem filias generasse scribit, *quarum natu grandiorem Irenem vocabulo purpurea induere sandalia iussit, quod illam, et cui desponderetur, successores et haeredes post obitum suum fore constituisset* etc. exscripsit ex Gregora lib. 4. Volaterannus lib. 23 non minora turbat ab aliis scriptoribus dissentiens: *Alexius Murtzuphlus cognomento, ut est auctor Acropolita, filiam Annam Theodoro Lascari locavit; fugatusque deinde, uti diximus, a Gallis una cum coniuge Euphrosyna et genero fuit.* Acropolites, quem ipse laudat, non ait Alexii Murtzuphli filiam Annam Theodoro Lascari locatam, sed Alexii imperatoris Isaacii fratris filiam: nam agens de filiabus huius Alexii, ἡ δὲ δευτέρα, scribit, ἐκαλεῖτο Ἄννα, εἰς ἣν Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν ἐπεγάμψεν. nullusque est inter scriptores Graecos qui in hoc ab Acropolita dissentiat. quis porro aequo animo ferret, dummodo in rebus Graecis omnino ieiunus non sit, Euphrosynam uxorem eiusdem Alexii Angeli, Isaacii fratris, uxorem dici Murtzuphli, cuius Eudocia Alexii Angeli memoratur? ALL.

p. 10 v. 14. *despotae* nomine, quod in hoc libello saepius occurrit, in aula Cpolitana vocabantur filii fratres generi imperatoris, sebastocrator, Caesar et patriarchae. sed *κατὰ ἐξοχὴν* ita dictus fuit imperii successor, filiorum natu maximus. nonnunquam et aliis principibus amicitiae aut affinitatis ergo deferebant. quae omnia accuratissime Meursius observavit in Glossario. DOUSA.

ib. v. 18. *κράλης rex*. idem quod Polonorum lingua *Crol*. τὸν *κράλην Σεργίας* Nicephorus Gregoras non semel nominat. et ὁ *κράλης Οὐγγρίας* in sancito quodam patriarchae anonymi apud Leunclavium in iure Graeco-Romano. *κράλαινα regina* Gregorae lib. 7 et *κράλιτσα* in Chronico Cpolitano ms apud Meursium. Nicetas in Alexio Comneno lib. 3 tertiam eius filiam nomine Eudociam, ipso adhuc Andronicum fugiente et Palaestina apud Ismaelitas oberrante, ab Isaacio patruo (non patre, uti Logotheta) Stephano filio Neemani Triballorum principi desponsam scribit. *Triballi* igitur et *Servii* iidem. *Serbi* Plinio sunt gentes circa Maeotim. iidem cum *Sorabis* Ortelio videntur. *Serbi* Cedreno sunt circa Dalmatiam, quos dicit quoque *Scythas* vocari. *Serviam* Dardanos habitasse scribit Volaterranus et Cuspinianus. *Dardania* Ptolomaeo Orosio et aliis Europae regio, quae *Mysia mediterranea* vocatur in codice. Illyriae pars est Aeliano in Variis et Nicolao apud Stobaeum. *Σερβία* habet Sophianus. *Triballi* Moesiae inferioris populi sunt Plinio Ptolomaeo et Straboni, qui eos dicit ad insulam Danubii Peucen pertinere. hos et *Scythas* quidam vocant. *Servii* dicuntur a Niceta; sed *Bulgares* a Laonico Chalcondyla Sophiano Lazio et aliis. de *Serviis* adi Pandectas Turcicas Leunclavii cap. 37. DOUSA.

ib. v. 18. *ἐπὶ τινι δὲ πάθει*] rem prosequitur accuratius Niceta lib. 3 de Alexio Comneno, tertiam filiam Eudociam, cum adhuc Andronicum fugeret et apud Ismailitas et in Palaestina aberraret Alexius, Isaacium fratrem Stephano Neomanis filio, Triballorum principi despondisse, qui post exiguum tempus in Papyrio monte monachus fit; filium illius eodem nomine Stephanum, paterni principatus domina Eudocia declarata, eam sibi iunxisse ea quae filios suscepisse; postmodum divulso quereimoniis amore, cum alter alteri incestuosos amores obiiceret cresceretque in dies dissidium, Stephanum, sive conficto sive vere obiecto adulterii crimine, Eudociam sola tenui interula, eaque undique praecisa, ut vix pudendas partes tegetet, ignominiose, quo libitum esset abire concessisse; fratrem Stephani Volscum eius inhumanitate obiurgata orasse ut deposita iracundia, et generis Eudociae habita ratione, clementius ageret et famae suae consuleret, sed cum ingenium illius implacabile movere non posset, ipsam Eudociam, ut dignitas eius postulabat, Dyrrhachium perducendam curasse, patrem Alexium certiozem redditum, filiam lectica aliisque ornamentis muliebribus missis, in aedem suam

recepisse. haec Byzantium reversa post captam urbem Alexio Murtzuphlo, qui duas uxores praeter fas omne repudiarat, ut eam sibi adiungeret, nupserat; sed Murtzuphlo demum luminibus orbato, Larissae in Thessalia Leoni Sguro in matrimonium a patre Alexio datur. nota Triballorum principem dici a Choniata, quem noster Acropolita cralem Serviae nuncupat. ALL.

p. 10 v. 22. ἀπέδρα καὶ οὗτος ἐκείθεν] Choniata praeter Eudociam filiam imperatoris secum conductam, Euphrosynam quoque Alexii Angeli uxorem lembo impositam secum duxisse narrat in Murtzuphlo, cum duos menses et dies sexdecim imperasset. Sabellius Ennead. 9 lib. 5: *Alexius ubi urbem una ex parte captam videt, cum uxore ac pellicibus magnaque vi auri intempesta nocte Byzantium reliquit.* ALL.

p. 11 v. 5. ἐντός οὖν τοῦ λουτήρος] Choniata causam se nescire ingenue fatetur. ALL.

ib. v. 16. Ἀλέξιον εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἀπήγαγον] namque non multo post excaecationem a Latinis Ducas comprehensus Byzantium reducitur, et in iudicium adductus pro sui defensione afferebat se patriae proditorem occidisse et poenis commertitis afflixisse; neque se unum id fecisse, sed reliquos illius cognatos. verumtamen Latini, repudiatis omnibus, capitis hominem condemnant novo et inusitato supplicii genere: nam in altissimam columnam, quae in Tauro est, perductum praecipitant. is aliquamdiu in pedes descendens, deinde in caput subversus et humi allisus miserabiliter interiit. sic Choniata a nostro non dissidens paulo aliter narrat Dorotheus Monembasiensis: οἱ δὲ Φράγγοι ἔταξαν μεγάλα χαρίσματα, ὅποιος τὸν παραδώσει τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ χαρίσματα τὰ πολλὰ τὸν προύδωκαν τῶν Φραγγῶν· καὶ αὐτοί, ὡς ἤθραν τὸν βασιλέα, ἐχώρηκαν πολλὰ, καὶ ἐδιελογίζονταν τί θάνατον νὰ τὸν δώσουν, καὶ ἔζη ἤσανε τοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ οἱ χρησμοί, εἰς τὴν κολώναν τὴν γλυπτὴν, ὅπου εἶχε πολλὰς προφητείας περὶ τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων, καὶ κατὰ τὸν χρησμὸν ἐκρέμασαν αὐτὸν εἰς τὴν κολώναν, καὶ καθὼς ἔκαμιν αὐτὸς Ἀλέξιου τοῦ βασιλέως, ἔζη καὶ χειρότερα ἔπαθεν. et qui ab eo exscripsit Matthaeus Cigala in synopsi historiae. hunc imperasse Nicetas ait menses duos et dies sexdecim, ut verosimile est, Monembasiensis et Cigala annos duos et dies viginti: καὶ ἔβασίλευσε χρόνους δύο ἡμέρας εἰκοσι. nescio tamen undenam hauserint hi nebulones. ALL.

ib. v. 19. de Tauri columna, qua regione urbis fuerit, vide P. Gyllium de topographia Cpoleos lib. 3 cap. 6. ΔΟΥΣΑ.

ib. v. 21. εἰς Θεσσαλονίκην ἀφίκετο] ex qua postea marchione ad Halmyrum fortunae suae respondentem locum habitatum missus est. Choniata: ὁ δὲ δὴ φυγὰς βασιλεὺς εἰς ὄψιν τῷ Μαρκεσίῳ ἐλθὼν, ἄφρου μετρητοῦ καὶ κοτύλης κεράσματος, τὰ τῆς βασιλείας ἀνταλλάττειται σύμβολα, καὶ εἰς χώρον τῇ τύχη φερώνυ-

μον, Ἄλμυρος ὁ χάρος κικλήσκειται, τὰς διατριβὰς τελέσων ἐκπέμπεται δια Εὐφροσύνη τῇ ὁμενέντιδι. quod antea de Isaacio illius fratre dixerat iussu Alexii: βίον ἀγρότην ἀντιλοῦντα, οἶνω τε καὶ σίτῳ μετροῦσθαι, ὡς τὸν τυχόντα ἰδιώτην διαζώντα. addit Gregoras lib. 1 eundem, dum in Thracia vagaretur, a Montisferrati marchione captum, et oribus quas secum ferebat spoliatum, nudumque dimissum, longo tempore circa Achaiam et Peloponnesum oberrasse: tandem Balduino a Bulgaris capto ab eodem marchione una cum coniuge ad Alemaniae principem mittitur: καὶ τὸν δυσπραγῆ ἐν βασιλεῦσιν Ἀλέξιον, καὶ τὴν τοῦτου σύνευνον Εὐφροσύνην διαποντίλους τῶ τῶν Ἀλαμανῶν ἐξέπεμψεν ἄρχοντι. φεῦ, φεῦ τοῦ καινοῦ τοῦδε καὶ ἀνηκούστου παρὰ Ῥωμαίους ἀκούσματος, εἰπεῖν δὲ καὶ ἀθεάτου εἰς δεῦρο θεάματος. vide quae sequuntur de Alexio cap. 8. Villarduinus ait una cum coniuge a marchione missum fuisse captivum ad Monferratum; in qua re narranda non omnes conveniunt. ALL.

p. 12 v. 1. ἄδειαν δεδώκασι] non statim initio captivitatis urbis, sed post captum Balduinum, si Nicetae credimus p. 834 13. ALL.

ib. v. 6. ὁ λόγος] cap. 5. ALL.

ib. v. 16. τὰ πέριξ Προύσης] paruere nempe tum temporis Theodoro Prusaei, Nicaeenses, Lydi, Philomolpi, Smyrnaei, Ephesii et interiecta oppida; qui etiam longis navibus fabricatis plerasque insulas postea subegit. Gregoras pag. 13 14. ALL.

ib. v. 19. τὸν Περσάρχη] Ioonii nempe Chalchosroem, cum quo pacem fecit, et socero illius Mauueli Maurozomae partem imperii concessit, Chonas scilicet Nicetae patriam, et quae in Phrygia est Laodiceam, et alia loca quae fluvius Maender amfractu suo amplectitur, donec in mare immergatur. ALL.

p. 13 v. 5. πατριάρχης] patriarchae summa erat in ecclesia Orientali dignitas, ut in Occidentali pontificis Romani. vide Gl. Meursianum, nunquam sine laude nominandum, in πατριάρχης. Iohannes vero hic Camaterus patriarcha Cp. ex diacono et chartulario factus est Alexio imperio, praefuitque ad captam usque a Latinis urbem, annis 5 mensibus 8 diebus 7. post urbem captam Didymotichum (opidulum Thraciae, in promontorio, ad Hebrum fluvium, qui illud ambit, situm, Dimotuc vulgo) secessit; ubi cum supervixisset annos 2 menses 2 dies 14, diem suum obiit. videatur Catalogus sive Notitia patriarcharum Cpolitano- rum apud Leunclavium Iuris Graeco-Romani lib. 4, et Nicetas in Balduino Flandro. Douss.

ib. v. 5. Καματηρός Ἰωάννης] hunc ante excisam Cpolim sua sponte urbe egressum Didymotoechum petiisse praeter Acropolitam alii quoque narrant. quid ergo nugatur Ephraemius Byzantinus, qui eum a Latinis tradit eiectum?

— τούτου Ξιφιλίνου,
 Θανόντος, ἐγκαθίσταται θρόνον
 ὁ Καματηρός εὐεπῆς Ἰωάννης,
 ἴδιος σοφίας παντοδαπῆς καὶ λόγων,
 ἐπήβολός τε δογμάτων τῶν ἐνθέων,
 ἐκκλησίας ᾧν λευίτης χαρτοφύλαξ.
 ἐφ' οὗ παρεστήσαντο Λατίνοι πόλιν,
 ὃς ἐξέλαθεις δυστυχῶς πρὸς Λατίνων
 θρόνον πατρίδος τῆς ἐμῆς Βυζαντίδος
 οἰκῆ Διδυμότοιχον εἰς ἄστυ φθάσας,
 ἐνθα θανῶν ἔλιπεν ἡλίον φάος.

de illius morte Niceta p. 837 2. ALL.

p. 13 v. 10. *Μιχαὴλ ὁ Ἀντωριανός.*] Onufrius Panvinius Historiarum pater in Chronico Ecclesiastico, ad annum 1206: *Michael IV Autorianus a Graecis in schismate post obitum Iohannis Camateri, contra Thomam Maurocenium Venetum (a Latinis electum) 99 Cpolitanus patriarcha creatus, sedit in Asia annos quinque menses sex.* scribendum tamen in Logotheta Meursio nostro videtur ψ. δ. π. Μ. ὁ Σαυριανός. ecce, inquit, in Notitia patriarcharum: *ἔπει δὲ πατριάρχης οὗτος (loquitur de Iohanne Camatero, et ei Michaelem Saurianum statim subiicit) ἐν Διδυμοτείχῳ ἐτελεύτησεν, ἐχίρρευεν δὲ θρόνος χρόνον ἕνα μῆνας δέκα, εἶτα ἐγένετο πατριάρχης ὁ μέγας σακελλάριος, κῦρος Μιχαὴλ ὁ Σαυριανός, ἐν τῇ ἀνατολῇ προβληθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Λασκάρη, καὶ ἐκάθισεν εἰς Νίκαιαν.* qui locus cum hoc Logothetae debet conferri. DOUSA.

ib. v. 10. de hoc Michaele, quemadmodum et de aliis Nicaenis patriarchis ad recuperatam a Graecis Cpolim, egimus in opere nostro de perpetua consensione utriusque ecclesiae tum Occidentalis tum Orientalis, lib. 2. ALL.

ib. v. 12. ὃς καὶ τὸν δεσπότην] unde itaque habuit sua Monembasiensis? ὁμοφωνήσαν ὅλοι μίαν βουλήν, καὶ ἐνήφισαν βασιλέα Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν τὸν γέροντα, καὶ ἔζη εὐτρέπισαν τὸν βασιλικὸν θρόνον, ὅπου τὸν ἐπῆραν ἀπὸ τῆν πόλιν, καὶ ὅλα τὰ βασιλικά φορέματα καὶ τὴν κορώναν, καὶ παλλάτιον βασιλικὸν ἔκαμαν, καὶ εὐτρέπισαν αὐτό. καὶ ἔζη ἐπῆραν αὐτὸν τὸν ὑποψήφιον βασιλέα, καὶ ἐπῆγαν ἐν τῇ μητροπόλει Φιλαδελφίας, ὅτι ἔκαμαν τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκεῖ ἐκαθίστητον. καὶ ἐφόρει δὲ τὴν βασιλικὴν κορώναν καὶ τὰ βασιλικά φορέματα, καὶ ἐστέφθη ὑπ' αὐτὸν τὸν μητροπολίτην τῆς Φιλαδελφίας βασιλέας. ALL.

ib. v. 13. ὁ Λάσκαρις] Niceta p. 828 1. ALL.

ib. v. 15. οὔτε γὰρ Ἴταλοι] progressus Latinorum in Oriente adversus Graecos et in illis partibus propagatum imperium tum ab Erico Balduini fratre tum a Petro Plancio fuse prosequitur Nicetas in Balduino, ex quo tibi pete, si lubet. ALL.

ib. v. 17. ψικίου καὶ Αἰγαίου.] sic diserte codex ms.

lege Ὀψικίου, quemadmodum noster postea. vel certe ψίκιον truncate dixerunt pro Ὀψικιον, ut μούλτον pro tumultu, et multa talia, quae passim in Glossario observavit doctissimus Meursius. θέματος τοῦ Ὀψικίου meminit etiam Zonaras Annal. tom. 3 in Constantino Copronymo: *provinciae Obsicii* vertit Hieronymus Wolfius. at θέμα (quod erudite, ut omnia, docet Meursius) primitus pro legione accipiebatur, quae provinciae alicui imposita. hinc Glossarium vetus H. Stephani: *legio τάξις, θέμα.* postea ipsae provinciae translato nomine ita appellari coeperunt; quod multis exemplis probat clarissimus Glossographus. quod autem θέμα Ὀψικίου, et quo mundi climate fuerit, discas ex Constantino Porphyrogenneta Them. Orient. 4; quem aureolum libellum debemus V. C. Bonaventurae Vulcanio, ut eiusdem auctoris Occidentalia themata Frederico Morellio, regio apud Gallos interpreti. DOUSA.

p. 13 v. 18.¹ haec Βοάρις cum nuspiam terrarum mihi occurreret, corruptum esse vocabulum iudicavi et emendandum Βάριστε; ad quam emendationem mihi Nicetas facem praeluxit in Manuele Comneno lib. 2: πόλις κατὰ τὴν τῶν Αἰγαιοπελαγιδῶν χώρον τευχίζεται, Βάρη καὶ Αὐλωνία παρωνύμως ἐς ἔτι ὀνομασμένη. *Baris* ergo ad Aegaeum Pelagus urbs, quae et *Aulonia*, circa Hellespontum alicubi. DOUSA.

p. 14 v. 5. Θεόδωρος] Theodorus cognomento Mangaphas, patria Philadelphiensis, aetate Isaacii Angeli Comneni regnum affectans, primum eius urbis plebem audacissimam sibi conciliat et iureiurando adstringit, Lydisque omnibus ad defectionem impulsis regium nomen usurpavit et argenteam monetam cum imagine sua percussit. derisa initio defectio fuit. cum postmodum augeteretur, nihil cunctandum ratus Isaacius hominem Philadelpiae obsidet. cum diuturna obsidione urbem ad deditionem compellere non posset, paciscitur iis condicionibus ut Theodorus depositis regni insignibus, privatim agat civesque ei pareant ut prius, et obsidibus acceptis Byzantium revertitur. non multo post Basilius Batatzes plurimos Mangaphae coniuratos largitionibus corrupit, effecitque ut urbe pelleretur; qui ad Chaicosroem Iconii Sultanum profugus auxilia contra Romanos non impetravit, obtinuit tamen ut Turci liberi, qui arcu et pharetra freti Romanos praedabantur, aspicerentur. sic non parvis copiis contractis Phryges Laodicenses nec non Colossenses innumeris claudibus affecit, mancipiis civium suorum et iumentis abductis, areis aestivo tempore incensis, et obviis quibusque hostilem in modum tractatis. Michaelis quoque archistrategi templum, opus maximum et celeberrimum, incendi passus est. postmodum ad Sultanum rediit: sed imperator largitionibus impetravit ut ille desertus a Sultano ac proditus ad se mitteretur, ea tamen condicione ut defectionem nec capite nec mutilatione laesioneque ullius

membri lueret. qua de causa ad diuturnum carcerem est damnatus. cum displicuisset Sultani fratribus, qui regnum cum eo dividerant, quod hominem profugum et supplicem pecuniae causa Romanorum imperatori prodidisset, iracundiam eorum placuit. namque siebat pacificationis ergo illum remisisse, non prodidisse; et hominem vagum in patriam restituisse, ut nec ipse alios nec ipsum alii prosequerentur. hic Errico circa Adramyrium agenti arma infert, et inexpectato superventu et multitudine primum quidem terrorem incutit, sed Errico, cum Martis alea tentanda videretur, ante alios et per mediam hostium aciem cum suis perumpente dissipatur: nam Graeci equites ad primam Latinorum impressionem et hastarum directionem concitatis equis fugientes, pedestres ordines hostibus trucidandos reliquerunt et spoliandos. ex Niceta. ALL.

p. 14 v. 8. Παφλαγονίας δὲ πάσης] David siquidem et Alexius fratres, Manuele Andronici tyranni Romanorum filio nati, alter Ponti Heracleam et Paphlagoniam occupaverat, alter Alexius Oenaeum et Sinopem urbes et Trapezuntem. sed quomodo expeditionem Lascaris in Davidem Latinorum auxiliis fultum susceperit eumque debellaverit, discas a Niceta in Balduino. ALL.

p. 15 v. 2. τοῦ μὲν ἐκ Φλάντρας] capta Cpoli, cum designationem imperatoris suffragiis esse committendam decretum esset, ex Francis et Longobardis quinque, alii sex dicunt, ex Venetis totidem lectis iudicibus, plurium suffragiis sors imperii Balduino Flandriae comiti obtigit, quod plerique putant Danduli fraude et solertia factum esse, qui cum ob caecitatem excluderetur, imperium penes eum esse voluit qui hilarioribus esset moribus et ingenio minus ambitioso: sed quod potissimum fuit, ut privatus imperatoris designati principatus quam remotissimus esset e Venetorum ditione, ne si qua controversia cum illo incidisset, plures copias subito ex suo territorio arcessere aut Venetos fines commode invadere aut incursionibus vexare posset, quae omnia in expedito esse Bonifacio Marchioni ex Longobardia notat. his Dandulus Bonifacium Marchionem repulit, Balduinum praetulit, cuius ditionis limites tantum a Venetis distare noverat, quantum Venetiae a Graecorum provinciis disternerentur. pactioes inter eos initas Innocentius non omnes laudavit, quasdam etiam reprobavit. vide quoque Gregoram lib. 1. hinc, lector, agnosces quam insulse recentiores et infimi nominis scriptores, Dorotheus Monembasiensis et Matthaëus Cigala, Venetis, inter quos synopsis suas historiarum pessime concinnarunt et ediderunt, supparasitentur, qui scribunt Venetos imperium Cpolitianum tenuisse, λαβόντες τὴν βασιλείαν οἱ Βενέτικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, et quod insulsius est, per annos quinquaginta sex vel, ut tradunt, sexaginta et menses octo, additis etiam diebus tredecim,

gubernavisse: ὤρισαν δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ Βενέτικοι χρόνους νϛ', ἄλλοι λέγουν ξ', μῆνας ἧ' καὶ ἡμέρας γγ', καὶ ὡς ἂν εἶχαν τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ Βενέτικοι. ALL.

p. 15 v. 5. τὰ ἐξ ὄλου πρὸς τὸ ὄλον] auctor vitae Innocentii: *totum quidem havere, quod in civitate inventum fuerit, a quolibet duci debet et poni in commune eo loco quo fuerit ordinatum; de quo tamen havere nobis et hominibus Venetis tres partes debent solvi, pro illo havere quod Alexius quondam imperator vobis et nobis solvere tenebatur. quartam vero partem nobis retinere debemus, donec fuerimus in ipsa solutione coaequales. si autem aliquid residuum fuerit, debemus per medietatem inter vos et nos dividere, donec fueritis apacati. si vero minus fuerit, ita quod non possit sufficere ad memoratum debitum persolvendum, undecunq̄ue fuerit prius havere acquisitum, ex eo debemus dictum ordinem observare, salvis tamen victualibus, quae debent observari et dividi tam vestris quam nostris aequaliter, ita quod utraque pars possit inde congrue sustentari. quod autem residuum fuerit, partiri debet in alio havere iuxta ordinem praenominatum. vos etiam et homines Veneti libere et absolute absque omni controversia per totum imperium habere debetis omnes honorificentias et possessiones, quas quondam consuevistis habere tam in spiritualibus quam in temporalibus, et omnes rationes sive consuetudines, quae sunt in scripto et sine scripto. ex pactis et conventionibus de praeda dividenda. ALL.*

ib. v. 8. Θεσσαλονίκης] de Thessalonica Ioannes Tzetzes Chil. 10 v. 175, Historia 316. Ioannes Stauracius de miraculis S. Demetrii: Θεσσαλονίκη πόλις δὲ αὕτη περιφανής καὶ λαμπρά, καὶ Μακεδόνων μὲν κορυφή, Θετταλίας δὲ πάσης ὑπεριδρυμένη καὶ ὑπερέχουσα, οἷς τε παντοδαπαῖς ὀβλίζεται χάρισι καὶ οἷς εἶδеси καλῶν ἀπάντων ἐναγλατίζεται. eandem in oculis curioso aspectu ponit Ioannes Caminiata, non infimi temporis scriptor, de excidio Thessalonicensi c. 4 — 6. ALL.

ib. v. 9. τὴν δηλωθεῖσαν Μαρίαν] Choniata in Balduino p. 792 2. ALL.

ib. v. 13. ἦν καὶ ἐς Κόρινθον] Alexius enim a septentrionalibus littoribus, ad quos fuerat a marchione transmissus, avulsus in Thessalica Tempe pervenerat, ac filiam Eudociam Sguro in matrimonium collocarat. Nicetas in Balduino.

ib. v. 14. Sgurus Nauplio ortus vi magis quam voluntate popularium principatum tenuit a patre susceptum, non sine sanguine imperans. turbulentis temporibus Argos dolo, Corinthum latrocinio cepit, et Athenas cum navibus et exercitu per Isthmum traducto adoritur. illius conatus leni oratione Athenarum praesul Michael Choniata reprimere tentat, sed frustra. tandem suorum saluti fortiter consulens militari prudentia grassatorem arceat. Sgurus iram suam in eam urbem extimulat cuius arcem expu-

gnare non potuit; quare villas incendit, greges armentaue rapit. et post dies aliquot soluta obsidione Thebas oppugnat et capit; et Thermopylis superatis, per Oetam montem descendens, Larissae cum Alexio imperatore coniungitur. cum postea marchio in Graeciam transitum tentaret, ipse Thermopylarum angustias et imminentem eis montem, aliaque loca quae Graeciae aditum intercludunt, custodiebat. sed Graecorum ignavia in illis a marchione superatus locum cedere cogitur; et aliis etiam cladibus fractus cum Argos et finitima oppida occupata esse cerneret a marchione, in Acrocorintho veluti in antro et in spelunca se abdit, in arduo monte sito ac fere inexpugnabili, vir inhumanus ac efferus, cladibus urbium, hominum caedibus et populorum direptionibus summopere gaudens, qui nec patriae suae Nauplio percit, et Nicolaum Corinthiorum archiepiscopum, cum quo reconciliatus fuerat, inter epulas effossis oculis primum, postea de rupe praecipitavit.

p. 15 v. 20. ἦν γὰρ οὗτος τότε μέρους τινὸς τῆς παλαιᾶς] Blondus de gestis Venetorum ridicule satis pariter Goffredus de Villa Gallicus, qui in Achaiae principatu Dominico de la Dosa successerat. et Michael Comenos Graecus nobilis cum Peloponneso, nunc Morea dicta, per fraudem Venetae reipublicae obedientiamque sponponderunt. ALL.

p. 16 v. 6. σουλτάνον] quid id nomen est? Cinnamus p. 14 10. ALL.

ib. Ἰαθατίνην] Gregoras lib. 1 p. 17 8. ALL.

p. 17 v. 3. πρεσβεία πρὸς τοῦ σουλτάν] Gregoras ex Acropolis sua habuit p. 17 15. ALL.

ib. v. 6. ἐταράχθη] Gregoras p. 17 21. ALL.

ib. v. 14. θαρσαλέως γούν] Gregoras p. 18 10. ALL.

ib. v. 19. Μαϊάνδρου] Anna Comnena Alexiados lib. 14: ποταμὸς δὲ ὁ Μαϊάνδρος περὶ Φρυγίαν, σκολιώτατος ποταμῶν ἀπάντων, καὶ καμπὰς συνεχεῖς ποιούμενος.

p. 18 v. 9. ἦν δὲ ἄπαν] Gregoras p. 18 15. ALL.

ib. v. 12. ἐγγύς που γούν γινόμενος] namque die tertio superat montis Olympi angustias, quae in maximam porrectae longitudinem Bithyniam et Phrygiam utramque disterminant, illa versus septentrionem declinante, his versus Meridiem et austrum sitis; quo die undecimo cum pervenisset, Caystrum traicit, tam longum iter tam brevi dierum intervallo emensus. ALL.

ib. v. 15. Δύσπιστον ἐκείνω] Gregoras p. 18 24. ALL.

ib. v. 16. ὁ σουλτάν] Gregoras p. 19 12. ALL.

ib. v. 18. ἐμπίπτουσι γούν] Gregoras p. 19 24. rarum fortitudinis, rarum virtutis bellicae exemplum! o animos aeternitate dignos, quam sibi ipsi sua morte peperere! o corpora cedro digna! o plagas illas stellis ipsis illustriores! ὦ τῆς φύσεως περισσώτεροι! mori potuerunt, vinci aut pedem referre non potuerunt. ALL.

p. 19 v. 2. Gregoras p. 20 13. ALL.

ib. v. 15. καὶ οἱ αἰφνῆδόν] Gregoras tamen p. 21 2 ait caput sultani amputasse Theodorum, idque hasta in altum elatum barbaris exercitiis ostendisse. ALL.

ib. v. 19. τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις] Gregoras p. 21 4. ALL.

ib. v. 22. προσελάβετο δὲ] Gregoras p. 21 15. ALL.

p. 20 v. 2. *Ἐνφροσύνη*] erat virili animo mulier, ab ipsa natura dicendi suavitate et lepore ornata, ad praesentia optime administranda et ad futura providenda solertissima, aliis rebus teterrima pestis: praeter enim exquisitum ornatum et luxum regium, et in mutando recepto statu et rebus novandis, quibus maritum superabat, ingenio impudicitiae probro atque infamia maritum dehonestabat. haec itaque limites transiliens et superiorum Augustarum instituta contemnens imperium in duos principatus divisit: neque enim imperator quidquid erat libitum mandabat, sed illa etiam pari auctoritate quae visa erant peragebat, imo aliquando pro sua libidine illius iussis intercedebat. in legationibus audiendis duo pretiosa solia coniungebantur, et illa marito cum magno splendore ac pileo gemmis et perspicuis margaritis ornato assidebat, et torques pretiosissimos de collo suspendebat. aliquando etiam in aliis palatiis seiuncti per vices adorabantur, subditis ab imperatore ad illam salutandam transeuntibus et genua submissius flectentibus. nonulli etiam imperatoris consanguinei, qui summos magistratus gerebant, imperatricis splendorum et altas lecticas tanquam mancipia subibant. ex Choniata in Alexio Comneno lib. 1. ALL.

ib. v. 5. τοῦ τῆς Παφλαγονίας] vide supra c. 7. ALL.

ib. v. 11. Ἰσακίου τοῦ Κωνσταντίνου] hic, defuncta uxore, Belae Ungariae regis filiam nondum annos decem natam per legatos ambit. sumptus nuptiarum, ne fisci pecunia in simili celebritate minueretur, ab urbibus et provinciis affatim exigit: sed Anghialo finitimas praesertim affixit et Haemi montis acolas, οἳ Μυσοὶ πρότερον ἄνομάζοντο, νυνὶ δὲ Βλάχοι κληθήσκονται, ait Choniata. hi prius etiam Romanis infensi, per causam abacti pecoris et alias vexationes aperte deficiunt. auctores defectionis fuere Petrus et Alanus fratres. ne tamen sine causa res novas moliri viderentur, apud Cupressos imperatorem adeunt, rogantque ut legionibus Romanis aversarentur, et praedium exigui redditus in Haemo monte sibi assignaretur. re non impetrata, ut contempti, defectionem domum reversi minantur, et potissimum Asanus homo audacior, qui eo ipso tempore ob impudentiam Ioannis sebastocratoris iussu colaphis impingitur. contumeliosius etiam irretiti homines isti nefarii gravissimum in Romanos incendium suscitaverunt. Bulgari rei difficultate perterriti ab eo conatu abhorrebant. hinc fratres, ut popularibus metum adimerent, sub Demetrii martyris nomine templum aedificant, in quo

multos coegerunt qui daemoniaeos exquisite exprimerent, et furore acti proloquerentur libertatem Bulgaris deum concedere, Christi martyrem Demetrium neglecta Thessalonica et Romanorum consuetudine ad ipsos pervenisse, adiuturum ad opus. tum ac si maiori spiritu inflarentur exagitarenturque, maioribus vocibus clamitarent iam armis Romanos invadendos, captos omnes ad unum inclementer occidendos, pace et pretio repudiatis. his tota gens concitata ad arma cucurrit, et ex initio defectionis, quae auspicata fuerunt, animis magnis constabiliuntur, deum libertati suae favere. ALL.

p. 20 v. 18. τὸ δὲ Βουλγάρων φύλον] Gregoras lib 2 p. 26 17. ALL.

ib. v. 20. ἀνδραποδισμῶν τε καὶ ἀλώσεων] quae mala Bulgari in Graecos et eorum regiones intulerint variis excursionibus, aliis atque aliis ducibus, et vastitatem provinciarum, fuse narrant omnes Graecorum historiae, donec a Basilio Bulgaroctono tandem fusi ac debellati sunt, unde illi nomen Bulgaroctono fuit. ALL.

ib. v. 22. de Basilio Bulgaroctono praeter nostrum Acropolitam agit Gregoras libro secundo, Zonaras, Cedrenus, Ioannes Tzetzes in Chiliad. reliqui fere omnes historici Graeci. de eius cadavere et sepultura Georgius Pachymeres lib. 1 p. 124 15. porro Basilium in eodem templo sepultum tradit Cedrenus: ταφήναι δὲ παρεκάλεσε τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, ὃν καὶ διάδοχον κατέλιπε τῆς ἀρχῆς, ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἑβδομον ναῷ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ θεολόγου. ὃ δὴ γέγονεν. ALL.

p. 21 v. 8. Ἀσάν] defectionem Bulgarorum, expeditionem in eos Isaacii imperatoris admodum infelicem, et damna illata Romanis fuse prosequitur Choniata. ALL.

p. 22 v. 3. πυραμῖς erat pileus acuminatus instar pyramidis, Orientalium principum gestamen; cuius postea iterum Georgius meminit: καὶ τὰ μὲν ἐρυθρὰ πέδιλα ἀπεβάλλετο, καὶ τὴν περιμάργαρον πυραμίδα, ἃ βασιλικά σύμβολα. hoc, adhibito in consilium viro consultissimo ac Byzantinarum rerum peritissimo I. Meursio, didici ex duobus illis auctoris nostri locis. idemque docetur in Glossario Graeco-barbaro iteratae editionis, iisdem firmatum exemplis. quibus tertium adde ex Niceta in Andronico Comneno lib. 2: τρέπεται πρὸς φυγὴν, καὶ τὸ φοινικοβαφὲς πέδιλον τοῦ ποδὸς ἀφελιζόμενος, καὶ τὸ ἀρχαῖον αὐτῷ περιφύλαγμα τὸν σταυρὸν ὁ θεοβλαβῆς ἀποτραχηλίσόμενος ἐκεῖ που, καὶ πῖλον βαρβαρικὸν ἐπὶ κεφαλῇ περιθέμενος, ὃς ἐς δὲ λήγων πυραμίδι εἰκασται, τὴν βασιλικὴν εἰσεισιν αὐθις τριήρη. vocat barbaricum pileum acuminatum et fastigiatum in metam instar pyramidis. non absimile genus pilei, aut idem forte, videtur fuisse τοῦφα, cuius meminit in Basilio Porphyrogenito Zonaras Annal. tom. 3 quem triumphantem incessisse vult ornatum recta tiara aut tupa,

τιάρχη ταινιωθεὶς ὀρθίῳ, ἣν τοῦφαν καλεῖ ὁ δημῳδης. subdit: *a typho nimirum et superbia quam in animis gestantium excitat.* quae originatione utcumque nonnemini placitura sit fortassis, mihi certe displicet. apage, apage nugas nugacissimas. sed et *tusae* inter signa muta militaria, qualia sunt aquilae dracones vexilla flamulae etc., de quibus Vegetius lib. 3 C. V in emendata V. C. Petri Scriverii editione. Henricus Huntindoniensis Hist. Anglor. lib. 2: *ubique ante regem (Edwinum) vexilla gestabantur; nec non per plateas illud genus vexilli quod Romani tuffiam vocant, Angli tuf appellant, ante eum ubilibet ferri solebat.* idem habetur in Venerabilis Bedae Hist. lib. 2 c. 16, unde manifesto desumpsisse videtur Huntindoniensis iste Henricus. DOUSA.

p. 22 v. 5. τὸν βασιλικὸν σταυρὸν] intelligit (quod etiam a Meursio habeo) crucem sphaerae terrestri impositam, quam sinistra manu imperator gestabat. qua re id nimirum innuebat imperator, fidei in Christum crucifixum beneficio orbis terrarum imperium se potitum esse. primusque ita in Augusteone effingi se Iustinianus curavit post aedificatum augustissimum S. Sophiae templum; et ab illo mox reliqui imperatores. refert Codinus in originibus Cpolitanis et Suidas v. Ἰουστινιανός. haec Meursii nostri coniectura est, cuius Mantisam vide ad librum de Luxu Romanorum cap. 8. de globo imperatorio Isidorus Originum lib. 17, qui eius usum atque originem ad Augustum refert his verbis: *pilam in signa constituisse fertur Augustus propter nationes sibi in cuncto orbe subiectas, ut magis (legendum puto imagine) figuram orbis ostenderet.* huic pilae Constantinus Magnus imp. crucem addidit, teste Nicephoro lib. 7 cap. 49 et aliis. videndus amplissimus Caesar Baronius, ecclesiasticorum annalium scriptor nobilis, anno 325. quo optimus imperator significare voluit orbem a Christo crucis virtute triumphatum esse. exemplum Constantini globum cruciferum manu tenentis sequuti sunt reliqui imperatores. vide passim nummos. sed imperatores non modo in globo imperatorio ferebant crucem, sed et solam absque globo. quod varia auctorum loca, statucae et nummi probant. et Graeci, quando cum hostibus confligendum erat, signum crucis secum in aciem efferre et hostibus invictissimi propugnaculi vicem obicere solebant. etiam Bulgarorum regi prodeunti in hostem crucem praelatam Cedrenus auctor est. Couradus a Liechtenau abbas Uspergensis in Chron. anno 1101: *referebat mihi venerabilis abbas Gerardus, qui tunc crucem dominicam semper lateri regis contiguus praeferebat.* sed loquitur hic de Christianorum bello adversus Mahometanos. Guilielmus Tyrius lib. 21 cap. 21 et 22 et lib. 22 cap. 26 docebit principes proprium quandam habuisse sacerdotem, qui in expeditionibus ex officio crucis signum ferret, quem ille *vivificae crucis baiulum* appellat. ist est *primarius sacerdos Palatii* Cedreno in Constantino Leonis F. et hoc signum

crucis pretiosius, maioreque cultu honore ac reverentia suspiciebatur et religiosius observabatur, si inclusas haberet primae crucis partioulas. nam S. crucis lignum per partes (ut ait D. Cyrillus Hierosolymitanus episcopus Catech. 4, 10 et 13) de monte Calvariae sparsum est ac totum terrarum orbem replevit. eiuscemodi cruces non paucae passim occurrunt antiquorum monumenta evolventi. tale hoc fuisse mihi persuadeo quod auctor noster τὸν βασιλικὸν σταυρὸν appellat, salvo tamen cuiusvis iudicio. vide Iacobum Gretserum S. I. theologum, qui hoc omne crucis negotium exactissime atque uberrime tribus tomis persequitur. quibus lectis opinioni meae subscribere ac calculum adiiicere lectorem candidum nulla erit invidia. DOUSA.

p. 22 v. 11. ζώνης αὐτῆς] ad zonam virginis deiparae quod attinet, eius quoque καταθέσια Graeci celebrabant prid. kal. Septembres. Menologium clare in mense Augusto: εἰς τὴν λά' τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. et in Novella Manuelis Comneni de feriis: καὶ ἡ λά' τοῦ Ἀυγούστου διὰ τὴν τῆς τιμίας ζώνης τῆς ἀγράντου Θεοτόκου κατάθεσιν· suggestit amicissimus mihi Meursius Menologium Graecorum ex bibliotheca et interpretatione Guilielmi Sirlleti cardinalis, Aug. die 31: commemoratio pretiosae zonae sanctissimae dei parentis Mariae, repositae in venerabili eius aede, cum zona ipsa relata est, ab episcopatu Zelae sub Iustiniano imp. et factum miraculum per impositionem pretiosae zonae super reginam Zoem, coniugem Leonis imp. DOUSA.

ib. v. 16. αὐτοῦ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν] namque Graecorum imperium non minora infortunia sub Alexio sustinuit quam antea sub Isacio sustinuerat, quae narrat Choniata in Alexio. ALL.

ib. v. 18. quae sit Protostratoris dignitas, quod munus, unde melius liquidiusque constare possit, nullum luculentiorum auctorem quam amicum nostrum Iohannem Meursium tibi nominare possum. videatur eius Glossarium, an thesaurum dicam? in πρωτοστράτωρ. DOUSA.

p. 23 v. 1. τὸν δὲ Πέτρον] Petrus praeterea auream corollam capiti imposuit et pedibus coccineos calceos induxit, ut imperialibus insignibus popularibus suis spectabilior ac dignior apparet. ALL.

ib. v. 8. Περιθλάβα] Anna Comnena Alexiad. lib. 7: πόλις δὲ αὕτη περιφανῆς περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένη, ποτὲ μὲν οὐτ' ὄνομα τοῦτο ἔχουσα βαρβαρικόν, ἀλλ' Ἑλληνίζουσα ἀπὸ τῆς προσηγορίας μεγάλη πόλις καὶ οὐσα καὶ λεγομένη. ἀπ' οὗ δὲ Μόκρος ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου γεγόμενοι, καὶ προσέτι Σαμουήλ ὁ τελευταῖος τῆς Βουλγαρικῆς δυναστείας, καθάπερ Σεδεκίας τῶν Ἰουδαίων, τῆς ἐσπέρας κατέδραμον, σύνθετον ἐκνήσαντο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τε τῆς Ἑλληνικῆς σημασίας, μεγάλη

ἐπονομαζομένη καὶ τὴν ἀπὸ τῶν Σθλαβογενῶν ἐπισυρομένη τᾶξιν μεγάλη Περισθλάβια πανταχόθεν τούτοις φημιζομένη. ALL.

p. 28 v. 8. non *Ibanus* sed *Ibancus*, Ἰβαγκός, apud Nicetam semper, et quodam loco Ἰβαγκός ὄνομα τῷδε, σημαίνει δὲ ἡ λέξις τὸν Ἰωάννην. rectius arbitrator *Ibanus* sive *Ivanus*, id est *Ivan*, *Iwan*, *Iohan*. DOUSA.

ib. τοῦ πρωτεξαδέλφου] *Ibancus* (sic *Ioannes* a *Blachis* dicitur) natura et moribus *Asano* similis et intima familiaritate coniunctus clam cum uxore *Asani* sorore consuescebat. id ubi comperisset *Asanus*, principio uxorem accensare et propter facinoris dissimulationem capitis damnare. sed verbis uxoris deterritus iram a muliere in *Ibancum* transfert, eumque statim in tempesta nocte ad se accersit. *Ibancus* accessum differt, *Asanus* sollicitat. tandem causa cur vocaretur *Ibancus* cognita, gladio sub veste occultato acclinctus ingreditur. *Asanus* nihil moderati in eum cogitans, ad primum eius aspectum efferatus, ense quaerit. *Ibancus* facinus occupat et ense in inguine infixo *Asanum* occidit. inde elapsus statim ad consocios se confert, et caede indicata cum eis consilium defectionis init. ALL.

ib. v. 9. ὁ ἀδελφός αὐτοῦ] *Petrus* post necem *Asani* non multum summa rerum potitus est; qui nec morte naturali, sed miserabiliter a quodam populari confossus vitam finit; et principatus *Bulgarorum* ad *Ioannem* tertium fratrem transit. ita *Choniata*. *Acropolita* tamen hic noster aliter. *Ioannes* non parvo tempore apud *Romanos* obses fuerat, cum imperator *Isaacius* secundum *Mysis* arma retulisset: sed fuga elapsus domum redierat. *Gregoras*: ὁ γὰρ τοι τοῦ πρώτου Ἀσάν ἀδελφός καὶ διάδοχος Ἰωάννης. ALL.

ib. v. 12. πολλῶν τε τοῖς Ῥωμαίοις αἰτίοι] *Asano* et *Petro* fratribus spoliandis infestandisque *Graecis* immanior; cuius res gestas videre est in *Choniata*. ALL.

ib. v. 15. τῆς Μακεδονίας] quomodo *Itali* *Macedoniam* et *Graeciam* reliquam sibi subegerint, narrat *Choniata* in *Balduino*. ALL.

ib. v. 17. τὴν πόλιν Ἀδριανοῦ] *Adrianopolis* obsidionem et *Ioannis* machinas prolixius narrat *Choniata* in *Balduino*. de hac urbe auctor vitae *Athanasii* patriarchae *Cropolitani*: οὗτος ὁ μέγας τὴν ἀρετὴν καὶ σχεδὸν παντὶ τῷ κόσμῳ διαβόητος Ἀθανάσιος πατρίδα μὲν ἔσχε τὸν Ὀδρυσὸν πόλιν ἀρχαίαν τε καὶ ἐπιφανῆ, οὐ μόνον παντοίοις βροθούσαν τοῖς ἔξωθεν ἀγαθοῖς, ἀλλὰ καὶ πασαις ἀρεταῖς κομῶσαν καὶ πάσης ἀγαθῆς παιδείας ὑπερέχουσαν ἐργαστήριον, ἐξ Ὀρέστου μὲν τοῦ πρώτως αὐτὴν ἀνεγείραντος κληθεῖσαν Ὀρεστιάδα, ἐξ Ἀλλίου δὲ τοῦ Ἀδριανοῦ τοῦ πολλοῖς ὕστερον χρόνοις πλατύναντος καὶ κοσμήσαντος καλουμένην Ἀδριανούπολιν, ἣτις ὅσοις περιρρέεται παντοίοις πάντοθεν ἀγαθοῖς καὶ ποταμοῖς πρὸς τούτοις ἀέννα δέουσιν, ἔξεισι τῷ βουλομένῳ κα-

ταμαθῆν ἐκεῖ δὴ καὶ φοιτήσαντι. de eadem Ioannes Tzetzes Chiliad. 8 versu 951. ALL.

p. 23 v. 19. τὴν Φιλιππούπολιν] Choniata in Balduino Flandro p. 829 1. ALL.

ib. v. 20. in hoc ἀνδραποδισμῷ τῶν Ῥωμαίων et miserabili direptione urbis Philippopolis (quae ab Alexandri Magni patre nomen accepit et incunabula) antiqui scriptores cum Logotheta consentiunt. inter caeteros testis αὐτόπτης Godefridus Ville-Harduinus, mareschallus Campaniae, V. N: ait enim Iohannem Asanum pulso Reinerio (an Renato) de Utrecht, qui eius urbis principatum a Balduino imperatore acceperat, ipsam hanc urbem contra fidem datam funditus evertisse, inque incolas plusquam barbarica rabie saevuisse, interemptis crudeliter archiepiscopo proceribusque, ac caeteris in servitutem abductis. DOUSA.

p. 24 v. 13. κορυφότερον] Choniata p. 812 20. ALL.

ib. v. 16. Βαλδουῖνον] Choniata p. 814 3. sic vinculis oneratus longo tempore Ternobi fuit. cum autem Aspietas ad Latinos defecisset, Ioannes vir astutus et dolore in dies ingravescente pene in rabiem actus, Balduino educto e carcere pedes a genibus et manus a brachiis securi amputari, deinde ipsum in vallem praecipitari iubet; ubi tertio demum die esca volucrum miserabiliter expiravit. hinc patet quantum fallatur ii qui Balduinum fatali morte decessisse aut in bello interfectum tradunt. et quantum garrir Dorotheus Monembasiensis, qui eum in Oriente post tredecim annos cum pugnaret adversus Theodorum Lascarum defunctum scribit: καὶ ἐσύναξαν φούσατα πολλά, καὶ ἐπῆρεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ὁ Βαλδουῖνος, καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, καὶ ἐπολέμα μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐμάχητον δεκατρεῖς χρόνους, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν, καὶ τινὲς μὲν λέγουσι ὅτι ἀπέθανε τὸν κοινὸν θάνατον, ἄλλοι δὲ λέγουσι ὅτι εἰς τὸν θάνατον ἰσοκτώθη. Sabellius quoque de eius morte varia tradit lib. 6 Ennead. 9: *Balduinus, qui post Byzantium a Gallis et Venetis captam fuerat imperator declaratus, intra annum quo fuit imperio potitus vita decessit. sunt qui scribunt ad Adrianopolim victum in hostium potestatem venisse atque in vinculis morte consumptum, alii Byzantii aiunt fato defunctum.* addit Choniata lectissimos Latinorum equites et hastis vibrandis celebres eo in conflictu cecidisse, et Pleae comitem Lodoicum; callidissimum malum et omnium Romanarum cladium primum auctorem, Venetiarum ducem Dandulum, clade exercitus ex fugientibus cognita, statim conversis fraenis in castra properasse et Byzantium rediisse, intestinis fuga tot parasangarum ruptis et scroto in immensum tumefacto. Gregoras lib. 1 p. 15 21. Ephraemius Byzantius in Chronico:

ὁ δ' ἀσμένως δέδεκτο πρεσβείας λόγους,
καὶ συμμαχικὸν Σκυθικὸν λαβῶν σίφος,

ἐπισκεπτωκῶς Ἰταλῶν στρατῶ λάθρα
 τοῦτον τροποῦται καὶ νικᾷ κατὰ κράτος.
 ζῶγρεῖ τε καὶ σφῶν κράτωρα Βαλδουῖνον,
 κομῶντα πολλαῖς ἀρετῶν νεανίαν,
 μάλιστα πασῶν σωφροσύνη καὶ δίκη,
 ὡς φθᾶς προϊστόρησεν ἀνοκίον λόγος·
 ὄνκπερ καθείρξας μακρὰν ἐν τῷ Τρινόβῳ,
 δράσας τε δεῖνα μυρία κακοτρόπως,
 πέρσας καθυπέβαλεν οἰκτρῷ θανάτῳ
 κατ' ἠλιβάτων κατακρημνίσας τόπων.

quemadmodum itaque nomen Danduli apud Graecos inauspicatum atque infame habitum est, ita Balduini, quamvis eorundem hostis, gloriosum; cuius etiam vires atque imperium ob amissam libertatem odorant, mores atque ingenium exosculabantur. Graecorum de eo praeconia digna quae lapidi sepulchrali incidantur hic ascribam. Choniata p. 790 14. et Ephraemius in Chronico :

ἔκ τε Φραγγίσκων Βενετικῶν Λωμπάρδων
 ἐπιλεγέντες εὐγενεῖς ψηφηφόροι
 εἰς ἄνακτα χρίουσι τῆς Κωνσταντινίου
 Βαλδουῖνον κόμητα χώρας τῆς Φλάντρας,
 νεανίαν κάλλιστον, ἀραῖον φύσει,
 φιλευσεβῆ τε καὶ φιλόχριστον λίαν,
 πρᾶν, ἠλαρόν, σωφρονέστατον μάλα,
 μερίδα καὶ μέλλοντι διδόντα βίῳ,
 πολλῶν ταμῖον ἀρετῶν θεοδότων,
 μάλιστ' ἐραστήν σωφροσύνης καὶ δίκης.
 ὅς εἶχε δις κήρυκα τῆς ἑβδομάδος
 τορὸν βοῶντα μὴ καθεύδειν μηδένα
 τῶν βασιλείων ἔνδοθεν καθ' ἐσπέραν,
 μηδὲν νομίμῳ γυναικὶ συνημμένον,
 πόρνη δ' ἀθέσμως συμβιοῦν ἡρημένον.
 ἦν καὶ φύλαξ νόμων τε δίκης τ' ἐννόμου,
 γυναικὶ προσχεῖν οὐ θελήσας οὐδ' ὄλωσ,
 μηδ' ἂν μέχρι βλέματος ἐμπαθῆ θῆαν,
 ὅσον περ ἀπῆν τῆς συννεύνου τὸν χρόνον. ALL.

p. 24 v. 15. nota fatum Balduini imp. a Scythis captus vi-
 nusque in hostium potestate venit, ac primo Iohanni Bulgaro-
 rum regi, mox carceri traditus, modico tempore post miserabili
 exitu periit, circa annum 1205. fuitque Cpoli interregnum anni
 unius et mensium quattuor, morte imperatoris non prius explo-
 rata, quae ita contigit teste Niceta. captus diu Ternobi fuit:
 cum autem Aspietes ad Latinos defecisset, Iohannes rex pro-
 pterea vehementissime exacerbatu aestuansque ira, et dolore in
 dies ingravescente pene in rabiem actus, Balduino educto e car-
 cere pedes ipsi manusque amputari, deinde truncum in profun-
 dam vallem praecipitari iubet, ubi tertio demum die esca volu-

crum miserabiliter exspiravit. haec Nicetas. alii in carcere membratim dissectum tradunt, quod uxori Iohannis regis matrimonii imperiique sui consortium, si ope eius liberaretur, obtulisse per illam procacem reiectamque falso accusaretur. Matthaenus Paris non Bulgariae reginam, sed puellam quandam nobilem fuisse dicit, uti infra videbimus. quibus pro corollario addit noster Logotheta, quod ab aliis praetermissum est, barbarum capiti illius in conviviis illuisse, cranio videlicet maximi principis poculi vice abusum. neque tamen hoc ipsum categorice adstruit: ait enim *ὡς φασι*. utouneque tamen hoc in medium relinquendum sit, de nece ipsius Balduini ne dubitatur quidem. quid igitur sibi volunt illi qui eum post longam peregrinationem et captivitatem carcere eductum sospitem ac incolumem in patriam rediisse volunt? scio repertum fuisse quendam Balduino non absimilem, qui se imperatorem et comitem Flandriae Hannoniaeque mentiretur. nullo namque non tempore inventi sunt qui infimo loco nati mendacio se conati sunt clarissimis inserere familiis. hoc exemplo Pseudo-Balduini, quia nobile est, non gravabor hic, tamen etsi paulo longiuscula sit historia, fide veterum chronographorum adscribere. darem primum locum Alberto abbati Stadenensi, qui circa illa tempora vixit. cui succederet deinde Godofridus Sancti Pantaleonis monachus Coloniensis in diligentissimis, quos nuper Marquardi Freheri beneficio accepimus, annalibus sub gestis anni 1225. possem et alios his adiungere, praeclaros quidem et fide dignos, sed stili infaceti homines. sed horum sordibus omissis audiamus potius saeculi nostri

florem illibatum populi suadaequè medullam,

Iustum Lipsium. is in *Monitis et exemplis politicis* lib. 2 c. 5 num. 8 rem narrat. nonnihil fidei tenebrioni isti ac impostori dedisse videtur Matthaenus Paris, scriptor eius temporis, in *Historia maiore*, ad annum 1224. adde auctarium Aquicinctinum ad Sigeberti Gemblacensis *Chronicon*, nuper ab Auberto Miraeo canonico Antverpiensi publicatum. Iacobus Meyerus, Iohannis Iperii (qui anno 1294 vivere desiit) *Chronico* aliisque vetustissimis Flandriae monumentis et annalibus inspectis, interceptusne sit Balduinus in praelio an occisus parum constare scribit, nunquam posthac inventum. de nebulone Balduinum mentiente vide ipsum ad annum 1225. Christianus Massaeus in *Chronico* ad annum 1201 captum Adrianopoli imperatorem ab adversariis et abductum in Syriam tradit. ita variant auctores. *DOUSA.*

p. 25 v. 1. *οἱ γοῦν ἀπολειφθέντες*] Choniata p. 814 11.

ALL.

ib. v. 2. *φῶτα* hic superfluum possit videri, et e glossula in contextum irrepsisse; cuius sententiae auctorem habeo Meursium, ex cuius Glossario haec, quae unice huc faciunt, deprorupta sunt; τὸ λαμπρόν ignis. Constantinus in *Tacticis*: *θέλων*

μετακινήσαι ἐκ τοῦ ἀπλήκτου αὐτοῦ ἐποίησε τοῦτο οὕτω, καὶ ἤψε λαμπρά πολλά. Glossae Graecobarbarae: τόπος ὅπου ἄπτονσι λαμπρόν ἦτο πύρ. pro eodem tolle λαμπρόν (quod est τὸ λαμπρόν) exstat in Turco-Graecia Crusii. sed de voce plus satis. simile autem stratagema legitur apud Livium 21 32, Annibalis, cum superato Pyrenaeo saltu ad Alpes pervenisset et montanos Gallos debellaret. leguntur apud eundem huiusmodi stratagemata alia, ignibus in castris etiam vacuis accensis ad fallendos hostes. nam ad ignem nocturnae in castris vigiliae agebantur; cuius rei crebra mentio passim in lectione veterum occurrit: Horat. Od. 10 lib. 1; Virgil. 2 Aeneid.; Stat. Papin. Thebaid. lib. 4, lib. 8 et lib. 12; Propert. Eleg. 4 lib. 4, Tacitus aliique historici. vide Homerum sub finem 8 Iliad. nocturnum signum castrense ignis, diurnum famus. notavit Scholiastes Homeri ad Iliad. 18. pyrasque incensas lego ad speciem maioris exercitus apud Nicetam in Alexio Comneno Porphyrogenito. sed et in militia ignium alius usus, nempe pro litteris; quod elegantissimus Lipsius observavit de Milit. Roman. lib. 5 dialog. 9. DOUSA.

p. 25 v. 18. μη ἔχων τὸ ἐμποδῶν] Gregoras lib. 1 p. 16 4. vide etiam Choniata in Balduino. ALL.

ib. v. 18. ἐκ βάρων αὐτήν] Anna Comnena Alexiad. lib. 14. ALL.

p. 26 v. 8. Βουλγαροκτόνον] de bello Bulgarico et Basilii imp. triumpho circa annum 1016 consulendus Zonaras Annal. tom. 3 in Basilio Porphyrogenito. meminit et Nicephorus Gregoras. DOUSA.

ib. v. 9. κατανήσας καὶ αὐτῆς] minutatim omnia refert Choniata in historia et Ioannes Stauracius de miraculis S. Demetrii martyris. ALL.

ib. v. 11. ἔδοξε γὰρ αὐτῶ] hunc fuisse S. Demetrium martyrem Thessalonicensium patronum refert Ioannes Stauracius de miraculis S. Demetrii: τότε δὴ τότε ἄωρι τῶν νυκτῶν εἰς τέλος θεὸς τὴν ἑαυτοῦ τῆς ἐδικήσεως ῥομφαίαν ἐπέβλησεν καὶ ἐπέθηξεν ὡς ἐν θηγάτῃ τῷ ζήλω τοῦ μάρτυρος. καὶ αἰφνης ὁ ἄγρυπνος τῷ ὄντι φύλαξ καὶ πολιοῦχος ἡμῶν καὶ μέγας τοῦ μεγάλου βασιλέως στρατιωτῆς Δημήτριος Ἐριππος ἐφ' ἵππου λευκοῦ τῷ Βουλγαράνακι φαίνεται, καὶ καιρίαν ἀκοντίζει παραχρήμα τὸν ἄθλιον. ὁ δὲ μέγα παραντίκα ἀνατραγῶν κατεβοῶτο τοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ Μαναστρά ὡς δὴθεν τρωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ· τοῦτον γὰρ ἔδοκει ὄραν ἱππαζόμενον, ὅπῃ εὐγενεὶ καὶ λευκῷ ἵππῳ ἱππάζετο, τῆς σκηπῆς ἔνδον γενόμενον, καὶ λόγγην ἢ περιέφερε τῇ καρδίᾳ τούτου ἐμβάψαντα. καὶ αὐτῆς κατεβοῶτο τούτου καὶ πολλὰς, ὡς καὶ αὐτὸν ταῖς κρουγαῖς θορυβηθέντα καὶ ἀνακηδῆσαντα τῆς στραμπῆς (ἐν γειτόνων γὰρ ἦν αὐτῶ ἡ σκηπῆ) εἰσελθεῖν καὶ ἰδεῖν καὶ φανῆναι, καὶ ἀκούσαι ὡς σύ με πρό βραχέος Ἐριππος τῷ λευκῷ σου ἵππῳ γενόμενος ἐνταῦθα κατέσφαξας δό-

ρατι. καὶ τὸν γενέσθαι περιδεῖα, καὶ εἰπεῖν "μὴ σὺ γε βασιλεῦ· συμπάθησον, οὐκ αἰτειρον. οὐκ ἔστι τοῦτο, οὐκ ἔστι. φάσμα σοι γέγονεν, οὐκ ἀληθεια." ἐκεῖνος εἰς βάθος δεξάμενος τὴν πληγὴν ἔστροβειτο δεινωῶς, ἐκέκραγε καὶ ἀνωλόλυξε. νύσσεται οὖν τὴν κοιλίαν εὐθύς, καὶ βρῶν ἱκανὸν ἀραιφνεστάτου αἵματος κάτωθεν ἀπορρεῖ, ὅπως ἂν βαφῇ ὁ ποῦς σοι, Δημήτριε, αἵματι τῶν ἐχθρῶν σου ὑπὲρ τῆς σῆς τῆσδε πόλεως. καὶ ἀρχεται ἤδη λειποφυγεῖν. ταῦτα ἰδὼν ὁ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἀρχιστρατήγος Μαναστρᾶς, ἣ τάρχους εἶχεν, ὑπτιον τοῦτον ἐπιβιβάσας προτροπαδὴν φεύγει, καὶ κλέπτων τὴν σωτηρίαν μεθ' ὅσου τάρχους ὑποχωρεῖ, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ σὺν αὐτῷ ἅπαν ἐκεῖνο τὸ μυριοπληθὲς στρατολογικόν, οὕτως ταχέως ὡς εἰ καὶ Βορειάδαι τινὲς κατὰ τοὺς θρυλλομένους τοῦτους ἐδῶικον· φόβος γὰρ αὐτοῖς καὶ τρόμος ἐπῆλθε κατὰ τινα ξένην ἀντιπερὶστασιν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ εἰς μακρὸν τοῦτω τὸ ζῆν, ἀλλ' ἀθημερὸν πρὸς ἡλίου δυσμάς κατὰ τὸ ἐν ταῖς ἱστορίαις ζῶον μονήμερον θνήσκει βιαίως οὕτως ὁ ἄθλιος τῆς οἰκείας κακίας καὶ ματαιότητος δρεψάμενος τοὺς καρπούς, μέχρις αὐτοῦ τραγίον τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ ἐκπιῶν καὶ τὸ τῆς ὀργῆς κυρίον ποτήριον, καὶ μεμεθυμένον θείου ξυροῦ εἰς κείραν ἰλθῶν. ἐπιστραφή γὰρ ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ κορυφὴν μὲν ἡ ἀδικία αὐτοῦ κατέβη, εἰς βόθρον δ' ὃν εἰργάσατο πέπτωκε, καὶ μία μαρτυρικὴ βολὴ εἰς ἐπίκλησιν ἤρκεσε τῶν πολλῶν ἐκεῖνου κακῶν, καὶ αἶμα ἔξῆγε δίκαιον τῶν ἐγκάτων αὐτοῦ πολλῶν αἱμάτων ἀδίκων ἀντίστονον. in codice Vaticano 163 in margine historiae Choniatae legitur: οὗτος ἔστιν ὁ ἀσεβῆς Σκυλοῖωάννης ἐπικληθεὶς ὕστερον, ὃν ἀνέλιεν ὁ μέγας Δημήτριος προδήλως κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης ἐπιστρατεύσαντα, ὡς ἐν τοῖς ἐκεῖνου θαύμασιν ἀναγέγραπται. et infra ἀσεβέστατε ἀνθρώπων Σκυλοῖωάννης Βούλγαρε, καὶ ποῖος θῆρ ἀγριώτατος τοιαῦτα εἰργάσατο; μὴ εὐροὶ ἡ μιὰρά σου φυγὴ τὴν τυχοῦσαν ἄνεσιν ποτέ. ALL.

p. 27 v. 2. ὁ δὲ Μιχαήλ] causas quoque addit Gregoras lib. 1 p. 13 18. ALL.

ib. v. 21. ἐπυῖξῆσε τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν] Gregoras lib. 2 p. 25 22. ALL.

p. 28 v. 4. ἔνθα καὶ Πέτρον] anno 1216 Honorio III. pontif. Rom. Petrus hic Cortenaesus ex comite Antisiodorensi factus imperator Cpolitanus, eadem hac pagina dicitur in praelio confossus occubuisse. at Antonius Bonfinius (Rer. Ungar. Decad. 2 lib. 7) tradit ipsum in Theodori Dyrrachini tyranni carcere diem suum obiisse, Iole interim sive Iolanta imperium eius administrante. alii in Thessaliae saltibus praeter iurisiurandi religionem et fidem interceptum scribunt, et toto biennio in tetro squalidoque carcere fatigatum ac pene enectum tandem obtruncatum esse anno 1221. Dousa.

ib. v. 6. ἀνηγορευμένον πρὸς τοῦ πάπα] Latini scriptores rem aliter narrant, ferunt siquidem defuncto Henrico imperium

ab iis qui Cpoli erant delatum fuisse Andreae Ungariae regi vel socero illius comiti Petro Antisiodorensi, de quo statim Andreas pontificem Honorium III certiozem reddidit. Petrus tamen potioribus suffragiis vocatus e Galliis Romam cum uxore et filiis et alio comitatu advolat, et ab Honorio diademate cingitur in ecclesia S. Laurentii extra muros, ne quid iuris Orientale imperium in Occidentale comparasse videretur, et ne Cpolitani patriarchae viribus inungendi Orientis imperatoris detractum videretur. Honorius epistola ad patriarcham Cpolitānum: *nos autem licet id pluries denegassemus eisdem, ne quis posset quemvis de superfluo suspicari, quod in ecclesiae Cpolitanae praeiudicium faceremus, quia timebatur a multis ne, si sic a nobis confusus abscederet, non solum sibi sed universo imperio grave dispendium immineret, condescendentes tandem ipsos sine tuo vel alterius praeiudicio vel contemptu in ecclesia B. Laurentii foris muros urbis duximus solemniter coronandos.* et ut maior auctoritas negotio accederet, comitem illi dedit Ioannem Columnam tit. S. Praxedis. ALL.

p. 29 v. 2. Ἰσχυρὸν μάχης γενέσθαι] hoc quoque aliter narrant scriptores Latini, qui scribunt non armis sed proditione et perfidia a Theodoro Comneno captum: nam cum in via foedus cum Theodoro iniisset, invitatur a Theodoro, et in convivio tum ipse tum legatus capiuntur, reliquis fugatis aut prostratis, et carceri mancipantur. leguntur ad eundem Theodorum Honorii epistolae, quibus eum tanti facinoris accusat, hortaturque ut legatum sedis Apostolicae et Petrum eximat vinculis et solutos sinat; et ni pareat, minas gravissimas incutit. et liberasse postmodum legatum pontificium compertum est. de Petro quid actum sit, silent historici. dubium itaque est an in vinculis e vivis excesserit an libertati restitutus fuerit. certe imperio redditus non est. Richardus de S. Germano in Chronico, nunc primum a doctissimo Ferdinando Ughello in Italiae sacrae tom. 3 edito, anno 1217: *Petrus Antisiodorensis comes in Cpolis imperatorem electus est. Romam veniens cum consorte sua ab Honorio papa apud S. Laurentium extra muros urbis in imperatorem et imperatricem coronantur. qui regnum intrantes et se Brundisium conferentes cum honesto militari exercitu, ibi dominum Ioannem de Columna Card. in Cpol. legatum venturum expectant, cum quo infausto satis omine navigio transfretantes ad portum Dyrrachii pervenerunt. qui pravo ducti consilio, imperatrice eos per mare praeseunte ad civitatem Byzantium, obsidere, et expugnare praeviderunt Dyrrachium, et cum viris non proficerent aut viribus suis, ab obsidione civitatis ipsius digressi sunt. qui errantes per devia et condensa silvarum a Graecis intercepti sunt, de quibus nonnulli in ore gladii perierunt, nonnulli vero capti sunt et carcerali squalore una cum ipso imperatore consumpti. ipse etiam cardinalis captus est et detentus.* hic miscet omnia et tur-

bat Blondus de gestis Venetorum. *Ioannes nunc imperator Venetis promiserat, si ab eis qui a Cpoli detulerunt cum habito a pontifice exercitu Cpolim deportaretur, Dyrrachium eis recuperare, quam urbem Theodorus Epirotes furto dolisque surripuerat. debellaturus autem Dyrrachium imperator hinc Iolem uxorem, inde cardinalem Columnnam Cpolim iussit accedere, inchoatuque est obsidio, et oppugnationes per dies fere singulos intentatae. sed urbem veteri muro, quem Venetus instaurasset, munitam Theodorus milite abundans ex Epiro fideli facile defensabat, adeo ut imperator potiri desperans sibi constituerit abeundum, et quia mediterraneas Macedoniae urbes invisendi desiderio teneretur, petitam inter solvendam obsidionem a Theodoro fidei publicae securitatem accepit. secundum quam scripto sibi datam ad Aretae amnis portum extensionem in Macedoniae littora primam fecit. inde ad nemorosa Tempe delatus, cum ad montium saltus pervenisset, in silvis tectorum structas a Theodoro duce insidias incidit, et abductus in teterrimum carcerem est coniectus. primum hic Ioannem Hierosolymorum regem cum Petro Altissiodorensi confundit. res Petri, et quidquid Petro acciderat, Ioanni tribuit. Iole fuit uxor Petri, non Ioannis, soror Balduini primi. Theodorus Michaelis frater eidem Michaeli in principatu successit, quem armis et virtute bellica auctiorem reddidit. Iole tantum navigio Byzantium transfretavit: cardinalis Columnna eiusdem Petri, uti laborum comes, ita et carceris fuit. leguntur etiamnum litterae Honorii III ad eundem Theodorum et alios, quibus sollicitat sub poenis etiam gravissimis Theodorum ut Apostolicae sedis legatum e custodia dimittat, alios ut factam iniuriam vindicent et liberationem procurent. ut dicta aliorum historicorum praeteream, qui nec bello pugnasse cum Theodoro Petrum et legatum affirmant, sed exoratos a Theodoro, etiam promissis expensis ad ipsum Byzantium, per illius dicionem iter arripuisse et in convivio captos carceri fuisse mancipatos, reliqua multitudine, quam secum ducebant, profligata. Chronicon Fossae novae, Iordanus, Ricardus de S. Germano, et alii. libret in his fidem suam Blondus, si potest, si vult sibi fidem in aliis haberi. Raphael quoque Vولاتerranus Theodorum hunc Epiri principem, qui Petro Altissiodorensi insidias struxit, cum Theodoro Lascari Graecorum imperatore confundit; narratque Petrum non carceri mancipatum, sed ab eodem in convivio obruncatum. Sabellius Ennead. 9 lib. 5: Petrus Altissiodorensis ab Honorio pontifice imperatoris insignibus ornatus cum Ioanne Columnna supremi ordinis antistite retro abiit: mittebatur is in Pannoniam ad arma in Turcos comparanda. ubi vero Brundisium ventum est, imperator Venetis navibus cum uxore et liberis exceptus in Dalmatiam transmittit, Ioanne antistite ad comparandum bellum praemisso. ipse conatus est Dyrrachium Theodoro, qui Epirum*

obtinebat, adimere. gerebat ipse pro imperatore Graeciae, Veneti aliquando antea instauraverant, illa ex improvise suo insecerat praesidio. Veneto itaque nomini gratificaturus imperator, tum quia imperii aemulum infense oderat, aliquando Dyrrachium frustra oppugnavit. Theodorus interim pacis studium assimulans, Antisiodorensi insinuat, ex hoste brevi fit hospes. imperatorem itaque comiter invitatum medio convivio obtruncat, neque foedus nuper ictum neque hospitalia iura reveritus. alii circa nemorosae Thessaliae loca, quae Tempe vocant, insidiis a Theodoro exceptum scribunt, atque in potestatem redactum in vinculis asservatum. ALL.

p. 29 v. 9. ἐπὶ τῷ υἱῷ παραδίδωσι] Belae 4 eius nominis Ungariae regi, Andreae 2, qui ex Hierosolymitana expeditione cognomen Hierosolymitani adhaesit cuiusque hic mentio fit, filio uxor fuit Maria, testantibus Ungarorum annalibus, quam imperatoris Graecorum filiam fuisse affirmant; Auton. Bonfinius decad. 2 lib. 7. qui nomen patris exprimeret, praeter Eliam Reusnerum, vidi neminem. hic in Genealogico dicit fuisse Emmanuelis imp. filiam; in quo fallitur. ex Logotheta Mariam (Belae 4, ut opinor, coniugem) clare Theodori Lascaris fuisse filiam discimus. quare castigandus hic eius error, aliorumque fortassis, qui ipsum sequuntur aut quos ipse duces habet. DOUSA.

ib. v. 10. Ἀννην] Εἰρήνην scribendum statim praecedentia et mox sequentia satis manifesto ostendunt, ut pluribus opus non sit ad vulgatam scripturam redarguendam ac convincendam. DOUSA.

ib. v. 13. Ἰωάννην τὸν Δούκα τοῦ Βατάτζη] Ioannes Baptista Egnatius, Cuspinianus et alii hunc Iohannem, Ducam Batazsem cognomento, corrupte Iohannem Diplobatazium vocant. DOUSA.

ib. v. 16. ἠγάγετο δὲ ἐξ Ἀρμενίων] huius Gregoras non meminit, qui scribit demortua prima uxore secundam duxisse sororem Roberti imperatoris Cpolitani p. 21 20. ALL.

p. 30 v. 10. μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Νυμφαίου] multa de expeditionibus Latinorum in Oriente narrat Choniata in Balduino. ALL.

ib. v. 19. Νεοκάστρων] Anna Comnena lib. 14. ALL.

ib. v. 22. Μολδία καὶ ὀψίκια] de themate Obsequii supra quaedam attulimus in notis; Μολδία videtur Moldavia. DOUSA.

p. 31 v. 4. Ἐρρης] Balduini frater post mortem Balduini tenuit et gubernavit imperium Cpolitianum annum unum et menses quattuor absque imperatorio titulo: nemini enim, ita referente Niceta p. 847 7, popularium suorum regni inaugurationem condonare voluerunt, nisi Balduini morte explorata, quod summo opere laudans Choniata in suos Graecos invehitur. ALL.

p. 31 v. 8. τὸ δὲ κοινὸν πλήθος ὡς οἰκαιοῦ] Ephraemius in Chronico

μεθ' ὃν κατάρχει Λατίνων τῶν ἐν πόλει
κλήσιν Ἐρρῆς σύναϊμος ὦν Βαλδοῦνου,
ἀνὴρ ἱλαρὸς, εὐμενὴς ὑπηκόοις,
πρὸς δὲ στρατηγὸς εὐσθενῆς, τολμητίας
ὀξύρροπος τε πρὸς μάχας ἀντιπάλων,
καὶ στρατιώτας γεννάδας ῥωμαλέους
Ἕλληνας ἀνδρας συντεταγμένους ἄγων,
ἐπλεκτον φάλαγγα καὶ νικηφόρον. ALL.

ib. v. 11. ἐν γὰρ τὸ τῶν Λεαντίνων ἄστρῳ ὥστε καὶ σῆται
φαγεῖν κατηνάγκασεν] corruptus locus. sensum qualemcunque
expressimus. in quo tamen nobismet ipsis non satisfacimus. ne-
que etiam amicis. quorum princeps Dusatunque ac Musarum
amor, Petrus Scriverius, aliud suspicatus latere adhibuit fami-
liarissimum sibi communemque amicum nostrum Daniele Hein-
aium; cui viro quid Graecae, quid Latinae debeant litterae, li-
matissimi eius ingenii immortales foetus summorumque ac eru-
ditissimorum hominum de illo iudicia abunde testantur, et sen-
tiet maximo cum emolumento posteritas. is coniectura ex tem-
pore nata, et divina prorsus (ita me deus amet) divinatione,
depravatissimum humo locum ita interpolandum dixit: ἐν γὰρ τῷ
τῶν Λεαντίνων ἄστρῳ οὐ μόνον σπάνις ὕδατος τοὺς φυλάσσοντας
ἐξέκαυσε, λιμός τε, ὥστε σκυτοφαγεῖν κατηνάγκασεν ἀπὸ ἀσπίδων
καὶ ἐφροσίδων αὐτῶν. hoc est: in Leantinorum quippe oppido
haud tantum aquae penuria praesidiarios urgebat ac fames, adeo
ut clypeorum et sagorum coria manderent, verum etiam etc. vel
ad verbum adeo ut clypeis ac sagis coria manducare cogerentur.
de cuius lectionis veritate ne dubita. DOUSA.

p. 32 v. 6. λεγάτος vox Latino-Graeca, legatus. quae vox
et apud alios Graecos scriptores occurrit. vide Glossarium Meur-
sii. DOUSA.

ib. Πελάγιον] fuit hic Pelagius episcopus cardinalis Al-
banus, legatus in Syria et Aegypto, ubi obiit, sub Honorio 3
pontif. Rom. presbyter cardinalis tituli, sive ecclesiae S. Praxe-
dis. vide Onufrium Panvinium et Alfonsum Ciaconium in pon-
tificum et cardinalium historia. Iacobus de Vitriaco Acconensis
circa illa tempora episcopus in epistola ad Lotharingos suos, de
captione Damiatæ: igitur nonis Novembris, salvatore mundi
regnante, domino Petro Albanensi episcopo apostolicae sedis le-
gato sollemniter vigilante, anno gratiae 1219 capta est Damiatæ.
Petrum hunc eundem cum Pelagio credere quid vetat? an non
et sic rescribendum? Pelagii Albanensis episcopi ac legati di-
serte meminit in eadem historia Oliverius scholasticus Coloniensis
epist. ad Engelbertum archiepisc. Colon. et Matthaeus Paris
Anglus in historia maiore ad annum 1219. aliique scriptores
Georg. Acropol. Annal.

consentiunt, tam veteres quam recentes; ex quorum numero videantur Paulus Aemilius Histor. Gallor. lib. 6 et Ubbo Emmius Rer. Frisicar. lib. 8, recentes quidem ambo sed elegantes et accurati scriptores. verum Ubbo noster variare auctores in pontificii legati nomine annotat, quosdam Pelagium, quosdam Columnam ingerentes, Blondus Histor. Decad. 2 lib. 7, Bonfinius Rer. Ungar. Decad. 2 lib. 7, et alii cardinalem Columnnam hic agnoscunt. Cuspinianus (Platinam in vita Honorii 3 sequutus) in Petro Antisiodorensi imp. Cpolitano: *est tum Iohannes cardinalis de Columna legatus declaratus (ab Honorio pontifice) ad Asiae res reformandas, cum copiis ab Innocentio excitatis.* de Pelagio Anonymus historiae Orientalis et captae Damiatæ scriptor apud Vincent. Bellovacens. Spec. Histor. lib. 31 cap. 138: *Damiata multis laboribus capta et per annum vel amplius a nostris possessa, postmodum Pelagio cardinali et legato Templariis et Hospitalariis totoque exercitu Christianorum, excepto rege Hierusalem Iohanne, qui ob quandam discordiam inter ipsum et legatum motam ab exercitu recessit, a Soldano per infortunium captis et graviter afflictis, reddita est paganis.* discordiæ huius fomitem an fontem, nisi fallor, satis liquere existimo ex historia Pauli Aemilli, quem vide loco supra citato; et ex eo Meyer. ad annum 1221. DOUSA.

p. 32 v. 6. Pelagius cardinalis Albanensis episcopus legatus ab Innocentio III Cpolim mittitur, summa auctoritate instructus, ut Graecos, qui Latinis parebant, a schismate abduceret atque ad ecclesiae sinum revocaret. narrat hoc idem Sabellicus Eunead. 9 lib. 5: *Henricus imperator Christianæ pietatis observantissimus se adiutorem præbuit Romani pontificis, legato ad hoc Byzantium misso, ut Graecos subigeret ad Romanæ ecclesiae ritum suscipiendum. vix ea res moveri coepta est, cum seditio ingens civitatem invasit, Graecis reclamantibus imperatoris officium esse arma curare, non sacra; satis superque a se datum, qui suam passi essent ecclesiam Romanæ subiectam renuntiari. Henricus relictis cum sua pertinacia Graecis ad imperii constitutionem convertitur.* id tamen non Graecorum pertinacia, sed legati imprudentia et nimio in rebus exequendis ardore factum esse, colligi potest ex aliis quoque huiusce Pelagii actionibus. nam plerique omnes, ut narrat Spondanus anno 1221 num. 19, *Damiatæ amissionis dedecus in Pelagium reiiiciunt, qui contra omnium militarium ducum sententiam, ipse earum rerum inexpertus, alienissimo tempore vi censurarum adversus sultanum castra movere inconsulte coegerit, et tantum non ignavissimæ morti vel turpissimæ servituti florentissimum Christianorum exercitum obiecerit, quo vel tum universam Syriam et Palaestinam, et commodiori tempore etiam Aegyptum et Babylonem totumque Orientem subiugare facillimum fuisset.* nec minus hac

sua legatione asperius functum fuisse, adeoque neque apud imperatorem neque apud Graecos aliquid profecisse tradit idem Spondanus anno 1213 num. 24. ALL.

p. 32 v. 7. *ἐρυθροβαφῆ*] ex rerum Latinarum ignoratione factum est ut Acropolita, quod ex more illius gentis esset, ad fastum et insolentiam traheret. quis enim nescit rubra indumenta et reliqua cardinalium suppellectilis rubro colore infici. non tamen inde sequitur, quicumque apud eam nationem rubris utuntur vestibus, cardinales esse, ut nugacissime argutatur Zacharias Gergenus in sua Catechesi, qui cum vidisset papam in sede deferti ab hominibus rubris amictis vestibus, inconsiderate et plane ridicule enuntiavit *papam cardinalium quattuor humeris subvehi satellitio stipatum, τὸν βαστάζουσι τέσσαρες καρδινάεις μὲ δορυφόρους*. ALL.

ib. v. 15. *τὸν πάπαν πρῶτον ἀρχιερέα*] nempe iam olim de primatu contentio fuit inter Romanum pontificem et patriarcham Cpolitanum; quam decidit Iustinianus et Romae Cpolim subiecit. patet ex Novella 131. fecit idem Phocas rogante Bonifacio Pontifice; de quo Paulus Warnefridus de Gest. Longobard. lib. 4 cap. 37. Romanusque pontifex semper primatum asserere studuit, reclamante licet et multum repugnante patriarcha, donec sub Balduino Flandro capta urbe fugatoque patriarcha Graeco, Venetoque Thoma Mauroceno (primo ex Latinis patriarcha) electo, *Orientalis ecclesia, cuius olim metropolis erat Cpolis, cum imperatore et universo imperio eius capiti suo Romano pontifici, sicut fuit antiquitus renodata, Romanae ecclesiae sese esse filiam recognosceret; ipse etiam patriarcha huic aspirans operi et applaudens, se dignitatis suae pallium a summo Romano pontifice recepturum promitteret*. verba sunt Henrici (qui Meyero est Hugo) comitis de Sancto Paulo, ex epistola scripta Cpoli, quam annalibus suis inserit Godefridus monachus; qui extat Rerum Germanicarum tomo Freheriano primo. haec acciderunt anno 1203. sed statim, ut videtur, dissiluit haec concordia, iugumque Occidentale detrectarunt Orientales. quo nomine haec ad ipsos a pontifice Romano videtur instituta legatio, de qua insignis Logothetae locus. sed Pelagius legatus surdis cecinit, favente Cpolitano imperatore Henrico Balduini fratre. quanquam anno 1216, tempore Concilii Romani, *Orientalis ecclesia, quod antea inauditum fuit, se subditam Romanas ecclesiae exhibuit. nam Cpoli duo in patriarcham electi Romam venerunt, quos ambos papa consilio cardinalium deposuit, et tertium substituit et investivit et ad sedem propriam remisit*. refert idem monachus in Annalibus. DOUSA.

ib. *τούτου τὴν μνήμην ἐν ἱεροτελεστίαις ἐκφωνεῖν*] hac de re, nempe ut in sacris hymnodis Graecorum papae Ro-

mani mentio fieret et memoria coleretur, diuturna, ut et de primatu (de quo iam diximus), contentio fuit inter ecclesiam Romanam et Cpolititanam, duravitque ea ad tempora Michaelis Palaeologi, sub quo composita controversia illa unitaeque ecclesiae, etsi neque ista unio perseveravit. haec tria tum paciscebantur, primo ut a Cpolititanis in hymnodiis papae Romanæ cum quattuor patriarchis mentio fieret, secundo ut liceret cuivis Romam veterem tanquam maius tribunal provocare, tertio ut papae Romano in omnibus deferretur principatus. auctores Nicephorus Gregoras Histor. Byzant. lib. 5, Georgius Phranza Chronici Orientalis lib. 1 cap. 6, Georgius Pachymerius in Excerptis Histor. lib. 5, aliique. sed non steterunt postea hoc pacto Graeci, et pontificis memoriam dedignati sunt: idcirco monet Palaeologos in epistola cardinalis Bessarion, inculcatque τὸ μνημόσυνον τοῦ πάπα. vide eruditissimum Meursium in Glossario voce πατριάρχης, et in notis ad epistolam illam Bessarionis Graeco-barbaram, una cum illustris Hesychii opusculis nuper editam et doctissime explicatam. DOUSA.

p. 33 v. 9. de monachis et hieromonachis distincte suis locis notavit edecumata quaedam idem doctissimus amicus noster in Glossario. vide in *ιερομόναχος* et *μοναχός*. DOUSA.

ib. v. 16. *τούτου δὲ τελευτήσαντος*] Henrico succedit Robertus, vir non adeo fortis et acris et magni animi dux. Ephraemius in Chronico

*τούτων κατάρχει Ῥομπέρτος Βυζαντίδος,
πράγμασι κοινοῖς μαλακῶς κεχημένος
μετ' Ἐφρῆν κατάρξαντα τὸν τεθνηκότα
Ἀρεῖον ἄνδρα καὶ πάνυ βωμάλτον. ALL.*

ib. *ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ῥομπέρτος*] quod auctor hic dicit Robertum Henrici fratrem fuisse, id vero falsissimum est. imo nepos fuit ex Iolanta sive Yolanthide, sorore ipsius (filiam quoque perperam vocat Io. Baptista Egnatius et Cuspinianus) nupta Petro Cortenaeo comiti Auxerrae sive Antisiodorensi, qui et ipse imperator fuit et cui successit Robertus. aliud egit itaque Logotheta, si ita scripsit. nam supra disertis verbis dixit Petrum ex Iolanta Balduini sorore propagasse Philippum Robertum et Balduinum, Robertumque ac Balduinum ipsi in imperio successisse, cedente ultro Philippo maximo natu. aberravit igitur hic eius mens, an manus? nisi culpa haec reiicienda sit in librariorum; de quo me amicus meus summus, antiquitatis illustrandae et historiae vindicandae studiosissimus, Petrus Scriverius submonuit, nempe hic scribendum *ὁ ἀδελφιδούς αὐτοῦ*, id est nepos ex fratre vel sorore, vel forte *ὁ ἀδελφόπαις* pro eodem. vide Eustathium Pollucem aliosque lexicographos. Constantinus Manasses

in opere historico versibus politicis concepto vocat Iustinum τὸν ἀδελφοπάιδα Iustiniani:

ἔνθεν τοι μέλλον τελευτᾶν καὶ γῆθεν μεταβαίνειν.

ἐπὶ τὸν ἀδελφοπάιδα βλέπει τὸν Ἰουστινόν.

elige utrum malis. sane evidentissimus error (Scriverei verba sunt) in loco tam conspicuo tolerari non debet. DOUSA.

p. 33 v. 17. [Ρομπέρτος] videtur Robertus hic in imperio administrando fuisse tenerior, amoribusque et otio indulsisse. cui opinioni Paulus Aemilius subscribit lib. 7, ubi verba eius sic habent: *Robertus Altissiodorensis Graecorum Augustus virginem nobilitatis Byzantiae formosissimam, sed quae desponsa iam fuerat Burgundioni cuidam iuveni florentissimo, sibi matrimonio consociavit, matre puellae autore, laetaque his multo splendidioribus nuptiis. laetitia in necem vertit. Burgundio iniuria magis irritatus quam Caesaris nomine deterritus, manu coacta in domum socrus irruptione facta, novam nuptam auribus desectis, truncis naribus deformavit, anum mari proximo merisit etc.* tragicum hoc exemplum etiam Ioan. Baptista Egnatius, Cuspinianus alique commemorant, ita ut videatur Robertus fuisse Veneris quam Martis studiosior. sane hoc loco noster paucis eius indolem moresque denotat quasi degenerantis a virtute maiorum. Balduinus 1 ita se gessit, ut ipais ab hostibus Latini nominis praeclarissime laudatus sit. nam hunc Nicetas ita commendat: *vir erat pius et modestus, ne impudico quidem aspectu mulierem intulit, quamdiu ab sua coniuge abfuerat* (in hac parte vel ipsi Scipioni praefereendus). *vacabat divinis laudibus, necessitatibus conflictautes sublevabat. suae sententiae adversantes aequo animo audiebat. et quod maximum est, his qualibet hebdomade vesperi proclamari iubebat ne quis in suo Palatio cubaret, qui alienam mulierem attigisset.* rebus humanis valedixisse perhibetur Robertus anno 1228, imperii annis 7 vixdum expletis. DOUSA.

p. 34 v. 7. nota Acropolitam unum filium masculum octennem Theodoro tribuere ex Armenia uxore susceptura, Gregoram p. 24 3 nullum illum habuisse asserere. ALL.

ib. v. 13. [ἔτη δεκαοκτώ] Gregoras p. 24 1. ALL.

ib. v. 16. [μοιχίας] elegans sane et quantivis pretii divinitio Scriverei nostri, legentis μάχας. cui suae emendationi hunc Nicephori Gregorae locum apponebat, Rom. Histor. lib. 2 cap. 1: *ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις ὄξυς μὲν ἦν τῆν ὀρμῆν καὶ ἀνυπόστατος, καὶ πλείστας μὲν προκεκινδύνευκε μάχας, πλείστας δ' ἀνῶρθωσε πόλεις καλλίσταις οἰκοδομαῖς καὶ πολλοῖς ἀναλώμασιν, ἀνασοβῶν καὶ ἀναχαιτίζων διὰ τούτων τῆν τῶν Λατίνων ὀρμῆν. imperator vero Theodorus Lascaris celerrimus fuit atque invictus, et plurimis praecis spectatus, plurimisque urbes pulcherrimis aedificiis magnisque sumptibus ad retardandum et*

repellendum Latinorum impetum instauravit. elogium prorsus idem quod tribus verbis extulit Logotheta. DOUSA.

p. 34 v. 17. *περὶ τὰς μάχας ὁξὺς θυμοῦ τε*] Gregoras lib. 2 p. 24 6. ALL.

p. 35 v. 6. de hisce patriarchis, Manuele Maximo Michaeli Theodoro, Cpolitianis, Nicaeae tamen sedentibus, diximus nonnulla in opere nostro de perpetua utriusque ecclesiae, Occidentalis et Orientalis, consensione, ex quo lector petat, si lubet. ALL.

ib. v. 9. *Κωνσᾶς*] in Notitia patriarcharum *Κωνσᾶς* dicitur. DOUSA.

ib. *μετ' ἐνιαυτοῦς 3ξ*] Notitia patriarcharum tradit vixisse tantum annum 1 menses 4 dies 3. DOUSA.

ib. v. 10. *Μάξιμος μοναχός*] hic antea praecerat monasterio τῶν Ἀχειμήτων, ut est in Notitia patriarcharum. DOUSA.

ib. v. 13. *μῆνας 3ξ*] Notitia patriarcharum tradit menses 3. DOUSA.

ib. v. 14. *ὁ Μανουήλ*] hic est Manuel Charitopulus in Notitia patriarcharum. DOUSA.

ib. v. 18. *Βορλα*] dixit supra ut occupaverit Bulgarorum imperium, c. 13. ALL.

ib. v. 19. de fuga Ioannis Asani filii supra agit Acropolita c. 12 et 13. ALL.

p. 36 v. 13. de purpureis imperatorum calceis vide quae Meursius fuit in Glossario, in *τξάγγα*. meminere passim Nicoetas et Cantacuzenus. vide et Zonaram in Nioephoro Botaniata et Alexio Comneno. ex Procopii loco, quem vir clarissimus in Glossario adducit, videmus eos ad genua usque pertigisse. hinc Ville-Harduinus: *Morchusses caucha les heuses vermeilles.* et quemadmodum idem amicus ille noster ibidem docet ex Iohanne europalate in Tzimisce, habebant quoque ius huiusmodi calceorum reges Bulgariae, qui videntur imperatores appellati fuisse. quo nomine ac titulo Asanum Bulgarum cohonestat Hungariae rex Andreas 2, cognomento Hierosolymitanus, in epistola ad Honorium 3 pontif. Rom. *huius intentionis studio, ut securum peregrinationis, divino fulti consilio, pararemus transitum, filiam (Mariam) Comnini Theodori Lascari filio nostro (Belae 2) duximus in uxorem. eodem etiam animo inter Asen Bulgariae imperatorem, mediante nostra filia, matrimonium celebravimus.* cuius loci meo commonefecit Scriverius noster, ut et notae sequentis, Logothetam nempe nostrum Bulgarum semper *βασιλέα* nominare, pari titulo cum imperatoribus Cpolitianis, cum abstineat in aliarum regionum dominis, nec alio nomine quam regis aut principis dignetur. *τῆς Ούγγρας ῥήξ, Σικελίας ῥήξ, Ἀχαίας περίγρεψ.* Iohannem etiam τὸν ῥήγα vocat, cum Hierosolymorum, uti et nos eum vulgo vocamus, regem intelligeret. quippe

vocabulo βασιλεύς quiddam amplius et maius significare voluit quam nos voce *rex* significare consuevimus. et quanquam Graeci regem βασιλέα dicunt, nihilominus eodem vocabulo imperatorem etiam Romanum et Augustum exprimunt; vix unus et alter veterum ἀνοικράτορα appellant. quamobrem quoties in hac historia vox βασιλεύς de Bulgarorum rege et Graecorum principe occurrit (occurrit autem passim), non *rex* sed *imperator* reddenda est. in quo (fatendum est) negligetiores quam par erat fuimus. sane Bulgarus βασιλεύς appellatus iam ab antiquo et Nicephori Phocae tempore: constat ex Luitprandi legatione ad illum ipsum imperatorem instituta circa annum 968. cum, inquit, *Christophori filiam Petrus Bulgarorum vasileus coniugem duceret.* notanda quoque quae ibidem leguntur: *de imperiali vestro nomine magna sumus contentione fatigati: ipse enim vos non imperatorem, id est βασιλέα sua lingua, sed ob indignationem ῥήγα, id est regem, nostra vocabat. cui cum dicerem, quod significatur idem esse, quamvis quod significat diversum.* vide praeterea Glossarium Meursii in βασιλεύς et ῥήξ. DOUSA.

p. 36 v. 14. πορφυρίδα τε] ex Acropolita videtur excerpisse sua Gregoras p. 26 6. ALL.

ib. Κωνσταντίνου τοῦ Μισοποταμίτου] fuit huius apud Isaacium Angelum imperatorem summa familiaritas. Choniata p. 591 22. Alexio vero illius fratri et ante principatum invisus et post eum parum gratus, quod plurima in Romana re publica movisset et omnia conturbasset, artibus tamen Euphrosynes Alexii uxoris Alexio reconciliatus, summa rerum ad illam devoluta, caeterorum auctoritas et cognatorum quoque imperatoris potentia elanguit; et qui dudum ab imperatore pro nihilo putabatur, nunc omnia poterat, et erat unus instar omnium; unus omnia recte statuere, unus omnium moribus se accommodare, omnia omnibus pro dignitate posse tribuere existimabatur, et ab imperatoris latere non discedebat. qui vero potentia exciderant, aegre ferebant, tum cognati imperatricis, Andronicus Contostephanus, cui Irene illius filia nupserat, et frater illius Basilii Cameterus; qui bilem suam contra imperatricem evomuerunt, et imperatori ad Occidentem abituro plura referunt: se plus Alexium diligere, e cuius salute propria quoque salus pendeat, quam Euphrosynem citra ullam verecundiam in turpissima facinora delabentem et adulteriis thalamum inquinantem. nam cum quo impudenter concumbit, eum etiam ad imperium evectum velle. quare potentia mulieris restringenda, amator e medio tollendus, ne posthac simile piaculum admittatur. dictis indignatur graviter imperator, et post Batatzii adolescentis caedem, regis spoliata vestibus in Nemetarium, muliebre monasterium circa Ponti fauces situm, imperatricem abduci iubet. post sex menses Euphrosyne delatorum novis conatibus et Constantini Mesopotamitae

artibus revocata, maiorem quam antea potentiam obtinuit, et maritum a se abalienatum miris blanditiis reconciliavit. Constantinus vero Mesopotamita illius aetatis vertumnus et homo callidissimus et versutissimus ob dominae reditum magis ac magis insolescebat, cum posset omnia apud imperatorem. hinc caniciei officium, quod ab Isaacio obtinuerat ac rursus offerebatur, ut suo fastigio inferius renuit, sed ex lectore diaconum se creari voluit, ut dignitates etiam ecclesiasticas contrectaret. simulat deinde se imperatori non amplius operam navaturum: neque enim permittere canones eundem et deo sacra facere et civilibus negotiis implicari. quare cogitur patriarcha Xiphilinus ut Mesopotamitae, simul et deo et imperatori, et templo et palatio sine fraude canonum inservire liceat, privilegio concedat. nec multo post Thessalonicae pontifex designatur. verumtamen cum cupiditati suae nullum modum statueret, sed vellet laeva templum dextera palatium tenere, fratres suos tanquam clavos et veotes inserebat, ac potius velut inaures de utraque imperatoris auricula suspendebat, ut si quando ecclesiasticis conventibus interesset, nullum dictum aut factum ignoraret, nec quisquam locum suum se imprudente occuparet. Thessalonicam profectus et vix solio collocatus summa cum festinatione Byzantium rediit, et uno digito regebat omnia. sed his cum fieret omnibus exosus, aulicorum criminationibus apud imperatorem impetitus de fastigio illo rerum deturbatur; nec excutitur tantum palatio, sed pontificatu etiam deiicitur, et qui malis artibus ad primarias functiones ecclesiasticas usurpandas pervenerat, primariorum conatibus de solio deiicitur. et hoc modo Mesopotamita Constantinus et duo eius fratres ab administratione rei publicae et ecclesiae removentur, et alii succedunt. ALL.

p. 86 v. 18. Δημήτριος] hunc archiepiscopum Iacobum vocat Pachymerius Histor. lib. 2. ALL.

ib. v. 19. τὸ βασιλικὸν περιέθῃσι σχῆμα καὶ διάδημα] praeter honorem illum de quo iam verba fecimus, quod Bulgarorum princeps βασιλεύς appelletur, legati quoque eius omnium gentium legatis praeponerentur; quod ex Luitprando liquet. cuius totum ea de re locum hic adscribam: *cumque indignans abire vellem, Leo coropalates imperatoris frater et protosecretis Simeon pons me sequuntur, haec latrantes: cum Christophori filiam Petrum Bulgarorum vasileus coniugem duceret, symphona, id est, consonantia scripta iuramento firmata sunt, ut omnium gentium apostolis, id est nuntiis, penes nos Bulgarorum apostoli praeponantur, honorentur, diligentur.* praeterea Bulgariae archiepiscopus ἀντοκέφαλος supremum in ecclesias suas ius habebat, neque patriarchae Cpolitano aut ulli alii subiectus erat. fidem faciunt Theophylactus in epistol. et Balsamon in

Privileg. patriarch. vide Meursii Glossarium in *ἀντοκέφαλος*. hactenus de privilegiis Bulgarorum. pergamus. DOUSA.

p. 86 v. 20. *αὐτόνομος*] de autonomia archiepiscopi Bulgariae plura diximus in syntagmaτε nostro de perpetua utriusque ecclesiae, Occidentalis et Orientalis, consensione lib. 1. ALL.

p. 87 v. 1. *σεβαστοκράτορες μεγάλους τε δομestίκοις*] de his dignitatibus consule Glossarium Meursii in *σεβαστοκράτωρ* et *δομestικός*. DOUSA.

ib. v. 2. *ὄφφικίων*] vox iterum Latino-Graeca, *ὄφφικιον officium*, qualis supra *ὁ λεγάτος legatus*, et infra *πομμέριον commercium*, *μοτοεστάς potestas*, et caetera suis locis annotanda. vide Glossarium Meursii. DOUSA.

ib. v. 16. *οἱ σεβαστοκράτορες*] historiam fuse prosequitur Gregoras p. 25 1. ALL.

ib. v. 22. *ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς*] hinc pelluntur ineptiae pene aniles Volaterrani, quas ille maximas agit lib. 23: Ioannes Batatzes apud Zacynthium imperii titulum extra patriam annos triginta quattuor tenuit. huic filius Theodorus Lascaris nomen avi materni referens fuit. quem Ioannes e vita decedens Michaeli Palaeologo, viro in armis strenuo, quo duce et administratore utebatur, commendavit. ille expulso Latinis, pupilloque luminibus orbato et in carcerem coniecto, imperium sibi per nefas vindicavit. Batatzes Nicaeae imperium tenuit et administravit, non Zacynthi, quem oculis suis, dum imperio potiretur, vidit, nec intueri licuit. nunquam Batatzes Michaeli Palaeologo Theodorum commendavit, neque Theodorum filium Ioannem, sed Theodorus moriens filium suum Ioannem Georgio Muzaloui et Arsenio patriarchae. obtruncato deinde Muzalone filius Theodori Ioannes ab Arsenio et universo senatu Michaeli Palaeologo commendatus est. falsum est praeterea Batatzem Michaeli Palaeologo duce et administratore usum fuisse, quod verissimum fuerit de Andronico Palaeologo Michaelis patre. qui tandem luminibus orbatus est a Palaeologo, non fuit ipse Theodorus, sed filius Theodori Ioannes, quo ille pupillo decesserat. huncce hominem tantis delectatum esse nugis in paucissimis verbis? ALL.

ib. Michael hic arohistrategus, cui in Poemaneno a Ioanne Batatze Graecorum imp. templum exstructum dicit Logotheta, est Michael archangelus, cuius apud Graecos multa veneratio est magnoque in honore eius memoria. hunc τοῦ ἀρχιστρατήγου nomine efficiunt Graeci quasi principem Angelorum et caelestis militiae ducem. Michael Glycas Annal. part. 4: quoniam imp. Basilius Michaelē illum temulentum interfecerat, placandi dei causa multis per urbem locis novas aedes Michaeli principi copiarum caelestium duci exstruxit. Emmanuel imp. Novella de feriis: *feriamur*, inquit, *sexta Septembris*, ὅτι ἐν

αὐτῇ τὸ ἐν Κάναις τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ Θωμά τεταυρω-
γείται, *quia illa die commemoratio agitur miraculi, quod a Mi-
chaele archistratego Chonis patratum est.* vide Menologia Grae-
corum hoc die et octavo Novembris. huius festivitatis cum alii
tum Zonaras tom. 3 Annal. meminit in Isaacio Comneno. tem-
plorum numini eius dedicatorum et Michaelis nomine nuncupato-
rum cum alii multi tum Cedrenus in Basilio Macedone meminit,
monasterii τοῦ ἀρχιστρατήγου ad Bosphorum alicubi Nicephorus
Gregoras lib. 5 cap. 1. videndus et Nicetas lib. 7 de imp. Ma-
nuelis gestis, item lib. 3 vitae imp. Isaacii Angeli, aliique pas-
sim. fuit et inter imperatoris flammeola, Codino curopalata te-
ste, unum archistrategi nomine dictum, ab imagine videlicet
τοῦ ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω τάξεων Μιχαὴλ. vide, et interpre-
tem corrige. DOUSA.

p. 89 v. 9. *τριήρεις τε κατσκοπέασε*] haec fusius narrat Gre-
goras p. 28 20. ALL.

p. 42 v. 15. *Πετραλίφα*] meminit quattuor fratrum Petra-
lipharum, oriundorum ex Francorum gente, Nicetas sub Ma-
nuele Comneno libro 2. DOUSA.

ib. v. 20. *Σκαυίρας*] Choniata Isaacii Angeli lib. 3. ur-
bium ac regionum nomina in alia atque alia mutata certum est et
indubitatum apud omnes. plurima alii suis notis vel commenta-
riis adnotarunt. nos in eruditorum gratiam, eorumque potissi-
mum qui recentiorum Graecorum historias legunt, exscribemus
hic schedulam nobis Venetiis ex ms Graeco codice per virum fide
dootrina officio et religione praestantissimum, Angelicum Apro-
sium Vintimilliam, transmissam; ut scias cui debeas hoc, qua-
lecuunque sit, eruditionis munusculum. *περὶ ἑκωνμίας πόλεων
καὶ τόπων. Ἄμαί πόλις ἢ νῦν Χρυσούπολις. Ἄπια ἢ νῦν Κο-
ρώνη. Ἀπολλωνία ἢ νῦν Ἴερισσός, ἧτις καὶ Ὀλυνθος ἐλέγετο.
Ἄργος Θεταλικὸν ἢ νῦν Λάρισσα. Ἀσία ἢ Ἐφεσος. Πτολεμαῖς
ἢ Φιλαδέλφεια. Ἀγαθα ἢ νῦν Πάτρα. Βοιωτία ἢ νῦν Λιβαθία.
Βεριοῦπολις ἢ νῦν Στρούμιτσα. Βιεντιούπολις τὸ νῦν Βιβεβού-
σιον. Ἐλισσὸν ὁ Ἐλασσών. Ἐπίδαμνος τὸ νῦν Δυρράχιον. Εὐ-
ρώπη ἢ δύσις πᾶσα. Ἡράκλεια ἢ νῦν Πελαγονία. Θεούπολις ἢ
νῦν Προύσα. Θέρμη ἢ Θεσσαλονίκη, καὶ Ἡμαθία. Ἰλλυριοὶ οἱ
Ἀλβανίται. Ἰλλυρικὸν τὸ νῦν Κάνικον καὶ ἢ Σέρβια. Κετταῖοι
οἱ νῦν Μακεδόνες. Κιλινία ἢ Ἀρμενία. Κίλιξ ὁ Ἀρμένιος. Κο-
λοσσαὶ αἱ Κῶναι. Ὀδρυσός καὶ Ὀρυστία ἢ νῦν Ἀδριανούπολις.
Ὀρθαγόρια ἢ νῦν Μάκρη. Ὀλυμπία ἐν Ἀρκαδίᾳ. Πήδασος ἢ
νῦν Μεθάνη, ἧς πλησίον Χερρόνησος, ἧτις καλεῖται Πύλος, ἢ
πατρὶς Νέστορος, νῦν Ἀβαρῖνος. Πύδνα τὸ Κίτρος. Ποτιδαία
ἢ νῦν Κασσάνδρεια, ἧτοι ἢ Βέρροια. Ροδόπη ἢ Φιλίππουπολις.
Σκιμιον ἢ νῦν Οὐγγρία, πρῶην δὲ Γηπέδον. Φωτικὴ ἢ νῦν
Βελᾶ. Ἑλλάς ἢ νῦν ὀνομαζομένη Πελοπόννησος. Εὐβοία ἢ Εὐ-
ριπος. adde etiam ex Anna Comnena Μονόλυκος ποταμὸς ὁ νῦν*

*Βαρηνός. Διηνίτις λίμνη ἢ νῦν Ἀχρίς. Τέμπη αἱ νῦν Κλεισού-
ραι. Κρηνίδης ἢ νῦν Φιλιππούπολις. Τριβαλλοὶ οἱ νῦν Σέρβοι.
Choniata Κολωνία ἢ νῦν Ταξάρα. Σαρδικὴ ἢ νῦν Τριαδίτσα.
Τόπκη ἢ νῦν Ἄσι. Ioanne Stauracio ὄρος τὸ νῦν Ἄθως τὸ νῦν Ἄγιον
ὄρος. Ioanne Tzetze Μαίονες οἱ νῦν Βούλγαροι. Pachymerio
Τοχάριοι οἱ νῦν Ἀτάριοι. Ioanne Lydo Ἀνακτορία ἢ νῦν Μίλη-
τος. Ἰποκλάκιος Θῆβαι τὸ νῦν Ἀτραμύντιον. Georgio Acropo-
lita Εὐρός ὁ νῦν Μαρτίτσα. Ναξείος ποταμὸς ὁ νῦν Βαρδάριος.
Nicephoro Gregora Ταινάρια ἄκρα ἢ νῦν Μαΐνη. ALL. *)*

p. 43 v. 19. μέγας ἐταιρειάρχης] de hac dignitate vide
Glossarium Meursii in ἐταιρεία καὶ ἐταιρειάρχης. DOUSA.

p. 44 v. 4. μέχρι καὶ τῶν πωλῶν τῆς Κ.] Gregoras p. 27
16 et 28 5. ALL.

ib. v. 18. ὁ μὲν οὖν Ἄγγελος] brevius Gregoras p. 28 9.
ALL.

p. 45 v. 12. τῇ σημαίᾳ τὸν ἔγγραφον ὄρον] pleraque si-
milia exempla apud alios historicos invenies, quibus cognoscitur
rem male cessisse periuris: neque enim fidem frangit homini,
qui iureiurando foedus et pacta constabilia amolitur, sed deo,
qui has iniurias pulchre ulciscitur. cf. Nicephorus patriarcha in
Breviario historico p. 24 D ed. Lupar., de Iustiniano filio Con-
stantini. ALL.

p. 46 v. 9. τῆς μεγάλης Βλαχίας] Thessaliae nempe mon-
tana, quae magna Blachia dicebantur. Nicetas in Balduino p.
841 13. hinc illius regionis accolae Μεγαλοβλαχῆται vocantur a
Pachymerio lib. 1 cap. 30. ALL.

ib. v. 20. παρὰ Ῥωμαίων ἐφιλείτο] hinc plures eiusdem
laudes et praeconia apud Graecos posteriores. ALL.

p. 47 v. 5. νεωτερισμοῖς χρᾶσθαι πεφάραται] Acropolita
non statim post pugnam excaecatam fuisse a Bulgaro Theodo-
rum, sed domi postquam illum excepisset humanissime, cum
Theodorus post etiam accepta beneficia res innovare deprehensus
esset. Gregoras l. l. rem videtur aliter narrare. et Richardus e
sancto Germano in Chronico: *eodem mense Aprili in Graecorum
imperio factum est praelium inter Graecos, in quo Comnenus
captus est et utroque lumine orbatus.* ALL.

ib. v. 22. ὁ ἀδελφός] Balduinum fratrem Roberti facit
Acropolita, Matthaeus Parisius in Histor. Anglic. filium. in eo
concordant eum fuisse puerum nec ferendo oneri parem. sic
quoque historici Latini. ALL.

p. 48 v. 13. ξυνέθετο γοῦν ὁ ζῆξ] Richardus a S. Germano
in Chronico: *anno 1231 rex quondam Hierosolymitanus apud
Reate ad papam vadit, de cuius assensu obtinet ut cum filio im-
peratoris Cprolitani de filia sua contrahat, et ipse sit curator*

*) cf. Bandur. animadvers. in Constantini Porphyrog. de them. l. 1 p. 10.

imperii, donec in maiori constitutus aetate perveniat ad legitimam. mare apud Venetias intrans vadit collato exercitu Cpolim. ALL.

p. 49 v. 8. δύο ἐνιαυτοῦς] hoc duorum annorum intervallo Ioannem regem in Galliis exercitum comparasse et in Italiam se ad pontificem contulisse Reate, tandem Venetiis copias imposuisse navibus et Cpolim applicuisse, scribit Gregorius Nonus in Regestis. ALL.

p. 50 v. 7. τῆς ἐγκυκλίου] Anna Comnena lib. 5 Histor. τοῖς προῖσταμένοις τὴν ἐγκυκλίον παιδεύεσθαι παιδείαν, et ταῦτα δὲ λέγω ἀχθομένη διὰ τὴν παντελῆ τῆς ἐγκυκλίου παιδεύσεως ἀμέλειαν. encycliam eruditionem improprie hic Grammaticam intelligit noster Acropolita, licet alii aliter exponant. cf. Tzetzes Chiliad. 2 v. 522. ALL.

ib. v. 21. ὁ ῥήξ] de hac voce Glossarium Meursii in βασιλεύς et ῥήξ. DOUSA.

p. 52 v. 15. ἐγεννήθη γὰρ αὐτῷ] eadem prosequitur Gregoras p. 29 15. caetera conveniunt. intersunt tamen inter Gregoram et Acropolitam: nam in Gregora legati ex Bulgaris veniunt, in Acropolita ab imperatore mittuntur; in Gregora filia Bulgari Helena decennis est, in Acropolita novennis. ALL.

p. 53 v. 8. Θεόδωρος] legi nescio quid huius Theodori, sed memoria non suggerit quodnam illud fuerit: ad res tamen mathematicas spectasse suspicor. ALL.

p. 54 v. 3. de Blemmide pluribus alibi egimus. edita sunt illius Philosophica et Logica, et orationes duae de processione spiritus sancti per me in Latinum versae. multo plura sunt in bibliothecis. penes me sunt eiusdem oratio, ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα, et historia de sancto Paulo et aliis patribus, qui in Latino monte solitariam vitam egerunt, elegantissime et ad antiquum succum conscripta. in Vaticana legitur eiusdem λόγος ὃς ἐπεστάλη τῷ βασιλεῖ, βασιλικὸς κληθεὶς ἀνδρίας· ἔστι δὲ καὶ μονασταῖς καὶ παντὶ σπουδαίῳ λυσιτελής. principium: νόμος ἀρχῆθεν συμβαίνων τοῖς πράγμασι τοὺς ὑπηκόους εἰσφέρειν τῷ βασιλεῖ. ALL.

p. 55 v. 1. ὁ Τρινόβου ἀρχιερέυς] Acropolita ὑπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως τελῶν, Gregoras τῷ τέως ὑπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς κρατῆς τελῶν Ἰουστινιανῆς. et consentit Ephraemius in Chronico:

τῷ τηλικαῦτα ποιμενάρχης Τρινόβου,
τῷ Βουλγαρίας ὑποκειμενος θρόνον,
οὐκ οἶδ' ὅπως κέρκιτο συνόδου κρίσει
θεσιπισταί τε τοῦ κρατοῦντος Λυσόνων
τιμὴν πατριάρχου γε καὶ κλήσιν ἔχειν,
κῆδους τινόντων τῶν κρατούντων οἱ χάριν.

Acropolita memoriae lapsu vel parum rebus ecclesiasticis intentus

haec de Ternobi episcopo scripsit. de Ternobi autonomia nos etiam alibi. Ternobum porro omnium Haemi urbium munitissimam et praestantissimam dicit Choniata, in montis vertice sitam, firmis circumdatam moenibus. ALL.

p. 55 v. 9. τὴν δὲ τρικλῆν] Gregoras p. 30 6. ALL.

p. 56 v. 15. ἔφημεν] cap. 31. ALL.

p. 58 v. 8. Σαυθαῶν] cum Ioannes Ducas rerum potiretur, maxima Scytharum multitudo ab Hyperboreis effusa ad Caspium mare descendit, et eorum duce Sitziscane defuncto filii eius Chalaus et Telepuges exercitus dividunt. Chalaus Caspium et Iaxartem fluvium ad Septemtrionem relinquens per inferiorem Asiam descendit: Telepuges limitibus imperii sui constitutis meridiem versus Caucasi cacuminibus et deinceps mari Caspio, per Massagetarum et Sauromatarum regionem proficiscitur, subigitque gentes omnes quae Maeotidem paludem et Tanaim accolebant. deinde Tanai superato adversus Europaeas gentes multas ac varias et ex iisdem Scythis ortas impetum facit, quae impressione illa perterritae mutandas sibi sedes censuerunt: neque enim illis satis fiduciae ad resistendum erat, sed omnes et gentes et urbes trepidabant et velut spicae in area terebantur. unde et hi Scythico bello desperato pellibus palea plenis pro ratibus usi cum uxoribus et liberis Istrum transierunt, nec brevi tempore in Thracia oberrarunt, idoneam sibi coloniam quaerentes, decem milibus haud pauciores. ex Gregora. ALL.

ib. v. 9. de Tartarorum colluvie et barbarie varii varia scripserunt, Haithonus Armenius in Orientali historia, Marcus Paulus Venetus in itinerario, Alexander Gagninus in Sarmatia Europaea, et complures alii. omnium luculentissime Vincentius Beluacensis in Spec. Histor. lib. 31 et 32 ex Simone de Sancto Quintino et Iohanne de Planocarpi; quaedam etiam ex historia Tartarorum. hos Vincentii auctores secutum video Ant. Bonfinium Rer. Ungar. Decad. 2 lib. 8, ubi statim in initio de mirandis Tartarorum moribus nonnulla praemittit, Ungarorum gesta cum ipsis bella post commemoraturus. illic vide, si fortasse ulla tibi libido est cognoscendi bipedes nequissimos, homines, ut ita dicam, non homines, aut potius magna parte belluas, si vera sunt quae de iis vulgo traduntur ab illis qui aut ipsi gentem vident, aut a fide dignis ea quae referunt accipere. DOUSA.

ib. v. 12. Ἐδρον] Ἐβρον legendum aut saltim intelligendum videtur amicissimo nostro Scriverio. et sic aliquoties infra, et apud Nicetam. adhibe tabulas Ptolemaicas, Mercatoris item atque Ortelii praestantissimorum geographorum lucubrations. DOUSA.

p. 60 v. 2. ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης dignitas in Byzantinorum imperatorum aula non postremo loco habita est, ut apud Europaeam legimus. Witichindo est mensae ministrator, aliis dapifer.

quem dapiferatus honorem seu praefecturam mensae iam tum sub Constantino Magno ita distributis officiis institutam et Russiae principi assignatam, ut alia aliis, testatur Nicephorus Gregoras lib. 7 cap. 8. vide V. C. Marquardi Freheri Origines Palatinas parte 1 cap. 15 renovatae editionis, et Meursii Gloss. in *Δομέστικος*. DOUSA.

p. 60 v. 15. *τῆς τοῦ θεοῦ ἀντιλήψεως*] non arma, sed dei gratia est quae pugnat. Gregoras p. 88 19 de Alexio Strategopulo. ALL.

p. 63 v. 14. *ὁ μέγας Χαρτουλάριος*] de hac dignitate consulatur Glossarium Meursii. DOUSA.

p. 65 v. 4. *παρεσπόνδει*] cf. Anna Comnena lib. 7. ALL.

p. 67 v. 17. *θνήσκεις*] mortis causam, quam hic tacuit Acropolita, narrat Gregoras p. 44 7. ALL.

ib. v. 18. *σωφρονική τε καὶ ἀρχική*] Irenes et Ioannis Ducae pietatem aliaque ad pios usus opera prosequitur Gregoras ibidem. de hac eadem Pachymerius in Historia. ALL.

p. 68 v. 18. *καλέσσα τοῦτον μαρόν*] Anna Comnena Histor. lib. 2: *καὶ ἡ θατέρου ἄτερον οὐκ ἐλάτθανε σχεῖς. καὶ εἰς ἔργον οὐπα τὰ τῆς γνώμης ἀπέβαινε, ἐνθὲν τοι καὶ μαρόν καλέσας αὐτὸν ἐπυνθάνετο λέγων, τί ὡδε ποιήσων ἦκεις;* ALL.

p. 70 v. 10. *τούτους γὰρ πρὸ βραχέος*] Gregoras p. 37 4 brevissime. ALL.

p. 71 v. 18. *ὁ πρωτοσέβαστος*] adi Glossarium Meursii in hac voce: facies operae pretium. reliqua autem quae hic commemorantur dignitatum nomina et functiones idem amicus noster longe doctissimus suis locis accuratissime explicat, quem virum quotiescunque nomino, si eum debito honore encomiisque ab ex-quisita et excellenti eruditione repetitis non afficiam, scito quia illa nomen ipsum praefert causam esse. DOUSA.

p. 72 v. 17. de purpureis imperatorum crepidis, an ocreis? supra egimus; item de tiara et pileo ad exemplum pyramidis in altum surgente et acuminato. de quo nunc audiendus Nicephorus Gregoras sub finem historiae suae, in Naenia: *de capitis porro tegumento, apud superiores imperatores moris erat ut aetate provectionis aulici proceres pileis turbinatis (καλύπτραις πυραμίδος ἐχούσαις σχήμα) serico tectis uterentur, pro dignitate cuiusque.* atque haec imperii symbola haberi subdit Logotheta. quod et insinuat Iohannes Cantacuzenus Histor. Rom. sive Byzantinae lib. 1 cap. 5, ubi pileum istum *συνεκδοχικῶς* lapidem appellat, cum in apice pilei lapis visendae magnitudinis ac incomparabilis pretii spectaretur. Graece est *τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λίθον.* et lib. 4 cap. 37 *λίθῳ κεκοσμημένος πῖλος*, notante V. C. Iacobo Pontano S. I., cui illum auctorem praestantissimum, haec nuper donatum, ut et Georgii Phranzae Chronicon, debemus. sed Latine tantum, quod unice dolemus.

de sandaliis imperatoriis idem Cantacuzenus lib. 2 cap. 14 et lib. 3 cap. 27. videndus etiam Leunclavius in Pandecte Historiae Turcicae. praetor Graeciae historicus, quem saepe vir magnus producit, ait *recepta Cpoli venisse in manus Graecorum imperatoria Balduini II symbola, quae quidem haec fuerint, καλύπτρα formae Latinis usitatae et unionibus distincta, cum lapillo rubri coloris in vertice capitis* (eius hic meminit Logotheta), *calciamenta cocco tincta, gladius vagina de coccinei coloris serico facta vestitus.* coniunge haec cum iis quae a nobis supra de pileo et calceis rubris annotata sunt. DOUSA.

p. 73 v. 21. *παρὰ τῶν Ταχαρῶν*] Chalaus Sitziscanis filius, ut supra diximus, superatis Tauaidis fontibus Europam devastavit. alter Sitziscanis filius Telepuges Caspiis angustiis superatis, Sogdiana a tergo relicta, Bactrianis et Oxosogdo flumine ad radices magnorum montium progressus cum exercitu hibernat. montes quod una continenti serie cohaerent, unum veluti montem conflant, et Taurus dicitur, qui Asiam universam mediam dividit, incipiens ab occasu proxime Aegaeum mare, et Asiam secans ad subsolanum ventum, iuxta Oceanum sese terminans. vere maximorum gregum aut armentorum instar montium cacumina superant, et populos subiectos invadunt, et Indiam penetrant, quanta in utraque Indi ripa patet; qua subacta in Arachosiam et Carmaniam iter convertunt, et gentibus illis facile devictis ad Chaldaeos et Arabes perveniunt. deinde ad Babylonios et Assyrios transgressi Mesopotamiam occupant, et loci amoenitate allecti errores finiunt. tertio anno Iaxarte fluvio traiecto Asiam inferiorem sibi vindicant, nec tum quieverunt, sed tribuni alio atque alio missi Persas primum et Parthos et Medos subigunt, deinde Armeniam maiorem ascendentes Colohidem et finitimam illi Iberiam excurrunt. praedia postmodum amoenissima, et delicatissimi agri, quibus illi summopere delectati sunt, effecere ut, quam animo iam possidebant, Asiam interiorem excurrerent, et imperii sui limites littoribus maris terminarent. gentibus tamen, quas inviserant, annua tributa imposuerunt, et pro sua libidine quidvis in illas decernunt. tandem Assyriorum Persarum et Chaldaeorum moribus exculi, patrio numinis cultu contempto ad eorum religionem inclinarunt, illorumque mores et instituta rebus in omnibus secuti sunt. hi Musulmanos, quos alii Turcas vocant, eo tempore pugnis et excursionibus assiduis acriter hostiliterque divexabant. ALL.

p. 74 v. 12. *σωτηριῶδες τοῦτο φάμενος τυγχάνειν ἀφοῦν*] Gregoras p. 41 1. ALL.

p. 76 not. v. 3. *τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ καὶ Μεθοδίου*] etiam Onuphrius Panvinius in Chronico Germano patriarchae successorem facit Methodium hoc nomine 2. Nicephorus Gregoras tamen lib. 3 cap. 1 et 2 Germanum habuisse successorem

scribit Arsenium monachum, illum ipsum puta, cuius Logotheta infra meminit et Manuelem Arsenium vocat, monachum Apollonia accersitum, unoque die diaconum sacerdotem ac patriarcham factum. ideum in notitia patriarcharum, quantum colligere possum (nam ea post Manuelem Charitopulum philosophum laeora est et interrupta) Arsenius Autorianus appellatur. sedit Germanus in throno iuxta Onuphrium annos 17 menses 6. catalogus ms patriarcharum Gretzero citatus annos tantum 17 habet. DOUSA.

p. 77 v. 22. τῆς μονῆς τοῦ Βηρός] Choniata p. 595 4. ALL.

p. 80 v. 10. Δραγωτῶν] ita ms exemplar. malim tamen quemadmodum post sequitur, ut sit ὁ Δραγωτᾶς. *Dragotes* sive *Dragutes* nomen proprium viri etiam alias occurrit. DOUSA.

p. 81 v. 14. ὁ Λιτοβόης Νικόλαος] Choniata p. 564 11 meminit cuiusdam Litoboës militis in exercitu Ducae sebastocratoris, qui ex barbarica cohorte ducem nactus alia via sine ulla noxa Ducam servavit in clade Isaacii a Blachis accepta. ALL.

p. 84 v. 9. τῷ τῆς Ῥοδόκης ὄρει] Anna Comnena lib. 14: κατὰ γραμμὴν παράλληλον κείται τῷ Αἴμω. ALL.

p. 87 v. 16. κατὰ τὸν κωμικόν] Chremylus ad Carionem servum in Pluto apud Aristophanem: ἀλλ' οὐ σε κρύψω· τῶν ἐμῶν γὰρ οἰκετῶν πιστότατον ἡγοῦμαι σε καὶ κλειπτότατον. ALL.

ib. v. 20. ἐγὼ φησίν] eodem astu Iuvenius Celsus promeritas poenas, quod adversus Domitianum coniurasset, effugit. vide Dionem in Domitiano. ALL.

p. 88 v. 4. ἀσκὸν διαφυσήσας] simile quid legi in vita S. Theodori Studitae a Niceta Alexii filio perpetratum, tanti patris infortuniorum miserto. en verba. ἔγνω καὶ ταύτην τοῦ δικαίου τὴν παρερησίαν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸ ἐν ἅπασιν ἀταπεινώτων. ἀμέλει καὶ αὐτὸν πάλιν ὡς εἶχεν ὀρμῆς τὸν Νικήταν πρὸς τὸν ἅγιον πέμπει, πληγὰς νῦν σφοδροτάτας ἐνεῖναι αὐτῷ παρακλειυσάμενος καὶ κατὰ μέρη καὶ μέλη ταῖς μαστίξει διαξᾶναι καὶ ὄλον αἰκισμῶν θείνων ὑπόπλεων. οὐ καὶ τὸν ὄσιον καταλαβόντος, ὅτου τε ἦκοι χάριν ἀναγγελλαντος, ὁ δὲ τοῦτον ἅμα τῷ λόγῳ τὸν χιτῶνα σὺν εὐθυμίᾳ ψυχῆς ἀποδύμενον καὶ τὰς σάρκας πρὸς τὸ μαστίζεσθαι εὐτρεπίζοντα. "τοῦτο γὰρ μοι" φησίν "ἐκ πολλοῦ καὶ ἐφ' ἑτὸν καὶ προσδόκιμον." ἀλλ' ὁ συμπαθὴς ἐκεῖνος ἀνὴρ καὶ αὐτόχρημα ἐλετήμων, ὡς μόνον ἴδοι τὰς τιμὰς ἐκείνας σάρκας γυμνάς, ἅς καὶ χρόνος καὶ νηστεία ἐσχάτως ἐξέτηξεν, ἐκλασθῆ ὄλωσ καὶ τὴν ψυχὴν ἔπαθε, μηδὲ προσχεῖν ὄλωσ μηδὲ ψαῦσαι ταύταις τὸ καθόλου τολμήσας, πολλοῦ γε καὶ δὴ χερσὶν αἰκίσαι ἢ μαστίξιν. ὅθεν καὶ σοφόν τι ἐν ἐαυτῷ βουλευσάμενος, ὡς ἂν καὶ τὸ παρα βασιλέως δόξῃ ἀφοσιῶν καὶ τοῦς συνόντας λάθοι, ὡς τετυφῶς εἶη τὸν ἅγιον, πρῶβᾶτον δορὰν ἐνεγκῶν καὶ ταύτην ἐπὶ τῶν ὤμων θείῃς τοῦ ἀνδρός, κατὰ ἐκείνης, ὡς εἶχε, τὴν τῶν μαστίγων ποιεῖται καταφοράν, τὸ

μόνος καταλειφθῆναι μετὰ μόνου προοικονομησάμενος διὰ τὴν περὶ τὸν ἄνδρα, φησὶν, αἰδῶ καὶ τὴν τῶν σαρκῶν ἔκτλησιν. Ἴνα δὲ καὶ φανίδαις ὑποδεικνύειν ἔχη τοῦ ἀπὸ τῶν πληγῶν αἵματος, αὐτὸς ἐκείνος, ὃ γυνάμης εὐγνώμονος, τὸν οἰκείον αἱμάσει βραχίονα σιδηρῶ ἐκκεντήσας, καὶ τὸ ἐκείθεν ῥεῦσαν τὴν μάλιστα ἐπιβάσας, οὕτω ταύτην ἐξελθῶν δεικνύσειν σαρκὶ φοινιχθεῖσαν καὶ αἵματι, αὐτὸς δῆθεν ἀσθμαίνων καὶ ὑποκρινόμενος τὸν κατάσπον, καὶ εὐλόγηθεις παρὰ τοῦ δόλου ὁ θεοφιλῆς οὗτος, καὶ εὐχαῖς ταῖς αὐτοῦ προπεμφθεῖς ὁδοῦ εἴχετο, μισθὸν οὕτως ὑπερφυᾶ καλλίστου ἔργου δεξάμενος. ALL.

p. 88 v. 13. quomodo S. Demetrius sit Thessalonicae κηδεμῶν et πολιούχος, inter alios pluribus explicuit Ioannes Stauracius de excidio Thessalonicensi: πού μοι, Δημήτριε μάρτυς, ἡ ἀήτητος συμμαχία; πῶς τὴν σὴν πόλιν ὑπερείδες πορθουμένην; πῶς ὑπὸ σοὶ πολιούχῳ ἢ ἐχθροῖς ἄβατος, ἀφ' οὗ χρόνου ταύτην ἤλιος ἐθεάσατο, τοσούτων κακῶν εἰς πείραν ἐγένετο; πῶς τῆς τῶν δυσσεβούντων ὀφρῶς ἠνέσχου κατορχουμένης τῆς ἑραῆς προστασίας; πῶς ὑπέμεινας ταῦτα καὶ διεκαρτέρησας; „ALL.

p. 90 v. 19. πεπλούτηκεν εἰς εὐτυχίαν] hoc maxime improbatum est a Ge. Phranza lib. 1 c. 5: hoc maxime modo imperium ad Michaelem ex Palaeologis imperatoribus primum pervenit, quod utinam ne unquam pervenisset. ALL.

p. 91 v. 8. φιλόσοφος] corrigendum hic animadvertit Meursius, ὁ Φίλης. eius mentio pluries in hac historia. atque huius sine dubio gentilis est ille Philes cuius exstat *historia animalium*. quae sententia est illius doctissimi viri, quem modo nominavi. DOUSA.

ib. v. 16. ἐχειρίαν] cf. Ioannes Tzetzes Chil. 2 v. 58 de significatione huius nominis. ALL.

p. 92 v. 19. ὁ Γαβαλός] repugnante licet scripto codice legendum ὁ Γλάβας, uti mox infra diserte perscriptum est. DOUSA.

p. 94 v. 16. ἑκπαγωγός] cf. Ioannes Tzetzes Chil. 6 v. 329. Suidas: ἑκπαγωγὸς ναῦς ἢ τοὺς ἵππους, καὶ τοὺς ἄνδρας ἄγουσα. ἑκπηγὸς dicitur a Polybio. idem in ῥῦμα. ex hoc monstrum facit Sabellius *Hippagenes*, Ennead. 9 lib. 5: quae habuit centum viginti arcilia: sic enim dicunt Veneti navigia ad conveyendum equos; Graeci *Hippagenes* vocant. ALL.

p. 95 v. 11. μετὰ τοῦ δεσπότη] exactius Gregoras p. 47 13—49 4. ALL.

p. 99 v. 11. παραγειμάσας οὖν] Gregoras p. 49 4—7. ait reditum parasse, quod ibi nollet hibernare.

ib. v. 22. ἐς Φιλίππους ἐπήξατο] Gregoras p. 49 7—21. et mirum sane Gregoram iudicium adeo celebre, quo forte Graecia et dignitate personarum et probationum veritate et iudicium Georg. Acropol. Annot. 17

frequentia nullum vidit illustrius, adeo obtruncasse deartuasseque ut neque pes neque caput in eo appareat. Ge. Phranza temere confundit omnia, qui iudicium hoc sub Batacio factum sub Theodoro illius filio ponit. *quae res eum in suspicionem captati imperii, cui per id tempus Theodorus Lascaris iunior praesidebat, per calumniam vocavit.* secundo, quaestioni praefuisse, cuius tum apud imperatorem plurimum valebat auctoritas, Arsenium patriarcham cum aliis iudicibus. et tamen Arsenius post illud iudicium ex Apolloniade accitus in patriarchatum evectus est. tertio, episcopus, qui illi suadet ut consilii sui consocios ediceret, etiam iureiurando promittit illos solos ex legibus poenas duros, Michaellem ab omni supplicio immunem ac liberum abiturum. et hoc fuit praeter sententiam imperatoris; et episcopus promittit nunquam postea observanda. quarto, probationem ferri candentis Michael ad probandam suam innocentiam poscit. *quodsi hoc non est satis, obsecro te, domine, hoc mihi du, ferum in camini flammis coniectum et etiam atque etiam vehementerque candens manibus complectar, prunasque in sinum immittens, sperans deum, qui tres pueros in camino ignis liberavit, et oculum illum omnia contuentem semperque vigilem, qui scrutatur renes et corda, quique novit nec cogitasse nec concepisse me de quibus interrogas, illaesum, si ei placuerit, ab adustione servaturum.* hoc vero merum mendacium est: semper enim ab huiusmodi ferri candentis experimento abhorruit, palamque edixit se ut Romanum legibus Romanis, non barbaris, quando ille mos barbarorum erat, iudicandum esse. quinto, ineptissime ab episcopo dederetur Michael ab illa probatione, cum episcopus ille ad eam suaderet, qui comperta postea Michaelis mente verba illa protulit. cum itaque omnia confundat et mutilet pro libidine Phranza, nos eo neglecto ex aliis scriptoribus rem adeo singularem illustrabimus. Henricus quoque Spondanus in Continuatione Annalium miro anachronismo, ut semper solet, hoc idem iudicium sub Theodoro ponit, sub quo affectasse imperium Michaellem Palaeologum scribit. ALL.

p. 100 v. 1. *Νικόλαος*] Nicolai huius quoque mentio fit supra loco nimisquam corrupto. *μαγκλαβίτης* nihil aliud est quam custos ad aulae ianuam, clava armatus, quam *μαγκλάβιον πανι-clavium* appellabant. vide Glossarium Meursii in *μαγκλάβιον* et *μαγκλαβίτης*. DOUSA.

ιβ. κατέϊπε πρὸς τὸν βασιλέα] saepe alias etiam in suspicionem affectati imperii sub hoc Batacio venisse Michaellem Palaeologum habeo ex Ge. Pachymere lib. 1 cap. 7, qui ibidem exponit quomodo Batacius securitatem sibi parabat. ALL.

ιβ. not. v. 7. ἡ διὰ μύθρου ἀπόδειξις] ferri candentis experimentum ad innocentiae probationem nota etiam Graecis ea

tempestate in usu fuisse. Georgius Pachymerius lib. 1 Historiae Graecae testatur *se adolescente nonnullos massam ferream candentem manibus citra noxam sustulisse, atque ita innocentiam suam per miraculum testatam reddidisse.* et diu post haec tempora adhuc ferrum ignitum ab illaesa muliere contractum scribit Cantacuzenus Histor. Byzant. lib. 3 cap. 27. DOUSA.

p. 100 not. v. 11. Φειδίας καὶ Πραξιτέλης] novum mihi hoc semper visum fuit Phidiam Praxitelemque, duos nobilissimos statuarios ac caelatores, magorum ac praestigiatorum loco haberi. si non nugatur Graeculus, profecto velim doceri quid sibi velit et quo alludat auctor. DOUSA.

p. 101 v. 15. Καλλιμάνου ἀδελφῆ] Pachymerius, ut supra, non haec cum Thamare Callimanī sororis nuptias, sed cum filia Michaelis despotae secreta sponsalia suspicionem affectati imperii movisse tradit. ALL.

p. 102 v. 5. de purgationibus per monomachiam et ferrum candens vide doctissimas et eruditissimas Martini Delrii dissertationes, et Sixtum Senensem Biblioth. lib. 2 in fine. sunt a sacris canonibus damnatae et interdictae sub poenis gravissimis. ALL.

p. 103 v. 4. ἡ διὰ μύδρου ἀπόδειξις] mirum quid in hoc ipso genere de muliere adultera sed poenitente, et episcopo Didymotichensi commemorat Ioannes Cantacuzenus Histor. lib. 3 cap. 27. addam ipso tempore Lascarium hanc purgationem ferri candentis maxime fuisse in usu, ut oculatus testis refert Pachymerius lib. 1 (p. 33 2 — 14). et nota καὶ εἶδεν ὁ γράφων ἡβῶν τῷ τότε ὑποστάντας τινὰς τοιαῦτα, πλὴν ἀλωβήτως ἀπαλλάξαντας τὸ θαυμάσιον. pyrae eversae probationem in homicidio apud Cyprios lego apud Theodorum Prodromum de Rhodanthes et Dositelli amoribus lib. 1. ALL.

ib. v. 13. ὁ τῆς Φιλαδελφείων] hic est Phocas Philadelphien-sis episcopus, quem cum Arsenio patriarcha videtur confundere Phranza. ALL.

p. 107 v. 6. ὁ Μανουήλ] non ergo Arsenius, ut Phranza. Gregoras: ὅμως ἔδοξεν ὄρκους αὐτὸν βεβαιώσαντα etc. verba habes superiori capite. sed magis distincte et accurate Pachymerius p. 22 8. ALL.

p. 108 v. 7. καὶ ὁ βασιλεὺς] Gregoras p. 49 21. ALL.

p. 109 v. 2. γεγωνῶς ἄφωνος] Gregoras p. 50 6. ALL.

ib. v. 4. ἐφόλβιον] corrigendum censet Meursius φόλβιον, barbara et peregrina voce, herbam significante. de qua sic in Glossario: φόλβιον *herbas genus.* Demetrius Cpol. Hieracosophii lib. 2 cap. 1: φολβίου βοτάνης, κόστου, ἀμύργνης ἀρρενικῆς, στάχους Ἰνδικοῦ. occurrit illic pluries. videturque *beta* esse, quae Italīs *folgia mollia.* Scriverio vero nostro aliter videtur, qui legendum putat, levissima mutatione β in π, ἐφόλκιον, ut dicat

medicos scarificationem cucurbitularum pedibus adhibuisse, et *ἐφόλιον* sive attractorium quoddam medicamentum scarificationi iniectis et applicasse ad eliciendum sanguinem, cui rei *εὐφόρον* aptum etc. Dioscorides Aesclepiadesque alii videntur. de morbo autem imp. Io. Ducae Batatzis Nicephorus Gregoras lib. 2 cap. ult. Dousa.

p. 109 v. 15. *τοῖς τοιοῦτοις πεχωραῖς*] Gregoras p. 50 8. ALL.

p. 110 v. 3. *τῷ ἐκείνῳ προσκυνήσῃ Χριστῷ*] in hac aegritudine Ioannis pietatem et nummorum in pauperes profusionem fuse enarrat Georgius Pachymerius (p. 70 8), qui a Christianis principibus omnino audiendus est. ALL.

ib. v. 14. *ἐξήκοντα καὶ δύο*] Gregoras p. 50 16. et nota annos vitae illius Acropolitam numerare sexaginta duos, Gregoram sexaginta: in annis imperii conveniunt, cum uterque tres et triginta imperii numeret. ALL.

ib. v. 18. *θαυμάσιον*] admirabitur non nemo quam ratione eiusmodi imperatores, qui paulo ante reliquam regiam supellectilem hostibus cesserant et omnia sua amiserant, extorres, et non sine continuis illisque immensis sumptibus, nunc cum Bulgaris nunc cum Latinis nunc cum Christianorum hostibus, et quod maius cupiam videri poterit, cum Graecis ipsam belligerantes, tot recolligere pecunias potuerint, ut larga etiam manu largitionibus et retributionibus, non familiaribus modo sed exteris, supra etiam imperatorum consuetudinem effusissimis providerint. cessabit omnino admiratio, si revocentur in memoriam quae Pachymerius de acrio Ioannis et Theodori scribit p. 68 6. ALL.

ib. v. 22. *Ἄννης*] mortua namque Irene Annam Alemanam Manfredi Siciliae regis sororem uxorem duxit. Gregoras p. 45 7 et 91 22. Pachymerius lib. 3 p. 181 9 et infra p. 185 7. huius Annae postea imperium adeptus Michael Palaeologus maxime cupiens fuit. itaque inflammatus libidine ferebatur, ut neque pudor neque pietas neque hominum fama a cupiditate illa revocarint. mulieris castimoniam et artes et ipsius imperatoris conatus Pachymerius lib. 3 p. 181 14 sqq. expressit. ALL.

ib. v. 23. *Μαρκεσίνης*] rem fusius pertractat Gregoras p. 49 9 sqq. quae Gregoras de Nicephoro Blemmyda et exclusa Marcesina ab ecclesia tradit, videtur hausisse ex epistola encyclica eiusdem Nicephori, quae quia adhuc inedita est, quod sciam ipse, et digna sit quae ob pietatem et summam in Christianam religionem zelum teratur omnium manibus, hic exscribam Graece; quae est: *Νικηφόρου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κατὰ τὰ Ἑμάθια ἡσυχαστηρίου τοῦ Βλεμμύδου ἐπιστολὴ καθολικωτέρα καὶ πρὸς πολλούς, ὅτι ἡ ἀρχόντισσα ἡ Μαρκεσίνα, ἡ ἐξόχως ἐρωμένη τῷ βασιλεῖ καὶ διὰ τοῦτο πάντων ὑπερτερουσα, καὶ αὐτῆς τῆς Ἀγούστης πρωτεύουσα τυραννικῶς, εἰσέφηρσεν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς*

σεβασμία μονῆ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ, ἐν ἐκείνῃ τῇ μονῇ τῷ τότε διαγόντων ἡμῶν, εἰσῆλθε δὲ καὶ πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ τελουμένης τῆς λειτουργίας, καὶ ἀπεκλείσθη παρ' ἡμῶν τῆς ἱερᾶς ἀκροάσεως καὶ ἀπεδιαχθῆ μετὰ αἰσχύνης, ὄδυρομένη τὸ γεγονός ἐπὶ αὐτῇ. κάλιν ἡμεῖς ἐν πνεύματι τολμηταί, καὶ κάλιν ἡμῖν ἀπειλαὶ καὶ περιστάσεις καὶ κίνδυνοι. ἔτι τὴν κοσμικὴν ἔσμεν σοφίαν ἀπαίδευτοι, καὶ στυγητοὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀποτρόπαιοι. κάλιν ἀντιφερόμεθα ταῖς ἀρχαῖς, καὶ εἰκότως ἀπελεγχόμεθα δύσ-χρηστοι. μικρὸν τῆς τῶν δεινῶν ἐπιφορᾶς ἀνεψύξαμεν, καὶ ὁ Σατὰν ἤγαγεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀσελιγῆ τε καὶ φαρμακόν, τῆς οἰκουμένης τὸ πρόσκομμα, τὸ παγκόσμιον σκάνδαλον μετὰ τοῦ ἀνύχενος καὶ τῆς ὀφρῦος καὶ τοῦ φρυάγματος, τάχα μὲν καταπλήξων καὶ καταπαλαισῶν ἡμᾶς ἤδη ταῖς τῶν ἀλγεῖων ἰνδευματωθέντας καὶ προκατασεισθέντας ἡπαγωγαῖς (τοῦτο γὰρ ὤήθη, παχούς τὴν διάνοιαν καὶ τὸν τῆς ψυχῆς τόνον παρειμένους εἰδώς), ὄντως δὲ τῷ μόνῳ σοφῷ τε καὶ ἰσχυρῷ κατασοφισθησόμενός τε καὶ ἐκνευρισθησόμενος. ἄθρους ἀκάθεκτος ἡ μαινάς τῷ ἡμεδαπῷ σεμνίῳ προσέρραξε μετὰ βαρείας ὄσφ καὶ σφοδρᾶς τῆς κομπῆς, ὀξύρρου δίκην χειμάρρου πολυμιγοῦς. ἔωρακότες αὐτὴν οἱ περὶ τὰς πύλας ἡμέτεροι, καὶ ὅσοι τῶν ἐντός, πεφροκασί, διαπεφωνήκασιν. εἰσερρῶη παντοίμως καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νεῶν τῆς θείας καὶ μυστικῆς ἐπιτελουμένης θυσίας ἡ ἐναγῆς. ἡμεῖς δὲ, καὶ ταῦτ' ἐν ἀμνηστία γεγονότες τῷ ἄδοκῆτῳ τοῦ πραγματος, ἀπειργόμεν ἐνθὺς τὴν μοιχαλίδα τῆς ἱερᾶς ἀκροάσεως, τῆς κοινῆς καὶ συμφώνου τῶν πιστῶν ἐυχῆς τε καὶ ὑμνωδίας. ἀποτροπιαζόμεθα τὴν ἀσχήμονα, τὴν ἐκτόπως τοῖς νόμοις τοῦ Χριστοῦ ἐνυβρίζουσαν καὶ τὴν ὕβριν δημοσιεύουσαν, ὅλαις ὀρμαῖς ἐξοστρακίζομεν τῶν ὁσίων τόπων τὴν βέβηλον, περιδεῖς μὲν ὄντες τῇ ἀσθενείᾳ τῆς σαρκὸς καὶ ὑπότρομοι, τῷ τοῦ κυρίου δὲ κρατίστῳ φόβῳ τὴν ἀνθρωπὸν ἑκκρονόμενοι, καὶ τοῦ παρανομησαὶ τὸ θανεῖν μᾶλλον αἰρούμενοι, καὶ τὸ τῇ ἀκοινωνήτῳ συνεκκλησιάσαι τῶν ἀπεικταίων πλέον ἡγούμενοι τοῦ πικρῶς ἀπαλλαγῆναι τοῦδα τοῦ σκήνους, πληγὰς ἐν αὐτῷ καὶ καθιέρξεις καὶ λιμᾶξεις, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν ἀπειλουμένων, ὑπενεγκόντες διὰ βίου παντός. τῶν μὲν γὰρ παρόντων ἀνδρῶν τὸ βιαιότατόν τε καὶ μονιμώτατον, μὴ περαιτέρω τῆς τοῦ δεσμοῦ διαρρήξεως ἐξισχύσαν, τῇ ἐπικῆρῳ συγκατεστράφῃ ζωῇ, μεγίστων ἀντιφλοτιμησαμένων καὶ ἀκαταλύτων ἐπάθλων ἔσμον· τὸ δ' ἀστοχῆσαι νόμων Θεοῦ, καὶ τι τῶν θελούντων τὴν αἰσθησιν προκρίναι τῶν τοῦ κυρίου θεσμῶν, τὸ ἀπερριφθῆ προξενεῖ ἐξ αὐτοῦ, πικρίαν ἀνύπριστον, αἰσχύνην ἀπέραντον. χρῆ μὲν οὖν ἡμᾶς τὴν ἐν προσειχαῖς ἀληθίζειν ἐπικλησιν καὶ ὅλα τέκνα τοῦ ἀγαθοῦ τὸ ἀγαθὸν ἐνεργεῖν, εἰ καὶ ὁ χουὸς ὑποσύρει, συντόμως ἀνθέλκειν ἑαυτοῖς πρὸς τὰ ἄνω διὰ τὴν πρὸς τὸν ὕψιστον πατέρα αἰδαί, καὶ τὸ πολίτευμα ἔχειν, ὡς ἐν πατρίδι, ἐν οὐρανοῖς, ἔρρειν ἀφέντας πᾶν γηρόν καὶ πρὸ γε τῆς ἀναλύσεως, εἰ δὲ τῆς πρώτης οὐκ ἐφικνούμεθα τάξεως, πρὸς τὰς ἀνεκφράστους ἀπολαύσεις τέως ὄρᾶν αἰ δὴ βραβεῖα τοῖς ἐν ἀρετῇ κα-

μοῦσι προητοιμάσθησαν, καὶ πᾶσαν θλίψιν ὑποφέρειν διὰ τὴν αἰωνίζουσαν εὐκληρίαν (οὐ γάρ ἐστιν ὄλωσ τοῦ νῦν καιροῦ τὰ παθήματα, κἂν ὅσοσα κἂν ὅποιά ποτ' ἂν εἴη, πρὸς τὴν ἐλπίζομένην ἀντίδοσιν ἄξια), εἰ δὲ καὶ τῆς τῶν μισθῶν διαμαρτάνομεν ὁμηγύρεως, κἂν γοῦν τῇ ἐσχάτῃ μοίρᾳ τῶν σωζομένων ἐγκαταλέγεσθαι καὶ τῶν δεσποτικῶν προσταγμάτων ἀντέχεσθαι, δεδοικότας τὸ τῆς περιφρονησεως ἐπιτίμιον, τὴν ἐν γέννη κατάκρισιν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ προκινδυνεύειν αὐτῶν, εἰ δεήσειεν, ἐπεὶ πόσης ἀνοίας ἐστὶ τὸ μικρῶν τιμωριῶν τὰς μείζους καὶ παυροτέρων βασάνων τὰς διαρκεστέρας ἀλλάξασθαι; καὶ μᾶλλον εἴπερ αἱ μὲν αἱ βραχεῖαι σωφρονίζουσι καὶ καθαιροῦσι (τίς γὰρ ζήσας οὐχ ἤμαρτεν; ἀπὸ ῥύπου δὲ τίς καθαρὸς); αἱ δὲ λάγρος εἰσὶν ἀναφαίρετον. ὥσπερ γὰρ τις ὄπασοῦν ἐπταικῶς ἐκλογῆς ἑαυτῷ προκειμένης κολάσειων, εἰ τῶν τῆμερον κουφοτάτων, μετρίων ἴσως τινῶν ὄπισμων, προέλοιτο τὰς ἐπιπονυτέρας εἰς τὸ ἐξῆς, ὅλον στρεβλώσεις, ξέσεις, μελῶν ἐκτομᾶς, ἀφρονέστατος κρίνοιτ' ἂν δικαίως καὶ ἀλογώτατος, οὕτως ὁ τῶν ἄρτι προελόμενος δυσχερῶν τὰς ἐσομένας ἀληθόνας ἐν αἰῶνι τῷ τῆς ἐπίσεως, ὅταν ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι δοκιμάσῃ τὸ πῦρ, ἀνοητότατος τε καὶ ἀθλιώτατος. παραπλησίως καὶ ὁ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπάτην ὑπὲρ τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἠγαπηκῶς. καὶ οὗτος γὰρ ὄντως τετύφλωται, καὶ σκιᾶς ἐπειλημμένος ἢ νηὸς ἔχρους ἐν ὕδασι οἶεται τι ἔχειν οὐδέν. ἐπιλείοιγε εἰ φιλοδοξῆ, ζητεῖτω δόξαν τῇ ἀληθῇ τε καὶ μένουσαν, μὴ τὴν ψευδομένην καὶ παραρρέουσαν, ἀνθρώποις προσκείμενος καὶ θεῷ ἀφιστάμενος. ὁ γὰρ ἀνθρώποις σπεύδων ἀρέσκειν οὐκ ἔστι δούλος Χριστοῦ, καὶ οἷς πάντες ἀνθρώποι λέγουσι καλῶς, τούτοις ὁ ἀληθῆς λόγος ἀποκληροῖ τὸ οὐαί, κἂν οὐχ οἱ πολλοὶ τῆς ἴσης γνώμης ἡμῖν. ἀλλὰ μὴτ' ἐν πονηρευομένοις παραζηλοῦν διδασκόμεθα, μήτε τοὺς τὴν ἀνομίαν ποιοῦντας ζηλοῦν, κἂν οὗτοι πατέρες εἴεν, ἀπίστων προσῆκον αὐτοὺς καὶ ἀκολουθεῖν ὀπίσω Χριστοῦ, τῶν ἰγῶν αὐτοῦ δεδράχθαι, τῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων ἐξέχεσθαι· μὴ οὕτως γὰρ τις ποιῶν ἄξιος οὐκ ἔστι Χριστοῦ. τοῖς τοιοῦτοις ἐπειγόμενοι λογισμοῖς ἀπελαύνομεν παραντίκα τῶν θείων σηκῶν τὴν ἀνόσιον, οὔτε τὸν ἅγιον ἄρτον τῇ ἀναιδεῖ καὶ ἀκαθάρτῳ δοῦναι τολμήσαντες, οὔτε μὴν ἐμπροσθεν τῆς καλινδουμένης τῷ τῆς μοιχείας βορβόρω τοὺς λαμπροὺς βαλεῖν καὶ μαργαρώδεις λόγους τῆς ἐεράς τελετήs. ὄθεν ἐν κυρίῳ καρτεροῦμεν τὰ ἐπερχόμενα. cuius sententia per me in Latinum conversa edita a doctissimo Odorico Raynaldo Annalium tomo 14. hic Spondanus anno 1255 num. 16 mira oscitantia Nicephorum a Blemmyda dividit: *cum pellex eius quaedam, quae maiori pompa quam ipsa Augusta incedere consueverat, ab ingressu templi Blemmydae prohibita ab eius abbate Nicephoro magnae virtutis atque auctoritatis viro etc. sane hic abbas Nicephorus a Blemmyda deiectus non est.* ALL.

p. 111 v. 19. φημισθεις αὐτοκράτωρ] quamvis enim imperium iure haereditario ad Theodorum Lascarum veniret, quia

is a patre vivente non appellatus fuerat imperator, eo defuncto communi totius exercitus consensu ac nobilium omnium ac procerum concursu imperator salutatur: constabat enim Ioannem nemini omnium nisi filio imperium relinquere voluisse, quod et pius esset in liberos et nemini alteri id destinaret. quare autem filium vivens nullo modo designare voluerit, pluribus prosequitur Gregoras lib. 3, qui subdit: ἀνηγορεύετο δ' ὕστερον παρ' ἐκόντων τῶν ὑπηκόων ἀπάντων καθιεσθαις ἐπ' ἀσπίδος κατὰ τὸ ἐν τούτοις ἐπικρατοῦν ἔτος. ALL.

p. 112 v. 7. ἐγήρευς τοῦ πατριαρχοῦντος] Gregoras p. 55 3. ALL.

ib. v. 11. πολλοῖς ἐπὶ τῷ Βλεμμύδῃ] Gregoras p. 55 7. Acropolita Mannelem vocat patriarcham demortuum, Gregoras Germanum: sed de his nos alibi egimus. ALL.

p. 113 v. 7. μοναχόν τινα] Gregoras p. 55 13. ALL.

ib. v. 13. ἐν μιᾷ ἑβδομάδι] huius ordinationem per hebdomadam absolutam, uti non ita usitatam in ea ecclesia, narrat Acropolita, de qua nos egimus in tractatu de ordinationibus Graecorum. ALL.

p. 114 v. 4. ἐξορμήσας] Gregoras lib. 3 p. 55 23. ALL.

ib. not. v. 6. μνίκα] ita contracte καὶ ἐπιεκρημένως scriptum in manu exarato codice, quod in versione resolvendum putavi in Μελένικον, *Melenicum*. de quo dubitari non oportet. est autem Μελένικος civitas non longe a Thessalonica. Georgius Cedrenus in Basilio Bulgaroctono, qui circa annum 1010 imperavit, dicit imperatorem ἔλθειν εἰς τὰ Ζαγόρια, ἔνθα τὸ λίαν ὄχνηώτατον ἴδρυνται φρούριον ὁ Μελένικος, *venisse ad Zagoria, ubi in longe minutissimum castellum nomine Melenicum confugerint Bulgari, in saxo situm ac praecipitiis ac vallibus altissimis undique cinctum. Ζαγορὰ ἢ Μυσία Mysia*, ubi Haemus mons, ut est apud Nicetam. DOUSA.

p. 130 v. 2. Βακτούνιον] Nicetas Βακτούνιον scribit. DOUSA.

ib. not. v. 4. πρωτοσίβαστον καὶ πρωτοβεστιάριον] de his dignitatibus consulendum esse Glossarium Meursii supra monuimus. DOUSA.

ib. not. v. 5. μέγαν στρατοπεδάρχη] quantae dignitatis fuerit *magnus stratopedarcha*, ostendit idem Meursius in exactissimo opere. item quis *magnus domesticus* et *protostrator*, quae officii nomina mox subsequuntur, nullibi melius quam ibi disces. DOUSA.

ib. not. v. 6. πρωτοβεστιάριτην] differebant dignitate et munere ὁ πρωτοβεστιάριος et ὁ πρωτοβεστιάριτης. clarum, ecce, ex hoc loco, et annotatum iam ante ex Codino V. C. Iohanni Meursio. vide Glossarium in βεστιάριον. DOUSA.

p. 131 v. 21. πολλήν συλλεξάμενος στρατιάν] Gregoras lib. 3 p. 56 9. ALL.

p. 132 v. 6. τὸν Παροάργην] Gregoras p. 56 4 ait foedus cum Turcis, quod pater percusserat, renovasse. ALL.

p. 133 v. 12. καὶ ἦσαν ὄπλοις κατάφρακτοι, οἱ δὲ Σκύθαι κοῦφοι ὄπλιται] Romanos milites induxit etiam supra gravi armatura munitos et propterea inhabiles, contra Scythas levibus armis expeditos suocinctosque, ubi Balduinum a Scythico equitatu circumventum captumque scribit. Herodianus lib. 7, in expeditione quadam Maximini adversus Germanos, hoc eodem pene eum militiae genere usum tradit: *μάλιστα δὲ οἱ ἀκοντισταὶ καὶ οἱ τοξῆται πρὸς τὰς Γερμανῶν μάχας ἐπιτήθειοι δοκοῦσιν, ἐπιτεθῆγοντές τε αὐτοῖς κοῦφως οὐ προσδοκᾶσι καὶ ἀναχωροῦντες ὀφθίως; caeterum iaculatores sagittariūque gerendo adversus Germanos bello magnopers idonei videntur, siquidem expediti hostem opprimunt incautum, facileque rursus in tutum se recipiunt.* iaculatores hos domo Mauros Osrhoenos Armeniosque et Parthos fuisse, ibidem auctor innuit. eodem militiae seu malitiae genere Balduinus imperator a Scythico equitatu circumventus oppressusque videtur. DOUSA.

p. 134 v. 1. ἐμμεσθήκεσαν γὰρ] Gregoras p. 56 13. ALL.

ib. v. 8. ὁ μὲν τῶν Βουλγάρων] Gregoras p. 56 16. ALL.

p. 135 v. 22. πόλιν κινουμένην] et ante Theodorum Anna Comnena Alexiad. lib. 13: καὶ ἦν φοβερόν θίαμα ἐκεῖνο τὸ σύνηταγμα καθάπερ τι πόλεως τείχος ἀλλήλοις συνηρμοσμένοι. lib. 15: καὶ εἴπερ ἂν ἰδῶν πόλιν τινα ἔμψυχον πεπυργωμένην πορεύεσθαι κατὰ τὴν εἰρημένην ἐκείνην κινουμένην σύνταξιν. ALL.

p. 141 v. 5. ὁ Σεπτέμβριος ἐφειστήκει μὴν] Gregoras p. 57 8. ALL.

p. 142 v. 21. ὁ Μιχαὴλ ὁ Κομνηνός] Gregoras p. 57 19. ALL.

ib. v. 22. ὁ μύγας Κονόσταλος] *magnus comes stabuli*. Κόντος (Italorum *conto*, et *conte* Gallorum) *comes*, σταῦλον et σταῦλος sive στάβλος Graeco-Barbaris *stabulum*. est igitur Κοντοσταῦλος sive Κονοσταῦλος (ita melius quam Κονόσταλος) qui Italia *contostabile*, Gallis *conestable*. ὁ μύγας Κονοσταῦλος non postrema dignitas in Palatio Graeco fuit. consule Meursius in Glossario. DOUSA.

p. 143 v. 3. ἐταράχθη] Gregoras p. 57 23. ALL.

ib. v. 13. ὅτι περ] Gregoras p. 57 24. nec diversa sunt quae Phranza commemorat. ALL.

ib. v. 16. ταῦτα ἐκεῖνος ἐμάνθανε] Pachymeres lib. 1 c. 9. ALL.

p. 146 v. 5. τοῦτον ἐδέξατο] Gregoras lib. 3 p. 58 15. Pachymerius p. 25 18. ALL.

ib. v. 20. τὸν Κομνηνὸν εἰς ἡγεμόνα] Gregoras p. 58 19. ex Gregora sua habuit Phranza lib. 1 c. 2. ALL.

p. 147 v. 8. ἀνήρ δέ τις] Gregoras p. 59 3. ALL.

p. 147 v. 9. Ἀμῆρας] apud Cedrenum Nicoetam Zonaram aliosque Graecos eius notae scriptores Ἀμῆρας saepissime occurrit. etiam apud Latinos. ex iis unum solummodo producam, quia recens tanti non est. Sigebertus Gemblacensis ad annum 647: *Persa quidam simulans se velle adorare Haumar amiram Sarcenorum, infixu in ventrem eius gladio peremit eum.* item ad annum 766: *Constantinus imperator et Habdallas amiras pari vaesania in orthodoxos desaeviunt.* est autem amira Arabico vocabulo praefectus imperium obtinens. hinc *amiravivus* sive *amiravivus* apud scriptores expeditionum Hierosolymitanarum. apud quos, ut et in vita Sancti Ludovici, *admiratus* invenies, apud alios *ammuratus*, item *almuratus* et *amiraeus*. in Ottone Frisingensi est *admiraldus* ad annum 1101: *ab Alexio Memphaeorum regi seu admiraldo praesentati.* aliique recentiores *ameras* pro Turcico imperatore usurpant. et arabum principibus *amerae* appellationem prae caeteris semper arrisisse docti annotarunt. hinc et apud plerosque Europaeos *amiral* pro thallassiarcho seu praefecto maris. vide viri magni notas in Curopalatem, et Meursii Glossarium in ἀμῆρας, ἀμῆραις, ἀμῆράλιος et ἀμῆραδία. DOUSA.

ib. v. 18. Πελάρπακίς est *Beglerbegus* apud Turcas (quos hic Persas vocat Logotheta), dignitatis nomen satis notum. *Beglerbegi* significat ἄρχοντες ἀρχόντων, *domini dominorum*; et ipsi *Bassae* appellati. in ms Chronico Cpolitano apud Meursium *Μπεγλερμπεκίς* scribitur; et saepe ibi occurrit. vide Glossarium. praetor Graeciae historicus, Leunclavio saepius laudatus, *Πελάρπακίς* scribit, et dicit *Beglerbegorum officium respondere dignitati vel officio maximi stratopedarchae* (idem hic inquit Logotheta), quem nunc *Generalem campi* vocare solemus. vide incomparabilis viri Pandecten Histor. Turc. cap. 14, ubi et *επιρεα* exponit. DOUSA.

p. 148 v. 16. ὁ τατάς τῆς αὐλῆς nomen dignitatis in aula Cpolitana, cuius meminit Codinus, de vestimentis eius et ornatu. sed nullum munus supra tempore fuisse scribit. non satis liquet an huius Tatae mentio fiat in depravata veteri inscriptione Graeca, quam haec nobis meditantibus suggessit multiingae lectionis vir mihi haece amicissimus Petrus Scriverius; ΕΤΕΙΜΗΞΑΝ. ΤΑΤΑ. Ν. ΟΙ. ΓΟΝΕΙΕ. ΒΑΤΑΚΗΣ. ΚΑΙ ΑΠΟΦΗ. Κ-ΓΥΝΒΑΒΕΙΣ. ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ. extat in *Caraler* in Galatia, producitque ex schedis Busbequianis V. C. et de republica litteraria optime meritus Ianus Gruterus, Inscription. p. 1128 2. DOUSA.

p. 149 v. 18. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοῦ Ἀυραρχίου] cf. Anna Comnena Alexiad. lib. 12 et 13. ALL.

p. 150 v. 16. τοῦντιεῦθεν εἰς ἀποστασίαν] Gregoras lib. 3 p. 56 2 ieiune admodum. fusius Pachymerius lib. 1 c. 30. ALL.

p. 154 v. 6. ὁ δὲ Κομνηνός] Gregoras p. 56 10. ex Gre-

gora sua hausit Phranza lib. 1 c. 2. cf. Pachymeres lib. 1 c. 9 p. 25 21. ALL.

p. 154 v. 14. τούς αὐτῶ καὶ στρατεύματα] Pachymeres lib. 1 c. 10 p. 26 9. ALL.

ib. v. 19. Ἀξιόν, non Ἀξειόν neque Ναξειόν scribendum nota ex Ioannis Tzetzes Chil. 10 v. 186. ALL.

ib. Ναξειόν ὀνομάζουσι] certa est et liquida emendatio nostri Meursii, qui legendum monuit Ἀξειόν. nam veteribus Bardarius fluvius Ἀξιός dicebatur. testis Zonaras Annal. tom. 3 in Basilio Porphyrogenito. de Axio fluvio Nicetas lib. 3 de rebus gestis Isaacii Angeli, et multa Nioephorus Gregoras lib. 8. hunc Iohannes Tzetzes, ut est apud Ortelium in Thesouro Geographico, *Bardars*, Sophianus *Vardati* vocat. corrigendus in hac re insignis Theophylacti locus in Epist.: θάττον δὲ τὸ τοῦ γείτονος ποταμοῦ, ὃν ἡ παλαιὰ μὲν καὶ Ἑλληνὶς Ἀξιόν, ἡ νέα δὲ καὶ βάρβαρος ὀνομάζει Βαρδάριον. perperam in ms ὀνομάζει Βαρανάριον. quod observatum quoque sagaissimo Meursio. vide Glossarium in Βαρδαριῶται. DOUSA.

p. 155 v. 9. ὁ δὲ Σκούτερης] quid? an *Scuteris* hic nomen proprium, an scribendum *Σκουτέρης*; *Σκουτέρης* sive *Σκουτέριος* officii nomen. ferebat scutum ac labarum imperatoris, Codino teste. quem vide, ut et Meursii Glossarium in hac voce et in διβέλιον. marchionis dignitatem habuisse docet Gregoras lib. 7. meminit cuiusdam *Glabas Scuterii* Cantacuzenus lib. 3 cap. 69. DOUSA.

p. 156 v. 10. Θεόδωρος] Pachymeres p. 26 20 vocat *Manuelem*. ALL.

p. 162 v. 7. ἐπεὶ δὲ ἐναπελείφθη] Gregoras p. 60 12. ALL.

ib. v. 10. ἵνα δὲ καὶ εὐπρόσωπος] Gregoras p. 61 2. et nota, quam Acropolita imperatoris filiam vocat *Irenem* Constantino Toecho nuptam, a Gregora vocari, non sine memoriae lapsu, *Theodora*; quod etiam infra inculcat p. 63 6. namque *Theodora*, quemadmodum et *Eudocia*, in nuptae remanserant. nota etiam Pachymerium *Histor.* lib. 1 p. 35 22 tres tantum illi filias tribuisse. ALL.

ib. v. 22. νόσῳ] Gregoras p. 61 18. morbi illius naturam exprimit Pachymerius lib. 1. ALL.

p. 163 v. 2. κατὰ σκέλη τειθεῖς] dedi manuscripti codicis scripturam. lege *κατασκελετισθεῖς*, et infra τοῦτο συμπεριπλήκων. huius loci emendatio debetur elegantissimo et ingeniosissimo Heinsio nostro. DOUSA.

ib. v. 3. τὸ μοναδικόν] paulo ante obitum, ut scribit Gregoras p. 61 22. neo dissentit Phranza lib. 1 cap. 3, ut alii viri principes et imperatores, et ex vulgo quicumque in ea natione pietatem cultumque divinum colere videri volunt, imminente morte facere suevere. paulum enim antequam vita excedant,

quare vero id agant, fuse alibi diximus, monachorum habitum induunt. nugantur itaque Theodorus Monembasiensis et eius stolidissimus exscriptor Matthaeus Cigala, qui aiunt eum in Sosandrorum monasterio monachum factum pie admodum vixisse tandemque mortem obiisse: *καὶ βασιλεύει ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεόδωρος χρόνους δ'. καὶ εἶδε τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, ὅτι εἶναι μάταια, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι αἰώνιος. ἄφησε τὴν βασιλείαν καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν μονὴν τῶν Σωσάνδρων, καὶ ἔγινε καλόγηρος, καὶ εὐαρέστησε τῷ Θεῷ διὰ τῆς ταπεινώσεως. καὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν.* ALL.

ib. v. 5. ἔξομολόγησιν ἐπεποιήκει] Gregoras brevis p. 61 24. ALL.

ib. v. 6. τὴν εὐαγγελικὴν μιμησάμενος πόρνην] Lucas evangelista cap. 7 v. 37: *καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἧτις ἦν ἀμαρτωλὸς etc., peccatricem appellans prostitutae pudicitiae mulierem. cuius resipiscentia in exemplum passim adducitur. haec γυνὴ ἀμαρτωλὸς est Maria Magdalene, soror Lazari. vide Caesaris Baronii Annal. Ecclesiast. ad annum Christi 82 n. 16 et seqq.* DOUSA.

ib. v. 13. ἐκείνος μὲν οὖν οὕτω βιάσας] mores Theodori tanquam illi infensus tacet Acropolita. audiamus, si placet, ex Pachymere p. 36 6. ALL.

p. 164 v. 1. *τῇ τῶν Σωσάνδρων μονῇ*] monasterium hoc Sosandrorum Magnesiae deiparae virginis nomine ipse imp. Iohannes exstrui fecit, teste Gregora lib. 2 cap. 11; eundemque sepultum inibi dicit cap. ult. eiusdem libri. DOUSA.

ib. v. 15. Acropolita octo annos nondum absolutos, Gregoras sex annos natum refert p. 62 22. Phranza Gregoram sequitur. Pachymerius lib. 1 p. 35 23 novennem facit. hinc erroris arguitur Flavius Blondus, qui duos Theodoro filios dat, eorumque tutorem Michaellem Palaeologum ab eodem constitutum refert, lib. 8 Decad. 2 Hist. *et forte tunc accidit Theodorum Vatari* (Batatzium vel Bataccium vel Vatacium dicere debuit) *Graecorum, ut appellabant, imperatorem mori, duobus filiis superstitionibus, quibus pueris Michaellem Palaeologum sibi affinitate coniunctum testamento dederat tutorem.* et infra: *Michael Palaeologus tutor crudelissimus pueros fidei suae sub affini nomine ab eo, qui eum extulerat, commendatos, cum interfecisset, imperium assumpsit.* in his postremis verbis alius Flavius error reprehenditur: Michael enim filium unicum Theodori Iohannem excaecatam oclumque in Nicetiatorum castro custodiisque circummoenitum magna diligentia asservavit. Pachymerius lib. 3 p. 191 11. vide de hoc eodem Iohanne occaecato Gregoram lib. 4, Phranz. lib. 1 c. 5, et alios. immo Ioannes hic Theodori filius, qui interfectus a Michaelle asseritur, post Michaellem ipsum superstit; eumque post Michaelis obitum Andronicus F. imperans sua

praesentia honoravit, beneficiis ac muneribus cumulavit, pro paterno scelere exoravit, et veniam impetravit. Pachym. de Andron. Michaelis F. p. 103 16. Blondus sequitur Sabellicus Eunead. 9 lib. 6: *reliquerat Theodorus Michaellem cognomento Palaeologum filium tutorem, fecitque ea res fidem Balduino et Venetis futuras pacis, si tutoris nomine contentus esset Palaeologus. sed homo vehementi spiritu multaque prudentia non solum Balduini opes fregit, sed evertit etiam funditus.* ALL.

p. 165 v. 1. Μουζάλων Γεωργίω] erat is non claro genere ortus, sed ob cognitionem rerum et ad omnia aptitudinem atque morum urbanitatem a puero in aulam imperatoriam ascitus, ut cum multis aliis aequalibus Theodoro imperatori collorum esset; qui ita se ad mores illius accommodavit, ut unus illi esset omnia faciens dicensque quidquid imperatori gratum erat. amor eorum crescente aetate concrevit adeo, ut apud eum iam imperatorem principem et auctoritatis et gratiae locum obtineret, solertissimus coniector, quod illi placeret, dexter negotiorum administrator et fidus arcanorum particeps; quas ob res celeriter protovestiarii dignitate ornatus uxorem ex imperatoria familia duxit. ex Gregora. vide etiam Pachymerium historiarum libro primo. quibus notabis monstrum et ἀνιστορησίαν Sabellici Eunead. 9 lib. 6: *sunt qui Gregorium Inisolum tutorem a Theodoro relictum scribant, quem sacris operantem Palaeologus interfecerat, recepta ad se puerorum tutela, quos pari iniuria ac nescio an maiore etiam sustulit.* Georgius in Gregorium evasit, Muzalon in Inisolum, obruncatus ab exercitu et populo in *interfectum a Palaeologo*, puer unicus in *pueros*, obcaecatus in *sublatum*, quid de reliquis expectandum est? ALL.

ib. v. 2. τοῦτον γὰρ ἢ διαθήκη ἐποίησεν] Gregoras p. 62 19 Georgio addit secundum curatorem Arsenium patriarcham, quem tacuit Acropolita. neque diversus est Phranza. ALL.

ib. v. 6. καὶ ὄρασι] Gregoras p. 63 10. ALL.

ib. οὐκ ἔπειτα τριταίος] Gregoras Pachymerius et Phranza tradunt fuisse perpetratum die nono, et forte omnes vera nuntiant. neque enim statim atque moriturus imperator, sepulturae traditur. quare sex primis diebus funus illius curatum est, elatum, propositum populo, terrae tandem traditum, nono vero die ab illius obitu, tertio ab illius sepultura, Muzalones obruncarunt. ALL.

ib. v. 8. συνδραμόντες πάντες] solemnitas exequiarum et frequens omnium concursus non merebatur tam indignum spectaculum. convenerant enim in templum patriarcha cum clero universo, matronae, omnes nobiles, ut de more lugerent et memoriam imperatoris celebrarent. aderant omnes principes, plebei quoque non deerant, conflexerat omnis exercitus, non eadem omnes sententia, alii luctum praeferentes, alii necem spirantes,

et quod sane atrocius est, dum hymni concinerentur, vel ut Acropolis dicit, dum sacrosanctae missae sacrificium offerretur et cultus divinus perageretur. Gregoras p. 65 23. similia sunt quae narrat Phranza. ALL.

p. 165 v. 10. *οἱ πρὸς τοῦ βασιλέως κεκακωμένοι*] Pachym. p. 23 16, 24 6, 64 17, 65 7. ALL.

ib. v. 24. *καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ αὐτοβοῶσι*] Gregoras p. 66 1. scriba hic ob similitudinem obruncatus, ut id quoque obiter advertam, Theophylactus nuncupabatur, eratque affinis Georgii Pachymerii historici. audiamus ab ipso libro primo p. 59 12. ALL.

p. 166 v. 7. *πρὸς ὀρκωμοσίας ἐτέρας*] certe si usquam alias, hoc certe aevi Graecis haec iusiurandum ludus est, et iurare saepius peierare fuerit, iurarunt siquidem proceres conceptis verbis ex sententia imperatoris, antequam ille moreretur, se omnia ad amissim servaturos quae ille in testamento praescripserat; deinde statim post eius obitum peierant. nam cum se cognosceret ob rerum novitatem proceribus invisum Muzalon, qui dignitatis illius fastigium aegre ferebant, cum multi essent ad quos simul et tutela pueri et imperii administratio magis pertineret, convocatis omnibus in curiam submisit eis colloctus, haud obstare subintulit se tum imperii administratione tum tutela pueri cessurum. proceres simul velut ex composito id recusarunt, iusque iurandum priore sanctius datur tum a nobilibus tum a plebe militari; sibique et familiae suae quilibet exitium imprecantur, nisi quod iurassent sancte servassent, ac Muzalonis tutelam, imperatoris vero filio imperium insidiarum expers et inviolatum ad omnem posteritatem tuerentur. cum deinceps exercitus in ecclesiam rueret et timore percitus Muzalo elabi conaretur, iidem omnes simul, ne ille egrediens templo salutem suam provideret, denuo iusiurandum adiecerunt, velle se omnia tuta quae imperator praeceperat, et cordi sibi esse aequae ac propriae Muzalonum vitam. hinc non semel sed saepius se religione obstrinxerant: et tamen cum res ipsa cogeret, sive vindictae studio sive odio sive neglectu, utinam non impulsu et adhortationibus iura divina atque humana violantes, necibus Muzalonum manus dedere. vide quae de his sacramentis et execrationibus praeter Acropolitam referunt Gregoras Phranza et Pachymerius. ALL.

ib. v. 17. *τοῦ ἱεροῦ βήματος*] quid fuerit *βῆμα*, vide Glossarium Meursii in *πρόθεσις*. DOUSA.

ib. *τοῦ ἱεροῦ βήματος*] Gregoras lib. 3 p. 65 19. paria sunt quae nobis dat Phranza: sed huiusce rei tragoediam multo melius ac fusius prosequitur Pachymerius lib. 1 p. 55 1. ALL.

ib. v. 20. *τοιούτων γὰρ τὸν θυμὸν*] causas tanti odii recenset Pachymerius lib. 1 p. 54 7. ALL.

p. 167 v. 3. trucidatis iam Muzalonibus, et inepto ad imperandum Ioanne immatura adhuc aetate, quaeritur ab omnibus

qui imperium regat, nutantem principatum sustentet, nec oneri cedat; nec aptior indicatur Michaele Palaeologo. vide Gregoram et Phranzam. Pachymerius quoque hisce fusius rem prosequitur. ALL.

p. 167 v. 6. οὐ γὰρ προσήκον] de his omnibus vide Gregoram lib. 3, et qui Gregoram exscribit, Phranzam lib. 1 c. 3. ALL.

ib. v. 9. ἐλάδα] navis optime confertur cum re publica seu imperio, gubernator cum principe, curae turbae negotia seditiones tempora dubia cum mariinis fluctibus, cives cum vectoribus. Theophylactus Simocatta Mauric. hist. lib. 1 c. 1: *χαλί-νου λόγῳ τὴν ἐξουσίαν, φιλοσοφίᾳ τὸ κράτος οἰάκιζε*. Cicero Epist. ad Q. Cornificium: *quamobrem, mi Quinte, conscende nobiscum et quidem ad puppim. una navis est iam bonorum omnium, quam quidem nos damus operam ut tutam teneamus: utinam prospero cursu. sed quocumque venti erunt, ars nostra certa non deerit*. et in Sextiana: *navis rei publicae fluitans in alto tempestatibus seditionum et discordiarum*. et in Pisonem: *qui maximis turbis ac fluctibus rei publicae navim gubernasset*. Choricus Sophista oratione peracta in Procopium Gazaeum: *ὁμοῦ ἀπῆλθεν ὁ Δημοσθένης, καὶ προσέτι βιαίῳ θανάτῳ, καὶ τὴν Ἀθηναίων τύχην σαλευομένην καταλιπὼν δίκην νεῶς περι-κλυζομένης ἀνέμων τε βίᾳ καὶ συγχύσει κυμάτων. ὁ δὲ τὴν ἐνεγκοῦσαν ἀφῆκεν εἰς ἀσφαλῆ τε καὶ μέγαν ὀρμιζομένην λιμένα τὸν Ἰερέα*. sed omnium optime atque elegantissime turbas ac seditiones rei publicae expressit Alcaeus: *τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κύμα κυλίνδεται, τὸ δ' ἔνθεν. ἄμμες δ' ἄν τὸ μέσσον ναῖ φορήμεθα σὺν μελαίνῃ χειμῶνι μοχθηῦντες μεγάλῳ κάλῳ. πῆρ μὲν γὰρ ἄντλος ἰσοπέδιον ἔχει, λαῖφος δὲ πᾶν ζῆθλον ἤδη, καὶ λακίδες μεγάλαι κατ' αὐτό. χαλαῖσι δ' ἄγκυραι*. (Alcaei fragmentum dedi ab Hermanno Elem. doctr. metr. p. 688). ALL.

p. 168 v. 11. ξυμπάντων δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ] Gregoras p. 70 16. artes etiam ipsius ad occupandum imperium (neque enim soli aliorum lubentiae rem commisisset) fusius exprimit Pachymerius lib. 1. ALL.

p. 169 v. 15. καὶ πρῶτα μὲν] Gregoras p. 71 2. ex Gregora sua descripsit Phranza. Pachymerius nihilominus primum eum ad magni ducae officium evectum tradit lib. 1 p. 67 16. quomodo postea ex magno duca despotae dignitatem induerit, et tum adversorum tum favorabilium procerum sententias et concertationes in pleno senatu, ubi intervenerat et patriarcha et celerus, fusissime prosequitur Pachymerius lib. 1 c. 29. ALL.

ib. v. 16. μικρόν τι πάνυ] Gregoras p. 78 1. similia habent Phranza c. 4, Pachymerius p. 97 2. ALL.

p. 170 v. 6. ἔνθα παρὰ τοῦ πατριάρχου] Acropolita plurima in hoc negotio silentio praetermittit, ne invidiam suo conflet Pa-

laeologo. ea tamen ex aliis subministrantur, Gregora p. 78 3. nec diversa sunt quae scribit Phranza. ALL.

p. 170 v. 9. ὁ Καρνανίτης] Pachymerius p. 63 7. reliquos, si sibi adversari poterant vel suis conatibus impedimento esse, ut de medio tulerit, habeto tibi ex Pachymere p. 80 11. ALL.

p. 172 v. 7. ἐκ σκοτομήνης βαθείας] Pachymerius p. 97 16. ALL.

ib. v. 12. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Λατῖνοι] Pachymerius p. 106 8. ALL.

ib. not. v. 5. χρυσοψητεῖον sive χρυσοψητεῖον fornax in qua aurum coquitur et conflatur. Suidas: χρυσοψητεῖον, ἔνθα χωννεύουσι καὶ ξφουσι τὸν χρυσόν. DOUSA.

p. 174 v. 3. τῶν κομερκίων] *commerciorum*. vox Latina tota κομέρκιον sive κομμέρκιον, *commercium*. vide Glossarium Meursii. DOUSA.

ib. v. 17. τῷ βηγῇ τῆς Σικελίας τῷ Μαφρέ] Gregoras lib. 3 p. 71 21. Pachymerius p. 82 21. ALL.

ib. v. 18. τῷ Πρίγγι] iterum pura puta vox Latina, Πρίγκις sive Πρίγγις princeps. τῶν Φράγγων ῥήξ *Francorum rex* etc. vide Meursii Glossarium. DOUSA.

p. 175 v. 21. κανικλείου] *caniclei* praefectura erat magna valde dignitas Cpoli. vide omnino Meursii Glossarium, et adhibe Cantacuzenum lib. 1 cap. 14 et lib. 4 cap. 40. DOUSA.

ib. v. 24. μείζονος κέρδους] Gregoras p. 72 3. ALL.

p. 176 v. 5. τὸν αὐτάδελφον] Gregoras p. 72 8. hinc colligitur Michaeli Palaeologo duos fuisse fratres, quamvis non ex eadem matre, Ioannem et Constantinum. Pachymerius: ὁ μέντοιγε μέγας κοινοσταύλος τοὺς ἀδελφοὺς ἐπιστήσας νέους ὄντας καὶ συνετοὺς, ἃν ἄτερος μὲν Ἰωάννης, ὁ δὲ δεύτερος μετ' ἐκείνου ὁ Κωνσταντῖνος ἐλέγοντο, ὀφθαλμοῖς οὐκ ἔμενον ἀποκρίνομενους τὰς προπούσας ἐαυτῷ φυλακὰς καθίστη. ALL.

ib. v. 9. ὁ μὲν οὖν σεβαστοκράτωρ] plura de his vide apud Gregoram lib. 3 c. ult. ALL.

ib. v. 14. οἱ μὲν οὖν] hostes Graecis ipsis longe plures erant. hinc ad militares artes animus advertitur. nam Graeci propius hostem castris motis mittunt hominem idoneum, qui hostiles exercitus concitet et conturbet. is noctu veluti transfuga cum Michaeli Aetoliae principe congregitur. nuntiat illi magnam periculum impendere. illius generos Achaiae et Peloponnesi principem et Sicilliae regem clam per legatos pacem Graecis largitionibus obtulisse. si salus sua sibi curae esset, antequam illa concordia iniretur, sibi prospiceret. Michael paucis suorum re indicata ante solis ortum fugit, eumque alii atque alii sequuntur: ita Michaelis milites omnes in fugam se vertere. mane socii fuga Michaelis cognita, cum causam consequi non possent et valde imminutum suorum numerum cernerent, in fugam se ver-

tant. et a Michaelis — *Quis est ille qui in tabulis accepit*
Gregor. Sicilianus et parte caritatis. dicitur enim ex scriptis vivos
coram. non enim Paganus et Michaelis pueri int. aliam
amicum veliter amicum dicitur Paganus lib. 2. p. 16. principem
scilicet et illius caritatis puerum Joanne III Michaelis uxoris
amicum coram amicum puerum int. parte puerum illius
in amica dicitur. sed hunc dicitur. et amicum gravem
caritatis puerum. caritatis dicitur et utrum etiam dicitur non
caritatis. sed hunc puerum puerum et utrum. non puerum
non puerum. a hunc puerum puerum. Sicilianus tunc puerum
caritatis etiam dicitur. In hunc Paganus int. a. 2. 4. lib. 1. Phra-
tas dicitur in hunc et in hunc puerum non puerum. ex hunc
non. in hunc puerum puerum. caritatis et in hunc puerum
Sicilianus hunc Michaelis Sicilianus hunc Michaelis. caritatis
caritatis non puerum Sicilianus int. hunc puerum et Pel-
oponem aliam Sicilianus puerum. Paganus est dicitur. et
utrum et in hunc et utrum puerum. a hunc puerum
et utrum. in hunc puerum puerum supra puerum car. 79. se-
que in hunc puerum. Michaelis Sicilianus hunc et hunc Sicilianus et
hunc puerum. hunc puerum. puerum et utrum Sicilianus et a Mi-
chaelis Sicilianus. caritatis. puerum Sicilianus et utrum puerum
int. sicilianus, ut narrat Thomas Sicilianus rerum Sicilianum Dicitur. 12
lib. 2., equidem non video. videtur qui rem accuratius exami-
natum. in ita utrum fuerit despotam Egri Manfredi Sicilianus
et in Peloponem et Achaeae principi Gelibano tunc suas collo-
cavit in matrimonium? et tamen collocavit, si Acropolitae Gre-
goriae Phraziae hunc adhibenda est, et sane adhiberi debet. adde
etiam Pachymertis p. 82 21. in itaque quomodo Manfredus Si-
cilianus rex et Peloponem princeps generi Michaelis fuisse. sed
Manfredus interfectus fuit a Carolo. quid tam? non potuit ante-
quam interficeretur, uxorem ducere et gener Michaelis esse?
narrat quidquid velit Fazellus, oculatis ipse testibus magis credo.
adlit Pontanus, omnino fugit ratio protovestiarium, et alium
nominare voluit aut debuit. sed hoc probandum erat, et ratio
pro protovestiarium erat, nec alium nominare voluit aut debuit, si
mentis non desipiebat. ALL.

p. 178 v. 2. [ἀλάω] Pachymertis lib. 2 p. 106 16. ALL.

p. 179 v. 5. in equitum numero multum inter se distant
Acropolita et Pachymertis. Acropolita non ultra quingentos
numeroscit, Pachymertis ad tria milia extendit. ALL.

ib. v. 9. [τὴν πᾶσαν αὐτοῦ στρατιάν] Pachymertis τὸν δέ
γε πρίγκιπα ὅλον εἶχε σὺν τοῖς στρατευμασιν. ALL.

p. 181 v. 12. [ἴωθεν δέ] Gregoras p. 74 21. ALL.

ib. v. 16. [ὁ μὲν οὖν νόθος υἱός] de hoc Joanne Pachy-
mertii verba supra adduximus. ALL.

ib. v. 18. [ὁ δὲ πρίγκιψ Ἀχαιῶς] quomodo postea occupata

Cpoffi a Graecis dimissus fuerit, refert Pachymerius p. 86 15. Gregoras lib. 4 p. 79 22. tres tantum urbes recenset. ALL.

p. 184 v. 18. τὸν μὲν οὖν σεβαστοκράτορα] Gregoras p. 79 11. ALL.

p. 186 v. 4. ἀντίπεραν τοῦ βορείου] Gregoras p. 80 20. de hac re pluribus agit Pachymeres lib. 2 c. 19. ALL.

p. 187 v. 3. τὴν ἐξ Ἰθους] Gregoras p. 81 12. ALL.

p. 188 v. 11. πανσφυστάτος] Gregoras Arsenium usu rerum et imperii administratione nec cum fossore quidem conferendum tradit p. 66 19. ALL.

ib. v. 22. ἀλλ' ὁ μὲν Σάρδεων, ὅτε ὁ βασιλεύς] hoc idem pluribus narrat Pachymeres lib. 2 c. 17. ALL.

p. 190 v. 7. παραγγείλας] Gregoras p. 83 8. ALL.

p. 191 v. 3. μοτεστάς] vox mere Latina, *potestas*. dignitatis genus, Italicum *podesta*. sed et prisca Latinis nomen officii et magistratus. Iuvenalis Satyr. 10:

praetextam sumere manis,

an Fidenarum Gabiorumque esse potestas?

Suetonius in Claudio: *atque etiam per provincias demandavit.* apud alios scriptores Graeco-barbaros dicitur *μοτεστάτος*. vide Glossarium Meursii. quod et ipsum non multo post auctor noster usurpat. DOUSA.

ib. v. 10. Δαφνουσία] Gregoras p. 85 4. Daphnusiae meminit Nicephorus patriarcha Cpolititanus in Breviario historico (p. 44 A ed. Lupar.). in codicis antiquissimi margine, in quo erat Apoplus maris Euxini sine nomine auctoris, diversus ab eo qui est Arriani, adnotatum erat *Ἀπολλωνία ἢ νῦν Δαφνουσία*. ALL.

ib. v. 17. ἄνδρας τινὰς ἐξερχομένους] Gregoras p. 84 15. rem distinctius narrat Pachymeres lib. 2 c. 27. Phranza aliter lib. 1 c. 4. vesane itaque nimis Sabellicus Rerum Venet. Decad. lib. 10 in fidem Graecorum oblatrat, quam sine aperto mendacio laedere non potuit, narrat siquidem quosdam Graecos, rerum praesentium pertaesos, cum Palaeologo per fidos nuntios egisse ut certa noctis hora cum quibus sibi videretur copiis adesset: fore ut in urbem receptus sine ulla caede rerum potiretur. Palaeologum occasionem minime negligentem silentio noctis cum expeditissimis copiis ad urbem accessisse, quas per accessu ab hostibus loca, ne quid illi praesentire possent, moenibus admotas, caesis portarum vigilibus proditores in urbem sine alia maiore caede acceperunt. Balduinum et Pantaleonem Iustinianum antistitem ad primum captae urbis tumultum excitos, cum necessariis pretiosissimisque rebus, quas nocturna illa trepidatione exportare potuerunt, ad Euripum se trepide recepisse, ubi navem ingressos continua navigatione in Euboeam esse delatos. et illi concursus Blondus Flavius lib. 8 Decad. 2: *inita itaque coniura-*
Georg. Acropol. Annal.

tuus Palaeologus de recipienda urbe per idem est admissus. classe ipsius imperatoria, quae omnia occupaverat Latinarum navium in Pontico iam agente, adveniens circumta Palaeologus, refracta a concursu porta, nocte concubitus est admissus. Balduinus vero imperator et Ponticus Isidorianus patriarcha, navigio de repente cum suis amissis et rupta impetibus ad Euripum sese profugi receperunt. adduntur etiam deus Sabellicus Euseb. 9 lib. 6: sed dum ille, Balduinus, extremam vim ferendat, domestica opprimitur, urbs vacua a paucis Palaeologo prodita est. et sunt qui dicunt cum abfuisse, quam hosti tradita est: sed sive affuit, cum hostis in urbem receptus est, sive in castris fuit, satis constat, Byzantium proditione amissum. Alexius Strategopulus et non Michael Palaeologus Cpolim cepit. quomodo enim qui Nicaeae et Peritheorii commorabatur, Cpolim capere potuit? et sane si per Graecos de recuperanda Cpoli fidem certam habuisset, gloriosam adeo provinciam non demandasset Alexio, sed ipse per se ad similem triumphum accessisset, ut fecerat anno superiori, quo verbis Aselis fretus exercitum in Galatam duxerat ad expugnandum illud oppidum, ut videbatur, ro tamen vera, ut Byzantium occuparet, deceptus nihilominus promissis Aselis, re infecta, Nicaeam revertitur. adde eundem Michaelem non misisse Alexium ad occupandam Cpolim sed ad debellandum Michaelem defectorem, et cum prope Cpolim exercitus esset ducendus, dedisse in commissis Alexio non ut caperet, sed ut tantummodo pertentaret et Latinis timores incuteret. Pachymeres lib. 2 p. 158 6. quomodo postea Alexius urbem ceperit, fuse narrat eorum temporum σύγγραφοι scriptores, Acropolita Pachymerius et forte Gregoras, quorum dicta praeposenda sunt Sabellici et Blondi somniis. Balduinum cum rebus necessariis et pretiosissimis fuga ad Euripum appulisse, credat quicumque eiusdem atque Sabellicus et Blondus felicitis cerebri est. qui enim necessaria et pretiosissima deferre secum potuit, qui ornamenta imperii et dignitatis insignia et carissima quaeque hostibus praedam reliquit? ALL.

p. 191 v. 19. *ὁπὴν τινα*] Gregoras p. 85 15. ALL.

ib. v. 21. *εἰσῆλθε διὰ ταύτης*] Gregoras p. 85 19. ALL.

ib. v. 23. *κάμπους*] G. Codinus in libello de rebus patrii Cpoleos, quem frater meus Georgius P. M. de Graeco in Latinum transtulit, cuius statim in principio notarum meminimus, hic in fine nobis ad explicationem huius loci prae caeteris advocandus est: *ποιήσας* (inquit) *ὄν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς* (Theodosius Iunior) *ἔκασταν καὶ λιγὴν εἰς τὸν κάμπου τοῦ τριβουναλίου μετὰ τοῦ πατριάρχου Προκλου.* his adde Diaconum: *ut timentes Byzantii extra civitatem, in loco qui Campus dicitur, essent perseverantes,* et caetera, quae in notis ad Codinum eximiae eruditionis et diligentiae vir Iohannes Meursius annotavit. DOUSA.

p. 192 v. 7. *οἱ δ' ἐντός τῶ ἀλφειδῶ κατασεισθέντες*] Pachym. p. 147 8. ALL.

ib. v. 12. *Βαλδουῖνος*] Pachymerius p. 144 11. ALL.

ib. v. 13. *Ποισεστάτος*] Pachymerius p. 162 17. ALL.

ib. v. 14. *μηδέν τι τῶν γινομένων*] Gregoras p. 86 13 dicit eodem die ad eos, qui Daphnusiā obsidebant, de capta Cpoli famam allatam. nec videtur dissentire Pachymerius p. 146 8. ALL.

ib. v. 21. *πῦρ ταῖς οἰκίαις*] Gregoras et Phranza statim in ipso ad urbem ingressu, antequam qui in Daphnusiā abierant reverterentur, Caesarem Byzantium incendio narrant, Acropolita post reditum Latinorum ex insula Daphnusia. illi quattuor in locis urbem incensam, eamque flammis circumdatam; Acropolita ignem immisum in Latinorum aedes prope lituas iacentes, quas Campos appellabant. idque factum consilio cuiusdam Ioannis, qui fuerat famulus Balduini, tradit Pachymerius p. 146 1. ALL.

ib. v. 24. *ἐπεὶ δὲ εἶδον*] Gregoras p. 86 13. ALL.

p. 193 v. 2. *μιᾶς τριήρεως*] Gregoras p. 86 10 scribit Balduinum cymba arrepta fuga salutem quaesivisse. ALL.

ib. v. 4. *καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ξυνέβη*] Phranza: *tali modo urbs ampla illa et urbium imperatrix auxilio dei omnipotentis et Caesaris peritia solertiaque militari ab Itolorum Latinorumve manibus vindicata, ad Romanos tandem post annorum novem et quinquaginta, mensium trium, dierum quattuor intervallum rediit. cum Acropolita consentit Pachymerius: ἐν ὅτῳ μόνους πρὸς τοῖς πενήκοντα ἔτεσι κατεχομένης τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς.* ALL.

ib. v. 12. *ἡ δὲ φήμη*] Pachymerius lib. 2 c. 29. ALL.

p. 194 v. 1. *τοῦτον μὲν ἔφη*] Gregoras p. 86 21. et nota Gregoram hic dicere captam Cpolim a viris octingentis, cum supra dixisset eam captam a Caesare, cum ne milenarium quidem exercitum adduceret, nec ulla machinas ad deiiciendos muros paratas haberet. Pachymeres p. 151 16. brevius haec eadem Phranza. ALL.

ib. v. 19. *νυκτὸς ἐπιούσης*] Phranza: *sed postquam nuntius alter etiam cum litteris a Caesare ipso conscriptis supervenit, iis visis dubitationem a se amovit, deoque gratias egit, et patriarcha totoque senatus assentientibus propter victoriam adeo admirabilem et facta Caesaris ingentia, quibus Romanum imperium amplificasset.* Pachymeres p. 152 15 ait eodem die, quo capta est Cpolis, allatas etiam fuisse litteras Caesaris. ALL.

p. 195 v. 1. *τὴν Κωνσταντίνου φθάσαι*] Gregoras p. 87 11. Pachymerius lib. 2 c. 31. ALL.

ib. v. 9. *τοῦ Βαλδουῖνου τοῦ τὰχα*] seriem imperatorum Latinorum in Byzantio disposuit Gregoras p. 85 ima. ALL.

p. 196 v. 18. *κατέλαβε γοῦν*] Pachymeres p. 160 4. ALL.
ib. v. 18. *τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰσοδὸν*] belle admodum haec omnia Gregoras. ALL.

ib. v. 20. *ὁ τῆς Κυζίκου*] Pachymeres p. 160 16. ALL.
 p. 197 v. 11. *τούτου τῆς Θεομήτορος*] Pachymeres lib. 2 c. 31. Gregoras lib. 4 p. 87 14. idque ante Michaellem post Iustinianum et Heraclium primus omnium imperatorum egerat Ioannes Comnenus, si fides adhibenda est Ioanni Cinnamo Histor. lib. 1. ALL.

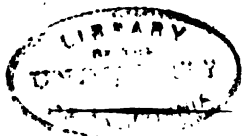
ib. v. 13. *περὶ τὸ τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ ἀφίκετο τέμενος*] multa de hoc templo a Iustiniano extracto dixere Graeci et Latini, omnia tamen infra dignitatem: molimina enim omnium in dicendo opus superabat. ipse Michaelis Paelli facundissimi scriptoris in idem templum terrae motu quassatum disiectumque monodiam adhuc ineditam, dignam tamen quae legatur ab omnibus, dabimus, ut meus ms codex tineis exesus madoreque lacerus suppedabit. non erit iniucundus labor inter lacrimas. *εἰς τὴν τῆς ἁγίας Σοφίας σύμπλωσιν. ἦν ἄρα καὶ συμφορὰ συμφορᾶς καὶ πάθος πάθους καὶ λύπη λύπης καὶ οἰμωγῆς οἰμωγῆ καὶ θρήνος θρήνου μείζων τε καὶ ἀργαλειώτερος. καὶ τὰ μὲν ἅλλα τῶν παθημάτων, ὅσα καὶ μνήμαι φέρουσι, πόλεων κατασκαφάς, ναῶν ἐρημώσεις, οἰκῶν ἐρειπώσεις, ἀγαλμάτων συμπτώσεις, * στάσεις, ἀπαγωγάς, ἀλχημαλωσίας ἐγνωκαμέν τε καὶ οἶδαμεν. εἶδομεν ἂ οὐκ ἠλίπισαμεν οὐδὲ προσεδοκήσαμεν, οὐκ ἂν ποτε εἰς νοῦν ἀνετυπώσαμεν, καὶ οὐ μείζον κακὸν οὐκ ἦν ἰδεῖν. * καὶ οὐ προαποθανεῖν πάντως ἂν ἠνέγκατό τις. τί τοῦτο; τὸν κόσμον ἡμῶν, τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, τὴν σκέπην καὶ καταφυγὴν ἡμῶν, τὴν ἐλπίδα, τὴν μόνην ψυχαγωγίαν, τὴν μόνην ἀντίληψιν, τὸ ἔρεισμα, τὸ ἰλαστήριον, τὸν περικαλλῆ νεών, τὸν ἀσύγκριτον οἶκον, ὃν ἀποδόμησεν ἡ Σοφία ἐπὶ τῷ ἑαυτῆς ὀνόματι, καὶ οὐ ὑπήρσειε τοὺς ἐπὶ τὰ στύλους ἐκείνους, ὑπὲρ οὐ καὶ ἑαυτῆς ἔσφαξε θύματα καὶ τὸν κρατῆρα ἐκείρασεν. ὦ τοῦ πάθους, ὦ τῆς συμφορᾶς. ὦ τοῦ μεγέθους τῶν κακῶν, ὦ τῆς Ἰλιάδος. τίς οὐκ ἂν καὶ τὴν γλωτταν ἐνδώκη ὥστε μὴ εἰπεῖν; τίς οὐκ ἂν καὶ ἐκῶν ἐμπνιγέη πρὶν ἐκλαῆσαι; τοῦτον ἐκείνον ὃν ὁ θεὸς ἐξελέξατο, ὃ ἐπεφοίτα, ὃ μᾶλλον εἰπεῖν ἐνεδήμει, ὃ ἠρέσκετο, ὃ ἐπετέρπετο, εἰς ὃν ἀπέκειτο τὰ τιμιώτατα, τὸ μῦρον, τὸ χρῖσμα, τὸ βασιλικὸν λέγω καὶ ἱερατικόν. εἶπω τὸ παράδοξον, τὸ τοῦ θεοῦ σῶμα καὶ αἷμα; ἐν ὃ ἔθῦτο οὗτος. τίς εἰπεῖν τολμήσει τὸ γεγονός; τίς ἐνέγκη ψυχῇ προενεγκεῖν τὴν φωνήν; οὗτος ὁ διάνυμος, ὁ περιβόητος, ὁ ἄστυλος ἔπεισεν οἴμοι. ἔπεσε σεισμῶ κλονηθεὶς καὶ βρασμῶ γῆς τινασθεὶς. καὶ ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν οὐκ ἠδύοκησεν, οὐκ ἠδέσθη ἄρα, οὐκ ἠλέησε πίπτοντα· πρὸς σὲ γὰρ ὁ λόγος, ναὸς τοῦ θεοῦ, καὶ χῶμα γενόμενον καὶ διαλυόμενον, καὶ πρὸς αὐτὸν πάλιν κονιορτὸν αἰρούμενον καὶ ἀναφερόμενον, οὐκ ἀπεστράφη, οὐ κατενύγη ἐπὶ σοὶ ὁ εὐσπλαγ-*

κνος. ἄνθος διὰ τοῦτο ἔσται καὶ ἀκαλλίεργτος, καὶ διαμενεῖ ἀμελωδῆτος καὶ ἄψαλτος καὶ ἀπροσφώνητος καὶ ἀπροσαύδητος, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔπαθέ τι ἐπὶ τῇ συντριβῇ σου, ἀλλ' ἔθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς στερεὰν πέτραν, ἵν' εἰδῇ καὶ αὐτός, εἰ καὶ νῦν ὡς ἔοικεν ἐπιλέλησται, ἵν' ἀνθρωπίνως εἶπω καὶ περιπατήσῃς, ὡς ἀνθρωπός τε ἐγένετο καὶ τὰ σωματικά ἀνεδέξατο. ὑμεῖς δὲ οἱ υἱοὶ Σιών οἱ τίμιοι, οἱ λειτουργοὶ καὶ ἱερεῖς καὶ θύται τοῦ μεγάλου καὶ καινοῦ θυματος, καὶ εἴ τι ἕτερον ἐν διακονίαις καὶ ὑποδιακονίαις τοῖς αἵρουσι τὰ σκευῆ καὶ καθαιρούσι καὶ μελουργαῖς καὶ μελωδοῖς καὶ ψάλταις σύστημά τε καὶ πλήρωμα, οὐ ὡς Ἱερουσαλὴμ φησὶ τὰς ὑψώσεις τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ λάργυι περιφέροντες, ποῦ νῦν μετετέθητε; ποῦ νῦν ἀθροίξεσθε; πῶς ἰσθράφη εἰς πένθος ἡ χάρα μῶν; πῶς αἱ ἑορταὶ εἰς θρήνον; οὐ καλον ἦν ὑμῖν καὶ ὄσιον, ὡς καὶ ἄμολ καὶ πᾶσιν ἔδοξε, προσποθανεῖν, ἢ συνθανεῖν τῷ συμπτώματι; ἐπεὶ δὲ ὁ Θεὸς ζῆν ἡμῖν ἔδωκε καὶ ἐγκατάλειμμα ἡμᾶς ὑμῖν ἐγκατελέξατο, ζητῶ, ποῦ τὸ ἱερὸν ὑμῶν κάθηται νῦν ἢ ἴσταται σεμνολόγημα; ποῦ ἡ συνέλευσις; ποῦ ἡ συζήτησις τῶν γραφικῶν ῥητῶν; τί περὶ τῆς συμφορᾶς ἐκείνης φιλοσοφεῖτε, περὶ εὐδοκίσεως, περὶ παραχωρήσεως, * νομίαις, περὶ τῶν ἀνεπίκτων φημάτων; εἴ τις ἐδόθη ὑμῖν ἢ ἀπεκαλύφθη λόγος, εἴπατε, καὶ μὴ ἔασητε μόνω τῷ ἀποσπασματι τοῦ ἱεροῦ προσανέχειν. οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ * ἀρχῶν καὶ προφήτης καὶ ἠγούμενος, οὐδὲ ὀλοκαύτωσις, οὐδὲ θυσία, οὐδὲ προσφορά, οὐδὲ θυμίαμα * πῶς τῷ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου, καὶ εὐρεῖν ἔλεος. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν καὶ σώξοισθε, καὶ ἴδοιτε τὴν νέαν Ἱερουσαλὴμ ἀναγομένην τε εἰς ὕψος καὶ ἀνακαινιζομένην, καὶ ταῖς εὐχαῖς συγκαμοῖτε, καὶ δοξασθήσοισθε ἐν αὐτῇ, καὶ λαμπρυνθήσοισθε. σὺ δὲ ἦλιε καὶ σελήνη καὶ ἀστέρες, ὑμεῖς ποῦ ποτὲ ἄρτι φαίνεσθε; ποῦ νῦν ἀνυγάζετε; ποῦ τὰς ἀκτίνας ἀνίσχοντες πέμπετε; ποῖος ὑμᾶς οἶκος ἀρτίως ἐκδέχεται ἢ ἀποδέχεται; τίνοι ἀντιλαμβάνετε; ποῖω ἔργῳ σεμνύνεσθε; τίς ἰδεῖν ὑμᾶς ἄνω βλέπων ἐθέλοι; τίς οὐχὶ μᾶλλον ἐν σκοτίαις κύπτων διαπορεύεται καὶ φῶς ἀποστρέφεται; οὐκ ἔδει σε περιβαλεῖσθαι σκότος τὸ πένθιμον ἐκείνου τούτου ἤδη δευτερον, ὃ φωστήρων ἄριστε καὶ μέγιστε ἦλιε; οὐχὶ σὲ πανσέληνε κωνοειδεῖ τίνοι σκιάσματι ὑποδραμεῖν καὶ ὑποκρυβῆναι ἢ ἐκλείψαι; ἀλλ' οὕτω παρειδίετε τὸ γεγονός ὡς ἀγέννητον; καὶ ποῦ δοξασθήσεσθε; ἐγὼ γούιν πολλὰκις ὑμᾶς εἶδον ἐν τῷ σελασφόρῳ ἐκείνῳ ναῷ, καὶ ἰδὼν ἐθαύμασα, καὶ τὴν αἰτίαν ἠρξάμην δι' ἣν τοῦτο ὑπέστητε, καὶ τὸ τοῦ νῦν κάλλος ναοῦ αἴτιον ἔμαθον τῆς διατριβῆς ἐκείνης. καίτοι δυσέρωτας ὑμᾶς ᾄμην εἶναι καὶ ἀνέρωτας. ποτὲ δὲ καὶ δι' ὅλης ἡμέρας ἐφάνης, ἦλιε, συμφιλοχωρῶν ἐκείσε καὶ στροφόμενος καὶ λαμπρῶν, καὶ ἐκῶν οὐκ ἀφίστασο, ἢ μεθίστασο, τὴν διάδοχόν σου σελήνην φέρων. καὶ τοῦτο ἐγὼ βλέπων ἐλογιζόμενον, ὅταν καὶ γίγαντα καὶ νυμφίον ἐκ τοῦ παστοῦ ἐξερχόμενον ὁ μελωδὸς Δαυὶδ σε προανεφώνησε. προεῖδε γάρ σε κάκεινος τοῦ παμφοῦς ἐκείνου ναοῦ ἐρῶντα, καὶ ἐπῆδὲ σοι ταῦτα. καὶ νῦν τοῦ-

τον οὐκ ἐπιδράκης πίπτοντα, δι' ὃν ἦς μείζων, δι' ὃν ἐνδοξότερος, δι' ὃν φαιδρότερος ἔσθ'. καὶ σὺ πάντως εὐδόξαστος ταπεινωθήσῃ μικρὸν καὶ στυγνάσεις ἐπὶ τῷ πτώματι, ἵνα μάθῃς ἀλλοιωτὸς αὐτὸς καὶ τρεπτὸς γεγονώς καὶ φθορᾷ ὑποκείμενος. οὗτος δὲ εἰ μὲν ἀναστήσεται ἢ συνταλασθήσεται καὶ καλλωπισθήσεται, οὐκ ἐμὸν εἶδέναι· τὸ δὲ ἐμὸν εἰ ἐπιβιώσω, εἰ εἰσέλθω, εἰ εἶδω, εἰ προσκυνήσω, εἰ θεοκλυτήσω, θεοῦ ἄρα τοῦτο, κάκεινο εἶδος. ALL.

p. 197 v. 21. ἐπεὶ δὲ ἔδει καὶ τὸν πατριάρχην ἐντὸς γενέσθαι] Gregoras lib. 4 p. 88 16. ALL.

p. 198 v. 23. ἤδη γὰρ μισημβρινὰς] Pachymerius p. 161 3. ALL.

INDEX GRAMMATICUS.

- Ἄγαθός** 110 b.
 ἡ Ἀδριανοῦ 25 c, 46 a, 57 d, 114 d,
 117 b, 119 b. ἡ Ἀτάλον 17 b,
 66 b c. ἡ Κωνσταντίνου 8 a, 9 b,
 10 d a, 11 c bis, 14 c, 15 c, 16 d,
 20 a, 22 a, 23 d, 31 b, 32 d a b,
 33 c ter, 44 a, 48 b bis, 49 c d,
 50 a, 51 d, 61 d etc. ἡ Φιλαδέλ-
 φου 17 c, 75 b, 111 a. ἡ Φιλίπ-
 που 78 d. ἡ Βουλγάρων 124 c.
 ἡ Ἰουνίων 75 b. ἡ Ῥωμαίων
 21 c.
 εἰδαρός 138 c.
 εἰθερομαγία 34 d.
 ἄλλοιον ἄγων 129 b.
 ἀλωθῆναι 45 d, 117 d.
 ἀνακαλέσασθαι 172 b. τὴν ἤταν
 59 d. τὰς συνθήκας 61 a.
 ἀνάκλησιν σχεῖν 25 d.
 ἀνίερος 113 d.
 ἀνοχορότης 160 b.
 ἀντερίζειν 77 b.
 ἀντιστάθην 178 c.
 ἀκαιοπλάσιοι 18 b.
 ἀκραιβάλλειν 149 b.
 ἀκραιβολή 149 b.
 ἀκήροστο κατακλίπειν 38 b.
 ἀπό πανταχόθεν 127 a.
 ἀποκληρωτικὸς 52 b.
 ἀργία vespera 135 d.
 ἀρχιεπισκοπή 177 b.
 ἄτερ 88 b.
 ἀυτοκρατορεῖν 163 a.
 ἀυτοπροσώπως 15 b, 59 a.
 ἀυχεῖν τὸ φῶς ἐξ ἡλίου 68 c, 151 b.
 βαδίσαι τόπους 51 c.
 τὸν βάδος ἐποιεῖτο 39 c.
 Βουλγαράρχης 113 a.
 βριαρός 48 a. βριαρώτερον 49 d.
 γειτονικός prooem. 5
 γεγραφήκα 150 a. ἐγγραφήκει 144 d.
 το γήσιον πρὸς τοὺς μεγάλους
 107 d.
 θέσποινα imperatrix 82 b, 111 c.
 θεφένδευσις 14 d.
 δευτεροεξάδελφος 54 c.
 διακράτησις 115 b.
 διενεργεῖν ὀφθαλμῶν 29 d. διενε-
 γείσθαι τὰ δημόσια 150 d.
 δίκαιον ἐν ἡμῖν ἔχει 82 a. δικαίω
 αὐτοῦ καὶ τοῦ γαμβροῦ 134 b.
 δικαιοῦται ἐν ἡμῖν 82 a.
 δοκεῖ ἀληθείας τὸν λόγον ἔξεσθαι
 136 d, 143 b, 152 a.
 ἐδρικὸν νόσημα 125 d.
 εἰωθε τὸς κατακρίτους διασυνά-
 ζεσθαι 102 a.
 ἐκόντες ἔκοντες 158 b, 169 b, 190 d.
 ἐναντιοφωνεῖν 4 b.
 ἐνασμενίζειν 33 c.
 ἐνδομυχοῦσιν ἔχθραν 115 d.
 ἐξαγορεία 163 d a.
 ἐξαυτοσχεδιάζειν 80 a.
 ἐπογάμβρευσι τὸν Λάισαριν εἰς
 ταύτην 10 a.
 ἐπυμοιρῆσαι 86 d.
 ἐπιχειρησασθαι 59 d.
 ἐπόλιον 109 c.
 ἔως ὥραν εὐθετον 100 a.
 θάτερος 101 d.
 θροηθῆναι 21 d, 157 d.
 ἱεροπραξία 197 d.
 ἴν' ὄπως 62 c.
 καθ' ἑαυτῶν ἔμμενον 75 b.
 καθοσιούν 165 d a.
 καί] καὶ ἄμφω a. ἀμφότεροι 54 b,
 55 d, 56 a, 65 d, 67 d, 75 a b,
 101 d, 102 d, 122 c, 150 b. καὶ
 γὰρ post alias voces 26 a, 29 d,
 32 d a, 37 d, 45 c, 46 a bis, 64 c,
 68 b, 69 a, 91 d, 113 d, 114 b,
 120 c, 128 d, 151 b. καὶ μάλια

- συνεχώρουν* ἀντὶ τῆς πράξεως 169 a.
σφραδίδες χαρῶτων prooem. 5.
σφῆς αὐτοῦ i. q. αὐτοῦς 125 b, 172 d. *σφίσειν αὐτοῖς* 154 d, 194 a.
τῆς σφετέρας i. q. τῆς ἑαυτοῦ 12 d.
τάχα (oppoσ. τῆ ἀληθεία) 21 d, 80 d, 83 b, 88 d, 103 b, 105 a, 164 c, 169 d, 172 d, 191 b, 195 c.
τελείν 6 c, 12 d a, 20 b, 21 b, 64 b, 90 d, 101 c, 126 d, 185 d.
τέμπη 176 d.
τέως 65 d, 116 c.
Τζουλούκωνες 80 d.
τιμῶν πρωτοβεστιάριον 8 a, 10 a, 12 d, 15 b, 40 a, 85 c, 86 d, 171 a ter.
ὃ ἐπὶ τῆς τραπέζης 60 a b, 61 d, 71 c, 96 a, 151 d, 152 d.
τύχοι συναχθῆναι 6 d. *εἶναι τυχόντες* 14 c. *ἔτυχε διάγειν* 50 d. *ἔτυχε ἀπῶραι* 76 a. *ἔτυχε τὸν* — *ἔχειν* 162 c.
ἦν ἔξόν 152 a. *ἦν τυγχάνων* 150 a.
futuri usus: ἔδειον λέξιν 4 d. *δίον παραλήφθεσθαι* 5 b. *δυναμένους ἐπιφέσθαι* 117 a. *ἔγομεν ἔρεῖν* 3. *εἶχον ἔρεῖν* 68 4. *ἔνα κλισοῦσι καὶ διαμεριούνται* prooem. 5. *προπεφθάσαμεν ἔρεῖν* 85 c.
plusquamperfecti usus: εἰρήκειν 28 b, 36 c, 49 d, 51 c, 83 c. *εἰρήκει* 10 d, 53 d. *εἰρήκειμεν* 27 b, 67 d. *εἰρήκεισαν* 17 d. *προεἰρηκειμεν* 75 b. *εἰρηκώς* 82 d.

INDEX HISTORICUS.

- Achaiae princeps v. Villharduinus.*
Achris s. Achridos 28 d, 42 a, 78 d, 114 c, 119 b, 126 d, 149 c, 151 d, 177 b, 178 d.
Achyraus 30 a, 40 a, 195 c.
Acropolis Georgius 48 a, 50 a, 67 b — 68 d, 84 b, 93 d, 99 c, 137 a — 145 a, 148 a — 153 b, 158 b — 161 a, 175 b, 183 a, 187 b.
actuarium 66 c.
Adrianopolis 23 d, 41 d, 43 c d, 46 a.
Aegaei thema 13 c.
Albanitae 152 d.
Albanum 28 d b, 46 a, 93 a, 148 a.
Alyattes Nicephorus 93 d, 165 d, 175 c.
Amastris opp. 20 d.
amyrachures 147 b.
ἐν Ἀνάκλῳ 192 a.
Angeli:
Alexius Angelus Isaacii f. 6 c — 10 d.
Alexius Angelus Comnenus Isaacii fr. 6 d, 7 c, 10 d, 11 c, 16 d a, 19 d.
Anna Alexii Angeli Comneni f., Theodori Lascaris uxor 10 a, 16 a, 29 d, 34 a, 35 b.
Anna Michaelis Angeli f., principis Achaiae uxor 65 d.
Anna Theodori Angeli f. 65 d.
Demetrius Angelus Theodori f., 65 d, 85 c.

Angeli:

- Eudocia Alexii Angeli Comneni f.,
cralis Serviae Murzuphli Sguri
uxor 10 d a, 15 c.
Eudocia Ioannis Angeli f. 107 a.
Ioannes Angelus primicerius, mox
protostrator 122 c, 131 d, 170 d.
Ioannes Angelus Theodori f. 66 b,
67 d, 75 b.
Irene Alexii Angeli Comneni f.,
Alexii Palaeologi uxor 10 d.
Irene Theodori Angeli f., Ioannis
Asanis uxor 65 d, 89 c.
Isacius Angelus 6 a — 8 d, 20 a —
22 a.
Manuel Angelus Michaelis (I) fr.,
Ioannis Asanis gener 47 c, 65 a
— 69 b.
Michael (I) Angelus Comnenus;
Ioannis Angeli Sebastocratoris f.
nothus 27 b d.
Michael (II) Angelus Comnenus,
Michaelis (I) f. nothus 27 c, 69 b,
146 sqq. Theodora maritus
95 d, 141 b.
Nicephorus Angelus Michaelis (II) f.
nothus, Theodori Ducae gener
95 c, 99 c, 141 a, 142 d, 181 a,
184 c.
Theodorus Angelus 44 b, 65 d, 95 d,
97 b, 99 c.
Andronicus Sard. episcopus 188 a.
Anna Allemanna 110 c.
Antiochia ad Maeandrum 17 c.
Antonius et Cleopatra 66 c.
Apolloniadis lacus 113 d.
Aristophanes comicus 87 c.
ex Armenia uxor Theodori Lascaris
29 d, 34 a.
Arsenius patriarcha 113 d, 170 b,
188 d.
Arta 16 d, 183 a, 184 d.
Asanes:
- Asan 21 b.
Anna Ioannis (II) f. 69 a.
Callimanus Ioannis Asanis f. 69 a,
77 c, 78 d.
Helena Ioannis (II) f. 52 c, 54 b,
56 b, 62 b.
Ioannes (I) Asanis fr. 22 b, 23 b,
26 b.
Ioannes (II) Asanis f. 22 b, 35 d,
44 b — 69 d.
Maria Ioannis (II) ex concubina f.
44 b.
Maria Ioannis (II) ex Irene Ange-
lina f. 65 d, 69 a.

Asanes:

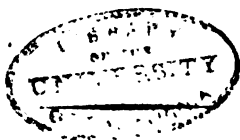
- Michael Asanis f. 79 c.
Michael Ioannis (II) f. 65 d, 69 a.
Petrus Asanis fr. 22 b, 23 b.
Thamar Callimani soror 69 a, 101 c.
Theodora Ioannis (II) f. 65 d.
Aseldecæ (*Anseau de Cahieu*) Theo-
dori Lascaris gener 44 a, 92 d,
185 b.
Aseldetusi (*Anseau de Toucy*) 181 c.
Atramytiun 13 c.
Aulonia 13 c.
aurea porta (*ἡ τῆς Χρυσίας πύλη*)
196 c, 197 d.
Austria (*Ἰστρολίαν*) 63 d.
Autorianus Michael patriarcha 13 b.
Axara 146 d.
Azatines sultan 74 c.
Balduinus (I) Flandrus 15 b —
22 b.
Balduinus (II) Petri Cortenacensis f.
28 a, 47 d, 62 b, 172 c, 192 d,
195 c.
Bardariotæ 139 b.
Bardarius fl. 124 d, 154 b, 167 b.
Baria 13 c.
Basilius Bulgaricida 20 b, 26 a.
Batcunium opp. 128 b.
Belebudii regio 84 a.
Belesus opp. 84 a, 125 a.
Berbeniacum 39 c.
Beris monasterium 77 c.
Berod 119 d.
Berocia 97 c.
Bisaltia 99 d.
Bithynia 13 c.
Bizye opp. 44 a, 59 d, 91 d.
Blachernæ 196 b.
Blachia magna 66 d.
Blemmides Nicephorus 54 a, 68 b,
112 b, 195 d.
Bodena opp. 91 c, 97 a, 99 c, 124 d,
156 a c, 157 c, 175 b.
Bolerum 46 a, 173 b.
Bonditza 184 d.
Borilæ Longus 180 d.
Borilas Bulgarus 35 d, 36 d.
Bulgaroctonus v. Basilus.
Bulgarophygun 133 d.
Cabasilæ:
Constantinus Achrid, episc. 177 b.
Ioannes *ib.*
Theodorus *ib.*
Κακή πέτρα 149 d.
Calamus vicus 30 a, 195 c.
Calampacea Theodorus 143 a.
Callipolis 39 d, 54 b.

- Camaterus Ioannes patriarcha 18 b.
 Caminas mons 30 a.
 Campanus Thessalonicensis 85 d.
 Κάμπος 192 a.
 Camytzes Ioannes 22 b, 41 d, 43 c d.
 Cantacuzenus Ioannes ἐπὶ τοῦ κερά-
 σματος 93 b. Thracensium dux
 95 b.
 Caritania 181 c.
 Caryanita protovestiarita 131 d,
 170 c.
 Castamona 147 c.
 Castoria 97 c, 98 a, 149 c, 178 d.
 Celbianum 14 a, 39 b.
 Cenchriae 51 d.
 Cephallenum insulae 184 c.
 Ceramidas castellum 51 d.
 Chabaron Constantinus 148 a, 150 d.
 chalifa Babylonius 76 a.
 Charioros 39 c.
 Chariupolis 26 d.
 Chliara 30 b.
 Chotobus opp. 84 a.
 Christopholis 70 d, 78 d,
 ἢ τῆς Χρυσόλας πύλη 196 c, 197 d.
 Chrysopodes equus 133 d.
 Chunabia 149 c.
 Cissi castellum 55 d, 77 c.
 Claudiopolis 26 d,
 clavigeri a Theodoro Duca lecti 189 a.
 Clidas Georgius Cyzic. metropolita
 196 c.
 Clocotinitza ad Hebrum 45 d.
 Clyzomene 187 c.
 cometes 69 d.
 Comnehi:
 Alexius magnus Comnenus 14 d.
 Davides Alexii fr. 14 d, 20 d.
 Manuel Andronici imp. f. 14 d.
 Michael Palaeologus Comnenus v.
 Palaeologus.
 Constantinus Toechi f. 162 b, 187 b.
 Contophre Manuel 64 b, 71 b.
 Contostephanus Theodorus 71 c, 94 a.
 Copas Irenicus Theodorus patriarcha
 85 c.
 Cosmidii monasterium 196 b.
 Cotertzes Nicolaus 55 a.
 crales Serviae 10 a.
 Croae Albani castellum 93 b.
 crux imperatoria 22 a.
 Crybus opp. 114 d.
 Crytzymus opp. 114 c, 120 c.
 Cutzulatus Thessalonicensis 85 d.
 Cytzabis 150 d, 155 c.
 Cyzicus 51 d.
 Dacibyza opp. 64 b.
 Georg. Acropol. Annal.
 (Dandulus) Venetus 15 b.
 Deabolis 178 d. magna et parva 93 a.
 Debrae 152 d.
 Demetrias 66 d.
 Demetrius Bulgariae archiepiscopus
 86 b.
 S. Demetrius 88 a.
 Derbe 149 d.
 Dermocaites Lentianis praefectus 31 d.
 Didymotichum 43 c.
 Dragotas Bulgarus 80 d, 81 b, 121 b,
 124 d.
 Ducae:
 Alexius Ducas Murtzuphlus 8 a,
 10 d, 11 a c.
 Alexius Ducas Philanthropenus
 126 d.
 Eudocia Theodori Ducae f. 164 a.
 Ioannes Ducas Vatatzes 29 c. im-
 perator 34 d — 111 d.
 Ioannes Isaacii f. 107 a.
 Irene Isaacii neptis, Michaelis Pa-
 laeologi uxor 106 c.
 Irene Theodori Ducae f. Constan-
 tino Toechi nupta 162 c.
 Isaacius Ducas Murtzuphlus, Va-
 tatzae fr. 99 c, 107 a, 153 d.
 Maria Theodori Ducae f. 95 c,
 142 d, 164 b.
 Theodora Theodori Ducae f. 164 a.
 Theodorus Ducas Lascaris, Va-
 tatzae f. 52 c. imperator 111 d
 — 164 b.
 Ephraem opp. 114 d.
 Ericus v. Henricus.
 Euphrosyne Alexii Angeli Comneni
 uxor 20 d.
 Euripus s. Euboea 47 d, 67 a.
 ferrum candens 103 c.
 Flamulius magnus hetaeriarcha 39 d.
 Francorum in terram sanctam expedi-
 tio 94 d. Francorum rex 62 c.
 Gabalae fratres:
 Ioannes 92 b.
 Leo Caesar 49 d, 92 b.
 Galata 186 d.
 Ganos opp. 55 a.
 Germanus patriarcha 54 c, 77 a.
 Gratiana opp. 42 b.
 Gudeles tyrannus 97 b.
 Gulamus Albanita 93 a.
 Hebrus s. Maritza 58 c, 77 c, 84 a,
 126 c, 131 b.
 Henricus imperator Cpolititanus 29 d,
 42 a.
 Heraclea 25 d.
 Heraclea Pontica 20 d.

- Hodegorum monasterium** 196 c.
Holcus Hellesponti portus 39 d, 50 c.
S. Hyacinthi monasterium Nicaenum
 20 d, 35 b, 77 b.
Hyalensis Michael 99 c.
Ianuens Rhodo potiti 92 b.
Iathatines Iconii sultan 16 d, 74 c d.
Iatropulus 85 d.
Ibanus Bulgarus 23 c.
Ioannes Hierosolym. rex (Jean de Brienne) 48 d — 56 c.
Ioannicus Philadelph. episcopus 189 b.
Iolenta Balduini imperatoris soror
 28 a.
Iophre 131 c.
Irene v. Angeli, Ducae, Lascares, Palaeologi.
Irenicus v. Copas.
Ise protostrator 41 d, 43 c.
Isphraeus Armenius 64 b.
Labisda locus 83 c.
Lampardas Mauuel 156 b.
Lampetus Michaelis Angeli legatus
 98 b.
Lampsacus 40 a, 49 c, 73 a.
Langadas prope Thessalonicam 142 d.
Laodicea 153 d.
Larissa 67 d, 99 c.
Lascares:
 Alexius et Isaacius Theodori Lascaris fratres 37 d, 38 a.
 Eudocia Theodori Lascaris f. 12 d, 33 d, 37 d, 92 d.
 Irene Theodori Lascaris f. Vatatzae uxor 12 d, 29 c, 41 c, 52 b, 54 c, 55 d, 56 b, 67 a.
 Manuel Theodori Lascaris fr. 115 a.
 Maria Theodori Lascaris f. regis Ungarorum filio nupta 12 d.
 Michael (Maximus monachus) Theodori Lascaris fr. 115 a, 128 b, 130 d, 133 d, 142 d, 148 d, 150 a, 156 a.
 Michael Lascaris Thessalonicensis 85 d.
 Theodorus Lascaris Alexii Angeli gener 10 a. **imperator** 11 b. **moritur** 34 d a.
 Theodorus Ducas Lascaris v. Ducae.
Latini Cpoleos inquilini 8 a. **Latinarum παραρηνα** 105 d.
Lebadia opp. 183 b.
Leiton Rhodiorum castellum 93 c.
Lentiana cast. 13 c, 31 c, 39 c, 91 c.
Leucas ins. 184 c.
Libadarius Michael 72 d.
Litoboes Nicolaus 81 c.
Lopadium 13 c, 31 b.
Macre mons 42 c.
Macrenus Ioannes 40 a b, 97 b.
Macrolibas 127 b.
Macrothus Ioannes 93 d, 105 a.
Madyta opp. 39 d, 55 d.
Maeander fl. 14 a.
Magidia 30 b.
Magnesia 40 b.
Maliasenus Michaelis Angeli affinis 98 b.
manclavita 81 c, 99 d.
Manfredus Siciliae rex 163 b, 174 d, 175 c, 179 b, 182 c.
Manuel Thessalonic. archiepiscopus 188 a.
Marcésina Vatatzae concubina 110 c, 111 c d.
marchio Montisferrat. (Bonifacius) 15 b.
Margarites Constantinus 129 b, 130 a, 133 d.
Maria Petri Cortenacensis f., Theodori Lascaris uxor 28 a.
Maria Sphrantzae vidua 150 d.
Maria Ungara 14 a, 15 c, 20 a, 54 b, 61 d.
S. Mariae lac et cingulum 22 a.
Maritza fl. 55 d, 58 c, 78 d.
Mate 149 d.
matrimonia illicita principibus concedi 106 c.
Maximus patriarcha 35 c.
Melenicus castellum 42 a, 80 d, 81 c.
Mesembria opp. 21 c.
Mesopotamitae:
 Constantinus Thessalonic. archiep. 35 b.
 Ioseph 93 d.
Mesothynia 144 d.
Meteorium 193 c.
Methodius patriarcha 77 b.
S. Michael archangelus 37 d, 192 a.
Mniacum opp. 114 c.
Molyscus 178 d, 181 a.
Morotheodorus v. Theodorus.
Mosynupalis 10 d, 26 d, 42 b.
Muzalones:
 Andronicus 131 c, 139 d, 166 c.
 Georgius imperii procurator 116 d, 126 c, 131 c, 142 c.
 Ioannes mysticus 72 d.
 natu maximus 166 c.
Murtzuphlus v. Ducae.
Naupactus 16 d.
Nazarael 76 d.

- Neocastra 14 a, Neocastorum thema 30 b, 130 a.
- Nestongi:
Andronicus 39 d, 40 b.
Isaacus 40 b, 151 d, 161 d.
- Neustapolis 84 a, 125 b.
- Nicaea 12 d, 31 b.
- Nicephorus patriarcha 188 d, 189 d.
- Nicetiatæ castellum 64 b.
- Nicolaus empiricus 68 c.
- Nicolaus manclavita 81 c.
- Nymphæum 30 a, 73 a c, 91 d, 109 d, 110 b, 187 b.
- Opsaras v. Manuel Thessalonicensis. Opsicia 30 b.
- Opsicii thema 13 c.
- Ostricium v. Austria.
- Ostrobi locus 97 b.
- Palaeologi:
Andronicus Michaelis imp. f. 198 c.
Constantinus Michaelis imp. fr. 171 a, 184 a.
Eulogia s. Irene Michaelis imp. soror monacha 193 c.
Ioannes Michaelis imp. fr. 171 d a.
Maria Andronici f. natu maxima 60 a.
Michael Andronici f. Comnenus 90 b, 97 b, 99 d, 142 d, 145 b, 154 a, 168 c. imperator 169 sqq.
- Panium 26 d.
- papae legati 149 b.
- Patmus castellum 126 d.
- Patra nova 182 d, 183 b.
- patriarchae:
Ioannes Camaterus.
Michael Autorianus.
Theodorus Irenicus Copas.
Maximus.
Manuel.
Arsenius.
Nicephorus.
Arsenius iterum (v. suis locis).
- peclarpacia 147 c.
- Pegae 41 d, 51 d, 72 d, 73 b, 187 a.
- Pelagius legatus 32 d.
- Pelagonia 46 a, 84 a, 150 a, 178 d.
- Pergamus 30 b.
- Pericystra 68 b, 110 a.
- Peristhlaba magna 23 b.
- Peritheorium 26 d.
- Perperacium 114 d.
- Persæ Tachariis tributarii 154 d.
- Petraliphae:
Ioannes magnus chartularius 42 b, 63 d, 71 c.
Theodorus Michaelis Angeli γυναικάδελφος 97 c, 93 d, 177 a.
- Petri regia Bulgariae pars 23 b.
- Petrus imperator (*Pierre de Courtenay*) 28 d.
- Pharsalus 67 d.
- Philadelphia 14 d a.
- Philanthropenus v. Ducae.
- Phileremus Rhodiorum castellum 93 c.
- Philes Theodorus 91 c, 165 d, 174 d.
- Philippopolis 22 b, 23 d, 25 d.
- Philippus Petri Cortenacensis f. 28 a.
- Phlebia opp. 187 c.
- Phocas Philadelph. metropolita 99 c, 103 d.
- Platamon 7 d, 182 c.
- Poemanenum 13 c, 31 c, 37 d, 39 c. potestas (*ποτεστάτος*) 191 a.
- praetor 148 a.
- Prespa 152 a, 178 d.
- Prilapus 28 d, 46 a, 84 a, 125 a, 148 d, 150 d, 160 b.
- Pristitza 114 c, 120 c.
- Probatae hortus 71 a.
- Probatas opp. 23 c.
- Prosachus opp. 84 a.
- Pulachas 160 d.
- Pyrrhenæi montes Epirum et Graeciam disterminant 177 a, 183 a.
- Raedestum 26 d.
- Ramatas Manuel 160 d.
- Raul:
Alexius protovestiarius 71 c b, 99 d.
Ioannes Alexii f. 171 a, 183 a.
- Regina fl. 133 c, 134 a.
- reliquiae ab imperatoribus ad castra et bella portantur 22 a.
- Rentina castellum 70 a.
- Rhimpas Nicephorus 182 d.
- Rhodus ab Ianiensibus capta 92 b. a Graecis recepta 94 a b c.
- Robertus imperator 28 a.
- Romaeus Michaelis Epirotæ percussor 27 d.
- Ropelii angustiae 122 d.
- Rossi 35 d.
- Sabbas Sampsonis urbi dominator 14 d.
- Scopia opp. 84 a.
- scuto allevatur imperator novus 170 b.
- Scyloioannes 26 a.
- Scythae 58 b, 63 d, 70 d.
- sebastocratorum insignia 185 a.
- Serbia castellum 141 b, 149 c.
- Servae 38 b, 46 a, 78 a.
- Sgurus 15 c.
- Siderocastrum 152 a.
- Sigrena opp. 50 a, 73 b.
- Smyrna 94 a, 110 a.
- solis defectus 67 b.

- S. Sophia 197 d a.
 Sosandrorum monasterium 164 a,
 165 a.
 Sosus 178 d, 181 a.
 Spartenus Thessalonicensis 85 d.
 Sphrantzes 150 d.
 Stadia opp. 49 d.
 Stagirae mons 42 b.
 Stanum 181 a.
 Staridola 91 c.
 Stasenus Synadeni affinis 40 a.
 Stenimachus opp. 84 a, 114 c, 120 c.
 Sthlavus despota 42 a.
 Strategopuli:
 Alexius 97 b, 120 d, 165 d, 171 a,
 182 d, 185 a, 198 c.
 Constantinus Alexii f. 165 d.
 Strinabus opp. 21 c.
 Strobos 91 c.
 Strummitza 125 c.
 Strymon fl. 122 d.
 Studii monasterium 197 c.
 Stumpium opp. 84 a.
 Tachari s. Tacharii 72 c, 73 c, 74 d,
 75 b, 126 c, 146 d, 154 d, 167 a.
 tania despotarum 170 b.
 Tarchaniotae:
 Nicephorus 60 a, 71 c, 96 a.
 Synadenus 40 a.
 Tarsia 178 c.
 Tartari 58 b.
 tatas aulae 148 a.
 Taurus columna 11 c.
 Ternobus s. Trinebus 86 d, 162 a b,
 187 c. Ternobi episcopus patriar-
 cha 55 c, 61 d.
 Thamar v. Arsanec.
 Thebae 183 b.
 Theodora v. Angeli, Asanea, Ducae.
 Theodorus Philadelphiae dominus 14 d.
 Theophilopulus Georgius 32 d.
 Thessalonica capta 85 c.
 Thracensium dux 93 c.
 Tornicii:
 Constantinus 120 d, 165 d, 184 d,
 188 d.
 Demetrius 71 b, 97 d, 100 a, 101 b.
 Traianopolis 26 d.
 Tripolis ad Maeandrum 75 a.
 Turcomani 145 b, 170 c.
 tzausius 180 a.
 Tzepaena 84 a, 114 c, 120 d, 126 d,
 135 c.
 Tzulucones 80 d.
 Tzurulo opp. 56 a, 59 a, 63 d, 91 d.
 Tzyrithon magnus chartularius 85 d.
 Urus Russus 134 b, 162 b.
 Ustra opp. 114 c.
 Venetis eripitur Callipolis 54 b.
 (Villharduinus) Guilelmus Achaiae et
 Peloponnesi princeps 94 d, 174 d,
 179 b, 181 b.
 Xanthia 42 b.
 Xerus Naupacti metropolita 93 b.
 Kyleas Prilapi praefectus 148 d, 151 b,
 155 c d.
 Zagarommates Georgius 165 d.
 Zichna opp. 77 c.

LIPSIÆ,

EX OFFICINA B. G. TRUBNERI.